лися одинокими „пріятелями“ народ и доводятъ єго що разъ бôльше до матеріяльнои руины. Єслибъ правда була именно въ такôмъ толкованю, то тымъ бôльше треба жалувати, що духовеньство буковиньске не иде слѣдомъ галицкого духовеньства и не старався вырвати нарôдъ въ кôгтôвъ жидôвскои лихвы и піяньства. Колибъ духовеньство, стыкаючеся съ сельскимъ народомъ безпосередно, мало додатный вплывъ на нарôдъ, то тогды и малôй горстцѣ рускои интелигенціи свѣтскои благодатный вплывъ на нарôдъ бувбы облегченый. Впрочѣмъ що до свѣтскои интелигенціи заходятъ єще иншого рода перешкоды. О тôмъ поговоримъ слѣдуючимъ разомъ.

(Дальше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Новй члены палаты панôвъ.*) Цѣсарь именувавъ дожизненными членами палаты панôвъ: 1) Станислава Поляновского зъ Мошкова, 2) тайн. совѣтника и генерала кавалеріи гр. Кароля Гринне, 3) тайн. сов. заможного властителя дôбръ въ низшôй Австріи бар. Теодора Ризенфельза, 4) шефа секціи въ миност. торговлѣ Альбôйзія Чедика Бриндельсберга и 5) президента терстеньскои комнаты торговельно-промысловои Кароля Райнольта. П. Станиславъ Поляновскій занявъ опорожнене крѣсло по гр. Казимирѣ Красицкôмъ.

(Ческій клюбъ послôвъ) ôтбувъ минувшого тыждня въ Празѣ загальный збôръ, на котрôмъ ôтчитано справозданье зъ дѣяльности въ минувшôмъ роцѣ. Клюбъ ческій есть товариствомъ политичнымъ, до котрого належатъ всѣ „старо“-ческій послы до рады державнои и сойму, а зъ поза круга тыхъ послôвъ такожь кождый, кто подѣляє тй самй погляды. Въ справозданю чесого клюбу нôднесено яко здобутки тенерѣшнои ôтскои политики: реформу выборчу (пôсля внеотя я Цайтгамера) и ческій университетъ. Дальше ну зано въ справозданю: Хотяй Чехи маютъ еще гато иншихъ бажань, котрй повинній бути спов нений, то все таки треба признати, що минувшій рôкъ не бувъ яловый, а послы ческй сповнили по силѣ свôй обовязокъ. Вправдѣ правительство не завсѣгды охоче сповнити бажаня Чехôвъ, але годѣ, и не политично булобы робити єму рѣшучу опозицію, бо треба брати на увагу наслѣдства такои опозиціи: нынѣшна бôльшôсть булабы розбита и черезъ тоє централисты моглибы прійти знôвъ до панованя. Поки тая можливôсть не буде усунена, доти клюбъ має по части звязанй руки и не може зробити рѣшучого кроку, щобы не спровадити злощастнй наслѣдства. Цайтгамеръ яко предсѣдатель збору выголосивъ бесѣду, въ котрôй мѣжь иншимъ сказавъ сй важнй слова: „Попираючи внутрѣшну политику правительства, мы переконанй, що єсть для насъ конечностею попирати такожь теперѣшну политику з а г р а н и ч н у правительства“. Тй слова набрали ваги въ данôй хвили именно задля того, що „молодо“ чехи, демонструючй при всякôй случайности свою ненависть до Нѣмцѣвъ, скорыстали и зъ случаю смерти Гамбеты, щобы въ демонстраційный способъ запротестувати противъ союза Австріи съ Нѣмеччиною.

(*„Коло польске.“*) Презесъ кола польского, гр. Грохольскій, запавъ послѣднымъ часомъ на здоровлю и въ загалѣ ослабає. Сей фактъ давъ случай польскимъ вплывовымъ кругамъ застановитися надъ судьбою польского кола въ радѣ державнôй по можливôмъ уступленю гр. Грохольского. На таку евентуальнôсть польска делегація булабы въ клопотѣ, кого выбрати наступникомъ теперѣшного презеса. Зъ старшихъ послôвъ Бавмъ, котрый має досыть поваги, такожь слабый на силахъ и не може брати на себе жаднои тяжшои працѣ, а дръ Евзевій Черкавскій не має на стôлько симпатій, тымъ бôльше, що єсть зависимый ôтъ „Gazet-ы Narodow-oи“, котра, — якъ стверджує варшавскій дневникъ „Słowo“, — „не грѣшитъ консеквенцією“. Пос. Смаржевскій, ôтзначаючійся яко добрый бесѣдникъ, *не могбы заняти важного* становища презеса длятого, що въ цѣлôй своѣй политицѣ бôльше клонився до союза съ Нѣмцями, якъ съ Чехами. Найбôльше може шансъ мавбы кн. Юрій Чарторыйскій, колибъ хотѣвъ троха зближитися до партіи „краковскои“, котра не може єму забути єго выступленя въ бесѣдѣ до выборцѣвъ сяноцкихъ и въ соймѣ львôвскôмъ. Зъ молодшихъ послôвъ Альфонзъ Чайковскій умѣвъ собѣ здобути поважнѣйше становище, але не має єще на стôлько вплыву и спокою, щобы бути презесомъ делегаціи. Поки що, коло польске вступає до дѣяльности въ новôй сесіи рады державнои таки пôдъ проводомъ гр. Грохольского.

(*Реорганизація арміи и еи наслѣдства.*) Пôдчасъ послѣднихъ делегацій въ Пештѣ пос. Штурмъ, досвѣдченый справоздавець буджету войскового, замѣтивъ справедливо, що организація арміи австрійскои спровадитъ за собою бôльшй выдатки на милиторизмъ. Буджетъ воєнный вже и теперь не малый и сильно взрôсъ ôтъ часу реформъ по вôйнѣ пруской; въ р. 1868 буджетъ воєнный выносивъ 69,000.000 зр., въ р. 1870 взрôсъ вже на 75,000.000, а въ р. 1883 досягнувъ вже сумы 95,000.000 зр. Реорганизація арміи єще не скôнчена; министерства вôйны и обороны краєвои приготовляютъ єще дальшй проекты реорганизаційни въ допомогôй резервѣ, ландверѣ, артилеріи и кавалеріи; черезъ покликанье резервы доповнюючи до явной служby, станъ армія буде збôльшеный. Подôбно якъ въ р. 1873 збольшенье числового стану арміи потягнуло за собою пôдвысшенье буджету военного о 3,700.000 зр., такъ и симъ разомъ не обôйдеся безъ пôдвысшеня буджету.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 12 сѣчня переселився царь съ родиною зъ Гатчина на мешканье до Петербурга и занявъ палату Аничкова. — Зъ Петербурга доносятъ до заграничныхъ газетъ о предстоячихъ змѣнахъ въ министерствѣ, именно, що министеръ правосудія Набоковъ має уступити, а єго мѣсце має заняти тайный совѣтникъ Старицкій; рôвножь мавбы уступити министеръ финансôвъ Бунге, а єго мѣсце занявбы контрольоръ державный Сольскій. — На мѣсце кн. Вяземского именованый шефомъ главного управленія по дѣламъ печати редакторъ Дневника министерства просвѣты, Феоктистовъ.

Франція. Газеты французкй все єще занятй тяжкою рôвночасною смертею двохъ многозаслуженыхъ патріотôвъ Гамбеты и ген. Шанзи. Въ суботу минувшого тыждня мощѣ Гамбеты перевезено зъ провизоричнои могилы въ Парижи до фамилійнои гробницѣ въ Ниццѣ. Отець Гамбеты на жаденъ способъ не хотѣвъ згодитися на тое, щобы єго сынъ спочивавъ на кладовищи въ Парижи. Похоронъ въ Ниццѣ ôтбувся съ великимъ торжествомъ; тутъ нарôдъ оказувавъ єще бôльше взворушенье, якъ въ Парижи.

Въ Ліонѣ ôтбуваєся процесъ анархистôвъ, котрый звертає на себе загальнѣйшу увагу черезъ те, що яко спôвобжалованый засѣдає въ тôмъ процесѣ одинъ зъ провôдникôвъ россійскихъ заграничныхъ емигрантôвъ-революціонерôвъ, кн. К р а п о т к и н ъ, котрый по выгнаню зъ Женевы осѣвъ въ Франціи и тутъ вôйшовъ въ звязи съ французскими анархистами, выголошувавъ передъ ними бесѣды, ѣздивъ до Лондона яко ôтпоручникъ ліоньскихъ анархистôвъ и т. д. Кн. Краποткинъ боронится передъ судомъ дуже смѣло; навѣть высказавъ отверто такій свôй поглядъ: „Колибъ партія анархистôвъ мала до выбору: або упадокъ — або динамитъ, то повинна выбрати динамитъ“.

Италія. Якъ мы вже послѣдного разу коротко згадали, въ Италіи взростає съ кождымъ днемъ ненависть до Австріи, особливо же по повѣшеню ирридентиста-атентатора Оберданка въ Трієстѣ. Ирридентисты выкорыстуютъ страченье Оберданка въ дуже успѣшный способъ головно для того, що засудъ на смерть выдавъ не судъ звычайный, але воєнный, и що росправа була тайна. Нашимъ читателямъ звѣстнй демонстраціи ирридентистôвъ въ головнѣйшихъ мѣстахъ Италіи, выправленй передъ амбасадами австрійскими. Въ Римѣ амбасадоръ австрійскій дôзнавъ два разы оскорбы: разъ одинъ кравець кинувъ въ него каменемъ до цêвозу, а другій разъ одинъ друкарь середъ бѣлого дня ставъ собѣ передъ амбасадою и зъ револьвера чотыри разы выстрѣливъ до австрійского гербу. Молодѣжь же италійска ôтдає почитанье бюстови Оберданка, мовь памятникови якого рицаря. Навѣть пробуваючй Італіяне въ Франціи демонструютъ въ дуже пôдбурюючій и оскорбляючій способъ противъ Австріи и еи династіи. Власть же судова италійска увôльнила двохъ спôвучастникôвъ Оберданка зъ вязницѣ. Розумѣєся, що всѣ тй факты мусятъ дуже непріятно вражати австр. правительство. Въ „Köln. Ztg.“ знаходимъ въ тôмъ взглядѣ цѣкаву допись зъ Вѣдня. „Въ послѣдныхъ часахъ — читаємъ въ „Köln. Ztg.“ — по двохъ замахахъ на амбасаду австрійску въ Римѣ ôтношеня Австріи съ Італією рѣшучо погôршилися. Пріязнь австрійско-італійска єсть чисто урядова, бо жителѣ обохъ краєвъ зовсѣмъ еи не подѣляютъ. Въ австрійскôмъ министерствѣ справъ заграничныхъ починаютъ вже брати въ рахунокъ можливôсть, що министерство Депретиса може нагле упасти, а на єго мѣсце будутъ покликанй до правительства мужѣ рѣшучо противнй зближеню Италіи до Австріи и просто ворожй Австріи. Ба навѣть и на той случай, колибъ кабинетъ Депретиса на дальше остоявся, єсть предвиджувана можливôсть, що кабинетъ зробитъ въ своѣй заграничнôй политицѣ зворотъ непріязный для Австріи. Выпущенье на волю спôвучастникôвъ Оберданка уважаютъ въ Вѣдни першимъ признакомъ того звороту; фактъ сей зробивъ тутъ дуже зле враженье, тымъ бôльше, що правительство австрійске надѣялося, що спôвучастники Оберданка будутъ выданй властямъ австрійскимъ. Не треба себе ошукувати: напруженье ôтношень межи Вѣднемъ а Римомъ въ послѣдныхъ часахъ погôршилося значно; о тôмъ переконує сердитый и пристрастный тонъ вѣденскои прасы о Италіи и еи политицѣ. И въ Вѣдни суть политики, котрй дораджуютъ рѣшуче выступленье Австріи противъ Италіи; тй политики перенятй свѣдомостею, що Австрія сильнѣйша ôтъ Италіи. Єсли при тôмъ зважимо, що вплывы австрійскій и италійскій борются на пôвостровѣ балканьскôмъ, особливо въ Альбаніи, то треба признати, що легко може знайтися позôръ до вôйны, єсли причина ôтъ давна вже существує“. Наведенй слова вѣденьского допнсувателя до поважнои „Кольоньскои газеты“, дуже розумно характеризуютъ теперѣшне ôтношенье мѣжь Австрією и Італією.

Туреччина. Въ Арменіи ôткрыли власти турецкй широкій рухъ революційный. Слѣдство и арештованя выкрыли тайнй комитеты и заговоры. Въ самôмъ однôмъ мѣстѣ Ерзерумъ арештовано надъ 400 особъ. Навѣть патріярха ôрменьского пôдозрѣваютъ о спрянье заговорови, а не арештуютъ его лишь для того, щобы не доводити вирôдъ до крайности. Чія рука приготовляла правительству турецкому таку грôзну несподѣванку пôдъ новый рôкъ въ Арменіи, годѣ теперь вже рѣшати; вкôнци лишь занотуємъ фактъ, що симпатіи Арменцѣвъ холоднутъ до Англіи, а бôльше звертаются до Россіи.

НОВИНКИ.

— **Езуиты въ Добромили.** Генералъ Єзуитôвъ по переведеню переговорôвъ съ правительствомъ австрійскимъ именувавъ ректоромъ новиціяту въ Добромили гр. Браниса, зъ роду тирольского Нѣмця. Дотеперѣшный ректоръ кс. Щепковскій оставъ въ Добромили яко magister novitiorum. Римскій кореспондентъ „Dzien. pols.“ складае вину за именованье Нѣмця ректоромъ въ Добромили на ученого кардинала Гогенретера, котрому удалося переконати папу, що Полякъ не повиненъ стояти на чолѣ новиціяту василіянского, бо въ Польщѣ правительство переслѣдувало унію.

— **Костелъ оо. Езуитôвъ во Львовѣ** замкненый вже ôтъ недѣлѣ рано, а по мѣстѣ кружатъ найрôжноройнѣйшй поголоски о причинѣ сего замкненя. Одни кажутъ, що якійсь тамъ чоловѣкъ стрѣливъ въ недѣлю раненько до образу Богородицѣ, а ôттакъ самъ себе застрѣливъ. Другй знôвъ оповѣдаютъ, що якійсь графъ выслѣдивъ въ суботу вечеромъ свою жену на сходинахъ съ Єзуитомъ въ спôвѣдници, стрѣливъ до Єзуита, а ôттакъ самъ себе застрѣливъ... И такй находятся, що зъ ôткись тамъ чули, мовь то сынъ якогось графа, дуже набожный, застрѣлився при спôвѣдници тому, що священикъ не хотѣвъ дати єму розрѣшеня. Ходитъ и така поголоска по мѣстѣ, що якась панна высокого роду спôвѣдалася въ суботу пôзнымъ вечеромъ, при чѣмъ кинулась съ штилетомъ на якогось пана, котрый пôдслухувавъ еи спôвѣди... Спôвѣдникъ мавъ знôвъ кинутись на ту панну, щобы еи розброити, але нехотячи скалѣчила она єго, полилася кровь... и ось тому замкнено костелъ. Можна такожь и те почути, що до костела прибѣгъ якійсь зарôбникъ съ револьверомъ въ рукахъ и стрѣливъ до одного Єзуита, котрый мавъ порôжнити єго съ женою... Зъ рѣдка можна почути и те, що костелъ замкнено зъ обавы передъ якимсь замѣромъ соціялистôвъ чи нигилистôвъ, котрй задумали выправити пôдчасъ богослуженя авантуру, а може и высадити цѣлый костелъ въ воздухъ... Найбôльше розходится така вѣсть, що въ костелѣ застрѣлився въ суботу пôзнымъ вечеромъ въ спôвѣдници одинъ Єзуитъ высокого роду, а другй знôвъ кажутъ, що повѣсився на проповѣдници. Конець-кôнцемъ, въ костелѣ мусѣла бути якась профанація, бо инакше не замыканобы єго. Анѣ самй Єзуиты, анѣ служба костельна не дала и не дає жадного выясненя, а лишь ховає все въ тайнѣ.

— **2-е число „Дѣла“** зъ причины припадаючого въ четверъ празника Богоявленія Гос овск выйде въ суботу дня 8 (20) с. м.

— **Ôтъ Долины** доносятъ намъ, що тамошный деканъ ВПр. о. Кобриньскій зъ Цѣневы зложивъ свôй урядъ, а то по тôй причинѣ, що староста долиньскій п. Бараньскій казавъ у с у н у т и зъ печати деканатскои трираменный крестъ, а заступити єго однораменнымъ. Сей п. староста робивъ такожь о. декану закиды, що о. Рожанковскій зъ Уровôвъ носитъ малй и короткй фавориты, хочь о. Рожанковскій посвѣдчивъ свѣдоцтвомъ лѣкарскимъ, що муситъ для того носити такій зарôстъ, щобы ухоронитися ôтъ можливого пораненя хоробливыхъ нарôстковъ. Тамошне духовеньство звертаєся проте съ просьбою до гр. к. Консисторіи, щобы взяла священьство въ оборону противъ такого вмѣшательства свѣтского старосты въ дѣла духовнй.

— **Посолъ дръ Антоневичъ** запросивъ своихъ выборцѣвъ на день 19 (31) с. м. до Турки, щобы здати передъ ними справозданье зъ своеи посольскои дѣяльности.

— **Церковне братство св. о. Николая въ Станиславовѣ** выслало Впреосв. Іосифу Сембратовичу до Риму на єго именины адресъ съ сердечными доброжеланями.

— **Розправа касаційна** въ процесѣ пп. Наумовича, Площаньского, Залуского и Шпундера ôтбудеся дня 10 (22) лютого с. р.

— **Загальнй зборы товариства „Просвѣты“ во Львовѣ** ôтбудутся дня 2 л. л ю т о г о с. р. въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ (ул. Краковска, ч. 14) съ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1) справозданье уступаючого выдѣлу зъ дѣяльности товариства ôтъ послѣдныхъ зборôвъ; 2) справозданье касіера; 3) справозданье економа; 4) выбôръ нового выдѣлу; 5) внесеня выдѣлу; 6) евентуальнй внесеня членôвъ. Початокъ о год. 3 ôй пополудни. — *Ôтъ выдѣлу товариства „Просвѣты“ во Львовѣ, Дръ Омелянъ Огоновскій*, голова, *В. Тысовскій*, секретарь.

— **Загальнй Зборы членôвъ товариства „Руска Бесѣда“ во Львовѣ** ôтбудутся въ суботу д н я 20 л. с ѣ ч н я съ звычайнымъ порядкомъ дневнымъ. — Ôтъ выдѣлу товариства.

— **Въ Закомарю** ôтбулись дня 23 грудня 1882 р. перший загальнй зборы товариства „*Закомарска Правда*“, товариства задаткового, основаного заходомъ нашого неутомимого заступника народа о. Данила Танячкевича. По ôтправленю молебня въ церквѣ зôбрались всѣ 20 членôвъ (якихъ жадае статутъ и якихъ бôльше провизорична рада товариства не мала права приняти) и выбрали одноголосно: о. Данила Танячкевича на предсѣдателя; на 4 радныхъ: пп. Антона Шуминьского, Яцка Изькового, Никиту Кôндратового и Павла Изькового; на 2 заступникôвъ: пп. Матвѣя Нестера и Семка Баландюка. Якъ скоро потрѣбнй нилъ часть за ена, котра выпала дуже добре, друзи готовлятся, нôчно рада своѣ дѣтвору, котре надѣятись выйде на пожитокъ селянамъ.

— **Товариство „Рускихъ Дамъ“ во Львовѣ** устроюе дня 17 лютого (1 марца) с. р. в е ч е р ъ съ т а н ц ями въ великôй сали „Народного Дому“ на к о р ы с т ь б ѣ д н ы х ъ у ч а ш и х с я д ѣ в ч а т ъ. На сей вечеръ запрошуєся Вп. руску Публику въ надѣѣ, що увзглядняючи тую доброчинну и хосенну цѣль, зволитъ она численно зôбратись. — *Ôтъ выдѣлу товариства „Рускихъ Дамъ“ во Львовѣ* дня 2 (14) сѣчня 1883.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Ив. Биберовича зыѣзджае зъ Коломыѣ на 3 гостинній представленя до П е ч е н ѣ ж и н а, где въ четверъ, въ празникъ Богоявленія, будутъ представленй: „*Сатана въ бочцѣ*“, оперетка въ 1 актѣ, и „*Школярь на вандрôвцѣ*“, оперетка въ 2 актахъ съ музикою М. Вербицкого; на другій день въ пятницю буде представленый „*Золотый Мопсъ*“, оперетка въ 3 актахъ Д. Млаки съ музикою Воробкевича, а въ суботу: „*Капраль Тимко*“, народна мельодрама съ спѣвами и танцями въ 4 актахъ, съ музикою В. Матюка. Въ недѣлю поверне наша трупа до Коломыѣ и представитъ „*Федька Острожского*“, историчну драму въ 5 актахъ Ом. Огоновского, преміованну „Рускою Бесѣдою“. Надѣємось, що руска публика такъ въ Печенѣжинѣ якъ и въ окрестности оцѣнитъ належито труды драматичнои трупы, котра удаєсь въ нашй горы, щобы головно познакомити тамъ нашихъ селянъ и маломѣщанъ съ нашими народными сценичными творами.

— **Вечеръ съ танцями** устроюе дня 25 сѣчня (6 лютого) с. р. „Академическій Кружокъ“ въ великôй сали „Народного Дому“. Цѣна билетôвъ: для однои особы 2 зр., родинній билеты для 4 особъ 6 зр., для пп. академикôвъ 1 зр. 50 кр., сидяче мѣсце на галеріи 2 зр., вступъ 1 зр. Билетôвъ можна дôстати за оказаньемъ запрошеня въ комнатахъ „Академического Кружка“, улиця Краковска ч. 17, а въ день вечера при входѣ.

— **О. Наумовичь**, якъ доносятъ всѣ львôвскй и вѣденьскй газеты, перейшовъ сими днями на православіе и выславъ десять аркушеве письмо до папы, въ котрôмъ заявляє о тôмъ своѣмъ переходѣ и усилуе доказати, що унія съ Римомъ не може удержатись. Письмо кôнчится словами: Ioannes Naumowicz, tuus frater in Christo. Вѣденьскй дневники нѣмецкй, а особливо нôвофиціяльна „Presse“ выступає зъ тои причины дуже остро противъ о. Наумовича и противъ панславистичныхъ тенденцій, уважаючи послѣдный поступокъ о. Наумовича конечною консеквенцією єго дотеперѣшного поступованя. И иншй нѣмецкй газеты, якъ Wiener Allg. Ztg. и Deutsche Ztg., обговорюютъ сей фактъ. Впрочѣмъ цѣла та справа повинна незадовго вповнѣ выясснитися.

— **Зъ гимназіи въ Сяноку**, якъ пише „Dziennik Polski“, выдалено одного ученика 2-ои клясы „зъ причины яскравого выступованя въ дусѣ руссофильскôмъ“. Ся газета уважає себе такъ добре поінформованою, що вже напевно твердитъ, що „тамошный катехитъ рускій буде такожь усуненый, позаякъ робивъ погубный вплывъ на руску молодѣжь“.

— **Именованя.** С у д і я м и п о в ѣ т о в ы м и именованй: пп. Максиміліянъ Михалякъ въ Выжницѣ и Филемонъ Калитовскій въ Заставнѣ на Буковинѣ.

— **До перемыскои рады повѣтовои** ôтбудутся выборы зъ групы сельскои дня 14 (26) лютого, зъ групы мѣскои дня 3 л. марця, а зъ групы бôльшихъ посѣдателѣвъ дня 8 л. марця с. р. До тои рады входитъ 26 членôвъ, именно зъ сельскихъ громадъ 10, зъ мѣсть 9, а зъ бôльшихъ посѣдателѣвъ 7 членôвъ.

— **Перше число „Рускаго Сіона“** зъ незалежныхъ ôтъ редакціи причинъ выйде доперва 16 (28) сѣчня 1883. „Рускій Сіонъ“ буде выдаватись пôдъ редакцією Всч. о. Олександра Бачиньского, ректора духовнои семинаріи, яко урядова часопись архіепархіяльна, котру буде мусѣвъ кождый урядъ деканальный и парохіяльный предплачувати на пôдставѣ розпорядженя Всесв. митр. Ордин. зъ дня 13 сѣчня 1883 Ч. 45 орд. Рôчна предплата выноситъ 4 зр.

— **Зъ Самбора** пишутъ намъ: Дня 28 л. грудня м. р. ôтбувся м у з и к а л ь н о - д е к л я м а т о р с к і й в е ч е р ъ въ 600-лѣтнй роковины панованя дому Габсбургôвъ въ комнатахъ касинового товариства „Руска Бесѣда“. Рано ôтправлено въ церквѣ богослуженье при спôвучасти мѣсцевого и замѣсцевого духовеньства; пôдчасъ службы були присутнй мѣсцевй власти свѣтскй и войсковй. Дуже слабо була лишь заступлена дирекція скарбу, хочь гр. к. урядъ парохіяльный не поминувъ при запрошеню нѣякои власти. По службѣ божôй ôтбулися загальнй зборы „Рускои Бесѣды“ а вечеромъ музыкально-декляматорскй вечерницѣ. Мѣсцевй члены явились съ своими родинами; зôбралось до 60 людей рускои интелигенціи и одинъ селянинъ. Шкода лишь, що околичнй священики не поприводили съ собою бôльше селянъ, що въ припадаючій тогды день торговий можна було легко зробити. Такй вечерницѣ вплываютъ дуже уморальняючо на нашихъ селянъ, причиняются до ихъ отверезеня и просвѣты. Мы не повинній цуратись селянина въ сѣраку, бо лишь въ сельскôмъ народѣ наша сила! Надѣємось, що на другій разъ побачимъ на такихъ вечерницяхъ нашихъ селянъ и самй члены „Рускои Бесѣды“ яко щирй патріоты радо будутъ видѣти въ своихъ комнатахъ своихъ сѣраковыхъ братей. Але здаєсь запôзне уложенье програмы було тому причиною, бо многй не знали о тôмъ вечерѣ. Вечерницѣ ôткрывъ вступнымъ словомъ ВП. о. деканъ А. Несторовичь, высказуючи цѣль сихъ вечерниць и приноминаючи те, що Русины маютъ завдячити пануючому Домови Габсбургôвъ. Ôттакъ наступаючому Домови Габсбургôвъ. Ôттакъ наступ

загально подобалась деклямація п. Ч. „Посланіе“ Шевченка; выборъ бувъ якъ разъ добрый. Зъ выконання всѣхъ точокъ програму пôзнавъ кождый, що у насъ есть немала сила, кобъ лише була воля... Не можемъ при тôмъ не высказати нашого жалю, що дéякí зъ нашихъ пань не могли выдержати, щобы не говорити по польски... Ну, але все таки вышли перший вечерницѣ въ Самборѣ дуже хорошо и, дасть Богъ, будутъ заохотою до дальшихъ такихъ хосенныхъ вечерницъ. *Одинъ за всѣхъ.*

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Руско-народный театръ пôдъ дирекцією Ив. Биберовича давъ доси въ нашôмъ мѣстѣ 9 представлень, котрí въ загалí подобались рускôй публицѣ. Игра нашихъ артистôвъ и артистокъ дуже добра, языкъ чистый, та лишь бажалибы мы, щобы гдекотрí пп. артисты и артистки выголошували поодинокí слова нашимъ питомымъ акцентомъ, бо часомъ дéйстно долегитъ до уха слухача чужонародный акцентъ. Треба признати, що гардероба нашого театру дуже хороша; єслибъ можнаôтсвѣжити декораціи, то бôльше не можь вже бажати. Съ жалемъ приходится намъ сказати, що коломыйска руска публика призабуває по бôльшôй части на свои обовязки для народнои музы, особливо дивуе насъ дуже, длячого еще анѣ разу не бачили мы въ театрѣ гдекотрыхъ коломыйскихъ рускихъ священиковъ, хочь навѣть ихъ латиньскí товаришѣ учащаютъ до театру...

Вѣсти епархіяльнí.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Ординаріятскими школьными комисарями именованí: оо. Петро Войнаровскій, завѣдатель деканата тысьменицкого и приходникъ въ Лядскôмъ, на дек. тысьменицкій; Теоф. Горникевичъ, деканъ и парохъ въ Гошовѣ, на деканатъ болехôвскій.

Завѣдательства одержали: оо. Гавр. Ступницкій въ Болеховѣ, Мих. Боднарь въ Милошовичахъ дек. щирецкого и И. Куликъ въ Гребенôвѣ дек. скôльского.

Душпастырску посаду обнявъ о. Юл. Колюбиньскій яко сотрудникъ въ Конюхахъ.

Декретъ на катихита одержавъ о. Кон. Цѣсикъ зъ Заболотова при тамошнôй школѣ.

Платня зъ фонду религійного маe креуватися на дальшій часъ для сотрудника въ Крылосѣ.

До львôвскои семинаріи на I-ій рôкъ теологіи принятí: пп. Мих. Сапливый, Ник. Анастазіевскій, Ив. Онуцкій и Ив. Валигôрскій.

На институцію о. Стеф. Стисловского яко капеляна въ Лядскôмъ великôмъ годится ц. к. президія намѣстництва.

ПОСМЕРТНÍ ВѢСТИ.

† **О. Данíлъ Лавринôвъ**, емер. деканъ и надзыратель шкôлъ народныхъ бувшого провецкого повѣту, комисарь ординаріятскій для шкôлъ народныхъ и парохъ въ Бôркахъ великихъ дек. тернопôльского, померъ дня 12 л. с. м. въ 70-ômъ роцѣ житя, а въ 44-ômъ роцѣ священьства. Покôйникъ занимався цѣле *свое* житье дѣлами народа и церкви и яснѣвъ своими высокими честнотами. Смерть его покрыла жалобою не тôлько его найблизшихъ и вѣрныхъ парохіянъ, котрí уважали его все своимъ батькомъ, але принесла цѣлôй нашôй Руси неôтжалувану страту. Вѣчна ему память!

† **О. Олександеръ Парыловичь**, почетный крылошанинъ и гр. к. парохъ въ Тустановичахъ (коло Дрогобыча) померъ дня 2 (14) с. м. по довгôй и тяжкôй болѣзни въ 58-ômъ роцѣ житя, а въ 31-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

† **О. Юліянъ Телишевскій**, консульторъ Чина С. В. В., бувшій игуменъ добромильскій, а передъ смертею игуменъ въ Улашкôвцяхъ, умеръ дня 11 л. с. м. въ 52-ômъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

— **На церковь въ Островѣ** пôдъ Перемышлемъ жертвовали П. Т.: 1) деканатъ мостиский 12 зр. 50 кр., 2) о. Евтимій Лысенецкій зъ Шидловець ôтъ себе и зô складки 8 зр., 3) о. Парыловичь зъ Тустановичь 3 зр., 4) о. Иванъ Маляркевичь зъ Дорожова 3 зр., 5) Василій Чемарникъ зъ Сянока 2 зр., 6) Іосифъ Лозиньскій зъ Яворова ôтъ себе и ôтъ Іосифа Крушиньского, Сим. Лонцкого, Ив. Рыбачевского, Ем. Грушкевича, Мик. Мацюрака 3 зр. 80 кр., 7) Іоанъ Борсукъ зъ Майдану 1 зр., 8) Іосифъ Менциньскій 1 зр., 9) Генрикъ Поляньскій зъ Телешницѣ 1 зр., 10) А. Добрянський, адвокатъ зô Львова, 5 зр., 11) Иларіонъ Данкевичь зъ Устя еписк. 5 зр. 10 кр., 12) Олександеръ Виханьскій зъ Нового села 2 зр., 13) Игн. Кучиньскій зъ Шкла 1 зр. За тí жертвы складаю въ имени церкви щиросердечну подяку и Спаси Бôгъ! Съ новымъ рокомъ ôтзываюся и я съ слезами до Васъ, Высокопреподобнí и Всечестнѣйший Отцѣ и Панове, о ласкаву пôдмогу, хотяй то прикро вже для мене такъ часто просити, але годѣ перестати, коли само серце плаче, видячи такъ нужденный станъ нашого народа, що навѣть не въ силѣ поставити собѣ дому божого, котрый тôлько одинъ пригадуе ще ему, якои ôнъ есть народности. Проте не я, але саме народне чувство ôтзываeся до Вашихъ серць рускихъ: не ôттягайте своеи щедрои руки, поратуйте своими хоть маленькими дарами той бѣдный народъ, котрый такъ горячо бажае мати у себе храмъ божий. Черезъ такъ малí датки не станете убогими, а буде Вамъ велика заплата не тôлько передъ Богомъ, але и ôтъ тыхъ людей, котрыхъ и поколѣнье ôтъ рода въ рôдъ буде съ любвою згадувати Вашí имена, выпечатанí на вѣчну пропамять въ св. храмѣ. — Въ Островѣ (почта Перемышль), дня 12 л. сѣчня 1883. *Илія Олексинъ*, душпастырь.

— **На словарь Желехôвского** надôславъ на руки нашои администрациi Всч. о. К. Селецкій зъ Жужеля (Белзъ) 2 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** надôслали на руки нашои администрациi: П. Т. о. К. Селецкій зъ Жужеля 1·50 зр., А. Грыневецкій зъ Буска складку ôтъ пп. Ст. гр. Баденього 10 зр., Альфреда Стецкого 1 зр., Ад. Туліого 1 зр. и инж. Іодловского 1 зр.; о. Д. Воєвудка зъ Зеленои 50 кр., дръ М. Бучиньскій зъ Станиславова 1·50 зр.

— **Выказъ удѣленыхъ запомогъ выдѣломъ товариства „Рускихъ Дамъ“** ôтъ дня 2 (14) грудня 1882 до 1 (13) сѣчня 1883 року: Юлія и Марія Поховскí одержали 15 зр., Олена Владычинъ 5 зр., Франциска Лозиньска 6 зр, Юлія Шашкевичь 5 зр., Саломея Конюшевска 5 зр., Целестина Яворска 5 зр., Теофиля Гречаньска 3 зр., Юлія Левицка 5 зр. Зъ высше выказаныхъ лиць, получившихъ запомоги, суть по бôльшôй части сироты по священикахъ, котрí учащаютъ до шкôлъ съ добрымъ успѣхомъ. — *Ôтъ выдѣлу товариства „Рускихъ Дамъ“ во Львовѣ*, дня 2 (14) сѣчня 1883.

— **XII-тый выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу дѣвочу въ Неремышли** за часъ ôтъ 15 жовтня до 30 падолиста 1882, за котрí ПП. Дателямъ сердечну подяку складаeся: А) Жертвы: П-нѣ М. Ухнятъ 1 зр. Всч. оо. М. Подолиньскій 2 зр., В. Кокотайло, Н. Боберскій, І. Москаликъ, А. Савицкій, А. Гелитовичь, И. Гмитрикъ по 1 зр., І. Мышковскій ôтъ Вп. гостей въ Святковôй 10 зр. 15 кр. (поименного выказу не подано); Всч. оо. *дек. кулик.* 4·68 зр. (*именно*: дек. Ковшевичь, Метеля, Дыгдалевичь по 60 кр., Кашубиньскій 54 кр., Брылиньскій 50 кр., Телесницкій, Власевичь по 40 кр., Виханьскій, И. А. по 30 кр., Должицкій 24 кр., Грыневецкій 20 кр.); П. К. Шультесъ поручн. 40 кр., о. Коростеньскій В. зъ Прелукъ 5 зр.; за спроданый „Изборникъ“ жертвованый Впр. Л. Кордасевичемъ 3 зр. 20 кр., — **разомъ 369 зр. 93 кр.** Б) На рахунокъ членьскихъ вкладокъ зложили: Вп. о. В. Жегестовскій за 1881, 1882 и 1883 9 зр.; Впр. проф. Ю. Желехôвскій за 1882 р. 3 зр., Дръ Лужецкій 3 зр., о. А. Гайдукевичь 3 зр., Ем. Давидовичь 2 зр., Дръ Литыньскій доповнительно 2 зр.; о. И. Хотынецкій за 1881 р. 1 зр., на 1882 р. 1 зр., о. И. Кобрынъ за 1881 р. 3 зр., — разомъ 28 зр. За проданí примѣр. проповѣдей о. І. Лозиньского 2 зр., 5 прим. „О выхованю“ о. І. Н. 1·50 зр., 1 прим. Психологіи Г. 50 кр., 1 примѣр. „Нужь въ присюды“ п. Дав. 50 кр.

Ôтъ выдѣлу бурсы для дѣвчатъ въ Перемышли, дня 18 (30) листопада 1882. — *Левъ Кордасевичь*, предоѣдатель; *Дим. Куцерыбъ*, касіеръ; *Зах. Пôдляшецкій*, секретарь.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Всеч. І. Г. Новеля, надъ котрою теперь въ палатѣ панôвъ радятъ, признае катихитамъ въ семинаріяхъ учит. рангу и платню старшихъ учителѣвъ. На посаду во Львовѣ не можете мати надѣѣ, бо на случай ôтходу о. Стеф. прійде на его мѣстце дръ Барт.

Подяка.

Неумолима смерть забрала менѣ дня 28 л. грудня 1882 мою Найлюбезнѣйшу и Найвѣрнѣйшу Подругу, четверо дрôбненькимъ дѣточкамъ Найдорожшу матѣрь Михалину. Горе мое велике, положенье сумне и тымъ бôльше безъôградне, що и я самъ слабого здоровля и немаю на разѣ нѣкого, ктобы занявся щиро моими дрôбными дѣточками. Єдиною ôтрадою для мене було щире спôвчутье добрыхъ сусѣдôвъ, за котре, якъ такожь за ихъ труды при похоронѣ складаю имъ на сѣмъ мѣстци сердечну подяку а именно: Вп. паньству Квочиньскимъ, Всч. о. Зьембовичу за прекрасну проповѣдь въ церквѣ, Всч. о. Левицкому за трогаюче слово надгробне, Всч. о. Романовскому, Всч. о. Терлецкому, Вп. почтмайстру Якубовскому, Вп. пани Розаліи Слюзарь, котра мимо свого старого вѣку анѣ въ часѣ слабости Покôйнои, анѣ при похоронѣ не щадила свого труда нѣ здоровля, щобы учанити все, що любовь христіяньска ириказуе чинити. Въ кôнци складаю подяку Вп. паньству Левицкимъ, Вп. панѣ Даниловичевôй и всѣмъ потрудившимся при тôмъ сумнôмъ обрядѣ похоронноôмъ. Нехай Вамъ, ласкавí Добродѣѣ, вынагородитъ Всевишный Вашí труды, а ôтъ мене и дѣточокъ моихъ прíймѣтъ щире спаси-Бôгъ!

Якôвъ Андрѣишинъ, гр. к. капелянъ Жабокрукъ; *Михаилъ*, *Александеръ*, *Олена*, *Ольга*, дѣти.

Курсъ львôвскій зъ дня 13. л. сѣчня 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 25	296 25
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 50	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 20	99 20
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 20	99 20
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 80	101 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	103 —
3. Листы довжнí за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 20	98 40
Облиги комунальнí Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 25	20 25
„ „ Станиславова	24 75	26 75
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 46	9 56
Нôвимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 53	1 63
„ „ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	59 10
Серебро	— —	— —

без текучого куп. безъ купону

Антика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистí и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскí вина лѣчничí
признанí знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенí, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженí и знаменитыми узнанí:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименованымi професорами и лѣкарями за найлучшій признанí:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовí власнí и **ЦУКОРКИ МХОВÍ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНÍ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивé зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкí
власного выробу, неуступаючí жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ содею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкí
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкíй правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновí выробы Зарга,
рôжнí мыла, кремы глицериновí и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩÍ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администрациi „Дѣла“.

Певнымъ и швидкимъ
(9—10) єсть дѣланье
ПЛЫНУ НА ГОСТЕЦЬ (РЕВМАТИЗМЪ)
(Gichtgeist)
Генриха Бльоха
зъ *Егера (Чехи)*
Цѣна за фляконъ 60 кр.
Правдивый плынъ той можна дôстати во Львовѣ на складѣ въ аптицѣ п. Генриха Блюменфельда пôдъ „Золотымъ Слономъ“.

Въ Мельбурнѣ 1881. — I Нагорода — Срѣбный медаль.
Предметы граючí
4—200 кавалкôвъ; съ окрасами або безъ нихъ, мандолины, бубники, дзвôнки, кастанеты, небесный голосы, гра на арфѣ и т. д
Коробки граючí
2—16 кавалкôвъ; дальше нецесерки, поставки на цигара, швайцарскí домки, альбумы на фотографíи, приряды до писаня, коробки на рукавички, тягарки на листы, вазы на цвѣты, табакирки, столички, фляшки, склянки, портмонетки, стôльчики и т. д., все съ музикою. Все найновѣйше и найôтличнѣйше поручае
I. H. Heller, Bern (Schweiz).
Тôлько прямí замовленя ручать за правдивôсть; илюстрованí цѣнники высылаются franko.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администрациi Дѣла.

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши (*почта и стацiя желѣзницъ*),
надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовí дзвоны** и вырабляе якъ найскорше пôдъ приступными условíями **дзвоны всѣлякои виги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонíйный звукъ*.
Впреп. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавí замовленя, котрí выповняютъ **якъ найточнѣйше**
съ глубокимъ поважанье
(1—36) *Иванъ и сынъ Антоній Сера*

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. [illegible]

Ч 2. Львôвъ, Четверъ 8 (20) сѣчня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне вастереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року , зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на чверть року . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на четверть року . 4 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр. на пôвъ року . . . . 7·50 зр. на чверть року . . . . 3·75 зр. съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Политичнй выгляды

пôсля смерти Гамбеты.

Цѣла политика европейска обертаєся все ще *около сего пытаня, якй можливй наслѣдства* може мати смерть Гамбеты для политичнои ситуаціи въ Европѣ. Въ великôмъ натовпѣ политичныхъ комбинацій проявляются два головнй погляды. Пôсля одныхъ Гамбета бувъ тымъ неумолимымъ мужемъ ôтплаты и яко остаточну цѣль своеи политики вытычивъ ôтысканье утраченои Альзаціи и Лотарингіи, отже смерть его вызволила Европу ôтъ неминучого зворушеня европейского мира. И панслависты величаютъ Гамбету яко уособленье ôтплаты, котра съ его смертію если вже не вôйшла разомъ съ нимъ въ могилу, то бодай стала дуже проблематичною; а навѣть Молодочехи прославляютъ его славофиломъ, повякъ и для Франціи и для Славянъ представляєсь Нѣмеччина спôльнымъ ворогомъ. Черезъ смерть Гамбеты пôднеслись навѣть биржевй курсы, нѣби для ознаки певнѣйшого мира, хочь биржѣ дбаютъ лишь про найблизшу будучнôсть, а та безъ сомнѣнія не представляє нѣякои небезпечности нѣ во Франціи, нѣ для Европы въ загалѣ. Смерть Гамбеты утворила въ житю политичнôмъ Франціи порожне мѣсце, котре доперва треба въ якійсь способъ выповнити, а ôть того именно буде зависѣти, яку опôсля ролю ôтограе Франція въ Европѣ и пôсля того прояснится, чи черезъ смерть Гамбеты Европа що выскала чи втратила. Ôнъ бо певно не мавъ иншого замѣру, якъ надати Франціи приналежне ей мѣсце въ Европѣ и тому все оглядався за рôжными союзами; ôнъ занадто добре знавъ непевнôсть воевного щастя, занадто зблизька пôзнавъ нѣмецку силу военну, щобъ кидався нерозважно до борбы, котрои успѣхъ годѣ було предвидѣти. Гамбета бувъ реальнымъ политикомъ и бажавъ впередъ Францію militарно зорганизовати, скрѣпити и довести до ясного стану политичнй комбинаціи и союзы, въ якй бы могла вôйти въ однои стороны Франція а въ другои ей могучій соперникъ. Яко тверезый политикъ выжидавъ ôнъ пригôднои хвилѣ терпеливо и казавъ рѣшучо, що скорше положивбыся въ домовину, якъ допустивъ Францію до ворохобного порыву.

Нѣмеччина може тому торжествувати, що безъ клопоту передъ переведеньемъ грôзного пляну ôтплаты позбулась противника, небезпечнѣйшого, якъ цѣла армія, а англійскй „Times“ справедливо по части замѣчаютъ, що черезъ усуненье найнебезпечнѣйшого соперника Нѣмеччина возьме зновъ значну перевагу въ Европѣ, и политична рôвновага европейска, о скôлько она ще существуе, заколебаєся. Франція перестала бути небезпечною для Бисмарка пôсля смерти мужа, котрый одинъ бувъ въ силѣ зворушити цѣлый народъ, а мавъ на стôлько популярности и розваги, щобъ погамувати народъ ажь до пригôднои хвилѣ.

Та хочь Франція перестала бути такъ небезпечною для Нѣмеччины, а всежь Бисмаркъ тымъ бачнѣйшимъ окомъ муситъ позирати въ ту сторону и глядѣти за ходомъ дѣлъ во Франціи. Тутъ бо высуваєся иншій выглядъ на дѣла Франціи, противоположный поглядъ тыхъ кругôвъ, котрй власне въ смерти Гамбеты добачаютъ грôзни наслѣдки для мира европейского. Не запускаючись въ розбôръ внутрѣшного стану републики французкои, мусимо замѣтити, що умѣренй републиканцѣ, позбавленй провôдника, выставленй на напôръ зъ двохъ сторôнъ, интранзигентôвъ и радикалôвъ зъ однои, а монархистôвъ и консерватистôвъ зъ другои. Можна надѣятись скрѣпленя радикалôвъ, а чимъ грôзнѣйше выступивбы радикализмъ, тымъ лекше слѣдувалабъ реставрація монархична. Легитимисты давно вже оглядаются за якимъ Монкомъ, котрый посадивбы короля въ Фросдорфу на престôлъ предкôвъ. Такъ радикалы якъ и консерватисты будутъ чѣпатися идеѣ ôтплаты, щобъ тымъ здобути собѣ популярнôсть мѣжь Французами, бо сторонництво, котре бы абдиковало въ той идеѣ, вже въ зародѣ не малобъ жизненности. Еслижь бы радикалы скрѣпились, то про ихъ ворохобнôсть и загонистôсть миръ европейскій бувбы бôльше загроженый, бо годѣ допустити, щобъ съ ними вязалась Австрія, а навѣть Россія, хибабы тамъ панслависты вхопили зовсѣмъ керму въ свои руки. Нынѣ однакъ пôвъурядова праса россійска горячо доказуе потребу трицѣсарского союза, щобъ можна тымъ успѣшнѣйше выступити противъ захôдно-европейскому радикализмови. Зовсѣмъ лекше прійшлосьбы монархичнôй Франціи найти союзника, але понеже нынѣ вже република тамъ сконсолидовалась и оперлась на масѣ народу, отже мусѣлабъ монархія выписати на своемъ прапорѣ ôтысканье утраченыхъ въ 1870 р. краѣвъ, еслибъ хотѣла удержатись. Монархична Франція сталабъ отже грôзньйшою для европейского мира, якъ Франція съ радикальнымъ правительствомъ, бо радикальна република стоялабъ ôтосôбнена, сама противъ Нѣмеччины, а монархична найшлабъ легко союзникôвъ. Съ Гамбетою не зôйшла отже въ могилу идея ôтплаты, а навѣть высунулась значно впередъ. Бисмаркъ во всѣхъ своихъ дѣлахъ не спускае Франціи зъ ока а то наслѣдкомъ забору Альзаціи и Лотарингіи, котрыхъ Французамъ годѣ забути и понехати, хочь вже забули и про Седанъ та миліярды. Можна сказати, що такъ якъ въ другôй половинѣ ôсьмнайцятого столѣтя вся политика европейска оберталася около Шлезіи, такъ теперь ôтъ десяти лѣтъ все обертаєсь коло Альзаціи и Лотарингіи, а ôтъ меншихъ або бôльшихъ выглядôвъ ôтплаты буде зависѣти, якъ повернеся политика берлиньска. Нѣмеччина нѣчого бôльше не бажае, якъ того, щобъ въ борбѣ радикалôвъ и консерватистôвъ дôсталась керма Франціи въ руки загонистого радикала, котрыйбы не въ пору пôрвався до ôтплаты, для котрои Гамбета выглядавъ пригôднои хвилѣ, або навѣть старабыся поладити ту справу передъ интернаціональнымъ трибуналомъ.

Якъ доносятъ польскй газеты, превесь пôдгаєцкои рады повѣтовои скликавъ зъ препорученя польского комитету центрального кôлькадесять бôльше знаныхъ лиць въ повѣтѣ на день 11 л. с. м. до Пôдгаєць, щобы завязати комитетъ передвыборчій повѣтовый. Зъ запрошеныхъ Русинôвъ зъ интелигенціи явилися: о. Дудыкевичь зъ Пôдгаєць, о. Гузарь зъ Завалова и судія пов. п. Рошкевичь. Въ дискусіи забирали голосъ оо. Гуваръ и Дудыкевичь, выказували кривды Русинôвъ, а послѣдный поставивъ внесенье, щобы польскій комитетъ центральный порозумѣвся съ центральнымъ комитетомъ рускимъ и щобы оба тй центральнй комитеты спôльно поставили кандидата на повѣтъ пôдгаєцкій. Всѣ збранй одноголосно згодилися на тое внесенье о. Дудыкевича и поручили свому делегатови попирати тое внесенье въ польскôмъ центр. комитетѣ во Львовѣ.

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Переглядъ политичного и литературкого житя буковиньскихъ Русинôвъ за р. 1882.*) (*Дальше*).

Переходимъ теперь до рускои интелигенціи въ Буковинѣ. Коли приглянемося близше тôй горстцѣ людей, то заразъ зауважаємо, що майже всѣ суть Галичанами, а если Буковинцѣ, то уніятами; православныхъ або „волохôвъ“ котрй себе причисляютъ до Русинôвъ, есть такъ мало, що почисливбы ихъ на пальцяхъ. Фактъ той, що руско-народный провôдъ обняли интелигентнй Русины уніяты, выкорыстуютъ проводирѣ Ромунôвъ и злобно пôдсуваютъ интелигенціи намѣренье вробити атентатъ на православну религію. Розумѣвсь, що интелигентнй Русины уніяты о тôмъ зовсѣмъ не думаютъ: имъ иде лишь о народно-просвѣтне розбудженье руского народу, а не о религію; Русинъ нехай собѣ буде чи уніятомъ, чи православнымъ, нехай исповѣдуе таку вѣру въ якôй родився, щобы тôлько бувъ щирымъ Русиномъ, свѣдомымъ своеи питомои народности.

О загалѣ рускои интелигенціи на Буковинѣ можна, на жаль, сказати, що она стоитъ низше ôтъ интелигенціи въ другихъ краяхъ, а навѣть низше ôтъ иншонароднои интелигенціи въ самôй Буковинѣ. О нѣй можнабы сказати, що она — съ малыми вынятками — умѣе лишь читати и писати, и то вызыскуе для свого егоизму, посуненого до высокои степени. Безъ почутя народного, безъ самопôзнаня, проживаютъ нашй интелигентнй люде въ дня на день, тѣшатся хлѣбомъ насущнымъ, — а нѣ на гадку не прійде имъ яка народна справа, не заболитъ ихъ народне горе, до ихъ серця не маe приступу народна радôсть; они не почуваютъ навѣть потребы дальшого духового розвою, не кажу вже въ рôднôмъ языцѣ, але и въ чужôмъ. Словно, мы видимъ людей, ко-

---

Оглядъ словесноі працѣ

австрійскихъ Русинôвъ въ роцѣ 1882.

(Головна причина малого успѣху рускихъ народныхъ дѣлъ. Потреба органичнои працѣ. Задача рускои журналистики. Потреба щорôчного перегляду народнои роботы. Переглядъ рускихъ часописей въ р. 1882.

(*Дальше.*)

„Правотарь“ есть безперечно дуже цѣнне и дуже потрѣбне выдавництво и редакція „Батькôвщины“ дуже заслужилася симъ „Правотаремъ“ для добра Руси, але ôнъ не заспокоитъ що ино указанои потребы правнои просвѣты селянъ, бо есть, можна сказати, приступный и зрозумѣлый тôлько для середнои клясы, для мѣщаньства, але не для селянъ. Такъ само „Исторія Руси“ выданя „Просвѣты“ есть дуже цѣнне выданье, дуже потрѣбне и дуже на часѣ и треба бажати, щобы оно чимъ скорше укôнчилось, — се буде прекрасный пôдручникъ для шкôльнои молодѣжи, для нашои интелигенціи, для интелигентныхъ родинъ, для сельскихъ шкôлъ, — але правдиво популярна исторія рускаго народа муситъ бути доперва еще написана. Праця се кольосальна, бо вымагае найосновнѣйшихъ студій надъ рускими правами и историчными актами, надъ внутрѣшнымъ житьемъ народа, до чого доперва Вп. п. Антоновичь и его ученики Орестъ Левицкій и Дашкевичь и др. устелюютъ першу дорогу. Буде се праця величезна, але она доперва поставитъ народъ теперѣшный на основѣ національнои свѣдомости историчнои.

Такъ само и съ правами конституційного житя. Вытикаємо тй недостатки не яко блуды нашихъ теперѣшныхъ популярныхъ выдавництвъ або товариствъ, але яко недостатки нашои дотеперѣшнои популярно-просвѣтнои працѣ въ загалѣ. Другими словами, хочемо указати, що кромѣ такъ многоцѣнныхъ выдань „Просвѣты“ и редакціи „Батькôвщины“ и „Господаря и Промышленника“, кромѣ выдань общ. Качковского, — треба интелигентнымъ Русинамъ еще поповнити тй высше указанй а такъ пекучй задачѣ народнои просвѣты, щобы рускій народъ успѣшно подвигнувся въ просвѣтѣ. А треба се тымъ бôльше и тымъ скорше зробити, що тôлько въ той способъ можутъ Русины обезпечити свôй народъ противъ можливого схибленя народнои просвѣты рускаго народа выданями въ родѣ погасшого „Switla“, а теперь зновъ ново утворенои и величезными засобами матеріяльными заосмотренои „Macierzy pol.“ Интелигентнй Русины повиннй поняти, що теперь не можна всю просвѣтну працю складати лише на выдѣлы товариствъ, якъ се доси водилося, або на поодинокихъ людей, що и доси зъ всѣхъ силъ своихъ працювали для народнои просвѣты, — але що наспѣла пора всѣмъ интелигентнымъ членамъ просвѣтныхъ товариствъ — цѣлôй рускôй интелигенціи активно взятися до працѣ на поли народнои просвѣты.

Творы литературы белетристичнои появились головно въ двохъ литературно-науковыхъ часописяхъ львôвскихъ „Зоря“ и „Свѣтъ“. Перша зъ нихъ згромадила около себе давнѣйшихъ и новшихъ письменникôвъ Д-ра И. Шараневича, Дра Ом. Огоновского, Дениса зъ надъ Серета, Н. и Ив. Вахнянинôвъ, М. Подолиньского, П. Скобельского, К. Устыяновича, А. Тороньского, Е. Желехôвского, В. Шухевича, Ол. Барвѣньского и и., а кромѣ того розбудила кôлька новыхъ силъ, мѣжь котрыми замѣчаемо Конст. Бобикевича, автора принадного образця зъ галицко рускаго житя „На обзоринахъ“, Льва Сапогôвского, котрый подавъ кôлька гумористичныхъ картинъ, дальше Данила Лепкого и молодыхъ поетôвъ Ил. Грабовича и В. Масляка. „Зоря“ почавши въ 1882 роцѣ выходити въ бôльшôмъ обемѣ (по 2 листы що два тыднѣ) подавала крôмъ оригинальныхъ повѣстей такожь переклады „Нещастна“ Тургенева, „Кузина Марійка“ Щедрина и и., обговорювала въ критичныхъ статяхъ В. Лукича, М. Подолиньского, Н. Вахнянина и и. проявы сучаснои литературы, замѣщувала цѣннй матеріялы етнографичнй та статіи историчнй и образки географичнй о Руси. Стрѣчаємось тамъ такожь съ новымъ письменникомъ Мих. Надзбручаниномъ, авторомъ бôльшого обему гарно и живо написаныхъ Споминокъ зъ побыту въ Босніи. Щиро бажаємъ, щобъ Надзбручанинъ и дальше обогачувавъ нашу словеснôсть зрѣлыми творами своего вправного пера. Замѣщаючи крôмъ згаданыхъ статій вѣдомости зъ наукъ природныхъ, археологіи, штуки, промыслу и всячину, старалась „Зоря“ вдоволити всѣмъ потребамъ читаючои публики.

Другимъ огнищемъ, около котрого скупились молодшй силы галицкй и давнй украиньскй письменники, звѣстнй нашій публицѣ зъ „Правды“, есть илюстрованый мѣсячникъ литературно-науково политичный „Свѣтъ“. Тутъ находимо продовженье бôльшои повѣсти *Ив. Франка* „Бориславъ смѣеся“, (доси около 10 листôвъ печ.) написаной съ справдешнымъ талантомъ. Не мѣсце тутъ вдаватись въ подрôбну оцѣнку тымъ бôльше, що повѣсть ще не скôнчена, однакъ признати треба, що талантъ п. Франка тутъ ще красше выявивсь, якъ въ иншихъ дотеперѣшныхъ повѣсткахъ и картинахъ зъ житя Бориславскихъ рôпникôвъ и жидôвъ-капиталистôвъ. Характеры начертанй вельми реально, дѣйство розвиваєся живо и интересно, языкъ гарный и чистый. Замѣтилибысмо тôлько, що авторъ о стôлько хибивъ противъ реализмови, выставивши рôпникôвъ Бориславскихъ, а въ ихъ громадѣ Бенедя, мулярского помôчника, выаванзованого на майстра и заступника будовничого, занадто премудрыми, овѣяными духомъ асоціяційнымъ захôдно-европейскихъ робôтникôвъ, котрй розумуютъ про долю робôтникôвъ и обдумуютъ способы зарады, якй мабутъ не ворушатся въ головахъ галицкихъ робôтникôвъ. Якбы тамъ однакъ нѣ було, повѣсть п. Франка займае неперечно перворядне мѣсце въ белетристичнôй литературѣ за р. 1882 и можна жалувати, що не появилась особнымъ ôтбиткомъ, доступнымъ для ширшихъ кругôвъ читаючои публики. Въ тôмъ самôмъ рочнику замѣщенй мѣжь иншими дальшй картины зъ житя *О. Я. К-ого*: „Мои давнй знакомй“ и „Изъ житя хуторянъ въ Полтавщинѣ“, гарненькй поезіи нового поета *Ивана Перекотиполе*, Житьепись О. Я. Конискаго, 6 непечатаныхъ листôвъ Т. Шевченка, *И. Франка*: Причинки до оцѣненя поезій Т. Шевченка (дальше), Ôтчиты зъ исторіи рускукр. письменьства XIX в. (про Артемовского-Гуляка съ додаткомъ непечатаныхъ 2-хъ одъ перелицёваныхъ зъ Горація и 3 приказки), и продовженье цѣнныхъ науковыхъ статій „Якъ розвивалися погляды людскй на звѣрôвъ“, *Володимира О.* и „Мысли о еволюціи въ исторіи людскости“ *И. Франка*, та богато иншихъ дрôбнѣйшихъ статій и матеріялôвъ.

Зъ ôтдѣльно выданыхъ въ тôмъ роцѣ творôвъ окрôмъ 50 печатныхъ листôвъ „Библіотеки найзнам. повѣстей“, въ котрôй замѣщено повѣсть *К. Дикенса* „Новорôчнй дзвоны“, 3 томову шведску повѣсть *Д. Адама* „Грошѣ а праця“, згадаємо про выданье накладомъ „Дѣла“ *В. Барвѣнка* галицкихъ образкôвъ „Безталанне сватанье“ и *Н. Гоголя* „Мертвй Душѣ“, дальше *Ив. Франка* перекладъ I части Гетого трагедіи „Фавстъ“, о котрôмъ и критика въ

трй лишь на те учились, щобы хосенъ въ того тягнути, тай годѣ! Не малюю за чорно, лишь такъ, якъ есть.

Впрочѣмъ и тыхъ Галичанъ, котрымъ добро народне повинно лежати на серци и котрй яко люде интелигентнй повиннй статися духовыми провôдниками свого народу, — нема такъ много. Кôльканайцять, двайцять людей — тай по всему. Дочислити до того еще пять, шѣсть буковиньскихъ священикôвъ, котрй остаютъ въ певнôмъ полученю съ свѣтскою интелигенцiею, — и отъ маємо цѣлый провôдъ руского народу...

Еще одинъ дуже важный моментъ причиняєся до того, що дѣяльнôсть тыхъ людей не має той силы, той интензивности, яку повиннабы мати. Вже то нехай кто що каже, а таки се въ практицѣ доказаный фактъ, що люде съ авторитетомъ, люде на высшихъ становищахъ далеко бôльше можутъ вдѣлати, якъ люде „менший“, зависимй. А на Буковинѣ не ма власне людей вплывовыхъ. Одинъ професоръ университету, двохъ-трехъ адъюнктôвъ судовыхъ, урядникôвъ отъ телеграфу, професорôвъ, священикôвъ... а решта безплатнй... — отъ люде, що працюютъ, але мимо трудôвъ съ малымъ успѣхомъ. Ихъ працю може пôдняти або и знищити митрополитъ, превесъ суду краєвого и т. д. Высшихъ вплывовыхъ и независимыхъ людей у насъ нема. Нема у насъ руского заступника въ соймѣ, въ радѣ державнôй, мимо того, що рускій народъ проживає въ цѣлостнôй масѣ въ повѣтахъ: Кôцманецкôмъ, Заставницкôмъ, Садагорскôмъ, Выжницкôмъ, Становецкôмъ, и бôльшою частею въ Серетскôмъ и Сторожинецкôмъ. Я не хочу твердити, що лишь ромуньскй агитацiи тому виннй. Нѣ. Народъ не маючи о выборахъ ясного понятя, выбирає першого лучшого вплывового чоловѣка: начальника суду, або староету, або дѣдича, — а тй не Русины, отже нема нашихъ заступникôвъ. Выдѣлъ краєвый на половину нѣмецкій и ромуньскій, въ правительствѣ маютъ вплывъ Ромуны, въ консисторiи всѣмъ есть митрополитъ. Серце крається, коли вдуматися въ сей фактичный станъ нашои справы, коли зважити, що нема кому той бѣдный народъ просвѣтити, отворити ему очи и указати дорогу до самопôзнаня, просвѣты и щастя. Але ще бôльше серце болитъ и кровію заливаєся, коли згадати, що, если такъ дальше пôйде, не буде кому и сей такъ слабо держаный прапоръ рускій въ старшихъ рукъ переняти, не буде кому, бодай вже хочь такъ якъ теперь, стояти при народнôй справѣ. Буковиньско-руска молодѣжь нидѣе и гдесь пропадає зъ дня на день. Досыть сказати, що черновецкій университетъ выдае для всѣхъ нашихъ народностей своихъ людей, тôлько не для Русинôвъ. Зъ православныхъ Русинôвъ выйшовъ зъ университету доперва одинъ, котрый есть въ державнôй службѣ и есть патрiотомъ рускимъ. Молодѣжь и въ гимназiи не выноситъ того знаня своеи литературы и исторiи, якъ се дѣеся въ Галичинѣ, — за се будутъ гдекотрй люде тяжко отповѣдати, — алежь и загальнй вѣдомости, якй подае гимназiя, не вытворюютъ у молодежи нѣякихъ гуманныхъ идей, не розбуджуютъ высшихъ гадокъ, сягаючихъ въ кругъ народного добробыту, народного щастя; тожь пôдчасъ коли молодѣжь иншихъ краѣвъ вызначаєся живою фантазiею, умъ ви повный идеалôвъ, — то тутешня молодѣжь скрôзь на скрôзь перенята егоизмомъ и вступивши лишь въ университетъ обчисляє дохôдъ зъ свого будущого званя. Тутъ заразомъ видимо, до чого може довести выхованье, котре взяло собѣ задачу придушувати всяку гадку о народности. Русины на тôмъ найбôльше тратятъ. Ромунамъ додае силы и духа молодѣжь приходяча въ Сучавы, ба и въ самыхъ Чернôвцяхъ находятся агитаторы, що всякими средствами продукуютъ ромуньскихъ патрiотôвъ. Примѣромъ одинъ катихитъ — и то рускій! — добачивши талантъ у одного руского хлопця, ажь до батька на село ѣздивъ, щобы склонити хлопця записатися не на рускій а на ромуньскій языкъ. Въ 7-мôй и 8-мôй клясѣ сей катихитъ выкладае религiю по нѣмецки замѣсть по руски... А у насъ нема людей, котрйбы не то вже за много дѣлали, але бодай свои обовязки гôдно повнили. Що въ того выйде, годѣ предвидѣти. Хиба яке чудо пробудитъ Русинôвъ зъ просоня...

При такихъ обстоятельствахъ тяжко говорити о просвѣтѣ народнôй и подвигненю народу. А съ гордостею мусимо пôднести, що народъ рускій, хочь лишеный морального проводу, перевышае культурою своихъ сусѣдôвъ Ромунôвъ, — тое бачимо найлучше тамъ, где обѣ народности стыкаются. Десятки селъ, котрй передъ 50 лѣтами були чисто ромуньскй, улягли русчинѣ и нынѣ суть чисто-рускй; лишь старшй люде еще згадуютъ, якъ то колись въ тыхъ селахъ говорилося лишь „по волоски“.

Въ такôмъ то станѣ буковиньска Русь вступила въ рôкъ 1882.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) зновъ розпочала свои роботы; поки що дѣяльнôсть ея концентруєся въ комисiяхъ, бо для обрадъ въ повнôй палатѣ нема достаточного матеріялу. Правительство внесло заразъ на першôмъ засѣданю (15 с. м.) проекты великихъ реформъ финансовыхъ для усуненя дефициту. Тiи проекты обнимаютъ: законъ о податку заробковôмъ; законъ о оподаткованю предпринятiй заробковыхъ, обовязаныхъ складати публичнй рахунки; законъ о податку отъ рентъ; нарешцѣ законъ о податку лично-доходовôмъ. Вже теперь можна бачити, що думки послôвъ о вартости тыхъ проектôвъ законныхъ суть подѣленй. Одня бачутъ несправедливôсть въ отношеню прогресивного податку до доходу, бо на бѣдного припадае стосунково бôльшiй тягаръ, якъ на богатого; другй суть противнй кумульовню рôжныхъ родôвъ податку, бо черезъ те податки будутъ страшно обтяженй. Навѣть мѣжь найширшими прихильниками правительства суть невоволенй тыми проектами, и вже напередъ можна сказати, що правительство буде мати богато клопоту, закимъ палата послôвъ ухвалитъ тй проекты. Задля важности проектôвъ финансовыхъ реформъ внесеныхъ мин. дромъ Дунаєвскимъ подаємъ важнѣйшй постановы наведеныхъ высше законôвъ. I) *Законъ о податку лично-доходовôмъ.* Той податокъ має платити кождый, кто має надъ 600 зр. загального рôчного чистого доходу; тое относится и до певныхъ корпорацiй. Податокъ той побираєся пôсля клясификацiйнои тарифы чистого доходу. Проектъ закона вычисляє 74 клясъ отъ 700 до 150.000 зр. чистого доходу. Цѣлои тарифы не подаємъ, а лишь гдеякй клясы, зъ котрыхъ читатель вымѣркує бôльше менше высокôсть податку лично-доходового отъ всякихъ сумъ чистого доходу.

Кляса		*Чистый дохôдъ*			*Податокъ*
1	надъ	600	до	700 зр.	4·20
2	„	700	„	800 „	5·90
3	„	800	„	900 „	7·60
4	„	900	„	1.000 „	9·30
5	„	1.000	„	1.100 „	11·00
6	„	1.100	„	1.200 „	12·70
7	„	1.200	„	1.300 „	14·40
8	„	1.300	„	1.400 „	16·10
9	„	1.400	„	1.500 „	17·80
10	„	1.500	„	1.700 „	20·40
15	„	2.500	„	2.700 „	39·20
20	„	3.800	„	4.100 „	70·60
25	„	5.400	„	5.800 „	118·00
30	„	7.600	„	8.200 „	187·00
34	„	10.000	„	11.000 „	265·00
39	„	15.000	„	16.000 „	415·00
44	„	20.000	„	22.000 „	580·00
49	„	30.000	„	32.000 „	880·00
54	„	40.000	„	44.000 „	1210.00
59	„	60.000	„	64.000 „	1810·00
64	„	80.000	„	86.000 „	2440·00
68	„	104.000	„	110.000 „	3160·00
74	„	140.000	„	150.000 „	4300·00

Дальше взростаютъ клясы въ той способôвъ, що отъ кождыхъ 10.000 зр. платится 300 зр. лично-доходового податку.

Шацункова комисiя може для податникôвъ, котрыхъ чистый дохôдъ не выноситъ бôльше якъ 1000 зр., знижити податокъ до слѣдуючои низшои клясы, а коли належатъ до найнизшои клясы, знижити имъ податокъ до половицы, въ случаяхъ надзвычайныхъ (якъ маютъ много дѣтей, удержуютъ убогу родину, довго хорюютъ або потерпѣли яке нещастье). Лично-доходовый податокъ має платитися въ 4 ратахъ квартальныхъ. Для ошацованя сего податку постановленй: а) комисiи повѣтовй, а въ мѣстахъ надъ 10.000 жителѣвъ комисiи мѣсцевй; б) комисiи краєвй. Членôвъ комисiи повѣтовои половину выбираютъ гдеякй податники въ повѣтѣ а половину именуе министеръ финансôвъ. Прочй постановленя проекту сего закона, складаючогося зъ 36 §§-ôвъ поминаємо, бо якъ сказано, опозиция противъ него есть въ палатѣ послôвъ велика и запевно богато въ нѣмъ буде змѣнъ. II. *Законъ о податку заробковôмъ* обнимае 25 §§-ôвъ. Загальный приписъ постановляе, що податкови заробковому маютъ пôдлягати въ 1 клясѣ: всѣ самостôйнй предприемства заробковй и всякй приносячй корысть занятя; въ 2 клясѣ всякй доходы зъ отношень службовыхъ. Податники 1 клясы (самостôйнй предприемства) платятъ отъ рôчного доходу до 125 зр. — 3 зр. 75 кр. податку доходового; отъ 125—150 зр. платятъ 4 зр. 50 кр.; отъ 150—200 зр. платятъ 6 зр. и т. д.; отъ 500—600 зр. платятъ 19 зр.; отъ 1000—1100 платятъ 40 зр. и т. д. до послѣднои скалѣ рôчного доходу 48.000—50.000 зр., отъ котрыхъ податокъ заробковый выноситъ 4830 зр. Податокъ отъ чистого доходу по надъ 50.000 числится 500 зр. отъ кождыхъ 5.000 доходу. Податники 2 клясы (побираючй плату за службу або заробокъ) отъ 300—500 зр. доходу платятъ 70 кр.; отъ 350—400 зр. платятъ 80 кр.; отъ 400—450 платятъ 90 кр. и т. д. Во Львовѣ податники 2-гои клясы остаютъ вôльнй до 300 зр. отъ податку заробкового. III. *Законъ о податку отъ предприятiй заробковыхъ, обовязаныхъ складати публично рахунки.* Ту належатъ товариства акцiйнй, кредитовй, щадничй, товариства заробковй и господарскй, громадскй касы заличковй и въ загалѣ всѣ предприятя заробковй, котрыхъ администрацiя обовязана складати публично рахунки. IV. *Законъ о податку отъ рентъ* обнимае 22 §§-ы. Тому податкови пôдлягаютъ всякй доходы, отъ котрыхъ не платятся податкôвъ грунтового, домового або заробкового. Тутъ належатъ прим. провизiи отъ всякихъ облигацiй, отъ краєвыхъ, повѣтовыхъ або громадскихъ пожичокъ, отъ капиталôвъ вложеныхъ до акцiйныхъ предприемствъ, отъ приватныхъ пожичокъ, отъ рентъ на житье и т. д.

Отсе подали мы важнѣйшй постановы внесеныхъ министромъ скарбу проектôвъ законôвъ финансовыхъ. Якъ сказано, въ радѣ державнôй борба о тй проекты буде велика, — тожь мы задля ихъ важности не спустимо зъ ока дальшои ихъ судьбы.

(Въ *комисiи буджетовôй*) палаты послôвъ при дебатѣ надъ буджетомъ министерства право- судiя пос. дръ Евз. Черкавскій интерпелювавъ министра въ справѣ новыхъ судовъ окружныхъ въ Галичинѣ. Министеръ заявивъ, що вже зложивъ цѣсареви рапортъ о потребѣ трехъ новыхъ трибуналôвъ судовыхъ въ Галичинѣ, мѣжь тыми въ Бережанахъ.

(*Намѣстникъ Дальмацiи*) генералъ Iовановичь выдавъ до краєвыхъ властей административныхъ розпорядженье, щобы на будуще узнавали тôлько нѣмецкій языкъ яко урядовый. Тое незвычайне розпорядженье дуже оскорбило славяньскихъ жителѣвъ Дальмацiи и въ наслѣдство того дальматиньско-славяньскй послы рады державнои зôрвали свои парляментарнй зношеня съ правительствомъ, — очевидно хотѣли тымъ задемонструвати своє невдоволенье.

(*Арештованье Сербôвъ въ Дальмацiи.*) Въ Задарѣ (Zara) арештовано редактора „Сербского Листа“ и кôлькохъ другихъ Сербôвъ за тое, що будьтобы на публичнôмъ обѣдѣ мали славити память Оберданка.

ЗАГРАНИЦЯ.

Францiя. Дня 16 сѣчня, въ кôльканайцять днѣвъ по похоронахъ Гамбеты зворушився цѣлый Парижь неожиданымъ выступленьемъ князя Жерома Наполеона (стрыечного брата Наполеона III). Тогожь дня появился на передмѣстю Faubourg Saint-Germain и на Елизейскихъ полях проклямацiи князя Жерома до французского народу. „Червоный князь“ — такъ зовутъ Французы кн. Жерома, — черезъ 12 лѣтъ, с. е. отъ часу упадку Наполеона III не пôднисивъ своихъ претенсiй до трону французского; якiйсь часъ належавъ навѣть до партiи републиканьскои въ парляментѣ пôдъ проводомъ Гамбеты, котрый незрôвнаною силою слова знавъ отпирати всѣ претенсiи ворогôвъ републики. Въ послѣдныхъ рокахъ кн. Жеромъ зôйшовъ зъ поля политичного и ажь по смерти Гамбеты выступивъ с. р. съ проклямацiею до французского народу. Въ проклямацiи тôй, затитулованôй „До моихъ спôвобывателѣвъ“ князь Жеромъ въ чорныхъ краскахъ малюе станъ републики французкои, щобы народъ пôдбурити противъ теперѣшнои републики, а позыскати для себе. „Червоный князь“ кличе такъ въ проклямацiи: „Въ арміи верховодятъ люде нездôбнй, независимôсть судiѣвъ загрожена, финансы задля тяжкихъ податкôвъ нужденнй, религiи грозитъ атеизмъ, питаня соцiяльнй непорѣшенй; демократiя, сорозмѣрно до тягаровъ, якй поноситъ, не має отповѣдныхъ правъ; на внѣ не має Франція нѣякого значеня, а все тое походитъ зъ того, що Франція понехала принципъ народнои суверенности. Яко наслѣдникъ Наполеона I и Наполеона III я есьмь одинокимъ жiючимъ чоловѣкомъ, котрый має за собою 7,000.000 голосôвъ. Я не абдикую нѣколи, бо маю сповнити свои обовязки. Бѣлый праноръ (Бурбонôвъ) въ Франціи не можливый; наслѣдники Наполена I боронятъ суверенности народу, народъ має голосъ, народъ повиненъ выбрати собѣ провôдника. — Французы, памятайте на слова Наполеона I: „Все, що дѣеся безъ народу, есть неправне.“ Мои сыны, хочь нынѣ не займаются еще политикою, будутъ вѣрнй сѣй традицiи. Князь Наполеонъ не може абдикувати, бо абдикацiя булабы здрадою народу, а выбранй народомъ Наполеоны не можутъ такъ дѣлати. Два принципы правлятъ свѣтомъ: принципъ волѣ народу и принципъ суверенности. Съ защитниками „бѣлого прапору“ годѣ дôйти до згоды. Наполеониды боронятъ суверенности народу. Я не репрезентую нѣякои партiи, лишь принципъ; симъ принципомъ есть те, щобы на-

---

нѣмецкôмъ журналѣ „Ausland“ выразилась съ признаньемъ. Въ загалѣ треба признати, що въ сѣмъ роцѣ появилось досыть значне число перекладôвъ творôвъ клясичныхъ европейскихъ литературъ — а то переклады, котрй значно посунули впередъ розвôй нашого языка и суть наглядным доказомъ, що нашимъ языкомъ дадутся высказати найвысшй мысли духа людского.

На поли науковои литературы займае найперше мѣсце довголѣтный трудъ неутомимои и совѣстнои працѣ проф. *Ев. Желехôвского* „Руско-нѣмецкій словарь“. Зъ дотеперь выданыхъ 10 листôвъ печатныхъ великого формату можна вже доволѣ оцѣнити велику вартôсть сего дѣла, першого у насъ повного рускаго словаря. Сею працею, о котрôй съ признаньемъ выразився „великій учитель“ славяньскихъ языкôвъ, проф. дръ Ф. Миклосичь, розкрывъ нашь заслуженый земякъ пребогатый скарбъ нашого рôдного языка, справдѣ способного до выслову найтруднѣйшихъ науковыхъ терминôвъ, и тымъ розбивъ въ прахъ безосновнй выводы неприхильникôвъ руского языка, о его неудобности до научныхъ творôвъ словесныхъ. Дѣло се повинно находитись въ кождôй рускôй хатѣ, на столѣ кождого любителя рôдного слова нашого и щиро бажаємъ, щобъ Вп. авторъ вспѣвъ его въ слѣдуючôмъ роцѣ довести до кôнця.

Наша шкôльна литература збогатилась двома новыми книжками: *о. Ал. Стефановича* „Исторiя церковна“ для VIII кл. гимн., старанно оброблена що до рѣчи и языка, котра заступитъ мѣсце дотеперь уживаного лихого учебника *Тица*, и „Учебникъ всемирнои исторiи Гиндельо-го“ Ч. III. (новый вѣкъ) въ перекладѣ В. И. для VIII кл. рускои гимназiи. Сюды треба такожь зачислити основну и цѣкаву розправу нашого молодого историка *Корн. Заклиньского* „Зношеня цѣсаря Рудольфа II съ козаками и ихъ участь въ вôйнѣ угорско-турецкôй 1594 и 1595“, замѣщену въ справозданю дирекцiи рускои гимназiи у Львовѣ за р. 1882, о котрôй дуже похвально згадала Кiевска Старина (кн. за сѣчень 1883), а праска Politik подала минувшого року въ своемъ фейлетонѣ.

Найслабше проявлялась дѣяльнôсть словесна австрiйскихъ Русинôвъ на нивѣ педагогичнôй, на котру належалобъ звернути найпильнѣйшу бачнôсть. Окрôмъ „Шкôльнои Часописи“ и кôлькохъ чиселъ дуже примитивно редагованого „Прiятеля дѣтей“ не маємо тутъ занотувати нѣякого твору словесного. Скôлько жь то молодѣжи дрôбнои и старшои, скôлько дѣвчатъ рускихъ муситъ зъ того поводу обходитись безъ питомого, здорового корму або хватати за чужй?! Тутъ розкрываєсь широке, майже не торкане поле дѣяльности для нашого педагогичного товариства, котре чимъ скорше повиннобъ принятись за отповѣдня выданя литературно-педагогичнй для рускои молодѣжи мужескои и женьскои, повинно управляти, якъ Нѣмцѣ звутъ, Jugendliteratur у властивôмъ того слова значеню, бо такои ще у насъ доси нема. Оттакъ належалобъ такожь органъ товариства розширити и поставити на такій степень, щобъ онъ отповѣдавъ своею стôйностею подôбного рода выданямъ иншихъ народôвъ та заступавъ интереса педагогично-дидактичнй не тôлько шкôлъ народныхъ але й середныхъ и домашного выхованя, а въ тыхъ звертавъ бачнôсть передовсѣмъ на розумну и хосенну науку языка рускаго, такъ занедбаного и лихо трактованого по гимназiяхъ и иншихъ рôвнорядныхъ школахъ.

Для доповненя образу науковои працѣ австрiйскихъ Русинôвъ згадати ще мусимо про розкопы археологичнй нашого ученого и трудящого историка Дра И. Шараневича пôдъ Галичемъ довершенй при помочи О. Лаврецкого, котрй чимало причинятся до розъясненя нашои минувшости, дальше про вынайденье новои носимои лампы електричнои Дра Ивана Пулюя, доцента универоитету и директора електро-техничного бюра у Вѣдни, и Дра Горбачевского, асистента клиники у Вѣдни, важне для медицины отъкрытье квасу мочевого. О тыхъ многоважныхъ здобуткахъ для науки всесвѣтнои, про котрй заговорили живе ученй сферы, подавали мы въ своемъ часѣ докладнѣйше справозданье нашимъ Вп. Читателямъ.

Наконецъ згадаємъ тутъ о плодахъ, котрй зôйшли вправдѣ на чужѣй нивѣ, але управленй нашими роботниками. Думаємъ тутъ про розправу Дра И. Шараневича „O latopisach i kronikach ruskich XV. i XVI. w.“ въ рочникахъ академiи наукъ въ Краковѣ и *Ю. Федьковича* прекрасный переспѣвъ рускихъ поетичныхъ творôвъ п. з. „Am Tscheremusch, Gedichte eines Uzulen“ выданый въ Чернôвцяхъ.

Такъ съ супокоемъ можемо глядѣти на ту словесну роботу австрiйскимъ Русинôвъ*) въ уплывшôмъ роцѣ съ тымъ пересвѣдченьемъ, що мимо матеріяльнои недостачи, мимо рôжнородныхъ перепонъ не проспѣлисьмо дорогого часу съ заложеными руками. Правда, не все зроблено до ладу, неразъ та не одно роблено власне такъ, якбы не треба робити, богато дещо зовсѣмъ занедбано зробити, а всежь таки можемо сказати собѣ съ внутрѣшнымъ вдоволенъемъ, що ступилисьмо зновъ напередъ въ розвою нашои словесности народнои. Чимъ бôльшй круги рускои суспôльности обгортае свѣдомôсть национальна, тымъ успѣшнѣйше поступае впередъ наша словесна праця, бо до давныхъ сподвижникôвъ прибуваютъ що разъ новй розбуджень и живй силы.

Лишаючи собѣ обговоръ деякихъ иншихъ проявôвъ рускаго народного житя мѣжь Русинами австрiйскими до однои зъ дальшихъ статій, розглянемо въ слѣдуючôй статiи словесну працю Русинôвъ украиньскихъ.

Олегъ.

---

*) Въ працѣ тôй брала найбôльшу участь Галицка Русь, менше Буковиньска, а на Угорскôй Руси и слѣдъ всякои роботы словеснои загубъ!

рôдъ мавъ право выбирати собѣ самовôльно провôдника. *Наполеонъ.*“ Князь Жеромъ уложивъ сей манифестъ сейчасъ по смерти Гамбеты. Дня 3 або 4 сѣчня звѣрився ôнъ съ тымъ дѣломъ кôлькомъ своимъ другамъ. Чотыри днѣ передъ оголошеньемъ выпечатано 25.000 примѣрникôвъ того манифесту, зъ котрыхъ 8000 призначено розôслати на провинцію. Въ ночи на 16 с. м. розлѣплено въ Парижи 5000 проклямацій; полиція бôльшу часть поздирала. Министерство дало наказъ арештувати князя. — **Пополудни 16 с. м. полиція арештувала князя Жерома Наполеона и замкнула єго до вязницѣ Concergerie** побôчь палаты министерства справедливости. — Парлямéнтъ зôбрався того дня о 4-ôй годинѣ по полудни. Депутованый бонапартистъ Jolibois, внѣсъ интерпеляцію до правительства, въ котрôй старався доказати, що арештованье князя Наполеона за провину прасову (печатею) єстъ противзаконне. На тую интерпеляцію заразъ давъ ôтповѣдь министеръ правосудія Дéве. Ôнъ заявивъ, що за арештованье кн. Наполеона ôнъ бере на себе цѣлу отвѣчальнôсть. Наполеонъ прогрѣшився противъ закона. Прокураторъ порозумѣвся съ судією слѣдчимъ, а той на свою руку казавъ князя увязнити. „Той сповненый актъ належитъ до судôвництва, не до насъ, — говоривъ мин. Деве. За сторону политичну справы я ôтповѣдаю. Вы панове (роз. бонапартисты) мылитеся, коли думаєте, що мы дамо на сесе безкарно нападати. Безъ гнѣву, безъ люти, але спокôйно и безпристрастно сповнимо мы свôй обовязокъ противъ цѣлого свѣта, навѣть противъ князя Наполеона!“ Треба замѣтити, що пôдчасъ цѣлои дебаты надъ тымъ предметомъ панувало въ палатѣ страшне взворушенье. По ôтповѣди министра забравъ голосъ радикальный посолъ Фльоке (Floquet) и такъ промовивъ: „Похваляю заявленье правительства, але єще додаю, що мы не можемо бути рôвнодушными на непріязнй републицѣ объявы претендентôвъ. Я протестую противъ того и ставлю внесенье: „Членамъ родинъ, котрй коли небудь панували въ Франціи, єсть взбороненый побытъ въ Франціи, Альгеріи и въ французскихъ кольоніяхъ“. (Тутъ повставъ страшный гвалтъ, котрый утихомирився доперва по чверти годины). Фльоке спокôйно проголосивъ єще послѣдный уступъ свого внесеня: „Тіи члены не повинні корыстати зъ нѣякихъ политичныхъ правъ. Я жадаю, щобы моє внесенье було узнане наглымъ“. Бôльшостею 328 голосôвъ противъ 112 узнавъ парлямéнтъ наглôсть внесеня Фльоке. Передъ голосованьемъ надъ симъ внесеньемъ ухваливъ парлямéнтъ бôльшостею 417 голосôвъ противъ 89 слѣдуючій порядокъ дневный: „Палата похваляє поступокъ правительства“ (арештованье кн. Наполеона). Такъ то комично-нещасливо скôнчилося выступленье кн. Наполеона съ шумнымъ манифестомъ.

Нѣмеччина. Въ нѣмецкôмъ парлямéнтѣ ôтбулася минувшого тыждня цѣкава розправа надъ внесеньемъ соціялистичного посла Либкнехта о знесенье всѣхъ уставъ выняткових въ нѣмецкôй державѣ, именно уставы противъ соціялистôвъ, противъ єзуитôвъ, противъ католицкихъ священикôвъ и противъ т. зв. „Diktaturparagraphen“, выданыхъ на Альзацію и Льотарингію. Либкнехтъ очевидно надѣявся, що для свого внесеня, жадаючого не лишь знесеня выняткови уставы противъ соціялистôвъ, але и противъ єзуитôвъ та католицкихъ священикôвъ, знайде бôльшôсть въ палатѣ. Тымчасомъ помылився. Провôдникъ католицкого центра, пос. Виндгорстъ поперъ внесенье Либкнехта въ тôй части, где ишло о єзуитôвъ и католицкихъ священикôвъ, але спротивився тôй части, где ходило о знесенье выняткового закона противъ соціялистôвъ. Наконець при голосованю бôльшôсть палаты ôткинула внесенье Либкнехта въ цѣлости.

Англія. Въ Ирляндіи рухъ революційный зновъ проявляєся атентатами. Онодгы арештовано кôлькохъ молодыхъ людей въ Дублинѣ за нападъ на урядникôвъ. Правительство мало власти на слѣдъ заговору, котрый має на цѣли вымордувати всѣхъ урядникôвъ англійскихъ. Послѣдными часами арештовано въ Ирляндіи много людей и познаходжено у нихъ оружіе.

Італія. Въ Фльоренціи збунтувалися рекруты; громадно удалися до твердинѣ, ставили опôръ официрамъ и ранили двохъ старшихъ воякôвъ, закимъ удалося ихъ усмирити. Бунтъ рекрутôвъ приписуютъ вплывамъ на молодыхъ людей пропагандъ соціялистичнои и ирридентичнои.

Туреччина. Зъ Всхôднои Румеліи надходятъ що разъ бôльше непокоячі вѣсти. Тамошнй могамедане, именно гôрняки, незадоволенй зъ теперѣшного ладу, памятаючи, що недавно тому були они панами въ краю и росказували христіянамъ; теперь горою давнѣйшй невôльники христіяне. Признавши теперѣшне своє положенье дуже прикрымъ, задумали они выступити противъ существующого порядку и загадали зробити повстанье. Такъ бодай кажутъ догадуватися рôжнй признаки, на якй власть натрафила. Межи иншими здаєся се бути правдою, що комитетъ молодыхъ Туркôвъ въ Константинополи выславъ до пôдкомитету въ Филипополи кôлька скринь съ дуже добрыми карабинами системы Мартинього. Правительство сконфискувало пересылку. Житель христіяньскй дуже симъ занепокоенй, якъ рôвножь и вѣстею, що войско турецке, розставлене вздовжь всхôдно-румельскои граници, жде лишь знаку и хвилѣ, въ котрôй буде могло выступити зачѣпно и получитися съ повстанцями. Хотяй вѣсти о недалекôмъ повстаню и приготованяхъ до повстаня суть певно дуже пересадженй, то предсѣ малюютъ они наглядно ôтношеня въ Всхôднôй Румелія. Ôтношеня сй зовсѣмъ не потѣшаючі; они ôткрываютъ щоразъ то новй елементы на балканьскôмъ пôвостровѣ, котрй выжидаютъ найменшои случайности, щобы роздути бурю въ тôй сторонѣ, надъ котрою и такъ що разъ то чорнѣйшй залягаютъ хмары.

Египетъ. Генеральный контрольоръ Англіи въ Египтѣ зложивъ свôй урядъ въ руки кедива заявляючи, що правительство англійске перестає брати участь въ финансовôй котроли въ Египтѣ. Се бувъ очевидно маневръ Англіи, щобы позбутися вплыву Франціи въ Египтѣ, бо договôръ межи Англією и Францією постановляє, що єсли одна сторона ôтступитъ ôтъ контролѣ египскихъ финансôвъ, то тымъ самымъ и друга сторона мусить уступити. Печать француска дуже розлючена на сей поступокъ правительства англійского. „Крокъ сей, пише „Temps“ дає можнôсть англійскому правительству заступити спôльну контролю надъ египскими финансами властею одного агента пôдъ смирною назвою „дорадника“, а котрый, правду сказавши, буде справдѣшнымъ администраторомъ египскихъ финансôвъ въ имени Англіи. Симъ способомъ зновъ Франція поноситъ шкоду на користь Англіи“. Тымчасомъ „Daily News“ въ широкôй и высокопарнôй статіи звиняє сей крокъ Англіи заявляючи, що она мусѣла такъ поступити, позаякъ Франція стояла ѣй все на перешкодѣ до тои степени, що где лишь яке дѣло було поручене англійскому урядникови, то заразъ придавано ему до помочи урядника французского. Черезъ тоє подвоювано лишь число урядникôвъ а на край спадали великй тягарѣ. „Daily News“ иде такъ далеко въ рекриминаціяхъ противъ Французôвъ, що контролю французку уважає головною причиною повстаня Араби-паши. Вчорашнй телеграмы зъ Каира донесли вѣдомôсть, що кедивъ выдавъ вже декретъ, котрымъ безъ мотивованя зноситъ контролю финансову.

НОВИНКИ.

— **Богоявленьскій празникъ** ôтбувся во Львовѣ съ великимъ торжесттомъ и съ звычайною величавостею. Въ церквѣ Успеньскôй ôтправивъ Преосв. Сильвестеръ торжественне богослуженье при участи митроп. капитулы и клиру. На богослуженье явились представителѣ властей правительственныхъ, войсковыхъ и автономичныхъ; участь вѣрныхъ була велика. Хоръ духовнои семинаріи выконавъ кôлька гарныхъ композицій. Торжественный похôдъ на ринокъ ôтбувся при сальвахъ войска, при участи войсковои музики и великôмъ здвигу народа. Множество гарно пристроеныхъ хоругôвъ и образôвъ надававъ всему торжеству величавый видъ. Хороша погода спріяла торжеству черезъ весь часъ.

— **Преосв. епископъ-администраторъ Сильвестеръ** обходивъ минувшои недѣлѣ дня 2 (14) с. м. день своихъ именинъ. Депутаціи рускихъ товариствъ и поодинокй лиця складали ему свои доброжеланя. Преосв. Сильвестеръ принимавъ всѣхъ дуже привѣтно, дякуючи за память, яку оказує ему рускій народъ зô всѣхъ сторонъ, и увѣряючи заразомъ, що ônъ завсѣгды буде опѣкуватись щиро своєю паствою. Въ празникъ Богоявленія по полудни дававъ Преосв. Сильвестеръ пиръ, на котрый були запрошенй духовнй и свѣтскй достойники. На пиръ явилися мѣжь иншими: намѣстникъ гр. Потоцкій, ôрм. архіепископъ Исаковичъ, лат. еп. Моравскій, комендеруючій кн. Виртемберскій съ генералами, маршалокъ дръ Зыбликевичъ, баронъ Шенкъ, вицепрезид. намѣстн. Залескій и др. Зъ Русинôвъ були прошенй кромѣ капитулы професоры: Шараневичъ, Костекъ, Огоновскій Омелянъ и Олександеръ, Делькевичъ, — сов. Ковальскій, крыл. Шведицкій, дръ Добряньскій, ректоръ Бачиньскій, сов. Ильницкій и п. Гавришкевичъ. Пиръ, тревавшій ôтъ 4—7 годины вечеромъ, бувъ пôдъ кождымъ взглядомъ дуже выставный, принятье щире, услуга знаменита, цѣле угощенье правдиво княже. — Слѣдуючого тыждня выѣздитъ еп. Сильвестеръ въ дѣлахъ дієцезальныхъ до Вѣдня. День выѣзду єще неозначеный.

— **Зъ Турки** одержали мы слѣдуюче письмо: Зборы выборцѣвъ въ цѣли выслуханя справозданя зъ дѣяльности посла дра Николая Антоневича, выбраного въ повѣтѣ турчаньскôмъ, ôтбудутся въ Турцѣ дня 19 (21) сѣчня с. р., с. є. въ середу, въ сали турчаньскои рады повѣтовои о 11-ôй годинѣ передъ полуднемъ. *Ôтъ руского комитету выборчого повѣта турчаньского,* дня 5 (17) сѣчня 1883.

— **Народна читальня** основуєся въ Обертынѣ, мѣсточку коло Коломыѣ.

О. Наумовичъ заявляє въ „Словѣ“, що до нынѣшного дня официяльно не перейшовъ єще на православіе и що дѣйстно написавъ до папы письмо, котре однакъ доси ще не зредаговане, именно не переведене ще на латиньскій язык, що має сими днями довершитись. О. Наумовичъ пише однакъ въ своѣмъ заявленю, що не єсть правдою будьто ônъ, якъ доносили рôжнй газеты, пôдписавъ своє письмо: Tuus in Christo frater, але: „Вашого Святѣйшества всесмиреннѣйшій въ Христѣ братъ“.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Посолъ сеймовый и бурмистръ мѣста нашого дръ Каминьскій скликавъ на 21 л. с. м. по другій разъ своихъ выборцѣвъ для справозданя зъ дѣяльности посольскои, бо перший зборы 14 л. с. м. скôнчилися на нѣчѣмъ, позаякъ справоздатель видячи сильно зôбрану противну собѣ партію мѣщанъ и выборцѣвъ, самъ ôтступивъ ôтъ задачѣ зборôвъ. Роздраженье въ мѣстѣ противъ дра К ого, єсть велике, позаякъ обмежає ônъ характеръ публичный скликаныхъ на 21-ого зборôвъ, жадаючи ôтъ кождого выборця особнои легитимаціи, котру магистратъ зъ єгожь порученя має выдавати. Партія противна безусловно стремитъ до того, щобы дръ К. переставъ бути бурмистромъ и щобы цѣла дотеперѣшна рада мѣста тай цѣла господарка мѣска обновилася, а уступаючому зъ бурмистерству дру К. готова партія противна дати пенсію въ высокости дотеперѣшнои платы, т. є. 3000 зр. Якбы тогды обернулася рѣчь съ его мандатами посольскими, то инше пытанье.

— **Бл. п. Юліянъ Телишевскій,** Ч. С. В. В., упокоившійся недавно въ Улашкôвцяхъ, фундувавъ при смерти стипендію о капиталѣ 3278 зр. на „Дôмъ Народный“.

— **Дрндъ Комарницкій** зъ Вѣдня внѣсъ до митр. консисторіи прошенье о ôтпустку въ Римъ. Якъ звѣстно, удаєся о. К. туды, щобы обняти у митрополита Іосифа посаду капеляна.

— **На посады крылошанъ** зголосилося доси 16 компетентôвъ.

— **Въ корысть коломыйскои рускои Бурсы** дасть руско-народный театръ дня 23 л. сѣчня представленье въ Коломыѣ. Ôтограна буде мельодрама „Пôдгôряне“, а на закôнченье хоръ ôтспѣвае „Завѣщанье“ Шевченка. Зарядъ Бурсы запрошуе ПТ. коломыйску и окрестну публику на тоє представленье и надѣесь, що она не ôткаже своєи патріотичнои помочи убогôй нашôй молодежи.

— **Совѣтниками консисторскими** въ архиепархіи львôвскôй именованй: оо. 1) Антоній Бобикевичъ зъ Викторова, 2) Алекс. Тороньскій, ц. к. професоръ гимназ. въ Дрогобычи (зъ епархіи перемыскои), 3) Андрѣй Стотанчикъ зъ Устя зеленого, 4) Иванъ Багриновичъ зъ Куровичъ, 5) Иванъ Юркевичъ зъ Германова, 6) Евстахій Меруновичъ зъ Товщева, 7) Иванъ Слюзаръ зъ Дунаєва, 8) Антоній Струтиньскій зъ Ямницѣ.

— **Испыты квалификаційнй** на учителѣвъ и учительки шкôлъ народныхъ розпôчнутся дня 3 (15) лютого с. р. Поданя належитъ вносити до дирекціи комисіи испытовои во Львовѣ (Хоружчина, ул. Калѣча ч. 6) найдальше до дня 3 л. лютого с. р. включно.

— **Въ Бердычевѣ** на Волыни пожаръ цирку дня 1 (13) с. м. надѣлавъ страшного нещастя, пригадуючого недавный пожаръ вѣденьского Ringtheat-ру. Пôдчасъ представленя занялася солома въ стайни, зъ ôтки бухнувъ огонь на весь будынокъ. Зрѣтелѣвъ обнявъ превеликій страхъ, всѣ почали тиснутись до дверей, зъ галерій скидали родичѣ своихъ дѣтей, щобъ ихъ скорше вынести на двôръ, а ôттакъ самй зôскакували на долину. За кôлька хвиль товпилась въ цѣлôмъ цирку густа верства людей, наповняючихъ весь циркъ серце роздираючими зойками и криками. Сильнѣйшй змогли по части выдôстатись на двôръ, але слабшй, особливо женьщины и дѣти, найшли въ цирку страшну смерть... Зъ стаєнъ повыбѣгали конѣ и въ дикихъ скокахъ уганяли по людскихъ трупахъ, розрываючи копытами тѣло въ кавалки... Въ цирку находилось около 1.200 осôбъ, по найбôльшôй части жидôвъ, позаякъ въ Бердычевѣ єсть по бôльшôй части жидôвске населенье. Згинуло до 300 осôбъ, хочь гдеякй газеты подаютъ далеко бôльше число погибшихъ; до „Neue fr. Presse“ телеграфуютъ навѣть, що самыхъ жидôвъ згорѣло до 420 осôбъ! Стражь пожарна наспѣла вже запôзно, а катастрофа не тревала довше, якъ двѣ годины. Въ мѣстѣ страшна жалоба.

— **Нове освѣтленье улиць во Львовѣ** намѣряє завести товариство газове. Въ тôй цѣли маютъ бути устроенй новй лямпы съ свѣтломъ систему Breу-а т. зв. „Intensivbrenner“, котре має силу 60 свѣчокъ нормальныхъ. Така одна лямпа уставлена вже при галицкôмъ пляцу, а ей свѣтло вызначаєся о много ôтъ свѣтла звычайныхъ дотеперѣшныхъ лямпъ.

— **На посаду учителя рисункôвъ** при школѣ фаховôй для столярства и сницерства въ Закопанôмъ розписуе президія намѣстництва конкурсъ съ речинцемъ до дня 15 (27) лютого с. р. Платня 1000 зр. рôчно; посада буде обсаджена ôтъ школьного року 1883/4. Поданя належитъ вносити до министерства просвѣты.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Сов. Германъ Лебль одержавъ крестъ кавалерскій ордеру Леопольда. — Въ церквѣ св. Юра ôтправлено мин. пятницѣ поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. кардинала-митрополита Мих. Левицкого. — Почтовй касы щадничй отворено дня 12 л. с. м. въ цѣлôй Передлитавіи. — 14-лѣтный хлопець Василь Негричь въ Березовѣ выжнôмъ, въ пов. коломыйскôмъ, повѣсився для того, що боявся кары, якою грозивъ ему его батько за его частй выбрыки пустоты. — Осада Печечоры въ пов. сокальскôмъ выключена зъ союза съ громадою Старогородъ и буде творити окрему громаду.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Експозитораті крылошаньскй одержали: оо. Петро Сосенко зъ Межигорець, Мих. Тресневскій зъ Угерска, Романъ Кунцевичъ зъ Станимира, Алекс. Чемериньскій зъ Золочева и Юл. Копыстяньскій зъ Галича.

До каноничнои институціи завôзванй: оо. Ст. Стисловскій на Лядске велике и І. Высочаньскій на Ивачевъ.

Презенты одержали: оо. П. Косовичъ зъ Осовець на Перепельники дек. зборôвского, Гр. Воєводка зъ Помяногои на Долиняны дек. ходорôвского, Ал. Слюсарчукъ зъ Серета на Ростоки и В. Познаньскій на Давидкôвцѣ дек. скальского.

На институцію о. Ив. Олесницкого яко приходника въ Переволоцѣ годится ц. к. президія намѣстництва.

На конкурсъ розписана капел. Петрикôвъ съ прил. Янôвка дек. тернопôльского, съ речинцемъ до 17 (29) марця с. р.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Омелянъ Грабовичъ, парохъ въ Мшанци, деканата тернопôльского, померъ дня 6 р. сѣчня въ 57 роцѣ житя, а 31 р. священьства. Вѣчная ему память!

О. Матвѣй Батогъ, приходникъ въ Бокôвцяхъ, дек. бобрецкого, померъ дня 10 л. с. м. въ 75-ômъ роцѣ житя, а въ 45-ômъ роцѣ священьства. Покôйникъ заслужився около свого народа и церкви. Вѣчна ему память!

Теодозій Сембратовичъ, народный учитель въ Кадôбнôмъ (коло Калуша), рôдный братъ Преосв. епископа Сильвестра, померъ дня 8 л. сѣчня с. р. Вѣчна ему память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всѣхъ П. Т. Дописувателевъ або Запытуючихъ, котрй ожидаютъ якихъ небудь пояснень або ôтповѣдей ôтъ редакціи, просимъ о терпеливôсть, бо редакторъ, ôтъ трехъ недѣль вже обложно хорый, не єсть въ станѣ вести звычайнои переписки.

Вп. П. И. И. Мы вже неразъ заявляли, що безименныхъ дописей помѣщати не можемо.

Вп. З. П. зъ Хащова, Вп. М. въ Ейску, Всч. К. М. въ Розгорчу: За наддатки для „Дѣла“ складаємъ сердечне „Спаси-Бôгъ“!

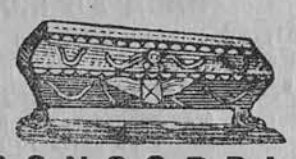

„CONCORDIA“

Першій львôвскій

закладъ похоронный

Ф. ОПУХЛЯКА

при пляцу Капитульнôмъ, ч 3.

Устроюе похороны, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажъ до найвеличнѣйшихъ для всѣхъ станôвъ, а выконуючи съ звѣстною совѣстею якъ найтирший порученя, ôтхиляє всякй труды оставшôй родинѣ.

Всякй приборы похоронний суть завсѣгды въ якъ найбôльшôмъ выборѣ на складѣ.

Головный складъ домовинъ металевыхъ герметичныхъ, що до якости и тревалости незрôвнаныхъ.

Домовины деревяный дубовй, политерованй, имитаціи металевыхъ, оббитй аксамитомъ и атласомъ.

Матерацы до домовинъ, подушки и капы атласовй, сатиновй, мулевй, органтиновй и т. п.

Складъ комисовый нагробныхъ вѣнцѣвъ, зъ сухихъ и робленыхъ цвѣтôвъ въ богатôмъ выборѣ, зарôвно шарфы и бинды до вѣнцѣвъ, шовковй, атласовй и моровй, съ написями и безъ написей.

Вѣнцѣ зъ живыхъ цвѣтôвъ выконуе безъ рôжницѣ поры року якъ найспѣшнѣйше.

Складъ похоронный „**Concordia**“ устроюе такожь комплетнй похороны на провинціи. — Всякй замовленя зъ провинціи безъ рôжницѣ часу (въ день чи въ ночи) выконуе безъ проволоки. 1—?

„CONCORDIA“

Августъ Шелленбергъ

Дôмъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ

продає пôсля урядового курсу

ЛЬОСЫ червоного креста.

Головна выграна

зр. 200.000 а. в.

3 тягненя рôчно.

Найблизше тягненье

1 мая.

Квиты поборовй

на 5 тыхъ льосôвъ по 3зр.

3 — на одинъ льосъ въ пятёхъ квартальныхъ ратахъ

по зр. 3.

3% ЛЬОСЫ

заставныхъ листôвъ ц. к. упр. закладу кредитового земского.

Головна выграна

зр. 50.000 а. в.

6 тягнень рôчно.

Найблизше тягненье

15 лютого.

Квиты поборовй

въ 22 ратахъ мѣсячныхъ

по зр. 5.

Порученя зъ провинціи на тй льосы, квиты поборовй и **всѣ иншй вартнй предметы** сповняются ôтворотною почтою.

На карнавалъ

Chapeaux claques (цилиндры складанй) *тибетовй* 5·50 зр., *атласовй* 9 зр.
Рукавички *съ 1 гузикомъ* 1·10 зр., *съ 2 гуз.* 1·20 зр.
Краватки *бѣлй* по 25, 30, 35 и 40 кр., *атласовй* по 60 кр. и 1·20 зр.
Хустинки шовковй до фрака по 40, 85 кр., 1·10, 1·20, 1·30 и 1·60 зр.
Сорочки балевй по 1·80, 2, 2·50, 2·80, 3 зр.
Ковнѣрики по 25 кр.
Манжеты, пара 35, 40, 45 кр.
Скарпитки *колоровй* по 25, 30, 35, 40, 50 и выше кр.
Кафтаники ôтъ поту (Schweissanger) по 60 и 75 кр.
Кальошѣ *высокй* 4 зр., *мялкй* 3 зр.
Перфумы по 20, 25, 30, 40, 50, 60 кр, 1, 1·20 зр.
Пастильки пахнючй до устъ, пушка 50 кр.
Вода кольоньска по 30, 50 кр и 1 зр.

поручаютъ

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16. (1—5)

Курсъ львôвскій зъ дня 16. л. сѣчня 1882.

	платятъ	жадаютъ
1. Акціи за штуку. (безъ текучого куп. безъ купону)	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 50	295 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 50	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 20	99 20
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 20	99 20
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 75	101 75
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	103 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 25	20 25
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 46	9 56
Півимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 53	1 63
„ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	59 —
Серебро	— —	— —

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 13 л. сѣчня 1880.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	75 05	71.20
„ „ серебрѣ	77.10	77.25
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.—	120.—
„ „ 1860 „ 500 р. 5%	130.40	130.80
„ „ 1860 „ 100 р. 5%	138.50	139.—
„ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	168.25	168.75
„ „ 1864 „ „ по 50 р.	172.50	173.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	38. -	40.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	145.75	—.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	95.90	96.10

Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)

Буковины	96.50	97.50
Галичяны	97.40	97.70

Акціи.

Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	114.—	114.50
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	284.-	284.30
Дунайско-австр. общ. ескомт. по 500 р.	850.	860.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ банк для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	836.—	838.—
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	580.—	582.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	209.25	209.75
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2713.—	2718.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	294·75	295 25
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	166.25	166.75
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	329.50	330.—
Полудн. желѣз. держ. по 200 р. а. в.	136.50	137.—
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	158.50	159.—

Листы заставнй лосованй.

Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	98.80	99.15
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	101.50	102.50
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ кред. в. а. по 4%	89.75	90.25
„ „ „ „ „ по 5%	98.—	98.50
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.—	98.50
Галиц. банку гипот. по 6%	101.—	101.25
„ „ рустик. по 6%	102.75	103.25
Банку народного по 5%	101.50	101.75
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%	101.—	101.75

Облигаціи съ правомъ первенъства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	94 40	94.80
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	93.—	94.—
Жел. пôвн. по 100 р. м. к.	105.25	105.75
„ „ „ 100 р. а. в.	102.—	—.—
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	99.60	100.—
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв.-Черн.-Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. въ р. 1865	93.10	93.50
„ „ 1867	99.25	100.—
„ „ 1868	95.—	95 50
„ „ 1872	93.75	94.—
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	92.40	92.70

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	171.50	172.—
Клярого по 40 р. м. к.	37.75	38.50
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	108.25	108.75
Кегловича по 10 р. м. к.	19.50	—.—
Лосы мѣста Кракова	—.—	—.—
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	38.75	39.75
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	36.75
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	19.25	19,05
Сальма по 40 р. м. к.	54.—	54.50
Ст. Жеона по 40 р. м. к	47.—	47.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	25.75	26.25
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	27.50	28. -
Виндишгреца по 20 р. м. к.	36.50	37.-

Курсъ збôжа

зъ дня 16 л. сѣчня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	75	8	65
„ бѣла	7	60	8	50
„ жовта	7	25	8	35
Жито	5	40	5	60
Ячмѣнь	6	25	6	50
Гречка	6	—	6	50
Овесъ	5	—	5	50
Горохъ до варки	7	—	8	25
„ паст.	4	50	5	30
Выка	5	—	5	40
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	5	40	5	50
Рѣпакъ зимовый	14	50	14	70
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняна)	10	50	11	25
Насѣнье льняне	9	50	10	—
Конюшина (передна)	65	—	80	-
Кминъ	24	—	24	50
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	27	—	29	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

Выйшовъ вже и можна набути во всѣхъ книгарняхъ

Zbiór pieśni

рускихъ, **украинь**ских**ъ** и **коломыйк**ъ уложеных на фортепянъ черезъ

Винкентія Рихлинга.

Цѣна 80 кр.

Збôрникъ сей уложеный на взôръ попередно выданого *Збôрника улюбленых краковякôвъ* (цѣна 1 зр.) ôтзначуєся тою самою старанностею такъ выбору якъ и самого выданя. 1—3

Замовленя за переказомъ ôтсылаю franco.

Юлій Вильдтъ

книгарь въ Краковѣ.

А. ШТАЙНЪ

дентистъ - лѣкарь зъ Вѣдня

осѣвъ на постоянне

въ Тернополи.

Лѣчитъ всякй слабости устъ и зубôвъ. Операціи, пльомбованя, чищеня зубôвъ, вправлюванье штучныхъ зубôвъ и щокъ доверше̂ якъ найлучше и найделикатнѣйше. (3—3)

Т. Падевскій

во Львовѣ, ринокъ ч. 30

поручає свôй выключный

Складъ гербаты.

Цѣнники franco. 1—3

Великій выбôръ

найновѣйшихъ

кризъ до обшитя суконь, краватокъ, ковнѣрôвъ коронковых, стяжокъ - оксамитокъ, намѣтокъ балевых, вахлярѣвъ, шнурôвокъ французских, рукавичокъ праских и много иншихъ модныхъ артикулôвъ

1—6

поручає торговля

Шилингъ & Штельцеръ

(Schilling & Stelzer)

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купує и продає Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтує купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державных** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляє пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимає грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляє пожички на заставы**, а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (1—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсѣ.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.

(Се слова высказанй неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шиї, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовй вытворы, увѣнчанй 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовй грудній бомбоны

(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского лівераита до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прусиих и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за єго вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Мôй домашный лѣкарь выпробуваши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣ розпочавъ я наряджену менѣ курацію. Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣєсь, я дальше уживаю сен курациї — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многй лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостихъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючй поживнй и скрѣпляючй средства.

Пирцъ т. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляєся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кильо солодовои чоколяды І. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовй бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). Нижше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.

Головнй склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, II. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстщанъ (апт.). *Бохня:* І. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій. *Чернôвцѣ:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.). І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Еллевбергъ, І. Ромъ, Внелоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (4—12)

Съ нынѣшнимъ ч-ломъ розсылаєся 14 Справозданє тов. „Просвѣта.“

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (15—25)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскй ко
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана. Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшолецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матеи Якубовского ôтзначенй, проф. хемiи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджений и знаменитыми узнанй:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше пониженоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чвертъ - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкй
власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, принадлежностей хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 3. Львôвъ, Вторникъ 11 (23) сѣчня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чвертъ року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четвертъ року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Голосъ закордоньскихъ Полякôвъ

о руско-польскихъ ôтношеняхъ въ Галичинѣ.

Недавно подали мы ôтзывъ одного польского патріота въ Познаньщины, умѣщеный въ „Dziennik-у poznańsk-ômъ“ о польско-рускихъ ôтношеняхъ въ Галичинѣ. Ôтзывъ той, ôтзначаючійся здоровымъ поглядомъ и незапереченою щиростею, представлявъ галицко-польскôй верховодячôй партіи згубнôсть дотеперѣшнои шовинистичнои политики и накликавъ ихъ до толеранціи и справедливости для Русинôвъ. Анѣ одинъ польскій дневникъ въ Галичинѣ не згадавъ и однымъ словомъ про сей ôтзывъ, якъ се мы впрочѣмъ въ горы предвидѣли. Найновѣйше число тогожь „Dziennik-a poznańsk-ого“ пересвѣдчуе насъ, що погляды тй, высказанй поодинокимъ чоловѣкомъ, подѣляе велика часть здоровомыслячои польскои интелигенціи поза границями Галичины. Число се замѣстило обширне „соборне посланіе до галицкихъ Полякôвъ въ польско-рускôй справѣ“, становляче выравъ переконань „grona obywateli tak Prus królewskich jak i Wielkopolski“. Зъ уваги на щирôсть, котра пробиваеся въ того посланія, а такожь на основну згôднôсть поробленыхъ въ нѣмъ для Русинôвъ концесій съ тыми жаданями, за якими стоятъ галицкй Русины, мы помѣщаемо головнй уступы сего посланія, тымъ бôльше, що галицко-польска шовинистична праса певно промовчитъ и сей голосъ. Розумѣеся, що мы не можемо безвзглядно годитися на всѣ выводы посланія, походячй ôтъ людей живучихъ далеко и не обôзнаныхъ докладно съ галицкими мѣжнародными ôтношенями, и для того зазначимо въ дотычныхъ мѣсцяхъ свои ôтмѣннй погляды.

На вступѣ посланія зазначуютъ его авторы въ противенствѣ до галицкихъ Полякôвъ, що давна Польща, се бувъ звязокъ политичный „трехъ ôтрубныхъ народôвъ и суспôльностей, съ ôтрубными правами, обычаями и мовами и рôжными вѣроисповѣданями“. „Хочь польско-ляцке племя въ тôмъ державнôмъ звязку съ часомъ головно черезъ спольщенье а опôсля окатоличенье литовско-рускихъ бояръ и шляхты дôйшло до выразного верховодства, то предсѣ самй масы народа остались тымъ, чимъ були — рускими, и зовсѣмъ вѣрно сказавъ нашь землякъ (авторъ высше згаданого першого ôтзыву въ „Dz. Pozn.“): „Twierdzić, że narodu ruskiego weale niema, jest więcej, jak występkiem politycznym, bo jest po prostu głupotą“.

„Той замѣтъ, що народнôсть руску въ Галичинѣ, Буковинѣ и Россіи становлятъ съ досыть малыми вынятками лишь нижшй верствы народа, не може бути для Полякôвъ жаднымъ поводомъ до заперечуваня рускои народности. Заперечуванье въ такои причины справдѣ перечило бы поступови здоровыхъ демократичныхъ понятій нашого вѣку, котрый давно вже переставъ уважати шляхту й панôвъ одиноками представителями народности. Политичный розумъ, справедливôсть и власный интересъ наказуютъ не придушувати, а радше будити и скрѣпляти въ Русинахъ почутье своеи народнои самостôйности. Исторія Руси пôдъ польскимъ пановыньемъ, то головно исторія люду; въ мѣру здоровля державного организму Польщѣ бувала доля того люду лѣпша або гôрша. Поки въ державѣ бувъ якій-такій ладъ и пошановане права, поти й людъ не дôзнававъ надто великои кривды. Въ XIV—XVI. вѣкахъ доля простого народа въ Польщи була певно лѣпша, нѣжь н. пр. въ Нѣмеччинѣ або въ Франціи. Съ початкомъ XVII. вѣку, коли загальна просвѣта (черезъ введенье Єзуитôвъ, *Ред.*) що разъ бôльше упадала, а можновладство шляхты до решты пôдкопало повагу короля (и всякихъ правъ), выродився, жаль сказати, станъ постôйнои анархіи въ державѣ, котрый мусѣвъ датися въ знаки низшимъ верствамъ, а именно верствѣ селяньскôй въ цѣлôй Польщи и Руси, на котрôй особливо розрослося се можновладство.“ „Гайдамацкй рѣзнѣ Гонты и Зелѣзняка (Чи тôлько гайдамаччина? А вôйны козацкй ôтъ Косиньского до Дорошенка? *Ред.*), хочь выкликанье ихъ не обôйшлося безъ вплыву сусѣднои Россіи)? *Ред.*) все таки въ найбôльшôй мѣрѣ выплыли зъ гнету и пониженя рускаго хлопа, — очевидна справедливôсть каже се признати“.

„Впрочѣмъ яка небудь була доля Руси въ минувшости, то пôдносити въ того поводу якйсь рекриминаціи — рѣчь зовсѣмъ злишна, ба навѣть шкôдлива, бо лишь непотрѣбно ятритъ, а хôсна нѣякого нѣкому не приноситъ. Але одно те добре можна показати для Руси въ часахъ польскихъ — людъ рускій выйшовъ зъ неи нетыканый въ своѣй народности. Поляки, якъ учитъ исторія, не выродовлювали (?), —змѣнявъ народнôсть лишь той, кто хотѣвъ, силомôць вынародовлювати Польща не мала анѣ охоты анѣ потрѣбныхъ до того средствъ, с. в. централизаційнои системы, численнои бюрократіи и войска. Съ упадкомъ Польщѣ змѣнилася доля Русинôвъ и Полякôвъ, почалось „обрусеніе“ и „германизованье“... Съ выняткомъ Австріи въ послѣдныхъ часахъ станъ той треваѣ доси. И именно въ Австріи, где обомъ народностямъ въ певнôй мѣрѣ забезпеченый свобôдный розвôй, Поляки съ Русинами сварятся и переслѣдуютъ одни другихъ (Русины чейже не переслѣдуютъ Полякôвъ, вже хочьбы для того, що не маютъ до того потрѣбныхъ средствъ, позаякъ всѣ вплывовй мѣсця въ краю занятй Поляками. *Ред.*) Чи дѣеся се безъ причины? Нѣ, суть тому причины, але ихъ треба усунути, — сего вымагае интересъ обохъ сторôнъ, будучнôсть обохъ народностей“.

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Переглядъ политичного и литературного житя буковиньскихъ Русинôвъ за р. 1882.*) (*Дальше*). Характеристичною признакою рускаго житя на Буковинѣ въ р. 1882 була якась нервовôсть. Нашй щирй люде кидалися на всѣ стороны съ цѣлою силою, щобы рускій народъ — письменныхъ и неписьменныхъ пробудити зъ просоня. Але всѣ усилія були майже надаремнй, и станъ, якій я Вп. читателямъ „Дѣла“ представивъ, ледви чи що троха змѣнився.

Въ спадщинѣ зъ давнѣйшихъ лѣтъ лишилися намъ товариства: политичне „Руска Рада“ и литературне „Руска Бесѣда“ и академичне „Союзъ“. Щобы ясно представити житье буковиньскои Руси въ минувшôмъ роцѣ, то не можна ограничатися лишь на представленю дѣяльности тыхъ товариствъ. Противно, мы мусимъ зазначити, що дѣяльнôсть була въ певнôмъ змыслѣ загальна, такъ далеко, що можнабы сказати, що не було видно тыхъ трехъ товариствъ, а немовь одно, котре занималося всѣми справами, до котрого всѣ горнулися, навѣть не належачй до жадного товариства, — вынявши кôлькохъ людей, котрй хочь и належали до товариствъ, але уважали за лучше сповняти важнѣйшу задачу критикôвъ. Тутъ клекотѣла правдива праця. Осередкомъ того житя бувъ мужь науки, правдивого патріотизму, енергичный, точно обзнакомленый съ рускимъ житьемъ въ Галичинѣ и Буковинѣ. Ôнъ одинъ змôгъ сполучити такъ рôжнородней силы, ôнъ личными своими дѣлами будивъ якесь особенне довѣріе до себе. Бувъ се професоръ университету, о. Игн. Онишкевичъ. Около него закипѣло житье руске съ найбôльшою силою и въ протягу недовгого часу рознѣеся ôтгомонъ того житя по цѣлôй буковиньскôй Руси. (Жаль лишь, що коли головна артерія перестала бити, — все зновъ заснѣчуеся.)

Политики на велику скалю не вели нашй люде. Цѣлу свою увагу звернули они на сельскій народъ, щобы его пôддвигнути морально и матеріяльно. Вже въ зимѣ зъ 1881/82 р. почалася робота. На завôзванье „Рускои Рады“ сходилися селяне, мѣщане и письменнй люде на бôльшй зборы, где поучувано народъ о важности конституційно-автономичного житя, о найголовнѣйшихъ основахъ розвою руского народу, о читальняхъ, громадскихъ касахъ пожичковыхъ, шпихлѣрахъ, склепахъ громад., о важности шкôльнои науки, и т. д. Селяне и мѣщане горнулися чимъ разъ бôльше и съ увагою слухали розумныхъ рѣчей. Про се писали мы свого часу до „Дѣла“. Послѣдный такій збôръ ôтбувся 18 лютого 1882 р.

Въ тôмъ часѣ стояли вже на порядку дневнôмъ злощастнй въ своихъ наслѣдствахъ для Галичины ревизіи и арештованя; розпочатый въ Галичинѣ процесъ о здраду державну мавъ сумнй наслѣдства и для Буковины. Правительство почало строго наглядати и слѣдити за Русинами, почало и мѣжь буковиньскими Русинами шукати здрадникôвъ державы. Цѣла увага була звернена на фактъ, якій ôтгравався во Львовѣ — и на Буковинѣ зборы селянъ и мѣщанъ перервались...

Годѣ було однакъ щирымъ Русинамъ вже зовсѣмъ заложити руки и нѣчого не робити. И отъ въ тôмъ часѣ починае выступати на першій плянъ старанье о поправу нашихъ дѣлъ въ школахъ, котрй пхаютъ нашу молодѣжь въ чужй таборы. Якъ се дѣеся, най покажутъ факты. Въ Михальчу, селѣ чисто рускôмъ, учитель мучитъ дѣтей всѣми способами, щобы говорили по ромуньски. Въ Каменнôй, где лишь пôдъ ч. 75 и 113 мешкаютъ Ромуны, заведено заходомъ тамошного православного священика ромуньскій языкъ *яко обовязковый* въ школѣ. Подôбно було въ Манастирискахъ, и др. Докладно не вглянувъ еще нѣкто въ тую справу, — щобы лишь колись не було за пôзно... Понеже для гимназій на Буковинѣ не було потвердженыхъ книжокъ для науки руского языка, то „Руска Рада“ предложила краевôй радѣ шкôльнôй до затвердженя книжки. якй ужываются въ Галичинѣ (на мѣстце Читанки Ол. Барвѣньского предложено Читанку Торонь-ского). Але, пожалься Боже, не обôйшлось и тутъ безъ интриги самыхъ таки гдеякихъ Русинôвъ, котрй своимъ личнымъ вплывомъ довели до того, що мы до нынѣ не маемо навѣть ôтповѣди ôтъ рады шкôльнои. Коли вже бесѣда про школы, то не завадитъ спôмнути про еще одну, спорôднену справу, котра вправдѣ впередъ вже почалася, але въ 1882 р. скôнчилася. Я маю на думцѣ „Комисію для укладу рускои правописи“, вложену радою шкôльною въ гдеякихъ тутешныхъ Русинôвъ. Якъ въ справѣ рускихъ Читанокъ для гимназій такъ и въ сѣй справѣ выявилася велика руска хороба, той ракъ, що не тôлько не дае народови прійти до силъ, але еще й наноситъ соромъ. Въ першôй справѣ одинъ чоловѣкъ знищивъ заходы цѣлого товариства, пôдкопавъ повагу товариства, яко такого, що мае стояти на сторôжи правъ руского народу, и волѣвъ лишити руску молодѣжь на довшій часъ безъ всякихъ учебникôвъ рускихъ, понеже предкладанй „Рускою Радою“ выдалися ему „за надто малорускй“; въ другôй справѣ борба партійна довела до того, що якъ каже пословиця „вродилася зъ шила швайка“. Часъ бы вже залишити партійнй споры по крайнôй мѣрѣ тамъ, где иде о жизненнй пытаня руского народу; найлучше булобы для рускои справы, не заносити на Буковину того нещастя, котра десятки лѣтъ жерла Русь Галицку; теперь вже тамъ починае притихати, але насъ готова замучити, тымъ бôльше, що буковиньско-рускій организмъ, незрôвнано слабшій ôтъ галицко-рускаго, не вынесе тои прикрои хоробы.

Однымъ зъ найголовнѣйшихъ заходôвъ Русинôвъ — було заложенье низшои гимназіи въ Кôцмани. Але и въ сѣй справѣ, подôбно якъ въ попередныхъ, нашй труды не увѣнчалися ôтповѣднымъ успѣхомъ. Цѣлыми роками клопотанося о позволенье заложити низшу гимназію въ Кôцмани, а коли вже наконець позволенье дôсталося, — не ставало доброи волѣ бажанье перевести въ дѣло. Якъ всюда, такъ и тутъ показався великій недостатокъ людей доброи волѣ, котрй схотѣлибы були щиро занятися такъ пекучою справою, — и дня 11 червня 1882 засистовано на дальше розпорядженье министерства, выдане въ наслѣдство принятя цѣсаремъ просьбы буковиньскихъ Русинôвъ пôдчасъ цѣсарскои гостины въ Чернôвцяхъ въ 1880 р. Задля найрôжнѣйшихъ ворогôвъ и неприхильникôвъ гимназіи заспавъ Кôцманъ и повѣтъ кôцманецкій тую справу — и не дався навѣть дѣяльностею черновецкихъ Русинôвъ пробудити*). Всѣ нашй заходы були звернень на тое, щобы роздобути грошѣ на выставленье будынку шкôльного. На тую цѣль дано фестинъ огородовый и представленье театральне въ Чернôвцяхъ, — и ледви якихъ 200 зр. зôбрано на тую цѣль. Въ Кôцмани дано рôвножь театральне представленье, зъ котрого такожь прійшло до 200 зр. (Тутъ гдеякй люде ѣздили по селахъ и збирали датки на гимназію). Есть отже всего до 400 зр., съ котрыми не знати, що почати. Впрочѣмъ ôтъ коли проф. Онишкевича, душу рускаго житя на Буковинѣ, тяжкій недугъ зваливъ на одро болѣзни, ôтъ тогды майже нѣкто не думае о тôй справѣ. Вправдѣ въ однôй зъ львôвскихъ рускихъ газетъ заинтересувався тою справою якійсь „одинъ въ имени многихъ“, — тôлькожь вже не гимназією въ Кôцмани, але грôшми, зôбраными на неи, и пытае, где тіи грошѣ. Мы на те скажемо: кто працювавъ на тй грошѣ, той знае и где они. Що за право малабы на тй грошѣ „Р. Бесѣда“, если комитетъ для гимназіи не бувъ выбраный, чи радше не зложився зъ ôтпоручникôвъ „Р. Бесѣды“? До працѣ людей дуже мало, але роздобутымъ працею грошемъ розпоряджати — хотѣвбы кождый. Але мы скажемъ, где находятся грошѣ зôбранй на гимназію: они зложенй въ щадници, а книжочка остае у предсѣдателя комитету (бо гдежь инде малабы оставати?) у проф. Онишкевича. Куда однакъ высше згадана и тымъ подôбнй дописи змѣряютъ, кождому вѣдомо. Жаль тôлько, що суть часописи, котрй вспираютъ подôбнй покутнй „затѣѣ“... Поминувши сей одинъ объявъ хочь такого интересованяся справою згаданои гимназіи, — цѣла та справа впала въ глубокій сонъ.

И въ загалѣ въ всѣхъ нашихъ дѣлахъ ôтъ часу, якъ не стало мѣжь нами проф. Онишкевича, с. в. ôтъ липня 1882 р., замѣтна велика оспалôсть. Сонну глушу перервали одинъ вечерокъ „Союза“ и два театральнй представленя, — о чѣмъ пôзнѣйше.

Згадатибы тутъ еще треба про выборы до рады мѣскои въ Чернôвцяхъ. Вправдѣ выборы тй для Русинôвъ не пощастилися, але бодай се для насъ важне и потѣшне, що при

*) О скôлько намъ звѣстно, директоръ школы въ Кôцмани п. Микитовичь такожь ревно заходився около заложеня низшои гимназіи въ тôмъ мѣстѣ. *Ред.*

сѣмъ случаю Русины першій разъ выступили яко партія. Суть се перший плоды „Мѣщаньскои Читальнѣ“, котра якъ всюда такъ и тутъ причинилася до розбужденя самопо̂знаня нашого мѣщаньства, — хочь розво̂й сеи Читальнѣ не можна назвати цвѣтучимъ.

(*Дальше буде.*)

Справы краєвы̂.

(*Выдѣлъ краєвый*) въ послѣдныхъ часахъ выдавъ два розпоряженя, котры̂ дотычать громадъ и маютъ на цѣли ввести порядокъ въ грошево̂й администраціи громадско̂й. Перше розпорядженье регулюе спосо̂бъ веденя рахунко̂въ въ доходо̂въ и выдатко̂въ громадскихъ. „Выдѣлъ краєвый неразъ добачивъ, — говорится въ розпоряженю — що рахунки сельскихъ громадъ попали въ неладъ длятого, що писарѣ списували ихъ непорядно по многихъ аркушахъ и карткахъ, котры̂ пото̂мъ часто затрачувалися. Часто лучалося такожь, що при такъ непорядно веденыхъ рахункахъ зовсѣмъ не записувано гдеякихъ доходо̂въ и выдатко̂въ громадскихъ. При тако̂мъ станѣ дѣлъ не могли анѣ ликвидаціи черезъ выдѣлы повѣтовы̂, анѣ навѣть слѣдства судовы̂ до̂йти до певныхъ результато̂въ. Понеже выдѣлъ краєвый надармо упоминавъ громады, щобы вели правильный дневникъ доходо̂въ и выдатко̂въ, то длятого выдѣлъ краєвый, хотячи призвычаити громады до порядного веденя рахунко̂въ и завести одностайно̂сть въ всѣхъ громадахъ краю, ухваливъ выготовити у себе к н и г и р а х у н к о в ы̂ и готовы̂ розсо̂лати до кождои громады. Зъ 7000 напечатаныхъ книгъ касовыхъ кожда обнимае 20 аркушѣвъ, такъ що выстане на 3—4 роки“. На розсо̂ланыхъ книгахъ рахунковыхъ умѣщена слѣдуюча норма: „Въ книгу маютъ бути вписаны̂ всѣ хочьбы и найдро̂бнѣйшы̂ доходы и выдатки. Не во̂льно вести рахунко̂въ громадскихъ на окремыхъ аркушахъ. Начальникъ громады обовязаный вписати до книги кождый дохо̂дъ або выдатокъ того самого дня, котрого побрано дохо̂дъ або зроблено выдатокъ. Кожде перестуленье сеи постановы буде строго каране по̂сля §. 102 уставы громадскои. Выдирати картки зъ книги рахунковои заборонено. За порядне веденье книги о̂тповѣдаютъ начальникъ громады и урядникъ.“ Єсли повысше розпорядженье выдѣлу краєвого буде всюды докладно выконуване, а особливо єсли выдѣлы повѣтовы̂ будутъ за тымъ назырати, то безперечно буде менше надъужитій и дефицито̂въ въ громадскихъ фондахъ.

Друге розпорядженье выдѣлу краєвого дотыкае упорядкованя всякихъ фундацій и заклadôвъ, остаючихъ по̂дъ зарядомъ зверхностей громадскихъ. Розпорядженье тое стоитъ въ звязи съ звѣстною справою шпиталѣвъ. Якъ звѣстно, маршалокъ дръ Зыбликевичъ перевѣвъ задля ощадности тую засаду, що до шпиталѣвъ краєвыхъ маютъ бути приниманы̂ то̂лько такы̂ небезпечно хоры̂, котры̂ можутъ бути вылѣчены̂; такы̂ же хоры̂, котры̂ суть невылѣчимы̂, не маютъ бути приниманы̂ до шпиталѣвъ, бо они квалифнкуются до домо̂въ охороны чи пріюту. А чи суть таки̂ домы пріюту въ Галичинѣ? Даты показуютъ, що въ цѣло̂й Галичинѣ єсть головныхъ, взо̂рцево устроеныхъ шпиталѣвъ 27, мѣсцевыхъ заклadôвъ для хорыхъ, досыть добре уладженыхъ и веденыхъ, єсть 15 христіяньскихъ а 13 жидо̂вскихъ, разомъ 28. Домо̂въ пріюту и для калѣкъ єсть 18. Заклadôвъ доброчинныхъ, числячи вже и заклады для слѣпыхъ, глухонѣмыхъ и для сиро̂тъ єсть 30. Мѣсцевыхъ домо̂въ пріюту и для убогихъ єсть въ цѣло̂мъ краю ко̀лька сотъ. Всѣ ти̂ дро̂бны̂ заклады, фундаціи и т. п. суть по̂дъ зарядомъ громадъ, або навѣть властей церковныхъ, парохо̂въ, а администрація ихъ по бо̀льшо̂й части неправильна. Выдѣлъ краєвый во̀звавъ длятого всѣ выдѣлы повѣтовы̂, щобы перевели докладну люстрацію всѣхъ заклadôвъ заряджуваныхъ громадами и зложили справозданье: якій бувъ станъ маєтковый фундаціи въ хвили коли перейшла по̂дъ зарядъ громады, яка теперѣшна администрація, якъ и яки̂ ведутся и складаются рахунки? Выдѣлъ краєвый намѣряе по розслѣдженю цѣлои справы завести о̂тповѣдну и раціональну опѣку надъ убогими и невылѣчимо хорыми.

(*Кураторія для справъ домашного промыслу*) о̂тбула засѣданье 19 с. м., на котро̂мъ радила надъ заложеньемъ ко̀лькохъ новыхъ шко̀лъ фаховыхъ, именно: ткацкои въ Городенцѣ, гончарскои въ Колачицяхъ и въ повѣтѣ Равско̂мъ и школы выробу килимо̂въ въ повѣтѣ Збараско̂мъ.

(*Чи во̂йтъ пія̀къ може бути скиненый зъ уряду?*) Одинъ начальникъ громады бувъ засужены̂й судомъ за переступленье закона о пія̀ньствѣ. Ста̀роство узнало, що той засудъ потягае за собою часову утрату права выбираемости и зложило во̂йта въ уряду. Але выдѣлъ краєвый не згодився на той вырокъ староства, бо во̂йта можна зложити зъ уряду лишь за ти̂ переступства, котры̂ суть поименованы̂ въ громадско̂й ординаціи выборчо̂й, где выразно покликуеся на гдеяки̂ §§-фы кодексу карного. Въ тыхъ §§-фахъ нема згадки о пія̀ньствѣ, протое вырокъ староства не маe правнои по̂дставы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫ̂Й.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Якъ мы вже въ попередно̂мъ числѣ, подаючи очеркъ новыхъ проекто̂въ податковыхъ предвидѣли, проекты ти̂ стрѣтили въ радѣ державно̂й сильну опозицію, и то не то̂лько середъ лѣвицѣ, але й середъ правицѣ, котра дуже невдоволена тымъ, що министеръ Дунаєвскій передъ предложеньемъ въ радѣ державо̂й тыхъ проекто̂въ не порозумѣвся напередъ съ правицею. Особливо выразно выступае те невдоволенье правицѣ въ одно̂й зъ найновѣйшихъ кореспонденцій „Politik“. Вѣденьскій кореспондентъ тои часописи стоитъ, якъ звѣстно, въ тѣсныхъ зносинахъ съ клюбомъ ческимъ. Закидае о̂нъ министрови Дунаєвскому маловаженье правицѣ, котра его попирае. „Коли п. министеръ“ — суть слова кореспондента — уважае правицю лишь за б е з д у ш н у, г о л о с у ю ч у м а ш и н у, то дуже помылився и може непріємно ошукатися.“ Алежь все таки правиця не йде дальше такихъ неозначеныхъ выразо̂въ, — мѣжь тымъ коли дѣвиця вже при перше̂мъ читаню тыхъ проекто̂въ въ радѣ державно̂й выступила противъ нихъ съ острою и основною критикою.

Найважнѣйша въ то̂мъ взглядѣ була бесѣда посла П л е н е р а. На вступѣ своєи бесѣды по̂днесъ о̂нъ, що численны̂й голосы зъ краю домагалися вже о̂тъ давна переведеня реформъ податко̂въ безпосередныхъ и заведеня податку особисто-доходового. Правительство по довго̂мъ отаганю предкладае свои проекты, — але таки̂, якихъ певно нѣкто не надѣявся. Проектъ нового заробкового податку, се не звычайный податокъ о̂тъ приходу съ посто̂йною тарифою, — нѣ, се будущій прогресійный податокъ о̂тъ приходу brutto. Тарифа росте прудко о̂тъ 3% до 10%. Попередне централистичне правительство, хочь хотѣло усунути гдеяки̂ хибы дотепершнього заробкового податку, але не думало обалювати цѣлои засады того податку. Оно завсѣгды дбало о то, щобъ наємный робо̂тникъ и домашный промыслъ во̀льны̂ були о̂тъ податку. Тыхъ бѣдолахо̂въ щадила навѣть найабсолютнѣйша податкова система. А л е по̂сля т е п е р ѣ ш н ь о г о п р о е к т у х л о п ъ, к о т р ы̂ й з ъ п о б о̂ч н о г о з а р о̂ б к у м а е р о̂ ч н о 27 з р. п р и х о д у, з а п л а т и т ъ з ъ н е г о 3 з р. 75 к р. п о д а т к у. Хочь правительство говоритъ въ мотивахъ, що нова устава спровадитъ улекшеня для дро̂бныхъ контрибуенто̂въ, але се неправда. Дро̂бны̂ промысловцѣ зъ бо̀льшихъ мѣстъ, котры̂ теперь платятъ податку 5 зр. 35 кр., на будуще платити будутъ 8 зр. Особливо тяжко наляже сей податокъ на той край, котрого послы̂ завсѣгды такъ усердно по̂диpаютъ теперѣшне правительство — на Тироль, где теперь тарифа податкова дуже низка, а по̂сля нового проекту муситъ що найменше подвоитися. Друга кляса заробкового податку маe на оцѣ людей живучихъ зъ наємнои працѣ. О̂тъ давна всѣ економисты годятся на те, що о̂податкованье найнизшихъ родо̂въ працѣ єсть неекономичне, бо замѣсто податку доходового стаeсь податкомъ поголовнымъ, такъ само якъ и всякы̂ податки посередны̂. Посередны̂ податки, а особливо недавно ухвалены̂ податки о̂тъ нафты и гдеякихъ другихъ артикуло̂въ живности звалили вже великій поголовный тягаръ на найбѣднѣйшы̂ верствы людности. Рада державна чѣже не буде вже мати смѣлости кро̂мъ тыхъ посередныхъ тягаро̂въ обкладати бѣдныхъ наємнико̂въ и заро̂бнико̂въ, нерепрезентованыхъ въ то̂й палатѣ, ще й безпосереднымъ новымъ тягаромъ. Правда, въ Нѣмеччинѣ пануe змаганье впроваджувати переважно податки посередны̂, але ро̂внобѣжно съ тымъ иде й змаганье до вменшуваня податко̂въ безпосередныхъ и до улекшеня долѣ робо̂тника. У насъ противно: и податки посередны̂ побо̀льшены̂, а ще въ додатку вводится новый податокъ поголовный. Чи се маe бути тое полѣпшенье долѣ робучои верствы, о котро̂мъ правительство то̂лько шумныхъ фразъ наговорило?

Дальше критикуе Пленеръ проекты податко̂въ приходовыхъ и доходитъ до того внесеня, що податокъ о̂тъ купоно̂въ облигаційныхъ буде найсильнѣйшимъ и дуже фатальнымъ ударомъ, котрый по̂дкопаe австрійскій и такъ не крѣпкій кредитъ заграничный и поведе за собою о̂тплывъ заграничныхъ капитало̂въ зъ Австріи. Не менше трудности потягне за собою о̂податкованье пріоритето̂въ желѣзниць увольненыхъ о̂тъ податку заробкового, котры̂ будутъ по̂дтягнены̂ по̂дъ податокъ о̂тъ рентъ черезъ потрученье 10% ихъ номинальнои вартости. Але позаякъ таки̂ пріоритеты звычайно выдаются съ застереженьемъ „безъ потрученя податку доходового и всякого иншого податку, я к і й н а е г о м ѣ с ц е м о ж е б у т и з а в е д е н ы̂ й“, то очевидна рѣчь, що желѣзницѣ не схотятъ того нового податку платити, що потягне за собою безконечны̂ процесы съ желѣзницями, котры̂ певно мало хо̂сна скарбови принесутъ. О̂податкованье л и с т о̂ в ъ д е р ж а в н ы х ъ не то̂лько до̂ткне посѣдачѣвъ самыхъ листо̂въ, але такожь, и то найбо̀льше властителѣвъ земскихъ, потребуючихъ кредиту. Курсъ листо̂въ заставныхъ спаде, а позаякъ всѣ гипотечны̂ пожички выдаются именно въ листахъ заставныхъ, то беручій ихъ властитель грунтовый, пріймаючи ихъ зъ банку въ вартости номинально̂й, а продаючи по курсѣ, самъ на своихъ плечехъ понесе весь тягаръ сего податку. Ро̂вночасно съ тымъ муситъ по̂днестися стопа процентова и упадокъ такожь внутрѣшного кредиту.

Особливо сильне обуренье мѣжь бѣдною людностею выкликавъ проектъ о̂податкованя в к л а д о к ъ д о к а с ъ щ а д н и ч и х ъ. По̂сля того проекту одны̂ лишь вкладки до почтовыхъ касъ щадничихъ маютъ бути во̀льны̂ о̂тъ податку, — всѣ прочы̂ вкладки будутъ о̂податковanŷ въ розмѣрѣ 10% о̂тъ провизіи выплачуванои за вкладку. Очевидна рѣчь, що податокъ той спаде на властителѣвъ дро̂бныхъ капитало̂въ, на бѣдако̂въ, що кроваво працюючи, о̂тнимаютъ собѣ о̂тъ устъ. Чи се маe бути соціяльна реформа? Бесѣду свою ко̂нчивъ посолъ Пленеръ такъ: „Ти̂ проекты, се вѣрный выразъ панующои теперь въ Австріи системы о б ѣ ц я н о к ъ и в е л и к и х ъ ф р а з ъ, за котрыми йдутъ якъ разъ противны̂ дѣла. Система тота выступила съ словомъ п о е д н а н я на устахъ, а прецѣнь сама найдужше заострила всѣ народны̂ и политичны̂ антагонизмы“. Цѣкава рѣчь, що зъ цѣлои правицѣ анѣ одинъ голосъ не по̂днѣсся въ оборонѣ мин. Дунаєвского, такъ що перша дебата була властиво то̂лько „поединкомъ мѣжь Пленеромъ а Дунаєвскимъ“. Бесѣду мин. Дунаєвского подамо слѣдуючимъ разомъ.

(*Россійскій министеръ справъ заграничныхъ, Гирсъ*) маe въ сѣмъ тыждни прибути зъ Риму до Вѣдня. Гиросъ, якъ звѣстно, находится вже о̂тъ двохъ мѣсяцѣвъ въ дорозѣ, и хочь анѣ про цѣль анѣ про здобутки его дипльоматичнои подорожи доси не можна нѣчого певного сказати, то всежь таки саме направленье тои подорожи нразъ съ гдеякими другими обставинами даютъ по̂ставу до воякого рода здогадо̂въ. Зъ разу заѣхавъ бувъ Гирсъ до Варзина, где переговорювався съ Бисмаркомъ, о̂ттамъ удався до Риму, а въ поворотѣ заверне отже й до Вѣдня. Зъ Варзина мавъ Гирсъ выѣхати досыть невдоволеный, а коли взяти на увагу ро̂вночасны̂ и по̂знѣйшы̂ о̂тзывы россійскихъ газетъ о антагонизмѣ Россіи и Нѣмеччины, котры̂ довели ажь до поголосокъ о воєнно̂мъ поготовѣ Россіи, по̂дхопленыхъ и розтрубленыхъ навѣть органомъ кн. Бисмарка, Nordd. Allg. Zeitung, то можна напевно думати, що переговоры Гирса съ Бисмаркомъ не мусѣли довести до нѣякого позитивного результату. Догадуются, що предметомъ тыхъ переговоро̂въ було не то̂лько выро̂внанье пруско россійскихъ антагонизмо̂въ, але навѣть заключенье тѣсного нѣмецко россійского аліянсу и то, здаeсь, съ в ы к л ю ч е н ь е м ъ Австріи, т. є. евентуально п р о т и в ъ Австріи. Зо̂ всего, що опо̂сля сталося, видно, що кн. Бисмаркъ не уважавъ еще на разѣ о̂тповѣднымъ „продати“ (якъ выражалися гдеяки̂ газеты) свою союзницю Австрію, а коли навѣть и „торгувався“, то торгъ на разѣ не довѣвъ нѣ до чого. Донерва по несподѣвано остро̂мъ выступленю Бисмаркового органу о россійскихъ уоруженяхъ будьтобы загрожуючихъ европейскому супокоєви, (се було вже по выѣздѣ Гирса въ Римъ), наразъ повѣявъ иншій вѣтеръ. Здаeся, що Гиросъ по части зрѣкся своихъ пляно̂въ и уступивъ, — и о̂тъ россійскій газеты взялися якъ мога замазувати свои недавні слова о россійско-нѣмецко̂мъ антагонизмѣ, але Nordd. Allgemeine Ztg. не то̀лько [illegible] о россійскихъ уоруженяхъ, але зачала и собѣ запонадно по̂дносити зъ одного боку запевненя о добро̂й згодѣ обохъ правительствъ, а зъ другого боку запевненя Россіи о то̂мъ, що антагонизмо̂въ мѣжь обома державами нѣякихъ не ма и не було. О чѣмъ провадивъ Гиросъ переговоры съ италіяньскими мужами стану, сего не можна такожь знати, — здаeсь то̂лько, що въ Италіи, котра теперь жіe въ незго̂ршо̂й пріязни съ Австрією и Нѣмеччиною, Гирсъ добре переконався, що розо̂рвати тую пріязнь на разѣ не можна, и задля того по̂йшовъ на уступства. О чѣмъ же въ виду всего сего можутъ вестися Гирсовы̂ переговоры въ Вѣдни? Гдеяки̂ думаютъ, що о̂нъ схоче єще разъ пробовати щастя въ розо̂рваню австро-нѣмецкого союза, що схоче притягнути Австрію б е з ъ Н ѣ м е ч ч и н ы̂ до союза съ Россіею. Але намъ не здаeсь, щобъ Гиросъ по невдачно̂й пробѣ въ Варзинѣ схотѣвъ наражатися на другу невдачу въ Вѣдни. Подо̂бнѣйша до правды єсть тая догадка, що ма буть чи не схоче о̂нъ чинити стараня о прилученье Россіи до австро-нѣмецкого союза, т. є. о о̂тновленье т. зв. „трицѣсарского союза“. Вѣючій теперь пріязный вѣтеръ мѣжь Россіею а Нѣмеччиною (котра будь що будь въ цѣло̂й то̂й справѣ буде мати першій голосъ) надае досыть правдоподо̂бности такому догадови. А чи потрѣбно нагадувати, яки̂ политичны̂ наслѣдства мо̂гбы и мусѣвбы мати трицѣсарскій союзъ въ теперѣшно̂мъ часѣ? О̂нъ бувбы не бо̀льше и не менше, якъ р ѣ ш е н ь е м ъ о с т а т о ч н о г о р о з б о р у Т у р ц і и мѣжь союзными державами. Не дарможь и россійскы̂ газеты, особливо панславистичны̂, ро̂вночасно съ початкомъ своихъ прихильныхъ о̂тзыво̂въ о Нѣмеччинѣ почали чимъ разъ частѣйше и голоснѣйше поговорювати о „ревизіи“, т. є. о змѣнѣ берлиньского трактату! Значится, при ѣздъ Гирса до Вѣдня и наслѣдокъ его переговоро̂въ съ гр. Кальноки може статися фактомъ великои доносимости въ недалеко̂й исторіи Европы, бо може въ коротко̂мъ часѣ статися сильнымъ подмухомъ, котрый роздуе тлѣюче и неугашене доси „всхо̂дне пытанье“ въ новый великій пожаръ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Въ послѣдно̂мъ числѣ „Дѣла“ подали мы вѣдомо̂сть про проклямацію и арештованье князя Жерома Наполеона. Червоный князь, якъ писали гдеякы̂ нѣмецкы̂ дневники, поповнивъ „einen Bubenstreich“ и нѣкто не мо̂гъ сподѣватися, щобы сей Bubenstreich заподѣявъ то̀лько гамору въ свѣтѣ, якъ се справдѣ сталося. Цѣла европейска печать розписуеся широко о князю Жеромѣ, якъ недавно писала про Гамбету. Вправдѣ дневникарство розбираe сю справу бо̀льше жартобливо, якъ поважно — бо и въ Франціи нѣкто кромѣ горстки бонапартисто̂въ и роялисто̂въ не бере на серіо проклямаціи монархичного претендента. Депеши зъ Парижа до нѣмецкихъ журналѣвъ доносятъ, що публика приняла дуже ро̂внодушно манифестъ Наполеона — и не дивниця. Хотяй манифестъ „червоного князя“ написаный дуже зручно, и хотяй о̂нъ яко добрый стилистъ не жалувавъ въ проклямаціи и мягонькихъ по̂дхлѣбствъ для арміи, для капиталисто̂въ, для купцѣвъ и для найчисленнѣйшои робо̂тничои класы, хотяй не жалувавъ остроu критики на правительство републиканьске въ Франціи, — то всежь задля того самого, що зъ проклямаціи тои прозырае та головна гадка: „Народе, выбери мене своимъ цѣсаремъ“, а наро̂дъ именно не позабувъ єще и памятае добре Наполеона III, то задля того мусѣла проклямація князя Жерома лишитися безъ о̂тгомону у тыхъ, до котрыхъ була звернена. Князь Жеромъ все єще замкненый въ вязници Concergerie — а наро̂дъ интересуеся то̀лько тымъ, яка доля жде его за поступокъ, котрый по̂сля одныхъ єсть здрадою стану, по̂сля другихъ лишь прасовою провиною а по̂сля третихъ дѣломъ не заслугуючимъ на нѣяку кару. До сеи хвилѣ судьба князя не рѣшеня. Заходитъ пытанье, чи князь стане передъ судомъ и буде судженый, чи буде зъ Франціи выгнаный. Бо̀льшо̂сть печати догадуеся, що имовѣрнѣйше станесь послѣдне, що князь буде выгнаный зъ Франціи тымъ бо̀льше, що внесенье радикального посла Фльоке, узнане „наглячимъ“ бо̀льшостею голосо̂въ палаты послôвъ, знайшло великій о̂тгомо̂нъ въ цѣло̂мъ краю, хотяй троха въ змодифико̀ваномъ видѣ. Не похваляютъ того внесеня, розумѣеся, лишь бонапартисты та легитимисты —; мимо численныхъ интерпеляцій зъ ихъ стороны, министерство веде дальше слѣдство а всѣ либеральны̂ органы такъ французкы̂ якъ заграничны̂ похваляютъ тое поступованье министерства и внесенье Фльоке. Politik н. п. пише: „Въ парляментѣ французко̂мъ поставлено внесенье, що члены родинъ Бонапарто̂въ, Бурбоно̂въ и Орлеано̂въ маютъ бути выгнаны̂ зъ Франціи. Ро̂жно можна судити о то̂мъ средствѣ, бо Бурбоны и бонапартисты не суть небезпечны̂, а князѣ орлеанскы̂ старанно уникаютъ всѣхъ династичныхъ агитацій. На кождый спосо̂бъ не можна заперечити, що республика маe право выдати таке розпорядженье. М о н а р х и с т ы въ р е п у б л и ц ѣ, в ы р а ж а ю ч ы̂ п р а к т и к о ю с в о и с т р е м л е н я, суть ро̂вно п р о с т у п н и к а м и г о л о в н о и з д р а д ы, якъ р е п у б л и к а н ц ѣ въ д е р ж а в ѣ м о н а р х и ч н о̂й.. Єсли державы монархичны̂ а именно въ послѣдныхъ часахъ Нѣмцѣ, давно вже выпередили республику французку проганяючи всѣ елемента ворожы̂ существующо̂й формѣ правительства, то тымъ самымъ маe и французка республика право выганяти всѣхъ зъ краю, що ворогуютъ на республиканьску форму правительства.“ — „Выступленье кн. Жерома було дуже неумѣстне“ кажутъ иншы̂ дневники, н. пр. Fremdenblatt. „О̂нъ буде для нашъ причиною сего, що правительство французке буде и повинно выступати съ всякою строгостею противъ подо̂бнымъ манифестаціямъ, котры̂ доси въ Франціи терпеливо переношено.“ Внесенье посла Фльоке не буде нмовѣрно приняте палатою посло̂въ; натомѣсть палата запевно прійме предложенье правительственне въ то̂й справѣ. Предложенье министерске постановляе именно, що єсли якій членъ зъ панувавшихъ родинъ стягне на себе по̂дозрѣнье, що єсть небезпечный для републики, то президентъ републики за згодою министро̂въ може его выгнати зъ Франціи и кольоній; колибъ повернувъ, тогды буде караный по̂сля законо̂въ. Окро̂мъ того поставивъ радикальный посолъ Валлѣ внесенье, щобы члено̂въ панувавшихъ родинъ служачихъ въ французко̂й арміи выдалити зо̂ службы. Газеты пишутъ, що министры во̂йны и справъ внутрѣшныхъ противны̂ тому внесенію, и на случай его принятя въ парляментѣ готовы̂ податися до димисіи.

Министерство французке слѣдячи за рухомъ бонапартисто̂въ по̂сля проклямаціи кн. Жерома о̂ткрыло єще одну справу а именно з а г о в о̂ р ъ легитимисто̂въ (сторонniко̂въ гр. Шамбора, потомка Бурбоно̂въ, проживаючого въ своихъ великихъ посѣлостяхъ въ Австріи, въ Фросдорфѣ). Знаный легитимистъ, генералъ Шаретъ стоитъ на чолѣ тайного товариства по̂дъ назвою „Католицкого союза“. Союзъ сей мавъ цѣль выкликати оружне движенье въ Вандеѣ, славно̂й зъ борбъ легитимистичныхъ противъ першои республики. Фонды „Союза“ мали выносити около 15 милио̀но̂въ франко̀въ, зложеныхъ въ Лондонѣ. Бувшы̂ жуавы папскы̂ мали бути гвардіею короля. Кро̂мъ того мавъ „Союзъ“ утворити 30 легио̀но̂въ по 1000 людей. Власти мали о̂ткрыти такожь єклады оружія. Легитимисты мали завôзвати гр. Шамбора, щобы якъ найскорше вертавъ до свого замку коло Парижа. О̂ткрытье сего аристократично-клерикального заговору надае велику вагу внесеню посло̂въ Фльоке, Валлѣ и правительства. Въ кождо̂мъ случаю о̂ткрытье сего заговору и выступленье Жерома Наполеона суть новымъ доказомъ, якою силою бувъ Гамбета, коли донерва по его смерти ажь двѣ монархичны̂ партіи наразъ о̂тважилися по̂днести голову. Замѣтна рѣчь, що мимо такъ тревожныхъ слухо̂въ нѣчого не чути о арештованю Шарета або другихъ якихъ небудь легитимисто̂въ.

Засудъ въ процесѣ анархисто̂въ зо̂ставъ вже выданый. Князя К р а п о т к и н а и чотырохъ Французо̂въ засуджено на 5 лѣтъ вязницѣ, по 1000 франко̂въ кары, на десятьлѣтный надзо̂ръ поліційный и на пятьлѣтну утрату правъ горожаньства французкого. Прочихъ засуджено по 4 або менше лѣтъ вязницѣ и на кары грошевы̂. По оголошеню засуду по̂днѣся въ сали крикъ и гамо̂ръ. Войско выпорожнило судову салю. Жѣнка кн. Крапоткина выйшла зъ салѣ въ товариствѣ звѣстнои комунарки Люизы Мишель.

Италія. Папа выдавъ окружникъ до ирляндскихъ епископôвъ, въ котрôмъ препоручае священикамъ, щобы успокоювали народъ. Папа радитъ якъ найусильнѣйше Ирляндцямъ захôвуватися спокôйно взглядомъ Англіи. Амбасадоръ италійскій въ Парижи довго конферувавъ съ президентомъ министрôвъ о арештованю кн. Наполеона. Король Гумбертъ телеграфично поручивъ свому амбасадорови, щобы вывѣдався, якій намѣреня мае правительство взглядомъ его швагра. Княгиня Кльотильда, жена кн. Жерома, довѣдавшися о арештованю мужа мала сейчасъ поѣхати до Парижа.

Англія. Президентъ министрôвъ Глядстонъ выѣхавъ зъ Лондону до Каннъ въ Франціи для покрѣпленя силъ. Министеръ вôйны маркизъ Гартингтонъ мавъ дня 20 с. м. обширну мову въ парляментѣ о справахъ внутрѣшныхъ. Що до Ирляндіи Гартингтонъ заявивъ, що станъ облоги и право выняткове есть єще конечно потрѣбне въ Ирляндіи, бо людноôсть все єще ворожо успосôблена противъ Англіи. О Египтѣ сказавъ министеръ лишь тôлько, що тамъ Дифференъ дѣлае на власну руку, а власти египскій суть зависимій въ бôльтôй части ôтъ него. Пôдъ часъ коли во Франціи арештуютъ претендента Бонапартистôвъ, то въ Англіи ставлятъ Наполеонидови памятникъ. Дня 13 с. м. ôткрыто въ Вульвичи памятникъ Людвикови сынови Наполеона III, що згинувъ 1870 р. въ Африцѣ въ битвѣ съ Зулюсами.

Туреччина. Министрôвъ турецкихъ надѣливъ през. Греви ордеромъ почетнои легіи. Дневники турецкій вѣщуютъ зъ того приверненье давнѣйшои турецко-францускои пріязни и въ загалѣ радуются зъ причины сего ôтзначеня министрôвъ.

НОВИНКИ.

— **Преосв. епископъ-администраторъ Сильвестеръ** выѣхавъ вчера до Вѣдня въ справахъ епархіяльныхъ. На часъ свого неприсутства ôтдавъ Преосв. епископъ провôдъ консисторіи Впр. кустошу о. Ан. Петрушевичу.

— **На загальныхъ зборахъ „Рускои Бесѣды“** дня 8 (20) с. м. выбрано слѣдуючихъ членôвъ до выдѣлу: пп. дра К. Сушкевича, дра Целевича, о. Куницкого, проф. Цеглиньского, проф. Громницкого, проф. Лучаковского, авск. суд. Вол. Левицкого и канд. адв. Конст. Левицкого. Зъ помѣжь рôжныхъ внесень ухвалено яко важнѣйшій слѣдуючій: 1) выдѣлъ мае старатись о субвенцію краєву на устроєньe руско-народнои оперетки, тымъ бôльше, що руско народный театръ посѣдае вже доси доволѣ артистичныхъ силъ до такои оперетки; 2) выдѣлъ мае устроити сихъ мясниць въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ кôлька вечерôвъ съ танцями для своихъ членôвъ съ родинами; 3) выдѣлъ мае устроити вразъ съ „Академичнымъ Братствомъ“ въ рôчницю смерти Вол. Навроцкого музикально-декляматорскій вечеръ съ ôтчитомъ. Якъ бачимо, внесеня дуже хорошій и пожиточній. Надѣемось, що новый выдѣлъ сповнитъ вповнѣ свою задачу и своєю дѣяльностею стане взôрцемъ нашôй молодежи. — На вчерашнôмъ засѣданю уконституовався выдѣлъ въ той спосôбъ, що головою выбрано дра К. Сушкевича, заступникомъ головы дра Целевича, господаремъ проф. Громницкого, касіеромъ о. Куницкого, секретаремъ канд. адв. К. Левицкого, контрольоромъ проф. Лучаковского, а референтомъ справъ театральныхъ проф. Цеглиньского.

— **Богоявленьскій празникъ** святковано въ Перемышли съ звычайною величавостею. Торжественному походови проводивъ Впреп. крыл. Шашкевичь, позаякъ немôчь Впреосв. владыки не дозволяла ему брати участи въ тôмъ торжествѣ. Водосвятіе ôтбулося, якъ звычайно, на Сянѣ. Торжеству присутствували представителѣ властей правительственныхъ, войсковыхъ и автономичныхъ, при участи клиру и численныхъ вѣрныхъ. По торжествѣ принимавъ у себе Впр. епископъ на обѣдѣ кôлькадесять осôбъ. Мѣжь рôжными тоастами пôднѣсъ дръ Ник. Антоневичь тоастъ, въ котрôмъ бажавъ рôвноуправненя Русинôвъ и Полякôвъ. — Зъ Чорткова пишутъ намъ, що и въ тôмъ мѣстѣ святковано Богоявленьскій празникъ при участи численного народа. О год. 11-ôй выступили два величавій походы (зъ мѣста и зъ села Выгнанки) и злучилися и залягли рѣку около моста. Водосвятія доконавъ старенькій парохъ Всч. о. Сьокало при участи Всч. о Дымушевского. Власти войсковій и политичній були репрезентованій черезъ своихъ представителѣвъ. Въ загалѣ такъ численный заступъ представителѣвъ властей, якъ и великій здвигъ народа и асиста войскова причинилися до звеличеня сего торжества.

— **О закрытю костела єзуитского** писали мы свого часу, якъ и о тыхъ рôжныхъ погоскахъ, якій ходили по мѣстѣ що до причины сего закрытя. Въ кôлька день по закрытю костела, коли вже всякій газеты написались доволѣ о тôмъ предметѣ, донесла урядова газета львôвска, що всякій погоски суть ложній и що костелъ закрыто лише длятого, що власть одержала увѣдомленье, будьто въ костелѣ мали якісь люде выправити „antyspołeczn-y“ бурду. Ну, але якось нѣкто не хотѣвъ вѣрити въ се донесенье и до нынѣ говорятъ и пишутъ зовсѣмъ инакше. Въ мѣстѣ удержуеся вѣсть, що въ костелѣ повѣсився чи застрѣлився якійсь чужостороннyй єзуитъ, котрый хотѣвъ выступити зъ закону, а котрого єзуиты не хотѣли пустити, позаякъ бажали загорнути его великій маетокъ. Таке мало сподѣятись спрофанованье костела, котрый пôсля права каноничного повиненъ бувъ бути довшій часъ закрытый. Але єзуиты мали зателеграфувати до папы римского и той позволивъ заразъ посвятити наново костелъ. Такъ ось говорятъ яко рѣчь певну, що въ понедѣлокъ (въ третый день по самоубійствѣ) лат. епископъ Моравскій реконсекрувавъ єзуитскій костелъ при закрытыхъ дверяхъ. Трупа самоубійця мали поховати вô вторникъ.

— **Совѣтъ „Народного Дому“** заявляє, що въ роцѣ 1882 ôмъ не було длятого загальныхъ зборôвъ членôвъ института „Народный Дôмъ“, понеже не було для такихъ зборôвъ нѣякихъ предметôвъ до рѣшеня.

— **О мнимôй агитаціи въ гимназіи въ Сяноку**, именно „агитаціи руссофильскôй“ ученика другои клясы и о погубнôмъ вплывѣ на молодѣжь тамошного гр. к. катихита о. Л. Желеховского писали съ голоснымъ алярмомъ польскій газеты, выставляючи ученика - недолѣтка яко якогось небезпечного агитатора „руссофильства“, а о. Желеховского яко вплывового руководителя на тôмъ полі. Въ „Czas-ѣ“ появилася була свого часу телеграма зô Львова съ нападами на о. Желеховского за єго мнимый „zgubny wpływ“, а ôттакъ кореспонденція, въ котрôй пôдношено всякій закиды противъ о. Жел., а головно те, що ôнъ не ходитъ нѣколи до костела а навѣть каже собѣ доносити, котрій ученики тамъ ходятъ. Въ ч-лѣ 14-ôмъ „Czas u“ помѣстивъ на се о. Леон. Желеховскій свое оправданье, доказуючи, що ôнъ не тôлько не вплывавъ нѣколи на ученикôвъ, щобъ не ходили до костела, але и заохочувавъ (sic!) ихъ часомъ и власнымъ примѣромъ. Выдаленый зъ Сянока ученикъ прійшовъ тамъ минувшого року зъ иншои гимназіи. О. Л. Жел. бувъ дѣйстно вмѣшаный въ справу выдаленого ученика, але слѣдство дисциплинарне не выказало ему жаднои провины. Такъ ось героемъ сеи страшнои провины бувъ хлопчина, котрый мовь дикою грозою станувъ передъ очима польскои прасы. Сумна, хочь и смѣшна рѣчь!

— **Зъ Ôкна** пишутъ намъ: Для пôднесеня хорального спѣву запросивъ до себе Вп. Федоровичь, властитель Ôкна, Вп. Горецкого въ цѣли заведеня церковного хору пôсля нотъ. Ледво тыждень минае ôтъ розпочатои науки, а вже видно великій поступъ. Молодѣжь и старшій горнутся радо на науку спѣву. Вп. Федоровичь взявъ выключно на себе удержанье того хору и обѣцявъ учителеви 100 зр. мѣсячнои платнѣ. Сему Добродѣеви завдячуе много громада, бо ôнъ не допустивъ до села жадного жида, и нынѣ панує у насъ тверезôсть ощадноôсть и працёвитôсть. Каса пожичкова, заложена у насъ въ р. 1872, числитъ дотеперь надъ 10.000 зр., займае проте одно зъ першихъ мѣсць въ пов. скалатскôмъ. Яко продсѣдатель мѣсцевои рады шкôльнои стараєсь Вп. Федоровичь, щобы молодѣжь училася всего, що лишь для будучого стану хлѣборобôвъ есть пожиточне; такожь на случай хоробы удѣляе Вп. Фед. селянамъ лѣкарства безплатно, а щобы пôднести домашный промыслъ, заохочуе людей до ремесла и пошанованя народного строю. Треба такожь пôднести, що за стараньемъ Вп. Фед. завязалась колодѣйска школа въ Товстôмъ, котра гарно розвиваєся; небавомъ вôйде тамъ въ житье и школа гончарска. Дай Боже, щобы Вп. Федоровичь опѣкувався и надальше селянами, а громада щобы щоразъ бôльше здвигалась на поли просвѣты и добробыту!

— **Зъ Станиславова** доносятъ намъ: 21 с. м. не прийшло до зборôвъ выборцѣвъ запрошеныхъ дромъ Каминьскимъ. Самъ день передъ тымъ ôткликавъ ôнъ зборы на часъ неозначеный; мусѣлося ажь ц. к. Староство до тои цѣлои справы вмѣшати и автономію мѣщанъ и выборцѣвъ въ свою опѣку взяти. Tempora mutantur!

— **Зъ Пôдволочискъ** пишутъ намъ: Въ тихôмъ нашôмъ закутку не зазнали мы дотеперь гаразду. Нашого брата сѣпаютъ на всѣ стороны; ôнъ муситъ оплачуватись — соромъ сказати! — навѣть тогды, коли хоче помолитися Богу, бо церковь лежитъ въ сусѣдньмъ селѣ и хотячи тамъ дôстатись, треба оплачувати краєве мыто 16 кр. за маленькій кусничокъ тракту! Не помогли нашій представленя нѣ въ староствѣ, нѣ въ выдѣлѣ краєвôмъ, не помогла нѣчого просьба у нашого посла до думы державнои п. Грохольского! А ты, Русине, роби шарварки на тôй дорозѣ, звози камѣнье, щобы россійскимъ жидамъ було выгôдно до насъ ѣздити и робити добрій покупна. Єще Впреосв. Іосифъ Сембратовичь видячи нашу нужду, порадили намъ злучитись съ прилучеными до насъ громадами Заднишôвкою и Масловою та построити окрему церковь, по чѣмъ обѣцяли выеднати въ намѣстництвѣ окремого священика. Отъ и здвигнено у насъ хорошу церковь, головно заходомъ завѣдателя о. Кобляньского, есть вже и готове мешканье для священика, церковь посвящена єще 9 грудня м. р., та лишь ожидае управителя... Теперь лишень що третои недѣлѣ ôтбуваєся у насъ богослуженье, тожь маемо надѣю, що Преосв. нашъ епископъ администраторъ довершитъ нашій успѣхи и постараеь для насъ о мѣсцевого приходника, такъ щобы мы въ дѣлахъ церковныхъ не дôзнавали бôльше тыхъ тяжкихъ перепонъ.

— **„Руске Касино“** во Львовѣ устроюе сихъ мясниць въ великôй сали „Народного Дому“ вечеры съ танцями въ слѣдуючій суботы: 15 (25) сѣчня, 3 л. лютого, 10 л. лютого, 5 (17) лютого, 12 (24) лютого и 3 л. марця. Вступній карты (по цѣнѣ 1 зр. ôтъ лица) можна дôстати въ день вечера въ комнатахъ „Руского Касина“ въ „Народнôмъ Домѣ“. Родины членôвъ „Руского Касина“ платятъ 50 кр. ôтъ особы. Початокъ вечерôвъ о $7\frac{1}{2}$ год.

— **Дръ Маврикій Кабатъ**, професоръ на львôвскôмъ университетѣ для процедуры цивильнои, авторъ многихъ славно звѣстныхъ росправъ юридичныхъ межи иншими бôльшого твору „O procesie cywilnym“ и адвокатъ краєвый, уступае зъ университету задля глубокого вѣку и надписованого працею здоровля. Дръ Кабатъ тѣшився завсѣгды повнымъ поважаньемъ и любвою не тôлько своихъ слухачѣвъ, але такожь широкого круга интелигенціи. Ôтзначаєсь ôнъ загально почитанымъ характеромъ и глубокою ученостею. Нашъ университетъ тратитъ въ дрѣ Кабатѣ одну зъ найлѣпшихъ силъ учительскихъ.

— **На слѣдуючій посады учительскій** розписуе окружна рада шкôльна въ Золочевѣ конкурсъ съ речинцемъ до кôнца лютого с. р., именно: 1) въ пов. золочевскôмъ а) при школахъ етат. съ платнею 300 зр.: въ Бѣлоголовахъ, Ярославицяхъ, Кабарôвцяхъ, Княжу, Острôвчику, Розгадовѣ, Верхобужи и Жулицяхъ; б) при шк. фил. съ пл. 250 зр.: въ Богутынѣ, Хильчицяхъ, Ясенôвцяхъ, Манаевѣ, Ивачевѣ, Коропци, Круговѣ, Осташôвцяхъ, Скниловѣ, Стѣнцѣ, Ставнôй, Тустоголовахъ Закомарю и Зашковѣ; в) для учителѣвъ молодшихъ съ пл. 270 зр.: въ Гологорахъ, Бѣлôмъ камени и Сасовѣ; 2) въ пов. бродскôмъ а) при шк. ет. съ пл. 300 зр.: въ Барыловѣ, Цѣшкахъ, Дубю, Кадлубискахъ, Корсовѣ, Накваши, Пониквѣ, Старобродахъ, Блику и Щуровицяхъ; б) при шк. фил. съ пл. 250 зр.: въ Батыевѣ, Бѣлявцяхъ, Бовдурахъ, Грималôвцѣ, Гутѣ пеняцкôй, Яснищахъ, Кустыни, Кутыщахъ, Розьновѣ и Реневѣ; в) при школѣ 7-клясовôй женьскôй въ Бродахъ на 2 посады старшихъ учителѣкъ съ пл. 600 зр., на случай промоціи молодшои учительки на одну посаду старшои учительки съ квалификацією до шкôлъ выдѣловыхъ съ групы II. и на одну посаду молодшои учительки съ пл. 360 зр., а въ недостатку убѣгателѣкъ съ жаданою квалификацією на посаду старшои учительки буде приняте и подане учителя.

Въ Черниговѣ на Украинѣ случилося страшне нещастье въ театрѣ. О год. 2 передъ пополудневымъ представленьемъ пукъ оловяный газометръ, газъ експлодувавъ съ страшнымъ гукомъ, а ôтломки руръ, дерева и скла лѣтали по цѣлôй сали, пробили и запалили кортину а около 100 людей ранили. На щастье куртину угасили люде зъ за сцены; инакше бувбы згорѣвъ цѣлый будынокъ съ оглушеными и омлѣлыми людьми.

— **Рухъ соціялистôвъ въ Чехахъ** съ кождымъ рокомъ взмагаеся и тамъ безперечно соціялизмъ теперь найбôльше зъ всѣхъ провинцій Австріи розвинувся. Се дасться оправдати множествомъ фабричныхъ роботниковъ и низькою платнею, особливо въ копальняхъ. Не давно тому скôнчився въ Празѣ процесъ 51 соціялистôвъ, а теперь зновъ починаютъ звозити до Праги новыхъ увязненыхъ соціялистôвъ. Замѣтна рѣчь, що мимо національнои ненависти мѣжь Чехами а Нѣмцями, соціялисты ческои и нѣмецкои народности въ згодѣ працюютъ для своихъ цѣлей.

— **Польскій соціялисты въ Познани.** Въ саму латиньску вилію м. р. полиція арештувала трехъ людей при розлѣплюваню по мурахъ въ Познани ôтозвъ соціялистичныхъ. Одинъ зъ нихъ бувъ емисарій зъ Женевы, пріѣхавшій недавно до Познаня для агитаціи; прочій два були ремѣсники мѣсцевій. У одного зъ нихъ знайдено значнѣйшій запасъ ôтозвъ, брошуръ и газетъ соціялистичныхъ. „Kuryer Poznański“ доносячи о тôмъ фактѣ, додае ôтъ себе такій покликъ: „Не замыкаймо очей и памятаймо, що въ вел. княжествѣ познаньскôмъ есть пôсля урядовои статистики 24.323 фабричныхъ роботниковъ!“

Желѣзну иглу въ мозку найдено при секціи одного щôткаря, помершого на сухоты въ однôмъ зъ вѣденьскихъ шпиталѣвъ. Игла була оброснена мозкомъ и, здаесь, дôсталась тамъ єще зъ дитиньства покôйника, котрый вѣдай и самъ про те не знавъ.

— **На памятникъ для поета Адама Мицкевича** зложили Поляки (россійскій, австрійскій и познаньскій) до надолиста м. р. 72.569 зр. Тая сума мусѣла значно збôльшитися до кôнца м. р., бо всюда, где лишь жіютъ Поляки, складали они пôдчасъ рôздвяной вечерѣ датки на памятникъ Мицкевича, котрый мае бути небавомъ вже поставленый въ Краковѣ.

— **Докторка философіи.** Панна Зузанна Рубинштайнъ зъ Черновець, котра укôнчила высшій школы въ Липску и Празѣ, одержала въ Бернѣ дипломъ докторскій за розправу п. н. „O zmysłach“. П-на Рубинштайнъ умѣстила кромѣ того въ вѣденьскихъ и берлиньскихъ часописяхъ поважній працѣ, якъ: „Исторія дотепу“, „Сонъ и мрѣ“ и т. п. Найважнѣйша еи праця есть: „Психологично-естетичній начерки“, выданій р. 1878 въ Гайдельберзѣ.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Лопушанка лехнова въ пов. турецкôмъ 50 зр. заномоги на внутренне устроєньe церкви. — „Карпатъ“ пише, що въ Унгварѣ буде выдаваьись руска литературна газета пôдъ редакцією о. Евг. Францика, приходника въ Порошковѣ. — Петербурска „Страна“ одержала трете остереженье и власть завѣсила еи на 4 мѣсяцѣ. — Першу промоцію въ ческôмъ университетѣ дня 19 л. с. м. одержавъ сынъ министра Пражака, Отокаръ. — Въ Краковѣ роблено сими днями кôлька ревизій зъ причины пôдозрѣнь о соціялистичній звязи; кôлька осôбъ увязнено.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Членами церковного суду въ дѣлахъ супружескихъ именованій: оо. крыл. А. Петрушевичь предсѣдатель, В. Бачиньскій, І. Вѣличко, дръ Костекъ, дръ Т. Сембратовичь, І. Гордѣевскій совѣтниками и референтами, дръ І. Левицкій защитникомъ, а о. М. Карачевскій секретаремъ.

Завѣдательства одержали: оо. Т. Леонтовичь въ Залѣсцяхъ дек. ходорôвского и Игнатій Муликъ въ Потоцѣ дек. рогатыньского.

Душпастырскій посады обняли: оо. И. Шушковскій яко завѣдатель въ Рогачинѣ, Е. Дольницкій яко зав. въ Рѣпневѣ и В. Проскурницкій яко зав. въ Черепинѣ.

Сотрудництва одержали: оо. Мих. Садовскій зъ Залозець новыхъ приватне сотр. въ Струсовѣ дек. теребовельского и Лука Шустъ зъ Струсова въ Залôзцяхъ новыхъ (съ правомъ управленя духовными дѣлами).

На институцію годится президія намѣстництва, именно на институцію оо. Ник. Совяковскоfo на Пужники, Мих. Гвоздецкого на Глѣбовичѣ великій, І. Стоцкого на Олексичѣ, Т. Корчиньского на Виткôвъ и Ив. Габрусевича на Куропатники.

Личный додатокъ въ сумѣ 100 зр. рôчно одержавъ о. Ант. Давидовичь, дек. и парохъ въ Заболотцяхъ, на дальшій три лѣта.

Позволенье до слуханя сповѣди одержавъ о. Павло Смоликовскій, гр. к. священикъ зъ закону оо. Воскресенцѣвъ во Львовѣ.

Даръ зъ ласки въ сумѣ 80 зр. рôчно удѣлило правительство п-нѣ А. Урицкôй, вдовѣ по бл. п. о. Н. Урицкôмъ въ Глибокôй.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

✝ **Филемонъ Юркевичь**, выслуженый директоръ бувшои гр. к. школы взôрцевои, надѣленый золотымъ крестомъ заслуги, членъ рускихъ товариствъ, померъ дня 10 (22) с. р. въ Ляшкахъ долѣшныхъ пов. бобрецкого въ 86-ôмъ роцѣ житя. Похоронъ тлѣнныхъ остатковъ заслуженого покôйника ôтбудеся завтра (въ середу) въ Ляшкахъ долѣшныхъ. Вѣчна ему память!

✝ **О. Симеонъ Богатчукъ**, завѣдатель капеляніи въ Яленкотовôмъ дек. скôльского, померъ дня 11 л. с. м. въ 46-ôмъ роцѣ житя, а въ 8-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

✝ **О. Теодоръ Нестайко**, гр. к. парохъ въ Отыніи дек. товмацкого, померъ сими днями въ 75 ôмъ роцѣ житя, а въ 52-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Кіевска Старина“** въ I-ôмъ томѣ за сѣчень с. р. подае дуже цѣкавій и для насъ вельми важній статіи, якъ: „Жидотрепаніе въ началѣ XVIII-го вѣка“ Н. Костомарова, „Задунайская Сѣчь“ (пôсля мѣсцевыхъ споминокъ и розказôвъ), „Волынская революція первой четверти XIX-го столѣтія“, „Письма Т. Г. Шевченка къ Залескому (1853 до 1857 р.)“ и др. Въ библіографіи розбирае „Кіевская Старина“ працю проф. дра Из. Шараневича „O latopisach i kronikach ruskich XV i XVI wieku“, печатану академією наукъ въ Краковѣ, и працю проф. Корнила Заклиньского „Зношеня цѣсаря Рудольфа II съ козаками и ихъ участь въ вôйнѣ угорско турецкôй 1594—1592 року“, печатану въ Справозданю рускои гимназіи. Зъ всѣхъ журналôвъ выходячихъ въ Россіи знаменито редагована „Кіевская Старина“ есть безперечно найôтповѣднѣйша и найцѣкавѣйша для насъ Галичанъ; она повинна находитись въ домѣ кождого Русина, интересуючогося рôдною исторіею и культурою, — тожь еще разъ на сѣмъ мѣсци горячо поручаемъ „Кіевску Старину“ нашимъ Читателямъ. „Кіевску Старину“ можна предплачувати за посередництвомъ редакціи „Дѣла“.

— **Исторія Руси.** (Часть IV.) Русь пôдъ панованьемъ Ягайлового роду ажь до пôдготовленя Люблиньскои уніи. Пôсля рускихъ и чужихъ историкôвъ написавъ Олександеръ Барвѣньскій. Книжка обнимае 90 сторôнъ. Цѣна 16 кр. — Єсть се 70-та зъ ряду а 6-та и послѣдна за р. 1882 книжка, выдана товариствомъ „Просвѣта“.

— **Галицко-руска Матица** выдала сими днями книжку п. н.; „Краткое историческое извѣстіе о введеніи христіянства въ предкарпатскихъ сторонахъ, во времени св. Кирилла и Методія, тѣхъ же учениками и проповѣдниками. Сочинилъ А. Петрушевичь. Львôвъ, 1882. Изъ типографіи Ставропигійского Института“.

— **Спѣвы набожній для ужитку молодежи** (особливо шкôльнои) въ два сопраны и альтъ. Другій выпускъ. Уложивъ Иванъ Кипріянъ богословъ 4 року въ Перемышли. Сей выпускъ мѣститъ въ собѣ 8 колядъ, именно: 1) Радуйтеся вси людіе, 2) Новая радôсть свѣту ся зъявила, 3) Богъ ся раждае, 4) Розвеселѣмся всѣ купно нынѣ, 5) Стань Давиде съ гуслями, 6) Нова радôсть стала, 7) Христосъ родився, 8) Нынѣ Адаме. Цѣна выпуску 10 кр., съ пересылкою 13 кр. Кто замовляе 10 примѣрникôвъ, дôстае 11-тый даромъ. Можна такожь предплачувати на 10 выпускôвъ съ пересылкою 1·30 зр. Сими днями выйде третый выпускъ и буде мѣстити прочій коляды и пѣсни на Богоявленье. Новый сей выпускъ поручаемъ, рôвно якъ и попередный, горячо нашому духовеньству и учителятъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** на коляду надôславъ Всч. о. Николай Пачовскій, приходникъ зъ Жуличь, 3·40 зр. яко складку, зôбрану въ своемъ приходѣ, а Всч. о. Гиль зъ Шершеновець 2 зр.

— **На дѣвоче воспиталище Василіянокъ во Львовѣ** надôславъ на руки нашои администраціи Вп. А. Грыневецкій зъ Буска складку на весѣлю въ Губини 18 зр. 45 кр.

— **Для „Академичного Братства“** надôславъ на руки нашои администраціи Всч. о. Гиль въ Шершенôвцяхъ 2 зр.

— **Для бѣдного ученика, Русина, на чоботы** надѣславъ на руки нашои администрациі Вп. В. С. Качала зъ Кіева 5·85 зр.

— **На могилу Шевченка** зѣбравъ Вп. Маслякъ на именинахъ у Всч. о. І. Гладишовского въ Дрогомышли 13 зр.

— **На словарь Желехѣвского** надѣславъ на руки нашои администрациі Вп. Ом. Дудровичь, богословъ въ Перемышли, 1 зр.

— **Жертвы на руску Бурсу въ Тернополи** за мѣсяць грудень 1882: а) Грѣшми: 1) доплаты за питомцѣвъ бурсы 44·50 зр., 2) Всч. о. І. Навроцкій яко членьску вкладку 3·75 зр., 4) Всч. о. Стеф. Качала 5 зр., 5) ѣтсотки въ касахъ щадничихъ на фондъ корѣнный 73·88 зр., 6) ѣтсотки въ кас. щадн. на фондъ текучій 8·85 зр. б) Натураліями: Всч. о. П. Бѣлиньскій $4^3/_4$ горцѣвъ гороху, корець бараболь, $2^1/_2$ горцѣ ячмѣнныхъ крушъ и 7 горцѣвъ бруквы; Всч. о. Григ. Чубатый $3^1/_2$ фун. солонины и $2^3/_4$ фун. ковбасъ. Всѣмъ Вп. Дателямъ складаеся сердечне „Спаси-Бѣгъ“! — *Ѣтъ выдѣлу рускои бурсы въ Тернополи*, дня 31 грудня 1882. *Дръ В. Лучаковскій.*

— **На памятникъ бл. п. Павла Ясеницкого** надѣславъ на руки нашои администрациі Вп. З. Павлюхъ зъ Хащова 2 зр.

— **Датки на коломыйску руску бурсу** въ мѣсяци грудню 1882 р.: 1) Вп. Едмундъ Витвицкій, учитель народный зъ Хлѣбичина, 1 зр. и чвертку кукурудзяноі муки; 2) зъ складки на празднику въ Жуковѣ 1·50 зр.; 3) Всч. о. Петро Гиль зъ Шершеновець 2 зр. Всѣхъ доходѣвъ въ роцѣ 1882 було по закрытю рахункѣвъ **571 зр. 63 кр.**, а выдаткѣвъ **506 зр. 79 кр.**; остаесь въ касѣ на рѣкъ 1883-ый **64 зр. 84 кр.**

Зарядъ бурсы являеся передъ П. Т. Родимцями съ тымъ усильнымъ прошеньемъ, щобы и на будуще не забували про коломыйску бурсу, а то тымъ бѣльше, що ся институція, яко одна зъ старшихъ въ нашѣмъ краю, въ послѣдныхъ часахъ була дуже нѣдупала и двигаесь лишь при щирѣй праци теперѣшного заряду. 16 дѣтей, сирѣтъ селяньскихъ, маютъ въ нѣй прокормленье за дуже умѣркованою заплатою, а зовсѣмъ убогій дѣти безплатно. Фондѣвъ на се нема жадныхъ, такъ що лишь жертволюбности П. Т. Добродѣѣвъ молодежи завдячуе ся институція своє существованье. Не забувайте проте, Вп. Родимцѣ, на сю институцію! Всякій датки, хочьбы и найменшій, такъ въ грошахъ якъ и натураліяхъ, пріймаются съ вдячностею. — *Ѣтъ заряду рускои бурсы въ Коломыи*, дня 1 (13) сѣчня 1883.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **На торгъ до Вѣдня** дня 22 сѣчня пригнано 3.544 штукъ волѣвъ, именно 634 штукъ зъ Галичины, 2186 угорскихъ и 724 нѣмецкихъ. Торгъ злый, цѣны спали. За 100 кильограмѣвъ живои ваги галицкихъ волѣвъ плачено 51 — $55^1/_2$ зр. угорскихъ 54—$61^1/_2$ зр., нѣмецкихъ 53—61 зр.

Дня 20 сѣчня платили въ Вѣдни: за 100 кильгр. пшениці 10—11 зр., оковита рег 10.000 литрѣвъ процентъ 31·25 до 61 зр.

Курсъ львѣвскій зъ дня 20. м. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	298 —	303 —
„ львѣв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 10	99 10
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 10	99 10
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 70	101 70
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	103 -
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 47	9 57
Нѣвимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 53	1 63
„ „ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 20
Серебро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Оголошенье.

На основѣ розпоряджения Высокого ц. к. Министерства торговлѣ и к. угор. Министерства публичныхъ робѣтъ и комуникацій выноситъ ѣтъ теперь порторіюмъ за листы въ внутрѣ австро-угорскои державы безъ рѣжницѣ ѣтдаленя якъ слѣдуе:

1) за звыклый листъ франкованый до ваги 20 грамѣвъ включно 5 кр., при высшѣй вазѣ ажь до 250 гр. 10 кр.

2) за листъ звыклый нефранкованый до ваги 20 грамѣвъ 10 кр., при высшѣй вазѣ 15 кр.

За листы, котрі маютъ бути ѣтданѣ въ мѣсци почтового уряду надѣвчого або въ єго обводѣ дорученя выноситъ порторіюмъ:

1) за листъ франкованый до ваги 20 грамѣвъ включно 3 кр., при высшѣй вазѣ 6 кр.

2) за листъ нефранкованый до ваги 20 грамѣвъ включно 6 кр., при высшѣй вазѣ 9 кр.

Листы недостаточно франкованѣ такоуеся такъ, якъ листы цѣлкомъ нефранкованѣ, вчисляеся однакожь вартѣсть почтовыхъ марокъ на конертѣ прилѣпленыхъ або вытисненыхъ.

Листы, котрі бѣльше якъ 250 грамѣвъ важатъ, належитъ высылати возовою почтою.

Зъ ц. к. Дирекціи почтъ.

Львѣвъ, дня 1 Сѣчня 1883.

Переписка Редакціи и Администрациі.

Всч. И. Юх. въ Ил. Що дотычитъ першого Вашого жаданя, мы нѣсля силъ будемъ старатись, щобы такъ Васъ якъ и другихъ задоволити въ тѣмъ зглядѣ. Другу часть Вашихъ справедливыхъ замѣтокъ чей зможе выповнити появившійся „Рускій Сіонъ“, котрого програмою єсть представляти такожь духовый розвѣй нашого священьства. — *Всч. А. К. въ Лисковатѣмъ*: Проповѣди Ганкевича дѣстанете въ книгарни Института Ставропигійского.

Подяка.

Впр. о. Теодорови Стадникови зъ Сущина складаю сердечну подяку за великодушный даръ 30 зр. а. в. на дальше спѣрнѣйше друкованье мого Словаря.

Станиславѣвъ, 18 сѣчня 1883.

Евг. Желехѣвскій, проф. гимн.

Надлѣкаря штабу дра Г. Шмидта

ОЛѢЙ ДО УШЕЙ

лѣчитъ швидко и основно хроничиу глухоту, теченье зъ ушей, кольку въ ушахъ, навѣть въ найбѣльше задавненыхъ случаяхъ! Прикрый шумъ въ ушахъ, якъ такожь легку глухоту заразъ усуває, якъ се доказуютъ тысячнѣ оригинальнѣ свѣдоцтва. — Цѣна за фляшку съ поученьемъ о уживаню 3 марки 50 фениковъ.

Головный складъ во Львовѣ у Петра Миколяша; въ Вѣдни I. Engel-Apotheke am Hof Nr. 6. (13—?)

Т. Падевскій

во Львовѣ, ринокъ ч. 30

поручае свѣй выключный

Складъ гербаты.

Цѣнники franco. 1—3

Великій выборъ

найновѣйшихъ

кризъ до обшитя суконь, краватокъ, ковнѣровъ коронковыхъ, стяжокъ - оксамитокъ, намѣтокъ балевыхъ, вахлярѣвъ, шнуровокъ французскихъ, рукавичокъ праскихъ и много иншихъ модныхъ артикулѣвъ

2—6

поручае торговля

Шилингъ & Штельцеръ

(Schilling & Stelzer)

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дѣстати можна въ администрациі „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дѣстати можна въ администрациі „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКІ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,

ВЪ КІЄВѢ

(1—3) *Крещатикъ, дѣмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючій малорускій книжки:

Раевскій. Сцены изъ малорусскаго народного быта. К. 1882 г. Ц 1 р. *Рудченко.* Чумацкія народныя пѣсни. К 1874 г. Ц. 1 р. 30 к.; Южно-русскія народныя сказки, т. 2-й. К. 1873 г. Ц. 1 р. *Старицкій М.* Сербскій народній пѣснѣ и думы. К. 1876 г. Ц. 1 р. 50 к.; Чорноморцѣ Оперета по Кухаренку. К. 1878 г. Ц. 20 к.; Музыка къ ней Н. Лисенка К. 1878 г. Ц 1 р ; Зъ давнѣго зшитку. Пѣснѣ и думы. К 1881 г. Ц. 50 к.; Гамлетъ Принцъ Данскій Трагедія въ 5 дѣяхъ, В. Шекспира. Пер на украньску мову. Музика Лисенка К. 1882 г. Ц. 1 р ; Пѣсня про Ивана Васильевича Грознаго. Ц. 5 к.; Сорочинскій ярмарокъ. 2-ге выданье К. 1882 г. ц. 10 к. Байки по Крылову. 2-ге выданье. 1882 г. ц. 10 к. *Стороженко О.* Марко проклятый. Поема. Од. 1879 г. ц. 1 р. 25 к. *Степовичъ О.* Оповѣдання про комахъ, яка одъ нихъ користь, або шкода въ господарствѣ (въ 45 рис.) К 1882 г. ц. 50 к *Федьковичъ* Повѣсти съ переднымъ словомъ про галицко-руске письменство. К. 1876 г. ц. 1 р. *Хведоровскій.* Про Дифтеритъ або обкладки для селянъ и хуторянъ на Украинѣ. Х. 1882 г. ц 10 к. *Чалый.* Біографія Шевченка. К. 1882 г ц. 1 р. 75 к. *Шевченко.* Пайманчка. Поема. К. 1875 г. ц. 5 к.; Катерина. Поема, Перебендя, Дума. К. 1882 г. ц. 10 к ; Музикантъ Пов. на рус. языцѣ. К. 1882 г. ц. 50 к *Що робится* у воздусѣ и що зъ того треба знати землеробу. К. 1875 г. ц. 10 к. *Якъ розпознати* грунтъ и якій бываютъ грунты. К. 1875 г ц. 10 к. *Яструбецъ.* Про звѣрѣ по Брему. Ведмедѣ. К. 1876 г. ц. 10 к. *М. Кропивницкого.* Збѣрникъ творѣвъ (Двѣ драмы — „Дай серцю волю, заведе въ неволю“ и „Глытай“, драматичній картины. — „Невольникъ“ и жартъ водевиль — „Помирились“). К. 1882 г. ц 1 р. 25 к. Записки Юго западного отдѣла географическаго общества. Т. 1 ц. 1 р. 80 к. Т. 2 ц. 2 р. 25 к.

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

Львѣвъ, улиця Галицка, ч. 16

поручаютъ свѣй

Магазинъ товарѣвъ модныхъ мужескихъ, складъ мужескаго бѣля, куфрѣвъ и всякихъ потребъ до подорожи, приборѣвъ тоалетовыхъ и мысливскихъ, якъ такожь **товарѣвъ галантерійныхъ** и т. д.

Рѣвночасно поручаютъ свѣй **складъ и фабрику рукавичокъ, бандажѣвъ и выробѣвъ рукавичныхъ** при тѣй улици пѣдъ ч. 19.

Майже 100 лѣтне существованье тои фирмы служитъ за найлучшу поруку. (2—5)

ФАБРИКА ДЗВОНѢВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рѣльничѣй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовій дзвоны** и выраблае якъ найскорше пѣдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалѣсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникѣвъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрі выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(2—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

ГАЗЕТА А. ГАТЦУКА

еженедѣльная, иллюстрованная, политическая, литературная и ремесленная

годъ 9-й.

Выходитъ *въ 1883 г., безъ предварительнои цензуры* по прежней программѣ, съ значительными улучшеніями. — Болѣе 400 рисунковъ и Моды. Особыми приложеніями — художественные рисунки по Русской исторіи, изъ которыхъ составится особый альбомъ.

Въ „Газетѣ“ будетъ печататься новая повѣсть *Н. С. Лѣскова* **„Соколій перелетъ“.**

ПРЕМІИ: Крестный Календарь на 1884 г. на лучшей бумагѣ и олеографическая картина одного изъ важнѣйшихъ событій въ Россіи 1883 года.

Подписная цѣна: на годъ безъ перес. **4 руб**, съ перес. **5 руб.**; на $^1/_2$ г. **3 р.** на 1 мѣс. **75 к.** Съ пересылкою внѣ Россіи 7 руб.

Адресъ редакціи: Москва, Никитскій бульварь д. Гатцука.

Аптика пѣдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пѣвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пѣвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ

пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу

пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рѣжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рѣжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пѣвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѣ вина лѣчничій

признанѣ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторѣвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стокловза и Матея Якубовского ѣтзначенй, проф. хемій дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженѣ и знаменитыми узнанѣ:

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарѣвъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само выеше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѣ признанѣ:

Для хорыхъ и реконвалесцентѣвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентѣвъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звѣй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовій власній и **ЦУКОРКИ МХОВІЙ**

противъ кашлевы, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивій зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкій

власного выробу, неуступаючій жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пѣсля припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубѣвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порѣстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менша фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскій

власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ѣтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годземѣнна Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣкъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновій выробы Зарга,

рѣжній мыла, кремы глицериновій и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, припядѣвъ хирургичныхъ и матеріялѣвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентѣвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пѣдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 4. Львôвъ, Четверъ 13 (25) сѣчня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однôи строчки печатнôи.

Реклямаціи неопечатаній вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

VII. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **vi**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Голосъ закордоньскихъ Полякôвъ

о руско-польскихъ ôтношеняхъ въ Галичинѣ.

(Конецъ.)

Дальше пишеся въ „Dziennik-y Poznańsk ômъ“: „Головна причина незгоды межинародноі галицкихъ Русинôвъ и Полякôвъ маѳ бôльше характеръ соціяльный, значится, не трета глядати ѳи въ антагонизмѣ національнôмъ. Такого антагонизму властиво не було нѣколи; мôгъ бы ôнъ хиба съ часомъ выродитися именно черезъ продовжуванье теперѣшныхъ непорозумѣнь. Давнѣйше походивъ той соціяльный роздоръ въ природного антагонизму панщиняного хлопа до свого пана. Теперь глядати ѳго треба переважно въ нуждѣ и пониженю одинокихъ вплывовыхъ провôдникôвъ галицкоі Руси, с. ѳ. рускоі духовеньства“. — — На се замѣтимо, що хотяй безперечно теперѣшне соціяльне положенье рускоі люду и рускоі духовеньства не пôдъ цѣлымъ нашимъ политичнымъ и спôльнымъ житьемъ, то все таки треба однôи хвилѣ добрôи застановы, щобъ порозумѣти, що соціяльный станъ не ѳсть одинокою, бо навѣть не ѳсть головною причиною нашоі межинародноі незгоды. Аджежь нѣкто не заперечитъ, що соціяльный станъ народа и въ захôднôй, польскôй части Галичины майже нѣчимъ не лѣпшій, а гдекуды навѣть и гôршій, нѣжь у насъ. Само вже те, що нашй незгоды и домаганя окрещено назвою „kwestya ruska“ показуѳ, що се пытанье не о нуждѣ хлопа, не о пониженю духовеньства, але именно о правахъ и кривдахъ рускоі народности, пытанье выразно національне.

Чи були такй національнй роздоры й давнѣйше, въ те не входимо, хотяй исторія лишила о тôмъ богато безперечныхъ слѣдôвъ; думаємо тôлько, що кождому, кто теперь береся говорити о нашихъ справахъ, не годится замыкати очой на той фактъ, що теперь незгода національна ѳсть и не дасться сховати пôдъ покрывку антагонизму соціяльного. Такъ само намъ здаѳся, що й реченье позн. Полякôвъ о рускôмъ духовеньствѣ ѳсть такожь такою покрывкою для заслоненя явищемъ частковымъ и соціяльнымъ явища загального и національного. Кривда рускоі народа не лежитъ въ нуждѣ и пониженю рускоі духовеньства, — противно, нужда и пониженье рускоі духовеньства выплываѳ въ загальноі покривдженя и упослѣдженя рускоі народности.

Дальше говорится въ посланію: „Задачею отжежь сильнѣйшоі польскоі елементу повинно бути — пôднести соціяльно-товарискій рôвень рускоі духовеньства, а се залежати буде лишь ôтъ такту и здоровоі змыслу Полякôвъ, — а побôчь того пôднести матеріяльный станъ того духовеньства. Въ розвязаню сего пытаня, въ части моральноі а въ части чисто матеріяльноі лежитъ пôдстава згоды обохъ народôвъ и приверненя щирыхъ взаимныхъ ôтношень. Такъ само належитъ намъ съ всякою готовостею починити всякй справедливй національнй уступства“.

На се замѣтити мусимо, що и тутъ автôры посланія, не знаючи добре нашихъ обста[illegible] ну нашоі духовеньства належитъ не выключно [illegible] Полякôвъ, але ôтъ рады держа[illegible] внои, где о то теперь сильно стараются особливо ческй, тирольскй и др. клерикалы. Такъ само помыляются познаньскй Поляки, думаючи, що черезъ само пôднесенье економичне и товариске рускоі духовеньства полагодится вже остаточно руске пытанье. Намъ здаѳся противно, що полѣпшенье економичноі стану нашоі духовеньства поставитъ пытанье руске на нову дорогу, бо духовеньство наше, выдобувшися въ дотеперѣшноі економичноі и соціяльноі зависимости, съ бôльшою силою и енергіею зможе боронити правъ и державноі становища рускоі народности.

Въ противеньствѣ до галицкихъ шовинистичныхъ дневникôвъ въ родѣ „Gazety Narod.“ и „Czas-y“, котрй при кождôй случайности денунціюютъ всѣхъ Русинôвъ о „moskalofilstwo“ и „szyzmę“, авторы посланія протестуютъ противъ пôдсуваня такихъ стремлень цѣлому рускому народови и цѣлôй рускôй интелигенціи.

Въ заключеню свого посланія авторы вказуютъ своимъ галицкимъ братямъ, якъ повинній въ найблизшôй хвили поступати съ Русинами. „Нехай братя нашй въ Галичинѣ выступлятъ съ высше вказаною нами програмою; блізькй выборы до сойму краевого подаютъ имъ дуже добрый случай. Не можна предсѣ допустити, щобы въ цѣлого рускоі народа въ Галичинѣ не далося вынайти кôльканайцять честно и благородно мыслячихъ людей съ ôтповѣднымъ, бодай якимъ-такимъ образованьемъ, словомъ — рускихъ патріôтôвъ. Выдобути ихъ хочьбы въ землѣ, втягнути ихъ до спôльноі выборчоі акціи и выфоритувати ихъ на послôвъ, и съ ними разомъ въ братнôй згодѣ працювати надъ довершеньемъ повысшоі програмы. Заклинаємо нашихъ братей въ Галичинѣ, щобы розпочали сильну акцію въ тôмъ дусѣ.“

„Справдѣ мусѣлибъ мы бути духово слѣпыми, колибъ при порядкованю нашихъ ôтношень до галицкоі Руси не мали мы на оцѣ цѣлоі Руси ôтъ Чорного моря ажь до Двины. Воскрешати тую Русь морально и матеріяльно, [illegible] славяньскй не дôйдутъ до зрозумѣня солидарности своихъ интересôвъ, то нема для нихъ будучности, — утонутъ або въ нѣмецкôй пучинѣ, якъ потонули рôднй ихъ братя мѣжь Лабою и Одрою, або въ Аксаковско-Катковскôмъ панславизмѣ. Що бôльше, въ нашôй згодѣ и въ тѣснôй солидарности славяньскихъ межиплеменныхъ интересôвъ лежитъ навѣть одиноке средство — спасти великоруске племя, до котрого мы не чуємъ нѣякоі ненависти и котре тôлько въ союзѣ съ другими славяньскими народами, опертôмъ на засадѣ федераціи и взаимного ушанованя, може бути спасене для идеи и цивилизаціи славяньскоі.“

Перечитавши се посланіѳ, котрого головнй уступы мы ту дословно навели, кождый читатель ясно побачитъ, въ якъ многихъ и въ якъ важныхъ дѣлахъ (помимо поменшихъ помылокъ) думки познаньскихъ Полякôвъ стоятъ въ суперечности съ поглядами и засадами нашихъ и пишучихъ и верховодячихъ шовинистôвъ. Що посланіѳ те не мусѣло бути для нихъ миле, яко знакъ, що ихъ повага у закордоньскихъ ихъ братей чимъ разъ бôльше и безповоротно упадаѳ и що чимъ разъ бôльше розумныхъ та щирыхъ Полякôвъ починаѳ прямо выступати противъ ихъ безпамятного упослѣджуваня рускоі народности, — сего доказомъ може мѣжь иншимъ бути й те, що зô всѣхъ галицко-польскихъ дневникôвъ тôлько кракôвска „Nowa Reforma“ и львôвскій „Dziennik polski“ перепечатали посланіѳ Познанцѣвъ безъ найменшоі съ своіи стороны примѣтки, — а впрочѣмъ нѣ они нѣ жаденъ другій польскій журналъ анѣ одного словечка не сказали о тôмъ такъ важнôмъ и цѣкавôмъ голосѣ познаньскихъ Полякôвъ.

P. S. Яко цѣкавый pendant до высше розвôбраного посланія Полякôвъ познаньскихъ помѣстивъ тойже Dziennik poznański въ 118 числѣ въ д. 24 с. м. допись въ Галичины о выборахъ до сойму краевого. Мы подаємо змѣстъ тоі дописи, бо она характеризуѳ добре нашихъ Полякôвъ и показуѳ намъ доочне, чого можемо надѣятися ôтъ нашихъ Полякôвъ и що значатъ всѣ ихъ бесѣды о згодѣ и уніи съ Русинами. Львôвскій кореспондентъ „Dz. Pozn.“ выкладаѳ [illegible] будущого сойму пôйде богато „свѣжихъ“ [illegible] „Ромонъ Потоцкій бѣ [illegible] ки, одинъ Баденъ зъ ôттамъ, другій Баденъ зъ ôттамъ, третій Баденъ въ ôттамъ... — однымъ словомъ „cała plejada świetnych nazwisk!“ мѣжь котрыми роздѣленый буде нашъ край, немовь трупъ розсекціонованый, безъ найменшого пытаня, чи хоче ôнъ згодитися на ту секцію, чи нѣ. Правда, — догадуѳся дальше кореспондентъ, — въ многихъ околицяхъ якъ Поляки такъ и Русины желаютъ выбору Русинôвъ, згôдливо для Польщѣ успособленыхъ, щобы они въ соймѣ передъ цѣлымъ свѣтомъ засвѣдчили, що Поляки въ власнôмъ интересѣ уважаютъ конечнымъ пôдпирати елементъ малорускій яко антидотъ противъ панрусизму и що не всѣ Русины суть москвофилами.

Оглядъ словеснои працѣ

Русинôвъ украиньскихъ въ роцѣ 1882.

(Весна на нивѣ словеснôй Украины. Недостача питомого дневникарства, словесного огнища и органичноі працѣ. Выданя поетичныхъ и прозовыхъ творôвъ въ р. 1882. Оповѣщенье дальшихъ новыхъ выданъ. Науковй працѣ закордоньскихъ Русинôвъ въ р. 1882 въ журналахъ россійскихъ. Кіевска Старина. Ôтдѣльно печатанй научнй працѣ. Выданя Украинцѣвъ въ Швайцаріи и Австріи. Свѣдомôсть національна украиньскоі интелигенціи).

Съ ôтраднѣйшимъ серцемъ приступаємо до огляду словеснои працѣ зъ уплывшого року нашихъ братôвъ-Украинцѣвъ. Чорнй хмары, що ôтъ сумно памятного въ лѣтописяхъ просвѣты 1876 року, повисли на небосклонѣ украиньскôмъ и грôзно засунули колись погôдне украиньске небо, починаютъ мало по малу розступатися и розсувати. Притихъ студеный вѣтеръ, що зъ того часу подувавъ зъ далекоі пôвночи и зморожувавъ всѣ первѣсночки, якй лишь пôднялись на украиньскôй нивѣ словеснôй, а милый леготъ що разъ теплѣйше вѣе, дрôбонькй лучѣ благодатного сонця що разъ бôльше продираютъ чорну мраку а безкрай степы доси засохлй и опустѣлй дышутъ уже милою вонею свѣжихъ цвѣтокъ словесныхъ. Запахло якъ разъ весною на Украинѣ, защебетали нашй жайворонки та соловейки, поважнй бандуристы пôдъ бренькôтъ сумовитоі кобзы выспѣвуютъ свои пѣснѣ, тутъ-тамъ оповѣдачѣ розказуютъ по нашому про людске житье, гаразд и недолю, дехто выступивъ середъ громады та ставъ ѳи научати всѣлякихъ хосенныхъ вѣдомостей ѳи рôдною мовою, якоі она не чуе нѣ въ церквѣ, нѣ въ школѣ. Ажь ось и давнй добре намъ знакомй учителѣ нашоі бувальщины почали глаголати розумнй рѣчи про те

„Що дѣялось въ свѣтѣ,
Чія правда, чія кривда
И чій мы дѣти“

шкода лишь, що не нашою а пожиченою у сусѣда мовою. Тут мимо всякихъ трудностей и перепонъ розвивається наша рôдна словеснôсть на Украинѣ, выпускаѳ що разъ новй творы, и наче той твердый дубъ, хочь пришибленый неразъ крѣпкимъ приморозкомъ пôзноі весны, знôвъ зеленѣѳ свѣжими паростями, новою красшою надѣею будущины, и ôтраднѣйше намъ всѣмъ, що

„Наша дума, наша пѣсня
Не вмре не загине.“

Словесна праця нашихъ братôвъ на Украинѣ не выявляєсь въ дневникарствѣ народнôмъ, котрого тамъ не маѳ, бо анѣ „Зарѣ“, нѣ „Труда“, нѣ „Одесскаго Вѣстника“, хочь они почасту обговорюютъ рускй народнй справы, не можна назвати рускими дневниками, а „Кіевска Старина“, про котру дальше поговоримо, лишь деякй матеріялы етнографичнй замѣщуе въ рускôмъ языцѣ. Такимъ робомъ литературнй силы закордоньскоі Руси не маютъ огнища, около котрого могли бъ скупитися до спôльноі органичноі працѣ словеснои. Всѣ майже украиньскй письменники трудятся кождый про себе, такъ сказати бъ „потай миру“ (хочь не зъ своеі вины) такъ якъ и працѣ ихъ выходятъ спорадично, то тутъ, то тамъ, середъ величезного царства. Нѣяке товариство литературне не йде въ пôдмогу, не оживляѳ и не розвиваѳ словеснои працѣ закордоньскихъ Русинôвъ, окрôмъ кіевского товариства лѣтописця Нестора, котре съ великою пильностею дбаѳ про розъясненье нашои бувальщины. Затихла такожь праця кіевского ôтдѣлу географичного общества, вѣнчана такимъ хорошимъ успѣхомъ въ выданяхъ дорогоцѣнныхъ матеріялôвъ до украиньскоі етнографіи, а стосы нагромадженыхъ новихъ матеріялôвъ до пôзнання украиньско-рускоі языка, [illegible] краю и народу дожидаютъ поки що красшихъ часôвъ. Нема такожь нѣякихъ просвѣтныхъ товариствъ, котрй бъ народови, ôтгородженому ôтъ зрозумѣлои для него науки въ церквѣ и школѣ, подавали въ популярныхъ выданяхъ моральну науку и реальнй вѣдомости потрѣбнй въ житю щоденнôмъ.

Такъ поки-що годѣ тамъ думати про якунебудь органичну працю словесну; она може проявлятись ôтдѣльными выданями литературными щирыхъ единиць свѣдомыхъ народноі самостôйности. А всежь таки въ прикладѣ до р. 1881 бачимо въ уплывшôмъ роцѣ бôльшій успѣхъ и живѣйшій рухъ на поли словеснои працѣ закордоньскихъ Русинôвъ. Вже само пововленье въ 2-ій, 3-ій и 4-тый разъ гдеякихъ украиньскихъ недавно выданыхъ книжокъ показуе наглядно ихъ потребу, а зъ новыхъ зовсѣмъ творôвъ бачимо, якъ серіозно понимаѳ украиньска интелигенція задачу питомои литературы.

Зъ поетичныхъ творôвъ появились въ Кіевѣ окрôмъ *Леонида Глѣбова* „Байки“ (въ 3. выд.), *Шевченковои* „Катерины“ и „Перебендѣ“, перекладу *М. Старицкого* „Байки по Крылову“ (2 выд.) такожь новй книжки а именно: *Олены Пчôлки* (*Косачевои*) „Украиньскимъ дѣтямъ“ переклады зъ Лермонтова, Пушкина и Сирокомлѣ, Збôрникъ поезій Щоголева (въ Харковѣ). Зъ бôльшихъ выдань появився въ Кіевѣ „Збôрникъ творôвъ“ М. Кропивницкого, славно звѣстного въ Галичинѣ и на Буковинѣ артиста драматичного и спѣвака. Въ тôмъ збôрнику замѣщенй двѣ драмы „Дай серцю волю, заведе въ неволю“ и „Глитай“, драматичнй картины „Невольникъ“ и жартъ водевиль „Помирились“. П. *М. Старицкій*, одинъ зъ найбôльше трудящихъ и заслуженыхъ письменникôвъ украиньскихъ, обдаривъ нашу небогату литературу драматичну вельми гарнымъ и съ великою пильностею спорудженымъ перекладомъ 5-дѣевои трагедіи В. Шекспира „Гамлетъ, принцъ даньскій, съ прилогою прекраснои музики *М. Лисенка*“ до спѣву Офеліи. Лишаючи подрôбну оцѣнку сихъ творôвъ до особнои статіи замѣтимо лишь, що выданя тй суть цѣнымъ збогаченьемъ нашого репертоару театрального, а надѣємось, що пильна и зъ даровитыхъ артистôвъ зложена трупа пп. Биберовича и Гриневецкого, справивши гдеякй мѣсця перекладу, подужаѳ трудну задачу выставы Гамлета.

Перекладами такими якъ „Фавстъ“, „Гамлетъ“ и гдеякихъ инщихъ творôвъ европейскои литературы, трудящй нашй письменники чимало причиняются до розвою нашого языка, бо нѣчимъ не дасться языкъ такъ выробити, якъ стараннымй перекладами.

Мѣжь нововыдаными драматичными творами стрѣчаємо ще драму *М. Старицкого* „Паньске болото“ и новый накладъ комедіи *Василя Гоголя* (батька) „Простакъ“.

Зъ прозовыхъ творôвъ выйшли гдеякй и австрійскимъ Русинамъ добре звѣстнй въ новôмъ выданю въ Кіевѣ а именно: „Бабуся зъ того свѣту, оповѣданье про померший душѣ“, „Двѣ казки П. Казюки“ (т. ѳ. Пôвпѣвника, гишпаньска казочка, и „Циганъ“ *П. Кулѣша*), тай чудова *Кулѣшева* идиля „Орися“; ôттакъ печатанй давнѣйше въ „Правдѣ“ и особно ôтбитй повѣсти *Нечуя* (*Левицкого*) „Двѣ Московки“, „Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ“ и „Благословѣтъ бабѣ Парасцѣ скоропостижно вмерти“, наконець *Н. Гоголя* „Сорочиньскій ярмарокъ“ въ перекладѣ *М. Старицкого*, а зъ новыхъ творôвъ казка *А. Грабины* „За злыми людьми и хата [illegible] вгорить“.

Алежь въ практицѣ здорова тота идея спôтка трудности, бо на кождый округъ выборчій въ рускôй части краю припадає що найменше одинъ кандидатъ вплывовый польскій **„z mniej albo więcej wpływowem nazwiskiem“**, супротивъ котрого скромному рускому кандидатови годѣ устоятись. Згода затымъ и пошанованье правъ рускои народности, пôсля слôвъ кореспондента, се рѣчи гарнѣ въ теоріи, але жь тôлько въ теоріи умѣстнѣ. „Dla przeprowadzenia tej idei w czyn brak nam odwagi, energii, a mówiąc prawdę, także i **dobrej woli**“.

Мы тôлько вдячнѣ можемо бути нашому брату Полякови за таке щиросердечне признанье. Бракъ доброи волѣ, — значится, щожь ту й говорити бôльше? Тай справдѣ: въ однои стороны „plejada świetnych nazwisk“, а въ другои якѣсь тамъ „скромнѣ кандидаты“, якѣсь тамъ права рускои народности! Тутъ навѣть выбору не може бути для нашихъ галицкихъ Полякôвъ, у котрыхъ чоловѣкъ починався ôтъ шамбеляна, а найвысшій идеалъ всѣхъ прочихъ необдарованыхъ титуломъ шамбеляна есть бодай бути льокаємъ того шамбеляна!

Тôлько жь мы надѣємся, що теперь не тôлько наша интелигенція, але й простый народъ пôзнає добре, чимъ уважаютъ насъ Поляки и на що мы имъ потрѣбнѣ, — и при збліжаючихся выборахъ не дасть перекидувати себе мовь пилку въ рукъ до рукъ ad majorem gloriam świetnych nazwisk, але глядѣти буде попередъ всего на людей, а не на назвы, тямучи добре, що й пôдъ „świetnem nazwiskiem“ дуже часто може крытися далеко не „świetny“ чоловѣкъ. Такъ само запевняємо панôвъ Полякôвъ, що Русины, якѣ вôйдутъ до сойму краевого въ выбору народа, будутъ уважати своею задачею зовсѣмъ не засвѣдчуванье „передъ цѣлымъ свѣтомъ“ ласки и доброты панôвъ Полякôвъ, але тверду, щиру працю для добра свого народа.

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(Переглядъ политичного и литературного.)

Въ попереднôмъ числѣ згадали мы про „Мѣщаньску Читальню“ въ Черновцяхъ и сказали, що розвôй сеи Читальнѣ не можна назвати цвѣтучимъ. И справдѣ. На якихъ 100 членôвъ сходится ледви 20—30 (розумѣєсь все тыхъ самыхъ) въ недѣлѣ и свята. Однакъ и се вже важне въ нашôмъ житю.

Не лучше рѣчь стоитъ и съ прочими читальнями въ краю, о котрыхъ я можу подати лишь тѣ вѣдомости, якихъ менѣ удѣлили другѣ люде, стыкаючйся частѣйше съ народомъ. Въ Раранчи сходится ледви 20 людей до читальнѣ; решта не ходятъ, бо боятся всякого рода переслѣдовань дворника (вôйта). Зверхность читальнѣ постигли непріятности. Из Стефана Гудзоватого, секретаря читальнѣ, наложено податокъ заробковый (надъ 6 зр. рочно) за тое, що онъ гдесь-колись зробивъ якусь роботу тесельску, — хочь въ того не удержуєся: Стефанови Дутцѣ, предсѣдателеви читальнѣ, 60-лѣтному старцеви,ôткинено реклямацію и взято до войска 25-лѣтного одинака-сына. Въ Васлôвцяхъ сходилися люде и читали книжочки „Просвѣты“ и „Батькôвщину“ и задумували заложити читальню. Наразъ жиды зробили на нихъ доносъ, що люде тайкомъ сходятся, читаютъ россійскѣ революційнѣ письма и збираются рѣзати жидôвъ. Дня 27 лютого 1882 зъѣхала наразъ судова комисія зъ Черновець; жандармы перешукали хаты найчестнѣйшихъ людей, зрывали навѣть пôдлоги... Не дивниця, що люде такъ перепудилися, що ôтъ тогды и медомъ не заманишь нѣкого до книжки. Въ Рогôзнѣ заложили були люде читальню еще 1880 р., але тамошный священикъ розбивъ ей заразъ; всякѣ заходы оживити читальню показалися даремными. Въ Кôцмани дѣєся такъ само: православный священикъ ôттягає людей ôтъ читальнѣ, кажучи, що Русины (= уніяты) хотятъ черезъ читальню погубити „волоску“ вѣру.

Досыть добре маютъ розвиватися читальнѣ въ Дорошôвцяхъ, въ Самушинѣ, въ Валявѣ, въ Неполокôвцяхъ и въ Барбôвцяхъ, где обставины бôльше спріяютъ розвоєви, бо суть люде, котрѣ читальнями радо займаются. Такожь мае бути читальня въ Брôдку, о котрôй мы однакъ майже нѣчого не знаємо. Початки читалень можна подыбати въ Суховерховѣ и въ Волоцѣ, где гдеякѣ люде сходятся и читаютъ. Такожь въ Глибоцѣ, якъ зачуваємъ, мае завязатися читальня.

Въ прочихъ же громадахъ нема съ кимъ о читальняхъ, громадскихъ касахъ пожичкôвыхъ, склепикахъ и т. д. и говорити. Жидôвскѣ або не радѣ, — а селяне и маломѣщане не можутъ порозумѣти користи зъ такихъ закладôвъ — и остаютъ рôвнодушными.

Однакъ и такѣ просвѣтнѣ початки буковиньско-рускаго народу суть дуже потѣшаючимъ фактомъ; они въ великôй мѣрѣ суть выплывомъ дѣяльности кружка людей, котрѣ горнутся около проф. Онишкевича. Коли тая горетка щирыхъ патріотôвъ частѣйше сходилася и думала надъ нашою бѣдою, — выкололася еще одна дуже добра гадка: завязати въ Чернôвцяхъ рускій аматорскій театръ.

Около п. Окуневского, котрый першій пôднѣсъ голосъ въ тôй справѣ, згорнулася горетка молодшихъ силъ, мущинъ и дамъ, котра поставила собѣ задачу осуществити гадку п. Окуневского. Якъ на щастье знайшовся чоловѣкъ, котрый мôгъ въ тôй справѣ взяти на себе провôдъ и обняти артистичну дирекцію театру. И справдѣ, п. Мих. Коралевичъ не щадивъ трудôвъ и заходôвъ, щобы гра нашихъ любителѣвъ выпала якъ найлучше, и теперь мы можемо повеличатися нашимъ театромъ. Якъ великій вплывъ мае рускій театръ въ такихъ Чернôвцяхъ, се кождый самъ осудитъ. Жаль тôлько, що въ послѣднôмъ часѣ руска публика и взглядомъ театру охолоднѣла, такъ що на передпослѣднôмъ представленю були лишь три рускѣ родины, а на послѣднôмъ въ загалѣ дуже мало.

За цѣлый часъ свого существованя дае нашъ театръ слѣдуючѣ представленя: 1) Засдрôвна жена; 2) Наталка Полтавка; 3) Лобы на мужа; 4) Мѣщанина навыкôвъ волоского съ французскимъ; 5) Средство выдавати дѣвчата; 6) Слава Богу, стôлъ накрытый; 7) Пôдозрительна особа; 8) Шельменко-денщикъ. Съ послѣднымъ представленьемъ сполучили Русины также свято[illegible] 600-лѣтнои рôчницѣ панованя династіи Габсбургôвъ, — о чѣмъ инде впрочѣмъ було писано въ „Дѣлѣ“.

Переходячу до дѣяльности академичного товариства „Союзъ“. Въ минувшомъ рощ кôлькохъ членôвъ сего товариства брало живу участь въ кождôмъ моментѣ руского житя, — прочѣ жь члены були и суть членами бôльше для того, що на университетѣ есть мода належати до якогось товариства, нѣжь для самои идеи. Одно еще, чимъ „Союзъ“ може похвалитися, се его хоръ, котрый и у иншихъ народностей знаходитъ повне признанье. Тымъ хоромъ украшалися всѣ руски торжества; хоръ „Союза“ був все и всюда, где лишь проявлялося руске житье. Кромѣ хору „Союзъ“ не може выказати инши[illegible] дѣяльности. Досыть зложити справу зъ своѣи дѣяльности, — здався для того, що тая дѣяльность обмежувалася бôльше на [illegible] гадокъ, якъ на реализованю своихъ ясныхъ. Признати треба, що якъ при рускихъ зборахъ, такъ при народнôмъ фестинѣ въ Кôцмани бравъ „Союзъ“ бôдьшу участь, и не лишь звеличавъ тіи дни своимъ спѣвомъ, але также кôлькохъ его членôвъ працювало разомъ съ другими. Але все тое дѣялося разомъ съ другими. Колиясь спытаємось, що „Союзъ“ самъ про себе зробивъ, — то побачимъ его дуже мало. Вечерокъ съ танцями, котрый видавъ самыхъ таки Русинôвъ не дуже удався, вечорокъ въ память основаня „Союза“ по котрôмъ сором казати, въ старшихъ Русинôвъ дуже мало було видно, — отъ и все. Впрочѣмъ велику часть вины, що той другій вечеръ не удався, треба приписати и самому „Союзови“: прим. запрошеня розбезано дуже пôзно, такъ що многѣ а[illegible] въ кôлька днѣвъ по вечерѣ ихъ дôстали. Одинъ спѣвъ [illegible] и теперь еще найлучше и розвеселивъ обраныхъ гостей. А оборону своеи чести нарушеной ромуньскимъ товариствомъ, свистовыше роковинъ смерти Тараса Шевченка, — се есть свои власнѣ постановленя и рѣшеня „Союза“ не допровадивъ до кôнца. А отчиты звуковѣ — се иронія въ статутахъ товариства. Хотяй кождый членъ обовязаный разъ въ рощ мати отчитъ, то всего на всего був лишь одинъ отчитъ, — и то дуже мало членôвъ „Союза“ взяло въ нѣмъ участь. Старани деякихъ членôвъ завязати „литературно-историчный кружокъ“ розбилися также о славный индеферентизмъ буковиньскій.

(Конецъ буде.)

Популярна литература закордоньскихъ Русинôвъ збогатилась двома новыми книжочками *Федоровского* „Про Дифтеритъ або обкладки для селянъ и хуторянъ на Украинѣ“ (въ Харковѣ) и *О. Степовика* „Оповѣданье про комахъ, яка ôтъ нихъ користь або шкода въ господарствѣ“ съ 45 рисунками (въ Кіевѣ), звѣстне читателямъ „Дѣла“ зъ оцѣнки проф. *И. Верхратского.* Книжочка та мимо гдея кихъ дрôбныхъ хибъ може послужити взôрцемъ, якъ належитъ популяризувати научнѣ вѣдомости для нашого народу. Крôмъ того появилось въ Кіевѣ 4-те выданье цѣнноі книжочки „Дещо про свѣтъ Божій“, зъ котроі майже всѣ статіи поперепечатувано въ давнѣйшихъ выданяхъ „Просвѣты“. Зъ музикалій появився 3 тый „Збôрникъ пѣсень“ *М. Лисенка* и егожь 2-ій выпускъ „Музики до Кобзаря“ и „Молодощѣ, *збôрникъ танкôвъ та веснянокъ*“.

Окрôмъ тыхъ 23-хъ книжечокъ и книжокъ оповѣщено, що небавомъ выйде въ Кіевѣ (а може й выйшовъ) збôрникъ „Рада, на рôкъ 1882“, въ котрôмъ маютъ мѣститись: Повѣя, романъ *Мирного,* повѣсть *Нечуя-Левицкого*, два оповѣданя *Бабенка,* два оповѣданя *Д. Мордовцева,* оповѣданя *Садовского, Лопуха*, драма *Старицкого*; поезіи: *Щоголева,,* Старицкого и и. и научнѣ статіи въ рускôмъ и россійскôмъ языцѣ. Альманахъ „Рада“ мае обôймати 25—30 листôвъ великого формату. Альманахъ сей доси зъ незвѣстныхъ намъ причинъ не появився. Такожь мало появитись 3-те выданье оперы *Старицкого* „Рôздвяна нôчь“ и 2-ій выпускъ его збôрника „Думы и пѣснѣ“ и „Украиньска граматка“ (букварь), а до печати приладжено 2-ій выпускъ украиньского альманаха *„Луна“, „Читанка,* перша книжка пôсля азбуки“, *„Кайдашева семья“* повѣсть *Нечуя-Левицкого* (выдана у Львовѣ 1879), а въ Петербурзѣ приладжуютъ нове выданье Шевченкового Кобзаря.

Въ россійскôмъ языцѣ появились *Т. Шевченка* повѣсть *„Музикантъ“* въ Кіевѣ и исторична повѣсть нашого ветерана-писателя *Д. Мордовцева „Сагайдачный“* въ Петербурзѣ.

Наукова праця нашихъ закордоньскихъ братей скупилась около основаного съ 1882 рокомъ въ Кіевѣ мѣсячника историчного *„Кіевская Старина“*, — того огнища, котре що разъ бôльше громадитъ литературныхъ силъ около себе и що разъ яснѣйшимъ и теплѣйшимъ свѣтломъ сыпле не тôлько на закордоньскихъ але й на австрійскихъ Русинôвъ. Жаль лишь, що крôмъ пѣсень, переказôвъ та деякихъ иншихъ матеріялôвъ етнографичныхъ все печатаєсь россійскимъ языкомъ. Та зъ кождои дальшои книжки а ще бôльше зъ оповѣщенои на р. 1883 програмы видно наглядно, що редакція дбае щиро, щобъ якъ найсовѣстнѣйше заступити недостачу историчного органу Южноі Руси, якого мы ще доси не мали. „Кіевска Старина“ подає многоцѣнний самостôйнѣ працѣ нашихъ найлучшихъ историкôвъ, историчнѣ документы, дневники, записки, біографіи и некрологи и въ загалѣ замѣтки о всѣмъ, що становитъ характерну особенность и приналежность малорускаго народу, библіографію и оцѣнки выдань и статій про исторію Южноі Руси. Журналъ сей такъ многоцѣнный, що повиненъ бы бôльше у насъ розширитись, якъ доси. Зъ бôльшихъ статій згадаємо: *В. Антоновича,* Кіевъ, его судьба и значенье съ XIV—XVI ст. и „Кіевскѣ вôйты Ходики“ (поданѣ у вытягу въ сегорôчнôй „Зорѣ“), *Е Крижановского* „Учебнѣ заведеня въ рускихъ областяхъ Польщи въ періодъ ей роздѣлôвъ“, цѣнна статя до исторіи школъ на Руси, дальше *Ореста Левицкого* „Соцініяне на Руси“ (подану такожь у вытягу въ сегорôчнôй „Зорѣ“), интересна статя зъ исторіи нашихъ монастырѣвъ *Н. Петрова* „Забытыя иноческія обители“, „Кобзарь Остапъ Вересай, его пѣсни и думы“, (статя звѣстна и читателямъ „Дѣла“ зъ фейлетону), „Малорускій вертепъ Гр. П. Галагана“, съ предисловіемъ П. И. Житецкого“, *Н. Петрова* „Старинный южнорускій театръ и въ частности вертепъ“, „Матеріялы и замѣтки объ украиньской народной словесности М. Т-ова“, новѣ матеріялы до біографіи Т. Шевченка, цѣннѣ дуже статіи про поодинокѣ роды украиньскѣ и таке инше.

(Конецъ буде.)

Зъ Вѣдня.

(Клюбъ гр. Коронинёго.) Рада державна розпочала ôтбувати свои засѣданя. Першій разъ въ сѣй сесіи выступає новый „клюбъ гр. Корнинёго“, — о тôмъ то клюбѣ я намѣряю нынѣ подати кôлька моихъ гадокъ. Клюбъ Коронинёго, якъ звѣстно, принявъ назву „либерального центра“; сама та назва вже показуе, що сей клюбъ есть ôттѣнею клюба „сполученои лѣвицѣ“. Теперѣшне министерство старалося вже давнѣйше о партію т. з. „Mittelpartei“, котрою моглобы пôсля желаня перехиляти важку на одинъ або на другій бôкъ. Але така „Mittelpartei“ по поводу двохъ великихъ противъ себе стоячихъ партій, автономистôвъ и централистôвъ, довгій часъ не могла перевестися въ дѣло, — и заледво жь теперь по довгихъ трудахъ и заходахъ зложилася яко клюбъ „либерального центра“. Задачею либерального клюбу гр. Коронинёго, сеи властивои „Mittelpartei“, есть: гамувати въ однои стороны жаданя Славянъ, а въ другои злобну (факційну) опозицію Нѣмцѣвъ-централистôвъ, — и то власне называся „freundliches Entgegenkommen gegen alle Nationalitäten“. Есть се отже клюбъ централистичный, вымѣреный противъ австрійскихъ Славянъ, щобы тіи въ своихъ жаданяхъ не могли дальше поступити, а правительство мае плащикъ, котрымъ хоче парляментарно закрыти свои дѣланя. Чи користно для Русинôвъ, що нашѣ послы сов. Ковальскій и Кулачковскій вступили до того централистичного клюбу, не хочу рѣшати; я лишь то знаю, що наша народна политика повинна стоятн противъ централистичныхъ акцій. До либерального клюбу Коронинёго входятъ лишь самѣ Нѣмцѣ, а въ рôжныхъ краѣвъ, кромѣ нашихъ двохъ Русинôвъ, нема въ нѣмъ ани одного Славянина; впрочѣмъ всѣ належачѣ до того клюбу члены суть властителями бôльшихъ посѣлостей, съ выняткомъ лишь одного адвоката и одного нотаря. Очевидно, що такій клюбъ буде боронити не интересы селянъ, але интересы бôльшихъ посѣдателѣвъ. Для замаскованя сеи своеи задачѣ мае часами сей клюбъ голосувати противъ правительственныхъ предложень, але лишь тогды, если буде певность, що своими голосами не переважитъ взяти на некорысть правительства...

Зъ Лемкôвщины.

(О емиграціи Русинôвъ-Лемкôвъ до Америки.)

Америка сталася теперь жереломъ богатыхъ зарôбкôвъ для Русинôвъ-Лемкôвъ. Я читавъ недавно въ однôй часописи, що зъ Галичины выандрувало до Америки пôсля урядового [illegible] Русинôвъ-Лемкôвъ пôйшло туда до 700 людей. Цѣкава и потѣшна рѣчь, що нашъ Лемко набираючися до Америки не спродае своего грунту, якъ то чинятъ Мазуры. Лемко иде тамъ лишь на два, найбôльше три роки на заробокъ, оставляючи дома цѣле свое господарство, о котрôмъ и въ Америцѣ памятае, бо въ листахъ писаныхъ въ Америки все розпоряджуе, якъ тутъ маєся его господарство провадити. Зарôбку бôльшого якъ въ Америцѣ певно не найшовбы онъ нѣгде. Найбôльше нашихъ людей найшло роботу въ Jroy и Jersey City при фабрикахъ. Працёвитый нашъ чоловѣкъ оплативши харчь и хату заощаджуе 400—600 зр. рочно; сѣ грошѣ посылае онъ до дому, щобы або господарство свое улучшити, або если того не потреба, дати кому на пожичку. Зъ мѣсцевости, въ котрôй проживае пишучій сю допись, въ мѣсяци мартѣ 1882 выандрувало до Америки четверо людей; зъ тыхъ одинъ прислявъ до дому 332 зр., другій 250 зр., третій 200 зр., четвертый 400 зр. Еще року нема, якъ туда пôйшли! Чижь не красный заробокъ? Тожь и не дивота, що кождый хоче теперь ити до Америки, где, якъ оказуєся въ листôвъ, можна заробити денно 2 до $2^1/_2$ доляра. (Одинъ американьскій долярь = 2 зр. $12^1/_2$ кр.) Навѣть женщины идутъ туда. Тіи вправдѣ не роблятъ въ фабрицѣ, але занимаются варенъемъ и праньемъ для нашихъ людей и за тое можутъ мати на мѣсяць кôлькадесять долярôвъ. Зъ листôвъ писаныхъ до дому показуєся, що робота тамъ дуже тяжка; пишутъ: „Еслибы у насъ люде такъ робили, якъ въ Америцѣ, то и на камени родилобыся.“ Але лишь працёвитѣ люде заробляютъ такѣ грошѣ, для лѣнивого нема тамъ зарôбку. Теперь знова богато людей выбираеся до Америки.. Гдеякѣ вже повернули зъ Америки и розповѣдаютъ, що робили и якъ проживали. Небавомъ бôльше донесу о тôй вандрôвцѣ нашихъ Русинôвъ-Лемкôвъ до Америки и о житю ихъ тамже, якъ тое описуютъ повернувшѣ и якъ представляется въ листôвъ сюда писаныхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Отповѣдь мин. Дунаєвского Плєнерови.*) Отповѣдаючи на бесѣду посла Плєнера, котрои содержанье подали мы въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“, министеръ скарбу Дунаєвскій на вступѣ зазначивъ велику трудноѣть укладаня такихъ уставъ финансовыхъ, котрй бы оподатковуючи всѣ верствы людности, вымѣрювали заразомъ кождôй належну справедливôсть. Такъ само застерѣгся противъ того, якобы и єго предложеня мали бути якимсь выплывомъ теперѣшнои системы поєднаня. Предложеня податковй не можутъ нѣкого єднати, всѣмъ они непріємнй, а цѣль ихъ — побôльшити доходы державнй. Приступаючи до закидôвъ пос. Плєнера, министеръ такъ каже: Що до податку заробкового, то пос. Плєнеръ ставитъ вымаганье, щобъ податокъ той бувъ с т а л ы й. Правда, се було бы дуже пожадане, — тôлькожь знôвъ злишна робота п. Плєнера доказувати, що при сталôмъ податку заробковôмъ найбѣднѣйшй верствы булибъ найменше дôткненй. Противно, найбѣднѣйшй верствы именно найтяжше почуваютъ всякій сталый податокъ, бо жаденъ податковый урядникъ не може постôйно утарифованымъ податкомъ такъ докладно обтяжити велике и скомпликоване предпріємство, якъ мале и по просту ведене господарство. Тожь именно для того, що йшло тутъ о обтяженье бôльшихъ предпріємствъ, при котрыхъ постôйне утарифованье єсть неможливе, означено въ проєктѣ лише minimum, а означивши при тôмъ стопу процентову, дано властямъ вымѣрюючимъ податокъ можливôсть — ôтповѣдно обтяжувати такожь бôльшй промысловй предпріємства. Що не було ту нѣякои фискальнои цѣли, доказуе приближене обчисленье скарбовои дирекціи, що при тôмъ податку заробковôмъ въ порôвнаню съ нынѣшнымъ и съ ôтповѣдными клясами податку доходового, скарбъ носитъ ущербъ бôльше якъ на три мілiоны (Дивно звучитъ се заявленье п. министра скарбу! Оно жь зовсѣмъ суперечне съ его вступнымъ заявленьемъ, що ему хôдило при оных проєктахъ о побôльшенье доходу державного. *Ред.*)

Дальше застерѣгаєся министеръ противъ того, якъ колибъ єго проєктъ податковый въ чѣмъ небудь змагавъ до введеня податку п о г о л о в н о г о. Податокъ поголовный, с е оплата, котру побираєся ôтъ кождого безъ рôжницѣ, безъ взгляду на то, чи маe ôнъ якій дохôдъ чи нѣ, и оплата така мусѣлабъ бути очевидно для всѣхъ рôвною. А мѣжь тымъ досыть тôлько кинути окомъ на тарифу проєктôвъ податковыхъ, щобъ побачити, що въ другôй клясѣ всѣ тй, що заробляютъ лише 300—400 зр. не будуть платити рôчно 70 кр. рôчного податку.

Що до податку ôтъ р е н т ъ, то министеръ рѣшучо збиваe той закидъ, якобы черезъ оподатковане ренты ôтъ капиталу въ краю такъ убогôмъ въ капиталы, якъ Австрія, потягло за собою мôдкопанье державного кредыту. Попередъ всего всѣ тй ренты, котрымъ доси признане було увôльненье ôтъ податкôвъ, остаются й на дальше ôтъ нихъ вôльными. А по друге вѣрителѣ державы, великй капиталисты, не дбаютъ на найкрасшй фразы, але коли побачутъ, що держава опять на такъ вводитъ лѣпшій ладъ и солиднôсть въ свои финансы, то й наберутъ до неи бôльшои вѣры. Такъ само безпôдставный и той закидъ, що капиталистъ купивъ облигацію або довжный запискъ bona fide, надѣючись не платити зъ него нѣякого податку, — тожь и теперь зъ тои причины не належитъ на него податку накладати. Зъ такого становища кождый податокъ бувбы нарушеньемъ права, бо предсѣ кождый податокъ мусѣвъ бути разъ свѣжо заведеный. Алежь треба взяти дѣло въ другого боку: чому той, кто зъ заощаджених, зароблених або дарованых грошей купуе дôмъ або поле, муситъ платити податокъ грунтовый та домовый, а той, кто купитъ за такі грошѣ облигаціи або пріоритеты, маe бути на вѣки вôльный ôтъ податку?

Дальше збиваe министеръ, хоть досыть слабо и неясно, твердженье Плєнера, якобы оподатковане ренты мало пôдвысшити стопу процентову и за тымъ звалити цѣлый тягаръ на властителѣвъ грунтовыхъ. Вертаючи ще разъ до пріоритетôвъ, министеръ выказуе, що они, зъ выимкомъ облигацій державныхъ и всякихъ державныхъ, краевыхъ, повѣтовыхъ и громадскихъ пожичокъ, вже й пôсля дотеперѣшнои уставы (розпорядж. министерства скарбу зъ д. 7 цвѣтня 1870, арт. 13) повинй бути оподатковань, хочь засада тота доси остаeсь на папері. Пôсля приближеного обчисленя скарбовои дирекціи (до котрого не вчислена ще державна рента) маємо въ Австріи капиталôвъ вôльныхъ ôтъ податкôвъ: въ публичныхъ пожичкахъ 459,800.000 зр., въ листахъ заставныхъ 229 мил. зр., въ пріоритетахъ (облигахъ першeньства) 340 мил. зр., въ вкладкахъ щадничихъ и др. около 700 мил. зр., то значитъ разомъ около 1728 мілiонôвъ зр. съ рôчнымъ доходомъ 70 до 80 мілiонôвъ, ôтъ котрыхъ держава не маe анѣ цента податку. Колижь рада державна схоче и дальше йти тою дорогою и всякй новй капиталы й ренты увôльняти ôтъ податку, то зъ того конечно выплыне, що всѣ чимъ разъ бôльшй тягарѣ, всѣ пôдвышеня податкôвъ державныхъ спадати будутъ на тыхъ, що теперь оплачуютъ безпосереднй податки. Дальше збиваe министеръ закиды Плєнера що до касъ щадничихъ и оподаткованя провизій ôтъ вложеныхъ тамъ вкладокъ. Не йде тутъ о оподаткованье вкладокъ дрôбныхъ, алежь маємо примѣры, що гдеякй люде маютъ въ щадницяхъ по 20, 30, 40 або й 50 тысячь и жіютъ зъ процентôвъ, — не знати затымъ, длячого бы такй доходы не мали бути оподатковань.

(*Министеръ Гирсъ*) прибувъ вчера до Вѣдня. На двôрци повитавъ єго амбасадоръ россійскій Лобановъ съ цѣлымъ персоналомъ амбасады. Вчера мавъ мати Гирсъ авдієнцію у цѣсаря, а ôттакъ конференцію съ гр. Кальноки. Нынѣ маe ôтбутися двôрскій обѣдъ въ честь Гирса.

(*Регуляція конгруы священиковъ*) прійде вже небавомъ на порядокъ дневный въ палатѣ послôвъ; референтомъ тои справы есть гр. Клямъ-Мартиницъ.

(*Новеля школьна Линбахера*), мовь той Марко по пеклѣ, волочится зъ комисіи до комисіи, зъ палаты до палаты и не може бути вже разъ якъ небудь ухвалена. Головну перепону тôй новели ставляютъ завсѣгды Поляки, стоячи за засадою, що о народныхъ школахъ маютъ рѣшати лишь соймы краевй.

(*Комисія буджетова палаты послôвъ*) швидко залагоджуe буджетъ на р. 1883 р. Дня 23 с. м. ухвалила вже комисія буджетъ министерства финансôвъ. Пос. Гавзнеръ поставивъ двѣ резолюціи, взываючй правительство, щобы порозумѣлося съ Уграми въ справѣ зниженя цѣны соли и въ справѣ выробу соли для худобы.

(*Въ радѣ угорскомъ*) розпочалися цѣкавй дебаты надъ петиціею топольчаньского округа выборчого о знесенье рôвноуправленя жидôвъ въ Угорщинѣ. Справоздатель комисіи бувъ противный обмежуваню рôвноправности жидôвъ. Пос. Истоци, завзятый ворогъ семитôвъ, въ промовѣ повнôй нападôвъ на жидôвъ зажадавъ, щобы петицію ôтослати правительству и поручити ему выготовити проєктъ ревизіи закона, котрымъ дано жидамъ рôвноправнôсть. Рѣшенье въ тôй справѣ еще не наступило.

(*Внесеня Вурмбранда въ комисіи языковôй галицкы послôвъ.*) Пос. Вурмбрандъ поставивъ бунъ давнѣйше въ радѣ державнôй внесенье, щобы языкъ нѣмецкій бувъ заведеный яко державный. Онегды тое внесенье прійшло на порядокъ дневный въ комисіи языковôй. Дебата ôтбулася зовсѣмъ спокôйно. Гр. Таффе, присутный на засѣданю комисіи, заявивъ, що заведенье нѣмецкого языка яко державного не єсть теперь на часѣ а може наступити аж тогды, если буде доведене до кôнца порозумѣнье межи рôжными народностями и политичными партіями въ Австріи. По короткôй дебатѣ прійшло до голосованя; внесенье Вурмбранда ôткинено 12 голосами противъ 7. Вурмбрандъ заявивъ, що своe внесенье предложитъ палатѣ, яко внесенье меншости.

Россія. (*Зъ Одеса от Рамомъ.*) Якъ мы вже доносили, угода межи правительствомъ россійскимъ а Ватиканомъ зостала вже пôдписана. Цѣ каною рѣчею буде розглянутися близше въ тôмъ, що о угодѣ пишутъ гдеякй дневники. „Polit. Correspondenz“ пише: „Содержанье договору межи Россією а римскою курією не зôстало доси оголошено и вѣроятно не оголошенъ єго нѣколи. Переговоры розпочалися еще въ Вѣдни 1881 р. межи пунціемъ вѣденьскимъ кард. Якобинимъ а бувшимъ посломъ россійскимъ въ Вѣдни п. Убрилемъ. Справа та цыха зразу поволи, поки не пріѣхавъ до Вѣдня Мосоловъ, директоръ департаменту для чужихъ вѣроисповѣдань. Тогды прійшло до лекшои вымѣны гадокъ, залагоджено справу высшого кат. духовенства, скомпромитованого черезъ участь въ повстаню р. 1863. Курія призволила на введенье языка россійского до семинарій католицкихъ, щобы въ сей способъ приготовити священиковъ для такихъ мѣсцовостей, где языкъ польскій есть чужимъ. Правительство россійске обѣцяло обсадити опорожнені кат. престолы владычй, а крôмъ того поробити инши уступстки що до свободы вѣроисповѣданя, щобы лишь не мали на цѣли полонизацію. Познѣйше пôднявъ на ново тй переговоры въ Римѣ п. Бутеневъ. Межи правительствомъ россійскимъ а курією заходили еще многй непорозумѣня, поки на конець не уложено остаточного протоколу, пôдписаного черезъ Бутенева, и по отослано єго до Петербурга до остаточного пôдпису. Найважнѣйшою точкою сего протоколу есть именно та: курія маe наглядати, щобы кат. духовенство въ Россіи не дбало въ цѣляхъ антиросійскихъ и щобы въ не-польскихъ краяхъ не проповѣдало по польски, але по россійски. „Зъ того поводу пôднала либеральна польска печать великій крикъ, а гр. Пілтерз помѣстивъ въ газетѣ d' Italia меморандумъ до папы противъ тôй точцѣ договору. „Germania“ забираючи голосъ въ тôй справѣ, такъ пише: „Не перечимо що кôлька тысячъ Полякôвъ мали право заявити папѣ свои желанья и погляды, але они не повинй нѣколи забути, що ихъ дача папы лежитъ въ оборонѣ правъ католицизму а не польонизму“. Тымчасомъ „Moniteur de Rome et Osservatore Romano доносятъ, що найтруднѣйша и найделѣкатнѣйша квестія языкова въ договорѣ зôстала ôтложена на часъ пôзнѣйшій. Ультрамонтанъскій „Kuryer Poznański“ рôвножь ствердже, що справа языкова еще не рѣшена и полемизуе съ „Gazet-ою Narodow-ою“, котра принявши за певнôсть, що папа приставъ на проповѣдуванье кат. священикôвъ по россійски, пише: „Вже польска молодѣжь намѣряe гремiяльно перейти на протестантизмъ, щобы симъ чиномъ ратувати свою народнôсть, загрожену римскимъ конкордатомъ. Нехай Римъ добре зважитъ, що бôльше на тôмъ стратитъ, коли его Поляки ôтступлятъ, нѣжь заробитъ на пустыхъ обѣцянкахъ, що „kozackie pułki przywrócą świecką władzę papieża“.

Нѣмеччина. Въ Берлинѣ умеръ князь Карль, братъ цѣсаря Вильгельма. Уроджоный въ р. 1801 бувъ одинокимъ еще живучимъ братомъ цѣсарскимъ. Значнѣйшои ролѣ въ политицѣ не гравъ нѣколи. Зъ причины его смерти откликано всѣ обходы по поводу срѣбного весѣля наслѣдника престола. — На срѣбнôмъ весѣлю наслѣдника нѣмецкого престолу бувъ такожь присутнымъ князь Единбурскій. Ôнъ мавъ зречися при тôй случайности права до наслѣдства на престолъ княжества „Саксенъ-Кобургъ на корысть Гогенцолернôвъ. За для смерти цѣсарского брата остаточне залагодженье сеи справы имовѣрно ôтложене буде на пôзнѣйшій часъ.

Франція. Въ Суботу предложило министерство палатѣ французскôй два внесеня маючй на цѣли усунути разъ на всегда всѣлякй змаганя претендентôвъ. Перше внесенье предложивъ министеръ справъ внутрѣшныхъ Фалiе и внесенье те тыкаe выключно членôвъ тыхъ родинъ, котрй давнѣйше въ Франціи володѣли. Оно звучитъ: 1. Декретъ президента републики, одобреный радою министрôвъ, може кождому членови давнѣйше володѣвшихъ родинъ въ Франціи, стремлящому до загроженя безпеченьства державы, наказати щобы въ сей часъ опустивъ границѣ републики. 2. Кождый, разъ выдаленый членъ, єслибы повернувъ безъ призволеня правительства французского до Франціи, буде поставленый передъ судъ полиційный и засужденый на вязницю ôтъ 1 до 5 лѣтъ, а по ôтсидженю кары буде знôвъ ôтставленый за границѣ Франціи. — Члены высше наведеныхъ родинъ належащй до войска можутъ кождого часу пôсля закона зъ р. 1844 получити ôтставку. — Друге внесене министра справедливости п. Девé маe на цѣли змѣну уставы прасовои. Головный єго уступъ звучитъ: Кто въ способъ предвидженый §. 23 уставы зъ д. 29 липня 1881 выступаe противъ правительства републики, сей буде караный вязницею ôтъ 6 мѣсяцѣвъ до 2 лѣтъ и карою грошевою ôтъ 100—3000 франкôвъ або одною зъ тыхъ каръ.

Найновѣйшй телеграмы парискй зъ дня 24 сѣчня доносятъ: „ôтъ позавчера ôтбуваются безнастанно нарады министеріяльнй; одна бôльше бурлива ôтъ другои. Въ комисіи, що маe застановитися надъ внесеньемъ о выгнаню членôвъ панувавшихъ родинъ, єсть 6 членôвъ за тымъ внесеньемъ. Правительство отже маe въ комисіи меншôсть. Вчера о 4-тôй годинѣ явився министеръ справедливости въ палатѣ послôвъ, и заявивъ, що доси нема кризы кабинету. Ситуація однакъ грôзна и напружена. Не знати, чи правительственнй предложеня будутъ принятй, чи нѣ. Єсли палата ихъ ôткине, то цѣле министерство упаде. Министеръ вôйны и маринарки на всякій клерôмъ и Вальдекомъ-Руссо занятися угвореньемъ нового министерства. На радѣ министрôвъ заявивъ министеръ справъ внутрѣшныхъ, що пôсля донесень префектôвъ захôднои Франціи р у х ъ р о я л и с т и ч н ы й т а к ъ р о с т е, що вже крайный часъ, щобы правительство выступило енергично. Войско въ Парижи сконсигновано. На биржи курса що разъ ниже падутъ зъ причины неневнои ситуаціи“. Якъ доноситъ Neue fr. Presse, графъ Шамбордъ минувшого тыжня мавъ принимати депутацію легитимистôвъ. Графъ въ розговорѣ съ послами мавъ вѣщувати для Франціи грôзнй наслѣдства зъ послѣдныхъ выпадкôвъ.

Англія. Министеръ вôйны льордъ Гартингтонъ выголосивъ вчера въ Блекборнѣ довгу мову о египскôй квестіи. Передовсѣмъ застерѣгся противъ того, будьтобы теперѣшный габинетъ продовжавъ дальше политику Биконсфильда. „Рядъ теперѣшный, освѣдчивъ бесѣдникъ — „не маe цѣлкомъ намѣреня розширяти англійскй области черезъ аннексію Египту, противно мы опустимо сей край, скоро заведемо въ нѣмъ лѣпшій порядокъ и бôльше народный рядъ нѣжь сей, котрый мы тамъ застали.“ Дальше пояснивъ льордъ Гартингтонъ причины интервенціи англійскои въ справѣ египскôй. „Египетъ єсть посередникомъ комуникаціи англійскои съ Индіями, тожь мусѣвъ бути забезпеченымъ, позаякъ Англія вложила въ Египетъ свои капиталы. — Англія вмѣшалася въ справу Египту запрошена черезъ давнѣйшій египскій рядъ въ Египтѣ. По трете Египетъ есть огнищемъ свѣта магомеданьского, що маe великаньскій вплывъ на востоцѣ, — оскорбленье Англіи въ Египтѣ не могло бути рôвнодушно перенесене, позаякъ Англія булабы втратила повагу въ Индіяхъ. Впрочѣмъ мусѣло прійти въ египскôй справѣ до интервенціи Европы, бо Египетъ по причинѣ своеи исторіи и положеня географичного не може стояти по за культурою свѣта европейского.“ Гартингтонъ збиваe закиды, будьтобы рядъ теперѣшный наразивъ собѣ султана, кажучи, що султанъ съ неохотою смотривъ лишь на аннексію острова Кипра и на интервенцію Франціи въ Тунисѣ, на що бесперечно льордъ Салисбури бувъ призволивъ. Таке поступованье давнѣйшого ряду англійского подало певно повôдъ султанови до пôддержуваня интриги войсковои партіи въ Египтѣ. Єсли Англія може занадто повôльно дѣлала въ Египтѣ, то дѣлала се для того, щобы не потеряла черезъ поспѣшну акцію довѣрія Европы. Она розпочала акцію тогды доперва, коли на се призволили всѣ державы европейскй. — Франція не годится нынѣ съ нашимъ поступованьемъ пôдъ взглядомъ финансовои политики, но коли пересвѣдчится о нашôй льояльности и безкористности, то наберe до насъ больше довѣрія. Англія придала кедывои Египту совѣтника финансового — а сей ме буде нашимъ урядникомъ, лишь урядникомъ египского ряду, и буде пôддержувати лишь таку политику, котра стремѣти буде до добра державы. Англія не бажаe аннексіи Египту, а войско своe ôткличе въ сей часъ зъ ôттамъ, скоро нова армія египска буде въ силѣ запевнити своѣй ôтчинѣ оборону внутрѣшну и внѣшну. Рядъ англійскій не вхибивъ нѣчимъ противъ програмы зъ 1880 р., бо дѣлавъ не для власныхъ корыстей, но для корыстей всѣхъ державъ.

Італія. Въ Римѣ предпринято ревизіи по мешканяхъ ирридентистôвъ. Ôткрыто гдеякй папери, котрй ствердженъ существованье товариства политичного, котре поручило було Оберданкови сповнити атентатъ. До того дѣла бувъ зъ разу выбраный иншій членъ, но той въ послѣднôй хвили ôтобравъ собѣ житье.

Дня 24 сѣчня засудивъ судъ ремѣсника Вальеріянѣго, того що кинувъ каменемъ въ поѣздъ австрійского амбасадора, на три роки вязницѣ. — Тогожь дня зôстали поеты италійскй Кардуччй и Саффй завôзванй передъ судъ за те, що въ поемахъ своихъ звеличали Оберданка.

Египетъ. До „Politik“ телеграфуютъ зъ Каира, що французскій дипльоматичный агентъ вручивъ дня 21 с. м. египетскому правительству протестъ противъ знесеня контролѣ. Протестъ звучитъ такъ, що контроля єстъ одинокою порукою для вѣрителѣвъ, що Египетъ не маe права ломати угоды и буде ôтвѣчательнымъ за всѣ финансовй наслѣдки такого кроку. Членомъ комисіи выбранои въ цѣли реорганизаціи египскихъ судôвъ, сôставъ Нубаръ-паша.

НОВИНКИ.

— **Впр. епископъ Сильвестеръ** мавъ сегодня авдієнцію у цѣсаря, а залагодивши справы епархіяльнй въ министерствѣ и нунціятурѣ, верне въ понедѣлокъ або вторникъ слѣдуючого тыжня назадъ до Львова.

— **Зъ св. Юра.** Зъ причины выборôвъ до рады мѣскои не було нынѣ засѣданя консисторского; ôтбудеся въ суботу. — На посады крылошанъ вплынуло доси 18 петицій.

— **Выборы до львôвскои рады мѣско**i ôтбуваются нынѣ при незвычайно завзятôй агитаціи кôлькохъ партій. Котра партія побѣдитъ, не знати еще, хочь кажутъ, що партія „Łączności i zgody“ маe великй шансы. Русины не творили окремои партіи; по кôлька именъ гдеякихъ Русинôвъ находимо на рôжныхъ листахъ.

— **Цѣкава илюстрація до проповѣди.** Въ костелѣ езуитскôмъ во Львовѣ ôтбулася въ недѣлю на вечѣрни цѣкава проповѣдь. Проповѣдь тую державъ о. Каминьскій, настоятель конвенту. Поставивши напротивъ проповѣдницѣ на долинѣ всѣхъ Єзуитôвъ zastrzelił się. Wy wiecie, że nas było siedmiu. Liczcie teraz, czy który z nas brakuje: jeden, dwa,.... siedm (ту перечисливъ передъ цѣлымъ народомъ своихъ конфратрôвъ), — zatem jesteśmy wszyscy, nikt z nas ani zastrzelił się ani obwiesił się. Puszczona pogłoska jest kłamstwem, podłem kłamstwem. Ten, co ją wymyślił, będzie w piekle — musi być w piekle, i nic mu nie pomoże, bo nie otrzyma rozgrzeszenia!“ Нема що казати — цѣкава проповѣдь!

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Презесъ центрального комитету выборчого польского князь Чарторыскій прислявъ зô Львова завôзванье до дра Каминьского, щобы ôнъ яко довѣренный центрального комитету заложивъ провинціональный комитетъ для выборôвъ въ Станиславовѣ. Дръ К. покликуючися на повысшу фирму, запросивъ выбраныхъ собою 72 мешканцѣвъ Станиславова на нараду. Зъ запрошеныхъ зôйшлося лише 38, а межи тыми було самыхъ радныхъ мѣскихъ 26. Прочй запрошенй не явились и цѣла дру К-ому противна партія внесла протестъ до центр. выборчого комитету во Львовѣ противъ поступованю самогожь комитету центр. и противъ всеи акціи выборчои, веденои дромъ К-нимъ. Въ протестѣ заявлено, що с а м ы й в ы б о р ц ѣ помежи собою на мѣсци знайдутъ своихъ довѣренныхъ до комитету провинціонального выборчого, котрыхъ выберутъ на своихъ зборахъ.

— **Щобы пôднести спѣвъ церковный**, подаe нашъ Вп. дописуватель зъ села ось таку раду: Якъ менѣ вѣдомо, существуe при архикатедральнôй церквѣ во Львовѣ школа дяковска, на малй вправдѣ розмѣры, однакъ здаeся, що тамъ учатъ кромѣ спѣву ритуального такожь спѣву хорального. Тую школу моглабы Всесв. консисторія устроити въ той способъ, щобы выбрати зъ помѣжь дякоученикôвъ 4—5 добрыхъ спѣваковъ и выучити ихъ добре нотъ. Тіи спѣваки моглибы яко вандруючй учителѣ удѣляти науки спѣву поодинокимъ зголосившимся громадамъ за приступнымъ вынагородженьемъ. Навѣть и бѣднѣйшй церкви кориcталибъ съ сего, бо моглибы за кôлькадесять зр. удержати такого учителя черезъ 3 мѣсяцѣ, выстарчаючй до выученя нотъ. Дотеперь спѣвъ хоральный есть рѣдкостею, а то зъ причины малого числа учителѣвъ-спѣваковъ и высокои ремунераціи. Єслибъ той плянъ давъ перевестися, то Всесв. консисторія причинилабыся немало до пôднесеня нашого обряду.

— **Нещастный случай** проключився въ Сосници въ пов. ярославскôмъ. До тамошного священика о. Зубрицкого пріѣхала на Рôздвянй святя єго родичка 72-лѣтна вдовица Гонората Поняцка; Въ першій день святъ станула старушка при печи, щобы загрѣтися. Наразъ поломѣнь зайняла ей одежу и въ однôй хвили огорнула поломѣнь бѣдну старушку и нѣхто змогли ей уратувати, то вже

такъ тяжко попеклася, що половина тѣла згорѣла на уголь и вже о жаднôмъ ратунку не було й гадки. Нещастна старушка мучилася цѣлыхъ 2 тыждневъ въ найстрашнѣйшій способъ и 18 с. м. закôнчила житье.

— **Загального празнованя недѣль и святъ** домагаєся часть жителѣвъ Львова и въ тôй цѣли депутація вручила сими днями президентови мѣста петицію съ бôльше якъ 4.000 пôдписами, мѣжь котрыми есть много именъ купцѣвъ, промысловцѣвъ и рукодѣльникôвъ.

— **На слѣдуючй посады учительскй** розписує окружна рада шкôльна въ Сяноку конкурсъ съ речинцемъ до кôнця лютого (н. ст.) с. р., именно на посады: въ Лѣску при школѣ 4-кляс. мѣшанôй для старшого учителя або учительки съ платнею 450 зр.; въ Гачовѣ при школѣ 2 кляс. для учителя-управителя съ пл. 450 зр., вôльнымъ мешканьемъ и огородомъ; въ Гумнискахъ и въ Дыляловôй при школахъ етатовыхъ съ пл. 350 зр. и вôльнымъ мешканьемъ.

— **Мукачевскій гр. к. епископъ Іоанъ** пôдчасъ Рôздвяныхъ святъ запросивъ до себе на обѣдъ всѣ вдовицѣ по священикахъ, котрй явились дѣйстно кромѣ немôчныхъ старушокъ и хорыхъ. Угощаючи запрошенй вдовицѣ, казавъ епископъ ôтвезти кождôй до ей дому по повъ сяжня дровъ.

— **За антижидôвску бôйку** въ Ляндшицъ засуджено дня 8 (20) с. м. въ Прешбургу 8 обжалованыхъ на кару вязницѣ ôтъ 14 днѣвъ до 8 мѣсяцѣвъ. Засужденй внесли рекурсъ и на внесенье защитника пущено ихъ на волю.

— **Въ Бердичевѣ** ôтбувся тамтои середы похоронъ погибшихъ въ страшнôй катастрофѣ тамошного цирку. Въ трехъ великихъ домовинахъ умѣщено лише самй перепаленй кости, належачй найменше до 100 осôбъ. Зъ помѣжь окремыхъ похоронôвъ зазначаємъ похоронъ чотырехъ официрôвъ и капельмайстра войскового, котрй згинули въ поломѣняхъ зарôвно съ цѣлою оркестрою полковою, граючою въ цирку (18 осôбъ). Въ мѣстѣ панує теперь велика смертельнôсть, походяча разъ ôтъ сильного зворушеня умôвъ, а такожь ôтъ нездорового воздуха, якій повставъ зъ людскихъ трупôвъ; тамтого понедѣлка умерло 38 осôбъ. По шпиталяхъ и другихъ домахъ лежатъ хорй. Появляются такожь случаѣ збожевôльненя. Для слѣдства въ дѣлѣ пожару уладжено окрему канцелярію, где працює кôлканайцять урядникôвъ судовыхъ. Власть администраційна и жандармы ведутъ зъ своєи стороны окреме слѣдство. 15 осôбъ маютъ ставати яко обжалованй о причину пожару.

— **Выстава електрична** ôтбулася недавно въ Монахіюмъ (München). Австрійскій комисарь, котрый заступавъ е[illegible] монархію, мавъ потôмъ въ Вѣдни цѣкавый ôтчитъ о електричности. Робивъ ôнъ всѣлякй демонстрации зъ найновѣйшихъ вынайтаў, на тôмъ полю и зановѣя, що по мню и рôзъ недавно еще нѣкому и не снилося, станеся дъломъ; не лише улицѣ и публичнй будынки, але и помешканя приватнй будутъ електричнымъ свѣтломъ освѣтленй; кождый буде мати при своѣмъ столику свою електричну лямпу и буде нею такъ орудувати, якъ нынѣ газовою або нафтовою, и певно не буде то дорожше, але дешевше, а якъ буде пріятно, безъ горяча и безъ небезпеченьства ôтъ огню! Однакъ газъ не стратитъ на тôмъ, бо здобувъ вже собѣ дотеперѣшне, а небавкомъ опануе нове поле; будутъ єго уживати за топливо до помешкань и пекарнь, бо въ тôй цѣли будутъ выробляти газъ пôдлѣйшій, нечистый и дуже дешевый. Дерева и угля не будутъ зовсѣмъ уживати до топлива. Кухнѣ газовй суть вже въ Даніи дуже розповсюднень, а въ Парижи есть ихъ вже кôлька тысячь. Корысть зъ того булабы така, що не требабы клопотатися спровадженьемъ дерева и угля, въ кухни булобы чисто, топлива тôлько лише зъуживалобыся, кôлько треба, и булобы все дешевше.

— **По американьски.** Одинъ калифорнійскій богачь именемъ Іонъ Смитъ, не мôгъ вже довше стерпѣти, що таке велике число осôбъ есть его именниками и заплативъ кождому Смитови въ Калифорніи по 300 долярôвъ въ золотѣ, щобы змѣнивъ свое имя.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Кіевскй контракты, на котрй звычайно зъѣзджаеся много купцѣвъ и промысловцѣвъ, розпочинаются дня 27 л. с. м. и будутъ тревати цѣлый мѣсяць. — Межинародну выставу штуки въ Римѣ отворено въ недѣлю при величезнôй участи народа.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Для теологичныхъ испытôвъ за I пôврôкъ ших. р. въ львôвскôй семинаріи именованй комисарями ординаріятскими: оо. М. Сѣнгалевичь зъ пастырского богословія, А. Петрушевичь зъ церк. исторіи, Л. Готеровскій зъ библ. науки нов. зав., Вл. Бачиньскій зъ догматики, І. Величко зъ церковного права, Ал. Бачиньскій зъ моральнои, дръ І. Мельницкій зъ догматики спеціяльнои и дръ Г. Крыжановскій зъ библ. наукъ стар. зав.

Канонічну институцію одержавъ о. Мих. Дзеровичь зъ Городка на кап. въ Чанижи дек. олеского.

Душпастырску посаду обнявъ о. Юл. Габрусевичь яко завѣдатель кап. въ Махнôвцяхъ.

Резигнацію о. Н. Олексѣя зъ завѣдательства на кап. въ Милошевичахъ принято.

О ôтпустку въ Римъ на посаду секретаря-капеляна при Впр. митроп. Іосифѣ проситъ д-ндзъ Комарницкій.

Зъ АЕпархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. Ив. Лысякъ зъ Кобыльницѣ на Тучапы дек. судово-вишеньского.

Завѣдательство одержавъ о. Іос. Туряньскій зъ Старого Мѣста въ кап. Милькôвъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Цѣна збôжа.** Дня 23 сѣчня платили въ Вѣдни за 100 кильогр. пшеницѣ 10—11 зр.

— **Зараза на худобу** появилась коло россійскои границѣ въ мѣсцевости Збрызѣ. Зъ тои причины установлено 20 кильометровый округъ поморовый въ мѣсцевостяхъ повѣтôвъ борщѣвского, чорткôвского и гусятыньского и заборонено ярмаркôвъ на худобу рогату, ôвцѣ и козы въ Борщевѣ, Скалѣ и Озерянахъ. Кромѣ того заборонено перегону зъ Россіи худобы и плодôвъ звѣрячихъ черезъ Скалу и Гусятынъ.

— **Причина носатизны ôткрыта.** По наказу пруского державного уряду санитарного занималися професоры дръ Шицъ и дръ Леффлеръ розслѣдованьемъ носатизны и ôткрыли въ хорôмъ тѣлѣ дрôбненькй микроскопичнй бактеріи, котрй побôльшаются, а опôсля творится зъ нихъ снѣть. Така снѣть перенесена на здоровй конѣ заражувала ихъ сейчасъ. Хотяй нема еще доси радикальныхъ лѣкôвъ на сю хоробу, то добре и то, що бодай причина вже выслѣджена; лекше буде вже и средства противъ неи вынайти.

— **Конгресъ рôльничій.** Въ мартѣ має ôтбутися заходомъ галицкого товариства господарского конгресъ рôльничій въ Вѣдни. Маютъ въ нѣмъ участвувати всѣ рôльничй господарства въ Австріи.

— **Старй штемплѣ** выходятъ зъ ужитку съ кôнцемъ сѣчня с. р., а вымѣняти ихъ можна до 30 цвѣтня 1883. Новй штемплѣ датованй рокомъ 1883.

— **Кореспонденціи уряду почтовои щадницѣ** и єго органôвъ съ вкладателями щадницѣ суть увôльненй ôтъ оплаты належитости по 1 кр., припадаючои за доручене листôвъ при почтовыхъ урядахъ неераріяльныхъ, а такожь и при такъ званôй сельскôй почтѣ, належачôй чи то до ераріяльного чи до неераріяльного уряду, именно за доручене такъ звычайныхъ якъ и порученыхъ листôвъ, взглядно за збиранье порученыхъ листôвъ.

— **Жертвы на Бурсу Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ** ôтъ 1 л. вересня до кôнца грудня 1882: о. дек. Левъ Мацѣлиньскій зъ Коропця 4 зр; п. Волод. Устыяновичь, лѣкарь войсковый въ Монастырискахъ, 5 зр., о. Ст. Кобляньскій, завѣд. прих. въ Старомѣщинѣ, 10 зр.; о. деканъ С. Литвиновичь зъ Григорова, зôбранй 3 зр., именно ôтъ: Вєч. оо. Сѣменовича зъ Монастырискъ 1 зр., Соневицкого зъ Переволоки 50 кр., Олесницкого зъ Волеснева 50 кр., Волошиньского зъ Чехова 50 кр., ôтъ себе 50 кр.; о. Мацѣевскій, игуменъ монастыря Оломуцкія 1 зр.; о. Боднаръ зъ Потока зеленого 50 кр.; п. Радевичь при случаю свого весѣля 5 зр.; о. Пачовскій зъ Богородчанъ складку 7 зр., именно ôтъ: о. Галиковского 1 зр., о. Бѣлецкого 1 зр., о. Кропельницкого 50 кр., о. Охрымовича 1 зр., о. Глѣбовицкого 50 кр., о. Витошиньского 1 зр., о. Заклиньского 50 кр., о. Пачовского 50 кр., о. Гол... 1 зр.; о. Волявскій зъ Лысця 50 кр.; Монастырь въ Бучачи 1 зр.; Монастырь въ Золочевѣ 2 зр. 10 кр.; складка на весѣлю у о. Гошовского въ Володимирцяхъ 4 зр.; п. А. Тышиньскій зъ Неполоковичь, начальникъ стаціи желѣзн. дороги, 1 зр.; о. Колянковскій зъ Кутъ по случаю весѣля своеи братанницѣ въ Станиславовѣ 5 зр.; о. Грыцей зъ Демянова 1 зр.; п. Слѣвиньскій, пенсіон. ц. к. капитанъ въ Чукалôвцѣ, 2 зр., о. Мацѣлиньскій, деканъ зъ Коропця, 2 зр.; о. Грыцей зъ Демянова 2 зр.; п. Сеньковскій, столярь въ Станиславовѣ, 50 кр.; о. Руденьскій зъ Яблонôвки 1 зр.; о. дек. Проскурницкій зъ Петрылова 1 зр.; о. дек. Губчакъ зъ Калуша 10 зр.; о. дек. Мацѣлиньскій 2 зр.; о. Кучиньскій ôтъ громады Лучинцѣ складку 3 зр. (К. б.)

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вєч. о. А. Б. въ Нагôрянахъ: Жертвы на дѣвоче воспиталище Василіянокъ принимаются кождого часу. *Вп. Дописувателеви зъ Лемкôвщины*: За присланý допись сердечно дякуємо; о дальшй дописи въ зачатôмъ предметѣ дуже просимо. *Вп. Р. въ С.* Редакторъ „Дѣла“ все еще обложно хорый и не може заниматися писаньемъ. Въ загалѣ всѣхъ Вп. Дописувателѣвъ, ожидаючихъ якихъ небудь поясненъ ôтъ Редактора, просимъ на довшій часъ о терпеливôсть.

Подяка.

За вселаскавѣйшу участь и заходы въ похоронѣ бл. п. о. Юліяна Телишевского, консультора Ч. С. В. В. и игумена улашковецкого, складаємъ въ имени всѣхъ и всеи родины прилюдну якъ найсердечнѣйшу подяку, именно Впр. о. Остравереѣ, игумену бучацкому, котрый потрудився на похороны помимо зимного воздуха, Вєч. о. Чмолѣ и Вєч. о. Михалевичу за щиру участь и прехорошу надгробну бесѣду, пôдносячу заслуги Покôйного, Єго любовь до народу и церкви и Єго щиру працю около добра молодежи. Складаємъ такожь нашу подяку Вєч. оо. Колодницкому, Бущаку и Новодворскому за щирй труды въ похоронахъ. Кромѣ того дякуємъ Вамъ, Впр. и Вєч. оо. за ту сердечну прихильнôсть, яку оказували Вы завсѣгды Покôйному за Єго житя.

Въ Бучачи, дня 8 (20) Сѣчня 1883.

Дейницкій и *Кадайскій*, сродники Покôйного.

Подяка.

Неумолима смерть забрала намъ дня 14 л. сѣчня с. р. Найлюбезнѣйшого нашого Отця Александра Парыловича, пароха въ Тустановичахъ. Складаємо щиру подяку Вєч. оо. Доскоскому зъ Болоховець, Подлускому зъ Попелѣвъ, Калужняцкому зъ Модрича, Нимиловичу игумену Чина св. Вас. В., Ильницкому зъ Унятичь, Грыцаю зъ Михалевичь, Погорецкому зъ Вацовичь и Кошалкевичу зъ Трускавця, приспѣвшимъ на похоронъ, — за послѣдну прислугу, ôтдану Покôйникови, заслуженому мужеви окола добра своеи церкви и прихода. Дякуємо Вєч. о. Подлускому за єго трогательне пращальне слово въ церквѣ и Вєч. о. Калужняцкому за сердечне слово надгробне; дякуємъ всѣмъ знакомымъ и другамъ, супроводившимъ тлѣнй останки на мѣсце вѣчного спочинку. „Спасибôгъ“ за оказане спôвчутье позôставшимъ дѣтямъ и внукамъ. Най имъ Господь Богъ стократно надгородитъ!

Северинъ Турчмановичь, зять; *Ольга Турчмановичь*, донька Покôйного.

Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаємъ брошурку ц. к. уряду почтовои щадницѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	289 50	292 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 70	101 70
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Ножички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 48	9 58
Нôвимперіялъ	9 74	9 86
Рубель россійскій срѣбный	1 59½	1 63
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 20
Серебро	— —	— —

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 20 л. сѣчня 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	77 15	77.30
„ „ „ серебрѣ	77.65	77.80
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.25	119.75
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	130.60	130.90
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	139.—	139.50
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	168.40	169.10
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	168.—	168.50
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	39.—	40.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	145.75	—.—
Австр. асиги. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	95.90	96.10
Галичины	9 м. к.)	

Акціи.

Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	114.50	114.75
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	278.60	278.90
Долѣтно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	8/.	860.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	831.—	833.—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	585.—	587.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	209.50	209.75
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2710.—	2715.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	292.—	292.50
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	166.50	167.—
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	320.—	321.—
Полудн. желѣз. держ по 200 р. а. в.	132.50	133.—
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	155.50	156.—

Листы заставнй лосованй.

Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	96.—	96.75
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	101.50	102.50
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ. кред. в. а по 4%	90.—	91.—
„ „ „ „ „ по 5%	98.15	98.50
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.15	98.50
Галиц. банку гипот. по 6%	100.90	101.30
„ „ рустик. по 6%	—.—	101.50
Банку народного по 5%	100.40	100.65
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	101.50	101.—

Облигаціи съ правомъ первенъства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	93.25	93.75
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92.25	93.—
Жел. пôвн. по 100 р. м. к.	105.25	105.75
„ „ „ 100 р. а. в.	102.—	—.—
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	99.50	99.80
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	93.—	93.50
„ „ 1867	—.—	99.—
„ „ 1868	94.50	95.—
„ „ 1872	—.—	—.—
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	91.75	92.—

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.50	171.—
Клярого по 40 р. м. к.	37.75	38.50
Общ. плав. пар. на Дун. по 100 р.	108.25	108.75
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	38.50	39.25
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	37.—
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	20.—	20.50
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	47.—	47.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	26.—	26.50
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	27.75	28.25
Виндишгреца по 20 р. м. к.	37.25	37.75

Угорскй вина

бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (16—25)

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

На карнавалъ

Chapeaux claques (цилиндры складанй) *тибетовй* 5·50 зр., *атласовй* 9 зр.
Рукавички *съ 1 гузиком* 1·10 зр., *съ 2 гуз.* 1·20 зр.
Краватки *бѣлй* по 25, 30, 35 и 40 кр., *атласовй* по 60 кр. и 1·20 зр.
Хустинки шовковй до фрака по 40, 85 кр., 1·10, 1·20, 1·30 и 1·60 зр.
Сорочки балевй по 1·80, 2, 2·50, 2·80, 3 зр.
Ковнѣрики по 25 кр.
Маншеты, пара 35, 40, 45 кр.
Скарпитки *кольоровй* по 25, 30, 35, 40, 50 и высше кр.
Кафтаники ôтъ поту (Schweissanger) по 60 и 75 кр.
Кальошѣ *высокй* 4 зр., *мялкй* 3 зр.
Перфумы по 20, 25, 30, 40, 50, 60 кр., 1, 1·20 зр.
Пастильки пахнючй до устъ, пушка 50 кр.
Вода кольоньска по 30, 50 кр и 1 зр.

поручаютъ

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16. (2—5)

Выйшовъ вже и можна набути во всѣхъ книгарняхъ

Zbiór pieśni

рускихъ, украинськихъ и коломыёкъ

уложеныхъ на фортепянъ черезъ

Винкентія Рихлинга.

Цѣна 80 кр.

Збôрникъ сей уложеный на взôръ попередно выданого *Збôрника улюбленыхъ краковякôвъ* (цѣна 1 зр.) ôтзначуєся тою самою старанностею такъ выбору якъ и самого выданя. 2—3

Замовленя за переказомъ ôтсылаю **franco.**

Юлій Вильдтъ

книгарь въ Краковѣ.

Т. Падевскій

во Львовѣ, ринокъ ч. 30

поручаєсвôй выключный

Складъ гербаты.

Цѣнники franco. 2—3

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробôвъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рôжнôмъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробôвъ **по умѣреныхъ цѣнахъ.**

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 5. Львôвъ, Субота 15 (27) сѣчня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* — *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

„ХРОНИЧНА НЕДУГА ФИНАНСОВА АВСТРІИ“.

Недавно появилася пôдъ такимъ заголовкомъ дуже интересна праця депутованого въ Каринтіи Г. Пахера, котра есть еще яскравѣйшою илюстрацією финансового стану Австріи, якъ найновѣйша бесѣда А. Пленера въ радѣ державнôй. Пôддавши основному осудови цѣлу серію щорôчныхъ буджетôвъ Австріи, выявляе намъ авторъ и ôткрываe много такихъ выглядôвъ, котрй сягаютъ далеко поза етатъ финансовый и кидаютъ свѣтло не тôлько на правдиве хочь сумне положенье приходôвъ и недоборôвъ державныхъ але и на податникôвъ, котрыхъ потягаютъ до ихъ покрытя.

Г. Пахеръ, опираючись въ своѣй працѣ лишь на урядовыхъ датахъ, порôвнуe приходы и розходы державнй въ р. 1868—1880 въ чотырохъ трилѣтныхъ періодахъ и констатуe, що загальнй приходы netto въ тыхъ 12 рокахъ пôднеслись въ 262·3 на 359·5 миліонôвъ зр. а. в., але заразомъ зменшился державный добра, а довги взросли въ 26 на 76 миліонôвъ зр.; дальше що податники въ первôмъ періодѣ мусѣли вложити 233 а въ четвертôмъ 284 миліонôвъ. Розходы державнй пôднеслись въ 228·5 на 336·7 миліонôвъ, а именно: проценты ôтъ довгôвъ державныхъ въ 80 на 98 мил., выдатки на милитаризмъ въ 77 на 123 мил., выдатки на администрацію и т. зв. продуктивнй въ 71 на 115 миліонôвъ.

Великій взрôстъ выдаткôвъ державныхъ спровадило передовсѣмъ скрѣпленье войска и фльоты. До 1848 р. выносивъ загальный буджетъ войсковый обохъ половинъ монархіи $54^1/_2$ миліона; ôттакъ пôсля революційныхъ рокôвъ и волоскои окупаціи збôльшився буджетъ въ-трое середъ благодатного мира ôтъ 1856—1858, т. е. на 155·2 мил. Въ 1878 р. Австрія перебула яко-тако економичну кризу и за либерального министерства пôднеслись приходы на 283·6 мил. т. е. о $14^1/_2$ м. Прійшла ôттакъ окупація Босніи а розходы взросли що року пересѣчно въ 294·6 на 336·7 миліонôвъ, недоборъ взрôсъ на 53·1 отже о $27^1/_2$ мил. Розходы державнй пôднеслись въ 12 лѣтахъ въ 228 на 336 мил., отже надъ 100 мил.

Инша табеля занимаeся желѣзницями, пôддержуваными коштомъ податникôвъ пôдъ позоромъ „стратегичныхъ взглядôвъ“, хочь желѣзницѣ переважно зовсѣмъ неôтповѣдно тымъ взглядамъ позакладанй. Либеральнй министерства Шмерлинга, Аверсперга I. Гаснера и Аверсперга II выдали въ протягу свого 14-лѣтного правленя концесіи на 1900 кильометрôвъ, котрй коштували державу въ 1880 р. 5,870.000, а министерства Белькредого, Потоцкого и Гогенварта пôдчасъ 3-лѣтного правленя концесіонували 2131 км., котрй коштували въ 1880 р. 10 миліонôвъ. Теперь держава переймae желѣзницѣ за прускимъ примѣромъ на власнôсть и можна надѣятися, що строга администрація принесе державѣ бôльше приходу.

А вже найбôльше болючою стороною — се довгъ державный, котрый пожре еще не одну надвышку въ приходахъ. Въ 1878 р. выносили рôчнй проценты того довгу 91 миліонôвъ, 1880 р. 101·7 мил., а въ законѣ финансовôмъ зъ 1880 навѣть 105·4 мил. Великанъскій недобôръ 1882 року принесе новй довги отже и новй проценты. Въ шести рокахъ (ôтъ 1876 до 1882) побôльшились проценты ôтъ довгôвъ о 30 мил. „Ой вамъ, хочь троха не лячно“, пише авторъ, „вы смѣлй патріоты въ военного сторонництва, котрй все торочите про повинности и вымоги великодержавного становища Австріи — того становища, котре вы пôсля миль квадратовыхъ и числа людности, историчного призначеня и всего, що вамъ потреба, обчисляете на силу воянну въ рѣзкôй супротивности до дѣйстныхъ средствъ державы, въ рѣзкôй супротивности до финансовои недуги, въ яку попавъ черезъ вашу господарку сей гарный край?“

А якъ то роблятся тй пожички, якъ ихъ треба затягати? Ôтъ 1878—1880 квитовано 158 миліонôвъ, а одержано 120. Та перша сума опроцентовуeся по 4%, до того приходитъ 20% агіо, такъ що рôчно треба заплатити 7,593.000 зр. а. в., що выноситъ 6% замѣсть 4%! Окупація Босніи коштуe вже теперь 200 миліонôвъ, зъ чого 68% або 138 миліонôвъ припадаe на Долитавію.

Дуже цѣкавй суть цловй табелѣ автора. Зъ цла скарбового припадавъ пôсля старои тарифы зъ 1869—1878 пересѣчно що рôкъ дохôдъ цловый 9·2 миліонôвъ на торговельну вартôсть 81·5 мил.; пôсля „загальнои тарифы цловои“ зъ 1878 р. (1879—81) пересѣчно ажь 14·7 мил. на торговельну вартôсть вже лишь 70·9 мил. Зъ того выходитъ, що цла взросли о $5^1/_2$ миліонôвъ, коли мѣжь тымъ привôзъ зменшився о $10^1/_2$ мил. Теперь же если порôвнаeмо дохôдъ цловый зъ пôдвышеньемъ тарифы цловои въ 1882 роцѣ пôсля розмѣру въ попереднôмъ періодѣ, то выйде 30.6 миліонôвъ доходу зъ цла; але якъ буде съ консумомъ? Министеръ Дунаевскій сказавъ вправдѣ при дебатахъ мин. року надъ новою тарифою цловою, що провизорично на кôлька мѣсяцѣвъ введене нове цло не пошкодило консумови; але ôнъ не взявъ на увагу, що еще велика скôлькôсть давныхъ засобôвъ выпродувалася по давныхъ цѣнахъ, и що теперь якôсть товару зачинаe уступати скôлькости. Купець справдѣ не вытягне 40 зр. въ золотѣ на 100 кильо кавы; консументы мусятъ отже въ великôй масѣ вдоволятися пôдлѣйшими сортами. Рубрика „кава, гербата, какао“ (зъ чого лишь кава входитъ въ Австріи въ рахубу) зменшилась вже пôсля „загальнои тарифы“ зъ 1878 р. о 10 миліонôвъ торговельнои вартости, а нафта упала въ тôмъ самôмъ случаю о $3^1/_2$ миліона въ торговельнôй вартости. Теперь коли ôтъ кавы платятся 54%, ôтъ нафты 123% вартости, выдуть курiозни статистичнй даты и сумны слѣдства для здоровля и безпечности житя. Рафинована нафта не горитъ навѣть безъ гнота, а лиха нерафинована експльодуe. — — Такъ малибы мы ôтъ 1869 до 1882 р. дохôдъ въ цла скарбового о 16 мил. бôльшій, але за то коштомъ и съ шкодою загального добра зôбраный.

Рôвножь сумнй выгляды представляютъ цла аграрнй. Тутъ великй люде зовсѣмъ не дбаютъ про те, за яку морально-санитарну цѣну добуваютъ они тй цла; имъ розходится лишь о те, щобы стягнути грошѣ, а якимъ оно станесь способомъ, про те имъ байдуже. Розглянувши тй цла аграрнй бачимо ось якій чистый рахунокъ: держава „охороняe“ рôльництво и промыслъ цломъ 8 миліонôвъ зр., але ôтбираe имъ за то пôдъ титуломъ „цла скарбовôй“ 16 мил. зр., отже за 1 зр. „охороны“ бере 2 зр. податку.

Зъ доданыхъ до працѣ Пахера зовсѣмъ урядовыхъ табель можна вычитати еще мѣжь иншими дуже замѣтнй обявы (лагôдно сказавши) економичнои недуги. Екзекуційнй належитости цодатковй пôднеслися въ Австріи ôтъ 1868 до 1880 р. въ рôчныхъ 90.433 зр. на 524.000! Зъ того выходитъ, що наконець 6 разъ труднѣйше було стягнути податки, або 6 разъ стôлько позицій не уплачено добровôльно. Наросты за проволоку ôтъ залеглостей податковыхъ взросли ôтъ нулѣ до 429.000 зр.! Пôвмиліоновй проценты означаютъ 10 миліонôвъ рôчныхъ або 20 миліонôвъ пôврôчныхъ залеглостей. За то прихôдъ зъ льотеріи, тои обманливои пристани нужды и розпуки, взрôсъ въ 5 на 8 миліонôвъ! Не дивниця отже, що кошта администрациі скарбовои збôльшились въ застрашаючій спосôбъ зъ 9 на 25 миліонôвъ менше бôльше о стôлько, якъ выносятъ самй залеглости податковй! А где вже екзекуторъ немае що взяти, тамъ вдаeсь власть безпеченьства, котрои кошта ôтповѣдно до сего выйшли въ $2^1/_2$ на 7 миліонôвъ!

Якъ администрувала держава своимъ майномъ, се показуe гôрництво, котрого дохôдъ въ періодѣ ôтъ 1868—1882 упавъ зъ 2·3 миліонôвъ на 277.000 зр.; такъ само дохôдъ зъ дôбръ державныхъ упавъ зъ $1^1/_2$ мил. на 280.000 зр.

Не можна отже дивуватись, що п. Пахеръ кпитъ сооѣ въ комедіи „опадностей“ инцеонованои пôдъ проводомъ гр. Гогенварта; бо на чѣмъ маeи „щадати“? На центральныхъ посадахъ политичнои администрациі, котрй въ р. 1880 коштували 3·8 миліоны т. е. $1^1/_6$% всѣхъ розходôвъ державныхъ зъ $386^1/_2$ мил.! Цѣлу политичну администрацію зъ еи $7^1/_2$ мил. коштôвъ можнабы вычеркнути, а недоборъ зменшивсябы зъ 53 на 46 миліонôвъ! Еслижь держава выдае для своихъ урядникôвъ 55—60 миліонôвъ, а при тôмъ маe пенсійный етатъ 14 миліонôвъ, то можнабы дуже легко черезъ лучше зужиткованье силъ ощадити 7 миліонôвъ. Се бо рѣчь нечувана, щобы четвертина а при низшôмъ обчисленю пенсіи половина урядникôвъ уживала otium sine dignitate.

Не можна такожь дивуватися, що Г. Па-

Оглядъ словесной працѣ

Русинôвъ украинскихъ въ роцѣ 1882.

(Весна на нивѣ словесной Украины. Недостача питомого дневникарства, словесного огнища и органичнои працѣ. Выданя поетичныхъ и прозовыхъ творôвъ въ р. 1882. Оновѣщенье дальшихъ новыхъ выдань. Науковй працѣ закордоньскихъ Русинôвъ въ р. 1882 въ журналахъ россійскихъ. Кіевска Старина. Ôтдѣльно печатанй научнй працѣ. Выданя Украинцѣвъ въ Швайцаріи и Австріи. Свѣдомôсть національна украинъскои интелигенціи).

(Конець.)

Окрôмъ того появлялись научнй статіи украиньскихъ писателѣвъ въ иншихъ россійскихъ журналахъ, а именно *Н. Костомарова* Монографія про гетмана Мазепу въ журналѣ „Русская Мысль“. Ôтдѣльно выйшло цѣнне дѣло *М. К. Чалого* „Жизнь и произведенія Т. Г. Шевченка“ (сводъ матеріяловъ для его біографіи) съ портретомъ, въ Кіевѣ, уложене основно, а тымъ цѣннѣйше, що подаe многй доси зовсѣмъ незвѣстнй матеріялы, упорядкованй хронологичнымъ ладомъ и зложенй въ одноцѣльне оповѣданье. Особливою повнотою вызначаeсь біографія съ 1848 року, коли слава Шевченка стала вже широко звѣстною. Сею книжкою здѣлавъ п. Ч. стôлько для біографіи Шевченка, якъ доси нѣкто передъ нимъ. Радѣемо цѣлымъ серцемъ, що найшовся вже чоловѣкъ, котрый сповнивъ вчасти довгъ, до якого й иншій знакомй и други Т. Шевченка повинniбъ почуватися.

Тутъ мусимо згадати и про другe ôтдѣльно выдане дѣло *Рaевского* „Сцены изъ малорусскаго народного быта“ (въ Кіевѣ), наконець *И. Чистовича* „Очеркъ исторіи западнорусской церкви, Ч. I. Петербургъ“. Се першій очеркъ, въ котрôмъ дуже основно и удатно выложено въ короткôмъ прагматичнôмъ оповѣданю исторію нашои церкви, а ôтповѣдно до историчного розвою западно-рускои церкви розпадаeся его „Очеркъ“ на три головнй роздѣлы: I. Галицко-владимирское княжество и галицкая митрополія; II. Литовско-польское владичество въ южной и западной Руси и III. Западно-русская митрополія.

Всѣ дотеперь вычисленй словесній працѣ закордоньскихъ Русинôвъ появлялись въ Россіи. Для доповненя образу словесной працѣ нашихъ братôвъ-Украинцѣвъ мусимо згадати и про выданя украиньскй, що выйшли въ Швайцаріи та въ Австріи. Сюды именно належитъ *М. Драгоманова* цѣнна етнографична праця „Новй украиньскй пѣснѣ про громадскй справы (1764—1880)“, выдана въ Женевѣ вправдѣ пôдъ конець 1881, але дôйшовша до насъ съ початкомъ уплывшого року. Есть то, такъ сказатибъ, доповненье и продовженье напечатанои 1880 р. въ журналѣ „Русская Мысль“ бôльшои працѣ *Н. Костомарова*, п. з. „Исторія козачества въ памятникахъ южно-русскаго пѣсеннаго творчества“ котрый однакъ не мôгъ тамъ всёго написати и напечатати. Обѣ тй працѣ суть зновъ продовженьемъ знаменитого выданя *Антоновича и Драгоманова* „Историческія пѣсни малорусскаго народа“, зъ котрого появилось въ Кіевѣ два томы 1874 и 1875 р. Друге дѣло М. Драгоманова написане по россійски п. з. „Историческая Польща и Великорусская демократія“ и выдане въ 1882 подаe исторію розвою и розширеня соціяльно-демократичныхъ идей мѣжь Россіянами, Поляками и Русинами и мѣститъ гдеякй цѣкавй даты до исторіи малоруского литературного руху въ Россіи и Австріи, а именно про Шевченка и Костомарова.

Во Львовѣ напечатавъ въ уплывшôмъ роцѣ звѣстный украиньскій писатель *И. Кулѣшъ* свôй збôрникъ „Хуторна поезія“ и Т. I. „Шекспировыхъ творôвъ“, въ котрôмъ замѣщенй: Отелло, Троиль та Кресида и Комедія помылокъ, заповѣвши еще выхôдъ дальшихъ 8-ми томôвъ. Ôттакъ заманеный фарисейскими фразами польского дневникарства, подарувавъ Полякамъ на Великдень „Крашанку“. Може мѣяка брошура не выкликала стôлько протестôвъ зъ рускои стороны и не була такъ многосторонно розобрана и оцѣнена, якъ Кулѣшева „Крашанка“. Окрôмъ „Дѣла“ обговорили еи „Зоря“ и „Свѣтъ“, *Н. Костомарôвъ* ôтповѣвъ на ню въ „Вѣстнику Европы“, *Н. Петровъ* обговоривъ критично крôмъ „Крашанки“ и „Хуторну поезію“ въ „Кіевскôй Старинѣ“, а *Д. Сльпченко Мордовець* выдавъ зъ того поводу въ Петербурзѣ по украиньски написану брошуру „За Крашанку — Писанка П. А. Кулѣшеви“. Зъ польскои стороны ôтозвався на те лишь якійсь *Borys Jakimenko* „Kraszanka za Kraszanku“, посписувавши тамъ польско-руско-церковною мѣшаниною рôжнй нѣсенѣгницѣ, а польске дневникарство, побавившись ще якійсь часъ Крашанкою, кинуло еи, бо настигла для неи пильнѣйша справа Добромильского монастыря. П. Кулѣшъ розчарованый выѣхавъ до Вѣдня и напечатавъ тамъ брошуру „Vergewaltigung der Basilianer durch Jesuiten“, однакъ прокураторія не пустила еи въ свѣтъ, а коли заходивсь выдати еи по руски въ Липску, накладця переляканый конфискатою, ôтскочивъ нечайно, такъ що Кулѣшъ мимохôть ставъ розпамятувати на тему „где кôнчится Азія?“

Злишнымъ булобъ додавати ще що небудь до замѣщеныхъ въ рôжныхъ часописяхъ и журналахъ критичныхъ замѣтокъ про „Крашанку“ и „Хуторну поезію“. Пôднести мусимо ще передкладъ П. Кулѣша Шекспировыхъ творôвъ Т. I., о котрôмъ повысше згадалисьмо. Хочь очевидно перекладъ Кулѣша маe богато хибъ, то однакожь треба бажати, щобъ сей перевôдъ дальше выходивъ, не тôлько задля засады обовязуючои всѣ народы „per aspera ad astra“, але и длятого, що переводы Шекспира якъ Кулѣша и Старицкого навѣть въ своѣмъ теперѣшнôмъ видѣ можутъ заступити хочь въ малôй части оригиналъ Шекспира, неприступный для загалу Русинôвъ. Добрй (клясичнй) переклады появляются такъ якъ и клясичнй писателѣ доперва по тысячныхъ пробахъ дилетантôвъ и слабыхъ талантôвъ. Тожь не выломуймося и мы зъ загального правила и не жадаймо совершенности, котрои годѣ нынѣ подыбати у народôвъ съ далеко богатшими литературами. Литературне и духове житье закордоньскихъ Русинôвъ, котре въ уплывшôмъ роцѣ выявилось досыть численными, якъ на тамошнй обставины, выданями, а крôмъ того сценичными выставами малорускихъ творôвъ въ Кіевѣ, Харковѣ, Одессѣ та гдеякихъ иншихъ мѣстахъ, прибираe наглядно щоразъ серіознѣйшій характеръ и показуe, що й нашй братя не глядятъ вже на рôдну литературу якъ на смѣхотворну забавку, а плекаютъ еи съ свѣдомостею своеи національнои самостôйности. Доказомъ того, що украиньска интелигенція инакше поглядаe на задачу и розвôй питомои литературы, може послужити „Зазивный листъ до украиньскои интелигенціи“, замѣщеный яко додатокъ до „Хуторнои поезіи“.

„Отсе жь не сумуймо про мизерну долю нашого украинского народу“, пише П. Кулѣшъ, „не журѣмось про те сирôтство, у якому зостававсь и зостаeся ôнъ безъ первоцвѣту свого громадянства и своеи древнои церкви. Знаючи зъ историчного досвѣду, якъ вставали націи, поверженй незгодою або дикою силою въ прахъ, упо-

херъ строго критикує такожь „моральный дефицитъ“, говоритъ о „маловаженю наукового образованя“ въ дореволюційнôй Австріи, котре теперь проявляється въ „борôбѣ противъ народнои школы“; не дивниця, що авторъ добачає давнѣйшій „корпусъ адъютантскій“ теперь въ „станѣ цивильнôмъ“, где молодй люде пôсля укôнченя студій радй перескочити низшй и середнй степенѣ службовй, щобъ „чимъ скорше доспѣти на посады намѣстничй або министерскй“; годѣ авторови чудоватись, если ôнъ страшну корупцію дневникарску ôтсланяє и такъ промавляє про навмникôвъ-дневникарѣвъ: „Идѣтъ гетъ, идѣтъ въ очей поважнымъ людямъ съ вашимъ бибулястымъ достоиньствомъ, вашими нудными офиціозными примхами, перевареными фразами о небезпечности европейского положеня, котре вы высуваєте яко театральну декорацію передъ публичнôсть, щобы показати мниму потребу высшого буджету на милитаризмъ и высшихъ податкôвъ“.

Мусимо замѣтити, що Пахеръ, хочь кладе натискъ на то, що ôнъ „щирый Австрієць“, есть передовсѣмъ „централистъ“, и въ многихъ его обчисленяхъ та выводахъ видна односторонность партійна, такъ що при близшôмъ оглядѣ выводы его не въ однôмъ взглядѣ мусѣлибъ бути змодифікованй.

Справозданье

товариства „Руска Бесѣда“

о руско-народнôмъ театрѣ

за часъ ôтъ 1 сѣчня 1882 до 31 грудня 1882 р.

Въ тôмъ часѣ бувъ театръ пôдъ зарядомъ Ивана Биберовича и Ивана Гриневецкого. Театръ сей зъобовязався бувъ звести и злучити въ свое товариство що найлучшй артистичнй силы, котрый то обовязокъ сповнивъ опôсля якъ найточнѣйше, бо выказався такою численностею и рôжнородностею драматичныхъ силъ, що безъ труду выводити мôгъ на сценѣ и труднѣйшй драматичнй творы рускй, якъ трагедію „Ярополкъ I“, драму „Федько Острожскій“, оперетку „Пентелей Трубка“ и прочй. Въ часѣ наведенôмъ ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1882 выступавъ ôнъ въ мѣстахъ: Самборѣ, Дрогобычи, Перемышли, Тернополи, Збаражи, Теребовли, Бучачи, Пôдгайцяхъ, Монастырискахъ, Зарваници, Львовѣ, Станиславовѣ, Тысьменици, Коломыѣ, а въ всѣхъ тыхъ сторонъ выдавала о нѣмъ публика судъ якъ найприклоннѣйшій. Наводимо тое не для марнои похвалы свого театру, але зъ справедливого признаня его совѣстно понятои працѣ, котрою здобувъ собѣ имя „сцены поступовои“.

Справдѣ орудувавъ сей театръ тôлько майномъ товариства „Руска Бесѣда“, котра ôтдала ему всѣ свои реквизиты театральнй: декорациі, гардеробу, библіôтеку; але треба було розважити на разѣ тую велику працю режишеріи театральнои въ скупленю и сконсолидованю товариства сценичного, въ роздобуваню ôтповѣдныхъ и рôжнородныхъ силъ, чому Выдѣлъ товариства „Руска Бесѣда“, видячій якъ найлучшу охоту и якъ найсовѣстнѣйшй заходы, помочи ôтмовити не мôгъ. Тому и сегорôчный новый репертоаръ выйшовъ зъ выключного стараня Выдѣлу. А були нимъ новости такй: I. Оригинальнй творы 1) *„Федько Острожскій“*, драма исторична въ 5 дѣяхъ дра О. Огоновского, (до котрои и повну гардеробу справлено); 2) *„Пентелей Трубка“*, комична оперетка въ 3 дѣяхъ Данила Млаки; 3) *„Яношъ Иштингази“*, комична оперетка въ 1 дѣи И. Воробкевича. II. Переводы: 4) *„Выгравъ терно“*, комедія въ 4 дѣяхъ Ю. Розена, переводомъ Григорія Григорієвича; 5) *„Фіялковый Герой“*, комедія въ 4 дѣяхъ Г. Мозера, 6) *Подорожь на вспôльнй коштa“*, комедія въ 3 дѣяхъ (оба послѣднй творы переводу Е. Санецкого). Крôмъ того вплынули заходомъ Выдѣлу еще 4 творы оригинальнй (мѣжь иншими творы о. П. Бажаньского), а 5 переводôвъ, котрй сегорôчному Выдѣлови товариства передано до розгляду.

Зъ того отже видно, що сегорôчна праця театральна була подѣлена на: а) выдѣлъ набуваючій творы драматичнй и б) театръ зъжитковуючій точно и совѣстно. Двôйный характеръ праця тая, надѣятись належитъ, стратитъ сего року, коли дирекція театральна, вытворивши товариство сконсолидоване, зверне и зъ своеи стороны увагу на побôльшенье свого репертоару сценичного.

Въ кôнци звернувъ сегорôчный Выдѣлъ товариства „Руска Бесѣда“ увагу на одну точку, котра нынѣ есть справдѣ малою, бо еще въ зародѣ, але колись безперечно вплыне рѣшучо на долю нашого театру. Досвѣдъ показавъ, що при всѣй строгости и совѣсти такъ Выдѣлу „Руска Бесѣда“ якъ и дирекціи театральнои товариство сценичне не може збитись и злятись коло народнои сцены такъ, щобъ становили одно тѣло, одинъ организмъ рôвно образуючійся и поступаючій. Змѣна перзоналу досыть часта и не все найщасливша, бо, понятно, кождый, навѣть и акторъ иде тамъ, где ему лучше, где бôльше забезпеченый... Постоянность товариства сценичного дасться тому утримати тôлько тогды, коли артистъ не тôлько щоденне житье буде мавъ въ театрѣ забезпечене, але и будуще. А забезпечити дасться се тôлько фондомъ емеритальнымъ артистôвъ и артистокъ. Пôдвалину пôдъ такій фондъ кинувъ сегорôчный Выдѣлъ товариства „Руска Бесѣда“, установляючи чотыри бенефисовй представленя на емеритальный фондъ артистôвъ рускихъ, котрй справдѣ мало, бо ледво 100 зр. принесли, але побôльшенй остали р. 1883 на число 6. Мале то справдѣ жерело на такъ велику цѣль, але все есть жереломъ, котре зъ року на рôкъ совѣстно додержоване бодай въ далекôй будучности станеся благотворнымъ магнесомъ стягаючимъ и централизуючимъ артистичнй силы рускй.

Справозданье касове.

Выдатки театральнй за часъ ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1882.

1.	Дирекціи театру контрактомъ умовлену суму	2600 зр.	
2.	Преміи творôвъ конкурс.	400 „	
3.	Репертоаръ . . .	479 „	
4.	Гардероба . . .	275 „	
5.	Малярь	20 „	
6.	Пôдмога артистамъ .	33 „	
7.	Интролигаторъ . .	2 „	65 кр.
8.	Помѣщенье театральныхъ реквизитôвъ . . .	18 „	— „
9.	Податокъ . . .	63 „	26 „
10.	Стемплѣ и дрôбнй выдатки	61 „	85 „
	Разомъ	3952 зр.	76 кр.

На пôдставѣ принятыхъ вже зъобовязань мае еще выплатитися:

а) дирекціи театру 400 зр., котра сума лишилася на пôдставѣ заключеной съ дирекцією умовы на р. 1883 яко кавція въ рукахъ Выдѣлу тов. „Руска Бесѣда“;

б) податокъ за II. пôврôкъ 1882 — 22 зр.

Разомъ . 422 зр.

На покрытье зробленыхъ выдаткôвъ и принятыхъ зъобовязань служили: а) сума 400 зр., вызначена на преміи въ буджетѣ попереднього року (але ажь въ р. 1882 ужита) и б) субвенція ухвалена высокимъ соймомъ краевымъ на руско-народный театръ за р. 1882 въ сумѣ 4000 зр. а. в.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Руска Бесѣда“.

Дръ Ю. Целевичъ, голова. *Григорій Цеглиньскій*, референтъ справъ театральныхъ.

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(*Переглядъ политичного и литературного житя буковиньскихъ Русинôвъ за р. 1882.*) (*Конець*). Якъ на иншихъ поляхъ, такъ и на поли литературнôмъ, не може наша Буковина нѣчимъ важнѣйшимъ повеличатися. Литературне товариство „Руска Бесѣда“ выдава, якъ звычайно „Календарь“, — и то вся дѣяльнôсть сего товариства, котре, можна сказати, дожива своихъ послѣдныхъ днѣвъ, если въ найблизшôмъ часѣ не знайдутся люде, котрй зъумѣлибы еи оживити. Найбôльша еще заслуга „Рускои Бесѣды“ есть тая, що оплачує комнату, въ котрôй ôтбувалися тіи славнй зборы „Рускои Рады“, театральнй представленя и т. п. На тое выдаются вже послѣднй крейцарѣ капиталу...

Но дасть Богъ, лихо минеся. Теперь, коли се пишемъ, ворушится бôльше житье, — вправдѣ не въ „Р. Бесѣдѣ“, але въ еи користь, такъ що и она сама готова оживитися. Комитетъ театральный загадавъ въ сегорôчнй мясницѣ устроити кôлька вечерниць. (Однй такй вечерницѣ вже ôтбулися, якъ свѣдчитъ допись, умѣщена въ нынѣшнôмъ ч. „Дѣла“ въ Новинкахъ. *Ред.*) Може тымъ способомъ ôтойдемъ въ нашого, що такъ скажу, загару. Може не одного скортитъ зайти на „Бесѣду“ и тутъ по при забаву може потечутъ поважнй гадки о пôддвигненю нашои Руси въ упадку. Дай Боже, щобы осуществилися нашй надѣѣ; щобы кожда одиниця прилягла до загалу, збликилася одна до другои, — а тогды выродилась бы не одна спасительна гадка для ôтверненя нашого народного упадку...

Звертаючись назадъ до предмету, мушу еще згадати про „Родимый Листокъ“, котрый послѣдного року ôтъ часу увязненя его редактора, о. Ник. Огоновского, переставъ выходити. Сказано, de mortuis nil, nisi bene. Гдеякй люде загадали були его воскресити за послѣдный грôшь „Рускои Бесѣды“; але добре сталося, що сй люде опôсля самй прійшли до пересвѣдченя, що се булобы некористно и покинули свою гадку. У насъ дуже придалась бы газета, але не „Родимый Листокъ“, котрый нѣчимъ не причинявся до выясненя думокъ, до розбудженя житя межи буковиньскими Русинами; а намъ именно такои треба газеты.

Крôмѣ „Календаря“ появилася еще сего року книжка для народу: „Розмова В. Горлатого съ С. Клиномъ о школѣ и школьнôмъ примусѣ“. Книжку тую написавъ Микитовичъ, учитель въ Кôцманя чистымъ народнымъ языкомъ въ приступный и поучаючій способъ и тымъ положивъ велику прислугу для народу.

И ось цѣлый переглядъ литературного руху на Буковинѣ въ минувшого року. Хиба зачислитибы сюда гдеякй новѣйшй (непечатанй) творы театральнй Изидора Воробкевича (представленй мин. року во Львовѣ и оцѣненй въ „Дѣлѣ“) и „Язык оучебную книгу“, о котрôй мы хиба тôлько скажемо, що авторы еи не станули на тую дорогу, котрою можна дôйти до просвѣченя народа.

На тôмъ кôнчу мôй оглядъ житя буковиньскихъ Русинôвъ за минувшій рôкъ. Не одинъ, перечитавши мою статію, може скаже: „На що съ тымъ передъ цѣлый свѣтъ выѣздити; тажь мы собѣ те все добре знаемо“, не одного уколе нага правда, — але годѣ, для добра Руси я постановивъ власне вдарити у всѣ дзвоны и вôзвати о помôчь. Може гдекто и не задумався надъ тымъ, що мы стоимо надъ берегомъ пропасти, може не одному не выдавалося наше положенье такъ критичнымъ, — то найже теперь передумаютъ и возьмутся всѣми силами до працѣ, бо се може вже и крайна пора.

Въ надѣѣ на лучшу будучнôсть, въ надѣѣ, що въ сѣмъ роцѣ закипитъ у насъ живѣйше житье, що Буковина съ новымъ ромъ розбудится зъ тяжкого просоня, — кôнчу свою допись съ найширшими новорôчными желанями всѣмъ людямъ щирои волѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ вѣденьскôй радѣ державнôй*) було въ вторникъ сего тыждня на порядку дневнôмъ внесенье лѣвицѣ „о забезпеченю дрôбныхъ промысловыхъ предпріемцѣвъ, челядникôвъ и бѣдныхъ“, а такожь о правѣ приналежности и оôтношеняхъ селянскихъ. Застерѣгаючи собѣ на слѣдуючій разъ обширнѣйшу критику сего, будь що будь, цѣкавого внесеня, котре органы лѣвицѣ троха передвчасно назвали шумно „суспôльно-политичною програмою лѣвицѣ“, подамо нынѣ тôлько змѣстъ бесѣды п. Хлюмецкого, котрый внесъ тоту програму въ радѣ державнôй. Внесенье Хлюмецкого складаеся зъ трехъ частей. Одна часть — говоривъ той посолъ — тыкае дрôбныхъ промысловыхъ предпріемцѣвъ и челядникôвъ (Hilfsarbeiter) и хоче тôй найнизшôй але найширшôй верствѣ промысловыхъ продуцентôвъ запевнити полѣпшенье ихъ матеріяльного положеня. Друга часть тыкае дрôбныхъ рôльничихъ продуцентôвъ и домагаеся докладного выслѣдженя нужденныхъ матеріяльныхъ ôтношень тои продукціи. Трета часть тыкае бѣдныхъ и хоче при помочи уставодавства причинитися до поправы ихъ долѣ. Що до ратованя дрôбного промыслу, то п. Хлюмецкій признае, що се безперечно задача суспôльнои политики, позаякъ новѣйшй техничнй вынайденя и удосконаленя зробили величезный переворотъ въ цѣлôй продукціи, допомогли до нагромадженя великихъ капиталôвъ, супротивъ котрыхъ дрôбному промысловцеви дуже трудно остоятись. Обовязокъ державы — пôдпомагати тыхъ дрôбныхъ продуцентôвъ въ ихъ борбѣ, — либеральна партія все то розумѣла, и тôлько завистнй противники можутъ закидати ѣй, що она занедбувала дрôбныхъ промысловцѣвъ для великихъ капиталистôвъ. Правда, поступованье еи було не таке, якъ теперь, въ выборѣ средствъ була она бôльше скрупулятна (? *Ред.*), а се неразъ було непрактично. Есть се великимъ блудомъ, вмавляти въ бѣдного, звязку державныхъ и суспôльныхъ справъ не розумѣючого человѣка, що движимый капиталъ есть одинокою виною его нужды. Противно, движимый капиталъ для продукціи необхôдно конечный, и его знищенье знищилобъ и всю продукцію. Такъ само хибно есть розбуджувати въ народѣ прихильнôсть до перестарѣлыхъ установъ, ограничень и путъ, бо що разъ умерло, се вже не жіе нѣколи. Где въ промыслѣ ходитъ о индивидуально-самостôйне дѣланье, тамъ ôтвираеся для дрôбного промысловця поле тымъ ширше, чимъ бôльшй его способности. Тамъ же, где машина заступае працю ручну, конкуренція дрôбного промыслу съ фабричнымъ есть дуже трудна, майже неможлива. Тй два моменты ведутъ до двохъ выхôдныхъ точокъ суспôльнои политики: Фахового образованя промыслового и ассоціяціи. Що до першого, то нѣкто доси не заперечивъ, що въ послѣдныхъ рокахъ богато въ тôмъ взглядѣ зроблено, и навѣть бôльша дбалôсть о школы людовй показала на тôмъ поли хосенный вплывъ. Се велика заслуга либеральнои партіи. Але треба жь теперь зробити щось и до пôднесеня ассоціяцій. Перевага великого промыслу надъ дрôбнымъ лежитъ именно въ тôмъ, що великій промыслъ все мае и дешевый капиталъ и дешевшй сырôвцѣ задля гуртовного ихъ набуваня, и мае на свои услуги всѣ великй силы природы и здобутки науки. Якъ разъ въ тыхъ направленяхъ повинна дрôбнымъ промысловцямъ помагати ассоціяція. И въ тôмъ взглядѣ либеральна партія зробила рѣшучій крокъ черезъ уставу о заробковыхъ и господарскихъ стоваришеняхъ зъ р. 1873. Устава тота существуе уже 10 лѣтъ и

ваймо духомъ бодрымъ, що въ нашôй давнинѣ затаилась сила невмираюча и що мы тою силою дôйдемо колись до того зросту, якій сама природа намъ на роду написала. Не загине те слово, що дало животворящу запомогу ажь двомъ литературамъ (польскôй и россійскôй, *прим. ред.*) Велике оно по своѣй природѣ; а велике слово свѣдчить про величье того народу, що зачавъ его въ глубинѣ свого духа.

„Такъ мы не малый народъ, дарма, що насъ не добачаютъ нашй сусѣде въ своѣмъ величаню. Не малый уже тымъ, що давши Польщѣ и Россіи архіереѣвъ, вельможь и писателѣвъ, не пошлись мы въ чужоземщину слѣдомъ за своими спокушеными главами. Найбôльше жь величье украиньскои націи явне зъ того, що зоставшись безъ церковного, политичного, воиньского и наукового проводу, спромоглась она выдати зъ себе самостôйну литературу и затревожила не помалу панруссистôвъ.

„Выставмо, пише дальше авторъ, на высокостяхъ науки и литературы наше національне знамя. Чистый буде стояти сей стягъ въ свѣтлѣ гуманитарности. Не стягае ôнъ людей на крôваве дѣло, на гарбанье чужои предкôвщины, на топтанье пôдъ ноги чужои святынѣ. Стягае ôнъ украиньску семью до наслѣдуваня предкôвского надбаня — рôдного слова, до наслѣдуваня правомъ науки и словесности. Симъ не зупиняймося, що таке велике дѣло розпочинаемо малыми силами. Всё велике на земли постало зъ малого и всё могуче зъ малосильного. Не зупиняймось и моральнымъ упадкомъ нашихъ Украинцѣвъ. Понурились они теперь у землю нѣмуючи, мовь тй волы пôдъяремнй. Прійде жь и той часъ, що они выпростаются и зъ „нѣмого языка“ зроблятся вѣщателями національнои правды.

„До працѣ жь старй и молодй ратувати святе наслѣдье — слово! Оно бо скарбоня нашого духа. Оно — великій завѣтъ незазнанои нашои предкôвщины. Оно — правдиве пророкованье нашои будучности.

„Мусимо заходитись вкупѣ всѣ живй коло тои працѣ, що почали нашй предки. Они робили свое національне дѣло буяючи, яко люде вѣку темного; а мы будемъ робити свое розмышляючи, яко люде освѣченй наукою; они мечемъ та кулакомъ, а мы перомъ та лагодою“.

Такъ понимаютъ нашй закордоньскй братя задачу и направленье литературнои працѣ, до котрои мы зъ щирого серця можемо сказати сердечне помагай-Бôгъ! Бувъ часъ и то недавный, коли наше рôдне слово и у насъ выперте зъ уряду, школы ба навѣть зъ церкви (бо и наша галицко-руска ерархія не такъ то давно [до р. 1848] проповѣдувала и урядовала по польски), занедбане рускою интелигенцією, збереглось пôдъ стрѣху курныхъ хатъ сельскихъ, дожидаючи красшого часу. Довго оно тамъ животѣло, поки нашй Шашкевичѣ, Головацкй, Устыяновичѣ и иншй обвѣянй милою вонію первоцвѣтôвъ рускои словесности на Украинѣ, выдобули его зъ занедбаня, и зъ народнои пѣснѣ впровадили до святынѣ словесности и науки, а зъ курнои хаты до школъ, почавши ôтъ сельскихъ ажь до пристановка найвысшого въ университетѣ, до судôвъ и соймôвъ. Та наша забута, понехана и занедбана предкôвска спадщина стала намъ животворною силою, що пробудила зъ тяжкого просоня и скрѣпила австрійскихъ Русинôвъ до нового житя. Чимъ ширшй круги займае наше рôдне слово, чимъ буйнѣйше розростаеся и розвиває наша руска словеснôсть, чимъ яснѣйше у верствахъ рускои суспôльности проявляеся свѣдомôсть національна, тымъ крѣпшою и непобѣдимою стае наша народнôсть. Ось яка животворна сила, яка эталенна твердôсть спочивае въ тôй скарбонѣ народного духа — рускôмъ словѣ! Справдѣ великій скарбъ, до котрого треба намъ доложити працѣ, скупити всѣ нашй силы, щобъ не дати ему занепасти а допомочи до щоразъ красшого розросту и розвою.

Олегъ.

въ загалѣ ôтповѣдае своимъ цѣлямъ. Але довгій досвѣдъ показавъ, що въ гдеякихъ точкахъ она потребуе змѣнъ, особливо що до способу оподатковання тыхъ стоваришень. Поновленьемъ тыхъ недостаткôвъ зробится бôльше, нѣжь нарѣканьемъ на подвижный капиталъ.

Затымъ пос. Холмецкій переходитъ до другои части внесеня, котра тыкае стану роботницкого. Перші три точки ôтносного внеску мѣстятъ въ собѣ уставу фабричну. Вже въ р. 1874 уложено въ тôмъ взглядѣ резолюцію и зобрано матеріялъ, на пôдставѣ котрого теперѣшне правительство могло 1879 р. предложити внесокъ, долученый онôсля до уставы промысловои. Але головна вага програмы лѣвицѣ лежитъ въ точцѣ 4, котра домагаеся загального и обовязкового забезпеченя роботôникôвъ. Недавно внесло тутъ правительство проектъ уставы взглядомъ працѣ молодыхъ роботникôвъ и дѣвчатъ при копальняхъ. Се проектъ дуже партикулярный, треба установити певній основній засады, пôсля котрыхъ бы можна поступати въ всѣхъ подôбныхъ разахъ. Гôрництво и промыслъ стоятъ въ дуже тѣснôмъ звязку, тожь не можна припустити щобы въ одній галузи поступованье було таке, а въ другôй инше. Устава постановляе, що въ певныхъ, правомъ умовы зазначеныхъ границяхъ ôтношенье мѣжь роботодателемъ а роботникомъ залежитъ ôтъ вôльнои умовы. Але дальше тота жь сама устава каже, що до недорослыхъ роботникôвъ те постановленье ôтноситися не може. Держава не маѣ права вплывати на часъ працѣ дорослыхъ роботникôвъ, — а прецѣнь въ недавно внесенôмъ правительственнôмъ предложеню фактично введено такій нормальный день робучій, а то головно длятого, що установленье такого нормального дня робучого дуже пожадане для роботникôвъ гôрничихъ! (голосы зъ лѣвицѣ: Слухайте! Слухайте!) Але прецѣнь же таке саме есть бажанье и другихъ роботникôвъ. Длятого то потрѣбно, щобъ парляментъ розпочавъ на тôмъ поли одностайну акцію. Головна вага внескôвъ лѣвицѣ лежитъ на обовязковыхъ касахъ запомоговыхъ для хорыхъ и нещасливыми случаями зарôбку позбавленыхъ роботникôвъ промысловыхъ. Хочь устава фабрична змагае до того, щобъ такій нещастя зробити неможливыми, то предовѣ тамъ, где они справдѣ приключаются, треба уставою зарядити для нихъ запомогу. Бо певна рѣчь, що здоровлье роботника вже зô взгляду на его занятье пôдпадае многимъ небезпеченьствамъ, котрій ще змагаются черезъ недостаточне прокормленье, злу одежу, нездорове мешканье и т. д. А слабôсть и утрата занятя значитъ для роботника и его родины упадокъ въ найстрашнѣйшу нужду. Тожь праводавство всѣхъ краѣвъ занялося тымъ питаньемъ, але нашій ту дотычній уставы старій и недостаточній. Мимо того существуе вже нынѣ богато запомоговыхъ касъ роботницкихъ. Выданье статистичне правительства показуе, що у насъ въ Австріи есть 860 касъ запомоги для хорыхъ, до котрыхъ належитъ бôльше якъ 300.000 членôвъ. До того додати ще братскій касы гôрничій съ бôльше якъ 100.000 членôвъ. Вже зъ тыхъ циферъ видно, що найбôльша часть роботникôвъ не дôзнае нѣякои помочи. Маемо звышъ 275 касъ, котрій удержуютъ самій роботники. Высокôсть вкладокъ выноситъ 1—20 кр. тыдневo для роботника, а 5% тыдневои платы для роботодателя. Около 272 касъ не даютъ своимъ членамъ лѣкаря анѣ безплатного лѣкарства, — иншій зновъ даютъ тôлько лѣкаря або лѣкарства. Само правительство видѣло, що тутъ треба зробити якусь реформу, але въ своѣмъ проектѣ сказало за богато и неясно, кто маѣ закладати такій касы запомоговій. Держава не може се зробити. Мы вносимо, щобъ держава дала тôлько наказъ и иниціятиву до заснованя по всѣхъ мѣсцяхъ промысловои продукціи примусово такихъ касъ запомоговыхъ. Устава повинна докладно означити высокôсть обопôльныхъ вкладокъ и запевнити такимъ способомъ роботникови запомогу безъ взгляду на то, чи ôнъ працюе въ тôмъ або другôмъ закладѣ, — доки тôлько ôнъ остаѣсь роботникомъ промысловымъ. Пôдъ запомогою розумѣемо не тôлько запомогу для хорого, але й запомогу (невеличку) вдôвъ и сирôтъ роботницкихъ. Такъ само вважаемо конечнымъ, щобъ тій частковій касы запомоговій за иниціятивою и наказомъ правительства були сполученій въ запомоговій союзы, котрій малибъ на цѣли забезпечити функціонованье частковыхъ касъ и збôльшувати ихъ силу. Тымъ тôлько способомъ можна буде зъ надвышокъ частковыхъ касъ нагромадити фонды резервовій, зъ котрыхъ зновъ кожда часткова каса въ разѣ неспроможности моглабъ дôставати пôддержку. Такъ само при помочи такихъ фондôвъ резервовыхъ можнабы съ часомъ розширити обсягъ забезпеченя и на инвалидôвъ роботницкихъ.

Дальшій точки нашого проекту маютъ на цѣли забезпеченье роботника въ разѣ нещасныхъ случаѣвъ. Житье и здоровлье роботника при роботѣ часто буваѣ загрожене и дуже часто читаемо о великихъ нещастяхъ, котрій богато жертвъ забираютъ. Наслѣдки ихъ дуже сумній: незарôбній калѣки, вдовы, сироты, котрій обтяжаютъ фондъ убогихъ. О ихъ забезпеченье постаратися, се наказуе не тôлько гуманнôсть, але й простый розумъ, бо нѣчо такъ не розъярюе роботникôвъ и не побуджуе ихъ до клясовои ненависти, якъ тій ходячій образцѣ ихъ тяжкого та небезпечного заводу и нелюдскости уставъ. Заходитъ теперь питанье, кто маѣ поносити кошта такого забезпеченя. Сама совѣсть диктуе, що предпріемець, котрый тягне хосенъ зъ роботника, повиненъ поносити й тягарѣ. Навѣть безъ дотычнои уставы въ Нѣмеччинѣ 13.235 предпріемствъ платило рôчно около 8 міліонôвъ марокъ асекурації за своихъ роботникôвъ. Такъ само и въ Австріи у одного асекураційного товариства забезпечило 285 предпріемствъ 50.000 роботниковъ на случай нещастя и калѣцтва. Устава нѣмецка приписуе, що до такои асекурації 25% платитъ прямо скарбъ державный, — але мы выключаемо зовсѣмъ таку помôчь державну. Такъ само тяжко було рѣшити, чи належится весь тягаръ забезпеченя звалити на роботниковъ, чи втягнути сюды й роботодателѣвъ. Звычайно бо нещастя по фабрикахъ случаются черезъ неосторожнôсть роботникôвъ. А зновъ коли бъ звалити весь тягаръ на роботодателѣвъ, то богато зъ нихъ мусѣлобъ збанкрутувати. Мы предлагаемъ иншу дорогу, а именно примусовій союзы роботодателѣвъ для взаимного убезпеченя. Союзъ пôдпомагае роботодателя въ разѣ нещастя, черезъ що поодинокій роботодатель не буде надмѣрно обтяженый, а роботникъ, потерпѣвшій при нещастю, дôстане також якусь запомогу. (*Конецъ буде.*)

(*Министеръ Гирсъ въ Вѣдни.*) Позавчера рано принимавъ Гирсъ визиты рôжныхъ достойникôвъ: посла баварского, нунція Вантунелли, съ котрымъ конферувавъ пôвъ годины, англійского амбасадора и россійского конзуля въ Пештѣ. О 2 годинѣ Гирсъ мавъ пôвгодинну авдієнцію у цѣсаря. Цѣсарь мавъ приняти его съ великимъ ôтзначеньемъ. Онôсля Гирсъ ôтвѣдавъ всѣхъ пробуваючихъ въ Вѣдни архикнязѣвъ, котрій его ревизитували. Вечеромъ ôтбувся въ честь Гирса у цѣсаря обѣдъ, на котрый були запрошенй крôмъ рôжныхъ двôрскихъ достойникôвъ також амбасадоръ кн. Лобановъ съ персоналомъ московскои амбасады. При обѣдѣ Гирсъ сидѣвъ по правôй руцѣ цѣсаря. Пôсля обѣду цѣсарь и Гирсъ були на оперѣ. Вчера зложивъ визиту Гирсови архикнязь Альбрехтъ. Вечеромъ бувъ обѣдъ въ честь Гирса у министра гр. Кальнокого. Завтра Гирсъ ôтъѣздитъ въ Петербургъ.

(*Дрôбна льотерія въ Австріи.*) На засѣданю комисіи буджетовои палаты послôвъ п. Юліянъ Черкавскій реферувавъ буджетъ дрôбнои льотеріи, котра пожираѣ рôчно десятки міліонôвъ, зложеныхъ зъ дрôбныхъ „шѣстакôвъ“ найбѣднѣйшои верствы суспôльности. Въ буджетѣ дохôдъ brutto зъ льотеріи прелиминованый на 20,223.000 зр. (Въ р. 1882 дрôбна льотерія принесла 20,081.555 зр. доходу brutto.) Выдатокъ на удержанье льотеріи прелиминованый на 12,459.000 зр., такъ що дохôдъ netto въ р. 1883 маѣ вынести 7,764.000 зр.

(*На будову галицкои желѣзницѣ трансверзальної*) ухвалила комисія буджетова призначити въ р. 1883 суму 9,000.000 зр. и додати до неи позôсталôсть 1,800·000 зр., отже разомъ призначено 10,800.000 зр. — Дня 25 сѣчня ухвалила буджетова комисія першу рату 80.000 зр. на будову моста на Днѣстрѣ въ Залѣщикахъ и 18.000 зр. на реконструкцію львôвско-жовкôвскои дороги.

(*Ческе духовеньство*) выслало петицію до рады державнои, въ котрôй представляе свои жадания въ справѣ реформы конгруы.

(*Мѣстокъ словацкои „Матицѣ“*) сконфискувало угорске правительство, бо ему не на руку розвôй славяньскихъ народностей. На протесты словацкихъ патріотôвъ власти угорскій ôтповѣли, що маѣтокъ „Матицѣ“ такъ довго остане въ державнôй администраціи, поки не знайдеся товариство „правдиво-патріотичныхъ (роз. мадяроfиловъ) мужѣвъ“, котрымъ можна буде маѣтокъ „Матицѣ“ съ повнымъ довѣріемъ“ ôтдати. Бѣдній Словаки!

(*Змѣна въ службѣ однорочныхъ охотниковъ.*) Министерство вôйны розпорядило, що ôтъ теперь однорочній охотники пѣхоты можутъ ôтбувати рôкъ чинної служby не лишь при региментахъ, але и въ доповняючôй стаціи повѣтовôй, если тамъ находится бодай одинъ баталіонъ регименту.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Буджетъ державы россійскои на р. 1883.*) Уложеный россійскимъ министерствомъ буджетъ на р. 1883 показуе, що не тôлько не зменшено сумы выдатковъ, але еще побôльшено. Выдатки державній на 1883 р. прелиминованій въ буджетѣ на 778,505.423 рублѣвъ. Въ порôвнаню съ минувшимъ рокомъ выдатки державній збôльшилися въ поодинокихъ министерствахъ въ слѣдуючій способъ: въ министерствѣ воєннôмъ о 9,928.608 руб., въ мин. финансôвъ о 7,698.869 р., въ мин. комуникаціи о 3,726.416 руб., въ мин. внутрѣшныхъ справъ о 3,128.182 р., въ мин. морскôмъ о 3,125.479 р., въ мин. императ. двора о 1,596.000 р., въ мин. просвѣты о 349.514 р. и т. д. Дефицитъ выноситъ 34,244.565 рублѣвъ; маѣ ôнъ бути покрытый пожичкою. Найцѣкавѣйшою рѣчею въ всякôмъ буджетѣ есть: якъ выдатки подѣленій? Въ буджетѣ россійскôмъ на 1883 р. бôльша часть розходôвъ прелиминована на двѣ рѣчи: на сплату процентôвъ ôтъ довгôвъ и на милитаризмъ. Проценты ôтъ довгôвъ пожрутъ около 200 міліонôвъ рублѣвъ, а милитаризмъ 223,723.160 руб., именно: воєнне министерство 193,089.960, а морске министерство 30,633.200 рублѣвъ. На прочій розходы лишаеся зъ звышъ 700-міліонового буджету лишь $186^1/_2$ мил., зъ чого на министерство просвѣты выпадае лишь 18,404.695 рублѣвъ. — Цифры самі за себе говорятъ.

(*Статистика прасы въ Россіи*). „Правительственный Вѣстникъ“ подавъ до прилюдноі вѣдомости статистику періодичноі прасы въ цѣлôй державѣ. Наводимо зъ неи гдеякій позиціи. Въ 1882 р. выходило въ державѣ россійскôй 776 писемъ періодичныхъ. Зъ нихъ припадае на Петербургъ 197, а на Москву 75. Зъ петербурскихъ и московскихъ писемъ выходило 249 въ языцѣ россійскôмъ, 1 въ языцѣ россійскôмъ, французскôмъ и нѣмецкôмъ, 4 въ французскôмъ, 2 въ латиньскôмъ, 2 въ жидôвскôмъ, по 1 въ польскôмъ, въ англійскôмъ, финьскôмъ и ôрменьскôмъ. Въ языцѣ малорускôмъ не выходила анѣ одна часопись, длятого, що главное управленіе по дѣламъ печати не хоче позволити. Бôльшôсть часописей мала характеръ политично-литературный, въ Петербурзѣ було ихъ 50, въ Москвѣ 20; часописей лѣкарскихъ було въ Петербурзѣ 15, въ Москвѣ 3; информаційныхъ въ Петербурзѣ 8, въ Москвѣ 4; церковныхъ въ Петербурзѣ 5, въ Москвѣ 6; часописей для народу и педагогичныхъ було въ Петербурзѣ 8, а въ Москвѣ 3. Правничихъ и администраційныхъ було въ Петербурзѣ 9, въ Москвѣ 2; рôльничихъ и господарскихъ въ Петербурзѣ 8, въ Москвѣ 2. Що до числа примѣрниковъ кождого выдавництва, то 1 письмо було печатане въ 71.000 прим., 1 въ 25.000 пр., 2 въ 24.000 прим., 5 въ 20.000 пр., 7 въ 10—20.000 прим., 25 въ 5—10.000 прим., 87 въ 1—500 прим., 94 въ 500—100; 39 въ 100—50 прим. Праса провинціональна числила въ 1882 р. 504 періодичныхъ выдавництвъ. Зъ тыхъ припадало на Кіевъ 20, на Одессу 19, на Харкôвъ 11 и т. д.

(*„Страна“ либеральный дневникъ выходячій въ Петербурзѣ*). завѣшеный на 4 мѣсяцѣ. Яко мотива завѣшеня подало министерство справъ внутрѣшныхъ слѣдуюче: „Позаякъ газета „Страна“ безъ взгляду на подвôйне остереженье и заборонение продажи по улицяхъ, не ôтступае ôтъ свого направленя систематично ганити дѣятельнôсть правительства и представляти загальній справы ôтчины въ найнекористнѣйшôмъ свѣтлѣ, що ажь надто видко въ вступнôй статіи ч. 1 „Страны“, въ котрôй авторъ зухвало говоритъ, що „въ сферахъ правительственныхъ недостача щирости и якихъ небудь раціональныхъ, усистемизованыхъ понятій“ и що „межи нами пануе гамуюча поступъ бездѣльнôсть, упадокъ и своеволя“, що „суспôльнôсть обезсилена не може дѣлати въ имя тріюмфу своихъ идей“, — то министеръ справъ внутрѣшныхъ згôдно съ постановленьемъ „главного управленя по дѣламъ печати“ удѣляе газетѣ „Страна“ трете остереженье и завѣшуе выдавництво на 4 мѣсяцѣ.

(*Кн. Горчаковъ*), якъ доноситъ „Голосъ“ пôсля вѣдомостей зъ Ниццы, мавъ дуже небезпечно захорѣти.

(*Правительство а урядники.*) Ôтъ давна голошено въ Петербурзѣ, що правительство постановило всѣмъ правительственнымъ урядникамъ заборонити удѣлу въ письменствѣ. Вѣсти тіи выкликали въ Россіи велике здивованье, бо не надѣялося, щобы правительство могло щось подôбного учинити, знаючи о тôмъ, що урядники задля невеликихъ пенсій мусятъ старатися о збôльшенье своихъ доходôвъ, а по друге, що велика часть урядникôвъ служила на славу россійскôй литературѣ. Министерске розпорядженье оповѣщене въ „Правит. Вѣстнику“ зъ дня 22 сѣчня поясняе сю справу: вправдѣ не заказуеся безъусловно урядникамъ займатися писаньемъ, але кождый пишучій урядникъ муситъ подавати свои працѣ до печати лишь за попереднымъ призволеньемъ своихъ безпосередныхъ настоятелѣвъ. Урядникъ, котрый бы переступивъ сю постанову, буде потяганый передъ судъ до ôтвѣчальности.

Нѣмеччина. Въ парляментѣ нѣмецкôмъ при дебатѣ надъ буджетомъ войсковымъ сего року многій послы выступали дуже смѣло и завзято противъ порядкôвъ въ войску. И такъ закидували, що пôдофиціры бютъ рекрутôвъ и простыхъ, що выдурюютъ ôтъ нихъ грошѣ; дальше закидували, що въ арміи есть за богато войсковыхъ ремѣсникôвъ, котрій ôтбираютъ хлѣбъ цивильнымъ ремѣсникамъ; дальше взывали министра вôйны, щобы покасувавъ дорогій парадній строѣ кирасіерôвъ и гвардіи.

Франція. Всѣ сферы въ Франціи глубоко занепокоенй, а доказомъ сего станъ теперѣшнои биржи. Якъ доноситъ „Kölnische Zeitung“, на парискôй биржѣ дня 23 с. м. була такъ сильна обнижка курсôвъ, що майже рôвнаеся катастрофѣ. Мимо сталости заграничноі биржѣ упала рента француска зновъ о одинъ франкъ. Цѣла та обнижка не походитъ зъ нѣчого иншого, якъ що праса розширюе непокоящій вѣсти. Въ кабинетѣ роздвоенье и великій споры. „Kölnische Zeitung“ доноситъ дальше, що члены роялистичноі партіи дуже роздраженій, що навѣть гдекотрій зъ нихъ голосятъ, що не позôстаѣ нѣчо иншого, якъ проклямувати монархію и положити въ сей способъ конець тôй непевнôй ситуаціи. Правительство маѣся дуже на осторожности. Сторожа елизейскои палаты (мешканя президента републики) подвоена. Войско готове. Дня 25 сѣчня комисія для ухваленя закона о претендентахъ, зôбравшися на послѣдну нараду, ухвалила по ôтходѣ министрôвъ 6 голосами противъ 4 (одинъ членъ не голосувавъ) внесенье радикального посла Фльоке, взбороняюче всѣмъ членамъ родинъ, котрій панували давнѣйше въ Франціи, побыту въ Франціи и въ кольоніяхъ. Ухвала ся ôтбираѣ князямъ права политичній, узнаѣ ихъ негôдными выборôвъ и взбороняѣ имъ вступу до арміи. Всякій переступникъ сего закону буде караный 1—5 роками вязницѣ, а по ôтсиджeню кары буде мусѣвъ опустити Францію. Правительство по причинѣ такои ухвалы поражене, оно, якъ звѣстно, було противне внесеню Фльоке, а предкладало своѣ внесенье, далеко лагôднѣйше. Министеръ Диклеркъ мавъ мову, въ котрôй старався выказати неуважѣстность внесеня Фльоке. Ôнъ говоривъ, що баниція претендентôвъ може Франціи бôльше шкоды нанести, позаякъ прогнанй князѣ можутъ агитаціями за границею бôльше зашкодити Франціи, нѣжь мешкаючи въ краю пôдъ наглядомъ правительства. Мимо того, що Диклеркъ увѣрявъ палату послôвъ, що репу-

блицѣ нѣяке небезпеченьство не грозитъ, зôстало внесенье Фльоке бôльшостею голосôвъ, а внесенье посла Баллѣ (о выключеню членôвъ панувавшихъ родинъ зъ франц. арміи) одноголосно приняте. Министеръ вôйны освѣдчився також противъ внесеню Фльоке. Министерству грозитъ криза.

НОВИНКИ.

На обѣдѣ двôрскôмъ въ Вѣдни въ середу сего тыждня бувъ мѣжь иншими запрошеными достойниками також Вир. еп. Сильвестеръ Сембратовичъ.

— **О. Викторъ Матюкъ**, звѣстный нашъ композиторъ, уложивъ по цѣлорôчнôмъ трудѣ музику до „*Инвалида*“, народнои мельодрамы въ 4 актахъ съ оперичнымъ прологомъ, — слова Т. Ш., автора мельодрамы „*Капралъ Тимко*“. Знатоки, котрій бачили тую працю о. Матюка, оцѣняютъ ею дуже высоко и ôтдаютъ всяке признанье трудолюбивому и талантливому нашому композиторови. Особенно прологъ маѣ бути того рода, що може привести въ подивъ кождого слушателя; речитативы и поодинокій аріи суть якъ не можь лучше переведенй. Съ нетерпеливостею очѣкуемъ представленя на сценѣ „*Инвалида*“ въ цѣлôй его красѣ. О. Матюкъ трудится теперь надъ уложеньемъ музики до народнои опереты И. Нечуя „*Маруся Богуславка*“.

— **Народну читальню** ôткрыто дня 4 (16) с. м. въ Зарваници. Мѣсцевый душпастырь о. Анд. Бѣлецкій сказавъ хороше вступне слово, основане наказцѣ бл. п. митроп. Яхимовича „*О* заспавшôмъ Русинѣ“, котре тронуло глубоко всѣхъ зобраныхъ. Читальня ся завязалась лише за стараньемъ самыхъ громадянъ, при чѣмъ о. Бѣлецкій бувъ вельми помôчный.

— **Загальный збôръ членôвъ руского товариства педагогичного** не ôтбудеся въ означенôмъ дни 2 л. лютого, а то зъ причины ôтъ выдѣлу независимыхъ. День зборôвъ оголосится пôзнѣйше.

— **Народній читальнѣ** завязались въ послѣдныхъ часахъ: въ Березовѣ въ пов. коломыйскомъ за стараньемъ мѣсцевого душпастыря и честныхъ громадянъ, особливо за стараньемъ господаря п. Гладѣя; въ Тартаковѣ въ пов. сокальскôмъ заходомъ тамошныхъ громадянъ и мѣсцевого пароха о. Е. Левицкого; въ Лôвчицяхъ въ пов. руденецкôмъ за стараньемъ громады и мѣсцевого душпастыря.

(К) **„Руска Библіотека“** (томъ III) письма М. Шашкевича вже печатаеся; першій аркушь вже зложеный, другій зачався; друкъ досыть великій, выгôдный до читаня. Выдавництво („Академичне Братство“) стараесь зобрати, крôмъ готового вже богатого матеріялу, по можности ще гдеякій розкиненій рукописи бл. п. Маркіяна, и удалось въ сѣй цѣли, мѣжь иншими, також до Вирепод. о. І. Крушиньского въ Селискахъ, котрый пôсля звѣстки, поданои проф. Н. Вахнянином въ 10 ч. „Зорѣ“ зъ 1882 р., маѣ мати у себе еще гдеякій рукописи, именножь „дуже поетичный“ перекладъ „Слова о полку Игоревѣ“. Зъ причины слабости Вп. проф. И. Онишкевича и его выѣзду до Вѣдня, зволятъ сій Пп., котрій зголосилися по два першій томы „Р. Библіотеки“ якійсь часъ пождати, — а скоро лишь сій томы до „Академичного Братства“ надôйдутъ, розôшле ихъ она сейчасъ для пп. предплатниковъ. Предплата на III-ый томъ „Р. Б.“ выноситъ 1 зр. 50 кр. (за 20—22 арк. друку).

— **Выборы до львôвскои рады мѣскои** ôтбулися позавчера посередъ небувалои агитаціи и зворушеня умôвъ. Выборцѣвъ явилось дуже много; около ратуша залягъ народъ густыми лавами, а шумъ и гамôръ розлягався по цѣлôмъ ринку... Експресы и послугачѣ розкидували рôжнородній листы, горлаючи що сила: „Łączność i Zgoda“! „Realnościowy“! „Połączony“! и т. и. По мурахъ видньли густо понаклеюваній плякати рôжныхъ комитетôвъ. При голосованю побѣдила листа комитетôвъ полученыхъ, котра одержала 2.299 голосôвъ. Листа „Łączności i Zgody“ одержала 818 голосôвъ, листа „независимыхъ“ 405, а иншій листы 164 голосôвъ.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ: Дня 2 (14) с. м. устроивъ комитетъ аматорôвъ въ хорошо пристроеныхъ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ товарискій вечерницѣ. На тій вечерницѣ зôйшлося много осôбъ, такъ членôвъ рускихъ товариствъ съ родинами, якъ и запрошеныхъ гостей. Гдеякій панночки були одягненій въ хорошôмъ народнôмъ строю. Молодѣжи було богато; зъ мужчинъ було богато академикôвъ, урядникôвъ и официрôвъ. Невелика капеля музична пригрывала улюбленій кусники, при чѣмъ молодій пары весело гуляли. Старшій придивлялись съ утѣхою веселячôйся молодежи або забавлялись мѣжь собою свобôдною розмовою. Сій вечерницѣ зробили на всѣхъ участниковъ дуже пріятне враженье; кождый повертавъ до дому съ милыми думками и сердечно бажазъ найблизшого устроеня такого вечера.

— **Посмертна згадка.** Померший дня 14 с. м. въ Тустановичахъ, пов. дрогобыцкого, о. Олександеръ Парыловичъ, почетный крылошанинъ и парохъ, черезъ цѣлый часъ свого 31-лѣтного священьства трудився для добра церкви и народу. Где тôлько показалась потреба помочи покôйный жертвувавъ все, що лишь було въ его силѣ; ônъ нѣсъ все щирымъ серцемъ помôчь тамъ, где того вымагала нужда народу, або потреба учащоися молодежи. Горячій проповѣдникъ просвѣты и отверезеня народа, працювавъ покôйникъ черезъ 24 лѣтъ въ селѣ Тустановичахъ въ тôмъ направленю и позыскавъ собѣ загальне поважанье и любовь народу. За те ось и народъ перенятый жалемъ и сумомъ по его смерти, згромадився численно и съ

слезами въ очахъ провадили покôйного на мѣсце вѣчного спочинку. Зъ численныхъ другôвъ и почитателѣвъ покôйного явилось на похоронъ 7 священикôвъ, именно: оо. Досковскій зъ Болеховець, Калужняцкій зъ Модрича, Кошалкевичь зъ Трускавця, Погорецкій зъ Вацовичь, Подлускій зъ Попель, Ильницкій зъ Унятычь и Грыцей зъ Михалевичь. Дай Боже, щобы всѣ наши священики позыскали собѣ таке поважанье и любовь народу, якъ покôйникъ, котрого имя задля его заслугъ буде довго оставати въ памяти парохіянъ. Честь заслуженому покôйникови!

— **Панны Уршулянки** закупили въ Чернôвцяхъ дôмъ Петровича за 58.000 зр. на помѣщенье дѣвочого воспиталища.

— **Зъ Кіева** пишутъ намъ: Артистъ и режисеръ малорускихъ представленъ въ кіевскôмъ театрѣ п. Марко Кропивницкій получивъ при выѣздѣ зъ Кіева три прекрасни вѣнцѣ. На бенефисъ одного зъ лучшихъ артистôвъ п. Садовского, були ôтограни двѣ штуки: „Чорноморскій побытъ“ съ музикою Лисенка и „Кумъ мѣрошникъ“. Обѣ штуки выпали якъ не можна лучше. Цѣкавый фактъ: „Кума мѣрошника“, штуку дуже гарненьку, майже цѣлу другій разъ того самого вечера ôтограли.

— **До рады повѣтовои въ Надвôрнôй** ôтбудеся дня 8 (20) марця с. р. доповняючій выбôръ трехъ членôвъ зъ громады мѣстъ и мѣсточокъ.

— (**Дрôбни вѣсти.**) Славный французкій илюстраторъ Густавъ Доре померъ сими днями въ Парижи. — Въ Вѣдни уродилась дитина (дѣвчинка) съ двома серцями по обохъ сторонахъ грудей, зовсѣмъ розвиненими и окремо функціонуючими. За кôлька годинъ по народженю умерла тая дитина. — Дня 6 (18) с. м. на Пôвнôчнôмъ мори недалеко Гельголянда затонувъ нѣмецкій корабель „Цимбрія“, при чѣмъ погибло надъ 350 людей. — Въ Коломыї дня 12 (24) с. м. скаженый песъ покусавъ около 17 особъ; 6 старшимъ особамъ выпалено раны. Помѣжь покусаными має бути кôлькохъ зъ шкôльнои молодежи. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Залокôть въ пов. дрогобыцкôмъ 50 зр. запомоги на обновленье церкви. — Дня 11 (23) с. м. дало чутися въ цѣлôй Герцеговинѣ досыть сильне землетрясенье. — Въ Дармштатѣ умеръ сими днями Фридрихъ Фльотовъ, композитôръ звѣстнои опери „Марта“.

Вѣсти епархіяльни.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Сотрудництва одержали: оо. Ол. Балицкій зъ Ниркова въ Синьковѣ дек. кудринецкого и Ив. Воляньскій зъ Настасова въ Нирковѣ дек. залѣщицкого.

На институціи годится намѣстництво, именно на институціи Н. Галущиньского въ Звинячи и Ив. Лозиньского въ Бзовици.

До канонічнои институціи завôзвани: оо. Ив. Стоцкій на Олексичѣ и Ив. Габрусевичь на Куропатники.

На конкурси выставлени: 1) Турка дек. коломыйского, 2) Космачь дек. богородчаньского, 3) Рѣпнѣвъ дек. бускаго, 4) Бенькôвцѣ дек. ходорôвского, 5) Рогачинъ дек. нараѣвского, 6) Палагичѣ дек. товмацкого, 7) Ясенôвцѣ дек. золочѣвского, 8) Веринь дек. роздольского, 9) Дроговыже дек. роздôльского, 10) Пѣстынь дек. кудрынецкого, 11) Ольховець дек. кудрынецкого, 12) Шманькôвцѣ дек. скальского. Речинець на всѣ тѣ приходы до 2 (14) цвѣтня с. р.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **Левъ Кашубиньскій,** ц. к. придворный совѣтникъ и надсовѣтникъ краєвои дирекціи финансовои, померъ сими днями въ 58-ômъ роцѣ житя. Покôйный въ кругахъ урядникôвъ бувъ высоко поважаный. Вѣчна ему память!

— **Жертвы на Бурсу Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ** ôтъ 1 л. вересня до кôнца грудня 1882:

Членьскѣ вкладки зложили: п-нѣ Шпытко 3 зр., о. Ганкевичь зъ Пнева 3 зр., п. Миськевичь зъ Вороны 3 зр., о. Лонцкій зъ Скоморохъ 5 зр., п. Саврѣй зъ Косова 3 зр., п. Іосифовичь зъ Скоморохъ 3 зр., п. Даниловичь зъ Коршова 5 зр., п. Маланюкъ зъ Тысьменицѣ 5 зр., п. Семкôвъ зъ Болшôвця 3 зр., п-нѣ Поколиньска зъ Галича 3 зр., п. Коцанъ 3 зр., п. Мартинюкъ 3 зр., п. Петрушевичь 3 зр., п. Павлусевичь 3 зр., п. Козицкій 3 зр., п. Мотюкъ 3 зр., о. Бородайкевичь 3 зр., п. Нарожнякъ 5 зр., п. Запалило 5 зр., п. Набакъ 5 зр., п. Коляковскій 5 зр., п. Бассарабъ 3 зр.

Датки въ натуралияхъ зложили: о. Порайко, кат. и сотр. въ Станиславовѣ 2 бох. хлѣба; п. Іосифовичь зъ Скоморохъ 4 бох. хлѣба; п. Саврѣй зъ Косова 2 кварты меду, 1 кильо 65 дек. солонины, 2 ковбасы (ваги 1 кильо 15 дек.); о. Грыцей зъ Демянова 10 литрôвъ сыра; о. Мыкецей зъ Нѣмшина 12 горцѣвъ бульбы; о. Тышиньскій зъ Бѣльча 66 колачѣвъ; о. Мардаровичь ¼ кôрця фасолѣ, ¼ кôрця бобу и 1 литру меду; о. Сабатъ зъ Тысьменичанъ 17 бох. хлѣба.

Подаючи повысшій списъ жертвъ и даткôвъ до прилюднои вѣдомости, уважае нôдписаный выдѣлъ за правдиву пріятнôсть сердечно подякувати П. Т. Добродѣямъ сего воспитательного заведеня. Поручаючи же 34 своихъ питомцѣвъ ласкавôй памяти П. Т. Родимцѣвъ, котрѝ щоразъ бôльшого розвою для тутешного заведеня щиро бажаютъ, надѣесь, що они не ôткажутъ и на дальше своеи помочи.

Ôтъ выдѣлу Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ, дня 31 грудня 1882. — *Т. Шанковскій*, предсѣдатель; *М. Семенôвъ*, секретарь.

☞ **Съ симъ числомъ розсылаємъ Цѣнникъ насѣнь п. Теофила Луцкого.**

(Надôслане.)

Читаючи оголошеня про свѣтячій кресты, помалёваній кришталовыми барвами, скортѣло мене записати до церкви одинъ такій крестъ до евангелія. Замовляючи крестъ, выразивъ я точно, до чого ôнъ має бути ужитый и якъ має бути устроеный. Въ недовзѣ одержую пачку, при свѣдкахъ ôтворяю и находжу крестъ такои величины, якъ яке велике ôкно, а въ додатку еще и переломаный на двѣ половины. Не нагадуючися много, ôтославъ я его назадъ, просячи або о крестъ ôтповѣдный, або о зворотъ грошей. Тымчасомъ одержавъ я таку ôтповѣдь: „Wir senden Ihnen fl. 2 (мѣсто 4·50), da wir das Crucifix in einem unbrauchbaren Zustand bekommen haben und für uns unbrauchbar ist. Klingl et Baumann.“ — Въ кôнци додаю, що кресты тѣ зовсѣмъ не свѣтлятъ не тôлько въ день, але и въ ночи. Они роблени зъ якоись масы, помалёваній якоюсь чорною фарбою. Такимъ чиномъ стративъ я съ почтовыми выдатками 2 зр. 85 кр. — Залôщѣ, дня 13 сѣчня 1883. *М. Садовскій.*

☞ **Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 27 и 28 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.**

Курсъ львôвскій зъ дня 24. л. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	290 —	293 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 —	99 —
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	98 —	99 —
Банку гип. галиц 6% ав.	100 70	101 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжни за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 48	9 58
Нôвимперіялъ	9 74	9 86
Рубель россійскій срѣбный	1 53	1 63
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 20
Серебро	— —	— —

(Безъ текучого куп. безъ купону)

Курсъ збожа зъ дня 6 л. сѣчня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр.	кр.	зр кр
Пшениця червона	7	60	8 45
„ бѣла	7	60	8 50
„ жовта	7	25	8 35
Жито	5	10	5 50
Ячмѣнь	6	40	6 60
Гречка	6	45	6 96
Овесъ	5	5	5 30
Горохъ до варки	7	—	10 50
„ паст.	5	—	6 —
Выка	5	—	6 —
Кокорудза стара	—	—	— —
„ нова	5	25	6 50
Рѣпакъ зимовый	14	—	15 —
„ лѣтный	12	75	13 —
Ржѣ (Львôвска)	10	50	11 —
Насѣнье льняне	9	50	10 —
Конюшина (передна)	25	—	75 —
Кмингъ	21	—	23 —
Анижъ	26	—	27 —
„ плоскій	25	—	28 —
Хмѣль за 56 кил.	240	—	370 —

Великій выбôръ

найновѣйшихъ

кризъ до обшитя суконь, краватокъ, ковнѣрôвъ коронковыхъ, стяжокъ - оксамитокъ, намѣтокъ балевыхъ, вахлярѣвъ, шнурôвокъ французскихъ, рукавичокъ праскихъ и много иншихъ модныхъ артикулôвъ

3—6

поручає торговля

Шилингъ & Штельцеръ

(Schilling & Stelzer)

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

Августъ Шелленбергъ

Дôмъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ

продае пôсля урядового курсу

ЛЬОСЫ

червоного креста.

Головна выграна

зр. 200.000 а. в.

3 тягненя рôчно.

Найблизше тягненье

1 м а я.

Квиты поборовѝ

на 5 тыхъ льосôвъ по злр. 3 — на одинъ льосъ въ пятёхъ квартальныхъ ратахъ

по зр. 3.

3% ЛЬОСЫ

заставныхъ листôвъ ц. к. упр. закладу кредитового земского.

Головна выграна

зр. 50.000 а. в.

6 тягнень рôчно.

Найблизше тягненье

15 л ю т о г о.

Квиты поборовѝ

въ 22 ратахъ мѣсячныхъ

по зр. 5.

Порученя зъ провинціи на тѣ льосы, квиты поборовѝ и **всѣ иншѝ вартнѝ предметы** сповняются ôтворотною почтою.

Антика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матеи Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджени и знаменитыми узнанѝ:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чвертъ - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и ЦУКОРКИ МХОВѝ

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ

власного выробу, неуступаючій жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскѝ

власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѝ выробы Зарга,

рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.*

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.

(Се слова высказанѝ неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНѝ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧѝ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіе, жолудка, грудей и легкихъ черезъ **Іоана Гоффа** солодовѝ вытворы, увѣнчанѝ 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового **Іоана Гоффа**, уздоровляючу солодову чоколяду и солодовѝ грудни бомбоны

(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к дворского инверанта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ пруских и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутрености. Зô мною було що разъ гôрше. Môй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконець ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣесь, я дальше ужываю сеи курациі — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за его лѣкъ, бо ônъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многи лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.

Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великôй утратѣ соковъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючѝ поживнѝ и скрѣпляючѝ средства.

Пиріцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маєръ, лѣкарь региментовый.

правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: **Цѣны** 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляєся franco до дому. При пересылцѣ въ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кильо солодовои чоколяды І. зр. 2·40, ІІ. зр. 1·60, ІІІ. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовѝ бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожъ ½ и ¼ мѣшечка). Нижше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.

Головнѝ склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (аптъ.). *Божня:* І. Михникъ *Будзиновъ:* Ясеньскій. *Чернôвцяхъ:* Иг. Шнирхъ, І. Голиховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (аптъ.). І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травченьскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (5—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарско[го]

Ч. 6. Львôвъ, Вторникъ 18 (30) сѣчня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:“ на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

ПОЛИТИКА ОСТЕНТАЦІЙ И ЄЯ НАЙНОВѢЙШЕ ДѢЛО.

(Суспôльно-политична програма сполученои лѣвицѣ.)

Въ 5 и 6 числѣ „Дѣла“ подаємо обширный вытягъ зъ бесѣды посла Хлюмецкого въ вѣденьскôй радѣ державнôй, выголошеной при внесеню „суспôльно-политичной програмы сполученои лѣвицѣ“. Мы подали обширный вытягъ тои бесѣды не для того, якъ колибъ приписували ѣй або и цѣлôй програмѣ централистичной лѣвицѣ яку велику важнôсть въ нашихъ суспôльно-политичныхъ дѣлахъ, ожидали по нихъ якихъ великихъ практичныхъ результатôвъ; навѣть не для того, якъ колибъ бесѣда Хлюмецкого и програма лѣвицѣ мѣстили въ собѣ якйсь новй, або хочôбы лише взглядно въ Австріи новй суспôльно-политичнй принципы. Нѣчого подôбного нѣ въ однôй нѣ въ другôй нема. Знакомлячи нашихъ читателѣвъ докладно съ внесенями и аргументаціею вѣденьскихъ централистôвъ, мы мали на думцѣ звернути увагу на той проявъ, яко на цѣкавый знакъ часу, яко на фактъ въ цѣлôмъ рядѣ фактôвъ характеризуючихъ нашй часы, — а по друге хотѣли показати нашимъ читателямъ въ тôй мовѣ и програмѣ найновѣйшій проявъ тои политики, котра ôтъ давныхъ давенъ пануе во всѣхъ внутрѣшныхъ справахъ Австріи и становитъ по нашôй думцѣ одинъ зъ найголовнѣйшихъ єи недугôвъ — политики остентацій.

Въ дивныхъ часахъ довелось намъ жити. Коли въ свѣтѣ фактôвъ, въ свѣтѣ суспôльно-економичнôмъ конечный и могучій розкладъ поступае чимъ разъ дальше прискоренымъ ходомъ, роздѣляючи людску суспôльнôсть на два величезнй таборы бѣдныхъ и богатыхъ, маючихъ и немаючихъ, — то въ свѣтѣ мысли, абстракціи и суспôльно-политичныхъ програмъ пануе дивна сумѣшь, немовь реакція противъ немилосердной дѣйстности — намаганье, хочь думкою погодити суперечности, прикрыти розпалины, примирити антагонизмы. Духъ людскій, обнятый якимсь таємнымъ трепетомъ, шукае выходу тихого, спокôйного и безпечного въ бурливои и грôзной дѣйстности. Бачимо по при велике оживленье умôвъ рôвночасно якесь зденервованье, якусь боязнь передъ крайностями, передъ послѣдными консеквенціями. На нашихъ очахъ повстаютъ цѣлй фильозофичнй и суспôльно-економичнй системы, котрыхъ одинока цѣль погодити идеализмъ съ реализмомъ, будучнôсть съ теперѣшностею, радикализмъ съ консерватизмомъ. Екстремы починаютъ на кождôмъ кроцѣ стрѣчатися и переплѣтатися въ найдивовижнѣйшій способъ. Давнй ясно означенй категоріи понятій и фактôвъ тратятъ свои выразнй границѣ, давнй назвы и оклики стаются безпредметными словами, не обнимаючими нѣчого въ повнѣ, давнй прапоры або потратили своихъ защитниковъ або притягли до себе множество рôжнобарвныхъ прихильникôвъ и черезъ те стратили свое первѣстне значенье и направленье. И такъ мы бачимо въ Нѣмеччинѣ „консерватистôвъ“, котрй не гôрше найярѣйшихъ радикалôвъ выступаютъ противъ существующого ладу; бачимо „либералôвъ“, котрй завзятѣйше всякихъ консерватистôвъ держатся за то, що есть, хочьбы для того имъ прійшлось вынимати зъ пôдъ права своихъ спôвгорожанъ; бачимо аристократôвъ, загорѣлыхъ сторонникôвъ феодализму, котрй кокетуютъ съ соціялистами и гдеякй наскрôзь соціялистичнй оклики выписуютъ на своихъ знаменахъ. Зъ другого боку бачимо радикалôвъ и революціонерôвъ, противныхъ всякôй революціи, такъ сказати радикалôвъ-консерваторôвъ (якъ Дрингъ и его школа). Клерикалы подаютъ руку соціялистамъ и радикаламъ политичнымъ на поли политичнои опозиціи и антисемитизму и т. под.

Одинъ зъ знатнѣйшихъ нѣмецкихъ экономистôвъ нашого часу, умершій 1876 р. Родбертусъ-Ягецовъ, котрый остававъ въ дружныхъ ôтношеняхъ и съ Лассалемъ и съ кн. Бисмаркомъ, есть першимъ учителемъ и представителемъ т. зв. „аристократичного соціялизму“. Въ своихъ бесѣдахъ и суспôльно-политичныхъ проектахъ старався кн. Бисмаркъ при помочи ученыхъ экономистôвъ Вагнера и бувшого австрійского министра Шефлье вводити въ дѣло гдеякй засады того аристократичного соціялизму. Незалежно ôтъ кн. Бисмарка два пôвнôчно-нѣмецкй аристократы, бароны фонъ Тингенъ-Росбахъ и фонъ Фехенбахъ-Лявденбахъ организуютъ нѣмецкихъ селянъ въ т. зв. sociale Bauernvereine, розбуджуючи всюды почутье недостаточности существующихъ порядкôвъ и домаганье коренныхъ реформъ. Той аристократичный соціялизмъ найшовъ и у насъ при кôнци минувшого року голосный выразъ въ славнôй бесѣдѣ графа Аппоні, выголошенôй въ угорскôмъ парляментѣ. „До недавна — говоривъ Аппоній — уважали мы соціялизмъ ворогомъ, що стоитъ съ ножемъ надъ нашимъ горломъ, и єдине становище, яке можна було противъ него заняти, була оборона. Теперь часы змѣнилися. Пытанье соціяльне дискусією не буде полагоджене, соціялизмъ входитъ на порядокъ дневный въ парляментахъ; Бисмаркъ выразно сказавъ, що до теперѣшного суспôльного устрою муситъ бути домѣшана крапля „соціялистичного олѣю.“ Пора передовсѣмъ аристократіи, котра найбôльше мае правъ и маєткôвъ, почути такожь, що она мае и найбôльше обовязкôвъ. Пора ѣй взяти собѣ до серця теперѣшне положенье народа и щиро приложити руку до его основнои направы.“

Рôвно цѣкавый, якъ сей соціяльный рухъ, есть такожь рухъ антисемитско-антикапиталистичный. Починъ до него выйшовъ зъ двохъ сторôнъ: въ Нѣмеччинѣ зъ мѣжь дрôбного купецтва (Пинкусъ) и протестантского духовенъства (Штекеръ), а въ Угорщинѣ зъ мѣжь политичныхъ и (по части соціяльныхъ) радикалôвъ (Иштоцій, Онодій и Шимоній). До нихъ прилучилися съ часомъ и выразнй соціялисты, (якъ Генрици), а такожь маса дрôбныхъ промысловцѣвъ и робôтникôвъ. Рухъ антисемитскій и въ Нѣмеччинѣ та Угорщинѣ, и въ Россіи, се зовсѣмъ не выключно, а навѣть не переважно національный рухъ. Противно, въ головнôй своѣй основѣ се рухъ соціяльный: ôнъ вымѣреный противъ жидôвъ лишь о стôлько, о скôлько они уважаются въ Европѣ представителями капитализму, спекуляціи, швиндлю и вызыскуваня.

До всѣхъ тыхъ такъ рôжноскладныхъ, а въ основѣ своѣй все до одного змѣряючихъ рухôвъ прилучуєсь теперь и манифестація нашихъ австрійскихъ либералôвъ и биржевикôвъ, и то — прошу уважати, — такожь въ имени соціялизму. Се, якъ каже Neue freie Presse — „соціялизмъ практичный“, котрый не гонитъ за утопіями, але помимо того змагае до „глубокого перевороту въ теперѣшнôй суспôльности“, бажае для бѣдныхъ людей дати „бôльше и певнѣйше“, нѣжь се змогли зробити дотеперѣшнй реформы. Але при всѣмъ тôмъ се соціялизмъ „либеральный“, котрый выразно застерѣгаєся противъ всякого „вмѣшаня державного въ справы суспôльнй“, котрый основуе всѣ реформы суспôльнй на самодѣяльности и самопомочи суспôльности. „Ohne Staatsintervention!“ — се есть окликъ нашихъ либеральныхъ соціялистôвъ, и той окликъ высуваютъ они наперед, щобъ ôтрôжнити свôй соціялизмъ ôтъ державного соціялизму Бисмарка. Апеляція вѣденьскихъ централистôвъ въ крайнôй потребѣ до соціялизму — якъ побачимо пôзнѣйше, чисто для приманки робôтникôвъ и селянъ на свою сторону — есть дуже цѣкавымъ знакомъ часу, проявомъ того духа компромисôвъ и еклектики, котрый пануе теперь въ свѣтѣ европейскои суспôльно-политичнои мысли. *(Конець буде.)*

Регуляція конгруы для духовеньства.

Якъ мы вже доносили, комисія палаты послôвъ для регуляціи конгруы духовеньства въ Австріи съ початкомъ сеи сесіи взялася знôвъ до роботы, щобы довести вже разъ до кôнця тую пекучу а такъ довго проволѣкану справу. Близшй вѣдомости въ тôй справѣ знаходимъ въ статіи „Moravsk-oi Orlic-ы“:

„Якъ довѣдуємось зъ вѣродостойного жерела, комисія конгруальна палаты послôвъ укôнчила свои нарады надъ полѣпшеньемъ быту остаючого въ нуждѣ духовеньства и згодилася на засаду, щобы полѣпшенье було введене въ дѣло. Дотычна комисія чекае лишь на гдеякй статистичнй даты ôтъ правительства, щобы пôсля нихъ могла установити основнй цифры, якихъ може надѣятися убоге духовеньство. Здаєсь, небавомъ вже тая справа буде внесена въ радѣ державнôй, котра предложенье комисіи може або приняти, або ôткинути, або змѣнити. Рѣчь та, о котрôй стôлько разôвъ вже говорилося, дотыкае головно всеч. духовеньства, и есть передовсѣмъ въ его власнôмъ интересѣ предложенье конгруальнои комисіи розбирати и выяснювати, якихъ желае собѣ поправокъ и змѣнъ. Въ тôй цѣли годилосьбы, щобы або въ кождôмъ деканатѣ утворився тѣснѣйшій комитетъ, або ширшій зложеный зъ душпастырѣвъ кôлькохъ деканатôвъ, котрый взявбы на себе обовязокъ цѣлу тую справу спокôйно розважити и осудити, а результаты своихъ увагъ чи нарадъ оповѣстити, щобы нашй (моравскй и ческй) послы пôзнали правдивй погляды и бажаня духовеньства и знали, за чимъ маютъ обставати въ радѣ державнôй.“

Наведена статія „Moravsk-oi Orlic-ы“ не тôлько подае намъ близшй вѣсти о тôмъ, въ якôмъ стадіюмъ знаходится теперь справа конгруы, але подае такожь моравскому духовеньству раду, щó мае чинити, щобы регуляція конгруы выпала для него по можности корыстно. Ческе духовеньство ôтослало недавно свôй меморіялъ на руки „ческого клюбу“ до Вѣдня. Въ загалѣ духовеньство краєвъ австрійскихъ живо интересуєся своею власною справою, — але и се правда, що наше руске духовеньство мабуть чи не найменше пôдноситъ свôй голосъ въ сѣй справѣ, хочь его матеріяльне положенье есть безперечно гôрше ôтъ положеня духовеньства латиньского обряду...

ДОПИСИ.

Ôтъ Городка.

(Громада Добростаны.) Єще до недавна було въ старостве городецкôмъ кôлька громадъ неуконституованыхъ, якъ: Родатичѣ, Добростаны, Воля Добростаньска (vulgo Вôлиця), Канабрôдъ (офиціяльно: Каменобрôдъ), Великополе, Мальчичѣ, Сторонна, Цунѣвъ, и и. Громады тѣ не хотѣли выбирати анѣ радъ громадскихъ, анѣ шкôльныхъ, анѣ комитетôвъ парохіяльныхъ, анѣ оглядачѣвъ посмертныхъ, анѣ не хотѣли чути о якôмъ небудь пôднесеню або организованю своихъ шкôлокъ дякôвскихъ, — однымъ словомъ, ôткидали съ глумомъ всѣ добродѣйства конституціи и автономіи. Але пôдъ напоромъ рôжныхъ средствъ репресійныхъ уконституовались остаточно въ послѣдныхъ рокахъ всѣ згаданй громады съ вынятком одныхъ Добростанъ. Тожь не ôтъ рѣчи буде познакомитися съ гдеякими ôтношенями сеи послѣднои громады, яко найупертшои межи упертыми, тай о причинахъ сеи безпримѣрнои упертости.

Добростаны есть то село обôймаюче около 200 осадъ, положене при гостинци повѣтовôмъ, ведучôмъ зъ Городка до Янôвского гостинця цѣсарского. Зъ своєи безпамятнои упертости звѣстна тая громада вже зъ давенъ давна.

И такъ въ роцѣ 1849 посперечалась громада съ дворомъ о одинъ моргъ землѣ, на котрôй стояла мандатарія, а пôзнѣйше дворска лѣсничѣвка. Сей кусень землѣ по кôлькохъ комисійныхъ переспрáвахъ признано остаточно на власнôсть громадѣ, але що дворъ бувъ въ ви уживаню ôтъ „непамятныхъ часôвъ“, то наказано дворови заплатити громадѣ ôтчѣпного 50 риньскихъ к. м. и взяти спôрну землю на дворску власнôсть. Але громада не прійимила сего рѣшеня, не хотѣла взяти купленои облигаціи за тіи грошѣ, лишь сама собѣ зробила справу въ той способъ, що громадяне розгородили плôтъ черезъ дворъ на тôмъ грунтѣ поставленый, траву покосили, огороднину знищили, и хотѣли самовластно взяти сей грунтъ назадъ въ свое физичне посѣданье. Для придавленя сего „бунту“ спровадивъ дворъ екзекуцію зъ 100 жовнярѣвъ зложену, ограблено громаду, кôлькохъ крикунôвъ перебито буками и всаджено въ холодну, и такъ зроблено ладъ.

Въ р. 1856 вырвавъ дворскій ставъ греблю. А ставъ той есть величезный, мало що меншій ôтъ Городецкого. Село же положене по однôмъ боцѣ ставу, лишь кôлька хатъ, броварь дворскій и лѣсничѣвка положенй по другôмъ боцѣ, тай для нихъ нема иншои дороги, лишь черезъ греблю. Бециркъ розпорядивъ, щобы дворъ спôльно съ громадою направивъ греблю, т. е. першій мавъ дати матеріялъ зъ лѣса, а громада робôтникôвъ. Але громада того не прійимилася и такъ аргументувала: „если худоба котрого господаря зробитъ на дворскôмъ ланѣ шкоду, то той господарь муситъ самъ шкоду залагодити, — такъ и дворскій ставъ вырвавъ греблю, най же самъ дворъ ви ладитъ.“ Нѣчого не помогли мирнй уговорюваня комисарѣвъ, ажь знôвъ спроваджено 50 жовнярѣвъ та при ихъ помочи примушено громаду до направы греблѣ.

Въ р. 1859 пôшла суперечка о таблицѣ съ написомъ назвы громады и повѣту, якй при кождôмъ селѣ мусятъ стояти. Бециркъ жадавъ на справленье таблиць 17 зр. „Громада того не прійимаєся!“ — була стереотипна ôтповѣдь Добростанцѣвъ. И знôвъ зъѣхавъ комисарь съ двома жандармами, позабиравъ „фанты“, якй где подыбавъ, та продавъ въ Городку за бôльше якъ 100 зр. Всѣ тѣ грошѣ пôшли ôттакъ за таблицю, або якъ тутъ называютъ— „тарифу“.

Въ р. 1867 переводила сервитутова комисія справу о лѣсъ и пасовиско. Ôтношенье громады до скарбу було въ тôмъ взглядѣ таке, що громадяне мали право пасти худобу по всѣхъ лѣсахъ высокопенныхъ, где не було запусту, дôставали матеріялъ будôвляный и дрова на опаль. На тôй пôдставѣ жадала громада половины всѣхъ лѣсôвъ — а есть ихъ кôлька тысячь моргôвъ, — на що очевидно анѣ скарбъ анѣ комисія не пристали. А позаякъ громада анѣ чути не хотѣла о добровôльнôй угодѣ съ дворомъ (котрый дававъ громадѣ кôлькадесять моргôвъ), то заряджено списанье всеи худобы, яка въ громадѣ находилася. Але єще передъ прійздомъ комисіи, котра мала перевести сю чинность, розпущено поговôрку, що худобу будутъ списувати на тов, щобы ôттакъ ôтъ кождои штуки наложити податокъ, а иншй говорили, що пôсля числа штукъ худобы будутъ ôтбуватися шарварки та иншй тягарѣ громадскй. Даючи завѣру симъ безпôдставнымъ поговорамъ, кождый господарь подававъ комисіи о половину або й о двѣ третины менше число худобы, якъ мавъ дѣйстно, и не хотѣли повѣрити, що таке затаюванье дѣйстного стану худобы самôй громадѣ найбôльшу принесе шкоду. Бо пôсля поданого числа всеи худобы,

числячи по 5 фунтôвъ травы денно на кожду штуку, вызначило намѣстництво 52 моргôвъ лѣса на пасовиско громадске, на матеріялъ бу-дôвляный и на опаль для громадянъ. Громада въ крикъ: „Мы того не пріймаємося!“ и не переставали пасти худобу и возити деревину зъ лѣсôвъ, признаныхъ на выключну власнôсть скарбу.

Щобы переломити упôръ громады, выслало староство 100 гузарôвъ на екзекуцію. Гузары ѣхали собѣ зъ Городка зъ вôльненька и люде гадали, що то они ѣдутъ лишь такъ собѣ на „спациръ“, ажь передъ самымъ селомъ пустилися въ гальопъ и пôсля уложеного напередъ пляну одна часть гузарôвъ стала на стражи при входѣ до коршмы (щобы не було піятики та ще бôльшого бунту), до церкви (щобы тамъ не зносили бабы полотенъ и кожухôвъ та подушокъ), и до лѣса (щобы не допустити худобы); друга часть кинулась на „блѣхъ“ и забрала всѣ полотна, що тамъ бѣлились, а решта жовнярѣвъ розбрылась по хатахъ на грабѣжь движимостей. По всѣмъ селу рознѣсся гомôнъ, зойкъ та крикъ, немовь на судный день. По кôлькохъ днях уступила екзекуція, а громада мусѣла заплатити 600 зр.

Ôттакъ пôшла громада на дорогу процесу. Найшли собѣ нотаря зъ Комарна и той выробивъ имъ бувъ добру оборону, въ котрôй старався доказати, що вся дѣяльнôсть комисіи сервитутовои була вымѣрена на шкоду громады, що 5 фнт. деннои пашѣ на одну штуку худобы се чистый абсурдъ, що вызначеный громадѣ обшаръ лѣса на пасовиско, пальовину и матеріялъ будôвляный анѣ въ приближеню не ôтповѣдає дѣйстнôй потребѣ громады и т. д. Але „депутаты“ громадскѝ невдовзѣ покинули сего защитника, а найшли собѣ покутного писаря въ особѣ начальника стаціи желѣзницѣ въ Канаброді. Той написавъ имъ просьбу до цѣсаря и депутаты дѣйстно ѣздили съ нею до Вѣдня и представили цѣсареви свою справу. Ѣздили они еще кôлька разôвъ то сюда то туда, ажь одного разу повертаючи зô Львова, вступили до коршмы на Сухôй Воли, а замогоричившись безъ тямки, загубили всѣ паперы и документы дотычачѝ сеи справы; якъ кажутъ, шинкарь тѝ паперы найшовъ тай комусь передавъ.

Мимо того громада и на дальше тревала въ своѣй упертости. Хочь кôлькохъ проводирѣвъ замкнено на кôлька мѣсяцѣвъ, а бôльша половина села сидѣла бодай по кôлька днѣвъ въ „Ивановôй хатѣ“, то таки се все нѣчого не помагало. Тогды розпорядило староство, щобы двôрскѝ офиціялисты кождого дня списували, кôлько худобы кождый господарь пасъ въ лѣсѣ, и такъ тягнулося довшій часъ. Ôттакъ почислено ôтъ кождои штуки по 50 кр. денно за зроблену дворови шкоду и дано кождому господареви въ окрема наказъ, кôлько мав заплатити, лишаючи свободу до вношеня рекурсу. Але Добростанцѣ смѣялися зъ того, нѣкто въ нихъ не подававъ рекурсу тай анѣ въ головоньцѣ имъ було платити наложену контрибуцію. Тожь въ р. 1872 знов отримали двѣ ескадроны уланôвъ на екзекуцію, котра тревала десять днѣвъ, а за кождый день числено 80 зр. коштôвъ екзекуціи. Забрано тогды въ громадѣ конѣ, коровы, волы, ôвцѣ, свинѣ, гуси, та всякѝ иншѝ движимости, завезено до Городка и продано на публичнôй лицитаціи. Що лишилося зъ грошей взятыхъ за продажу худобу по ôтшибненю коштôвъ екзекуціи, тов принято на рахунокъ всеи контрибуціи. А контрибуцію тую наложено на поодинокихъ господарѣвъ пôсля числа пашенои денно худобы по 20, 50, 100, 300, а навѣть 500 зр. Заразъ въ першихъ рокахъ стягнено зъ громады 14.000 зр., пôзнѣйше 6.000 зр., а кôлько еще маютъ заплатити, сего не знати.

Радили имъ добрѝ люде, щобы удалися до князя Каликста Пониньского, яко властителя обшару двôрского, съ просьбою о ласку, щобы имъ дарувавъ хочь якусь частину контрибуціи за лѣсы; однакожь они: „Нѣ и нѣ, не будемъ нѣкого просити — кажутъ — най въ насъ и шкôру здерутъ, не пôддамося“ — и не пôддалися тѝ безпамятнѝ запеки... Староство поручило було мѣсцевому священикови, яко маючому еще найбôльше у своихъ парохіянъ довѣрія, щобы остерѣгавъ ихъ передъ сумными наслѣдствами такои безпамятнои упертости, але и тов средство оказалося безуспѣшнымъ, а люде стали заразъ выкрикати: „Ого вже и пôпъ нашъ тримає съ панами!“... Не маючи иншои скôтнѣ крôмъ наданыхъ 52 моргôвъ лѣса громадяне мусятъ теперь впрошуватися до двôрскихъ пасовискъ лѣсныхъ за оплатою по 2 зр. 50 кр. ôтъ штуки.

(Конець буде.)

Зъ Черновець.

(Братство церковне и гр. кат. консисторія.) Въ послѣдныхъ лѣтахъ зайшли въ братствѣ церковнôмъ, котре тутъ при гр. кат. церквѣ существуе, великѝ непорядки, такъ що мусѣвъ навѣть вмѣшатися судъ. Досыть великій маєтокъ, сягаючій колись вже до 5000 зр., зникавъ гдесь все бôльше и бôльше, а теперь остало зъ того заледво якихъ 1600 зр. Кôлькохъ добромыслячихъ мѣщанъ задумали сей сумный станъ братства усунути, а пôзнавши, що найбôльшою хибою и майже причиною упадку братства була недостача доброго и для потребъ братства застосованого уставу, удалися они до тутешнои интелигенціи, (дѣялося се по смерти о. Максимовича), щобы она уставъ имъ выробила. Той уставъ, надъ котрого уложеньемъ працювали разомъ съ интелигенцією и самѝ мѣщане, выслано до затвердженя львôвскои гр. кат. консисторіи. Но тутъ и запинилася цѣла справа. Девять мѣсяцѣвъ очѣкували мѣщане надармо ôтповѣди ôтъ духовнои власти, котра помимо поновнои просьбы и теперь все мовчитъ, черезъ що не може вôйти въ житье така спасительна гадка.

Ось цѣль сего братства: а) Хоронити и ширити гр. кат. вѣру и моральнôсть въ загалѣ; б) старатися о порядокъ и украшенье своеи церкви; в) пôддержувати и скрѣпляти гр. кат. обрядъ и старатися о заведенье хорального свѣву; г) помагати своимъ членамъ пожичками грошевыми, если такихъ потребуютъ, а честно и прикладно заховуются; д) давати по можности убогôй рускôй молодежи шкôльнôй, особенно же учащимся дѣтямъ незаможныхъ гр. кат. парохіянъ, запомоги, если на тов призволятъ братскѝ фонды и загальне зôбранье. Въ тôй цѣли братство буде старатися всѣми силами мати свôй власный дôмъ, а съ часомъ заложити бурсу.“

Довга проволока и нерѣшимôсть консисторіи знетерпеливила мѣщанъ; дôйшло до того, що мѣщане рѣшились не ждати вже довше и подали уставъ до затвердженя правительству. Правительство вже 25 листопада 1882 уставъ потвердило. Мѣщане рѣшили пôсля потвердженого намѣстництвомъ устава уконституоватися. На се бувъ призначеный день св. Іоана Крест. по Іорданѣ.

Около 5 годины по полудни заповнилися комнаты „Рускои Бесѣды“ значнымъ числомъ мѣщанъ. Такожь и интелигенція була незначно заступлена. Всѣхъ було до 80 особъ. Явився такожь о. крыл. Сембратовичь, котрого положенье було задля нерѣшимости консисторіи дуже незавидне. Зъ стороны мѣщанъ поставлено внесенье, щобы старе братство церковне приняло предложенѝ и выс. правительствомъ затвержденѝ статуты „братства св. апостола Тадея“ и помимо того, що о. Сембратовичь въ дуже довгôй бесѣдѣ старався наклонити мѣщанъ, щобы еще съ тымъ рѣшеньемъ вздержалися до часу, ажь прійде ôтповѣдь зъ консисторіи, — уставъ одноголосно принято. Мѣщане знеохоченѝ проволокою такъ перкучои справы, ôтповѣдали рѣзко на рѣчь о. Сембратовича и зъ всего було видне велике напруженье межи парохомъ а его паствою. Тôлько интервенціи другихъ людей зъ интелигенціи удалося наклонити мѣщанъ, щобы день остаточного уконституованя ôтложили на 4 л. лютого, щобы консисторія зыскала на часѣ непорозумѣнье залагодити. Мушу замѣтити, що всѣ мѣщане якъ одинъ ждаютъ ôтъ консисторіи потвердженя уставу безъ змѣны. Поручаємъ отже всесв. консисторіи тую такъ важну для насъ справу, щобы еи до 4 лютого полагодила, бо въ противнôмъ случаю сей фактъ може потягнути за собою дуже важнѝ наслѣдства, при такихъ особенно обстоятельствахъ якъ теперь, где мѣщане о неприклонность консисторіи до ихъ прошеня посуджуютъ свого пароха...

Зъ Скалы.

(*Отвътъ „Gazet-ы Narodow-ôй на статію: „Trójramienne krzyże“, помѣщену въ ч. 16 зъ р. 1883.*) „Gazeta Narodowa“, постоянный и непоправный ворогъ всего що руске, въ статіи „Trójramienne krzyże“ выпускає зъ свого арсеналу бомбы гнѣву на нашѝ ôтвѣчно рускѝ трираменнѝ кресты, и взыває Преосв. епископа, щобы не тôлько новыхъ трираменныхъ крестôвъ ставити не позволивъ, але щобы всюда такожь старѝ (чи и такѝ, що позôстали еще зъ часôвъ польского королевства?) наказавъ усунути. Въ тôй статіи пише она мѣжь иншимъ: „Dziś czas najwyższy, aby kwestyę trójramiennych krzyżow na korzyść unii św. rozwiązano i ten środek agitacyjny z rąk burzycieli pokoju wytrącono“.

Щобы желанье „Gaz. Narodow-oи“ и ей адгерентôвъ въ тыхъ словахъ выражене зрозумѣти, належитъ замѣсть слôвъ „na korzyść unii św.“ вложити слова: „na korzyść łatwiejszego spolonizowania Rusinów“, бо трираменнѝ кресты суть чисто уніятскѝ, понеже суть о 796 лѣтъ старшѝ, якъ повстанье шизмы за Фотія, протов уніи загрожати не можутъ!

„Gazet-ѣ Nar.“ а особливо авторови тои статіи X. S(tojałowsk-ому), котрый яко лат. ксендзъ учився церковнои исторіи, повинно бути вѣдомо, що трираменнѝ кресты запроваджено въ Греціи по смерти св. апостола Андрея, котрый яко епископъ греческій въ Ахаѣ въ мѣстѣ Патросъ въ 62 роцѣ по рожд. Хр. закôнчивъ своє житье мученическою смертею на укôснôмъ крестѣ. Ôтъ того часу зачали Греки для почитаня мученическои смерти своего апостольского епископа додавати до крестного знамени Спасителя еще на сподѣ укôсне знамя креста св. Андрея. Отже ôтъ 62 року по рожд. Хр. уживали вже Греки трираменного креста, а схизму впровадивъ до церкви хр. Фотій (узурпувавшій въ р. 858 патріяршій престолъ) доперва въ р. 867 на соборѣ въ Константинополи. Въ роцѣ же 886 св. Стефанъ, патріярхъ константинопольскій, а братъ греческого царя Льва Мудрого, зновъ соединивъ церковь греческу съ римскимъ престоломъ. Въ тôмъ соединеню оставали обѣ церкви греческа съ римскою ажь до року 1053 т. е. до Михаила Цирулярія.

Русь же наша пріймила вѣру Христову ôтъ Грекôвъ въ роцѣ 988, отже въ часѣ соединеня; а съ принятьемъ вѣры хр. пріймила и трираменный крестъ, якого, якъ высше сказано, уживали Греки, и того креста до сего часу уживає. Завязокъ же теперѣшного россійского царства съ суздальского княжества повставъ ажь въ роцѣ 1169. Отже трираменнѝ кресты существували на Руси вже 283 лѣтъ впередъ, нѣмъ княжество суздальске, розсадникъ россійского царства, повстало; протов не можна ихъ жадною мѣрою назвати „московско-шизматицкими“.

Коли Россія забрала ôтъ Польщѣ Украину, Подôлье и Волынь и унію тамъ выгубила, зреформувала и нашѝ трираменнѝ греческорускѝ кресты на дво-раменнѝ, ôтбираючи имъ горѣшне мале перекрестье. Днесь отже въ Россіи уживаются тôлько дво-раменнѝ кресты, окрôмъ хиба въ якôмъ церковнôмъ скарбци заховано давный трираменный крестъ зъ часôвъ уніи на памятку. Най „Gaz. Nar.“ вышле свого емисаря до Россіи, або бодай гдебудь на границю галицко-россійску, въ ôтки тамошнѝ церкви дуже добре видно, а переконався, що всюда тамъ на церквахъ стоятъ умѣщенѝ тôлько дво-раменнѝ кресты, а три-раменнѝ позôстали тôлько у насъ на галицкôй Руси.

Мы всьмо и хочемъ позôстати щирыми католиками, але въ чистôмъ греческôмъ обрядѣ; мы хочемъ жити въ згодѣ съ Поляками, але нѣколи не хочемъ перестати бути Русинами. А хотяйбы що року цѣлѝ десятки, а навѣть сотки лизунôвъ и карієровичѣвъ зъ помежи насъ польонизувалися, або московщилися, мадяризувалися або румунщилися, то таки милоны нашого народа позôстанутъ Русинами.

Нынѣ не подобали ся „Gaz. Narodow-ôй“ и ей допысывателю X. S. нашѝ католицкѝ греко-рускѝ трираменнѝ кресты, а завтра не подобаются нашѝ фелоны, а позавтра може не подобатися наша литургія и такъ дальше ишлобы, ажь поки — — ?? Запевне „Gaz. Nar.“ хотѣлабы, щобы мы сталися, якъ ей редакторъ, „Поляками греческого обряда“, або „Русинами латиньского обряда“? Анѣ на одно анѣ на друге не пристанемо нѣколи! *К. К.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) (*Докôнченье бесѣды п. Хлюмецкого.*) Кôнчачи свою бесѣду, пос. Хлюмецкій такъ говоритъ дальше: „Внесеня о забезпеченю робôтникôвъ уважаю конечными для стану робôтничого. Для промыслу се не буде тягаромъ, — противно, поправа матеріяльного стану робôтникôвъ вилыне хосенно и на саму продукцію. Кошта продукціи черезъ заведенье такого забезпеченя побôльшатся дуже незначно: о $^6/_{10}$ кр. на 1 стн. метр. вугля, о 5 кр. на 1 с. м. вальцованого желѣза, о 4—5 кр. на цукрѣ, о 3—4 кр. per mille на выробахъ машиновыхъ, о 1 кр. per mille на выробахъ вовняныхъ. Рободателѣ радо пріймутъ на себе сей тягаръ. Друге внесенье лѣвицѣ дотыкає справъ селяньского рольництва. Пос. Хлюмецкій богато говоривъ о нужденнôмъ положеню теперѣшного селяньства въ виду новои машиновои продукціи и страшнои конкуренціи, критикувавъ дотеперѣшнѝ селяньскѝ уставы и проекты будущихъ уставъ, котрѝ по его думцѣ выходятъ на то, що по селахъ вытворится певне число упривилеёваныхъ посѣдателѣвъ и велика маса пролетаріяту, грôзнѣйша для теперѣшного суспôльного ладу, нѣжь Лассалевѝ „робôтницкѝ баталіоны“. Але внесенье лѣвицѣ, котре домагаєся тôлько выслѣдженя фактичного стану теперѣшного рôльництва, не дає, якъ бачимо, нѣякои позитивнои рады на всю тую нужду.

Дальше внесенье лѣвицѣ дотыкає уставы о бѣдныхъ и о приналежности. Наше дотеперѣшне въ тôмъ взглядѣ поступованье дасться зôбрати въ двохъ словахъ: многописанье и шупасованье. Причиною лиха въ тôмъ взглядѣ есть те, що пôсля теперѣшнои уставы кожда громада має обовязокъ сама дбати о своихъ бѣдныхъ, и очевидно дуже часто не може тому задосыть учинити. Лѣвиця отже вноситъ, щобы за иниціятивою правительства потворенѝ були звязки окружнѝ и краевѝ, котрѝ малибы на цѣли опѣку надъ убогими, а такожь щобъ правительство вышукало певнѝ жерела, зъ котрыхъ моглибы до фонду убогихъ вилывати значнѣйшѝ нѣжь доси грошѣ.

При кôнци своеи бесѣды звертає пос. Хлюмецкій увагу палаты на численнѝ процесы соціялистичнѝ, яко на грôзный объявъ невдоволеня, и напоминає до розважного трактованя сеи рѣчи. Недавне бажанье економиста Родбертуса Ягецова, щобъ соціялизмъ стався „salonfähig“, сповнилося, — що бôльше соціялизмъ стався теперь и „parlamentsfähig“. Иде тôлько о то, щобы порозумѣти, що въ суспôльности нема властиво нѣякихъ антагонистôвъ, о котрыхъ у насъ такъ богато говорится, щобы переводити организацію суспôльности власне не въ дусѣ клясовыхъ антагонизмôвъ, бо така организація выродитъ и клясову ненависть.

(*Въ угорскôмъ соймѣ*) закôнчилася дебата надъ петиціею топольчаньского комитету „о обмеженье рôвноправности жидôвъ“. Бôльшôсть палаты приняла внесенье комисіи, противне всякому обмежуваню рôвноуправненя жидôвъ. — Соймъ угорскій ухваливъ законъ противъ лихвы, котрый въ головнôй основѣ есть такій самый, якъ дотычный законъ австрійскій.

(*Министеръ Гирсъ*) выѣхавъ въ недѣлю зъ Вѣдня до Петербурга. Въ столици Россіи задоволенѝ зъ сердечного и ôтзначуючого принятя Гирса въ Вѣдни. Кажутъ, що межи Гирсомъ а гр. Кальнокимъ прійшло до порозумѣня въ всѣхъ важнѣйшихъ питаняхъ, а особливо въ справѣ дунайскôй. Рôвночасно коли Гирса такъ сердечно витали въ Вѣдни, вел. кн. Николая (стрыя царя) рôвножь сердечно ажь демонстраційно витали въ Берлинѣ.

(*Дрôбну розпродажь газетъ*) централистичныхъ Tagblatt и Vorstadt-Zeitung въ трафикахъ заборонило вчера вѣденьске намѣстництво, безъ поданя поводôвъ. Така кара газетъ майже нѣколи не лучаєся, для того выкликала велику сензацію въ цѣлôй Австріи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (Въ *справъ россійскихъ сектантôвъ*) має выдати правительство гдеякѝ розпорядженя, котрѝ маютъ запевнити гдекотрымъ менше небезпечнымъ раскольникамъ певнѝ улегшеня въ розвою ихъ культу и ихъ правъ политичныхъ. До розсмотру питаня раскольникôвъ выбрано въ р. 1864 особну комисію. Тая подѣлила раскольникôвъ на двѣ части: на бôльше и на менше небезпечныхъ, и орекла, що послѣднымъ треба признати свободу вѣроисповѣданя и рôвнôсть правъ горожаньскихъ. По довшôмъ ôтложеню сеи справы выбрано знов въ р. 1875 спеціяльну комисію, котрои задачею було перевести нову реформу въ тôмъ направленю. Тая поставила внесенье, щобы всѣмъ сектамъ кромѣ „сконцѣвъ“ и тымъ що себе „бичуютъ“ удѣлити свободу вѣроисповѣданя, съ тымъ застереженьемъ, що не вôльно имъ анѣ публичныхъ процесій анѣ богослужень ôтправляти на улицяхъ и площадяхъ. Заразомъ поставила комисія внесенье, щобы раскольникамъ вôльно було пôдъ наглядомъ властей ôтновляти свои старѝ церкви, ôтвирати запертѝ церкви, а новѝ ставити, дальше щобы личности, котрѝ у раскольникôвъ ôтправляютъ богослуженье, не були переслѣдованѝ. Крôмъ того вносила комисія, щобы надѣлено раскольникôвъ гдеякими правами политичными, котрыхъ до того часу не мали, именно: щобы имъ вôльно було подорожи ôтбувати по Россіи и по иншихъ краяхъ, щобы усторонено всѣ мѣры, котрыми бувъ ограниченый промыслъ и торговля раскольникôвъ, щобы призволити имъ бути громадскими урядниками и закладати народнѝ школы, и щобы знести податокъ, якій мусѣли раскольники платити православнôй церквѣ. Тіи ухвалы комисіи не сталися доси закономъ, хочь треба зазначити, що много сектъ въ Россіи если не силою права то на пôдставѣ рôжныхъ розпоряджень административныхъ мали de facto гдеякѝ вольно-

ôти свого вêроисповêдання, якъ прим. збиратися на свои богослуженя ôтправлюваній раскольничимъ духовеньствомъ. Теперь маютъ раскольники дôстати призволенье закономъ, що имъ доси було вôльно лишь на пôставê административныхъ розпоряджень. Они маютъ получити повнй права горожанськй, кромê признання ихъ гіерархіи; заразомъ має законъ высказати, котрй секты суть безпечнй а котрй нê. Тй новй постановы взглядомъ раскольникôвъ має въ короткôмъ часê министеръ справъ внутрêшныхъ предложити правительственному совêтови.

Коронація царя має ôтбутися або при кôнци цвêтня с. р., або найдальше въ маю. Розôслано вже дотычнй розказы войскамъ, а небавомъ будутъ высланй такожъ запрошеня до дворôвъ.

Въ Одессê мали выкрыти въ послêдныхъ часахъ тайну друкарню и арештовати кôлькохъ людей.

Въ Москвê завязуєся богате въ фонды товариство съ цêлею попирати торговельнй ôтношеня съ балканьскимъ пôвостровомъ.

Нêмеччина. Дня 3 гр. м. р. писавъ папа листъ до цêсаря Вильгельма, въ котрômъ дякуваръ цêсареви за именованье сталого посла при римскôй куріи. На те ôтповêвъ цêсарь 22 грудня листъ до папы, въ котрômъ дякує ему за прихильность и такъ дальше пише: „Наколибъ я зъ поступованя духовеньства пересвêдчився, що оно готове до зближеня, то я приложивбы руки до сего, щобы (маєвй) законы, котрй пôдчасъ борбы въ оборонê спорныхъ правъ державы були потрêбнй, а пôдчасъ спокою вже не конче потрêбнй, були пôданй пôдъ розвагу (пруского) сойму". Листъ сей контрасигнувавъ кн. Бисмаркъ.

„Memorial diplomatique" доноситъ, що другорядній державы европейськй намêряютъ скликати конференцію, щобы ухвалити меморіялъ, що они такожъ повинній брати удêлъ въ межинародныхъ конференціяхъ. Одна лишь Испанія не хоче брати участи въ тôй зборнôй репрезентаціи, зложенôй зъ Бельгіи, Данiи, Голяндіи, Португаліи и Швеціи. Въ Данiи завязалося товариство, котре має старатися, щобы державы европейськй узнали Данію такъ независимою, якъ Швайцарію и Бельгію.

Франція. Принятье бôльшостею комисіи внесень послôвъ Фльоке и Баллê сталося причиною димисіи кабинету. Вчера на засêданю палаты послôвъ були оба внесеня поставленй. Хôдъ дебаты єще до сеи поры не звêстный, — можна надêятися, що дебата буде дуже бурлива. Презесъ кабинету Диклеркъ захорувавъ и не може брати участи въ засêданяхъ парляментарныхъ; заявивъ однакъ, що не годится на внесеня принятй комисією и маючй за собою бôльшôсть въ палатê, и для того подаєся съ цêлымъ кабинетомъ до димисіи. Греви принявъ димисію, и конферувавъ съ Ферримъ въ справê утворення нового кабинету. Коли Ферри рêшучо ôтказався, Греви конферувавъ съ Фалiєромъ. Послêдный здаєсь пристане на зложенье нового кабинету, въ котрômъ кромê президента Диклерка, министра вôйны Бêльô и министра фльоты Жоргиберри, останутъ всê члены старого кабинету.

Англія. „Спôлка убійцêвъ" въ Дублинê. Робертъ Фарель слуга рêзничій, ôтдався добровôльно въ руки полиціи и показавъ тайнымъ агентамъ слêдъ страшной организаціи, котрой бувъ ôнъ самъ членомъ. Полиція прнарештувала 20 людей, межи ними такожъ мêйского совêтника Керея. Увязеныхъ обжаловуютъ о заговôръ на житье урядникôвъ правительственныхъ и гдекотрыхъ иншихъ особъ. Въ тыждень пôзнêйше конфронтовано увязеныхъ съ свêдкомъ и спôльникомъ сего заговору. Фаррель свêдчивъ противъ товаришêвъ оправдуючи свою „зраду" страхомъ передъ смертею, котрою грозили єму „старшй" задля того, що не бувъ все ихъ наказамъ послушный. Кромê Фарреля ôтдався властямъ пôдъ опêку одинъ вôзникъ, котрый належавъ такожъ до сеи спôлки а свого часу привêзъ и ôтвêзъ убійцêвъ урядника Фіельда. Зъ информацій поліційныхъ и зъ зôзнань Фарреля тôлько вже вêдомо о сêй спôлцê: „Братство Феніянôвъ" роздêлилося на американьске и европейске, передъ бôльше-менше 10 або 12 лêтами. О' Донованнъ Росса и выбраный директоріятъ завêдує першимъ; а другимъ заряджуе абсолютный шефъ, генералъ Стефанъ, мешкаючій въ Парижи. Зъ американьскихъ феніянôвъ вытворилися двê побôчнй спôлки „борцêвъ" и „динамитовои спôлки", котрй однакъ стоятъ въ зношеняхъ съ директоромъ. Стефанисты суть бôльше розкиненй по Ирляндіи, где тайно громадятъ оружье, амуницію и грошê, и подêленй на т. зв. „центры". Ôсêмъ лêтъ тому назадъ кôлькадесять „стефанистôвъ" основали окремый клюбъ т. зв. „спôлку убійцêвъ" и зôрвали съ партією. Вже на першôмъ зборê ухвалили, що ихъ ножа и стрêлу не мине передъ всêмъ здрадникъ, дальше нêякій полицейскій чиновникъ и гордый урядникъ правительственный, ворожій людови ирляндскому. Клюбъ той выдавъ вырокъ смерти на всêхъ презесôвъ трибуналôвъ криминальныхъ, если выдадутъ засудъ смерти на одного зъ „спôлки", и на кождого нелюдского властителя землê. „Спôлка убійцêвъ" дêлится на „центры", а центры на два выдêлы „внутрêшный" и „внêшный". До першого належатъ вже досвêдченй, а до другого рекруты. Члены складаютъ тыжднево 3 пенсы на оружіе и на амуницію а 1 пенсъ на удержанье службы. Начальникомъ спôлки єсть Данило Курлей, столярь.

Чорногора. 2000 Чорногорцêвъ пôдъ начальствомъ Симо Поповича и при асистенціи двохъ комисарêвъ княжескимъ обсадили пôсля конвенціи съ турецкими комисарями всê мêстцевости альбаньскои Краины. Племена альбаньскй мешкаючй на тôй граничнôй полосê, почали стрêляти на Чорногорцêвъ и въ наслêдство того прійшло до битвы, въ котрôй обê стороны мали по кôльканайцять раненыхъ и убитыхъ. Гдеякй вêденьскй дневники доносятъ, що причиною сеи послêднои стычки були агитаціи ирридентистôвъ, котрй пôдбурюютъ Альбанцêвъ противъ Турціи и Чорногорê. Очевидно, що дневники вêденьскй надто перецênяютъ вплывъ агитацій ирридентистôвъ въ Альбаніи, бо Альбанцê яко ôтвêчнй вороги Чорногорцêвъ, вхопили за оружіе зъ чистои ненависти.

НОВИНКИ.

— **Пригадуємъ**, що сеи пятницê дня 2 л. лютого с. р. о 3-ôй годинê пополудни ôтбудутся загальнй зборы тов. „Просвêта" въ комнатахъ „Рускои Бесêды" (ул. Кракôвска, ч. 14), на котрй центральный выдêлъ запрошуе П. Т. членôвъ такъ мêсцевыхъ, якъ и позамêсцевыхъ.

— **Преосв. епископъ Сильвестеръ** вернувъ вчера вечеромъ зъ Вêдня. Минувшого четверга (не въ пятницю, якъ се хибно польскй часописи подали) бувъ епископъ на авдіенціи у цêсаря, ôттакъ складавъ визиты архикнязямъ Альбрехтови и Каролю Людвикови, папскому нунцію, вêденьскому архіепископови Гангльбаверови и другимъ достойникамъ, и конферувавъ съ министрами Таффе, Дунаєвскимъ и Земялковскимъ въ справахъ дієцезіяльныхъ. Принятье було всюды дуже щире и отверте. Вêсть, розширена по Львовê о проектê усуненя календаря юліяньского, показалася неправдивою; о тôмъ не було зовсêмъ бесêды.

— **О митрополитê Іосифê**, проживаючôмъ въ Римê, одержуемо зъ всêхъ сторôнъ краю численнй запытаня. Можемъ звêстити, що въ коротцê надêємося одержати близшй вêдомости о его становиску и дêлахъ. На теперь подаємо почитателямъ митрополита его адресу: All' Eccelentissimo ed Illustrissimo Monsignore Guiseppe Sembratowicz, Arcivescovo di r. gr. Roma. Via della Scrofa N. 39.

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекціею Ив. Биберовича дасть єще въ Коломыê 4 представленя, именно: въ середу дня 19 (31) с. м. „*Ксантипу зъ надъ Полтвы*", комедію въ 6 ôтслонахъ, на дохôдъ емиритального фонду для артистôвъ рускои сцены; въ четверъ дня 1 л. лютого с. р. „*Гальку*", мельодраму въ 4 актахъ; въ суботу дня 3 л. лютого с. р. „*Трійцять лътъ житя шульера*", драму въ 6 актахъ; въ недêлю яко послêдне прощальне представленье „*Бъдну Марту*" на дохôдъ „Народного Дому" въ Коломыê. Ôттакъ переêде нашъ театръ до Косова, где вже въ четверъ дня 8 л. лютого с. р. ôтбудеся въ сали касиновôй перше представленье. Въ Косовê остане нашъ театръ лишь короткій часъ, тожь можна надêятись, що руска публика буде численно учащати на представленя.

— **Зъ Тысьменицê** пишутъ намъ: Наше мêсто, славне колись зъ торговлê, котра находилась выключно въ христіяньскихъ рукахъ, остатными часами пôдупало страшно. Всê ремêсники, котрыхъ у насъ можь числити на сотки, находятся нынê (вынявши хиба 50%) въ жидôвскихъ рукахъ. Передмêщане (рôльники) черезъ елементарній нещастя, що разъ-вразъ появляются, якъ огнê и повêни, зубожêли та задовжились. Єдиною дорогою спасеня для Тисьменицê буде отже товариство „Спôлка збôжева", котре, якъ знаємъ, має у насъ вскорê завязатись. Цêлею товариства єсть пôднесенье рôльництва, посередництво въ закупнê и продажи збôжа и пôдмога для бêдныхъ рôльникôвъ. Ся цêль сама за собою говоритъ и лишь бажати треба, щобы се товариство вôйшло якъ найскорше въ житье. Мусимъ таки высказати прилюдно щире „Спасибôгъ" п. М., бурмистрови, котрого головнымъ заходомъ задумали у насъ основати се товариство. Статутъ „Спôлки збôжевои" предложеный вже до зареєстрованя торговельному судови. Дай Боже, щобы нашй мêста брали собê зъ Тысьменицê примêръ, а Тисьменица щобъ устоялась въ розпочатômъ дêлê и вырвалась чимъ скорше зъ сторукои хищной лихвы жидôвскои. *І. М. О.*

— **Клясификація учениковъ въ рускôй (академичнôй) гимназіи во Львовê** за першій пôврôкъ року шк. 1882/3. Въ клясê приготовляючôй на 34 учениковъ клясификованыхъ одержали: 2 степень ôтзначаючій, 25 степень першій, 5 степ. другій, 2 степ. третый; въ Іôй а) кл. гимн. на 41 уч.: 2 ст. ôтзн., 26 ст. перш., 7 ст. др., 6 ст. трет.; въ Іôй б) кл. на 26 уч.: 3 ст. ôтзн., 16 ст. перш., 4 ст. др., 3 ст. трет.; въ IIôй а) кл. на 36 уч.: 3 ст. ôтзн., 21 ст. перш., 11 ст. др., 1 ст. трет.; въ IIôй б) кл. на 36 уч.: 4 степ. ôтзн., 18 ст. перш., 12 ст. др., 2 ст. трет.; въ IIIôй кл. на 51 уч.: 4 ст. ôтзн., 32 ст. перш., 11 ст. др., 4 ст. трет.; въ IVôй кл. на 40 уч.: 2 ст. ôтзн., 25 ст. перш., 8 ст. др., 5 ст. трет.; въ Vôй кл. на 42 уч.: 1 ст. ôтзн., 33 ст. перш., 8 ст. др.; въ VIôй кл. на 30 уч.: 5 ст. ôтзн., 20 ст. перш., 3 ст. др., 1 неклясифікованый, 1 має робити испытъ доповняючій; въ VIIôй кл. на 43 уч.: 5 ст. ôтзн., 29 ст. перш., 8 ст. др., 1 ст. трет.; въ VIIIôй кл. на 31 уч.: 2 ст. ôтзн., 24 ст. перш., 3 ст. др., 2 ст. трет. Загальна сума єсть така: въ всêхъ клясахъ було учениковъ 410; зъ тыхъ одержали степень ôтзн 33, ст. перш. 269, ст. друг. 80, ст. трет. 26, 1 неклясифікованый, 1 має доповняти испытъ.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ, що 1 л. лютого с. р. ôтбудутся другй рускй вечерницê въ комнатахъ „Рускои Бесêды" и „Союза". Позаякъ саля може помêстити заледво 100 особъ, то хотячй взяти участь въ тыхъ вечерницяхъ зволятъ постаратись скорêйше о вступнй карты у комитету театрального.

— **Въ Старômъ мêстê** выдало староство розпорядженье, що безъ окремого позволеня не вôльно збирати „колядъ" на цêли церковнй, що въ многихъ мêсцяхъ єсть единымъ жереломъ доходу на покрытье всякихъ выдаткôвъ церковныхъ. Намъ здаєся, що таке розпорядженье не конче потрêбне и певно що получене съ немалыми недогодами для нашихъ братствъ церковныхъ. Ну, але се вже мусимо пôднести яко несправедливе поступованье власти и нарушуванье нашихъ правъ, що комисарь п. Тлюкъ не приймавъ рускихъ подань, вношеныхъ въ справê „колядъ". Про се повиннôбы дôзнатись высшй власти и укоротити сю самоволю п. комисаря. (*За „Samorząd-ом"*.)

— **Зъ долиньского** пишутъ намъ: Въ ч-ê 1 „Дêла" с. р. въ новинкахъ „Зъ долиньского" подавъ п. дописуватель, будьтобы Впр. о. Кобриньскій по тôй причинê уступивъ зъ уряду, що ц. к. староста казавъ печать деканату съ трираменнымъ крестомъ заступити иншою, якъ такожъ що о. Рож. носитъ фавориты мимо приказу ординаріяту, щобы ихъ голити. Та вêдомôсть не зовсêмъ правдива и докладна. Впр. о. Кобриньскій попавъ въ неласку политичной власти зъ ншихъ причинъ и черезъ старосту п. Бараньского уступивъ зъ уряду. О. Кобриньскій, щиро любленый ôтъ всего деканального духовеньства за своє дружне и тактовне поступованье, высоко поважаный за розумне и точне веденье дêлъ деканальныхъ, за добре и повне достоиньства стереженье правъ и decorum духовеньства противъ некомпетентному вмêшуваню старосты, — не хотêвъ чинити сего, чого разъ-вразъ домагався ôтъ него п. Бараньскій, и се головна причина, чому мусêвъ уступити зъ такъ достойно повненого свого уряду. Печать деканальна съ трираменнымъ крестомъ находится такожъ въ урядê дек. калускôмъ, и нêкто симъ не соблазняєся.

— **Зъ Городенки** одержуємъ слêдуючу допись: „Въ числê 100 „Дêла" зъ 1882 въ дописи зъ Городеньского, єсть згадка про п. Мих. Ленартовича, презеса рады пов. и посла соймового въ послêднôй каденціи. Згадка та минаєся съ правдою; п. Лен. єсть ту загально, и ôтъ своихъ политичныхъ противникôвъ поважанымъ, за свêдомостею а тымъ менше за позволеньемъ его не допускаєся по громадахъ жадна мальверзація. Стараньемъ его въ повêтê городеньскôмъ продана давна дорога съ хôсномъ для поодинокихъ нивами своими припираючихъ селянъ, заложеный шпиталь повêтовый, єсть надêя на школу рôльничу въ Городенцê, то вже посвêдчає, що не дармувавъ въ соймê, а що промовлявъ въ кождôй сесіи и то неразъ, посвêдчатъ стенографичнй записки. До того и се додати мушу, що одинъ зъ послôвъ рускихъ запевнявъ мене: що п. Ленартовичъ не належавъ до тыхъ, котрй выступали враждебно противъ Русинамъ, голосувавъ за субвенціями театру руского, оперетки рускои. Прошу тй слова помêстити въ „Дêлê" а за правдивôсть тыхже заручає ôтъ кôльканайцять лêтъ съ п. Ленартовичемъ въ пріязни жіючій — *Левъ Полевый*, душпастырь Городенки." — (*Ôтъ Редакціи*. Помêщаємо допись Впр. о. Полевого съ защитою п. Ленартовича и хочемъ вêрити, що всякй неправильности въ громадахъ повêта дêются безъ вêдомости п. маршалка. — бо самыхъ фактôвъ, що такй неправильности дêются, о. Полевый не заперечуе. Однакожь мусимо взяти въ оборону нашого дописователя „Зъ Городеньского" въ тômъ взглядê, що єму свобôдно зъ руского становища судити квалификацію п. Ленартовича на заступника „рускихъ выборцêвъ" округа городеньского; свобôдно єму, яко Русинови жадати выбору посла Русина замêсть Поляка, хочбы навêть „толерантного". Задля „толеранціи" посла Поляка не можемо мы зречися выбору посла Русина. Поляки самй даютъ намъ примêръ: они не глядятъ на те, чи якій Русинъ для нихъ „толерантный" чи „нетолерантный", а всюда противъ кандидата Русина ставлятъ Поляка. Не абдикувати намъ зъ своихъ правъ и обовязкôвъ...)

— **Въ „Академическômъ Кружку"** ôтбудеся въ середу 19 (31) с. м. о 7-ôй годинê вечеромъ ôтчитъ п. В. Шараневича: „Провина и кара въ ихъ историчнômъ розвитю".

— **Именованя.** Дêйстными учителями и учительками шкôлъ етатовыхъ именованй: Том. Тымошкôвъ въ Вороблевичахъ, Ст. Опйола въ Новосêльцяхъ, Е. Морозевичъ въ Познанцê гетьманьскôй, Л. Лукасевичъ въ Великихъ Очахъ, Т. Кôндратъ въ Плазовê, Д. Демянчукъ въ Ганчевôй, Ил. Менциньскій въ Наклê, Фр. Бегенова въ Комарнê, Кар. Мариновска въ Курянахъ, Корнелія Крогульска въ Молковичахъ и Вол. Вильга при школê филіяльнôй въ Прусахъ.

— **Добра Бережаны и Нараєвъ съ прилученными** даруваръ бувъ недавно властитель гр. Стан. Потоцкій своêй дочцê Изабели, замужнôй съ гр. Романомъ Потоцкимъ, и вымовивъ собê въ актê даровизны 60.000 франкôвъ дожизненной ренты. Щобы пересвêдчитись, о скôлько користна тая даровизна для малолêтнои гр. Изабелê, установивъ львôвскій судъ краєвый президента мêста Львова адв. дра Гноиньского куратором молодои графинê. Кураторъ освêдчився за принятьемъ даровизны тыхъ дôбръ, котрй обôймаютъ 40.000 моргôвъ землê и представляютъ вартôсть що найменше 6,000.000 зр. Коли вже сю опинію куратора предложено судови краєвому, с. є. коли даровизну принято вже, внêсъ гр. Стан. Потоцкій поданье до суду въ цêли уневажненя тои даровизны, а то за згодою обохъ сторôнъ. Теперь буде мусêвъ судъ спытатись куратора о опинію въ тôй справê и цêкава впрочêмъ рêчь, чи така даровизна може бути въ загалê ôткликана. Гр. Изабеля єсть все єще тяжко хора на сильне битье серця.

— **200-лêтну рôчницю оборони Вêдня** будутъ святкувати въ Краковê дуже торжественно. Въ тôй цêли буде устроена выстава памятникôвъ штуки зъ часôвъ Собеского; дальше буде представлена въ театрê патріотична штука народна, ôтправлятся торжественнй богослуженя и буде ôткрыта на костелê Богородицê пропамятна пласкорêзьба. Шкôльнôй молодежи и народови, оглядаючимъ грôбъ Собеского, будутъ роздавати книжочку съ описаньемъ обороны Вêдня. Вечеромъ буде устроєна въ цêлômъ мêстê илюминація. На кошта устроєня того торжества призначила рада мêста Кракова 15.000 зр.

— **Калуска рада громадска** ухвалила обходити торжественно рôчницю освобожденя Вêдня и здвигнути памятникъ королеви польскому Собєскому. Свою ухвалу мотивувала рада тымъ, що мêсто Калушь завдячує Собєскому гдеякй привилеї, що ôнъ пôдъ мêстомъ боровся съ Татарами и освободивъ кôлькадесять тысячь людей зъ неволê бисурманьскои и що самъ Собескій бувъ старостою калускимъ и причинявся много до розвою торговлê и промыслу такъ въ мêстê, якъ и въ околици. Памятникъ той має бути ôткрытый дня 12 л. вересня с. р. на площади передъ парохіяльнымъ костеломъ; площадь тую названо: „площадь Собєского".

— **Въ справê пожару въ Бердычевê** выказало слêдство, що въ першихъ чотырехъ дняхъ по пожарê похоронено 280 трупôвъ. Бôльша часть тыхъ трупôвъ була спалена ôтъ головы, зъ чого видно, що нещасливй гинули стоячи. Зъ помêжь церковои трупы згинули 2 вольтижерки; зъ 13 коней лише два выратувались. Супротивъ слêдства заявили цирковй послугачê, що огонь повставъ ôтъ горшка съ жаромъ, котрый находився въ гардеробê однои вольтижерки. Люде въ цирку мусêли гинути, бо лишь єдиный выхôдъ провадивъ на двôръ и той мавъ лише пôвтретя лôктя ширины.

— (**Дрôбнй вêсти.**) Митр. консисторія позволяе збирати датки въ дек. бускômъ и холоєвскômъ на построєнье церкви въ Островê коло Перемышля. Жертвы належитъ посылати впростъ до гр. к. уряду приходского въ Островê. — Зборы репрезентантôвъ мêста Праги постановили уповажнити тамошну раду мêску, щобы застановилася точно надъ заведеньемъ паленя трупôвъ.

Вêсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Дупастырскй посады обняли: оо. Вол. Бêлиньскій яко сотрудникъ въ Соколовê и А. Витвицкій яко сотрудникъ въ Стопчатовê.

До львôвскои архіепархіи принятй: о. Зигмундъ Карповичъ зъ епархіи холмскои, пôдъ тымъ условіемъ, що пôддастьси испытамъ богословскимъ; п. Ив. Залескій, сл. 4-го року теольогіи, зъ перемыскои епархіи.

Рôчну платню дефиціента въ сумê 210 зр. одержавъ ôтъ правительства о. Ант. Максимовичъ, священикъ-дефиціентъ въ Глибицê (на Буковинê).

До обнятя посады архикатедрального сотрудника завôзваный о. Вол. Петрушевичъ зъ Бережницê. (Завêдательство тои капеляніи має ôтдатись сусêдному священику.)

Завъдательство ex currendo въ Мшанци поручено ôтдати о. Ив. Снêжиньскому зъ Игровицê.

Перемъстити на приходника въ Мшанци дек. тернопôльского рêшено о. Ант. Лихновского зъ Сêльця.

ПОСМЕРТНЙ ВêСТИ.

✝ **О. Иванъ Бêлинкевичъ**, приходникъ въ Делявê дек. товмацкого, мужь заслуженый для церкви и народа, померъ сими днями въ 61-ômъ роцê житя, а въ 33-ômъ роцê священьства. Вêчная єму память!

✝ **Леонтина зъ Цêпановскихъ Добряньска**, жена ц. к. судового адъюнкта въ Перемышли, померла дня 15 (27) с. м. въ 26-ômъ роцê житя по короткôй а тяжкôй недузê. Вêчна êй память!

— **Бурса стрыйска.** Съ кôнцемъ минувшого року, передъ Рôздвомъ, розôславъ Выдêлъ рус. Бурсы стрыйскои до Всч. Чинôвъ приходскихъ и Ч. Брацтвъ церковныхъ мêстцевостей, положеныхъ въ окрестности Стрыя, печатану ôтозву, въ котрôй представивши сумный станъ касы товариства, просивъ ВП. Родимцêвъ о „коляду" для убогои, єго опêцê повêренои молодêжи. Въ наслêдокъ сеи ôтозвы вплынули въ касу слêдуючй жертвы: Гром. Дашава и Юсиптичê на руки о. Тындюка 3·66 зр.; 2) о. Вергановскій зъ Кіевця 2·50 зр. (а то ôтъ себе 50 кр., ôтъ учителя п. Думы 52 кр., ôтъ молодêжи шкôльнои 48 кр., ôтъ Брацтва церковного 1 зр.); 3) о. Мих. Лопатыньскій зъ Побука 2·30 зр. (ôтъ себе 50 кр., зъ коляды въ Побуку 1·80 зр.); 4) о. Тршесневскій зъ Угерска 14 зр. (ôтъ себе 1 зр., ôтъ стар. Брацтва въ Угерску 4 зр., ôтъ молодшого 3 зр., ôтъ старш. и молодшого зъ Вôвны по 3 зр.); 5) о. Концюхъ зъ Лавочного коляду 1·92 зр.; 6) старше Братство въ Братковцяхъ по колядê, заохочене черезъ о. Шуховского 13 зр.; 7) о. Васильковскій зъ Могильницê 2 зр. (ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ зъ Мог. и Романôвки 1 зр.); 8) о. Юл. Соневицкій зъ Церковнои 2 зр. — Крômъ повышшихъ жертвъ зложили въ сêчню яко членьскй вкладки: о. А. Желехôвскій зъ Бережницê 1 зр., о. Ад. Калинюкъ зъ Стрыя 2 зр., о. Бêржиньскій зъ Лисятыч 3 зр., о. Головацкій зъ Кавска 4 зр., о. Концюхъ зъ Лавочного 2 зр. — Добровôльно жертвували: п. Кобляньскій 1 зр., панна А. Тр... 37 кр. — Подаючи се до прилюдноі вêдомости складає Выдêлъ всêмъ П. Т. Добродêямъ и Ч. громадамъ, котрй теплою рукою поспêшили съ датками для нашои Бурсы, щиросердечне „Спасибôгъ". Выдêлъ сподêєсь, що и въ иншихъ селахъ Стрыйщины голосъ єго ôтобеся ôтгомономъ, що и зъ иншихъ селъ доведеся получити єму коляду, и що такъ спôльными сплами въ короткômъ часê буде можь приступити до

построеня Бурсы. — Отъ Выдѣлу рускои Бурсы стрыйскои. — *Ю. Федусевичъ*, мѣстопредсѣдатель; *И. Важнянинъ*, секретарь.

— **Для рускои Бурсы въ Бережанахъ** прислали на нашѝ руки: Хв. брацтво церк. мужеске въ Свистѣльникахъ 2 зр., Хв. брацтво церк. жѣноче въ Свистѣльникахъ 2 зр., о. Г. Боднарь въ Свист. 1 зр.

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи** прислали: Хв. брацтво церк. въ Свистѣльникахъ 1 зр., Чч. Сестрицѣ въ Свистѣль. 1 зр., о. Г. Боднарь въ Свистѣль. 50 кр., Вп. Семко Витушаньскій и Вп. Петро Сипникъ зъ Свистѣльникъ по 50 кр.

— **На могилу Т. Шевченка** надославъ о. Г. Боднарь зъ Свистѣльникъ 50 кр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. О. Б. въ Т.: Въ бурсѣ Ставропигійскѣй есть 30 воспитанниковъ, 25 зъ тыхъ ходитъ до гимназіи (4 до нѣмецкои, а 21 до рускои), а 5 отдаесь ремеслу. Всѣ они учатся спѣву зъ нотъ и зъ гласопѣвця; науки исторіи рускои тамъ нема...

Учебникъ початковыхъ вѣдомостей музики и спѣву.

Подъ такимъ заголовкомъ намѣряю сего року найдальше до рускихъ великодныхъ святъ выпечатати науку музики и спѣву. До сего кроку приневолили мене многѝ запытаня зъ свѣта: чи нема якого учебника въ нашомъ языцѣ. Думаю отже, що буде се дуже на часѣ, а дальше, если выдаю рожнѝ спѣвы нотами нового систему, тожь не отъ рѣчи булобы подати також пояснення тыхъ нотъ. Сей учебникъ буде обнимати около 10 листовъ печатныхъ формату книжокъ для школъ народныхъ. Змѣстъ слѣдуючій: вступъ, ноты, пятилинійный складъ, ключѣ, переносники (Versetzungszeichen, подвышникъ — Erhöhungszeichen, обнижникъ — Erniedrigungszeichen, отказникъ — Widerrufungszeichen), протяжность тоновъ (стойность нотъ, точка-продовжниця, каблукъ, тактъ, даванье такту, пауза, темпо, выраженя и знаки змѣняючѝ темпо), сила тону (наголосъ такту, выраженя и знаки, якими зазначуеся натискъ на одинъ тонъ або цѣлу наступу тоновъ), степенѣ, промѣжки (Intervalle), переверненье (Umkehrung) промѣжокъ, степенницѣ (Tonleiter, діятонична, ен наклоненье — Tongeschlecht, ладъ — Tonart, гласы церковнѝ — Kirchentonarten, хроматична, енгармонична), зазначенье ладовъ, прикрасы музикальнѝ, рожнѝ пояснюючѝ знаки и скороченя при писаню нотъ, акорды самостойнѝ (первѣстнѝ: тройзвонъ — Dreiklang, септимовый и ноновый акордъ, походнѝ акорды), случайнѝ акорды (придержка — Vorhalt, выпередка — Vorausnahme, органный пунктъ — Orgelpunkt, переходнице — Durchgangsnoten), сповзвучность (Consonanz) и роззвучность (Dissonanz), подготовка (Vorbereitung) и розборка (Auflösung) роззвучностей. Додатокъ: вправы до спѣву: А) Промѣжки, Б) Пѣснѣ въ одинъ голосъ, въ два, въ три и чотыри голосы.

Выпечатанье сего учебника въ 1000 примѣрникахъ буде стояти надъ 400 зр.; на се маю капиталикъ 1.50 зр... Удаюся отже съ умыльною просьбою до П. Т. Родимцѣвъ-Русиновъ, щобъ ласкаво спромогли мене предплатою и тымъ самымъ уможливили выданье учебника. Предплата така стоитъ на одинъ листъ печатный **7 кр.**; всѣхъ листовъ почислено 10, отже на цѣлый примѣрникъ съ **5 кр.** на пересылку — **75 кр.** Половина доходу пойде на „Бурсу для рускихъ дѣвчатъ“ въ Перемышли, тожь не посмѣю ограничити щедролюбивости Русиновъ-патріотовъ. Зброшурованый примѣрникъ о много дорожше буде стояти. Предплату прошу складати до 1 марця (н. ст.) на руки *Ивана Кипріяна, слухача IV-го року богословія въ Перемышли.*

Курсъ львовскій зъ дня 27. л. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 —	296 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	166 —	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 90	98 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 90	98 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 70	101 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 ·
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 48	9 58
Подвимперіялъ	9 74	9 86
Рубель россійскій срѣбный	1 53	1 63
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 35	59 10
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Есть до замѣны парохія **Олексинцѣ** съ прилученими Шершеновцѣ, дек. скальского, пов. борщѣвского, за парохію хочбы горшу, але о однѣмъ селѣ и однѣй церквѣ задля старости и немочи приходника. Дотація Олексинець: 90 моргѣвъ орного доброго поля, опалъ зъ лѣса церковного, вольне мливо и 198 зр. 98 кр. конгруы. Патронъ жидъ. Недостаѣ лишь будынковъ парохіяльныхъ. Першеньство до замѣны маютъ Всч. оо. священики зъ поблизькихъ деканатовъ. Порозумѣтися можна письменно.

Выйшовъ вже и можна набути во всѣхъ книгарняхъ

Zbiór pieśni

рускихъ, украиньскихъ и коломыйокъ,

уложеныхъ на фортепянъ черезъ

Винкентія Рихлинга.

Цѣна 80 кр.

Збѣрникъ сей, уложеный на взоръ попередно выданого *Збѣрника улюбленыхъ краковякѣвъ* (цѣна 1 зр.), отзначуеся тою самою старанностею такъ выбору якъ и самого выданя. 3—3

Юлій Вильдтъ

книгарь въ Краковѣ.

Змѣна льокалю.

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробовъ

М. В. ТАУБЕРЪ

во Львовѣ, ул. Сикстуска, ч. 6

принимае рѣзьбу печатокъ и вензелѣвъ на рожномъ металю, такожь направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробовъ **по умѣреныхъ цѣнахъ.**

Замовленя зъ провинціи выконуе точно. Кореспонденція руска.

Великій выборъ

найновѣйшихъ

кризъ до обшитя суконь, краватокъ, ковнѣровъ коронковыхъ, стяжокъ - оксамитокъ, намѣтокъ балевыхъ, вахлярѣвъ, шнуровокъ французскихъ, рукавичокъ праскихъ и много иншихъ модныхъ артикуловъ

3—6

поручае торговля

Шилингъ & Штельцеръ

(Schilling & Stelzer)

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБОТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

по́сля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товаровъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѝ взгляды Впч. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѝ замовленя выконуются въ найкоротшомъ часѣ. (7—12)

КАЛЕНДАРЬ СТѢННЫЙ

на рокъ 1883.

коштуе **20 кр. а. в,**

съ почтовою пересылкою **22 кр. а в**

Можна получити въ торговлѣ

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, ул. вірменьска, ч. 6 (напротивъ „Народного Дому“).

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареестроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы довговѝ, точно по дневномъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листовъ**, купоны **листовъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѝ вкладки:**

а) на **книжки щадничѝ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче отдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнниѝ ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѝ и ремѣсничѝ и всякѝ предметы, маючѝ цѣнность. (2—?)

Бюро Заведеня въ власномъ домѣ при улицѣ Орменьскоѝ н-ръ 2, на I-омъ поверсѣ.

Антика
подъ „Звѣздою“

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ
поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на грудн. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., повъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., повъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного рососу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рожныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рожными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
повъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторовъ: Бсядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матеи Якубовского отзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанѝ:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катаровъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентовъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для рекопвалесцентовъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звой 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѝ зерната Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючій жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею по́сля принесу B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубовъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порость и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкѝ
власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на отмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѝ выробы Зарга,
рожнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладовъ хирургичныхъ и матеріяловъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЙ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ антикахъ Галичины и Кракова, якъ також въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

ФАБРИКА ДЗВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничѣй, якъ також признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляе якъ найскорше подъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впрещ. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(3—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

Львовъ, улиця Галицка, ч. 16

поручаютъ свой

Магазинъ товаровъ модныхъ мужескихъ, складъ мужеского бѣля, куфровъ и всякихъ потребъ до подорожи, приборовъ тоалетовыхъ и мысливскихъ, якъ також **товаровъ галантерійныхъ** и т. д.

Рѣвночасно поручаютъ свой **складъ и фабрику рукавичокъ, бандажевъ и выробовъ рукавичныхъ** при той улици подъ ч. 19.

Майже 100-лѣтне существованье тои фирмы служитъ за найлучшу поруку. (3—5)

„МЕРТВѝ ДУШЕ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскоѝ.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 7. Львôвъ, Четверъ 20 сѣчня (1 лютого) 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Бібліотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Бібліотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Бібліотеки:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Бібліотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

ПОЛИТИКА ОСТЕНТАЦІЙ И ЄИ НАЙНОВѢЙШЕ ДѢЛО.

(Суспôльно-политична програма сполученои лѣвицѣ.)

(Конець.)

Коли въ бурливыхъ фаляхъ 1848 року розбилася стара, въ собѣ консеквентна и отверто реакційна политика Меттерниха, почалася въ Австріи нова доба, нова политика. Розумѣвся, чимсь абсолютно новымъ она не могла бути, але мусѣла бути, такъ якъ и всяка друга политика, выплывомъ существующихъ суспôльныхъ обставинъ, выпадковою активныхъ суспôльныхъ силъ. Такими активными силами, котрй тогды могли входити въ рахунокъ, була въ одного боку бюрократія, выхована системою Меттерниха, зъорганизована сильно, звязана съ собою и съ дотеперѣшною системою тысячными интересами; въ другого боку стояла шляхта, представителька великихъ историчныхъ традицій и великихъ грунтовыхъ маетностей, хочь и пôдтята въ данôй хвили внесеньемъ панщины, пôдкопана въ своѣй повазѣ розбудженымъ рухомъ демократичнымъ, а затымъ на разѣ знеохочена а подекуды й зруйнована. Третимъ чинникомъ бувъ именно той рухъ демократичный, були люде нѣбы новй, съ западно-европейскими окликами на устахъ, говорячй разъ въ разъ про людъ, его добро, его идеалъ и т. д. и домагаючйся въ его имени новыхъ людовыхъ порядкôвъ. Ктожь були тй новй люде, котрй евентуально въ боротьбѣ мѣжь бюрократією а аристократією могли мати рѣшаючій голосъ? Се були першй представителѣ мѣщаньства, котрй ту, такъ якъ и всюды говорячи о народѣ — говорили тôлько о собѣ. Очевидна рѣчь, що сила ихъ тогды була еще невелика и що на разѣ всѣ шансы побѣды були по сторонѣ бюрократіи. Наступила въ конечности реакція, котра найлѣпше показала, що демократизмъ 1848 року въ Австріи не мавъ глубокого корѣня въ народѣ, що бувъ тôлько хвилевою остентацією.

Але пôдчасъ бюрократичнои реакціи шансы почали змѣнятися. Бюрократія, доводячи свою систему до крайныхъ консеквенцій, почала чимъ разъ бôльше дискредитувати ви, мѣщаньство змагалося въ силу и значенье и почало чимъ разъ смѣлѣйше вытягати руки по власть, чуючи, що пунктъ тяжкости переходитъ на его сторону. Съ початкомъ 60-тыхъ рокôвъ оно й справдѣ взяло власть въ свои руки. Тôлькожь сталося се далеко не такъ голосно, не такъ остентаційно, якъ робилось въ 1848 р., — тутъ не потрѣбно було богато крику — факты говорили самй за себе. Перемѣна, яка зробилася въ Австріи въ початку 60-ыхъ рокôвъ, була безмѣрно важнѣйша всего того, що робилося въ 1848, — була сповненьемъ того, що тамъ було еще лишь бажаньемъ. Бюрократія и буржуазія помѣнялися ролями, пôшли рука объ руку. Буржуазія унаслѣдила ôтъ бюрократіи централистичну систему правленя и не думала ви змѣняти, а тôлько прикрасила се все парляментарными формами и голосными либеральными фразами. Говоренье о народѣ и его идеалахъ урвалося, а его мѣсце заступили бесѣды о державѣ, ви цѣлости и ви интересахъ. Черга остентацій прійшла теперь на шляхту. И ось заразъ въ 1861 роцѣ во всѣхъ свѣжо скликаныхъ соймахъ краевыхъ бачимо цѣкавый фактъ — шляхта всюды кокетує съ представителями селяньства, стараєся о залагодженье давныхъ спорôвъ, о выдуте давныхъ уразъ; всюды идутъ живй розправы о покôнченю индемнизацій и сервитутôвъ, агитаціи выборчй съ очевидною цѣлею — накинути простому народови дѣдичѣвъ и шляхтичѣвъ за представителѣвъ въ парляментахъ. Шляхта „братаєся“ съ хлопами, т. е. остентаційно высуває на верхъ свою „єднôсть“ и солидарнôсть съ сельскимъ людомъ, щобъ зашахувати всевладне мѣщаньство. Се була друга важна фаза въ розвою австрійскои политики остентацій.

Зновъ минуло звышь пôвтора десятка лѣтъ. Централистичне мѣщаньство, банкиры, адвокаты и великй промысловцѣ держали власть въ рукахъ и въ вôльна, самыми консеквенціями своеи системы доводили державу до розстрою и руины. Дефицитъ взмагався, недоволенье и національнй споры заострювалъ, змѣна висѣла въ воздусѣ. Она й наступилъ наступленьемъ министерства гр. Таффе. Либеральный централизмъ мусѣвъ выпусти власть въ рукъ; нова система выписала на своѣмъ прапорѣ поєднанье народностей на доставѣ автономіи и поєднанье антагонизвъ клясовыхъ при помочи суспôльно-политичного законодавства. Першй кроки практичнôи системы бачили и слѣдили мы уважно. На пôдставѣ того, що она доси зробила, можемо сказати напевно, що нова система не естакою важною перемѣною политики держави, за яку она радо выдаєся. Стара исторія въ 60 тыхъ рокôвъ повторяєся. Аристократія, йшовши до власти, такъ само якъ тогды мѣщаньство, не хоче перемѣняти до самыхъ основъ централистичну систему бюрократину, а вдоволяєся гдеякими поверховными змѣнами, случайными уступствами и фразами та обѣцянками. Голошена до недавна єднôсть та солидарнôсть люду съ шляхтою починає чимъ разъ замѣтнѣйше счезати, — у щирѣйшихъ и прямодушнѣйшихъ прорывается навѣть деколи слôвце о тôмъ, що вся тая згода и солидарнôсть — гарна въ теоріи, але до ви практичного переведеня у шляхты нема анѣ слѣлости анѣ доброи волѣ, — однымъ словомъ, шляхта дôйшла до власти, тожь очевидно для неи минула потреба остентаційнои политики.

Тымъ наглѣйшою показуєсь тая потреба для усуненого ôтъ власти мѣщаньства, для либерально-централистичнои лѣвицѣ. По основнôмъ здискредитованю ви политичнои системы осталось ѣй або капитулювати, покинути самолюбну клясову политику остентаційну и покинувши партійнй суперечки, приложити руку до щирои працѣ надъ добромъ народа, бути подекуды иниціяторомъ, а бодай корективою дѣлань правительства — або ступати дальше дорогою остентацій. Она выбрала се послѣдне. Почуваючи, що министерство гр. Таффе задумує выступити съ проектами уставъ суспôльно-политичныхъ, лѣвиця рѣшила не дати выпередитися правительству и якъ найскваплнѣйше внести свою „суспôльно-политичну програму“, ôтозватися нею до народа, и, розумѣвся, повыскавши собѣ симпатію, зашахувати правительство. Очевидно, що о доброту самои програмы тутъ не ходило, — головна рѣчь була — не щадити фразъ и обѣцянокъ. Сама основа програмы нехай собѣ буде, яка хоче, божь, звѣстне дѣло, „народъ, der grosse Lümmel, за шумными фразами и обѣцянками не розбере нѣчого и съ цѣлою силою полѣзе по грушки на верôбѣ“. Такй мусѣли бути думки сполученои лѣвицѣ при укладаню сеи програмы, — инакше она булаб съ сама постыдалася ви, булаб побачила ви суперечности и смѣшный контрастъ мѣжь величезнымъ замахомъ обѣцянокъ а дрôбонькимъ ударомъ самого практичного содержаня програмы. „Практичный соціялизмъ“, „честнй експерименты“, „бôльше и певнѣйше“, — отъ якй фразы закидає сполучена лѣвиця якъ удочку для спôйманя робôтникôвъ и селянъ; тôлько що гачокъ тои удочки зовсѣмъ не такій смачный, якъ приманка: примусовй асоціяціи дрôбныхъ промысловцѣвъ, примусова асекурація фабричныхъ робôтникôвъ, примусовй звязки рободателѣвъ для взаимного убезпеченя на случай нещасть (с. в. не для забезпеченя робôтникôвъ и ихъ родинъ въ случаю нещасть въ фабрикахъ и копальняхъ, бо коли при такôмъ нещастю згине або окалѣчѣе одинъ-десятый робôтникъ, то се, по думцѣ нашихъ народолюбныхъ либералôвъ, властиво нещастье не для робôтника и его родины, але для роботодателя), а въ кôнци статистичне выслѣдженье стану рôльництва и малозначуча змѣна уставы о убогихъ. И се має называтися суспôльно-политичною програмою! Невдала копія Бисмарковыхъ суспôльно-политичныхъ проектôвъ, противъ котрыхъ нѣмецкй либералы такъ завзято воюютъ, має послужити дошкою ратунку для либералôвъ австрійскихъ. И що найцѣкавѣйше: стара централистична система лѣвицѣ выступае ту навѣть въ автономичнôй маецѣ! „Ohne Staatshilfe!“ твердятъ нашй либералы,— „die Freizügigkeit des Arbeiters soll gewahrt werden“, — а мѣжь тымъ въ кождôй точцѣ бачимо „примусъ“ и то примусъ державный, уряджуванье суспôльности пôсля одного шабльону. „Dieses autonome Princip, welches zwar den Zwang voraussetzt, aber dessenungeachtet auf der Selbsthilfe beruht“ — тй на серіо сказанй слова Neue freie Presse дуже добре характеризуютъ всю суперечнôсть и дволичнôсть цѣлои програмы. Такъ и хочеся сказати съ вѣденьскимъ „Figaro“: „Hier wird rechts gefahren und links ausgewichen“.

Яка буде доля „суспôльно-политичнои програмы сполученои лѣвицѣ“ въ вѣденьскôй

Оглядъ суспôльнои працѣ

Русинôвъ австрійскихъ въ роцѣ 1882.

„Громада великій чоловѣкъ!“
Народна приповѣдка.

(Демократизмъ рускаго народу. Потреба громаднои працѣ у Русинôвъ. Першй рускй институты и товариства, ихъ цѣль. Причины малого успѣху суспôльнои працѣ Русинôвъ. Потреба щорôчного огляду тои працѣ. Ставропигійскій Институтъ. Его минувшôсть а теперѣшна дѣяльнôсть. Народный Дôмъ. Его початокъ и задача. Дотеперѣшнй успѣхи и дѣяльнôсть въ 1881 р.)

Нашому народови рускому судила доля мѣжь всѣми славяньскими по волѣ, чи по неволѣ стати наскрôзь демократичнымъ. Ôтцурались его высокородній князѣ и вельможѣ, ôтчужились ôтъ него архіереѣ. Зôстався тôлько самъ пень, та хочь втративъ свои верхнй вѣти, а всежь таки стоитъ несхитный, непоборимый и щоразъ новй выпускае парости. Перебувъ ôнъ всѣляке лихолѣтье и устоявъ до нынѣ незрушимый, выробивши собѣ у вѣковôмъ досвѣдѣ неоцѣнену максиму: Громада великій чоловѣкъ! Таку девизу поставивъ на своѣмъ стягу нашъ народъ-простолюдинъ, якою нынѣ дрôбнй культурнй єдиницѣ ростутъ у велику могучôсть, якою народы поступаютъ и двигаются въ культурнôмъ розвою. Для насъ тымъ дорожшою повинна бути та девиза, позаякъ не маючи нѣ вельможь, нѣ грошевитыхъ меценатôвъ, тôлько громадною працею можемъ добитися приналежного середъ иншихъ народôвъ становища. Тôлько громадна праця може Русинôвъ подвигнути зъ дотеперѣшного упадку и пониженя, оживити и скрѣпити нашй силы до борбы за нашу народну самостôйнôсть.

Зъ поконвѣку народъ нашъ въ житю суспôльнôмъ слѣдувавъ ствердженôй вѣковымъ досвѣдомъ своѣй засадѣ, сполучаючи свои силы до громаднои працѣ, а коли Русинамъ австрійскимъ засіяла зôрниця свободы конституційнои, живо взялись тогдашнй патріоты рускй до засновуваня рускихъ институтôвъ и товариствъ, щобъ тымъ способомъ подвигнути упавшій народъ. Сполученьемъ громадныхъ силъ здвигнено „Народный Дôмъ“, основано товариство „Галицко-руска Матиця“ и „Головна Руска Рада“ съ многими филіяльными радами по краю и тымъ способомъ положено пôдвалины до ôтродженя Русинôвъ австрійскихъ. Выданй въ 1867 роцѣ законы о товариствахъ и згромадженяхъ еще хосеннѣйше подѣлали на розбудженье суспôльнои працѣ Русинôвъ, бо ôтъ того часу съ кождымъ рокомъ повставали новй товариства и институціи народнй. Нынѣ маємо вже поважне число рускихъ институтôвъ и товариствъ, котрй поставили своею цѣлею зберегати руско-славяньскій обрядъ, пôддержувати и розвивати руску народнôсть, плекати питому руску словеснôсть, ширити просвѣту и моральнôсть и пôдносити добробытъ матеріяльный селяньства и мѣщаньства, розбуджувати свѣдомôсть національну рускои интелигенціи; вилывати на выхованье молодежи рускои въ народнôмъ дусѣ и т. и. Треба признати, що такою суспôльною працею съ пôдмогою численныхъ товариствъ и институтôвъ осягнули мы значнй успѣхи въ розвою нашои народности, однакъ и се годѣ промовчати, що въ тôй дѣяльности не доставало по бôльшôй части органичного пляну, ôтповѣдної енергіи и яснои свѣдомости народнои. Тй хибы причинилися въ значнôй части до того, що нашй товариства та институты не осягнули такихъ успѣхôвъ, якй бы могли ôтповѣдно до силъ своихъ зробити, а тымъ способомъ не подвигнули народныхъ дѣлъ такъ, якъ того вымагаютъ народнй потребы.

На сторожи суспôльнои працѣ Русинôвъ повинно стояти руске дневникарство, розъяснати и розвивати програму и плянъ органичнои працѣ суспôльнои, а нотуючи успѣхи нашихъ институтôвъ и товариствъ, повинно вылявляти хибы и недостачѣ, а указувати на потребы народнй, якй моглибъ заспокоити рускй товариства. Приймаючись за сей оглядъ суспôльнои працѣ Русинôвъ австрійскихъ въ 1882 р., мусимо зъ горы заявити, що образъ нашъ буде въ многôмъ неповный. Репертуаръ суспôльнои працѣ Русинôвъ находится въ трудномъ положеню вже зъ того поводу, що лишь гдеякй рускй товариства подаютъ щорôчно точнй справозданя печатнй зъ своеи дѣяльности; по бôльшôй же части и тй справозданя недокладнй и неповнй. Мимо тыхъ перепонъ сповняємо свою повинnôсть въ надѣѣ, що рускй институты и товариства на будуще будутъ або окремо або въ часописяхъ нашихъ подавати вѣсти и справозданя рôчнй о своѣй дѣяльности, а тымъ подадутъ змогу переведеня органичнои працѣ въ нашôй суспôльнôй роботѣ.

На чолѣ рускихъ институцій и товариствъ стоитъ старинный Ставропигійскій Институтъ, котрый повставъ зъ братства при церквѣ Успенія Пр. Б., затвердженого 1586 р. царгородскимъ патріярхомъ Єремією, а надѣленого 1593 р. титуломъ и привилеями патріяршои Ставропигіи. Сей институтъ мае блискучу минувшôсть и повагу столѣтій за собою. Основавши друкарню (найдавнѣйшу зъ существующихъ въ цѣлôй Славянщинѣ) и завѣвши взôрцеву высшу школу, згромадивъ около себе Ставропигійскій Институтъ найзнаменитшихъ тогдашныхъ ученыхъ Русинôвъ и бравъ участь во всѣхъ важнѣйшихъ справахъ религійного, наукового и народного житя цѣлои Руси. Институтска друкарня выдавала чи мало богослужебныхъ, поучаючихъ и науковыхъ школьныхъ книгъ, цвитуча школа Ставропигійска образувала молоде поколѣнье оборонцѣвъ рускои народности и выдала знатныхъ на свôй часъ людей, а братство Ставропигійске прійманочи въ члены вѣрныхъ своѣй народности сынôвъ Руси, стало осередкомъ, котрый надававъ злученымъ Русинамъ-единицямъ морального могучества, такъ що и высокй володарѣ съ поважаньемъ корились передъ Ставропигійскимъ Институтомъ. Пôсля того розцвѣту пôдупавъ Ставр. Институтъ въ XVIII ст., а зъ того упадку почавъ на ново двигатися съ загальнымъ ôтродженьемъ Русинôвъ австрійскихъ. Окрôмъ новоукрашеной и ôтреставрованои церкви и пяти каменицъ (такожь перестроеныхъ и зреставрованыхъ), удержуе Институтъ друкарню, книгарню и бурсу для убогихъ ученикôвъ.

Не можемо тутъ нѣчого докладнѣйшого сказати о станѣ майна институтского, понеже въ Временнику Ставропигійского Института на р. 1883 находимо лишь выказъ обороту касового фондôвъ стипендійныхъ и запомогъ, що зôстаютъ пôдъ управою Института, а станъ майна институтского не выказаный, такъ якъ то давнѣйшими лѣтами було въ звычаю. Зъ наведеного выказу дôзнаємся, що Институтъ орудуе капиталомъ стипендійнымъ и запомоговымъ рôжныхъ фундацій въ скôлькости 44.889 зр. 25¼ кр., однакъ не всѣ ще фундаціи введенй въ житье. Зъ того капиталу надѣливъ Институтъ въ р. 1881 студентôвъ университетскихъ и гимназіястôвъ стипендіями и запомогами въ скôлькости 992 зр. 89½ кр., а рускимъ бурсамъ и товариствамъ выплативъ 284 зр. 28 кр.

Накладова дѣяльнôсть Института проявлялася въ уплывшôмъ роцѣ досыть слабо (подôбно якъ и въ попередныхъ), бо не выказано нѣчого бôльше крôмъ Молитовника для дѣтей, Временника та читанокъ для школъ народ-

радѣ державнôй, — сего не знаємо. Се тôлько можемо напевно сказати, що навѣть въ найлѣпшôмъ разѣ практичнѣ єи результаты не будутъ великѣ. Не говорячи вже о дѣйстныхъ реформахъ, намъ здаєся, що она, яко дѣло не щирои волѣ, не правдивого народолюбства, але тôлько политичнои остентаціи, не буде мати въ собѣ навѣть на тôлько атракційнои силы, щобъ згромадити докола себе сильне суспôльнополитичне сторонництво. Она останеся парляментарнымъ словомъ и бôльше нѣчимъ, — народови ôтъ неи не буде нѣ зимно нѣ тепло. Але яко фактъ парляментарного житя и розвою въ Австріи она все таки має певну вартôсть. Она була першою, хочь и невдалою и нещирою пробою — ввести на арену австрійского парляментарного житя въ цѣлу товпу питань національныхъ, конфесійныхъ и администраційныхъ—велике пытанье соціяльне. Разъ выведене на тую арену, оно вже не вступится зъ неи. Програма лѣвицѣ выкине програму правицѣ — може бути, що такъ само нещиру и остентаційну, якъ она сама, але все таки суперечнôсть тыхъ двохъ програмъ розбудитъ оживленѣ бесѣды, розрушає мысли, найде ôтголосъ и въ самôмъ народѣ. А се буде „початкомъ кôнца“ австрійскои политики остентацій.

ДОПИСИ.

Ôтъ Городка.

(*Громада Добростаны.*) (*Конецъ.*) Такъ скôнчився довголѣтный спôръ громады съ дворомъ на дôткливу некористь слабшои стороны, се єсть громады, а зверхъ того довѣвъ єи бытъ матеріяльный до крайнои руины. Хоть бо не маємъ пôдъ рукою результатôвъ конскрипціи худобы зъ р. 1869 и 1880, зъ ôтки моглибы мы найавтентичнѣйше доказати се цифрами, то мимо того пôсля власного нагляду можемо смѣло сказати, що сегодня въ сѣй громадѣ нема и третои части тои худобы, яка находилася до послѣднои великои екзекуціи войсковои (р. 1872). А уважали мы за потрѣбне навести тутъ тыхъ кôлька фактôвъ разъ задля зъилюстрованя бодай на сѣмъ однôмъ случаю напруженыхъ ôтношень межи громадою — дворомъ, якѣ у насъ съ малыми ôтмѣнами можна часто подыбати, а ôттакъ и задля того, бо пôсля нашои гадки лишь по причинѣ наведеныхъ строгихъ мѣръ административныхъ, якѣ практикувались и въ гдекотрыхъ другихъ зъ наведеныхъ громадъ, выробився въ громадѣ той духъ безвзгляднои негаціи авторитету высъ краєвыхъ властей, а въ дальшôй консеквенціи запеклои опозиціи супротивъ всякихъ институційныхъ та автономичныхъ институцій. Въ иншій спôсôбъ годѣ булобы толкувати тую дивну и въ своѣмъ родѣ не цѣкаву прояву, що кôлька громадъ — рженыхъ не въ якихъ тамъ темныхъ горь або дикихъ безвѣстяхъ, але заледви кôльмиль ôтъ столицѣ краю ôтдаленыхъ — здуси черезъ двайцять лѣтъ житя конституного опертись принятю конституціи.

Давнѣйше всѣ на початку поданѣ громадуважали чисто польску громаду Родатичѣ, ижену пôдъ самымъ Городкомъ, за свого водира и часто покликувались на ви авторетъ. Але родатицкѣ Поляки були однѣ зъ ших громадъ, котрѣ кôлька рокôвъ тому уституовалися. Сей свôй крокъ аргументува они въ той спосôбъ: No, to Rusnaki nie chcą wybierać rady, bo się boją, zeby nie było Rusi, ale my nie potrzebujemy mieć strachu ps Polscą, bo my Poloki, — и выбрали раду градску. Ôттакъ були Добростаны найôбольше и найповажнѣйшою громадою межи громами „ребелянтами“.

Городецке староство выпотребувало всѣ як лишь мало средства такъ лагôднѣ якъ стрѣ, по кôльканайцять разъ высылало своих комисарѣвъ, котрѣ то намовами то угрозам старалися переломити упôръ тыхъ громаь, але всѣ ихъ заходы оказувалися безуспѣшными. Спершу назначувано имъ вôйтôвъ зъ осередъ самыхъ громадянъ, пôзнѣйше, для дôхливѣйшои „кунѣрації“, накидувано имъ их зъ подальшихъ мѣсцевостей, якъ Городокъ и нôвъ, куда мусѣли громадяне въ кождôй ордцѣ урядовôй удаватися. Такѣ тяганины и юволочки навкучились нарештѣ меншимъ громадамъ и они вволили волю напираючого нанихъ староства, такъ що съ кôнцемъ р. 1881 лишились були ино чотыри громады (Добростаны, Воля Добростаньска, Залуже и Стронна). Тогды намѣстництво розписало конкурсъ на вôйтôвъ для сихъ громадъ, а коли надмѣрѣ сурдутовѣ вôйты стали що мѣсяця стягати зъ нихъ свою платню та докучати имъ всякими драчками, пôддались наконець и тѣ громады съ выняткомъ Добростанъ, котрѣ оперлися всѣмъ до теперь ужитымъ средствамъ примусовымъ и репрезентуютъ сôбою одну-однѣсеньку неуконституовану громаду либонь чи не на цѣлу Галичину.

Вôйтъ наданый намѣстництвомъ сѣй громадѣ не мешкає въ самôмъ селѣ, где не найшовъ догôднои для себе хаты, але въ сусѣдньôй кольоніи Бѣлагора (Вайсенбергъ) и выбравъ зъ громады за свôй урядъ и помешканье за одинъ рôкъ надъ 600 зр. Такъ само и оглядачь умерцѣвъ наданый имъ въ сеи нѣмецкои кольоніи. Староство пробовало такожь и того способу, що кождому громадянинови управленому до голосованя доручувало завôзванье на певный день и годину для переведеня выбору рады громадскои. Але громадяне зложили на купу всѣ тѣ завôзваня та ôтослали назадъ до староства съ заявленьемъ, що громада того не пріймаєся. Вправдѣ сейчасъ замкнено до арешту депутата, що ôтносивъ тѣ „Форлядунки“, але се нѣчо не помогло. Тогды староство завôзвало кôльканайцять мешканцѣвъ громады (якъ священика, лѣсничихъ, побережникôвъ, шинкарѣвъ и иншихъ слугъ двôрскихъ) и они пôдъ проводомъ комисаря выбрали 18 радникôвъ зъ помѣжь громадянъ, але анѣ самѣ выбранѣ анѣ тымъ менше громада не узнає ихъ за свою раду.

Коли запытати якого Добростанця: чому не выбираютъ рады, то урядникамъ и иншихъ „панамъ“ такъ ôтповѣдаютъ: „Або намъ такъ зле, що не маємъ рады? Теперь маємо йно одного вôйта тай єму одному ставимо могоричь, якъ робитъ намъ яку справу, а якъ буде 18 радникôвъ, то требабы имъ всѣмъ залити горло, хотѣвши що зорудовати“; або: „Най намъ паны ôтдадутъ нашѣ лѣсы и пасовиска, то выберемъ раду; тай когожь будемъ выбирати на радникôвъ, коли всѣ мы були каранѣ по арештахъ? Абожь тымъ громадамъ лекше ôтдыхаєся, що маютъ и рады громадскѣ, и рады шкôльнѣ, и комитеты парохіяльнѣ, и великѣ школы съ дзвôнками, и панôвъ „научицелѣвъ“, и оглядачѣвъ до умерцѣвъ и всякихъ касіерôвъ та ассесорôвъ?“ — А межи собою говорятъ: „Не выбираймо рады, бо на насъ все стоитъ, мы всё запинили, а якъ ще й мы пôддамо, то ажь тогды паны навернутъ панщину и буде Польща.“ И дивна рѣчь, що недавнѣ ихъ товариші-опоненты, котрѣ що ино уконституовались, утверджуютъ ихъ въ тôмъ нерозумнôмъ переконаню и загрѣваютъ до дальшои опозиціи, додаючи ôтъ себе: „Абожь намъ хоть дрôбокъ лекше зробилось ôтъ того часу, якъ маємъ раду? Якже ще и вы пôддастеся, то ажь тогды буде всѣмъ громадамъ загибель.“ А въ чѣмъ именно тая въ ихъ фантазіи уроєна загибель залежитъ, сего и они самѣ не вмѣютъ гаразд означити, но мимо того страхаются та лякаются ви, якъ непричкомъ дурнѣ дѣти мальованого чорта.

Передъ кôлькома роками посылали депутацію до п. намѣстника, щобы розвѣдати, чи то дѣйстно єсть таке право „цѣсарске“, щобы громады „єкзомъ“ выбирали рады, бо межи ними удержуєся до теперь се дивоглядне переконанье, що се не єсть воля монарха, а лишь вытребеньки самыхъ панôвъ, котрѣ хочутъ въ такій спосôбъ згодомъ - перегодомъ завести Польщу. Намѣстникъ тогды съ ними коротенько говоривъ (якъ оповѣдали депутаты) и лишь накивавъ имъ пальцемъ, щобы выбрали раду, бо буде бѣда. Але громада таки своє товче: „мы того не пріймаємося“...

Теперь, якъ зачуваємо, намѣстництво дало староству остаточный речинець до уконституованя Добростанъ до кôнця сего року (1882) *) Староство же съ своєи стороны загрозило громадѣ, що єсли до нового року не выбере рады, то муситъ заплатити 600 зр. кары, зверхъ того заразъ съ початкомъ року зложити на вôйта и присяжныхъ 800 зр., а на громадскій дôмъ 1000 зр. Якъ и коли тая цѣкава справа съ сею громадою скôнчится, годѣ теперь сказати, но въ кождôмъ случаю не залишимо въ своѣмъ часѣ подати о нѣй звѣстку.

Очевидна рѣчь, що громада, котра перенесла на собѣ стôлько и такъ тяжкихъ каръ административныхъ, не може бути въ добрôмъ бытѣ матеріяльнôмъ. Се одно хиба повздержало громадянъ ôтъ крайнои руины, що мимо тыхъ всѣхъ злиднѣвъ не залѣзли въ банковѣ довги; ôткидаючи бо въ недовѣріємъ всякѣ пожички та запомоги урядовѣ въ тяжкихъ рокахъ имъ предкладанѣ, не хотѣли зъ тои самои причины повѣрити ущасливляючимъ шансамъ банковыхъ пожичокъ та не дались заманити золотыми обѣтницями проворныхъ „банкарѣвъ“. Попри тôмъ всѣмъ маючи добрѣ зарôбки въ лѣсахъ, Добростанцѣ крѣпко пютъ горѣвку и єсть межи ними богато заливайкôвъ, якъ показуе слѣдуючій сумный случай: два господарѣ возили до горальнѣ въ Канабродѣ дрова и набравши тамъ въ путню єще горячои парухи, такъ ви наклюпалися, що одинъ зъ нихъ заѣхавши домôвь, ледви здужавъ залѣзти за пѣчь и тамъ невдовзѣ умеръ, а другій вже й не змôгъ заѣхати до себе, але таки въ дорозѣ сконавъ. Съ просвѣтою стоитъ такожь дуже лихо, бо на звышь 200 дѣтей до школы обовязаныхъ ходитъ заледви 20 хлопцѣвъ до нужденнои дякôвки. А о зъорганизованю школы нема що людямъ и говорити, бо они того очевидно — не пріймаются. Найдивоглядньйшою же рѣчею єсть мабуть тое, що на цѣле такъ велике село єсть всего на всего три керницѣ питнои воды, а именно одна на попôвщинѣ, одна въ дворѣ, а третя въ громадѣ. Колижь сказати Добростанцямъ: „Гей вы недбалюхи, чому не выкопаєте собѣ кôлька керниць, щобы завсѣгды мати здорову та свѣжу воду до питя, а не воду зъ ставу, котра пригожа хиба для гусей та качокъ, а не для людей“ — то они маютъ готову ôтповѣдь: „Нашѣ дѣды и батьки пили воду зъ ставу, тай мы будемъ ви пити, а паны — дай имъ Боже здоровля — бодай намъ того не жалуютъ!“

Отъ, дивнѣ люде Добростанцѣ — тай тôлько.

Круглый.

*) Допись писана въ грудню минувшого року. *Прим. Ред.*

Зъ Черновець.

Дня 27 с. м. розстався съ нами п. Михалякъ, ôтъѣздячи яко начальникъ суду до Путилова. Страта, яку наша черновецка Русь черезъ тое понесла, єсть величезна. Ôнъ бо належавъ въ Чернôвцяхъ до найôбольше вплывовыхъ людей, добившися правостею свого характеру и другими благородными свойствами приступу до всѣхъ и найвыше поставленыхъ домôвъ. Точне повненье своихъ обовязкôвъ зъеднали єму зъ другои стороны узнанье и поважанье єго зверхникôвъ. Будучи такимъ способомъ любимцемъ черновецкои публики и ôтзначаючися до того щирою любовою свого народу, стався ôнъ немовь опѣкуномъ всѣхъ Русинôвъ, прибѣжищемъ кождого въ недоли; не одинъ найшовъ въ нѣмъ мовь рôдного батька, не одинъ заплаче теперь, коли єго не стало. Всюда выступавъ ôнъ яко Русинъ и оборонявъ рускои справы такъ въ приватныхъ кругахъ, якъ и публично. Всѣмъ остане на всегда въ памяти єго заслуга около шкôлъ народныхъ, для котрыхъ ôнъ яко мѣскій радный въ короткôмъ часѣ дуже много зробивъ. Неустанно трудився ôнъ мимо свого ненайлучшого здоровля; не щадивъ такожь гроша, где лишь ишло о руску справу. Бѣдни ученики остали безъ свого батька. Тожь съ слезами въ очахъ прощався кождый съ нимъ. Но якъ зъ однои стороны огорнувъ насъ жаль по стратѣ такого правдивого патріота, такъ зъ другои стороны тѣшимося, що руска сторона, рускій народъ, знищеный матеріяльно, дôстане такого защитника своихъ правъ. Дай Боже, щобы єго труды въ новôй сторонѣ увѣнзалися такимъ успѣхомъ, якъ въ Чернôвцяхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ комисіи буджетовôй при дискусіи надъ буджетомъ министерства просвѣты були внесенѣ интерпеляціи въ справѣ утвореня выдѣлôвъ медичныхъ въ университетѣ ческôмъ въ Празѣ и въ университетѣ львôвскôмъ. (Буджетъ министерства просвѣты референувавъ пос. Иричекъ.) На интерпеляцію въ справѣ выдѣлу медичного въ ческôмъ университетѣ въ Празѣ министеръ Конрадъ старався успокопити Чехôвъ завѣряючи ихъ, що правительство все учинитъ, що буде въ его силѣ, щобы выдѣлъ медичный якъ найскорше вôйшовъ въ житье. Посолъ Гавзнеръ интерпелювавъ правительство въ справѣ активованя медичного выдѣлу во Львовѣ. Министеръ Конрадъ заявивъ, що въ тôй справѣ ведутся переговоры съ намѣстництвомъ. Пос. Евз. Черкавскій поперъ внесенье Гавзнера и высказавъ прошенье, щобы выдѣлъ медичный во Львовѣ бувъ якъ найскорше активованый.

Дня 30 сѣчня було на порядку дневнôмъ перше читанье внесеня ческого посла Матуша, щобы комнаты промысловѣ ôтдѣлити ôтъ комнатъ торговельныхъ и уконституовати яко тѣла самостôйнѣ съ правами дотеперѣшныхъ комнатъ торговельно промысловыхъ. Чехи маютъ въ такôмъ роздѣлѣ свôй интересъ, бо они можутъ мати въ комнатахъ промысловыхъ бôльшôсть, отже зможутъ мати бôльше послôвъ до рады державнои и сойму. Поляки же не дуже стоятъ за такимъ роздѣломъ, бо для нихъ що найменше такій роздѣлъ не принесе жаднои користи.

(*Конференція дунайска.*) Дня 5 лютого збереся въ Лондонѣ конференція, на котрôй має послѣдувати остаточне полагодженье пытаня дунайского, а властиво має бути пôдданый пôдъ голосованье проєктъ повномочника французского п. Барера. Правительство ромуньске свого часу не згодилося на сей проєктъ, выготовило иншій и пôслало єго державамъ до оцѣненя съ прошеньемъ, щобы сей проєктъ зôставъ принятый замѣсть французского. Въ своѣмъ проєктѣ Ромунія не противится, щобы Австрія мала провôдъ въ мѣшанôй комисіи, хоче однакъ, щобы получила на тое поручене европейске. — Въ сей спосôбъ Ромунія бажае забезпечитися на будучнôсть и удержати комисію европейску, бо Австрія получивши поручень зъ рукъ Европы, не моглабы знести сеи комисіи, а моглабы здѣлати се тогды, колибъ мѣшана комисія уконституовалася на подставѣ проєкту Барера. Попри се Ромунія домагаєся, щобы всѣ побережнѣ наддунайскѣ державы мали неограничене право выконувати рѣчну полицію на своихъ водахъ. Позаякъ Австрія не прихилилася до ромуньского проєкту, длятого ѣздивъ сими днями ромуньскій министеръ справъ заграничныхъ Стурдза до Вѣдня и конферувавъ кôлька разôвъ съ мин. Кальнокимъ. Но якъ кажутъ свѣдомѣ тои справы, нарады межи сими двома дипльоматами не довели до нѣякихъ позитивныхъ результатôвъ. Въ послѣднôй хвили выступила Ромунія съ новымъ жаданьемъ. Она хоче, щобы на лондоньскôй конференціи служило ѣй право дискусіи, а не лишь совѣтуючого голосу. Наколибъ державы европейскѣ ôтказали Ромуніи сего права, то она грозитъ, що ôтхилится цѣлкомъ ôтъ участи въ сѣй конференціи. Праса ромуньска нахвалюєся, що Ромуніи нѣкто не присилуе до сповненя рѣшеня комисіи, колибы тіи були ухваленѣ въ ви некорысть, та що нѣкто ве выповѣсть ѣй вôйны по тôй причинѣ. Напору на поли торговельно-економичнôмъ Ромунія не потребуе лякатися, бо такѣ средства суть все небезпечнѣ и потягаютъ за собою утраты зъ обохъ сторôнъ, а Австрія, котра потребуе богато дорôгъ до вывозу своихъ продуктôвъ, потерялабы въ такôмъ случаю далеко бôльше, нѣжь Ромунія. Конференція лондоньска вже задля того, що збираєся середъ такихъ обставинъ, не обѣцюе богато.

(*Военна сила Австріи на случай вôйны.*) Не малу сензацію выкликала брошура, выдана передъ кôлькома днями въ Пештѣ пôдъ написею: „Небезпеченьство инвазіи россійскои“. Не лишь самъ тематъ вôйны Австріи съ Россією, але и богатый матеріялъ жерельный чинитъ сю брошуру дуже цѣкавою: „Красни дни потрôйного цѣсарского союза — пише авторъ брошуры — перейшли безповоротно. По конгресѣ берлиньскôмъ вôйна Австріи съ Россією була такъ рѣшена, якъ по договорѣ гольштаньско-шлезвицкôмъ

ныхъ, котрыхъ печатанье Институтъ перенявъ ôтъ ц. к. накладу шкôльныхъ книжокъ въ Вѣдни. По такъ засобнôмъ Институтѣ можнабъ надѣятись живѣйшои дѣяльности на тôмъ поли, а славна минувшôсть, коли то львôвска Ставропигія засыпувала своими выданями цѣлу Русь, повиннабы побудити нашъ старинный Институтъ до бôльшои ревности въ часахъ, коли руска народнôсть муситъ боротися за свою самостôйнôсть, потребуе и домагаєся щоразъ бôльше поживы духовои, а рускій народъ такъ якъ и интелигенція закидуеся чужоязычными и тенденційными выданями. Вправдѣ Институтъ давнѣйшими лѣтами докладавъ ще до печатнѣ зъ иншихъ приходôвъ (такъ въ р. 1864/5 5103 зр. 11 кр.), однакъ думаємъ, що при розумнôмъ веденю печатнѣ, умѣщенои въ институтскôмъ забудованю, можнабъ осягнути такій успѣхъ, що Институтъ не тôлько самъ мôгбы бôльше книжокъ выдавати власнымъ накладомъ, але й приватнымъ выдавцямъ мôгбы ити въ пôдмогу и тымъ розвинути живѣйшій рухъ литературный мѣжь австрійскими Русинами.

Єдина руска книгарня удержувана Ставропигійскимъ Институтомъ моглабы пôдъ фаховымъ управителемъ приносити такожь немалый прихôдъ, а тымъ способомъ причинитись зъ однои стороны до розширеня плодôвъ рускои словесности и розбудженя народного духа и просвѣты, а зъ другои стороны пôдпомагалабъ такимъ побытомъ розвôй литературы рускои и заохочувалабъ рускихъ писателѣвъ до ревнѣйшои працѣ, котра имъ оплачувалабыся. Нынѣ чужѣ кольпортеры займаются продажею рускихъ книжокъ и часописей, а руска книгарня не може нѣякъ ити въ заводы съ иншими львôвскими, котрѣ удержуютъ живый рухъ и звязь не тôлько съ краєвыми, але и съ заграничными книгарнями.

Ставропигійскій Институтъ удержуе (найдавнѣйшу) руску бурсу, въ котрôй мѣститься 30 ученикôвъ (25 гимназіястôвъ а 5 ученикôвъ, котрѣ учатся ремесла). Питомцѣ Ставропигійскои бурсы причиняются немало до пôднесеня величавости нашого обряду дуже хорошимъ спѣвомъ хоральнымъ, бажатибъ лишь можна, щобъ рускій Институтъ посылавъ всѣхъ своихъ питомцѣвъ до рускои гимназіи и тымъ способомъ давъ имъ можнôсть побирати науки въ материнôмъ языцѣ.

(*Дальше буде.*)

вôйна межи Австрією а Прусами. Вже 1879 р. заявляли досвѣдчений дипльоматы и политики, що вôйна межи Австрією а Россією есть лишь питаньемъ часу". Найцѣкавѣйшимъ зъ тои брошуры есть уступъ, где говорится про те, чи Австрія готова до вôйны. По думцѣ автора найправдивѣйше число войска австрійского есть тое, котре уложивъ Мольтке, именно 1,088.000 а взглядно по послѣднôй организаціи 1,104.000 людей. Правительство обчислюе вправдѣ свою армію на 1,200.000, но надвыжка 96.000 существуе лишь на паперѣ. Пôсля обчисленя генерального нѣмецкого штабу маe Австро-Угорщина de facto лишь 557.000 жовнярѣвъ и 1404 арматъ, котрй на случай вôйны моглибы выступити чинно, — а коли взяти на увагу нову организацію армiи и дочисливши оборону краєву и мадярскихъ гонведôвъ, то приняти можна maximum 700.000 людей. Число урядове 1,200.000 есть лишь мниме, позаякъ 100.000 Тирольцѣвъ маe боронити лишь Тиролю, въ Босніи и Герцеговинѣ мусить лишитися найменше 50.000, а яко залога иншихъ краѣвъ мусить остати що найменше 313.000 жовнярѣвъ. Ôтпадаe отже 463.000 людей а лишаeся 757.000; зъ тыхъ до 37 тысячь припадаe на хорыхъ и т. п. Зъ позôсталыхъ 700.000 треба ôчислити еще 120.000 людей, що маютъ боронити границь державы, — зôстаe про те число обчислене генеральнымъ штабомъ нѣмецкимъ, именно 580.000 людей. „Чижъ можемо, пытаe авторъ, боротися съ Россією, котра въ силѣ поставити армію три разы бôльшу?" Замѣтити мусимо, що авторъ не бере на увагу евентуальный аліянсъ Австрiи съ Нѣмеччиною на случай вôйны съ Россією.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь съ родиною проживаe теперь въ Петербурзѣ и чуeся зовсѣмъ безпечнымъ, выѣздитъ на мѣсто безъ конвою и въ ôткрытôмъ поѣздѣ.

Министеръ комуникацій выдавъ порученье, щобы на южныхъ и надвисляньскихъ желѣзницяхъ постепенно усувати урядникôвъ-чужоземцѣвъ а на ихъ мѣсце покликувати Россіянъ.

„Новое Время" доноситъ, що въ правительственнôмъ совѣтѣ есть проєктъ вызначити 400.000 рублѣвъ на регуляцію Днѣстра, щобы сю рѣку зробити способною до плавбы пароходôвъ.

Велике невдоволенье въ кругахъ правительственныхъ выкликала бесѣда Чичерина, бувшого професора университету а теперѣшного головы мѣста Москвы, высказана на рôчнôмъ торжественнôмъ пирѣ бувшихъ московскихъ студентôвъ. Бесѣда Чичерина мала характеръ политичный. Чичеринъ боронивъ автономiи университетôвъ, котру правительство задумуe чимъ скорше скасувати, бо оно бачитъ причину такъ частыхъ студентскихъ розрухôвъ именно въ тôй автономiи. „Замѣсть глядѣти за жереломъ лиха — говоривъ Чичеринъ — въ Россіи глядаютъ спасенія въ чорнилѣ и на паперѣ. Розумѣeся, що рѣчь далеко лекша въ канцеляріяхъ фабрикувати законы, якъ доходити до кореня рѣчи и умамъ надати здорове направленье. Стремленье до безнастанныхъ змѣнъ есть по части наслѣдствомъ стремленя поодинокихъ до розширеня своеи власти. Зъ горы и зъ долины стремлятъ лишь до того, щобы знищити существуючй ôтношеня. Що сотворивъ пок. Александеръ II, тое маe бути усунене, отже и автономія высшихъ шкôлъ для мнимого успокоeня умôвъ, хочь нѣчо такъ не зворушуe умы, якъ нищенье существуючихъ заведень, котрй даютъ охорону передъ административною самоволею. ВъРоссіи не хотятъ того пôзнати, що поведенье молодѣжи, (котра якъ може бути легко зведена, такъ само легко може бути доведена до пошанованя правъ) зависитъ не ôтъ способу устрою заведень, але ôтъ духа, якій вѣe на неи въ цѣлого окруженя."

До директорôвъ гимназiи розôславъ недавно министеръ просвѣты окружникъ, въ котрôмъ констатуючи, що въ тринайцять клясичныхъ и въ чотырехъ реальныхъ гимназiяхъ шпрится сильно соцiялистична пропаганда, взываe директорôвъ науковыхъ закладôвъ, щобы звертали велику бачнôсть на ученикôвъ особливо зъ высшихъ клясъ, а пôдозрѣныхъ заразъ выганяли зъ гимназій и рôвночасно завѣдомили о тôмъ жандармску управу и губернатора. Сей конфиденціональный окружникъ не бувъ оповѣщеный анѣ въ „Правительственнôмъ Вѣстнику" анѣ въ дневнику министерства просвѣты.

Франція. Дня 29 сѣчня зôставъ Фалiєръ именованый президентомъ кабинету и маe поручень провизорично заряджувати справами заграничными. Именованье министрôвъ вôйны и маринарки послѣдуe пôзнѣйше. Иншй министры лишаются въ кабинетѣ. Тогожь дня подавъ министеръ Фалiєръ до вѣдомости палаты утворенье нового кабинету. „Хотяй кабинетъ еще не въ комплетѣ—говоривъ Фалiєръ—то мимо того пôддаeся вже теперь палатѣ до диспозицiи. Кабинетъ бажаe, щобы пытанье о выгнаню претендентôвъ було якъ найпоспѣшнѣйше розвязане." Бонапартисты жадали ôтложеня дискусiи надъ внесеньемъ о претендентахъ до того часу, доки министеръ вôйны не зôстане именованый. По промовѣ Фалiєра палата безпроволочно розпочати розправу. Легитимисты и лѣве центрумъ выступили противъ всякихъ выпятковыхъ средствъ. Легитимисты назвали републиканôвъ правдивыми бунтôвниками противъ републяки, бо они выкликуютъ неустанй кризы, що пôдкопуютъ тревалôсть републиканьскихъ институцiй. Тогды выступивъ посолъ Фабръ въ оборонѣ свого внесеня. Ôнъ именно внѣсъ, щобы членôвъ панувавшихъ родинъ не выганяти зъ Франціи, але ôтняти имъ права цивильнй. Опôсля членъ бôльшости комисiи пос. Вiетъ пояснивъ въ имени комисiи, для чого єго партія есть за прогнаньемъ претендентôвъ. „Претенденты — говорявъ ôнъ — дѣлали часто незаконно. Я не вѣрю въ безпосередне небезпеченьство, але республика мусить боронитися; задля того добрымъ есть внесенье, щобы претендентôвъ прогнати. А если потомки панувавшихъ родинъ невдоволенй тымъ внесеньемъ, то пôсля моеи гадки я волѣвбы бути прогнанымъ за границѣ державы, якъ въ границяхъ ей бути пôдъ надзоромъ правительственнымъ. Повѣдаютъ, що сенатъ не прiйме того внесеня. Мы не рѣшаeмъ яко сенаторы, але яко послы. Не потреба слôвъ натягати або перекручуватя, но треба высказати отверто, що потомки панувавшихъ родинъ не повинны бути членами нашои арміи, они впрочѣмъ не получили степенѣвъ своихъ въ законный способôбъ. А що наша армія не есть армією преторянôвъ, то она услухаe нашого наказу безъ опору, она есть предсѣ національною армією. Претенденты мусятъ уступити зъ нашои землѣ и зъ урядôвъ; мы републиканцѣ всѣ будемо за тымъ, бо мы на тое ту поставлений, щобы стерегчи нашои ôтчины, за котрои добро мы боролися, терпѣли и навѣть були за ню проскрибованй. По тôй промовѣ посла Вiета промовлявъ кромѣ кôлькохъ иншихъ послôвъ еще и самъ Фльоке въ дусѣ свого внесеня. По сѣмъ ôтложено дебату до другого дня.

Temps завѣряe, що кн. Наполеонъ буде не бавомъ поставленый въ станъ обжалованя.

Італія. Въ часѣ, коли Нѣмеччина и Австрія оружатся а войсковй сферы голосятъ, що непатрiотично булобы думати о ощадностяхъ въ буджетѣ арміи и маринарки, Італія такожь не спочиваe. Якъ доноситъ „Italia militare" реорганизація италiйскои арміи поступаe напередъ. Дня 1 жовтня утворено 72 новыхъ кампаній альпейскихъ стрѣльцѣвъ. Теперь творится 20 новыхъ батерій полевои артилеріи, ôттакъ послѣдуe формація артилеріи гôрскои, крѣпостнои, обсадныхъ паркôвъ, саперôвъ и паркôвъ потяговыхъ. Такожь помножуe Італія число воякôвъ въ компаніяхъ пѣхоты и организуe новй ескадроны кавалеріи. Цѣлôсть арміи замѣсть 10 корпусôвъ буде мати 12; дѣйствуюча артилерія буде мати о 160 арматъ бôльше. Фортификацiи Риму суть майже покôнчений а кромѣ того поправляются укрѣпленя мѣстъ Спеціи, Вадо, Гаеты, Мессины и Венеціи.

Дня 27 сѣчня кинено пôдъ браму австрiйского конзуляту въ Болъонiи двѣ петарды: одна експльодувала, а експльозiи другои петарды запобѣгнено. Арештовано три особы.

(*Справы римскои куріи.*) Ôтношеня папского престола до державъ заграничныхъ теперь значно получшилися. По именованю епископôвъ въ Россіи маe послѣдувати безпроволочно именованье сталого посла россійского при Ватиканѣ, и то бôльше-менше на тыхъ самыхъ условiяхъ, на якихъ Прусы маютъ свого представителя при дворѣ папы, с. є, що папа не вышле свого нунція до Петербурга, якъ и не выславъ до Берлина. „Moniteur de Rome" оголошуe комуникатъ куріи римскои въ справѣ угоды съ Россією. Сказано тамъ, що нѣчого еще не постановлено взглядомъ уживанья языка россійского въ церквѣ. Папа обсадитъ опорожнений католицкй епископства, а именно въ Варшавѣ, Сандомѣри, Люблинѣ, Полоцку, Вильнѣ и Житомири. Епархiяльнымъ семинаріямъ буде приверпена давнѣйша вôльнôсть.

Листомъ цѣсаря Вильгельма до папы, о котрôмъ мы згадували минувшого разу, живо займаются нѣмецкй газеты; можна сказати, що той листъ стався теперь першимъ предметомъ оговорôвъ дневникарства въ Нѣмеччинѣ. И не диво. Борба межи правительствомъ нѣмецкимъ, взглядно прускимъ, а католиками нѣмецкими маe въ внутрѣшнôй политицѣ Нѣмеччины незвычайно велике значенье; партія католицка въ радѣ державнôй и въ прускôмъ соймѣ есть надто сильна, щобы кн. Бисмаркъ мôгъ єи игнорувати. Ôгъ часу, якъ прозорливый Левъ XIII. вступивъ на престолъ папскій, католики поволи почали здобувати собѣ бôльшу свободу. И такъ минувшого року правительство зробило уступства, установивши на ново прускаго посла при апостольскôй столици, обсадивши опорожненй епископiи и звôльнивши епископôвъ католицкихъ ôтъ присяги на маєвй законы (зъ мая 1873 и зъ мая 1874 р.), котрои то присяги очевидно жаденъ епископъ не бувбы зложивъ. Папа Левъ XIII. ôтвдячивъ правительству нѣмецкому тй уступства въ той способѣ, що згодився на такихъ кандидатôвъ на епископôвъ, якихъ єму предкладало правительство, а навѣть зробивъ на тыхъ кандидатôвъ натискъ, щобы приняли на себе тяжкій обовязокъ. Найголовнѣйшими спôрными точками, выплываючими для католикôвъ зъ маєвыхъ законôвъ, есть существованье т. зв. Anzeigepflicht и трибуналу, котрый маe право складати зъ уряду священикôвъ и епископôвъ. Що до першои точки, то, якъ звѣстно, католицкй епископы суть обовязанй доносити правительству о именованю парохôвъ, администраторôвъ, сотрудникôвъ и т. д., а правительство маe право заложити своe veto противъ такому именованю; безъ позволеня правительства не може урядувати нѣгде навѣть короткій часъ анѣ пароховъ анѣ сотрудникъ. Папа Левъ XIII. передъ кôлькома лѣтами заявивъ вже бувъ, що готовъ згодитися на те, щобы епископы доносили правительству о именованю „душпастырѣвъ" (котрй маютъ одержати curam animarum), але не може згодитися на доношенье о именованю якихъ небудь „сотрудникôвъ". Правительство пруске ôткинуло тогды таку концесію папы яко недостаточну. Пôзнѣйше правительство хотѣло вже выпустати зъ своеи опѣки „сотрудникôвъ", але съ выняткомъ польскихъ; дотычный проєктъ закона постановлявъ навѣть, що жаденъ кат. священикъ въ польскихъ провинцiяхъ не може ôтправляти службы божои безъ позволеня правительства. Той проєктъ однакъ бôльшôсть сойму пруского ôткинула. Теперь цѣсарь Вильгельмъ заявляe въ своемъ листѣ до папы, що „готовъ подати руку до частковои ревизiи маєвыхъ законôвъ, еслибы лишь зъ поступованя католицкого духовеньства пересвѣдчився, що и зъ єго стороны есть рôвна готовôсть до згоды, якъ зъ стороны цѣсаря и пруского правительства". Замѣтити треба, що письмо цѣсаря до папы було контрасигноване кн. Бисмаркомъ, то значитъ, що ôнъ бере на себе конституцiйну отвѣчальнôсть за письмо „пруского короля". Теперь заходитъ пытанье, на скôлько папа буде уступчивый для пруского правительства, або иншими словами, якй постановы маєвыхъ законôвъ згодится полишити? Беручи на увагу той фактъ, що папа вже разъ въ тôмъ дѣлѣ выявивъ свой поглядъ а именно приставъ остаточно на доношенье о „душпастыряхъ" а не згодився на доношенье о „сотрудникахъ", — то можна допускати, що папа и теперь бôльшого уступства не зробитъ. Можна такожь надѣятися, що папа буде домагатися знесеня трибуналу, складаючого священикôвъ и епископôвъ зъ уряду.

Сербія. Въ королевствѣ сербскôмъ рухъ церковно-опозиційный розростаeсь чимъ разъ ширше и грôзнѣйше, такъ що може не въ довгôмъ часѣ прiйде тамъ до выбуху. Якъ звѣстно, повзяло министерство Пирошанаца плянъ реформы ôтношень церковныхъ. Планъ той стрѣтивъ сильну опозицію середъ духовеньства. На чолѣ опозиціи ставъ сербскій митрополитъ Михаилъ, котрый, твердивъ, що правительство не маe права мѣшатися въ дѣла церковнй. Щобъ розбити опозицію, правительство скинуло Михаила зъ митрополичого уряду и на єго мѣстце поставило Мойсея, епископа ньеготиньского. Але й черезъ те правительство не выграло нѣчого. Мойсей нерадо принявъ администрацію дiєцезiи, а середъ нижшого духовеньства розпочався сильный опозиційный рухъ. Опозиція доказувала, що усуненье митрополита Михаила противне уставамъ каноничнымъ и конституцiи королевства. Але минист. вѣроисповѣдань, Новаковичъ, не дбаючи на то, предложивъ парляментови уставу церковну, котрои головный параграфъ даe державѣ вплывъ на выборы найвышшои церковнои власти. Устава зôстала принята. Теперь противъ неи звертаются всѣ удары опозиціи, хочь не такъ зъ поводôвъ каноничныхъ, божь и въ Россіи и въ Турціи репрезентанты власти маютъ вплывъ на выборъ найвышшихъ достойникôвъ церковныхъ. Цѣль опозиціи чисто политична, — се показуe єи тѣсне порозумѣнье съ Россією. Правительство россійске поручило свому амбасадорови звернути увагу министерства на ôй послѣдни замѣроныхъ реформъ церковныхъ. Министеръ Новаковичъ предложивъ проєктъ уставы церковнои до затвердженя синодови, якъ сего вымагаe сербска конституція. Але синодъ освѣдчивъ, що надъ проєктомъ правительства навѣть нараджуватись не може, бо зверхникъ єго Михаилъ не есть присутный, а безъ него нарада не може ôтбуватися. Теперь же, коли проєктъ безъ дозволеня синоду зôставъ принятый правительствомъ, опозиція задумала ужити всѣхъ своихъ силъ до обаленя министерства Пирошанаца. Національнй либералы (до котрыхъ належитъ сербске духовеньство) и партія радикальна злучилися въ тôй цѣли; сельске духовеньство маe агитувати по селахъ и попыхати народъ до активного опору. Въ звязи съ тымъ збôрнымъ станомъ внутрѣшнымъ стоитъ такожь наглый выѣздъ зъ Бѣлгорода россійского амбасадора Персіани. Здаeсь, що знакомъ отвертого выбуху буде уступленье епископа Мойсея зъ посады администратора митрополiи.

НОВИНКИ.

— **Загальнй зборы Просвѣты** ôтбудутся завтра о год. 3-ôй пополудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды" (ул. Кракôвска, ч. 14).

— **Дирекцію руско-народного театру** ôтдавъ выдѣлъ „Рускои Бесѣды" пп. Ив. Биберовичеви и Ив. Грыневецкому, заключивши съ обома контрактъ на рôкъ 1883.

— **Народна читальня** основуeсь въ Мервици (коло Куликова). Статутъ читальнѣ подано вже намѣстництву до затвердженя.

Буковиньска краєва рада шкôльна своимъ рѣшеньемъ зъ дня 4 л. сѣчня с. р. поручила до ужитку шкôльныхъ библiотекъ и на преміи при испытахъ въ школахъ народныхъ слѣдуючй книжки, выданй товариствомъ „Просвѣта": 1) Ластôвка, 2) Перекотиполе, 3) Добре роби, добре буде, 4) Роскази про силы природы, 5) Байки, 6) Повѣстки для дѣтей, 8) У пропасть дорога ховзка, 9) Исторія Руси, ч. I, 10) Исторія Руси ч. II, 11) Исторія Руси. ч. III, 13) О користнôмъ ужитю неужитокъ, 13) Дещо про здоровлье, 14) Практична наука господарства сельского, ч. IV (Паша), 15) Житье св. Кирила и Методія. Присланй тов. „Просвѣта" поодинокй примѣрники тыхъ книжокъ передала таяжь рада шкôльна до библiотеки мужескои семинарiи учительскои въ Чернôвцяхъ.

— **4,044,000 зр.** мусить небавомъ пожичити край, именно: 1.100.000 зр. на желѣзницю трансверзальну, 1,025.000 на банкъ краєвый, а 1,919.400 зр. на конверзію 6% облигацiй пожички краєвои зъ 1873 р.

— **Зъ Кристинополя** доносятъ намъ: Въ Кристинополи, въ Нѣсмичахъ, въ Цебловѣ (коло Белза) и въ Угриновѣ завѣвъ хорошй спѣвъ хоральный испытованый нѣвець п. И. Полотнюкъ зъ Кристинополя. Дотычнй громады и душпастырѣ дбали о заведенье хорального спѣву, лишь въ Угриновѣ вôйтъ зъ початку робивъ перешкоды науцѣ спѣву, але въ кôнци мусѣвъ пôддатися загальнôй воли громады. Есть надѣя, що заходомъ о. К. Селецкого п. Полотнюкъ обôйме небавомъ науку хорального спѣву въ Жужелю.

— **Зъ пôдъ Романова** пишутъ намъ: Почта въ Романовѣ (коло Бôбрки) не уважаe на послѣдне розпорядженье дирекціи почтъ, дотычаще рускаго языка. На листы адресованй по руски даe тая почта рецеписы польскй, рускихъ друксортôвъ не можна тамъ зовсѣмъ дôстати, а рускй газеты ôтдаe часто не въ мѣсце призначеня, але зовсѣмъ гдеинде. Чи п-нѣ експидиторка не умѣe по руски читати? Звертаeмъ на се увагу св. дирекцiи почтъ, щобы зволила укоротити тiи неправильности романôвскои почты. — *Р. С.*

— **До рады повѣтовои въ Мостискахъ** ôтбудеся дня 18 (30) марта с. р. доповняючй выбôръ одного члена зъ громадъ бôльшихъ посѣлостей.

— **Выдѣлъ краєвый**, якъ доносятъ „Czas-ови" зô Львова, выславъ до правительства меморiялъ, въ котрôмъ рѣшучо протестуe противъ евентуальному отвореню границѣ для россійскои и ромунскои худобы.

— **Катедра зоольогiи на львôвскôмъ университетѣ** вже майже рôкъ по смерти проф. Сырского не обсаджена. Сенатъ академичный завôзвавъ на ту катедру п. Дыбовского, Поляка, професора зоольогiи въ петербурскôмъ университетѣ, котрый однакъ тои посады не прiймивъ. По повстаню въ р. 1863 бувъ Дыбовскій засланый на Сибирь, однакожь Россіяне пôзналися на его учености и тому дали єму тоту важну катедру. Коли п. Дыбовскій прислявъ ôтмовну ôтповѣдь сенатови академичному, рѣшився сенатъ покликати на професора зоольогiи брата Дыбовского, котрый есть лѣкаремъ на Камчатцѣ. Сей прiймивъ оферту и вже ѣде зъ Камчатки, але еще не заразъ прiѣде, а поки-що выкладу зоольогiи нема.

— **На три вѣна по 150 зр.** зъ вѣнового фонду громады мѣста Львова имени „архикнягинѣ Гизелѣ" розписуe львôвска рада мѣска конкурсъ съ речинцемъ до 16 (28) лютого с. р. Убѣгатися можутъ дѣвчата шлюбного уродженя, безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя, именно: 1) осиротѣлй по родичахъ або лишь по ôтци, 2) приналежнй до громады мѣста Львова, 3) въ вѣку 16—24 лѣтъ, 4) убогй, 5) доброго поведеня и 6) котрй укôнчили що найменше 3 ту клясу въ публичнôй школѣ народнôй, або здали въ школѣ публичнôй приватный испытъ зъ тои клясы.

— **На посады учительскй** розписуe окружна рада шкôльна въ Самборѣ конкурсъ съ речинцемъ до 3 (15) марта с. р., именно на посады: 1) старшои учительки съ плат. 600 зр., взглядно молодшои съ пл. 360 зр. при 7-кляс. школѣ женьскôй въ Самборѣ; 2) молодшихъ учителѣвъ при 2-кляс. школѣ въ Бисковицяхъ съ пл. 240 зр. и въ Чуквѣ съ пл. 200 зр.; 3) при школахъ 1-кляс. етат. съ пл. 300 зр., помешканьемъ и огородомъ въ: Бининѣ, Бѣличи, Болозвѣ, Берестѣнахъ, Былицяхъ, Гордыни, Гуменци, Корналовицяхъ, Кульчицяхъ, Луцѣ, Мистковичахъ, Ôльшанику, Райтаровичахъ, Раковѣ, Рогôзнѣ, Сѣльци, Страшевицяхъ, Стрѣлковицяхъ, Стрѣльбицяхъ; 4) при школахъ филiяльныхъ съ пл. 259 зр., мешканьемъ и огородомъ въ: Быковѣ, Черхавѣ, Коневѣ, Торгановичахъ и Зарайску.

— **Двохъ академикôвъ университету краковского** выдалено дня 17 (29) с. м. зъ Австрiи. Суть то слухачѣ медичного факультету, пôдданй россійскй. Пôдъ дозоромъ полицiйныхъ агентôвъ ôтъѣхали они до Прусъ.

(К) **Словѣнцѣ** заходятся власне, якъ зъ Любляны (въ Краинѣ) доносятъ, около основаня національнои „Академіи наукъ". Крôмъ польскои (въ Краковѣ) и россійскои (въ Петербурзѣ) есть еще доси одна „Южно-славяньска академія наукъ" въ Загребѣ (Agram), котра згромадила около себе головно сербскихъ и кроатскихъ робôтникôвъ науковыхъ. Всѣ сй три найвысшй институцiи науковй славяньскй выдали цѣлый рядъ величезныхъ науковыхъ праць. Чехи не маютъ вправдѣ доси еще „академіи наукъ", але ихъ „Ческій музей" поповняe зовсѣмъ добре сей недостатокъ и выдаe крôмъ особныхъ науковыхъ праць такожь „Часопись ческого музея"; теперь жежь маютъ Чехи еще й свôй національный университетъ (отворены 1882 р.). Цѣкава рѣчь, що теперѣшна польска академія наукъ въ Краковѣ повстала зъ простого „товариства наукового", котре пôзнѣйше одержало додатокъ „ц. к. товариство наукове". Оттакъ то повстаютъ академіи. Наша „Матица" тымчасомъ дрѣмаe; нашй силы науковй роздробились або стерлись въ дрôбныхъ (правописныхъ и пр.) сваркахъ; мы замѣсть поступити въ науцѣ впередъ, повернулись назадъ. Выдавши „во время оно" кôлька томôвъ „Сборника", застановила „Матиця" на неограниченый часъ свое перiодичне выдавництво. Дармо стояти на мѣсци не можна — або впередъ ити, хотьбы поволи, або дати выпередитись. Не дивно проте, що всюды насъ выпрeдаютъ — не свои. На поли науки не повинна мати мѣсця нѣяка выключнôсть; всякй монополь тутъ згубнй: всѣ силы науковй треба збирати, — чимъ живѣйша дискусія, тымъ певнѣйшій успѣхъ. Отъ сихъ кôлька слôвъ вырвалось намъ зъ наболѣлого серця... отъ, таке наше положенье!

— **200-лѣтну рôчницю оборони Вѣдня** будутъ святкувати въ Вѣдни дуже торжественно. Въ тôй цѣли маe станути на „Kahlenberg'у" пропамятна статуя, котрои проєктъ передало теперь радѣ мѣскôй вѣденьске товариство мѣщаньске „Liebenberg". Пôсля того проєкту, выпрацёваного майстромъ мулярскимъ Денкомъ, маe бути здвигнена

статуя межи реставрацією а желѣзницею на тôй горѣ, въ тôмъ мѣсци, зъ ôтки розлягаєсь чудный видъ на Нусдорфъ и Вѣдень. Ся статуя має бути зроблена зъ каменя унтерберского коштомъ 10 до 12 тысячѣвъ зр., а желѣзниця пôднялася безплатно довести матеріялъ на мѣсце. Статуя буде зроблена въ стилю готицкôмъ, а въ 6 єи поляхъ будутъ помѣщенй групы портретовй всѣхъ лиць, котрй причинилися до освободженя окруженого Турками Вѣдня, якъ такожь таблицѣ съ написями, объясняючими памятне значенье статуѣ. Кромѣ каменя будутъ ужитй до здвигненя тои статуѣ мѣдь и золото.

— **Пожары.** Въ Воютычахъ пов. самбôрского згорѣло 7 загородъ селяньскихъ; неубезпечена страта 4.236 зр. Увязнено одного паробка, пôдозрѣного о пôдпаленье. — Въ Слободѣ рунгурскôй въ копальнѣ нафты п. Торосевича згорѣвъ шибъ роподайный съ роною и бочками; страта 1.000 зр.

— **Въ справѣ Естеры Солимоссы** старшій прокураторъ предкладає поставити выдѣлови медичному въ Пештѣ слѣдуючй пытаня: 1) Чи трупъ, найденый въ Дадъ, належитъ до особы, котра мала лѣтъ 14—17, чи съ горою 18? 2) чи трупъ остававъ въ водѣ 3 до 4 днѣ, чи довше? 3) чи смерть наступила зъ причины ушкодженя тѣла? 4) чи волосье зъ головы кто вырвавъ, чи оно само повыпадало? 5) чи трупъ до 19-го червня, въ котрôмъ то дни найдено єго, лежавъ вже 14 днѣвъ въ водѣ? 6) чи пазнôгтѣвъ не було вже дня 19 го червня? 7) яка єсть причина, що шкôра така нѣжна? Томужь выдѣлови медичному маютъ бути такожь предложенй всѣ документы лѣкарскй, якъ такожь зôзнання Маврикія Шарфа. Якъ ось видимо, цѣла справа такъ замотана, що кто знає, до якого доведе кôнця.

— **Въ харкôвскôмъ университетѣ** записалося на сей рôкъ 1096 студентôвъ.

— **Самоубійства въ Ню-Іорку.** Въ протягу 12 лѣтъ лучилось въ Ню-Іорку 1.687 случаєвъ самоубійствъ; зъ тыхъ було самоубійствъ женщинъ 361. Найбôльше ôтбирали собѣ житье трутиною и стрычкомъ...

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Въ селѣ Петрôвцѣ на Украинѣ умеръ 147-лѣтный селянинъ Якôвъ Жилалôвъ, котрый лишивъ по собѣ 115-лѣтного сына, 85-лѣтного внука и 40-лѣтного правнука. — Въ Вѣдни увязнено фалшôвника желѣзнодорожныхъ билетôвъ Густава Долiенера, начальника торгов. институту въ Монахiюмъ. Въ спôлку съ нимъ входивъ властитель друкарнѣ въ Монахiюмъ Бернаръ Гильфъ.— Въ Варшавѣ челядникъ-ножôвникъ Жебровскій зъ розпуки по причинѣ тяжкои нужды повѣсивъ своихъ двоє дѣтей, а ôттакъ повѣсився самъ. — Въ Микуличинѣ селянинъ Гнатъ Грегоровичь въ суперечцѣ съ своєю женою ударивъ єи такъ сильно друкомъ въ голову, що ôтъ разу забивъ єи. — Селянинъ Гринь Бойчукъ зъ Бѣлого Каменя пов. золочѣвского, заскоченый снѣжною замѣтелею, оставивъ на поли вôзъ и конѣ, а самъ пустився пѣшки домôвь и въ дорозѣ замерзъ. — Въ Королествѣ саскôмъ заведено наново кару тѣлесну по заведеняхъ карныхъ и домахъ поправы. — 600 чернигôвскихъ селянъ переселяются на Кавказъ. — Дня 4 л. с. м. ôтбудеся вѣнчанье п. Мих. Луцкого, властителя дôбръ Лука, съ п-ою Шустеръ, властителькою дôбръ Глинне, въ послѣдньй мѣсцевости (коло Дрогобыча). — Селянинъ Фелько Середа зъ Мысцовы въ пов. коросненьскôмъ замерзъ въ лѣсѣ на смерть. Товарищъ єго, вѣрный несъ, завѣвъ сынôвъ погибшого ажь на мѣсце, где лежавъ Середа. — Въ дорозѣ зъ Поморянъ до Коропця въ пов. золочѣвскôмъ замерзъ незнакомый мужчина.—Въ ишпаньскôй провинцiи Мурцiи треваютъ ôтъ двохъ тыжднѣвъ частй землетрясеня. — Жигмонтъ Брукманъ (жидъ), професоръ консерваторiи львôвского товариства музичного, померъ сими днями во Львовѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Kleinrussisches Bauernmädchen“.** Пôдъ тою надписею умѣстила нѣмецка часопись „Das Buch für Alle“ въ 12-ôмъ числѣ зъ сего року хорошу илюстрацiю украиньскои сельскои дѣвчины въ торжественнôй одежи. До тои илюстрацiи помѣстила тая часопись ôтповѣдну статiйку, въ котрôй пôдноситъ головно взôрцеву чистоту и порядокъ, якъ такожь гарный строй народный украиньскихъ женьщинъ.

— **„Оповѣданя про комахъ“**, популярна книжочка для народу на малорускôмъ языцѣ, написана О. Степовикомъ, переведена теперь на россiйскiй языкъ въ Харковѣ.

Вѣсти епархiяльнй.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. Олекс. Мудрикъ, першiй архикатедральный сотрудникъ, въ Бакôвцяхъ дек. бобрецкого и о. Петро Бѣлиньскiй, приватный сотрудникъ въ Боркахъ великихъ, тамже.

Дутпастырскй посады обняли: оо. Юлiянъ Габрусевичь яко завѣдатель въ Махнôвцяхъ и Иванъ Гордѣевскiй яко першiй архикатедральный сотрудникъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Iосифъ Добряньскiй, мѣстодеканъ и парохъ въ Горохôвцяхъ, дек. нижанковецкого, епар. перемыскои, померъ дня 11 (23) с. м. въ 70 ôмъ роцѣ житя, а въ 44-ôмъ священьства. Вѣчна єму память!

Михаилъ Потелицкiй, народный учитель въ Берещи пов. калуского, померъ сими днями. Вѣчна єму память!

Для бѣдного ученика 7-ои клясы рускои (академiнои) гимназiи надôславъ Всч. о. Евг. Гузар катихитъ и сотрудникъ въ Городку (коло Льва), 3 зр., за котрый то даръ складає дирен щире „Спасибôгъ“! — *В. И.*

Выказъ грошей вплынувшихъ на руску Буроу въ Стр за часъ ôтъ мая по конець грудня м. р.: 1) зговля пп. Лехицкого и Костеркевича 15 зр.; 2) п. Ковшевичь, начальникъ почты въ Стрыю 10 .; 3) дръ Подлускiй зъ Б., о. Ант. Желехôвiй зъ К. и о. Бирчакъ зъ Д. по 5 зр.; 4) о. Iньчакъ зъ Б. 4 зр. 30 кр.; 5) о. дек. Шанковй зъ Д. и о. Рѣпецкiй зъ Син. по 3 зр.; 6) Мих. Збудовскiй зъ Стр. н. и п. Ант. Львовичъ В. по 2 зр.; 7) п. Вол. Гузаръ зъ Стр. 1·80 зр.; 8) о. Федусевичь зъ Стр., о. Поповичь зъ Стр., п. Ив. Вахнянинъ зъ Стр., о. Ил. Данкевь зъ Уст. б., о. Ал. Заклиньскiй зъ К., о. Конохъ зъ Л., о. Красицкiй зъ Д., п. Мих. Авдыкскiй зъ Д., о. Тышиньскiй зъ З. по 1 зр.; 9) п. Стрѣлкова 70 кр., п. Иг. Голубовичь зъ Стр. 0 кр., о. Петрушевичь зъ П. 50 кр.; 10) за сѣвину 10 зр., решта за наємъ травы 19 зр.; 11) туломъ ôтсоткôвъ стягнено 11 зр. 34 кр., иншiй належитостей 1 зр., за спродану книжку 20 кр. 12) складка въ церквѣ мѣскôй стрыйскôй въ дь св. Николая 8 зр. — *Ôтъ Выдѣлу р. Бурсьвъ Стрыю*, въ сѣчни 1883.

— **На памятникъ бл. п. о. Павла Ясиницкого** зложили: І. Яцъ зъ Волчугъ 5 зр., Климъ Полiевктъ 1 зр., Клужняцкiй Володимиръ 1 зр., Калимонъ Михаъ 50 кр., Созаньскiй Михаилъ 30 кр., Гринеецкiй Левъ 50 кр., Дрималикъ Иванъ 50 кр., Чайковскiй Юлiанъ 50 кр., Коростеньскiй Иванъ 50 кр., Хоминьскiй Теофилъ 34 кр., Маляркенчь Иванъ 1 зр., Скобельскiй Василь 50 кр., Мшкевичь Михаилъ 50 кр., Лужецкiй Антонiй 0 кр., Кмитъ Николай 50 кр., Полянськiй Северн 50 кр., Бѣлиньскiй Василь 25 кр., Бѣлиньскй Юлiанъ 50 кр., Грушкевичь Илярiонъ 65 кр. Кишикъ Стефанъ 50 кр., Рудавскiй Антонiй 0 кр., Дашкевичь Иванъ 20 кр., Бѣлиньскiй Димитрiй 55 кр., Плятекъ Юлiянъ 20 кр., Козакевичь Iосифъ 20 кр., Левицкiй Павло 1 зр., — разомъ 17 зр. 99 кр. а. в.

— **На церковь въ Островѣ** пôдъ Перемышлемъ жертвовали П. Т.: 1) Ксаверiй Бѣлиньскiй зъ Лôвчиць 2 зр., 2) Людвикъ Заградникъ зъ Купновичь ôтъ себе 1 зр. 55 кр., ôтъ своихъ прихожанъ 5 зр. 46 кр., 3) Iосифъ Лавровскiй зъ Комарна 1 зр., провизоры зъ скарбоны цер. 1 зр., Иванъ Криницкiй 30 кр., прихожане зъ Комарна 6 зр. ½ кр., 4) Теодоръ Коснерскiй зъ Угрынова 1 зр. 75 кр., 5) Iос. Крушиньскiй зъ Добурсина 1 зр., 6) Гр. Чайковскiй зъ Бôтлѣ 1 зр., 7) Ант. Назаревичь зъ Мшанця ôтъ себе 1 зр., а зъ скарбоны церк. 1 зр., 8) Т. Дуркотъ зъ Волѣ цеклиньскои ôтъ себе и ôтъ прихожанъ 4 зр., 9) Волод. Левицкiй, зъ Немирова ôтъ себе и ôтъ своихъ прихожанъ 6 зр., 10) Ант. Лисковацкiй зъ Олешиць 1 зр., 11) Е. Чичиловичь зъ Войткови 1 зр., 12) Евг. Тустановскiй зъ Грозьовы 1 зр., 13) Мих. Пйотровскiй, ученикъ 7 клясы въ Перемышли, 20 кр.

За тй жертвы складаю щиросердечну подяку, щобы Отець Небесный вынагородивъ Вамъ за Вашу щирôсть и помôчь для нашого бѣдного народа.

Въ Островѣ (п. Перем.), дня 23 сѣчня 1883.
И. Олексинъ, сам. душпастырь.

Запросины до предплаты

на И. Онишкевича

„РУСКУ БИБЛIОТЕКУ“,

томъ III-ый.

Руске товариство „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) постановило занятись выданьемъ готового вже въ рукописи III-го тому „Рускои Библiотеки“.

Въ тôмъ томѣ мѣститися будутъ творы першихъ що до часу галицкихъ писателѣвъ (М. Шашкевича, Вагилевича и Головацкого), а о скôлько мѣсце позволитъ, такожь гдеякихъ давнѣйшихъ украиньскихъ писателѣвъ (Гребѣнки, Боровиковского и др.).

Предплата на цѣлый III томъ (20—22 аркушѣвъ великои 8-ки) выноситъ лишь **1 зр. 50 кр.**; по укôнченю цѣлого III тому (найдальше въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ) цѣна книгарска значно пôднесеся. Цѣна (за аркушь друку 7 кр.) обчислена якъ найумѣреннѣйше.

Важности такого выданя, заосмотреного вычерпуючимъ переднымъ словомъ, пôдносити не потребуємо. Надѣємось, що кождый, кому мила рôдна письменнôсть, поспѣшитъ зъ предплатою. Пôдписаный Выдѣлъ проситъ редакцiи всѣхъ рускихъ часописей о ласкаве повторенье сего запрошеня. За посредництвомъ „Академичного Братства“ можна дôстати также два першй томы „Рускои Библiотеки“ по зниженôй цѣнѣ: за оба першй томы 4 зр., за самъ I-шiй 95 кр., а за II-гiй 3 зр. 5 кр. Зложившй предплату вже давнѣйше на IV серiю „Рускои Библiотеки“ (на руки Вп. проф. И. Онишкевича) отримаютъ за доплатою 40 кр. III-iй томъ. Цѣны всѣ поданй вже съ вчисленьемъ пересылки почтовои.

Грошѣ просимо присылати або за посредництвомъ Вп. редакцiй рускихъ газетъ, котрй бы се запрошенье помѣстити схотѣли, або просто на руки „Акад. Братства“ во Львовѣ, ул. Краковска ч. 14, I поверхъ. — *Ôтъ Выдѣлу „Академичного Братства“.*

Курсъ львôвскiй зъ дня 29. л. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	295 —	298 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 —	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. перiод.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 70	101 70
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 25	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскiй	5 55	5 65
„ цѣсарскiй	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 47	9 57
Пôвимперiялъ	9 73	9 85
Рубель россiйскiй срѣбный	1 53	1 63
„ „ паперовый	1 16¾	1 18¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

(безъ текущого куп. безъ купону)

Курсъ вѣденьскiй

зъ дня 26 л. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ державный.		
Довгъ держ. въ банкнот.	77 35	77.50
„ „ „ серебрѣ	77.75	77.90
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	118.50	119.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	130.75	131.—
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	139.25	139.75
„ „ „ 1864 (съ премiю) по 100 р.	168.75	169.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	168.—	169.—
Ренты Ком. по 42 лiр. австр.	39. -	40.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	146.50	147.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	95.90	96.10
Облигацiи индеми. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	96.75	97.50
Галичины	97.30	97.80
Акцiи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	114.25	114.50
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	279.90	280.20
Долѣтно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	860.	870.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	833.—	835.—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	584.—	586.—
Жел. цѣсаревон Елисаветы по 200 р.	209.50	210.—
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2715.—	2720.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср	293·50	294.—
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	166.50	167.50
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	325.—	326.50
Полудн. желѣз. держ по 200 р. а. в.	133.—	133.25
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	157 75	156.25
Листы заставнй лосованй.		
Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.75	96.50
Гал. б. кр. з. Крак лос. въ 18 л. 6%	101.50	102.50
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ кред. в. а по 4%	90.—	91.—
„ „ „ „ „ по 5%	98.25	98.75
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.25	98.75
Галиц. банку гипот. по 6%	100.90	101.10
„ „ рустик. по 6%	99.25	99.75
Банку народного по 5%	100.40	100.70
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	101.—	101.25
Облигацiи съ правомъ первенства (за 100 р.)		
Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	93.50	94.—
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92.25	93.—
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	105.25	105.75
„ „ „ 100 р. а. в.	102.—	—.—
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	99.60	99.90
„ „ „ „ II. емисiи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 300 р. 5% ср. въ р. 1865	93.—	93.50
„ „ 1867	97.75	98.50
„ „ 1868	93.50	94.—
„ „ 1872	—.—	—.—
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	91.80	92.10
Лосы.		
Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.75	171.25
Клярого по 40 р. м. к.	37.75	38.50
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	108 25	108.75
Кеглевича по 10 р. м. к.	19.50	20.50
Лосы мѣста Кракова	18.75	19.—
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	38.50	39.50
Пальфiя по 40 р. м. к.	36.50	36.75
Фундацiя шпиталя архик. Рудольфа	20.30	20.50
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	47.50	48.—
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	26.—	26.50
„ „ Трiесту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	27.25	28.75
Виндишгреца по 20 р. м. к.	37.40	3775

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Накладомъ редакцiи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет)

ФАВСТЪ

трагедiя І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакцiи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курнецка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепiсомъ).

Великiй выбôръ

найновѣйшихъ

кризъ до обшитя суконь, краватокъ, ковнѣрôвъ коронковыхъ, стяжокъ - оксамитокъ, намѣтокъ балевыхъ, вахлярѣвъ, шнурôвокъ французскихъ, рукавичокъ праскихъ и много иншихъ модныхъ артикулôвъ

4—6

поручае торговля

Шилингъ & Штельцеръ

(Schilling & Stelzer)

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

На карнавалъ

Chapeaux claques (цилиндры складанй) *тибетовй* 5·50 зр., *атласовй* 9 зр.
Рукавички *съ 1 гузикомъ* 1·10 зр., *съ 2 гуз* 1·20 зр.
Краватки *бiлй* по 25, 30, 35 и 40 кр., *атласовй* по 60 кр. и 1·20 зр.
Хустинки шовковй до фрака по 40, 85 кр., 1·10, 1·20, 1·30 и 1·60 зр.
Сорочки балевй по 1·80, 2, 2·50, 2·80, 3 зр.
Ковнѣрики по 25 кр.
Маншеты, пара 35, 40, 45 кр.
Скарпитки *кольоровй* по 25, 30, 35, 40, 50 и высше кр.
Кафтаники ôтъ поту (Schweissauger) по 60 и 75 кр.
Кальошѣ *высокй* 4 зр., *мялкй* 3 зр.
Перфумы по 20, 25, 30, 40, 50, 60 кр., 1, 1·20 зр.
Пастильки пахнючй до устъ, пушка 50 кр.
Вода кольоньска по 30, 50 кр и 1 зр.

поручаютъ

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16. (3—5)

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,
ВЪ КIЄВѢ

(1—3) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранiя,*

межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:

Андерсенъ: Казкы, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичь В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускй спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкiй-Носенко*: Приказки въ чотырехъ частяхъ. К. 1871 г. Ц 2 р. 50 к.; Гостинець землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣснях. К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабуся* зъ того свѣту, оповѣданя про помершй душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнй оповѣданя т. 2-й Спб 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремiя (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскiй*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Гильбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к. *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка.* П. Ол. Кулѣшевы, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божiй. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскй пѣснѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г. Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Ровмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами. переклавъ М Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнй силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц 10 к. *Казлока Р.*: Двѣ казки І. Пôвпѣвника. Ишпаньска казочка П. Циганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскiй И.*: Собранье сочиненiй на малороссiйскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собранье сочиненiй К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.*: Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к; Дѣвоче серце. Идилiя. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К. 1882 г. Цѣна 5 к.

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скринька съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (17—25)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскiй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 8. Львôвъ, Субота 22 сѣчня (3 лютого) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Чéтверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданій на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Кôлька слôвъ про выборы до сойму.

Часъ, коли ôтбудутся выборы до галицкого сойму, доси еще не звѣстный; найправдоподôбнѣйше ôтбудутся въ мѣсяци цвѣтню.

Польскій комитеты мѣсцевій чи повѣтовій вже поуконституовувалися и повыбирали делегатôвъ на зъѣздъ до центрального комитету. Зъ складу польскихъ комитетôвъ мѣсцевыхъ видно, що Поляки симъ разомъ стараются зовсѣмъ не инакше перевести выборы, якъ попередными разами. Въ комитетахъ, маючихъ задачу перевести выборы зъ **сельскихъ** курій, **нема селянъ**, лишь по найбôльшôй части паны-дѣдичѣ, нотарѣ, урядники повѣтовій и т. под. Сей проявъ дуже характеристичный: панове-Поляки зовсѣмъ игноруютъ рускихъ селянъ-выборцѣвъ и навѣть не уважаютъ потрѣбнымъ, бодай про людске око, хочь въ части ôтдати рѣшенье о кандидатурѣ въ руки селянъ-выборцѣвъ. Тай по що того? Львôвскій дописователь до „Dziennika Poznańsk-ого“ ôткрывъ намъ досадно пляны польского центрального комитету, выявивъ, якъ подѣлено львôвскій округи выборчій на „plejady świetnych nazwisk“, Потоцкихъ, Баденѣхъ и т. п.

Зъ стороны Русинôвъ маѣ занятися передвыборчими чинностями комитетъ ad hoc, зложеный зъ представителѣвъ обохъ партій. Розумѣесь, що успѣшнôсть заходôвъ комитету буде зависѣти ôтъ завчаснои и енергичнои дѣяльности Русинôвъ по повѣтахъ.

Сила податкова Галичины.

I.

Въ вѣденьскôй радѣ державнôй незадовго почнутся розправы надъ буджетомъ. Комисія буджетова приготовила вже прелиминарь буджету на р. 1883, котрый буде предложеный парлямекови. Въ томъ прелиминари особливо цѣкавый для насъ ôтдѣлъ доходôвъ, въ котрого можна нимѣркувати силу податкову кождого краю коронного. Кракôвска „Nowa Reforma“ помѣстила въ числахъ 21, 22 и 23 статю п. заг. „Ile Galicya płaci?“ въ котрôй находимо дуже цѣкавый образъ податковои силы Галичины, выраженый въ автентичныхъ, урядовыхъ цифрахъ. Не маючи пôдъ рукою прелиминаря доходôвъ державныхъ, мы покористуємся въ слѣдуючôй роботѣ цифрами „Nowej Reformy“.

Що сила податкова Галичины слаба, — се звѣстно намъ всѣмъ ôтъ давна. Кождый новый податокъ, спадаючій на нашь край ôтъ центрального правительства, тисне насъ далеко сильнѣйше, нѣжь другій краѣ коронній, хочь въ результатѣ вытискаѣ зъ насъ пропорціонально далеко менше, нѣжь зъ другихъ краѣвъ. Се свѣдчитъ о тôмъ, що весь нашь организмъ краєвый слабшій, бôльше надломаный и розстроєный, нѣжь въ другихъ краяхъ. Всѣмъ памятный еще певно фактъ, якій стався передъ двома роками, що галицка дирекція скарбова выказала найбôльшу суму нестягненыхъ податкôвъ зъ мѣжь всѣхъ австрійскихъ провинцій. О тôй самôй слабости нашои податковои силы свѣдчитъ такожь и то, що коли въ Галичинѣ екзекуція и проценты ôтволоки выносятъ 136.000 зр. на 10,526.000 безпосередныхъ податкôвъ, т. є. 1·3%, то въ Чехахъ на 24,264.000 безпосередныхъ податкôвъ приходитъ екзекуцій и процентôвъ ôтволоки лишь 99.000 зр. або о 4%, то значитъ, що Чехи платятъ и можутъ платити свои безпосередній податки 3¼ разôвъ точнѣйше.

Не менше сумне свѣдоцтво даютъ и загальнѣ сумы доходôвъ державныхъ зъ поодинокихъ краѣвъ. Сума доходôвъ въ Галичины выноситъ 44,097.427 зр. або 9·6% доходôвъ цѣлои монархіи. Порôвнавши тую суму съ тымъ фактомъ, що пôдъ взглядомъ людности и простору Галичина становитъ бôльше нѣжь ¼ часть цѣлои Австріи (людности 26·9% а простору 26·1%), то побачимо, що доходôвъ державныхъ она даѣ несповна десяту часть, т. є. що при такôмъ економичнôмъ станѣ, въ якôмъ находятся н. пр. Чехи або Ракусы, — Галичина пропорціонально повиннаôы давати державѣ 2½ раза тôлько доходôвъ, якъ теперь. Нѣ, ще бôльше! Божь головне теперь жерело доходôвъ державныхъ въ Галичинѣ суть добра камеральнѣ и державнѣ монополѣ (сôль и тютюнъ), котрыми Галичина перевышаѣ всѣ прочій краѣ коронній, — такъ що на самыхъ контрибуентôвъ податковыхъ спадаѣ, якъ побачимо дальше, еще менший процентъ.

Порôвнанье Галичины съ Чехами показуѣ намъ еще одинъ дуже цѣкавый проявъ. Галичина, якъ звѣстно, край par excellence рôльничій, а Чехи промысловый; Галичина маѣ простору о 26.000 квадр. кильометрôвъ, а людности о 398.000 бôльше, нѣжь Чехи; а предсѣ Галичина платитъ податку грунтового 4,331.000 зр., а Чехи 11,184.000 зр., т. є. о 6,853.000 зр. бôльше, нѣжь Галичина. Въ Галичинѣ податокъ грунтовый становитъ 40·6% всѣхъ податкôвъ безпосередныхъ, а въ Чехахъ 46·1%. Значится, не тôлько абсолютно, але и пропорціонально Галичина стоитъ пôдъ взглядомъ рôльництва низше ôтъ Чехъ, коли навѣть такъ выдосконалена машина податкова не може ôтъ насъ выдобути бодай такого проценту податкôвъ, якій выпадаѣ на Чехи. Коли бо въ Чехахъ (при 5,412.000 людности) припадаѣ на кождого жителя 2 зр. 6½ кр. податку грунтового, то въ Галичинѣ на 5,915.000 людности припадаѣ его на кожду людину лишь 80 кр. То значитъ знôвъ, що въ Чехахъ на кожду людину выпадаѣ 2·58 разôвъ бôльше податку грунтового, нѣжь въ Галичинѣ. Якажь причина того дивного факту? — пытаѣ „Nowa Reforma“, — и ôтповѣдаѣ, що все лихо лежитъ въ тôмъ, що край нашъ **выключно** рôльничій, и тая выключнôсть убиваѣ именно саме рôльництво, що затымъ все, що зробится у насъ для пôднесеня промыслу, буде заразомъ сильною пôдоймою для рôльництва. Хочь и якъ правдивій тѣ цифры, на котрыхъ опертый сей вывôдъ, то все таки кождый ôтъ разу пôзнаѣ, що ôнъ зовсѣмъ сторонничій и недокладный. Будувати поручье для стоячого на березѣ, щобъ уратувати потопаючого, — се, признатись, новый и тôлько въ Галичинѣ можливый способôъ суспôльнои господарки. Намъ здаѣся, що не наша рôльнича выключнôсть убиваѣ наше рôльництво, бо именно въ близкости бôльшихъ центрôвъ промысловыхъ (коло Борыслава н. пр.) рôльництво стоитъ коли не низше, то певно не высше, якъ въ иншихъ мѣсцяхъ. Єсть много иншихъ, тяжкихъ и скомпликованыхъ обставинъ, котрі не даютъ пôднестися нашому рôльництву, и безъ ихъ усуненя не може бути и мовы о пôднесеню рôльництва, а розвôй промыслу при тыхъ обставинахъ тôлько довершивбы упадку рôльництва. Ось возьмѣмъ хочьбы тôлько податки посереднѣ, т. є. тѣ податки, котрі дотыкаютъ кождого жителя краю поголовно, а затымъ найбôльше дотыкаютъ великои масы бѣдныхъ — у насъ рôльникôвъ. Сума ихъ въ цѣлôй Австріи выноситъ 245,142.500 зр., а въ Галичинѣ 28,370.971 зр., т. є. не десяту, а 6·7 часть всѣхъ посередныхъ податкôвъ. Ôтношенье безпосередныхъ податкôвъ до посередныхъ есть таке, що на одного мешканця выпадаѣ 1 зр. 77 кр. податкôвъ безпосередныхъ, а 4 зр. 76 кр. (т. є. 269%!) податкôвъ посередныхъ. Не треба однакъ забувати, що рубрика посередныхъ податкôвъ для Галичины (особенно въ ôтдѣлѣ „цло“) мусѣла зъ конечности бути неповна, такъ якъ богато товарôвъ Галичина спроваджуѣ не прямо зъ заграничныхъ фабрикъ, але ôтъ вѣденьскихъ, ческихъ и терстеньскихъ перекупцѣвъ, а въ оплачуванôй имъ цѣнѣ платитъ заразомъ и цло. На дѣлѣ затымъ сума посередныхъ податкôвъ, оплачуваныхъ Галичиною, муситъ бути далеко бôльша.

ДОПИСИ.

Зъ Илемя.

(О двохкрылосномъ церковно-народномъ спѣвѣ.)*

Немало пишутъ, говорятъ и толкуютъ у насъ о тôмъ, якъ велике значенье маѣ спѣвъ церковный въ нашôмъ народномъ житю, но нѣгде, на скôлько знаю, не подаѣ нѣкто позитивного способу, въ якій подвигнутибы той спѣвъ церковный въ упадку, до котрого видимо клонится. Я попробую показати гдекотрі причины запропащеня спѣву церковного, а въ слѣдъ

*) Предметъ обговореный въ тôй дописи хочь дотыкаѣ справы на позôръ лишь церковнои, однакожь такъ тѣсно звязаный съ житьемъ народнымъ, що даемъ ему мѣсце, бажаючи его зробити приступнымъ для ширшихъ кругôвъ нашои суспôльности въ интересѣ нашои церкви и народу. Послѣдными часами проявились у насъ щирі заходы около подвигненя або заведеня спѣву правильного по селахъ; думаемъ отже, що практичнѣ рады въ тôй дописи поданій причинятся до бôльшого успѣху тыхъ похвальныхъ заходôвъ. *Ред.*

Оглядъ суспôльнои працѣ

Русинôвъ австрійскихъ въ роцѣ 1882.

„Громада великій чоловѣкъ!“
Народна приповѣдка.

(Демократизмъ руского народу. Потреба громаднои працѣ у Русинôвъ. Перші рускій институты и товариства, ихъ цѣль. Причины малого успѣху суспôльнои працѣ Русинôвъ. Потреба щорôчного огляду тои працѣ. Ставропигійскій Институтъ. Єго минувшôсть а теперѣшна дѣяльнôсть. Народный Дôмъ. Єго початокъ и задача. Дотеперѣшній успѣхи и дѣяльнôсть въ 1881 р.)

(Дальше.)

Другимъ поважнымъ институтомъ рускимъ єсть „Народный Дôмъ“ во Львовѣ съ другою городскою церквою (ще не скôнченою). Повставъ ôнъ на розвалинахъ спаленого университету, а церковь взносится на згарищахъ университетскои библіотеки. Розвалины тѣ подарувавъ цѣсарь Русинамъ на просьбу „Головнои Рускои Рады“ во Львовѣ, котра существувала ôтъ 8 мая 1848 до 30 червня 1851 р. Для переведеня въ житье сего Института и построєня церкви выбрала Г. Р. Рада осôбну комисію, а єи заходомъ повставъ зъ добровôльныхъ складокъ руского народу сей величавый Дôмъ Народный, пôдъ котрый Цѣсарь положивъ власноручно угольный камѣнь 18 жовтня 1851 р. Опôля закуплено ще три каменицѣ, прилягаючій до Народного Дому и церковного забудованя, два села Бѣлка и Костенѣвъ, перемышляньского повѣту, Подоминикаиьскій монастырь и записану реальнôсть Л. Цыбыка въ Бучачу (для пансіонату дѣвочого), а въ 1881 реальнôсть на Стрыйскôй улицѣ, где сего року вôйшло въ житье „Дѣвоче воспиталище“. Институтъ сей основаный въ тôй цѣли, щобы образувати рускій языкъ, пôдмагати словесну дѣяльнôсть, розвивати науки и штуки и такъ розповсюдняти просвѣту и морально пôдносити рускій народъ. Для осягненя сеи цѣли маѣ послужити библіотека съ читальнею, науковѣ зборы (музей, галеріи, кабинеты), наукова часопись, друкарня, преміи и пôдмоги для писателѣвъ; дальше бурса и стипендійнѣ фонды для шкôльнои молодежи и пôдмаганье пансіонатôвъ для рускихъ дѣвчатъ.

Навелисьмо коротеньку исторію заснованя и взросту та й цѣль института „Народный Дôмъ“, а теперь розглянемся въ послѣднôмъ его справозданю за р. 1881, предложенôмъ на загальныхъ зборахъ 8 (20) жовтня 1881, щобъ оцѣнити успѣхи управляючого Совѣту.

Въ 1881 р. було:

приходу а. в. зр.	76.724·32	гот. и 1260 цѣн. пап.
розходу „ „	65.633·86½	„ „ 250 „ „
а. в. зр.	11.090·45½	гот. и 1010 цѣн. пап.

остало на рôкъ 1882.

Зъ приходôвъ наведемо важнѣйшій позиціи:

Чиншѣ зъ домôвъ принесли загаломъ	27.594·17	зр. а. в.
Зъ добровôльныхъ датковъ .	14.066·67	„ „
(а въ тôмъ 11.400 зр. яко останокъ цѣсарского дару зъ льотерія державнои въ скôлькости 50.000 зр., а жертвы, складки и вкладки членьскій лишь 548 зр. готôвкою и 500 зр. паперами).		
На бурсу вплынуло 351·87, зъ ôтсотковъ . .	1826·57	зр. а. в.
а рôжныхъ иншихъ 1124·59, зъ Бѣлки и Костен. .	4547·21	„ „
Розходу мавъ Институтъ на податки домôвъ .	10.459·91½	„ „
на сплату довгôвъ . .	1029·75	„ „
на администрацію домôвъ, направы и т. и. . .	5.674·71	„ „
на удержанье бурсы .	3.222·48	„ „
на стипендіи . . .	360.00	„ „
на запомоги для учащоися молодежи . . .	913·30	„ „
на библіотеку . . .	997·86	„ „
на строєнье церкви . .	13.058·70	„ „
на администрацію дôбръ Бѣлка и Костенѣвъ .	2.980·94½	„ „
закупно реальности на „Дѣвоче воспиталище“ .	24.782·89	„ „
надзвычайнѣ инші розходы	2.403·31½	„ „

Окрôмъ повысше выказаного майна орудуѣ Дôмъ Народный фондами стипендійными, запомоговыми, богослужебными, на бучацкій пансіонъ и рôжными депозитами и легатами, котрі съ кôнцемъ 1881 выносили готôвкою: 80.670·59 и 64.150 зр. и 100 рубл. цѣнн. паперами.

Наконець треба примѣтити, що Нар. Дôмъ мавъ ще съ кôнцемъ 1881 р. 26.005·55 кр. довгу.

Не будемъ вдаватись въ подрôбный розбôръ наведеныхъ позицій, а звернемо лишь бачнôсть на низьку суму, яка вплынула зъ жертвъ, складокъ и вкладокъ членьскихъ Института т. є. 548 зр. а. в. готôвкою, а 500 зр. паперами. Выходитъ зъ того, що жертволюбнôсть давна на цѣли Нар. Дому значно остигаѣ, бо коли добровôльнѣ датки примѣромъ въ р. 1864 выносили 1724·3¾ кр., въ 1865 — 1283½ кр., 1866 — 1076.84 зр. и 100 зр. паперами, то спадаютъ 1869 на 350·73½, 1870 на 577·18, а 1871 — 647·85. Позиція зъ 1881 уменшится еще, єслибы ôтдѣлити осôбно вкладки, а осôбно жертвы бл. п. Лукашевского 500 зр. паперами.

Другою причиною, що датки періодичнѣ на Нар. Дôмъ такъ мало вплываютъ, єсть невеличке число членôвъ; бо коли справозданье зъ 1878 р. выказуе 404, то послѣдне подаѣ лишь 380 — число дуже маленьке, якъ на такъ великаньскій и давный Институтъ. Въ тôмъ направленю повиненбы управл. Совѣтъ розвинути живѣйшу дѣяльнôсть, бо єсли новѣйшѣ товариства, якъ „Просвѣта“, „Общ. им. Качковского“ числятъ по бôльше якъ 1½ и 2 тысячѣ членôвъ, то Дôмъ Нар. повиненбы числити на сотки тысячѣвъ членôвъ, а тогды ставбы справдешнымъ Нар. Домомъ, осередкомъ цѣлого народа руского. Правда, що не кождого Русина стати на вкладку по крайнôй мѣрѣ 10 зр. наразъ або частями именно же въ нынѣшныхъ часахъ, коли кождый Русинъ-патріотъ муситъ дбати о пôддержанье многихъ иншихъ рускихъ товариствъ и институцій, численныхъ часописей и т. д. Булобъ отже практичнѣйше и для приступаючихъ членôвъ и користнѣйше для Нар. Дому, єслибъ замѣсть такои вкладки 20-риньсковои установлено примѣромъ, що кождый членъ платитъ рôчно 1 зр. а. в. Допустѣмъ, що Нар. Дôмъ придбавбы лише 3000 членôвъ (а се не єсть нѣчимъ неможливымъ), то вже зъ самыхъ вкладокъ членьскихъ вплывавбы значный періодичный дохôдъ, а институтъ ставбы приступный для цѣлого народа.

При значныхъ выдаткахъ, якій Нар. Дôмъ ложивъ на построенье церкви (въ р. 1881 роцѣ 13.058·70) старався управл. Совѣтъ ôтповѣсти що разъ живѣйшимъ домаганямъ зъ всѣхъ сторôнъ руского краю, щобъ якъ найскорше довести до ладу и отворити до публичного ужитку библіотеку съ читальнею. Въ тôй цѣли видано 697 р. 86 кр. а справозданье послѣдне виказуе спору цифру съинвентованыхъ трудомъ ученого крылошанина А. Петрушевича 7888 сочиненій въ 13301 томахъ. Єсли роботы въ тôмъ дѣлѣ дальше такъ поступали и въ часѣ ôтъ послѣдного справозданя ажь до теперь, то можнабы надѣятись, що небавомъ Русины будутъ могли хôснувати зъ единои бôльшои библіотеки рускои. Скоро лишь библіотека буде упорядкована, не повиннобы вже отворенье еи насувати великихъ трудностей. Не

за тымъ подати головнѣйшѝ, а при тôмъ легкѝ и простѝ способы, поставити спѣвъ церковный на тôй высотѣ, на котрôй ôнъ являється въ самôмъ дѣлѣ душею нашого обряду.

Буду говорити коротко для того, що есть много другихъ справъ „пекучихъ“, и приступаю просто до рѣчи. Начинаю именно зъ двохъ институцій, признаныхъ par excellence бути розсадниками церковно-народного спѣву: гр. к, духовнои семинаріи и Ставропигійскои бурсы. Одна и друга въ тôмъ ôтношеню цѣлкомъ не робитъ того, чого можнабы ôтъ нихъ надѣятися, ба и просто домагатись. Квартетъ семинаристôвъ, правда, величавый, такъ доборомъ голосôвъ якъ и выповненьемъ артистичнымъ композицій, першій на всю Галичину, здобувшій собѣ славу у своихъ а честь у чужихъ, якъ показалось при случаю ôтспѣваня кантаты пôдчасъ пріѣзду Є. В. Цѣсаря. Тутъ лишь треба дотычно самыхъ композицій мимоходомъ замѣтити, що пора бы вже покинути всякихъ Hessle, Nanke и проч., що грѣшатъ непростимо противъ акценту славяньского языка и духа пѣсней и молитвъ рускаго обряду, а взятися щиро за рôднѝ творы. Я самъ знаю одного семинариста, бувшого управителя хору, у котрого немало власныхъ прекрасныхъ церковныхъ композицій, уложеныхъ въ дусѣ чисто рускаго обряду. Молодымъ нашимъ церковнымъ композиторамъ, — скажу еще въ додатокъ, — радивбы я познакомитися съ литургією съ греческимъ текстомъ въ старинныхъ напѣвахъ, уложеныхъ на мѣшаный квартетъ.*) Не хочу тымъ обмежити ихъ творчества а хочу лишь звернути ихъ увагу на тое, що композиціи церковнѝ повиннѝ все держатися стилю поважного, молитвенного, а тымъ способомъ охоронити ихъ ôтъ такихъ дивоглядôвъ въ семинарскôй партитурѣ, якимъ есть одно „Да исполнятся“ (здаесь менѣ D-dur) и кôлька другихъ композицій, годячихся бôльше на свѣтскѝ концерты, якъ на церковный хоръ. Квартетъ Ставропигійскои бурсы во всякôмъ ôтношеню скромнѣйшій, (мѣшаный хоръ зъ кôльканайцяти хлопцѣвъ розумѣеся не то, що мужескій хоръ семинаріи въ сорокъ голосôвъ) однакъ задачу свою сповняе знаменито, чого доказомъ биткомъ набита людьми всятого стану и вѣроисповѣданя церковь Успенска. Поважный, повôльный и рôвный спѣвъ бурсакôвъ творитъ прекрасну гармонію съ мыслями и формами рускаго обряда.

Но при всѣхъ своихъ заслугахъ въ плеканю спѣву квартетного обѣ тіи институціи опускаютъ зъ ока иншу важну область спѣву церковного, именно спѣву народно-церковного. Я въ принципѣ не противникъ квартетôвъ при богослуженяхъ; въ церквахъ столицѣ и другихъ мѣстъ и мѣсточокъ спѣвъ чотирьоголосный нынѣ вже необходимый. Но пытаюся чи участники квартету, окôнчивши свои науки, не розсѣются колись по краю и не будутъ обовязаными кождый ôтдѣльно на свою руку заводити спѣвъ церковный простонародный въ сельскихъ церквахъ? Чи ôтповѣдятъ они тогды своѣй задачи, мимо всеи своеи „музикальности“? Досвѣдъ каже, що нѣ. Бо и зъ ôтки можутъ чи семинаристы чи бурсаки заводити правильный уставный спѣвъ церковный, если они самѝ того систематично не научились. И такъ на прим. въ духовнôй семинаріи. Приходятъ свѣжѝ кандидаты на 1 рôкъ. Ихъ зразъ заставляютъ спѣвати литургію кождои недѣлѣ и свята (бо 4 рôкъ спѣвае вечерню и утреню, а „спѣваки“ всѣхъ лѣтъ идутъ на литургію до престольнои церкви); они спѣвають, якъ знаютъ: и воскрешаютъ въ памяти аріи станиславôвского Крука, бережаньского Сойки и другихъ Орфеѣвъ, и такъ иде весь рôкъ за рокомъ и нѣкому не прійде въ голову положити конець тому „козлогласованю“, заказаному выразно св. апостоломъ. Дѣло требабы повести такъ. Въ семинарскôй церковнôй библіотецѣ повиннобы бути кôльканайцять примѣрникôвъ „Литургіи Бажаньского“*) О. Порфирій Бажаньскій именно зôбравъ лучшѝ стариннѝ церковнѝ напѣвы въ нашôмъ краю и очистивши ихъ ôтъ гдеякихъ дякôвскихъ екстраваганцій уложивъ ихъ на простѝ ирмологійнѝ ноты. На передѣ помѣстивъ скалю нотну и коротке „обученье“, цѣлкомъ достаточне для початковои науки. Всѣ кусники („Иже Херувимы“ кôлька н-рôвъ) старанно оброблений, цѣлкомъ простѝ, гдекотрѝ пречудесний. Особенно прекрасне „Подъ Твою милость“, спѣване по литургіи. Арія проста, но сердечна, до глубины душѣ проникаюча, правдиво поетична*) П. Бажаньскій велику прислугу зробивъ свому народови, спасаючи чудно-красниѝ плоды народного творчества; треба бо знати, що всѣ напѣвы нимъ зôбранѝ — нашѝ, рôднѝ, кождому зъ насъ добре знакомѝ. Книжка та повинна бути въ кождôй церквѣ, въ кождôй школѣ (по кôлька примѣрникôвъ) и въ кождôй хатѣ, где лишь рускѝ дѣти знаютъ читати, — тогды лишь легко прійдеся ввести въ житье всенародный церковный спѣвъ.

Пôсля тыхъ кôлькохъ замѣтокъ я бы дальше думавъ такъ: духовникъ семинаріи повиненъ бы заразъ, якъ лишь появлятся новѝ кандидаты на 1 рôкъ, призвати до себе обохъ управителѣвъ крылосôвъ (пасторалистôвъ) и новыхъ кандидатôвъ и въ своѣй присутности казати переспѣвати перше скалю, потôмъ всю службу а ôттакъ выбравши двохъ управителѣвъ зъ межи новыхъ кандидатôвъ казати имъ въ купѣ съ товаришами спѣвати службу въ церквѣ, помаленьку, поважно и съ перенятьемъ. Такѝ кандидаты укôнчивши семинарію легко будутъ могли у себе на селѣ завести правильный хоръ.

*) „Божественная Литургія“.

*) Арія молитвы „Подъ твою милость“, помѣщена въ Лит. Бажаньского дуже стара. Спѣвали еи еще козаки въ годину штурму на Турка. Говорятъ, що у кождого козака на плечахъ бувъ въ особнôмъ капишонѣ образъ Богородицѣ, на котрый взираючи козаки спѣвали „Подъ твою милость“, — длятого и теперь въ гдекотрыхъ селахъ капишоны при опанчахъ называютъ — „богородицями“. Прим. *Автора*.

Що до прочого уставного спѣву, с. тропарôвъ, самогласныхъ, болгарскихъ, цôбныхъ и ирмологіона то гдекотрѝ семинарисы радуются, що имъ удалось опустити семинарію выдурившись знаньемъ „камени запечатану“ або Христосъ воскресе“ — не догадунись якъ высоко нарôдъ нашь цѣнитъ, поважае, слухае и любитъ священикôвъ, знаючихъ уставный спѣвъ и умѣющихъ надати ем въ церквѣ правильный хôдъ.

Уставъ семинаріи роздѣляе наку спѣву церковного въ способôъ добрый, ноі знаю и самъ видѣвъ, скôлько та вся наука ірта безъ заохоты настоятелѣвъ, безъ енергичои контролѣ и безъ острого испыту. А всего — условія, безъ котрыхъ и подумати годѣ про успѣхъ спѣву церковного. Що до саои методы я примѣтивбы еще слѣдуюче: В одну зъ двохъ годинъ тыждневыхъ, призначныхъ на спѣвъ, духовникъ семинаріи повинень зôбрати въ музею кандидатôвъ 1. року и въ соѣй присутности приказати старшимъ управителямъ крылосôвъ ôтспѣвати съ ними ирмологійну скалю въ трехъ складахъ, представляючи рôвночасно на таблицѣ гаму въ цѣлыхъ нотахъ, полунотахъ и проч. Такъ повтаряи черезъ кôлька лекцій и особливо уважати на такихъ, котрѝ маютъ голосъ, а слуху не маютъ. Закладаючи въ горахъ всенародный спѣвъ и маючи дѣло съ дикими голосами бойкôвъ, я наглядно пересвѣдчився, що лишь скалею и то въ короткôмъ часѣ можна огладити ихъ голосъ и выробити слухъ, а напротивъ, що всѣ тѝ, котрѝ безъ скалѣ училися спѣвати на память, нѣколи не будутъ спѣвати, лишь ревѣти, кричати и проч. Перейшовши основно скалю, треба приступити до основныхъ частей ирмологіона и зразу „сольками“ а потôмъ словами въ протягу 1. року переспѣвати догматы, ирмосы воскреснѝ и антифоны утренні; въ II. роцѣ продовжати дальше зновь по годинѣ на тыждень спѣванье ирмологіона такъ, щобы съ III. рокомъ скôнчити. Въ другôй годинѣ тыдневôй посвяченôй на спѣвъ, обучати то, що приписано: т. е. на 1. роцѣ тропарѣ, самогласнѝ и болгарскѝ, на 2. р. подобны, а на третôмъ кôнчити ирмологіонъ. Кандидаты духовнѝ познакомившися основно съ ирмологіономъ легко самѝ и безъ „обучителѣвъ“ выучатся гласôвъ подобныхъ, болгарскихъ и проч., бо знаючи ирмологійни ноты легко ôтшукаютъ собѣ арію въ „Гласопѣснецѣ“, черезъ що одноóбразнôсть въ спѣвѣ сама собою введеся.

Обученѝ такимъ способомъ кандидаты духовнѝ, ставши священиками, легко можутъ собѣ на селѣ ввести всенародный спѣвъ на два крылосы, котрый нынѣ стався необходимостею; треба намъ памятати, що мы нынѣ не маемъ приходскихъ шкôлъ, гдебы дѣти обучалися спѣву уставного, а дяки рутинованѝ, выйшовшѝ зъ такихъ шкôлъ, выгибаютъ такъ, що священикови неразъ приходится здатися на ласку або неласку дяка піяка, интриганта, чужого агента, бо нема лучшого. Выучивши собѣ скôлько можно велике число знаючихъ уставный спѣвъ, священикъ може мати пôдъ рукою все дяка тверезого, розумного, послушного, бо кождый разъ може собѣ зъ своихъ ученикôвъ выбрати иншого управителя крылосôвъ, а кождый зъ нихъ радо прійме на себе те почестне въ народѣ нашôмъ званье.

(*Конецъ буде.*)

---

*) Выданье то выйшло въ Вѣдни. Заголовка не памятаю, але примѣрникъ его находится въ Ставропигіи, и здаеся менѣ, такожь и въ библіотецѣ семинаріи. *Прим. Автора*.

сомнѣваемся, що крыл. А. Петрушевичъ задержитъ верховный надзôръ библіотеки и музеальныхъ зборôвъ и на дальше до того часу, поки приходы Нар. Дому не позволятъ установити сталого библіотекаря. Але вже теперь замѣтимо, що библіотекаремъ повиненъ бути чоловѣкъ образованый, ученый, а не якій небудь ôтставный низшій урядникъ нѣбы для вынагороды патріотизму сомнительнои вартости. Мѣжь професорами рускои гимназіи можнабъ найти ôтповѣдну силу до замѣщеня такои важнои посады за мѣрною вынагородою. Низшій функціи библіотечнѝ пр. скриторôвъ, аманuентôвъ могли бъ сповняти академики съ хôсномъ для власного образованя, а особливо повиннѝ бути обовязанѝ до такои службы стипендисты-академики Нар. Дому. Пригадуемъ собѣ, що члены „Академичного Братства“ жертвовали безкористнѝ труды для упорядкованя библіотеки, не сомнѣваемся отже, що пôдняли бъ ся такожь охотно службы библіотечнои. Наконець позволяемъ собѣ замѣтити, що въ интересѣ подвигненя народнои просвѣты и науки належало бъ выпожичати книжки зъ библіотеки Народного Дому не тôлько мѣсцевымъ або рускимъ читальнямъ (якъ то ухвалено на послѣдныхъ зборахъ), але и замѣсцевымъ Русинамъ, въ кождôмъ случаю за ôтповѣднымъ обезпеченьемъ. Тымъ способомъ подало бъ ся и Русинамъ на провинціи случайнôсть образоватися въ народнôмъ дусѣ и трудитися для розвою науки и рускои словесности. Можна бъ такожь зобовязати пожичаючихъ, щобъ вписалися въ члены Нар. Дому а тымъ способомъ прибувавбы и матеріяльный хосенъ для института.

Въ давнѣйшихъ справозданяхъ Нар. Дому находимо згадку, що крôмъ библіотеки находится досыть цѣнный збôръ минералôвъ, нумизматичный, и деякихъ старинностей. Не подумано однакъ у насъ о тôмъ, щобъ збирати засобы до етнографіи Руси а именно фотографіи и рисунки народныхъ типôвъ, одѣжи народнѝ зъ рôжныхъ сторôнъ, выробы руского промыслу домашного, однымъ словомъ, щобъ музей бувъ на першій вже поглядъ образомъ рускои бувальщины и житя народного. Треба жалувати, що въ тôмъ дѣлѣ выпередили насъ Поляки и въ музею гр. Дѣдушицкого и мѣйскôмъ промысловôмъ музею нагромадили цѣннѝ засобы руского промыслу домашного, рускихъ народныхъ одежей, а читальнѣмо навѣть куренду рускои консисторіи, щобъ духовеньство збирало и надсылало такѝ рѣчи до музея львôвского мѣйского. Чи не добре бъ бодай за приводомъ чужихъ подумати о утвореню народного музея въ Нар. Домѣ? До того однакъ треба чоловѣка съ замилованьемъ до такого предмету и знавствомъ рѣчи. Вже въ иншôй часописи пôдношено заслуги на тôмъ поли проф. В. Шухевича, котрый зъ рôжныхъ закуткôвъ нашого краю зôбравъ мережки, килимы, выробы гуцульскѝ промысловѝ и т. и. та бодай въ той способъ причинився до збереженя взорôвъ домашного промыслу, котрѝ выйшли коштомъ мѣйского музея львôвского, бо зъ нашихъ институтôвъ нѣ оденъ не звернувъ на те своеи уваги. Чи не порадно булобъ вôйти въ порозумѣньe съ тымъ заслуженымъ на тôмъ поли народолюбцемъ а не сомнѣваемся, що радо жертвувавбы свои труды для института народного.

(*Конецъ буде.*)

Буджетъ выдаткôвъ
десяти европейскихъ державъ въ р. 1882.

I.

Десять европейскихъ державъ, именно: Франція, Англія, Нѣмеччина, Италія, Россія, Австрія, Испанія, Угорщина, Бельгія и Нидерланды мали въ 1882 р. — 16.311.341.102 франкôвъ. Зъ того выпадало на поодинокѝ державы:

1.	Франція	3.545.914.413	франкôвъ
2.	Англія	3.099.689.125	„
3.	Нѣмеччина	2.491.095.515	„
4.	Италія	2.179.403.868	„
5.	Россія	1.905.011.380	„
6.	Австрія	1.023.505.112	„
7.	Испанія	782.639.250	„
8.	Угорщ. съ Кроац.	700.352.541	„
9.	Бельгія	310.755.895	„
10.	Нидерланды	272.974.053	„
	Разомъ	**16.311.341.102**	франкôвъ

Жителѣвъ въ р. 1882 було въ поодинокихъ державахъ:

1.	Въ Франціи	37.600.000	
2.	„ Англіи	34.830.000	
3.	„ Нѣмеччинѣ	45.234.000	
4.	„ Италіи	28.525.000	
5.	„ Россіи	82.410.000	
6.	„ Австріи	22.144.000	
7.	„ Испаніи	16.951.000	
8.	Въ Угорщинѣ	15.726.000	
9.	„ Бельгіи	5.520.000	
10.	„ Нидерляндахъ	4.060.000	
	Разомъ	293.000.000	

Коли уложити въ ôтношенье число жителѣвъ въ тыхъ десяти державахъ съ загальнымъ числомъ выдаткôвъ, то выпаде на одну голову пересѣчного выдатку **55 франкôвъ, 67 центимôвъ.**

Не могучи вдаватися въ специфікацію всѣхъ выдаткôвъ, наведемъ симъ разомъ лишь детайличнѝ выдатки на „цивильну листу“ и на „войско и фльоту“.

Цивильна листа выноситъ въ р. 1882.

1.	Въ Нѣмеччинѣ	26.785.993	франкôвъ
2. и 3.	„ Австро-Угорщ.	19.530.000	„
4.	„ Италіи	15.250.000	„
5.	„ Англіи	14.214.750	„
6.	„ Испаніи	9.800.000	„
7.	„ Бельгіи	4.930.006	„
8.	„ Нидерляндахъ	1.575.000	„
9.	„ Франціи	1.200.000	„
	Разомъ	93.285.746	франкôвъ

(Россія въ своѣмъ буджетѣ не выказуе цивильнои листы).

Войско и фльота коштували:

1.	Въ Франціи	789.249.119	франкôвъ
2.	„ Англіи	730.025.950	„
3.	„ Россіи	527.491.907	„
4.	„ Нѣмеччинѣ	508.527.390	„
5.	„ Италіи	275.032.331	„
6 и 7.	„ Австро-Угорщ.	265.804.999	„
8.	„ Испаніи	162.400.000	„
9.	„ Нидерляндахъ	70.366.004	„
10.	„ Бельгіи	48.195.260	„
	Разомъ	**3.377.092.900**	франкôвъ

На одну душу выпадае рôчного пересѣчного выдатку на войско и фльоту **11·53 фр.** Зъ загальныхъ выдаткôвъ пожираютъ тѝ выдатки **20·7%**.

Тѝ кошта, пожираючѝ звышъ $^1/_5$ часть буджету выдаткôвъ 10 европейскихъ державъ, суть головною причиною хроничного дефициту въ поодинокихъ краяхъ, въ дальшôмъ наслѣдствѣ причиною незвычайного вросту державныхъ довгôвъ, а за сими обома лихами слѣдуе трете лихо: перетяженье податками.

Число стоячого войска въ тыхъ 10 державахъ пôдчасъ спокою выноситъ **2 727.000** людей; на одного вояка выпадае отже рôчно пересѣчно **1.238·30 фр.** Коли зважити, що черезъ службу въ войску найсильнѣйша и до працѣ найздôбнѣйша часть мужескои людности не робитъ своеи звычайнои роботы и черезъ тое пропадае рôчно що найменше 300 франкôвъ продукціи одного вояка, то до коштôвъ на войско въ сумѣ 3.377,092.900 можна безпечно дочислити еще 818,100.000 фр., якѝ тратитъ суспôльна господарка тыхъ 10 державъ черезъ ôттягненье звышъ $2^1/_2$ миліона людей ôтъ звычайного занятя.

Кожда нова поправа оружія, не згадуючи вже о военныхъ кораблякъ, выкликуе новѝ выдатки обтяжаючи надзвычайный буджетъ. О можливôмъ зменшеню выдаткôвъ на войско въ европейскихъ державахъ на теперь, а навѣть на довшій часъ, не може бути и мовы; противно, арміи щоразъ побôльшаются. Коли одна держава побôльшитъ свою армію, то и всѣ прочѝ для безпеченьства, або якъ кажеся для „удержаня мира“, побôльшуютъ свои арміи, — и такъ выдатки на милитаризмъ въ Европѣ стаются „шрубою безъ кôнця“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Дръ Гербстъ внѣсъ дня 31. сѣчня интерпеляцію до правительства въ справѣ заказу дрôбнои продажи по трафикахъ двохъ вѣденьскихъ опозиційныхъ дневникôвъ: N. W. Tagblatt и Vorstadt-Zeitung. Гр. Таффе маe небавомъ ôтповѣсти на интерпеляцію въ тôмъ дусѣ, що газеты заборонило низшо-австрійске намѣстництво длятого, бо они съ залюбованьемъ ширили неморальнôсть и переступали границѣ дозволеной критики чинностей правительства, ба навѣть членôвъ цѣсарскои родины втягали въ свои выдумки.

(*Запомога Тирольцямъ.*) Якъ звѣстно, для потерпѣвшихъ черезъ выливы рѣкъ Тирольцѣвъ правительсто внесло було въ палатѣ послôвъ проéктъ удѣлити 4 миліоны зр. Послы тирольскѝ не вдоволилися тою сумою и уперто обставали при 6-миліоновôй пожичцѣ. Комисія остаточно згодилася на 6 миліонôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Продовженье дискусіи въ палатѣ французской надъ законом о претендентахъ розпочалося зновъ середъ великихъ крикôвъ. Въ дискусіи умѣркованый републиканець Левъ Реноль (Renault) старався доказати, що внесенье Фльоке може пошкодити правдивымъ интересамъ републики. Законы проскрипційнѝ не уратували еще нѣякого правительства, а запроéктованѝ законы суть загроженьемъ вôльности. Мимо що Реноль есть добрымъ бесѣдникомъ, не повліявъ на палату. Зъ лѣвицѣ ôтозвалися голосы: „Вы орлеанистъ.“ Реноль ôтповѣвъ на сей закидъ, що бувъ часъ, коли и Гамбету уважано орлеанистомъ. Ôттакъ поборювавъ ôнъ внесенье Фабра, пôдносячи небезпеченьство яке може выйти зъ того, если принцы потратятъ свои достоинъства. На

тоѣ ôтповѣвъ презесъ кабинету Фалліеръ: „Єслибы принцы заховувалися були, якъ спокôйнѝ обыватель, то нѣкто не бувбы выступавъ нѣ противъ нихъ нѣ противъ ихъ достоинствъ. Але они не умѣли повздержатися ôтъ интригъ. Манифестъ кн. Жерома єсть актомъ претендента... Прогнати принцôвъ зъ краю, а ôттакъ доперва жадати закоку о баниціи. булобы недостачею пошанованя законôвъ, протое правительство ôтдало князя Жерома власти судовôй. (Министеръ говоритъ съ що разъ бôльшимъ напруженьемъ.) Графъ де Менъ пытае, чи були якѝ заговоры? Єсли усилія реакціи розбилися, то се лишь задля того, що людъ оперся сему и не позволивъ на розрухи. На провинціи скликувано людовѝ зборы и розширювано погологоски, що во Франціи выбухне незадовго повстанье легитимистôвъ. Дневникъ „Union“ ôтверто накликавъ до бунту. Свого часу жадали прогнаня претендентôвъ Періе, князь Бролѣ, Тіеръ и Дифоръ, а коли князѣ орлеанськѝ въ 1872 р. прійшли до народного збору съ прошеньемъ о позволенье повороту, сказавъ тогды Греви: „Не хочу анѣ бути ошуканымъ, анѣ статися помôчникомъ для королевства“... (Сказавши тѝ слова министеръ перервавъ бесѣду на хвилю, а ôттакъ сказавъ: „я смертельно змученый“.) Президентъ палаты перервавъ засѣданье на чверть годины, министеръ дуже ослабленый выйшовъ до другои салѣ и зômлѣвъ. Послы лѣкарѣ прійшли єму въ помôчь. Министра мусѣли ôтвезти до дому.

Слѣдство противъ князя Наполеона укôнчене. Властитель друкарнѣ, въ котрôй печатано манифестъ Жерома, зôставъ засужденый на 400 франкôвъ кары грошевои. Генералъ Кампенонъ не принявъ теки министра вôйны, тожь именовано нимъ генерала Тибодена, а Маги, министеръ рôльництва, принявъ провизорично зарядъ министерства маринарки.

Дня 1 лютого продовжалася дебата надъ справою претендентôвъ. Хорого министра президента заступавъ министеръ справедливости Деве. Нарадамъ палаты присутствовавъ такожь новый министеръ вôйны. Першій забравъ голосъ Деве Ôнъ говоривъ: „Вже самѝ монархіи предпринимали гдеякѝ мѣры противъ родинъ, що давнѣйше панували. Въ р. 1871 просили члены дому орлеанистôвъ о позволенье повороту; они получили позволенье пôдъ тымъ условіемъ, щобы не стремѣли вôйти до народного збору“. Министеръ нагадуе про подорожь князѣвъ до Фросдорфу, где прозвалися представителями монархіи. Сими днями князѣ заманифестувалися явно яко противники республики и яко будучѝ наслѣдники. Ихъ часописи та кліенты даютъ имъ особнѝ назвы а дѣеся се и въ арміи. Чижь середъ такихъ обставинъ не повинна республика такъ само боронитися, якъ монархія? Правительство не жадае загального прогнаня членôвъ, бо сей фактъ мавбы значенье насилія и дôткнувъ бы такожь особъ невинныхъ. Черезъ те, що ôтсунеся князѣвъ ôтъ войсковыхъ и цивильныхъ урядôвъ, ôтбереся имъ можливôсть агитаціи. Але правительство жадае такожь и призволеня на то, щобы могло въ разѣ потребы претендентôвъ прогнати. Черезъ тое лишится правительству иниціятиву пôдъ контролею парламенту. Правительство беручи на себе отвѣчальнôсть, буде старатися бути приготованымъ противъ ворохобникôвъ“. Министеръ пояснявъ дальше, що зъ арміи зôстане найбôльше шѣсть осôбъ усуненыхъ; армія нѣчого черезъ тое не утратитъ. Цѣле право, що єго тутъ маємо ухвалити, не есть правомъ проскриціи, лишь правомъ розорливости; мы не хочемо уживати насилія, а лишь средствъ противъ загроженю безпеченьства державы. Наколибъ мы оказалися дуже ласкавыми для нашихъ противникôвъ, то мы ошукалибъ самыхъ себе, а впрочѣмъ и край цѣлый ожидае неперпеливо ухваленя того закону.“ Потôмъ промовлявъ Мадіе де Монжо за внесеньемъ Фльоке, ôттакъ републиканець Андріе выступивъ противъ одному и другому внесеню, покликуючися на уступъ деклараціи о правахъ чоловѣка, пôсля котрого: „Всѣ обыватель суть передъ лицемъ права рôвнѝ и суть допущенѝ до всѣхъ достоинствъ пôсля своихъ здôбностей и пôсля своеи честноты и таланту.“ Дальше велася дебата єще надъ внесеньемъ Фльоке, щобы всѣхъ претендентôвъ выгнати и позбавити правъ цивильныхъ. По довгôй и бурливôй дебатѣ *ôткинено внесенье Фльоке* 352 голосами противъ 172. *Принято ôттакъ внесенье Фабра* то єсть, щобы *претендентамъ ôтобрати цивильнѝ и войсковѝ уряды*, и дано повномочіе правительству, що въ *случаю потребы може всѣхъ претендентôвъ прогнати.*

Італія. (*Демонстраціи ирриденты*) тревають дальше, а всѣлякѝ мѣры предпринятѝ правительствомъ, щобы рухъ ирридентистôвъ повздержати, суть за слабѝ. Оберданкъ стався ихъ героемъ, а на всѣхъ зборахъ ирридентистôвъ имя єго муситъ бути згаданымъ. Дневникъ италійськѝ „Rassegna“ подае н. пр. справозданье зъ збору италійскихъ соціялистôвъ, ôтбувшогося дня 21 м. м. пôдъ проводомъ соціялистичного посла Косты. Збôръ ôтбувся въ театрѣ въ Равеннѣ. Слухачѣ складалися по бôльшôй части зъ селянъ. Власть правительственна не дала була зъ разу позволенье на сей збôръ, але позаякъ Коста заявивъ, що ôнъ буде здавати на зборѣ справу зъ своеи посольскои дѣяльности, тожь и получивъ призволеня. Коста почавъ свою бесѣду згадкою про Оберданка. Правительственный комисарь, що привѣвъ съ собою кôлькадесять полицейскихъ агентôвъ, сказавъ на те: „Я не можу призволити, щобы вы о тôй справѣ бôльше говорили.“ Межи слухачами пôднѣся крикъ и протесты. Коста ôтповѣвъ, що єму прислугуе право говорити передъ выборцями о тôмъ, о що може навѣть въ парлямснтѣ интерпелювати и говоривъ дальше: „По смерти молодого Тріестинця внесено въ парлямснтѣ интерпеляцію, але правительство не дало нѣякои ôтповѣди, бо не хотѣло наразити собѣ Австрію. Природна рѣчь, щобы народъ шукавъ союза съ спорôднеными собѣ народами, но не съ тыми, съ котрыми мы боролися. Італія мае двохъ споконвѣчныхъ ворогôвъ: Ватиканъ и Австрію...“ Комисарь зновъ перервавъ бесѣду, и зновъ повставъ крикъ и непослухъ. Комисарь призвавъ приготовлене войско, заказавъ продовжати бесѣду и розвязавъ збôръ. Неспокôй взмагався, а комисарь наказавъ дати трубкою першій знакъ до опорожненя салѣ. „Лишѣтся“ — закричавъ Коста — „инакше будутъ васъ уважати боягузами“. Комисарь завôзвавъ другій разъ публичнôсть, щобы выйшла зъ салѣ, але зобранѝ кричали, що се надужитье зъ стороны власти. Въ сѣй хвили вôйшло до салѣ бôльше войска, а Коста казавъ розôйтися зôбранымъ. Вечеромъ тогожь дня выпечатали ирридентисты протестъ противъ сеи „своеволѣ“ правительства. Въ кôлька днѣвъ познѣйше прійшло на балю въ Равеннѣ до колотнечѣ межи ирридентистами а правительственними. Завôзвано карабиньерôвъ; ирридентисты кинулися на нихъ и кôлькохъ зранили; въ наслѣдство того арештовано много ирридентôвъ. О новомъ атентатѣ ирридентистôвъ на австрійского конзуля въ Больоніи доносили мы въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“.

Туреччина. Въ правительственныхъ турецкихъ кругахъ пануе велике розъяренье на Англію и на кедива. Офиціяльнѝ органы грозятъ, що на кедива спаде цѣла ôтвѣчательнôсть за звязь єго съ Англіею, а день вѣдай вже недалекій, въ котрôмъ єго Турція до тои ôтвѣчательности потягне. За найгôршу точку єго ноты окружнои уважае Турція те, що Англія накидуе свою армію Египтови. Въ прочѣмъ говорятъ загально, що тая нота єще не послѣдне слово Англіи въ справѣ египскôй. Кадри-бей, ôтпоручникъ порты въ Египтѣ, освѣдчивъ що пôсля єго гадки Англія стараеся о выключный вплывъ надъ Египтомъ. Турецкій посолъ до Вѣдня, Едемъ-паша, котрого дуже выжидаютъ въ Константинополи, позаякъ по єго поворотѣ сподѣваются гдеякихъ змѣнъ въ министерствѣ, задержаный зôставъ въ дорозѣ до Константинополя задля того, що вода на Дунаю стоитъ дуже высоко. — Паша затримався про те въ Джурджевѣ а ôттакъ доперва, коли дунайскѝ воды обнижатся, выбереся въ дальшу дорогу. Едемъ-паша маe ôттакъ зôстати именованый посломъ въ Берлинѣ. Посломъ до Вѣдня маe бути именованый Садулягъ паша.

Болгарія. Московска „Русь“ и софійска „Робота“ обвиняютъ Австрію и Угры о те, що они пропагуютъ католицизмъ закладаючи школы католицкѝ въ Болгаріи, Македоніи и Румеліи. Но противъ сихъ вѣстей выступивъ директоръ однои зъ тамошныхъ шкôлъ католицкихъ, поясняючи, що тѝ школы заложенѝ зôстали за грошѣ французскѝ. Правительство австрійске дае ино пôдмогу въ сумѣ 1000 франкôвъ за науку нѣмецкои мовы, но се выйде лише въ користь Болгарамъ. Ôтповѣдь директора сихъ шкôлъ кончится словами: „Наша цѣль учити а не розпалювати и горячити“.

НОВИНКИ.

— **Дуже сумною вѣстею** приходитъ намъ подѣлитися съ ВП. Читателями: п. Володимиръ Барвѣньскій, редакторъ „Дѣла“ смертельно хорый.

— **Загальнѝ зборы тов. „Просвѣта“** ôтбулися вчера въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ при участи 80 членôвъ, такъ мѣсцевыхъ, якъ и замѣсцевыхъ. Кромѣ интелигенціи були тамъ селяне и мѣщане. До нового выдѣлу выбрано слѣдуючихъ Панôвъ: дра Омеляна Огоновского, проф. университету, проф. Борковского, о. Куницкого, проф. Петра Огоновского, проф. Шухевича, авск. суд. Вол. Левицкого, депенд. адвок. Горбачевского и канд. адвок. Конст. Левицкого; на заступникôвъ выдѣлу: проф. Романчука, о. Стефановича, дра Колитовского, Ив. Белея и проф. Корн. Заклиньского. До комисіи шконтруючои выбрано: дра Целевича, проф. Ром. Заклиньского и о. В. Петрушевича. Зборы велися середъ оживленыхъ дискусій; ухвалено богато користныхъ внесень. По зборахъ музычный хоръ тов. „Академичне Братство“ ôтспѣвавъ кôлька хорошихъ композицій. Всѣ розôйшлися въ веселôмъ настроеню домôвъ. Подрôбнѣйше справозданье подамо въ найблизшôмъ числѣ.

— **На засѣданю центрального выдѣлу тов. „Просвѣта“**, котре ôтбудося дня 29 сѣчня н. ст. 1883 пôдъ проводомъ заст. головы Ю. Романчука, 1) прочитано и затверджено протоколъ зъ попереднього засѣданя; 2) ухвалено прихилятися до прошеня выраженого въ письмѣ товариства господарско-промыслового въ Станиславовѣ; 3) ухвалено въ наслѣдокъ узысканои апробаты гдеякихъ книжочокъ просвѣтныхъ ôтъ буковиньскои Рады шк. кр. удатися до радъ шк. окружныхъ въ Буковинѣ съ письменнымъ прошеньемъ, щобы поручени книжочки припоручали записувати своимъ школамъ для библіотекъ и на надгороды; 4) принято до вѣдомости справозданье економа въ справѣ стягня залеглыхъ належитостей за книжки; 5) одобрено представленѝ рахунки за выготовленье рамы до портрету о. Качалы и винеты до дальшихъ выдань просвѣтныхъ; 6) принято до вѣдомости, що Вир. о. В. Ильницкій передавъ даромъ для библіотеки товариства гдеякѝ книжки, за що складае выдѣлъ сему ВП. Добродѣеви щиру подяку; 7) ухвалено читальнямъ въ Сулимовѣ и Березовѣ дати даромъ по одному примѣрникови книжочокъ просвѣтныхъ давнѣйшого выданя; 8) передано рукопись о. Т. Глиньского зъ Городницѣ комисіи литературнôй; 9) принято до вѣдомости письмо о. Селецкого; 10) принято 120 новыхъ членôвъ (межи тыми 59 зô Спасова и Перевсятичь); при тôй случайности ухвалено о. Ковальскому зъ Спасова и п. В. Каминьскому учит. зъ Вербова переслати письменну подяку за щире попиранье интересôвъ товариства; 11) залагоджено гдеякѝ подрôбнѣйшѝ справы административнѝ.

— **Въ Черхавѣ**. якъ доноситъ „Батькôвщина“, завязала громада читальню на ново на мѣсце торôкъ розвязанои. Статутъ сеи „промысловогосподарскои читальнѣ“ есть значно бôльше розширеный ôтъ давнѣйшого статуту. Загальнѝ зборы ôтбулися дня 24 грудня; до выдѣлу выбрано: Ферд. Пѣхоту головою, Мих. Гвоздяка (вôйта) заступникомъ головы, Анд. Пицура секретаремъ, Ив. Киха библіотекаремъ, Мих. Плекана касіеромъ и двохъ заступникôвъ. На Богоявленье давала читальня декляматорскій вечерокъ. Читальня маe доси мало книжочокъ, бо при розвязаню давнои читальнѣ забрала власть всѣ книжочки и доси не звернула ихъ навѣть до библіотеки тамошнои школы, якъ вказувавъ статутъ. Громада въ Черхавѣ може послужити за примѣръ для иншихъ.

— **Зъ Роздôльского** пишутъ намъ: Хочь у насъ пануе загальна тверезôсть и народъ пôдъ проводомъ своихъ священикôвъ привыкъ вже до честного и трудолюбивого житя, то предсѣ найдутся часомъ случаѣ, котрѝ мовь палець кары вказуютъ людямъ на сумнѝ послѣдства пяньства. Такъ сталось недавно въ селѣ Крупску. Тамошна громада жіе въ загалѣ тверезо, одна лишь родина Голѣѣвъ (Иванъ и єго жена) заглядаютъ разъ-у-разъ до корчмы. Одного дня пôйшовъ гдесь Иванъ Голѣй зъ хаты, а єго жена поспѣшила до корчмы, взяла тамъ кварту горѣвки и пôйшла гдесь до сусѣды. Въ хатѣ остали самѝ дѣти. Одна дѣтина стала гратися сѣрниками, ôтъ котрыхъ зайнялась солома на постели, а ôттакъ огонь огорнувъ цѣлу хату. Закимъ люде надбѣгли съ помочею, огонь вже значно розширився; старша дѣвчинка була вже спалена, а молодша уратовала свое житє, загорнувшися въ кожухъ, але очи пострадала въ огни. Ось такѝ наслѣдства пяньства!

— **Зъ Коломыѣ** Для закупна грунту пôдъ „Дôмъ Народный въ Коломыѣ“ ôтбудеся въ понедѣлокъ 5 л. лютого представленье театральне. Ôтограеся „Убога Марта“, оригинальна мельодрама въ 4 актахъ Д. Млаки, музыка И. Воробкевича. Надѣемося, що Вп. Родимцѣ численнымъ появленьемъ въ театрѣ попрутъ се важне народне дѣло.

— **Въ Станиславовѣ** ôтбудеся дня 10 (22) лютого с. р. вечеръ съ танцями въ сали касина мѣщаньского въ користь бурсы братства св. О. Николая въ Станиславовѣ, на котрый запрашаесь руску публику. Початокъ о 8-ôй годинѣ вечеромъ. Билетôвъ (для 1 особы по цѣнѣ зр.) можна дôстати за оказаньемъ запрошеня въ канцеляріи бурсы братства св. О. Николая въ Станиславовѣ (ул. Середна, Ч. 43³/₄).

— **Якъ Жиды** умѣютъ у всякôй рѣчи братись на штуки, показуе наглядно ось такій фактъ, описаный въ „Батькôвщинѣ“: Въ Калуши жіе вельми богатый жидъ Исаакъ Гораверъ, котрый маe свою каменицю и грубый капиталъ; єго дочки поôтдаванѝ за першихъ купцѣвъ. Жена сего богача збожеволѣла передъ двома мѣсяцями и Гораверъ ôтдавъ єи до заведеня божевôльныхъ въ Кульпарковѣ. Щобы за свою жену нѣчого не платити въ шпитали, подавъ Гораверъ, що она не була єго шлюбною женою, лише тымчасово жила съ нимъ; се потвердивъ урядово и руководчикъ жидôвскихъ метрикъ. Такимъ ось способомъ выкрутився жидôвскій богачь, а за него буде мусѣвъ платити край. А кôлько то єще есть такихъ рѣчей, ôтъ котрыхъ жиды хитро-мудро выкручуются!

— **Ческѝ академики въ Празѣ** горнутся до свого питомого университету, такъ що на нѣмецкôмъ университетѣ фреквенція академикôвъ зменшаеся. Ось сими днями звычайный професоръ порôвнуючого языкословія дръ Альфредъ Людвикъ на университетѣ нѣмецкôмъ въ Празѣ оголосивъ на чорнôй таблици, що зъ причины недостачѣ слухачѣвъ застановляе свои выклады. Тимчасомъ на университетѣ ческôмъ число слухачѣвъ славистики выноситъ сто кôлькадесять. Вже то треба признати, що молодѣжь ческа въ почутю свого патріотичного обовязку сповняе честно цѣль своеи народноп задачѣ и може безпечно послужити взôрцемъ для прочои славяньскои молодежи.

— **Въ Черниговѣ** розпочались въ грудни малорускѝ представленя театральнѝ, на котрѣ горнеся все численна публика. Недавно ôтограно драму Кропивницкого „*Глитай*“ котра вельми подобалась публицѣ. Найбôльше вызначились въ грѣ: п. Кропивницкій (Бычокъ) и п-нѣ Заньковецка (Олена).

— **Статистичнѝ данѝ що до руху и розвою народностей въ Вел. Княжествѣ познаньскôмъ** накликуютъ тамошнôй людности славяньско-польскôй що разъ грôзнѣйше memento mori! На 1,380 342 гектарôвъ бôльшои посѣлости находится вже лишь 723.899 гект. въ рукахъ нѣмецкихъ, а лишь 656.443 есть еще въ рукахъ давныхъ панôвъ свои землѣ, а на 1010 дѣдичѣвъ Нѣмцѣвъ припадае лише 649 дѣдичѣвъ Полякôвъ. Подôбна доля навѣстила и Прусы захôднѝ, котрѝ еще скорше стануться здобычею германьскихъ заборôвъ: тамъ знаходимъ 523 нѣмецкихъ дѣдичѣвъ съ 336.537 гектарами бôльшои посѣлости, мѣжь тымъ, коли зъ рукахъ польскихъ дѣдичѣвъ, котрыхъ есть вже лише 116, зôсталося лише 84.115 гект. землѣ. Въ послѣдныхъ 25 лѣтахъ стратили загаломъ Поляки въ обохъ тыхъ краяхъ около милiонъ моргôвъ самои лише бôльшои посѣлости. А щожь говорити о малыхъ грунтахъ, котрѝ безперестанно переходятъ въ руки нѣмецкихъ кольонистôвъ, осѣдаючихъ въ посѣлостяхъ тыхъ селянъ и маломѣщанъ, що выносятся до Америки? Числа, котрѝ оказуютъ фреквенцію шкôлъ, суть для Полякôвъ сумнѣйшѝ. Польска людность, хоть становитъ въ Познаньскôмъ все єще $^2/_3$ цѣлои людности, не достарчае до шкôлъ вже анѣ четвертои части дѣтей. Найбôльше тиснеся до шкôлъ жидôвъ. Одинъ ученикъ католикъ (Полякъ) припадае на 700 католикôвъ, а одинъ жидъ въ школѣ на 36 жидôвъ. Милiонъ католикôвъ, по бôльшôй части Полякôвъ, достарчае въ Познаньскôмъ высшимъ закладамъ науковымъ 1.564 ученикôвъ, а на 60.000 жидôвъ есть ихъ въ тыхъ школахъ 1755. Не диво, що тѝ школы выглядаютъ, мовбы були переважно жидôвскѝ и обчислено вже часъ, коли всѣ посады урядничѝ и докторскѝ будутъ выключно въ рукахъ жидôвъ. Послѣдныхъ 10 лѣтъ выказали пôдъ тымъ взглядомъ найсумнѣйшѝ результаты. Загальне число реформованыхъ, переважно лютеранъ, пôднеслося о 196 католикôвъ, отже Полякôвъ спало о 573, а жидôвъ пôднеслося о 257. Чижь не булобъ пораднѣйше, щобы „Maciesz Polska“ замѣсть ступати блудною дорогою мѣжь рускимъ народомъ, выбрала собѣ за поле своеи дѣяльности польску Познаньщину?

— **Въ Гамбурзѣ** державъ пасторъ Гане ôтчитъ, въ котрôмъ выступивъ противъ католицкому догматови о св. Тройцѣ и выразився неôтповѣдно о другôй особѣ св. За тое завôзвано єго передъ раду церковну; слѣдство повѣрено сеніорови дрови Гирше. Либералы обурились дуже зъ тои причины, а газеты нарѣкаютъ такожь, що ось то привернено зновъ суды на „еретикôвъ“.

— **Ексцентрична любовь.** Въ вѣденьскихъ газетахъ появляеся теперь дуже часто анонсъ, завзываючій всѣхъ посѣдателѣвъ зъужитыхъ марокъ почтовыхъ, щобы продавали ихъ однôй участници балету. Люде зносятъ чимъ разъ частѣйше тіи марки, за котрѝ балерина добре платитъ. Довго не знавъ нѣкто про цѣль того купна, ажь ось теперь дôзналися о нѣй. Балерина залюбилась въ одного графа, котрый полюбивъ такожь єи и задумавъ звѣнчатись съ нею; поставивъ однакъ таке условіе, що ôнъ тогды пôйде съ нею передъ ôлтарь, коли она назбирае стôлько зъужитыхъ марокъ почтовыхъ, що зможе ними отапетувати весь сальонъ. Доси удалось балеринѣ назбирати вже тôлько марокъ, що отапетувала ними три стѣны сальону; розписуе отже дальше по газетахъ анонсы и сквапно скуповуе зъужитѝ марки, щобы вже разъ повѣнчатись съ своимъ ексцентричнымъ любовникомъ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Минувшого понедѣлка бувъ на авдіенціи у цѣсаря пос. дръ Антоневичь. — Въ Залуквѣ въ пов. станиславôвскôмъ замерзли на поли селянинъ и селянка, Антôнъ Поясокъ и Марина Крукъ. — Въ Качанôвцѣ въ пов. скалатскôмъ 47 лѣтна жена селянина Зморы въ нападѣ збожевôльненя зарѣзала свою 3-тыжденву дитину а ôттакъ пôдрѣзала собѣ сама горло. —

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Канонічну институцію одержали: оо. Ст. Хоминьскій, деканъ и парохъ въ Демнѣ, на Николаѣвъ дек. роздôльского и Тадей Концевичь зъ Перепельникъ на Тростянець дек. залозецкого.

Завѣдательство одержавъ о. Мад. Хоминьскій въ Долинѣ дек. роздôльского.

Душпастырску посаду при домѣ увязеныхъ во Львовѣ обнявъ о. Ив. Гордѣевскій, другій сотрудникъ при церквѣ архикатедральнôй.

Платню дефициента въ сумѣ 210 зр. одержавъ ôтъ правительства о. Мих. Мартинець, бувшій архикатедральный сотрудникъ, на часъ недуги.

Личный додатокъ по 105 зр. рôчно на дальшѝ три роки одержали: оо. Иванъ Корный зъ Гадыньковець и Мих. Вагилевичь зъ Княжолуки.

На институцію о. Леонарда Харламповича на приходника въ Старискахъ годится президія намѣстництва.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. А. Лукаш. въ Болькôвцяхъ: Грошѣ точно одержали мы; За наддатокъ для „Дѣла“ щире „Спасибôгъ“! — *Всч. о.* К. *Б. въ Л.*: Звольте написати, якого Зборника Украиньскихъ пѣсень желаете?

— **Выказъ жертвъ присланыхъ до комитету для несеня помочи потерпѣвшимъ черезъ повѣнь въ пов. рогатыньскôмъ** ôтъ 1-го жовтня 1882 до 15-го сѣчня 1883 р.: Єго Превосходительство Архиепископъ Виржхлейскій 10 зр., рада пов. въ Борщевѣ 10 зр., рада пов. въ Городку 50 зр., рада повѣтова въ Ланцутѣ 20 зр., рада пов. въ Перемышлянахъ 20 зр., рада пов. въ Решовѣ 25 зр., рада пов. въ Збаражи 25 зр., рада пов. въ Залѣщикахъ 50 зр., Всч. о. Авдиковскій зъ складки 5 зр., Всч. о. Северинъ Баньковскій 5 зр., Всч. о. Бонковскій зъ складки 4 зр. 52 кр., Всч. о. Боднаръ зъ складки 2 зр. 60 кр., Всч. о. Чемериньскій зъ складки 4 зр. 52 кр., Всч. о. Чировскій зъ складки 10 зр. 25 кр., Всч. о. Фаціевичь зъ складки 13 зр. 14 кр., Всч. о. Гонсѣровскій 5 зр., громада Явче за посредництвомъ Всч. о. Влад. Тустановского 6 зр. 60 кр., громада Липиця за посред. Всч. о. Макогоньского 19 зр. 6 кр., Вп. Лекчиньскій Винцентъ 3 зр., Всч. о. Пашковскій зъ складки 6 зр. 20 кр., Вацлавъ Родаковскій 20 зр., Всч. о. Шеферъ зъ складки 2 зр. 80 кр., Вп. Шенфельдъ 5

зр., Вп. Влад. Тустановскій 50 зр., — всего разомъ 371 зр. 17 кр. Дочисливши до того другу беззворотну запомогу Высокого Выдѣлу краєвого въ сумѣ 1000 зр., загальна сума окладокъ (разомъ съ попередно выказаными 1852 зр. 81 кр.) выноситъ 3223 зр. 98 кр. а. в.

Зъ того удѣлено запомогу пошкодованымъ людямъ до 1-го жовтня м. р. 342 зр. 67 кр., дальше до 15 сѣчня с. р. 1055 зр. 10 кр., роздѣлено загальну квоту 2397 зр. 77 кр.; позостає протое въ касѣ комитету до дальшои розпорядимости сума 826 зр. 21 кр. а. в.

Въ збожу одержавъ комитетъ слѣдуючій датки: громада Бовшовець 6 корцѣвъ твердого збожа, громада Бабинцѣ 12 корц. твердого збожа, громада Дубринѣвъ $1^3/_4$ корця жита и 18 горцѣвъ рожного збожа, громада Яблонівъ $3^1/_2$ корцѣвъ рожного збожа, Вп. Викторъ Копестиньскій 2 корцѣ збожа, громады въ Юнашковѣ и Куропатникахъ $2^1/_2$ корця рожного збожа, двори въ Конюшкахъ 10 корцѣвъ твердого збожа и 10 корцѣвъ бараболь, громада Кунашовъ $5^1/_4$ корцѣвъ рожного збожа, громада Княгиничѣ $18^1/_2$ корцѣвъ твердого збожа, громада Липиця горѣшна 7 корцѣвъ и 12 горцѣвъ рожного збожа, громада Липиця горѣшна 5 корцѣвъ жита, двори въ Липици долѣшній 10 корцѣвъ збожа, Вп. Людомиръ Дзьержановскій 3 корцѣвъ збожа, Вп. Юлій Тустановскій зъ Воскресенець 10 корцѣвъ твердого збожа, громада Пукови 3 корцѣ рожного збожа, громада Путятинцѣ 2 корцѣ рожного збожа и 41 вѣнковъ кукурудзы, Вп. Ромуальдъ Моравскій зъ Сернокъ горѣшныхъ 2 корцѣвъ твердого збожа, Вп. Якивъ Битнеръ 10 корцѣвъ бараболь, громада Свистѣльники 12 корцѣвъ рожного збожа, Вп. Романовскій зъ Свистѣльникъ 2 корцѣ збожа, громада Желиборы 8 гарцѣвъ жита, громада Скоморохи старѣ $7^1/_2$ корця рожного збожа. Все зобране збоже въ числѣ 129 корцѣвъ роздѣлено людямъ въ мѣсцевостяхъ дотикненыхъ повѣнею.

Въ Рогатынѣ, дня 15 сѣчня 1883.

Комитетъ.

Подяка.

Отъ кількохъ лѣтъ уживавъ я рожныхъ порадъ для усуненя недуги моихъ очей, чимъ разъ больше катарактами заходячихъ. Однакъ всѣ средства аптичныхъ лѣковъ, хотяй и дорогихъ, оказалися безуспѣшными; одна только операція катарактовъ ворожила можливость отзысканя майже зовсѣмъ утраченого взроку. И дѣйстно поддався я той тяжкій операції (одного ока) во Львовѣ, котрои коштa переносили мій станъ маєтковый. Однакъ и по той операції не судилось менѣ отзыскати взору. Вже самъ утративъ я надѣю оглядати коли свѣтъ Божій, но всѣ засобы мастковй вычерпалися а моя розпука при 6 незаосмотреныхъ дѣтяхъ змоглася тымъ больше, коли въ слѣдство того нещастя отнято менѣ право правленя парохіею, а повѣрено новопридѣленому сотрудникови, черезъ що мои и такъ скупй доходы уменшилися и я съ моею родиною позоставъ въ крайній майже бѣдѣ.

Въ томъ горестномъ станѣ удався я до Черновець до тамошного окулисты Вповажаного пана дра Антона Ушиньского и Вповажного пана дра Володимира Залозецкого, шукаючи у Нихъ помочи и ратунку. По старанныхъ оглядинахъ очей запевнили мене тй Мужѣ о добромъ и щасливомъ успѣсѣ маючоися предприняти поновнои операції и дня 8-го серпня 1882 доконали тои операції на менѣ 68-лѣтнымъ старци съ такою старанностею, посвященьемъ и съ тымъ наслѣдствомъ, що привернули менѣ утраченый взрокъ для потѣхи моеи въ горю зостаючои родины и по 6-тыжневомъ щиромъ зъ Ихъ стороны надзорѣ и старанній опѣцѣ зовомъ здорового на очи выправили мене до дому.

Не будучи однакъ въ станѣ отвдячитись Вамъ, Высокоповажанй Мужѣ, за Вашу безкористность, старанность и посвященье, почитую собѣ проте за обовязокъ съ цѣлою моею родиною, котрій темного отця уратовалисьте, зложити Вамъ Добродѣѣ хотяй прилюдну сердечну подяку съ горячими желанями: нехай Богъ благословитъ Васъ за тое добре дѣло и надгородитъ Васъ щастьемъ и многолѣтствомъ за Вашь для мене щирый и безкористый трудъ!

Антоній Сабатъ, приходникъ въ Залучу надъ Черемошемъ.

Курсъ львовскій зъ дня 31. л. сѣчня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	296 —	299 50
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	166 —	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	303 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 70	101 70
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 25	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 46	9 56
Шовимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ куponу

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

Достати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курниика, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

Августъ Шелленбергъ

Домъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ

продае по урядовому курсу

ЛЬОСЫ червоного креста.

Головна выграна зр. **200.000** а. в.

3 тягненя рочно.

Найблизше тягненье **1 мая.**

Квиты поборовй на 5 тыхъ льосовъ по 3 зр. — на одинъ льосъ въ пятёхъ квартальныхъ ратахъ **по зр. 3.**

3% ЛЬОСЫ

заставныхъ листовъ ц. к. упр. закладу кредитового земского.

Головна выграна **зр. 50.000 а. в.**

6 тягнень рочно.

Найблизше тягненье **15 лютого.**

Квиты поборовй въ 22 ратахъ мѣсячныхъ **по зр. 5.**

Поручення зъ провинціи на тй льосы, квиты поборовй и **всѣ иншій вартій предметы** сповняются отворотною почтою.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.

(Се слова высказанй неразъ самыми выздоровѣвшими)

ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальномъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовй вытворы, увѣнчанй 58 высокими отзначеняи зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовй грудй бомбоны

(жадати лишь въ синомъ паперѣ).

До ц. к. двірского ливеранта до найбольшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ *ордерівъ*, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его **винайденый** и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его **щасливо винайдене** уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Отъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бѣль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зо мною було що разъ гирше. Мій домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣ розпочавъ я **параджену менѣ** курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зійшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ отъ **давна менѣ** не было; розумѣесь, я дальше уживаю сен курацій. — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за его лѣкъ, бо онъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многй лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъ катарахъ, при великій утратѣ соковъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючй поживнй и скрѣпляючй средства.

Пирцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.

Цѣны правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Отъ 13 фляшокъ доставляется franco до дому. При пересылцѣ въ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; $^1/_2$ кильо солодовои чоколяды І. зр. 2·40, ІІ. зр. 1·60, ІІІ. зр. 1. (При большій скількости съ рабатомъ). — Солодовй бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь $^1/_2$ и $^1/_4$ мѣшечка). Нижше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.

Головній склады: *Львовъ:* З. Рукеръ, І. Байзеръ, ІІ. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божня:* І. Михникъ. *Будзановъ:* Ясеньскій. *Чернівцяхъ:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.), І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковѣ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Шгокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (6—12)

Аптика подъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ миюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ $^1/_4$, $^1/_2$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., повъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ цѣле пуделко 70 кр., повъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

зъ рожныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рожными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

повъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскій вина лѣчничій

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами Вп. проф. и докторовъ: Бсядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского отзначень, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и первовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само выеще поименованымъ професорами и лѣкарями за найлучшій признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентовъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентовъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера

звой 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкій

власного выробу, неуступаючй жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французка зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ напознювана: чиста $^1/_2$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею по припису B. Lee $^1/_2$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубовъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр, пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порость и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкій

власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на отмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,

рожній мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладовъ хирургичныхъ и матеріялювъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Зарошенье до предплаты на

„SAMORZĄD“ и „GMINA„

разомъ съ популярною **„GAZETA ROLNICZA“**,

письма выходячій на перемѣну кождои недѣлѣ подъ редакцією **Маркила Туркавского во Львовѣ.**

Програма обохъ газетъ обнимае: 1) Вступній статіи и розправы о жизненныхъ интересахъ краю; 2) Справозданя зъ чинностей Рады державной, Сойму и Выдѣлу краєвого; 3) Справы поодинокихъ повѣтовъ, громадъ и обшаровъ двірскихъ (властей автономичныхъ и правительственныхъ); 4) Справы школьній; 5) Хронику краєву и всячину; 6) Переглядъ науково-литературный и артистичный; 7) Переглядъ экономично-торговельный и Газету Рольничу; 8) Фейлетонъ на двохъ сторонахъ (езкизы повѣстевй, историчній гуморески, житьописи и стихи); 9) Оголошеня урядовй 10) Инсераты.

Кождє число становитъ для себе заокруглену цѣлость.

Предплата на „Samorząd“ и „Gmina“ выноситъ:

Съ пересылкою почтовою въ краю: рочно 5 зр., повроч но 2 зр. 50 кр., чвертьрочно 1 зр. 50 кр.; *без пересылки въ мѣсци:* рочно 4 зр., повроч но 2 зр., чвертьрочно 1 зр. Въ *Нѣмеччинѣ* квартально 3 марки; *въ инпихъ краяхъ* 5 франковъ.

Комплеты газеты „Samorząd“ зъ рр. 1881 и 1882 коштуе съ пересылкою лишь 1 зр. = 3 марки = 5 франковъ, Инсераты и прилоги обчисляются як найдешевше!!

На жаланье высылае *franco* заразъ числа на показъ и пріймае предплату:

Администрація „Samorząd-у“ и „Gmin-ы“
во Львовѣ, Ринокъ, ч. 7.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ (**Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 9 и 10. Львôвъ, Четверъ 27 сѣчня (8 лютого) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во **Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы** (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* | *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр. | на цѣлый рôкъ . . 12 рубл
на пôвъ року . . 6 зр. | на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр. | на чвертъ року . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки“: | съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. | на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. | на пôвъ року . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр. | на четвертъ року . 4 рубл.
на самъ додатокъ: | на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— | на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 | на повъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: | на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. | на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВОЛОДИМИРЪ БАРВѢНЬСКІЙ

властитель и редакторъ „Дѣла“,

членъ товариствъ „Просвѣты“, „Ставропигійского Института“, „Рускои Бесѣды“, „Товариства Педагогичного“ и проч.

упокоився по коротκôй и тяжκôй недузѣ дня 22 сѣчня (3 л. лютого) 1883 въ 33 роцѣ житя.

Покôйный Володимиръ родився 25 лютого 1850 року въ Шляхтинцяхъ, терно-пôльского округа, зъ священическои родины. До гимназіи учащавъ въ Тернополи до 1867 року, въ котрôмъ перейшовъ до Львова и тутъ докôнчивъ гимназіальнй науки. По испытѣ зрѣлости записався на правничій выдѣлъ львôвского университету, а по скôнченю студій правничихъ и по однорôчнôй практицѣ въ судѣ працовавъ яко кандидатъ адвокатскій въ канцеляріяхъ первостепенныхъ львôвскихъ адвокатôвъ до 1880 року.

Єще въ гимназіи въ Тернополи Покôйный занимався живо рускими справами. Се була доба горячого патріотичного житя середъ галицко-рускои молодежи. Пѣснѣ Шевченка и Федьковича ентузіязмували цѣле молоде поколѣнье, сѣючи всюда зароды нового народолюбного руху.

Выростаючи ôтъ молоду пôдъ вплывомъ тои новои весны руского духа и ôтзначаючися при тôмъ незвычайнымъ талантомъ мѣжь своими ровесниками, Покôйный Володиміръ зовсѣмъ природно стався однымъ зъ видныхъ представителѣвъ и двигателѣвъ нового руху.

Вже 1868 року бачимо єго, молодого академика, мѣжь першими основателями товариства „Просвѣты“, котрого членомъ и неутомимымъ помôчникомъ бувъ до своєи кôнчины. Заснованье товариства „Просвѣты“ становило дуже важный и рѣшучій крокъ въ духовôмъ розвою нашои суспôльности, звернувши першій разъ увагу интелигенціи на конечну потребу народнои просвѣты. Тôлько заснованье и розвиванье такого товариства могло оживити и утвердити народолюбный рухъ середъ галицко-рускои интелигенціи, надаючи єму широку реальну пôдставу. Многихъ вже зъ першихъ подвижникôвъ того великого дѣла нема въ живыхъ: згадаємъ лише незабутнои памяти Володимира Навроцкого, Володимира Ганкевича, въ конець и — Володимира Барвѣньского... Були се якъ разъ наймолодшй зъ „молодыхъ“...

Заразъ въ першихъ популярныхъ книжкахъ выданыхъ „Просвѣтою“ Покôйный помѣщавъ свои працѣ, а опôсля написавъ для того товариства добре звѣстнй книжочки „Вексель и лихва — наша бѣда“ и „Трійцять лѣтъ тверезости“. Черезъ многй лѣта належавъ до выдѣлу „Просвѣты“, бувъ все однымъ зъ найдѣяльнѣйшихъ выдѣловыхъ, яко правникъ заступавъ товариство въ справахъ юридичныхъ, часто выѣзджавъ яко делегатъ центрального выдѣлу на загальнй зборы филій, где своими краснорѣчивыми, патріотичными, смѣлыми и розумными промовами умѣвъ загрѣти всѣхъ до щирои дѣяльности для просвѣты народа. Всѣмъ Тернопôльцямъ певно памятне єго смѣле выступленье въ оборонѣ свободы слова противъ правительственного комисаря.

При кôнци 1860-тыхъ и въ початкахъ 1870-тыхъ рокôвъ одинокою литературною часописею въ Галичинѣ була „Правда“. До неи горнулися всѣ молодй силы, що бажали працювати на нивѣ рôднои словесности. Мѣжь ними стрѣчаємо зъ Галичанъ молодого Володимира Навроцкого, дра Клима Ганкевича, Омеляна Партицкого, дра Ивана Яхна, дра Юліана Целевича, Евгенія Згарского, Анатоля Вахнянина, — а въ 1870 р. прилучився до тои щирои громады такожь Володиміръ Барвѣньскій. Ôтъ того часу бувъ ôнъ постôйнымъ сотрудникомъ а ôтъ 1876 до 1880 редакторомъ сеи часописи. За далеко завелобы насъ, колибъ мы хотѣли на сѣмъ мѣсци вычисляти всѣ працѣ єго неутомимого пера, замѣщенй черезъ тыхъ десять лѣтъ въ „Правдѣ“. Згадаємо тôлько про гдеякй важнѣйшй. Обôчь Володимира Навроцкого бувъ ôнъ першій зъ Галичанъ, що звернувъ бачну увагу на пытаня економичнй, печатаючи 1874 р. въ „Правдѣ“ студію о „домовôмъ податку“. Въ слѣдующôмъ роцѣ стрѣчаємо въ тôйже часописи єго историчну розправу: „На 100-лѣтнй роковины зруйнованя Сѣчи“. Въ 1876 р., коли въ наслѣдство помѣщеня Кулѣшевои „Малѣванои Гайдамаччины“ пок. Лонгинъ Лукашевичь бувъ зневоленый зложити редакцію „Правды“, обнявъ єи нашь пок. Володиміръ и немовь програму новои редакціи помѣстивъ свою остру и основну ôтповѣдь Кулѣшеви, где выложивъ свои погляды на нашу исторію.

Ôтъ того часу, скажемо смѣло, „Правда“ стояла майже переважно єго власною працею. Численнй єго критики, рецензіи, статьи науковй и суспôльно-политичнй свѣдчили о єго неутомимôй дѣяльности, о многосторонности єго знаня, о быстротѣ єго поглядôвъ.

Крôмъ тыхъ статей замѣстивъ ôнъ въ „Правдѣ“ свои двѣ обширнй повѣсти зъ житя нашои суспôльности, п. заг. „Скошеный цвѣтъ“ и „Сонй мары молодого питомця“. Буде се дѣломъ обширнѣйшои критики выказати докладно артистичну и суспôльну стôйкость тыхъ творôвъ. Тутъ згадаємо лишь только, що „Скошеный цвѣтъ“ бувъ и єсть доси одинокою галицкою повѣстею, въ котрôй представленый народолюбный рухъ молодежи зъ 1860-тыхъ рокôвъ.

Але хочь и якъ многосторонно заявлявъ себе духъ пок. Володимира въ „Правдѣ“, хочь и якъ до серця припадала єму тая робота, то все таки чувъ ôнъ, що сего не досыть. Душа єго болѣла дивлячись на то, якъ Русины сварячись за марнй правописнй формальности тратили свои найкрасшй силы на безплодныхъ спорахъ, а не бачили, якъ съ кождымъ днемъ тратили по частцѣ своихъ жизненныхъ правъ... Для обороны тыхъ правъ, для опамятаня нетямущихъ, для розбудженя сонныхъ, для пôддержаня пôдупадаючихъ духомъ потрѣбно було рѣшучого звороту, котрый спонукавбы всѣхъ Русинôвъ поважно задуматись надъ своимъ положеньемъ, потрѣбно було нового политичного органу, стоячого на неутральнôй почвѣ понадъ дотеперѣшными марными а такъ погубными спорами. Потрѣбно було впровадити здоровый розумъ и серіозну на науцѣ оперту працю до нашои народнои политики, замѣсть дотеперѣшнои — якъ Покôйный звыкъ бувъ называти — „блуканины“. Здвигнути такій здоровый органъ було найгорячѣйше бажанье пок. Володимира. Для єго осущеня готовъ ôнъ бувъ посвятити всю свою блискучу будучнôсть, ôтдати всю свою працю и всю свою велику силу. Гадка о здвигненю такого органу за починомъ пок. Володимира знаходила прихильный ôтгомонъ въ що-разъ ширшихъ кругахъ здоровомыслячихъ Русинôвъ; давнй товаришъ, основатель „Просвѣты“, сполученй горячою любовію до свого народа, другій разъ стрѣтились при великôмъ дѣлѣ и подали собѣ руки до єго довершеня. Съ початкомъ 1880 р. появилося **„Дѣло“.** Сердечнй бажаня пок. Володимира сповнилися: ôнъ бувъ не тôлько иниціяторомъ великого дѣла — поєднаня Русинôвъ на почвѣ реальнои працѣ для народа, — въ єго рукахъ спочивало ôтъ теперь веденье того дѣла.

Трудности на разѣ були дуже великй: надмѣръ працѣ, котру треба було поконати, недовѣріе широкои публики до всякого нового и смѣлого дѣла, — противъ всего того станувъ пок. Володиміръ твердо и рѣшучо и єго незломна воля та неутомима праця мусѣли на конець одержати побѣду, тымъ бôльше, що програма єго була такъ широко задумана, такъ консеквентно и умѣло переводжена, що мусѣла зъєднати єму поважанье и цѣну навѣть у найзавзятѣйшихъ противникôвъ.

Основа тои програмы дасться высказати въ слѣдующихъ точкахъ:

I. Мы Русины галицкй єсьмо неôтлучною частею 17-миліонового народа руского, по своєй мовѣ и по всѣмъ признакамъ етнографичнымъ якъ такожь по исторіи ôтрубного зарôвно ôтъ Великороссôвъ якъ и Полякôвъ. Исторія зробила насъ народомъ демократичнымъ и роздѣливши насъ мѣжь три сусѣдній державы въ осередку пôвнôчнои Славянщины силою конечности наводитъ насъ на дорогу федерального союза съ прочими славяньскими народами. Засвѣдчивши цѣлою своєю исторіею свою ненависть до всякого гнету и всякои кривды, мы Русины бажаємо федераціи на пôдставѣ якъ найширшои автономіи и рôвноправности всѣхъ хочьбы найменшихъ племенъ славяньскихъ.

II. Руководячися тою засадою, мы бажаємо такожь въ житю суспôльнôмъ и политичнôмъ середъ тыхъ случайныхъ границь, середъ якихъ нашь нарôдъ теперь позôстає, переведеня рôвноправности народôвъ и усуненя всякои майоризаціи. Для тогожь то въ Австріи мы стоимо за федеральну и автономичну програму, котру выписало на своємъ знамени теперѣшне правительство гр. Таффе и не перестанемо домагатися, щобы тая програма и у насъ въ Галичинѣ не стояла, якъ доси, на обѣтницяхъ, але перемѣнилася въ дѣло. Тымъ своимъ бажанямъ дали галицкй Русины рѣшучій выразъ въ суспôльно-политичнôй резолюціи, уложенôй пок. Володимиромъ Барвѣньскимъ а принятымъ першимъ народнымъ вѣчемъ Русинôвъ во Львовѣ 1880 року.

III. Руководячись тою самою засадою пок. редакторъ „Дѣла“ ôтъ самого єго заснованя выступавъ дефензивно супротивъ польскихъ шовинистичныхъ политикôвъ, верховодячихъ въ нашôмъ краю на шкоду нашого народу. Пригадаємъ лишь єго оборону правъ рускои народности при конскрипціи зъ 31 грудня 1880 року, єго часте и остре выступованье противъ польонизаціи нашихъ народныхъ шкôлъ, єго блискучй выступленя въ обороне нарушенои свободы слова, свободы товариствъ и свободы личности, єго тактовну а рѣшучу оборону руского народу противъ безчисленныхъ инсинуацій шовинистичнои польскои прасы о всякй противдержавнй и противсуспôльнй змаганя цѣлого руского народа. Се стягло навѣть на него спôльно съ ветераномъ нашои святои справы народнои, о. Стефаномъ Качалою, голосный процесъ съ гр. делля Скаля, зъ котрого оба борцѣ нашй вышли такъ побѣдоносно и супротивъ сумного результату процесу „Ольги Грабарь и тов.“ зложили голосне и свѣтле свѣдоцтво о чистотѣ, правдѣ и святости нашои рускои справы. Зовсѣмъ консеквентно съ тымъ, где тôлько було можна, пок. Володимиръ выразно зазначавъ свою щиру прихильнôсть до польско-мазурского люду и вказувавъ польскôй интелигенціи высоку задачу просвѣчати и пôдносити той людъ, замѣсть тратити силы на безплоднôй политицѣ шовинизму.

IV. Въ нашôй домашнôй политицѣ занявъ пок. Володимиръ Барвѣньскій ôтъ разу ясне и справедливе становище: покинути всѣ формальнй споры, понехати взаимне дражненье, а замѣсть того взятися до реальнои и вытревалои працѣ для добра народу, бо тôлько така праця и пôддвигненье народа може надати намъ силу и вагу въ краю и въ державѣ. До тои выхôднои точки консеквентно було приноровлене цѣле єго поступованье въ „Дѣлѣ“ и въ житю публичнôмъ. Нѣколи ôнъ не вдавався въ нѣяку партійну полемику, але за то, где треба було тяжкои и серіознои працѣ, — тамъ стававъ першій. Всѣ такъ важнй для нашого суспôльно-политичного житя резолюціи, принятй народнымъ вѣчемъ 1880 року, були выключно єго дѣломъ; а и само вѣче завдячувало єму инпіціятиву и провôдну мысль. Зъ засады бувъ ôнъ противный всему, що могло выкликати роздоръ и ослабленье въ нашихъ народныхъ силахъ, тожь рѣшучо и енергично выступавъ противъ выкликуваню борбы конфесійнои, котра моглабы роздѣлити руске духовеньство и рускій нарôдъ на два ворогуючй таборы и высуваючи на першій плянъ формально-обрядовй питаня, ôтвернулабы ихъ увагу и силу ôтъ далеко важнѣйшихъ жизненныхъ политичныхъ и екопомичныхъ интересôвъ загально-народныхъ. Зъ тои самои причины бувъ ôнъ ворогомъ всякои пустои фразы, всякого крикуньства и галасливыхъ демонстрацій, котрй розбуджуютъ страсти и неузасаднень надѣе, стаются жереломъ тяжкихъ помылокъ и самообману, а остаточно ведутъ до погубнои десперації и опущеня рукъ. Се выразивъ Покôйный и въ послѣднôй — диктованôй вже — своѣй статіи помѣщенôй въ 1-шôмъ числѣ сегорôчного „Дѣла“, п. з. „Оглядъ на рôкъ 1882“.

V. Позаякъ економичный добробытъ народа єсть головною пôдвалиною єго культурного и политичного розвою, — тожь пок. Володимиръ Барвѣньскій поручь съ пок. Володимиромъ Навроцкимъ звертавъ якъ найпильнѣйшу увагу на економичне подвигненье нашого пôдупавшого селяньства и мѣщаньства. Єму належится тая заслуга, що ôнъ першій заговоривъ о тôмъ передъ широкимъ свѣтомъ на народнôмъ вѣчу во Львовѣ, першій выступивъ съ старанно опрацёваною програмою, першій въ нашôй публицистицѣ старався розъяснювати економичнй пытаня и подавати способы до поправы нашого народного господарства. При кождôй случайности стававъ ôнъ смѣло въ оборонѣ економичныхъ интересôвъ народныхъ, признаючи имъ основну и глубоку важнôсть въ нашôмъ народнôмъ житю. Въ справѣ нового податку грунтового, домово-чиншового и клясового, таксы войсковои, екзекуцій податковыхъ, уставы дороговои, основаня краєвого банку и т. д. — забиравъ ôнъ смѣло голосъ, критикуючи котра могла принести шкоду нашому народному господарству. Всѣмъ памятне єго остре выступленье противъ сойму и выдѣлу краєвого въ справѣ неекономичного шафованя народнымъ грошемъ и выкидуваня цѣлыхъ десятокъ тысячѣвъ на такй фантастичнй цѣли, якъ интернатъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ або реставрацію королевского замку на Вавелю въ виду такъ сумныхъ фактôвъ, якъ безчисленнй лицитаціи селяньскихъ грунтôвъ за смѣшно-дрôбнй квоты довгôвъ банковыхъ и жидôвскихъ, або якъ страшне зруйнованье майже половины краю черезъ торôчнй повенѣ задля недостачѣ дбалости о регуляцію рѣкъ въ Галичинѣ.

VI. Выходячи зъ того пересвѣдченя, що наше духовеньство положило въ минувшости великй заслуги около пôддержаня нашои народности, що спôльно съ народомъ перенесло тяжкй гоненя и ворожй удары, що не тôлько не стратило въ тыхъ тяжкихъ хвиляхъ почутя своєи єдности съ народомъ, але при першôй користнѣйшôй для насъ констелляціи политичнôй взяло въ свои руки провôдництво и иниціятиву до духового и политичного розбудженя нашого народа, що и теперь єще оно представляє осередокъ нашои интелигенціи, що противъ него головно звертаются и теперь єще численнй удары нашихъ противникôвъ, и що за тымъ пôднесенье и полѣпшенье долѣ нашого духовеньства може бути порукою успѣшнѣйшого розвою нашихъ народныхъ силъ, — пок. Володимиръ Барвѣньскій бачно звертавъ увагу на справы нашого духовеньства и смѣло пôдносивъ все и всюды голосъ, где ишло о полѣпшенье єго матеріяльного быту, о оборону єго загроженыхъ правъ, о пôднесенье єго достоиньства и поваги. Пригадаємъ лишь єго основнй статіи о полѣпшеню дотаціи духовеньства, єго выступленя противъ ôтданя Добромильского монастыря оо. Василіянъ въ руки пп. Єзуитôвъ, противъ єзуитскихъ мисій по нашихъ селахъ и мѣсточкахъ, єго горячій ôтзывъ о уступаючôмъ митрополитѣ Впр. Іосифѣ Сембратовичу и єго сердечне привѣтне слово до теперѣшного администратора львôвскои архидієцезіи, Преос. еп. Сильвестра Сембратовича.

Се були провôднй мысли тои програмы, котру ôнъ начеркнувъ обнимаючи выдавництво „Дѣла“. Твердо и консеквентно переводивъ ôнъ єи въ своихъ письмахъ и промовахъ, день и нôчь працювавъ надъ єи осущеньемъ и умираючи зломапый надмѣромъ працѣ лишивъ намъ єи яко найдорожшу єдину по собѣ спадщину. Тая програма була найглубшимъ ядромъ, цѣлою сутею єго житя, о нѣй и тôлько о нѣй думавъ ôнъ въ своѣй тяжкôй недузѣ, на смертнôй постели и догасаючи вже въ послѣдныхъ хвиляхъ свого житя передавъ єи мовь найдорогоцѣннѣйше сокровище съ повнымъ довѣріемъ новому редакторови, Антонови Горбачевскому.

Нехай же свята буде єго память мѣжь нами! Сповняючи єго заповѣтъ, працюючи дальше надъ дѣломъ, котре ôнъ розпочавъ, ступаючи несхибно тою ясною дорогою, котру ôнъ намъ показавъ, звеличимо найкрасше память робôтника-патріота. Смерть, що постигла єго въ цвѣтѣ лѣтъ, недозволила єму бачити плодôвъ зъ того доброго сѣмени, котре ôнъ засѣявъ. Наше дѣло теперь не дати змарнѣти и знидѣти тому сѣмени, але плекати єго старанно на потѣху матери-Руси и на славу всеи Славянщины. Нехай завсѣгды стоитъ передъ нашими очима єго примѣръ: якъ то ôнъ спокôйно, съ непоборимою вѣрою въ святôсть нашои справы поборювавъ всѣ трудности, працювавъ словомъ и перомъ, въ часописяхъ, брошурахъ и всякихъ комитетахъ, въ тишинѣ кабинету и на многолюдныхъ зборахъ, якъ то ôнъ всю будучнôсть свою, ба въ кôнци своє здоровлье и своє житье ôтдавъ великому дѣлу, якъ то ôнъ не бажавъ нѣ славы нѣ почести, умѣвъ зречися всѣхъ егоистичныхъ цѣлей и бажань, щобъ тымъ вѣрнѣйше и въ цѣлости служити дорогôй справѣ народнôй. Житье єго убоге було въ личнй радости, не дало єму того, що называєся щастьемъ, алежь ôнъ и не бажавъ нѣчого подôбного. Єдина радôсть, єдине щастье єго була любовь и повага у того народа, котрому ôнъ вѣрно служивъ. А се велике щастье, котрого на дармо добиваєся не одинъ вельможа, не одинъ царь, почало було усмѣхатися єму, смирному и тихому робôтникови мысли и пера. Єго оглядне, тактовне, а смѣле и рѣшуче поступованье єднало єму симпатію и поважанье у интелигенціи и у простого люду. Мы бачили и чули, якъ передъ недавнымъ выборомъ до рады державнои зъ округôвъ Жовкôвъ-Рава-Сокаль нашй селяне и мѣщане вразъ съ мѣсцевою интелигенцією домагалися єго кандидатуры. Але Покôйный, щобъ не вносити роздвоєня въ нашй слабй силы, зрѣкся той чести въ користь поставленого „Рускою Радою“ кандидата. Певна рѣчь, що колибъ єму судилось було довше прожити, воля и любовь народа булибъ єго покликали на почестне становище заступника народного чи въ радѣ державнôй чи въ соймѣ и тогды ôнъ своимъ патріотичнымъ жаромъ и своєю розумною политикою потрафивбы бувъ зробити богато доброго для нашои народнои справы.

Смерть пôдкосила всѣ тй блискучй надѣе. Мы стратили въ нѣмъ найревнѣйшого дѣятеля, найталантливѣйшого публициста, многонадѣйного писателя и єдиного въ теперѣшныхъ обстоятельствахъ реального политика и организатора.

Тожь не диво, що несподѣвана смерть єго глубоко потрясла серця всѣхъ Русинôвъ, що выкликала такъ громадній объявы жалю и спôвчутя не тôлько у єго другôвъ и одномышленникôвъ, але и у людей далекихъ и у єго противникôвъ. Всѣ схилили чоло передъ єго идеєю, працею, чистотою характеру и великою заслугою. Похоронъ єго стався великою манифестацією цѣлого руского народа. При єго свѣжôй могилѣ почулися Русины братами, забули о всѣмъ, що ихъ розъединяло, а слёзы, що упали на єго домовину, се були першй чистй слёзы братнои любови....

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

Послѣдній хвилѣ нашого народного житя зазначилися сумнымъ, несказано сумнымъ фактомъ. Въ малочисленныхъ рядахъ робôтникôвъ на народнôй нивѣ зробила неумолима смерть новый выломъ.

Найвѣрнѣйшій сынъ матери-Руси, найщирѣйшій патріотъ, найгорячѣйшій защитникъ здоптаныхъ правъ народныхъ и найлучшій нашъ Другъ и Товаришъ, незабутный Володимиръ Барвѣньскій, умеръ въ самôмъ розцвѣтѣ мужескои силы дня 22 сѣчня (3 лютого) 1883, упавши жертвою посвященя для идеѣ, котрôй ôтдавъ цѣле своє житье.

Знамя реальнои працѣ для добра и культурного самостôйного розвою руского народу, горяча любовь обнимаюча „найменшого брата“ и сполученье роздробленыхъ братнёю межиуособицею интелигентныхъ силъ нашихъ, — се найдорожша спадщина Великого Покôйника, котру завѣщавъ ôнъ своимъ товаришамъ працѣ.

Покликаный завѣщаньемъ незабутного Володимира до веденя начатого Нимъ великого дѣла на нивѣ публицистыки народнои, стаю я поручь съ другими моими товаришами — одушевлеными тыми идеями, котрй просвѣчували сему великому патріотови, товаришами, що пôдъ єго проводомъ научились съ посвященьемъ працювати для народнои идеѣ — до дальшого выдавництва „Дѣла“. Програма єго и на дальше буде выразомъ тыхъ самыхъ гадокъ, що були провôдною звѣздою выдавництва бл. п. Володимира Барвѣньского, органомъ обороны народныхъ интересôвъ, котрыхъ защиту переказавъ намъ бл. п. Володимиръ.

Антôнъ Горбачевскій

властитель и редакторъ „Дѣла“.

Телеграмы

наспѣвшій въ днѣ смерти и похоронѣвъ

бл. п. Володимира Барвѣньского.

Чернѣвцѣ. Память про незабвенного поборника правъ руского народа нехай живе вѣтъ рода въ родъ!

Почитателѣ Покѣйника
въ Черновець.

Чернѣвцѣ. Зъ поводу смерти патріота Володимира Барвѣньского наше найгорячѣйше сочувствіе.

Черновецка Читальня.

Чернѣвцѣ. Буковиньска Русь, тронута тяжкимъ жалемъ по поводу смерти найзаслуженнѣйшого поборника правъ руского народа, Володимира Барвѣньского, дѣлится съ вами нещастьемъ. Дай Боже Єму рѣвного наслѣдника для Руси!

Руска Рада въ Чернѣвцяхъ.

Чернѣвцѣ. Прощай, Володимире, павшій пѣдъ наваломъ тяжкои працѣ въ оборонѣ правъ руского народа! Въ жалю неутулимій вѣримо, що свята идея правды и волѣ и любови братнѣи, котрою Ты поступавъ, вѣтнесе побѣду!

Черновецкій рускій академики
„Союзъ".

Чернѣвцѣ. И день иде и нѣчь иде, и голову схопивши въ руки, сумуєшь: вже не жіє апостолъ правды и науки! — Невабутному Володимиру

Черновецка руска молодѣжь.

Чернѣвцѣ. Надъ домовиною першого сына Руси, неустрашимого и геніяльного оборонця здоптаныхъ правъ народныхъ зложѣмъ присягу держати крѣпко здвигеный Нимъ прапоръ згодливои працѣ для добра народа. Полюбѣмъ горячо нашь нарѣдъ и працюймо для єго гаразду и розцвѣту, а звеличаємъ найлѣпше память Володимира.

Буковиньскій Русины.

Вѣдень. Тиха слѣза вѣтъ мене на такъ ранню могилу найлѣпшого робѣтника и пріятеля. Нехай надъ тою сумною могилою сконсолидуєся народна партія до вытревалои працѣ для добра нашого нещасного люду въ дусѣ покѣйника, нехай вѣнъ хочь мертвый тѣломъ живе межи нами духомъ и проводитъ своими высокими думками.

Василь Поляньскій.

Вѣдень. Выражаємо свѣй глубокій жаль въ причины смерти Володимира Барвѣньского, одного въ першихъ нашихъ робѣтникѣвъ на поли литературнѣмъ и народнѣмъ.

Товариство „Сѣчь".

Золочѣвъ. Глубоко жалуємъ утрату покѣйного Володимира, щирого и умного защитника правъ нашихъ.

Золочѣвскій Русины.

Пѣдволочиска. Погранична галицко-подѣльска Русь засылає щире сочувствіе по причинѣ смерти неѣтжалованого нашого юного ревнителя и проводира, Володимира.

Коблянській, Глиньскій, Федоровичь, Кассараба, Ильницкій, Загайко, Кадайскій.

Скалатъ. Пріймѣтъ сердечный глубокій жаль, котрымъ перенятій серця нашій по втратѣ великого искренного неутомимого дѣятеля патріота, память єго вѣтъ рода въ родъ. Пѣзно получили вѣсть, коли похоронъ? Можемъ еще ѣхати? Просимъ о отвѣтъ.

Иванъ Наумовичь, Владимиръ Леонтовичь.

Тернопѣль. Не могучи лично вѣтдати неоцѣненому Володимиру послѣднои услуги, выявляємъ бодай письменно чувства невысказаного жалю такъ дорогои страты. Прощай же намъ, незабутный народный герою, надѣе наша, вѣрнице лучшои долѣ! Примѣромъ Твоимъ скрѣплений працювати будемо на розпочатѣй Тобою нивѣ, а память Твоя вѣстане во вѣки въ серцяхъ

Молодежи гимназіяльнои.

Долина. Утрату неустрашимого поборника правъ народа, незабутного Володимира, съ глубокимъ смуткомъ вѣтчули *Русины долиньского окола* и на могилу Єго посылаютъ окликъ: слава Твоя, Володимире, не загине въ серцяхъ вдячныхъ и залунає вѣтъ рода въ родъ!

Долина. На могилу Барвѣньского — слеза вѣтъ недужого въ Лопянцѣ.

Станиславѣвъ. Пращай, Володимире, згасла звѣздо руского небосклону, що то недовгій часъ намъ въ пѣтьмѣ сіяла! Згадка на Тебе буде насъ одушевляти въ борбѣ съ ворогами нашои народности.

Молодѣжь станиславѣвска.

Станиславѣвъ. Несказанымъ смуткомъ и жалемъ огорнула насъ вѣсть о смерти великого сына нашои заплаканои матери, найширшого порадника и товариша въ всякѣй патріотичнѣй працѣ. Дрѣбными слезами зливаємо Єго такъ ранну могилу. Память Єго най буде межи нами славна и вѣчна.

Станиславѣвска филія „Просвѣты".

Турка (коло Коломыѣ). Вѣсть про смерть покѣйного Володимира ударила насъ всѣхъ громомъ! Затемнѣвъ нашь небосклонъ, бо погасла наша звѣзда... Сочувствуємъ съ Вами щиро.

Дирекція руско-народного театру. — Грыневецкій, Биберовичь.

Тысьмениця. Пріймѣтъ вѣтъ насъ голосъ щирого жалю по стратѣ многозаслуженого Мужа!

Читальня въ Тысьмениции.

Коломыя. Вѣчна память батькови Володимирови! Єго память не умре, доки хочь одно руске серце 'ме битись!

Молодѣжь руска въ Коломыѣ.

Коломыя. Подѣляємо загальный смутокъ при утратѣ щирого патріота правдивого єдинителя австрійскои Руси и найспособнѣйшого редактора-писателя. Вѣчная Єму память.

Коломыйскій Русины.

Стрый. Зболѣлымъ серцемъ, слѣзавыми очима проводимо дорогій мощѣ незабутого Володимира въ могилу. Безвѣтрадній осиротенй голосимъ: Погасла ясна Зоря, Слава, Надѣя Руси. Занѣмѣли уста, що бальзамомъ потѣхи оживляли душѣ нашій, мужали нашій силы! На когожь Ты насъ оставивъ керманичу удалый, ктожь поведе насъ дальше по тернистѣй доровѣ? На бовищи на поли хвали полягъ Ты предвчасно, но слава Твоя не вмре не поляже. Въ серцяхъ глубоко вырыли мы любовь и вдячность для Тебе а за Твоимъ покликомъ єднаймося, сполучатись будемо всѣ и горнутись пѣдъ прапоръ народный. Кидаємъ грудку землѣ на могилу Твою, най она Тобѣ легкою стане. Прощай намъ, Сердечный, прощай.

Стрыйскій Русины.

Дрогобычь. Слезу глубокого жалю на домовину найлучшого сына Руси шлютъ Дрогобычане. Умеръ борець за народну правду, волю, але идея, дѣло Єго не вмрутъ, не полягутъ: розбудятъ сонныхъ, навернутъ блудныхъ.

Тороньскій, Нимиловичь, Охрымовичь, Ралько, Левицкій, Тошовскій, Дубъ, Тыбинка, Коссакъ, Паславскій, Санатъ, Каплунъ, Вагилевичь, Болоный, Пушкарь, Капко, Скобельскій, Вербицкій, Зубрицкій, Перестрашевскій.

Гусятынъ. Пересылаю редакціи и родинѣ глубоке сочувствіе зъ причины неѣтжалованои смерти Володимира.

Дръ Савчакъ.

Любачѣвъ. Съ роздертымъ серцемъ засылаємо жаль и слѣзы на свѣжу могилу Володимира, найлѣпшого сына Руси!

Почитателѣ Покѣйника.

Похороны

бл. п. Володимира Барвѣньского.

Нечаянна а такъ передвчасна смерть незабутого Редактора нашои часописи справила велике враженье въ цѣлѣмъ мѣстѣ. Во всѣхъ кругахъ высшихъ и низшихъ станѣвъ не говорено въ недѣлю особливо о нѣчѣмъ иншѣмъ, якъ о тѣмъ страшнѣмъ фактѣ, що новымъ сиротствомъ записався у вдовичѣмъ серцю нашои святои Руси. То сердечне сповчутье загалу львѣвского съ нашою щербатою долею, що въ трехъ рокахъ несповна зажадала вѣтъ вѣтчины нашои стѣлько вже великихъ, неѣтжалованыхъ жертвъ, було лишь явнымъ доказомъ сего, що честь и правда найдутъ и у чужихъ пошановане, — що великій люде для заталу нерѣвнодушній, — що надъ ихъ втратою кождый другъ чи не другъ заболѣти въ силѣ... Мѣсто гомонѣло розпамятуваньемъ та нагадуваньемъ житя великого и дорогого нашого Покѣйника, а кто лишь мѣгъ та кто лишень знавъ близше бл. п. Володимира, не понехавъ случайности бодай у послѣдне пѣйти та поглянути на тлѣнній останки сего тѣла, що въ нѣмъ такъ гарна, такъ чиста душа процвитала... Одномышленники Покѣйного виталися при сходинахъ нѣмыми жестами, нѣмымъ а щирѣйшимъ якъ звычайно устискомъ... хотѣли говорити серця, бажали промовити уста, — та очи та лица бѣльше казали: не стало всѣмъ Того, що именемъ своимъ оживлявъ кругъ одномышленникѣвъ своихъ, всѣ вѣтчули єго втрату... у всѣхъ одна гадка була: „а що теперь буде?.." Славно сказавъ великій поетъ польскій Красиньскій:

„Wiecznotrwały ten na ziemi,
Kto swą smiercią życie pleni..."

Вже въ недѣлю рано надоспѣло много телеграмѣвъ зъ провинціи и надбѣгало ихъ чимъ разъ бѣльше... Но недѣля кѣнчилася, перейшла и нѣчь, перейшло и понедѣлкове рано, наближалася хвиля послѣдныхъ прощѣвъ, наближалася хвиля вѣтдачѣ останного посмертного обовязку Покѣйникови, наближилася 3-та година зъ полудня а вжежь и хвиля похоронѣвъ.

Мимо непогоды, мимо сѣрого та слотливого неба, що и собѣ, бачишь, лице сѣрымъ покрываломъ жалобы за „пѣдкошенымъ цвѣтомъ" окрыло, зѣбралася не сотками а тысячами львѣвска публика: всюда зъ всѣхъ лиць не проста цѣкавѣсть а щире спѣвчутье прозирало. Зѣйшовся нарѣдъ вѣтдати остатню-послѣдну прислугу великому спѣвобывателеви. Русь могла смѣло въ тѣй хвили заголосити словами людовои пѣснѣ:

Отожь ємь тя породила
Тай пѣдъ серденькомъ носила,
Щобымь тобою тай свою долю
Тай всю громаду скрасила...

Точно о 3 годинѣ прибули до дому пѣдъ ч. 44 при улици Галицкѣй питомцѣ духовнои рускои семинаріи съ своимъ величавымъ хоромъ. Въ слѣдъ за ними наспѣло Всч. Духовеньство нашого обряда съ Высокодостойнымъ головою своимъ Преосв. еп. Сильвестромъ. Цѣлый сей почетъ, що въ нѣмъ бачили мы кромѣ еп. Сильвестра Впр. крылошанъ оо. Петрушевича, Павликова, Вѣличку, Шведицкого ректора семинаріи Александра Бачиньского, дальше Всч. оо. Дан. Танячкевича зъ Закомаря, Игн. Рожаньского зъ Хотѣня, Грыневецкого зъ Куликова, Скородинъского зъ Малехова, дальше зъ львѣвскихъ: Всч. оо. Гушалевича, катихита рускои гимназіи, Василевского, Лепкого, Куницкого, Карачевского, Лопатыньского, Гордіевского, Райтеровского, Волод. Петрушевича, Дроздовского, Городецкого, Поляньского, Стефановича и другихъ, — станувъ передъ вѣткрытою та обложеною вѣнцями домовиною бл. п. Володимира. Розпочалася панахида... поплыли филѣ могучихъ та серце роздираючихъ звукѣвъ хорального спѣву питомцѣвъ, прогомонѣло „вѣчная память", далися бачити слѣзы, дався чути плачь рускихъ невѣстъ, еще хвилька, а орошенй „свяченою" останки закрылись вѣкомъ домовины, щобъ опѣсля довершити кѣнця туземного побыту та туземнои стежки не о своихъ силахъ, а при помочи рукъ и раменъ ближныхъ, знакомыхъ, другѣвъ и свояквѣвъ...

Домовину знесено зъ поверха; пѣднялися звуки другои прощальнои пѣснѣ „Тихій вѣтеръ", композиціи бл. п. Вербицкого, а за тымъ поплыли зъ устъ Вп: п. проф. Анатоля Вахнянина, многозаслуженого композитора и писателя нашого, слова першои прощальнои рѣчи:

„Сумна хвиля! Печальна хвиля! Сумна, печальна и тяжка! Найширшого друга, найсердечнѣйшого товариша, першого, неутомимого труженика, неустрашимого хороброго борця, найвѣрнѣйшого сына велитъ намъ и Руси простити нынѣ въ останне неумолима смерть!

Полягъ смѣлый керманичь, що крухку лодь нашого политичного житя справивъ въ тиху, безпечну пристань! Полягъ вѣщунъ, що чародѣйною силою слова свого зъумѣвъ розогнати чорній тучѣ зъ нашого небосклону. Погасъ свѣтичь, що правдою озарявъ мрачный нашь свѣтъ. Замовкъ голосный дзвѣнъ, що заедно кликавъ всѣхъ до витревалои працѣ! Застигло серце, що горѣло святымъ огнемъ любови для безталаннои Руси-Украины.

Ледви рѣдна наша нива почала устелятись здоровыми плодами просвѣтнои працѣ, ледви розбудилась самосвѣдомѣсть народного нашого достоиньства, ледви засіявъ намъ яснѣйшій лучь надѣѣ на красшу будучнѣсть — а вже безъ пощады выдерто намъ того, що хотяй тихо, незазорно, але постоянно и крѣпкою рукою заходивъ и печалився коло всего.

И чимъ же то провинились мы такъ дуже передъ Всевишнымъ, якій тяжкій грѣхъ не змыли мы передъ лицемъ Єго, що посередъ неѣтрадного положеня постигло насъ нове, нечаяне горе?

Ледви чи можемо вѣрити, що Той, що еще вчера всю Русь будивъ, оживотворявъ, крѣпивъ, вѣвъ за собою и тѣшивъ, що Той, на котрого всѣ мы дивились якъ на твердыню народну, при котрѣмъ чулися безпечными и противъ адскихъ ворѣтъ, що те крѣпке наше забороло минулось нынѣ скорше зеленого маю, скорше рожевого цвѣту?

Трудно погадати, трудно помиритись съ думкою, що Володимира Барвѣньского нема въ живыхъ межи нами!

Пѣдъ тягаромъ невсыпущои працѣ для свого народу, пѣдъ жаромъ любови до своеи вѣтчины упавъ той великій патріотъ! И єсли хочемо знати, кого то на вѣки закрыто въ сѣй убогѣй домовинѣ, кому вѣтдаємо нынѣ послѣдне щире цѣлованье, за кимъ плачеся наше око, по кѣмъ налилась грудь наша безмежнымъ жалемъ, то скажу смѣло: „Русе! ты утратила свого найвѣрнѣйшого сына и першого защитника своихъ правъ

И чижь маю я еще вычисляти заслуги Покѣйника? Нѣ! Володимиръ ними нѣколи не величався, они були занадто виднй, и самй они похвалятъ и прославлятъ Єго предъ чоловѣки! Не було справы, не було працѣ безъ участи Єго.

Але одно, одно най знає свѣтъ, одно най зрозумѣютъ грядущй поколѣня, що любити нарѣдъ серцемъ Покѣйника, значитъ одно, що здоровлье и житье покласти на жертвеннику єго добра!

За идею, за вѣру ведено колись людей на костры, вѣтдавано силою кощавымъ рукамъ смерти: Покѣйникъ вѣтдався ѣй самъ, Покѣйникъ убився працею для свого бѣдного народа.

Дорогій Володимире, сердечный Друже! Очи твои покрыто червоною китайкою, заслугою козацкою. Ты уходишь вѣтъ насъ на вѣчный супокѣй, а мы зѣбралися на Твоє сумне весѣлье, мы

На смерть

бл. п. Володимира Барвѣньского
дня 22 сѣчня (3 лютого) 1883*).

И вновъ одного намъ борця не стало,
Одного ратника за рѣдный людъ,
Велике серце битись перестало,
Рука трудяща опустила трудъ.
А рукъ такихъ такъ мало въ насъ, охъ мало!
А кожду жде такъ много, много путь!
Житье, житье, найкрасшій даре неба,
Якъ тяжко намъ съ тобовь боротись треба!

И Вѣнъ боровсь; зарана въ Нѣмъ дозрѣла
Велика мысль, сердечная любовь:
Весь духъ Єго она одна посѣла,
Всю жизнь Єго сповнила вна собовь.
Увесь Вѣнъ все бувъ — часть святого дѣла,
Вѣтдавсь єму истотою цѣловь
И вмеръ, якъ живъ — слуга любви святои,
Житье своє давъ въ жертву працѣ своѣй.

*) Стихъ сей, печатаный окремо, бувъ роздаваный на похоронѣ бл. п. Володимира Барвѣньского.

Въ слабому тѣлѣ духъ бувъ въ стали кутый,
Духъ, що стежками простыми ходивъ,
Що мѣгъ зломатись, но не мѣгъ зогнутись,
И якъ блудивъ, то лишь въ любви блудивъ;
Дорогосказъ нашь на розстайнѣй пути,
Що пильно хѣдъ нашь правивъ и слѣдивъ,
Огненнымъ словомъ кликавъ насъ до труду
Для поступу, для волѣ й щастя люду.

Єго не стало! Вчора ще мѣжь нами
Стоявъ Вѣнъ крѣпко, съ знаменемъ въ рукахъ,
Провадивъ насъ сердечными словами,
Прогонювавъ и сумнѣвы и страхъ...
А нинѣ Вѣнъ лишивъ насъ сиротами
На дальшій бѣй, въ жалобѣ и слезахъ,
Въ важку для насъ, грѣзну, бурливу пѣру
Упавъ въ борбѣ, но не пустивъ прапору.

Прощай, прощай, нашь батьку, друже, брате,
Товаришу по дѣлу и любвѣ!
У цвѣтѣ лѣтъ, мовь дерево пѣдтяте
Ты впавъ въ тяжкѣй, нерѣвнѣй боротьбѣ.
Но дѣло, що Тобою розпочате,
Не вмре съ Тобовь — клинемося Тобѣ!
Примѣръ Твѣй и слова Твои грѣмкіи
Намъ додадутъ и силы и надѣѣ.

***

Володимирови Барвѣньскому,

въ день єго похоронѣвъ

дня 24 сѣчня (5 лютого) 1883.

Ты не манивъ блыскучими словами,
Не рвавсь, не сердивсь, не ранивъ — нѣколи,
Ты йшовъ все й вѣвъ насъ честными шляхами.

Все дальше, вытревало, хочь поволи,
Ступавъ — и слѣдъ дѣлами своѣй значивъ Ты:
Бо выйшовъ Ты зъ твердои працѣ школы.

Нѣ на хвилину рукъ не опустивъ Ты,
Великои зъ очей не стративъ цѣли!
Терпѣвъ Ты много, много-жь бо й любивъ Ты...
И отъ коли Твѣй духъ невсыпный, смѣлый
Вже краю добивався — — смерть „скосила"
Сей гарный, пышный „цвѣтъ", на-пѣвъ до-
[спѣлый.

Та не погибне *духа Твого сила!*
Хоть у могилу Тя кладемо нынѣ,
Думокъ Твоихъ не придавитъ могила!

И въ чорнѣй тѣй, тяжкѣй для насъ годинѣ,
Грѣмкій насъ — зъ гробу — окликъ долѣтає:
„О рѣднѣй тямте — Руси-Украинѣ!"

Твоє-жь съ Тобою дѣло не сконає!
Плече въ плече мы коло Твого твору
Ставмъ, въ насъ кождый смѣло присягає:

Якъ Ты упасти — въ збронѣ, край
[прапору.

Корженко.

стоимо нынѣ безôтрадній доокола Твоєи домовины и дуже непевнымъ, дуже тревожнымъ окомъ споглядаємо въ нашу будучность.

Но чи достойно сумнѣватись намъ о успѣху того дѣла, котре Ты житьемъ своимъ ôткупивъ? Чи достойно ôтдаватися розпуцѣ мужамъ, що при Тобѣ крыцею засталили свои серця? Чи достойно упадати на духу тымъ, що при Тобѣ научилися ити смѣло напередъ?

Глянь, Володимире! Отсе не лишь Твои знакомій, не лишь Львовяне станули при Твоѣй домовинѣ; — зъ всѣхъ кôнцѣвъ Руси наспѣли Твои одномышленники, неôтрадній браты, Твои почитателѣ и апостолы. И въ тôй хвили не чую вже голошеня, не бачу пекучои слезы на нѣчіихъ очахъ, а всѣхъ уста складаются до одного твердого обѣту при твоѣй домовинѣ: не подамося, не уступимо и не спочинемо, доки наша мати, заплакана мати не добьеся тои долѣ, котру Ты, великій патріоте, для неи готовивъ и за котру Ты охотно цѣнне своє житье принѣсъ въ жертву.

Прощай же теперь, прощай въ останне, але на тôмъ прощаню прійми одну нашу умильну просьбу: Володимире, витай духомъ при насъ, буди и крѣпи насъ! А коли Всевышный за Твои заслуги дарує Тебе вѣнцемъ небеснои, неувядаемои славы, то, Володимире, моли передъ Єго престоломъ о добро народа, котрого найвѣрнѣйшимъ сыномъ бувъ Ты, незабутый Покôйниче! Спокôй Твоѣй души! Перомъ Тобѣ земля! А память Твоя най перебуде ôтъ рода въ родъ!“

По скôнченю сеи бесѣды двигнувся сей величавый похôдъ въ дорогу на кладбище лычакôвске. Дальшій провôдъ походу поручивъ Преосв. еп. Сильвестеръ задля нездоровля Вир. о. крыл. Петрушевичу. Порядокъ походу бувъ такій. Попереду ишло братство Ставропигійске съ хоругвами; въ слѣдъ за нимъ поступали делегаты мѣстцевій и замѣстцевій, несучи вѣнцѣ въ слѣдующôмъ порядку:

1. Ôтъ „Академичного Братства“.
2. „ „Кружка правникôвъ“.
3. „ руского народного театру.
4. „ мѣста Роздолу.
5. „ черновецкихъ Русинôвъ.
6. „ мѣщанъ Мостôвъ Великихъ.
7. „ Редакціи „Sztandaru polskiego“.
8. „ мѣщанъ куликôвскихъ.
9. „ музичного кружка „Академич. Братства“.
10. Dziennikarze polscy — ruskiemu koledze.
11. Ôгъ зецерôвъ друкарнѣ имени Шевченка.
12. „ молодежи акад. гимназіи во Львовѣ.
13. „ Русинокъ Стрыйскихъ.
14. „ „Czytelni Akademickiej“.
15. „ Русинôвъ Перемыскихъ.
16. „ „Gazet-ы Narodow-oи“и„Dziennik-a polsk.“
17. „ товариства „Сѣчь“ въ Вѣдни.
18. „ Богдана А. Дѣдицкого.
19. „ „Общества рускихъ Дамъ“.
20. „ Питомцѣвъ центр. семинаріи вѣденьскои.
21. „ Руского Касина въ Стрыю.
22. „ Редакціи „Нового Пролома“.
23. „ „ „Науки и Новостей“.
24. „ „ „Слова“.
25. „ мѣщанъ Тысьменицкихъ.
26. „ Рускихъ Обществъ.
27. „ Урядникôвъ руского банку.
28. „ „Академического Кружка“.
29. „ рускихъ богословôвъ львôвскихъ.
30. „ „Товариства имени Шевченка“.
31. „ Товариства „Руска Бесѣда“.
32. „ Филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ.
33. „ Филіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ.
34. „ Товариства „Просвѣта“ во Львовѣ.
35. „ Горожанъ мѣста Львова.
36. „ Редакціи „Батькôвщины“.
37. „ „Зеркала“.
38. „ „Зорѣ“.
39. „ Выдавництва „Дѣла“.

За комитетовыми несучими вѣнець выдавництва „Дѣла“ поступавъ теперѣшный редакторъ нашои часописи п. Антôнъ Горбачевскій, несучи на шовковôй золото-тканôй подушцѣ послѣдне число „Дѣла“ пôдъ крепою. Ôттакъ поступавъ хоръ питомцѣвъ и обохъ бурсъ, дальше Всч. Духовенство а за нимъ несли други, товаришѣ и почитателѣ домовину, окрашену вѣнцемъ родины. За домовиною поступала родина дорогого намъ Покôйника, за нею караванъ, на котрый зложено еще 9 вѣнцѣвъ надоспѣвшихъ въ послѣдньôй хвили.

Цѣлый сей похôдъ ступавъ широкою и довгою лавою пôдъ охороною почетного шпалера зъ академикôвъ и въ загалѣ зъ рускои молодежи. А бувъ се похôдъ незвычайный! А бувъ се похôдъ и величный и пышный и такъ сумный, такъ дуже сумный! Чудно та дивно промовляли до серця и тѝ багровѝ фелоны та жалôбнѝ ленты и тѝ звуки дзвонôвъ, що такъ завчасно Єму у послѣдне задзвонили, и тѝ супровôднѝ до слезъ взрушаючѝ спѣвы нашихъ питомцѣвъ. О, божь то и чутя було въ тыхъ спѣвахъ!... То начебъ звуками тыхъ молодыхъ спѣваковъ нашихъ ôтроджена та знов засумована Русь-мати рыдала-спѣвала:

...За щожь ты мя въ ранцѣ рано
Лишивъ сиротину?
За щó? за щó? лишивъ ты мя
Самотну былину?
Вѣютъ вѣтры противъ мене,
Вѣютъ ôтъ пôвнóчи,
Выпютъ мою красу свѣжу
И цвѣтъ розполочутъ.
Гонятъ хмары, гонятъ тучѣ,
Долю воронъ крáче, —
Ктожь розважитъ мою душу,
Єдиный козаче?...

Домовина Покôйника въ дорозѣ до грôзныхъ та розтворенихъ, та студеныхъ челюстей гробовыхъ що хвиля переходила зъ раменъ на рамена. Молодѣжь суперничила въ тôмъ съ старшими, свои съ чужими, свѣтскій съ духовными, интелигентній съ сердечными селянами и мѣщанами,

Щобъ хочь хвилю, хочь часочокъ
До ней притулиться.
Та послухать, а чей, а чей
Въ нѣй серце забьется...
Чей оживе щире серце,
Що рôдню кохало,
Та за правду люду свого
Честь єго стояло...

Не ожило те серце... не вставъ на ново „скошеный цвѣтъ“, не пôднѣсъ своихъ листкôвъ... Спѣвы „Святый Боже“ и „Со святыми упокой“ пригадували сумну и тяжку хвилю. Середъ сумерку наближився похôдъ до мѣстця вѣчного спочину, що въ него судилося зложити Руси надѣю своеи будучности... свого Сына... та Провôдника, котрого силы въ самôмъ розцвѣтѣ своѣмъ мусѣли угнутись пôдъ великаньскою борбою за долю Ôтчины. Панахида почалася въ друге... на очи злинули новѝ слёзы.

По панахидѣ вперве выголосивъ надгробне слово Вир. о. дръ Іосифъ Левицкій. И якже горячѝ, якъ краснорѣчивѝ слова понеслись зъ устъ его на щирый вспоминъ, на звеличанье погасшого заступника народу, колишного свого ученика. „Чи маю вычисляти єго труды?“ — говоривъ дръ Левицкій — „чи маю говорити о єго любвѣ до народу рускаго, — се не ино другамъ, не ино знакомымъ єго, а вжежь и Руси цѣлôй звѣстно. Менѣ передовсѣмъ зазначити лишь моральну сторону душѣ Покôйника. Ôнъ, що бувъ вѣрнымъ сыномъ свого народу, бувъ вѣрнымъ сыномъ и его церкви; ôнъ живъ и умеръ по христіяньски, въ тôй вѣрѣ, въ якôй крестили єго, въ якôй я єго, яко катихитъ, выховавъ. Въ послѣдньôй хвили не забувъ о Бозѣ и Богъ о нѣмъ не забуде. Ôнъ жити буде и тамъ вѣчно и ту ôтъ рода въ родъ. Идея, котру Ты, Володимире, голосивъ, певно не загине, а дѣло, котре Ты такъ славно розпочавъ, прійде до повного розцвѣту.“ Такъ говоривъ провôдникъ єго ранного житя.

По словѣ о. дра Левицкого выступивъ передъ домовину великій почитатель характеру, заслугъ и дѣяльности Покôйника Вп. п. Филлеръ бурмистръ Роздолу. Польскою бесѣдою понеслись слова п. Филлера и тронули всѣхъ до глубины серця. „Fremdeslob blinkt“ каже народна нѣмецка пословиця. Такою хвалою для покôйника були слова пана Филлера выголошенѝ въ имени Полякôвъ. „Panowie, łatwiej o genialnego poetę, łatwiej o dzielnego wodza, łatwiej o człowieka stanu, aniżeli o człowieka tak szlachetnego charakteru, jakim był świętej i nieodżałowanej pamięci Włodzimirz“... Тутъ зъ великого зрушеня затремтѣвъ єго голосъ при дальшихъ сердечныхъ словахъ, поки ревнѝ слезы не сплыли зъ очей дозрѣлого мужа; тѝ слёзы стали за найкрасшѝ слова, за найвышу хвальбу для Покôйного.

Ôттакъ промовивъ Вп. проф. дръ Олександеръ Огоновскій.

„Товаришѣ! — Нашь похôдъ сумный кôнчится; передъ нами отсе могила розкрыта, котра за дрôбну хвилю прикрые, похолоне „скошеный цвѣтъ“.

Не розкôшный той зѣльничокъ, що то выкохавъ собѣ окрасу такъ чудовитои барвы, — то убога земля руска злиднями придавлена, бутою побратима-володаря власти захваченои розтрато вана, а пôдмыта ще й незгодинами ѣдкими самыхъ рôдныхъ братôвъ.

Треба було руки твердои, щобы привести ладъ въ розгарищи — и руку тую простягъ Ôнъ, покôйникъ сердечный, тѣломъ слабый великанъ духа! Вы чули вже про дѣла єго, бачили вы ихъ и живымъ окомъ, я жь зазначу, що пôднявши прапоръ працѣ желѣзнои съ знехтованьемъ всѣхъ потребъ и принадъ особистого житя посвятивъ ôнъ цѣлу силу свою молодечу на одно те, щобы выдвигнути народну святыню занапащену. „Працѣ“ кликавъ ôнъ неутомимо, а на мѣсце *дармого проплакування недолѣ, пôднявся за дѣло;* и коли повалився сердечный пôдъ тягаромъ єго, то лишивъ намъ неоцѣненѝ плоды посвященя свого въ тôмъ, що добре загрѣвъ та розжививъ братôвъ другихъ, зъединивъ силы роздертѝ и ясно зазначивъ дорогу добуваня правды, — положивъ отже основу головну надѣйнѣйшои будучности.

Высоко заслужився Покôйникъ своѣй ôтчинѣ и чоломъ великому патріотизмови сему, що не завагувавъ житьемъ наложити за добро обдиранои матери.

Покôй праведникови, а намъ єго спадщина кровью мученика здвигнена: праця, тверда праця и покликъ проспѣваный вже вѣщимъ Кобзаремъ:

Обнимѣтежь братя
Найменшого брата,
Нехай усмѣхнется
Заплакана мати!“

Въ имени рускои молодежи академичнои выголосивъ академикъ п. Иларіонъ Грабовичь на могилѣ слѣдующій стихъ власного утвору:

Кто насъ тутъ скликавъ въ се мѣсце скону?
Надъ чимъ народъ тутъ рускій думае?
Чомъ ся могила, чомъ той звукъ дзвону
Грудь нашу коле, серце стискае?...
Требажь пытати?... Громомъ розпуки,
Стонами горя рвесь зъ душѣ слово,
И щоразъ бôльше ллье намъ въ грудь муки,
Рану сердечну жáратъ наново...

Володимире! старшій нашь брате!
Глянь: руска молодь горнеся къ Тобѣ!
Якъ-же безъ Тебе въ свѣтъ намъ ступати?
Чомъ Ты лишивъ насъ въ тяжкôй жалобѣ?...
Се-жь то Твôй провôдъ, провôдъ послѣдный,
Щобъ на могилу йти за Тобою?
Се-жь трудъ Твôй, щобъ той цвѣтъ Руси рôдный
Умывавсь кровью замѣсть росою?!
О, чорна смерте! чомъ ты скосила
Такъ ще завчáсу цвѣтъ благодати,
Нашу пôднору чомъ ты звалила,
Чомъ жаль внеслá ты до руской хаты!

Страшне днесь горе, страшну бо й страту
Рускій соколы понесли нынѣ:
Съ серцемъ роздертымъ тяжку заплату
Зимнôй ôтдали днесь домовинѣ...

Володимире! старшій нашь брате!
За слѣдóмъ Твоимъ все мы ступали;
Ты насъ вчивъ зерно правды збирати,
Съ Тобою долѣ красшои ждали
Рускихъ соколôвъ надѣйнѝ груди...
Ты намъ колись бувъ другомъ щиренькимъ,
Ты бувъ взôрцемъ намъ у всѣмъ и всюды,
Ты трудивсь съ нами для рôдной неньки!
Ты лишивъ молодь руску сильною,
Влявъ въ єи груди чашу любови,
Въ єй серця вѣру Ты вщѣпивъ свою,
Силы додавъ ты молодôй крови!

О, руска молодь! крѣпися въ силу,
Духомъ вяжися до працѣ, труду!
Глянь на ту зимну, тиху могилу,
На тяжку страту рôдного люду —
Глянь и крѣпися!... Тыми слѣдами
Въ свѣтъ ступай дальше, якъ сей нашь рôдный
Колись Товаришь ступавъ предъ нами...
Тямъ — жертвъ ще много жде людъ нашь бѣдный!...

Спи тихимъ сномъ тутъ, Володимире!
Тутъ конець трудôвъ, працѣ Твоєи...
Спи, старшій брате! спи душе щира!
Мы руска молодь зъ груди своєи
Въ послѣдный разъ Тя серцемъ пращаємъ,
Твою могилу кропимъ слёзами —
И тутъ присягу вѣрну складаємъ:
Мы за Твоими йти мемъ слѣдами!...

По тôмъ промовивъ п. Гньевошъ редакторъ „Sztandar-y и Strażnic ы“. П. Гньевошъ говоривъ чудно. Въ бесѣдѣ своѣй станувъ на становищи безстороннôмъ, на становищи правдивого Полякá-Сарматы, що и чужому ôтдати честь знае. Громовый голосъ єго розлягався и гомонѣвъ въ тишинѣ темного вечера справедливою оцѣнкою, справедливымъ и вѣрнымъ свѣдоцтвомъ непохибности характеру, знаня и щирого труду Покôйника: „Bracia Rusini! Ja w dwójnasób starszy wiekiem od św. p. Włodzimirza, ja, com przebył ciężką i gorzką szkołę życia, czołem bił przed wiedzą jego, przed prawdą, jaka była znamieniem jego charakteru, jego myśli. Tylko taki człowiek, jak on, mógł dzieło swe doprowadzić w tak krótkim stosunkowo czasie do tak wysokiego stopnia... Straciwszy go bracia Rusini, straciliście wiele: bohatera, którego nie tak łatwo zastąpić, gwiazdę, która pierwsza z was zaświeciła myślą szczytną dążenia do wywalczenia samodzielności, niezawisłej odrębności świętej Ojczyzny Waszej... Cześć jego pamięci, spokój jego popiołom! Boże, daj mu światłość wiekuistą!“ Сива голова Поляка, промовлявшого въ имени своихъ земляковъ „z nad Warty, z nad Wisły i z nad Niemna“ ударила чоломъ передъ непорочнымъ характеромъ и заслуги молодого покôйника. Честь тôй сивôй головѣ за те ôтъ насъ Русинôвъ, ôтъ тыхъ, що розумѣли идею Покôйника и принялися дальше єи вести и переказувати ôтъ рода въ родъ.

По промовѣ п. Гньевоша окроплено еще разъ домовину „свяченою“, гробарѣ спустили єи въ обнятя „кровію и слезами напоєнои землицѣ“, посыпалися грудки персти, полетѣли у грôбъ цвѣты, понеслася пôдъ высокій небесный звôдъ послѣдна пѣсня заупокойнои ектенія: „Вѣчная память“ спинаючись по верствахъ безконечного етеру до престола Всевышнёго.

Вскорѣ вывершено могилу... Посыпалися на ню вѣнцѣ..., була хвиля маестатична, величава. То начебъ самъ Богъ умилосердився тои жалобы по неôтжалованôй втратѣ... то начебъ зъ свѣжои могилы яка сила ôтрады сплыла у серця присутныхъ, у серця рускій, у серця „каленніи горемъ и противною судьбою“. Тожь не було вже знати на лицяхъ роспуки... бувъ видный ино жаль великій...

Очи у всѣхъ свѣтили дивнымъ блескомъ вѣры въ велику идею Покôйника.

Не умеръ Ты великій поборнику нашои святои справы. Розпрощавшися съ Твоєю могилою мы не упадемъ: Ободренѝ, пôднесенѝ однымъ горемъ бôльше, не захитанѝ, не зверженѝ зъ нашои хочь тернистои та прямои дороги, кличемъ:

Та хочь нынѣ ты въ могилѣ
Пôдкошеный Руси цвѣтъ,
Хочь Русь плаче свого сына,
Но роспуки не зна', нѣтъ!

Ты межь нами — хочь въ могилѣ!
Божь имя Твоє живе;
Земля наша ще дорожша:
Бо закрыла намъ Тебе.

Надъ Тобою днесь могила
Зимна, люта, Ты вмерлець, —
Но могилу „слава“ вкрыла,
Осѣнила Твôй конець.

Не *поляже вна нѣкóли,*
Поки стане сихъ идей,
Що вщѣплявъ ихъ въ Русь праматѣрь,
Въ серце вѣрныхъ єй дѣтей.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

Олександеръ Горыновичь, выслуженый деканъ и пароxъ въ Делѣевѣ дек. устецкого, померъ сими днями въ 73-ôмъ роцѣ житя, а въ 47 ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

Іосифъ Шуйскій, польскій историкъ, померъ вчера въ Краковѣ въ 48-ômъ роцѣ житя. Покôйникъ бувъ такожь поетомъ, драматургомъ, переводчикомъ и знатокомъ литературы класичнои, а гдеякій єго дѣла свѣдчатъ явно о великôмъ талантѣ покôйника. Бл. п. Шуйскій ôтносився такожь прихильно до Русинôвъ, мавъ много противникôвъ мѣжь своими земляками за свои историчнѝ и политичнѝ погляды, котрѝ высказувавъ завсѣгды явно и неустрашимо. Єго цѣннѝ працѣ суть правдивою окрасою польскои словесности и будутъ певно тревалымъ памятникомъ єго славы. Поляки тратятъ въ нѣмъ одного зъ найлѣпшихъ своихъ талантôвъ, найзаслуженнѣйшихъ сынôвъ свого народу. Честь єго памяти!

Симеонъ Богатчукъ, приходникъ въ Яленковатôмъ дек. скольского, померъ дня 11 сѣчня въ 46-ômъ роцѣ житя, а въ 8-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

Констанція Слѣпогурска, вдовица по священику, померла позавчера во Львовѣ въ 76-ômъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

ПЕРЕГЛѧДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Справа посла Каминьского*). Вѣденьска рада державна, а особливо одинъ клюбъ єи, Koło polskie, сталося сими днями видовищемъ дуже голосного и скандального факту. Попередного тыждня оголосила берл. „Börsen-Ztg“ на своихъ стовпцяхъ цѣкавый документъ — позовъ до цивильного суду, внесеный посломъ дромъ Вольскимъ въ имени посла дра Каминьского (зъ Станиславова) противъ предпріемцеви галицкои пôдкарпатскои желѣзницѣ, бар. Шварцови, о выплату сумы 625.850 зр. титуломъ „3%-вои провизіи“ за услуги, якій посолъ дръ Каминьскій высвѣдчивъ Шварцови, причиняючися до того, що Шварцъ одержавъ ôтъ уряду предпріемство будовы тои желѣзницѣ. Услуги тѣ, докладно повыписуванѝ въ позвѣ, були такій, що дръ Каминьскій достарчавъ Шварцови всякого рода информацій зъ урядовыхъ актôвъ, завѣдомлявъ єго о тôмъ, кто и якій внѣсъ оферты на будову тои желѣзницѣ и тымъ способомъ давъ єму можнôсть внести найкористнѣйшу оферту и одержати предпріемство тои будовы. Мимо того дръ Каминьскій зъ умовленои провизіи не дôставъ нѣчого и рѣшився за посередництвомъ посла Вольского внести згаданый позывъ. Шварцъ толкуєся, що грошѣ тіи депонувавъ въ „банку для краєвъ“, а завѣдатель того банку, переслухуваный комисіею парляментарною, потвердивъ, що грошѣ справдѣ зложенѝ були Шварцомъ, а ôттакъ зôстали взятѝ, хочь завѣдатель не хотѣвъ вызнати, кимъ именно. Цѣла тота справа наробила величезного розголосу въ кругахъ парляментарныхъ. Особливо дôткнене нею посольске Koło polskie зôбралося сейчасъ на нараду и переслухало особливо посла Вольского, противъ котрого пôднялися завзятѝ голосы противникôвъ. Посолъ Вольскій не хотѣвъ толкуватися передъ Коł-омъ, домагаючися выбору комисіи парляментарнои для розсмотреня сего дѣла. Комисія зôстала выбрана и ѣй передано всѣ акты и листы Каминьского, Вольского и Шварца. Але не чекаючи на рѣшенье комисіи, послы Каминьскій и Вольскій зложили свои мандаты посольскѝ. Въ понедѣлокъ сего тыждня комисія парляментарна здала справу зъ своихъ дослѣдôвъ передъ „Коło-мъ“, котре, почуваючи всю гидоту и скандальнôсть факту, одноголосно ухвалило, що поступокъ послôвъ Каминьского и Вольского тяжко выступае противъ чести репрезентантôвъ народныхъ. Обширнѣйше о тôй многоважнôй, а безмѣрно характеристичнôй для нашихъ гнилыхъ ôтношень парламентарныхъ справѣ поговоримо въ слѣдующôмъ числѣ „Дѣла“.

(*Шкôльна новеля.*) Звѣстна се рѣчь, що Поляки умѣютъ завсѣгды, — чи то за теперѣшного министерства гр. Таффе, чи за попередныхъ министерствъ — дуже зручно боронити „своихъ интересôвъ“. Вправдѣ не завадитъ и съ Чехами кокетувати, не завадитъ побавитись „славяньскою“ политикою, але конець кôнцѣвъ, єсли лише дасться гдещо выторгувати, отъ такъ „ausnahmsweise“ — для „своихъ интересôвъ,“ то не завадитъ такожь, хочь най тамъ со ѣ Чехи та „автономисты“ и якъ нарѣкаютъ, поперти яке небудь министерство, яке небудь правительство, якій небудь проєкты. Подôбно маєся дѣло такожь съ шкôльною новелею. Справу народныхъ шкôлъ пôдняла и поставила на порядку дневнôмъ партія клерикальна. Однакожь коли прійшло дѣйстно змѣнити гдещо зъ дотеперь обовязуючои уставы, показалася така рôжниця гадокъ, що всякій предкладанѝ проєкты вертали то зъ палаты панôвъ до палаты послôвъ, то зновъ на ôтворотъ, такъ черезъ три роки — ажь вконець само правительство взяло въ сѣй справѣ инiціятиву и внесло свôй проєктъ, котрый власне теперь дискутуєсь въ комисіи едукаційнôй пала-

ты панôвъ. Проєктъ правительства выпавъ въ дусѣ сильно централистичнôмъ; майже кождá дрôбниця дотычача народнои школы має въ нѣй бути зъ горы, уставою обовязуючою всѣ краѣ коронний Передлитавіи, урегулёвана, — нôдчасъ коли автономисты, котрí сей проєктъ, якъ мы вже згадали, первѣстно нôднесли, домагались и домагаются для соймôвъ краевыхъ компетенціи до выдавания подрôбныхъ постановъ дотычачихъ школъ. По тôй причинѣ автономисты, головно Чехи, сильно выступаютъ противъ такому „централистичному направленю“. Инакше Поляки. Сподѣваючись, що оноръ автономистôвъ противъ правительственного проєкту буде безуспѣшный, готовí они голосувати по воли правительства, хотѣлибы тôлько гдещо выторгувати, нôдшиваючись нôдъ „ôтмѣнний ôтношеня“ Галичины, для котрои „гдеякí“ постановы правительственного проєкту будьтобы злишнí и шкодливí... Ходитъ же имъ именно о §. 48 шкôльнои новелѣ, нôсля котрого учителями народныхъ школъ можутъ бути тôлько учителѣ належачí до сего вѣроисповѣданя, до котрого числится бôльшôсть ученикôвъ (пересѣчно, числячи зъ поолѣдныхъ 5 лѣтъ). Полякамъ — якъ кажутъ — ходитъ о „нелиберальнôсть“ такои законнои постановы... Gazeta Nar., Dziennik pol., Nowa Reforma выступаютъ дуже сильно противъ §. 48; боятся, щобы сей §. не стався причиною якихъ тамъ „религійныхъ“ спорôвъ. И дѣйстно не выключена можливôсть, що Полякамъ удасться добитися цѣли своихъ заходôвъ въ Вѣдни, т. є. щобы Галичина (и Дальмація) була вынята зъ нôдъ обовязуючои силы §. 48., — хоть якъ замѣчає ческий органъ „Politik“, найлѣпше булобы, колибъ всѣ краѣ коронний Передлитавіи були „вынятá“ зъ нôдъ цѣлои новелѣ школьнои... Не потребуємо много говорити о тôмъ, щó се значитъ для Галичины такій „вынятокъ“. Тажь тогды прійшлосьбы всѣмъ учителямъ народныхъ школъ въ всхôднôй Галичинѣ ritus latini — змѣняти хиба обрядъ, та переходити на унію! А ту на нещастье конкордатъ не позволяє на такí експерименты, а „перехôдъ“ можливый тôлько via протестантизмъ. Отже польонизація булабы по трохи загальмована, а нашí рускí народний школы мусѣли мати учителѣвъ греко-кат. обряду... а хочь гр. кат. перекиньчикôвъ єсть на божôмъ свѣтѣ много, то всежь годѣ ихъ „ажь тôлько“ настарчити. Поляки надѣются вправдѣ, що ихъ „вынятокъ“ остоится, але заразомъ и на противный выпадокъ лагодятъ способбъ: „предсѣ — ту ходитъ о вѣроисповѣданье, не о обрядъ“ пише N. Reforma, то значитъ: иде лишь о се, щобы учитель не бувъ жидомъ або протестантомъ! Та всежь мôгбы зайти дуже немилый выпадокъ, що на пр. найвысшій трибуналъ администраційный рѣшивбы, щобы учителѣ таки були греко-католики! О такí то „споры религійнí“ ходитъ... Тожь польскí часописи накликаютъ своихъ послôвъ, щобы пильно походили коло сеи справы.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь выдавъ манифестъ о коронаціи. Въ манифестѣ царь заявляє, що не мôгъ коронуватися въ хвили вступленя на престолъ по трагичнôй смерти батька; треба було выждати, ажь успокоятся страсти, выкликанí страшною смертею, котрои жертвою упавъ царь-добродѣй народу. „Теперь зближаєся часъ сповненя божои волѣ, горячого бажаня нашого и всѣхъ вѣрныхъ сынôвъ землѣ. За примѣромъ богобойныхъ царѣвъ, нашихъ предкôвъ, постановили мы коронуватися и по давнôмъ звычаю ôтбути святе помазанье. Приступаємо до того святого акту съ нашою любимою супругою, царевою Маріею Федоровною“. Коронація ôтбудеся въ маю сего року. Рôвночасно съ тымъ манифестомъ выдавъ царь два указы: першій взыває губернаторôвъ, предводителѣвъ дворяньства и начальникôвъ мѣстъ губернскихъ до участи въ коронаціи; вынятí тôлько мѣста и губерніи сибѣрскí зъ причины великои далечины. Другимъ указомъ постановлена окрема комисія коронаційна.

Франція. Замешкалí въ Парижи Альзато-Лотарингцѣ выбрали комитетъ въ цѣли поставленя памятника Гамбетѣ. На ôтозвѣ завзываючôй до складокъ нôдписаный яко провôдничій комитету Дольфусъ членъ нѣмецкого парляменту.

Князь Жеромъ Наполєонъ захорѣвъ; перенесено єго до шпиталю въ Отвиль. Задля крокôвъ, якí пороблено противъ князямъ орлеанъскимъ, французскій посолъ въ Вѣдни Дишатель подався до димиссіи.

НОВИНКИ.

— **Зъ причины смерти бл. п. Володимира Барвѣньского** 9-те число „Дѣла“ не могло выйти въ вторникъ, длятого выдаємъ єго нынѣ вразъ съ числомъ 10-тымъ.

— **Нашí ВП. Читателѣ** зволятъ звинити, если ихъ жаданя доси неполагодженí, позаякъ ôтъ суботы почта задержуе всѣ листы и посылки до редакціи, и доперва нынѣ-завтра редакція тí посылки ôтбере и полагодитъ всякí справы. Листы, адресованí до покôйного Володимира Барвѣньского, не будутъ ôтданí редакціи, тожь просимъ тыхъ ВП. дописувателѣвъ, котрыхъ такí листы ôтносились до редакціи, щобы зволили написати єще разъ до теперѣшнои редакціи „Дѣла“.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Вѣсть о смерти Володимира Барвѣньского, того неôтжалованого Мужа, тронула насъ въ околицѣ глубоко. Тутешня читальня выслала вѣнець на домовину Покôйника, а. о. Глѣбовицкій ôтправивъ за упокôй душѣ Покôйника поминальне богослуженье съ панаходою при участи численныхъ побожныхъ.

— **Впреосв. Іосифъ Сембратовичъ** надôславъ зъ Риму слѣдуюче письмо на руки Впр. о. Юліяна Сембратовича, пароха въ Чернôвцяхъ: Одержавши въ день мого Ангела (св. Іосифа Обручника) численнí привѣтствія зъ Галичины, а именно зô Львова, уважаю пріятною довжностею моєю зложити симъ искреннѣйшу подяку за тіи-же: Єго Преосвященьству епископу киръ Сильвестру, Всесвѣтлѣйшôй митроп. Капитулѣ, Достохвальнымъ Выдѣламъ руско-народныхъ институцій „Дôмъ Народный“ и „Институтъ Ставропигійскій“, рôвно якъ и всѣмъ прочимъ корпораціямъ и честнымъ лицямъ, почтившимъ мене въ той день своими привѣтственными письмами. Спаси-Бôгъ! — Римъ, въ сѣчни 1883, *Іосифъ Сембратовичъ*, архіепископъ.

— **Зъ Добромиля** пишутъ намъ: Патры Єзуиты купили ôтъ п. Топольницкого, властителя Хирова, за 60.000 зр. села: Поляну, Буньковицѣ и Сливницю. Заразъ съ весною маютъ Єзуиты на посадѣ хирôвскôй починати будову величавого монастыря. Цѣкава рѣчь, чи се купно довершилось за грошѣ оо. Василіянъ и чи сей новый монастырь буде Василіяньскій, чи вже просто єзуитскій?...

— **Выборы до рады мѣсконои** во Львовѣ (якъ мовлятъ гдеякí высокопоставленí особы) маютъ бути уневажненí по причинѣ перекупствъ, якí при виборахъ дѣялися. Президентъ Залескій мавъ такожь и въ тôмъ дѣлѣ выѣхати до Вѣдня.

— **Львôвскій сенатъ университетскій** выславъ до министерства просвѣты меморіялъ о конечности утворення во Львовѣ факультету медичного.

— **Въ Бродахъ**, якъ доноситъ „Dziennik Polski“, увязнено сими днями п. Леткого, ремѣсника и одного зъ организаторôвъ читальнѣ рускои, а то, якъ пише ся газета, по тôй причинѣ, що п. Леткій мовь-то „ôтгрожувався пропагандою шизматицкою и московскою въ цѣли ôторвания Галичины на користь Россіи“.

— **Въ львôвскôмъ судѣ краєвôмъ** ôтбулась дня 19 (29) с. р. нôдъ пресѣдательствомъ сов. Левицкого розправа противъ о. І. Пачовского зъ Солонки великои, обжалованого за переступленье зъ §. 23 уст. прас., а то по сѣй причинѣ: о. Пачовскій, катихитъ и предсѣдатель мѣсцевои рады шкôльнои подарувавъ съ кôнцемъ минувшого шкôльного нôвроку кôлькanайцяти ученикамъ въ надгороду пильности книжочки „Просвѣты“, „имени Качковского“ и др. Мѣсцевый учитель забравъ тіи книжочки и переславъ ихъ львôвскôй окружнôй радѣ шкôльнôй, котра зновъ ôтдала тую справу прокураторіи, а тая обжаловала о. П. за переступленье зъ §. 23 уст. прас. Судъ вызначивъ о. П. речинець на 9 жовтня м. р., але о. П. будучи тогды обложно хорымъ, выславъ лишь свѣдоцтво своеи недуги. Судъ однакъ наложивъ на о. П. 5 зр. кары и оплату судовыхъ выдаткôвъ, противъ чому внѣсъ о. П. супротивленье и жалобу о неважности и власне дня 17 (29) с. м. увôльнивъ трибуналъ о. П. по тôй причинѣ, що розданí книжочки були хосенní и роздани дѣтямъ даромъ.

— **Противъ Сороки**, бувшого камардинера Впреосв. Іосифа Сембратовича, ôтбудеся дня 20 л. с. м. розправа карна въ львôвскôмъ карнôмъ судѣ.

— **Устнí испыты зрѣлости** ôтбудутся во Львовѣ: въ гимназіи рускôй дня 1 и 2 л. марця с. р., въ гимназіи нѣмецкôй дня 7 и 8 л. марця с. р. въ гимназіи Францъ-Іосифа дня 5 и 6 л. марця с. р., а въ школѣ реальнôй дня 5 и 6 л. марця с. р.

— **Зъ Стрыя** доносятъ намъ, що выдѣлъ руского касина задумуе устроити сеи зимы кôлька вечеркôвъ деклямаційно-музикальныхъ вразъ съ ôтчитами, а такожь обходити роковины смерти незабутого Тараса концертомъ, котрого чистый дохôдъ має припасти въ части для рускои бурсы въ Стрыю. Силы ôтповѣднí чей найшлибыся такъ межи интелигенцією мѣсцевою, якъ и въ окрестности: тому нетерпеливо ожидаємъ оповѣщеня выдѣлу въ сѣй справѣ. Касино руске повинно статись огнищемъ духового житя Стрыйщины, огнищемъ, котрого теплí лучѣ розôйшлибыся въ околицю, розôгрѣли заумираючí въ бездѣльности серця, окрѣпили нашí силы, вырвали насъ зъ сеи байдужности, сонливосси, яка мовь важкій туманъ налягла на нашí головы... Тому до дѣла, щобы касино не сталося мертвою институцією, неприносячою нѣякои користи.

— **Въ Коссовѣ** ôтжила слава голосныхъ выробôвъ бл. п. Ол. Бахминьского на поли гончарства, бо ось тамошный мѣщанинъ п. Игнатій Кащукъ выробляє дужí гарнí рѣчи на поли церамики. Орнаментика єго знарядôвъ може дѣйстно служити окрасою свѣтлиць.

До почтовои касы щадничои во Львовѣ — якъ довѣдуємось — вкладаютъ найбôльше жиды, котрí заразъ змѣркували, що щадниця почтова „добрый гешефтъ“, именно для того, що сума вложена до щадницѣ почтовои єсть свобôдна ôтъ екзекуціи.

— **Именованя.** Платнымъ авскультантомъ (800 зр. рôчно) на посаду въ Дольнôй Тузлѣ (въ Босніи) именованый Иванъ Карманьскій, практикантъ суд. во Львовѣ. Безплатнымъ авскультантомъ именованый Волод. Козицкій, практ. суд. въ Станиславовѣ.

— **За задержаньемъ кары смерти** въ проєктѣ нового закона карного освѣдчилося въ комисіи австрійскои рады державнои 8 голосôвъ, противъ кары смерти освѣдчилося 7 голосôвъ. Характеристичнымъ при голосованю було, що за карою смерти голосовали дръ Jaques, послы ческí и клерикалы.

— **Въ Бернѣ** закôнчився сими днями процесъ соціялистôвъ засужденьемъ 3 обжалованыхъ. Щалингера засуджено на нôвтора року тяжкои вязницѣ, заостренои постомъ; Брестіяна на 2 мѣсяцѣ, а Роца на 4 мѣсяцѣ острого арешту.

— (**Дрôбнí вѣсти.**) Въ всхôдныхъ Чехахъ було 31 н. с. сѣчня такъ сильне землетрясенье, що образы спадали зъ стѣнъ, а лямпы, посуды и шклянки попереверталися на столахъ. Землетрясенье тревало всего три секунды. — Въ Падуи умеръ дръ Зигмундъ, спеціялистъ-лѣкарь, професоръ университету вѣденьск. — Князь Бисмаркъ заслабъ на запаленье жилъ въ нозѣ. — Въ Загребѣ було сильне землетрясенье зъ 4 на 5 н. с. лютого. Значнѣйшои шкоды не було. — Въ Каменци ôткрыто дня 18 (30) с. м. памятникъ о. Малиновского, знаменитого лингвиста. — Въ Ожидовѣ въ пов. золочѣвскôмъ ôтобрала собѣ житье зъ причины заведенои любови дочка тамошного почтмайстра панна Е. К. — Въ Инспруку въ костелѣ нôдчасъ службы божои застрѣлився 24-лѣтный челядникъ кравецкій Б. Штольцъ зъ причины нещаснои любови. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Камѣнка въ пов. сяноцкôмъ 50 зр. запомоги на ôтновленье церкви. — П. Юрій Поповичь, народный учитель въ Дорна-Кандренѣ (на Буковинѣ) одержавъ срѣбный крестъ заслуги съ короною. — Въ Самборѣ въ ночи дня 2 л. с. м. обрабували парохіяльный костелъ невыслѣджени доси злочинцѣ. — Въ Теребовли породила 30-лѣтна жидôвка Фрайда Шлегеръ чвораки, одного хлопця и 3 дѣвчинки. Мати и дѣти здоровí.

Вѣсти епархіяльнí.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Сотрудництва одержали: оо. Т. Бѣлевичь въ Городку дек. городецкого, Т. Бѣлевичь яко другій сотрудникъ въ Городку, Евг. Ляховичь въ Настасовѣ дек. теребовельского и Ив. Воляньскій въ Настасовѣ дек. теребовельского.

Завѣдательства одержали: оо. Мих. Весоловскій въ Бережници шляхоцкôй, Игн. Муликъ въ Потоцѣ дек. рогатыньского, Т. Дронь въ Делявѣ дек. тысьменицкого, Ив. Однорогъ въ Огыніи дек. товмацкого, Вол. Леонтовичь въ Скалатѣ, Юл. Колюмбиньскій въ Борусовѣ и Вол. Брылиньскій въ Чижиковѣ.

Душпастырскí посады обняли: оо. Мих. Боднарь яко завѣдатель въ Милошовичахъ дек. щирецкого, Вол. Филиповскій яко завѣдатель въ Беньковцяхъ дек. ходорôвского, Ник. Хоркавый яко завѣдатель въ Великополю дек городецкого и Сим. Савула яко сотрудникъ въ Теребовли.

Канонічну институцію одержали: оо. Ив. Кобриньскій на Утороны дек. пѣстыньского, Іос. Высочаньскій на Ивачевъ дек. зборôвского, Ст. Хоминьскій на Миколаевъ дек. роздôльского, Мих. Дзеровичь на Чанижь и Т. Кончевичь на Тростянець дек. залозецкого.

Презенты одержали: оо. Н. Совяковскій на Пужники, Мих. Гвоздецкій на Глѣбовичѣ великí, Ан. Лихновскій на Мшанець, Сав. Мацѣлиньскій на Берлоги, Ник. Сѣчиньскій на Чернихôвцѣ, Ст. Петрушевичь на Полове, Ил. Сѣчиньскій на Стрѣлкôвъ дек. стрыйского и Левъ Шухевичь на Петликôвцѣ дек. чорткôвского.

До канонічнои институціи завôзваный о. Ник. Галущиньскій на Звинячь.

На конкурсъ розписанí: пар. Бакôвцѣ дек. бобрецкого съ речинцемъ до 19 цвѣтня с. р.; пар. Поршна дек. щирецкого съ речинцемъ до 19 цвѣтня с. р.; пар. Скалатъ (мѣсто) дек. скалатского съ речинцемъ до 19 цвѣтня с. р.

О згоду президіи намѣстництва запитуе митр. консисторія що до запрезентованыхъ священикôвъ: оо. Гр. Воєводки на Долиняны, Ст. Петрушевича на Полове и Ник. Сѣчиньского на Чернихôвцѣ.

Деканами именованí: оо. Пет. Войнаровскій для дек. тысьменицкого и Ник. Проскурницкій для дек. устецкого.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Канонічнí институціи одержали: оо. Ем. Бачиньскій на пар. въ Маковôй дек. добромильского, Левъ Григорій на кап. въ Бортятинѣ дек. судововишеньского, Іос. Долошицкій на кап. Щирець дек. любачевского.

Презенту одержавъ о. П. Годованьскій на пар. Дубровицѣ дек. ярославского.

Завѣдательства одержали: оо. Ив. Грыцай въ Тустановичахъ дек. дрогобыцкого, Сев. Добряньскій въ Горохôвцяхъ дек. нижанковского, Ник. Бачиньскій въ Порѣчи-грунтъ дек. горожаньского.

Въ пропозицію принятí а) на пар. Дубно: оо. 1) Іос. Дуркотъ, 2) Л. Саноцкій, 3) Кир. Рудавскій, дальше П. Плешкевичь, Ил. Куцѣль, Іос. Козакевичь, Вик. Кмѣцикевичь, Из. Кордасевичь, Ив. Козакъ и Юл. Низовый; б) на пар. Злоцко: оо. 1) Ник. Боберскій, 2) Иванъ Парыловичь, 3) Кл. Коныстяньскій; в) на Горожанку велику: 1) Т. Савула, 2) Мих. Стецевъ, 3) Ил. Куцѣль, дальше Мих. Матковскій.

Ôтзнаки крылошаньскí одержавъ о. Вас. Бачиньскій, пароховъ въ Лопушници.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили заразъ по похоронѣ на „Рускôй Бесѣдѣ“ во Львовѣ: ВВ. П.П. дръ Олександеръ Огоновскій 5 зр., дръ Ю. Целевичь 5 зр., дръ О. Калитовскій 5 зр, И. Бѣчай 6 зр., о. С. Єзерскій 5 зр., А. Горбачевскій 5 зр., о. А. Стефановичь 5 зр., Г. Цеглиньскій 5 зр., Л. Гузаръ 5 зр., о. В. Петрушевичь 5 зр. о. С. Городецкій 5 зр., В. Левицкій 5 зр., о. Тороньскій 5 зр., В. Подляшецкій 2 зр., о. Г. Рожаньскій 5 зр., дръ М. Бучиньскій 5 зр., К. Левицкій 2 зр., Е. Олесницкій 5 зр. Ю. Матѣевъ 2 зр., Маслякъ 2 зр., К. Н. Устыяновичь 5 зр., о. Е. Грыневецкій 10 зр., М. Подолиньскій 3 зр., дръ К. Сушкевичь 10 зр., Ученики рускои гимназіи 7 зр. 50 кр., И. Биберовичь 5 зр., И. Грыневецкій 5 зр., Д. Левкевичь 1 зр., о. Райтеровскій 5 зр., о. И. Огоновскій 1 зр., Н. Вахнянинъ 5 зр., К. Заклиньскій 1 зр., С. Громинцкій 5 зр., Д. Гладиловичь 4 зр., п нѣ А. Гладиловичь 2 зр., п-на О. Гладиловичь 1 зр., В. Гладиловичь 1 зр., о. Д. Танячкевичь 50 кр., Иванъ Белей 1 зр., Вас. Ильницкій 5 зр., Волѣньскій 10 зр., Гр. Врецьона 5 зр., К. Беднарскій 2 зр., Ед. Филеръ 1 зр., Вол. Львовичь Левицкій 1 зр. — разомъ **186 зр.**

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. Д. В. въ Зеленôй: на „Слово“, „Батькôвщину“, „Зеркало“ и „бѣдныхъ ученикôвъ рускои. гимназіи“ передали мы грошѣ въ своемъ часѣ. *Всч о. Т. Е. въ Попвцяхъ.* Мы передали грошѣ. — просимо зареклямувати въ редакціи „Зеркала“.

Подяка.

Неумолима смерть забрала намъ любимого и сердечного брата, умершого въ цвѣтѣ лѣтъ по короткôй а тяжкôй недузѣ. Смуткомъ и жалемъ пригнетенí братя и сестры, сповняючи важкій обовязокъ, складаютъ ôтъ щирого серця прилюдну подяку всѣмъ тымъ Вп. Добродѣямъ и Всеч. Отцямъ, котрí своими трудами, своимъ заходомъ и своею присутностею причинилися до осолодженя послѣдныхъ, тяжкихъ хвиль Покôйного а такожь до звеличеня єго похоронôвъ. И такъ складаємо попередъ всего щиру подяку Вп. др-амъ Кшечуновичу, Дубановичу, Сушкевичу, Завирскому и Зроговскому за ихъ неутомиму и умѣтну помôчь лѣкарску, котру они съ найбôльшою готовостею несли Покôйному въ єго недузѣ.

Дальше складаємо подяку Вп. Добродѣямъ проф. Дамяну Гладиловичу, Иванови Белеєви и Володимирови Львовичу Левицкому за ихъ нестружденí заходы коло хорого, якъ такожь Вп. оо. Стефановичу и Лопатиньскому за послѣдну духовну потѣху.

Дякуємо такожь Вп. Добродѣямъ: Анатолю Вахнянину, о. д-ру Левицкому, п. Фильерови, д-ру Олександрови Огоновскому и п. Грабовичу за ихъ сердечнí и трогаючí промовы надъ домовиною покôйника.

Дякуємо особливо Всеч. о. крыл. Павликову, о. Лопатиньскому и о. Райтаровскому за ихъ двократный трудъ на похоронní ôтправы въ домѣ при покôйнику.

Складаємо сердечну подяку Впреосв. еп. Сильвестрови Сембратовичу, оо. крылошанамъ Петрушевичу, Павликову, Величку, Шведзицкому, о. ректору Бачиньскому, о. Тороньскому, оо. катехитамъ Стефановичу и Гушалевичу, оо. Городецкому, Танячкевичу, Рожаньскому, Грыневецкому, Скородиньскому, Василевскому, Лепкому, Куницкому, Карачевскому, Лопатиньскому, Райтаровскому, Гордѣевскому, Вол. Петрушевичу, Дроздовскому, Поляньскому, — и всѣмъ прочимъ Всеч. оо., що безинтересовно, не щадячи заходôвъ, зъ далекихъ навѣть сторôнъ прибули до Львова для звеличеня похоронного обряду.

Зарôвно дякуємъ сердечно Впов. мѣщанамъ львôвскимъ, стрыйскимъ, калускимъ, куликôвскимъ, роздôльскимъ и мостеньскимъ за ихъ участь въ похоронахъ и за вѣнцѣ жертвованí на домовину Покôйного, свѣдчачí найкрасше о симпатіи и поважаню, яке здобувъ собѣ Покôйный братъ нашъ въ кругахъ нашого Впов. мѣщаньства.

Дякуємо университетскôй молодѣжи за несенье домовины а пп. питомцямъ и бурсѣ Ставроп. Института за прекрасный спѣвъ хоральный, котрымъ звеличили похоронный обрядъ.

Дякуємъ Вп. Корпораціямъ, Товариствамъ, Редакціямъ и поодинокимъ Лицямъ за прекрасní вѣнцѣ, якъ такожь за сердечнí — сочувственní телеграмы.

Дякуємъ Вп. Ставроп. Братству за гремíяльну участь въ похоронѣ якъ такожь Впов. комитетови для уряженя похорону а особливо Добродѣямъ: проф. Вахнянинови, проф. Шухевичеви, Волод. Лук. Левицкому, Евг. Олесницкому, Антонови Горбачевскому, Львови Гузареви, Олександрови Дѣдицкому и проч. за ихъ заходы и труды.

Щире „Спаси-Бôгъ“ Вамъ, Вп. и Всч. Ôтцѣ и Добродѣѣ за Вашу участь и за Ваше спôвчутье!

Иполитъ, Иванъ, Іосифъ и Олександеръ Барвѣньскí, братя — Юлія зъ Барвѣньскихъ Любовичева и Іоанна зъ Барвѣньскихъ Струминьска, сестры покôйного.

Подяка.

Въ болестнôмъ горю, якимъ дôткнула мене воля Всевышнёго черезъ смерть моєи возлюбленои жены, Леонтины, похороненои дня 17 (29) сѣчня с. р. въ Перемышли, складаю щиросердечну подяку Вп. оо. крылошанамъ Шашкевичу, Лѣтыньскому и Матковскому Впр. и Всч. оо. Железховскому, дру Никоровичу, дру Людкевичу, Яблоновскому, Кобрыну, Подляшецкому, Куцерыбу и Воляньскому зъ Перемышля, Вп. и Всч. оо. Лукашевичу зъ Вышатычь, Бѣрецкому зъ Журавицѣ, Дмуховскому зъ Аксманичь, Козаневичу зъ Валявы, Горницкому зъ Барыча, Хотынецкому зъ Коровникъ и Децику зъ Пралковичь, — що зволили ôтправити обрядъ похоронный, Всч. о. Волошиньскому зъ Перемышля за єго прекрасне надгробне слово, Вп. питомцямъ тут. семинаріи, якъ и Вп. Конкови, укôнченому богослову, за ихъ до глубины душѣ дѣйстно трогательный спѣвъ, а въ кôнци монмъ П. Т. Настоятелямъ, товаришамъ и знакомымъ за численный удѣлъ при тôмъ сумнôмъ походѣ. Велике „Спасибôгъ“ за прислугу, яку зробили Вы бл. пам. Леонтинѣ, подаючи позбôставшому мужеви ôтраду и єдину потѣху въ часѣ найбôльшого смутку и горя!

Перемышль дня 18 (30) сѣчня 1883.

Юліянъ Добряньскій,
ц. к. адъюнктъ судовый съ маленькими сирôтками Ольгою и Стефанією.

Оголошенье.

Всѣ П. Т. Панове интересованѝ, котрѝ може за житя пок. редактора „Дѣла“, Володимира Барвѣньского, пожичили були чи то редакціи „Дѣла“ чи лично Покоѝному якѝ книжки або письма и теперь маютъ претенсію до звороту, — зволятъ о тіижь чимъ скорше упомнутися лично чи письменно у редакціи.

Отъ редакціи „Дѣла“.

Курсъ львовскій зъ дня 3. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	301 —	304 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	166 50	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 75
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Подвимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 10	58 90
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ купону)

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 3 л. лютого 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	77 35	77.50
„ „ „ серебрѣ	77.75	77.90
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	118.50	119.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	130.75	131.—
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	139.25	139.75
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	168.75	169.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	168.—	169.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	39. -	40.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	146.50	147.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вольна отъ подат. 4%	95.90	96.10

Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)

Буковины	96.75	97.50
Галичяны	97.30	97.80

Акціи.

Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	114.25	114.50
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	279.90	280.20
Долѣтно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	860.	870.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан. для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	833.—	835.—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	584.—	586.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	209.50	210.—
„ Прешовско-Тарнов. по 200 р.	—.—	—.—
„ повнѣч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2715.—	2720.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	293·50	294 —
„ Львов.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	166.50	167.50
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	325.—	325.50
Полудн. желѣз. держ. по 200 р. а. в.	133.—	133.25
I. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	157.75	156.25

Листы заставнѝ лосованѝ.

Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.75	96.50
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	101.50	102.50
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ. кред. в. а. по 4%	90.—	91.—
„ „ „ „ „ по 5%	98.25	98.75
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.25	98.75
Галиц. банку гипот. по 6%	100.90	101.10
„ „ рустик. по 6%	99.25	99.75
Банку народного по 5%	100.40	100.70
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	101.—	101.25

Облигаціи съ правомъ первенъства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	93.50	94.—
Общ. жел. Прешовско-Тарнов. по 300 р. 5% въ ср.	92.25	93.—
Жел. повн. по 100 р. м. к.	105.25	105.75
„ „ „ 100 р. а. в.	102.—	—.—
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	99.60	99.90
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львов. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	93.—	93.50
„ „ 1867	97.75	98.50
„ „ 1868	93.50	94.—
„ „ 1872	—.—	—.—
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	91.80	92.10

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.75	171.25
Клярого по 40 р. м. к.	37.75	38.50
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	108.25	108.75
Кеглевича по 10 р. м. к.	19.50	20.50
Лосы мѣста Кракова	18.75	19.—
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	38.50	39.50
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	36.75
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	20.30	20.50
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	47.50	48.—
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	26.—	26.50
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Рудольфина по 20 р. м. к.	27.25	28.75
Виндишгреца по 20 р. м. к.	37.40	37·75

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

мае честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБОТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

по́сля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товаровъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѝ взгляды Впч. П. Т. Публики и Всч. Духовенъства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѝ замовленя выконуются въ найкоротшомъ часѣ. (2—12)

ФАБРИКА

цукровъ и чоколяды Генрика Третера

во Львовѣ при ул. Коперника ч. 3

поручає свой богатый складъ найлучшихъ

цукровъ, чоколяды и бомбонієрокъ

по цѣнахъ якъ найнизшихъ.

Великій выборъ

найновѣйшихъ

кризъ до обшитя суконь, краватокъ, ковнѣровъ коронковыхъ, стяжокъ - оксамитокъ, намѣтокъ балевыхъ, вахлярѣвъ, шнуровокъ французскихъ, рукавичокъ праскихъ и много иншихъ модныхъ артикулов

6—6

поручає торговля

Шилингъ & Штельцеръ

(Schilling & Stelzer)

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

„МЕРТВѝ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ велыкои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

Достати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Закладъ ритовничій, фабрика стампилей кавчуковыхъ и фабрикація марокъ почтовыхъ

1—5 такожь

Гисерня таблиць металевыхъ и выробъ шильдовъ, предпринимательство роботъ лякерничихъ

Г. ШАПИРЫ

во Львовѣ, ул. Коперника ч. 3.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курничка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

ФАБРИКА ДЗВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничой, якъ также признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѝ дзвоны** и выробляє якъ найскорше подъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше** съ глубокимъ поважаньемъ

(4—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

Львовъ, улиця Галицка, ч. 16

поручаютъ свой

Магазинъ товаровъ модныхъ мужескихъ, складъ мужеского бѣля, куферовъ и всякихъ потребъ до подорожи, приборовъ тоалетовыхъ и мысливскихъ, якъ также **товаровъ галантерійныхъ** и т. д.

Ровночасно поручаютъ свой **складъ и фабрику рукавичокъ, бандажевъ и выробовъ рукавичныхъ** при той улици подъ ч. 19.

Майже 100-лѣтне существованье тои фирмы служитъ за найлучшу поруку. (4—5)

Угорскѝ вина

бѣлѝ и **червонѝ**, въ фляшкахъ и бочовкахъ, якъ также власнѝ винокурнѝ коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше достати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѝ поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ отъ желѣзницѣ 8 зр. (17—25)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ (**Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Аптика подъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., повъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., повъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже поживну зупу

пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

въ рожныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рожными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

повъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторовъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоѣва и Матеи Якубовского отзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльдженѝ и знаменитыми узнанѝ:

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и первовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

ВИНО ПЕПСИНОВЕ

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

ВИНО ПЕПТОНОВЕ

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катаровъ жолудка и кишокъ.

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшій признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентовъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентовъ.

чверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера

звой 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ

власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею по́сля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубовъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порость и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менши фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскѝ

власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на отмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Pumilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѝ выробы Зарга,

рожнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, принадовъ хирургичныхъ и матеріяловъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЙ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуютея безъ проволоки.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 11. Львôвъ, Субота 29 сѣчня (10 лютого) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (кр мъ рускихъ) витъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѝ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул., Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	*Для Россіи*
на пôвъ року . . 6 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	на чвертъ року . . 3 рубл.
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	съ дод. „Библіотеки“:
на пôвъ року . . 8 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на самъ додатокъ:	на четвертъ року . 4 рубл.
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на самъ додатокъ:
на пôвъ року , зр. 2·50	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на чвертъ року . зр. 1·25	на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Рôссіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожъ предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Промова

Вп. дра Омеляна Огоновского,

предсѣдателя товариства „Просвѣта“,

выголошена на загальнôмъ зборѣ того товариства дня 21 сѣчня (2 лютого) с. р.

Чотырнайцятый разъ стає центральный выдѣлъ товариства „Просвѣта“ передъ зборами загальными и здає справу зъ своєи рôчнои дѣяльности. Сегорôчный выдѣлъ обнявъ спадщину словесну по своємъ попереднику въ такихъ обставинахъ зовнѣшныхъ, котрй не спрiяли розвою нашого товариства. Противъ смирного литературного товариства станули въ Галичинѣ двѣ могучй просвѣтнй институціи польскй, а ôттакъ въ нашихъ змаганяхъ спинялй насъ чи-мало пôдрядній органы власти политичнои. Се бо конфисковано въ гдеякихъ мѣсцяхъ книжочки нашого выдавництва, а не одинъ зъ нашихъ членôвъ по селахъ и мѣсточкахъ пôдпадавъ ревизіямъ и напастямъ.

Пôдрѣзано молодому соколови буйній єго крыла, щобы побивався въ густôй мрацѣ мовь въ якôмъ полонѣ. Хиба-жь молодому соколови безъ волѣ загибати? Хиба-жь „Просвѣта“ безъ свободной [illegible] тенденціи „Просвѣты“ суть чистй и патріотичній. Коли бо Єго Величество Цѣсарь петичній. Коли бо Єго Величество Цѣсарь передъ двома роками посѣщаючи въ „Народнôмъ Домѣ“ институціи рускй, зволивъ признати хосеннôсть товариства „Просвѣта“, коли и правительство не єсть противнымъ литературному нашому розвою, то ачейже нашй народнй суперники не здужаютъ насъ передъ властею скомпромитувати, накликуючи на насъ всѣлякй репресаліи, щобы лише спинити просвѣту на Руси. Та дарма! всяка натуга выкликуе самооборону зъ стороны поборенои, и только справедливе признанье правъ, приналежныхъ побиванôй нашôй народности ôтъ народности можнѣйшои, доведе до взаимного мира и добра въ краю.

А поки-що треба нашому товариству въ вужôмъ кругѣ свого змаганя розвивати дальше свою дѣяльнôсть. Справдѣ, мы втратилибъ надію въ лѣпшу будучнôсть, єслибъ саме тепер нашй селяне и мѣщане не пробуджались изъ вѣкового сну до самопôзнанія, — єслибъ тая основа нашого житя народного не скрѣпилась новою пôдвалиною къ здвигненю святыхъ народнои.

Братя-товаришѣ! Теперь Русь не пропаде на своєй земли, коли людъ нашъ загорѣвся охотою до науки рôднои. Селяне и мѣщане нашй бажаютъ свѣтла, — не „Świtł-a“ коломыйского, котре въ сальоновôй лямпѣ коротній часъ блимало въ хатѣ курнôй, и по закону природы вже погасло, — они бажаютъ свѣтла питомого, бажаютъ науки въ мовѣ рôдній. Саме теперь наближуєся той святый часъ котрого надармо выжидавъ вѣщій нашъ поетъ Шевченко, кажучи:

И день иде, и нôчь иде...
И голову схопивши въ руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостолъ правды и науки?

Съ наукою нашихъ селянъ и мѣщанъ зближаєся до насъ апостолъ правды и науки, — и чей Богъ дасть, що небавкомъ заграє у насъ во всѣ дзвоны пѣсня воскресна!

Чого наше товариство вже въ первыхъ рокахъ свого истнованя бажало, се сповняе[illegible] мѣстахъ,язуются читальнѣ, [illegible] попадливо популярній книжочки выдавництва руского и довѣдуєся, „чія правда, чія кривда и чіи мы дѣти“. Такъ отже сего року вступило 39 новыхъ читалень въ члены товариства нашого, и майже всѣ они одержали даромъ багато нашихъ книжочокъ... Ой, чей пôдростутъ молодому соколови пôдрѣзанй крыла и чей небавкомъ замахнесь ôнъ и полетитъ высоко-высоко, та погляне смѣлымъ окомъ въ сонце правды.

А вжежь кинули мы искру житя въ нагромадженый матеріялъ просвѣтный, котрый ждавъ пôдпалу. Сподѣємось ôттакъ, що тая искра въ недалекôй будучности запалає яснымъ поломямъ, що освѣтитъ нашу батькôвщину въ величнôй добѣ ôтродженя народного; — сподѣємось, що пôдъ знаменемъ просвѣты пôднесеся зъ пониженя мати-Русь, та що при свободѣ конституційнôй завитає рôвноуправненье народностей. Сподѣємось именно, що нашй братя Поляки набудутъ того переконаня, що патріотизмъ ихъ лише тогды мати-ме пôдставу реальну, коли они права народности рускои пошануютъ и перестанутъ накидати ѣй свою культуру.

Коли отже розбуджуєся самопôзнанье у нашихъ селянъ и мѣщанъ, коли искра просвѣты тлѣє въ найнизшихъ верствахъ нашои суспôльности, то всежь намъ не тратити вѣры въ лѣпшу будучнôсть. Правда, що намъ тяжко иногдѣ по-при могучихъ нашихъ сусѣдахъ устоятись; правда, що надъ нашими головами торохтятъ неразъ небезпечнй громы, осмалюючй своимъ ударомъ высокй нашй дубы, — справедливй, поконвѣчнй права нашй не могутъ нѣ задавнитись, нѣ запропаститись, — а хоругвы народнои трудно ôтобрати и подоптати тамъ, где єи стереже и боронитъ цѣлый народъ!

Смѣло отже напередъ! Коли бо наше товариство мимо ворогованя однои частины самыхъ Русинôвъ противъ починамъ єго здужало покласти камѣнь угольный пôдъ святыню просвѣты народнои, то ачейже теперь, коли вже всѣ нашй земляки пересвѣдчились о правости нашихъ намѣреній, силами соєдинеными [illegible] дѣла великого: просвѣщенє [illegible] разъ лѣпшой долѣ, та доборовся до чести и славы межи народами славяньскими.

Сила податкова Галичины.

II.

По вступныхъ увагахъ, замѣщеныхъ въ першôй части нашои статіи, подамо теперь по порядку цифры доходôвъ державныхъ въ Галичины. Загальне число доходôвъ державныхъ на р. 1883 прелиминуе комисія буджетова на 460,218.810 зр., зъ чого выпадає на Галичину **44,099.427** зр., т. є. 9·6%. Въ тôй сумѣ єсть 10,662.000 зр. податкôвъ безпосередныхъ а 28,370.971 зр. посередныхъ. Вся сума податкôвъ безпосередныхъ въ Австріи выноситъ 92,808.000 зр., такъ що Галичина платитъ 11.5%, — якъ бачимъ отже, въ безпосередныхъ податкахъ высшій процентъ, нѣжь въ цѣлôй сумѣ доходôвъ. Що до спеціяльныхъ рубрикъ безпосередныхъ податкôвъ, то: на 33,500·000 зр. всего податку грунтового въ Австріи — Галичина платитъ 4,331.000 зр. т. є. 12·9%; на 26,508.000 зр. податку домового платитъ Галичина 3,670.000 зр. т. є. 11·6%; на 22,400.000 податку доходового — 2,380.000 зр., т. є. 10·6%; на 9.500.000 зр. податку заробкового — 745.000 зр., т. є. 7·8%, вкôнци на 900.000 зр. екзекуціи — 136.000 зр., т. є. 15·1%. Якъ бачимо, Галичина платитъ найнизшій процентъ податку заробкового, свѣдчачого о розвою нашого промыслу, а найвысшій процентъ екзекуціи податковои, свѣдчачои о розвою нашои бѣдности.

Загальна сума посередныхъ податкôвъ въ Австріи выноситъ 245,142.500 зр., такъ що на Галичину припадає ихъ 11·6%. На тую суму складаются слѣдуючй позиціи: цло 1,515.500 зр. (въ долѣшныхъ Ракусахъ рубрика тая чинитъ звышь 15, а въ Чехахъ звышь 9½ міліонôвъ); податокъ консумційный 5,555.030 зр., а именно: ôтъ горѣвки 2,280.000 зр., ôтъ вина 55.000 зр., ôтъ пива 953.000 зр., ôтъ нафты 892.000 зр., въ аренды податку консумційного 532.730 зр. Въ цѣлôй Австріи [illegible] 3 зр. 85 кр. под. консум., а въ Галичинѣ тôлько 93 кр. Чехи н. пр. платятъ под. консум. 38,276.500 зр., въ чôмъ самъ цукоръ дає 25,658.000 зр. а пиво 8,741.000 зр. Але и ту треба взяти на увагу то само, що въ попереднôй статіи сказано було о цлѣ, а именно то, що Галичина богато артикулôвъ консумційныхъ (цукру, пива и др.) спроваджуе въ другихъ краѣвъ коронныхъ и въ цѣнѣ купнôй платитъ заразомъ и податокъ кон-

Оглядъ суспôльнои працѣ

Русинôвъ австрійскихъ въ роцѣ 1882.

„Громада великій чоловѣкъ!“
Народна приповѣдка.

(Демократизмъ рускаго народу. Потреба громаднои працѣ у Русинôвъ. Перший рускй институты и товариства, ихъ цѣль. Причины малого успѣху суспôльнои працѣ Русинôвъ. Потреба шорôчного огляду тои працѣ. Ставропигійскій Институтъ. Єго минувшôсть а теперѣшна дѣяльнôсть. Народный Дôмъ. Єго початокъ и задача. Дотеперѣшній успѣхи и дѣяльнôсть въ 1881 р.)

(Конецъ.)

Мѣжъ депозитами Народного Дому находимо въ справозданю фондъ пок. Мих. Качковского на цѣли литературнй 45.005 зр. 4 кр. готôвкою и 7.360 паперами, разомъ **53.265** зр. **4** кр. а. в. Єсть се найбôльша фундація, яку доси у насъ здѣлано на литературнй цѣли, а кождый лишь троха съ литературными дѣлами австрійскихъ Русинôвъ познакомленый чоловѣкъ муситъ признати, що она єсть необходимымъ условіемъ живѣйшого розвою и красшого розросту нашои словесности. Кôлько то праць цѣнныхъ спочивае десятками лѣтъ въ текахъ авторôвъ, кôлько то талантôвъ литературныхъ иде въ наймы сусѣдôвъ або про недостатокъ средствъ не може подвигнутися до ôтповѣдного розвою и передъ часомъ нидѣе и марнуеся? Добре то сказавъ пок. А. Могильницкій:

„Кобы хлѣбъ нашь насущный, лекшй дневній працѣ
Не одинъ и зъ насъ бувбы Виргиль и Горацій!“

А вже жь такъ значный капиталъ, котрый може приносити (лишь по 5% числивши) рôчно 2.650 р. ав., повиненъ бы причинитись до оживленя литературного руху мѣжъ австрійскими Русинами. Тымчасомъ крôмъ выплаченыхъ бувшому редактору „Слова“, Б. А. Дѣдицкому 300 р. ав. не стрѣчаємо въ справозданю Нар. Дому нѣякого слѣду, щобъ розписано примѣромъ якій преміи чи то на повѣсти, чи драматичнй творы зъ народного житя або рускои исторіи, або въ якій иншій спожитя або рускои исторіи, або въ якій иншій спосôбъ своевнено интенцію тестатора, — а до такого пôдмагання талантôвъ Нар. Дôмъ зъ власныхъ фондôвъ обовязаный силою статутôвъ Арт. 2 д. У насъ все и всюда лишь капитализуєся, поки не прійде часъ, що не стане для кого. Нашй дѣды и прадѣды закопували грошѣ въ землю, а мы ставимо лишь та купуємо камяницѣ и складаємо въ щадницяхъ, не памятаючи на золотй слова народнои приповѣдки: „Поки сонце зôйде, роса очи выѣсть!“

„Народн. Дôмъ“ ôтповѣвбы крôмъ того своєй задачѝ (Арт. 2 д. — „пôдмога искуствамъ“), даючи порôчно примѣщенье рускому народному театровi пôдчасъ єго побыту во Львовѣ. Бувъ часъ, коли театръ рускій находивъ пристанокъ въ „Нар. Домѣ“, однакъ ôтъ кôльканайцяти лѣтъ не може того допроситись навѣть за грошѣ и такъ муситъ тиснутись въ комôрнôй маленькôй салѣ польскои „Gwiazdy“, далеко ôтъ осередка мѣста, въ мѣсци недоступномъ именно для людей старшихъ. Пôдношено замѣты, що саля новозреставрована на пріѣздъ Є. В. Цѣсаря здезилювалась бы, и при добрôй волѣ и тому можнабъ зарадити. Не сумнѣваємося, що дирекція театру радо пôднялабы построєня движимои сцены, щобъ не дѣравити стѣнъ, а навѣть обезпеченье коло стѣнъ и тычасовый покровъ на помôстъ. Можнабы впрôмъ зажадати ôтъ дирекціи театру кавціи! Одинъ зъ рускихъ патріотôвъ пôднесивъ въ приватнымъ кружку гадку побудованя особного будынку для рускаго театру. Гадка неперечно красна, однакъ тутъ зновъ зôйшлибы мы на дорогу ставленя камяниць, тымчасомъ минулибы десятки лѣтъ а театръ нашъ нидѣвбы, якъ доси.

Для розбудженя свѣдомости національнои и ожиженя Русинôвъ належалобы въ сали „Народного Дому“ частѣйше устроювати концерты, музикально-деклямаційнй вечерницѣ, ôтчиты и народнѣ вѣча, бо живе слово займае серце зъ глубокои скорше розбудитъ духа, якъ томовій дѣла и вичезнй журналы.

Съ признаньемъ пôдносимо, що „Нар. Дôмъ“ звернувъ бачну увагу на пôдмогу рускои молодежи ужескои и женьскои, подаючи тымъ способом средства до выхованя. Для умѣщеня бурсы выкрено лучшй комнаты нѣжь давнѣйше, а въ роцѣ школьнôмъ 1882 мало тамъ 16 молодцѣвъ (зъ середныхъ школъ и семинаріи учительскои) хату и харчь, а 13 лишь харчь. Замѣтити однакъ мусимо, що рускій институтъ народный повиненъ безусловно посылати своихъ бурсакôвъ до рускои гимназіи, бо чогожь можна сподѣватися ôтъ людей приватныхъ, єсли рускй институты на се не зважаютъ, и съ якимъ чоломъ можемо домагатися заведеня руского языка въ школахъ всюдноi Галичины?! Окрôмъ примѣщеня, харчу и науки спѣву не подавъ зарядъ бурсы нѣчого своимъ питомцямъ, що причинилосьбы до ихъ національного выхованя, на котре нашй институціи доброчинній майже зовсѣмъ не зважаютъ. Ухвалено вправдѣ на послѣдныхъ зборахъ на внесенье о. Ал. Стефановича завести преподаваня рускои исторіи черезъ фахового историка, однакъ на скôлько намъ звѣстно, остае та ухвала поки що на папери.

Зъ доходôвъ „Нар. Дому“ роздано въ р. 1882 мѣсцевôй и замѣсцевôй учащôйся молодежи зо школъ всѣхъ категорій 4 степендійнй и 133 одноразовй запомоги и 4 надзвычайнй запомоги (мѣжъ тыми одна для руск. театру, а одна для п. А. Мишуги на высше образованье въ спѣвѣ). Зъ фондôвъ, котрй зôстаютъ пôдъ управою „Нар. Дому“, роздано 18 стипендій и стипендійныхъ запомогъ а 32 одноразовй запомоги и преміи.

Велику прислугу здѣлавъ „Нар. Дôмъ“ причинившись закупномъ реальности на Стрыйскôмъ передмѣстю до введеня въ житье першого дѣвочого пансіону рускаго, для котрого ревнымъ заходомъ Є. Пр. епископа Сильвестра зôбрано въ короткôмъ часѣ значнй жертвы въ цѣлôмъ краю. „Нар. Дôмъ“ завѣдуе еще призначеною на подобну цѣль реальностею Цыбыка и Подомиканьскимъ монастыремъ въ Бучачи; однакъ вже сама мѣсцевôсть тая неприступна и про недостатокъ силъ учительскихъ на такій институтъ неôтповѣдна. Булобъ отже хосеннѣйше реальности тй чимъ скорше продати, а придбанымъ за то грошемъ розширити пансіонъ львовскій. При тôй случайности позволяємъ собѣ мимоходомъ звернути увагу заряду „Дѣвочого воспиталища“, що крôмъ выхованя и образованя повиненъ дбати о здоровый и поживный, хочьбы звычайный харчь для дѣвчатъ тамъ умѣщеныхъ; бо єсли вже теперь якiсь непотѣшнй поголоски о тôмъ розходятся навѣть по провинціи, то се може дуже пошкодити розвоєви институціи.

Обговорилисьмо дѣяльнôсть двохъ найповажнѣйшихъ и найзасôбнѣйшихъ институтôвъ рускихъ. Дôткнулисьмо не однои слабои стороны, не однои хибы въ тôй цѣли, щобъ звернути бачнôсть ихъ заряду на поправу и реформу. Знаємо добре, що богато трудностей и перепонъ приходитъ неразъ повороти, поки зробится одинъ крокъ впередъ, знаємо, що не все може ôтъ разу зробитися и годѣ ôтъ разу дôйти до совершеньства. Однакъ трудне положенье рускои народности домагаєся, щобы злучити всѣ силы, перевести якъ найкористнѣйшій подѣлъ суспôльнои працѣ, розвинути якъ найживѣйшу дѣяльнôсть, бо народъ нашъ утерявшій своихъ вельможь и меценатôвъ, може тôлько слѣдуючи своєй завѣтнôй максимѣ „Громада великій чоловѣкъ“ двигнутися зъ упадку. Але тôлько тогды та громада буде мати значенье, тогды здобуде собѣ повагу и пошанованье своихъ правъ, єсли буде складатися зъ єдиниць свѣдомыхъ народнои идеѣ. Нашй институты и товариства повинній для того входити якъ найчастѣйше въ контактъ съ масою народу або бодай интелигентною верствою и тымъ способомъ обопôльно оживлятися и регенерувати, розбуджувати и крѣпитися — а можна бы се осягнути частѣйшимъ окликуваньемъ загальныхъ зборôвъ, устроюваньемъ народныхъ торжественныхъ обходôвъ и т. п.

Черезъ такій частѣйшій контактъ институтôвъ и товариствъ рускихъ съ масою народу выробляєся и утверджуєся та нерозрывна звязь мѣжъ ними; черезъ обосторонну вымѣну гадокъ проясняєся дорога, якою треба ити рускимъ институтамъ и товариствамъ, щобъ ôтповѣсти своєй задачѣ, и тогды лишь можутъ они съ повною свѣдомостею народныхъ потребъ дѣйствувати для подвигненя рускаго народу. *Олегъ.*

сумційный. Дальше слѣдуѥ дохôдъ въ соли, котрого, розумѣѥся, зо всѣхъ краѣвъ коронныхъ Галичина даѥ найбôльше, бо 7,385.491 зр. Єще бôльше даѥ въ Галичинѣ дохôдъ зъ тютюну, бо 7,576.140 зр. Бôльше доходу зъ тютюну даютъ державѣ тôлько Чехи (18 миліонôвъ) и долѣшнѝ Ракусы (17 миліонôвъ зр.) На одного жителя выпадаѥ въ цѣлôй Австріи 3 зр. 3 кр. за тютюнъ, а въ Галичинѣ 1 зр. 27 кр. И певне, бо жь куримо найплôхшѝ гатунки!

За стемплѣ оплачуѥ Галичина що року 1,488.420 зр., таксъ даѥ 100.900 зр., оплатъ 2,507.200 зр. (въ тôй сумѣ за перенесенье власности 1,583.000 зр.). Тѝ три рубрики равомъ чинятъ 4,096.520 зр., т. ѥ. 68 кр. на одного жителя; въ цѣлôй Австріи они выносятъ 49,771.000, т. ѥ. 2 зр. 24 кр. на одного жителя.

Рубрика, приносяча соромъ австрійскому буджетови, льотерія, приноситъ зъ Галичины 1,641.850 зр., суму, якъ каже „Nowa Reforma“, котра цѣлковито выстарчилабы на удержанье учителѣвъ людовыхъ по всѣхъ тыхъ селахъ, котрѝ ѥще доси не маютъ шкôлъ (600.000) и на урегульованье въ короткôмъ часѣ всѣхъ рѣкъ галицкихъ, выдаючи на нихъ що року одинъ миліонъ зр. А все жь таки въôтношеню до другихъ краѣвъ коронныхъ можна сказати, що Галичина мало ѥще програѥ на льотерію. Чехи съ людностею троха тôлько низшою ôтъ Галичины програютъ рôчно 4,103.320 зр., а долѣшнѝ Ракусы съ людностею тôлько 2.330.621 програютъ 9,213.800 зр., т. ѥ. 3 зр. 95 кр. поголовно.

Оплата шинкарска, доперва ôтъ двохъ лѣтъ введена, приноситъ въ Галичинѣ 280.400 зр. рôчно. Въ тôй рубрицѣ Галичина занимаѥ перше мѣсце мѣжь всѣми краями Австріи, — знакъ, що у насъ шинкôвъ найбôльше. Чехи даютъ въ тôй рубрицѣ 231.000 зр., Моравія 163.000 зр., дол. Ракусы 118.000 зр., а сума въ цѣлôй Австріи 1,005.000 зр. Дохôдъ зъ правительственныхъ мытъ дороговыхъ и мостовыхъ даѥ въ Галичинѣ 516.150 зр., — въ цѣлôй Австріи 2,387.000 зр.

Всѣ тѝ доходы вплываютъ до министерства скарбу и становлятъ головну де зъ [illegible] буджетôвъ. Крôмъ того кожличкѝ доходы, котрѝ ту коротенько выкажемо. И такъ:

Министерство справъ внутрѣшныхъ выказуѥ зъ Галичины доходу 44.206 зр. а то 12.920 зр. зъ будôвлей водныхъ, 10.000 зъ гостинцѣвъ, 21.286 зъ всѣлякихъ таксъ администраційныхъ.

Министерство обороны краєвои побираѥ ôтъ мѣсть Львова и Кракова равомъ 41.903 зр. за удержуванье войсковои стражи полиційнои.

Министерство вѣроисповѣдань и просвѣты выказуѥ въ рубрицѣ вѣроисповѣдань 499.080 зр. доходу, а именно зъ фонду религійного 452.700 зр., а зъ заряду дôбръ фонду религійного 46.380 зр. „Пригадуємо — пише при тыхъ цифрахъ „Nowa Reforma“ — що фондъ той походитъ зъ маєткôвъ духовныхъ, котрыми при австрійскôмъ заборѣ край бувъ густо засѣяный, що зъ дôбръ тыхъ дуже богато змарновано, що цѣлымъ маєткомъ довгѝ лѣта заряджувано безъ нѣякои прилюднои контролѣ „w sposób prawdziwie niegodziwy“*). Въ ôтдѣлѣ просвѣты дохôдъ значно меншій, бо власный маєтокъ державного фонду шкôльного даѥ тôлько 5.592 зр. До того выносятъ доходы: зъ гимназій 145.674 зр., зъ шкôлъ реальныхъ 24.045 зр., зъ университетôвъ 14.300 зр., зъ львôвскои политехники 3.150 зр., зъ другихъ шкôлъ 6.484 зр., разомъ 199.245 зр. Загальный дохôдъ того министерства въ Галичины — 698.325 зр.

Дальше выказуѥ министерство торговлѣ слѣдуючѝ доходы въ Галичины: зъ почты 1,725.200 зр., зъ телеграфôвъ 321.190 зр., а зъ скарбовыхъ желѣзниць 890.000 зр.

Въ буджетѣ министерства рôльництва выказано зъ Галичины доходу 1,043.915 зр., а то: зъ дôбръ и лѣсôвъ скарбовыхъ 928.640 зр., зъ копалень 38.375, зъ закладу дороговыскои стаднины 32.500 зр., а зъ оплатъ шурфовыхъ 14.000.

Зъ всѣхъ краѣвъ коронныхъ посѣдаѥ Галичина, якъ звѣстно, найбôльше дôбръ и лѣсôвъ камеральныхъ, хочь велику ихъ часть камера розпродала. Осталося ѥще 218.110 гектарôвъ. Загальный просторъ дôбръ камеральныхъ въ Австріи обнимаѥ 706.739 гектарôвъ, такъ що на Галичину выпадаѥ 30·8%. Дохôдъ brutto зъ австрійскихъ дôбръ камеральныхъ выноситъ 3,987.530 зр., такъ, що дохôдъ зъ дôбръ галицкихъ становитъ лише 23·28% тои сумы. Въ загалѣ въ Австріи выпадаѥ ôтъ одного гектара камеральныхъ дôбръ 5 зр. 64 кр. а въ Галичинѣ тôлько 4 зр. 25 кр. доходу brutto.

Що до копалень, то выказана повыше сума 38.374 зр. доходу походитъ зъ одноі лише камеральноі копальнѣ въ Свошовицяхъ, бо копальнѣ соли вчисленѝ въ рубрицѣ „сôль“.

Въ кôнци министерство справедливости маѥ зъ Галичины 6.834 зр. власныхъ, администраційныхъ доходôвъ, а 104.450 зр. доходу зъ домôвъ карныхъ, на котру суму складаются: 80.200 зр. зъ продажѣ выробôвъ, выпродукованыхъ вязнями въ галицкихъ домахъ карныхъ, 23.200 зр. зъ вынаймованя вязнѣвъ до роботы, а 1.050 зр. другихъ доходôвъ. Промыслова праця закладôвъ карныхъ, на котру такъ голосно и часто жалуются нашѝ дрôбнѝ ремѣсники и промысловцѣ, очевидно ведеся на дуже великій розмѣръ, коли дохôдъ зъ продажи выробôвъ арештантского промыслу въ Галичинѣ выноситъ 21% такогожь доходу въ цѣлôй державѣ.

На тôмъ кôнчимо цифровый образъ того, що платитъ Галичина скарбови державному. Для докладного змѣреня и оцѣненя ѥи податковои силы потрѣбно ѥще знати, що она дôстаѥ за стôлько миліонôвъ ôтъ державы. Надъ тымъ застановимося въ дальшихъ частяхъ нашои працѣ.

*) Цѣкаво булобы прослѣдити и выказати въ автентичныхъ цифрахъ повстанье и исторію нашого фонду религійного пôдъ панованьемъ австрійскимъ. *Редакція.*

Посольске справозданье

д-ра Николая Антоневича.

Ôтъ Турки.

Дня 19 (31) сѣчня сего року явився дръ Николай Антоневичь, посолъ до сойму краєвого за повѣтъ турчаньскій, передъ своими выборцями въ тôй цѣли, щобы здати справу зъ своеи посольскои дѣяльности. Въ сали рады повѣтовои турчаньскои зобралось о 11 годинѣ передъ полуднемъ высше 100 выборцѣвъ селянъ и кôльканайцять священикôвъ. Зобранѝ [illegible] на внесенье о. К. Яворского одноглосно Вел. б. Григорія Чайковского на предсѣдателя, [illegible] на мѣсце продсѣдателя, удѣливъ голосъ дру Антоневичеви, который такъ промовивъ:

Мои почтенні выборцѣ! Передъ кôлька мѣсяцями выбрали вы мене на свого посла до сойму и вручили менѣ мандатъ въ тôй цѣли, щобы я въ соймѣ заступавъ вашѝ интересы. Мандатъ посольскій одержати ѥсть зъ однои стороны почестею, а зъ другои стороны ѥсть то принятье на себе тяжкого обовязку. Ôтъ почести уклонитись можна, но ôтъ обовязку вѣрный сынъ народа ôтклонитись не може; для того и я любячи свôй народъ, свою ôтчину зъ всѣхъ силъ моихъ, принявъ радо ôтъ васъ мандатъ посольскій, а съ тымъ мандатомъ такожь и тяжкій обовязокъ посла на себе. Такъ, мои почт. выборцѣ, мы всѣ повинні нашу ôтчину любити, а кто любитъ свою ôтчину, той любитъ свою родину, жену и дѣтей, свою земленьку, своихъ сусѣдôвъ и своихъ землякôвъ, любитъ свою народность, свою Русь святу, — а кто щиро любитъ свою ôтчину, той сповняѥ радо всѣ обовязки до своеи ôтчины, хотяйбы и найтяжшѝ. Я принявъ ôтъ васъ, почт. выборцѣ, мандатъ посольскій тôлько на одну каденцію, отже на часъ короткій, але и въ того короткого мого послованя хочу передъ вами зробити рахунокъ.

Правленье державами монархичными ѥсть або абсолютне або конституційне. Въ державѣ абсолютнôй установляѥ права самъ монархъ безъ волѣ народа. Въ державѣ конституційнôй установляѥ собѣ права для себе самъ народъ. Въ державѣ абсолютнôй уважаѥсь народъ за малолѣтный, муситъ отже слухати безусловно права ему предложеного; — въ державѣ конституційнôй уважаѥсь народъ за повнолѣтный, укладаѥ вже собѣ права для себе самъ, а монархъ потверджуѥ тôлько тое, що собѣ народъ ухвалитъ. Мы хвала Богу жіємъ въ державѣ конституційнôй и народы самѝ укладають собѣ права, а монархъ потверджаѥ тôлько тѝ права, якѝ народы собѣ ухвалятъ. Такъ ухваляютъ послы выбранѝ народами до думы державноі въ Вѣдни права обовязуючѝ въ цѣлôй австрійскôй державѣ по сѣй сторонѣ Литавы. Въ соймѣ краєвôмъ во Львовѣ ухваляютъ послы выбранѝ въ краю права, котрѝ обовязуютъ нашъ край — Галичину. До того сойму входитъ 151 послôвъ, и що бôльшôсть тыхъ послôвъ ухвалитъ а монархъ затвердитъ, тое стаѥся у насъ правомъ.

Пôсля существуючои уставы розкладъ тыхъ послôвъ ѥсть такій: меншѝ посѣлости, селяне, выбираютъ, чи властиво маютъ право выбирати 74 послôвъ; бôльшѝ посѣдателѣ. шляхта, маютъ право выбирати 44, бôльшѝ мѣста выбираютъ 23, а решта 10 послôвъ входитъ въ рôжныхъ бранжь. Число послôвъ падаючихъ на меншу посѣлôсть хочь цѣлко не ôтповѣдаѥ оплачуваному нею податкови, таки ѥсть значне, бо само даѥ перевагу чис послôвъ выбираныхъ зъ бôльшихъ посѣлост и зъ мѣстъ, а ѥслибы на дѣлѣ тѝ всѣ 74 слôвъ въ соймѣ заступали интересы менши посѣлостей, то вы малибы не однѝ права кр ѥвѝ вашимъ потребамъ ôтповѣднѣйшѝ. А щожь, замѣсть тыхъ 74 послôвъ, котрѝ вы раются зъ меншои посѣлости и котрѝ повин заступати вашѝ интересы, ѥсть на дѣлѣ лед може кôльканайцять такихъ послôвъ, що ютъ найголовнѣйше на оцѣ интересы меншо посѣдателѣвъ, а всѣ прочѝ, хочь выбранѝ сельскои куріи, не заступаютъ интересôвъ шихъ, але свои, с. ѥ. интересы бôльшихъ сѣлостей. Число представителѣвъ бôльшо посѣлостей выросло було теперь въ львôвскôй соймѣ зъ 44 на 91 и тѝ 91 послôвъ заступаючѝ интересы бôльшихъ посѣлостей давн перевагу въ соймѣ и яко переважна бôльшôсь ухваляли и удержували такѝ права, якѝ для нихъ догôднѣйшѝ. Якбы всѣ меншѝ посѣдателѣ и выборахъ до сойму не далися уловити нѣкот а выбрали всѣхъ 74 послôвъ такихъ, котѝ заступалибы ихъ интересы, — га, тогды ваа перевага принеслабы вамъ хосенъ; але ѥи при выборахъ переважаютъ паньскѝ обѣтниѣ, масненькѝ слôвця, почести, трактаменты и тыъ подôбнѝ рѣчи, а до того народъ непросвѣ ный не понимаѥ свого интересу, га, то гдѣ тогды що зробити. Вже то самъ простый розумъ диктуѥ, що ѥли я маю орудку до адвоката, то за тое ôнъ менѣ предсѣ ѥще доплаювати не буде. Тыхъ кôльканайцять предста телѣвъ зъ меншихъ посѣлосей въ соймѣ, до котрыхъ и я належавъ, не могли въ жадн способôвъ мимо всякихъ усилій много для всъ выклопотати, бо где бôльшôсть за чимъ всѣне, тамъ меншôсть въ кутъ иде.

Я пôдносивъ свôй голосъ въ вашôмъ интересѣ при кождôй случайности. Єсли шло где о бôльшѝ выдатки, то я все смотрѣвъ на тое, чи маютъ и меншѝ посѣдателѣ зъ тоговыдатку якій хосенъ, и я промовлявъ все за тымъ, щобы наложеный тягаръ и бувъ соразмѣрно кождому розложеный и хосенъ приносивъ, а опôсля бувъ я все за ощадностею, где выдатку не треба конче, бо знаю, що въ краю бѣда. Всѣ мои внесеня и представленя я не хочу вамъ ту зъ особôна наводити, тое знаходится въ запискахъ стенографичныхъ сойму и о тôмъ вы могли и зъ часописей довѣдатися. Черезъ мене була внесена интерпеляція до правительственного комисаря о змѣнѣ процедуры въ справахъ спадковыхъ и опѣкунчихъ. Комисарь ôтповѣвъ, що дѣйстно тою справою въ Вѣдни занимаются и можна надѣятися доброго успѣху. Дальше поставивъ я бувъ внесенье въ справѣ школôвôй: школа и для [illegible] посѣдателѣвъ приносила хосенъ. Просивъ я и заклинавъ при сѣй случайности панôвъ, щобы услухали свого мудрого порадника Крашевского и не бавилися въ высоку политику, але старалися подвигнути простый народъ. Не залишивъ я взяти громады въ оборону при внесеню едукаційнои комисіи о ревизіи шкôльныхъ законôвъ державныхъ, котре то внесенье обмежаѥ право громады до школы, бо на дѣлѣ, коли громада найбôльше выдаѥ на школу, то най маѥ и найбôльше до неи право. Пôдносивъ я такожь не всюда выдатну господарку выдѣлу краю, але я признавъ и признаю все великѝ заслуги п. маршалокови дру Зыбликевичеви, за котрого стараньемъ скасовано въ шпитали ôтдѣлъ неулѣчимыхъ волоцюгъ, котрѝ давнѣйше по цѣлыхъ мѣсяцяхъ цѣлкомъ здоровѣсенькѝ на коштъ краю въ шпитали добре ѣли и пили. Яко Русинъ промовлявъ я при кождôй случайности, щобы при роздаваню субвенцій нашѝ народнѝ рускѝ институціи були увзглядненѝ, но щожь, годѣ було щось бôльше выклопотати надъ тое, що якъ мизерна ласка выглядаѥ. Такъ въ загалѣ не много можна було въ соймѣ якъ для всѣхъ меншихъ посѣдателѣвъ такъ особенно для руского народу выклопотати, а то не зъ иншои причины, тôлько зъ тои однои, що послы выбранѝ зъ меншихъ посѣлостей, а дыхаючѝ и гадаючѝ по кляхоцки, маютъ на оцѣ не вашѝ а свои интересы. Но нарѣкати, бѣдькати нѣчо не поможе, бо правду сказавши, само право не зле, тôлько люде не понимаютъ своихъ интересôвъ въ конституційнôй державѣ и запропащуютъ свое добро. Само нарѣканье — то дитиньство, а ненависть — то нехристіяньство. Намъ треба свое любити и свого въ всѣхъ силъ боронти, а чуже шанувати. Правда, многѝ права намъ невыгôднѝ, но выберѣмъ до сойму тôлько во ихъ дѣйстныхъ представителѣвъ, внесѣмъ петиціи, меморіялы, а заразъ много на луше змѣнится. Жадне право не ѥсть совершенн а дасться обернути на лучше и тое ôтъ насамыхъ зависло. Въ нашихъ народныхъ пра мы Русины дуже покривджены, но и ту на що много нарѣкати, тôлько братися до щи праць. Полюбѣмо щиро свою земленьку, не пускаймо анѣ однои пяди землѣ тои въ чуй руки, стараймося черезъ просвѣту прійти пôзнаня нашихъ правъ, станьмо всѣ Русы якъ одинъ въ оборонѣ нашои народности, фбливо не даймося нѣкому нѣ намовити нѣ страшити а выбираймо собѣ щирыхъ зас пникôвъ до сойму, — а побѣда наша неминуча. Треба вамъ, почт. выборцѣ, знати, що и мои Поляками суть вже многѝ свѣтлѝ люде, коѝ прійшли до переконаня, що тая борба мои двома народами не допровадитъ до доброи цѣли. Суть вже и межи панами Поляками люде, якъ послы соймовѝ пп. Сплавѣньскій, Войтѣхъ Дѣдушицкій и иншѝ, котрѝ признаютъ намъ нашѝ народнѝ права и суть противнѝ нашимъ кривдамъ, и дасть Богъ, число тыхъ благоразумныхъ людей помножится, — и муситъ прійти той часъ, где Русинамъ буде вымѣрена справедливôсть и оба народы въ спокою будутъ стремѣти до лѣпшого стану такъ духового якъ и матеріяльного.“

Цѣлу тую бесѣду выслухали всѣ выборцѣ дуже уважно и заявили свому послови признательнôсть. Опôсля интерпелювали многѝ выборцѣ свого посла о многихъ справахъ. И такъ межи иншими интерпелювавъ Вел. о. Теофиль Турчмановичь зъ Рипяны, якъ тамъ въ соймѣ задивлялися на тое, що реклямація грунтôвъ въ краю дуже лихо переведена и якій оборотъ тое все возьме. На тую интерпеляцію ôтповѣвъ дръ Антоневичь, що дѣйстно була о тôмъ бесѣда въ соймѣ, що реклямаціи грунтовѝ, особливо меншихъ посѣдателѣвъ, дуже лихо переведено мимо того, що много коштували. О скôлько буде можливо, може тому ѥще якъ и зарадится.

О. Яворскій зъ Лôмнои интерпелювавъ иосла, що властиво за причина такъ великого буджету краєвого, чому не увзгляднивъ соймъ невымовну нужду податкуючихъ? На тую интерпеляцію ôтповѣвъ посолъ, що на дѣлѣ буджетъ великій, бо сягаѥ до 3 миліонôвъ, коли зъ початку выстарчала шеста часть теперѣшного буджету. Правда, сказавъ посолъ, выдатки мусѣли гденегде побôльшитись, але можна було зô взгляду на нужду въ краю много и заощадити, н. пр. не будувати такъ дорогого будынку соймового, — але годѣ, въ соймѣ рѣшаѥ бôльшôсть...

Ч. Ильницкій, господарь въ Комарникъ, интерпелювавъ посла о дороговôй уставѣ, заявляючи, що обовязуюча теперь устава дорогова дуже несправедлива, — чи въ соймѣ не було о тôмъ бесѣды. Дръ Антоневичь такъ на тое ôтповѣвъ: Правда, що тая устава дорогова ѥсть насамперед неясна, а потôмъ кривдитъ селянъ, обтяжаючи ихъ великою роботизною. Тая устава припадаѥ до смаку хиба бôльшимъ посѣдателямъ, бо они даютъ троха кимача а селяне мусятъ неустанно робити. Але не тôлько рускѝ послы були противнѝ тôй уставѣ дороговôй; такожь многѝ зъ Полякôвъ признали тую несправедливôсть. Але щожь, бôльшѝ посѣдателѣ мали въ соймѣ бôльшôсть, тожь все тое ôтмѣтували, що имъ не припадало до смаку — и робижь ту що хочешь! Все на тое выходитъ, щобы меншѝ посѣлости выбирали собѣ своихъ представителѣвъ.

О. Яворскій зъ Лôмнои интерпелювавъ коли [illegible] справу индемнизаціи и якъ по справѣ тои справы? На тое ôтвѣтивъ дръ Антоневичь, що съ тою сплатою индемнизаційною такожь такъ сталося, що бôльшôсть теперь приняла на край бôльшій тягаръ, якъ давнѣйше т. зв. Bürgerministerium накладало, — но щожь, годѣ, меншôсть не могла нѣчого порадити.

Опôсля запытували ѥще многѝ селяне про всякѝ справы, котрѝ посолъ пояснявъ. Не до увѣреня, якъ нашѝ селяне интересовно о все выпытувалися. По интерпеляціяхъ и запытанихъ рôжного рода попросивъ о голосъ Ч. Игнатъ Павлюхъ, господарь зъ Хащова и ôтозвався поважно такъ:

„Честнѝ газдове! Якъ то красно и намъ дуже мило, що нашъ панъ посолъ, дръ Николай Антоневичь, прибули ту до насъ и намъ высказали, якъ тамъ въ тôмъ соймѣ львôвскôмъ послы радятъ и якій конецъ буваѥ тымъ радамъ. Дуже добре зробили вы, пане после, що оповѣли намъ все такъ ясно,—теперь вже кождый буде знати и другимъ оповѣдати, чому то при выборахъ паны и панки съ жидами такъ звиваются и народъ темный баламутятъ. Бо то звѣстно людямъ, що передъ кôлькома роками выбрали не мы въ турчаньскôмъ повѣтѣ, нѣ, але вже иншѝ повѣты, якъ старомѣйскій, самбôрскій и рудчаньскій — а нашъ турчаньскій такожь прилученый до того выборчого округа — на посла до думы державноі въ Вѣдни якогось графа Яна Замойского. Той якійсь молоденькій панъ, зостависши посломъ, оженився тай поѣхавъ свѣтами, а о радѣ въ Вѣдни ему байдуже. Теперь кажутъ, що той панъ посолъ, выбраный людьми на посла, мешкаѥ собѣ въ Парижи. Та якже ôнъ тамъ интересы громадъ нашихъ въ радѣ вѣденьскôй заступаѥ, коли пересиджуѥ въ Парижи? Писали въ газетахъ, що той панъ графъ зложивъ той мандатъ посольскій, але потому на просьбу пана Смольки назадъ цофнувъ слово и таки нѣбы въ Парижи ѥсть посломъ вѣденьскимъ. Якбы панъ графъ бувъ цофнувъ свою резигнацію зъ посольства на жаданье и просьбу своихъ выборцѣвъ, а! то бувбы гонôръ, а такъ — оно якось не файно. Тую бесѣду, людоньки, я тому закинувъ, щобы мы видѣли, якій то той посолъ, котрого мы собѣ щиро, свобôдно выберемо, отъ якъ пана Антоневича, а якій той посолъ, що его паны выбирати намавляютъ и за тое при выборахъ темнымъ людямъ платятъ. Пана дра Антоневича выбрали мы Русины въ турчаньскôмъ повѣтѣ собѣ свобôдно, паны и жиды его не хотѣли, — отже ôнъ бувъ правдивый нашъ посолъ и теперь до насъ прибувъ и все намъ такъ красно выложивъ. Памятайте люде, я вже старый а Богъ знаѥ, чи довго вже мого вѣку, а вы все дер-

жѣтся своихъ! Русины най выбираютъ пра дивого Русина, але ученого, мудру голову, видите, тамъ съ панами не легка справа. Як вже паны и жиды, бо они все якось разом держать, при выборахъ на свою руку нас перегинаютъ, ого, то вже нечистый интерес Не слухаймо ихъ и не будьмо ласи на их трактамента, бо то трутина для нашои справы На щожь намъ затруватися? Якъ прійдут выборы, най нѣкто не дасться нѣчимъ пôдку пити, бо кто при выборахъ куритъ, ѣсть, пье грошѣ бере и слухає паньскихъ пустыхъ обѣ цянокъ, той запродує свою громаду и свое до бро. Найяснѣйшій монарха хоче, щобы соймы складалися не въ людей продайныхъ, пôдку пителѣвъ, але въ свобôдныхъ, честныхъ и му дрыхъ людей. Добре намъ нашь посолъ опо вѣвъ, якъ то въ соймѣ иде, для того, люде держѣтся разомъ и свого рускаго, бо инакше пропадемо!“

Тая бесѣда честного Игната Павлюха одушевила цѣле зôбранье и всѣ ѣй притакнули. По тôмъ промовивъ о. Яворскій зъ Лôмнои въ имени всѣхъ зôбраныхъ выборцѣвъ, высказавши повну признательнôсть дрови Антоневичеви яко бувшому послови соймовому зъ повѣту турчаньского, дякуючи ему за те, що неустрашимо боронивъ правъ меншихъ посѣлостей и обстававъ за правами рускаго народа. На тôмъ зôбранье выборцѣвъ закôнчилося.

ДОПИСИ.

Вѣдень, 7 л. лютого 1883.

(*Смерть бл. п. В. Барвѣньского; богослуженье за его упокôй; потреба енергичноі дѣяльности Русинôвъ; справа Каминьского и Вольского.*) Несподѣвана вѣсть о смерти нашого дорогого пріятеля Володимира Барвѣньского тронула до живого всѣхъ вѣденьскихъ Русинôвъ. Знакомый бѣгъ до знакомого, щобъ погодитися тою злощасною вѣдомостею, що у кождого вызвала въ початку здивованье, а ôттакъ гôрку слёзу спôвчутя. Бо и якъ же не здивуватись, коли почуєся, що згасъ чоловѣкъ въ силѣ вѣку, чоловѣкъ, на котрого всѣ покладали великѝ надѣѣ, котрого кождый бачивъ въ будучности яко смѣлого защитника нашого народа въ законодательныхъ тѣлахъ. И якъ же не прослезитись, коли желѣзна конечнôсть каже зжитися съ стратою такои силы, якою бувъ Покôйникъ, коли въ такъ прикрôмъ положеню нашихъ народныхъ справъ поневолѣ покидаютъ насъ такѝ робôтники, якъ Навроцкій, Барвѣньскій! Кождый щирый чоловѣкъ, котрому не байдужнѝ нашѝ дѣла, глубоко ôтчуе цѣлу вагу того сумного факту, и порозумѣе, що на те, щобъ хочь по части загоити тѝ тяжкѝ раны, завданѝ нашôй суспôльности, треба богато солидарного и усиленого труду всѣхъ нашихъ передовыхъ людей.

Въ недѣлю 4 л. с. м. мали ôтбутися мѣсячнѝ вечерницѣ товариства „Сѣчь“. Звычайно вечерницѣ такѝ ôтбуваются дуже весело; по мѣсячныхъ трудахъ сходятся товаришѣ, щобы провести въ купѣ вечеръ, щобъ заспѣвавши своихъ рôдныхъ пѣсень, бодай думкою перенестися на свою рôдню. Але въ недѣлю веселости не було, кождый бувъ немовь прибитый тою потрясаючою до глубины вѣстею. Голова товариства посвятивъ горяче слово Покôйникови, выказавъ его заслуги, оцѣнивъ его дѣяльнôсть и выразивъ глубокій жаль въ имени цѣлои молодежи. Всѣ присутнѝ повстаньемъ въ мѣсць почтили память дорогого Покôйника. Спѣвано кôлька пѣсень, но всѣ по неволѣ выходили въ mol. И ôтрадно було чути, якъ пôднеслися мѣжь молодежею голосы, котрѝ завзывали другъ друга до невсипучои працѣ, котраб могла пôдготовити ихъ до пôзнѣйшого дѣланя на добро свого народу, до занятя опорожненыхъ покôйными бôевыхъ становищь. Наша ôтчина покладае великѝ надѣѣ на молодѣжь, нехай же она не заведе ихъ; нехай она крѣпится чистымъ народнымъ духомъ, нехай послѣдуе тымъ дѣячамъ, котрыхъ теперь оплакуе; въ нихъ она найде прекрасни взоры!

Нынѣ, въ середу ôтбулося заходомъ питомцѣвъ вѣденьскои семинарии въ церквѣ св. Варвары поминальне богослуженье за пок. Вол. Барвѣньского, при участи нашихъ всѣхъ трехъ послôвъ рады державнои, всѣхъ товаришѣвъ „Сѣчи“ и многихъ Русинôвъ, осѣлыхъ во Вѣдни. Середъ церкви на тетраподѣ стоявъ гарный и удачный портретъ Покôйника, зробленый крейдкою п. Демковымъ, слух. академіи штукъ красныхъ. Ôтправу довершили при хорошôмъ спѣвѣ питомцѣвъ Впр. оо. дръ Пелешь, о. Пюрко, о. Озаркевичь, о. Вробельскій и о. Крыницкій. Ударяла лишь непритомнôсть членôвъ товариства „Буковина“.

Я безперечно знаю, що враженье, яке зробила нечаянна смерть пок. Барвѣньского на вѣденьскихъ Русинôвъ, зовсѣмъ идентична враженю выкликаному симъ фактомъ въ цѣлôй Галичинѣ. Но якъ и благороднымъ глубокій жаль всѣхъ насъ задля страты такого борця, якимъ бувъ Покôйникъ, якъ природнымъ навѣть хвилеве занепокоенье зô взгляду на будучнôсть нашихъ народныхъ справъ, въ котрыхъ Покôйникъ такъ живо участвувавъ, всежь таки фактъ сей не повиненъ мати великихъ наслѣдствъ, если мы лишь схочемо бôльшою дѣяльностею направити нещастье, вызване стратою одного въ найбôльшихъ нашихъ дѣятелѣвъ. Вжежь то одинъ зъ нашихъ звычайныхъ блудôвъ, що мы въ нашôй байдужости любимо опускати руки, коли побачимо, що одинъ зъ насъ ревнѣйше ôтъ всѣхъ насъ займаеся якимъ народнымъ дѣломъ. Можна се замѣтити въ житю нашихъ товариствъ, комитетôвъ, а такожь и въ нашôмъ политичнôмъ житю. Мы часто спыхаемо на охотныхъ до дѣла всю роботу, перетяжаемо ихъ трудами, черезъ що они звычайно не вывязуются зъ своеи задачѣ, якъ слѣдъ, — або занепадаютъ на здоровлю; самиж зъ далека лишь придиляемось ихъ дѣламъ, критикуемо всяку хочь малу похибку, и не беручись самѝ до дѣла сдаемось солодкôи лѣни. Се не пересада, а фактичный патольогичный объявъ въ нашôмъ товарискôмъ и политичнôмъ житю. Алежь хибу се можна при добрôй воли направити, тымъ бôльше въ тôй такъ важнôй для насъ добѣ. Громадскій трудъ, трудъ кождои одиницѣ пôсля певнои ясно вытыченои програмы, до однои цѣли и съ спôльнымъ порозумѣнiемъ, може и повиненъ завестися мѣжь нами. Конечно до сего потреба доброи и сильнои организаціи всѣхъ охочихъ до труду людей, треба солидарности, згоды и совѣстности.

А хвиля теперѣшна дуже важна. Намъ. правдивымъ народолюбцямъ, вповнѣ понимаючимъ задачу провôдництва народного, стоячимъ въ тѣснôй звязи съ народомъ и знаючимъ его нужды и болѣ, намъ треба съ цѣлою енергією взятися за велике дѣло народного заступництва и всѣми силами стремѣти до осягненя цѣли всякого правдивого и щирого заступництва народного [illegible] народнои свободы и добробыту.

Задача ся тымъ труднѣйша, що черезъ не все ôтповѣдне дотеперѣшне веденье народныхъ дѣлъ, условія, при котрыхъ приходитъ теперь боротися для осягненя наконечнои цѣли дуже погôршились и такъ некористно склались, що, якъ сказано, треба ужити всеи енергіи, щобъ одолѣти всѣ перешкоды. Се обстоятельство повинно бути тымъ бôльшимъ побудженьемъ для насъ народолюбцѣвъ, щобъ мы згромадили всѣ свои силы, стались атракційною точкою для всѣхъ гарныхъ и пригожихъ до дѣла елементôвъ, щобъ зъорганизовавши свои силы и въ мысль своеи програмы политичноі и економичноі енергично робили свое дѣло. Праця наша певно буде увѣнчана бажанымъ успѣхомъ. Съ чистою совѣстею можемъ примѣнити до себе слова Шевченка: „у насъ нема зерна неправды“, мы ôтъ самого початку выявляли щирôсть и безкорыстнôсть въ народныхъ дѣлахъ, мы во всѣй своѣй дѣяльности нѣколи не заслужили на недовѣріе свого народа. Для насъ наспѣла хвиля дѣланя на ширшôмъ поли; намъ треба енергією, вытревалостею и програмностею доказати, що мы вповнѣ зôбнѝ держати крѣпко въ рукахъ керму народныхъ дѣлъ и що нарôдъ спокôйно ôтдае веденя своихъ дѣлъ въ нашѝ руки.

Тому то нехай жаль задля страты одного зъ найлучшихъ росôтникôвъ нашихъ не знеохочуе насъ и не ослабляе нашои енергіи, а противно нехай утрата дорогого товариша, побудитъ насъ до тымъ ревнѣйшои дѣяльности и енергіи, чимъ бôльшою для насъ ся страта.

Не можу закôнчити мого письма, щобъ не згадати про справу, занимаючу весь Вѣдень, и певна цѣлу Галичину. Я маю на думцѣ справу послôвъ Каминьского и Вольского. Поки-що, не розъясненѝ еще всѣ подрôбности сеи справы, але вже теперь ясно видно, що мы знаѣ дôждалися надуживаня посольского становища для личныхъ и то брудныхъ цѣлей, якъ се було за славного краху 1873 р. Теперь лишь личности змѣнились, замѣсть нѣмецкихъ „либеральныхъ“ Gründer-ôвъ, появили Gründer-ы мѣжь членами правицѣ, той правицѣ, що послѣдными часами голосила urbi et orbi великѝ реформы економичнѝ въ дусѣ всѣмъ не gründer-скôмъ. И отъ посолъ, заступникъ народа, уживае всего свого вплыву, звязей и своеи чести, щобъ за пôвмиліоновый гонораръ доставити концесію шпекулянтови, котрый добившися своеи цѣли, т. е. одержавши концесію на будову желѣзницѣ Трансверзальноі, не уважае потрѣбнымъ вывязатися въ зобовязаня противъ услужившого ему посла. А другій посолъ (дръ Вольскій) переймае цѣлу брудну справу на себе и яко адвокатъ береся за процесованье неучтивого шпекулянта въ оборонѣ неучтивого посла. П. адвокатъ называе (въ письмѣ до газетъ, котрымъ хоче злагодити сю справу) выявленье содержаня жалобы въ „Berliner Börsen-Zeitung“: „ein schnödes, freches Banditenthum“. Отже поданье до публичноі вѣдомости такъ брудного и негôдного чести посольскоі факту — есть „ein schnödes, freches Banditenthum“! Якъ жежь тогды назвати самъ фактъ?! Понятно, якъ обуренѝ товаришѣ сихъ пп. послôвъ, котрыхъ честь не позволилабъ на подôбнѝ вчинки. Палата послôвъ безперечно выбере осôбну комисію слѣдчу, котра розгляне фактъ сей, роздивитъ всѣ документы и напятнувавши належно виновникôвъ сего скандалу, хочь въ части подасть сатисфакцію честно думаючимъ и поступаючимъ посламъ.

Але ходятъ слухи, що бôльше членôвъ палаты мае бути замѣшаныхъ въ сю справу и що ихъ чекае судьба панôвъ Каминьского и Вольского, с. е. въ першôй линіи, страта посольского мандату. Такожь гдеякѝ высоко поставленѝ особы маютъ бути скомпромитованѝ. Въ гарныхъ то цѣляхъ убѣгаются многѝ лица о посольство, уживаютъ всякихъ средствъ, почавши ôтъ гарныхъ обѣцянокъ, а скôнчивши на теоризованю народу и на пôдкупствахъ при выборахъ, щобъ лишь дôстатися на становище, где можна, вправдѣ лишь за цѣну дрôбницѣ — чести, вдоволити свои егоистичнѝ инстинкты и на некористь своихъ выборцѣвъ и цѣлого краю пошитись теплымъ пѣрьемъ. Лѣвиця парляменту очевидно покористуеся теперъ симъ фактомъ для своеи партійноі борбы. Чи скорыстаютъ зъ сего факту Русины, котрымъ предстоятъ выборы до сойму, коли якъ разъ такѝ факты ôтслонюютъ въ цѣлôй наготѣ користолюбіе гдеякихъ Полякôвъ, убѣгателѣвъ о посольскѝ мандаты зъ нашого [illegible] Unabhängigkeit für der Schutzer der Zukunft...

B. П.

Зъ Вѣдня.

(*Замѣтки очевидця зъ галеріи рады державноі: п. Гулимка, комнаты промысловѝ, петиціи, соціяльно-политичный програмъ сполученои лѣвицѣ, получшенье дотаціи духовеньству, новеля школьна.*)

Мабуть якесь лихо занесло мене на галерію рады державноі въ день 30. сѣчня с. р. Я представлявъ собѣ, що народнѝ репрезентанты истинно съ жаромъ заступаютъ интересы свого народа, але розчарувався увидѣвши противнѝ дѣланя. Вже при самôмъ початку засѣданя чую, що читався формулка слюбованя въ языцѣ нѣмецкôмъ а потôмъ заразъ и польскôмъ для якогось ново-прибувшого посла; поглядаю на салю, и на мое дальше здивованье зновъ чую, що то посолъ Гулимка на вôзванье президента палаты зъ помежи Полякôвъ сказавъ: przyrzekam. Отже посолъ зъ рускаго выборчого округа Жовкôвь-Рава-Сокаль, котрый передъ своимъ выборомъ зголошавъ себе яко Русина, и котрого польскѝ газеты яко такого представляли, заявився теперь по выборѣ въ послы прихильникомъ польскои политики, и що ôнъ интересы рускаго сельского народа въ такій спосôбъ буде заступати, якій до теперь ôтъ Полякôвъ есть практикованый. Выборцѣ сельскѝ голосовавшѝ за нимъ най радуются теперь, що маютъ такого свого заступника.

Потôмъ розвинулася дебата кôлькогодинна о заложеню самостôйныхъ комнатъ промысловыхъ въ корысть меншихъ промысловцѣвъ, о якѝ всѣ малѝ промысловцѣ безъ рôжницѣ народностей допоминаются, и ôтъ котрыхъ то комнатъ цѣла та верства надѣеся пôднесеня своихъ матеріяльныхъ интересôвъ. Чи правда цѣлкомъ по ихъ сторонѣ, не можна теперь еще предвидѣти, однакожь парламентъ есть обовязаный спеціальнѝ желаня хочь о стôлько выслухати, щобы бодай хотѣвъ надъ ними застановитися. А лишь о тое послѣдне теперь ишло; сей предметъ не рѣшався остаточно, тôлько мавъ бути порученый промысловôй комисіи, щобы надъ нимъ застановилася. И при такôмъ то важнôмъ предметѣ выступила „сполучена лѣвиця“ противъ сего внесеня, хотяй въ ей лонѣ знаходятся многѝ репрезентанты сельского народонаселеня, а коли по довгихъ выводахъ въ рôжныхъ партій приступлено до голосованя спротивилися: клюбъ „сполученои лѣвицѣ“ и „клюбъ Коронинёго“ сему внесеню. Що клюбъ лѣвицѣ такъ поступивъ, се не дивно, понеже ôтъ довгого часу бавится въ факційну опозицію, але для чого клюбъ гр. Коронинёго, маючій на прапорѣ: „пріязне зближенье до всѣхъ народностей“, противъ малыхъ промысловцѣвъ такожь въ опозиціи станувъ, тяжко поняти, а то тымъ бôльше, що и оба до сего клюбу належачѝ рускѝ послы голосували противъ сего внесеня. Пôсля мого мнѣнія желаня дуже численноі клясы малыхъ промысловцѣвъ не повиннѝ по просту игноровати; кождый посолъ есть обовязаный бодай вôйти въ точне розсмотренье народныхъ желаній а не яко непотрѣбнѝ ôтъ разу выкидати, понеже на послахъ спочивае доля того народа, котрого кождый зъ нихъ заступае.

При ôтчитаню рôжныхъ петицій внесеныхъ до рады державноі довѣдався я, що Чехи, Словенцѣ и Поляки упетребляютъ въ своихъ поданяхъ не нѣмецкого языка, лишь свого народного, а до зреферованя тыхъ петицій мусятъ выбиратися члены въ тыхъ народностей до комисіи. Длячогожь лишь Русины пишутъ свои петиціи по нѣмецки? Чижь такимъ дѣломъ не ôтоймаютъ они самѝ случайнôсть приневоляти чи то меншôсть чи бôльшôсть парляменту выбирати рускихъ послôвъ до комисіи рады державноі? И въ тôмъ ôтношеню повинна руска публика взяти примѣръ зъ иншихъ народностей и лишь по руски писати, щобы рускимъ посламъ дана була можнôсть належати до рôжныхъ комисій, и тамъ трудитися въ корысть свого народа.

По такихъ розчарованяхъ зачавъ я довѣдуватися о иншихъ справахъ дотыкаючихъ нашихъ народныхъ интересôвъ, и подумавъ собѣ, що предсѣ знаходятся еще многѝ иншѝ дѣла, котрѝ народонаселеню хотяй даютъ добру надѣю на будучнôсть. Отъ н. пр. внесенье посла Хлюмецкого дотычно соціяльно-политичныхъ пытань, заповѣдаюче получшенье матеріяльноі долѣ малого промысловця, меншого посѣдателя и робôтника. Але здаеся, все лишь на высокопарныхъ словахъ скôнчится, понеже до осущеня желаній въ внесеню выраженыхъ такъ далеко, яко небо ôтъ землѣ. Се внесенье взывае правительство до предложеня ôтповѣдныхъ законопроектôвъ; отже поки правительство вôйде въ оцѣненье всего, и поки приспособитъ потрѣбный матеріялъ, заключится каденція рады державноі, и все пôйде до коша. А хотяйбы (що невѣроятно) правительство по якôмъ часѣ внесло тѝ законопроекты, и поки сѝ соціяльно-политичнѝ пытаня при важнѣйшôй для правительства реформѣ податковôй сталисьбы законами, то на кождый случай въ текучôй каденціи не сталобы для нихъ часу. Я на теперь виджу въ тôмъ внесеню ловлю на выборцѣвъ до будучоі каденціи рады державноі.

Зарôвно не може и руске духовеньство дôждатися получшеня своеи матеріяльноі долѣ и жіе надѣею, и мабуть въ нѣй буде умирати. Кôлькожь то шуму роблено съ тою справою, раджено и раджено, и здався, що все пôйде ad calendas graecas. Доходятъ слухи, що правительство вздержуеся съ удѣленьемъ комисіи дотаційнôй потрѣбныхъ датъ, понеже въ гдекотрыхъ краяхъ коронныхъ суть духовнѝ власти зъ такого получшеня дотаціи клира, яке предкладаеся, цѣлкомъ незадоволенѝ; духовеньство сталобыся лишь збирателемъ грошей въ бенефицій для державы, и задля тои причины душпастырѣ лучшихъ парохій супротивляются такому получшеню, а властиво погôршеню. Щожь однакожь станеся съ нашимъ рускимъ духовеньствомъ, если ему теперь вчислятъ пôсля нового катастру весь чистый дохôдъ зъ грунтôвъ въ конгруу? — котре дѣло въ иншихъ краяхъ вже давно впроваджене. На такій спосôбъ перевысшати будутъ по найбôльшой части конгруу рускаго священика 315 зр., и тіи бѣдолахи зôстанутъ вкôнци безъ конгруы, однакожь съ всѣми дотеперѣшными тягарами. Ба еще будутъ мусѣли платити податокъ, еквивалентъ и пр. зъ власнои кишенѣ. Все голосится шумна фраза, що греко-католицкій и римско-католицкій обрядъ суть рôвноуправненѝ, тожь если представлявся такій гороскопъ, для чого есть меншою конгруа для священика рускаго, нѣжь для латиньского въ Галичинѣ? Такъ зновъ и тутъ треба потѣшатися надѣею, а въ нуждѣ погибати.

Єще одного обстоятельства не можу поминути, а то дотычно намѣряного державного закона о школахъ народныхъ. Правительство внесло єго до палаты панôвъ, тамъ раджено довго, и вконець має выйти такъ, щобы сей законъ не обнимавъ Галичину и Дальмацію, щобы не дати приступу шизмѣ (?!) до шкôлъ. Подôбно, розумѣєся, ухвалится и въ палатѣ послôвъ. Такъ то, и тутъ надѣявся народъ рускій, що предсѣ будутъ при народныхъ школахъ учителями люде такого самого вѣроисповѣданя, якого єсть бôльшôсть мѣстцевого народонаселеня, но и тутъ най не потѣшаєся народъ рускій якимъ для него задоволняючимъ дѣломъ; нѣ, свобôдно буде таки посады при рускихъ школахъ обсаджати Поляками, Нѣмцями и Жидами. Такй то сумнй враженя огорнули мого духа, и щобы серцю полекшити, удѣляю ихъ, може зъумѣє або здужає кто въ нашôмъ тяжкôмъ горю хотяй яке-таке потѣшенье принести. *

Зъ пôдъ Рожнятова.

(Въ справѣ выборôвъ до сойму.) Въ Рожнятовѣ завязався передвыборчій комитетъ для сельскои куріи, въ котрый входятъ самй Поляки. Польскій комитетъ въ повѣтѣ, где по селахъ живе въ компактнôй масѣ рускій людъ! Панове Поляки очевидно не хотятъ зречися гегемоніи надъ нами; они все тои думки, що Русинъ повиненъ ити за ихъ проводомъ и выбрати собѣ на посла єсли не якого зъ „plejady świetnych nazwisk“, то бодай якого простого пана-дѣдича Поляка, або якого небудь Тома зъ семитского племени, або наконець, єслибы нѣ одинъ зъ сихъ кандидатôвъ не мавъ шансъ перейти, то по крайнôй мѣрѣ якого селянина имъ преданного, с. є. вôйта-пяницю або интриганта, що „держитъ съ панами“. Зъ нашои стороны єще нѣчого не зроблено, такъ якъ мы ожидаємо єще инструкціи и порозумѣня съ рускимъ центральнымъ выборчимъ комитетомъ во Львовѣ.

Зъ Иленя.

(О двохкрылоснôмъ церковно-народнôмъ спѣвѣ.)

(*Конець.*) Роздѣлъ на два крылосы дуже выгôдный. Въ той часъ, якъ одинъ ликъ читає або спѣвав, другій може ôдтхнути або наперед поглянути, що треба брати, черезъ що само собою усувався умученье спѣваючихъ и неприличнй въ богослуженю перестанки, и все иде складно и поважно.

А вже самъ спѣвъ на вечерныхъ и утренныхъ богослуженяхъ въ Ставропигійскôй церквѣ зовсѣмъ не можна назвати образцевымъ, якимъ повиненъ бути. О спѣвѣ повольнôмъ, съ чувствомъ, съ знаньемъ рѣчи тутъ и бесѣды не може бути. Литургія иде гладко до тропарôвъ и кондакôвъ; а вже тропарѣ и кондаки, въ котрыхъ именно споминаєся исторія недѣлѣ, праздника, святого або дня и въ котрыхъ вѣрнй можутъ поучитися, самъ дириґенсъ незрозумѣло безъ участи бурсакôвъ ôтмелює. Я знаю много зъ старшихъ мѣщанъ и селянъ, знаючихъ на память псальмы вечернй и утреннй и множество церковныхъ стихиръ; въ нынѣшнôмъ поколѣню ихъ мало черезъ то, бо крылосы ôтчуживши ôтъ народа перемелюютъ се пôдъ носомъ швидко и непонятно. Не дивниця, що и народъ ôтчужується ôтъ церкви и священика, упускаючого зъ виду одно въ найважнѣйшихъ звенъ, вяжучихъ єго съ народомъ. Такъ отже для добра рускои церкви и народа я радивбы Ставропигійскому братству а въ першôй линіи управителямъ церкви и бурсы слѣдуюче: постаратись о другій крылосъ и подвôйнй екземпляры церковныхъ книгъ, дальше роздѣлити бурсакôвъ на два крылосы пôсля голосôвъ; въ правôмъ крылосѣ дати яко управителя дяка, въ другôмъ одного зъ старшихъ ученикôвъ бурсы, знаючого основно и уставъ и церковный спѣвъ. Потôмъ казати имъ читати псальмы и спѣвати стихиры и ирмосы помаленьку, слово за словомъ, зрозумѣло, розвѣдно, такъ щобы и найдальше въ церквѣ стоячй могли поняти кожде слово и змыслъ. Потôмъ притягати до крылосôвъ и мѣщанъ старшихъ и молодшихъ и приохочувати ихъ брати участь въ читаню и спѣвѣ. Для стрôйнѣйшого управильненя крылосôвъ подаю тутъ єще практичнй гдекотрй замѣтки. Правый крылосъ все зачинав и нѣколи другій крылосъ не повиненъ нѣ читати нѣ спѣвати, поки одинъ крылосъ цѣлкомъ не окôнчитъ, и лишь по маленькôй павзѣ другій крылосъ зачинав. Въ серединѣ кождого стиха псальма єсть звѣздочка, на тôй звѣздочцѣ все зробити маленьку павзу, черезъ що нѣколи спѣваючй не задыхаются. На литургіи тожь повинній все спѣваючй выразно, зрозумѣло и помалу спѣвати тропары и кондаки, щобы вѣрнй могли ясно поняти исторію недѣлѣ, праздника, дня або святого.

Не знаю, якъ стоитъ дѣло съ спѣвомъ церковнымъ въ учительскôй семинаріи; знаю лишь о министеріальнôмъ розпоряженю, котре наказує учити музики церковнои въ учительскихъ семинаріяхъ и школахъ народныхъ. Впрочѣмъ можемъ тѣшити себе надѣєю, що нашъ Преосв. Сильвестеръ, великій любитель и знатокъ уставного спѣву*) постарався о переведенье того министеріяльного постановленя въ учительскихъ семинаріяхъ и школахъ, въ спосôбъ нашому обрядови ôтповѣдный.

Напослѣдокъ хочу єще дати гдекотрй рады для священикôвъ, намѣряючихъ у себе ввести двохкрылосный правильный хоръ, якихъ дай-Боже у насъ якъ найбôльше. Щобы не ôтстрашити тыхъ, у котрыхъ нема голосу або слуху музикального, скажу наперед, що имъ того не конечно потрѣбно, лишь щобы була у нихъ воля и енергія и умѣнье дѣломъ хорошо повести. Священикъ повиненъ призвати до себе дяка, знаючого основно ирмологіонъ и уставный спѣвъ, а въ недостатку такого, учителя мѣсцевого, або котрого зъ сусѣдныхъ розумныхъ дякôвъ. Ôттакъ зобрати молодѣжь обого пола, знаючу хочь троха читати, до себе або до школы и написавши на таблицѣ скалю ирмологійну, казати дякови разомъ съ учениками спѣвати перше въ цѣлыхъ нотахъ, потôмъ въ половинахъ, въ четверткахъ и проч. Потôмъ приступати до спѣваня литургіи зъ книжки Бажаньского, котра, якъ я высше сказавъ, повинна въ кождôй церквѣ бути въ кôлькохъ примѣрникахъ. Ôттакъ роздѣливши спѣваючихъ пôсля голосôвъ на два лики, казати имъ спѣвати въ церквѣ по маленьку, выразно, зрозумѣло, такъ що якъ одинъ ликъ спѣвае, другій вторує и проч. При тôмъ на проповѣди пояснити вѣрнымъ, щобы вслѣдъ за крылосами спѣвали всѣ, старшй и молодшй, мужчины и женщины. На утреняхъ и вечерняхъ спершу казати имъ лишь читати псальмы поволеньки, розвѣдно, протяжно съ перестанками на звѣздочкахъ, поки ôтъ дяка не научатся тропарôвъ подобныхъ, болгарскихъ и ирмологіона. При тôмъ уважати на то, коли оба крылосы сходятся на середину, до чого повиненъ при крылосѣ все стояти столець на книгу. По укôнченю кождого богослуженя казати обомъ крылосамъ зôйтися передъ иконою Богоматери и на колѣнахъ ôтспѣвати поволеньки, протяжно и съ чувствомъ: „Подъ Твою милость“ зъ Бажаньского. Такй села, где єсть доволѣ голосôвъ до роспорядимости и прочй условія до заложеня школы уставного спѣву, добре зробилибы, єслибы въ газетахъ оголосили о тôмъ; въ такôмъ бо случаю газды сусѣдныхъ селъ моглибы дати тамъ свои дѣти, помѣстивши ихъ на станціи у богатшихъ господарѣвъ того села. Таку практику я видѣвъ въ приходѣ мого ôтця, где було около 30 хлопцѣвъ зъ чужихъ далекихъ сѣлъ, що училися уставного спѣву. Треба бо знати, що нашй люде съ великою охотою ôтдаютъ свои дѣти на таку науку, и для нашого селянина нема бôльшои радости, якъ видѣти своихъ дѣтей спѣваючихъ въ крылосѣ а священикъ дбалый о пôддержку правильного спѣву, — то для нашого селянина — идеалъ священика.

Єще разъ повтаряю, що дяки знаючй уставный спѣвъ и ирмологіонъ у насъ выгибаютъ, а свѣжй зъ шкôлъ не выходятъ, и поки школа намъ поможе, мы самй собѣ помагаймо, якъ помагаютъ собѣ Поляки, основавши собѣ „Towarzystwo organistów“, дôзнаюче сильнои пôдпоры у всѣхъ верствъ польского народа.

Въ доповненье предмету хотѣвбы я єще где-що сказати о триголоснôмъ спѣвѣ простонароднôмъ, но о тôмъ иншимъ разомъ.

Володимиръ Левицкій.

Зъ Черновець.

(*Спростованье дописи зъ Черновець о церковнôмъ братствѣ.*) Въ ч. 6 „Дѣла“ умѣщена кореспонденція зъ Черновець, трактуюча о гр. кат. братствѣ церковнôмъ въ тôмъ городѣ. Понеже многй факты представленй въ тôй кореспонденціи невѣрно, то въ интересѣ правды упрашаю о помѣщенье слѣдуючого спростованя Неправда, будьтобы въ послѣдныхъ лѣтахъ (зрадила въ Парижи, одержала порученье урегулюмого попередника пок. о. Т. Максимовича) зайзати дунайскій лиманъ (устье) въ двохъ рокахъ, шли въ братствѣ церковнôмъ такй непорядки- но вже на другôй конференціи парискôй въ р. що ажь судъ мусѣвъ вмѣшатись; нѣ приход- 1858 ôтложено тое порученье на часъ необмежескй священики, нѣ гр. к. прихожане, нѣ ц. ный, с. є. ажь до цѣлковитого полагодженя сеи судъ не знаютъ нѣчого о такôмъ псевдо-факті великаньскои працѣ. Въ р. 1865 полагодила коНеправдою и то, будьтобы маєтокъ тутешно- мисія найважнѣйшу часть порученя, выпрацюцеркви сягавъ колинебудь сумы 5.000 зр. вавши т. зв. навигаційный операт для Дунайкниги приходôвъ и розходôвъ церковныхъ, в ского лиману. Конференція париска зъ р. 1866 котрй такъ пчт. кореспондентови, якъ и всѣ потвердила сей операт, доповнила єго регуляму другому кождого часу вглянути свобôдно миномъ и продовжила мандатъ комисій на 5 переконаютъ єго наглядно о безпôдставности рокôвъ. Року 1871 трактатъ лондоньскій продовтакого тверджења, бо маєтокъ церковный, єсли живъ повномочіе комисіи на 12 рокôвъ, а трактатъ берлиньской въ 54 арт. потвердивъ се проне убôльшався, то навѣрно не зникавъ нѣкол- довженье постановляючи заразомъ, що на рôкъ Єслижь гдекотрй мѣщане захотѣли зреформ- передъ кôнцемъ речинця нарадятся державы такъ вати давне братство, то сталося се по причи- що до дальшого продовженя, якъ и що до иннедоумѣній межи старшими и молодшими чл- шихъ пытань въ тôй справѣ. Тожь теперѣшна нами братства. Конець кôнцѣвъ уложено ст- комисія дѣлає по воли берлиньского трактату. туты безъ содѣйствія мѣсцевого священьств Державы годятся на те, щобы розширити законодательство комисіи европейскои на просторѣ и предложено таковй выс. правительству, к- отъ Галаца до Браилы, а що до регуляціи плавтре затвердило ихъ на основѣ Vereinsgesetz. бы на середнôмъ Дунаю, щобы сотворити якій Я зъ моєи стороны не противный нѣ реформаціи братства, нѣ статутови; тое высказаль органъ контролюючій переведенье сего регуляя и въ моєй реляціи до Всесв. Консисторіи, мину. Справа тая жадає тымъ скорѣйшого поконтра пытала мене (яко пароха) о мое доб- лагодженя, що на простори ôтъ Желѣзнои мнѣніе въ тôмъ дѣлѣ. Я примѣтивъ тôль- Брамы ажь до Галаца не обовязуютъ нѣякій що булобы пожеланымъ, щобы братство, о- нормы и просторъ той, лишеный всякои охоставляюче въ принципѣ одно тѣло, роздѣля- роны, пôдлягає самоволи побережныхъ державъ. лось на два головнй ôтдѣлы, въ котрыхъ пр- Арт. 55 трактату берлиньского мавъ на цѣли усшій занимавбыся выключно потребами церв- унути тую анархію. Параграфъ сей не означивъ ными, а вторый подаваньемъ запомогъ и тд., близше, якого рода має бути сей органъ надзорслѣдовательно, щобы дотеперѣшный маєтокъ чій, але передавъ се на державы пôдписанй на и всѣ будущй приходы роздѣляти на двѣ ча- трактатѣ. Тіи поручили выпрацёванье регулямину сти: на фондъ церковный и запомоговый; та- для середного Дунаю европейскôй комисіи, до кокожь примѣтивъ я, що булобы пожеланымъ, трои вôйшли такожь репрезентанты Ромуніи, Сещобы одинъ ключь ôтъ касы (церковнои) на- рбіи и Болгаріи. Комисія тая установила органъ ходився въ рукахъ пароха. Тй примѣчанія ю, надзорчій и выконуючій, Австрія мала въ нѣмъ якъ и въ загалѣ цѣлу мою реляцію до кон- обняти президентуру и заразомъ въ гдекотрыхъ систоріи прочитавъ я гдеякимъ прихожанмъ, случаяхъ мати голосъ рѣшаючій. Но сей проєктъ поставившимся на чолѣ ново-креуючогося бат- стрѣтивъ великй трудности. Австрія поробила ства. Не понимаю отже, якъ пчт. кореспон- многй уступства, але и се не помогло. Тогды дентъ може утверджати, що мѣщане посуджуютъ франц. повномочникъ Барріеръ предложивъ свôй мене о неприклоннôсть консисторіи до ихъ про- проєктъ, та хочь приняли єго всѣ державы, то шеня, єсли имъ моя реляція звѣстна. С та- одна Ромунія не приняла єго, хочь Англія кôмъ посуджуваню я не знаю нѣчого, єслижь всѣми способами старалася опôръ єи зломати. Рооно по за плечами моими фактично существуе, мунія домагаєся, щобы не комисія, але побережнй то за се я обовязаный єдино хиба тымъ людержавы выконували регуляминъ, с. є. щобы цѣла дямъ, котрй старалися єще передъ приходомъ власть выконуюча була въ рукахъ Ромуніи, Семоимъ здѣлати менѣ моихъ прихожанъ неприрбіи и Болгаріи. Но сего жаданя комисія сповнити клонными... Розводитись подрôбно о тôмъ уважаю просто неумѣстнымъ и безпотрѣбнымъ; не може, Австрія безвзглядно жадає, щобы она не можу однакъ не выразити мого удивленя, мала право наглядати надъ регуляминомъ, разъ що пчт. кореспондентъ гнѣваєся на мене за то, задля становища, яке займає въ Европѣ, по друщо я наклонявъ братство, щобы съ рѣшеньемъ ге задля тыхъ интересôвъ, якй она має на Дунаю, а въ кôнци, що выконанье регулямину она надъ принятьемъ статутôвъ и съ уконституо- не може лишити самôй доброй воли державъ пованьемъ своимъ оно повздержалось, поки не бережныхъ.

прійде одобренье и благословенье зъ стороны *(Въ справѣ послôвъ Каминьского и Вольского)* Всесв. Консисторіи. Предсѣ о одобреню и бла- правиця поставила интерпеляцію. Въ нѣй сказано, гословенію консисторскôмъ говорится выразно що факта поданй въ позвѣ Каминьского внесенôмъ [illegible] братства передъ тымъ булобы пôсля самого черезъ Вольского суть „подорѣвки и публичну статуту незаконне. Увѣряю наконець пчт. ко- моральнôсть оскорбляючои натуры“, а то тымъ респондента, що „напруженя“ межи мною а бôльше, що оба, яко члены рады державнои були мѣщанами нема и бути не може, такъ якъ подвôйно обовязанй держатися здалека ôтъ такъ нема нѣякихъ причинъ къ тому. ихъ двозначныхъ интересôвъ. Фракція парля-

Юліанъ Сембратовичъ, пароxъ черновецкій. менту, до котрои оба тй послы належатъ, дала имъ нагану и присилувала ихъ зложити мандаты, учинила отже все, що було въ єи силѣ. Але щобы тая справа не кидала темного свѣтла и на органы администраційнй, — то пôдписанй интерпелюютъ правительство: 1) чи оно готове всѣ обстоятельства наведенй въ позвѣ Каминьского якъ найдокладнѣйше розслѣдити и результаты розслѣдôвъ оповѣстити палатѣ; 2) якй поводы склонили правительство ôтдати генеральне предпріємство будовы галицкои желѣзницѣ трансверзальнои, замѣсть предпріємцямъ частковымъ пôдъ зарядомъ правительственнымъ?“

Потôмъ ôтчитано внесенье лѣвицѣ, щобы була выбрана парляментарна комисія зъ 15 членôвъ, котра має розслѣдити факта поданй въ позвѣ Каминьского противъ Шварца о 625.000 зр. провизіи и якъ найскорше здати зъ нихъ справу въ палатѣ и поставити отвѣтнй внесеня. На нынѣшнôмъ засѣданю палаты має ôтбутися перше читанье сего внесеня, котре безперечно буде ухвалене цѣлою палатою.

Брудна справа польскихъ послôвъ Каминьского и Вольского немило дôткнула цѣсарску родину; якъ доносятъ самй польскй газеты, цѣсарь, архикн. Кароль-Людвикъ и др. розмовляли съ п. Смолькою въ тôмъ дѣлѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ справѣ побыту министра Гирса въ Вѣдни*) пише „Одесскій Вѣстникъ“: Европейске дневникарство надає побытови мин. Гирса въ Вѣдни велике политичне значенье. Нѣмецкй газеты згадуютъ именно о тôмъ, що принятье россійского министра въ Вѣдни було бôльше выставне и остентаційне, якъ принятье кн. Бисмарка въ р. 1879. Въ австро-угорскôй державѣ єсть сильна партія, котра союзъ съ Россією уважае лучшимъ нѣжь союзъ съ Нѣмеччиною, а по сторонѣ сеи партіи стоятъ не лишь тй славяньскй народы, но имъ грозитъ германизація и мадяризація (прим. Чехи, Хорваты Сербы) но такожь такъ званй „старо-австрійцѣ“, котрй не можутъ забути пораженя пôдъ Садовою. Судячи однакожь по гдеякихъ увагахъ европейскихъ офиціяльныхъ дневниковъ, то союзъ сей Россіи съ Австрією дотыкае лишь второстепенныхъ пытань. Австрія, якъ пише „Neue freie Presse“, не буде противитися плученю всхôднои Румеліи съ Болгарією; Россія своею дорогою буде попирати Австрію на лондонскôй дунайскôй конференціи, буде попирати бажаня Австріи въ справѣ полученя желѣзниць турскихъ съ желѣзницями турецкими и буде старатися, щобы въ Сербіи и Чорногорѣ успокоився духъ антиавстрійскій. „Köln. Zeitg.“ годится с тымъ, що Австрія и Россія готовй полагодити справы на балканьскôмъ пôвостровѣ, але не вритъ въ полученье всхôднои Румеліи съ Болгаріею що та справа однакъ єсть на порядку дневнôм, видно зъ того, що генералъ-губернаторъ Болгаріи кн. Богоридисъ, зъ роду Болгаринъ, заявивъ выразно, що ôнъ доконче буде стремѣти до того, щобы сповнити бажаня народу болгарского.

(*Конференція дунайска*). Льордъ Гренвиль переславъ всѣмъ амбасадорамъ въ Лондонѣ формальнй запрошеня на конференцію дунайску. Въ програмѣ конференціи поставленй три точки именно: продовженье повномочія европейскои комсіи дунайскои, розширенье єи компетенціи на просторъ ôтъ Галаца до Браилы, и справленье плавбы на середнôмъ Дунаю ôтъ Галаца взглядно Браилы ажь до Желѣзнои Брамы. Держы европейскй занималися вже кôлька разôвъ справою продовженя мандату комисіи европейси уста-

---

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Внесеня противъ піяньства.*) Якъ звѣстно, єще мин. року россійске правительство занялося многими важными пытанями народного добробыту и поустановляло много рôжныхъ комисій урядницкихъ, навѣть съ прибраньемъ до помочи т. зв. „свѣдущихъ людей“ изъ мѣсцевыхъ земствъ для оброблюваня и регулёваня тыхъ пытань. Мѣжь иншими занялася такожь осôбна, министерствомъ внутрѣшныхъ дѣлъ высаджена комисія опрацёваньемъ пытаня о народнôмъ піяньствѣ. О працяхъ тои комисіи доси нѣчого не було чути, за то послѣдными днями лѣкарскій ôтдѣлъ министерства внутрѣшныхъ дѣлъ предложивъ комисіи санитарнôй проєктъ уставы, маючои на цѣли запобѣгати надужитю спиритуозôвъ. Проєктъ сей попереджаютъ обширнй мотивы, где на пôдставѣ статистичныхъ датъ выказано, яку величезну шкоду приноситъ піяньство економичному добробытови народа, а такожь єго физичному и моральному розвоєви. Потомки налоговыхъ пяниць родятся ідіотами або глухонѣмыми, предиспоноваными до душевныхъ недугôвъ, золотухи, епилепсіи, або стаются непоправно неморальными за прикладомъ

родичѣвъ. Налогове піяньство стаеся причиною чимъ разъ бôльшого выроджуваня и упадку народôвъ; многи правительства звернули вже серіозну увагу на гдеякі способы для ограниченя того народного нещастя, и лѣкарскій ôтдѣлъ зъ своеи стороны для забезпеченя спокою, суспôльного безпеченьства и народного здоровля, предкладае санитарні средства для якъ найбôльшого ограниченя и уменьшеня поводôвъ до піятикъ: 1) заборонити закладанье шинкôвъ близько фабрикъ, заводôвъ и иншихъ центрôвъ, где збираеся робучій людъ; ограничити продажъ горячихъ напиткôвъ въ мѣсцямъ народныхъ проходôвъ и гулянь; заказати продажъ спиритуозôвъ малолѣтнымъ и неповнолѣтнымъ въ шинкахъ, трактирахъ, гостиницяхъ и другихъ подôбныхъ закладахъ пôдъ грозьбою утраты концесіи; 2) ôтъ кождого налогового и непоправного пяницѣ, руйнуючого и погубляючого свою родину, по переведеню докладиого дослѣду, ôтбирати малолѣтні дѣти и помѣщати ихъ въ домахъ пріютныхъ, закладахъ науковыхъ, робôтняхъ ремѣсничихъ и т. д.; 3) на жаданье жѣнки, терплячои черезъ піяньство мужа, безпроволочно выдавати ѣй цертификатъ на ôтдѣльне прожитье и свобôдну працю, а на жаданье мужа, терплячого черезъ піяньство жѣнки, безпроволочно увôльняти его ôтъ обовязку спôльного съ нею житя и удержуваня ея.

(Журналъ „Отечественныя Записки“), котрого редакторомъ єсть звѣстный сатирикъ кн. Салтыковъ-Щедринъ, получивъ ôтъ министра справъ внутрѣшныхъ друге остереженье за осмѣваньe и представлюваньe въ ненавистнôмъ свѣтлѣ существуючого порядку въ Россіи, за симпатіи до доктринъ скрайно-соціялистичныхъ и за выхвалюваньe французскихъ комунарôвъ.

Франція. Ухваленый палатою послôвъ проектъ закона противъ претендентôвъ перейшовъ до сенату дня 4 с. м. Сенатъ поручивъ сей проєктъ спеціяльнôй комисіи, складаючôйся зъ 8 членôвъ. Бôльшôсть комисіи спротивилася сему проєктови. На случай, еслибъ той проєктъ бувъ ôткиненый въ сенатѣ, то слѣдувалабы криза кабинету, котра булабы для Франціи тымъ прикрѣйшою, що президентъ кабинету Фалліеръ все еще хорый, та що Франція потребуе теперь здôбного министра справъ заграничныхъ зъ уваги на лондоньску конференцію въ справѣ дунайскôй. Президентъ республики Греви конферувавъ вже въ тôмъ дѣлѣ съ кôлькома мужами стану, але нѣкто не хоче приняти теки министерства справъ заграничныхъ передъ остаточнымъ полагодженьемъ внесеня о претендентахъ.

Сербія. Ôтношеня межи министерствомъ Пирошанаца а сербскимъ духовеньствомъ дуже заострилися, а то по тôй причинѣ. Сербскій министеръ вѣроисповѣдань, Новаковичь, занявся дѣломъ урегулѣваня ôтношень церкви до правительства, але вже въ початкахъ сего дѣла стрѣтивъ сильну опозицію зъ стороны митрополита Михаила, котрый по тôй причинѣ мусѣвъ уступити зъ митрополичого престола. По усуненю митрополита Михаила внѣсъ Пирошанацъ въ скупштинѣ проектъ о выборѣ митрополита такого, котрый бувбы на руку правительству. Скупштина приняла сей проектъ, але сербскі епископы не хотятъ єго потвердити. Опозиція (партія Ристича и радикалы) и агитація противъ министерства взмоглися, а положенье князя Милана и министерства дуже критичне.

(Князь Петро Караджорджевичь въ Цетиніи). Якъ звѣстно, родина Караджорджевичѣвъ маe великі претенсіи до сербского престола, а князѣ Обреновичѣ суть ѣй дуже противий и ворожй. Обреновичѣ обвиняютъ Караджорджевичѣвъ о участь въ нападѣ топчидерскôмъ, котрого жертвою упавъ князь Михайло Обреновичь; зъ тои причины теперѣшна пануюча родина дуже на нихъ розъярена. Недавно тому выѣхавъ Петро Караджорджевичь до чорногорскои столицѣ Цетиніи. Чорногорскій князь вразъ съ Чорногорцями принявъ єго дуже радо. Се не подобалося австрійско-нѣмецкому дневникарству, котре завсѣгды боронитъ справъ короля Милана, допускаючого вплывъ Австріи на Сербію. „Neue Freie Presse“ н. пр. уважае подорожь кн. Петра Караджорджевича за интригу противъ Сербіи и грозитъ ей враждою Австріи. Кн. Петро маe женитися съ чорногорскою княгинею Зоркою.

НОВИНКИ.

— **По случаю смерти нашого незабутного редактора бл. п. Володимира Барвѣньского** всѣ галицкі газеты рускі и польскі помѣстили обширнѣйшій некрологи Покôйного. Всѣ, навѣть найзавзятѣйшій противники, ударили чоломъ передъ праведнымъ характеромъ, передъ здôбностями, передъ безпримѣрно вытревалою працею нашого покôйного редактора. Вязанку газетныхъ ôтзывôвъ о бл. п. Володимирѣ Барвѣньскôмъ, подамо слѣдуючимъ разомъ.

— **Зъ Петербурга** одержали мы слѣдуючу телеграму: Петербургъ, 8 лютого: Przyjmijcie wyrazy współczucia z powodu śmierci Redaktora ś. p. Włodzimirza Barwińskiego. — *Redakcya „Kraju“*.

— **Зъ Стрыя** одержали мы на першу вѣсть о смерти нашого Володимира слѣдуюче письмо, котре доперва вчера доручила намъ тутешна почта: Яке враженье зробила на насъ вѣсть о смерти Володимира, перо не въ силѣ выказати! Поки-що задумаємъ выслати на похороны депутацію, а разомъ уладимо складку на памятникъ найвѣрнѣйшому сынови нещастнои, безталаннои неньки-Руси...

— **Ôтъ Рожнятова.** *Глубокою печалею огорнула* насъ вѣдомôсть о смерти бл. п. Володимира Барвѣньского! Найлучшій сынъ безталаннои Матери-Руси, найбодрѣйшій духъ, ставшій въ оборонѣ правъ руского люду, найинтелигентнѣйшій плекатель рôдного слова, оставляе насъ мовь сирôтъ, въ найкрасшôмъ вѣку гасне свѣтило народнои идеи! Най Єму Господь дасть вѣчный упокôй въ царствѣ своемъ!

— **Зъ Коломыѣ** наспѣвъ до насъ такій стишокъ:

На смерть Володимира Барѣньского.

Ой, зацвивъ Барвѣнокъ въ дубровѣ рôдненькôй
На втѣху, надѣю молодôй дѣвици...
Та дунули вѣтры, мовь слѣдъ студененькі,
И любый Барвѣнокъ звалили дъ землици!
И юна дѣвиця залялась слѣзами —
Прійдесь ей довго Барвѣнка чекати!...
Втиши свои слѣзы, йди лучше стежками,
Гляди Єго цвѣту... бо такъ велитъ Мати!

Въ Коломыѣ, дня 4 л. лютого 1883. *К. Ф.* П.

— **Въ подцѣ Вп. Родины Барвѣньскихъ** зайшли задля недосмотру кôректорского два важні пропущеня, котрі достерѣгши уважаемъ своимъ обовязкомъ на сѣмъ мисци доповнити. И такъ Родина высказала була свою подяку такожь п. редакторови Гиьевошеви за его сердечну промову на кладовищи и проф. Григорію Цеглиньскому за его дуже ревні заходы въ комитетѣ, котрый занимався похоронами.

— **Выдѣлъ тов. „Просвѣта“** на вчерашнôмъ засѣданю укôнституовався въ той способъ, що заступникомъ головы выбрано проф. Олександра Борковского, секретаремъ п. Володимира Левицкого, скарбникомъ проф. Петра Огоновского, економомъ проф. Володимира Шухевича, библіотекаремъ о. Касіяна Куницкого, а контрольоромъ п. Антона Горбачевского. Опôсля подѣлилися выдѣловій на два комитеты економично-администрацій-ный и литературный. До економично-администрацíйного комитету вписались: пп. Петро-Огоновскій, Шухевичь, о. Куницкій и Горбачевскій, а до литературного: пп. Омелянъ Огоновскій, Олександеръ Огоновскій, Борковскій, Ив. Белей, В. Левицкій, К. Левицкій. Ôтчитано съ пріятностею письмо ôтъ Русинôвъ зъ Керештуръ (зъ Банату), въ котрôмъ доносятъ, що за радою поданою въ книжочцѣ „Просвѣты“: „Що насъ губитъ“, засновали у себе товариство задаткове. На просьбу рѣшено запомочи ново устроене товариство книжочками „Просвѣты“. Надôслану о. В. Матюкомъ рукопись теоретичнои и практичнои науки спѣву, ухвалено передати проф. Вахнянинови до перегляду и рецензін. Постановлено обходити рокôвины смерти Шевченка музикально-декляматорскимъ вечеромъ и запросити до удѣлу иншій товариства. Въ складъ дотычного комитету делеговано пп.: Шухевича, Вол. Левицкого и Конст. Левицкого. Принято до товариства 19 новыхъ членôвъ и залагоджено кôлька дрôбнѣйшихъ справъ администраційныхъ. (Черезъ похибку друкарску опущено въ попередньôй згадцѣ про выборы „Просвѣты“, що головою выбрано дра Омеляна Огоновского, а до выдѣлу кромѣ тамъ наведеныхъ ПП. входитъ еще дръ Олександеръ Огоновскій, професоръ университету.)

— **Впреосв. митрополитъ Іосифъ**, якъ доносятъ зъ Риму, пріѣхавъ тамъ въ найлучшôмъ здоровлю, и на разѣ занявъ помешканье въ готелю D' Alibert. Кард. Симеонѣ и секретарь пропаганды монс. Кретонѣ заразъ предложили були ему, щобы замешкавъ въ греч. Заведеню, поки не осяде въ отвѣтнôмъ помешканю, однакъ Впр. митрополитъ для своихъ особенныхъ поводôвъ подякувавъ за тую щиру прислугу. Теперь Впреосв. мешкае in via della Scrofa ч. 22 пов. 3. Тѣшится найлучшимъ здоровьемъ, есть веселымъ и задоволенымъ. Всѣ настоятелѣ пропаганды оказуютъ для него якъ найбôльше поважанье и сердечне привязанье, а св. отець именувавъ его предсѣдателемъ комисіи для видаваня литургичнымъ книгъ рускихъ и славяньскихъ. На консисторіи, котра ôтбудеся передъ Великодными Святами одержитъ Впр. митрополитъ новый титулъ, котрый однакъ доси еще незвѣстный. На теперь маe коло себе Всеч. о. Николая Франко, греч. свящ. зъ Сицилiи, котрый во всѣмъ съ повною преданностею єсть ему до помочи. Въ сихъ дняхъ мавъ удатися до Риму до Высокопреосвященого дръ Іосифъ Комарницкій, щобъ тамъ позôстати яко єго капелянъ.

— **Въ львôвскôмъ судѣ карнôмъ** розпочалась позавчера розправа противъ Адольфа Решетыловича, адъюнкта судового зъ Коломыѣ, котрому прокураторія закидуе злочиньс. ошуканьства зъ §§. 197, 200 и 201 б. а. у. к. Трибуналъ: сов. Бялоскурскій предсѣдателемъ, Дрдацкій и Бушакъ вотантами; публичный обжалуватель дръ Жминковскій, защитникъ дръ Яцковскій, заступникъ пошкодованыхъ дръ Иванъ Добряньскій. Рѣчь таника: Бл. п. Мод. Хоминьскій, пенсіонованый совѣтникъ судовый, померъ дня 16 марта 1880 р. во Львовѣ и оставивъ спадщину въ загальнôй сумѣ 93.613 зр. 13 кр. Въ найденôмъ въ его помешканю тестаментѣ, писанôмъ по нѣмецки, стояло, що универсальною наслѣдницею покôйника назначена Анна Литиньска, сестрѣнниця покôйника, а на случай ей смерти сынъ тойжь дръ Иванъ Литиньскій. Кромѣ того записавъ покôйникъ 10.000 на стипендіи для своихъ сродникôвъ и поробивъ другій легаты. Въ два дни по смерти Хоминьского надôйшло до краевого суду цивильного запечатане письмо, въ котрôмъ находився другій тестаментъ бл. п. Хом., писаный по руски, где стояло, що попередный тестаментъ уневажняеся, а натомѣсть установляеся наслѣдниками маетку найблизшихъ сродникôвъ, съ тымъ застереженьемъ, що легаты, списанй въ попереднôмъ тестаментѣ, маютъ бути выповненй. Дня 24 вересня 1881 р. одержавъ судъ краевый поданье вразъ съ тестаментомъ, писанымъ по руски, въ котрôмъ бл. п. Хом. установляе наслѣдницею свого маетку Анну Литиньску, взглядно ей сына Ивана, котрій маютъ выповнити легаты, списанй въ першôмъ тестаментѣ, а кромѣ того выплатити сестрѣ покôйника Апольоніи Решетыловичевôй довгъ 3.000 зр., якъ такожь по 100 зр. кождôй дѣвчинѣ зъ родины покôйника. Прокураторія твердитъ, що оба послѣдні тестаменты сфалшованй и що фалшôвникомъ ихъ есть власне Адольфъ Решетыловичь, сестрѣнець покôйника. Розправа потревае кôлька днѣвъ.

— **Для людности Галичины**, потерпѣвшои елементарній нещастя, призначивъ бувъ Цѣсарь 10.000 зр. зъ скарбу державного на безпроцентовій пожички, зворотній въ трехъ рôвныхъ ратахъ, почавши ôтъ 1 сѣчня 1884. Зъ тои сумы удѣлила президія намѣстництва: 8 громадамъ пов. рогатыньского (Мартинôвъ новый и старый, Козары, Рôздвяны, Журавенко, Немшинъ, Ганôвцѣ и Поплавники) 3.000 зр.; громадѣ Дубôвцѣ въ пов. станиславôвскôмъ 1.500 зр.; громадамъ Тершакôвъ, Мосты и Монастырець въ повѣтѣ руденьскôмъ 2.000 зр.; громадамъ Довге и Невосѣлки съ прилученымъ Липа въ повѣтѣ товмацкôмъ 1.500 зр.; 12 громадамъ пов. жидачѣвского (Сулятычѣ, Любча, Володимирцѣ, Мельничь, Ляховицѣ подорожній съ прил. Демня, Межирѣчье, Волцнѣвъ, Баличѣ подорожній и зарѣчнй, Дубрôвка и Жирава) 1.500 зр. Яко беззворотну запомогу одержала громада Букавина въ пов. бобрецкôмъ 100 зр., а громады пов. бучацкого и бжеского по 400 зр.

— **Похороны бл. п. Шуйского**, ôтбулися вчера въ Краковѣ съ великою величавостею. Заразъ по смерти того ученого мужа зателеграфувавъ маршалокъ Зыбликевичь до гр. Стан. Тарновского, що выдѣлъ краевый ухваливъ похоронити бл. п. Шуйского коштомъ краю, зложити на его домовинѣ вѣнець и выразити сочувствіе родинѣ покôйного. Министеръ просвѣты телеграфувавъ до университету краковского, выражаючи свôй жаль по причинѣ такои страты для науки и ôтчины. Такожь ректоръ университету ческого выразивъ телеграфично свôй жаль по стратѣ славного ученого и патріота польского. Кромѣ того насипѣло много телеграмôвъ и зложено много вѣнцѣвъ. Польскі газеты помѣстили жалôбну згадку, хочь гдеякі зъ нихъ выразно зазначили, що съ политичными поглядами покôйника зовсѣмъ не годилися. На похороны явились зъ всѣхъ сторôнъ депутаціи и знаменитшій лиця; зô Львова були мѣжь иншими: маршалокъ Зыбликевичь, гр. Баденѣ, проректоръ университету дръ Пентакъ, дръ Ф. Костекъ и дръ Пилятъ. При вынесеню тѣла зъ дому промовлявъ презесъ академіи наукъ дръ Маеръ, а на цвинтари проф. Ст. Тарновскій, другъ покôйного, и ректоръ университету дръ Пельчаръ. Покôйный оставивъ вдовицю и кôлькоро дѣтей.

— **На авдіенціи у цѣсаря**, якъ доноситъ нинѣшна „Reforma“, бувъ дня 8 л. с. м. п. Поляновскій; авдіенція тревала такъ довго, що впала навѣть въ очи урядникамъ двôрскимъ. Цѣсарь п. Поляновского розпытутувавъ про ôтношеня рускі!...

— **Въ Празѣ** на горѣ Жишки повѣсився ученикъ рукавичничій Дрешлеръ, при котрôмъ найдено листъ, адресованый до родичѣвъ, где ôнъ пише, що яко членъ тайного союза, одержавъ наказъ, щобы убити директора праскои полиціи Стейкаля; не хотячи однакъ допуститися убійства, мусѣвъ повѣситися, позаякъ товаришѣ грозили ему смертею. Заряджено слѣдство.

— **(Дрôбній вѣсти.)** Громада Стоянôвъ за радою свого священика закупила ôтъ дѣдича лѣсъ за 18.000 зр. — Въ церквѣ св. Пятниць во Львовѣ украдено 24 зр. готôвкою, 5 шнуркôвъ дрôбныхъ а 1 шнурокъ грубшихъ коралѣвъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Антоній Штайнгетеръ, емеритованый управитель дôбръ князя Лихтенштайна, шуринъ сов. В. Ковальского, умеръ вчера вечеромъ во Львовѣ нагло на недугу серця въ 70 ôмъ роцѣ житя. Похоронъ ôтбудеся завтра о годинѣ 4-ôй вечеромъ. Покôйный, родомъ Нѣмець, ôдзначався дуже честнымъ и правымъ характеромъ. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **О Словарѣ малоруско-нѣмецкôмъ** проф. Е. Желехôвского помѣщае „Literarisches Centralblatt für Deutschland“ (редакторъ проф. дръ Jarncke) въ ч. 5. с. р. таку замѣтку: „Звѣстна рѣчь, що малоруцина належитъ до тыхъ словяньскихъ языкôвъ, котрі еще мало взято до строгого наукового розбору и дослѣду. При кождôй нагодѣ чути жалкованя, що нема доброи малорускои граматики и певного мадоруского словаря. Длятого витаємо радôстно першій словарь малоруского языка, котрый такъ практичнымъ цѣлямъ якъ и науковымъ вымаганямъ ôтповѣдае. Вже зъ першихъ выпускôвъ можна судити о вартости цѣлого дѣла. Авторъ сповнивъ свою задачу съ великôю пильностею и не безъ справности. Вытичивъ ôнъ собѣ цѣль зложити збôрникъ, по можности найповнѣйшій, малорускаго скарбу языкового, котрый маe зôбратися такъ зъ устъ народу якъ и зъ существуючои малорускои литературы. Правопись малорускои части єсть строго фонетична а буквы кирильско-гражданьскі (гражданка). Ту именно обстанову треба пôднести, бо черезъ ню служитъ тое дѣло и науково-языковымъ цѣлямъ. Розрôжненье межи г а ґ єсть однакожь злишне, бо такъ фонетичне значенье, якъ и вплывъ на передидучій звукъ єсть завсѣгды однакій. Звукомъ *и* заступлене єсть старобого. ы, а согласна *г* и *ґ* розличена. Булобы такожь добре, коли бы авторъ мѣсто *й* принявъ бувъ *j*. Старанно означаючи акценты держався авторъ майже всюда наголосу въ Галичинѣ звычайного. Бажаемо щобы удалося авторови дѣло тое такъ всѣмъ потрѣбне до кôнца довести, хотяй обстоятельства выдавництва суть певно тяжкі и трудні.“

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

(Справозданье тыждневе рôльничого банку.)

Въ торговли збôжемъ, мимо того що въ Новôмъ Іорку и въ Швайцаріи нотуютъ высші цѣны, торгъ заграничный не оживився. Чѣльна пшениця суха а тымъ бôльше червона и банатка знаходятъ купцѣвъ заграничныхъ навѣть по цѣнѣ высшôй нотованого курсу; гôрші гатунки ограничаются лишь въ торговли льокальнôй. За житомъ сухимъ незрослымъ попытуютъ. За ячменемъ пытаютъ лишь броварники, за границю не йде, бо мало доброго. За коню шину платятъ добре, але понеже ей мало, то не може розвинутися нею торговля.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали: о. Михаилъ Кордуба зъ Сушноі 65 кр., о. Юзычиньскій зъ Бориничь 5 зр., о. Стрыйскій зъ Фочи въ Босніи 5 зр.; Всч. о. дек. Л. Левицкій зъ Княжôвского ôтъ себе 1 зр., зъ складки въ церквѣ на Рôздво 2 зр., за що дирекція тои гимназіи складае щире „Спасибôгъ“!

— **На церковь въ Островѣ** жертвували: 1) Всч. о. Кон. Ченель зъ Кропивника и Кадобного ôтъ себе и ôтъ честныхъ своихъ прихожанъ 11 зр. 50 кр.; ôтъ церкви въ Кропивнику 1 зр. ôтъ церкви Кадобного 50 кр., всего разомъ 13 зр.; 2) Влад. Ф. Добряньскій, деканъ нижанковскій ôтъ себе 1 зр. 70 кр. ôтъ Лазуркевича зъ Дроздовичь 1 зр. 65 кр., ôтъ І. Ардана зъ Цыкова 1 зр. 65 кр., всего разомъ 5 зр.; 3) Дан. Котысъ зъ Лупкова 2 зр.; 4) Т. Ковальскій ôтъ честныхъ своихъ прихожанъ зъ Спасова и Первятичь и ôтъ себе 4 зр.; 5) Ч. Гриць Бракъ ôтъ себе и ôтъ братства зъ Любынѣ 4 зр.; 6) Всч. о. деканъ Мокряньскій ôтъ себе 60 кр., ôтъ о. Николая Кмѣти зъ Луки 1 зр., ôтъ Ил. Грушкевича зъ Опаки 1 зр., ôтъ Ст. Кишика зъ Опаки 1 зр.; ôтъ Пав. Левицкого зъ Ясеницѣ сольноі 2 зр., ôтъ Мих. Калимона зъ Билины 35 кр., ôтъ Мих. Созаньского зъ Броницѣ 30 кр., ôтъ Льва Гриневецкого зъ Быкова 50 кр., ôтъ Т. Хоминьского зъ Грушовои 30 кр., ôтъ Ан. Лужецкого зъ Лѣтинѣ 50 кр., ôтъ Сев. Поляньского зъ Мокрянъ 65 кр., ôтъ Юл. Билиньского зъ Нагуевичь 25 кр., ôтъ И. Дашкевича зъ Ступницѣ 50 кр., ôтъ братства церковного въ Воли якубовôй за участею О. Гарбиньского 3 зр., разомъ 12 зр. 28 кр.

За тѣ жертвы складаю въ имени братства церковного щиросердечну подяку, щобы Отець Небесный вынадгородивъ Вамъ за Вашй щирй датки и помôчь, яку моёй церквѣ дѣлаете.

Подяка.

Неумолима смерть забрала намъ 23 сѣчня с. р. найдорожшого Іосифа. Жена потеряла вѣрного друга, дѣти дорогого ôтця. Добрі сусѣды, пріятелѣ и знакомі приспѣли потѣшити насъ въ тяжкôмъ горю и ôтдати послѣдну прислугу бл. п. о. Іосифови, за що складаемъ Имъ найсердечнѣйшу подяку. Передовсѣмъ дякуемъ Пр. оо. а именно: о. декану В. Добряньскому зъ Сливницѣ за прекрасну проповѣдь въ церквѣ и за весь неутомимый трудъ; дрови Юл. Никоровичеви зъ Перемышля за трогательне слово надгробне; о. Л. Таворскому зъ Корманичь, о. І. Людкевичеви зъ Боршевичь, о. І. Лебединьскому зъ Германовичь, о. М. Ливчакови зъ Тисовы, о. П. Винницкому зъ Грушатичь, о. І. Хотинецкому зъ Коровникъ, о. З. Крвавичеви зъ Негрыбки, о. А. Децкови зъ Пралковець, о. М. Ясеницкому зъ Монастырця, о. И. Тунѣ зъ Замѣхова и всѣмъ прочимъ за ихъ трудъ при сумнôмъ обрядѣ похороннôмъ.

Горохôвцѣ, 9 лютого 1883.

Юстина Добряньска, жена покôйного;
Кипріянъ, Северинъ, Иларіонъ, Изидора, дѣти.

Курсъ львôвскій зъ дня 8. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	300 60	304 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 —	199 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лѣсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	23 50	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Ипвимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ куполу)

Учебникъ початковыхъ вѣдомостей
музики и спѣву.

Пôдъ такимъ заголовкомъ намѣряю сего року найдальше до рускихъ великодныхъ святъ выпечатати науку музики и спѣву. До сего кроку приневолили мене многи запытаня въ свѣта: чи нема якого учебника въ нашôмъ языцѣ. Думаю отже, що буде се дуже на часѣ, а дальше, если выдаю рôжни спѣвы нотами нового систему, тожь не ôтъ рѣчи булобы подати такожь пояснення тыхъ нотъ. Сей учебникъ буде обнимати около 10 листôвъ печатныхъ формату книжокъ для школъ народныхъ. Змѣстъ слѣдующій: вступъ, ноты, пятилинійный складъ, ключѣ, переносники (Versetzungszeichen, пôдвышникъ — Erhöhungszeichen, обнижникъ — Erniedrigungszeichen, ôтказникъ — Widerrufungszeichen), протяжнôсть тонôвъ (стойнôсть нотъ, точка-продовжниця, каблукъ, тактъ, даванье такту, павзы, темпо, выраженя и знаки змѣняючи темпо), сила тону (наголосъ такту, выраженя и знаки, якими зазначуеся натискъ на одинъ тонъ або цѣлу наступу тонôвъ), степенѣ, промѣжки (Intervalle), переверненье (Umkehrung) промѣжокъ, степенницѣ (Tonleiter, діятонична, ен наклоненье — Tongeschlecht, ладъ — Tonart, гласы церковни — Kirchentonarten, хроматична, ен гармонична), зазначенье ладôвъ, прикрасы музикальни, рôжни поясняючи знаки и скороченя при писаню нотъ, акорды самостôйни (первѣстни: тройзвôнъ — Dreiklang, септимовый и ноновый акордъ, похôдни акорды), случайни акорды (придержка — Vorhalt, выпередка — Vorausnahme, органный пунктъ — Orgelpunkt, перехôдницѣ — Durchgangsnoten), спôвзвучнôсть (Consonanz) и роззвучнôсть (Dissonanz), пôдготôвка (Vorbereitung) и розбôрка (Auflösung) роззвучностей. Додатокъ: вправы до спѣву: А) Промѣжки, Б) Пѣснѣ въ одинъ голосъ, въ два, въ три и чотыри голосы.

Выпечатанье сего учебника въ 1000 примѣрникахъ буде стояти надъ 400 зр.; на се маю капиталикъ 1.50 зр... Удаюся отже съ умыльною просьбою до П. Т. Родимцѣвъ-Русинôвъ, щобъ ласкаво спромогли мене предплатою и тымъ самымъ уможливили выданье учебника. Предплата така стоитъ на одинъ листъ печатный **7 кр.**; всѣхъ листôвъ почислено 10, отже на цѣлый примѣрникъ съ **5 кр.** на пересылку — **75 кр.** Половина доходу пôйде на „Бурсу для рускихъ дѣвчатъ“ въ Перемышли, тожь не посмѣю ограничити щедролюбивости Русинôвъ-патріотôвъ. Зброшурованый примѣрникъ о много дорожше буде стояти. Предплату прошу складати до 1 марця (н. ст.) на руки *Ивана Кипріяна, слухача IV-го року богословія въ Перемышли.*

ОБЩЕ РОЛЬНИО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареґстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае листы довôвы, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, куны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе почки** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевы вкладки:**

а) на **книжки надничны** по 6%,
б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6% 5% и 4%.

Заставничье ôтѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнны ректы, дорогоцѣнности, выробы фабричны и ремѣсничы и всякы предметы, маючицѣннôсть. (3—?)

Бюро Заведеня въ власôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, а I-ôмъ поверсѣ.

Курсъ збôжа

зъ дня 6 л. лютого 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	7	25	8	25
„ бѣла	7	25	8	60
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	25	6	—
Ячмѣнь	4	50	6	60
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	5	50	6	—
Горохъ до варки	7	50	10	—
„ паст.	5	—	6	25
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	13	—	15	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Льняна)	10	—	11	50
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	60	—	96	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

Нынѣшне ч-ло „Дѣла“ выдаемо въ 1½ аркуша.

„МЕРТВЇ ДУШЄ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во львовѣ, при Маріяцкôмъ плацу ч. 10, напротивъ готелю Лянга поручае, пôдъ гваранціею за доброту,

сѣмена ярины, сѣмена польни, цвѣтови и лѣсови, ржѣ, дерева овочеви, корчѣ, шпараги и т. и.

Цѣнники на желанье франко. (1—12)

На карнавалъ

Chapeaux claques (цилиндры складани) *тибетовы* 5·50 зр., *атласовы* 9 зр.
Рукавички *съ 1 гузикомъ* 1·10 зр., *съ 2 гуз* 1·20 зр.
Краватки *былы* по 25, 30, 35 и 40 кр., *атласовы* по 60 кр. и 1·20 зр.
Хустинки шовковы до фрака по 40, 85 кр., 1·10, 1·20, 1·30 и 1·60 зр.
Сорочки балевы по 1·80, 2, 2·50, 2·80, 3 зр.
Ковнѣрики по 25 кр.
Маншеты, пара 35, 40, 45 кр.
Скарпитки *кольоровы* по 25, 30, 35, 40, 50 и высше кр.
Кафтаники ôтъ поту (Schweissanger) по 60 и 75 кр.
Кальошѣ *высокы* 4 зр., *мѣлкы* 3 зр.
Перфумы по 20, 25, 30, 40, 50, 60 кр., 1, 1·20 зр.
Пастильки пахнючы до устъ, пушка 50 кр.
Вода кольоньска по 30, 50 кр и 1 зр.

поручаютъ
БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ
во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16. (4—5)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Августъ Шелленбергъ
Домъ банковый и контора вымѣны во Львовѣ
продае пôсля урядового курсу

ЛЬОСЫ чевоного креста.
Головна выграна
зр. 200.000 а. в.
3 тягненя рôчно.
Найблизше тягненье
1 мая.
Квиты поборовы на 5 тыхъ льосôвъ по 3зр. — на одинъ льосъ въ пятёхъ квартальныхъ ратахъ **по зр. 3.**

3% ЛЬОСЫ
заставныхъ листôвъ ц. к. упр. закладу кредитового земского.
Головна выграна
зр. 50.000 а. в.
6 тягнень рôчно.
Найблизше тягненье
15 лютого.
Квиты поборовы
въ 22 ратахъ мѣсячныхъ
по зр. 5.

Порученя зъ провинціи на тѣ льосы, квиты поборовы и **всѣ иншы вартны предметы** сповняются ôтворотною почтою.

Антика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофулячныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскы вина лѣчничы
признаны знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стокловa и Матея Якубовского ôтзначенѣ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльдженѣ и знаменитыми узнаня:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и первовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименованымъ професорами и лѣкарями за найлучшій признаный:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовы власны и **ЦУКОРКИ МХОВЫ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЫ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивы зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкы
власного выробу, неуступаючы жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину меншы фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французскы
власного выробу.
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновы выробы Зарга,
рôжны мыла, кремы глицериновы и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не было надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому зиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказаны неразъ самыми выздоровѣвшими)

ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ
въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ **Іоана Гоффа** солодовы вытворы, увѣнчаны 58 высокими ôтзначеннями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового **Іоана Гоффа**. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовы грудны бомбоны
(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского ливеранта до найбольшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его вынайденый и выробляваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо выпайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ недоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Môй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я параджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяцъ, то тѣло моѣ немовбы перемѣнилось; менѣ вôшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не было; розумѣесь, я дальше уживаю сеи курациі — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за его лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многи лѣта трудится для здоровля терплячôн людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостихъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючій поживный и скрѣпляючій средства.

Пирцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ лѣкарь региментовый.
правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа:

Цѣны 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляеся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кильо солодовои чоколяды I зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовы бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаеся.

Головны склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, ІІ. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Бохня:* І. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.), І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (7—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 12. Львôвъ, Вторникъ 1 (13) лютого 1883. **Рочникъ IV**

(Выходитъ во **Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы** кр[illegible] (вятъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркуш[illegible] кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Неодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на новъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Рôссіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Новй хмары.

I.

Ôтъ довшого вже часу зовсѣмъ выразно даютъ спостерѣгатися новй хмары, збираючйся надъ нашими головами. Маємъ на думцѣ ревнй заходы польскихъ шовинистôвъ около зрôвнанья календарѣвъ и сполученя рускихъ святъ съ латиньскими. О скôлько можемъ заключати въ рôжныхъ проявôвъ въ послѣдныхъ часôвъ, справа тая ведеся въ стороны Полякôвъ дуже енергично и прибирає щоразъ бôльшй розмѣры. На чолѣ тыхъ новыхъ шовинистичныхъ забагôвъ стоитъ звѣстный польскій дѣдичъ п. Станиславъ Поляновскій.

П. Поляновскій не ôтъ нынѣ вже узурпувавъ собѣ титулъ якогось опѣкуна чи протектора рускôго обряду и рускои церкви. Всѣ мы памятаємо выступленье п. Поляновского въ р. 1875 въ соймѣ при случаю дебаты надъ „Просвѣтою“. Тогды то п. Поляновскій прославивъ своє имя мѣжь Русинами, высказавши памятнй слова, що той Русинъ шизматикъ, котрый крестится три разы!... Тою своєю премудростею и ôыстротою умыслу п. Поляновскій тогды такъ заимпонувавъ Полякамъ, що они почали уважати єго и уважаютъ до нынѣ першимъ польскимъ опѣкуномъ и судією въ справахъ рускои церкви и рускôго обряду. Авторитетъ п. Поляновского въ тôмъ взглядѣ такъ великій у Полякôвъ, що по недавнôмъ, неспôдѣванôмъ именованю єго на члена палаты панôвъ, польскй газеты зовсѣмъ въ недвозначный способъ зазначили, що се именованье послѣдувало въ уваги на єго становище до справъ рускихъ, въ котрыхъ очевидно мѣстятся и справы рускои церкви и обряду. Мы зовсѣмъ не хочемъ такого толкованя перечити. Делегація польска въ Вѣдни потребуе такои авторитетнои силы, такого спеціялиста въ справахъ рускихъ... Колиôъ мы навѣть въ початку були невѣрными Томами зô взгляду на интенціи польскои делегациі въ тôмъ дѣлѣ, то въ послѣдныхъ дняхъ пересвѣдчилибы насъ вѣденьскй телеграмы въ польскихъ дневникахъ о авдіенціи п. Поляновского у цѣсаря. „Nowa Reforma“ зазначуе, що на авдіенціи, тревавшôй такъ довго, що ажь впала въ очи придворнымъ урядникамъ, цѣсарь розпытувавъ п. Поляновского о рускихъ справахъ въ Галичинѣ, а именно скажемо словами „N. Reform-ы“: „czy daje si[illegible] spostrzegać jaki zwrot?“ Яку ôтповѣдь давъ на тоє п. Поляновскій, нѣгде, розумѣесь, не можемо и не будемо могли вычитати.

Певна рѣчь, що п. Поляновскій маючи великй пляны, уживае всѣхъ можливыхъ и могучихъ вплывôвъ, щобы ихъ перевести въ дѣло. Але не така то легка рѣчь ôтняти цѣлому народови єго дороге батькôвске наслѣдіе, а накинути ему противъ єго волѣ свою рѣчь, народови чужу. Така поневольна обмѣна може довести до непріятныхъ и небезпечныхъ наслѣдствъ. Се дуже добре розумѣе той, кто стоитъ троха подальше безпамятного, шовинистичного розгону и глядитъ на задній колеса, — т. е. австрійске правительство. И справдѣ, въ однôй польскôй часописи лучилось намъ подыбати — що правда, не дискретне — выявленье стану сеи справы. Недискретный выявитель говоритъ, що правительство не показуе великои охоты заразъ на перше слово п. Поляновского нѣ зъ сего, нѣ зъ тото рôвнати календарѣ, касувати рускй свята и т. п., не почувши волѣ руского народу, котрого се все безпосередно дотыкаѣ. Въ виду такого становища правительства, — выявляе дальше авторъ, — потрѣбно постаратися, щобы Русины самй, руске духовеньство, рускій народъ просили о зрôвнанье календарѣвъ и святъ... Въ такôмъ случаю правительство буде мати розвязанй руки, а п. Поляновскій буде стояти въ очахъ Русинôвъ въ роли Пилата — и въ додатку еще буде смѣятися въ кулакъ.

Таку тактику, яку выявивъ намъ недискретный втаємниченый, мы давно вже ôтгадували зъ поступованя самого п. Поляновского. Щобы утвердити свою повагу яко протектора рускои церкви, завѣрити руске духовеньство о своєй „щирости“ и приєднати єго для своєи особы а въ дальшôй линіи и для своихъ плянôвъ, — п. Поляновскій передъ кôнцемъ поточнои соймовои сесіи минувшого року поставивъ звѣстне внесенье о основаню двохъ крылошаньскихъ посадъ, дотованыхъ въ краєвого фонду. Не входячи въ meritum самого внесеня, мы лишь позволимъ собѣ догадуватися, що оно було поставлене для однои демонстраціи, бо може п. Поляновскій, такъ якъ мы, мôгъ предвиджувати, що соймови не стане часу при навалѣ стôлько важныхъ и конечныхъ до залагодженя справъ взяти пôдъ дебату и залагодити єго внесенье. Ба, що бôльше. Щобы надати п. Поляновскому бôльшого нимбусу яко протекторови рускои церкви, польскй газеты почали розголошувати, що п. Поляновскій одержавъ ôтъ рускихъ священикôвъ письма съ заявленями признательности и подяки за своє внесенье. Коли мы позволили собѣ тогды усомнитися о правдѣ тыхъ писмъ, nota bene (ôтъ „рускихъ священикôвъ“) въ числѣ многôмъ, — тогды „Gazeta Narodowa“, щобы насъ переконати, помѣстила одно-одиноке письмо о. Модеста Зарицкого въ Жовчева. Мы, признаємось, увѣрили були „Gaz. Narodow-ôй“ и п. Поляновскому, бо, сказано, „чорне на бѣлôмъ“ переконуе. Нынѣ жалуємъ нашои легковѣрности. Бо ôтъ недавно одержали мы ôтъ о. Модеста Зарицкого поясненье въ тôмъ дѣлѣ и наведемъ єго дословно: „Єслибы ч. Редакція на пôдставѣ факту, що подяка дотычила личности, занимаючои негативне становище въ справѣ рускôй, о менѣ неприхильный судъ выдати хотѣла, въ такôмъ случаю примѣчаю, що кореспонденція моя була выключно тôлько актомъ куртоазіи (sic!) за внесенье, о сколько оно стремѣло до пôднесеня (?) религійно-уніятскои справы, що речена кореспонденція помимо моєи волѣ и вѣдомости була въ печатана въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ и що мою гадку въ ви цѣлости не содержитъ!“

Всѣ тй пôдходы еще минувшого року выявляли тактику п. Поляновского и єго товаришѣвъ. Теперь, якъ ходятъ слухи, маючй за собою признаки достовѣрности, п. Поляновскій має заходитися около заснованя въ рускôй части Галичины великои агитаціи въ користь своихъ плянôвъ. По цѣлôмъ краю маютъ бути вплывовыми людьми обсадженй екпозитуры, котрй маютъ дѣлати въ мысль тактики: „не мы, польскй шовинисты, але рускій народъ самъ проситъ правительство краєве и державне о зрôвнанье календаря и святъ.“ Покищо не знаємъ нѣчого подрôбнѣйшого о тôй цѣлôй организаціи, держанôй очевидно въ тайнѣ, и заждемъ, поки тайна не станеся явною. На теперь мы можемо тôлько сказати, що передвступна агитація въ тôмъ дусѣ ведеся въ польскôмъ дневникарствѣ краєвôмъ и заграничнôмъ.

Парляментарна коррупція.

(Криза въ нашôй суспôльнôй недузѣ.)

I.

Не такъ то еще дуже давно, коли покôйный редакторъ „Дѣла“ Володимиръ Барвѣньскій пôднѣсъ голосъ и высказавъ то, що всѣ доси чули, а до чого нѣкто не хотѣвъ признатися: „мы хорй и то дуже хорй“. Недуга наша суспôльна поступае чимъ разъ дальше, розвиваеся скоро въ рôжныхъ направленяхъ и щоразъ страшнѣйшй показуе симптомы.

Въ споду середъ селяньства и дрôбного мѣщаньства лихва, лицитаціи, довги банковй, повѣни руйнуючй всю працю, темнота, баламутство и розстрôй въ дѣлахъ громадскихъ и податковыхъ, коррупція та индиферентизмъ въ дѣлахъ выборôвъ. Въ горѣ недбальство на нужды народнй, погоня за выскомъ, за егоистичными цѣлями — чижь се не страшнй симптомы загальнои, матеріяльнои и моральнои недуги нашои? А все те прикрыте плащемъ широкихъ, патріярхальныхъ або и либеральныхъ фразъ о добрѣ народа, о посвященю, о высокôй политицѣ и будучности державы. Страшно и тяжко робится на души, коли вдумаешся въ тую неприглядну картину, въ тую „торговицю житя“, где продаеся и купуеся найбольши святощѣ людского существа.

Вѣдома вже читателямъ „Дѣла“ въ головныхъ нарисахъ скандальна справа послôвъ Каминьского и Вольского, котра въ послѣдныхъ дняхъ есть головнымъ предметомъ розмовъ, статей, телеграмъ, дописей, розправъ парляментарныхъ и интерпеляцій. Справа се такъ важна принципіяльно, такъ характеристична для нашого часу и устрою суспôльного, такъ важна особливо для насъ Русинôвъ тымъ моральнымъ свѣдоцтвомъ, яке выставляе верховодячôй у насъ партіи польскихъ шовинистôвъ и великихъ панôвъ, що мы уважаємъ конечнымъ заняти увагу читателѣвъ цѣлымъ ѣи ходомъ и всѣми переходами. Матеріялу до того нагромадилось въ послѣдныхъ дняхъ такъ

ГДЕЩО ПРО ЛЬВÔВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ

и про триразовый приѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрійчукъ*.)

Хочь нынѣшна столиця нашого краю знаходилася въ часахъ першого подѣлу Польщѣ въ дуже нужденнôмъ станѣ, всежь таки узнала Австрія Львôвъ, а не яке инше галицке мѣсто, осередкомъ краю и призначила єго на резиденцію губернатора. Дялися були тогды вправдѣ чути голосы, щобы заложити столицю гдеинде, въ якôмъ мѣстѣ, котре бôльше лежитъ въ серединѣ краю, н. пр. въ Тарновѣ, але ôтъ тои гадки ôтступлено разъ тому, що Львôвъ бувъ таки найбôльшимъ мѣстомъ королевства Галичины и Володимиріи, а по другe, що за нимъ, яко за давною княжою столицею, промовлявъ взглядъ на историчну традицію.

Якъ вѣдомо, присунула до Галичины въ слѣдъ за австрійскими войсками цѣла хмара урядникôвъ, промысловцѣвъ, купцѣвъ, ба навѣть всякихъ шпекулянтôвъ и вѣтрогонôвъ. Були то самй Нѣмцѣ, по бôльшôй части люде безъ ôтчины, безъ вѣры а навѣть безъ найменшои знаємости нашого краю и людей; мало було у нихъ наукъ, за те бôльше було доктринерiи, мало правости, а бôльше зарозумѣлости и гордости, що то они доперва принесутъ краєви щастье и введутъ въ розстроєный политичный и суспôльный организмъ ладъ и порядокъ. Тй зайды приходили сюды съ порожными кишенями, але съ товстыми декретами за пазухою; по бôльшôй части були то пройдисвѣты безъ характеру, що приходили збогачуватися; чуючи за собою силу, а привыкши вже въ горы уважати Галичину за край медведѣвъ, за кусень Азіи, котрый имъ поручено просвѣтити, руководилися они лише самолюбствомъ и егоизмомъ, и такъ завели тй надѣѣ, якй въ нихъ покладавъ такъ цѣсарь и губернаторы, якъ и самъ край, котрый ôтъ нихъ дожидавъ безсторонноі и всесторонноі опѣки и полагодженя невыносимыхъ суспôльныхъ ôтношень. Кождый зъ нихъ мавъ свои внесеня и теоріи, котрыми бажавъ край переобразити и ущасливити; одинъ доносивъ на другого у высшихъ властей; самй они соблазняли народъ, зневажаючи тй самй уставы, котрй Вѣдень на ихъ внесеня оголошувавъ, а въ кôнци учинився такій розстрôй и такій хаосъ, що ситуація въ краю погоршилась еще бôльше, якъ тое було въ послѣдныхъ рокахъ Рѣчи-посполитои, бо до давныхъ непорядкôвъ и до давного зôпсутя прибуло еще одно, котре ширила тая найгôрша въ свѣтѣ бюрократія. Зъ однои стороны величались тй Нѣмцѣ своимъ псевдолиберализмомъ, котрый называли поступомъ, и перехвалювались, що своими енцикльопедичными вѣдомостями и пустыми теоріями учинятъ Галичину найщасливѣйшимъ краємъ въ Австріи, а въ другои ширили розпусту, давали перекуплюватися, спріяли тому и рѣшали справы въ користь того, кто бôльше заплативъ, шпѣгували себе взаимно и очернювали одинъ другого та высаджувалися зъ посадъ. Дѣдичѣ презырали тыхъ „швабôвъ“, хлопы ихъ не любили и боялися, лишь жидамъ було съ ними добре. Загаломъ належала бôльша ихъ часть до тыхъ людей, що то въ нихъ одинокимъ идеаломъ власна користь, ôтчина ubi bene, честь въ кишени, а безвстыднôсть щитомъ. Навѣть лѣпшй зъ нихъ, а до тыхъ почисляємъ авторôвъ, зъ котрыхъ черпаємъ вѣсти до сеи розправы — не були вôльнй ôтъ тыхъ прикметъ, а одинъ въ нихъ, Фесльеръ, хвалится навѣть въ своєй простотѣ, що кôлькома наворотами доносивъ тайно до Іосифа II. на своихъ товаришѣвъ.

Мы помѣстили на чолѣ нашои розправы нарочно сихъ кôлька слôвъ про тыхъ першихъ урядникôвъ нѣмецкихъ въ нашôмъ краю, щобы читателѣ не дивувалися, коли ихъ ударитъ цинизмъ въ тыхъ уступахъ, котрй жильцемъ будемъ переводити зъ нѣмецкого. Примѣчаємъ однакъ, що мы лишь тй мѣсця подамо, котрй суть цѣкавѣйшй и не грѣшатъ такъ дуже грубымъ цинизмомъ и неприличнымъ розмазуваньемъ бруду.

„Львôвъ“ — пише безименный авторъ книжки, выданои въ Липску въ р. 1786 пôдъ заг.: Briefe über den itzigen Zustand von Galizien*) — лежитъ въ глубокôй долинѣ, оточеный зъ всѣхъ сторôнъ горами и горбками. Выглядъ по-за мѣсто замкненый, але ôнъ есть тымъ красшій и незвычайно занимаючій, коли поглянемъ зъ околичныхъ горбôвъ на саме мѣсто. Оно взносится повабно въ кôтлинѣ съ своими высокими вежами и церквами, съ своими будынками, стиснеными тѣсно къ собѣ, и ôтбиваеся красно дивною мѣшаниною формъ

*) Кромѣ сеи книжки ужито до сеи розправы еще слѣдуючй: Dr. Fessler's „Rückblicke auf meine siebzigjährige Pilgerfahrt“ von Prof. Fr. Bühlau. Leipztg 1851; „Kaiser Josef II“, von Johann Wendrinsky, Wien 1880; „Kaiser Joseph II und Leopold II“ von Dr. Albert Jäger 1867; „Historya miasta Lwowa“ przez X. Ign. Chodynickiego, Lwów 1829. — Пôсля Ходиницкого числивъ Львôвъ въ р. 1785 лише 25.000 мешканцѣвъ; въ два лѣта пôзнѣйше, т. е. 1787 взросла людность на 32.000 м.

и розмаитостею малого и великого, старого и нового, правильного и неправильного и своими пестрыми рядами, котрй продовжаются въ перепективѣ то въ простыхъ, то въ кривыхъ або и въ округлыхъ линіяхъ. Все выглядае величаво и маестатично. Съ тымъ всѣмъ лучится другій, еще бôльше занимаючій образъ. Передмѣстя представляются доокола мовьбы образъ, наложеный самыми яркими красками. Доокола палаты, церкви и монастырѣ на перемѣну съ пріятными городами, добре удержаными и засаджеными рôжнородными деревами и ростинами. Дуже добре ôтбиваютъ ôтъ того низькй хатки и непоказнй будки, а где ихъ бôльше нагромадилося при купѣ, або где повысувалися такй сѣльскй будынки ажь по пôдъ скалы, горбы, горы або лѣсы, то вже и не шукай нѣчого красшого. Природа сама заложила на тыхъ горбахъ, мовьбы на оказъ, найкрасшій городъ. Тутъ паде око разъ на лысй, пѣсковй горы и стрômкй горбки, то на убоча терасъ, вкрытыхъ цвѣтами, травою и гаями, то знôвъ на лѣсы сосновй и березовй, а еще дальше дрѣмаютъ величезнй, поважнй дубровы, котрй губятся ажь гдесь въ далекôй синявѣ пôдъ голубымъ небомъ, сказавбысь, що якійсь мудрый городникъ звѣвъ всѣ тй красоты въ одинъ ладъ и гармонію.“

„Найкрасшій оглядъ на мѣсто представляеся зъ горы замковои; имя своє носитъ тая высока и стрômка гора ôтъ старого замку, котрого тамъ вже теперь нема. Зъ одного боку розпростерлося по пôдъ тую гору цѣле мѣсто съ околицею, а зъ другои розкотилася, мовь великій, цвѣтами засыпаный зѣльникъ, дуже гарна долина, котрои кôнця навѣть не можна добачити. Все тутъ знайдешь, що лише рай мати може, все красуеся передъ окомъ въ своєй

богато и такъ рôжнородного та часто съ самымъ собою суперечного, що карный судъ, пôдъ котрого руку съ кôнцемъ минувшого тыждня поступила цѣла тая справа, буде мати певно не мало роботы, поки дôйде ладу въ тôй мѣшанинѣ суперечныхъ вôзнань, фалшивыхъ свѣдоцтвъ, инсинуацій та пôдозрѣнь. Постараємось ту предложити нашимъ читателямъ головнѣ въ тыхъ матеріялôвъ, якѣ доси були напечатанѣ, надѣючись тымъ способомъ дати имъ живый образъ цѣлои справы.

Дѣло, якъ вѣдомо почалось въ статіи, замѣщенои въ берлиньскôй биржевôй часописи „Börsen-Courier“, котрои содержанье було слѣдуюче: Посолъ дръ Каминьскій выточивъ предпріємцеви галицкои желѣзницѣ трансверзальнои, баронови Шварцови, процесъ цивильный о выплату 625.000 зр. титуломъ умовленои 3% провизіиôтъ цѣлои сумы, яку признано бр. Шварцови на кошты будовы тои желѣзницѣ, выносячѣ несповна 21 миліонôвъ зр. Будову желѣзницѣ трансверзальнои ôтдано въ липню 1882 року до публичнои пертрактаціи офертовои. Въ мотивахъ свого позву п. Каминьскій каже: Въ грудню 1881 запевнено въ дорозѣ уставодавчôй будову галицкои желѣзницѣ трансверзальнои, выносячои 407 кильометрôвъ довготы. Въ дотычныхъ справозданяхъ комисій парляментарныхъ кладено натискъ на то, що будова ѳи мае бути доконана въ власнôмъ зарядѣ державы, а въ всякôмъ случаю черезъ подѣлъ линіи на малѣ льосы для частковыхъ предпріємцѣвъ, такъ якъ се сталося съ желѣзницею арлетаньскою, але въ жаднôмъ случаю не черезъ генерального предпріємця, бо системъ будовы малыми льосами оказався лѣпшимъ. Противъ тыхъ выводôвъ въ радѣ державнôй нѣкто не выступавъ. Въ лютôмъ 1882 р. два посередники, Ширмеръ и Гавзеръ (сей послѣдный въ заводу инжинеръ) споводували п. Каминьского вôйти въ зношеня съ бр. Шварцомъ въ тôй цѣли, щобы мимо поглядôвъ высказаныхъ въ комисіяхъ рады державнои будова желѣзницѣ трансверзальнои ôтдана була бр. Шварцови въ генеральне предпріємство. П. Каминьскій описуе дальше свои ненастанѣ, неутомимѣ заходы, щобы своими вплывами личными и вплывами своихъ пріятелѣвъ въ компетентныхъ сферахъ урядовыхъ выробити опинію користнѣйшу для генерального предпріємства. Такъ само старався ôнъ о переиначенье опиніи публичнои въ Галичинѣ, котра въ початку була противна генеральному предпріємству, такъ що въ кôнци розписано оферты справдѣ для генерального предпріємства. Ходило тогды о то, щобы Шварцъ мôгъ подати якъ найкористнѣйшу оферту безъ значного обниженя цѣны. Въ тôй цѣли Каминьскій за стараньемъ згаданого инжинера Гавзера доставивъ Шварцови средствъ техничныхъ. Гавзеръ объѣхавъ просторонь, куды мав ити желѣзниця, и зôбравъ не тôлько всѣ потрѣбнѣ даты, але дôзнався такожь, якѣ порученя дала була дирекція правительственныхъ желѣзниць своимъ инжинерамъ що до заховаця взглядомъ конкурентôвъ до будовы, и дôзнався такимъ способомъ, котрѣ вспôвконкуренты пріятнѣ правительству, отже небезпечнѣ для Шварца. Такими небезпечными конкурентами показались: фирма Кнаверъ и Гросъ, а такожь Фрелихъ фонъ Фельденъ. Особливо тая послѣдна фирма мала подати дуже обнижену оферту въ замѣнъ за гдеякѣ важнѣ улекшеня въ будовѣ, а именно 350 будокъ стражничихъ мало бути выставленыхъ въ дерева, число торôвъ стаційныхъ менше и т. д., що дае заощады около 600.000 зр. На пôдставѣ тыхъ информацій за радою п. Каминьского и инжинера Гавзера рѣшився Шварцъ фирму Кнаверъ и Гросъ запросити до спôлки, що й справдѣ сталося, а взглядомъ фирмы Фрелихъ заховати тую тактику, що пертрактацію о згаданыхъ улекшенях будовы ôтложено ажь до того часу, коли оферта буде порѣшена, черезъ що Шварцъ мôгъ подати оферту о ½ миліона высшу ôтъ Фрелиха а мимо то, чи властиво при помочи Каминьского, одержати предпріємство за гуртову цѣну 20,950.000 зр.

Єще въ цвѣтню 1882 р. Шварцъ черезъ свого директора Стикса, а взглядно черезъ ѳго повномочника Гавзера обѣцявъ п. Каминьскому 3% сумы коштôвъ будовы, ѳсли одержитъ предпріємство. Безпосередно по рѣшеню офертъ директоръ Стиксъ и правный дорадникъ Шварца, дръ Едляверъ обѣцяли выплату приреченои провизіи въ найôлизшихъ днях. Самъ Шварцъ при случайности звороту певнои третои особы лично ôтвѣдавъ Каминьского въ ѳго помешканю и вручивъ ѳму на рахунокъ претенсіи 3.000 зр., просячи ѳго, щобы съ ликвидацією прочои сумы здержався ѳще кôлька днѣвъ, поки въ Вѣдня не прибудутъ гдеякѣ другѣ особы, маючѣ участь въ предпріємствѣ. Швидко опôсля въ вѣденьскôмъ „Банку для краєвъ коронныхъ“ вложена зôстала належачася Каминьскому сума 625.000 зр. пôдъ титуломъ „Vorauslagen“. Але ôтъ тои хвилѣ бр. Шварцъ наразъ змѣнивъ свое поступованье съ Каминьскимъ. Насамперед заявили репрезентанты Шварца ѳму, що буде мусѣвъ згодитися на певнѣ потрученя, а въ кôнци зовсѣмъ ôтмовили ѳму выплаты, предкладаючи тôлько 25.000 зр. ôтчѣпного, на котре Каминьскій не приставъ. Що сталося съ сумою депонованою въ банку, сего не знати, — здаєсь, що она зôстала роздѣлена мѣжь особы, не маючѣ до неи нѣякого права.

Таке було содержанье статіи въ „Börsen-Courier-ѣ“. Першимъ наслѣдствомъ ѳи було то, що Каминьскій того самого вечера, коли ся часопись появилася въ Вѣдни, поспѣшнымъ поѣздомъ выѣхавъ зъ Вѣдня и телеграфично на руки президента Смольки зложивъ свôй мандатъ посольскій. Польске „Koło poselskie“ заразъ того самого вечера зôйшлось на нараду и особливо остро выступило противъ посла Вольского, котрый яко правный защитникъ Каминьского, внѣсъ позовъ ѳго суду цивильного. Вольскій старався скiти въ себе отвѣчальнôсть, твердячи, що ôно сеи справы зовсѣмъ не вмѣшаный, що ивъ ту яко адвокатъ а не яко посолъ, — предложивъ „Koł-u“ пакетъ съ копією позивныхъ листами Шварца, домагаючись, щобы найно выбрана комисія „Koła“ розслѣдила се до и предложила „Koł-u“ свое ореченье. Але чекаючи того ореченя, Вольскій заразъ другій день рано такожь зложивъ свôй мандъ. Вечеромъ комисія здала справу зъ своихъ послѣдôвъ и на ѳи пôдставѣ „Koło“ ухвалилощо „гдеякѣ въ позвѣ наведенѣ чинности выченье позву черезъ п. Каминьского а такожьго уложенье и внесенье де суду черезъ п. Воского тяжко ухибляютъ становищу членôвъ Koła“ польского и оскорбляютъ достоинысть репрезентаціи краєвои“.

Се були першѣ публичнѣ кки, якѣ зробила тая справа. Зъ того, що альше буде, показуеся, що содержанье позвуКаминьского (доси въ цѣлости не оголошеног въ берлиньскôй газетѣ подане було не зоѣмъ вѣрно. Попередъ всего кождого знаючого праву трансверзальнои желѣзницѣ застановивъ фактъ, що будьтобы Каминьскій коли небуд „старався о переиначенье опиніи публичнои ь Галичинѣ, котра въ початку противна була енеральному предпріємству“. На опинію пуличну, якъ звѣстно, вплываеся газетами або рошурами,— а предсѣжь въ Галичинѣ не буо нѣгде нѣчого печатаного, що промовлялоы за Шварцомъ, — тымъ менше, що маѳбы пôдписъ Каминьского. Такои нѣсенѣтницѣ тай то ѳще кидаючои на него самого зле свѣло, Каминьскій, яко правникъ, чей же не мôгъ написати въ своѣмъ позвѣ. Такъ само не мôгъ Каминьскій въ своѣмъ позвѣ написати, що старався своимъ и своихъ пріятелѣвъ вплывомъ въ компетентныхъ сферахъ выробити опинію користнѣйшу для генерального предпріємця, нѣжь для частковыхъ. Ôтповѣдь министра торговлѣ бр. Пино на интерпеляцію въ тôмъ дѣлѣ, внесену до рады державнои, показуе намъ, що правительство само, безъ якихъ небудь посторонныхъ вплывôвъ, склонилося за генеральнымъ предпріємцемъ, а то разъ задля того, що кошты ухваленѣ на тую будову були за [illegible] частковыхъ предпріємцѣвъ прійшлось бы було обтяжити скарбъ державный бôльшими выдатками, а по друге для того, що правительству ишло о скоре выкôнченье будовы, котрого бôльше можна надѣятися тамъ, где одинъ предпріємець веде дѣло, нѣжь тамъ, где ихъ богато. Правда, выводы тѣ не выдержуютъ строгои критики и не вдоволили рады державнои, котра майже одноголосно ухвалила выбрати осôбну комисію парляментарну съ обширными повномочіями для остаточного розъясненя сеи справы; майже одноголосно, якъ пише „Neue freie Presse“ выразила министерству свое вотумъ недовѣрія,— але для насъ тутъ важный тôлько той одинъ фактъ, що министерство иниціятиву въ рѣшеню за однымъ генеральнымъ предпріємцемъ бере на себе, и що затымъ знимае въ Каминьского пôдозрѣнье, якобы ôнъ якими небудь вплывами въ боку перефорсувавъ тое власне рѣшенье въ интересѣ Шварца.

Такъ само неяснымъ и попутанымъ выдаѳсь и те, що каже вытягъ въ „Börsen-Courier-ѣ“ о услугахъ, якѣ высвѣдчивъ Каминьскій Шварцови. Говорится тамъ о пôдмозѣ техничнôй и о усуненю спôвконкурентôвъ. Що до першои, то звѣстно, що Каминьскій бувъ першимъ въ Галичинѣ чоловѣкомъ, котрый пôднявъ мысль збудованя желѣзницѣ вшоперекъ Подôля, въ Станиславова до Гусятына. Для зреализованя тои мысли мавъ ôнъ (задовжившися) самъ постаратися о зôбранье потрѣбныхъ датъ, плянôвъ и кошторысôвъ. Тая вступна робота инжинерска, котра мала коштувати ѳго приватно около 10.000 зр., була першою и головною пôдставою до обчисленя всѣхъ коштôвъ будовы и для кождого предпріємця тои будовы мусѣла бути дуже цѣннымъ матеріяломъ. Колибъ отже Каминьскій рѣшився бувъ тѣ матеріялы продати Шварцови, то въ тôмъ ѳще не булобы нѣякои ѳго вины. Инша рѣчь съ усуненьемъ конкурентôвъ. Якъ мôгъ Каминьскій вывѣдатись о ихъ офертахъ, (впрочѣмъ статя „Börsen-Courier-a“ говоритъ тутъ о Гавзерѣ не о Каминьскôмъ), въ Börsen - Courier“ нема ôтповѣди. Зъ всего того видимо, що статія тая не дае вѣрного понятя о позвѣ Каминьского, а затымъ и о цѣлôй справѣ Каминьскій contra Шварцъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*На ôтбутôй недавно спôльнôй конференціи*) австрійскихъ и угорскихъ министрôвъ пôдъ проводомъ цѣсаря ухвалено будувати желѣзницю черезъ Карпаты зъ Стрыя до Мункача. Будова маѣ тревати 2—3 роки.

(*Въ австрійскôй политицѣ*) цѣлый минувшій и сей тыждень на першôмъ плянѣ справа пп. Каминьского и Вольского. Въ цѣлôй австрійскôй прасѣ, въ клюбахъ посольскихъ, въ комисіяхъ, въ палатѣ послôвъ тая справа толкуеся яко перш[illegible]. На нишôмъ мѣсци подаемъ обширнѣйше представленье сеи справы, котрою занимаеся теперь ажь три трибуналы: вѣденьскій судъ карный, комисія дисциплинарна въ министерствѣ торговлѣ и парляментарна комисія слѣдча. Тая послѣдна ухвалена на внесенье лѣвицѣ (подане въ 11 ч. „Дѣла“). За внесеньемъ лѣвицѣ голосувала симъ разомъ цѣла палата; п. Грохольскій въ имени Полякôвъ съ болемъ серця просивъ всѣ клюбы правицѣ, щобы голосували за выборомъ слѣдчои комисіи. „Czas“ уважае се дуже неполитичнымъ актомъ. Зъ стороны централистôвъ промовлявъ въ тôй справѣ дръ Копшъ. Прокураторскимъ тономъ обжаловувавъ въ своѣй бесѣдѣ правительство, именножь министра торговлѣ, бар. Пино. Дуже некористне враженье зробило на правицю се, що бар. Пино не ôтповѣвъ Коппови въ оборонѣ своѣи нарушеной чести

величности и повнотѣ: нивы и збôже, що угинався пôдъ хлѣбомъ, пестрѣ и товстѣ сѣножати, ставы, похожѣ на озера, лѣсы а ѳще дальше пустарѣ и безконечный оглядъ. Якъ часто ходивъ я на тую гору, якимъ одушевленьемъ палало кождымъ разомъ моѳ молоде серце! Не одну годину пересидѣвъ я на вершку тои горы; передъ моѳю душею пересувалися образы всемогучости, я задумувався тогды надъ людьми, надъ самымъ собою, надъ сотворѣньемъ и надъ Сотворителемъ, я бувъ тогды найщаслившій!“

„Саме мѣсто доокола обведене валами и двома ровами. Вывышенôсть межи обома ровами придаласьбы дѣйстно дуже добре до проходôвъ, колибы внутрѣшный рôвъ не бувъ переповненый болотомъ, цѣлыми купами навозу, гидкою намулою и всякими нетечами. Зъ ôттамъ взносятся понадъ мѣсто, особенно на веснѣ и въ осени, дуже вонячѣ и небезпечнѣ выпары, а якъ здаѳся, ѳсть вода львôвска власне въ тои причины нездорова и шкôдлива, що мокра и грязка земля въ тôмъ глубокôмъ ровѣ втягае въ себе тѣ гніючѣ соки и допроваджуе ихъ сподомъ ажь до воды кирничнои.“

„За тою внутрѣшною фосою, ôтъ середины мѣста, тягнеся побôчь дороги стежка, висаджена широкими камѣнями. Дивна рѣчь, що поруче знаходится ôтъ дороги, где ѳго зовсѣмъ не треба, а не ôтъ фосы, где оно власне конче бы придалося, а то зъ тои простои причины, що сама стежка ѳсть дуже вузка, такъ що зимовою порою, коли вкрыѳся ледомъ, можна легко зъ неи зсунутися въ фосу, котра гдекуды ѳсть дуже глубока. Найглубшою ѳсть она коло „краковскои брамы“; коли бы тамъ кто упавъ, мôгъ бы собѣ легко поломити кости, або навѣть и скрутити голову. Винуемъ въ тôмъ славну львôвску полицію, котра тамъ запроваджуе ладъ, где того не треба, а тамъ, где бы здалося ввести якій порядокъ, лишае все на волю Божу.“

„Въ серединѣ мѣста знайдешь що кôлькасоть крокôвъ якійсь монастырь; набожнѣ основателѣ хотѣли зъ нихъ безперечно мати таранъ и оборону противъ нападôвъ адскихъ силъ“ (додае съ прикусомъ Нѣмець въ періоду Іосифа II., котрый, якъ вѣдомо, велику часть монастырѣвъ позносивъ и замѣнивъ на касарнѣ або магазины).

„Въ цѣлôмъ мѣстѣ, вразъ съ передмѣстями, ѳсть церквей и монастырѣвъ, разомъ взявши, 95*), законникôвъ и монахинь ѳсть 700. Въ серединѣ мѣста ѳсть всего лише 7 церквей, межи тыми вже лишь три монастырскѣ**). Костелъ катедральный и костелы Доминиканôвъ и Миноритôвъ суть краснѣ будынки, але въ серединѣ переповненѣ не красными статуями и надмѣромъ всѣлякихъ окрашень.“

„До мѣста впроваджаютъ зъ передмѣсть 4 брамы, т. ѳ. краковска и галицка, котрѣ стоятъ противъ себе въ противныхъ сторонахъ, и то цѣлкомъ въ простôй линіи, а ôттакъ нова брама и ѳзуитска, котрѣ далисьбы такожь невеликими коштами спровадити въ просту линію.“

„Найнужденнѣйшою зъ всѣхъ улиць ѳсть улиця жидôвска; въ кождôмъ часѣ и въ кождôй порѣ року ѳсть она брудна и нехарна, що два або три кроки ударитъ въ нôсъ иншій, дуже прикрій смрôдъ, походячій зъ бутвѣючихъ и гніючихъ организмôвъ. Домы тамъ зле удержуванѣ и зле будованѣ, съ гдеякихъ сторчатъ лише муры и руины. Тѣ жиды суть завсѣгды якимсь дивнымъ племенемъ. Той брудный, нехарный, вонячій и всякимъ брудомъ обкусаный народець держитъ цѣлый народъ христіяньскій за нечистый, съ тою худôбою, що любитъ болото, жиѳ въ вѣчнôй враждѣ, а самъ жиѳ и качаеся по такôмже самôмъ болотѣ.“

„Ринокъ представляеся красный, великій и правильный чотырокутникъ, заложеный въ всѣхъ чотырохъ сторонъ красными каменицями, часомъ на 4 або и 5 поверхôвъ; домы суть тутъ збудованѣ по бôльшôй части въ смаку италійскôмъ и стоятъ побôчь себе въ цѣлкомъ простыхъ линіяхъ. Шкода дуже, що ратушь, вынявши высоку ѳго вежу, зовсѣмъ непоказный и закрывае лишь видъ на цѣлôсть площади, котра безъ него представлялабыся далеко гарнѣйше. На вежѣ ратушевôй годуютъ кôлькохъ стражникôвъ, котрыхъ задачею ѳсть разячимъ и дуже непріятнымъ голосомъ трубъ розпрощуватися съ кождою минувшою годиною, — а що я мешкаю напротивъ тои вежѣ, а маю уха дуже нѣжнѣ и ласкотливѣ, то не можу таки привыкнути до тои безнастанноі прощѣ, мимо того, що мене ôтъ пôвъ року тѣ стражаки правильно 24 разы на добу пôдтрублюютъ“.

„Головна комната ратушева ѳсть призначена на арештъ. На ôкнахъ того будынку высятъ завсѣгды якѣсь сурдуты, кафтаны, опанчѣ и сорочки, переповненѣ блощицями и всякою иншою нечистотою. Ôтбиваѳ тое не конечно добре ôтъ прочихъ, дуже чисто удержуваныхъ домôвъ въ ринку. Очищуванье дорôгъ и плацôвъ ѳсть тутъ загаломъ зовсѣмъ занедбане. Брукъ въ мѣстѣ бувъ до недавна такъ зôпсованый, що по дорогахъ було бôльше ямъ, якъ камѣня, а гдеякѣ дѣры були на три або и на чотыри стопы глубокѣ. Кождый высыпувавъ и выливавъ на улицю всякого смѣтя и помый, кôлько хотѣвъ. По дощахъ творилися отже безоднѣ такъ глубокѣ, що можна було запастися выше пояса. Коли ѣхавъ якій паньскій поѣздъ, то мусѣли ѳго по обохъ бокахъ пôдпирати сильнѣ гайдуки, бо инакше мусѣвôы або на одинъ або на другій бôкъ перевернутися. Самъ цѣсарь застрягъ бувъ пôдчасъ свого побыту во Львовѣ (1773 р.) съ своими шѣстьма кôньми середъ мѣста. Для пѣхотинцѣвъ було понакладане камѣнье, але такъ далеко одинъ ôтъ другого, що треба було съ добрымъ замахомъ по нихъ скакати, а якъ кто схибивъ, то лежавъ цѣлый въ болотѣ.“

„Недавно зачали забиратися до нового бруку, та коли позгортали болото и пôднесли верхне камѣнье, знайшли въ сподѣ ѳще три бруки одинъ на другôмъ, а тое пôйшло зъ ôтси, що кождымъ разомъ, коли давнѣ бруки зôпсувалися, не выкидали ихъ зовсѣмъ, але клали завсѣгды на нихъ новый.“

„Теперѣшный новый брукъ сподобався всѣмъ, лишь не нашимъ нѣженькимъ, занадто перебôрчистымъ панямъ. Они зробили родъ заговору и пôшли въ депутаціи до губернатора та просили ѳго усильно, щобы казавъ укрыти твердый брукъ соломою, бо не можутъ стерпѣти гурканя и трясеня въ своихъ поѣздахъ. Губернаторови було дѣйстно дуже прикро, що мусѣвъ ôтмовити такъ справедливому жаданю, котре ѳму предложили тѣ милѣ ѳго гостеньки.“

„Внутрѣшный роздѣлъ въ хатахъ львôвскихъ ѳсть зовсѣмъ неôтповѣдный и нужденный. Замѣсть дѣлити ихъ на великѣ и просторѣ комнаты, волятъ ихъ роздроблювати на маленькѣ и дуже невыгôднѣ закутки и закамарки. Коли Австрія загорнула край, було тутъ дуже мало ремѣсникôвъ. Але по заборѣ наплыло сюды вже до нынѣ такъ много Нѣмцѣвъ, що помешканя и варстаты подорожѣли въ страшный спосôбъ; здалобыся, щобы правительство въ тое вглянуло и тому запобѣгло.“

(*Дальше буде.*)

---

*) Авторъ пересадивъ пôсля нашои гадки въ тôмъ мѣсци дуже грубо. (*Прим. автора.*)

**) Прочѣ були тогды вже знесенѣ.

и тымъ чиномъ немовь признавався до вины. Гр. Таффе въ своёй промовѣ по части оправдавъ правительство, заявивши, що министры чуются невинными и въ кождôй хвили готовѝ оправдатись передъ судомъ. Въ оборонѣ правительства стали въ своихъ промовахъ такожь дръ Грохольскій и дръ Ригеръ. Ухвалена комисія слѣдча еще не выбрана.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Дня 8 лютого ôтбулося засѣданье французкого сенату. Закимъ засѣданье розпочалося, збôльшено постерунки сторожи войсковои передъ палатою сенату а полиція выслала тайныхъ агентôвъ. На засѣданю ôтчитавъ сенаторъ Аллю справозданье комисіи о претендентахъ: „Комисія уважае, що република не маєнѣ боятися чого, нѣ уживати средствъ насильныхъ. Ухваленье проєкту о претендентахъ булобы законом нарушаючимъ иншій законы; и такій законъ мôгбы сильно потрясти сими идеями, котрѝ сотворили републику. Правдиво-републиканьска комисія, далека ôтъ чувствъ монархичныхъ, вноситъ, щобы ôткинути внесенье о претендентахъ“. Ôттакъ узнавъ сенатъ, що справа ся вымагае дискусіи, тожь ухвалено перевести єи въ суботу. Въ дискусіи забравъ голосъ зновъ справоздатель комисіи Аллю и заявивъ: „Комисія розсмотривши внесенѝ поправки, противится дискусіи надъ проєктами, лишь ôткидує законъ яко цѣлôсть.“ Першій промовивъ сенаторъ Шальмель-Лякуръ. Ôнъ боронивъ закону о претендентахъ и говоривъ, що сенатъ, котрый такъ републицѣ якъ палатѣ послôвъ робитъ великѝ услуги, обовязаный поступати такъ, щобы на тôмъ нѣ єго власна повага, нѣ єго щире републиканьске успособленье не потерпѣло, не зôстало пониженымъ. Єсли нема конспираціи, то єсть стремленье до пôдкопаня републики, котрои природными противниками суть князѣ. — Ôттакъ Бартелеми Сентъ Илеръ говоривъ противъ закону, бôльше-менше такъ: Не треба послѣдувати за традиціями революційного конвенту, котрый выдавъ тôлько проскрипціи. Булобы дуже сумно, єслибы република зôйшла зъ дороги згôдливои. Исторія учитъ, що скрайнѝ погляды палаты спроваджували все небезпечнѝ ситуаціи. Предложеный законъ не обѣцюе добра, для того не годится єго ухвалювати републиканцямъ. Република єсть для Франціи одною можливою будучностею, а републиканьске правительство повинно боятися лишь своихъ блудôвъ. Побѣда скрайныхъ ôтчужила Францію ôтъ Европы. Найбôльшою несправедливостею єсть проскрибувати невинныхъ, щобы покарати винныхъ. Министеръ справедливости Деве старався збити аргументы справозданя комисіи и говоривъ за ухваленьемъ закона. Ôнъ говоривъ: „Гдеякѝ слова не суть небезпечными въ устахъ людей звычайныхъ, але суть такими въ устахъ людей маючихъ привилеѣ. Сенатъ хоче чекати, ажь поки зло осуществится, но правительство на се призволити не може, бо се булобы признакою слабосильности“. Въ кôнци министеръ взывавъ сенатъ въ имя републики и патріотизму, щобы принявъ законъ. Референтъ комисіи п. Аллю упевнивши всѣхъ о своёмъ щирôмъ чувствѣ републиканьскôмъ, сказавъ: Суть републиканцѣ, котрѝ въ насильнôмъ поступованю безъ взгляду на ситуацію видятъ щось въ родѣ внѣшныхъ познакъ републиканизму, иншій зновъ числятся все съ ситуацією. Перше поступованье зовемъ звычайно якобинизмомъ, друге либерализмомъ. Выбирайте, панове, межи двома рѣчами: лагôднôсть и вôльнôсть правдиву, абе деспотизмъ демократіи. Комисія не хотѣла призволити, щобы скрайнѝ та насильнѝ пересвѣдченя заволодѣли краємъ. Заграничнѝ пріятелѣ Франціи съ сумомъ довѣдалися о тôй нещасній справѣ претендентôвъ. Законъ ухваленый палатою выдае засудъ не за дѣла, а за намѣренье. Мы дали амнестію комунистамъ а жадаємъ строгости и самоволѣ на обывателѣвъ. Кажете, що република сильна, чижь отже почутье силы не каже вамъ бути великодушными? Хочете прогнати князѣвъ? Но чижь дневники не будутъ могли безкарно оголошувати ôтозвы и проклямаціи политичнѝ? Лишенье членôвъ панувавшихъ родинъ єсть безпечнѣйшимъ для републики, нѣжь прогнанье ихъ“. Бесѣдникъ жадае абсолютно ôткиненя закона. „Зъ тяжкои ситуаціи годѣ намъ выйти насиліемъ, намъ потреба правительства, котре малобы поважну програму, а не такого, якъ теперѣшне, котре не може знайти министра справъ заграничныхъ. Памятайте, панове, на нашій обовязки и на нашу исторію“. На тôмъ ôтложено розправу. Дня 10 лютого принѣсъ адвокатъ Ляшó князю Наполеону вѣсть, що судъ увôльнивъ єго зъ вязницѣ и що слѣдство противъ него застановлене. Передъ шпиталемъ Отиль, где князь пробувавъ, зôйшлося богато публики. Коли князь опускавъ дôмъ, публика ôткрыла головы. Князь Жеромъ усѣвъ на коня и ôтъѣхавъ гальопомъ до дому. Защитникъ князя адв. Ляшó внѣсъ бувъ передъ тымъ широкій меморіялъ противъ обжалованю, та хочь прокураторъ жадавъ, щобы князя поставити передъ судъ присяжныхъ, судъ ухваливъ ôтступити ôтъ слѣдства и пустити князя на волю. Князь, єще не конче здоровъ, ôтвѣдае цѣсареву Евгенію въ Англіи. Въ сенатѣ увôльненье князя Жерома зробило велику сензацію. Президентъ министрôвъ Фалліеръ єсть все еще хорымъ и зажадае вразъ съ цѣлымъ министерствомъ въ сей часъ по голосованю сенату надъ закономъ о претендентахъ димисіи.

Англія. Въ Дублинѣ точится теперь дуже цѣкавый процесъ криминальный противъ политичнымъ переступникамъ ирляндскимъ: Бради, Фисбарисъ, Келлі, Керей, Палькъ, Дальеней, Гунлю, Мороней, Куней и двомъ братамъ Мильеты, обжалованымъ о убійство льорда Кевендиша въ Фениксъ-парку. Вôзникъ Каванагъ станувъ яко свѣдокъ и зôзнавъ, що бачивъ дня 6 мая м. р. Брадия, Келлія и двохъ иншихъ ѣдучихъ до Фениксъ-парку и то въ те мѣсце, где поповнено убійство; ôнъ чекавъ, ажь поки не вернули и ôтвѣзъ ихъ ôттакъ до Дублина. Иншѝ свѣдки зôзнали, що Керей давъ знакъ до дѣла. По споѵненю факту убійцѣ покидали ножѣ въ ставъ. Высше згаданый вôзникъ нажитъ такожь до феніяньского союза. Обжалованѝ перечатъ зôзнаня вôзника и называютъ ихъ „збачою ложею“.

Ромунія. Вчера заявивъ министеръ справъ заграничныхъ на засѣданю палаты послôвъ, що Ромунія ухвалою конференціи лондоньскои зôстала до конференціи припущена ино съ голосомъ совѣтуючимъ, и сказавъ, що правительство поручило свому ôтпоручникови кн. Гицѣ формально запротестувати на конференціи противъ такôй ухвалѣ и заявити, що Ромунія не може узнати постановлень конференціи, бо они нарушаютъ безпосередно дѣла независимости Ромуніи. Начальникъ опозиціи, бувшій министеръ Джонеско, заявивъ, що палата и край вдячнѝ правительству за такъ енергичне и патріотичне выступленье. Правительство може числити на те, що и палата и край попрутъ єго въ тôй справѣ одномышленно. Европа пересвѣдчится, що Ромунія єсть одной великои мысли въ справѣ удержаня такъ важного права, якъ вôльна плавба на Дунаю.

Турeччина. Дневникъ „Кавказъ“ доноситъ, що повстанье въ Ôрменіи а именно въ округѣ въ Ерзерумъ прибирає щоразъ ширшѝ розмѣры. Порта не хоче чути о заведеню тамъ реформы и уважае, що терористъ буде въ силѣ замкнути уста нещасній людности ôрменьскôй. Якъ мы вже доносили, турецкѝ власти арештували кôлькасотъ Ôрменъ и завели въ цѣлôмъ виялетѣ станъ облоги. Валѣ-Мустафа покликаный до Царгороду передъ судъ военный. Закидуютъ єму, що ôнъ недбальствомъ своимъ осмѣливъ Ôрменъ до повстаня. Россія принимае на свои территоріи утѣкаючу людность. Въ Лондонѣ, въ Вѣдни и въ Берлинѣ боятся, щобы тѝ неспокоѣ въ Ôрменіи не роздули бôльшого огню.

Чорногора. Правительство чорногорске выслало дня 8 с. м. другу ноту съ жалобою до репрезентантôвъ державъ европейскихъ, въ котрôй жалуєся, що зъ вины Турціи регуляція границь не зôстала полагоджена. Цетиньску конвенцію уважае неважною, заповѣдае занятье мѣсцевостей Мотагура и Владуи та зôрванье договорôвъ съ Портою о регуляцію граничну.

„НОВИНКИ.

— **Зъ Кієва** одержали мы въ недѣлю слѣдуючу телеграму: Вѣстка про смерть вельми поважаного редактора Барвѣньского тяжко вразила насъ всѣхъ. Народна справа угратила великого, щирого патріота и робôтника на корысть народноі просвѣты на національнôй основѣ. Єдина утѣха въ сѣй утратѣ — наша певна надѣя, що въ Галичинѣ найдутся люде, котрѝ щирымъ серцемъ поведутъ дѣло незабутного Барвѣньского! — *Украинецъ.*

— **Вязаночка ôтзывôвъ чужихъ газетъ про пок. Володимира Барвѣньского** Кієвска „Заря“ въ 23 ч. пише: „Русины понесли страшну страту. Талантливый публицистъ, редакторъ „Дѣла“, умеръ въ повнôмъ розцвѣтѣ своихъ духовыхъ и физичныхъ силъ.... Кто слѣдивъ за газетою „Дѣло“, той знае, съ якимъ политичнымъ тактомъ, съ якимъ умѣньемъ велася тая газета... Галичина стратила чоловѣка, котрый не щадивъ здоровля, силъ для добра ôтчины, котрый промѣнявъ урядову карієру на ролю публициста и ролю тую повнивъ до кôнця съ повнымъ самопожертвованьемъ.“ „Strażnica polska“ пише: „Тяжка жалоба упала на Русинôвъ. Кожде праведне серце мусѣло заплакати на вѣсть о передвчасній кôнчинѣ мужа, котрый, якъ каже приповѣдка, выросъ „ani z soli, ani z roli, ale z tego, co mnie boli“ и научився любити цѣлою душею тую землю и єи исторію, єи минувшôсть и будучнôсть... Кождый проявъ стремлень, якій выповѣвъ чи то перомъ чи словомъ, ôтзначуєсь величнымъ сердечнымъ чувствомъ любови великои свобôднои идеи и самостôйности своеи ôтчины, святои Руси... Бувъ то характеръ взнеслый, чистый, котрому не мôгъ нѣчого закинути не лишь пріятель, але и найзавзятѣйшій противникъ. Уста єго нѣколи не отворилися для фалшу, або якого нѣкольвѣк ôбхлѣбства...“ „Gazeta Narodowa“ пише: „Покôйный ôтзначався безусловно честными и чистыми стремленями, ôнъ могъ бути окрасою и славою кождого политичного табору. Мы понимаємъ жаль Русинôвъ по поводу єго смерти. Руску справу ôнъ понимавъ въ широкôмъ значеню слова... Бувъ противникомъ Полякôвъ, а се выходило зъ того, що ôнъ бувъ пересвѣдченый, що Поляки нѣколи не въ станѣ бути народомъ и що они на завсѣгды останутся шляхтою. Въ польскôй политицѣ ôнъ бачивъ лишь шляхотскій егоизмъ; того ôнъ не терпѣвъ и боровся противъ того съ замѣтнымъ одушевленьемъ... Мы неразъ полемизували съ покойнымъ, а теперь, коли смерть зробила конець єго блискучôй дѣяльности, приносимъ ôтъ щирого серця належну дань памяти честного противника. Миръ єго души!“ Въ подôбнôмъ змыслѣ, якъ „Gaz. Nar.“ ôтозвались и другѝ галицко-польскѝ газеты: всѣ схилили чоло передъ своимъ великимъ, але честнымъ противникомъ.

— **Зъ Сокаля** пишутъ намъ: Глубоко тронутѝ неожиданою и передвчасною смертею великого и неôтжалуваного патріота Володимира Барвѣньского, заявляємъ наше живѣйше спôвчутье надъ тымъ страшнымъ ударомъ для бѣдноі нашои Руси! Вѣчный покôй и честно та славно заслужена вѣчна память нехай сіяе души покôйного Володимира! Не печалѣмся, а въ великôмъ горю крѣпѣмся єго идеями, твердостею и непорочностею характеру, примѣрною любвою для свого народа и великою жертволюбностею на ôлтари нашои, дорогои ôтчины, пригнетеноі многими ворожими ударами! Будѣмъ смѣло руского духа, що на жаль въ многихъ взглядахъ дрѣмае еще, будѣмъ єго до мысли, науки и дѣла, справу народну держѣмъ высше партійныхъ и личныхъ взглядôвъ, — а побѣда Руси чей недалека! — Съ вами и за вами *Сокальскѝ Русины!*

— **Зъ пôдъ Виткова Нового** пишутъ намъ: Сумна вѣсть дôйшла до насъ Русинôвъ, що такъ передвчасна смерть забрала намъ зновъ одного зъ найревнѣйшихъ патріотôвъ, нашого провôдника и свѣтильника, Володимира Барвѣньского! Спочивай, нашъ земляче, брате Володимире! нехай земля буде Тобѣ перомъ! Мы озаренѝ Твоими свѣтлыми дѣлами, одушевленѝ Твоимъ патріотизмомъ, будемъ ждати съ вѣрою и надѣею на красшу будучнôсть...

— **Депутацію зъ Стрыя,** котра явилась була на похороны бл. п. Володимира Барвѣньского, складали слѣдуючѝ мѣщане: пп. Логиньскій, Маслянка, Бойчукъ и Гутникевичъ.

— **Розправа противъ Адольфови Решетыловичеви,** адъюнктови суд. въ Коломыѣ, скôнчилася въ суботу. Першѝ два пытаня головнѝ що до злочиньства ошуканьства заперечили судіѣ присяжнѝ одноголосно, а два пытаня що до спôввины въ тôмъ злочиньствѣ потвердили 8 голосами. Трибуналъ засудивъ Ад. Решетыловича на 14 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ и на понесенье коштôвъ процесу. Засужденый внѣсъ зажаленье неважности.

— **Ôтъ Галича** пишутъ намъ: Пôсля наказу выс. духовныхъ властей ôтбувъ о. Ем. Левицкій зъ Майдану двотыжденву покуту въ Добромили у оо. Єзуитôвъ, беручи участь во всѣхъ духовныхъ наукахъ и строгихъ вправахъ василіяньско-єзуитскихъ, якѝ тамъ суть теперь приписанѝ. Поки прійде формальне увôльненье о. Левицкого ôтъ анатемы, позволивъ єму вже Высокопреосв. епископъ Сильвестеръ — за згодою намѣстництва — ôтправляти Службу Божу.

— **Загальнѝ зборы** членôвъ золочѣвскои филіи товариства „им. Качковского“ ôтбудутся дня 3 (15) лютого с. р. о год. 12-ôй въ полудне, въ сали рады повѣтовои въ Золочевѣ, съ звычайнымъ, статутами указанымъ порядкомъ дневнымъ. Выдѣлъ филіи маe честь завѣдомити о сѣмъ членôвъ и запросити ихъ до найчисленнѣйшои участи. — (Се завѣдомленье выдѣлу доручила намъ львôвска почта доперва въ недѣлю, тожь не могли мы его скорше умѣстити въ нашôй часописи. *Редакція.*)

— **Слѣдуючимъ катихитамъ народнымъ** рада школьна: 1) признанье о. Теодора Нараєвѣ; 2) ремунераціи оо. Ипол[illegible]ичу въ Рогатынѣ 25 зр. 33 кр., Е. [illegible]ичу въ Буску 20 зр., И. Давидовичу въ [illegible]ховѣ 31 зр. 66 кр., о. катихитѣ въ Бережанахъ 50 зр. 66 кр. и о. катихитѣ въ Пôдгайцяхъ 31 зр. 66 кр.

— **Въ Станиславовѣ** скликавъ дня 11 л. с. м. комитетъ выборчій загальнѝ зборы, а то въ справѣ выборôвъ до сойму и рады мѣскои, якъ такожь въ справѣ дра Каминьского, котрому загальнѝ зборы хотѣли удѣлити вотумъ недовѣрія. Пôдчасъ обрадъ прійшло до такихъ бурдъ и замѣшаня, що комисарь правительственный розвязавъ зборы.

— **Зъ Вѣдня** пишутъ намъ: Дня 9 л. с. м. о. Комарницкій промованый въ тутешнôмъ университетѣ на доктора теольогіи, а 12 л. с. м. выѣде въ Римъ и тамъ остане яко капелянъ Впр. митр. Іосифа Сембратовича.

— **Зъ Подôля** пишутъ намъ: Мило тронула насъ звѣстка подана въ 3 ч. „Дѣла“, що п. Горецкій прибувъ до Ôкна выучити тамъ молодѣжь спѣву хорально-церковного. Не першій то подвигъ сего честного мужа, бо передъ кôлькома лѣтами понявъ ôнъ первый донеслôсть заведеня спѣву хорального по нашихъ церквахъ для звеличаня нашого обряда, и першимъ то ôнъ бувъ въ нашихъ сторонахъ апостоломъ, що рѣшився съ стратою навѣть свого здоровля пріймитися за сей красный но и мозольный трудъ. Розпочавши и довершивши се дѣло съ найôтличнѣйшимъ успѣхомъ напередъ въ Тернополи, удавався ôнъ въ многѝ другѝ приходы, вводячи всюда, на радôсть народа и блескъ нашого обряда, спѣвъ той прекрасный, а за єго взоромъ зъявились опôсля погдекуда и иншѝ учителѣ, розносячѝ науку того спѣву по нашихъ сторонахъ, а нынѣ вже дякувати починови и трудови п. Горецкого, Подôлье наше гордится тымъ привлекаючимъ спѣвомъ по многочисленныхъ нашихъ церквахъ. Честь и слава тому мужеви, заслужившомуся вѣрно о величіе нашого обряда. Но и не меншою радостею переняла насъ повысша допись зъ Ôкна по поводу, що въ нѣй хочь въ части згадано о подвижнôй дѣяльности Вп. В. Федоровича для добра своихъ громадъ. И въ доповненье сего донесеня, мы радо поспѣшаємъ заявити Вп. Публицѣ, що жіючи ту близше въ сторонахъ сего достойного мужа, близше намъ знана єго велика благороднôсть, єго высоке ôбразованье, єго повна достоинъства защита рускои народности, — знанѝ намъ щедрѝ дары сего добродѣтеля на нашѝ народнѝ цѣли въ рôжныхъ направленяхъ — до нихъ то зачисляємъ и свѣжій даръ на науку церковного спѣву. Єсли доложимъ до всего того звѣщене намъ повысшою допискою мудре єго правленье своими громадами и вѣрно отеческу дбалôсть о моральнôсть, тверезôсть и добробытъ ихъ, то заправду возрадуєся кожде руске серце на видъ тыхъ высокихъ честнотъ сего достойного добродѣя. Дай намъ Боже того рода благорозумныхъ и теплыхъ патріотôвъ и патронôвъ бôльше, а Русь наша процвите вскорѣ цвѣтомъ краснымъ...

— **Поправка двохъ похибокъ друкарскихъ** въ промовѣ дра Ом. Огоновского (ч. 11). Въ первôмъ стовпци, стрôч. 8 до слôвъ: „противъ смирного литературного товариства“ належитъ додати р у с к о г о; въ третôмъ же стовпци, стрôч. 19 замѣсть „то всежь“ — читати т о в ж е ж ь.

— **Въ справѣ пожару вѣденьского Рингтеатру** трибуналъ касаційный ôткинувъ зажаленье неважности, внесене Франц. Явнеромъ, Іос. Ничеимъ и Фр. Геринтеромъ противъ засудови зъ 16 мая 1882, на пôдставѣ котрого засуджено Явнера на 4, Ничея на 8, а Геринтера на 3 мѣсяцѣ арешту. Такъ ось всѣ три обжалованѝ будутъ мусѣли ôтсидѣти тую кару.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Во Львовѣ почала выходити польска часопись „Obrona“, котрои одно число стоитъ 3 кр. — Греки задумуютъ на акрополіи атеньскôй здвигнути памятникъ Глядстонови. — Въ Вѣдни збереся дня 8 вересня с. р. конгресъ для охороны звѣрятъ. — Въ Скоморохахъ въ пов. рогатыньскôмъ замерзъ въ лѣсѣ селянинъ Янко Бурко. — Въ Микетинцяхъ въ пов. станиславôвскôмъ повѣсився господарь Гринь Максимôвъ зъ причины ненормального стану умыслу. — Въ Добротворѣ въ пов. камѣнецкôмъ селянинъ Иванъ Проць обходився съ стрѣльбою такъ неосторожно, що цѣлый набôй поцѣливъ селянина Стефана Быка, котрый заразъ закôнчивъ житье.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Ординаріятскимъ комисаремъ шкôльнымъ именованый о. Корн. Мандычевскій зъ Надвôрнои.

Декретъ признаня одержавъ о. Юл. Красицкій, ôтказавшійся ôтъ уряду ординаріятского комисаря шкôльного.

Личный додатокъ на дальшѝ три роки по 100 зр. рôчно одержавъ о. Григ. Левицкій зъ Ходорова.

Зрезигновали: 1) зъ пропозиціи на Баню березôвску о. Ив. Шихъ зъ Заставнои, 2) зъ уряду ординаріятского комисаря шкôльного на округъ грималôвскій о. Ив. Бѣлиньскій зъ Илавча.

Въ пропозицію принятѝ а) на Баню березôвску: оо. 1) Евг. Киселевскій зъ Текучои и 2) Анд. Яворскій зъ Крушельницѣ; б) на кап. Грабôвку: о. Мих. Олексѣй, завѣдатель тои капеляніи.

Душпастырску посаду обнявъ о. Изид. Лукасевичъ яко завѣдатель въ Сновидовѣ.

10-дневку ôтпустку ôтъ приходу одержавъ о. Евг. Дудкевичъ зъ Рудна; завѣдательство того приходу передано о. Е. Бѣлецкому зъ Воронова.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію принятѝ а) на Краковець: оо. 1) Ив. Борсукъ, 2) Теод. Карникъ, 3) Алек. Ивасѣвка, дальше Вол. Лесковацкій; б) на Загочавье: оо. 1) Ил. Гмитрикъ, 2) Кипр. Лесницкій, 3) Пет. Тустановичъ; в) на Смерекôвъ: оо. 1) Алек. Кунцевъ, 2) Евг. Омелянськѝ, 3) Олекс. Виханьскій, дальше Ил. Крайчикъ, Евг. Тустановскій, Ив. Сухій, Ив. Грыцай и Ант. Кмицикевичъ; г) на Волку мазовецку: оо. 1) Мих. Залитачъ, 2) Анд. Тымкевичъ, 3) Григ. Журавецкій, дальше Арс. Гумецкій, Іос. Козакевичъ, Ил. Гмитрикъ, Дим. Исайчикъ, Ем. Заремба, Ив. Сухій, Ант. Кмицикевичъ и Ем. Грыневецкій.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

✝ **О. Іосифъ Богачевскій,** капелянъ въ Бѣляголовахъ дек. зборôвского, померъ дня 3 л. с. м. въ 61-ôмъ роцѣ житя, а въ 35-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

† **Вацлавъ Олександеръ Мацѣевскій,** польскій ученый, особливо на поли славяньского законодательства, померъ дня 11 л. с. м. въ Варшавѣ въ 90-ôмъ роцѣ житя. Зъ цѣннѣйшихъ єго праць були: „Historya prawodawstw słowiańskich“ і „Pamiętniki o dziejach w piśmiennictwie i prawodawstwie Słowian“. Вѣчна єму память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Въ Харковѣ** ôтбулося дня 8 л. с. м. перше представленье малорускои оперы Н. В. Лисенка „*Рôздвяна Нôчь*“. Весь театръ бувъ биткомъ набитый публикою. Опера въ загалѣ зробила на присутныхъ такъ велике враженье, що всѣ съ одушевленьемъ витали автора и другихъ артистôвъ та артистокъ. Овацiямъ не було кôнця; разъ-вразъ выкликувано автора и композитора на сцену. Въ кôнци пôднесено п. Лисенкови прехорошій вѣнцѣ, лавровый и срѣбный. На другій день представлено зновъ „*Рôздвяну Нôчь*“ съ неменшимъ поводженьемъ.

— **„Гадки Владислава Иванова Федоровича“.** Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла въ Коломыѣ накладомъ М. Бѣлоуса книжка (110 стор.), мѣстяча въ собѣ философично-поучаючѝ гадки. Авторъ сеи книжки п. В. Федоровичъ, помѣстивъ такожь въ „Правдѣ“ (рочникъ V, р. 1872) свою студію п. н. „Емпирична и утилитарна тенденція теперѣшнои науки“.

— **На могилу Т. Шевченка** прислав Вп. Брылиньскій, мѣщанинъ зъ Тернополя, 50 кр.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: 1) выдѣлъ рускаго товариства педагогичного 10 зр., сов. Амвросій Яновскій 2 зр.; на руки п. Евг. Олесницкого дня 6 л. лютого въ Говиловѣ слѣдуючѝ П. Т. лиця: пп. Иванъ Борысѣкевичъ 5 зр., о. Григорій Олесницкій 5 зр., о. Емил. Брылиньскій 5 зр., п-нѣ Анна Брылиньска 5 зр., о. Иванъ Барвѣньскій 10 зр., о. Олекс. Ганкевичъ

5 зр., о. Олекс. Лукашевичь 4 зр., о. Якôвъ Гудыкъ 2 зр., о. Иванъ Олесницкій 2 зр., о. Ник. Темницкій 1 зр., о. Кирилъ Лукасевичь 1 зр., о. Ант. Туркевичь 1 зр., о. Лукіянъ Сѣчиньскій 1 зр., о. Анд. Иневичь 1 зр., п-нѣ Емилія Ганкевичева 2 зр., п-нѣ І. Лукашевичева 1 зр., п-нѣ Юлія Олесницка 1 зр., п-нѣ Олена Туркевичева 1 зр., п-нѣ Наталія Сѣчиньска 1 зр., п-на Михалина Стрельбицка 1 зр., п. Ант. Доминиковскій 1 зр., п. Мих. Сапрунъ 1 зр., п. Ник. Дрогомирецкій 1 зр., п. Лещишакъ 50 кр., разомъ 58 зр. 50 кр.; 2) П. Т. п. Петро Огоновскій 5 зр., п. Ярославъ Ильницкій 2 зр., п. Ярославъ К. 2 зр., п. Волод. Зубрицкій 1 зр., о. І. Лукашевичь зъ Сѣльця белзкого 2 зр., о. Терешкевичь зъ Загôря 1 зр., п. Осипъ Кокуревичь учитель въ Поточанахъ 1 зр.; 3) П. Т. п. Иванъ Вахнянинъ зъ Стрыя 5 зр., п-нѣ Лукія зъ Клосевичѣвъ Вахнянинова зъ Стрыя 5 зр., п. Волод. Гузаръ адъюнктъ суд. зъ Стрыя 10 зр., о. Федусевичь катихитъ зъ Стрыя 5 зр.; п. Стефанъ Дубравскій, проф. реальной школы въ Стрыю 10 зр.; п. Гр. Лопатыньскій зъ Стрыя 1 зр. Разомъ съ попередно выказаными **306 зр. 50 кр.**

Заявленье.

На жаданя Высокоповажныхъ и дорогихъ моихъ земляковъ зъ рôжныхъ сторôнъ, щобы имъ прислати статутъ мого товариства „Закомарска Правда“, заявляю, що хочь якъ радбы я зъ цѣлои душѣ вволити ихъ волю и прислати имъ ôтписъ згаданого статута, то при моихъ рôжнородныхъ працяхъ задля недостатку часу есть для мене неможливымъ такій ôтписы зготовляти. Але звѣщаю заразомъ, що той статутъ появится въ печати въ недовгôмъ часѣ осôбною книжочкою, надъ котрою власне теперь працюю, въ котрôй не тôлько економичне значенье сего товариства для нашого народу найде свое освѣтленье, але такожь поданй будутъ всѣ взôрцѣ на друки и формулярѣ вразъ съ докладнымъ объясненьемъ ихъ ужитку. Тому потерпѣтъ ласкаво якійсь часокъ!

Закомарь, дня 10-го л. лютого 1883.

Данило Танячкевичь, душпастырь и голова „Закомарскои Правды“.

Подяка.

П. Юл. Илевичеви, адвокатскому конципіентови, складае прилюдну подяку за щедрый даръ 27 томôвъ книжокъ въ библіотеку товариства. „*Академическій кружокъ*“.

Подяка.

Дня 3 л. лютого с. р. подобалося Провидѣню божому покликати до вѣчности Іосифа Богачевского, мужа и отця девятеро сирôтъ, гр. к. приходника въ Бѣлоголовахъ. Я съ дѣточками сиротами лишаючися въ гôркôй недоли, уважаючи за святый довгъ зложити прилюдну подяку Впреп. оо. деканамъ Алексею Зарицкому и Стефану Кончевичеви за Ихъ покровительство, краснорѣчивй проповѣди и труды, якъ и Всч. оо. Темницкому зъ Беремовець, Клосевичу зъ Присовець, Бородайкевичу зъ Городищь, Целевичу зъ Кабаровець, Авдыковичу зъ Лопушанъ, Гутковскому зъ Ярославець, за ласкаву участь въ обрядѣ похоронôмъ. Такожь сердечно дякую Впр. о. декану Пѣлецкому, рим.-кат. приходнику зъ Залозець, товаришеви Покôйного зъ часôвъ шкôльныхъ, за ласкавый трудъ и участь въ обрядѣ похоронôмъ и за помôчь грошеву. Сердечно дякую Вп. Панамъ офиціялистамъ двôрскимъ, Залескому и Нереновичу и ихъ честнымъ подругамъ за ихъ щире посвяченье и высвѣдченье многихъ добродѣйствъ. Въ кôнци сердечно дякую Тобѣ, о. Тадею Кончевичу, капеляне Тростянця, Тобѣ добрый сроднику, въ котрôмъ Покôйный найбôльше довѣрiе покладавъ и я съ сиротами остаю до днесь пôдъ Твоимъ покровительствомъ; Твоихъ доказôвъ щирости я не въ силѣ счислити анѣ ôтплатитися Тобѣ. Складаю проте всѣмъ Впреп. и Всч. оо. та Впов. Панамъ, сродникамъ, знакомымъ и честнымъ прихожанамъ за ихъ щире серце и потѣху — сердечне „Спасибôгъ“!

Бѣлоголовы, дня 8 л. лютого 1883.

Марія Богачевска, жена; *Володимиръ, Николай, Людмила. Домицеля, Ольга, Юліянъ, Левъ Іовина, Текля*, дѣти Покôйного.

Курсъ львôвскій зъ дня 10. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	299 —	302 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 —	169 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Нôвимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Запросины до предплы

на И. Онишкевича

„РУСКУ БИБЛІОТКУ“,

томъ III-ый.

Руске товариство „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) постановило занятись выданьемъ готового вжезъ рукописи III-го тому „Рускои Библіотеки“.

Въ тôмъ томѣ мѣститися бутъ творы першихъ що до часу галицкихъ писателѣвъ (М. Шашкевича, Вагилевча и Головацкого), а о скôлько мѣсце позвалъ, такожь гдеякихъ давнѣйшихъ украиньскихъ писателѣвъ (Гребѣнки, Боровиковского и др.).

Предплата на цѣлый III томъ (20—22 аркушѣвъ великои 8-ки) выносить лишь **1 зр. 50 кр.**; по укôнченю цѣлого III том (найдальше въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ) цѣна книгарска значно пôднесеся. Цѣна (за аркушь руку 7 кр.) обчислена якъ найумѣреннѣйше.

Важности такого выданя, заосмотреного вычерпуючимъ переднымъ словомъ, пôдносити не потребуемо. Надѣемось, що кождый, кому мила рôдна письменность, поспѣшитъ зъ предплатою. Пôдписаный Выдѣлъ проситъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей о ласкаве повторенье сего запрошеня. За посредництвомъ „Академичного Братства“ можна дôстати такожь два першій томы „Рускои Библіотеки“ по зниженôй цѣнѣ: за оба першій томы 4 зр., за самъ І-шій 95 кр., а за II-гій 3 зр. 5 кр. Зложивши предплату вже давнѣйше на IV серію „Рускои Библіотеки“ (на руки Вп. проф. И. Онишкевича) отримаютъ за доплатою 40 кр. III-ій томъ. Цѣны всѣ поданй вже съ вчисленьемъ пересылки почтовои.

Грошѣ просимо присылати або за посредництвомъ Вп. редакцій рускихъ газетъ, котрй бы се запрошенье помѣстити схотѣли, або просто на руки „Акад. Братства“ во Львовѣ, ул. Краковска ч. 14, I поверхъ. — Ôтъ *Выдѣлу „Академичного Братства“*.

Торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

поручае свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену

КОМНАТУ

ДО

Снѣданъ.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и вырабляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(5—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО,
ВЪ КІЄВѢ

(2—3) *Крещатикъ, обмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючй малорускій книжки:

Раевскій. Сцены изъ малорусскаго народного быта. К. 1882 г. Ц. 1 р. *Рудченко.* Чумацкія народныя пѣсни. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к.; Южно-русскія народныя сказки, т. 2-й. К. 1873 г. Ц. 1 р. *Стирицкій М.* Сербскій народнй пѣснѣ и думы. К. 1876 г. Ц. 1 р. 50 к.; Черноморцѣ Оперета по Кухаренку. К. 1878 г. Ц. 20 к.; Музыка къ ней Н. Лисенка К. 1878 г. Ц. 1 р.; Зъ давнѣго эшитку. Пѣснѣ и думы. К. 1881 г. Ц. 50 к.; Гамлетъ Принцъ Данскій. Трагедія въ 5 дѣяхъ, В. Шекспира. Пер на украиньску мову. Музика Лисенка К. 1882 г. Ц. 1 р.; Пѣсня про Ивана Васильевича Грознаго. Ц 5 к.; Сорочинскій ярмарокъ. 2-ге выданье К. 1882 г. ц. 10 к. Байки по Крылову. 2-ге выданье. 1882 г. ц. 10 к. *Стороженко О.* Марко проклятый Поема. Од. 1879 г. ц 1 р. 25 к. *Стебницкъ О.* Оповѣданя про комахъ, яка одъ ихъ користь, або шкода въ господарствѣ (съ 45 рис.) К 1882 г. ц. 50 к. *Федькович.* Повѣсти съ переднымъ словомъ про галицко-руске письменство. К. 1876 г. ц. 1 р. *Хведоровскій.* Про Дифтеритъ або обкладки для селянъ и хуторянъ на Украинѣ. Х. 1882 г. ц 10 к. *Чалый* Біографія Шевченка. К. 1882 г. ц 1 р. 75 к. *Шевченко.* Наймичка. Поема. К. 1875 г. ц. 5 к.; Катерина. Поема, Перебендя, Дума К. 1882 г. ц. 10 к; Музикантъ Пов. на рус. языцѣ. К. 1882 г. ц. 50 к. *Що робится* у воздусѣ и що зъ того треба знати землеробу. К 1875 г. ц. 10 к. *Якъ розпôзнати* грунтъ и якій бувають грунты. К. 1875 г. ц. 10 к. *Яструбецъ* Про звѣрѣ по Брему. Ведмедѣ. К. 1876 г. ц. 10 к. *М. Кропивницкого* Зборникъ творôвъ (Двѣ драмы — „Дай серцю волю, заведе въ неволю“ и „Глытай“, драматичній картины. — „Невольникъ“ и жартъ водевиль — „Помирились“). К. 1882 г. ц 1. р. 25 к. Записки Юго западного отдѣла географического общества. Т. 1 ц. 1 р. 80 к. Т. 2 ц. 2 р. 25 к.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ

поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже пожывну зупу

пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испанськй вина лѣчничй

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хемiи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

вино пепсинове

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

вино пептонове

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными профессорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе

чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино непаньске для реконвалесцентôвъ.

чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй

власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ въ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.

І. М. Фарины о половину меншій фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкй

власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый

власного выробу.

Плынъ на отморожена, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзенбина Малишевского

противъ ревматизмова и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АПАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздухѣ, флящочка 80 кр.

Глицеринова выробы Зарга,

рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуютъ безъ проволоки

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

Львôвъ, улиця Галицка, ч. 16

поручаютъ свôй

Магазинъ товарôвъ модныхъ мужескихъ, складъ мужеского бѣля, куфрôвъ и всякихъ потребъ до подорожи, приборôвъ тоалетовыхъ и мысливскихъ, якъ такожь **товарôвъ галантерійныхъ и т. д.**

Рôвночасно поручаютъ свôй **складъ и фабрику рукавичокъ, бандажѣвъ и вырабôвъ рукавичныхъ** при тôй улици пôдъ ч. 19.

Майже 100 лѣтне существованье тои фирмы служитъ за найлучшу поруку. (5—5)

„МЕРТВЙ ДУШЪ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антонъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 13. Львôвъ, Четверъ 3 (15) лютого 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во **Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы** (кр[illegible]ятъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркуш[illegible] кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, **администрація и експедиція** пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на новъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *п*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Новеля шкôльна — а Русины.

Новеля шкôльна по кôлькохъ переходахъ зъ палаты послôвъ до палаты панôвъ и на ôтворôтъ дочекалася наконець хвилѣ, въ котрôй можна пророчити ѣй остаточне залагодженье. Въ новели тôй, доповняючôй законъ шкôльный державный зъ 1869 р. въ тôмъ дусѣ, що наука въ народныхъ школахъ маѣ основуватися на пôдставѣ религійнôй, приходятъ два параграфы, именно §. 48 и §. 75, котрй насъ Русинôвъ дотыкаютъ дуже близько и котрй, ѣслибы були принятй въ палатѣ панôвъ и послôвъ безъ змѣны, зробилибы намъ велику кривду. Параграфъ 48 постановляѣ, що „яко отвѣчальный управитель школы може бути поставленый лишь той, *кто* кромѣ условій въ загалѣ конечныхъ до именованя учителемъ *выкажеся еще свѣдоцтвомъ здôбности удѣлять науку религіи того вѣроисповѣданя, до котрого належитъ* (пересѣчна зъ послѣдныхъ 5 лѣтъ) *бôльшôсть учениковъ*. Управительство школы обовязане такожь *надзырати молодѣжь при установленыхъ религійныхъ вправахъ черезъ учителѣвъ дотычного вѣроисповѣданя.*“ — Той §. 48 маѣ обовязувати всѣ краѣ коронній Передлитавіи, кромѣ Галичины и Дальмаціи, бо якъ §. 75 постановляѣ, — „*задля особенныхъ ôтношень*“ тыхъ двохъ краѣвъ — законодательствамъ краѣвымъ (соймамъ) застерѣгаѣся право ôтступити ôтъ приписôвъ §. 48-ого.“

Якйжь се тй „особенній ôтношеня“, задля котрыхъ Галичина маѣ бути вынята зъ пôдъ загального закона, маючого обовязувати крôмъ ѣще однои Дальмаціи всѣ прочй краѣ коронній?

Закимъ дамо ôтповѣдь на тоѣ пытанье, мусимъ зазначити въ кôлькохъ словахъ судьбу и значенье самои новелѣ. Якъ звѣстно, правительство гр. Таффе опираѣся не на однôй цѣлостнôй бôльшости, але на кôлькохъ рôжнородныхъ фракціяхъ. Мѣжь фракціями обезпечуючими существованье теперѣшного правительства ѣсть нѣм. фракція клерикально-консервативна, остаюча пôдъ проводомъ кн. Лихтенштайна и Линбахера; она сама собою слаба, нечисленна, але зъ уваги на численнôсть и солидарнôсть „сполученои лѣвицѣ“ ѣсть правительству гр. Таффе необходимо потрѣбна. Фракція тая знаѣ дуже добре о своѣмъ важнôмъ значеню, тожь и стараѣся ѣго выкористати. Давно вже тому князь Лихтенштайнъ внѣсъ бувъ школьну новелю, змѣряючу до того, щобы школы народній зôстали назадъ ôтданй въ руки духовеньства, щобы основою выхованя молодѣжи була религія, и т. под. Проѣктъ той стрѣтивъ въ радѣ державнôй сильну опозицію, не лишь въ лѣвици, але и середъ правицѣ, именно у Полякôвъ. Лѣвиця була противна проѣктови зъ становища свого „либерализму“, — зъ якогожь становища Поляки були ѣму противній? — „о либерализмъ“ нѣкто предсѣ Полякôвъ не посмѣвбы чей посуджувати, особливожь консервативно-клерикально-феодальну делегацію польску въ Вѣдни! И справдѣ, не о „либерализмъ“ ишло Полякамъ, а о тоѣ, що колибъ проѣктъ шкôльнои новелѣ стався закономъ, то народній школы дôсталибыся пôдъ вплывъ духовеньства — въ всхôднôй Галичинѣ духовеньства руского. Розумѣесь, тогды польонизація рускихъ школъ стрѣтилабы великй перепоны, — и се именно була причина польскои опозиціи. Але правительство мусѣло предсѣ въ якійсь способъ вдоволити бажаня клерикальнои фракціи, щобъ не стратити ѣи ласки и пôдпоры, а тымъ самымъ и свого существованя; Полякамъ зновъ и другимъ фракціямъ правицѣ о тоѣ ходило и ходитъ, щобы правительство гр. Таффе не упало. Commune periculum maximum concordiae vinculum. По довгихъ дебатахъ въ палатахъ, по довгихъ переговорахъ фракцій съ фракціями, правительства съ фракціями, по именованю членами палаты панôвъ многихъ клерикалôвъ, въ теперѣшнôй хвили справа дôйшла до того, що, якъ въ горѣ мы сказали, можна надѣятися ѣи остаточного полагодженя. Правительство внесло такй поправки до новелѣ, що, мовлявъ, „и вовкъ сытый и коза цѣла“, — клерикалы вдоволенй тымъ, що въ новели поставлена засада религійного выхованя въ народныхъ школахъ въ цѣлôй державѣ, а Поляки зновъ вдоволенй, що при такôй засадѣ въ школахъ народныхъ въ всхôднôй Галичинѣ не буде перешкоды для польонизаційнои системы.

Пôсля интенціи §-фу 48-ого новелѣ, въ рускôй части Галичины управителемъ народнои школы повиненбы бути учитель не лишь католикъ, але католикъ греческого обряду, бо въ мысль того §-фу управитель (пр. въ селѣ, где ôнъ ѣсть одинокимъ учителемъ) мусѣвбы також надзырати молодѣжь при установленыхъ религійныхъ вправахъ, н. пр. при науцѣ церковного спѣву и т. п., иншими словами, по рускихъ селахъ управителемъ-учителемъ повиненбы бути Русинъ. — — Ся постанова булабы зовсѣмъ справедливою рѣчею въ виду того, що майже всѣ рускй школы въ всхôднôй части Галичины заложенй заходомъ самого руского народу и руского духовеньства ѣще передъ сотвореньемъ рады школьнои, — и въ виду того, що, — якъ се наглядно выказавъ передъ двома роками въ соймѣ навѣть Полякъ, померший недавно ученый Іосифъ Шуйскій, — теперѣшна (польонизаційна) система науки въ рускихъ школахъ народныхъ ѣсть запорою для народнои просвѣты. Въ неоднôмъ селѣ чисто-рускôмъ, где нема анѣ однои дитины польскои, нынѣ учителѣ морочатъ дѣтей наукою польского языка и письма, а навѣть выкладаютъ прочй науки по польски на перекôръ самôй кардинальнôй основѣ педагогичнôй, що дитина незрôвнано скорше пôйме всяку науку, коли ѣй буде выложена на рôднôй мовѣ, нѣжь коли на чужôй.

Полякамъ очевидно иде о то, щобы и на дальше оставъ такій благодатный status quo, и всемогуча делегація польска безперечно и своею фактичною силою и переконуючими аргументами успѣла переконати кождого, здаѣсь, навѣть и найзавзятѣйшихъ тирольскихъ клерикалôвъ, що постановы §. 48 школьнои новелѣ суть непригôдній для Галичины, бо тамъ панують „особенній ôтношеня“, — досыть було згадати лишь про процесъ „Ольги Грабарь и товаришевъ“, — ну, а мимоходомъ и про (розумѣесь мниму) перевагу жидôвскои молодѣжи въ мѣскихъ народныхъ школахъ.

Русины, розумѣеся, не можутъ бути вдоволенй зъ такого стану дѣла и мусятъ пôдносити противъ такому проѣктови школьнои новелѣ рѣшучій протестъ. Рада державна ѣсть вже въ посѣданю петиціи „Рускои Рады“ въ тôй справѣ. Петиція показуѣ въ правдивôмъ свѣтлѣ сумній ôтношеня шкôльній въ всхôднôй Галичинѣ и домагаѣся выразнѣйшого устилизованя §. 48, именно щобы управителемъ школы мôгъ бути учитель того самого вѣроисповѣданя и обряду, що бôльшôсть ученикôвъ, и щобы въ §. 75 ôтпавъ послѣдный уступъ, выймаючій Галичину зъ пôдъ постановъ §. 48. Таку саму петицію до рады державнои вносятъ и Русины мѣста Львова. Надѣемось, що и зъ краю будутъ внесенй якъ найскорше подôбній петиціи. Чи нашй заходы увѣнчаются бажанымъ успѣхомъ, се друге дѣло. Але фактъ остане фактомъ, що Русины понимаютъ свои потребы, обстаютъ за ними и борются за нихъ всѣми законными способами. Поки-що и се маѣ дуже велике значенье.

Парляментарна коррупція.

(Криза въ нашôй суспôльнôй недузѣ.)

II.

Мы розказали въ попереднôй статіи першй кроки справы Каминьского на широкôмъ парляментарнôмъ свѣтѣ и подали розбôръ гдеякихъ точокъ статіи берлиньского Börsen-Courier'а, въ котрого выплываѣ, що пововъ Каминьского розказаный тамъ невѣрно и недокладно. Але коли вже першй кроки тои справы будятъ якійсь несмакъ, якйсь тайнй и томляч пôдозрѣня, то тымъ бôльше ихъ будятъ дальшй кроки тои нещаснои справы. Здаѣсь, що надъ цѣлою тою справою лежитъ якесь фатумъ, такъ що кождый, кто тôлько въ якій небудь способъ дôткнесь ѣи, муситъ и собѣ жнею забрукатись, муситъ выйти зъ неи спляменымъ. Не тôлько оба виновники, Каминьскій и Вольскій, въ запалѣ обороны погôршили свою справу, то показуючи чимъ разъ новй, съ попередными суперечнй, невыясненй и пôдозрѣлй факты, то выповѣдаючи погляды по просту дикй и не гôднй людей образованыхъ а ще й либеральныхъ, — не тôлько третій головный виновникъ, бр. Шварцъ, також будьтобы для своеи обороны запутавъ свою справу безвыхôдно, — але навѣть люде постороннй, то не въ пору боронячись противъ закидôвъ, котрыхъ имъ нѣкто не робивъ, то некою церквою збудованою въ стилю ново-готицкôмъ. Видъ зъ тои вывышености на цѣле мѣсто и на околичнй горбы ѣсть чарующій.“

„Попередникъ того владыки бувъ архіепископомъ, а що ѣго епархія сягала далеко въ землѣ польскй [6]), то и доходы ѣго були значнй; теперь выносятъ они заледви 10.000 зр. Ôнъ маѣ бути покровителемъ наукъ, особливо богословскихъ, якъ се наглядно показуѣся зъ присвященя однои книжки, где читаѣмъ сй слова: Quanto in litteras feraris amore, illustrissime Praesul, quantoque easdem studio et cura promovere et ampliare sategas, tot opuscula tibi partim dicata, partim oblata, me etiam tacente, abunde testantur.“

„Беляньскій муситъ дѣйстно бути замилованый въ такихъ присвяченяхъ, бо пôдъ ѣго архипастырскій покровъ схорочилися цѣлй стосы розправъ богословскихъ, патрологичныхъ, пасторальныхъ, казуистично-моральныхъ и канонично-правничихъ, навѣть рôжнй инавгурації и розправы, призначенй для академіи въ Леодіюмъ.“

„Обрядъ церковный греко-католикôвъ рôжнится цѣлкомъ ôтъ обряду церкви латиньскои и выдався менѣ дивнымъ. [7]) Я бувъ на однôй вечѣрни, котру самъ епископъ ôтпра-

---

ГДЕЩО ПРО ЛЬВÔВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ

и про триразовый приѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрѣйчукъ*.)

(Дальше.)

„Передмѣстя львôвскй дуже великй, гдеякй простираются навѣть дальше, якъ на пôвъ милѣ, але складаются въ самыхъ малыхъ и непоказныхъ домкôвъ. Але що ôтъ австрійскои окупаціи взялися Львовяне дуже рѣзко до будовы новыхъ домôвъ, тожь видко вже и по передмѣстяхъ новй красній будынки межи давными старыми. [1]) За тоѣ по передмѣстяхъ дуже много великихъ и тѣнистыхъ самою природою заложеныхъ и нею самою выплеканыхъ городôвъ, межи котрыми ôтзначався найбôльше городъ Яблоновскихъ довгими, великими и мавстатичными алеями и ходниками и льонпаньскій, котрый тягне къ собѣ своею пестрою мѣшаниною горбôвъ, терасъ, гаѣвъ, лѣскôвъ, полянокъ и веселыхъ алей и краснымъ видомъ на мѣсто.“

„Городъ льонпаньскій дуже бувъ подобався цѣсареви (Іосифови II. 1780); на ѣго честь поставлено въ нѣмъ досыть нужденный памятникъ съ такою надписею:

Iosepho II — Romanorum Imperatori — qui — XVI Kal. Junii MDCCLXXX — agrestis viridarii hujus — varietatem visit — probavitq. ** Positum — a Franc. Lonchamps — Leopol. Magistratus — Consiliario — VIII Maji A. D. MDCCLXXXI. [2])

[1]) Найгôрше выглядало передмѣстье галицке, спалене на три роки передъ розборомъ Польщѣ (въ червню 1769) черезъ конфедератôвъ барскихъ. Залога мѣста ôтперла вправдѣ чотыри приступы конфедератôвъ на муры, але при тôмъ згорѣло много домôвъ на галицкôмъ передмѣстю, межи иншими також монастырь Кармелитôвъ и вежа съ дзвонами и зигаромъ. (Historya miasta Lwowa, Chodynicki.)

[2]) Въ р. 1780 бувъ Іосифъ вже другій разъ въ Галичинѣ. Першій ѣго приѣздъ до Галичины припадаѣ на р. 1773, отже небавомъ по занятю Галичины черезъ Австрію; своѣй матери, цѣсаревôй Маріи Терезіи писавъ ôнъ тогды про ôтношеня ново набутого краю: „Менѣ видится, що той край не маѣ до насъ злоп волѣ; хлопъ ѣсть тутъ нещасливый и не маѣ нѣчого, якъ лишь образъ чоловѣка и физичне житье; дрôбна шляхта тожь убога и дожидаѣ ôтъ насъ справедливости противъ магнатôвъ, котрй ѣи гнобили. Магнатъ ѣсть безперечно незадоволеный, але въ сѣй хвили не показуѣ того. Я стараюся тутъ нѣкого не уразити.“

Въ р. 1780, о чѣмъ мы въ горѣ згадали, бувъ Іосифъ другій разъ во Львовѣ, переѣзджаючи черезъ Галичину до Могилева въ Россіи, где ôтвѣдавъ (яко графъ Фалькештайнъ царицю Катарину II 4 червця). Онъ ѣхавъ тогды на Галичъ, Тренчинъ и Межирѣче (Wallachisch Messeritz). Въ Межирѣчу сѣвъ на коня и объѣхавъ угорско-моравскй пограничнй Карпаты, бо хотѣвъ оглянути и пôзнати гôрскй переходы зъ Угорщины до Моравіи, Шлезіи и Галичины. Оглянувъ межи иншими просмыкъ Яблунка и переночувавъ въ тамошныхъ шанцяхъ; зъ ôттамъ ѣхавъ дальже верхомъ на Мосты и Живецъ (Saybusch) до Кентъ, а зъ ôтси продовжавъ дальшу подорожь зновъ возомъ.

Третій разъ бувъ Іосифъ II въ нашôмъ краю и въ ѣго столици въ р. 1787, о чѣмъ поговоримъ низше.

Про латиньского архіепископа Сѣраковского [3]) (котрого называе Сензаковскимъ) пише нашъ авторъ, що ôнъ служивъ давнѣйше въ войску яко официръ и що опôсля змѣнивъ свôй станъ войсковый на духовный, та що своею набожностею зъѣднавъ собѣ розголосъ; рôчнй доходы ѣго, якъ каже, перевышали суму 36.000 зр., але житье провадитъ ôнъ мимо того скромне и тихе; не любитъ ученыхъ, особливо вôльномулярскй льожѣ, и выповняе слѣпо, чого жадаютъ цѣсарскй розпорядженя. Коли ѣго прошено, щобы причинився до заложеня дому убогихъ, то ôтмовивъ, бо се, якъ казавъ, було дѣло вôльныхъ мулярѣвъ. Въ свято Іоана не хотѣвъ навѣть ôтдержати богослуженя въ костелѣ Бернардинôвъ, бо довѣдався, що торжество мало ôтбутися на коштъ льожѣ.“

„Ôрменьскій архіепископъ Августиновичъ, [4]) маѣ бути дуже добрый и статочный человѣкъ, при тôмъ священикъ ревный и прикладный. Доходы ѣго мало що перевышаютъ суму 2000 зр.“

„Рускій владыка, Беляньскій [5]) посѣдаѣ чверть милѣ за мѣстомъ на красній вывышености оказалый замокъ съ домомъ пресвитеріяльнымъ, монастыремъ Василіянъ и вели-

Памятникъ, о котрôмъ тутъ бесѣда, видѣли мы въ городѣ льонпаньскôмъ — званôмъ також „Кайзервальдомъ“ — ѣще въ 1850-тыхъ рокахъ, теперь зъ него вже тамъ не видко анѣ слѣду.

[3]) Зъ черги 25-тый архіепископъ латиньскій во Львовѣ, Вячеславъ Сѣраковскій (1759—1780).

[4]) Зъ черги 17-тый архіепископъ обр. брменьского, Яковъ Стефанъ Августиновичъ (1737 до 1784).

[5]) Петро Беляньскій (1780—1798).

[6]) Нашъ авторъ каже хибно, що ѣго епархія простиралася далеко „ins Grosspolnische“. Попередникъ ѣго Левъ Шептицкій (1749—1779) бувъ дѣйстно кіевскимъ митрополитомъ.

[7]) Не хочемъ тутъ наводити дословного переводу сего мѣсця, писаного съ цѣлковитою несвѣдомостею и обурюючимъ цинизмомъ, скажемъ лишь тоѣ, що авторови здавалося, що тымъ бôльше окажеся въ свѣтлѣ мудрця, чимъ бôльше буде шуткувати зъ того, що другимъ свято. Съ рôвною

вмѣючи ôтповѣсти правдиво на найпростѣйшѝ ставленѝ до нихъ пытаня, чимъ разъ бôльше впутуются въ тую справу, роблятъ ви чимъ разъ чорнѣйшою и ширшою. Просте оповѣданье фактôвъ ствердитъ се найлѣпше.

П. Вольскій, складаючи свôй мандатъ посольскій, узнавъ за ôтповѣдне помѣстити донесенье о тôмъ фактѣ въ гдеякихъ газетахъ. Въ тôмъ донесеню ôнъ оправдуєся зъ свого поступку въ справѣ Каминьского, покликуючися на то, що дѣлавъ ту не яко посолъ, але яко адвокатъ, и то не зъ власнои волѣ и иниціятивы, але въ найвыразнѣйшими инструкціями Каминьского. Дальше додав, що справа тая призначена була не для публичнои дискусіи, але для полагодженя канцелярійнымъ способомъ въ судѣ цивильнôмъ, и тôлько розбôйницкимъ надужитьемъ (banditenmässiger Missbrauch) дôйшла до публичнои вѣдомости и набрала незаслуженого розголосу. Таке оголошенье мусѣло кождого дуже непріятно дôткнути: оно показало, що у п. Вольского всѣ моральнѝ понятя дуже спутанѝ. Чи можна посла абстрагувати ôтъ адвоката, где оба суть одною особою и где повага посольского становища надаєй адвокатскому слову безмѣрно бôльше ваги, о тôмъ, здаєсь, и говорити не треба. А вже зовсѣмъ дике, справдѣ розбôйницке понятье показуєся въ тыхъ словахъ Вольского, що справа Каминьского не призначена була для публичнои вѣдомости. Такъ само кожда крадѣжь, кожде ошуканьство въ интенціи свого справця не призначене до публичнои вѣдомости, — п. Вольскій отже въ тôмъ реченю став справдѣ на становищи злодѣйскои льогики. Не менше дивнымъ муситъ выдатися й то, що каже дальше п. Вольскій, будьтобы справа Каминьского набрала незаслуженого розголосу. Не вжежь се дѣйстно такъ дрôбна справа, що о нѣй и згадувати не варто? Хибажь она не тыкає самыхъ основъ нашого економичного быту, нашого парляментарно-конституційного житя? П. Вольскій въ запалѣ роздраженя забувъ о всѣмъ тôмъ, але вже самъ той фактъ, що бувшій представитель народа мôгъ о чôмсь подôбнымъ хочьбы лишь на хвилю забути, свѣдчитъ дуже непôдхлѣбно о станѣ его моральности и розуму.

Того самого дня вечеромъ збôралося „Коło polskie“ знôвъ на засѣданье. Комисія выбрана для розбору справы Каминьского и Вольского внесла устне справозданье и за ви внесеньемъ „Хоło“ по дуже бурливыхъ дебатахъ ухвалило, що поступки розказанѝ въ позвѣ, якъ такожь уложенье и внесенье до суду сего позву выступаютъ противъ достоиньства посла и оскорбляютъ достоиньство члена „Коła polsk-ого“. Сего можна було й надѣятися вже по першôй дебатѣ надъ тою справою. „Коło“ поступило собѣ въ тôмъ взглядѣ зовсѣмъ раціонально, колибъ тôлько гдеякѝ дрôбнѝ на око факты та моменты зъ тои дебаты не робили цѣлого обуреня и гнѣву на двохъ ех-послôвъ дуже пôдозрѣнымъ о̀бъявомъ.

И такъ попередъ всего дивну ролю починав грати въ тôй справѣ вѣденьскій „Länderbank“, въ котрôмъ вложена була сума 625.000 зр. пôдъ титуломъ Vorauslagen для Каминьского, а опôсля въ таємничій спосôбъ гдесь кудась задѣлася. Ишло попередъ всего о сконстатованье самого факту, тожь члены „Коła“ запыталися вицедиректора того банку, такожь члена „Коła“, гр. Стадницкого, чи се правда. Стадницкій ôтповѣвъ, що та сума справдѣ зложена була Шварцомъ и що опôсля взяли ви иншѝ особы, котрыхъ ôнъ не може чи не хоче поименувати безъ дозволу дирекціи. Очевидна рѣчь, що по такôмъ заявленю, котре зразъ дôсталось до газетъ, цѣкавѣсть всѣхъ головно звернулася на тую суму и на пытанье, кто ви мôгъ взяти?

Нагле, мовь грôмъ въ ясного неба, дня 7 и 8 лютого появилися въ вѣденьскихъ газетахъ двѣ дописи, зовсѣмъ несподѣванѝ и суперечнѝ съ собою и съ доси говоренымъ. Насамперед Länderbank, въ суперечности съ Стадницкимъ, доноситъ, що суму, вложену Шварцомъ, взявъ для себе яко належитôсть за финансованье цѣлого предпріємства и въ загалѣ титуломъ спôльника въ тôмъ предпріємствѣ. (До того часу вѣдомо було лише, що Länderbank финансує Шварцовѝ акціи, — о спôльництвѣ не знавъ нѣкто, тожь се власне признанье банку безмѣрно важне, бо може поставити цѣлу справу на новыхъ пôдставахъ, а именно може пояснити намъ далеко лѣпше, нѣжь стараня Каминьского, тѝ причины, для якихъ именно Шварцъ дôставъ предпріємство тои будовы.) А ôттакъ и самъ Шварцъ помѣстивъ ôтъ себе допись, въ котрôй перечитъ цѣлôй справѣ, твердитъ, що Каминьскій зовсѣмъ безъ найменшои пôдставы ви вчепився (хочь не перечитъ, що ôнъ на такій спосôбъ безъ найменшои пôдставы давъ Каминьскому 3000 зр. задатку), що ôнъ съ Каминьскимъ навѣть зношень не мавъ нѣякихъ, а сума 625.000 зр. була зложена въ банку не нимъ, а его спôльниками для него, що не иншѝ особы и банкъ, але ôнъ самъ взявъ ви и зъ неи выдавъ 355.000 зр. Але на тôмъ не конець. На тôмъ самôмъ засѣданю „Коła polsk-ого“, колитакъ нещасливо толкував Стадницкій, трôхи чи не еще нещасливѣйше спецалися послы Козловскій и Рапапортъ! Послы тѝ, якъ звѣстно, були першѝ, котрѝ въ Галичинѝ пропагували думку о конечности — ôтдати будову трансверзальнои желѣзницѣ въ руки одного предпріємця, а Козловскій въ р. 1881 бувъ головнымъ членомъ завязавшогося соймового комитету для форитованя на те предпріємство шахрайскои фирмы „Танкредъ“. Тѝ два послы, нѣкимъ о то не прошенѝ, дали — пôсля ляконичныхъ слôвъ справозданя — выясненье о своѣмъ становищи до трансверзальнои желѣзницѣ. Въ чѣмъ полягало те выясненье, не знати, — справоздавець нотує лишь, що „Коło“ приняло те выясненье съ вдоволеньемъ до вѣдомости. Тôлькожь, здаєсь, сего не досыть було п. Козловскому. Правиця и лѣвиця, незалежно ôтъ себе, рѣшили подати на другій день интерпеляціи въ справѣ Каминьского. Передъ засѣданьемъ рады державнои, на котрôмъ мали бути внесенѝ тѝ интерпеляціи, ôтбувались довѣрочнѝ засѣданя клюбôвъ. На такôмъ раннôмъ засѣданю „Коła polsk-ого“ встав Козловскій, жалуєсь на розсѣванѝ будьтобы о нѣмъ рôжнороднѝ клеветы, котрыхъ на дѣлѣ не було, и запытує „Коło“, якъ має взглядомъ нихъ поступати. „Коło“, очевидно до крайности сконстерноване, починає дискусію надъ Козловскимъ и немовь въ якôмсь горячковôмъ пароксизмѣ ухвалює дати ему вотумъ довѣрія, хочь ôнъ о тое не просивъ и хочь тое ему въ жаднôмъ разѣ не могло нѣ на що придатися. По внесеню интерпеляцій знôвъ збôралось „Koło polskie“ на засѣданье. Панове Поляки очевидно всцѣли за той часъ трошка протверезитися зъ свого одуру и пôзнали, яку они кольосальну дурницю зробили рано. Але, щобъ оправдати приповѣдку: „Клинъ клиномъ выбиваютъ“, они рѣшились направити тамту дурницю новою, еще бôльшою. Ото на представленье самого свого превеса Грохольского рѣшили узнати ранѣшну ухвалу за небувшу (о кôлько знаємо, першій примѣръ въ парляментарнôмъ житю), с. в. иншими словами, ôтобрати п. Козловскому дане передъ кôлькома годинами вотумъ довѣрія, що й справдѣ сталося.

На внесену интерпеляцію въ палатѣ ôтповѣвъ министеръ Пино, — головну точку его ôтповѣди навели мы въ попередньôй статіи. Вину, закидувану Каминьскому, правительство взяло на себе. Очевидна рѣчь, що така ôтповѣдь не могла нѣкого вдоволити и що вся рада державна зажадала выбору парляментарнои комисіи для выслѣдженя всеи правды.

Въ кôнци съ початкомъ сего тыждня пôднѣсъ и п. Каминьскій въ Станиславова голосъ, щобъ очистити себе въ всѣхъ закидôвъ. Мусимо признати, що се не удаєсь ему въ повнѣ. Попередъ всего и п. Каминьскій не рѣшився подати свого позву въ цѣлости, хочь такожь твердитъ, що содержанье его въ берл. Börsen-Courier-ѣ було невѣрно подане. Дальше твердитъ п. Каминьскій:

1) що Шварцъ виненъ ему высше згадану суму не за жаднѝ информаціи зъ урядовыхъ жерелъ, не за уживанье вплывôвъ въ сферахъ министеріяльныхъ, котрѝ вплывы у Каминьского дуже малѝ и въ такôмъ дѣлѣ не моглибъ мати нѣякои ваги, — але тôлько за инструкціи, що дали Шварцови можнôсть при помочи значныхъ ощадностей техничныхъ подати евентуально найнизшу оферту;

2) що згоду о высокôсть провизіи робивъ не самъ Каминьскій, а ннжинеръ Гавзеръ, що Кам. довгій часъ не знавъ о высокости угодженои сумы. позаякъ Гавзеръ сказавъ ему, що угодився съ Шварцомъ за 1% провизіи, мѣжь тымъ коли Гавзеръ прочѝ 2% провизіи хотѣвъ тайкомъ собѣ присвоити.

Не маючи нѣякои пôдставы до розбору першого зъ тыхъ тверджень, мы замѣтимо лишь що до другого, що оно выдаєсь намъ дуже пôдозрѣне. Въ позвѣ, навѣть такъ, якъ его содержанье подає п. Каминьскій, говорится все о 3%-овôй провизіи, Каминьскій цѣле се жаданье бере на себе, що булобъ и неможливе и попросту не нечестне, колибъ ôнъ бувъ переконаный, що угодженося съ Шварцомъ лишь за 1%.

Коли такъ всѣ стороны, замѣшанѝ въ ту справу, достаточно покомпромитувалися, то одно послѣдне добре, що правительство могло зробити въ тôмъ дѣлѣ и що оно справдѣ зробило, дôставши справу до суду карного.

Се есть образъ нашого найновѣйшого скандалу парляментарного, — звѣстно, тôлько перша часть, бо друга часть, то буде самъ процесъ. Що се справа дѣйстно брудна, не потрêбно й доказувати. Мы старались представити ви безсторонно, наводячи факты и пôддаючи ихъ порôвнующій критицѣ. Але при кôнци сеи статіи не можемо не высказати свого жалю на то, що у части нашои краєвои репрезентаціи такъ притупилося моральне почутье, якъ се показуєся въ тôй справѣ. Пора нашому народови знати и затямити собѣ, чимъ то занимаются гдеякѝ его послы по за кулисами соймôвъ та радъ державныхъ. Пора ему знати, якъ то ходится тамъ коло добра краю, якъ то задивлюются тѝ панове на свои обовязки взглядомъ народа, взглядомъ краю и власнои совѣсти. Надѣємся, що така научка, якъ справа Каминьского, не швидко вывѣтрѣє зъ памяти народнои, и що нашѝ вельможнѝ верховодники не посмѣютъ теперь такъ шумно, такъ гордо говорити о своѣй „organicznej pracy“, коли всѣ достаточно пôзнали, якѝ то поганенькѝ заходы крыются неразъ пôдъ тою фразою.

Нове розпорядженье министеріяльне

о вымѣрѣ належитостей ôтъ актôвъ правныхъ.

Зъ провинціи.

Звѣстно, що середъ нашого люду розширеный той зовсѣмъ хибный поглядъ, що будьтобы зголошенье документу, заключаючого актъ правный взглядомъ недвижимостей (якъ пр. контракту купна, переделюбнои интерцизы) въ урядѣ податковôмъ до вымѣру належитости. зовсѣмъ достаточне, щобъ интабулювати и дотычне право, — а що бôльше, нашѝ люде дуже часто суть того переcвѣдченя, що тое зголошенье и оплаченье належитости есть вже само собою интабуляцією. — „Я вже подавъ до „интабелѣ“ до „штайрамту“ чути неразъ. То само ôтносится и до належитости посмертнои. Той зъ наслѣдникôвъ, кто оплативъ належитôсть, гадає, що вже заинтабулювавъ себе за властителя. Ошибочне таке задивлюванье дуже часто мае тое фатальне послѣдство, що нашѝ люде запôзно потôмъ довѣдуются о неважности або недостаточности дотычного документу, котрого списанье повѣрили громадскому або иншому якому покутному писареви. Такъ н. пр. часто попадаєся до нынѣ бачити новѣйшѝ интерцизы переделюбнѝ або иншѝ умовы супружескѝ, списанѝ не нотаремъ а такимъ писаремъ, котрый здраджуєсь несвѣдомостею кардинальныхъ понятій юридичныхъ, — хотяй пôсля закона зъ 25 липня 1871 Ч. 76 Д. в. д. такѝ документы конче мусятъ бути списанѝ передъ нотаремъ въ формѣ акту нотаріяльного, — инакше суть неважнѝ. Еще може частѣйше подыбати можна до нынѣ документы списанѝ о недвижимости безъ приписанои легализаціи, с. в. на котрыхъ пôдписъ сторôнъ а що найменше стороны продаючои або обмежуючои свое право не есть легализованый нотаремъ або въ судѣ; въ документѣ такôмъ часто хибує т. зв. „клявзуля табулярна“, с. в. заявленье продаючого, обмежаючого свое право, що годится на интабуляцію купця за властителя своеи недвижимости або на ви обтяженье. А все то такѝ хибы, черезъ котрѝ не узыскаєся интабуляціи.

Рѣчь ясна, що списуваньемъ такихъ неформальныхъ або и неважныхъ документôвъ завдаєся нашому людови тяжку кривду; бо поминаючи вже то, що такѝ документы частогусто стаются жереломъ довголѣтныхъ, коштовныхъ а въ додатку некорыстныхъ процесôвъ, — наражаютъ они еще крôмъ того майно контрактовыхъ сторôнъ на посягательство желѣзнои руки фискуса. Тажь уряды податковѝ вымѣрюютъ и совѣстно стягаютъ всѣ належитости, хочбы контрактъ а взглядно документъ бувъ зовсѣмъ неважный. А нашь чоловѣкъ оплативши въ „штайрамтѣ“ таксу, увѣреный, що ось вже ôнъ и „затабелювався“. И черезъ думку ему не переходитъ, щобъ документъ, принятый цѣсарскою властею и вымѣромъ таксы одобреный, бувъ зовсѣмъ неважный, правно уважався за несуществуючій! Якъ-жежь низько муситъ упасти въ его очахъ авторитетъ тоижь цѣсарскои власти, коли опôсля въ кôлька лѣтъ довѣдався, що ôнъ зовсѣмъ за дармо оплативъ здорову таксу, а весь документъ нѣнащо, — и права свого не дôйде въ нѣякôмъ судѣ.

Тому то зрозумѣло, що найновѣйшими часами министерство стараєсь устороиити тое погубне здивлюванье нашого люду, а властиво ему противдѣлати. Однакъ — по нашôй думцѣ — и тутъ знôвъ половичне средство.

Именно розпорядженьемъ зъ 11 падолиста 1882 Ч. 159 Дн. з. д. постановили министерства скарбу и правосудія, що не наражаючись на наслѣдства занедбаня речинця до зголошеня документу до вымѣру належитости, можутъ стороны вносити до приналежачого суду просьбу о вписъ документу въ книгу грунтову, а то въ тôмъ самôмъ речинци, въ якôмъ повинно зголоситися документъ до уряду податкового до вымѣру належитости; судъ же самъ маєстороною предложеный ôтписъ документу ôтослати до уряду податкового до вымѣру.

Якъ вѣдомо, до зголошеня акту до вымѣру належитости есть при интересахъ правныхъ, заключеныхъ въ границяхъ монархіи, 8-дневный речинець ôтъ дня заключеня интересу; а при интересахъ правныхъ, заключеныхъ за границею, 30-дневный речинець ôтъ дня, коли документъ внесено въ границѣ монархіи (§ 44 закона о належит. правныхъ). Кто занедбавъ того речинця, пôдпадає карѣ подвôйнôй а навѣть потрôйнôй належитости правнои (§ 80 о зак. о належ. прав.).

Пôзнѣйшимъ окружникомъ зъ 6 грудня 1882 Ч. 17279 вôзвало министерство правосудія всѣ суды, щобы при кождôмъ случаю старались наклонювати людъ сельскій до поступованя пôсля наведеного высше розпорядженя зъ 11 падолиста 1882.

Легко пересвѣдчитися, що те послѣдне розпорядженье не все доводитъ до цѣли, не все усуває те лихо, противъ котрому слѣдувалобы енергичнѣйше выступити, — покутне писарство.

Найперше: подавати документъ до суду до интабуляціи можна лишь тамъ, где вже отворена книга грунтова або т. зв. табуля. А рѣчь се неторична, що у насъ въ Галичинѣ еще дуже далеко до того, щобы для всѣхъ громадъ були книги грунтовѝ отворенѝ. Майже половина громадъ не мае еще табулѣ, — то майже половина громадъ не може корыстати зъ добродѣйства розпорядженя зъ 11 падолиста 1882.

По друге: якежь добродѣйство властиво надає те розпорядженье? Сторона, подаюча до суду о интабуляцію, обовязана крôмъ ориги-

---

влявъ. Духовеньство выступило противъ него въ довгôй процесіи. Коли мавъ появитися, зашумѣла зъ хору музика съ бубнами и флетами, але той гукъ негармонійный роздиравъ уха. На плечахъ мавъ епископъ довгій плащь зъ віолетового шовку; на тôмъ плащи тягнулися на поперекъ три широкѝ срѣбнѝ поясы, а на его обохъ передныхъ сторонахъ стоятъ мовь на сторожи образы чотырехъ евангелистôвъ.[8]) На головѣ мавъ золоту корону, дуже похожу на капелюхъ архикняжій. Въ крылосѣ нало жили ему на шію епитрахиль на три пяди широкій, срѣбный и золотомъ перешиваный, почѣмъ почалася вечѣрня. Пôдчасъ цѣлого бôгослуженя цѣловало духовеньство кôлькома наворотами владыку въ руки, приклякало при престолѣ епископскôмъ, падало на колѣна и кадило безъ перестанку, такъ що менѣ здавалося, будьтобы задля тыхъ почестей ôтдаваныхъ епископови, ôтвертавъ народъ увагу ôтъ богослуженя.“

По вечѣрни принесено владыцѣ частину св. креста, иншихъ ôсѣмь священикôвъ стануло потôмъ въ одинъ рядъ, а кождый зъ нихъ мавъ въ рукахъ або евангеліе, або якійсь образъ, або мощѣ. Ôттакъ подававъ кождый зъ нихъ на колѣнахъ владыцѣ до цѣлованя той святый предметъ, котрый мавъ въ рукахъ. Опôсля поставали знôвъ всѣ въ одинъ рядъ и подавали до цѣлованя прочому духовеньству, котре надôйшло въ процесіи, все тое, що було до цѣлованя призначене. Опôсля зачався тиснути громадно цѣлый народъ до тыхъ святощѣвъ.“ (*Дальше буде.*)

погордою выражаєся о обохъ обрядахъ, про богослуженье жидôвъ не згадує однакъ зовсѣмъ нѣчого.

[8]) ....an dessen beiden Vorderseiten vier.... Evangelisten zween zu den Füssen und zween an den Schultern Schildwach hielten“ — додає съ неудатнымъ дотепомъ культуртрегеръ іосифиньского періоду.

нального документу долучити дословный неостемплёваный ôтпись документу, котрого дословнôсть справдивши, судъ маѥ ôтослати до вымѣру належитости. А ѥсли сторона того не зробитъ, або ѥсли не докаже, що вже до вымѣру належитости зголосилася, маѥ судъ самъ зробити дословный ôтписъ, а ôтъ стороны стягнути подвôйну належитôсть стемплёву за урядову видимацію, с. ѥ. 2 зр. Се булабы перша благодать!

Але ѥсть ѥще и друга, и трета благодать. На кожде поданье табулярне приходитъ грубшій стемпель (1 зр. 50 кр.). Возьмѣмъ отже случай, где сторона, за порадою свыше, подаѥ контрактъ до 8 днѣвъ до суду до интабуляціи, а черезъ неьѣдомôсть не долучитъ ôтпису документу для уряду податкового. Якажь ѥи чекаѥ за то сюприза? Найперше заплатитъ стемпель на поданье 1 зр. 50 кр. (а якъ добре пôйде, с. ѥ. ѥсли не прилѣпитъ цѣлого стемпля, то 3 разы по 1 зр. 50 кр. = 4 зр. 50 кр.), потôмъ заплатитъ 2 зр. за видимованый ôтпись документу, потôмъ „оплатитъ штайрамтъ“ с. ѥ. заплатитъ властиву належитôсть ôтъ перенесеня права, — а въ кôнци заплатитъ возьному судовому $17\frac{1}{2}$ кр. за дорученье ухвалы, въ котрои въ кôнци довѣдаѥся, що весь той ѥго захôдъ и тяганина не придатна „и собацѣ на буду“, що документъ непридатный, неважный. Справдѣ троха за дорого каже выс. министерство заплатити нашому неписьменному хлѣборобови за те, що контрактъ кепско написаный!

Чижь не лѣпше вже, щобъ ôнъ потрудився разъ до уряду податкового за вымѣромъ належитости та заплативъ лишь тую послѣдню, — чижь не лѣпше, „щобъ було, якъ бувало“, чи не лѣпше лишити людъ нашъ въ дотеперѣшнôмъ ошибочнôмъ переконаню?

Розумѣѥся, що обговорюване нами розпорядженье приноситъ пôльгу тамъ, где заложена книга грунтова та где документъ важно списаный, — именно тую пôльгу, що не треба трудитись окремо до уряду податкового, а окремо до интабуляціи до суду; однакъ въ значно бôльшôмъ числѣ выпадкôвъ выйде та пôльга на страту сторонѣ.

Зовсѣмъ що иншого булобы, колибъ выс. министерство постаралося о тое, щобъ ôтъ неважныхъ актôвъ не вымѣрювано належитостей, та щобы выдани стемплѣ були зверненi.

А рѣчь се така, котрабы далася усовершити, та котру вкладаѥмъ на серце нашôй посольскôй тройци въ Вѣдни. *Ypsilon.*

Справы краєвi.

(*Банкъ для краѣвъ коронныхъ*) маѥ бути пôсля информацій „Czas-у“ вже небавомъ отворены. Маршалокъ дръ Зыбликевичь выѣхавъ до Вѣдня, щобы вести тамъ переговоры о краєву пожичку, ухвалену соймомъ на банкъ краєвый и на доплату въ фонду краєвого до желѣзницѣ трансверзальнои. Маршалокъ намѣряѥ такожь перевести конверзію двохъ миліонôвъ давнои краєвои пожички.

Надзоруюча рада краєвого банку радила въ суботу минувшого тыждня и въ понедѣлокъ сего тыждня надъ облигаціями комунальными (громадскими) и рѣшила: 1) выдавати 5%-товi листы комунальнi съ 20-лѣтною амортизацiєю; 2) побирати титуломъ процентôвъ ôть мѣстъ, повѣтôвъ и сельскихъ громадъ по $5\frac{1}{4}$% ôтъ номинального капиталу облигацій; 3) 5% призначено на выкупъ купонôвъ, а $\frac{1}{4}$% на кошта администрацiи, на случай же, колибъ показалася яка надвышка, на капиталъ резервовый. — Продажею листôвъ займеся на рахунокъ пожичаючихъ банкъ краєвый. — Пожички маютъ бути уморюванi въ ратахъ нерôвныхъ, зменшаючихся що до квоты провизiи въ мѣру сплаты капиталу; въ першихъ отже рокахъ раты тi будуть найвысшi.

Урядники банку ѥще не именованi, — ухвалено однакъ 15.000 зр. на 1883 рôкъ для урядникôвъ, котрi небавомъ маютъ бути именованi.

(*Зѣздъ делегатôвъ повѣтовыхъ польскихъ комитетôвъ передвыборчихъ*) для доповненя центрального комитету и для нарадъ и рѣшень въ справѣ выборôвъ до сойму, ôтбудеся во Львовѣ дня 18 л. лютого. Пôсля информацій „Dziennik a Polsk-ого“ выборы до сойму въ округôвъ меншихъ посѣлостей ôтбудутся въ послѣдныхъ дняхъ мая, а въ мѣсть и бôльшихъ посѣлостей въ першихъ дняхъ червня.

(*Доповняючi выборы двохъ послôвъ*) до рады державнои въ мѣстъ Львова и Станиславова на мѣсце пп. Вольского и Каминьского будутъ сими днями розписанi. Правительство бажае, щобы выборы були переведенi найдальше до 15 марта.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На засѣданю палаты послôвъ дня 13 лютого внѣсъ министеръ торговлѣ проѥктъ будовы желѣзницѣ зъ Черновець до Новоселицѣ. — При першôмъ читаню державного закона о рыболовствѣ ческiй посолъ Цайтгаммеръ заявивъ въ имени своихъ товаришевъ, що ся справа належитъ до компетенціи соймôвъ. Въ тôмъ самôмъ дусѣ промовивъ и пос. Грохольскiй въ имени польского клюбу. Внесенье ôтослано до комисiи. — Въ порядку дневного приступлено до другого читання проѥкту закона о коммасаціи грунтôвъ. Противъ проѥкту державного закона о коммасаціи выступаютъ тôлько Поляки и въ генеральнôй дебатѣ записався до голосу противъ проѥктови одинъ-одинокiй пос. Мадейскiй. Ôнъ заявивъ въ имени польского клюбу, що устава тая не належитъ до компетенціи рады державнои, але до компетенціи соймôвъ. Поляки будутъ вправдѣ, хочь съ неохотою, голосувати за переходомъ до спеціяльнои дебаты, але при спеціяльнôй дебатѣ поставлятъ дотычнi внесеня нъ дусѣ автономiи краєвои. — Пос. Скопаликъ, Чехъ, выказувавъ користи зъ коммасацiи грунтôвъ для дрôбныхъ посѣлостей и ствердивъ, що въ громадахъ сельскихъ безъ дотычного закона не дасться добровôльно перевести коммасацiя. Заявивъ отже въ имени ческихъ послôвъ, що будутъ голосувати за проѥктомъ. — П. Лобковицъ рôвножь признавъ въ засадѣ користнôсть проѥкту, але радбы, щобы тая справа не була остаточно залагоджена въ радѣ державнôй, але щобы соймы краєвi мали оцѣнювати, чи коммасацiйный законъ при существуючихъ мѣсцевыхъ ôтношеняхъ ѥсть конечный и чи ôтповѣдаѥ розвоєви краєвои культуры. — Пос. Тавше выказавъ такожь великi економичнi користи того закона. Дрôбнi властителѣ землѣ на скоммасованыхъ грунтахъ зможутъ заводити мелiорацiи, машины и т. д. Кредитъ пôднесеся. Въ Нѣмеччинѣ ôтъ давна побôчь засады роздѣлюваня грунтôвъ существуютъ законы коммасацiйнi безъ перешкоды. — Мин. рôльництва гр. Фалькенгайнъ заявивъ, що правительство предкладаючи сей проѥктъ, учинило першiй крокъ на дорозѣ аграрныхъ реформъ, котрi дадутся звôльна и постепенно переводити. Министерство увзгляднило досвѣды за границею и пересвѣдчилося о важности и користности такои уставы. — На слѣдую чôмъ, завтрѣшнôмъ засѣданю буде ôтбуватися спеціяльна дебата надъ законом о ко. Розу- и пп

Палата панôвъ ôтбы[illegible] вчера. На порядку дневнôмъ бувъ законъ промысловый. Бльоме яко референтъ высказавъ, що „въ теперѣшнôй суспôльности европейскôй пануѥ великiй неладъ: въ верствахъ продукуючихъ невдоволенье, межа роботниками убожество. Вытворилася олигархiя капиталистôвъ. Початокъ ситуацiи сягаѥ 1793 року. Права повиннi бути рôвнi для всѣхъ. Не належитъ позволяти, щобы капиталъ пожиравъ всѣ силы.“ Бесѣдникъ дякуѥ отже правительству за инiцiятиву закона промыслового. По короткихъ промовахъ кôлькохъ членôвъ палаты за и противъ, ухвалено перейти до спецiяльнои дебаты. Нынѣ ôтбуваѥся друге засѣданье палаты панôвъ.

(*Парляментарна комисiя слѣдча*) въ справѣ Каминьского противъ Шварца вже выбрана. Входитъ до нея: зъ лѣвицѣ Рехбаверъ, Маггъ, Конiъ, Гуго Сальмъ и Вайтльофъ; зъ правицѣ Гавелка, Генр. Клямъ-Мартиницъ, Досталь, Грохольскiй, Бартманьскiй, Мадейскiй; зъ лѣвого центра Линбахеръ, Кляичъ; зъ центра гр. Брадисъ, гр. Коронини.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція Сенатъ по замкненю загальнои дискусiи въ справѣ о претендентахъ ухваливъ бôльшостею 170 голосôвъ противъ 115 приступити до спецiяльнои дебаты. По переведеню спецiяльнои дискусiи ухваливъ сенатъ внесенье Вадингтона, пôсля котрои члены панувавшихъ родинъ, ѥслибы допустилися чину угражаючого безпеченьству державы, будутъ каранi выгнаньемъ и будутъ ставленi передъ судъ або передъ сенатъ. — Князь Жеромъ Наполеонъ выпущеный зъ вязницѣ ôтъѣхавъ до Англiи а зъ ôттамъ маѥ выдати новый манифестъ до французôвъ. Ухвала судова, силою котрои застановлено слѣдство противъ князя Жерома звучитъ: „Зваживши, що само оголошенье письма або плякату не дѣлаѥ ѥще замаху въ дусѣ артикулôвъ 87 и 97 кодексу карного, бо не представляѥ нѣякого матерiяльного атаку противъ спокою публичного и формы правительства; зваживши, що авторъ манифесту, хотяй ганитъ институцiи републиканьскi, пôднесивъ лишь право люду, иншого же права не пôднесивъ, а тымъ самымъ и вспôвобивателѣвъ не пôдбурювавъ безпосередно противъ существующого порядку, — зъ тыхъ отже причинъ судъ орѣкаѥ, що нема пôдставы до процесу противъ князя Наполеона Бонапарте, и що князь маѥ бути сейчасъ увôльненый, ѥсли не тяжитъ на нѣмъ нѣяка инша провина.“

Англія. Льордъ Дифференъ переславъ зъ Каира англiйскому правительству въ обширнôй депеши результатъ своихъ студiй надъ египскими ôтношенями. „Times“ подаѥ коротко содержанье тои депешѣ. Дифференъ пригадуѥ найперше всѣ обстоятельства, середъ котрыхъ Англiя мусѣла выступити оружно, щобы придушити небезпечну революцiю и привернути порядокъ въ Египтѣ. Англiя не получила вправдѣ нѣякого формального мандату ôтъ Европы, але мала мовчаливе призволенье державъ. Що Европа була прихильна тôй справѣ, то видно зъ сего, що Англiя боронячи своихъ интересôвъ въ Египтѣ давала знатну поруку интересамъ цѣлои Европы. Англiя проте взяла на себе въ тôй справѣ ôтвѣчальнôсть не лишь передъ Египтомъ, но такожь передъ цѣлою Европою. Англiи вôльно було здати тую цѣлу справу на Европу, але коли ю вже разъ переняла на себе, то не вôльно ѣй вже звôльнятися ôтъ того обовязку, ôтъ котрого сповненя залежатъ интересы Европы и удержанье спокою. Льордъ Дифференъ стверджуѥ отже, що Англiя маѥ обовязокъ привернути и заневнити порядокъ въ Египтѣ, и що маѥ старатися такъ о розвôй моральный якъ и о матерiяльне добро краю. Щобы тую задачу добре сповнити, моглабы Англiя або анкетувати Египтъ и управляти нимъ яко одною коронною кольонiєю, або поставити тамъ правительство тревале и заневнити въ сей способъ Египтови безпеченьство внутрѣшне, хоронячи ѥго ôтъ окрестныхъ интригъ, поки не займе ôтповѣдного становища въ рядѣ иншихъ народôвъ. Позаякъ правительство англiйске не принялобы охотно аннексiи Египту, тожь лишився другiй выхôдъ, именно зреорганизувати край на ново въ дусѣ европейскôмъ, с. ѥ. выдати постановы о организацiи армiи, о утвореню жандармерiи и полицiи, о реформѣ судôвництва для Египтянъ, о уконституованю ôтповѣдного министерства и народного представительства съ системою двопалатною, а наконецъ о именованю финансового совѣтника для правительства египского.

Въ Англiи пануѥ велике занепокоѥнье по тôй причинѣ, що окликъ: „Индiя для Индiянъ“ набираѥ чимъ разъ бôльше розголосу; цѣла людность индiйска, котра хочь троха тверезо смотритъ на тую гôрку долю, що спрягла ѥи ôтчину съ Англiєю, зачинаѥ выступати съ тою девизою. Дневники англiйскi перепечатали н. пр. статiю пôдъ надписею „Progresse“ зъ однои индiйскои газеты, въ котрôй такъ говорится: „Нужда бѣднѣйшои людности росте въ нечуваный способъ. Цѣны першихъ потребъ до житя взростаютъ що день то бôльше, а праця все лихо плачена. Судôвництво англiйске дуже дороге для селянъ, а ненасытимôсть численныхъ лихвярôвъ находитъ ѥще пôдмогу въ англiйскôй уставѣ о банкротствахъ. Перестунства звычайнi, якъ убiйства, крадѣжи и т. д. дуже множатся, бо англiйскi трибуналы — се тяжкi машины, що имъ не легко дѣлати при великôй обширности краю. Стяганье податкôвъ мимо лихихъ жнивъ ôтбуваѥся съ цѣлою безвзгляднôстею, будова желѣзниць въ цѣляхъ стратегичныхъ, та удержанье постояннои армiи и сума забирана до Англiи що року въ высотѣ 68 миліонôвъ штерлингôвъ, все тоѥ веде до злощасного вынищеня краю.“ А дальше: „Жадаѥмо вôльныхъ и соединеныхъ Индiй, та щобы ними управлял туземцѣ. О скôлько вы, англiйцѣ, схочете нам до сего допомочи, о стôлько будемо вамъ вдячнѣйшими и о стôлько вы вдячнôсть тую будете збирати. Мы пересвѣдченi, що вже въ недалекôй будучности ôтъ гôръ Ималяйскихъ аж до Канъ-Коморинъ станемо сынами однои свобôднои, соединенои и независимои ôтчины, котра вже не буде полемъ для чужого корыстолюбiя, а буде гôдною стануги въ рядѣ иншихъ народôвъ.“ Индiйцѣ тужатъ до свободы. Коли недавно тому правительство англiйске надало гдеякимъ провинцiямъ автономiю, то намѣстникъ индiйскiй не мôгъ собѣ дати рады съ подяками, що по тôй причинѣ ему були вручени. Консерваты англiйскi коментуючи сей фактъ сказали: „Мы те передвидѣли; мы вже давнѣйше сказали, скоро дасте щонебудь Индiйцямъ, то зажадаютъ они ѥще бôльше, а ôттакъ скажутъ: „Индiя для Индiянôвъ“.

Туреччина. Не зважаючи на численнi клопоты, политичнi трудности та заговоры, присгупивъ султанъ, съ небувалою доси енергiєю у падишахôвъ, до реорганизацiи своеи армiи. Комисiя войскова, складаючася зъ сераскiера (министра вôны), кôлькохъ пашôвъ и трехъ высшихъ официрôвъ генерального штабу, збираѥся що дня въ Ильдисъ-Кiоскъ вже о 8 годинѣ рано и приготовляѥ цѣлыми днями матерiялы до перереденя великого пляну войсковои реорганизацiи, начерканого черезъ Келера-пашу, нѣмецкого официра въ службѣ турецкôй. Плянъ сей выпрацёваный зъ порученя султана маѥ за головну цѣль уорганизовати войсковi округи въ той способъ, щобы скликанье резервы могло ôтбуватися швидко. Дальше иде реформа уоруженя жовнѣрôвъ, уряженя кадрôвъ амбулянсôвъ и интендантуры. Переведенье всѣхъ тыхъ реформъ поручене зôстало нѣмецкимъ официрамъ. Они заряджуютъ великою гисернею въ Тофане, котра лье для армiи турецкои новi арматы системы Ухацiя.

Сербія. Якъ звѣстно, правительство ромуньске запротестувало енергично противъ ухвалѣ конференцiи лондоньскои а то по тôй причинѣ, що призволено ѥи брати участь въ конференцiи лишь съ голосомъ совѣтуючимъ. Инакше поступила Сербiя. На недѣльнôмъ засѣданю министрôвъ, котрому проводивъ король, ухвалено приняти рѣшенье конференцiи, котра Сербiи такожь признала лишь совѣтуючiй голосъ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Серафинець** одержуѥмъ слѣдуюче письмо: Жаль невысказаный заволодѣвъ нами, коли мы довѣдалися о смерти нашого народного покровителя и дѣятеля, а жаль нашъ тымъ бôльшiй, що не могли мы задля спôзненои вѣдомости о ѥго смерти взяти участи въ тяжкôй Вашôй жалобѣ. Не стало нашого батька, не стало щирого и неутомимого защитника нашихъ правъ, не стало того серця, котре такъ любило свôй людъ! Пріймѣтъ ôтъ насъ хоть пôзно наше сочувствiє. Память нашого Володимира не загине межи нами!

— **Выдѣлъ филiи тов. „Просвѣта“ въ Станиславовѣ** запрашаѥ всѣхъ Вп. Членôвъ на загальнi збори съ выкладами, котрi ôтбудутся дня 25 л. лютого с. р. о год. 3 попол. въ готелю пôдъ 3 коронами при ул. Тысьменицкôй. Предметъ и порядокъ загальныхъ зборôвъ якъ звычайно.

— **Руско народный театръ** пôдъ дирекцiєю Биберовича и Грыневецкого забавитъ въ Коломыѣ ѥще до 18-го лютого с. р. Въ суботу дня 17 лютого ôтбудеся передпослѣдне представленье на дохôдъ п-нѣ Іоанны Биберовичевои; представленi будутъ „*Верховинцѣ*“, драма въ 10 ôтслонахъ съ спѣвами и танцями (въ 8-ôй ôтслонѣ оригинальный танець въ 4 пары коломыйка). Въ недѣлю буде послѣдне представленье: „*Капраль Тимко*“ народна оперета въ 4 актахъ Т. Ш. музика В. Матюка. Зъ Коломыѣ удаѥсь нашъ театръ до Косова. Дирекцiя перепрашаѥ всю косôвску П. Т. публику особливо замѣсцеву, що оголошене на день 8 л. с. м. представленье въ Косовѣ ôтбутись не могло, и що пріѣздъ нашъ до Косова о двѣ недѣлѣ опôзнився, що не сталось зовсѣмъ зъ вины дирекцiи. Всѣхъ представлень въ Косовѣ ôтбудеся лишь шѣсть. Перше представленье неперемѣнно дня 22 л. лютого въ сали касиновôй; представлена буде „*Ксантипа зъ надъ Полтвы*“, комедiя характеристична въ 6 ôтслонахъ, съ спѣвами и танцями. Надѣемось, що руска публика, такъ мѣсцева, якъ и окрестна, буде якъ найчисленнѣйше учащати до нашого театру, котрый такъ ôтличнымъ, рутинованымъ персоналомъ, якъ и добôрными пѣсами заслуживъ собѣ на загальну похвалу и пôдпору. Такожь булобъ дуже пожаданымъ, щобы Всч. священики и другi лиця привозили съ собою до театру якъ найбôльше нашихъ селянъ и мѣщанъ, бо звѣстно, що театръ богато причиняѥсь до розбудженя народнои идеѣ и вплываѥ благодатно на ублагороднене ума и серця.

— **Въ львôвскôй палатѣ торговельнс-промысловôй** поновный выбôръ предсѣдателя и мѣстопредсѣдателя на рôкъ 1883 затвердивъ вже министеръ торговлѣ. Предсѣдат. зôставъ именованый п. Едвардъ Симонъ, а мѣстопредсѣдателемъ нашъ землякъ, п. Мих. Дыметъ.

— **До рады повѣтовои въ Теребовли** ôтбудутся выборы зъ громадъ сельскихъ дня 4 л. цвѣтня, зъ мѣстъ дня 9 цвѣтня, а зъ бôльшихъ посѣлостей дня 16 цвѣтня с. р.

— **Зъ надъ Збруча** пишутъ намъ: Рускiй народъ призначеный вѣдай на тоѥ, щобы вѣчно боротись за свои права и съ тяжкимъ серцемъ дожидати лучшои долѣ. Коли иншi народы радуются вже плодами конституцiи, то Русинъ муситъ ѥще страдати, нѣмъ красша доля припуститъ ѥго до спасительнои участи и увôльнитъ ѥго серце ôтъ болю... Отъ, нагадатибъ лишь народнi школы по нашихъ селахъ. Не треба вже нынѣ и ôткликуватись на §. 19 осн. зак. держ., божь предсѣ iємъ въ тôй добѣ, где самъ здоровый розумъ вы гае, щобы учитель сельскiй удѣлявъ дѣтямъ науку въ ихъ материнôмъ языцѣ. А предсѣ у насъ дѣесь часомъ инакше! Отъ, пр. въ Товстенькôмъ призначила рада школьна ôтъ двохъ мѣсяцѣвъ на учительку п-ю Горецку, вдову по завѣдателю дôбръ, Польку зъ Королевства, не посѣдаючу нѣякои квалификацiи на учительку. Пн-ѣ Горецка не учила ѥще доси въ жаднôй школѣ, а що найважнѣйше, що не умѣѥ анѣ слова по руски! Читаючи дуже слабо гражданку, выголошуѥ она по росiйски; выкладаѥ въ языцѣ польскôмъ, не входячи въ тоѥ, чи дитина ѥи розумѣѥ. Чижь се не дѣйстна мука для рускои дитины, котра не чула нѣколи и слова по польски? Зъ стороны шкôльнои власти ѥсть вже се груба погрѣшимôсть, що такъ кривдитъ громаду руску, где повиненъ бути въ школѣ языкъ выкладовый рускiй. Знаѥмъ предсѣ, що ѥсть 1080 кандидатокъ учительскихъ, тожь межи ними моглабъ предсѣ найтися яка квалификована учителька, котрабъ умѣла по руски! А щожь сказати о учителяхъ, владѣючихъ рускимъ языкомъ, сидячихъ безъ посады! Уважаѥмъ се за ошибку зъ стороны шкôльнои власти и думаѥмъ, що она ôтверне теперь ту кривду, яку нанесла громадѣ товстенецкôй. Польскi часописи, коли обачатъ яку заблукавшуся букву нѣмецку, то заразъ кричатъ: Germanizacya! то чомужь бы мали Русины зносити мовчки такiй живiй примѣры? *Е Л.*

— **Зъ Станиславова**. Вп. Родимцѣ, одержавшi запрошенье на „вечеръ съ танцями“, завѣдомляются симъ, що вечеръ той, назначеный зъ разу на 8 (20) лютого с. р., зъ причинъ ôтъ комитету независимыхъ ôтбудеся неперемѣнно 10 (22) лютого с. р. — *Комитетъ.*

— **Товариство „Рускихъ Дамъ“** устроюѥ дня 1 л. марта с. р. въ великôй сали „Народного Дому“ вечеръ съ танцями. Выдѣлъ товариства проситъ заразомъ зголоситися въ комнатахъ „Руского Касина“, ѥсли кто черезъ ошибку або неточну адресу запрошеня не одержавъ.

— **Въ Вѣдни** увязнено въ однôмъ готели чоловѣка, котрый чекавъ на листоноша съ грôшми въ цѣли выконаня замаху. Увязненый, у котрого найдено набитый револьверъ, признався до сфалшованя переказу почтового, але перечитъ, мовьбы ôнъ хотѣвъ забити листоноша, а каже, що лишь длятого набивъ револьверъ, щобы на случай придержаня забивъ себе самого.

— **На слѣдуючiй посады учительскiй** розписуѥ теребовельска окружна рада школьна конкурсъ съ речинцемъ до 25 л. марта с. р., именно на посады а) въ пов. теребовельскôмъ: въ Будзановѣ, Яновѣ, Кобыловолокахъ, Лошневѣ, Струсовѣ, Млыньскахъ, Могильници новôй, Островчику, Сло-

бôдцѣ янôвскôй, Скомороши, Тютьковѣ, Бернадôвцѣ, Борычѣвцѣ, Гумнискахъ, Налужи, Пôдгайчикахъ, Толонѣ новôмъ, Залавю, Маловѣ и Зубовѣ; б) въ пов. гусятыньскôмъ: въ Крогульци, Чорнокôнцяхъ великихъ, Хоростковѣ, Гусятынѣ, Копычинцяхъ, Целѣвѣ, Хлопôвцѣ, Чаборôвцѣ, Кривенькôмъ, Нижборку новôмъ, Нижборку старôмъ, Сидоровѣ, Товстенькôмъ, Василькôвцяхъ, Воли чорноконецкôй, Жабинцяхъ, Мышкôвцяхъ. Ольхôвчику, Суходолѣ и Тудоровѣ. При гдеякихъ тыхъ школахъ есть по кôлька посадъ учителѣвъ старшихъ и молодшихъ.

— **Новый полкъ и новй приписы войсковй.** При найблизшôмъ асентерунку будутъ придѣляти рекрутôвъ до нового полку желѣзничого и телеграфичного, котрый небавомъ мае утворитися. До того полку будутъ придѣлюванй: урядники и слуги желѣзницѣ, якъ такожь урядники телеграфу, а кромѣ того: теслѣ, столярѣ, мулярѣ, камѣнярѣ, гôрники, будовничѣ, колодѣѣ, боднарѣ, токарѣ, ковалѣ, римарѣ, а такожь якесь число шевцѣвъ и кравцѣвъ. До того полку будутъ асентерованй ажь до мѣры 1·554 метрôвъ. — Спôльне министерство вôйны вразъ съ обома министерствами обороны краєвои зарядило, що для рекрутôвъ, узнаныхъ при поборѣ яко „условно способнй“ зъ першои и другои клясы вѣку, мае бути асентерунокъ ôтложеный, а условно способнй зъ третои або высшои клясы вѣку маютъ бути сей-часъ придѣленй до обороны краєвои.

— **На коронацію царску въ Москвѣ** замовлено 1.300 тузинôвъ срѣбныхъ ножѣвъ и вилокъ съ гербомъ россійскои державы въ фабрицѣ Хлебникова въ Петербурзѣ. Тое замовленье мае бути выконане въ цвѣтни; п. Хлебниковъ мусить до того ужити двѣ свои фабрики въ Петербурзѣ и Москвѣ. Пôдчасъ самои коронациі мае станути на ходиньскôмъ поли въ Москвѣ 85 столôвъ съ людовыми стравами, мѣжь котрыми число самыхъ лишь начиняныхъ пирогôвъ мае выносити 900.000 штукъ.

— **Въ губерніяхъ кіевскôй, подôльскôй и волыньскôй** пôсля найновѣйшихъ жерелъ урядовыхъ находится теперь 93.108 чужостороннихъ колонистôвъ, зъ котрыхъ 71.922 приняли пôдданьство россійске. Ти колонисты маютъ въ рукахъ 552.717 десятинъ землѣ, зъ тыхъ правомъ власности 441.478 десятинъ, а 111.239 дес. долѣтя (посесіи).

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Въ Золочевѣ, якъ мы вже свого часу доносили, покусавъ скаженый песъ кôлька особъ, зъ котрыхъ селянка Пазька Ворона дôстала въ шпитали тои страшнои хоробы. — Въ Вѣдни ôтбудеся въ дняхъ ôтъ 25 до 28 марта выстава псôвъ. — Въ Краковѣ застрѣлився 18-лѣтный ученикъ школы реальнои Романъ Чарнецкій. Причина самоубійства невѣдома. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Долина въ пов. товмацкôмъ 100 зр. запомоги на внутренне устроенье церкви. — Въ Годовици коло Львова селянка Ксенька Венцова въ приступѣ розпуки зъ причины злого пожитя супружеского задушила 2-мѣсячну дитину сестры свого мужа, свое 5-дневне немовля утопила въ ровѣ, а сама скиталася ночею на поли, поки зъ зимна не упала безсильно на землю, где єи найдено. — Въ Романôвцѣ въ пов. бродскôмъ найдено въ студни трупа Андруха Фуярчука съ потовченою головою. Заряжено слѣдство. — Въ Боснiи въ мѣсцевости Босанска-Крупка було сими днями сильне землетрясенье.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(К.) **„Руска библіотека“.** На бажанье, доходяче насъ зъ многихъ сторôнъ, подаемъ списъ всѣхъ творôвъ М. Шашкевича, котрй вôйдутъ до печатаного власне теперь III-ого тому. Зъ поезій: 1) Побратимови, дума, 2) Бандуристъ, 3) Нещасный, 4) До***, 5) Сумракъ вечерный, 6) Згадка, 7) Погоня, 8) Розпука, 9) Туга за милою, 10) Весновка, 11) Днѣстревянка, 12) Думка, 13) Пôдлысье, 14) Лиха доля, 15) До милои, 16) Надъ Бугомъ, 17) Частины, I, II, 18) Вернѣтся пѣсни родимй!, 19) Ода до цѣс. Франц. I по поводу ювилейного торжества, 20) Опыхане пане, 21) Товаришеска пѣсенька, 22) Болеславъ Кривоустый пôдъ Галичемъ 1139 р. 23) и 24) польскй: A wiesz ty? и Moje niebo. Зъ перекладôвъ а) зъ королевдв. рукописи: 1) Китиця, 2) Олѣнь, 3) Рожа, 4) Зазуля, 5) Лишена; б) зъ сербскихъ пѣсень: 6) Дѣвчина а рыба, 7) Дѣвчина до рожѣ, 8) Пуста дѣвчина, 9) Дѣвчина лице мыюча, 10) Ангелчинй ворота; такожь частина зъ поемы Гощиньского: „Zamek Kaniowski“. Потôмъ слѣдуютъ: Псальмы Руслановй; Олена, казка; Баснѣ, прозою и стихомъ, и Пѣсни зъ читанки (для дѣтей). Дальше: листы (4 М. Шашкевича, 1 до М. Ш.). Все тое вже напечатане; перекладъ Євангелія зачатый. Крôмъ того належитъ еще сюды выдрукованый минувшого року въ „Зорѣ“ малый фрагментъ о „Запорожцяхъ и ихъ Сѣчи“. — Всѣхъ прихильникôвъ „Рускои Библіотеки“ дуже просимо, щобы, если можутъ подати яку вѣстку о рукописяхъ М. Шашкевича, або може самй маютъ такй рукописи, — звѣстили насъ о тôмъ, и то кôлько можна якъ найскорше. Въ посѣданю о. І. Крушиньского мае находитись гарный переkладъ „Слова о полку Игоревѣ“, а поему „Перекинчикъ бисурманьскій“, зъ котрои выпечатаный доси ино фрагментъ пôдъ з. „Бандуристъ“, мавъ нашь Маркіянъ переслати комусь-то (Мордовцеви?) на Украинѣ. Дуже понадобилисьбы намъ такожь листы покôйного нашого поета. — I и II т. „Рускои Библіотеки“ вже надôйшли до Львова и можна дôстати ихъ черезъ редакцію „Дѣла“ або впростъ черезъ „Академичне Братство“, (ул. Краковска, ч. 14) по цѣнѣ 4 зр. за оба томы, 95 кр. за I, 3 зр. 5 кр. за II томъ. Тымъ П. Т. лицямъ, котрй сй два томы вже предплатили, будутъ они сими днями дорученй.

— **Въ Харковѣ**, якъ пише „Одесскій Вѣстникъ“, друге представленье оперы Лисенка *„Рôздвяна Нôчь“* вызвало страшный фуроръ. Н. В. Лисенкови пôднесла публика прехорошй подарки, а п. Старицкому, авторови либрета, богатый альбомъ и серце съ надписею: „За „Рôздвяну Нôчь“ и „Гамлета“. Ôгъ россійскои оперы одержавъ п. Старицкій лавровый вѣнець.

— Въ томѣ VII выдаваного секцією антропольогичною краковскои Академіи Наукъ **„Zbioru wiadomości do antropologii krajowej“** печатаются слѣдуючй важнй для насъ розправы: 1) „Wesele i „krzywy taniec“ u ludu z okolic Zbaraża“, праця п-ѣ Северины Шаблевскои; 2) „Wesele i pieśni ludu ze wsi Jurkowszczyzny, w powiecie zwiahelskim na Wołyniu“, праця п-ѣ Зофіи Рокошовскои; 3) „Obrzędy weselne ludu w powiecie złoczowskim“, праця п-ы Ванды Малиновскои. Въ давнѣйшихъ томахъ тогожь выдавництва подыбуемъ такожь кôлька праць дотыкаючихъ рускаго житя, и такъ: въ томѣ II (стор. 183—208) помѣщена удачна розправа: „Obrządki weselne ludu z okolic Białocerkwi“ п-ѣ Іосифы Мошиньскои. Въ томѣ V помѣщенй розправы (на стор. 24—101) „Kurpjło“ и „Zabawy doroczne i inne“.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **Иванъ Шафраньскій**, емеритованый респиціентъ стражи скарбовои, померъ во Львовѣ дня 11 л. с. м. въ 67-ômъ роцѣ житя. Похороны ôтбулися нынѣ. Вѣчна ему память!

✝ **Леокадія Кульчицка**, жена пароха въ Бортникахъ, умерла позавчера на тифусъ въ 45 р. житя. Покôйна була дуже честною и правою невѣстою. Смерть єи вызвала у всѣхъ знакомыхъ щирый жаль. Вѣчная ѣй память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. М. Чачковскій въ Товстôмъ: За надатокъ для „Дѣла“ щире „Спасибôгъ“! — *Всч. о. Д. Т. въ Артасовѣ*: Зъ присланыхъ 3 зр. записали мы 1·70 зр. за р. 1882, а 1·30 зр. на сей рôкъ. — *Всч. о. Р. въ О.* Зъ становища правного судіи въ поданôмъ Вами поступованю не можна чинити закиду. Dura lex, sed lex. — *П. Т. Б. въ ?* Надôсланого оголошеня не можемъ помѣстити, не знаючи ôтъ кого оно походитъ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: Всч. о. Т. Ковальскій зъ Спасова 5 зр., Всч. о. Кипр. Ясеницкій 2 зр., Вп. Петро Кумановскій, сл. философіи въ Чернôвцяхъ 1 зр. Разомъ съ попередно выказаными **314 зр. 50 кр.**

— **На словарь Желехôвского** надôславъ на руки нашои редакціи проф. универс. Володимиръ Антоновичь въ Кіевѣ (на 2 прим.) 6 рублѣвъ.

— **Для рускои Бурсы въ Бережанахъ** въ часѣ ôтъ 1 червня 1882 р. до кôнця сѣчня 1883 р.: Всч. о. Волод. Чировскій зъ Бабинець 12 зр., Вп. пп. Питомцѣ рускои семинаріи во Львовѣ 11 зр., Всч. о. Мариновичь зъ Новосѣлки 10 зр., Всч. о. Дзеровичь зъ Рогатына, Всч. о. П. Недведскій зъ Чесникъ, Всч. о. М. Пакишь зъ Дрыщова, Ч. братство церковне зъ Рогатына и Ч. громада Бабинцѣ по 6 зр., Всч. о. Рыбакъ зъ Шумлянъ, Ф. Курбасъ зъ Скалата старого и Е. Застырець зъ Мозолôвки по 5 зр., Всч. оо. Стеткевичь зъ Божикова, И. Гургула зъ Путятынець, С. Конопка зъ Вовкова и Ч. прихожане Мартынова зъ коляды по 4 зр., Вп. Юл. Насальскій зъ Бережанъ 3·25 зр., Вп. И. Макогоньскій, Всч. о. Мих. Соневицкій, Всч. о. Дан. Бахталовскій зъ Бережанъ, Всч. о. Т. Роговскій, Вп. Филяр. Роговскій зъ Курянъ, Всч. о. Онишкевичь зъ Сарнокъ горѣшныхъ, Всч. о. Ан. Лотоцкій зъ Тростянца, Всч. о. Ил. Яросевичь зъ Пукова, Всч. о. Н. Филиповскій зъ Настащина, Всч. о. Фил. Бачиньскій зъ Козлова, Вп. И. Лужницкій зъ Перемышля, Всч. о. Іос. Дудыкевичь зъ Пôдгаець, ч. Ив. Тыблевичь зъ Бѣлки, Всч. о. Стрельбицкій зъ Фирлеева и Ч. громада Лучинцѣ по 3 зр.

(Конець буде.)

Курсъ львôвскій зъ дня 13. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	299 50	303 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 50	169 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 50	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лôсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 63
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 11 л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ державный.		
Довгъ держ. въ банкнот.	77 80	77.95
„ „ серебрѣ	78.20	78.40
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	118.25	119.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	129.30	129 80
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	137.—	138.—
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	170.50	171.—
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	170.50	171.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37.-	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	146.75	147.25
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	96.40	96.60
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	96.75	97.50
Галичины	97.40	97.80
Акціи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	117.—	117.25
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	288.25	288.50
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	875.25	885.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	827.—	828.—

Курсъ збôжа

въ дня 10 л. лютого 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница червона	7	80	8	70
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	20	5	65
Ячмѣнь	4	75	5	05
Гречка	6	45	6	90
Овесъ	5	—	5	35
Горохъ до варки	7	25	10	—
„ паст.	5	—	6	—
Выка	5	—	6	25
Кокорудза стара	5	—	6	25
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	13	75	14	75
„ лѣтный	12	75	10	-
Ржѣй (Льнянка)	9	25	10	50
Насѣнье льняне	9	25	10	50
Конюшина (передна)	40	—	86	-
Кминъ	21	—	23	50
Анижъ	27	—	28	—
„ плоскій	27	—	32	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	-

платятъ жадаютъ

Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	596.—	598.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	209.75	210.—
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	3738.—	3743.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	299.—	299 50
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	167.25	168.—
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	329.-	329.50
Полудн. желѣз. держ по 200 р. а. в.	139.—	139.40
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	159.75	160.—
Листы заставнй лосованй.		
Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал и Буков. въ 15 л 6%	—.-	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.—	95.25
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	102.—	103.—
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ кред. в. а по 4%	90.—	91.—
„ „ „ „ „ по 5%	97 90	98.20
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	97.90	98.20
Галиц. банку гипот. по 6%	100.60	100.75
„ „ рустик. по 6%	98.75	99.50
Банку народного по 5%	100.45	100.60
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	101.50	102.25
Облигаціи съ правомъ первенъства (за 100 р.)		
Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	9 .20	93.50
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92.25	92.75
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	104.75	105.50
„ „ „ 100 р. а. в.	100.50	101.50
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	98.50	99.—
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. въ р. 1865	93.30	93.70
„ „ 1867	98.25	98.75
„ „ 1868	92.75	9325.
„ „ 1872	92.—	92.50
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	91.40	91.30
Лосы.		
Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.25	171.—
Клярого по 40 р. м. к.	.—	38.25
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	107.75	108.50
Кеглевича по 10 р. м. к.	21.75	22.50
Лосы мѣста Кракова	18 60	19.—
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	23.50	24.—
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	36.75
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	20.30	—.—
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	45.—	45.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	25.50	26.50
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	27.25	27.75
Виндишгреца по 20 р. м. к.	36.50	37.25

Закладъ ритовничій, фабрика стампилей кавчуковыхъ и фабрикація марокъ почтовыхъ

2—5 также

Гисерня таблиць металевыхъ и выробъ шильдôвъ, предпринимательство робôтъ лякерничихъ

Г. ШАПИРЫ

во Львовѣ, ул. Коперника ч. 3.

И. ДРЕКСЛЕРЪ И СЫНЫ

1—3

во Львовѣ

пляцъ Капитульный ч. 2,

поручаютъ въ онѣмъ заосмотренôмъ запасѣ и по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ:

ПОЛОТНА и БѢЛЬ столову

Хустки до носа, Ширтинги Шролля,

Дрелихи либерійнй

САТИНЫ и кретоны франц. наймодньйший

БѢЛЬ мужеску, панчохи и скарпитки,

ПОСТѢЛЬ комплетну власного выробу,

Диваны правдивй англійскй,

КАПЫ гобелиновй, пиковй и трикотовй

КОЦЫ, КОЦИКИ ГРЕФЕНБЕРСКЙ,

ОКСФОРДЫ.

На карнавалъ

Chapeaux claques (цилиндры складанй) *тибетовй* 5·50 зр., *атласовй* 9 зр.
Рукавички съ *1 гузиком* 1·10 зр., съ *2 гуз* 1·20 зр.
Краватки *бѣлй* по 25, 30, 35 и 40 кр., *атласовй* по 60 кр. и 1·20 зр.
Хустинки шовковй до фрака по 40, 85 кр., 1·10, 1·20, 1 30 и 1·60 зр.
Сорочки балевй по 1 80, 2, 2 50, 2·80, 3 зр.
Ковнѣрики по 25 кр.
Манжеты, пара 35, 40, 45 кр.
Скарпитки *кольоровй* по 25, 30, 35, 40, 50 и выше кр.
Кафтаники ôтъ поту (Schweissauger) по 60 и 75 кр.
Кальошѣ *высокй* 4 зр., *мѣлкй* 3 зр.
Перфумы по 20, 25, 30, 40, 50, 60 кр., 1, 1·20 зр.
Пастильки пахнючй до устъ, пушка 50 кр.
Вода кольоньска по 30, 50 кр и 1 зр.

поручаютъ

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка ч. 16. (5—5)

Угорскй вина

бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Проба скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (18—25)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

поручае свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену

КОМНАТУ

ДО 2—?

Снѣданъ.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ **Антонъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ за

Ч. 14. Львôвъ, Субота 5 (17) лютого 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во **Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы** (кр[illegible] вятъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркуш[illegible] кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Р[illegible]дакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

		Для Россіи	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр.	на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 зр.	на чверть року . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.	на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 зр.	на пôвъ року . .	8 рубл.
на чверть року . .	4 зр.	на четверть року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року ,	зр. 2·50	на пôвъ року .	2 р. 50к.
на чверть року .	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Новй хмары.

II.

Въ 12. ч. „Дѣла“ сконстатували мы фактъ, що въ теперѣшнôй хвили польскй шовинисты-нивеляторы розвиваютъ агитацію противъ рускаго календаря на далеко бôльшй розмѣры, нѣжь се бувало доси. Мы вже такожь ôткрыли хитрый плянъ нашихъ шовинистôвъ, якъ то они рѣшили поступати, щобы перевести свои забаги въ дѣло. Въ мысль поставленои програмы „рускій нарôдъ самъ проситъ о врôвнанье календаря и святъ“ розпочалася вже робота: Звѣстный борець трираменныхъ крестôвъ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ кс. Стояловскій оголосивъ вже навѣть въ своѣй газетцѣ „Pszczółka“ текстъ прошеня, яке маютъ подавати жителѣ рускаго обряду до цѣсаря, щобы увôльнивъ ихъ ôтъ „utrapienia“ — с. е. ôтъ рускихъ святъ! Кс. Стояловскій завѣряе, що нунцій папскій въ Вѣдни прихильный скасованю рускихъ святъ. На зôбраню ширшого передвыборчого комитету польского въ Жовквѣ, до котрого належитъ такожь кс. Стояловскій, высунено дня 3 л. лютого такожь справу врôвнаня календаря и святъ. Научили бѣдного селянина Гриця Шійку, що мае казати, и Шійка почавъ уѣдати на рускй свята... именно, що ихъ святкованье приноситъ великй „матеріяльнй“ шкоды. (Грицеви мусѣли довго класти въ голову слово „матеріяльнй“, закимъ собѣ добре затямивъ).

При сѣмъ словѣ якъ-разъ наручно намъ застановитись надъ причинами, задля якихъ польскй шовинисты, свѣтскй и духовнй, бажаютъ насильно внести рускй свята. Они самй подаютъ яко причину „економичнй“ шкоды, — се бачимо въ тексту прошеня до цѣсаря, зредагованого кс. Стояловскимъ въ „Pszczół-цѣ“, и въ промовы Гриця Шійки въ польскôмъ комитетѣ въ Жовквѣ. Мы знôвъ скажемъ, що властивою причиною тыхъ польскихъ забагôвъ есть: черезъ знесенье рускихъ святъ затерти одну важну рôжницю мѣжь Русинами и Поляками и усунути одну въ важнѣйшихъ перепонъ до облатинщеня и польонизаціи рускаго народу. Отсе правдива, дѣйстна причина! Що черезъ знесенье рускихъ святъ паны шовинисты не полѣпшатъ „економичнаго“ быту народа, — о тôмъ шкода богато говорити, бо се рѣчь зовсѣмъ ясна. Якъ мазурскій нарôдъ святкуе однй свята латиньскй, такъ и нашъ рускій нарôдъ святкуе однй свята рускй. Що въ цѣлôмъ чисто-рускôмъ селѣ есть одинъ латинникъ дѣдичъ, — то щожь, рускій нарôдъ, кôлька тысячъ душъ рускаго обряду, мае покинути свои свята, а приняти тй свята, якй святкуе дѣдичъ? Есть въ тôмъ хочь одна капля справедливости? Очевидно, що нѣ. Стоимо на засадѣ вѣро- и обрядо-терпимости и не хочемо казати одинокому въ селѣ латинникови-дѣдичеви зречися своихъ святъ, а приняти свята тысячей жителѣвъ села, — але будь що будь, така обмѣна святъ булабъ тысячь разôвъ справедливѣйша и льогичнѣйша, якъ тая, якои забагаютъ нашй шовинисты. Впрочѣмъ звернемъ увагу еще на одну рѣчь, котрои справедливôсть признаетъ намъ кождый, кто живъ мѣжь нашимъ народомъ и знае его звычаѣ. Допустѣмъ, що рускй свята булибы скасованй и що рускій нарôдъ мусѣвбы обходити свята латиньскй, — то пытаемо, чи мимо того ôнъ не обходивбы и святъ рускихъ? Десятки, може навѣть и сотки лѣтъ миналибы, а нарôдъ все еще не робивбы въ рускй свята, якъ не робитъ по нынѣшный день въ такй свята, котрй въ календаряхъ не пôдчеркненй червоно. И щожь выйшлобы зъ то[illegible] — [illegible]бы „матеріяльнй“ користи, выгрѣтй въ фантазіи нашихъ шовинистôвъ?

Нѣ, не о „матеріяльнй“ користи народа иде нашимъ шовинистамъ, але о златинщенье и польонизацію. Що такъ оно есть, — мы всѣ о тôмъ дуже добре не ôтъ нынѣ знаемо и маемо передъ очима численнй доказы навѣть въ найновѣйшихъ часôвъ. Щобы не тратити богато мѣсця, мы подамо нашимъ читателямъ лишь одинъ доказъ.

Познаньскій „Przegląd Kościelny“, дуже живо интересуючійся нашими церковными справами и безнастанно информованый о станѣ дѣлъ въ Галичинѣ, подае въ послѣднôмъ своѣмъ числѣ (Nr. 32 зъ 8 л. лютого) цѣкаву статію: „Kilka rad dla unii w Galicyi“. Якъ понимае дописователь зô Львова и сама редакція згаданои газеты „унію“ въ Галичинѣ, нехай покажутъ дословнй выписки зъ тои статіи.

На самôмъ вступѣ сказано: „Mężowie poważni, ale z kwestyą nieobeznani, odzywają się u nas, że w Galicyi żyją dwa narody. *Zaprzeczamy temu najsilniej*, bo dobry i moskwicyzmem niezarażony Rusin mówi, że jest „gente Ruthenus, natione Polonus“. Кто такъ не каже, той „москаль“. А такихъ „москалѣвъ“ богато, бо „jad moskiewski wsiąkł już w szkolną i seminaryjską młodzież, w diaków i cerkiewnych starszych.“ Якъ жежь тому зарадити? И ось въ въ статіи находимъ лѣкъ, якій — пôсля слôвъ автора — мало урадити во Львовѣ якесь (очевидно тайне) „zgromadzenie kapłanów obrządku łacińskiego i grecko-katolickiego“. Актъ той ось якій: 1) Zjednoczenie kalendarzy. (Отъ вылазитъ шило зъ мѣшка! Перша рѣчь на першôмъ мѣсци — скасувати рускй свята!) 2) Postępowe wprowadzanie celibatu w klerze ruskim. 3) Pozwolenie dla kapłanów obrządku gr. kat., żyjących w celibacie, odprawiania liturgii według obrządku łacińskiego. 4) Wolność przechodzenia w pewnych warunkach (с. е. если кто переходитъ зъ обр. греч. на лат.) z obrządku jednego do drugiego“, и т. д. На закôнченье авторъ каже: „Niech ruscy księża nie popisują się ludowym, chłopskim dyalektem, niech pozwolą ludowi ruskiemu modlić się z książek polskich. W stronach przez lud ruski zamieszkałych potrzeba Ochronek pod kierunkiem Felicyanek i Służebniczek“, и т. д.

Ну, и теперь нехай кождый безсторонный судія зъ наведеныхъ уступôвъ статіи „Przegląd Kościeln-ого“ судитъ, въ якôй цѣли нашимъ шовинистамъ такъ дуже забагаеся сполученя святъ, въ якôй цѣли вышукуютъ по краю „Грицевъ Шійокъ“ и ôтдаютъ имъ говоры въ польскихъ комитетахъ и дневникахъ! Бачимо наочно, що всѣ тй заходы стремлятъ до златинщеня и польонизаціи Руси!

Зъ того выходитъ вже сама собою и наука для нашого народа и духовенъства, вѣрного католицкôй церквѣ, але вѣрного и свому предкôвскому обрядови, запорученому римскимъ престоломъ. Съ повнымъ достоиньствомъ належитъ намъ всѣмъ ôтпирати всѣ покутнй користолюбивй и шовинистичнй напасти на нашу народнôсть, на нашу церковь и на нашъ обрядъ, — зъ якои небудь стороны они выходилибы. Тяжкй и прикрй переживаемо теперь хвилѣ, — и тôлько почутьемъ свого народного достоиньства, енергичною, солидарною и розумною обороною всѣхъ нашихъ правъ національныхъ и церковныхъ не лишь остоимося при теперѣшныхъ нашихъ правахъ, але и здобудемъ собѣ красшу долю въ будучности.

Справа Каминьского
въ палатѣ послôвъ.

Зъ Вѣдня.

День 10 лют. належитъ до важнѣйшихъ въ австрійскôмъ парляментаризмѣ. На той день були вызначенй: ôтповѣдь правительства на интерпеляцію кн. Альфр. Лихтенштайна и перше читанье внесеня дра Коппа въ справѣ Каминьского. Галеріи палаты послôвъ були биткомъ повнй; всѣ съ видимою нетерпеливостею выжидали хвилѣ, коли президентъ Смолька звѣститъ палатѣ, що гр. Таффе зголосився до голосу дати ôтповѣдь на интерпеляцію. Якже всѣ здивувалися, коли дръ Смолька заявивъ, що на интерпеляцію до правительства дасть ôтповѣдь не гр. Таффе, але министеръ торговлѣ бар. Пино. Пôднѣсся зъ свого мѣсця бар. Пино, блѣдый мовь стѣна, и неповнымъ, дрожучимъ голосомъ ôтчитавъ коротку ôтповѣдь. Зъ ôтповѣди выходило, що министерство длятого ôтдало будову желѣзницѣ въ руки одного генерального предпрiемця, бар. Шварца, подавшого найнизшу оферту, бо при будовѣ пôдъ управою правительства кошты булибы, здаеся, бôльшй, и будова протяглабыся довше. Наконець заявивъ бар. Пино, що министерство торговлѣ зарядило дисциплинарне слѣдство, а министерство справедливости поручило ц. к. прокураторіи вѣденьскôй предприняти судове слѣдство.

Ôтповѣдь бар. Пино не вдоволила нѣкого, навѣть правицѣ. Анѣ одно слово одобреня нѣ въ ôтки не далося чути.

Потôмъ президентъ удѣливъ голосу дру Коппови. Цѣкавôсть взросла до найвысшои степени. Не думаемъ наводити цѣлои зручнои и сильнои бесѣды дра Коппа, подамо лишь гдеякй ей уступы. Коппъ розказавъ исторію галицкои трансверзальнои желѣзницѣ въ комисіи желѣзничôй и въ обохъ палатахъ. Въ ко-

---

ГДЕЩО ПРО ЛЬВôВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ
и про триразовый пріѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрѣйчукъ*.)

(Дальше.)

„Число евангеликôвъ взмоглося во Львовѣ въ короткôмъ часѣ черезъ наплывъ осадникôвъ. Ихъ дôмъ молитвы, котрый знаходится за домомъ Брешля, мѣститъ въ собѣ заледви половину цѣлого зôбору. Они заходятся около того, щобы купити церковь одного знесеного монастыря и задумуютъ ôттакъ ей собѣ приспособити до своихъ богослужень. Ихъ пасторъ Гофманъ не есть, якъ кажутъ, здôбнымъ проповѣдникомъ, але мае бути впрочѣмъ чоловѣкъ добрый и праведный“.*)

„Кальвинôвъ есть еще такъ мало, що не суть въ силѣ постаратися о власный дôмъ молитвы и о власного проповѣдника“.

„Кромѣ шпиталю св. Лазаря знаходится тутъ еще другій, въ котрôмъ коло хорыхъ ходятъ Soeures de charité (Сестры Милосердія); тй законницѣ выповняютъ свои обовязки съ правдивою сестриною любовію и дбаютъ о порядокъ и чистоту. Цѣсарь, коли ихъ ôтвѣдувавъ, вподобавъ собѣ ихъ закладъ и порядки такъ дуже, що давъ имъ до розпорядимости на потребы шпиталю 2000 зр. Але при касѣ, где мали собѣ той даръ ôтобрати, роблено имъ такй трудности и ставлено такй перешкоды, що до тыхъ грошей прійшли доперва по двохъ рокахъ“.

„Впрочѣмъ не зроблено тутъ еще нѣчого, щобы помочи убогимъ, усунути жебрацтво и волокитство. При всѣхъ дверехъ церковныхъ, при брамахъ мѣста и по улицяхъ, всюды повно дѣдôвъ и убогихъ. Слѣпй, калѣки, высохлй и выголоднѣлй дѣды, старцѣ безъ рукъ и нôгъ, на котрыхъ тѣлѣ повно ранъ и болячокъ, а навѣть такй, що лишь удаютъ калѣцтво, кричатъ, выютъ, пищатъ и ревутъ мовьбы цѣлыми крылосами польскй литаніи и псальмы, щобы допроситися якои милостынѣ. Не поступишь анѣ десять крокôвъ, щобы не насунувся образъ людскои нужды.“

„Въ зимѣ запорпуются часомъ ажь по голову убогй, котрй не маютъ анѣ дровъ, анѣ одежѣ и помешканя, въ купы навозу, що лежитъ на улицяхъ и хоронятся тымъ способомъ ôтъ морозу.“

О духовеньствѣ сельскôмъ, котре, якъ знаемъ, переховало намъ нашъ обрядъ, хоть само знаходилося въ крайнôй нуждѣ и убожествѣ, пише нашъ авторъ въ подôбный способъ, въ якій нынѣшнй ученй намъ описуютъ тибетаньскихъ лямôвъ або китайскихъ бонзôвъ. „Сельского священика, котрого звычайнй рôчнй доходы не перевышаютъ 20 зол. поль., — пише нашъ авторъ — видно часомъ въ подертôмъ або залатанôмъ жупанѣ, съ люлечкою въ устахъ и батôжкомъ въ рукахъ, якъ иде за кôньми або за товаромъ. Церкви будуютъ по селахъ въ грубого дерева на окрестъ и въ три копулы; престолы суть ôтъ навы церковнои ôтмеженй дверми и заслоною, котру священикъ, коли стае до богослуженя, ôтсуваe лѣсочкою въ бôкъ. Самъ нарôдъ ôтдае честь и молится до всѣхъ образôвъ, а найбôльше до образу св. Николая.“ — Авторъ подае потôмъ таку смѣшну пригоду. „Одного разу повѣшено за мурами мѣста на шибеници образъ одного злочинця, котрого власти не могли схватати. На другій день стояла вже пôдъ тою шибеницею значна громадка селянъ и селянокъ, котрй ôтмовляли до того образу молитвы, думаючи, що то образъ якого святого.“ На початку книжки подавъ навѣть авторъ образъ, котрый представляе тоту пригоду. На двохъ грубыхъ стовпахъ знаходится въ горѣ третій, поперечный, на котрôмъ выситъ на шнурку дотычащій образъ. Пôдъ тою шибеницею видимъ людей, однй стоятъ съ зложеными до молитвы руками, другй взносятъ руки до горы, иншй молятся на колѣнахъ, а гдеякй положилися на землю цѣлымъ тѣломъ, але руки попôдносили по надъ плечѣ, — загаломъ ситуаціи, въ якихъ не то Русины, але нѣкто не молится. Людей нашихъ повбиравъ впрочѣмъ въ таку одѣжь, що якбы не рускй кучмы на головахъ, то можнабы скорше догадуватися, що то якй Калмуки або Башкиры, нѣжь Русины.

Не помѣщаемъ всѣхъ тыхъ уступôвъ, въ котрыхъ описанй жидôвскй факторы, арендарѣ и лихварѣ и ихъ обманьства, бо въ тôмъ нѣчо до нынѣ не змѣнилося, а наведемъ лишь одно мѣсце: „Я мôгбы цѣлу книжку написати, колибъ хотѣвъ навести всѣ обманьства, якими сни воюютъ. Ось н. пр. одинъ выпадокъ. Одинъ 17-лѣтный жидокъ спродававъ во Львовѣ свѣчки лоеви цѣлыми сотнарами. Его свѣчки були бѣлй, рôвнй, добре выляны, свѣтилися добре и були при тôмъ незвычайно дешевй, такъ що за ними всюды попытували. Кождый бувъ на тôлько осторожный, що дававъ ихъ ôтважувати на рогатцѣ, щобы и вага була добра. Жидокъ мавъ свою власну скриню, въ котрôй привозивъ свѣчки кождому купуючому до хаты. Кождымъ разомъ домагався ôнъ, щобы скриню заразъ выпорожнити, а то, якъ казавъ, для того, що мае всюды замовленя. Скриню тую важено такожь на рогатцѣ, — она важила 40 фунтôвъ, а тая вага була выписана великими числами на вѣку. Разъ лучилося, що одинъ трактiерникъ не мôгъ ей сейчасъ выпорожнити; жидокъ налягавъ вправдѣ дуже, але годѣ було, бо господарь мавъ иншй важнй справы. Жидокъ мусѣвъ скриню лишити. Доперва вечеромъ, коли жида не було, почали ей выпорожнювати. Кельнеръ, малый и слабый хлопець, не мôгъ ôттакъ навѣть порожнои скринѣ занести въ кутъ. Надбѣгли иншй, сильнѣйшй, але и тй пôзнали, що она мусить значно бôльше важити, якъ 40 фунтôвъ. Скриню завезено знôвъ на рогатку, але тутъ показалося, що она важила не 40, але 67 фунтôвъ. Нѣкто не мôгъ догадатись, въ ôтки взялася бôльша вага. Глядано и шукано, але не знайдено причины. Припадковымъ способомъ спустивъ ей ктось напрасно на землю — въ тôмъ ôтлетѣла ôтъ дна листва и показалися два дна, а въ помежи нихъ выпало 27 фунтôвъ желѣза, котрй жидокъ тамъ всунувъ, розумѣвся, доперва тогды, коли вже була на рогатцѣ ôтважена и числомъ 40 означена. Половина мѣста купувала у него лоѣвки, половина мѣста дôставала на сотнарѣ замѣсть 100 лишь 73 фунтôвъ — и половина мѣста платила жидови за незвычайно дешевй свѣчки незвычайно грубй грошѣ.“

Въ иншôмъ мѣсци знаходимъ цѣкаву вѣсть про ново-утворене всеучилище львôвске. Наведемъ знôвъ дословный перевôдъ дотычного уступу. „Въ кôлька днѣвъ по моѣмъ пріѣздѣ до Львова ôтбулося торжество посвяченя

---

*) Австрійске правительство дарувало опôсля протестантамъ костелъ св. Уршулѣ знесеного монастыря Доминиканôвъ-Обсерантôвъ. Основателемъ тои церкви и монастыря (на передмѣстю Зеленôмъ) бувъ вел. гетманъ коронный Станиславъ Яблоновскій въ р. 1685.

мисіи було одобрено, що будову тои желѣзницѣ маѥ вести само правительство роздѣляючи просторъ дороги поодинокимъ предпріємцямъ, якъ се було при будовѣ желѣзницѣ Тарнôвъ-Лелюхôвъ въ захôднôй Галичинѣ. И рада державна принимаючи законъ о будовѣ галицкои трансверзальнои желѣзницѣ була пересвѣдчена, що желѣзниця буде будуватися въ той а не инакшій спосôбъ. Дня 30 грудня 1881 бувъ законъ обвѣщеный въ Дневнику зак. державн. Очевидно, другого заразъ дня желѣзниця не могла зачатиси будувати. Але въ три мѣсяцѣ по тôмъ вѣденьска „Deutsche Zeitung“ (въ 29 марта 1882) одержала зô Львова слѣдующу допись: „Межи министромъ торговлѣ а дирекцією будовы державныхъ желѣзниць запанувало велике непорозумѣнье. Дирекція обстаѥ за ôтданьемъ будовы частковымъ предпріємцямъ пôдъ управою державы, а министеръ хоче конче ôтдати будову генеральному предпріємцеви. Звѣстне вже навѣть имя того предпріємця, — ѥсть нимъ бар. Шварцъ; въ ѥго порученя объѣздитъ вже навѣть комисія пôдъ проводомъ ѥго сына цѣлу линію ôтъ Гусятына и въ бюрахъ инжинерôвъ державныхъ каже собѣ, на пôставѣ выставленого министромъ passe-partout, показувати всѣ детайличнй пляны и прочй техничнй улекшеня. Якъ кажутъ, межи бар. Шварцомъ а бар. Пино тая справа въ позаурядовôй дорозѣ по пріязни майже вже залагоджена.“ Допись тая не була сконфискована, анѣ спростована. Дня 17 червня 1882 були розписанй оферты, а „Deutsche Ztg.“, вже на два днѣ наперед поинформована о правдивôмъ способѣ розписаня офертъ, зновъ ствердила, що министеръ бар. Пино на перекôръ дирекціи будовы держ. желѣзниць рѣшивъ ôтдати будову гал. желѣзницѣ траневерзальнои одному предпріємцеви. Такъ и сталося. Въ комисіи желѣзничôй выражене було въ тои причины велике здивованье; министеръ бувъ на засѣданю и не уважавъ потрѣбнымъ справу розъяснити.

Ажь ось наразъ выплывъ процесъ Каминьского о провизію 625.000 зр. въ того титулу, що, якъ пишесь въ берл. „Börsen-Courier-ѣ“, Каминьскій мавъ богато труду, заходôвъ и коштôвъ, щобы переконати министра въ користь Шварда. Провизія була вложена въ „Länderbank-у“, Каминьскій дôставъ лишь 3000 зр., проче забрали особы неуправненй. Щожь сталося? Польске „Коło“ змусило трохъ провинившихъ членôвъ зложити мандаты. Але тымъ дѣло не залагоджене: ту не иде о достоиньство польского клюбу, але о достоиньство палаты послôвъ, о насъ всѣхъ. Комисія, котру мы предкладаѥмо, не буде мати задачѣ, немовь моральна комисія асентерункова, оцѣняти вартôсть одного посла за другимъ, — нѣ. Мы маѥмъ иншй цѣли на оцѣ. Ту иде о правительство. Держава, щобы могла существувати, мусить мати, таке правительство, котре ѥсть не лишь недоступнымъ для покусы, але навѣть маѥ славу такои недоступности и не може на него падати нѣяке пôдозрѣнье. Сего мы бажаѥмо а не маѥмо. Мин. бар. Пино противъ рады дирекціи, фаховыхъ знатокôвъ, змѣнивъ систему будовы желѣзницѣ и вже на три мѣсяцѣ наперед було звѣстно, що ôнъ уможливляѥ одержанье будовы желѣзницѣ Шварцови. Нынѣшна ôтповѣдь министра зробила на мене жалке враженье. Правда, министеръ мôгъ ôтдати будову або частковымъ предпріємцямъ або одному, и нелегальности въ ѥго поступку нема, — але сама „легальнôсть“ не удержитъ державы и суспôльности. Кто ѥсть лишь „легальнымъ“, може бути еще многимъ иншимъ, такимъ, що не стерплятъ ѥго въ кождôмъ добрôмъ, а навѣть не въ кождôмъ злôмъ товариствѣ. Въ суспôльнôмъ, публичнôмъ житю до легальности потрѣбна еще „добра вѣра“, bona fides, — можна поступити законно, а предсѣ въ такій спосôбъ, що взбудится публичне обуренье.

Опôсля звернувся дръ Коппъ до того загадочного „Länderbank-у“, котрый всюда зродится, где ѥго не посѣютъ. Такъ и въ справѣ Каминьского: цѣкава и загадочна рѣчь, для-чого власне въ „Länderbank-у“ и тыхъ 625.000 зр. зложивъ бар. Шварцъ? Выходитъ, що въ предпріємствѣ будовы гал. желѣзницѣ траневерзальнои написано „бар. Шварцъ“, а читаѥся „Länderbank“.

На интерпеляцію, поставлену до цѣлого министерства ôтповѣдаѥ министеръ торговлѣ, и, правду сказати, дуже незручно. Зъ кôнця ôтповѣди выходитъ, що мовбы то цѣлею интерпеляціи було споводувати правительство, щобы выточило слѣдство. Я пытаю: слѣдство противъ кого? Я думаю, що предсѣ не можна бути судіею въ власнôй справѣ. Мы маѥмъ на думцѣ не выключати зъ слѣдства нѣкого, навѣть министрôвъ; отже министерство не може вести слѣдста, хочь маѥ мѣжь собою навѣть досвѣдченого министра справедливости, бо ôнъ все таки не може бути слѣдчимъ комисаремъ для свого колеги. Длятого я въ имени моихъ товарищѣвъ вношу выбôръ парляментарнои комисіи для тои справы.“

Бесѣда дра Коппа зробила очевидно велике враженье въ цѣлôй палатѣ; лѣвиця нагородила бесѣдника оплесками, правиця упокорена мовчала. Колиôъ дръ Коппъ бувъ въ такій спосôбъ говоривъ при иншôй справѣ, то правиця булабы пôднесла великій гамôръ и прийшлобъ було до дражливыхъ сценъ,—симъ разомъ правиця мовчала. На бесѣду Коппа повинъ бувъ министеръ бар. Пино яко лично зачепленый ôтповѣсти, ôтперти всѣ закиды и инсинуаціи, — але ôнъ не ôтповѣвъ анѣ слова. Замѣсть него вставъ гр. Таффе и коротко а рѣшучо заявивъ, що „правительство и само ужиѥ всѣхъ средствъ, щобы слѣдство якъ найскорше перевести, и не противится выборови комисіи парляментарнои. А що пôсля слôвъ передбесѣдника тая комисія маѥ бути вымѣрена противъ министерства чи противъ одного ѥго члена, то я мушу замѣтити, що конституція постановляѥ на тоѥ иншу дорогу, именно обжалованье и трибуналъ державный. Ѥсли палата внесе жалобу передъ трибуналъ державный, тогды не лишь цѣле правительство, але и кождый поодинокій министеръ буде умѣти боронитися“.

По гр. Таффе забравъ голосъ дръ Грохольскій и заявивъ въ имени польского „Коła“, що буде голосувати за выборомъ комисіи, а то длятого, бо газеты вмѣшали бôльше польскихъ именъ въ тую скандальну исторію, — иде отже о ратованье чести польского „Коła“. По малозначучихъ промовахъ еще дра Ригера и Шенерера палата всѣми голосами противъ трехъ ухвалила выбôръ комисіи. Выбрана комисія вже уконституовалася и розпочала свои роботы. Нарады комисіи маютъ бути держанй въ тайнѣ.

Петиція

„Рускои Рады“ и львôвскихъ Русинôвъ

до рады державнои въ справѣ шкôльнои новелѣ.*)

„Высока палато! Вѣдомôсть, що § фомъ 75. шкôльнои новелѣ обмежено для Галичины постановы §-фу 48 тожь новелѣ, учинила на Русинахъ якъ найприкрѣйше враженье и для того удаѥмось до выс. палаты съ слѣдующимъ представленьемъ.

Выразна всесторонна тенденція польонизаціи въ народныхъ школахъ всхôднои Галичины не тôлько не вдоволяѥ потребъ рускаго народу, але навѣть задля систематичного стремленя вынародовити Русинôвъ приноситъ существенну шкоду загальнôй просвѣтѣ народнôй, бо замѣсть пôдносити выхованье и образованье молодѣжи въ материнôмъ языцѣ, тратится найбôльше часу на науку польского языка, — на що въ галицкôмъ соймѣ пôдносятся безнастанній жалобы.

Краєва устава зъ 22 червня 1867 постановляѥ въ арт 3., що въ тыхъ школахъ, где жителѣ говорятъ тôлько однымъ языкомъ, непотрѣбна наука другого языка, що отже въ чисто-рускихъ селахъ нѣкого не можна силувати учитися польского языка. Тымчасомъ загально жалуются и се ѥсть фактомъ, що наука рускаго языка упадаѥ, бо въ рускихъ селахъ найбôльше часу тратится на науку польского языка и письма. Неоспоримымъ такожь фактомъ ѥсть, що въ народныхъ школахъ всхôднои Галичины установляются учителѣ и учительки, котрй не знаютъ рускаго языка.

Зъ тои причины палата послôвъ ухвалила 28 марта 1874 резолюцію взываючу правительство, щобы языкъ выкладовый въ учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ, Станиславовѣ и Тернополи бувъ урегулёваный отвѣтно до потребъ рускои народности. Мимо того надаванй бываютъ рускимъ громадамъ учителѣ и учительки не знаючй рускаго языка.

Польскй патріоты невдоволенй зъ дотеперѣшного ходу вынародовлювания Русинôвъ, стараются мати еще вôльнѣйшй руки. Въ тôй цѣли въ послѣднôмъ соймѣ комисія шкôльна поставила була внесенье — обмежити права мѣсцевыхъ радъ шк. въ користь радъ окружныхъ, — очевидно лишь длятого, щобы рускй громады не могли перешкаджати въ именованю учителѣвъ. На 24 засѣданю сойму 13 жовтня 1882 прійшло було вже до другого читаня того внесеня, але усунено ѥго зъ порядку дневного, бо тымчасомъ дозрѣвъ далекосяглый планъ польонизаціи, выраженый резолюцією п. Евз. Черкавского: „Взываѥся выс. правительство розпорядити, щобы державный законъ шкôльный дотычно шкôлъ народныхъ бувъ пôдданый ревизіи, бо ôнъ на шкоду краєвои автономіи переступаѥ границѣ, зачеркненй основнымъ закономъ державнымъ“. Резолюцію тую ухваливъ соймъ 16 жовтня 1882 противъ голосôвъ рускихъ послôвъ.

И мы Русины стоимо за автономією, але за автономією фактичною, справедливою для обохъ народностей. А що ту бажане „розширенье“ автономіи маѥ значенье цѣлковитои централизаціи народного шкôльництва, се ясно зъ намѣреного обмеженя громадскои автономіи, щобы тымъ успѣшнѣйше переводити польонизаційнй пляны. Въ имени автономіи намѣряѥся обмежити автономію громадъ, що своими средствами школы закладаютъ и удержуютъ, але не они маютъ право установляти учителѣвъ, а рада шк. окружна. Для всхôднои Галичины ѥ значитъ, що обсада всѣхъ учителѣвъ ôтдана выключно Полякамъ.

Въ §. 48 уст. 2) бачутъ Русины постанову, котра може бути охороною ихъ народности, ѥсли будутъ управляти школами учителѣ того католицкого обряду, до котрого належитъ бôльшôсть ученикôвъ. Въ греч. кат. обрядѣ спѣвъ церковный ѥсть частею складовою богослуженя, а народна школа маѥ задачу религійный спѣвъ плекати. Тую задачу може повнити тôлько учитель гр. к. обряду, бо досвѣдъ учитъ, що учителѣ другого обряду тоѥ образуюче средство зовсѣмъ занедбуютъ. Русины отже просятъ: выс. палата зволитъ рѣшити, щобы въ §. 48 до слôвъ „того самого вѣроисповѣданя“ додати слова „и обряду“, бо такъ выразится фактичнй ôтношеня.

Якъ доносятъ дневники, польскй патріоты мали ôтношеня въ Галичинѣ такъ представляти, що будьтобы въ мѣскихъ школахъ народныхъ бôльшôсть ученикôвъ належитъ до мойсеєвого вѣроисповѣданя, отже управителемъ мусѣвбы бути жидъ. Однакъ се ѥсть лишь заслона, котра укрываѥ правдивй намѣреня противъ Русинôвъ. Жидôвскй громады вѣроисповѣдний маютъ свои конфесійнй школы публичнй, а въ прочихъ мѣскихъ школахъ ученики католики суть въ бôльшости.

Зъ справозданя шкôльнои комисіи выс. палаты панôвъ Русины довѣдалися, що соймови галицкому застережено право ôтступити ôтъ постановъ § фу 48. — черезъ що Русинамъ ôтнимаѥся лучь надѣѥ на затамованье ихъ вынародовлюваня. Русины, стремлячи до охороны своихъ народныхъ правъ и своôбôдъ въ Австріи и до пôднесеня религійно-морального образованя народа въ своѣмъ обрядѣ и въ материнôмъ языцѣ, просятъ выс. палату ухвалити, що въ §. 75 принятого комисією палаты панôвъ проєкту шкôльнои новелѣ маѥ ôтпасти послѣдный уступъ, выймаючій Галичину зъ пôдъ постановы §-фу 48 уст. 2.“

*) Петицію тую не подаѥмъ вправдѣ дословно, але все таки въ цѣлôй ѥи головнôй основѣ. *Редакція.*

Буджетъ выдаткôвъ

десяти европейскихъ державъ въ р. 1882.

II.*)

Выдатки на просвѣту выносили:

1.	Въ Франціи . .	150,228.371	франкôвъ
2.	„ Нѣмеччинѣ .	103,029.922	„
3.	„ Вел. Британіи	96.302.100	„
4.	„ Россіи . .	45,077.167	„
5.	„ Испаніи . .	40,017.400	„
6.	„ Италіи . .	29.248.445	„
7.	„ Австріи . .	24,130.436	„
8.	„ Бельгіи . .	20.410.613	„
9.	„ Угорщинѣ .	11,133.054	„
10.	„ Нидерляндахъ	4.220.880	„

Разомъ **523,798.388** франкôвъ

На одну голову припадаѥ пересѣчно 1 франкъ 79 сантимôвъ, або 3·21% всѣхъ выдаткôвъ. Якъ бачимъ, процентъ выдаткôвъ на просвѣту занадто вже малый! Порôвнавши выдатки на просвѣту съ выдатками на армію (3.377.092 900 фр.) бачимо, що на просвѣту въ тыхъ 10 державахъ выдаѥся майже 7 разôвъ менше, якъ на войско!

Довги державнй чинили рôчный выдатокъ въ 1882 р.:

1.	Въ Франціи . .	1.317,112.874	франкôвъ
2.	„ Вел. Британіи	741,648.625	„
3.	„ Италіи . .	607,448.298	„
4.	„ Россіи . .	496,940.718	„
5.	„ Нѣмеччинѣ .	304,074.160	„
6.	„ Австріи . .	269.692.627	„
7.	„ Испаніи . .	223,023.050	„
8.	„ Угорщинѣ .	184.851.849	„
9.	„ Бельгіи . .	87,802.897	„
10.	„ Нидерляндахъ	60.964.409	„

Разомъ **4.293,559.507** франкôвъ

На одну голову припадаѥ пересѣчно 14 франкôвъ и 65 сантимôвъ. Довги державнй пожираютъ отже пересѣчно о 3 фр. и 12 сант. на голову бôльше, якъ войско, и чинятъ 26·32% всѣхъ выдаткôвъ, а разомъ съ коштами на войско 47%, с. ѥ. майже половину всѣхъ выдаткôвъ. — Ѥсли въ рôчныхъ 4.293,559.507 фр. выплаченыхъ по 5% въ р. 1882 за довги державнй, схочемо вынайти самый пересѣчный капиталъ довгôвъ державныхъ десяти европ. державъ, то одержимо **85.871,190 140** фр. На одну голову припадаѥ пересѣчно **293** франкôвъ капиталу довгу державного.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На засѣданю палаты послôвъ дня 16 лютого ôтповѣвъ гр. Таффе на интерпеляцію въ справѣ заказу газетамъ Tagblatt и Vorstadtzeitung продажи въ трафикахъ. Пôсля §. 3 закона прасового — говоривъ гр. Таффе — може краєва власть политична заказати поодинокимъ особамъ продавати въ певнôмъ округѣ періодичнй письма. Власть политична не обмежена тужаднымъ условіемъ, отже правительство маѥ до того право. Власть заказала обѣ тй газеты, зô взглядôвъ на порядокъ и моральнôсть публичну. Ѥсли газеты тй ôтъ довшого часу представляли тенденційно факты зъ публичного и приватного житя, пôдбуджували страсти масъ и умѣщували огидній инсераты, вилываючй шкôдливо на почутье моральности въ ширшихъ кругахъ, — то правительство мало не лишь право, але и обовязокъ ужити всѣхъ средствъ, зараджуючихъ небезпеченьству публичному“.

(*Кн. Карлосъ Аверспергъ бувъ недавно у цъсаря на авдіенціи.*) Сей фактъ дае австрійскимъ газетамъ богато матеріялу до всякого рода комбинацій, бо нѣкому не звѣстна причина авдіенціи. Були навѣть поголоски, розумѣѥсь безпôдставнй, що кн. Аверспергъ вôйде до кабинету, и то яко министеръ-президентъ. Въ ôтповѣдь на подôбнй непокоячй верзіи централистичныхъ газетъ вѣденьскій кореспондентъ до праскои „Politik“ завѣряѥ, що становище гр. Таффе ѥсть въ теперѣшнôй хвили зовсѣмъ сильне.

(*Сирава Каминьского*) Судове слѣдство въ звѣстнôй справѣ Каминьского ведеся въ Вѣдни. Комисія судова переглянула урядовй книги „Länderbank-у“ и книги бар. Шварца. Пос. Вольскій предложивъ судови позовъ Каминьского и свѣдоцтва ѥго претенсій до Шварца. По перегляненю тыхъ паперôвъ судъ маѥ приступити до переслуханя дра Вольского. Каминьскій переславъ до вѣ-

---

новооснованого всеучилища. Похôдъ рушивъ довгимъ ланцухомъ зъ помешканя губернатора черезъ ринокъ до будынку призначеного на помѣщенье всеучилища. Войско робило параду, а выстрѣлы гарматнй повитали голоснымъ громомъ прихôдъ музъ. Въ сали библіотеки держано потôмъ широкй и довгй бесѣды въ нѣмецкôмъ и латиньскôмъ языцѣ. Цѣлый похôдъ рушивъ ôттакъ до университетскои церкви, где зложено Богу въ двогодиннôмъ богослуженю подяку за нове свѣтло, котре заворѣло для Галичины, — почѣмъ всѣ порозходилися до приготованого пиру. Вечеромъ дебютувала въ театрѣ мельпомена въ трагедіи „Die zween Freunde“, а потôмъ повитало мѣсто нову будучнôсть, немовь въ символѣ, ряснымъ освѣченьемъ всѣхъ домôвъ“.

„На всеучилище призначено бувшій монастырь Тринитаріѣвъ побôчь краковскои брамы. Той будынокъ представляѥ правильный квадратъ и взносится на два поверхи, але досыть кинути на него окомъ, щобы переконатися, що бл. п. ѥго ктиторъ не догадувався навѣть, що ôнъ колись служити буде свѣтскимъ музамъ замѣсть монахамъ. Поки-що мусятъ тй музы на тоѥ пристати, що ихъ помѣщено въ комнатахъ, неôтповѣдаючихъ зовсѣмъ тôй цѣли. Салѣ до выкладôвъ поробленo зъ 2 або 3 кель монастырскихъ, суть отже вузкй, нерозмѣрнй и невыгôднй. Той, що занимався роздѣломъ комнатъ до помешкань и до выкладôвъ, дбавъ безперечно бôльше о выгоду тыхъ, що маютъ мешкати въ тôмъ будынку, нѣжь о правдиве призначенье новооснованого закладу. Бôльша часть першого поверху призначена на помешканя, а комнаты на другôмъ поверсѣ суть замѣненй на шкôльнй клясы, але въ такôмъ неладѣ, що сумѣшь и побôчь саль для ученикôвъ высшихъ закладôвъ знаходятся клясы низшихъ шкôлъ. Передъ годинами и по годинахъ верещатъ, галасуютъ и скачутъ малй школярѣ такъ дуже, що ажь въ ухахъ заступаѥ.“

„Саля физикальна ѥсть велика, красна и придаѥся дуже добре до експериментôвъ всякого рода. Инструментôвъ всѣлякихъ нема богато, але тому не можна еще теперь въ самыхъ початкахъ дивуватися. Хемія тожь добре помѣщена и то заходами и трудами проф. Шаверека. Але за тоѥ не можна собѣ представити нѣчого гôршого и поганѣйшого, якъ анатомична саля на львôвскôмъ всеучилищи. Она вже сама въ себе якась сумна и мовбы вкопана въ землю; маѥ видъ амфитеатру, зверненого фронтомъ до ôконъ, а до того зроблено въ нѣй въ ôтдаленю 3 до 4 стôпъ ôтъ стѣны другу деревяну стѣну, въ котрôй знаходится другій, зовсѣмъ непотрѣбный вхôдъ, такъ що тая саля пригадуѥ на першій поглядъ пивницѣ въ Баваріи. Той, що подавъ до того планъ и переводивъ ѥго въ дѣло, не хотѣвъ пріймити нѣчіеи рады, хочь всѣ ему тоѥ ôтраджували, а касѣ ераріяльнôй нанѣсъ подвôйну шкоду, разъ тому, що на теперь не треба було еще амфитеатру, бо наша медицина маѥ всего лишь 8 чи 9 ученикôвъ и, якъ видко, не заразъ еще буде ихъ мати бôльше, а по друге тому, що за великй грошѣ выконавъ роботу непотрѣбну, нужденну и до нѣчого непридатну.“

(*Дальше буде.*)

---

*) Гл. Ч. 8 „Дѣла“ зъ 1883 р.

деньского суду телеграфично прошенье, щобы не занехувавъ слѣдства (якъ були поголоски), але высвѣтивъ цѣлу справу. Такожь до комисіи парляментарнои прославъ Каминьскій депешу, въ котрѣй заявляе, що въ кождѣй хвили на зазывъ комисіи готовъ пріѣхати до Вѣдня.

(Желѣзница зъ Стрыя до Мункача.) Мы вже згадали про рѣшенье министерскои конференціи будувати желѣзницю зъ Стрыя до Мункача. Будова тои линіи потрѣбна доконче зъ взглядовъ стратегичныхъ, бо безъ неи всходна Галичина на случай войны съ Россіею булабы загрожена, а именно, Россія занялабы ею, закимъ моглабы бути сконцентрована тамъ значна армія. Будова тои желѣзницѣ буде коштувати до 15 миліонѣвъ. Великого економичного значеня тая желѣзница не може мати, бо довозъ заграничныхъ товаровъ зъ Рѣки (Фіюме) на Пештъ до всходнои Галичины не розвинеся задля того, що Галичина може дешевше и догоднѣйше спроваджувати ихъ зъ портовъ повнѣчного моря, а рухъ межь Галичиною а Уграми самыми есть дуже малый. Линія Мункачь-Стрый буде отже належати до тыхъ желѣзниць, котрѣ ледви будутъ покрывати кошта.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. По поводу заповѣдженои коронаціи царя въ Москвѣ въ мѣсяци маю полиція подвоила свою бачность въ Петербурзѣ и Москвѣ и пильно слѣдитъ за всѣми подозрѣными особами. Для удержаня порядку и безпеченьства въ часѣ коронаціи маѣ бути утвореный корпусъ зъ 2000 полиціянѣвъ, подъ назвою „Кремлиньскои службы“. Св. синодъ маѣ бути на той часъ перенесеный зъ Петербурга до Москвы. Небавомъ будутъ высланѣ спеціяльнѣ амбасадоры до дворовъ заграничныхъ съ запрошенями на коронацію.

Договоры Россіи съ римскою курією маютъ бути небавомъ оголошенѣ.

Россійскѣ газеты звернули теперь бачну увагу на великій наплывъ кольонистовъ до губерній польскихъ и (мало-)рускихъ. Поля урядовыхъ жерелъ есть теперь въ полуднево-заходныхъ губерніяхъ до 165.000 душь емигрантовъ. Отъ початку сего столѣтя ажь доси найбольше емигрантовъ приходитъ зъ Прусъ; псы тягнутъ ихъ убогѣ возочки. Въ послѣдныхъ рокахъ почали також до рускихъ губерній наплывати Чехи черезъ агентуру въ Варшавѣ. Въ губерніи Волыньскѣй есть 40.000 кольонистовъ Чеховъ. Ческѣ кольонисты асимилюются съ мѣсцевымъ населеньемъ, коли тымчасомъ кольонисты нѣмецкѣ держатся якъ найдальше отъ мѣсцевого населеня и жіютъ въ окремыхъ компактныхъ групахъ.

Франція. Ухвалене сенатомъ внесенье Вадингтона отослано до комисіи палаты пословъ, котра внесенье тое одноголосно откинула и безъ дискусіи обстала. Димисію кабинету Фалліера принявъ президентъ републики. Новый кабинетъ правдоподобно утворятъ: Фрейсине разомъ съ Сеемъ. Князь Жеромъ Наполеонъ выдавъ въ Лондонѣ новый манифестъ, въ котромъ оголошуе згоду съ цѣсаревою Евгенією и доноситъ, що цѣсарева признала его головою Наполеонидовъ. Манифестъ сей появився въ „Times-ѣ“.

Князь Жеромъ маѣ повернути зъ Лондону, перенестися до Брукселіи и зъ оттамъ розпочати акцію. Всѣ партіи бонапартистичнѣ мали погодитися. Партія князя Жерома организуеся, маютъ выходити новѣ дневники въ дусѣ его справы. Газета „Temps“ трактуе тую цѣлу справу дуже поважно и повѣдаѣ, що теперѣшне становище князя Жерома есть далеко поважнѣйше, якъ було тогды, коли лишь выдавъ манифестъ Тымчасомъ и гр. Шамборъ не спочиваѣ. „Gaulois“ доноситъ, що гр. Шамборъ не есть цѣлкомъ тымъ „найтерпелившимъ“ роялистомъ, за якого его уважаютъ. Онъ роздумуе, важитъ и стремитъ до сповненя своеи цѣли. Чекаѣ на остаточне розвязанье справы претендентовъ въ парляментѣ.

Англія. Скончилася вже перерва въ нарадахъ парляменту англійского, котра тревала отъ грудня минувшого року. Дня 15 лютого зобралася высша и низша палата и выслухала тронови мовы. Тронова мова зачинаеся звычайною фразою о добрыхъ отношеняхъ Англіи до всѣхъ европейскихъ державъ. Въ справѣ Египту вспоминаѣ бесѣда о лагоднѣмъ трактованю провідникѣвъ бунту и обѣцюе, що войско англійске выйде зъ Египту, скоро отношеня на се позволятъ. Що дотычитъ забезпеченя будучности Египту, то муситъ Англія звернути увагу головно на три рѣчи: на приверненье порядку, спокою и безпеченьства особъ и майна, на заведенье правительства опираючогося на репрезентаціи народнѣй, а въ кінци на пошановане правъ межинародныхъ. Дальше освѣдчаѣ тронова бесѣда, що правительство англійске предложило державамъ и султану пляны що до забезпеченя особы кедива, получшеня добробыта люду египского и успокоень Всходу. Каналъ суецкій не маѣ бути знеутралізованымъ, а лишь забезпеченымъ. Що до конференціи дунайскои, выражаѣ тронова бесѣда надѣю, що конференція тая урегулюе свободу плавбы на той найдовшѣй дорозѣ середнои Европы. Засада тая, котрѣй отдали признанье заходнѣ державы, есть частею права публичного. Що до Ирляндіи, заявляе тронова промова, що правительство маѣ надѣю на лучшу будучность; биль аграрный приноситъ добрѣ наслѣдства, число убійствъ зменшаеся, але тайнѣ стовариша вымагаютъ великои уваги. Въ кінци бесѣда тронова констатуе, що отношеня ирляндскѣ похолонули майже три сесіи, парляментарнѣ, а теперь прійшла черга на законодательство англійске и шкотске.

Туреччина и Болгарія. До „Polit. Corresp.“ пишутъ зъ Константинополя: Межи Портою а Болгаріею все еще пануе незадоволенье. Есть еще много справъ неполагодженыхъ, якъ н. пр. справа пашпортовъ карантанны, а передъ всѣмъ посѣлостей грунтовыхъ и емигрантовъ музулманьскихъ, котрѣ не управляютъ своихъ грунтовъ. Власти кордоновѣ не лишь домагаются, щобы кождый подорожный ѣдучи зъ Болгаріи бувъ заосмотреный въ пашпортъ турецкій, але не хотятъ навѣть выдавати пашпортовъ на подставѣ цертификатовъ болгарскихъ, а хотятъ иншихъ доказовъ идентичности особъ. Дипльоматична кореспонденція межи тыми обома державами лишаѣ много до желаня. Болгарія не посѣдаѣ, якъ звѣстно, власного кодексу и задержала доси всѣ постановы турецкѣ. Одна зъ тыхъ постановъ каже, що власность земска неуправлювана три роки, може бути черезъ державу продана. Позаякъ речинець сей бувъ вже черезъ князя болгарского два разы продовженый, тожь призначено остаточный речинець на день 27 сѣчня с. р, а колькохъ емигрантовъ болгарскихъ. що зголосилися по речинци, достали огновѣдь, що вже за пізно. Порта написала отже въ той справѣ дуже енергичну ноту до Болгаріи. Въ той нотѣ написано, що Болгарія не маѣ права назначати подобного речинця, бо трактатъ берлиньскій признавъ могамеданамъ абсолютне право, они мусятъ проте жадати знесеня речинця. Правительство болгарске отповѣло, що не може апробовати такихъ поглядовъ, бо трактатъ берлиньскій замѣнивбы Болгарію въ пустыню. Кромѣ тыхъ спорныхъ квестій причиняеся до роздражненя и справа дунайска. Правительство болгарске булобы вдоволилося именованьемъ повномочника доданого репрезентантови турецкому, але пересвѣдченося, що Порта сего не хоче. Богато случайности до взаимнои незгоды даѣ також справа ордерovъ. Порта не хоче призволити, щобы болгарскій князь роздававъ власнѣ ордеры, бо боится, щобы Болгарія не агитувала симъ въ всходнѣй Румеліи. — Дня 15 сѣчня отбулося засѣданье болгарскои скупштины въ Софіи, на котрѣмъ министеръ справъ заграничныхъ заявивъ, що позаякъ конференція дунайска отказала правному жаданю Болгаріи, щобы еи посолъ бувъ принятый до тои конференціи, то Болгарія буде мусѣла уважати ухвалы конференціи, о сколько они до неи относится будутъ, за неважнѣ. Палата съ вдоволеньемъ приняла до вѣдомости заявленье министра и прирекла его поперти.

НОВИНКИ.

— **Доповняючій выборъ посла до рады державно**зъ округа выборчого мѣстъ Станиславовъ Тысьменица на мѣсце дра Игн. Каминьского розписаный на день 17 (29) марта с. р.

— **Преосв. еп Сильвестеръ Сембратовичь и намѣстникъ гр. Потоцкій** осмотрювали во вторникъ (13 с. м.) въ полудне цѣле забудованье нашои дух. семинаріи. Якъ довѣдуемося зъ достовѣрного жерела, осмотръ сей споводувавъ о. ректоръ Бачиньскій, котрый узнавъ потребу розширити и отвѣтно урядити помешканье, бо въ такомъ станѣ, якъ теперь есть, ледви може послужити на касарню. Дивуе насъ, що вже давнѣйше не звернено на тое уваги и що людскѣ дѣти зъ вогкости и иншихъ недогодностей набавлювались тяжкихъ недугъ. Теперѣшный управитель семинаріи маѣ въ планѣ, побудувати еще одинъ поверхъ, такъ що въ партерѣ малибы бути лишь магазины, саля рекреаційна, гимнастична и т. п., а першій и другій поверхъ замешкувалибы пп. питомцѣ. Гадка сама въ собѣ удачна и сподѣватися, що правительство на таке перестроенье семинаріи не пожалуе кількадесять тысячь, коли зважимъ те, що на заведенье карне не щадило милионъ зр. Такожь згадаемо, що отъ першого марта переходитъ трактіерня въ руки одной вдовицѣ, доньки по священику; пп. питомцѣ достанутъ на снѣданье молоко и въ загалѣ поживленье, надѣятись, буде здоровше и чистѣйше, якъ бувало доси. — П. намѣстникъ вынѣсъ зъ семинаріи дуже зле впечатлѣнье. Число комнатъ выдалося ему надто малымъ, въ поодинокихъ комнатахъ за много питомцѣвъ, — намѣстникъ сконстатувавъ самъ, що зъ вохкости зогнили сѣнники по ложкахъ. Такъ само признавъ намѣстникъ и недостатокъ другихъ порядковъ. Заразъ по оглядинахъ семинаріи призвавъ намѣстникъ надинжинера намѣстництва и поручивъ ему, щобы вразъ съ п. Гавришкевичемъ и инжинеромъ староства оглянули добре семинарію и предложили ему планъ реставраціи. Власне довѣдуемося, що вже нынѣ отбулася въ семинаріи комисія инжинерска.

— **Вогослуженье за упокой душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского** отбулося дня 3 (15) с. м. въ Бережанахъ, въ приходскѣй церквѣ.

— **Товариство господарско-промыслове въ Станиславовѣ**. Зарядъ отбувъ свое дальше засѣданье дня 14 сѣчня с. р. Секретарь здавъ справу, що розослано вже по Галичинѣ, Буковинѣ и Угорщинѣ 3000 запрошень рожнымъ лицямъ до вступованя въ члены товариства; — що ц. к. староство въ Станиславовѣ повѣдомлено вже о открытю торговлѣ, именно мѣшаными товарами, насѣньемъ, виномъ и машинами господарскими, и получено приклонный отвѣтъ. Для браку мѣстця веде ся натеперь торговля лишь насѣньемъ, приймаеся замовленя на машины господарскѣ и на иншѣ потрѣбнѣ рѣчи. Доси 209 членовъ вступили до товариства и вилатили свои вкладки. Новыхъ членовъ принято 119. — Занотовано дальшѣ зголосившіся агентуры, именно въ Устрикахъ, Балигородѣ, Крыници, Кривчи, Загорю, Олеську, Дрогобычи, Стрыю, Львовѣ, Сѣнявѣ, Пѣстыни, Судовой Вишни — и выслано инструкціи. — Перечитано надосланшѣ письма, справозданя агенцій и рѣшено залагодити желаня. — Рѣшено отнестися до тыхъ агенцій, котрѣ съ справозданями своими спознилися и упросити ихъ поскорити кореспонденціи. — Принято съ подякою до вѣдомости, що Ставропигійскій Институтъ во Львовѣ отдавъ въ розпорядимость товариства 4 запренумерованѣ примѣрники „Господаря“ зъ минувшого и зъ сего року. — П. Нагорный зо Львова хоче заложити фабрику до меленя сырого гипсу на навозъ; запытуе, чи може числити на отбытъ межи нашими господарами. — Зарядъ маѣ надѣю, що господарѣ нашѣ охотно той корыстный навозъ розбирати будутъ, если лишь буде онъ у насъ; про то желаѣ пану Нагорному вытревалости въ томъ дѣлѣ, додаючи, що по при меленье гипсу конче занятибыся и меленьемъ костей яко навозу, а може и иншимъ штучнымъ навозомъ. Наша господарка такимъ предпринятьемъ п. Нагорного много може скорыстати. — На слѣдуючомъ засѣданю буде розбиратися рѣчь, яка вже и на сѣмъ була почата, о часѣ загального збораня, мѣстци и предметѣ. — Отъ высокого ц. к. министерства надойшли книжки содержаня господарского яко дарунокъ для товариства.

— **Народну читальню** завязуе громада Горожанна велика коло Комарна, головно заходомъ мѣсцевого душпастыря о. Матковского и начальника громады п. Ник. Василишина. Статуты подано вже намѣстництву до затвержденя.

— **Привилей**. Австрійске министерство торговлѣ и кор. угор. министерство для рольництва, промыслу и торговлѣ удѣлили дня 27 л. грудня м. р. Боромирови Нарольскому (Русинови) и Генрикови Цвиклиньскому, урядникамъ приватнымъ во Львовѣ, выключного привилею на выналденье самопорушаючогося возу на протягъ одного року. Описъ привилею, о котрого захованье въ тайнѣ прошено, есть нерехованый въ ц. к. архивѣ привилеѣвъ.

— **Кружокъ мѣщаньскій въ Станиславовѣ** на загальныхъ зборахъ зъ дня 13 л. с. м. ухваливъ всѣми голосами противъ двомъ объявити дрови Игн. Каминьскому, яко бурмистрови и репрезентантови мѣста Станиславова, вотумъ недовѣрія.

— **Зъ полудневои Угорщины (Банату)** одержуемъ слѣдуючу допись: Нашѣ люде, вывандрувавшѣ до Америки, поступаютъ собѣ часомъ нерозумно съ высылкою грошей зъ Америки до свого краю. Минувшого року въ мартѣ отъѣхали зъ отси 4 нашѣ Русины, заробники, до Америки на роботу. Трехъ остановилося въ Jersey-City, а одинъ ишовъ ажь до Troy, зъ отки въ грудню м. р. повернувъ до дому. Зъ тыхъ трехъ, що остали, одинъ прославъ еще въ серпни м. р. своей женѣ 100 зр., а другій 150 зр. Грошѣ тѣ послали они въ австрійскихъ банкнотахъ, въ листѣ рекомендованомъ, але не выписали на конертѣ сумы. Виправдѣ грошѣ дойшли, але я заразъ написавъ имъ, щобы на будуще такъ не посылали грошей, бо разъ що можутъ пропасти, а другій разъ, що вымѣнюючи въ Америцѣ на нашѣ грошѣ много при томъ тратятъ. Въ листопадѣ м. р. присылаѣ зновъ одинъ зъ нихъ листъ съ 210 зр. и то въ такій способъ, якъ передъ тымъ. Коли однакъ розпечатано листъ, то не найдено тамъ нѣякихъ грошей... Грошѣ пропали, бо на конертѣ не було выписаной сумы; листъ бувъ вложеный въ коперту, заадресовану чужою рукою. Такъ ось нашій люде тяжко заробляютъ, а не знаютъ, на жаль, якъ грошѣ домовь посылати. Найлучше посылати грошѣ черезъ банкъ, бо насампередъ человѣкъ не ошукаеся при вымѣнюваню грошей на австрійскѣ банкноты, позаякъ банкъ американьскій отсылаѣ доляры до нашого краю, где можь ихъ точно вымѣняти (1 дол. = 2·30 зр.), а друге, що така посылка безпечна, бо грошѣ не пропадутъ. Нехайже нашій земляки знаютъ, якъ посылати зъ Америки грошѣ, щобы не понесли тяжкои страты. *Ив. Яв—чь.*

— **Именовани**. Старшими инжинерами правительствеными именованѣ: Сильвестеръ Гаврышкевичь и Ром. Ишковскій. Совѣтниками высшого суду краевого во Львовѣ именованѣ совѣтники суду краевого: Романъ Левицкій, Л. Будзыновскій, Ант. Шецель и Едм. Весоловскій.

— **Въ Краковѣ** случилась недавно скандальна исторія, котра закончилась дуже трагично. Вицебурмистръ краковского Подгоря Качмарскій заручивъ за капитана Пинтнера въ задатковомъ товариствѣ подгорскомъ 100 зр., котрѣ п. Пинтнеръ мавъ сплачувати ратами. Коли довжникъ зъ причины своихъ лихихъ отношень маетковыхъ занедбавъ кольска ратъ и коли такъ онъ якъ и его дочка були въ страху, що ихъ заскаржутъ, тогды пп. Качмарскій и реставраторъ Леоп. Лехнеръ обмотали бѣдну дочку капитана нужденною интригою. Знаючи, що капитана нема въ дома, послали они до него служачого съ заявленьемъ, щобы або онъ або его дочка заразъ прійшли до лат. викарого, где маютъ порозумѣтись въ справѣ того довгу, бо въ противномъ случаю завтра все заекзеквуютъ. Бѣдна дѣвчина по довгихъ съ собою борбахъ пошла до викарого, где оба союзники замкнули еи на ключь, держали еи тамъ цѣлу годину, прикликали людей подъ окно и стали голосити, що ось панна ходитъ до викарого... Нещасна дѣвчина зъ розпуки и сорому еще того самого дня зажила трутину, по чѣмъ въ мукахъ умерла. На еи похороны выйшовъ майже цѣлый Краковъ. На однѣмъ зъ вѣнцѣвъ була надпись: „Невинной жертвѣ людскои нужденности“. Помежь публикою роздавався плачь; всѣ були страшно обуренѣ на поступокъ тои нужденнои шайки. Прокураторія взяла заразъ цѣлу справу въ свои руки; арештовано 4 особы. вицебурмистра Качмарского, реставратора Лехнера, викарого и еще одну особу. Викарого сей-часъ засуспендовано. Доси слѣдство вже укончено и отослано акты до высшого суду. Головна розправа отбудеся вже въ найблизшой каденціи.

— **„Руска Бесѣда“ въ Перемышли** устроюе дня 1 л. марта с. р. въ сали мѣскій ч. 1 вечеръ съ танцями, зъ котрого чистый доходъ призначеный въ корысть учащоися молодежи. Карты вступнѣ (неограничаючи жертволюбности) по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. отъ особы, а 3 зр. 50 кр. для 3 особъ, 4 зр. для 4 особъ) можна одержати въ комнатахъ „Бесѣды“ о 12 год. кождого дня, а въ день вечера при касѣ. Еслибъ кто черезъ ошибку не доставъ запрошеня, зволитъ зголоситися по тое на „Бесѣду“. Жертвы позамѣсцевѣ принимаѣ предсѣдатель комитету дръ Антоневичь.

— **На посады учителѣвъ народныхъ** розписуе окр. рада шк. тернопольска конкурсъ съ речинцемъ до 21 л. марта с. р., именно: 1) на двѣ посады учителѣвъ старшихъ при 4-клясовой школѣ мужескій въ Тернополи съ плат. 600 зр., а евентуально на одну посаду учителя молодшого при той школѣ съ плат. 300 зр. (презентуе рада шк. мѣсцева); 2) на посаду учителя-управителя при 2 кляс. школѣ въ Товстомъ съ плат. 272 зр. 50 кр., 69 корцѣвъ и 28 горцѣвъ збожа и 5 корцѣвъ бараболь (презентуе мѣсцевый дѣдичь п. Володиславъ Федоровичь).

— Французкѣ дневники подаютъ разъ въ разъ всѣлякѣ пригоды зъ житя **Гамбеты**, котрѣ можутъ докинути больше свѣтла на характеръ и душевный строй великого патріота. Такъ доносятъ межи иншими, що его серце було приступне для чувства любови. Свого часу еще писали всѣ дневники, що Гамбета познавъ въ Бордо дуже красну дѣвчину, зъ старои шляхоцкои родины, Алойзу де Мерсоль, и що хотѣвъ съ нею оженитися, хоть она не мала нѣ найменшого маетку. Дѣвчина тая, особа незвычайнои красы, мешкала при своей матери, маркграфинѣ Пиллявъ и мала лише одну дорогоцѣнну рѣчь, т. е. два шнуры великихъ, дорогихъ перелъ зъ брилянтовою шпилькою, даръ еи теты по отцю а заразомъ и матери крестнои, Одифре Паске. Той единой свой скарбъ забажала она пожертвувати на потребы отчины. Мати опиралася зразу тому, але потомъ понукла и обѣ пріѣхали до Бордо, до одного зъ бюръ „Обороны Народнои“, где пхъ подыбавъ диктаторъ. Онъ побачивъ красну дѣвчину зъ окна свого помешканя; чародѣйска сила еи красы потягнула его до неи, онъ выйшовъ и бажаючи навязати розмову, заговоривъ до неи: „Перлы мусятъ дуже сумувати“ — а по хвили додавъ: „що не будутъ вже належати до Васъ.“ Дѣвчина удала, що не запримѣтила тыхъ послѣдныхъ словъ и отповѣла: „Жалувати перелъ! Коли Франція побѣдитъ, буду ходила въ коронѣ щастя и тріюмфу, а коли нѣ...“ И тутъ показала, якѣ перлы буде мати тогды, бо заллялася потокомъ горячихъ слезъ. Гамбета залюбився цѣлою пристрастею молодого серця въ той благороднѣй, чувственнѣй дѣвчинѣ, освѣдчився небавкомъ — але ему отмовлено. Сказано ему, що дѣвчина слабовита, що еи отець умеръ на сухоты, що она не отдасться нѣколи... Але чи такъ було дѣйстно? Алоиза умерла справдѣ по двохъ рокамъ зъ туги за утраченымъ раемъ, за своимъ „ско[illegible]ь цвѣтомъ“? Рѣчь певна, що и она его [illegible]: онъ, герой еи народу, а она такъ горячо любила той народъ! Диктаторови Франціи отмовлено руку убогои дѣвчины, для того лише, що онъ назывався лише Гамбетою, що не бувъ шляхтичемъ, и забито обое, — бо онъ, яко еи мужь, бувбы може стоявъ поза метою тои кулѣ, котра ему принесла смерть.

— **Ледовый край Шпилѣвъ** (Spitzbergen) мавъ колись иншій лѣта и весны, мавъ фльору стрефы умѣрковании, о чѣмъ насъ переконуютъ открытя ученыхъ туристовъ, Наторстъ и Гееръ, котрѣ привезли зъ оттамъ и представили французскому товариству географичному всѣлякѣ дерева-копалины, н. пр. дубы, тополѣ, кедры и тростины, знайденѣ въ глубинѣ 3000 стопъ въ покладахъ треторядныхъ. Въ Гренляндіи и то въ серединѣ острова знайдено, якъ доноситъ дуньска стація подбѣгунова въ Готгаабъ, дуже займаючій руины. Суть то рештки цивилизаціи, яка тамъ колись цвисти мусѣла въ сѣрой бувальщинѣ.

— **(Дробни вѣсти.)** Въ Петербурзѣ умеръ кс. Антоній Фіялковскій, митрополитъ всѣхъ католицкихъ церквей въ Россіи. — Сара Бернардъ зъ причины финансовыхъ клопотовъ выставила на лицитацію свои брилянты. Першій день продажи принѣсъ 85.000 франковъ. — Въ Венеціи умеръ нагло Ришардъ Вагнеръ, найбольшій изъ сучасныхъ музикѣвъ нѣмецкихъ, въ 70-омъ роцѣ житя. — Кн. Горчаковъ, якъ пишутъ газеты, есть вже майже конаючій.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **Анна зъ Юськевичѣвъ Билиньска**, вдова по бл. п. Димитрію Билиньскомъ, бувшомъ приходнику Козовки коло Микулинець, упокоилася дня 8 л. с. м. въ 90-омъ роцѣ житя. Дня 12 л. лютого отбувся похоронъ дуже величаво, а на сей сумный обрядъ наспѣло 28 священиковъ, межь тыми 4 чужихъ а прочѣ 24 приналежнѣ до родины Покойнои. Покойна бо мала 6 сыновъ священиками а 4 доньки подруженыхъ священикамъ, въ дальшихъ же отрослѣхъ родины 7 внуковъ священиками, 7 внучокъ и 5 правнучокъ подруженыхъ священикамъ, всего 29 священиковъ въ родинѣ. Покойна пересливши по смерти мужа свого до найстаршого зъ жіючихъ сыновъ въ Илавчи, була въ ширшихъ кругахъ, а именно межи людомъ окрестныхъ громадъ загально звѣстна зъ своеи честноты и щирости, щедроты и привѣтливости. Убогѣ и немочнѣ находили у Покойнои щедру помочь, а скорбящѣ и опечаленѣ — отраду и розумну пораду. Щобъ отдати послѣдну прислугу и признанье тымъ высокимъ честнотамъ Покойнои прибули численно доокрестнѣ громады съ проце-

сіями а черезъ ихъ участь похôдъ погребальный ставъ справдѣ величавымъ и маестатичнымъ, за що нехай имъ буде честь и слава! Такъ сповнилися на сѣй богобойнôй Невѣстѣ слова св. Письма: „Родъ богобойныхъ Богъ благословитъ, а дѣти твои засядутъ яко оливніи лѣторосли у стола твоего и сердце твоє будетъ радоватися по средѣ нихъ, а слава честь и правда будетъ пребывати въ домѣ ей отъ рода въ родъ.“ Родина бл. п. Анны, котра числитъ въ своѣмъ лонѣ много народолюбивыхъ и коло добра нашои безталаннои Руси заслуженыхъ мужѣвъ, вкрылась тяжкою жалобою по смерти Покôйнои, котрои найкрасшу многонадѣйну лѣторосль, єи внука бл. п. Володимира Барвѣньского, прикрыла могила тыждень передъ єи похоронами. Нехай же земля єи перомъ, а память єи будеôтъ рода въ родъ!

✝ **О. Титъ Огоновскій**, капелянъ въ Григоровѣ дек. журавеньского, померъ позавчера по довгôй и тяжкôй недузѣ въ 45 ôмъ роцѣ житя, а въ 17-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Строенье желѣзницѣ Чернôвцѣ-Новоселица** має бути вже въ найблизшôмъ часѣ довершене. Палатѣ послôвъ зôставъ вже недавно предложеный проєктъ закону о концесіяхъ и условіяхъ, пôдъ якими та линія має бути построєна. Єслибъ рада державна въ сѣй єще сесіи ухвалила цѣлый проєктъ, то концесіонованье тои желѣзницѣ слѣдувалобы пôдчасъ найблизшого лѣта.

Курсъ львôвскій зъ дня 15. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	301 50	304 50
„ львôва.-черн.-яс. по 200 р.	167 —	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 50	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 65	98 65
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 65	98 65
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 50	98 75
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 63
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 45	9 55
Нôвимперіялъ	9 73	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 90
Серебро	— —	— —

(Курсъ текучого куп. безъ куплону)

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Въ Одессѣ**ôтновлено зновъ малорускй представленя театральнй. Дня 6 (18) с. м. будутъ представленй въ маріиньскôмъ театрѣ: *„Назаръ Стодоля“*, драма Т. Шевченка, и *„Закоханый чортъ“*, водевиль въ 1 актѣ А. Стороженка.

— **Руска часопись господарска „Землеробъ“**, котру задумавъ бувъ выдавати редакторъ „Одеского Вѣстника“ п. Зеленый, не буде выходити, позаякъ россійске правительство, якъ звѣщаютъ, не прихилилось до прошеня п. Зеленого що до выдавництва тои часописи.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: П. Т. Марія зъ Судовои Вишнѣ 1·50 зр.; К. Берхардъ зъ Щирця 2 зр.; за посредствомъ дра Л. Шеховича адъюнкта суд. зъ Тернополя: дръ В. Лучаковскій 5 зр., Ем. Крвавичь 2 зр., дръ Левъ Шеховичь 2 зр., Ник. Зарицкій 1 зр., Альб. бр. Кранцбергъ 1 зр., П. Целевичь 1 зр., Лук. Кмицикевичь 1 зр., Як. Лысякъ 1 зр., Єр. Лукашевичь 1 зр., Я. Юшкевичь 1 зр., Гр. Коморовскій 1 зр., Ст. Волошинъ 1 зр., дръ Іонасъ Мантель 1 зр., дръ В. Зарицкій 1 зр. и Р. Бачиньскій 1 зр.; о. І. Цѣпановскій въ Бродкахъ 2 зр., п-нѣ Цецилія Цѣпановска въ Бродкахъ 2 зр., Иларіонъ Грабовичь зô Львова 1 зр. Разомъ съ попередно выказаными **345 зр.**

— **На Бурсу руску въ Бережанахъ**: Вспч. о. Г. Боднарь въ Свистѣльникахъ 50 кр.

— **Жертвы на коломыйску руску бурсу** въ сѣчню о. р.: 1) зъ представленя театрального, даного въ корысть бурсы, вплынуло яко чистый дохôдъ до касы бурсы 13 зр. 7 кр.; 2) Вспч. о. Левъ Полѣвый зъ Городенки на коляду для бурсакôвъ ôтъ братства церковного 12 зр., ôтъ сестриць 8 зр., разомъ 20 зр.; 3) зъ складки на празнику въ Семакôвцяхъ 3 зр.; 4) Вспч. о. И. Курпякъ зъ Троханôвки 1 зр.; 5) зъ складки на празнику въ Раковци 1 зр. 24 кр. — За тѣ дары складає зарядъ бурсы Вп. Добродѣямъ сердечну прилюдну подяку.

— **На церковь въ Островѣ** жертвували: Вп. о. Ем. Лавровскій парохъ зъ Тарнавки 2 зр., Вп. п-нѣ Марія Тарнавска 1 зр., Вспч. о. Волод. Монастырскій зъ Бѣлои ôтъ себе 1 зр., ôтъ церкви 1 зр., ôтъ громады 1 зр., ôтъ Ч. п. М. Дрозды 50 кр., Вспч. о. Волошиньскій зъ Страшевичь ôтъ себе и комитета церк. 2 зр., Вспч. о. Лавр. Дрималикъ зъ Туринки ôтъ себе и ôтъ церкви 2 зр., Вспч. о. Алексій Шулякевичь зъ Бôбрки ôтъ себе и парохіянъ 1 зр. 20 кр., Вспч. о. І. Брылиньскій зъ Жовтанець ôтъ себе и своєи громады 4 зр., Вспч. о. Алекс. Гижовскій зъ Улычна 3 зр., Вспч. о. Зен. Насальскій зъ Войславичь ôтъ себе и гром. Войславичь 4 зр. 74 кр., ôтъ громады Нивовичѣ 5 зр. 36 кр., Ч. Братство церков. въ Батятичахъ 2 зр., Мат. Несторовичь мѣсто-деканъ угнôвскій 5 зр., Вспч. о. Анат. Вархолякъ зъ Миговы ôтъ себе 1 зр., ôтъ братства зъ Миговы и Княжиполя 4 зр., Вспч. о. Левъ Ясеницкій зъ Старои соли 1 зр., Вспч. о. Волод. Комарницкій деканъ комарнянскій 5 зр., Вспч. о. Юл. Кашубиньскій парохъ зъ Колоденця ôтъ себе 3 зр., ôтъ церкви 5 зр., ôтъ честныхъ прихожанъ Юрка Барана 2 зр., Ант. Мельника 1 зр., ôтъ Гната Токаря 1 зр., ôтъ Стефана Кушки 1 зр., ôтъ Михалка Зѣнь 1 зр., ôтъ Стефана Максимова 1 зр., ôтъ Якова Мычковского 1 зр., ôтъ Маруньки Горбанъ 1 зр., зъ тацы церк. 3 зр., разомъ 20 зр.

За тѣ жертвы для нашого бѣдного народа складаю щиросердечну подяку.

Въ Островѣ (почта Перемышль) дня 12 л. лютого 1883.

И. Олексинъ, душпастырь.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Дмитро Третякъ въ Заболотцяхъ: Переказъ на 4·20 зр. одержали мы и зробили пôсля Вашого желаня. За щирй слова спôвчутя „Спасибôгъ“! Письмо Ваше выкористаємъ при найблизшôй способности.

Подяка.

Въ воспиталищи ЧЧ. Василіянокъ во Львовѣ занедужала була на довшу небезпечну недугу наша дочка Марія. Вспч. игуменя Ч. С. В. В. Марія Цецилія Янушевска черезъ весь часъ недуги нашои дитины оказувала ей материньску опѣку и доглядъ. За тое щире спôвчутье и помôчь, подану родичамъ любимои доньки, — складаютъ найширшу подяку

Іоанъ и Цецилія Цѣпановскй зъ Бродôвъ.

Подяка.

Выдѣлъ „Кружка Правникôвъ“ во Львовѣ складає нынѣшнимъ щиро-сердечну подяку Високоповажанымъ Добродѣямъ за даровань ними для библіотеки „Кружка“ книжки правничого содерж.: Вп. дру Олександру Огоновскому, Вп. дру Л. Пентакови, Вп. дру Е. Ритнерови, Вп. Ол. Барвѣньскому, Вп. дру М. Бучиньскому, Вп. Вол. Зубрицкому и Вп. Ром. Заклиньскому. — Ôтъ Выдѣлу „Кружка Правникôвъ“ во Львовѣ, дня 15 л. лютого 1883. *К. Левицкій.*

Торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.
поручає свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену
КОМНАТУ
ДО 3—?
Снѣдань.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, плящъ Галицкій ч. 2
поручає по цѣнахъ найнизшихъ
правдивй американьскй ручнй и нôжнй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку. котрй и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;
(1—10) такожь
американьскй машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку
и **машины до шитя Singer-a**
зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.
Части складовй тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на скадѣ.
Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.
Продажь и на сплату пôсля умовы.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказаній неразъ самыми выздоровѣвшими.)
ВЫПРОБОВАНЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧЙ
въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ **Іоана Гоффа** солодовй вытворы, увѣнчанй 58 высокими ôтзначеннями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового **Іоана Гоффа**. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовй грудній бомбоны
(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).
До ц. к. двôрского лівераита до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.
Дякую сердечно Іоанови Гоффови за єго вынайденый и выробленый нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Môй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣ розпочавъ я наражену менѣ курацію.
Ледви минувъ мѣсяцъ, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣєсь, я дальше уживаю сен курацію. — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многй лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.
В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.
Урядове справозданье лѣкарске
Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючй поживнй и скрѣпляючй средства.
Пирцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.
правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа:
Цѣны 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставлялся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кило солодовои чоколяды І. зр. 2·40, ІІ. зр. 1·60, ІІІ. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовй бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.
Головнй склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божня:* І. Михникъ *Будзинôвъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голиховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.). І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Висловцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (8—12)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.
Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.
КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.
ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.
КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.
Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.
Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій вовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.
ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.
TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.
Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.
ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.
Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами Вп. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначень, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнань:
Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.
Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.
Тожь само высше поименованымъ професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:
Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкй
власного выробу
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.
ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріяцкôмъ плящу ч. 10, напротивъ готелю Лянга
поручає, пôдъ гваранцією за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣ... рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. п.
Цѣники на желанье франко. (2—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 15. Львôвъ, Вторникъ 8 (20) лютого 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркуш. кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ осерединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Выборы до сойму.

I.

За бôльше-менше два мѣсяцѣ ôтбудутся у насъ выборы до сойму, — часъ вже недалекій. Кождый зъ насъ завдае собѣ пытанье, якъ выпадутъ тй новй выборы въ рускôй части Галичины: чи нарôдъ нашь выбере поважнѣйше число рускихъ заступникôвъ до краєвого законодательного тѣла, чи таке, якъ передъ шести лѣтами, чи може навѣть єще менше, якъ того сподѣваются, ба и якъ вже голосятъ противники. Дальше кождый зъ насъ певно завдае собѣ пытаня: якъ будутъ поступати при сихъ выборахъ нашй власти, якъ панове Поляки, — звѣстна бо рѣчь, що по торôчнôй послѣднôй сесіи соймовôй гдеякй польскй дневники пôднесли були гадку ставити и попирати кандидатуры якогось числа „Parade-Ruthen-ôвъ“... Все се пытаня для насъ самй важнй, а на гдеякй вже и теперь можемо дати ôтповѣдь. Зачнемъ зъ кôнца.

Якъ звѣстно, польскй клюбы соймовй по скôнченôй торôчнôй сесіи выбрали центральный комитетъ (окремо для всхôднои а окремо для захôднои Галичины), котрый маѣ перевести выборы до нового сойму. Для того комитету ухвалили послы вже и регуляминъ выборчій, пôсля якого маѣ поступати. Той регуляминъ дуже цѣкавый, бо ôнъ свѣдчитъ о тôмъ, якъ нашй панове Поляки понимаютъ конституційне рôвноуправненье не лишь Русинôвъ и Полякôвъ въ Галичинѣ, але и рôвноуправненье селянъ, мѣщанъ и панôвъ-дѣдичѣвъ. Регуляминъ польского центрального комитету постановляе, що для курій сельскихъ кандидатôвъ на послôвъ ставитъ самъ центральный комитетъ, куріи зъ мѣстъ вже самй предкладаютъ своихъ кандидатôвъ до потвердженя комитетови, а куріи властителѣвъ бôльшихъ посѣлостей вже независимо ôтъ комитету ставлятъ и выбираютъ своихъ кандидатôвъ. Бачимъ, якъ инакше трактуе польскій комитетъ селянъ, мѣщанъ и панôвъ. Паны маютъ самй рѣшати о своихъ кандидатахъ, мѣщане вже маютъ надъ собою контролю, а селяне ôтданй зовсѣмъ въ опѣку польскому комитетови, — для нихъ нема вольнои волѣ, за нихъ и безъ нихъ робитъ комитетъ. Для селъ и мѣстъ завязуются вправдѣ польскй комитеты повѣтовй, але тй комитеты маютъ характеръ выключно екзекутивно-агитаційный, — въ нихъ майже зовсѣмъ не засѣдаютъ селяне и мѣщане, але самй дѣдичѣ, нотарѣ, маршалки та секретарѣ повѣтовй и т. п. Выбранй тыми повѣтовыми комитетами делегаты зъѣхалися на 18 л. с. м. до Львова на нарады съ центральнымъ комитетомъ и для выбору зъ межи себе пяти членôвъ въ складъ центрального комитету. И зъѣхалося ажь 58 делегатôвъ зъ всхôднои Галичины до Львова,— а самй паны и жиды, — на дармо глядишь мѣжь ними якого не-паньского имени... Самй паны и жиды — „пріятелѣ“ руского народу — радили и рѣшали въ єго имени. Въ короткôмъ справозданю, обвѣщенôмъ вчера въ польскихъ газетахъ, не знаходимъ вправдѣ току нарадъ и ухвалъ зъѣзду делегатôвъ, — але вже зъ самого складу того зъѣзду можна вносити, що зъѣздъ мусѣвъ приняти засаду „най буде, якъ бувало“, най селянъ заступаютъ въ сойме польскй дѣдичѣ, бо, — якъ сказавъ недавно гр. Романъ Потоцкій передъ выборцями въ Бережанахъ: — „я великій посѣдатель, а вы малй посѣдателѣ — всѣ мы посѣдателѣ — интересы нашй однакй!“ Такъ отже, якъ бачимо, зъ стороны Полякôвъ симъ разомъ не можна надѣятись нѣякои змѣны тактики при выборахъ. Навѣть о „Parade-Ruthen-ахъ“ не чути нѣчого, — та й впрочемъ на що кому они здадутся?

Зъ всего того выходитъ, що намъ Русинамъ прійдеся стрѣчати сегорôчнй выборы до сойму при такихъ самыхъ, а може и єще гôршихъ обстоятельствахъ, якъ послѣднй выборы до сойму и рады державнои. Нашй противники будутъ приступати до выборôвъ съ звычайными вплывами властей, администраційныхъ и автономичныхъ, и съ богатыми матеріяльными средствами, — съ чимъ же мы, Русины, приступимъ до свого народу, чимъ мы зъединаемо єго для себе и пересвѣдчимо єго о нашôй щирости, а паньскôй нещирости для него? По нашôй сторонѣ не буде анѣ вплывôвъ урядовыхъ, анѣ матеріяльныхъ средствъ, — належитъ намъ отже застановитися добре надъ тымъ, чимъ мы въ пересвѣдченю нашого селянина и маломѣщанина потрафимо не лишь зрôвноважити вплывы нашихъ противникôвъ, але и перехилити важку на нашу сторону. Обширнѣйше поясненье того пытаня ôткладаемъ до слѣдуючого разу, а теперь лишь въ загалѣ скажемъ, що нашь вплывъ на нарôдъ, супротивъ насильныхъ и деморализуючихъ вплывôвъ зъ противнои стороны, муситъ бути моральный, чистый, якъ слеза. Мы повинній приступити до народу съ любовію, та съ щиростею и жичливостею въ серци. У насъ не повинно проявитися анѣ слѣду якого небудь користолюбства, честилюбства, приваты... Навсе, высше всего мусимъ мы ставити загальне добро народне и честь народну. Оттогды тôлько зможемо смѣлымъ окомъ змѣрити нашого противника, оттогды лишь передъ очима нашого селянина зможемо неустрашимо чистою рукою здерти маску всякому злорадному противникови.

Що коштуютъ нашй школы?

(Друга часть статіи „Податкова сила Галичины.“)

Въ першôй части статіи „Сила податкова Галичины“ выказали мы, кôлько платитъ край нашь скарбови державному и закôнчили тою гадкою, що для належитого оцѣненя податковои силы нашого краю треба намъ єще побачити, кôлько дôстае нашь край за тое ôтъ державы.

Мѣжь выдатками, якй ложитъ держава на поодинокй краѣ коронній, безперечно перше мѣсце повиненъ займати выдатокъ на школы. Вже само понятье державы, яко звязку повѣтôвъ, племенъ въ цѣляхъ культурного спôвдѣланя и досконаленя, вымагае, щобъ головна часть силы звязковои ишла именно на культуру, на просвѣту. Занедбанье тои задачѣ не тôлько причинюе и поодинокимъ краямъ и самôй цѣлости державѣ найбôльшу шкоду, простягаючи свое руйнуюче дѣйство въ пôзнй поколѣня, але нищитъ у обывателѣвъ довѣріе до державного звязку, а затымъ пôдкопуе въ самôмъ корени и рацію быту того звязку. Держава, котра поодинокимъ, въ ви звязокъ входячимъ краямъ, дае менше, нѣжь ôтъ нихъ бере, забуваючи о своѣмъ призначеню: замѣсть кореня достарчаючого всѣмъ гилькамъ поживныхъ сокôвъ, она ставсь павукомъ, высысаючимъ ихъ животнй соки.

Буджетъ австрійского министерства просвѣты прелиминовано сего року на 18,136.145 зр., що въ ôтношеню до загалу выдатковъ державныхъ въ сумѣ 491,881.215 зр. чинитъ заледво 3·7%, — а коли вылучимо зъ того єще выдатки конфессійнй, то останесь на школы тôлько 13.163.275 зр. або 2·7% всѣхъ выдатковъ державныхъ. Зъ тои сумы выпадае на Галичину 1,453.141 зр. або 11·4%, цифра непропорціонально низька въ порôвнаню до людности и обширности нашого краю, котрый, якъ звѣстно, творитъ четверту часть державы. Перейдѣмъ спеціяльно всѣ выдатки на галицкй школы и порôвнаймо ихъ съ такимижь выдатками въ другихъ краяхъ — се дасть намъ найлѣпшій образъ того мѣсця, яке занимае Галичина въ господарствѣ державнôмъ.

Зачнѣмъ ôтъ университетôвъ. Въ Галичинѣ ѣсть два университеты, во Львовѣ (съ трема факультетами) и въ Краковѣ (повный). На университетъ львôвскій прелиминовано сего року 142.600 зр. звычайныхъ а 30.800 зр. надзвычайныхъ выдатковъ, разомъ 173.400 зр.; на университетъ краковскій 232.100 зр. звычайныхъ а 35.000 зр. надзвычайныхъ выдатковъ, разомъ 317.100 зр. Съ выняткомъ одного черновецкого, львôвскій университетъ дôстае найменше въ всѣхъ австрійскихъ университетôвъ, а пôдчасъ коли оба нашй университеты одержуютъ всего на всего 490.500 зр. ôтъ державы, то одинъ университетъ вѣденьскій побираѣ 1,304.100 зр., а университетъ праскій 570.948 зр., т. е. одинъ майже три разы тôлько, а другій троха бôльше, якъ оба нашй университеты разомъ.

И що до силъ учительскихъ оба нашй университеты вразъ съ черновецкимъ стоятъ на самôмъ послѣдку. Професорôвъ (безъ доцентôвъ, адъюнктôвъ и асистентôвъ) маѣ краковскій университетъ 51, львôвскій 37, а н. пр. вѣденьскій 117, а праскій 105. Коли квоту звычайного выдатку подѣлимо числомъ професорôвъ (звычайныхъ и надзвычайныхъ), то одержимо пересѣчну дотацію катедры. Выноситъ она: въ Вѣдни 6.616 зр., въ Празѣ 5.180 зр., въ Краковѣ 4.551 зр., а во Львовѣ 3.854 зр. Пересѣчна дотація для всѣхъ австрійскихъ университетôвъ выноситъ 5.057 зр., такъ що краковскій университетъ пересѣчно на одного професора дотованый о 516 зр., а львôвсій о 1.223 зр. менше, нѣжь пересѣчна дотація всѣхъ университетôвъ.

Але найцѣкавѣйшй цифры выдае порôвнанье выдатковъ съ фреквенцією студентôвъ. Найменше фреквентованый, а затымъ взглядно найдорожше оплаченый ѣсть университетъ въ Черновцяхъ, где одинъ иматрикульованый студентъ коштуе 460 зр.; за нимъ идутъ другй университеты въ слѣдуючôмъ порядку: инсбруцкій 360 зр., грацкій 350 зр., краковскій 330 зр., праскій 254 зр., вѣденьскій 187 зр. и львôвскій 160 зр. Студентъ черновецкій коштуе майже три разы тôлько, що львôвскій.

Такъ само стоитъ дѣло и съ нашою школою политехничною, ворганизованою якъ академія а дотованою зовсѣмъ не такъ, якъ бы для академіи годилося. Коли бо вѣденьска политехника бере въ державнои касы 256.100 зр. звычайного датку на 35 професорôвъ (пересѣчно 7.317 зр., праска (ческо-нѣмецка) 219.000 зр. на 36 професорôвъ (пересѣчно 6.083 зр.), — то львôвска бере звычайного датку лишь 86.700 зр. на 15 професорôвъ, т. е. 5780 зр. на одну катедру. Що до датку стоитъ львôвска политехника на передпослѣднôмъ а що до числа професорôвъ на послѣднôмъ мѣсци мѣжь австрійскими политехничными закладами.

Перейдѣмъ теперь до шкôлъ середныхъ и спеціяльныхъ. Въ жаднôмъ може ôтдѣлѣ буджету Галичина не ѣсть такъ покривджена, якъ при школахъ середныхъ. Буджетъ австрійскихъ гимназій и шкôлъ реальныхъ выноситъ загаломъ 4,621.235 зр., въ тôй сумѣ звычайныхъ выдатковъ 4,472.200 зр., а надзвычайныхъ 149.035 зр. На Галичину выпадае: звы-

ГДЕЩО ПРО ЛЬВÔВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ

и про триразовый пріѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрѣйчукъ*.)

(Дальше.)

„Въ давнѣйшôй церквѣ Тринитаріѣвъ*) помѣщено библіотеку, але що до перетвореня тои церкви на библіотеку не наступило єще жадне рѣшенье. Зразу здоймили красній, мôцній дверѣ церковній, що выходятъ на улицю и внесено камѣнній сходы, котрыми входилося до церкви, а отвôръ, где були дверѣ, замуровано; ôттакъ постановлено зновъ инакше, звалено той новый муръ, всаджено новй але вже гôршй дверѣ и покладено на ново сходы, але вже гôршій ôтъ давнѣйшихъ. Потому почалися нарады, чи лишити цѣлу просторонь церковну, яко одну велику салю на библіотеку, чи може потягнути въ серединѣ высокости на поперекъ єще одно склепѣнье и призначити на складъ книжокъ лишь одну, горѣшну салю. Рôвножь не прійшло до згоды що до формы, роздѣлу и способу уставленя шафъ на книжки. Зъ того може легко выйти, що мы во Львовѣ єще и за три роки не дôждемося публичнои библіотеки, коли тымчасомъ можна було за половину коштôвъ отворити ви вже по однôмъ роцѣ, колибъ, розумѣвся, не роблено тôлько путанины. Библіотекареви Бретшнайдерови не можна въ тôмъ робити жадного закиду, бо ôнъ не маѣ въ тыхъ справахъ рѣшаючого голосу. Але щожь, коли тутъ внесень всякого рода, дебатъ, сомнѣванъ, непевности, збиваня, направлюваня, розписуваня на всѣ стороны, нерѣшимости и змѣнчивости — безъ мѣры и кôнця.“

„Красну библіотеку гарельску спровадженно вже до Львова цѣлковито. Зъ монастырѣвъ знесеныхъ назбирано вже стосы книжокъ, може якихъ 40.000 томôвъ, зъ котрыхъ, якъ запевняе Бретшнайдеръ, дасться выбрати около 10.000 по части рѣдкихъ, по части знаменитыхъ або ужиточныхъ дѣлъ. Знаходятся межи ними красній выданя св. письма, св. отцѣвъ и клясикôвъ, такожь гдеякй дуже добрй французкій, италійскій, испаньскій и англійскій дѣла. Въ монастырѣ Бернардинôвъ суть навѣть дѣла Вольтера и Руссо, котрй вже такожь призначено для библіотеки университетскои.“

„А щожь почати съ прочими 30.000 томами? Хиба напалити ними печи въ комнатахъ университетскихъ, а сталобы ихъ на кôлька зимъ.“

Що дальше нашь авторъ пише про поодинокихъ професорôвъ на всѣхъ чотырехъ выдѣлахъ всеучилища, про школы народній, про театръ, духовеньство, монахôвъ и т. д., все то проминаемъ, бо доноситъ самй плещѣ, якъ ихъ называе анекдоты. Спômнемъ лише, що пише про професора Мартиновича (родомъ Хорвата), бо съ тымъ подыблемось єще разъ въ сѣй розправцѣ. „Іосифъ Мартиновичъ, промованый въ Будѣ на доктора богословія и фильсофіи, обнявъ во Львовѣ катедру физики и ѣсть деканомъ выдѣлу фильсофичного. До теперь выдавъ 9 розправъ науковыхъ, але гдекто сумнѣвается, чи ѣсть членомъ якого ученого товариства, хочь дописуе собѣ титулъ: Plurium societatum eruditarum membrum, бо чому не напише выразно, котрого то ôнъ товариства членомъ?“

Авторъ другои книжки, зъ котрои черпаемъ нашй вѣсти, дръ Феслеръ, екс-капуцинъ и професоръ богословія на львôвскôмъ университетѣ, ѣсть далеко глубшимъ мыслителемъ и вѣрнѣйшимъ справоздателемъ, нѣжь тамтой, — але въ нѣмъ видимъ первовзôръ священика, перенятого іосифиньскимъ псевдолиберализмомъ. Безъ твердои вѣры въ серцю, пересякненый скептицизмомъ французскихъ енцикльопедистôвъ, безъ званя монашого а навѣть священичого, а похопный до житя свѣтского и роскôшного шукавъ ôнъ славы и маѣткôвъ на тôй дорозѣ, що дався безъусловно уживати орудіемъ свѣтскôй власти въ ви борôѣ съ институціями церковными, ба навѣть съ самою церквою. На похвалу заслугуе лишь его безгранична правдомовнôсть: щиро вызнае ôнъ, що его роля въ монастырѣ була ролею ипокрита, признаѣся, чимъ и коли провинився противъ правилъ свого чина и якъ не повинувався въ имени либерализму приказамъ своихъ начальникôвъ. Признаѣся такожь отверто, що доносивъ часто цѣсареви о тôмъ, що дѣялося въ монастыри, що спровадивъ на свôй чинъ великій клопоты, але все тое почисляе собѣ въ заслугу и величаѣся тымъ поступованьемъ, разъ для того, що придбавъ собѣ тымъ ласку въ горѣ, а ôттакъ тому, що мавъ пересвѣдченье, будьтобы того вымагавъ обовязокъ чоловѣка честного и свѣтлого, въ борôѣ съ темнотою и невôльництвомъ.

(Дальше буде.)

*) Нынѣшна „втора городска“ церковь.

чайныхъ выдаткôвъ 837.500 зр., надзвычайныхъ 7.800 зр., с. в. 845.300 зр. або не цѣлыхъ 18·2% сего ôтдѣлу буджетового. На гимназіяльну науку для кождого мешканця дає держава: въ Шлезку 37·7 кр., въ Зальцбургу 30·6 кр., а въ Галичинѣ 14 кр.; въ Буковинѣ 11 кр. Одна школа середна (правительственна, не вчисляючи приватныхъ або громадскихъ) выпадає въ Зальцбургу на 40.892 мешканцѣвъ а на 1788·6 квадр. кильометрôвъ простору, въ Шлезку на 62.830 мешк., а на 571 квадр. кильом. простору, въ Галичинѣ жь на 205.479 мешк. а на 3017·5 квадр. кильом. простору. Въ ôтношеню до людности Галичина найменше зъ всѣхъ краѣвъ має шкôлъ середныхъ. Зальцбургъ въ ôтношеню до людности має 5 разôвъ, Шлезкъ 3 разы тôлько середныхъ шкôлъ, що Галичина.

До шкôлъ спеціяльныхъ числимо: школы положництва, ветеринаріи, школу языкôвъ всходныхъ, школу штукъ красныхъ, школы рисунковй, промысловй, торговельнй, навтичнй (маринарскй), въ кôнци субвенціи для товариствъ музичныхъ, удержуючихъ свои школы. Тая часть буджету державного представляє въ выдаткахъ звычайныхъ 1,028.400 зр., въ надзвычайныхъ 91.048 зр., разомъ 1,119.448 зр. Зъ тои сумы выпадає на Галичину 84.445 зр. або 7·6%, а именно: на школу положництва во Львовѣ 2.570 зр., ветеринаріи во Львовѣ 19.500 зр., штукъ красныхъ въ Краковѣ 17.000 зр., рисункôвъ и модельованя во Львовѣ 4.600 зр., промыслову въ Краковѣ 30.100 зр., рѣзьбярску въ Закопанôмъ 4.125, гончарску въ Коломыѣ 1850 зр., гончарску во Львовѣ 4.300 и слюсарску въ Святникахъ 1.400 зр.

И тутъ порôвнанье съ другими краями показує дуже сумный для насъ образъ. И такъ н. пр. на ремесничй школы выдає держава суму 294.000 зр., зъ чого на Галичину выпадає лишь 11.675 зр. с. в. не цѣлыхъ 4%. На субвенціи въ цѣли закладаня и удержуваня промысловыхъ закладôвъ науковыхъ иде въ Австріи 87.600 зр., — для Галичины анѣ крейцаря! На школы торговй для Галичины анѣ крейцаря! Зъ сумы 19.500 зр. призначеной на субвенціи для товариствъ музичныхъ — для Галичины анѣ крейцаря! Школы промысловй дотованй въ Рейхенберзѣ о 20.000 зр., въ Вѣдни о 15.000 зр., въ Пильзнѣ о 9000 зр. вышше, нѣжь въ Краковѣ. Школы рисунковы дотованй въ Вѣдни два разы, въ Инсбруку и Празѣ майже по два разы такъ высоко, якъ во Львовѣ.

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

(*О. Р. Л.*) **Зъ Городеньского.***)

(*Ôтповѣдь на замѣты о. Полевого въ 6 ч. „Дѣла“.*) Въ 6 ôмъ числѣ „Дѣла“ зъ 30 сѣчня с. р. выступивъ Впр. о. Левъ Полевый, парохъ зъ Городенки въ оборонѣ п. Ленартовича, маршалка повѣтового и посла до сойму, о котрôмъ я въ 100 ч. „Дѣла“ зъ 1882 р. згадувавъ мѣжь вѣдомостями „зъ Городеньского“, що радбы зновъ бути выбранымъ на посла и т. д. Мушу признати, що допись о. Полевого здивувала мене незвычайно, а то зъ двохъ причинъ. Разъ, що въ оборонѣ п. Ленартовича выступав не якій членъ выдѣлу повѣтового, але личнôсть — смѣло можу сказати — въ сѣй справѣ зовсѣмъ не интересована, выступав о. Полевый, загально поважаный Русинъ-патріотъ; а по друге длятого, що о. Полевый чинитъ менѣ неоправданй закиды. Я въ моихъ дописяхъ все держуся слѣдуючихъ правилъ: 1) sine ira et studio“; 2) писати лишь правду оперту на фактахъ, котрй все и въ кождôмъ часѣ можу доказати; 3) „audiatur et altera pars“; 4) передъ всѣмъ маю на увазѣ загальне добро Руси, а не якй приватнй, личнй интересы, знакомства и т. п.; 5) нѣколи не маю звычаю тыкати личностей, хиба сего вымагає загальне добро, або оборона правды. О. Полевый допись свою (за котру я не маю до него найменшого гнѣву а лишь мушу боронитися) писавъ трохa „cum studio“, бо: 1) приписує менѣ те, чого я не сказавъ, а то будьтобы я приписувавъ п. Ленартовичеви щось нечестного, або его представлявъ яко чоловѣка не маючого почести въ Городенщинѣ. Сего не було въ моѣй дописи! Я не перечу, що п. Ленартовичь яко нотарь есть дуже правымъ и честнымъ, алежь се еще не квалификація на посла для Русинôвъ! Я лишь пôднѣсъ, що ôнъ яко посолъ нѣчимъ не причинився для Русинôвъ зъ малои посѣлости. Стенографичныхъ записокъ я не читавъ, а лишь справозданя польскихъ и рускихъ дневникôвъ, але тамъ я не вычитавъ нѣчого о дѣяльности п. Ленартовича яко посла. Заложенье шпиталю и маюча утворитися школа рôльнича не суть заслугою п. Ленартовича; тутъ найбôльша заслуга належится бар. Ромашканови, властителеви Городенки. Чи бути невдоволенымъ зъ п. Ленартовича яко посла, значитъ, посуджувати его и представляти въ злôмъ свѣтлѣ? 2) О. Полевый каже, що моя допись „минаєся съ правдою“. Я пытаю: въ чѣмъ? Она миналасьбы, еслибъ я приписувавъ п. Ленартовичеви те, чого о. Полевый въ моѣй дописи не вычитавъ. Я вже высше сказавъ, що п. Ленартовичь есть честнымъ, поважанымъ и т. д., — я сего нѣколи не перечивъ; а що въ нашôй Городенщинѣ дѣются рôжнй неправильности, того и самъ о. Полевый не перечитъ.

Я не казавъ и не кажу, що тй неправильности дѣются за вѣдомостею п. Ленартовича; я переевѣдченый, що колибъ п. Ленартовичь знавъ о нихъ, зарадивбы злому. Але очевидио для громадъ дуже некористно, що п. маршалокъ о гдеякихъ справахъ не має вѣдомости. Если бы п. маршалокъ схотѣвъ лично або черезъ делегатôвъ членôвъ рады повѣтовои переконатися о веденю рахункôвъ громадскихъ и т. п., то самъ переконавбыся о многихъ неправильностяхъ. Я подаю лишь одинъ примѣръ. У насъ въ Серафинцяхъ есть каса пожичкова пôдъ покровительствомъ выдѣлу повѣтового, — а чи знає п. маршалокъ, где грошѣ тои касы и що нема жадныхъ книгъ? Чижь не може запроваститися тая каса пожичкова, если нѣкто не буде ю контролювати?! Тôлько що до моеи обороны. Въ кôнци додати мушу, що мы Русины лишь нашого кандидата повинній попирати, не поводуючися жадными взглядами. Поляки не маютъ для насъ жадныхъ взглядôвъ и не боронятъ насъ, тымъ менше, если нѣчого такого не закидався, щобы треба боронити. Ступаймо до нашои цѣли дорогою правды и почутя нашого народного достоиньства!

*) Помѣстивши въ 6 ч. „Дѣла“ замѣты Впр. о. Полевого противъ дописи зъ Городенщины, мы дуже хотѣли ôтъ разу закôнчити полемику въ тôй справѣ и длятого вже напередъ выручили нашого Вп. дописователя, О. Р. Л., додавши до письма о. Полевого свои уваги. Тымчасомъ зложилося инакше. Часопись „Samorząd - Gmina“ подала содержанье дописи О. Р. Л. и додала ôтъ себе еще таку замѣтку: „My dodajemy, że w Horodence Starostwo więcej opiekuje się autonomią, niż Wydział powiatowy!!“ Выдѣлъ повѣтовый въ Городенцѣ ухваливъ выслати тôйже газетѣ спростованье, въ котрôмъ каже, що наша допись „niechętna władzy i autonomii powiatowej“, що въ дописи поданй „zupełnie fałszywe zdania“ и т. д. При такôмъ зворотѣ справы мусимо вволити волю нашого дописователя и помѣстити его поясненя. *Ред.*

Зъ Турчаньского.

(Наплывъ великихъ панôвъ въ нашй пустй горы. Бл. п. о. Емиль Сембратовичь, парохъ въ Турцю.) Нашъ повѣтъ, лежачій на краю галицкои Руси, розложеный въ горахъ карпатскихъ, где земля пуста и неурожайна, а где лишь мѣсцями находятся добрй пасовиска и травы, ставъ теперь славнымъ зъ причины, що графъ Шамборъ, той еще единый потомокъ старшои бурбоньскои линіи, маючои претенсію до короны французскои, закупивъ ту 23 села ôтъ бувшого дѣдича Кмента за 600.000 зр. И вже выставлено въ селѣ Розлучи паровый тартакъ, одинъ зъ найбôльшихъ въ цѣлôй Австріи; построено въ селѣ Лôмнôй новй будынки двôрскй и зреставровано старй, где мешкаютъ вже рôжнй офиціялисти, побираючй 500—1500 зр. рôчнои платнѣ. Говорятъ, що ту буде ставитися фабрика паперу, будутъ розпочинатися копальнѣ нафты, и т. д. Постаранося вже и о позволенье на поставленье телеграфу зъ Устрикъ до Лôмнои и до Розлуча. Теперь всѣ застановляются надъ тымъ, що дальше зъ того выйде и якимъ способомъ буде ту господарюватися, щобы хоть выдатки на тй всѣ будынки вернулися и щобы оплатити всю администрацію. Дальше прибувъ недавно въ нашй горы зъ Россіи графъ Прендовскій, купивши ту село Дзвинячь гôрный за 100.000 зр., а передъ 6 лѣтами прибувъ ту зъ Литвы князь Юліянъ Свидригайло Свидерскій, котрый мешкає теперь въ селѣ Боберцѣ. И такъ, видите, до нашихъ пустыхъ гôръ горнутся такъ великй паны! Говорятъ, що въ недалекôй будучности будемо мати и желѣзницю, котра має ити зъ Устрикъ на Дыдьову, Тарнаву до Ужока на Угры.

Наше повѣтове мѣсточко Турка еще сильно чує страту, яку понесли жителѣ турчаньскй черезъ смерть о. Емиліяна Сембратовича, бувшого пароха въ Турцѣ. Куда лишь обернутися, всюда видно бракъ того оборотного, мудрого и осторожного душпастыря и гражданина. У него бувъ великій змыслъ политичный и незвычайный даръ пôзнаваня людей и притяганя сердецъ людскихъ до себе. Въ справахъ публичныхъ бувъ ôнъ дуже дѣятельнымъ. Черезъ свою розвагу и оглядность и черезъ свою загальну симпатію не було жаднои такои справы, котру ôнъ не мôгбы перепровадити, если лишь до того пôднявся. При выборахъ до рады мѣскои въ Турцѣ досыть було для него всѣхъ выборцѣвъ падали на него. По его смерти вже ту во всѣмъ инакше.

Курсовый испытъ въ дѣвочôмъ воспиталищи Василіянокъ и новый подвигъ до розширеня института.

Зъ Львова.

Въ суботу зъ полудня ôтбувся въ дѣвочôмъ воспиталищи Василіянокъ во Львовѣ курсовый испытъ. На нѣмъ явилися: Преосв. еп. Сильвестеръ, головный сподвижникъ сего института, дръ Костекъ, крылошане Бачиньскій и Величко, директоръ Ильницкій, дек. Меруновичь, ректоръ Бачиньскій, и много Русинôвъ, такъ духовныхъ якъ и свѣтскихъ, интересуючихся дѣлами сего института.

Воспиталище складалося въ сѣмъ роцѣ зъ чотырехъ клясъ, а именно зъ клясы другои, третои, четвертои и пятои; першои клясы задля браку початковыхъ дѣтей не було. Число всѣхъ ученицъ выносило разомъ 29, не вчисляючи въ тое 5 дѣвчатъ, котрй мешкали въ монастыри, однакожь побирали науки въ высшихъ школахъ публичныхъ. Науку удѣляли три квалификованй учительки: пп. Яцыкъ (рысунки, писанье и гимнастику), Захарска (рахунки во всѣхъ клясахъ и польскій языкъ въ 4 и 5 клясѣ), и Калиновичь (рускій и польскій языкъ въ 2 и 3 клясѣ и нѣмецкій языкъ въ 3 клясѣ); роботъ учила п-на Балабанъ, фортепяну п-нѣ Шварцъ и Винницка и п-на Кунцевичь, французского языка п-нѣ Винницка и п-на Кунцевичь, а для спѣву упрошено звѣстну нашу концертантку п-ну Антонину Гушалевичь (дочку катехита). Прочихъ предметôвъ учили гимназіяльнй професоры и учителѣ пп.: Вахнянинъ (исторіи), дръ Целевичь (географіи), дръ Савицкій (физики), Гладишовскій (нѣмецкого языка въ 4 и 5 клясѣ), Калитовскій (руского языка и литературы въ 4 и 5 клясѣ) и Романъ Заклиньскій (натуральнои исторіи).

Цѣлый испытъ зробивъ на присутныхъ хороше враженье. Молодшй дѣти показали певнôсть въ тыхъ вѣдомостяхъ, котрй становлятъ основу людовои школы: читали поправно и плавно, оповѣдали перечитанй уступы съ хорошимъ розумѣньемъ, и розвязували быстро рахунковй задачѣ такъ зъ памяти якъ и на письмѣ. Єще красше представилися поступы въ высшихъ клясахъ, а особливо въ 5 клясѣ, где велику часть науки обняли зъ патріотизму гимназіяльнй професоры. Дѣйстно, чуючи ôтповѣди дѣвчатъ въ тыхъ предметахъ, можна погратулювати пансіонови нашому, що повыскавъ для себе такъ цѣннй силы, котрй зъумѣли найновѣйшй выслѣдки науки подати молодымъ дѣвчатамъ въ такъ популярный и приступный способъ! Проф. Вахнянинъ пытавъ о первоначальнôй исторіи Руси и важнѣйшихъ подѣяхъ періоду княжого; дру Целевичеви описували дѣвчата въ займаючій способъ поверхню и продукта поодинокихъ краѣвъ, и звычаѣ тамошныхъ людей; дръ Савицкій обнявъ въ физицѣ, а п. Заклиньскій въ зоологіи особенно тіи вѣдомости, котрй въ практичнôмъ житю суть пожаданй и дуже ходеннй; проф. Гладишовскій осягнувъ яко фаховый учитель нѣмецкого языка такй результаты, якихъ не бачили мы въ публичныхъ школахъ; такъ само заслужила и наука проф. Калитовского на велике признанье.

При кôнци пописувались дѣвчата французскимъ языкомъ и игрою на фортепянѣ; опôсля ôтспѣвавъ хоръ всѣхъ дѣвчатъ пôдъ управленьемъ п-ны Гушалевичь въ супроводѣ фортепяну дуже удачно хорошу композицію: „Ту той самъ лѣсокъ“.

По испытѣ ôтчитавъ катехитъ Гордзѣвскій результатъ клясификаціи, якій и мы тутъ на радôсть родичѣвъ и своякôвъ подаємо. Въ 2-гôй клясѣ одержали ôтзначенье: Евгенія Хойнацка и Леонтина Вахнянинъ; задоволяючій поступъ: Єремія Шеховичь, Ольга Левицка, Марія Мартынець и Ольга Задорецка. Въ 3-ôй клясѣ одержали ôтзначенье: Александра Бѣлецка и Евгенія Гудыкъ; задоволяючій поступъ: Олена Билиньска, Катерина Левицка, Мелянія Радикевичь и Марія Струминьска. Въ 4-ôй клясѣ одержали задоволяючій поступъ: Евгенія Ганкевичь, Михалина Стецѣвъ, Марія Чемериньска и Іоанна Задорецка; двѣ ученицѣ не були задля слабости клясификованй. Въ пятôй клясѣ одержали ôтзначенье: Анна Долиньска, Ванда Захарска, Марія Гудыкъ, Ольга Микицей и Марія Павликъ; задоволяючій поступъ: Евгенія Кульчицка, Іосифа Варапучиньска, Олена Кульчицка, Павлина Криворучка, Олена Конистяньска и Климентина Долиньска.

По ôтчитаню клясификаціи роздавъ Преосв. епископъ дѣвчатамъ надгороды, именно книжочки и образки, а потому промовивъ тепло такъ до молодѣжи якъ и до учителѣвъ. Молодѣжь загрѣвавъ до дальшои ревнои пильности, — учителямъ дякувавъ за ихъ щирй и безкористнй труды, котрй въ короткôмъ часѣ принесли у дѣтей такъ значнй успѣхи. Потому послѣдувало въ монастырѣ мале принятье учителѣвъ и госгей, при котрôмъ Преосв. епископъ обговорювавъ съ учителями справу дальшого веденя сего института.

Записуючи сей першій публичный проявъ дѣяльности нашого воспиталища, тѣшимося, що оно поборовши тй трудности, якй въ кождôй новôй институціи въ початкахъ проявлятися мусять, такъ горошо починає теперь розвиватися. Дивлячи на дотеперѣшнй успѣхи всьмо увѣренй, що сей институтъ принесе вже незадовго много добра для рускои суспôльности.

Особенною надѣею наповняє насъ дальша неутомима дѣяльнôсть и новый важный подвигъ Пр. еп. Сильвестра въ користь воспиталища. Власне довѣдуємося, що Пр. епископъ спонукавъ рускій банкъ до закупна великои каменицѣ, котра до реальности Василіянокъ припирає и фронтомъ па улицю Курницку выходитъ, за суму 28.000 зр. Каменица тая була передъ 8 роками збудована умысно на пансіонатъ для польскои шляхты, и есть тому на науковый институтъ дуже пригожа. Пр. епископъ намѣряє сплачувати ей поволи банкови и отворити въ нѣй школу, а теперѣшный будынокъ обернути лишь на мешканье воспитанницъ. Говорятъ, що вже съ слѣдуючимъ рокомъ школьнымъ має нова каменица перейти на ужитокъ воспиталища. Коли се осуществится, то можемо смѣло сказати, що наше воспиталище, котре въ теперѣшнôмъ тѣснôмъ умѣщеню не може розвинути ширшои дѣяльности, стане тогды на цѣлôй высотѣ своеи задачѣ и здѣлався огнищемъ для образованя всѣхъ рускихъ женщинъ.

Подаючи сей новый подвигъ нашого епископа до загальнои вѣдомости, мусимо сказати, що епископъ пôднявъ его съ дуже малыми грошевыми засобами, уповаючи лишь на помôчь Бога и щедрôсть правыхъ людей, котрыхъ межи Русинами мимо прикрыхъ ôтношень на добрй цѣли нѣколи не браковало. Мы поручаємо тому горячо дѣло воспиталища новому жертволюбію всѣхъ патріотôвъ и доброчинныхъ людей. Надѣємося, що руска суспôльнôсть, котра доси вже значну суму на воспиталище зложила, а именно на реставрацію дотеперѣшнои каменицѣ и будованье монастырскои церкви, не поскупитъ и на дальше своихъ жертвъ. Особенно сподѣємося, що тй межи Русинами, котрыхъ працю Богъ бôльшимъ добромъ поблагословивъ, а котрй не маютъ обовязкôвъ родинныхъ, овощь трудôвъ свого житя зложатъ на престолѣ сеи святои цѣли. Якъ вже осенею минувшого року въ статяхъ нашихъ о воспиталищу Василіянокъ сказалисьмо, повторяємо нынѣ: ледво, чи найдеся у насъ друга доброчинна патріотична цѣль, на котру вложена великодушна жертва принеслабы въ будучности бôльше добра и благословленія для людскости, якъ власне тая. Надѣємося тому, що примѣръ нашого епископа найде многихъ послѣдователѣвъ такъ въ клирѣ якъ и мѣжь мирянами. *А. Ст.*

Справы краєвй.

(*Въ справѣ заложеня медичного выдѣлу въ львôвскôмъ университетѣ*) выславъ львôвскій сенатъ академичный меморіялъ до министерства просвѣты. Содержанье того меморіялу подаємъ нашимъ читателямъ зъ уваги на многй цѣкавй для насъ даты. Сенатъ пôдноситъ, що нынѣшный львôвскій университетъ не ôтповѣдає тымъ интенціямъ, якй мало правительство въ хвили его заложеня. Рескриптомъ Маріи-Терезы зъ 16 сѣчня 1773 р. були заведенй во Львовѣ публичнй выклады рôжныхъ частей медицины, а коли декретомъ надворнымъ зъ 16 лютого 1783 отворено во Львовѣ университетъ, то перенесено до него и выклады зъ медицины. Пôсля фундаційного дипльому зъ 21 жовтня 1784 университетъ мавъ обнимати кромѣ академичнои гимназіи всѣ чотыри выдѣлы, отже и медичный, до котрого призначено 5 звычайныхъ професорôвъ. Сей станъ тревавъ до 1805 р. Найвысшимъ рѣшеньемъ зъ 8 серпня 1805 львôвскій университетъ (задля споводованои довгими вôйнами кризы въ финансахъ державныхъ), знесено, а властиво сполучено съ университетомъ краковскимъ. Во Львовѣ полишено тôлько лицей съ трема ôтдѣлами, теольогичнымъ, фильософичнымъ и правничимъ; въ 1806 р. заведено и ôтдѣлъ медичный съ дворôчнымъ курсомъ. Въ 1809 р., коли Краковъ и Замость (где була академія заложена 1593 р.) ôтпали ôтъ Австріи, розпочалися заразъ переговоры о воскрешенье университету во Львовѣ. Дипльомомъ зъ 7 серпня 1817 пôднесено львôвскій лицей на степень университету. Але змѣна тая мало вплынула на устрôй заведеня, бо и до 1817 р. выдѣлы теольогичный, фильософичный и правничій мали право удѣляти степень доктора, а выдѣлъ медичный дипльомъ на магистра. Новй права обмежувалися майже лишь на выбôръ достойникôвъ академичныхъ, котрыхъ значенье и обсягъ дѣланя мусѣли бути малй зъ уваги

на существувавшу тогды институцію науковыхъ директорôвъ. Въ самôмъ плянѣ наукъ не зайшла нѣяка важнѣйша змѣна. Въ дипльомѣ воскрешаючôмъ университетъ знаходится вправдѣ описъ печатки выдѣлу медичного, — знакъ, що думано тогды и о тôмъ выдѣлѣ, — але скôнчилося лишь на намѣреню. На перешкодѣ стоявъ головно прикрый станъ финансôвъ державныхъ по наполеоньскихъ вôйнахъ. Университетъ при всякôй случайности упоминався о выдѣлъ медичный. Правительство не перечило потребы того выдѣлу, але заведенье єго ôтложило на пôзнѣйше, а тымчасомъ призначувало стипендіи для галицкихъ студентôвъ медицины въ университетахъ въ Вѣдни и Правѣ. Въ 1833 р. выдѣлъ хирургичный названо медично-хирургичнымъ и розширено єго на курсъ трирôчный. Въ 1848 р. признано въ засадѣ, що ôтдѣлы медично-хирургичнѣ суть недостаточнѣ и неотвѣтнѣ до лученя съ университетами. Ôтдѣлено отже 1849 р. львôвскій выдѣлъ медичный ôтъ университету и выразно застережено, що се мавъ бути початокъ цѣлковитого скасованя того выдѣлу, — котре и наступило въ 1874 р. Скасованье того выдѣлу — якъ пише сенатъ — некористно ôтбилося на ôтношеняхъ санитарныхъ въ Галичинѣ; не стало заведеня, котре давало хирургôвъ, сповнявшихъ яко-тако свою мисію мѣжь сельскимъ народомъ въ краю.

Мотивуючи потребу выдѣлу медичного въ университетѣ львôвскôмъ сенатъ подає цѣкавѣ даты статистичнѣ о нашихъ ôтношеняхъ санитарныхъ. Въ пятилѣтю 1872—1877 число хирургôвъ въ Австріи упало въ 3.718 на 3.291, с. є. о 427 (11·5%); въ тôмъ самôмъ періодѣ число докторôвъ медицины взросло въ 3.285 на 4.013, с. є. о 728 (22·16%). Зъ порôвнаня обохъ циферъ покажеся, що персоналъ санитарный въ загалѣ взрѣсъ о 302 особы, або 4·3%, — але въ порôвнаню до взросту людности въ Австріи процентъ зменшився. Що въ Галичинѣ тое зменшенье не далося почути, то головно для того, що у насъ все домашныхъ лѣкарѣвъ було мало, тожь до насъ наплывае чужихъ далеко бôльше, якъ до иншихъ краѣвъ. Въ Галичинѣ 1871 р. було 322 докторôвъ медицины а 368 хирургôвъ, — разомъ 690 лѣкарôвъ. Въ р. 1882 докторôвъ було вже 511 (+ 58·6%) а хирургôвъ 303 (— 17·8%). Въ порôвнаню съ числомъ жителѣвъ припадае **на 100.000 душъ 14 лѣкарѣвъ!** Не диво отже, що въ Галичинѣ служба санитарна не могла бути такъ зъорганизована, якъ того вымагае устава, а епидеміи безнастанно забираютъ много жертвъ. Пôсля статичныхъ выказôвъ въ р. 1881 умерло въ Галичинѣ 209.651 особъ, с. є. 3·5% загального числа жителѣвъ Галичины, а 30·4% загального числа особъ, умершихъ въ всѣхъ краяхъ Австріи! Тымчасомъ взрôстъ людности Галичины не представляеся користно. Въ послѣднôмъ десятилѣтю людность Галичины взросла о 315.979 душъ, с. є. о 5·8‰, або що року о 5·8%.

Сенатъ университетскій толкуе всѣ тѣ некористнѣ проявы недостачею санитарного персоналу и высказуе свое пересвѣдченье, що утвореньe медичного выдѣлу во Львовѣ користно ôтдѣлалобы въ будучности на постепенный взрôстъ людности въ краю.

(Зъ жидачевского повету) одержала редакція „Samorząd-y и Gmin-ы“ двѣ дописи, въ котрыхъ представлена господарка тамошного староты п. Голыньского. Въ першôй дописи читаемо: „Майже годѣ увѣрити, щобы въ краю управляючôмся автономично мôгъ бути значный просторъ землѣ, где вовсѣмъ нема свободы автономичнои. Тутъ цвитутъ вповнѣ мандаторскѣ часы. Тутешный п. староста, выхованокъ передконституційнои системы, трактуе вôйтôвъ словами „ruszaj durniu!“, говоритъ до нихъ безъ рôжницѣ „ty“, — противно дуже кречный и улеглый посѣдателямъ дворôвъ и пріятель повѣтового секретаря Хотинецкого. Давна фалшива система управленя: упадати до нôгъ всѣмъ, що въ горѣ, а доптати, що въ долинѣ. — нынѣ вже всюда закинена; тожь не диво, що неодинъ вôйтъ въ найважнѣйшихъ справахъ громады не хоче удаватися до староства, где пануе еще бюрократизмъ: ту не вôльно навѣть вносити рекурсôвъ въ нѣякôй справѣ, а кто на тое осмѣлится, то вже не маe по що показуватися до староства. Передъ бурмистромъ роздôльскимъ похвалився п. староста, що маe такѣ плечѣ у п. совѣтника Лебля во Львовѣ, що бурмистръ нѣякого рекурсу не выграе. Що на се сказати?.. Кто въ повѣтѣ лишь почуваеся, що есть конституційнымъ обывателемъ и выступае хочь троха независимо, заразъ повѣтова клика припне ему якусь латку. Такъ клика тая розпочала свое местне дѣланье противъ о. Ленкавского, гр. к. пароха въ Жидачевѣ. Безнастаннѣ денунціяціи, чорненя, сплетнѣ повѣтовои клики успѣли зразу шкодити о. Л. въ спинiи, але нынѣ всѣ пôзналися на фарбованыхъ лисахъ... Що правда, у насъ дуже много простыхъ злочиньствъ крыеся пôдъ маскою патріотизму або пôдбуджуваня противъ Русинôвъ...“ — Въ другôй дописи зъ жидачевского читаемо въ „Gmin-ѣ“ ось якѣ вѣсти: „Староста п. Голыньскій замѣсть ôсѣмь годинъ (чи то черезъ помылку, чи въ иншои якои причины) казавъ замкнути жидачевского обывателя на ôсѣмъ днѣвъ. На дармо вставлялися спôвобывателѣ, — доперва по трехъ дняхъ помылка була направлена. Подôбно обыватель С. пересидѣвъ невинно кôлька днѣвъ въ арештѣ. Ц. к. судъ засудивъ п. староству на грошеву кару, — на великій ущербъ поваги правительственного репрезентанта. Чи намѣстництво малобы о тôмъ нѣчого не знати?..“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Правительство внесло новый проєктъ закона о помочи для Тиролю. Правительство призначуе 6,800.000 зр. замѣсть первѣстно предкладаной сумы 4,000.000 зр. — Проєктъ о будовѣ желѣзницѣ зъ Черновець до Новоселицѣ ôтослала палата послôвъ по першôмъ читаню до комисіи желѣзничои. Внесенье пос. Гальвиха о ревизіи застарѣлои ординаціи зъ р. 1835 о цлахъ и монополяхъ ôтослано до комисіи економичнои. Спеціяльна дебата надъ законами о комасаціи грунтôвъ вже розпочалася и есть надѣя, що съ дрôбными змѣнами буде ухвалена. О тôй справѣ дуже важнôй поговоримъ обширнѣйше въ однôмъ зъ слѣдуючихъ чиселъ „Дѣла“. — *Палата панôвъ* приняла проєктъ закона промыслового и инший менше важнѣ проєкты ухвалены палатою послôвъ. Дебата надъ новелею шкôльною розпочалася въ палатѣ панôвъ вчера. Новеля буде, здаесь, въ палатѣ панôвъ ухвалена.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Министерство двору укладае списъ особъ, котрѣ маютъ бути запрошенѣ до участи въ обходѣ коронаційнôмъ въ Москвѣ. Якъ доносятъ „Бирж. Вѣдом.“ маютъ бути прошенѣ: цѣсарѣ Францъ Іосифъ и Вильгельмъ, королѣ: Гумбертъ I, Альфонсъ XII, Оскаръ II шведскій, Христіянъ IX даньскій, Георгій I греческій, Кароль I ромуньскій, Милянъ IV; Николай I князь чорногорскій, Александеръ I. болгарскій; Султанъ Абдуль-Гамидъ, шахъ перскій Насреддинъ и Микадо японьскій. Запрошеня маютъ бути розосланѣ черезъ спеціяльныхъ амбасадорôвъ, двохъ до Европы а одного до Азіи.

Франція. Французка палата послôвъ залагодила въ кôнци на своемъ засѣданю въ дня 15 с. м. по довгôй дискусіи законъ о претендентахъ въ способъ, котрый дае надѣю компромису съ сенатомъ. Принято именно внесенье Барбея дуже подôбне до внесеня Ваддингтона и Сея. Дискусія була така: Депутованый Марку подавъ справозданье зъ нарадъ комисіи. Комисія пôдне сла на ново проєктъ Фльоке, выходячи зъ тои засады, що разъ енергично поставленый крокъ буде найлучшимъ и въ сей способъ увôльнится републику ôтъ всякихъ атентатôвъ. Але самъ внескодатель Фльоке заявивъ, що хочь уважае свôй проєктъ за найлучшій, то всежь есть пересвѣдченый, що внесенье єго въ сенатѣ принятымъ не буде. Ôнъ отже радитъ шукати иншои дороги не наражаючои републики на небезпеченьства, а тою дорогою буде те, если палата прихилятся до внесеня Барбея т. є. если поручитъ президентови карати неспокôйныхъ претендентôвъ баниціею. Бесѣду Фльоке приняла палата дуже прихильно, а министеръ справедливости згодився на проектъ Барбея. Опôсля говоривъ еще въ имени Альзаціи и Льотарингіи еп. Фрепель, пôдносячи, що ôнъ муситъ протестувати противъ проскрипціи наслѣдникôвъ Людвика XIV, бо если Франція маe днесь и Альзацію и Льотарингію, то власне тôй династіи маe се завдячити. По тôй бесѣдѣ депутованый крайнои лѣвицѣ Лесантъ интерпелювавъ правительство, якѣ вступнѣ кроки поробитъ, коли та устава вôйде въ житье, але палата ôтложила дискусію надъ тымъ предметомъ до 8 днѣвъ. — Ôттакъ приступила палата до голосованя. Артик. 1 говорячій о можливости прогнаня претендентôвъ зôставъ принятый 327 голосами противъ 185. Такъ само принято артикулъ 2, котрый вызначае кару за непризволеный поворотъ. Арт. 3 внесеня Барбея позволяе князѣвъ, належачихъ до арміи, сейчасъ перенести въ станъ спочинку, але понеже министеръ вôйны заявивъ, що право зъ р. 1834 выстарчае, то сей артикулъ опущено.

„Kölln. Ztg.“ доноситъ, що межи президентомъ републики, а Ферримъ зайшли великѣ непорозумѣня. Ферри стараеся утруднити Фрейсинетови утвореньe кабинету, и склонюе партію републиканьскои уніи ставити щоразъ новѣ трудности. Въ сей способъ хоче Ферри показати, що Греви не дасть собѣ рады безъ него.

Найновѣйшѣ телеграфичнѣ депеше доносятъ, що приняте палатою послôвъ внесенье Барбея сенатъ ôткинувъ 142 голосами противъ 137. Якъ буде рѣшеный конфликтъ межи сенатомъ а палатою послôвъ, не знати. Республика загрожена. Близше о тôй справѣ поговоримъ въ слѣдуючôмъ числѣ.

Англія. Въ Англіи точится теперь зновъ важна справа парляментарнои присяги, котрои посолъ Бредльо (Bradlaugh) не хоче зложити. Бредльо выбраный еще 3 мая 1880 р. посломъ при вступѣ своемъ до парляменту не хотѣвъ зложити присяги, въ котрôй суть слова: „такъ менѣ Боже допоможи.“ Не хотѣвъ сего Бредльо здѣлати яко атеистъ, и уважавъ, що жаданье такои присяги есть певнымъ родомъ насилуваня свободы совѣсти. Яко атеистъ отже зôставъ Бредльо зъ парляменту выключеный. Комисія, выбрана до залагодженя тои справы, рѣшила дня 12 мая 1880 р. лишь однымъ голосомъ бôльшости, що Бредльо не маe права, не зложивши присяги, входити до парляменту. Въ червни 1880 внесъ бувъ вправдѣ Глядстонъ, щобы ôтъ Бредльо ôтобрати спеціяльну присягу, але торисы и либеральнѣ ортодоксы сему спротивилися. Въ мартѣ 1881 року оголошено, що Бредльо тратитъ мандатъ, але въ цвѣтни выбрали єго выборцѣ зновъ 3.437 голосами на посла. Недовго потôмъ зновъ ôтказано єму мѣстця въ парляментѣ, бо зновъ не хотѣвъ зложити звычайнои формулы. Бредльо заявивъ тогды въ парляментѣ, що пересвѣдченя єго не повинны нѣкого обходити, и що ôнъ за нихъ самъ буде ôтповѣдати передъ лицемъ права. Минувшого року прійшла тая справа передъ судъ, а той наложивъ на него велику грошеву кару. Але Бредльо сего року зновъ выбраный посломъ и колотнеча на ново розпочалася. Дня 16 с. м. выборцѣ Бредльо зъѣхавшися до Лондону зробили демонстрацію, переславши слѣдуючу резолюцію до парляменту: „Митингъ завзываe правительство, щобы оно придержувалося закона, пôсля котрого графство Нортгамптонъ маe право жадати, щобы Бредльо яко репрезентантъ мавъ голосъ въ палатѣ низшôй“. Резолюцію принято. Тогды народъ розôйшовся а Бредльо пôйшовъ до парляменту. Гартингтоиъ заявивъ на засѣданю парляменту, що правительство маe намѣренье предложити биль о присязѣ парляментарнôй.

Египтъ. Проєктъ конституціи выслано до Лондону до затвердженя. Послѣднѣ ôтдѣлы войска призначеного для полудневои части краю ôтойшли дня 16 лютого. Число войска англійского въ Египтѣ зменшено вже зъ 13.000 на 6000.

НОВИНКИ.

(С.) Одною зъ важнѣйшихъ чертъ въ характерѣ **бл. п. Володимира Барвѣньского** була єго велика твердôсть волѣ и неподатливôсть. Тамъ, где ходило о народну справу, не подався покôйникъ нѣколи и въ жаднôмъ случаю, а стоявъ сильно при своемъ переконаню, выкористуючи при кождôй случайности запоручены намъ законами свободы. Яко способный юристъ и знаменитый бесѣдникъ мôгъ и умѣвъ покôйникъ въ кождôмъ случаю орiентуватись и дати собѣ раду. Всѣмъ намъ еще памятною єго бесѣда на концертѣ въ честь Іосифа II въ день передъ першимъ рускимъ вѣчемъ, котрого пок. Барвѣньскій самъ бувъ творцемъ и душею. Тогды, зъ причины зручного ominеня мѣсць бесѣды, инкриминованыхъ полиціею, бувъ засужденый покôйникъ на кару 50 зр., а справа тая оперлась ажь передъ трибуналомъ у Вѣдни. — Пригадуемъ собѣ еще одинъ подôбный случай зъ житя покôйника и скажемъ гдещо про него. Року 1875 бувъ пок. Володимиръ Барвѣньскій делегатомъ центрального выдѣлу „Просвѣты“ на загальнѣ зборы филіи тогожь товариства въ Тернополи. На зборахъ тыхъ явилось богато селянъ и мѣщанъ. Съ звычайною собѣ краснорѣчивостею почавъ покôйникъ выкладати имъ про памятнѣ часы нашои бувальщины, про подвиги нашихъ предкôвъ, выводячи изъ досвѣду минувшости науку для теперѣшности. Коли посередъ бесѣды прійшовъ покôйникъ на часы козацкѣ, на ихъ боротьбу за вѣру и за здоптанѣ права народа, перервавъ єму бесѣду присутный комисарь правительственный, заказуючи говорити дальше про вôйны козацкѣ, „бо се рѣчи политичнѣ, отже не обнятѣ статутомъ товариства“. На таку бесѣду забравъ зновъ голосъ пок. Володимиръ, зазначуючи выразно, що буде говорити вже не для зôбраныхъ, а для розъясненя квестіи, „котра для п. комисаря дуже темна“ и туть переконуючими словами выяснивъ рôжницю межи исторiею а политикою, выказуючи заразомъ, що прилюдне трактованье рôднои исторiи статутамъ товариства зовсѣмъ не противне. По тôй апострофѣ звернувся назадъ до перерваного тематy и скôнчивъ съ найбôльшимъ вдоволеньемъ всѣхъ присутныхъ. Сеи бесѣды не перерывавъ єму комисарь вже анѣ разу...

— **Зъ Городенки** пишутъ намъ: Вѣсть о смерти Володимира Барвѣньского дôйшла насъ вже по по похоронѣ Покôйника, тожь не могли мы навѣть выслати телеграмы сочувствія. Позаякъ Покôйника такъ свои, якъ и чужѣ щиро оплакували, тожь и мы на далекôмъ Покутю постановили почтити память бл. п. Володимира. Дня 14 л. с. м., с. є. въ день Стрѣтенія, посвятивъ на службѣ божôй Всч. о. Полевый, парохъ городеньскій, кôлька горячихъ слôвъ Покôйникови. О. Полевый перейшовъ коротко его житье, дѣла и значенье, яке займавъ Покôйникъ межи Русинами, и представивъ народови страту, яку понесли Русины, черезъ смерть незабутного Володимира. Въ кôнци оголосивъ о. Полевый, що дня 16 л. с. м. ôтправится номинальне богослуженье съ панахидою за упокôй праведнои душѣ бл. п. Володимира. Дня 16 о годинѣ 8-ôй дзвоны церковнѣ жалôснымъ звукомъ скликували набожныхъ и въ короткôмъ часѣ наповнилася церковь вѣрными, а о. Полевый вразъ съ оо. Навроцкимъ и Лотоцкимъ ôтправили соборну службу съ панахидою. Честь и подяка належится ôтъ насъ о. Полевому, ветеранови Руси, котрый стаe завсѣгды першій на чолѣ въ справахъ патріотичныхъ и щедрою своею рукою вспомагае завсѣгды нашу бѣдну Неньку. Тымъ бôльше честь належится тобѣ, Высокоповажаный Отче, що Ты понявъ велику идею Покôйника и єму такъ за житя, якъ и по смерти ôтдавъ почесть, яка єму ôтъ кождого щирого Русина належится. И Вамъ Всч. оо. Навроцкій и Лотоцкій, належится честь и подяка за ôтдану услугу Покôйникови. Честь и Вамъ, честнѣ парохіяне городеньскѣ, що узнали Вы потребу, щобъ прійти помолитись за праведну душу Покôйника! — Спи, Володимире, сномъ блаженнымъ, а мы, Твои почитателѣ, будемъ и дальше тою дорогою ступати, котрою Ты за житя ступавъ. Твоя слава не вмре, не поляже! Перомъ Тобѣ земля!

— **Бл. п. Александеръ Парыловичь** приходникъ въ Тустановичахъ, о котрого смерти и заслугахъ звѣщали мы свого часу, записавъ на церковь въ своемъ селѣ 1.000 зр., а на основанье стипендіи 100 зр.

— **Народна читальня** завязалась въ селѣ Дашавѣ коло Стрыя, головнымъ заходомъ мѣсцевого душпастыря о. М. Тындюка. Першѣ зборы членôвъ тои читальнѣ ôтбулись дня 11 л. с. м.; предсѣдателемъ читальнѣ выбрано о. Тындюка. Тая читальня есть першою въ пов. стрыйскôмъ.

— **О. Иванъ Наумовичь** внесъ сими днями до намѣстництва протестъ противъ ôтнятя єму темпоралій, а рôвночасно и запытанье до Преосв. Сильвестра що до речинця апеляціи до папы римского, позаякъ сей речинець не бувъ назначеный. До „Neue freie Presse“ пôславъ о. Наумовичь письмо, въ котрôмъ заявляе, що не перейшовъ на православіе, але подавъ прошенье до папы о помилованье и маe надѣю єго одержати.

— **До рады повѣтовои въ Чортковѣ** доповняючій выбôръ одного члена зъ групы бôльшихъ посѣлостей ôтбудеся дня 16 (28) лютого с. р.

(С.) **Дръ Маврикій Кабатъ**, професоръ университету львôвского, мавъ дня 5 (17) с. м. прощальный выкладъ, уступаючи зъ университету. При сѣй случайности прощали єго слухачѣ выдѣлу правничого. Актъ сей ôтбувся свѣтло. Въ гарно пристроєнôй сали выкладôвъ дожидали приходу дра Кабата численнѣ єго ученики. Входячого повитали грôмкими оплесками, ôттакъ ôтспѣвавъ хоръ, зложеный зъ членôвъ гал. тов. музичного прощальну кантату по польски. Опôсля пращавъ дра Кабата въ имени молодѣжи польскои предсѣдатель „Czyteln-ѣ akademick-oи“, а въ имени молодѣжи рускои по руски п. Евг. Олесницкій. По тыхъ промовахъ при ôтгомонѣ грôмкого „Многая лѣта“, ôтспѣваного хоромъ нашихъ питомцѣвъ, вручено дру Кабатови пропамятну адресу ôтъ академикôвъ юридичного выдѣлу. Въ своѣй ôтповѣди на такъ симпатичне прощанье поручавъ дръ Кабатъ молодежи акад. передъ всѣмъ горяче плеканье науки и вѣдомостей фаховыхъ, а ôттакъ згоду межи обома народностями рускою и польскою. Закôнчилось торжество хоромъ М. Вербицкого: „Нѣмъ ся выкотитъ утренне сонце, прійде розлуки часъ“, ôтспѣванымъ такожь нашими питомцями. — Дръ Кабатъ бувъ одною зъ найлѣпшихъ силъ юридичныхъ нашого университету и тѣшився правдивою симпатіею своихъ слухачѣвъ. Замѣтно лишь те, що при згаданôмъ торжествѣ не було присутного нѣ одного члена сенату академичного, анѣ одного професора юридичного выдѣлу.

— **Повторный испытъ зрѣлости** въ мужескôй семинаріи учительскôй во Львовѣ ôтбудеся въ дняхъ 28, 29, 30 и 31 л. марта с. р. Кандидаты, котрѣ маютъ складати той испытъ, маютъ зголоситись до дирекціи семинаріи дня 27 л. с. р.

— **Учительскій посады гимназіяльнѣ** одержали: дръ Теоф. Герстманъ, професоръ школы реальнои во Львовѣ, въ другôй (нѣмецкôй) гимназіи во Львовѣ; дръ Дан. Людкевичь, професоръ четвертои гимназіи во Львовѣ, въ другôй (нѣмецкôй) гимназіи во Львовѣ; дръ Мавр. Мацѣшевскій, професоръ гимназіи въ Бережанахъ, въ четвертôй гимназіи во Львовѣ.

— **Окружна рада шкôльна въ Сокали** розписуе конкурсъ съ речинцемъ до кôнца марта с. р. на посады учительскѣ а) въ пов. камѣнецкôмъ при школахъ 1-клясовыхъ съ пл. 300 зр. въ Банюнинѣ, Горпинѣ, Гумнискахъ, Немиловѣ, Стрептовѣ, Сушнѣ и Витковѣ новôмъ, якъ такожь при школѣ филіяльнôй съ пл. 250 зр. въ Зуратинѣ; б) въ пов. сокальскôмъ при школѣ 2-кляс. въ Тартаковѣ на посаду старшого учителя съ пл. 300 зр. и 50 зр. за управительство и на посаду молодшого учителя съ пл. 300 зр. въ Будининѣ, Бышовѣ, Гоголовѣ, Городловичахъ, Опôльску, Переслѣ, Поздимири, Шмитковѣ, Торкахъ и Ульвôвку, такожь при школахъ фил. съ пл. 250 зр. въ Корчинѣ, Лубовѣ, Радванцяхъ и Жабчи муровановôмъ. Всюды презентуютъ рады шкôльнѣ мѣсцевѣ.

— **Польске товариство педагогичне** выбрало комисію, котра маe порозумѣтись съ радными мѣста Львова въ справѣ основаня женьскои гимназіи во Львовѣ. Тое товариство ухвалило такожь розширяти выдавництва „Macierzy“.

— **Въ справѣ пожару цирку въ Бердычевѣ** укôнчено вже сдѣдство и доставлено акта жалобы лицямъ, обжалованымъ о те, що они причинилися посередно до смерти надъ 400 людей. Такожь потягнено до отвѣчальности кôльканайцять особъ, котрѣ свѣдомо купували рѣчи зрабованѣ на згарища, якъ зигарки, перстенѣ и т. и. Въ мѣстѣ потерпѣла значно торговля, есть кôлька банкротствъ, а гдеякѣ крамницѣ закрытѣ зъ причины смерти властителѣвъ. Комитетъ робитъ много усилій, щобъ ратувати бѣдныѣ оставшѣ родины ôтъ нужды. На згарища маe станути величавый памятникъ.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Въ Крукеницяхъ въ пов. мостискôмъ колесо ôтъ двôрского млына здусило на смерть млынаря Ивана Тонкого.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничнѣ институціи одержали: оо. Ник. Галущиньскій на Дзвинячь, Ник. Стисловскій на Волю гологорску, Ст. Хоминьскій на Николаѣвъ, Мих. Дзеровичь на Чанижь и Іос. Высочаньскій на Ивачѣвъ.

До каноничнои институціи завôзваный о. Ант. Лихновскій на Мшанець дек. тернопôльского.

До президіи намѣстництва вставляеся консисторія о каноничну институцію запрезентованыхъ священикôвъ: оо. Вол. Паука на пар. Саджаву, Л. Шухевича на Петликôвцѣ и Ип. Сѣчиньского на Стрѣлкôвъ.

Душпастырскі посады обняли: оо. Ем. Соневицкій сотрудництво въ Барыжи, Кон. Цёсикъ сотрудництво въ Печенѣжинѣ, Ив. Кучиньскій сотрудництво въ Парыщи дек. надвôрняньского, Ж. Карповичь сотрудництво въ Крылосѣ, Вол. Брылиньскій завѣдательство въ Чижиковѣ, Теод. Бѣлевичь сотрудництво въ Городку, Вол. Леонтовичь завѣдательство въ Скалатѣ, Евг. Ляховичь сотрудництво въ Настасовѣ, Юл. Колюмбиньскій завѣдательство въ Отыніи и Ив. Воляньскій сотрудництво въ Нирковѣ.

Деканами именовані: оо. Іос. Макогоньскій, парохъ Липицѣ, для деканата рогатыньского и Ант. Бобикевичь, парохъ Викторова, для деканата галицкого.

Мьстодеканомъ именованый о. Вол. Мартинкôвъ для дек. скôльского.

Совьтниками консисторскими именовані: оо. Ст. Хоминьскій зъ Николаева, Ив. Пачовскій зъ Солонки, Анд. Воєводка зъ Карлова.

Емеритовані: оо. Ант. Недведскій, бувшій деканъ рогатыньскій, и Теод. Молчковскій, бувшій деканъ галицкій.

Рукоположенье въ священики вызначено рѣшеньемъ зъ 10 лютого с. р. ч. 806 на день 1 (13) марта с. р.

На конкурсъ выставлені: 1) (Ч. 744, рѣш. 6 лютого с. р.) пар. Бакôвцѣ дек. бобрецкого над. прив. съ речинцемъ до 19 л. цвѣтня; 2) (Ч. 527, рѣш. 27 сѣчня с. р., пар. Поршна дек. щирецкого съ речинцемъ до 19 л. цвѣтня; 4) (Ч. 425, рѣш. 27 сѣчня с. р.) пар. Скалатъ ордин. над. съ речинцемъ до 19 л. цвѣтня с. р.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получивъ о. Михаилъ Матковскій, завѣдатель пар. въ Горожанѣ великôй, на туюжь парохію.

Въ пропозицію принятѣ: 1) на Залѣску волю, 1. Иляр. Митрикъ, 2. Дим. Исайчикъ, 3. Анатолій Сѣнкевичь; 2) на Ляшки завязанѣ: 1. Влад. Головацкій, 2. Иляр. Куцѣль, 3. Клим. Копыстяньскій. 4. Теоф. Глушкевичь, 5. Іоанъ Татомиръ, 6) Іос. Козакевичь, 7. Теод. Карпякъ, 8. Вас. Мацюракъ, 9. Володим. Лысякъ, 10) Евг. Тустановскій, 11) Юл. Билиньскій, 12. Викт. Решетыловичь. 3) На пар. Головецко дольне: 1. Іос. Гамерскій, 2. Дим. Исайчикъ, 3. Григ. Билиньскій. 4) На Нагôрцѣ: 1. Емил. Горницкій, 2. Волод. Левицкій, 3. Мих. Залитачь. 5) На парохію Ступно: 1. Теод. Савула, 2. Иляр. Куцѣль, 3. Іоанъ Козакъ, 4. Иляр. Гмитрикъ, 5. Дим. Исайчикъ, 6. Петръ Тустановичь, 7. Алекс. Стецишинъ, 8. Кипр. Ясеницкій, 9. Анатолій Сѣнкевичь, 10. Викт. Решетыловичь.

Признанье за старанне удѣлюванье науки религіи въ своихъ школахъ получили: оо. Теод. Коснерскій зъ Угрынова; Конст. Чеховичь зъ Девятера, Іос. Юрчакевичь зъ Святковои и Юл. Дуркотъ зъ Мшаны.

*Зрезигнувавъ*ôтъ убѣгательства на кап. въ Горбачи о. Ант. Шведзицкій.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Weterynarya homeopatyczna, czyli homeopatyczny sposób leczenia zwierząt domowych“**, — нôдъ такимъ заголовкомъ маємъ передъ собою книжку, написану дромъ Ант. Качковскимъ. Понеже многій господарѣ послугуются гомеопатичною методою при лѣченю своихъ звѣрятъ домашныхъ, тожь не ôтъ рѣчи буде сказати кôлька слôвъ о праци дра К. Звѣрята домашнї пôдпадаютъ подôбно якъ люде рôжнымъ звычайнымъ, заразливымъ и епидемичнымъ хорорамъ. Ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ ôвчарѣ лѣчили хоробы у овець, пастухи у худобы, машталѣрѣ у коней, мысливї у псôвъ, и т. д. Були такожь знахорѣ, що секретными лѣками лѣчили хоробы всѣхъ звѣрятъ. На початку XVIII столѣтя утворено въ Франціи першій ветеринарный закладъ, где выкладано всѣ науки о звѣрячôмъ организмѣ и всѣхъ хоробахъ звѣрячихъ; по укôнченю тыхъ наукъ и по испытѣ елевъ дôстававъ дипльомъ ветеринаря. До нынѣшного дня лѣченье звѣрятъ ôтбуваєся на основахъ альопатіи и обмежуєся головно на спусканю крови, на завданю прочищаючихъ лѣкôвъ, на натираню жеручихъ мастей и т. д. — Ôтъ часу, якъ дръ Ганеманъ завѣвъ гомеопатичну методу въ лѣченю хоробъ людскихъ, почали свѣтлї господарѣ прикладати ѣи и до хоробъ звѣрячихъ. Щасливї результаты першихъ пробъ заохотили до дальшихъ навѣть въ тяжшихъ хоробахъ, — и надѣя не завела — Свѣтлї дипльомованї ветеринарѣ уложили на пôдставѣ своихъ досвѣдôвъ науковї пôдручники, при помочи котрыхъ властитель худобы може самъ завдати лѣкъ худобѣ, закимъ наспѣе помôчь ветеринаря. Неравъ захорує корова, вôлъ чи кôнь, а ветеринарь далеко; закимъ прибуде, звѣря може згинути; колижь властитель має гомеопатичный пôдручникъ, то може не ждучи приходу ветеринаря самъ звѣря лѣчити. Такій пôдручникъ выйшовъ власне въ польскôмъ языцѣ, обробленый въ популярнôмъ стилю, опертый по части на власныхъ досвѣдахъ автора, по части на досвѣдахъ найзнаменитшихъ ветеринарѣвъ нѣмецкихъ и французскихъ. При помочи того пôдручника кождый письменный господарь може лѣчити домашнї звѣрята и то сто разъ дешевше, якъ альопатією. Дальше при помочи гомеопатіи може господарь презервативно охоронити свою худобу передъ заразливыми и епидемичными хоробами, якъ книгосушь, карбункулъ, скаженина, мотылиця и т. д.

„Ветеренарія гомеопатична“ дра Качковского єсть приступна для кождого господаря, котрый радъ запôзнатися съ засадами тои методы; до того потребує домашнои аптички гомеопатичнои, меншои або бôльшои въ цѣнѣ 10, 12, 18 зр., — така пôдручна аптичка може служити на кôлька лѣтъ. Въ пôдручнику дра Качк. всѣ хоробы докладно списанї, поданї ихъ причины, симитомы и лѣкъ. Въ поазбучнôмъ порядку списанї всѣ хоробы коней, худобы, овець, кôзъ, бозрогъ, псôвъ, котôвъ, навѣть и дробу. Цѣла праця, обнимаюча 36 аркушѣвъ друку, коштує 3 зр. а. в.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Дописувателеви зъ Илемя: Запытуютъ насъ, где можна дôстати статутъ органистôвъ, тожь звольте намъ донести.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: П. Т. о. Ю. Гладиловичь въ Любачевѣ 1 зр., о. М. Сембратовичь въ Любачевѣ 1 зр., п. И. Давидовичь въ Любачевѣ 50 кр., п. И. Дольницкій въ Сераєвѣ 3 зр., о. Боднарь въ Свистѣльникахъ 1 зр., п. Вол. Мандычевскій въ Кутахъ зô складки ôтъ пп. дра Е. Вѣлковокого, дра І. Скоморовского, Ю. Козакевича, І. Слабовича, Д. Саноцкого и ôтъ себе 7 зр., ученики 8-ои клясы рускои гимназіи 1 зр., читальня въ Тысьмениці (черезъ редакцію „Батькôвщины“) 4 зр., п. Танчаковскій во Львовѣ 1 зр., дръ Олександеръ Огоновскій во Львовѣ 5 зр., п. К. Телишевскій въ Золочевѣ 5 зр., п. Ант. Глодзиньскій въ Дублянахъ 50 кр., о П. Билиньскій въ Боркахъ великихъ 5 зр., о. А. Волиньскій въ Кошилôвцяхъ 5 зр., о. З. Подляшецкій въ Перемышли 50 кр., п-ѣ Емилія Глѣбовицка зô складки въ церквѣ бережаньскôй на поминальнôмъ богослуженю 10 зр., п. А. Аліськевичь въ Ермезе (на Уграхъ) 1 зр., п-ѣ Ю. зъ Цыбыкôвъ Аліськевичева въ Ермезе 1 зр. Разомъ съ попередно выказаными **397 зр. 50 кр.** (Въ попереднôмъ выказѣ було хибно напечатано, що о. І. Цѣпановскій зъ Бродокъ давъ 2 зр. О. Цѣпановскій давъ на памятникъ **3** зр., котру то похибку друкароку нынѣ справляємъ.)

— **На церковь въ Островѣ** жертвували: 1) Св. Совѣтъ Института Ставропигійского 50 зр., 2) Св. Совѣтъ „Народного Дому“ 5 зр., 3) Всч. о. Іосифъ Яюсъ зъ Стенятына ôтъ себе 1 зр., ôтъ церкви и чч. прихожанъ 5 зр. 8 кр., ôтъ церкви Свитазôвъ 2 зр. — разомъ 8 зр. 8 кр., 4) о. І. Копыстяньскій зъ Краснои ôтъ себе 1 зр., ôтъ п. Юліи Копыстяньскои 50 кр., ôтъ прихода Красна 3 зр. 25 кр., ôтъ прихода Чорнорѣки 2 зр. 39 кр. — разомъ 7 зр. 14 кр. (К. б.)

Курсъ львôвскій зъ дня 17. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	301 50	304 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 —	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 50	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнї за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 50	98 75
Облиги комунальнї Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	— —	— —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 52	5 62
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 44	9 54
Пôвимперіялъ	9 71	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 90
Серебро	— —	— —

Курсъ готового гроша.

НОВА ТОРГОВЛЯ
галянтерійныхъ товарôвъ
пôдъ фирмою
СТАНИСЛАВА КЕЛЕРА
(Köhler'a)
во Львовѣ, ул. Галицка Ч. 48
противъ новои гимназіи
поручає П. Т. почтенній Публицѣ свôй добре заосмотреный складъ рôжнородныхъ **паперôвъ, матеріялôвъ до писаня, рисованя и малёваня**; такожь **нитокъ, иголъ, шпильокъ, бавовны, волôчки и всякихъ потребъ до шитя и гафту.** 1—3

Торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.
поручає свою богату и въ добôрнї перекуски и напитки заосмотрену
КОМНАТУ
ДО 4—?
Снѣдань.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Обвѣщенье.
Дѣла гомеопатичнї Д-ра А. Качковского для свѣтлои Публики особливо же для властителѣвъ земскихъ можна набути въ перворядныхъ книгарняхъ, въ аптицѣ Миколяша и у автора во Львовѣ; такожь въ книгарни Д Е Фридляйна въ Краковѣ, въ книгарни Гебетнера и Вольфа въ Варшавѣ, Завадского въ Ковнѣ и въ центральнôй гомеопатичнôй аптицѣ Флеминга въ Петербурзѣ. **„Наука гомеопатіи“** яко порадникъ до лѣченя слабостей людскихъ за помочею гомеопатичныхъ лѣкôвъ, 2 томы съ рисунками анатомичными 8 зр. а. в. — **„Порадникъ для матерей“** о плеканю и хованю дѣтей и о лѣченю ихъ слабостей 1 зр. 50 кр. — **„Наука ветеринарія гомеопатичнои“** або провôдникъ гомеопатичного способу лѣченя всякихъ слабостей звѣрятъ домашныхъ съ 8 деворытами — 3 зр.

Брошуры а) „О дієтѣ гомеопатичнôй“; б) „О презервативныхъ средствахъ противъ заразы товару, противъ овечои бепы и противъ скаженины“; в) „О презервативныхъ средствахъ противъ азіятскои холеры“. (1—6)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного россолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистї и съ рôжными додатками, якъ хинною, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскї вина лѣчничї
признанї знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенї, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженї и знаменитыми узнанї:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептопове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшій признанї:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовї власнї и **ЦУКОРКИ МХОВЇ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЇ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивї зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкї
власного выробу, неуступаючї жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкї
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновї выробы Зарга,
рôжнї мыла, кремы глицериновї и чиста глицерина.

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса
Новорôчнї Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„МЕРТВЇ ДУШѢ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.
Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріацкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Лянга
поручає, пôдъ гваранцією за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польнї, цвѣтовї и лѣсовї, рожѣ, дерева овочевї, корчѣ, шпараги и т. и.
Цѣнники на желанье франко. (3—12)

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ищѣ множество иншихъ средствъ до лѣченя, припрядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЇ и НАЙОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 16. Львôвъ, Четверъ 10 (22) лютого 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркуш кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Выборы до сойму.

II.

Въ попереднôй статіи старались мы — на основѣ дотеперѣшныхъ приготовань до выборôвъ зъ стороны нашихъ противникôвъ — вывести заключенье о характерѣ тыхъ недалекихъ выборôвъ. И прійшли мы до того заключеня, що „буде, якъ бувало“, — польскій центральный комитетъ, зложеный зъ панôвъ и жидôвъ, буде всѣмъ рускимъ громадамъ накидати на послôвъ такихъ людей, котрыхъ интересы зовсѣмъ противнй интересамъ руского народа, не лишь пôдъ взглядомъ національныхъ его стремлень, але и пôдъ взглядомъ его економичныхъ потребъ. Дальше взявши на увагу, що по сторонѣ нашихъ противникôвъ будутъ при выборахъ вплывы властей и богатй средства матеріальнй, мы завдали собѣ пытанье, чимъ мы не лишь зрôвноважимо вплывы нашихъ противникôвъ, але и переважимо важку на нашу сторону? На разѣ ôтповѣли мы на тое пытанье лишь загально, що нашъ вплывъ на народъ, супротивъ насильныхъ и деморализуючихъ вплывôвъ противной стороны муситъ бути моральный, чистый, — теперь додамо, и благоразумный. Хочемо близше пояснити, що мы черезъ тое розумѣемо.

Щобы наша акція выборча удалася, потрѣбно передъ всѣмъ, щобы селяне, выбираючи собѣ заступника, приступали до выбору съ тымъ пересвѣдченьемъ, що они дѣлаютъ въ своѣй власнôй справѣ, для свого власного добра. Иншими словами: народъ повиненъ або самъ собѣ выбрати заступника, або на предложеного ему кандидата згодитися. При выборахъ ходитъ въ першôй линіи о интересы выборцѣвъ, — треба отже спытати найперше о ихъ волю. Коли Поляки насильно накидуютъ народови своихъ кандидатôвъ, то мы повиннй, єсли хочемъ пересвѣдчити єго о нашôй прихильности и щирости, пытати о єго волю. Дуже важна отже рѣчь, щобы нашй интелигентнй люде по краю по можности пôсля волѣ выборцѣвъ выбирали кандидатôвъ. Безусловне назначенье кандидатôвъ при зеленôмъ столику якого небудь центрального комитету во Львовѣ, — не доведе до добра, якъ се мы вже неразъ, отъ хочбы и въ найновѣйшихъ часахъ, досвѣдчили. Мы мусимъ уважати нашъ народъ не бездушною и безмысльною машиною, котра безусловно пôйде туда, куда мы ѣй надамо направленье, — нѣ, мы мали случаѣ пересвѣдчитися, що нашъ народъ вповнѣ розумѣє свои интересы и своє добро, и потрафитъ оцѣнити, чи кто достойный и здôбный бути єго заступникомъ. Пригадаємъ лишь для примѣру ôтрадній проявы самосвѣдомости нашого народу на зборахъ выборцѣвъ скликаныхъ въ новѣйшихъ часахъ черезъ пп. дра Антоневича въ Турцѣ, дра Добряньского въ Станиславовѣ, п. Охримовича въ Дрогобычи, а давнѣйше черезъ о. Озаркевича въ Коломыѣ.

Друге въ основѣ важне условіе, яке мы все и всюда повиннй мати на оцѣ при предкладаню кождого кандидата, есть тая, щобы кандидатъ бувъ чоловѣкомъ честного характеру, образованымъ, трудолюбивымъ и здôбнымъ, — въ загалѣ щобы по можности посѣдавъ всѣ свойства, якихъ вымагає теперѣшна тяжка задача руского посла. Мы мусимо завсѣгды памятати на тое, щомы вже пôсля самои ординаціи выборчой [illegible] и до сойму, мусимо бути въ меншости, а въ соймѣ особливо мусимо бути рôвночасно въ опозиціи. Въ послѣднôй каденціи соймовôй судилося намъ бути навѣть въ дуже печисленнôй опозиціи, такъ що неразъ не ставало потрѣбного числа пôписôвъ до поставленя интерпеляціи. Загально же звѣстно, що опозиція тôлько тогды може съ якимъ-такимъ успѣхомъ боронити своєи програмы супротивъ бôльшости, єсли, що такъ скажемъ, импонує бôльшости моральною перевагою, здôбностями своихъ членôвъ. Гамбета разъ сказавъ, що партія въ акціи зробитъ стôлько за одинъ рôкъ, що за десять лѣтъ въ опозиціи; — а мы позволимо собѣ еще додати: єсли опозиція має середъ себе людей такихъ, передъ котрыми бôльшôсть має лишь не респектъ, але и страхъ. Такій объявъ мы бачимо въ австрійскôмъ парлямептѣ: сильнѣйша числомъ голосôвъ правиця муситъ поважати и боятися такого Гербста, Пленера, Коппа, Зиса и др. Сей фактъ повиненъ намъ все стояти передъ очима. И наша опозиція въ соймѣ повинна бути того рода, щобы єи противна бôльшôсть поважала и боялася. Въ столици галицкои Руси въ законодательнôмъ тѣлѣ судилось намъ заняти мѣсце на „шарôмъ кôнци“ стола, — нехай же хочь зъ того „шарого кôнца“ розносятся такй голосы, котрй здужаютъ мовь громомъ разити розсѣвшихся на видныхъ и почестныхъ мѣсцяхъ противникôвъ. Неразъ у насъ вже було пôдношено и се загально одобрено, що Русинамъ потрѣбно на представителѣвъ въ соймѣ якъ найбôльше здôбныхъ, смѣлыхъ, по можности независимыхъ нашихъ юристôвъ. Уважаймо, що Смолька, Зыбликевичь, Земялковскій и Грохольскій — юристы.

Мы поставили два основнй условія, якй намъ конче потрѣбнй для переведеня выборôвъ въ користь и въ честь нашого народу. Надѣємось, що кождый Русинъ, бажаючій добра народного и чести народнои, буде того самого погляду и въ своихъ заходахъ для успѣшного переведеня выборôвъ до сойму все буде руководитися тымъ поглядомъ.

Першій разъ сего року занимаєся переведеньемъ загальныхъ выборôвъ въ цѣлôмъ краю не сама „Руска Рада“, але комитетъ чотырнайцяти, зложеный по половинѣ зъ представителѣвъ обохъ нашихъ партій пôдъ предсѣдательствомъ крыл. Павликова и дра Олесцѣлого руского народу справѣ вся наша интелигенція стремитъ до однои цѣли. Инакше и не моглобы бути. Тожь тымъ бôльше муситъ зъ насъ кождый почувати не то надѣю, але вѣру въ нашъ успѣхъ!

Що коштуютъ нашй школы?

(Друга часть статіи „Податкова сила Галичины“.)

(Конецъ.)

Що до шкôлъ народныхъ, то тй, якъ звѣстно, удержуются коштомъ самыхъ краєвъ зъ „додатковъ шкôльныхъ“. Мимо того есть въ буджетѣ державнôмъ поважна рубрика — 1.814.106 зр. — на школы народнй, а то для того, що семинаріи учительскй суть закладами державными а не краєвыми, а такожь скарбъ державный причинюєся сталыми квотами до фондôвъ шкôльныхъ краєвыхъ (т. зв. нормальныхъ) и крôмъ того дає на школы людовй, якъ звычайнй такъ и выдѣловй, надзвычайнй запомоги.

Семинаріи учительскй коштуютъ 1,442.194 зр., зъ чого на Галичину выпадає 204.000 зр. або 14%. Коли порôвнаємо выдатокъ на галицкй семинаріи учительскй съ такимже выдаткомъ въ иншихъ краяхъ коронныхъ, то побачимо, що въ ôтношеню до людности и тутъ Галичина найгôрше дотована. И такъ выноситъ сей выдатокъ н. пр. въ Краинѣ на 100 мешканцѣвъ 14 зр. 75 кр., въ Зальцбургу 12 зр. 10 кр., въ Шлезку 11 зр. 30 кр., въ Буковинѣ 5 зр. 91 кр., а въ Галичинѣ 3 зр. 42 кр. Краина и Зальцбургъ дотованй майже по 4 разы, Тироль, Шлезкъ и Побережье по 3 разы бôльше ôтъ Галичины. Такій самый непотѣшный образъ представитъ намъ порôвнанье дотаціи державныхъ семинарій учительскихъ съ людностею и обширностею краєвъ. Коли въ Тиролю одна семинарія учительска выпадає на 152.091 мешканцѣвъ и на 4.882 квадр. кильометрôвъ, въ Зальцбургу на 163.570 мешк. а на 7.154 кв. кил., въ Шлезку на 188.492 мешк. а на 1.715 кв. кильом., то въ Галичинѣ одна семинарія учит. выпадає на 639.878 мешк. и на 8.723 кв. кл. Въ ôтношеню до людности есть отже Галичина найгôрше дотована въ семинаріи учительскй мѣжь всѣми провинціями; въ ôтношеню до обширности гôрше дотована есть тôлько гориста Каринтія.

Дальша видає держава всего року 90.000 зр. на стипендіи для ученикôвъ семинарій учительскихъ. Яка часть тои сумы выпадає на Галичину, въ буджетѣ не выказано.

Запомоги для фонду шкôлъ народныхъ выносятъ разомъ 151.112 зр., зъ чого для фонду галицкого выпадає выняткова досыть значна квота 54.943 зр., значитъ, звышь $^1/_3$ часть. Але тое ôтношенье сейчасъ значно змѣнится, скоро дочислимо двѣ слѣдующй позиціи, котрй хочь рахунково роздѣленй, однакожь не суть нѣчимъ иншимъ, якъ тôлько запомогою для краєвыхъ фондôвъ шкôльныхъ, а именно: осôбна позиція для Тиролю 38.000 зр. и дальша „додатки на школы людовй и выдѣловй“ 89.900 зр., — зъ котрыхъ Галичина не дôстає нѣчого. Коли тй позиціи, ôтносячйся зовсѣмъ

ГДЕЩО ПРО ЛЬВôВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ

и про триразовый пріѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрѣйчукъ.*)

(Дальше.)

Въ р. 1784, 6 лютого именувавъ єго цѣсарь Іосифъ II., будучи въ Римѣ, лекторомъ, а по своѣмъ поворотѣ до Вѣдня (11 листопада т. р.), професоромъ языкôвъ оріентальныхъ и екзегетики Старого Завѣта на львôвскôмъ университетѣ.*) Во Львовѣ заставъ вже ворогôвъ. Совѣтникъ Каленбергъ мавъ про него сказати: „чоловѣкъ зъ простого походженя не мôгъ нѣчого порядного научитися“, а питомцѣ говорили, закимъ єго еще видѣли, „що той капуцинъ може насъ навчити, коли ôнъ вчера еще бувъ самъ такимъ ученикомъ, якъ мы?“

„Першій, съ котрымъ я во Львовѣ пôзнався. — пише дальше Феслеръ — бувъ Игнатій Мартиновичь, давнѣйше монахъ чина Францисканôвъ, ôттакъ священикъ свѣтскій и професоръ физики на львôвскôмъ всеучилищи. чоловѣкъ невгамованои жажды славы и дуже ласый на грошѣ, впрочѣмъ атеистъ, политичный фанатикъ, але милый въ товариствѣ. Пôзнѣйше именовано єго инфулованымъ аббасомъ сашварскимъ, але ôнъ не устоявъ на дорозѣ правôй, бо по смерти Леопольда II. основавъ тайный договоръ противъ державы и станувъ самъ на єго чолѣ. Єго увязнено, засуджено на смерть и выконано кару смерти пôдъ замкомъ будиньскимъ 20 Мая 1795 вразъ съ директорами заговору, нимъ самымъ именоваными.“

„Мои слухачѣ були питомцѣ обохъ семинарій, котрй напротивъ себе стоятъ.*) Въ одной, призначеной для обряда латиньского, знаходилися всѣ кандидаты стану духовного свѣтского и учащася молодѣжь монастырѣвъ цѣлои Галичины (лат. обряда). Въ другôй, где знаходилися такожь салѣ выкладовй, помѣщено всѣхъ кандидатôвъ греко-католицкого обряда въ Угорщины, Славоніи, Хорваціи и Галичины; тутъ и менѣ призначено помешканье. Ректоромъ тои семинаріи бувъ Антоній Ангеловичь, въ рôкъ познѣйше професоръ догматики, потôмъ другій разъ ректоръ, вкôнци архіепископъ свого обряду во Львовѣ. Вицеректорами (Vice-Regenten) поставлено: Сабатовского и Скородиньского, котрый бувъ рôвночасно професоромъ пасторального богословія а потôмъ наслѣдникомъ Ангеловича въ ректоратѣ; спиритуальнымъ бувъ Самуилъ Вульканъ, ôттакъ и теперь еще епископъ свого обряда въ Вел. Варадинѣ*), — всѣ зъ разу священики свѣтскй, нѣколи не

---

*) Феслеръ родився въ р. 1756 въ Угорщинѣ; 17-лѣтнымъ молодцемъ вступивъ до монастыря Капуцинôвъ въ Будѣ, а въ р. 1779 одержавъ вже посвяченье на пресвитера. Въ першихъ лѣтахъ своєи юности бувъ загорѣлымъ мистикомъ, але вже по 6 лѣтахъ пише про свою службу божу, котрои слухала розжалена єго мати: „ich feierte, ohne religiöse Erleuchtung im Geiste, ohne Glauben im Herzen, in der Kapuzinerkirche zu Pressburg, in Anwesenheit meiner Mutter, ihres Bruders und ihrer Familie, meine erste Messe. Unter Thränen der Rührung empfingen sie Alle zum ersten Male aus meinen Händen das heil. Abendmahl; ich gab es in der Kälte des Unglaubens erstarrt“. — До того всего захотѣлося ему еще славы мученика, и пише, що передъ ôтъѣздомъ до Львова кинувся бувъ на него въ монастыри зъ гнѣву за єго т. зв. либерализмъ одинъ братчикъ съ ножемъ, але ему удалося ударъ смертельный ôтъ себе ôтвернути. Съ професурою надано ему такожь титулъ доктора богословія, самъ додає про себе, що ôнъ бувъ нимъ „der erste aus dem gesammten Kapuziner-Orden, seit seiner Entstehung, was meinem Ehrgeize nicht wenig schmeichelte“. Набавившися доволѣ срѣбными грôшми въ сумѣ 150 зр., котрй ему цѣсарь казавъ выплатити на дорогу до Галичины (кромѣ вôльнои ѣзды почтою), пріѣхавъ до Львова и обнявъ надану ему катедру. Єго дѣяльнôсть во Львовѣ не конечно була для церкви користна: ôнъ розпочавъ и тутъ борбу съ консервативнымъ направленьемъ правовѣрного духовенства и вмовивъ въ себе и въ другихъ, що екс-єзуиты єго переслѣдуютъ, що есть мученикомъ за вѣрнôсть, яку оказувавъ цѣсареви. Наробивши собѣ коварствами и своєю зарозумѣлостею вороговъ, а не могучи спуститися на цѣсаря, котрый не любивъ брати въ оборону людей непевныхъ и неспокôйныхъ та такихъ, що не маютъ нѣ сталыхъ засадъ, нѣ пересвѣдчень, утѣкъ зô Львова (1788) и опинився ажь въ Шлезіи, на дворѣ графа Шенайхъ-Каролята, котрый єго до себе принявъ задля єго учености и таланту. Тутъ замилувався бувъ на якійсь часъ въ вôльнôмъ муляретвѣ, але переконавшися, що тодѣшнй льожѣ не розумѣли вже своихъ первѣстныхъ задачь филянтропійныхъ, що ихъ науки въ Англіи мали цѣху лише политичну, що въ Франціи ширили розкошѣ и сибаритизмъ, а въ Нѣмеччинѣ замкнулися и заснували густою ослоною таємничости, — ôтступивъ ôтъ всякои звязи съ льожами; заколысався опôсля въ холодѣ зимного панеизму, але переконавшися, що въ серцю стало еще холоднѣйше, пôйшовъ за Кантомъ и выробивъ собѣ, идучи за выслѣдками єго критичнои фильософы, свою питому „вѣру розуму“. Запримѣтивъ однакъ скоро свою блуканину, перейшовъ на лютеранизмъ, оженився, (бувъ три разы жонатый, съ черною жѣнкою розвѣвся), и выѣхавъ потôмъ до Россіи 1810 р., где єго царь Александеръ I именувавъ епископомъ лютерскимъ для всѣхъ евангеликôвъ въ губерніи саратовскôй, астраханьскôй, воронежскôй, тамбовскôй, рязаньскôй, казаньскôй, оренбурскôй и симбирскôй (1819), подôбно якъ такй епископаты лютерскй були ôтъ початку реформаціи въ Швеціи, Даніи, въ Прусахъ и Финляндіи. Высвяченье наступило 16 листопада 1819 въ Берге, въ Новôй Финляндіи; тамошный еванг. епископъ „successionis apostolicae“ — якъ каже Феслеръ, — дръ Захарія Цигней доконавъ тои церемоніи въ старôй мѣсцевôй катедрѣ при великôй участи протестантского духовенства, при чѣмъ держано золотый епископальный крестъ, присланый россійскимъ правительствомъ.

*) Нынѣшна руска семинарія мѣстится въ знесенôмъ въ р. 1782 монастырѣ Доминиканôвъ; мурованый монастырь станувъ въ р. 1722 на мѣсци давнѣйшого деревяного заходомъ Теофилѣ зъ Лещиньскихъ княгинѣ Вишневецкои, котра сама постриглася въ черницѣ пôдъ им. Таиды. Костелъ перемѣнено на церковь. — Латиньскій семинарь бувъ зъ разу помѣщеный въ знесенôмъ монастырѣ Кармелитанокъ съ костеломъ св. Агнесы, въ городѣ побôчь библіотеки им. Оссолиньскихъ. Въ року 1792 перенесено лат. семинарь до монастыря и костела Кармелитанокъ босыхъ, основаныхъ 1644 Яковомъ Собѣскимъ, отцемъ короля Іоана III, а знесеныхъ тожь въ р. 1782.

*) Grosswardein въ Угорщинѣ надъ Быстрымъ Керешомъ, столиця гр. кат. епископа ромуньского.

до одного предмету, додамо до попереднои, одержимо суму 279.012 зр., зъ котрои на Галичину выпадае, якъ сказано 54.943 зр. або 19·7% — вновъ въ ôтношеню до людности и обширности значно гôрше нѣжь въ иншихъ краяхъ.

Въ кôнци въ буджетѣ „центрального заряду“ министерства просвѣты стоитъ рубрика „надзôръ шкôльный“. Она обнимае выдатки на референтôвъ справъ шкôльныхъ въ намѣстництвѣ, на урядникôвъ занятыхъ въ радахъ шкôльныхъ краевыхъ, на инспекторôвъ окружныхъ и т. д. Загальна квота на тую цѣль вставлена въ буджетъ державный выноситъ 612.600 зр., зъ чого на Галичину выпадае 84.155 зр. або 13·7%. Порôвнанье съ прочими краями коронными ставитъ Галичину зновь на послѣднôмъ мѣсци. И такъ припадае на 100 мешканцѣвъ выдатку на надзôръ шкôльный: въ Зальцбургу 7 зр. 38 кр., въ Каринтіи 4 зр. 90 кр., въ Шлезку 4 зр. 19 кр., а въ Буковинѣ 2 зр. 15 кр., — въ Галичинѣ 1 зр. 41 кр. Очевидна рѣчь, що така „ощаднôсть“ державна на инспекцію шкôльну муситъ ôтбитися на якости и педагогичнôй вартости самыхъ шкôлъ. Чехи н. пр., числомъ людности найбôльше зблизженй до Галичины, маютъ 8 краевыхъ а 65 окружныхъ инспекторôвъ, пôдчасъ коли Галичина мае лишь 4 краевыхъ а 36 окружныхъ инспекторôвъ. На одного окружного инспектора выпадае въ Моравіи 569¾ квадр. кильом. обшару и 53 школы людовй, въ Каринтіи 794½ квадр. кильом. краю и 25 шкôлъ, въ Краинѣ 836 кв. кил. и 24 школы, въ Шлезку 1715⅔ кв. кил. и 169 шкôлъ, а въ Галичинѣ 2180⅔ кв. кил. и 71 шкôлъ. Значитъ, крôмъ одного Шлезка, где шкôлъ доволѣ густо, въ Галичинѣ и найбôльшій обшаръ краю и найбôльше число шкôлъ припадае на одного инспектора, — за чимъ конечно слѣдуе, що надзôръ не може бути анѣ такъ частый анѣ докладный, якъ бы сего потреба науки вымагала.

На тôмъ кôнчимо переглядъ буджету министерства просвѣты. Мы переконалися зъ него выразно, що справдѣ въ тôмъ ôтдѣлѣ народныхъ потребъ держава есть для нашого краю мачухою, що старае ся где тôлько можна дати намъ якъ найменше съ очевидною и необрахованою шкодою для нашого культурного розвою. Пôдъ взглядомъ просвѣты — скажемо смѣло — Галичина дотована въ ôтношеню до людности, т. е. въ ôтношеню до дѣйстнои потребы — найгôрше мѣжь всѣми австрійскими провинціями.

Розумѣеся, що мы Русины, по милости нашихъ верховодячихъ братôвъ, и въ тои малои частки дôстаемо лишь незначну часточку, хочь нашого народного гроша до скарбу державного вплывае певно не менше, якъ польского. И коли весь край мае причину жалуватися на несправедливе трактованье въ буджетѣ державнôмъ, то мы маемо до того подвôйну причину, такъ якъ и тая невеличка часть державныхъ выдаткôвъ, яка плыне на школы въ Галичинѣ, дуже маленько служитъ на хосенъ нашои народности, а бôльше на всякй непедагогичнй а неразъ и прямо шкôдливй експерименты надъ нашими школами. Мы такъ якъ той бѣдный промоклый Бровко, на котрого и зъ неба дощь иде и зъ стрѣхи вода тече.

„Рускій Сіонъ“.

Голосъ зъ клира.

Нѣкто, бачится, не стане перечити потребѣ дiецезального органу, въ котрôмъ розбиралисьбы справы нашои церкви, якъ и духовеньства, — але, очевидно, кождый буде жадати, щобы органъ стоявъ на высотѣ своеи задачѣ.

Сего року появився по разъ третій такій органъ „Рускій Сіонъ“, и то съ урядовымъ характеромъ а заразомъ и съ обовязаньемъ до предплаты. Въ своѣй ôтозвѣ редакція обѣцюе много, якъ обѣцювали и давнѣйшй „Сіоны“, — мы замѣтимо ôтъ себе, що далеко потрѣбнѣйшими для нашого сельского духовеньства булибы популярнй науки и практичнй катихизаціи, та обговорюваня справъ, котрй належатъ въ объемъ дѣяльности клира, якъ всякй схолястистичнй пытаня.

Переглянувши 1 ч. „Р. Сіона“ дуже здивувала насъ одна рѣчь. Звѣстно, въ кождôй новôй часописи есть звычайно (особливо въ 1 числѣ) вступна статя, въ котрôй редакція розвивае тй засады, котрыхъ держится и котрй буде боронити. Тымчасомъ въ новôмъ „Рускôмъ Сіонѣ“ знаходимъ замѣсть такои статіи перекладъ польскои брошуры п. заг. „W sprawie ruskiej, uwag kilka dla kapłanów dobrej woli“, написанои, якъ каже „Р. Сіонъ“, священикомъ латиньского обряду, а мы додамо: езуитомъ кс. Яцковскимъ, бо чинъ и имя автора стоятъ выразно на заголовку брошуры. Въ перекладѣ тои брошуры читаемъ такй погляды и засады, якй намъ вже ôтъ многихъ лѣтъ такій „Czas“, такій „Przegląd polski“ et tutti quanti до пересыта толкуютъ.

Понеже редакція „Рускаго Сіона“ помѣщаючи перекладъ тои брошуры „надъвся, що и наше священьство пôднесе свôй голосъ и скаже свое слово на здоровй и безпристрастнй погляды автора“, — тожь позволитъ менѣ, щобы я, заохоченый самою редакцiею, показавъ гдеякй „нездоровй“ и „пристрастнй“ погляды автора, и надѣюсь, що сама редакція „Р. Сіона“ стане по моѣй сторонѣ. И такъ читаемъ на стор. 4—7 „Р. Сіона“:

„Вопросъ рускій, если не исключно, то „однако переважнô и передъ всемъ есть вопро„сомъ религійнымъ (?!)“.

Мы стоимо твер[ô]й пôдставѣ, що пытанье руске есть в[ы]но пытаньемъ народнымъ (національны[м] затымъ пытаньемъ не религійнымъ, але [ре]лигійнымъ. Бо, чи нашй предки, заки[Во]лодимиръ крестивъ себе и Русь, не [Ру]синами? Чи коли ôтлучилися ôтъ Ри[ме]рестали бути Русинами? Чи може ажь[бы]ли зôстали Русинами, коли за Польщѣ п[ри]ли унію? Чи мешканцѣ Червонои Ру[си] були Русинами ажь до Шумляньского [ве]трый впровадивъ унію? Чи ôтпавшй за [ви]номъ до православія перестали бути Ру[си]ми, т. е. чи утратили чувство народне?

Думаемо, що уні[я] винно боронитися зъ становища церковнои [ар]гументами письма святого, а не мѣшати в[ін] съ политикою.

„Що до вражды м[іж] Поляками а Русп„нами, — говорится да[лі] въ статіи въ „Сі„онѣ“, — она безпôдстав[но] выкликана. Одна и „друга сторона вговорю[ть] себе и другихъ, „що нечуванй поноситъ [ли]вды... и такъ обѣ „стороны грѣшатъ, а т[ре]но сказати, котра „бôльше причинилась до [ли]шного роздвоеня, „до вражды; котра не д[ос]кае до вспôльнои „и однодушнои працѣ...“

Коли авторъ мѣщен[ин] въ „Сіонѣ“ статіи не знае, кто бôльше согрѣшивъ, то запытаемо: кто виноватый, чи той, к[то] кривду робитъ, чи той, кто противъ кривды [бо]ронится?

Запевне то Русины [не] потягнули шляхту польско-латиньску до цер[ко]и рускои, мѣшаются до обряду латиньского, — приписуютъ Полякамъ, якй кресты им[ож]мати вôльно? Запевне то Русины не пересю[ть] и нынѣ перетягати мѣщанъ и селянъ [ру]ськихъ до обряду греческого? Або Русины [ви]тискаютъ языкъ польскій въ шкôлъ и урядахъ, мѣшаются до польскихъ выборôвъ... и такъ выкликаютъ вражду, котра не допускае до вспôльнои и однодушнои працѣ? Ту однакжъ вже зауважати належитъ, що коли Русины [ра]цюютъ надъ отверезеньемъ народу, чи духо[вен]ьство латиньске хотяй троха причинялося [до] доброго дѣла, чи може противно, перешкаджае?

Дальше говорится: „[Ру]сь слаба, щобы „могла самостôйно станути, наколи ôтвернеся „ôтъ Польщѣ и про тое муситъ тягнути до „Россіи... где зôстане пожи[тя]“

Мы запытаемо на[ше] где то именно Русь ослаба? Знаемо, навѣть зъ подъ татаръ выйшла она еще сильна, мала своихъ магнатôвъ, бояръ, мѣщанъ... чи не за Польщѣ и уніи тое все стратила?

Правда, що Россія перетягае до шизмы, але чи Польща менше перетягае до обряду латиньского? Мы однакожь знайдемо за кордономъ, поминувши простый людъ, еще сотки православнои шляхты, котра не утратила почутя рускои народности. Най жежь авторъ статіи въ „Сіонѣ“ покаже хочьбы одного зъ давнои шляхты рускои, перейшовшого на обрядъ латиньскій, котрыйбы заховавъ почутье руске!

Русь хоче хоронити свою ôтрубнôсть народну, якъ ôтъ Полякôвъ, такъ и ôтъ Россіянъ.

Дальше читаемъ: „Пересадный патріо„тизмъ есть найбôльшимъ ворогомъ церкви“. Не сказавъ намъ однакожь авторъ, що есть „пересадный патріотизмъ“? Тожь мусимо запытати: Чи стояти при своѣмъ обрядѣ, боронити календаря и азбуки, — словомъ боронити своихъ народныхъ правъ и обряду, жадати, щобы латинники до нашои церкви не мѣшалися, чи се „пересадный патріотизмъ“?

Русины не противнй уніи, але справдѣ небезпеченьство выкликаютъ тôлько тй, що на ихъ права нападаютъ.

Теперь пытаемо, чи порадно було „Р. Сіонови“ мѣстити для рускаго духовеньства брошуру езуита-Поляка съ такими засадами?

Бажаючи розвою и популярности новому „Сіонови“ мѣжь рускимъ духовеньствомъ, мы зъ найщиршого серця для добра нашои церкви и народности радимо и просимо редакцію, щобы не мѣстила подôбныхъ статей, стоячихъ въ суперечности съ правдою и достоиньствомъ нашого духовеньства.

жонатй, не монахи и перенятй монастырскими засадами. Тй чотыри мужѣ, зарôвно якъ и вицеректоръ, опôсля ректоръ лат. семинаріи, теперь деканъ въ Цвитавѣ (Zwittau), аббасъ Ружичка, були моими сердечными пріятелями. Професорами на теольогичнôмъ выдѣлѣ були въ часѣ мого приходу до Галичины: для церковнои исторіи крылошанинъ Іоанъ Финзингеръ, чоловѣкъ правый, честный и единый, до котрого я мавъ довѣріе, навѣть привязанье. Догматики учивъ доминиканинъ Винкентій Деганіесъ, моральну теольогію доминиканинъ Домославскій, языка грецкого и екзегетики Нов. Завѣта аббасъ Іосифъ Роттеръ, а полемичне богословіе выкладавъ цистерзъ Раймундъ Пельцъ.“ — О всѣхъ тыхъ професорахъ выдае Фслеръ не добрый судъ. Дальше пише:

„Дуже прихильными оказалися для мене: губернаторъ галицкій, графъ Іосифъ Бригидо, маршалокъ польный князь саско-кобурскій, совѣтники губерніяльнй Кортумъ и Дорнфельдъ, а межи высшимъ духовеньствомъ знаный въ свого либерализму епископъ обряда гр. кат. Бѣляньскій (Феслеръ навыва его мыльно архіепископомъ Билиньскимъ), а такожь ученый и дуже любленый суфраганъ лат. обряда, графъ Китскій; непріятелями моими були: лат. архіепископъ, стрый суфрагана, Китскій и ученй, та загально поважанй ексъ-езуиты, математикъ Лисганигъ и войсковый священикъ Калятай.“

„Першій мôй выкладъ державъ я 15 марта въ присутности начальникôвъ обохъ семинарій, професорôвъ, кôлькохъ ексъ-езуитôвъ, значного числа свѣтскои интелигенціи и надъ 200 питомцѣвъ, зъ котрыхъ належало надъ 90 до моихъ звычайныхъ слухачѣвъ; була то латиньска бесѣда о значеню и о великôй вазѣ старои орієнтальнои литературы и св. книгъ Старого Завѣта, коли на нихъ поглядаемъ яко на грамоты и посвѣдченя що до опѣки и выховуваня роду людского рукою самого Бога. Оба доминикане и ексъ-езуиты кивали головами надъ самымъ вже тематомъ, але тое не ôтстрашило мене и на будуще задивлятися на Старый Завѣтъ зъ того становища. Мои ученики швидко пересвѣдчилися, що капуцинъ, недавно еще ними погорджены, може таки ихъ гдечого научити. Мôй выкладъ бувъ плавный, оживленый, ясный, не допускавъ жадныхъ сомнѣвань, я его переплѣтувавъ археологичными увагами и надававъ ему форму разъ полемичнои розправы, то сократичного діяльогу. По двохъ мѣсяцяхъ були мои слухачѣ вже зъ мене до того степеня задоволенй, що навѣть ученики догматики выжичували собѣ у нихъ ôтписы зъ моихъ выкладôвъ, а потôмъ сычали и стукали ногами на годинахъ свого професора Деганіеса, коли тойже змагався збивати мои тезы.“

„Я зъ моеи стороны старався еще бôльше заслужити на похвалы моихъ студентôвъ и приготовлявся щоденно въ дома до годины третои въ ночи, а щобы сонъ мене не моривъ, я пивъ одну шлянку найсильнѣйшои чорнои кавы за другою, та допровадивъ вкôнци до того, що пôдкопавъ власне здоровлье, впавъ въ безсоннôсть, а цѣле мое тѣло почало дрожати мовь въ корчахъ. Знеохоченый вкôнци и до науки и до надмѣрнои працѣ, замкнувся я въ самотѣ и удѣлявся вже лишь чотыремъ настоятелямъ семинаріи и проф. Мартиновичеви.“

Дальше доноситъ авторъ, що починивъ бувъ навѣть кроки, щобы его перенесено на яке инше всеучилище, н. пр. до Павіи, але заходы его були безъуспѣшнй, — и що прилагодивъ въ тыхъ часахъ до друку два дѣла, котрымъ приписуе велику вагу. Ôтраду въ своѣмъ горю, яке во Львовѣ мусѣвъ зносити, добачавъ въ ласкавости цѣсаря, а що ви не стративъ, доказомъ того бувъ декретъ надворный Іосифа II зъ 14 цвѣтня 1785, котрымъ Феслерови поручивъ цензуру всѣхъ гебрейскихъ и жидôвскихъ книгъ для цѣлои Галичины.

(*Дальше буде.*)

Зъ судовоу салѣ.

(*Трагедія въ родинѣ.*) Въ селѣ Хотилюбю жила собѣ на незгôршôмъ обôйстю вдова по селянинѣ Витку съ одинакомъ своимъ Михайломъ. Вдовичине житье плыло тихо, супокôйно та ба! Народна пословица каже: „Не мала баба клопоту, та купила собѣ порося“, то таке саме ино троха еще инакше случилося и вдовици Витчисѣ. До ви обôйся та добра приставъ заволока Иванъ Копцюхъ. Та одружився ôнъ съ вдовицею не задля чого иншого, якъ задля того лишень, щобы покорыстуватися ви добромъ та спадщиною. Нероба, поганець, піякъ не манъ собѣ лучшого дѣла якъ гайнувати та марнувати сиротиньске майно або що днины катувати та въ той спосôбъ еще гôрше моторощити ви гôрку долю нещасливого выбору. Разъ побивъ ôнъ жѣнку такъ дуже, що ажь крижѣ ѣй переломивъ. Наказаный въ судѣ повѣтовôмъ цѣшанôвскôмъ карою вязницѣ та вернувши ôттакъ до хаты, не ино що не понехавъ своеи давноi нелюдяности та негôдного поступованя зъ своею невѣстою, але еще грозивъ свому пасербови Михайлови Витцѣ, що убье его. Причиною тои завзятости було те, що Михайло свѣдчивъ противъ него въ цѣшанôвскôмъ судѣ. Жѣнка Концюха нидѣла зъ днины на днину, утратила здоровье и силу, кôлька разôвъ явилися у неи кровотоки, захорѣла на чахотку та вже и не зволѣкалася зъ лôжка недуги. А тымчасомъ Концюхъ пивъ и пивъ безъ кôнця. Ôнъ ставъ справдѣ нечистою силою не лишь спрôтского обôйстя, але и села цѣлого. Не було газды, котрогобы Концюхъ не скриздивъ; не було чоловѣка, що съ нимъ не бувбыся ôнъ посваривъ — люде въ селѣ боялися его ведмежои силы, его напасти, злости, утѣкали ôтъ него мовь ôтъ бѣса, та робили ему, чого ино забажавъ, бо таки лячно имъ було, щобы за непослухъ не шукавъ Концюхъ пôместы. За роботу и не просили люде надгороды у него, бо горе-ôтъ такому було, кто заплаты жадати важивбыся. Швець н. п. зробивъ Концюхови чоботы. Коли просивъ о заплату, Концюхъ побивъ его, казавъ собѣ еще горѣвки заплатити, а вконець еще шевцеви и ôкна повыбивавъ. За образу учителя засудивъ его судъ на чотыри днѣ арешту. Ôнъ вернувши до села, вывѣвъ въ ночи учителеви зъ хлѣва корову, задушивъ ви и ôтнѣсъ на ставъ. Геркулесовои его силы боялися навѣть жандармы, коли прійшли до села; пôдъ присягою зôзнали, що мусѣли все матися на осторожности, щобы ихъ Концюхъ не напавъ. Вертаючи кождои ночи пôзно въ хату выдумувавъ щоразъ новй муки для недужои жѣнки. Бивъ ви холявами по головѣ, отворявъ ôкна та дверѣ ôтъ хаты, знаючи, що хорôй стужа шкодитъ, та и допытувався еще: „Холѣро погана, коли ты вже разъ здохнешь“? Сынъ ви Михайло, смирный та роботящій парубокъ, смотривъ на ту звѣрячу нелюдскôсть ôтчима та туливъ по куткахъ сирôтскй слѣзы, якй котились зъ его очей тогды, коли бачивъ материньску муку.

Зъ 3-го на 4-го грудня въ ночи вернувъ Концюхъ якъ звычайно пôзно до хаты. Пôдпитый ставъ робити свое звычайне дѣло, здоймивъ чоботы та ставъ бити холявою жѣнку по головѣ, ôттакъ ôтчинивъ дверѣ а заздрѣвши на лавѣ спячого пасерба, сѣвъ ему на ноги, що ажь кости въ нихъ затрѣщали, приговорюючи: „маю сокиру, пожди, справлю я тобѣ, паничу!“ Ôттакъ пошукавъ справдѣ сокиры и сѣвъ пасербови на ноги. На силу двиглася нещасна матѣръ зъ лôжка, благаючи: „Не вбивай его, тажь ôнъ робитъ на насъ!“ — „На нѣщо твоя бесѣда, за годину згине, нехай ино проспится.“ Чула тй слова и мати, чула и служба, скрываючись по углахъ хаты, та чувъ и сынъ, но рушитись ему було годѣ... Ôтчимъ наклявъ, наклявъ еще, лягъ на земли и заснувъ твердо. Тогды доперва вставъ зъ лавы Михайло... Помолившися Богу та Пречистôй, вхопивъ за сокиру, що ви ôтчимъ на него наладивъ и ударивъ такъ сильно Концюха въ голову, що вже не вставъ бôльше... Мати учула лишь тй слова: „Мамо, вже вамъ легше буде“. Михайло побѣгъ просто до корчмы, где хочь то и по пôвночи було, радили еще вôйтъ та старшина громадска, и заявивъ вôйтови, що убивъ ôтчима. Спершу не хотѣвъ нѣкто сему вѣрити. Розбуджено цѣле село, зôйшлися всѣ господарѣ; мѣжь ними були и урльопники. Нѣкто не важився, навѣть урльопники, пôйти до хаты пересвѣдчитися, чи Михайло говоритъ правду, чи „чортъ справдѣ пôрвавъ Концюха“. Наконець урадили пôйти. Всѣ узброилися въ колы, друки, цѣпы, и т. д. и пôдойшли пôдъ хату. Але нѣкто не важився вôйти до середины, щобы Концюхъ, если жіе, не убивъ смѣльчака. Вôйтъ знайшовъ способъ: привязавъ до друка лѣхтарню и всунувъ черезъ ôкно до середины. Хочь побачивъ Концюха съ сокирою, загрузшою по дерево въ черепѣ, — то еще боявся того неживого вже пострахуцѣлого села. Пересвѣдчившися, що Концюхъ вже не жіе, зрадѣла цѣла громада, а другу днину мовь якій праздникъ святкували...

Громада мусѣла ôтставити Михайла до суду. По переведеню судового слѣдства стававъ онъ 17 л. лютого во Львовѣ передъ судомъ присяжныхъ обжалованый о скрытоубійство. До розправы ставало много свѣдкôвъ. Всѣ признали, що Концюхъ бувъ правдивымъ розбишакою, коли противно Михайло — честный и трудящій парубокъ, любячій дуже свою нещасливу матѣрь. При розправѣ ôтчитано такожь дуже красни свѣдоцтва моральности ôтъ громады, ôтъ уряду парох. и ôтъ обшару двôрского, въ котрыхъ формально вставлялися дотычнй власти за обжалованымъ. Трибуналъ пôдъ проводомъ сов. Савчиньского поставивъ судіямъ присяжнымъ два пытаня: о скрытоубійство и о убійство. Судіи ôтповѣли на оба пытаня одноголосно „не виненъ“. Трибуналъ выдавъ засудъ увôльняючій, прокураторъ не противився сему и Михайла Витка пустили сейчасъ ва волю. По оголошеню засуду вôйшли до салѣ селяне и селянки зъ Хотилюбя, незавôзванй на розправу. Коли довѣдалися, що

Михась вôльный, то дякували на колѣнахъ и присяжнымъ и членамъ трибуналу, цѣлуючи всѣхъ по ногахъ за те, що „найяснѣйшій судъ“ оправдавъ того, котрый увôльнивъ цѣле село ôтъ правдивого ката и розбишаки.

(*Розправа противъ Сороки.*) Передъ звычайнымъ трибуналомъ карного суду во Львовѣ стававъ п. Иванъ Сорока, бувшій камердинеръ Впр. митр. Іосифа Сембратовича, обжалованый о злочиньство крадежи зъ §. 176 и о проневѣрство, повторене кôлька разôвъ, зъ §. 461 в. к. Именно обжаловано Сороку, що зъ посѣданя митрополита забравъ вазонъ въ вартости 15 зр.; що зъ повѣреныхъ ему митрополитомъ грошей на выплату службы стягнувъ собѣ зъ платнѣ двохъ льокаѣвъ 13 зр.; що зъ грошей даныхъ ему о. Юліяномъ Сембратовичемъ на выплату тапицерови присвоивъ собѣ 4 зр. 90 кр.; наконець що 23 вересня м. р. пôдчасъ арештованя зневаживъ чинно жовнѣра полиційного. Обжалованье оперто на зôзнаню Впр. митрополита, що Сорока не мавъ права присвоювати собѣ нѣчого зъ домашныхъ движимостей, кромѣ — харчу. Обжалованого боронивъ др Яцковскій. По переведенôй розправѣ трибуналъ увôльнивъ Сороку ôтъ закиду крадежи, а засудивъ на 8 днѣвъ арешту за проневѣрства.

(*Брайтера, предпріемця при перемыскихъ фортификаціяхъ*) обжалувала прокураторія за тое, що хотѣвъ перекупити пôдполковника Геренштандта, директора будовы фортификацій. Брайтеръ, хотячи позыскати для себе Геренштандта, дававъ ему въ его канцеляріи коперту съ банкнотами (було въ нѣй 1500 зр.). Геренштандтъ выкинувъ Брайтера за дверѣ и заразъ донѣсъ о тôмъ свому начальству. Брайтеръ довѣдавшись о тôмъ, написавъ листъ до пôдполковника съ грозьбою, що якъ не ôткличе свого донесеня, то ôнъ его скомпромитуе, а именно скаже, що пôдполковникъ самъ жадавъ ôтъ него „хабаря“. Въ такôмъ змыслѣ написавъ въ его имени другій листъ львôвскій адвокатъ др Люка, фалшиво черезъ него поинформованый. Прокураторія обжалувала отже Брайтера о злочиньства наклоненя до надужитя урядовои власти и публичного насилія, а дра Люку о злочиньство насилія. По переведенôй розправѣ трибуналъ львôвского суду карного засудивъ Брайтера на 2 мѣсяцѣ вязницѣ, на заплаченье 1.500 зр. на перемыскій фондъ убогихъ и на судовѣ кошты, а дра Люку увôльнивъ ôтъ обжалованя.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Палата послôвъ ухвалила часть комасаційного закона съ поставлеными черезъ поодинокихъ послôвъ поправками. Мѣжь иншими принято поправку Грохольского, котра постановляе, що державный законъ комасаційный ажь тогды маe вôйти въ житье въ поодинокихъ краяхъ, коли дотычнѣ соймы ухвалятъ краевѣ законы комасаційнѣ. Звѣстно бо, що рѣшати о краевôй культурѣ наложитъ до компетенціи соймôвъ. — Пос. Гербстъ поставивъ внесенье домагаючеся автентичнои интерпретаціи, а взглядно змѣны §-фу 3 закона прасового о прислугуючôмъ властямъ правѣ забороняти продажъ поодинокихъ примѣрникôвъ газетъ. Внесенье се очевидно споводоване заказомъ продажи въ трафикахъ газетъ „Tagblatt“ и „Vorstadt-Zeitung“.

Палата панôвъ по переведеню спеціяльнои дебаты приняла новелю шкôльну. Въ §-фѣ о вѣроисповѣданю управителя школы принято поправку, що дѣти обохъ евангелицкихъ вѣроисповѣдань маютъ числитися до одного вѣроисповѣданя. На внесенье кн. Сапѣги ухвалила палата выняти Галичину зъ пôдъ постановъ еще кôлькохъ §§-ôвъ, кромѣ наведеныхъ въ проектѣ правительственнôмъ. Гіе поставивъ бувъ внесенье, щобы звѣстный нашимъ читателямъ §. 75 обовязувавъ такожъ Галичину. При голосованю упало оонакъ его внесенье меншостею одного голосу: за тымъ внесеньемъ було 42 а противъ внесеня 43 голосы.

(*Справа Каминьского.*) Дня 19 лютого судія слѣдчій совѣтникъ Адамекъ переслухувавъ адвоката Людвика Вольского нъ справѣ Каминьского противъ Шварца. Переслуханье тревало десять годинъ. Небавомъ буде переслухуваный Каминьскій, котрый вже безъ завôзваня выѣхавъ до Вѣдня, щобы всюда очиститися зъ чиненыхъ ему закидôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга доносятъ, що двôръ царскій вже съ кôнцемъ марта або въ першôй половинѣ цвѣтня ôтъѣде до Москвы и лишится важь до коронаціи. Межи князями запрошеными на той обхôдъ суть въ першôмъ рядѣ поданѣ цѣсаревичь Рудольфъ, цѣсаревичь нѣмецкій, кн. Валіи, королевичь даньскій, кн. Александеръ гескій, кн. Августъ португальскій и богато иншихъ князѣвъ нѣмецкихъ. Зъ кождого полку гвардійского высланый буде одинъ баталіонъ до повненя службы. Въ старôмъ престольнôмъ городѣ царѣвъ роблятъ великій приготованя на принятье двору и заграничныхъ гостей. До сторожѣ буде ôткомендероване численне войско.

Министеръ вôйны Ванновскій намѣряе поробити великій змѣны въ организаціи артилеріи. Артилерія маe бути ôгъ теперь придѣлена безпосередно до корпусôвъ, а не якъ доси до дивизій пѣхоты. Зô взгу на ощаднôсть понехано проектъ побудова 18 меншихъ фортôвъ довкола Варшавы. Министерство постановило здвигнути лишь 6 фортôвъ тѣ маютъ бути готовѣ до кôнця вересня. „Рѣ“ доноситъ, що правительство россійске въ ц переведеня тыхъ фортификацій и фортификацій царствѣ польскôмъ и губерніи ковеньскôй, заняло контракты съ приватными предпріемцями чотыри миліоны рублѣвъ.

Новгородске земство ухвалило недавно выслати адресу даря, въ котрôй выражае жаль по причинѣ взданя реформъ, и заявляе дальше, що лишь надан свобôдъ може получшити теперѣшный станъ земство жадае мѣжь иншимъ свободы печати. Цѣлôй губерніи не ма нѣ однои газеты, бо одинѣй „Новгородскій Листокъ“ зôставъ завѣшен. Губернаторъ новгородскій наляканый тою блостею земства, удався до Петербурга съ затаньемъ, що ему робити; правительство ôтѣло, що не треба призволити на высланье адре Земство однакъ на всякій случай постанови подати адресу.

Нѣмеччя. Парляментъ нѣмецкій на послѣднôмъ засѣню ухваливъ цѣлый буджетъ въ сумѣ 591,000.0 марокъ. Буджетъ для арміи выноситъ 335 милiонôвъ, значно бôльше, якъ давнѣйшими лами. По принятю буджету просивъ кн. Бисмкъ въ имени цѣсаря ôтложити нарады парлямту ôтъ 17-го лютого до 3 цвѣтня, що и стася. Соймъ прускій буде теперь безперерывно адити надъ буджетомъ краевымъ и ся справа зме ему часу певно ажь до святъ великодныхъ.

Въ Берлинѣ ôтбулося пôдъ проводомъ Гнейста зôбранье, въ котрôмъ взяли участь многѣ патріоты нѣмецкѣ. Цѣль зôбраня була: запротестувати противъ утиску Нѣмцѣвъ въ Угорщинѣ. Всѣ зôбрай ухвалили одноголосно резолюцію, котра признаезаконы угорскѣ въ школахъ середныхъ насильно пресіею на нѣмецку народнôсть въ Семигород

Англія. Въ процесѣ дублиньскôмъ противъ „банды убійцъ“ зложивъ свѣдокъ Керей новѣ свѣдоцтва. Крей, совѣтникъ мѣскій, належавъ самъ до союз феніяньского. Всяке оружье получавъ союзъ ъ Лондону. Начальникъ заговору звався загадочо: „нумеръ першій“ и мавъ великѣ сумы до озпорядимости. Ôттакъ описувавъ Керей убійство льорда Кевендиша и Бурке и ствердивъ идентичнôсть всѣхъ спôвъувязненыхъ убійцѣвъ. Дои не сконстатовано, чи лига аграрна давала фніянамъ грошѣ, чи кто иншій; зъ свѣдкôвъ нѣко не знае, зъ ôтки бралися грошѣ.

Недавно донесли мы, що Англія боится о Индіи задлятого, що тамъ чимъ разъ то яснѣйше выступае деиза „Индіи для Индіянъ“. Теперь газеты доноситъ, що антианглійскій рухъ въ Индіяхъ розгорзвся на велику скалю. До правительства англійского прійшли телеграмы, що поколѣня Раль и Алирасцыр, недо повстали. Повстанцѣ оружени въ луки сповнюютъ страшнѣ дѣла. Ихъ ôтдѣлы перебѣгаютъ по цѣлôмъ краю, убиваючи чужоземцѣвъ и забираючи ихъ майно. Въ цѣлыхъ середныхъ Индіяхъ пануе переполохъ не до описаня, а причиною бунту маe бути фанатизмъ религійный. Коли землетрясенье знищило статую божка Ргаль то жрецѣ поясняли сей фактъ въ той способъ, що се гнѣвъ неба за великій наплывъ чужосторонцвъ до краю. Поколѣня Раль вхопили ôттакъ за оружіе, а маючи на цѣли прогнати зъ Индіи Англійцѣвъ, нищатъ цивилизованѣ окрестности. Съ ними получилися Афганы. Повстанцѣ обсадили англійске мѣсто Алирасцыръ, котре боронится енергично, але понеже оно лежитъ далеко ôтъ желѣзницѣ, то годѣ, щобы ему на часъ надо пѣло съ помочею войско англійске. Намѣстникъ индійскій въ рапортѣ до правительства пише, що повстанье може знищити цѣлѣ просторы краю, але политичного становища Англіи въ Индіяхъ не загрозитъ.

Франція. Въ минувшôмъ числѣ донесли мы, що сенатъ французкій ôткинувъ внесенье Барбея, нынѣ подаемъ перебѣгъ дискусіи. Сенаторъ Шальмель Лякуръ зъ лѣвицѣ боронивъ внесенье Барбея. Ошибочне есть мнѣнье, будьтобы проектъ Барбея, дававъ правительству незвычайнѣ прерогативы, бо все министерство есть отвѣчальнымъ. Зъ кождого предпринятого средства муситъ правительство здавати справу парляментови, отже и предкладаный законъ дае суспôльности достаточну поруку. Иде о розвязанье питаня, чи непокоенье цѣлого народа маe бути правомъ членôвъ панувавшихъ родинъ. Бесѣдникъ дивуеся, чому князѣ самѣ, знаючи, що суть причиною занепокоенья, не посвятягъ себе самѣ и не покинутъ ôтчизны для святого спокою. Але они мусятъ сидѣти во Франціи яко кватермайстры короля. Була сего часу бесѣда про те, що князѣ признаютъ республику, та нѣ одинъ зъ ихъ другôвъ и приклоникôвъ не зложивъ такого заявленя. Князѣ отже годятся на свое хочь и якъ недогôдне та при ре положенье. Бесѣдникъ робитъ закиды правиц що она пôдъ позоромъ обороны правъ республи признае одиницямъ право выступати противъ республики.

Референтъ комиссіи Аллю ôтповѣвъ передбесѣдникови, що проектъ Барбея уважати муситъ за актъ такои самои самоволѣ, якъ попередный. Суть жертвы, що звутся уступствами, и на такѣ можна годитися но суть такожъ жертвы, котрѣ булибы признаку слабосильности та прошеня о ласку, — такихъ жертвъ не робится нѣколи. Ваддингтонъ въ имени сенаторôвъ, котрѣ пôдписали его поправки, заявивъ: Ôткидаемо проектъ Барбея, бо не хочемо, щобы республицѣ закидувано актъ своеволѣ изынятковыхъ средствъ зъ часôвъ цѣсарства. Голосувати будемо противъ баниціи князѣвъ и противъ внесеню Барбея, зъ тыхъ самыхъ патріотычыхъ причинъ, котрѣ спонукали насъ внести поправку ведучу до порозумѣня. Въ спеціяльнôй дебатѣ до арт. 1 пôднѣсъ голосъ мин. Девé за проектомъ Барбея и звернувъ увагу на послѣдства, зъ незгоды межи палатою а сенатомъ. Девé заявивъ, що Сей найменче компетентный выступати противъ правительства. Въ р. 1876 префектъ Па-де-Калье получивъ наказъ, щобы въ сей часъ выгнавъ кн. Наполеона, коли тойже прибувъ до Калье. Тогды презесомъ кабинету бувъ Дифоръ, а членами министерства Ваддингтонъ и Сей! — Сей ôтповѣвъ на бесѣду Девé, а ôттакъ сенатъ ôткинувъ оба артикулы 142 голосами противъ 137, — цѣлый проектъ Барбея упавъ. Депешѣ зъ Франціи доносятъ, що криза министерска дôйшла до крайныхъ границь. И въ загалѣ въ Франціи пануе хаосъ и найскрайнѣйшій репубикане выступаютъ противъ президента Греви. „National“ пише, що Франція и безъ вôйны дôждеся другого Седану на поли торговельно-промысловôмъ, бо Франція сварится выключно о справы политичнѣ. Ферри дôставъ порученье утворити новый кабинетъ. Дневники доносятъ, що въ его програмѣ маe стояти такожъ проектъ ревизіи конституціи.

Италія. „National“ доноситъ, що Италія зброится въ тôй цѣли, щобы обсадити Трипольсъ. Обсада маe ôтбутися за шѣсть недѣль.

„Moniteur de Rome“ оголошуе два листы папы до цѣсаря нѣмецкого. Въ другôмъ листѣ зъ 20 сѣчня папа, ôтповѣдаючи на звѣстне письмо цѣсаря Вильгельма заявляе, що листъ цѣсарскій подае ему надѣю, що непорозумѣня въ справахъ церковныхъ мѣжь Нѣмеччиною а престоломъ римскимъ въ короткôмъ часѣ цѣлкомъ зôйдутъ зъ поля, бо цѣсарь склонюеся до ревизіи маевыхъ законôвъ. Папа доноситъ дальше, що ôнъ не чекаючи, поки не буде переведена ревизія маевыхъ законôвъ, позволяе вже теперь епископамъ въ Нѣмеччинѣ, щобы доносили правительству о именованяхъ парохôвъ, за тое жадае залагодженя постановъ утрудняючихъ духовеньству сповняти свои обовязки и додае, що скоро вже межи правительствомъ а курiею прійде до остаточного порозумѣня, то вже легко буде запевнити народови тревалый и користный для обохъ сторôнъ спокôй.

Португалія. Телеграмы зъ Лизбоны доносятъ о проектѣ змѣны конституціи португальскои. Кортезамъ португальскимъ предложено вже проектъ дотычного закона. Ревизія дотыкае сихъ точокъ: знесеня дѣдичного достоиньства членôвъ палаты панôвъ и установленя ихъ числа; ограниченя періоду законодательного на три роки, члены палаты панôвъ и депутованѣ не маютъ бути репрезентантами короля, лишь свого округа выборчого и можутъ бути потяганѣ до отвѣчальности, єсли сповнятъ що карыдостойного. Министры маютъ бути ôтвѣчальными передъ кортезами; палаты можутъ бути розвязанѣ доперва по тримѣсячнôй функціи; право свобôдного завязуваня товариствъ маe бути головною пôдставою конституціи; королеви не вôльно выѣхати зъ границь краю безъ призволеня кортезôвъ. Елементы демократичнѣ и републиканьскѣ мусѣли станути въ Португаліи дуже высоко, а монархія мусѣла не мало утратити на повазѣ, коли конституція републиканьска маe улягчи такъ важнôй та такъ радикальнôй змѣнѣ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Жужеля** (коло Белза) пишутъ намъ: Заходомъ старшины церковнои и членôвъ товариства „Просвѣта“ въ Жужелю ôтбулося дня 5 (17) с. м. поминальне богослуженье за упокôй бл. п. Володимира Барвѣньского. Народъ зôбрався въ церквѣ численно, щобъ почтити память свого великого патріота и съ свѣтломъ въ рукахъ окруживъ хорошо пристроeный тетрапод. Зъ хору роздався сумный спѣвъ наспѣвшихъ на те торжество спѣвакôвъ зъ Цеблова, котрѣ пôдъ проводомъ п. Полотнюка зъ Клюсова выконали удачно на чотыри голосы гдеякѣ творы Бортняньского, що до глубины переймало душу присутныхъ. По богослуженю зроблено складку на памятникъ Покôйного, котра учинила разомъ 9 зр. 10 кр.

— **Новый выдѣлъ товариства „Просвѣта“** ôтбувъ вчера 2. зъ ряду засѣданье пôдъ проводомъ дра Омеляна Огоновского а въ присутности членôвъ выдѣлу пп. Борковского, дра Олександра Огоновского, Петра Огоновского, В. Левицкого, К. Левицкого, Куницкого и Шухевича. Важнѣйшѣ справы, надъ котрымъ раджено, були такѣ: 1) Рѣшено выдати якъ найскорше книжку популярну про житье и заслуги Володимира Барвѣньского вразъ съ его портретомъ та власноручнымъ пôдписомъ — и розôслати ѣи членамъ товариства яко першу книжочку за сей рôкъ; книжочка выйде найдальше до 3 недѣль по причинѣ невыготовленя еще деревориту, представляючого лице дорогого Покôйника, и буде надто украшена виньетою на окладцѣ, котру справлено длятого, щобы ôтъ разу можна ôтрôжнити выданя „Просвѣты“ ôтъ иншихъ подôбныхъ выдань. Тая виньета буде служити до всѣхъ популярныхъ выдань „Просвѣты“. 2) Позаякъ причиною, що въ судахъ появляеся мало подань рускихъ, есть недостатокъ ôтповѣдныхъ друкованыхъ блянкетôвъ, прото ухвалено на разѣ выпечатати накладомъ товариства блянкеты на поданя въ справахъ дрôбныхъ (багательныхъ) и въ справахъ грунтовыхъ. До укладу тыхъ подань вôзвано „Кружокъ правникôвъ“. Наколи покажеся, що згаданѣ друки будутъ мати покупъ, то товариство приступитъ до печатаня иншихъ друкôвъ. 3) Руконись пôдъ заг. „Кривоприсяга“ (повѣсть) передано до другого читаня проф. Борковскому а рукопись „О живоплотахъ“ и „Про важнôсть лѣса“ до першого читаня о. Куницкому. 4) Читальню въ Ясеновѣ принято въ члены товариства и на еи просьбу удѣлено ѣй гдеякѣ зъ давнѣйшихъ выдань. 5) Принято до вѣдомости подяку читальнѣ въ Залôзцяхъ за удѣленѣ книжки. 6) Ôтчитано увѣдомленье ц. к. Дирекціи полиціи во Львовѣ, що ц. к. Намѣстництво потвердило змѣненѣ статуты товариства. 7) Принято 10 новыхъ членôвъ и залагоджено кôлька дрôбнѣйшихъ справъ чисто администраційныхъ.

— **Скрутинію выборôвъ до львôвскои рады мѣскои** укôнчено вже въ понедѣлокъ. Зъ Русинôвъ входятъ до рады слѣдуючѣ П. Т. лиця: Михаилъ Дыметъ купець, крыл. дръ Франц. Костекъ, дръ Юліянъ Медведскій, професоръ политехники, дръ Олександеръ Огоновскій, професоръ университету, Михаилъ Сембратовичь, переплетчикъ, Анатоль Вахнянинъ, професоръ гимн. и Николай Волиньскій, огородникъ.

— **На одну стипендію бл. п. Павла Черлюнчакевича** въ сумѣ 100 зр. рôчно розписуе Совѣтъ „Народного Дому“ конкурсъ съ речинцемъ до 10 (31) марта с. р. Стипендія тая призначена для Русинôвъ, слухачѣвъ правъ, философіи або медицины, а въ першôй линіи для сродникôвъ покôйного основателя.

— **О закрытію костела єзуитского** дня 14 и 15 л. сѣчня с. р. розходятся зновъ вѣсти, котрѣ утверджаютъ, що въ костелѣ пострадавъ таки одинъ чоловѣкъ своe житье. Говорятъ, що тамъ застрѣлився одинъ Єзуитъ, котрого еще три дни передъ смертею бачивъ его знакомый, свѣтскій священикъ. Коли той священикъ прійшовъ ôтвѣдати свого знакомого Єзуита заразъ по закрытію костела, то вже не було его въ монастыри и Єзуиты показали лише тому священикови якусь телеграму, пôсля котрои его знакомый мавъ передъ кôлькома днями умерти гдесь въ Каирѣ... Нѣмецка „Presse“ пише: Тайна справа що до закрытя костела єзуитского прійде въ коротцѣ передъ кратки судовѣ, позаякъ сконстатовано, що въ костелѣ єзуитскôмъ поповнено въ ночи дня 14 л. сѣчня убійство або самоубійство.

— **Зъ Збаража** доносятъ намъ, що въ четверъ мин. тыждня ôтбулося тамъ аматорске представленье, на котрôмъ аматоры рускои и польскои народности ôтограли двѣ штуки: руску „Наталку Полтавку“ и польску „Pokusa“. На представленье явилося множество гостей, Русинôвъ и Полякôвъ. „Наталку Полтавку“ ôтограно дуже добре; передовсѣмъ ôтзначилася въ роли Наталки панна К. Петеръ (Полька), представивши вѣрный типъ украиньскои дѣвчины съ ея хорошимъ народнымъ строемъ, чудовою рускою пѣснею и дзвôнкою чистою мовою. На закôнченье представленя хоръ ôтспѣвавъ звѣстну нашу пѣсню: „Ще не вмерла Украина“. Всѣ гостѣ розôйшлись зъ представленя незвычайно вдоволенѣ.

— **Въ польскôмъ театрѣ гр. Скарбка** буде ôтограна въ суботу 24 лютого, на дохôдъ артиста п. Юліяна Мышковского, по разъ першій штука пôдъ заг. „Ukraińcy“, народный украиньскій образъ въ 4 актахъ, Лукіяна Косцелецкого, съ музикою нашого славного композитора Михаила Вербицкого. Представленье те поручаемъ львôвскôй рускôй Публицѣ; численнымъ посѣщеньемъ того вечера заявитъ свое признанье бенефисантови, п. Мышковскому, що выбравъ на бенефисове свое представленье штуку зъ нашого народного житя и що ширшôй публицѣ львôвскôй подасть случайнôсть пôзнати пречудныѣ и сердечныѣ рускѣ композиціи нашого Вербицкого.

— **Зъ Турчаньского** пишутъ намъ: Въ Турцѣ суспендовано бурмистра Соболевского, а на его мѣстце выбрано Шехтера, купця и спôвдѣдича Турки. Въ турчаньскôмъ пануютъ рôжнѣ епидемичнѣ хоробы: тифусъ, кôръ, шкарлятина, коклюшъ и ôспа. Въ гдеякихъ селахъ заряджено загальне примусове щепленье ôспы. Въ селѣ Лôмнôй велика смертельнôсть и люде всяко собѣ ея толкуютъ.

— Въ посмертнôй згадцѣ о бл. п. **Аннѣ Билиньскôй** пропущено черезъ ошибку, що до пôднесеня похоронного торжества причинились такожъ своими трогательными и сердечными промовами Впр. о. деканъ Залуцкій зъ Теребовлѣ и Пр. о. Ганкевичъ зъ Глѣбова, за що имъ щире спасибôгъ!

— **Пôдъ Жовквою** знайдено въ стиртѣ сѣна трупа улана. Трупъ бувъ дуже нужденный, почорнѣлый; очи, уха и голѣ пяти выгрызли мыши; чобôтъ одинъ пôдъ пахою, другій на грудяхъ. Се бувъ трупъ Ивася Поздика, рекрута зъ 11 полку уланôвъ, котрый давно вже утѣкъ зъ касарнѣ, сховався въ стирту и умеръ зъ голоду.

— **Въ Бережанахъ** пôдчасъ представленя польскои трупы театральнои п. Лясоцкого завалилась сцена, при чѣмъ запалилася кулиса. Пожарна сторожа загасила заразъ огонь, але численно зôбрана публика утѣкла зъ театру въ найбôльшôмъ пополоху. Кромѣ малыхъ потовчень и скалѣчень нѣкто не пострадавъ житя.

— **Въ Скварявѣ** пов. золочѣвского притрафився дня 1 (13) с. м. сумный случай. Кирилъ Кузьма, резервистъ 80 полку, хотѣвъ оженитися, але отець не хотѣвъ ему записати ôтповѣднои части грунту. Тогды Кирилъ пôдпаливъ батькôвску хату, котра згорѣла, а самъ скочивъ до студнѣ и нѣмъ можна було его вытягнути зъ ôттамъ, утопився.

— **Кляcификація питомцѣвъ рускои бурсы въ Коломыѣ** за I-ій пôврôкъ шк. року 1883: зъ V-ои клясы гимн.: 1) Илія Григорчукъ, сынъ зарôбника зъ Снятына, степень першій, лок. 17 на 25 учениковъ; 2) Ник. Скольскій, сирота по селянинѣ зъ Плавего, ст. пер., лок. 7 на 27 уч. Зъ IV-ои кл. гимн.: 3) Дм. Долиньскій, сирота по ремѣснику зъ Городенки, ст. пер., лок. 14 на 50 уч.; 4) Вас. Пôдлеснюкъ, сирота по селянинѣ зъ Раковця, ст. пер., лок. 34 на 50 уч.; 5) Мих. Ткачь, сирота по селянинѣ зъ Королѣвки, ст. пер., лок. 11 на 50 уч. Зъ III-ои кл. гимн.: 6) Ос. Гавришь, сынъ ткача зъ Косова, ст. пер., лок. 12

на 50 уч. Зъ II-ои кл. гимн.: 7) Ерем. Давидовичь, сирота по дяку зъ Белза, ст. пер., лок. 8 на 33 уч.; 8) Ом. Дудикъ, сынъ дяка зъ Вôльки Мазовецкои, ст. пер., лок. 5 на 33 уч.; 9) Ив. Федюкъ, сынъ селянина зъ Росохача, ст. пер., лок. 11 на 33 уч.; 10) Ант. Рудницкій, сирота по священику зъ Кропивника нового, ст. пер., лок. 12 на 32 уч. Зъ I-ои кл. гимн.: 11) Мих. Керницкій, сынъ кушнѣря зъ Снятына, ст. пер., лок. 11 на 35 уч.; 12) Ив. Грабовскій, сынъ ремѣсника зъ Тлустого, ст. пер., лок. 8 на 33 уч.; 13) Вас. Равликъ, сынъ заробника зъ Снятына, ст. пер., лок. 6 на 35 уч.; 14) Вас. Щербатюкъ, сынъ селянина зъ Саджавки, ст. пер. съôтзначеньемъ, лок. 1 на 35 уч. Зъ IV-ои кл. народнои: 15) Иванъ Ковальчукъ, сынъ селянина зъ Сорокъ, ст. пер. съ ôтзначеньемъ: 16) Теоф. Гушманъ, сынъ дяка зъ Шешоръ, ст. першій.

— **Именованя.** Дѣйстными учителями и учительнами шкôлъ етат. именованѣ: Юл. Паньковскій въ Лѣтынѣ, Кл. Габріель въ Лентовичахъ, Ж. Пачесневскій въ Схôдници, Из. Орнатовскій въ Немстовѣ, Вол. Гудзя въ Бирчи, Теоф. Кочерганъ въ Тростянци, І. Пшибичь въ Медведѣмъ, Ив. Коляна въ Руднику, Анд. Цицкевичь въ Грибовѣ, Бол. Яницкій въ Баличахъ, Т. Констанкевичь въ Болеховичахъ, Т. Оконьскій въ Свенцанахъ, Ив. Горбалевичь въ Мысовôй, Іос. Ракуцкій въ Комарникахъ, З. Длугошевска и Ем. Хрупкôвна въ Грибовѣ и Кон. Фангорôвна въ Грушовѣ.

— **На посады народныхъ учителѣвъ** розписує окружна рада шкôльна въ Снятынѣ конкурсъ съ речинцемъ до 1 л. цвѣтня с. р., именно а) въ пов. снятыньскôмъ: на посаду учительки при 4-клясовôй школѣ женьскôй въ Снятынѣ съ пл. 600 зр., на посаду учителя школы етатовои въ Борщевѣ съ пл. 300 зр.; б) въ пов. городеньскôмъ: на посады учителѣвъ съ пл. по 300 зр. при 1-кл. школахъ етат. въ Дзирковѣ,Ôкнѣ, Олѣєвѣ королевскôй и Живачевѣ, якъ такожь на посады учителѣвъ съ пл. 250 зр. при школахъ фил. въ Глушковѣ, Копачинцяхъ, Кунисôвцяхъ и Ракôвци.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) О. Кароль Мудракъ, гр. к. парохъ въ Зворѣ въ епархіи перемыскôй празднувавъ 50-лѣтну рôчницю свого священьства и одержавъ по тôй причинѣ архіерейске благословенье. — Начальникъ громадскій зъ одного села коло Кракова прійшовъ сими днями въ справѣ урядовôй до Пôдгôря, тамъ здорово спився, перевернувся на улици, розбивъ голову и на мѣсци забився. — Надъ Берлиномъ перелѣтали вже сими днями бузьки, а въ гдеякихъ околицхъ въ Познаньскôмъ появилися вже жайворонки, дикй голубы и малй пташки спѣваючй. — Въ университетѣ цирихскôмъ узыскала п-на Карей Марта Томасъ зъ Бальтимора въ Америцѣ степень доктора фильософіи. — Въ Шлетштадѣ умерла сими днями 92-лѣтна жебрачка, котра оставила по собѣ 22.000 франкôвъ въ золотѣ. — Цѣсарь дарувавъ комитетови церковному въ Монастырску бродскôмъ 100 зр. на реставрацію церкви. — Въ мѣстѣ Еферсонволѣ въ пôвночнôй Америцѣ завалився будынокъ, где були помѣщенй убогй; зъ пôдъ розвалинъ вытягнено 200 трупôвъ и 80 тяжко ранныхъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Именованй: 1) о. Николай Гошовскій, парохъ въ Блюдникахъ и вицедеканъ галицкій, именованый совѣтникомъ консисторскимъ съ крылошаньскими ôтличіями cum usu canon. expos., 2) о. Симеонъ Ткачуникъ парохъ Бовшева консисторскимъ совѣтникомъ.

Душпастырскй посады получили: оо.: 1) Левъ Гриневичь завѣдательство въ Гозѣвѣ, 2) Николай Бѣлецкій завѣдательство въ Делѣевѣ, дек. устецкого; 3) Стеф. Чолганъ сотрудництво въ Чернятынѣ, дек. городеньского; 4) Іоанъ Кучиньскій сотрудництво въ Парищи, дек. надвôрняньского.

До каноничног институціи завôзваный о. Яковъ Рожка на Микитинцѣ, дек. пѣстыньского.

Ремунераціи для катихитôвъ. Теребовельска рада шк. окр. признала катихитамъ: въ Теребовли 38 зр., въ Копычинцяхъ 31 зр. 60 кр.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію о. Стефана Петрушевича на пар. Полове, дек. холоѣвского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **П. Францъ Ксаверъ Мрочко,** учитель, обзнакомляе польску публичнôсть съ рускою словесностею, подаючи ѣй вѣрнй переклады нашихъ творôвъ. Зъ пôдъ его пера выйшло, вже значне число переводôвъ, замѣщуваныхъ въ польскихъ литературныхъ часописяхъ. И такъ довершивъ ôнъ переkладу Квѣтчинои „Марусѣ“ и подавъ въ часописи познаньскôй „Lech, Czech, Rus“ редагованôй п. Хоцѣшевскимъ. Мала тожь появитися ôтбитка сего перекладу, но для якихсь причинъ замкнено книгарню Хоцѣшевскому и „Маруся“ не побачила свѣта въ передруку. Въ тôйже часописи, помѣстивъ п. Мрочко кôлька повѣстей Федьковича якъ: „Талiянка“, „Два пріятелѣ“, „Побратимъ“ и др. Новѣйшими часами ставъ ôнъ дописувати до краковскои газеты „Przegląd literacki i artystyczny“ и тамъ продовжати свои переклады. Въ рôчнику зъ 1882 р. замѣстивъ Кулѣшеву „Орисю“ а небавомъ появится и „Дѣвоче серце“. О сихъ перекладахъ можна сказати, що дѣйстно суть дуже удачнй, стиль легкій а оригинальнй признаки не затраченй. Съ 1883 р. ставъ п. Мрочко въ тôйже часописи замѣщати оригинальну працю п. заг. „Szkice etnograficzne, Pogrzeby“, где стараеся обзнакомити читателѣвъ съ вѣрованями нашого народа о смерти, о его обрядахъ похоронныхъ и понятяхъ о житю позагробовôмъ. При тôй розвѣдцѣ много користувъ зъ Кулѣшевихъ „Записокъ о южной Руси“, долучаючи до того еще и власнй досвѣды зъ Тернопôльского, Жовкôвского, Сокальского и Самбôрского. Въ тôй розправѣ подавъ ôнъ для примѣру о житю позагробовôмъ въ перекладѣ Кулѣшеву „Бабусю зъ того свѣта“. Бачивъ я у п. Мрочка гарный перекладъ Нечуевои „Гориславскои ночи“, котру маe замѣстити въ однôй зъ періодичныхъ часописей польскихъ.

Ив. Ж.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: П. Т. П-на Наталя Гладиловичь въ Хировѣ зô складки 15·28 зр., котру зложили: Вп. М. Колянковскій началь. стаціи 1 зр., Ст. Биневичь надз. жел. дор. 1 зр., А. Брыкъ 1 зр., Вп. Мозола, конд. почт. 1 зр., о. Юрій Гладиловичь гр. к. парохъ 1 зр., п-нѣ Текля Гладиловичь 3 зр., п-а Ал. Гладиловичь 1 зр., п-на Ал. Кел. Гладиловичь 50 кр., п-на Нат. Гладиловичь учителька 2 зр., пôдчасъ акафисту въ церквѣ 3 зр. 18 кр., п-нѣ Курѣй жена надз. дорог. 10 кр. и Петро Масляникъ 50 кр.; дръ М. Подлускій зъ Болехова 5 зр., о. К. Селецкій зъ Жужеля зô складки въ церквѣ на пом. богослуж. 9 зр. 10 кр., о. І. Герасимовичь зъ Зарубинець 5 зр., п-нѣ Иванна Биберовичева 5 зр., о. І. Шуховскій зъ Братковець 1 зр., п-нѣ Шуховска зъ Братковець 1 зр., о. І. Мащакъ зъ Руского села 1 зр., о Стеф. Качала 5 зр., Ред. Батькôвщины 6 зр., о. Теофиль 1 зр. Разомъ съ попередно выказаными **451 зр. 88 кр.**

Оповѣстка.

Маємъ честь запросити П. Т. руску Публику на **Вечерницѣ** устроюванй „Академичнимъ Кружкомъ“ во вторникъ 15 (27) лютого с. р. въ комнатахъ „Руского касина“. Програма: 1) Научна часть: ôтчитъ тов. В. Дудыкевича, В. А. Жуковскій, литературно историчный очеркъ. 2) Часть забавна съ импровизованою програмою.

Ôтъ управляючого комитету „Академичного Кружка“.

Просьба о помôчь!

Бувшій народный учитель Стефанъ Паславскій, усуненый зъ посады учительскои зъ причины своеи недуги, якъ и неприхильности надзирателя шкôльного, не одержавши по 12 лѣтахъ служby нѣякого заосмотреня, находится теперь съ женою и дѣтьми въ найбôльшôй нуждѣ! Будучи при тôмъ еще хорый, бо вылежавъ въ перемыскôй больници три мѣсяцѣ, проситъ той нещастный отець и мужь милостивыхъ людей о матеріяльну помôчь. — Ласкавй датки зволятъ П. Т. Дателѣ присилати впростъ до Стефана Паславского въ *Корытникахъ, почта Красичинъ.*

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. ого 1883.

	платятъ	жадаютъ валютою
	з.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	3—	309 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	160	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	30	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	5	98 75
„ „ „ по 4% ав.	90	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	5	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	10—	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	90	98 75
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	10—	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	10—	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	1—	20 —
„ „ Станиславова	—	— —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	2	5 62
„ цѣсарскій	5	5 65
Наполеондоръ	9	9 54
Нôвимперіялъ	9	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1	1 64
„ „ паперовый	1	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58	59 —
Серебро	—	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 18 л. лютого 1883.

Довгъ державный.	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	770	78.35
„ „ „ серебрѣ	755	78.70
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	1125	119.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	1230	130.20
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	13—	138.—
„ „ „ 1864 (съ премею) по 100 р.	1750	171.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	17—	171.50
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	3 -	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	14—	147.50
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.	—.
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	965	96.90
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. к.)		
Буковины	965	97.50
Галичины	98—	98.50
Акціи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	1180	118.70
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	2940	294.60
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	870—	875.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.	—.
„ бан для тор. и пр. по 200 р впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	829.—	831.—

Курсъ збôжа

зъ дня 15 л. лютого 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	зр	кр.	зр	кр
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	40	5	55
Ячмѣнь	4	55	5	—
Гречка	6	25	6	60
Овесъ	5	05	5	35
Горохъ до варки	6	25	11	50
„ паст.	5	—	6	—
Выка	5	50	6	50
Кокорудза стара	5	50	6	50
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	14	—	15	50
„ лѣтный	12	75	13	50
Ржѣй (Льняна)	9	25	10	50
Насѣнье льняне	9	25	10	—
Конюшина (передна)	40	—	82	—
Кминъ	21	—	32	—
Анижь	27	—	28	—
„ плоскій	24	—	32	—
Хмѣль за 56 кил.	—	—	—	—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	606.—	608.—
Жол. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	210.—	210.50
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	3710.—	3715.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср	302.75	303 —
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	169.25	169.75
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	332.25	332.75
Полудн. желѣз. держ. по 200 р. а. в.	140.75	141 —
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	162 —	162.50
Листы заставнй лосованй.		
Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.25	95.75
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	102.—	103.—
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ. кред. в. а. по 4%	90.—	91.—
„ „ „ „ „ по 5%	98.—	98.50
„ „ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.—	98.50
Галиц. банку гипот. по 6%	100.60	101.—
„ „ рустик. по 6%	99.50	99.80
Банку народного по 5%	101.—	101.15
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	101.25	102.—
Облигаціи съ правомъ первенства (за 100 р.)		
Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	93.50	93.80
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92.25	92.75
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	104.50	105.—
„ „ „ 100 р. а. в.	100.50	101.50
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	98.70	99.—
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	93.25	93.75
„ „ 1867	98.25	98.75
„ „ 1868	93.25	93.75
„ „ 1872	92.—	92.50
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	91.40	91.60
Лосы.		
Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.75	171.25
Клярого по 40 р. м. к.	—.—	38.25
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	107.75	108.50
Кеглевича по 10 р. м. к.	19.50	20.50
Лосы мѣста Кракова	18 60	19.—
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	23.25	23.75
Пальфія по 40 р. м. к.	36.40	36.80
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	20.50	—.—
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	45.—	45.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	—.—	—.—
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	28.25	29.—
Виндишгреца по 20 р. м. к.	36.50	37.25

Угорскй вина

бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kekesy Kálmán)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (19—25)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницѣ),*

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. нм. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(6—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

НОВА ТОРГОВЛЯ

галянтерійныхъ товарôвъ

пôдъ фирмою

СТАНИСЛАВА КЕЛЕРА

(Köhler'a)

во Львовѣ, ул. Галицка Ч. 48

противъ новои гимназіи

поручае П. Т. почтенной Публицѣ свôй добре заосмотреный складъ рôжнородныхъ **паперôвъ, матеріялôвъ до писаня, рисованя и малёваня;** такожь **нитокъ, иголъ, шпильокъ, бавовны, волôчки** и **всякихъ потребъ до шитя и гафту.** 2—3

Торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

поручае свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену

КОМНАТУ

ДО 5—?

Снѣдань.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ,** купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ; удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы,** а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (4—?)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Закладъ ритовничій, фабрика стампилей кавчуковыхъ и фабрикація марокъ почтовыхъ 3—5 такожь **писерня таблиць металевыхъ и выробъ шильдôвъ, предпринимательство робôтъ лякерничихъ**

Г. ШАПИРЫ

во Львовѣ, ул. Коперника ч. 3.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Новоôткрыта торговля

СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ

во Львовѣ, при Маріицкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Лянга

поручае, пôдъ гваранцією за доброту,

сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣсовй, рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. и.

Цѣнники на желанье франко. (4—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

З друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 17. Львôвъ, Субота 12 (24) лютого 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркуш: кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . . 3 75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Выборы до сойму.

III.

Въ вышшôй послѣднôй нашôй статіи про недалекй выборы до сойму мусимо еще звернути увагу на пару справъ, котрй посередно стоятъ въ звязи съ нашими выборами.

Суть люде, котрй держатся того погляду, що мы, галицкй Русины, не повинни тратити дорогого часу и своеи енергіи на акціи выборчй, бо и при найенергичнѣйшôй нашôй дѣяльности въ тôмъ направленю не здобудемъ бажаныхъ результатôвъ. Тй люде выробили собѣ такій поглядъ на пôдставѣ фактичного стану рѣчи, бачучи доочно, що мимо нашихъ заходôвъ мы въ соймѣ и въ радѣ державнôй єсьмо въ такôй значнôй меншости и нѣчого не годнй зробити. Замѣсть тратити велику часть своеи енергіи на безплодну акцію выборчу, — говорятъ тй люде, — волѣлибъ Русины всю свою енергію звернути на працю надъ просвѣтою и пôднесеньемъ добробыту народа. Съ такимъ поглядôмъ мы зголитися не можемо, — бо Русины яко нарôдъ и то нарôдъ такій численный не можутъ нѣякимъ чиномъ зрѣкатися прислугуючихъ имъ правъ политичныхъ. Розумѣеся, що пôдношенье просвѣты и добробыту народного буде сильною пôдоймою почутя правъ политичныхъ у нашого народу и длятого треба намъ дуже енергично его просвѣчати и пôдносити матеріяльно, — але зъ другои стороны треба намъ рôвночасно розвивати въ нѣмъ почутье политичныхъ, конституційныхъ и автономичныхъ правъ. Et hoc faciendum et illud non omittendum. Се высказавъ недавно дуже добре и розумно дръ Антоневичь на зôбраню выборцѣвъ въ Турцѣ, сказавши: „любѣмъ щиро свою *земленьку*, не пускаймсанѣ однои пяди землѣ въ чужй руки, стараймся черезъ *просвѣту* прійти до пôзнаня нашихъ правъ... и *выбираймо* собѣ *щирыхъ заступникôвъ*.“

Передъ ими выборами выплыла буда на порядокъ дневный справа компромису межи Русинами и Іоляками въ справѣ выборôвъ. Пôдносили єпольскй заграничнй газеты, якъ „Dziennik Pnański“, а въ Пôдгайцяхъ пôднесли єи и русины. Недавный зъѣздъ ôтпоручникôвъ пьскихъ комитетôвъ повѣтовыхъ не згодився а резолюцію пôдгаєцкого передвыборчого комитету, котра поручала центральному польскиу комитетови порозумѣтися що до кандидатасъ центральнымъ комитетомъ рускимъ, — ае ухваливъ полишити таке порозумѣнье амому повѣтовому комитетови; се значитъ, що польскій центральный комитетъ таки поставитъ свого кандидата, а еслибы той кандиатъ не мавъ шансъ перейти, ну, тогды комитетъ повѣтовый мôгбы порозумѣватися съ Русинами.

Наконецъ пôднесемъ еще одну справу, котра дуже некористно вплываѣ на нашу акцію выборчу и котра въ загалѣ для сельскихъ курій выборчихъ есть несправедливостею, — именно: *вирильнй голосы въ сельскихъ куріяхъ*. Вирильнй тй голосы маютъ властителѣ парцель дôбръ табулярныхъ, не будучихъ въ звязку громадъ. При парцеляціи дôбръ табулярныхъ въ гдеякихъ повѣтахъ, такихъ упривилеёваныхъ дѣдичныхъ выборцѣвъ съ вирильными голосами множится що разъ бôльше, такъ що н. пр. при послѣднôмъ выборѣ до рады державноі зъ округôвъ Жовкôвь-Рава-Сокаль на 544 голосуючихъ було около 140 самыхъ вирильныхъ голосовъ! Се очевидно велика кривда для курій сельскихъ и еи въ дорозѣ законодательнôй конче требабы устоpонити. До тои важноі для насъ справы будемъ мусѣли еще разъ повернути и еи обширнѣйше розôбрати.

Справозданье министра финансôвъ

зъ доходôвъ державныхъ за р. 1882.

Дня 13 лютого выдало австрійске министерство финансôвъ рôчне справозданье зъ доходôвъ державныхъ за р. 1882. Авторъ того справозданя, п. Дунаєвскій, зъ циферъ, котрй низше подамо, приходитъ до дуже потѣшаючихъ внесень о добробытѣ державы и о еи силѣ податковôй. На скôлько такій поглядъ справедливый, се осудитъ кождый, перегляунувши уважно самй цифры и порôвнавши ихъ съ ôтповѣдными цифрами минувшихъ лѣтъ. Ось обрахунокъ пана министра, до котрого додаємъ его власнй примѣтки:

I. Безпосереднй податки:	Дохôдъ brutto	Выдатокъ brutto	Чистый дохôдъ
Податокъ грунтовый	34,179.649	—	34,179.649
ôтъ попереднього року бôльше о	+ 372.214	—	+ 372.214
Податокъ домовый	25,724.434	—	25,724.434
ôтъ 1881 бôльше	+ 847.793	—	+ 847,793
5% дачка зъ будынкôвъ вôльныхъ ôтъ подат.	1,418.179	—	1,418.179
ôтъ 1881 бôльше	+ 85.892	—	+ 85.892
Податокъ заробковый	10,352.337	—	10,352.337
ôтъ 1881 бôльше	+ 378.448	—	+ 378.448
Податокъ доходовый	25,394.219	—	25,394.219
ôтъ 1881 бôльше	+ 1,008.087	—	+ 1,008.087
Проценты ôтволоки	381.065	—	381.065
ôтъ 1881 менше	— 14.658	—	— 14.658
Належитости екзекуційнй	569.978	—	569.978
ôтъ 1881 бôльше	+ 24.061	—	+ 24.061
Сума безпосередныхъ податкôвъ	98,019.861	—	98,019.861
ôтъ 1881 р. бôльше о	+ 2,728.837	—	+ 2,728.837

До сеи рубрики додаѣ публикація министеріяльна слѣдуючу увагу: „Бôльшій дохôдъ въ податку домового есть по части наслѣдствомъ высшого вымѣру податкового на пôдставѣ закона зъ дня 7 лютого 1882. Дохôдъ зъ податку заробкового бувъ въ 1882 р. майже въ всѣхъ краяхъ бôльшій, нѣжь въ р. 1881. Бôльшій дохôдъ зъ податку доходового походитъ особливо въ того, що кôлька желѣзнодорожныхъ компаній, доси вôльныхъ ôтъ податку, пôдпало теперь пôдъ обовязокъ оподаткованя“.

Чи справдѣ збôльшилися доходы державнй въ безпосередныхъ податкôвъ въ Австріи, т. е. чи збôльшався и добробытъ платячихъ жителѣвъ зъ року на рôкъ, се треба мѣркувати не пôсля порôвнаня одного року съ попереднымъ, але съ цѣлымъ рядомъ попередныхъ, щобъ въ малозначучихъ, часомъ мнимо-користныхъ флюктуацій дослѣдити постôйну линію або взросту або упадку. И такъ возьмѣмъ н. пр. податокъ грунтовый. Здаѣсь, що може бути природнѣйшого надъ то, що той податокъ разъ вразъ стаѣся бôльшій? Народу въ державѣ чимъ разъ бôльше, управа стаѣся лѣпшою, — значится, и податокъ бôльшѣе. А мѣжь тымъ слѣдуючй цифры не тое говорятъ. Въ р. 1868 було податку грунтового 35,796.000, въ р. 1877, т. е. о 10 лѣтъ пôзнѣйше, 36,633.000, а въ р. 1882 маѣмо его лишь 34,179.000 — т. е. о 2,454.000 менше, нѣжь передъ пяти лѣтами, а о 1,617.000 менше, нѣжь передъ пятнайцяти лѣтами. Чижь се значитъ взрôстъ податку и взрôстъ добробыту?

Податокъ домовый вырôсъ дѣйстно. Въ р. 1868 було его 17,588.000, въ р. 1877 — 22,377.000, а въ р. 1882 — 24,877.000. Въ першихъ десяти лѣтахъ взрôсъ ôнъ о 4,789.000, въ дальшихъ пяти о 2,500.000. Взрôстъ, якъ бачимо, дуже рôвномѣрный, — якъ се впрочѣмъ конечно выплываѣ зъ природы домового податку, котрый яко домово-клясовый дотыкаѣ бѣднѣйшу верству людности, але рôвномѣрно, безъ взгляду на прочй маетковй обставины, а яко домово-чиншовый дотыкаѣ тôлько богатшихъ.

Особливо цѣкавй будутъ для насъ двѣ послѣднй позиціи: екзекуційна належитôсть и проценты ôтволоки залягаючихъ податкôвъ. Въ р. 1867 обѣ тй позиціи, свѣдчачй именно о „безсилію податковôмъ“, выносили разомъ 131.000 зр., въ р. 1877 вже 497.000 зр., с. е. въ протягу 10 лѣтъ звышь 4 разы бôльше, помимо того, що сума податкôвъ въ тôмъ часѣ збôльшилася лишь несповна о $^1/_6$ часть. Ôтъ 1877 до 1882 сума тая взросла въ 497.000 на 850.000 зр., т. е. о 58.5%, мѣжь тымъ коли сума безпосередныхъ податкôвъ въ тôмъ часѣ въ 87,784.000 зр. взросла лишь на 98,019.000 зр., с. е. на $10^1/_5$%. Чи се значитъ полѣпшенье економичного стану державы?

ГДЕЩО ПРО ЛЬВÔВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ

и про триразовый приѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрѣйчукъ*.)

(Дальше.)

Жаденъ зъ тогочасныхъ писателѣвъ не доноситъ такъ докладно и подрôбно про трету гостину Іосифа II во Львовѣ, якъ Феслеръ. Цѣсарь вступивъ тутъ въ р. 1787 въ своѣй подорожи до царицѣ Катерины II. Ôнъ мавъ намѣреньо ôттягнути Россію ôтъ союза съ Прусами, а Катерина бажала учинити его прихильнымъ для свого „грецкого провекту“. Якъ вѣдомо, на дворѣ петербурскôмъ выплекано еще передъ р. 1780 гадку, прогнати Османôвъ вовсѣмъ зъ Европы, заложити чи ôтновити на Балканахъ нове цѣсарство грецке съ тымъ, що Катерина мала надъ обома царствами панувати, а по нѣй мавъ бути старшій ви внукъ Александеръ царемъ россійскимъ, а молодшій, Константинъ, котрому нарочно таке имя дано, мавъ обняти нове балканьске царство съ столицею въ Константинополи. Катерина була готова позволити Іосифови II., щобы занявъ для себе Италію, и щобы забравши папѣ Римъ, заложивъ велике цѣсарство въ захôднôй Европѣ, подôбно якъ она задумувала учинити зô Всходомъ. Занявши Кримъ, а ôттакъ Георгію, и выбудувавши надъ Днѣпровымъ лиманомъ Херсонъ, та поставивши надъ воротами городскими надпись: „Сюды провадитъ дорога до Константинополя“, згромаджувала царица всѣ свои силы, засобы и войска своеи величевноі державы, щобы перевести въ дѣло постановлене намѣренье. Весною р. 1787 выбралася Катерина до Криму, бажаючи ново набутый край ôтвидѣти; туды (на разѣ до Херсону) ѣхавъ такожь и Іосифъ II. пôдъ именемъ графа Фалькенштайна. По дорозѣ забавився кôлька днѣвъ во Львовѣ. Феслеръ пише о тôмъ:

„Дня 13 мая 1787 прибувъ цѣсарь Іосифъ II. въ товариствѣ князя Киньского до Львова, намѣряючи зъ ôтси удатися до Херсону, где его дожидала царица Катерина. Наказано заразъ екзъ-єзуитови и начальному войсковому духовному, Калятаєви, рôвножь и вицеректорови лат. семинаріи, Ружичцѣ, щобы прилучилися до дружины цѣсарскои. Недавно передъ тымъ именувавъ бувъ цѣсарь ректора рускои семинаріи, котрый бувъ выперъ своими коварствами зъ тои посады Ангеловича, чоловѣка гôднаго и праведного, гр. кат. епископомъ великъ варадиньскимъ. Той клеветникъ, чоловѣкъ дуже неспокôйного духа, не мавъ за собою доброи славы, а строгимъ и нелюдскимъ поступованьемъ съ питомцями занепріязнивъ собѣ ихъ въ найвысшôмъ степени. Щобы на нѣмъ пômститися, списали питомцѣ на него жалобу, представили въ нѣй ректора чоловѣкомъ нелюдскимъ и неморальнымъ и передали жалобу цѣсареви. Зъ тои причины ôтвѣдавъ цѣсарь обѣ семинаріи, не увѣдомивши о тôмъ напередъ нѣкого.“

„При брамѣ рускои семинаріи дожидавъ его ректоръ и професоры выдѣлу богословского. До ректора цѣсарь не то що не ôтозвався, але навѣть на него и не поглянувъ; зъ всѣхъ, здаѣся, мусѣвъ ему найбôльше впасти въ око, въ моѣмъ одѣню аббаса. Мене запытавъ о имя и чимъ я бувъ впередъ, а потôмъ сказавъ до мене усмихаючись: „Jetzt ziemlich luftig“ и бесѣдувавъ цѣлый часъ вже лишь со мною. На подвôрю уставилися въ два ряды семинаристы, числомъ надъ двѣста, пôсля своихъ клясъ. Ôнъ ишовъ межи тыми рядами, то въ долину, то зновъ назадъ, оглянувъ кождого и пытався о имена кôлькохъ, що ему впали були бôльше въ око, чи то задля выразистого лиця, чи задля росту або вѣку. Потôмъ казавъ всѣмъ уставитися въ ôтдѣлы пôсля краѣвъ, въ котрыхъ походятъ, и похваливъ скорôсть, съ якою розставалися окремо Галичане, Угры, Славонцѣ и Хорваты. Оглядаючи всѣ музея, дормитарѣ и комнаты, вступивъ такожь и до моеи комнаты. Кинувши побѣжно окомъ на мою шафу, наповнену книжками, звернувъ свою увагу на дѣло Гельвеція. — „Тои книжки“, сказавъ, „не вôльно навѣть епископамъ читати, бо Римъ заказавъ. Ктожь вамъ позволивъ?“ — „Ваше Величество и моя совѣсть“ — була моя ôтповѣдь, котра цѣсареви подобалася. Ôнъ любивъ, щобы ему ôтповѣдати коротко, скоро и свобôдно; кто такъ не ôтповѣдавъ, або кто не дивився ему въ очи, той тративъ вже у него богато. Око его було проникливе, а въ переходѣ въ найсвобôднѣйшои популярности до найвысшого маестату бувъ ôнъ незрôвнаный. Въ рефектари кушавъ хлѣба и бувъ нимъ задоволеный. Въ комнатѣ карнôй (Correctionszimmer) оповѣдавъ менѣ, що при слѣженю монастырѣвъ знайшовъ слѣды далеко тяжшихъ и жорстокихъ каръ въ женьскихъ, якъ въ мужескихъ монастыряхъ, и що городъ Капуцинôвъ въ Вѣдни купивъ собѣ за 20.000 гульденôвъ якійсь Миляно, и що заложивъ тамъ найкрасшу кавярню. Коли копано фундаменты, — оповѣдавъ менѣ Іосифъ, — знайдено кôстякъ съ желѣзнымъ ланцухомъ на шіи и на рукахъ. Идучи дальше по при комнату ректора, поглянувъ цѣсарь на мене взоромъ многозначучимъ, якъ колибы хотѣвъ сказати, що знае, кто ходитъ тыми коритарями, але я удавъ, що не розумѣю и що не можу ôтгадати его гадки. Не вступаючи зовсѣмъ до ректора, вернувся назадъ до свого поѣзду. Чотыри теольогичнй салѣ видѣвъ лишь зъ далека, але не оглядавъ ихъ. Гдещо говоривъ по италійски, бо той языкъ любитъ надъ всѣ инший, много бесѣдувавъ въ языцѣ латиньскôмъ и то добре и скоро, але найбôльше по нѣмецки, чистымъ діялектомъ вѣденьскимъ.“

„Приступный для всѣхъ, любивъ ôнъ найрадше и найдовше бесѣдувати съ тыми, котрй ôтъ него нѣчого не жадали, а умѣвъ дуже добре кождого сейчасъ осмѣливити и побудити до отвертости. О тôмъ переконався я самъ 15-го мая. Убраный въ синій, добрый жупанъ пôйшовъ я по моихъ выкладахъ до дому Брешля*), где цѣсарь замешкувавъ три комнаты и на самômъ задѣ канцелярію. Гебрейску антольогію свого выданя мавъ я при собѣ въ кишени. Хвалитися передъ Іосифомъ своими выданями, було справою небезпечною; кождый знавъ, що ôнъ въ Павіи ôтправивъ кôлькохъ професорôвъ въ подôбнôмъ выпадку досыть некречно, а одного славного нумизматика, котрый ему предложивъ свое дѣло съ илюстраціями старыхъ монетъ, уразивъ навѣть словами: „Можна було часъ на щось лѣпшого ужити“.

„Офицеръ, котрый стоявъ на сторожи, казавъ менѣ ити до третои комнаты и дожидати цѣсаря, поки не выйде зъ канцеляріи. Въ жаднôй комнатѣ не було варты, такъ дуже чувся безпечнымъ въ своѣмъ маестатѣ. Въ тôмъ дверѣ отворилися и цѣсарь стоявъ противъ мене.

---

*) Єсть то, якъ здаѣся, той самъ Брешель, що то въ его домѣ, якъ высше сказано, мали протестанты свôй дôмъ молитвы.

Перейдемъ теперь до податкôвъ посередныхъ.

2. Податки консумційнй:	Дохôдъ brutto	Выдатокъ brutto	Чистый дохôдъ
ôтъ горѣвки	7,672.528	38.121	7,634.407
ôтъ вина и мощу	4,128.339	—	4,128.339
ôтъ пива	22,962.240	6.936	22,955.304
ôтъ мяса и рѣзанои худобы	5,010.958	—	5,010.958
ôтъ нафты	796.283	—	796.283
прочй доходы, безъ под. ôтъ цукру	8,600.772	3,511.525	5,134.304
Сума податкôвъ консумційныхъ	49,171.120	3,511.525	45,658.595
3. Державнй монополѣ и належитости:			
выроблюванье соли	89.508	2,493.409	2,403.901 *)
розпродажь соли	20,046.040	222.861	19,823.179
выробъ тютюну	1,298.711	23,325.728	22,017.017 *)
розпродажь тютюну	67,922.519	1,417.493	66,505.026
стемплѣ	17,784.443	349.672	17,434.771
належитости въ дѣлахъ правныхъ	34,085.089	689.322	33,305.767
таксы	813.850	—	813.850
льотерія	20,074.432	11,795.661	8,278.771
мыта	2,443.725	34.725	2,409.000
шинкованье острыхъ напоѣвъ	1,527.927	17.056	1,510.871
прочй доходы	230.593	61.732	168.861
Сума посередныхъ податкôвъ	215,487.957	43,909.184	171,578.773
Сума всѣхъ податкôвъ	313.507.818	43,909.184	269,598.634
ôтъ 1881 р. бôльше о	+10,283.331	+ 998.410	+10,184.921

* значитъ = недобôръ.

Цѣла сума чистыхъ доходôвъ державныхъ въ посередныхъ и безпосередныхъ податкôвъ була отже въ минувшôмъ роцѣ о 10,184.921 зр. бôльша, нѣжь въ р. 1881. Ôттягнувши ôтъ того суму, яка выплыла зъ пôдвысшеня податкôвъ давныхъ або заведеня новыхъ (окрôмъ цла) останеся надвышка лишь около 8 милiонôвъ. Але и се єще не буде вскazôвка, по котрôй бы можна було судити о розвою економичнôмъ державы въ тôмъ роцѣ. Противно, и ôтъ тои сумы треба ôттягнути тѣ доходы, якй вплыли зъ надзвычайныхъ выпадкôвъ, якимъ була въ мин. роцѣ н. пр. фузія альпейскихъ гôрничихъ спôлокъ, при чѣмъ зъ перенесеня ихъ акцій вплыли для скарбу значнй доходы. Такъ само ôтчислити треба и тѣ доходы, котрй нѣчого не свѣдчатъ о розвою економичнôмъ, якъ н. пр. тыхъ 1,008.000, що вплыли ôтъ желѣзниць доси вôльныхъ ôтъ податкôвъ, а теперь першій разъ оподатковныхъ. Такимъ способомъ одержимо вѣрный образъ доходôвъ державныхъ въ ихъ ôтношеню до розвою економичного. А тогды побачимо, що податки безпосереднй побôльшилися лишь о 2,700.000 зр. противъ 1881 року; але увзглядниви, що въ того выпадає 370.000 на пôдвысшеный грунтовый податокъ, 870.000 на пôдвышшеный домовый податокъ и 1,000.000 на оподатковане новыхъ желѣзниць, то ясно намъ стане, що о взростѣ безпосередныхъ податкôвъ противъ минувшого року, а затымъ и о полѣпшеню быту податникôвъ и говорити нема що.

А щожь доперва коли порôвнаємо найновѣйшій часъ съ давнѣйшимъ! Сума податкôвъ консумційныхъ въ р. 1868 выносила 40,163.000 а въ р. 1877 — 53,348.000. Въ 1882 она, якъ бачимо, супротивъ послѣднои сумы упала о 14·4%, а взросла супротивъ першои лишь о 13·68%. За то льотерія, той способъ вызыскуваня найбѣднѣйшихъ, выросла була ôтъ 1867 до 1877 о 1,129.000, а въ слѣдующихъ пяти лѣтахъ пôдскочила о 2,232.000 netto! Т. є. коли въ першихъ десяти лѣтахъ взростала пересѣчно о 113.000 въ роцѣ, то въ слѣдующихъ пяти лѣтахъ взростала вже пересѣчно о 446.000 въ роцѣ, т. є. чотыри разы быстрѣйше. Чи се має свѣдчити, що все иде до лучшого?

ДОПИСИ.

Зъ Стрыя.

(Стрыйске церковне братство.) Въ нашôмъ мѣстѣ зайшовъ подôбный фактъ съ братствомъ церковнымъ, якъ въ Чернôвцяхъ. Гдеякй патріоты-мѣщане задумали були при помочи интелигенціи заснувати нове раціонально зъорганизоване братство церковне, котре, оперте на статутахъ, велобы всѣ справы входячй въ обсягъ его дѣловодства; а именно дбало о порядокъ и украшенье церкви, о моральне поведенье членôвъ братства, о удержуванье хорального спѣву, несло помôчь убогимъ, и т. п. Статутъ, дуже совѣстно обробленый черезъ о. Ю. Р., предложено єще въ грудни 1880 р. Всеч. Консисторіи и Выс. Намѣстництву до затвердженя. Намѣстництво заразъ дало свое [illegible] має выказатися потвердженьемъ статутôвъ черезъ Консисторію, закимъ зможе розпочати свою дѣятельнôсть. Бôльше вже якъ два роки ожидаютъ стрыйскй мѣщане и стрыйскй интелигентнй Русины потвердженя статутôвъ ôтъ Всч. Консисторіи. Всякй устнй и письменнй ôтзывы ихъ до Консисторіи остали по нынѣшный день безъ ôтповѣди. Всч. Консисторія не рѣшає справы анѣ сякъ, анѣ такъ. Довѣдуємось, що стрыйскй мѣщане носятся съ думкою выслати депутацію до Впреосв. Сильвестра, щобы съ повнымъ довѣрiемъ просити его о рѣшенье тои важнои справы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Мархія.

(Рада державна.) Найновѣйшій дуже важный фактъ, якій мусимо нынѣ занотувати, есть той, що межи Поляками и Чехами въ радѣ державнôй зайшли непорозумѣня, якй дали зовсѣмъ выразно добачити въ ôтзывахъ чои прасы по принятю въ палатѣ панôвъ новелы школьнои и зъ самого голосованя надъ законъ комасацiйнымъ. Що до новелѣ шкôльнои, „Politik“, органъ дра Ригера, высказала сво невдоволенье зъ того, що Поляки въ тôмъ случаю показалися самолюбами, выборовши собѣ выньe Галичины зъ пôдъ многихъ §§ фôвъ новелѣ шкôльнои. Таке вынятье Галичины зъ пôдъ новелѣ шкôльнои — по думцѣ „Politik“ — есть лишь реводженьемъ въ дѣло поставленого проєкту с. Шенерера, щобы краѣ чисто славяньскй, гдѣ славяне не помѣшанй съ Нѣмцями, ôтдѣлити въ ремý цѣлôсть, а то длятого, щобы Славяне осбли въ парлямантѣ вѣденьскôмъ и не ставили ерешкоды для германизаціи краѣвъ такихъ, якъ ехи, Шлезкъ, Краина и др., где Нѣмцѣ жiютъ азомъ съ Славянами. Тое невдоволенье Чехôвъ зъ стремленя Полякôвъ до выняткового автонiчного становища, або якъ польскй газеты кажутъ „заздрôсть“ Чехôвъ Полякамъ, — дались ещ яркiйше добачити при голосованю надъ законъ комасацiйнымъ. Польске „Koło“ и при тôмъ зонѣ хотѣло застерегчи собѣ вынятье Галичины зпôдъ гдеякихъ §§-фôвъ. Пос. дръ Грохольскiй оставивъ бувъ внесенье, щобы палата не переходила до спецiяльнои дебаты надъ проєктомъ комасацiйного закона, але щобы ôтослала его назадъ до комисiи. Внесенье тое упало бôльшостею 11 противъ 111 голосôвъ. Навѣть послы-министры голосували противъ внесеню Грохольского. При дебатѣ спецiяльнôй ставивъ пос. Мадейскiй внесеня, щобы Галичину вынято зъ пôдъ §§. 1 2 и 15. Пос. Ковальскiй два разы промовляв противъ внесень Мадейского и заявивъ, що має бôльше довѣрiє до рады державнои, якъ до краєвого сойму, котрый, пôсля внесень Мадейского, мавбы право змѣняти постановы тыхъ §§ ôвъ.

(Справа Каминьского.) Дръ Каминьскй прибувъ до Вѣдня и бувъ пересл хуваный вчера черезъ судію слѣдчого. Якъ доноситъ „Tagblatt“, Каминьскй дуже огôрченый посупкомъ „Kol-a polsk-ого“, и заявивъ передъ знакомыми, що ôнъ выкаже участь и другихъ высше-поставленыхъ лицъ въ справѣ предпрiємства Шварца. Мѣжь иншимъ заявивъ, що н. пр. ôнъ въ товариствѣ Шварца бувъ навѣть у министра торговлѣ, бар. Пино.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Въ [illegible] проявы пôдъ теперѣшну хвилю, котрй звѣщаютъ, що въ недалекôй будучности прiйде до конфликту межи прускимъ милитаризмомъ, а духомъ обывательскои свободы, котру репрезентуютъ въ парлямантѣ сторонництва либеральнй и поступовй. Середъ клопотôвъ власныхъ република француска слѣдитъ за проявами сеи сподѣванои бурѣ и оцѣнює належито ихъ вагу. Парискiй „Temps“ такъ пише о тôй справѣ: Цѣлкомъ новый фактъ зайшовъ теперь въ исторiи нѣмецкого парляменту. Першій разъ, ôтъ коли существуе тая институція, осмѣлилася одна партія брати пôдъ дебату выдатки буджету воєнного и опиратися, о скôлько можна, власти войсковôй. Вже въ часѣ нарадъ надъ буджетомъ провôдникъ поступовои партiи, Евгенъ Рихтеръ, съ неумолимымъ дотепомъ и безграничною шутливостею, котра характеризуе его бесѣды, критикувавъ строго гдеякй части милитарнои системы, котру Прусы по своихъ побѣдахъ зъ р. 1866 и 1870 основали въ цѣлôй Нѣмеччинѣ. Рихтеръ сильно бивъ въ своѣй промовѣ на тое, що сферы войсковй доконче стремлятъ до того, щобы въ арміи розвивати духа кастового, и щобы армію ôтчужити ôтъ народу. Въ корпусѣ официрскôмъ переважуе аристократичный елементъ; сыны шляхотскй погорджуютъ сынами мѣщаньскими. Дальше зазначивъ Рихтеръ, що пôдофициры вызыскуютъ однорочныхъ охотникôвъ. Бесѣдникъ глубоко жалѣвъ надъ численными самоубiйствами въ арміи, якй выказуе статистика нѣмецкои арміи, (въ минувшôмъ роцѣ було до 300 самоубiйствъ,) и ôтверто заявивъ, що причиною тыхъ самоубiйствъ не єсть нѣчо инше, якъ тое, що официры або пôдъофициры зле обходятся съ жовнѣрами. — Парлямантъ по разъ третiй ôткинувъ проєктъ заложеня въ Альзаціи шкôлъ для дѣтей жовнярскихъ, въ котрыхъ сынамъ пôдъофицирскимъ ôтъ наймолодшихъ лѣтъ толкуютъ про засады милитаризму. — До збôльшеня непорозумѣня въ парлямантѣ причинився такожь внесеный проєктъ о получшеню официрского жалованя. Парлямантъ скориставъ зъ тои случайности и поставивъ проєкты, щобы число лѣтъ службы официрôвъ числилось ôтъ 21 р. житя и щобы официры платили податокъ громадскiй, ôтъ чого они були перше вôльнй. Тое увôльненье було дуже несправедливымъ именно зъ тыхъ взглядôвъ, що по перше спыхано всѣ податки на людноôсть цивильну, а по друге, що оно увôльняло официрôвъ не лишь ôтъ податкôвъ ôтъ жалованя, але и ôтъ ихъ приватныхъ маєткôвъ. Та коли парлямантъ дався чути съ тымъ проєктомъ, то сферы войсковй розъярилися дуже на тое; чулися дуже оскорбленими на чести, бо они ôтъ давныхъ часôвъ уважаютъ за велику образу, єсли власти цивильнй мѣшаются въ ихъ дѣла. Но парлямантъ не уважавъ на тѣ официрскй гнѣвы. Єму ходило о честь и пошанованье для его правъ, а хочь и самъ Мольтке интервенiювавъ въ тôй справѣ, то предсѣ парлямантъ не зрѣкся своихъ проєктôвъ, а тôлько на внесенье Виндгорста ôтложено тѣ проєкты на пôвтора мѣсяца до новои сесiи. Тое, що теперь дѣсь въ Берлинѣ съ правительствомъ парляментарнымъ, не булобы нѣчимъ такъ надзвычайнымъ. Мы навыкли до того, що парляменты розтягаютъ свою контролю на всѣ галузи службы публичнои, и дивувалобы насъ, єслибы кто въ имя хочь и якихъ традицiй хотѣвъ заперечувати парлямантови найвысшй права въ справахъ буджетовыхъ. Инакше однакъ стоитъ дѣло въ Нѣмеччинѣ або въ Прусахъ. Монархія пруска основала величину свою не при помочи краснорѣчивости, але арміи; тожь армію свою уважала она за паллядiюмъ и мала до нынѣ бôльше почести для неи, нѣжь для трибуны. Въ Прусахъ армія зависима лишь ôтъ короля. Тожь не дивница, що кн. Бисмаркъ выразився недавно въ парлямантѣ по думцѣ нѣмецкои аристократіи: „я [illegible] бôльше гердлyов моимъ степенемъ войсковымъ при оборонѣ краєвôй, нѣжь всѣми моими почестями парляментарными“. Нѣкто въ кôнци не сумнѣваєся, що єслибы парлямантъ хотѣвъ поставити на своѣмъ и єслибъ ôтказався ухвалити войсковый буджетъ, то тогды правительство не уважалобы на законы парляментарнй, якъ се разъ зробило вже передъ 20 роками. Зъ того часу, а именно ôтъ побѣдныхъ троефѣвъ принято засаду, що буджетъ вôйны єсть святою скинiєю, и передъ нею хилили голову всѣ опозиціи. Легко отже поняти, длячого армія, котрои официрами суть переважно сыны шляхотскй, задивувалася дуже, довѣдавшись, що якiйсь цивильный мѣщанинъ поважився задля ощадности публичного гроша, критикувати занадто дорогй мундуры та золочений панциры прибочнои гвардiи. Министеръ вôйны ген. Камеке зъ тои причины подався бувъ до димиссiи. „Köln. Ztg.“

— Такъ подобаєтеся менѣ лѣпше, якъ въ вчерашнôмъ одѣню, forma virum neglecta decet,“— заговоривъ до мене, а я дѣйстно бачивъ, що говоривъ се зъ пересвѣдченя, бо чоботы его не були очищенй, а зъ панчохъ свѣтили гдекуды дѣры. — „Чи не правда, говоривъ дальше, — що кардиналови Мигаццому не можемъ выйти съ головы?“ *)

— „Не моє то дѣло, але Вашого Величества, я лишь послушне орудiє; мене, нищого законника, придопталабы его превелика власть“.

— „Я ôтобравъ єму Вацово, друге его епископство. Якъ мужь не може мати двохъ жѣнокъ, такъ не повиненъ мати епископъ двохъ церквей. Дивна рѣчь, що ôнъ, чоловѣкъ впрочѣмъ просвѣченый, супротивляєся теперь всѣмъ моимъ намѣренямъ“.

— „Ôнъ єсть священикомъ и княземъ церкви“.

— „Тымъ гôрше!“

— „Але зовсѣмъ природно“.

— „Якъ то природно?“

— „Ôнъ самохôть ôтсунувся зъ першого мѣсця, яке єму належалося межи поступовыми (Aufgeklärten), въ тôмъ мыльнôмъ пересвѣдченю, що Ваше Величество его покличутъ. Тое не наступило. Ôнъ чувся отже въ своѣй архiєрейскôй думѣ ураженымъ и кинувся въ рамена партіи противнои, котра єму призначила у себе перше мѣсце“.

— „Здаєся, що дѣйстно такъ. Чимъ жежь вы тутъ?“

— „Вашого Величества вѣрный слуга, переслѣдованый тутъ, яко книжникъ и фарисей, хоть самъ нѣкого не переслѣдую и дожидаю терпеливо, поки Ваше Величество не звольятъ мене въ имени Исуса покликати въ наслѣдники Апостолôвъ“.

— „Съ часомъ може тое бути, поступайте лишь такъ дальше. Чи ходите до крылосу?“

— „Яко урядникъ Вашого Величества єсмь тутъ вôльный ôтъ всякихъ обовязкôвъ монаха“.

— „Тожь вы не постите?“

— „Пощу лишь тогды, коли кухареви семинарскому лучится щось, що по людяхъ ходитъ“ (wenn dem Seminariums-Koch etwas Menschliches begegnet).

— „То вы такiй капуцинъ, якъ я“.

— „Кромѣ обѣту убожества. Сей обѣтъ держу я точнѣйше, якъ Ваше Величество“.

Цѣсарь вхопивъ за гузикъ мого жупана, замѣсть свого и сказавъ: „Навѣть сей гузикъ не єсть мôй“.

— „И не мôй, бо єще не заплаченый“.

Що моя ôтповѣдь була неприлична, пôзнавъ я по его серiознôмъ, маєстатичнôмъ взорѣ, съ якимъ дальше до мене обôзвався:

— „Чи пишете що тутъ?“

— „Такъ єсть“ — (при тôмъ подавъ я єму мою антольогію). „Сю книжку мусѣвъ я выдати, бо семинарія не година справити собѣ достаточного числа примѣрникôвъ гебрейскои библiи“.

Цѣсарь взявъ книжку зъ моихъ рукъ и ôтчитавъ плавно цѣлый ей гебрейскй титулъ. — „Бачите“, додавъ потôмъ, „що мене и того учили въ моѣмъ молодôмъ вѣку“.

Опôсля завѣвъ Іосифъ коротку бесѣду про значенье гебрейскихъ слôвъ „Руахъ Ельогимъ“, котрй маютъ означати трете лице св. Тройцѣ.

— „Менѣ дуже мило“, казавъ дальше, „що виджу въ васъ чоловѣка не лишь пильного, але и мыслячого. Я именувавъ васъ цензоромъ всѣхъ жидôвскихъ книгъ въ Галичинѣ. Чи поступає той народъ въ просвѣтѣ хочь по трохи?“

— „Може я мôгбы до того трохи причинитися, колибы Ваше Величество зволили мою власть яко цензора розширити“.

— „Якъ то?“

— „Они друкуютъ пôдъ своею торою халдейскій коментарь, званый „Рани“, котрого простый жидъ не розумѣє, але рабины надъуживаютъ его, бо ширятъ пôдъ его покрывкою множество блудныхъ наукъ и забобонôвъ. Чи не булобы добре, колибъ я той „Рани“ мôгъ выкинути, и колибъ я натомѣсть казавъ имъ друкувати перевôдъ Моисея Мендельзона?“

— „То не уходитъ. Мендельзонъ бувъ натуралистъ, а я не хочу, щобы мои жиды були натуралистами. — Чимъ занимаєтеся въ свобôдныхъ годинахъ?“

— „У мене такихъ годинъ не много. Въ послѣднôмъ великôмъ постѣ проповѣдавъ я въ катедрѣ черезъ 6 недѣль о шести головныхъ причинахъ упадку вѣры христіяньскои, и то на жаданье моихъ ученикôвъ и знаного зъ своихъ поступовыхъ пересвѣдчень суфрагана графа Китского. Въ тôмъ шукавъ и знаходивъ я ôтпочинокъ по трудахъ. Впрочѣмъ ôтвиджую що вторника и четверга по обѣдѣ, коли не маю выкладôвъ, мого краяна (Угра), совѣтника трибунальского, Кривецкого.“

— „Може тогды не ходитъ той вашъ краянъ до свого бюра?“

Треба знати, що Іосифъ не позволявъ, щобы совѣтники або урядники дикастеріяльнй въ дома залагоджували урядовй справы. Давнѣйшій монастырь Єзуитôвъ замѣнивъ ôнъ на урядъ дикастеріяльный; кождый совѣтникъ мавъ тамъ для себе и для своихъ урядникôвъ двѣ комнаты, — въ передньôй лежала книжка, въ котрôй кождый мусѣвъ власноручно записати, въ котрôй годинѣ и минутѣ прiйшовъ до бюра, а коли выйшовъ назадъ до дому. Ранній годины урядовй були ôтъ 9—12, а пополудневй ôтъ 3—6. Іосифъ хотѣвъ отже своимъ пытаньемъ щось зъ мене вытягнути, треба було отже бути осторожнымъ и готовымъ до скорои ôтповѣди, коли стоялося передъ нимъ.

— „Наколи бье пôвъ до третои, каже ôнъ конѣ запрягати и ѣде до бюра.“

— „А чи умѣє ôнъ по нѣмецки?“

— „Такъ добре, якъ я самъ.“

— „Коли такъ, то не забуду на него.“

(Конецъ буде.)

*) Можна собѣ легко представити, якъ прикре становище мавъ вѣденьскій архіепископъ, кардиналъ Мигацци, особливо коли зъ порученя папы мусѣвъ ити до цѣсаря и до министра Кавница и робити имъ представленя, коли яка реформа іосифиньска нарушила права церковнй, або коли Іосифъ що небудь предпринимавъ въ церковныхъ справахъ не пытаючися навѣть, чи папа съ тымъ згоджуєся. Якъ вѣдомо, повставъ бувъ сильный спôръ и непорозумѣня межи Вѣднемъ а Римомъ — зъ причины зношуваня монастырѣвъ, основуваня семинарій и именованя до нихъ начальникôвъ, людей т. зв. либеральныхъ, хочь не конечно гôдныхъ, а особливо при обсадженю архіепископского престола въ Горицiи и при случайности оголошуваня всякихъ новыхъ драконьскихъ розпоряженъ, дотычащихъ таки просто богослуженя. Мигацци, посередникъ папы, мусѣвъ, появившися на дворѣ, не одно терпке слово учути. Коли н. пр. въ 1782 р. папа Пій VI. прiѣздивъ до Вѣдня, просивъ кардиналъ цѣсаря, щобы позволивъ дзвонити при въѣздѣ папы до столицѣ въ всѣхъ костелахъ. „Чому нѣ, дзвонѣтъ, — тажь дзвоны то ваша артилерія!“ — ôтповѣвъ усмѣхаючися цѣсарь.

обговорюючи справу димисіи министра вôйны такъ пише: „Министеръ прускій не уступае передъ ухвалою парляменту, котра не въ силѣ нарушити цѣсарского слугу“. Парляментъ не полагодивши той справы, розъѣхався на 6 недѣль. Бути може, ще за той часъ прійде до якого компромису, але факты, якѣ зайшли, суть певными проявами конфликту межи милитаризмомъ, порукою переваги нѣмецкои въ Европѣ, а парляментаризмомъ, котрый зновъ есть порукою розвою Нѣмеччины на поли економичнôмъ, политичнôмъ и соціяльнôмъ“.

Франція. Кабинетъ Ферріого еще не уконституовався. Теку справъ заграничныхъ мае обняти Шальмель-Лякуръ, а пôсля иншихъ вѣстей мае бути покликанымъ на тое становище одинъ зъ заграничныхъ амбасадорôвъ. О теку справъ заграничныхъ иде спôръ межи кандидатами Мартинъ-Фейльемъ и Вальдекомъ Руссо. Рôвножь не знати, чи теку министра вôйны задержитъ ген. Тибоденъ, чи буде покликаный ген. Шампенонъ.

„Kölnische Ztg.“ подае въ листѣ зъ Парижа таку характеристику теперѣшныхъ ôтношень во Франціи: „Передъ 4 недѣлями всѣ поговôрки о заговорахъ подобали бôльше на небыличнѣ фантазіи; если однакъ нынѣшный станъ рѣчей потреваe другѣ 4 недѣлѣ, то фантазіи тѣ можутъ прибрати дуже серіозну форму, а тогды кождый день може принести велику несподѣванку. Републиканцѣ черезъ незгоду мѣжь собою тôлько пôдконуютъ повагу републики въ народѣ. Се дуже недобра признака, що они не стараются удержати републики на власныхъ силахъ, але хотятъ опертися на якихъ тамъ законахъ выняткowыхъ. Коли передъ 4 недѣлями розголосився першій крикъ тревоги зъ причины манифесту кн. Жерома, — то сего цѣлкомъ не було потрѣбно. Зъ того часу самѣ републиканцѣ малювали все чорта на стѣнѣ, а народъ зачинае вже въ него вѣрити, та потроха освоюватися съ нимъ. А скоро разъ увѣритъ въ чорта, то буде се першій доказъ чортовои силы. Франція хоче мати сильне консеквентне и невзрушиме правительство, — а републиканцѣ зробили неможливымъ поставити таке правительство. О тôмъ всѣмъ повиненбы п. Греви подумати, поки часъ. Бо если не сповнятся еще тѣ надѣѣ, якѣ покладаютъ въ нѣмъ еще многѣ патріоты, то република може бути стрaчена. Если монархисты нынѣ говорятъ, що положенье републики ôтчаянне, то слова ихъ маютъ велику рацію. Буде то велика радôсть для монархистôвъ, если републикане не прійдутъ скоро до розуму та не дадутъ републицѣ чогось лучшого, якъ лишь политичнѣ незгоды, личнѣ колотнечѣ та министерскій хаосъ.

Англія. Лондоньска дунайска конференція приняла одноголосно проектъ Баррера. Въ той способъ Ромунія, котра надѣялася, що за нею уймутся гдеякѣ державы европейскѣ, ошиблася дуже. Якъ доноситъ „Neue fr. Presse“, тое одноголосне рѣшенье дунайскои конференціи не есть нѣчимъ иншимъ, якъ результатомъ договорôвъ зъ одноѣ стороны межи Россіею а Австрією, а зъ другоѣ межи Англією и другими державами. Россія пристанши на проектъ Баррера получила гдеякѣ уступства въ справѣ порту Килія, а Англія скорыстала зъ дунайскои конференціи тое, що ей пляны взглядомъ Египта будутъ скорше зреализованѣ.

Въ Лондонѣ пôдписано такожь трактатъ межи Англією а Португалією. Трактатъ сей признае Португаліи право до африканьскои територіи Конго. — Старенькій Глядстонъ задля ослабленя не бере теперь участи въ нарадахъ парляменту; въ кругахъ парляментарныхъ розбираютъ пытанье, кто займе мѣсце канцлера. Вѣроятно буде наслѣдникомъ Глядстона Гартингтонъ.

Туреччина. „Polit. Corresp. доноситъ зъ Константинополя, що Порта выслала новый окружникъ до своихъ заграничныхъ репрезентантôвъ дотычно урегулѣваня границь чорногорскихъ. Въ окружнику запевнюе турецке правительство о найлучшѣй воли полагодити спôръ, котрому дали причину племена гôрскѣ при ôтзначуваню границь.

НОВИНКИ.

— **Pro domo sua.** Доходятъ насъ вѣсти, що недоброжелателѣ нашои часописи, котрѣ ôтъ самого ей основаня все покутно агитували противъ неи, выдумуючи и розсѣваючи мѣжь людьми найнеправдивѣйшѣ инсинуаціи, — теперь узнали для себе дуже наручнымъ случаемъ выкористати смерть нашого незабутного редактора Володимира Барвѣньского и розвинути еще усильнѣйшу покутну агитацію противъ нашои часописи. Мы пригадуемъ нашимъ Вп. Читателямъ, що бл. п. Вол. Барвѣньскій, — хочь одною зъ першихъ его засадъ, якими все руководився, була: не вдаватися о скôлько можна въ полемику съ „чорными силами“, — предсѣ не мôгъ вже безборонно и безмовно устоятись супротивъ напастей тыхъ „чорныхъ силъ“ и кôлька разôвъ мусѣвъ остерѣгати Вп. Читателѣвъ передъ всякими найнесовѣстнѣйшими агитаціями и клеветами. „Дѣло“ ôтъ самого початку свого существованя, якъ тôлько поставило програму сполученя всѣхъ Русинôвъ до згôднои, однодушнои, щирои и розумнои працѣ для загального добра народного, було „солею въ оцѣ“ всѣмъ тымъ одиницямъ, котрѣ сполученье Русинôвъ уважаютъ смертоноснымъ ударомъ для своихъ покутныхъ цѣлей и для котрыхъ лишь „мутна вода“ добра. Нашѣ Вп. Читателѣ за часъ трилѣтного выдавництва „Дѣла“ черезъ пок. Вол. Барвѣньского мали случай осудити, на скôлько совѣстнѣ були всякѣ клеветы и инсинуаціи. Рôвножь надѣемось, що нашѣ Вп. Читателѣ признаютъ нынѣ, що и по смерти бл. п. Вол. Барвѣньского „Дѣло“ редагуеся въ тôмъ самомъ дусѣ и въ мысль тои самои програмы, яку поставивъ покôйный нашъ редакторъ-основатель. Ôтъ тои програмы мы не ôтступили и не ôтступимо, тымъ бôльше, що всѣ здоровомыслячѣ Русины признали програму покôйного Вол. Барвѣньского яко едино спасаючу въ нынѣшнѣй тяжкѣй добѣ нашого народного житя. Колѣ всѣ безчисленнѣ кореспонденціи, писанѣ до пок. Володимира Барвѣньского, яко до редактора „Дѣла“, черезъ найпершихъ патріотôвъ рускихъ зъ цѣлого краю, могли бути оголошенѣ печатно, то ажь тогды побачивбы кождый, якій щирый пріемъ, яке признанье знайшла програма покôйного нашого редактора и якѣ спасенѣ плоды приносила и приноситъ въ кождôмъ майже закутку рускои землѣ. Звѣстна рѣчь, що славне руске вѣче во Львовѣ було заслугою покôйного нашого редактора,— а той фактъ, що ось въ рускôмъ центральнôмъ комитетѣ выборчôмъ засѣдаютъ люде обохъ партій, чи не есть такожь выплывомъ програмы пок. Володимира Барвѣньского и „Дѣла“? И мы малибы тую програму, тую найдорожшу спадщину по нашôмъ великôмъ патріотѣ, понехати? Нѣ, нѣколи!

Мы уважали потрѣбнымъ сказати тыхъ кôлька слôвъ въ нашôй власнôй справѣ, щобы остерегчи Вп. Читателѣвъ нашихъ передъ несовѣстными выдумками и покутными клеветами недоброжелателѣвъ нашои часописи. При случаю подаемъ до вѣдомости нашихъ Вп. Читателѣвъ, що кромѣ нового редактора, всѣ прочѣ робôтнѣ силы нашои редакціи суть тѣ самѣ, якѣ були за бл. п. Володимира Барвѣньского.

— **Зъ Буска** одержуемъ слѣдуюче письмо. Довѣдавшися за пôзно о смерти нашого неустрашимого и высскопочитаного бл. п. Володимира, не могли мы взяти удѣлу въ похоронахъ его тлѣнныхъ останкôвъ и зложити неувядаемый и заслуженый вѣнець на его могилѣ. Хотячи хочь въ части ôтдати любому покôйникови належачій ему ôтъ насъ довгъ, упросили мы нашого Впр. Емиліяна Петрушевича о поминальне богослуженье за душу бл. п. Володимира, котре тойже съ повною готовостею дня 13 с. м. при соучасти нашого 4-голосного, працею неутомимою нашого о. Стефана Лесюка буквально сотвореного хору и при участи многочисленного народу ôтправивъ и по хорошôмъ словѣ о. Лесюка, поясняючôмъ заслуги бл. п. Володимира, самъ занявся збираньемъ складки на памятникъ высоко нами цѣненого покôйника. Сповняючи отже милый обовязокъ, подаемъ той фактъ до прилюднои вѣдомости, складаемъ нашимъ Всеч. оо. найширшу подяку и пересылаемъ зôбраныхъ 9 зр. 26 кр. на памятникъ бл. п. Володимира. — Бускъ 14 лютого 1883. — *Василій Ваньо*, бурмистръ; *Андрей Левицкій* и *Николай Домкович*, старшѣ братя церковнѣ.

— **Зъ Тартакова** пишутъ намъ: Тяжку страту бл. п. Володимира Варвѣньского ôтчули мы глубоко всѣ добромыслячѣ Русины. Вже мабуть то судьба нашои нещаснои Руси! Якъ що ино заблысне сонце въ наше ôконце — такъ и гасне. Новозавязана читальня въ Тартаковѣ, поводована глубокимъ жалемъ, ôтправила поминальне богослуженье дня 13 лютого за упокôй бл. п. Володимира, на котре зôбралися всѣ члены, щобы помолитися за душу Покôйника.

— **На засѣданю выдѣлу товариства педагогичного** сов. Яновскій яко предсѣдатель высказавъ свое обуренье на вповнѣ неправдиве донесенье „Пролома“ въ 6 ч. зъ с. р., що будьтобы членъ выдѣлу о. катихитъ Стефановичъ не приходитъ на засѣданя выдѣлу. Сов. Яновскій, даючи о. Стефановичеви повну сатисфакцію, признавъ, що о. Стефановичъ належитъ до найпильнѣйшихъ членôвъ выдѣлу, бувавъ и буваe на кождôмъ засѣданю и въ працяхъ выдѣлу бере якъ найдѣятельнѣйшу участь. Суть члены, котрѣ „даже не приходятъ на засѣданія“ — але ихъ треба було зовсѣмъ въ иншôй сторонѣ шукати.

— **О. Иванъ Наумовичъ** надôславъ намъ вчера поясненье до новинки, помѣщеной въ 15 ч. „Дѣла“ за „Neue fr. Presse“. „Не маючи пôдъ рукою „N. fr. Presse“ — пише о. Наумовичъ, — „не можу сконстатувати, що она подала, але я для важныхъ причинъ написавъ заявленье въ такôмъ змыслѣ, якъ помѣщено було въ галицкихъ рускихъ газетахъ, и такъ стоитъ дословно въ „Deutsche Ztg.“, що о. И. Н. констатуе, „dass er der Union nicht entsagt, vielmehr gegen die vom gr. kat. Ordinariate in Lemberg über ihn verhängte, jedenfalls unbegründete Excommunikation den Recurs an den Papst bereits verfasst habe und ein günstiges Ergebniss gewärtige“. Дальше о. Наумовичъ выказуе велику рôжницю межи „рекурсомъ“, а „прошеньемъ о помилованье“, бо „рекурсъ“ указуе несуществованье вины, а „прошенье о помилованье“ вину съ роскаяньемъ, а до вины о. Наумовичъ „совѣстно не може признатися“. О. Наумовичъ заявляе, що рекурсъ его высланый вже въ Римъ буде выпечатаный, а зъ его содержаня кождый зможе осудити, що „ôнъ ôтносився до папы не лишь о вымѣръ справедливости своѣй ничтожнôй личности, але и нашôй... церквѣ.“ — „Я не можу не надѣятися, — кôнчитъ о. Наумовичъ, — щобы Его Святôсть не узнали моеи апеляціи вповнѣ справедливою, такъ якъ она основана на невзрушимôмъ камени вселенскихъ и генеральныхъ соборôвъ и конституцій самои римскои куріи“.

(И.) **Зъ Черновець** пишутъ намъ въ звѣстнôй справѣ тамошного церковного братства: На телеграфичне прошенье братства до Всеч. Консисторіи, щобы зволила затвердити статуты, ôтповѣла Консисторія передъ 4 лютымъ, що буде старатися справу якъ найскорше залагодити. Але 4 лютый бувъ призначеный на уконституованье братства и старшій братъ старого братства подавъ въ тôмъ взглядѣ увѣдомленье до правительственнои власти. Правит. совѣтникъ Кильмансегъ, а взглядно президентъ, покликавъ до себе старшого брата, п. Лисиньского, и уговоривъ его, щобы ôтложивъ загальнѣ зборы членôвъ на пôзнѣйше. Такъ и сталося. Тымчасомъ якѣсь другѣ мѣщане ѣздили до Консисторіи до Львова съ протестомъ противъ новыхъ статутôвъ. Въ загалѣ цѣла тая дражлива справа еще погôршилася и ôтъ рѣшеня Всеч. Консисторіи буде зависѣти добрый ей конецъ.

(С) **Спѣвъ хоральный по нашихъ селахъ.** Однымъ зъ найважнѣйшихъ средствъ, ведучихъ до умоляльненя и самопôзнаня нашого люду есть безперечно спѣвъ и музика, до котрыхъ нашъ народъ вже зъ природы маe великій даръ и талантъ. Съ правдивою радостею приходится намъ бачити, якъ скоро заводится у насъ по селахъ спѣвъ хоральный, квартетовый, якъ горнутся до него нашѣ селяне и якъ въ слѣдъ за тымъ витаe въ селѣ тверезôсть, поправа обычаѣвъ та всякѣ добрѣ и хосенныѣ порядки. А такихъ селъ у насъ вже, хвала Богу, немало; немало такожь и тыхъ щирыхъ апостолôвъ нашои народнои пѣснѣ, що немовь тѣ середновѣчнѣ барды протягаютъ зъ одного мѣсця въ друге, а всюда зазначуютъ свôй побытъ благословенными плодами своихъ грудôвъ. Всѣмъ знане имя п. Горецкого, що въ тôлько громадахъ позаводивъ гарнѣ хоры квартетовѣ, що ôттакъ теперь працюe въ тôмъ самôмъ направленю въ Ôкнѣ у п. Вол. Федоровича. Подôбно якъ п. Горецкій, заслугуеся въ тôй такъ важнôй для насъ справѣ и п. Михайло Сапрунъ, богословъ. Результаты его труду мали мы случайнôсть бачити въ двохъ селахъ: въ Говиловѣ пов. гусятыньского и въ Угрыню дек. скальского. Въ протягу двохъ мѣсяцѣвъ зъумѣвъ п. Сапрунъ своею працею и своею практичною методою справдѣ до неимовѣрныхъ довести результатôвъ. Въ обохъ тытъ селахъ суть нынѣ гарнѣ, сильнѣ хоры мѣшанѣ, котрѣ кромѣ богослуженя нашихъ найлучшихъ композиторôвъ, якъ Вербицкого, Бортняньского и Лавровского, спѣваютъ многѣ нашѣ народнѣ пѣснѣ, котрыхъ выучивъ ихъ п. Сапрунъ зъ нотъ. Треба однакъ бачити, яку вдячнôсть здобувъ собѣ п. Сапрунъ у селянъ, якъ сердечно и охочо горнутся они коло него, съ якою утѣхою ôтдаются науцѣ спѣву. Справдѣ, бачучи те, чоловѣкъ муситъ увѣрити, що народъ, у котрого тôлько змыслу и способности до всего, що гарне и пôднесле, муситъ и повиненъ добитись своеи будучности и дôждатись лучшои долѣ. Честь отже всѣмъ патріотичнымъ труженникамъ на нивѣ народнôй, честь и нашимъ честнымъ селянамъ за ихъ охоту до доброго дѣла.

— **Именованя.** Комисарями скарбовыми именованѣ: Раф. Стеблецкій, Теод. Чорненькій, І. Орловскій, дръ Юст. Блоньскій и Ром. Витошиньскій.

— **Въ львôвскôмъ судѣ краевôмъ** ôтбулася д. 9 (21) с. м. розправа апеляційна п. Яна Гньевоша, редактора „Strażnic y“ и „Sztandar y“, засудженого въ грудню м. р. черезъ м. дел. судъ на 6 тыжднѣвъ арешту за обиду чести п. Ил. Яворовского, кореспондента краковскои „Reform-ы“. Трибуналъ затвердивъ першій засудъ що до вины, але зменшивъ кару на 3-дневный арештъ.

— **Кару смерти** черезъ повѣшенье выконано нынѣ о 7-ôй годинѣ рано на подвôрю львôвского суду карного на Володиславѣ Домбровскôмъ, засудженôмъ за убійство родины жидôвскои въ Жовквѣ.

— **До вправъ войсковыхъ** будутъ покликанѣ въ 1888-ômъ роцѣ: а) офицыры резервы, асентерованѣ въ рр. 1878, 1876 и 1874; б) тіи офицыры резервы, котрѣ служили давнѣйше яко однорôчнѣ охотники, асентерованѣ въ иншихъ лѣтахъ, обовязанѣ до коротшои, нѣжь 7-лѣтнои службы въ резервѣ; в) офицыры, котрѣ не були при вправахъ въ 1882 р.; г) резервисты, асентерованѣ въ рр. 1878, 1876 и 1874; д) перенесенѣ до резервы 1-рôчнѣ охотники въ иншихъ лѣтахъ асентерованѣ, котрѣ не маютъ обовязку служити въ резервѣ 7 лѣтъ; е) резервисты, котрѣ не були при вправахъ въ 1882 р.; з) учителѣ, кандидаты учительскѣ и т. и., котрѣ пôсля §. 27, взглядно §. 6 новелѣ до зак. войск. мали постоянну ôтпустку, або зъ иншихъ взглядôвъ родинныхъ одержали ôтпустку. Офицыры резервы и кадеты, стараючѣся о мѣсце заступника официра, будутъ покликанѣ до вправъ на 4 тыжднѣ, другѣ резервисты на 13 днѣвъ.

— **Совѣстный самоубійця.** Въ Вѣдни отруився бувшій фотографъ Алойсъ Гоферъ, шѣстьдесятикôлькалѣтный старець, до чого довела его нужда. Покôйный оставивъ по собѣ листъ, въ котрôмъ проситъ, щобы добрѣ люде зробили складку на сплаченье невеличкого довгу, котрый ôнъ завинивъ своѣй господини, где мешкавъ. Въ листѣ своѣмъ говоритъ нещасливый, що ôнъ не хоче, щобы ктонебудь мôгъ по его смерти сказати: ось ôнъ мôгъ умерти скорше, а лишь длятого живъ довше, щобы „позарывати бѣдныхъ людей“.

— **Самоубійство дитины.** Семилѣтна дочка одного зъ высшихъ урядникôвъ въ Кассель за якусь малу провину одержала въ школѣ кару, именно заперто еи на одну годину до „козы“. Бѣдна дитина взяла собѣ тую кару такъ до серця, що коли еи зъ школы выпущено, то не пôшла вже до дому, але до рѣки Фульды, где скочила до воды. Надъ берегомъ найдено капелюшокъ, а доперва въ кôлька день выдобули люде труна зъ воды.

— (**Дрôбныя вѣсти.**) Богатый купець кіевскій п. Терещенко жертвувавъ 100.000 руб. ср. на построенье гимназіяльного будынку въ Печерскôй части мѣста, котра есть дуже ôтъ мѣста ôтдалена и потребуе проте окремои гимназіи. — Нова выправа полярна мае вырушити пôдъ проводомъ Норденшильда, найперше до схôдного побережа Гренляндіи. — Въ день пятои рôчницѣ вступленя свого на престолъ роздавъ папа римскій межи убогихъ мѣста Риму 10.000 лирôвъ. — Въ Паси пôдъ Парижемъ умерла сими днями въ 65 ôмъ роцѣ житя Матильда Гайне, вдовиця по нѣмецкôмъ поетѣ Генриху Гайнôмъ. — Въ Берлинѣ буде ôткрыта дня 1 л. мая с. р. выстава гигіенична.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Поправка. Завѣдательство въ Отыніи получивъ не о. Колюмбиньскій, але о. Іоанъ Однорогъ. — О. Колюмбиньскій получивъ завѣдательство Борусова, дек. бобрецкого.

Введенѣ въ душпастырскѣ посады: 1) Володим. Петрушевичъ 1 лютого яко другій сотрудникъ архикатедральный во Львовѣ, 2) Левъ Луцкій 10 лютого яко сотрудникъ при церквѣ св. Петра и Павла во Львовѣ; 3) Іоанъ Куликъ 17 сѣчня яко завѣдатель Гребенова.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **О. Іосифъ Федоровичь,** парохъ въ Гумнискахъ, дек. теребовельского, упокоився дня 14 лютого въ 66-ômъ роцѣ житя, а въ 38-ômъ роцѣ священьства. Вѣчная Покôйникови память!

✝ **Юліянъ Зборовскій,** инспекторъ дирекціи руху желѣзныхъ дорôгъ, померъ сими днями въ Вѣдни въ 50 ômъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.

Всч. о. К. Я. въ Лôмнôй: предплату пôврôчну на „Дѣло“ съ „Б. П.“ и 20 зр. 5 кр. для „Просвѣты“ получили. На „пов. Іер. Анон.“ мы передали въ своѣмъ часѣ „Академ. Кружкови“, и требабъ у него реклямувати. — *Всч. о. Ал. въ Нъюрк*: Мы передали ред. „Зорѣ“ Вашу передплату, — просимо тамъ зареклямувати. — *Всч. о. І. Щ. въ О.* Тягненье Терст. льотеріи ôтбулося 18 л. лютого. Якъ дôстанемо листу тягненя, то Васъ повѣдомимо. — *Всч. Мал. въ Окнѣ.* Вп. В. Ф. посылаемо и „Б. П.“; зареклямуйте, котрѣ аркушѣ не дôйшли. — *Всч. о. Е. Левицк. въ Тартаковѣ.* 19 сѣчня получили мы съ предплатою на „Дѣло“ и „Библ. П.“ еще 10 зр. на „Зеркало“, 8 зр. на „Батькôвщ.“, 6 зр. на „Госп. и Пром.“, 3 зр. на „Руску Раду“, 5 зр. для „Просвѣты“, 1·50 для „Тов. госп.“ Всѣ тѣ грошѣ передали мы, куды слѣдуе, и маемо поквитованя. Чому Вамъ не посылаютъ, — не знаемо. О книжочкахъ для читальнѣ въ Тартаковѣ завѣдомимо выдѣлъ „Просвѣты“.

— **На могилу Т. Шевченка** зложили: п-нѣ Марія зъ Судовои Вишнѣ 1·50 зр., п. Левъ Воєвудка зъ Станиславова зô складки 3·07 зр.

— **На памятникъ бл. п. о. П. Ясеницкого** зложили: Всч. оо. Борисъ 4 зр., Флюнтъ 2·10 зр., К. Яворскій 2 зр., Калиничъ 2 зр., Гичко 2 зр., Гамерскій 2 зр., Гмитрикъ 1 зр., Поляньскій 1 зр., Ганкевичъ 1 зр., Турчмановичъ 1 зр.

— **Для рускои Бурсы въ Бережанахъ** въ часѣ ôтъ 1 червня 1882 р. до кôнця сѣчня 1883 р.: (*Конецъ.*) Вп. дръ Кравичъ зъ Рогатына, Вп. Михайлôвъ Люб. зъ Липицѣ, Всч. о. Ф. Недельскій зъ Сарнокъ середныхъ, Всч. о. Авдиковскій зъ Кунашева, Всч. о. Л. Шеферъ зъ Болшôвця, Всч. о. Л. Лонцкій зъ Скоморохъ старыхъ, Всч. о. Гр. Грыцей зъ Демянова, Всч. о. И. Стрельбицкій зъ Пôдгородя, Всч. о. И. Слюзарь зъ Дунаева, Вп. Ант. Делькевичъ, урядникъ банковый, Вп. Теод. Досинчукъ зъ Пôдгаецъ, Вп. п-нѣ Евгенія Кириловичъ зъ Сокаля, Вп. п-нѣ Олена Насальска и Вп. п-нѣ Павлина Дуткевичева зъ Бережанъ по 2 зр.; Вп. п-нѣ Іоанна Дудровичева и Вп. п-нѣ Емилія Глебовицка зъ Бережанъ по 1 зр. 75 кр.; Вп. П. Дуткевичъ Вп. п-нѣ Марія Зарицка и Вп. п-нѣ Петр. Глебовицка зъ Бережанъ по 1 зр. 50 кр., Вп. Ткачуникъ зъ Славятина 1 зр. 40 кр.; Вп. пп. и п-нѣ Андр. Алискевичъ, І. С. Волчукъ, Ар. Іеловицкій, М. Фиялкова, М. Зарицка, о. Т. Турула, Ропицкій, Т. Процюкъ, о. М. Глебовицкій зъ Бережанъ, о. Вол. Насальскій зъ Яворова, З. С. зъ К., Ан. Дудикевичъ зъ Пôдгаецъ, Камяньскій Вас. зъ Вербова, о. Дурбакъ зъ Увоя, о. Свистунъ зъ Козовы, о. Іосифъ Стрельбицкій зъ Саранчукъ, о. Коновалецъ зъ Курянъ, Як. С. Царь зъ Чесникъ, о. Модестъ Зарицкій зъ Жовчева, Іоанна Гургула зъ Путятынець, о. Ст. Алексевичъ зъ Вербиловець, Теодора Конопкôвна зъ Вовкова, о. Конст. Глебовицкій зъ Бруховичъ, о. Ант. Топольницкій зъ Янчина и Ант. Лыкисей зъ Тростянця по 1 зр.; Вп. п-нѣ Турулова, Вп. Левицкій зъ Бережанъ, Всч. о. И. Вергановскій зъ Курянъ и Вергановскій зъ Курянъ и Вп. С. Брыковичъ зъ Городка по 50 кр., Вп. пп. Ильницкій зъ Пôдгаецъ и Іосифъ Насальскій зô Львова по 30 кр.; Н. Н. зъ Голгочь 10 кр. Кромѣ того вплынуло зъ дрôбныхъ складокъ 2 зр. 10 кр., зъ розпродажи статутôвъ товариства 10 зр. 70 кр.

За всѣ тѣ дары складае щире „Спаси-Бôгъ“.
Выдѣлъ Рускои Бурсы въ Бережанахъ.

— **На церковь въ Островѣ** жертвували: 5) о. Т. Поляньскій зъ Дорогош. ôтъ себе 2 зр., зъ касы церк. велико-дорогошѣвскои 3 зр. — разомъ 5 зр., 6) о. Илія Крайчикъ зъ Вôльки куниньскои 4 зр., 7) о. Амвр. Тарчанинъ настоятель Ч. С. В. В. въ Жовквѣ ôтъ себе 1 зр., ôтъ братства церкви матричнои 1 зр., ôтъ братства цер. доч. св. Троици 50 кр.; ôтъ братства церк. доч. Воля Высоцка 50 кр., ôтъ братства церк. доч. Винники 50 кр., — разомъ 3 зр. 50 кр., 8) о. Сим. Дуткевичъ въ Пôддубцяхъ 3 зр. 20 кр., 9) о. Вол.

Рынявець зъ Гладышова ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ 2 зр., 10) о. Іос. Гащицъ зъ Карова 3 зр., 11) о. І. Крыницкій зъ Ходновичъ 2 зр., 12) о. Иляр. Гмитрикъ зъ Головецка долѣшного 1 зр. 13) о. Андр. Габла зъ Тирявы сôльнои 1 зр., 14) п. Магдалена Чичиловичева зъ Войтковы 1 зр. — За всѣ тѝ жертвы складаю Всч. и Вп. Добродѣямъ щиросердечну подяку. *И. Олексинъ.*

Подяка.

Руске академичне товариство „Академичне Братство“ складае симъ Высокоповажаному Добродѣеви Володимирови Стефановичеви Качалѣ, сынови свого всегдашного прихильника, звѣстного нашого патріота - ветерана, за великодушный, **щедрый даръ въ сумѣ 240 зр.**— прилюдну, сердечну подяку.

Такожь дякуе „Академичне Братство“ сердечно за добровôльнѝ датки: Всч. о. *Н. Рейтаровскому* за 3 зр.; бувш. товаришеви ц. к. судіи *О. Чвартацкому* за 4 зр. 50 кр.; Вп. комитетови займавшомуся прощальною овацією въ честь Вп. проф. дра М. Кабата за ôтступленье 30 зр., *зъ розпродажи подарованыхъ проф. М. Кабатомъ книжокъ.*

Во Львовѣ, дня 11 (23) лютого 1883. — *Ôтъ выдѣлу тов. „Академичне Братство“.*

Курсъ львôвскій зъ дня 22. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	305 50	308 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	304 50	308 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 ·
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 65	98 90
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	— —	— —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 63
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 44	9 54
Нôвимперіялъ	9 72	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купона

НОВА ТОРГОВЛЯ

галянтерійныхъ товарôвъ

пôдъ фирмою

СТАНИСЛАВА КЕЛЕРА

(Köhler'a)

во Львовѣ, ул. Галицка Ч. 48

противъ новои гимназіи

поручае П. Т. почтенноô Публицѣ свôй добре заосмотреный складъ рôжнородныхъ **паперôвъ, матерія-лôвъ до писаня, рисованя** и **малѣваня**; такожь **нитокъ, иголъ, шпильокъ, бавовны, волôчки** и **всякихъ потребъ до шитя и гафту.** 3—3

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА

во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2

поручае по цѣнахъ найнизшихъ

правдивѝ американьскѝ ручнѝ и нôжнѝ

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрѝ и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найôôльшою нагородою;

(2—10) такожь

американьскѝ машины до шитя Howe-го

до ремѣсничого ужитку

и **машины до шитя Singer-a**

зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.

Части складовѝ тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на скадѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.

Продажь и на сплату пôсля умовы.

Торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

поручае свою богату и въ добôрнѝ перекуски и напитки заосмотрену

КОМНАТУ

ДО 6—?

Снѣданъ.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ вѣмецкого переклавъ и пояснивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО

ВЪ КІЄВѢ

(2—3) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючѝ малорускѝ книжки:

Кухаренко Я. Збôрникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна*, Украинськѝ Альманахъ на 1831 г. Цѣна 50 к. *Левицкій И. С.* Повѣсти К. 1874 г. Ц 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть. К. 1882 г. Ц 40 к., Не можна бабѣ Параснѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К. 1882 г Ц. 5 к., Благословѣть бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд 3-те. К 1882 г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц 75 к. На Кожумякахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц. 25 к., Першѝ кіевскѝ князь. К. 1876 г. Ц. 10 к, Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К. 1875 г. Ц. 6 к. *Левченко М.* Опытъ Русско-Украинського словаря. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к. *Лисенко*, Южно-Русскій Орнаментъ. Изд 2-е. К. 1882 г. Ц. 2 р. 50 к., съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* зъ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный. С-ПБ. 1881 г. Цѣна 5 к, листъ 5-й: Хто такій хуторянинъ. С.-ПБ. 1862 г. Ц. 3 к. *Листôвка.* Ганна. Поема. К. 1881 г. Ц. 10 к. *М-ычъ.* Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ нея ратуватись. К. 1881 г. Ц. 10 к. *Маляревскій.* Лѣра (сборникъ стихотвореній.) К. 1876 г. Ц. 20 к. *Мельникъ.* Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г. Ц. 25 к. *Максимовичъ.* Псалми переложенные на украинское нарѣчіе. М 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ.* Украинськѝ приказки. С.-ПБ. 1864 г. Ц. 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣдання зъ святого писанія. К. 1874 г. Ц. 10 к. *Основа* Южно-Русскій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій.* Пôвъ сотнѣ казокъ для веселыхъ людей. К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Рискуновъ.* Словница украинськои (або Юговои Рускои) мовы. Ц. 1 р. 50 к., Чайка Украинськѝ альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баѣкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к., Т. Г. Шевченко, его жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к. *Пчѣлка* О. Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украинскимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ.* К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про хворобы и якъ имъ запомогти.* К. 1874 г. Ц. 6 к. *Про холеру.* К. 1875 г. Ц. 7 к. *Про кары*, до якихъ присуждаютъ мировѝ судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды.* Козакъ и Ганнуся Украинськѝ очерки. К. 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одессѣ 25 Февраля 1879 г. Од 1879 г. Ц. 30 к.

„МЕРТВѝ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.

(Се слова высказанѝ неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНѝ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧѝ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовѝ вытворы, увѣнчанѝ 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовѝ грудни бомбоны

(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).

До ц. к. двôрского лиферанта до найôôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той ôбль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Môй домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяцъ, то тѣло моѣ немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не було; розумѣюсь, я дальше уживаю сеи курації. — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за его лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многѝ лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске

ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлязо солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючѝ поживнѝ и скрѣпляючѝ средства.

Пирцъ v. Гаерфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.

правдового уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: **Цены** 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляется franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кило солодовои чоколяды I зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При ôôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовѝ бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). — Низше 2 зр. нѣчо не розсылаѣся.

Головнѝ склады: *Львôвъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Божня:* І. Михникъ *Будзанôвъ:* Ясеньскій *Чернôвцы:* Иг Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (апт.), І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Ельленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Шгокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (9—12)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на грудн. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
«намените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій вовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскѝ вина лѣчничѝ

признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоеа и Матея Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанѝ:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименованымi професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чвертъ - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину менш фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ фран[illegible]кій
власного выроб

ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годземôина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѝ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

К. Диккенса

Новорôчнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Новоôткрыта торговля

СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ

ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ

во Львовѣ, при Маріяцкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Лянга

поручае, пôдъ гваранцією за доброту,

сѣмена ярины, сѣмена польнѝ, цвѣтовѝ и лѣсовѝ, рожѣ, дерева овочевѝ, корчѣ, шпараги и т. и.

Цѣнники на желанье франко. (5—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднаровского.

Ч. 18. Львôвъ, Вторникъ 15 (27) лютого 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* — *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Таже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Новй хмары.

III.

Въ попередныхъ двохъ статяхъ звернули мы увагу нашихъ Читателѣвъ на широкй агитаціи польскихъ шовинистôвъ за знесеньемъ рускихъ святъ и выказали, до чого тй агитаціи стремлятъ. Мы посередно остерегли и правительство передъ можливыми наслѣдствами подôбныхъ агитацій. Теперь выскажемъ еще яснѣйше нашу думку: Тй агитаціи можутъ выкликати навѣть зворушенье въ народѣ... Правительство повинно отже завчасу пôдтяти корѣнь зла. Коли въ 1812 р. проявилися були подôбнй агитаціи, то правительство австрійске заразъ завчасу постаралося въ добре понятômъ своѣмъ интересѣ злому зарадити и народъ рускій успокоити. Президіюмъ губерніяльне выдало було 24 марта Ч. 965. розпорядженье для заспокоѣня рускаго народу. Президіюмъ довѣдавшись, що „rumor cito et ubivis divulgatur, unionem ritus graeci cath. cum latino (hic e. sublationem ritus gr.) esse decisum, et brevi inexorabiliter executioni dandum esse. Cum ex eo rumore inferendum est, id studio eo fine factum esse, ut fideles graeci ritus inquietentur, et ad dissensiones incitentur, (quod tunc Poloni attentabant), proinde praesidium ordinat, ut medio currendae quontocyus significetur, praedictum rumorem falsum esse et eo fine curatis r. gr. c. necessaria disponere.“ Головно велась тогды агитація о сполученье календарѣвъ, для того президія дальше каже „rumorem de unione calendariorum ubique spargi, unde necessarium est, de utroque data currenda populum ruthenum pacificare.“ Оттакъ поступило собѣ було правительство въ р. 1812! Нынѣ жь кс. Стояловскій, зухвало покликуючись на волю нунція папского а навѣть на правительство, смѣе безъ жаднои перешкоды въ нѣякои стороны оповѣщувати ôтозвы, взываючй цѣлый край до вношеня на его руки подань до Є. В. цѣсаря, — и то подань въ такôй дражливôй и небезпечнôй справѣ, якъ скасованье святъ! Въ послѣднômъ числѣ своеи газетки кс. Стояловскій хвалится вже навѣть, що на его руки прислало вже двайцять кôлька (??) громадъ такй поданя до монарха и взываe громады, щобы дальше присылали... И таки нѣкто зъ нѣ ôтки не хаже кс. Стояловскому анѣ слова!

Мы пытаемо, кто есть властиво кс. Стояловскій, що за фигура, щобы зухвало голосивъ urbi et orbi, що ôнъ веде агитацію пôсля „wskazówek, któreśmy (my — ks. Stojałowski!) zasiągnęli u samego źródła t. j. w Wiedniu, tak u zastępcy Ojca św. t. j. Nuncyusza papieskiego, jakoteż i w sferach rządowych“. Єще разъ пытаемо, що за така фигура кс. Стояловскій, — яке то высше пôсланництво крыeся пôдъ его дѣйстнымъ титуломъ „plebana z Kulikowa“?! Єслибы такъ кождый польскій „pleban“ захотѣвъ вести яку небудь агитацію на свою руку и безъ нѣякои перешкоды покрывався мандатомъ заступника папы и правительства,—до чого мы тогды дôйшлибы, якій хаосъ, яка анархія запанувалабы въ краю? Допустивши разъ одну компетенцію кс. Стояловскому, ôнъ буде мати претенсію до другои и агитаціямъ не буде кôнця! Правительство жь и власти духовнй могли вже доси хочбы зъ ôтзывôвъ рускаго дневникарства пересвѣдчитися, що всѣ Русины противнй агитаціямъ кс. Стояловского и его товарищôвъ.

Передовсѣмъ Русины не можутъ стерпѣти того, зъ ôтки кс. Стояловскій маe смѣлôсть вдиратися въ права рускаго духовеньства и рускаго народу! Смѣлôсть его тымъ бôльше кождого уражуe, що въ силу договору нашого съ Римомъ, записяженого папою, ôнъ пôдпадae анатемѣ, дѣлаючи подвиги до змѣны и нарушеня церковного устава греческого обряду, котрый то уставъ для уніятôвъ есть загварантованый договоромъ.

Перше всего рѣшаючою въ тôй справѣ властею есть синодъ провинціональный галицкихъ уніятôвъ, котрый нѣякъ нынѣ зôбратися не може, бо въ Галичинѣ нема трехъ дѣйстныхъ діецезальныхъ епископôвъ, зъ котрыхъ одинъ маe бути митрополитомъ, до зôзваня такого синода управненымъ. Такій синодъ провинціональный хотѣвъ въ р. 1862 скликати для управильненя справъ обрядовыхъ въ Галичинѣ митрополитъ Яхимовичъ. Однакожь спостерѣгшися, що такого синода для Галичины, где були тогды лишь два діецезальнй епископы (ôнъ и Поляньскій), зôзвати не може, удався до епископôвъ въ Пряшевѣ и Унгварѣ съ просьбою, щобы котрый зъ нихъ яко третій до Галичины прилучився. Але оба тй епископы (Гаганецъ и Поповичъ) ôтповѣли въ кôнци 1862 р., що „нѣчого не бажалибы такъ щиро, якъ щобы съ своими діецезіями могли пôддатися пôдъ власть митрополита свого обряду въ Галичинѣ. Але понеже они зависятъ яко епископы въ Угорщинѣ ôтъ власти латиньского примаса въ Остригомѣ (Gran) и папы римского, то удавалися до тыхъ обохъ властей съ просьбою о прилученье до своихъ братей и по роду и обряду въ Галичинѣ, — однакъ обѣ тй власти просьбѣ ихъ рѣшучо ôтказали“. Тогды то Яхимовичъ, найревнѣйшій уніятъ, увѣрився наглядно, що ôнъ яко митрополитъ не маe тои каноничнои власти митрополита, щобы мôгъ синодъ провинціональный скликати, бо хочь уніяты-Русины жили въ трехъ притыкаючихъ провинціяхъ (въ Галичинѣ, Угорщинѣ и въ Холмѣ), въ котрыхъ було пять руско-уніятскихъ владыкъ и митрополитъ, то все таки не могли мати нѣякого синода нѣ провинціонального, нѣ загальнаго (такій скликae папа). По скорôй смерти Яхимовича вже пригасла мысль скликаня синода для управильненя справъ обрядовыхъ. За часôвъ Литвиновича була заключена конкордія, котра такожь не допускae знищеня условій уніи.

А нынѣ кс. Стояловскій веде агитацію противъ рускихъ святъ, противъ календаря, на котрôмъ стоитъ признаный и запорученый нашь обрядъ церковный!... Тымъ чиномъ дражнитъ ôнъ Русинôвъ, любячихъ свôй обрядъ и уважаючихъ его яко одну зъ охоронъ рускои народности передъ вынародовленьемъ, тымъ чиномъ выкликae ôнъ вражду межи двома народами въ краю. Всему тому мы противнй и взываемъ дотычнй власти свѣтскй и духовнй, щобы не легковажили тои справы, котра, якъ се мы повыше сказали, може скôнчитися дуже сумно...

ДОПИСИ.

Зъ Перемыскои епархіи.

(*Справозданье зъ загального збору ôтпоручникôвъ въ справѣ фонда вдôвъ и сирôтъ по священикахъ за р. 1882. Поглядъ на ôтношеня дотычного фонда и Русинôвъ.*) Съ великою нетерпеливостею и цѣкавостею очѣкували мы справозданя въ нашихъ часописяхъ о засѣданю загального збору ôтпоручникôвъ деканальныхъ епархіи перемыскои въ дѣлѣ вдовичо-сиротиньского фонда. Хотяй комисія управляюча институтомъ не залишитъ вычерпуюче справозданье того заведеня въ своѣмъ часѣ выпечатати и кождому членови доручити, — то все таки сей спосôбъ остане тôлько актомъ для актôвъ парохіяльныхъ, а ширшій кругъ читателѣвъ мало або нѣчого о такъ важнôй справѣ, о тôмъ найстаршômъ дитяти нашого самоуправленя, и о нашômъ подвизѣ для ссушеня слезъ бѣдныхъ вдôвъ и сирôтъ священничихъ не зможе дôзнатися. Длятого, хотяй троха спôзнено, подаемъ ту въ короткихъ начеркахъ справозданье, а съ нимъ и нашь поглядъ на нашй ôтношеня.

Що року съ кôнцемъ мѣсяця сѣчня ôтбуваeся правильно загальный зôбôръ ôтпоручникôвъ деканальныхъ (39 числомъ) епархіи перемыскои въ дѣлѣ вдовичо-сиротиньского заведеня. Такій зôбôръ ôтбувся и сего року дня 11 (23) сѣчня; але въ причины дуже лихои поры, снѣжницѣ и заспъ снѣговыхъ, не могли, особенно въ ôтдаленыхъ ôтъ стацій желѣзничихъ мѣсць, всѣ ôтпоручники деканальнй на зôбôръ приспѣти. Прибуло однакъ до комплету достаточне число. О годинѣ 10 розпочалося засѣданье пôдъ предсѣдательствомъ, дѣлами заведеня крѣпко и ревно занимаючогося, Впр. ювилята о. Григорія Шашкевича, архипресвитера и настоятеля собора крылошанъ. Зъ стороны ц. к. правительства бувъ на зборѣ комисарь староства, п. Горницкій. Засѣданье почтивъ своею присутностею Преосв. владыка Іоанъ Ступницкій.

По сконстатованю повномочій и достаточности необходимого числа до комплету, розпочавъ предсѣдатель порядокъ дневный ôтчитаньемъ загального справозданя о внутренныхъ и внѣшныхъ ôтношеняхъ заведеня, а именно пôднѣсъ финансованье користне и на гипотекахъ полягаюче черезъ перемѣну гдеякихъ

ГДЕЩО ПРО ЛЬВÔВЪ ПЕРЕДЪ 100 РОКАМИ

и про триразовый приѣздъ Іосифа II до того мѣста.

(Написавъ *Андрѣйчукъ*.)

(*Конецъ.*)

Мѣжь тымъ, коли мы продовжали такй бесѣды, запукавъ ктось въ дверѣ, — звычайный знакъ, коли кабинетовй секретарѣ выготовили вже яке письмо до цѣсарского пôдпису. Я хотѣвъ вже ôтойти, але ôнъ казавъ менѣ чекати, поки не верне. По чверть годины стоявъ зновъ коло мене и пытався дальше: — „Якъ то тамъ поступae собѣ вашь ректôръ, котрого я именувавъ епископомъ?“

— „Нѣчого не знаю и не зношуся съ нимъ блише.“

— „На нѣмъ тяжатъ провины, а що найгôрше in puncto sexti.“

— „Я скарги не читавъ, и не знаю, що тамъ есть въ точцѣ шестôй.“

— „Я думаю, in puncto sexti praecepti.“

— „Ваше Величество, мы всѣ людьми.“

— „Але ôнъ повиненъ знати, якъ то кажутъ, si non caste, tamen caute. Мушу ôткликати его именованье на епископа, навѣть ректôромъ не може бути propter scandalum. Але зъ ôтки взяти другого ректора?“

— „Не тяжко его знайти, коли Ваше Величество зволятъ бути ласкавыми и справедливыми. Теперѣшный ректôръ выперъ попередного всякими штучками, и той старався по усуненю домиканина Деганіеса о катеdру догматики, а Ваше Величество надали ему дѣйство тую посаду на предложенье выдѣлу богословского, але о скôлько я его знаю, ôнъ маe бôльше таланту до заряду, якъ до наученя.“

— „Але чи не есть ôнъ неспокôйный (Hat er Haare auf den Zähnen)?“

— „Зовсѣмъ нѣ. Ôнъ есть спокôйный и лагôдный, маe зимну повагу, есть розсудливый и умѣe надъ собою запанувати. Въ заведеню не було нѣколи такои карности, якъ за его ректорату.“

— „Якъ ôнъ называся?“

— „Антоній Ангеловичь, свѣтскій священикъ и професоръ догматичного богословія.“

„Іосифъ вытягнувъ свою табличку до писаня и записавъ собѣ его имя, а потôмъ пытався дальше: — „А зъ ôткижь возьму я заразъ другого професора? — Але правда, що скорше можна знайти професора для науки богословія, якъ способного и доброго ректора для семинаря.“ Потôмъ взявъ мою книжку и ôтпустивъ мене, склонивши голову.

„Дня 17-го мая, по обѣдѣ, въ самъ день Вознесенія Христового, пріймовъ другій разъ до семинаря, щобы оглянути салѣ теольогичныхъ выкладôвъ. При тôмъ пытався мене, котрй суть мои найлучшй ученики; я представивъ ему межи иншими Ивана Орлая, Петра Лодія и Василя Кукольника, зъ котрыхъ однакъ жаденъ не позôставъ при богословію, анѣ навѣть въ своѣй ôтчинѣ. Орлай есть теперь въ Россіи царскимъ надворнымъ лѣкаремъ, совѣтникомъ державнымъ, рицаремъ и директоромъ академіи Безбородка въ Нѣжинѣ; Лодій есть такожь совѣтникомъ державнымъ, рицаремъ и инспекторомъ торговельнои школы въ Петербурзѣ, а Кукольникъ бувъ такожь совѣтникомъ въ Петербурзѣ, рицаремъ и професоромъ, але вже умеръ. Коли цѣсарь вступавъ съ поворотомъ до поѣзду, спостерѣгъ, що много возôвъ ѣхало въ одну сторону. На его запытанье, куды тй люде спѣшатъ, ôтповѣвъ я, що до Збоискъ, чверть милѣ за мѣстомъ, куды красною порою выѣздятъ урядники и купцѣ, щобы ôтотхнути. Цѣсарь казався такожь везти до Збоискъ.

„Коли Іосифъ пріѣхавъ до Збоискъ, тамошный реставраторъ Фогецеръ, чоловѣкъ дуже веселый и жартобливый, змѣшався такъ дуже, що мало не зômлѣвъ, а его груба, округла жѣнка розпростерла руки и кричала зъ повного горла: „Jesus, Maria, Joseph! der Kaiser, um Gottes Willen, der Kaiser!“ Гостѣ и служащй въ кругольнѣ розбѣглися на всѣ стороны, зôставляючи плащѣ, грошѣ и одѣжь тамъ, где кождый сидѣвъ. Цѣсарь розсмѣявся на цѣле горло, казавъ всѣмъ повертати назадъ и за хвилю стояли всѣ въ порядку, кождый на своѣмъ мѣсци. Ôнъ казавъ, щобы продовжали дальше свои забавы, а коли жѣнка секретаря губерніяльного, Альбрехта, не вцѣлила кулею въ круглѣ, сказавъ: „Позвольте панове, щобы я кинувъ кулю замѣсть панѣ“, — взявъ кулю, показавъ, якъ треба метати и где маe куля упасти, и зваливъ сѣмъ круглѣвъ съ королемъ. Мовь блыскавка надбѣгъ на тое мѣсце реставраторъ Фогецеръ, пôрвавъ кулю и званого короля зъ помежи круглѣвъ и побѣгъ кричучи: „Тои кулѣ не дôстане вже нѣкто до рукъ, а того короля нѣкто вже не звалитъ! Я оправлю его въ срѣбло и передамъ дѣтямъ и внукамъ въ память нашого великого цѣсаря!“

„Дня 18 мая ôтъѣхавъ Іосифъ съ дружиною, зложеною зъ 27 особъ въ сѣмохъ возахъ зô Львова до Россіи. Въ три днѣ по его ôтъѣздѣ оголошено его найвыше розпорядженье, котрымъ усунувъ ректора въ житье приватне на Угорщину, а професора Ангеловича именувавъ ректôромъ семинаря“.

Цѣсарь заказавъ своѣй дружинѣ на письмѣ, але тайно, называти себе почавши ôтъ россійскси границѣ „Ваше Величество“, а лишь графомъ Фалькенштайномъ, не позволивъ принимати жадныхъ запрошень безъ выразного его призволеня, не запускатися съ Россіянами въ жадній широкй розговоры, нѣгде, при жаднômъ закупнѣ не торгуватися, але платити сейчасъ, кôлько зажадаютъ, нѣкого не бити, анѣ навѣть не ганьбити, фѣрманôвъ не наганяти до поспѣху, и знести навѣть терпеливо, колибы котрый вôзъ вывернувъ. Дня 26 ôтвидѣвъ цѣсарь съ своею дружиною Кіево-печерску Лавру. Мимо того, що просивъ, щобы ему не ôтдавати жадныхъ почестей, принявъ его маршалокъ польный Румянцовъ на граници съ цѣлою войсковою парадою. Дня 2 червня Іосифъ бувъ вже въ Могилевѣ. Катерина прибула тамже 4 червня. Щоденно ѣвъ разомъ съ нею, але не принимавъ живностей, котрй позношували для его дружины, и мешкавъ таки съ своими въ заѣздѣ, котрый вынаймивъ. Дня 9 червня ѣхавъ въ поѣздѣ царицѣ дальше до Смоленьска. Дня 13-го вернулася царица до Петербурга, а Іосифъ выправився до Москвы, где забавився ôтъ 17-го до 24-го червня. Тутъ ôтвидѣвъ Іосифъ митрополита Платона а 27-го выбрався такожь до Петербурга. Дня 19 липня опустивъ Іосифъ россійску столицю и околичнй царскй замки, а 3-го серпня бувъ вже съ поворотомъ назадъ въ Галичинѣ, въ Замостю; зъ ôттамъ выѣхавъ 7-го и прибувъ 15-го серпня до Вѣдня. Тутъ заставъ свою сестру Христину и ей мужа, князя Альберта, котрй утекли були зъ збунтованыхъ Нидерляндôвъ.

цѣнныхъ паперôвъ, подавъ точне справозданье о безпечности въ рôльничо-кредитовôмъ заведеню плодоносно умѣщенои части капиталу вдовичо-сиротиньского фонда, за котрый то капиталъ дивиденда и тантіема (ôтъ 26.000 зр. капиталу по 10%) въ р. 1882 принесли надъ 2.600 зр. Не менше на акціяхъ ромуньскихъ, котрѝ цѣлый свѣтъ за пропащѝ голосивъ, узыскавъ фондъ надъ 3.000 зр. проценту. Капиталъ коренный р. 1882 выноситъ въ цѣнныхъ паперахъ номинальнои вартости 103.000 зр. Предсѣдатель пôднѣсъ сумный досвѣдъ для Русинôвъ и заведеня, що статуты заведеня, помимо захованя всякои формальности и приписôвъ — доси єще ôтъ 4 лѣтъ выс. ц. к. правительствомъ лежатъ незатвердженѝ. Всѣ присутнѝ ôтпоручники оказали мовчаливе но глубоке своє здивованье надъ послѣдною точкою.

По тôмъ загальнôмъ справозданю предсѣдателя послѣдувало подрôбне: о приходахъ и розходахъ, о числѣ вдôвъ и сирôтъ и о потрѣбнôй сумѣ для тыхже, яко пенсіи за 1882.

Передъ полуднемъ єще выбрано комисію до перегляду касы и дѣловодства. Обѣ комисіи (по 3 члены въ кождôй) занялися якъ найточнѣйшою контролею и сконтрованьемъ касы и дѣловодства. По справдженю и порôвнаню всего дѣловодства съ касовостею и цѣлою евиденцією, знайдено и пересвѣдченося о найбôльшôй точности и ладѣ. Протоє предводителѣ комисій складаючи справу зъ своихъ порученыхъ зборомъ чинностей внесли не тôлько удѣлити выдѣлови заведеня абсолюторіи, але и зложити повну признательнôсть и подяку, якъ ôтъ имени цѣлого збору, такъ и ôтъ духовеньства цѣлои епархіи и вдовиць та сирôтъ за ревне, многотрудне, совѣстне и безкористне занятье заведеньемъ. Спаси-Бôгъ имъ за тоє!

При сѣй многоважнôй справѣ дадутся спостеречи слѣдующѝ точки:

1. Заведенье дуже красно и многонадѣйно розвивается и дасть Богъ увѣнчается найлучшимъ успѣхомъ. Заслуга въ тôмъ нашого о добро заведеня дуже дбалого предсѣдателя, котрый хочь въ такъ дуже поважнôмъ вѣку, и при стôлькихъ діецезальныхъ занятяхъ съ правдивомолодечою силою и съ пожертвованьемъ для института працює. Прочимъ членамъ выдѣлу, якъ именно Впр. проф. о. Желехôвскому, дру Людкевичу, о. Куцерыбови и о. Пôдляшецкому за ихъ ревне и точне урядованье такожь належится признательнôсть.

2. Найутѣшнѣйшою и найлучшою гварантією успѣваня заведеня єсть тоє, що нашъ Преосв. владыка Іоанъ Ступницкій своєю справедливостею въ правленю епархією, своєю выразумѣлостею, своєю печаливостею о имя Руси и єи церкви, та своєю опѣкою надъ вдовичосиротиньскимъ заведеньемъ — и словомъ и дѣломъ, и морально и матеріяльно давъ выразъ правдивого батька-владыки — и нынѣ Русь галицка въ нещастнôй своѣй доли, а особливо епархія перемыска поглядає на свого владыку Іоана, якъ поглядала на своихъ Снѣгурскихъ и Яхимовичѣвъ, съ повнымъ почитаньемъ и довѣріємъ, — а гôдному сынови найлучше у грудей найщиршои матери.

3. Дуже сумно дôткнуло и глубокимъ призадуманьемъ наповнило цѣлый збôръ тоє обстоятельство, що нашѝ гуманнѝ и невиннѝ намѣреня, якъ заведенье несеня помочи бѣднымъ, хотяй мы самѝ нужденнѝ, стрѣчаютъ всюда особливо въ послѣдныхъ 15 лѣтахъ перешкоды. Статута, статута! Спѣтъ здоровѝ єще другѝ 4 року, чей переспите злиднѣ!

Зъ села.

Дуже прикро тронула насъ на селѣ нечаянна вѣсть о смерти нашого великого патріота Володимира Барвѣньского; всѣ мы безъ вынятку проляли по нѣмъ щиру слезу жалю. Покôйный мимо молодого вѣку поклавъ бувъ вже великѝ заслуги, пробивъ намъ найкрасшѝ надѣѣ на будучнôсть. Праведна душа, одареный надзвычайными здôбностями, сумирный для себе, — горѣвъ и посвятився ôнъ весь для народнои справы: ôнъ то помиривъ єще до недавна розъѣднаныхъ сынôвъ Руси и сполучивъ ихъ до вспôльнои дѣяльности, пôдносивъ своимъ порываючимъ словомъ упадаючого народного духа, и указавъ намъ єдино розумну дорогу, котрою въ житю политичнôмъ поступати належитъ. Дѣйстно! Покôйный бувъ въ своѣмъ родѣ єдинымъ чоловѣкомъ. Ôнъ звернувъ бувъ вже на себе увагу цѣлои галицкои Руси, и поживши, бувôы певно въ нашôмъ народнôмъ житю велику ôтограв ролю.

Наша Русь обявила свôй жаль за великимъ Патріотомъ, надсылаючи зъ всѣхъ сторôнъ щедрѝ жертвы на памятникъ для него. И мы спѣшимо зложити нашу лепту, — та даруйте, що осмѣляємося нову гадку пôднести. Правда, що годится намъ назнаменувати се мѣсце, въ котрôмъ спочиваютъ тлѣннѝ останки нашого щирого Патріота: однакожь мы бажалибы, щобы поставити ему єще другій тревальшій памятникъ, котрый бы згадку за него передававъ дальшимъ потомкамъ и загрѣвавъ ихъ до подôбнои любови народа. Мы осмѣляємося пôднести гадку основаня стипендіи имени Володимира Барвѣньского. Чи не звеличалибы мы єго память найлучше основуючи таку стипендію, котра бы єго идеалъ сповняла?!

Просимо дуже, подати сю гадку тутешныхъ Русинôвъ до прилюднои вѣдомости. Мы увѣренѝ, що съ нами згодятся всѣ почитателѣ Покôйного, и кождый Русинъ зложитъ свôй даръ на тую цѣль.

Зъ Микуличина.

(*Убійство жѣнки. Сумный станъ просвѣты мьжь Гуцулами. Школа въ Микуличинѣ.*) Недавно було пôднесено въ „Дѣлѣ“, що въ Микуличинѣ, въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ, ударивъ Гнатъ Григоровичь свою жѣнку вилами и убивъ на смерть. О тôмъ убійствѣ я скажу троха бôльше. Другого дня по Богоявленю с. р. заставивъ 25-лѣтный Гнатъ свою молоду жѣнку коло оборога вѣяти збôже, а самъ молотивъ. Наразъ не подобалося Гнатови вѣянье жѣнки, запалавъ страшнымъ гнѣвомъ, зваливъ жѣнку на землю, ухопивъ за вилка, а ôттакъ за друкъ и ставъ єи люто бити, поломивъ ѣй кости на кавалки въ рукахъ, ногахъ, поломивъ ребра, — словомъ, нещасну жертву люто зъобезобразивъ... Забивши жѣнку, прійшовъ Гнатъ до хаты. — А где жѣнка? — пытає мати. — Пôдъ оборогомъ здрѣмалась, — ôтказавъ сынъ, та ставъ мытися, чесатися и въ бѣлу чисту сорочку. одежу и постолы убиратись. Надôйшовъ отець Гната, а довѣдавшися, що сталось, зôбрався, сѣвъ на коня, перевѣсивъ бесаги повнѝ всякого харчу для сына, взявъ єго съ собою и пôгнавъ дышкомъ та правцями до суду въ Делятынъ, щобы не дати сына въ руки жандармôвъ и въ першу строгу жандармску инквизицію. По ихъ выходѣ побѣгъ заступникъ вôйта до писаря громадского, а сей до постерунку жандармôвъ. Жандармы сейчасъ побѣгли на мѣсце убійства и пôгнали за виноватымъ, але єго не дôгнали, бо ôнъ вже зложивъ бувъ протоколъ въ судѣ и признався до чину.

Біографія того гнѣзда Григоровичѣвъ така. Отець Гната, Михайло Григоровичь, съ однымъ окомъ (одноокій, отже и не здôбный до войсковои службы). Муситъ ôнъ бути тираньскои натуры, коли єго донька шести- чи семилѣтна пастушка въ страху на хустинѣ обвѣсилася длятого, що згубила въ лѣсѣ ôвцю. Сынъ Михайла, Гнатъ, такожь одноокій, образъ ôтця. Передъ кôлькома роками заманивъ цѣкаву дѣвку та здорову, тиху и робучу ôтъ Дмитра Скôрчука на службу до своихъ родичѣвъ, де єи слѣдивъ, оцѣнювавъ и дальшѝ пляны укладавъ. Дѣвка такъ перестудіована подобалася. Григоровичѣ єи посватали и повѣнчали. Гнатъ взявъ єи, але щожь, єму рахунокъ поперевертався. Молодѝ дуже коротко жили съ собою, а и тогды гаркалися, сварились, ажь и розôйшлися... Бôльше якъ пôвтора року тулилася Гнатова жѣнка то у свого ôтця, то у своякôвъ, а всюда прикладно захôвувалась и працювала. Но хочь Гнатъ жѣнку прогнавъ, то свого завязаного сьѣта єще не розвязавъ. Минувшого року въ осени нагадався инакше, пôйшовъ до тестя по жѣнку на св. Николая. Тесть не хотѣвъ доньки дати, але обѣцявъ єи привести до зятя на весну, бо, якъ добре казавъ, „на весну при великôй роботѣ не мете мати часу до сварки.“ Але Гнатъ уперся и выпросивъ жѣнку, котра учинивши ôтцеву волю, лишь тôлько всего сказала: „Добре, я пôйду до него, але хиба на смерть, бо ôнъ мене убье.“ И угадала бѣдна свою сумну долю...

Замѣтна рѣчь, що Григоровичѣ хочь маючѝ, не знали церкви, єи науки и морального зъ того вилыву. Не знаю, якъ где инде, але въ нашихъ горахъ надъ Прутомъ дуже сумно зъ за того, що такихъ Григоровичѣвъ дуже богато. А що всѣ не показуются свѣтови на явѣ, то тоє завдячити лишь темнымъ ночамъ, багнетамъ жандармôвъ, котрыхъ постерунки зъ року на рôкъ збôльшаются, и криминаламъ котрѝ однакъ помалу тратятъ якось у нашихъ людей пострахъ. Доказомъ сумнои признаки гôрнякôвъ карпатскихъ есть то, що:

1) Численѝ коршмы людьми набитѝ, а церкви пустѝ;

2) школы порожнѝ, але кабинеты ворожбитôвъ, ворожокъ, примôвниць и т. п. дурисвѣтôвъ повнѝ;

3) однѝ вѣнчаются, а другѝ великимъ числомъ жіютъ въ конкубинатѣ;

4) суды не можутъ собѣ дати рады съ дуже плохими процесами, терминами и тягининами;

5) велика сила коршемъ, а єще бôльша христіяньского пролетаріяту.

О ярмаркахъ, незвычайно бôгато часу, грошей и моральности пожираючихъ, вже и не згадую. Я лишь скажу, що панове Поляки скорше нашихъ людей збогатилибы внесеньемъ пустыхъ ярмарокъ, якъ нашихъ отвѣчныхъ святъ красныхъ, котрыхъ нашъ Русинъ не покине во вѣки!

Вертаючи до шкôлъ народныхъ, скажу на прикладъ, що въ Микуличинѣ на 3.500 душъ записано обовязаныхъ ходити до школы на р. 1883 всего на всего около 26 дѣтей. Зъ тыхъ пильно приходитъ на науку около 10 дѣтей лат. обряду и 1 жидокъ,— повинно отже до 15 дѣтей гр. кат. обряду такъ само ходити. Але загляньте но панове до школы, чи зобачите тамъ бодай ту нашу жмѣнку дѣточокъ? Где тамъ! Зъ тыхъ 15 душъ показуєся менше-бôльше щоденно около 5—6 дѣтей, а решты не прижене нѣяка кара нѣ сила до свѣтла. Выразно люде нарѣкаютъ, що зъ школы нема хôсна. Чи то знакъ здоровля? Чи то добре свѣдоцтво для шкôлъ? Чи не зъ позa шкôльнои темноты вырынувъ правдивый катъ Григоровичь въ 25 роцѣ свого житя? И ту сказатибы панамъ Полякамъ, берѣтся до реформы шкôлъ, а не святъ нешкôдливыхъ!

Сумно у насъ, дуже сумно, ажь лячно глянути въ недалеку будучнôсть, и мимо волѣ насуваются тутъ слова незабутого нашого дорогого брата Володимира Барвѣньского: „Мы хорѝ — и то дуже хорѝ!“ А щожь лѣкарѣ на тоє? Що власти духовнѝ, политичнѝ и автономичнѝ? Бо они то найперша покликанѝ до слабого, до єго діягновы и до ратунку. Чи имъ може байдужна експльозія людскои нужды? — *A. C.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Якъ можна було предвидѣти, польска печать дуже невдоволена зъ свого пораженя минувшого тыжня при дебатѣ надъ законами комасаційными въ палатѣ послôвъ. Проєктъ законôвъ комасаційныхъ приняла палата въ всѣхъ трехъ читаняхъ. Одна львôвска газета пише, що повага польского „Коła“ по аферѣ Каминьского упала, особливо у ческихъ послôвъ, а першимъ виднымъ проявомъ того було становище Чехôвъ супротивъ Полякôвъ при дебатѣ надъ законами комасаційными. — Новелю шкôльну перейшовшу зъ палаты панôвъ до палаты послôвъ, ôтдано комисіи шкôльнôй. — Нынѣ розпочинаєся генеральна дебата надъ буджетомъ на р. 1883. Лѣвиця, якъ звычайно, буде противна буджетови.

(*Въ справѣ регуляціи конгруы для духовеньства.*) Якъ вже передъ кôлькома недѣлями донѣсъ намъ нашъ добре поінформованый дописователь зъ Вѣдня, що нема надѣѣ, щобы справа регуляціи конгруы для духовеньства була швидко залагоджена, — такъ и сталося. Дописователь „Politik“, котрый стоитъ въ близькихъ звязяхъ съ клюбомъ ческимъ и о всѣмъ информуєся докладно и правдиво, доноситъ дня 21 с. м. „Трудно сподѣватися, щобы справа регуляціи конгруы для духовеньства могла бути залагоджена въ сѣй сесіи соймовôй. Министеръ вѣроисповѣданя, бар. Конрадъ покликувався на мин. скарбу дра Дунаєвского, котрый заявивъ, що скарбъ державный на теперь не єсть въ силѣ причинитися до получшеня конгруы священикамъ“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Якъ звѣстно, коронація царя має ôтбутися въ маю с. р. Ôтъ часу установленя речинця коронаціи кôлька разôвъ розходились поголоски въ заграничныхъ часописяхъ, що коронація має бути ôтложена. Поголоски тѝ звычайно повставали на пôдставѣ якого небудь дрôбного факту, и швидко зновъ були дементованѝ. Такъ отъ зновъ выплыла нова поголоска, що будьто коронація буде ôтложена, бо въ Москвѣ мѣжь студентами повстали заворушеня и що студенты пôдпалили университетску авлю. Що въ университетѣ московскôмъ выбухъ передъ кôлькома днями пожаръ, — се фактъ, але щобы студенты пôдложили огонь и щобы зворушились, — о тôмъ можна сумнѣватися. Такъ само сумнѣваємось, щобы коронація царска по урядовôмъ обвѣщеню речинця мала бути єще разъ ôтроченa. „Gazeta lwowska“ одержала зъ Петербурга телеграму, що въ министерствѣ правосудія приготовлюєся декретъ, котрымъ при случаю коронаціи має бути оголошена амнестія, (якъ широка амнестія, того близше не пояснено). — Дня 24 лютого царь ôтбувъ осмотръ корпуса гвардіи.

„Голосъ“, головный дневникъ либеральный въ Петербурзѣ, одержавъ 3-те остереженье и зôставъ завѣшеный на 6 мѣсяцѣвъ. По уплывѣ 6-ти мѣсяцѣвъ має за кару пôдлягати превентивнôй цензурѣ.

Царь наказавъ установити комисію, котра буде мати задачу розслѣдити всѣ законы о жидахъ и поставити проєкты потрѣбныхъ змѣнъ.

Зъ Варшавы доносятъ дня 24 с. м. до „Reform-ы“, що тамъ того дня ôтбувалися численнѝ строгѝ ревизіи у многихъ людей и що многихъ арештовано. Причины ревизій и арештовань близше не звѣстнѝ.

Нѣмеччина. Недавно тому переславъ папа зновъ два листы до цѣсаря нѣмецкого, въ котрыхъ заявляє, що числитъ на мирнѝ интенціи цѣсаря Вильгельма и що самъ дѣлає гдеякѝ уступства, не чекаючи, поки не зôстане переведена повна ревизія маєвыхъ законôвъ, бо много залежитъ єму на приведеню церковного спокою. По тыхъ двохъ листахъ папы слѣдувала зновъ нота кард. Якобинёго до посла Шлецера, въ котрôй Якобини заявляє, що папа дуже задоволеный зъ листу цѣсаря Вильгельма, та що папа готовъ позволити на доношенье о инсталяціяхъ парохôвъ (Anzeigepflicht), єсли правительство предложитъ соймови внесенье о такôй ревизіи маєвыхъ законôвъ, котрабы запевнювала духовнымъ свободу дѣяльности и образованье ихъ въ дусѣ церкви. До „Koeln. Ztg.“ доносятъ зъ Берлина, що власне що до тои точки жадає цѣсарь въ послѣднôмъ своѣмъ листѣ остаточнои декларациі Риму. Въ дискусіи надъ буджетомъ для справъ вѣроисповѣданя въ соймѣ прускôмъ заслугуе особенно на згадку тое, що депутованый Виндгорстъ пытавъ министра Гослера, якъ далеко зайшли переговоры съ Римомъ. Министеръ заявивъ, що цѣсарь ôтповѣвъ въ сихъ дняхъ на послѣдный листъ папы, але содержаня єго не може цодати соймови скорше, нѣмъ єще самъ папа про него знає.

Франція. Новый кабинетъ французскій вже зложеный. Складъ єго слѣдующѝ: Ферри президентъ и министеръ просвѣты; Шальмель-Лякуръ для справъ заграничныхъ; Вальдекъ-Руссо для справъ внутрѣшныхъ; Тибоденъ министеръ вôйны; Каролъ Бренъ мин. марынарки; Тираръ мин. финансôвъ; Райналь для робôтъ публичныхъ; Мартенъ-Фейлье мин. справедливости; Мелинъ мин. рôльництва; Кошери мин. почтъ и телеграфôвъ; Гериссонъ мин. торговлѣ. Всѣ тѣ панове вышли зъ партіи републиканьскои уніи. „Homo novus“ есть въ цѣлôмъ того слова змыслѣ лишь сенаторъ Бренъ, бувшій инжинеръ марынарки. Мартенъ-Фейлье бувъ за часôвъ Гамбеты пôдсекретаремъ стану; має бути чоловѣкомъ вплывовымъ и загально почитанымъ. Мелинъ, не належачій до Гамбетистôвъ, бувъ презесомъ демократичнои уніи, найчисленнѣйшои и найумѣреннѣйшои партіи нынѣшнои палаты. Ген. Тибоденъ задля своєи ненависти до претендентôвъ зробився такъ популярнымъ, що вже и пѣсню о нѣмъ спѣваютъ.

Нове министерство предложило палатамъ свою програму, котра обôймає слѣдующѝ точки: 1) Прогнанье князѣвъ зъ арміи. На разѣ не лишаєся въ тôмъ взглядѣ нѣчо бôльше робити. Республицѣ не грозитъ нѣяке небезпеченьство, а єслибы треба ѣй було коли выступити противъ заговорщикамъ, то она знайде въ своѣмъ высшôмъ правѣ и въ енергіи тыхъ, що ôтповѣдаютъ за єи судьбу, таку силу, якои ѣй нѣколи не хибувало. Дальшѝ точки програмы; 2) ухваленье розпорядженя противъ публичныхъ ôтозвъ и плякатôвъ; 3) реформа судôвництва и ухваленье закона о рецидивистахъ; 4) реформа арміи; 5) ухваленье закона о синдикатахъ промысловыхъ; 6) організація протекторату надъ Тунисомъ въ полученю съ редукцією тягарôвъ; 7) политика мира на внѣ съ стереженьемъ интересôвъ Франція, ôтзысканье морального значеня Франціи при помочи сильного правительства противъ фракцій и при помочи доброи администрациі и парляментарнои републики полягаючои на здоровыхъ засадахъ и любвѣ до праць и до поступу.

Англія. Процесъ дублиньскій противъ феніяньскихъ заговорщикôвъ и зôзнаня Керея даютъ торисамъ добре оружіе до рукъ противъ Глядстона. Дня 23 лютого на засѣданю палаты послôвъ заповѣвъ Норткотъ, що зажадає установленя комисіи, котрабы выслѣдила тѣ договоры, якѝ правительство робило съ провôдниками аграрнои лиги ирляндскои, с. є. съ Парнелемъ, О'Келлимъ и Дилльономъ, котрѝ свого часу були осадженѝ въ вязници въ Кильменгамъ. Комисія тая має переслухувати свѣдкôвъ и ôтбирати ôтъ нихъ присягу. На тôмъ засѣданю выступавъ такожь дуже остро противъ кабинету колишный членъ его и бувшій министеръ для Ирляндіи Форстеръ. Коли прійшло до дискусіи надъ адресомъ до королевои, то станувъ ôнъ въ оборонѣ своєи давнѣйшои политики и администрациі на „Зеленôмъ островѣ“ и выступавъ такожь противъ Парнеля: „Коли передъ уступленьемъ зъ посады министра предкладавъ я правительству биль, котрого цѣлею було перешкодити тымъ переступствамъ, якѝ сповнювали члены тайного товариства, то кабинетъ ôткинувъ моє предложенье. Мои давнѣйшѝ товарищѣ казали справдѣ, що треба щось робити, но не постановили нѣчого, а причиною сего було, що не знали ирляндскихъ ôтношень“.

Конференція лондонська полагодила въ основѣ всѣ точки дунайского пытаня. Передъ нарадами конфренціи ôтбулися насамперед помежи державами гдеякѝ порозумѣня, а головно межи Россією а Австрією. Зъ державъ пôвъострову балканьского, котрѝ були интересованѝ въ пытаню дунайскôмъ, найгôрше выйшла на конференціи Ромунія, а то головно по причинѣ ворожои политики взглядомъ Австріи. Всѣ змаганя кабинету австрійского, навѣть подорожи гр. Андрашого до короля, не придалися на нѣщо. Въ Бѣлградѣ Австрія дала собѣ якъ звычайно такъ и теперь раду, въ тôй хвили вплывъ ея переважає бодай въ правительствѣ, если вже не въ народѣ. Тревалôсть сего вплыву есть дуже непостоянна; такъ довго того вплыву, якъ довго правленя кабинету Пирошаница, но на теперь и се выстарчае, въ недостачи чогось лучшого. Выстарчає по тôй причинѣ, що пытанье восточне на сей рôкъ здаесь ôтложене, и що мимо неустанныхъ дрôбныхъ непорозумѣнь и неустанной неневности, нѣяка бôльша держава не буде того стану бôльше ятрити, не желаючи собѣ бодай въ тôмъ роцѣ нѣякого бôльшого огню на пôвостровѣ балканьскôмъ. Дрôбнѝ бôйки межи Альбанцями а Чорногорцями, межи Альбанцями а Турками можутъ ôтъ часу до часу выступати, суть се лишь признаки тои анормальности, яка теперь панує на пôвъостровѣ балканьскôмъ. До бôльшого огню може тамъ хиба тогды прійти, коли се буде на руку котрôй небудь великôй державѣ.

Испанія. Якъ Франція въ Сиріи, такъ Испанія надъ берегами цѣсарства мароканьского бажалабы забезпечити свое значенье. До того кроку попыхаютъ Испанію старѝ историчнѝ традиціи колишнои славы Испанцѣвъ, та вкôнци и народна амбиція, щобы на ново пôднести свое давнѣйше значенье и вплывъ въ ôтношеняхъ морскои торговлѣ. Но тѝ бажаня Испаніи стрѣтили великій опôръ Англіи, котра все смотритъ завистнымъ окомъ, если торговля иншихъ морскихъ державъ взростає. Осада англійска, котра поселилася на територіи мароканьскôй, запротестувала противъ занятю острова „Santa Cruz“ черезъ Испанцѣвъ. Но министеръ испаньскій домагаеся пôсля договору мароканьского не лишь того острова, але такожь ôтдачѣ Юбы. Праса испаньска стає по сторонѣ министерства одномышленно и жадає окупаціи тои територіи, котру призначено ѣй въ мароканьскôмъ договорѣ.

Въ мѣстахъ Севилля и Кôресъ ôткрыли власти велике соціялистично-анархаистичне товариство, котре числило 7000 членôвъ и мало свôй тайный трибуналъ. Много людей арештовано.

Туреччина. Въ Царгородѣ зайшовъ минувшого тыждня нечуваный фактъ въ исторіи Исляму. Въ часѣ богослуженя въ мечетѣ Ак-Серай забивъ якійсь фанатичный софта имана, с. є. старшого духовного. Иманъ завзывавъ вѣрныхъ до молитвы за султана Абдуль Гамида. Софта приступивъ до него и сказавши: „ты кажешь молитися за того, що здраджуе ислямъ“, розбивъ ему чеканомъ голову. Сей фактъ зробивъ въ Царгородѣ тымъ бôльше враженье, що до него привязане велике значененье политичне. Межи поклонниками корану удержуеся таке пророцтво, що р. 1300 с. є. въ теперѣшнôмъ роцѣ турецкои еры буде въ мечетѣ Ак-Серай забитый иманъ, та що тое убійство буде предсказаньемъ великихъ переворотôвъ. Турки повѣдаютъ отже, що одну часть пророцтва сповнивъ вже софта, а друга часть мусить такожь сповнитися.

Сербія и Чорногора. Князь Кароджорджевичь все еще перебуває въ Цетиніи, а се подає причину до многихъ непокоячихъ поголосокъ. „Голосъ“ въ кореспонденціи своѣй зъ Вѣдня уважає, що кабинетъ вѣденьскій привязуе велику вагу до того побыту сербского претендента въ Чорногорѣ. „До того звороту, пише кореспонденція, причинилися такожь вѣдомости зъ урядовыхъ жерелъ бѣлградскихъ, пôсля котрыхъ король Миланъ и его правительство, добачаютъ въ визитѣ князя Петра Караджорджевича, демонстрацію вымѣрену противъ пануючои нынѣ династіи въ Сербіи и въ загалѣ противъ Сербіи. Въ Бѣлградѣ розповѣдаютъ, що король Миланъ, дуже гнѣвный на той цетиньскій епизодъ, мавъ заявити на радѣ министрôвъ, що нѣчого такъ дуже не бажае, якъ вôйны межи Россією а Австрією, для того, що та вôйна подалабы ему случайнôсть пôмститися на Чорногорѣ за ѣи облудне поступованье. Не бракуе фактôвъ доказуючихъ, що въ Бѣлградѣ маются на осторожности; но если ствердится вѣсть, що князь Петро Караджорджевичь стоитъ въ звязи съ повстанцями герцоговиньскими, перебуваючими въ Чорногорѣ, то въ недалекôй будучности буде мусѣла предприняти такѝ дѣла, котрѝ докажутъ, що въ Вѣдни уважаютъ пріѣздъ Караджорджевича до Цетиніи яко вѣщуна заговорôвъ, котрѝ можутъ цѣлкомъ змѣнити станъ рѣчей на пôвъостровѣ Балканьскôмъ. Зъ того всего може выйти, що вôйна така, котрабы евентуально приняла въ участи Сербіи и Австро-Угорщинѣ, може допомочи сѣй послѣднôй державѣ посунутися ажь до Солуня (Tessalonik), розумѣеся при ôтповѣднôмъ договорѣ съ Портою.“

НОВИНКИ.

[— **Руске товариство педагогичне** ôтбуло минувшои пятницѣ звычайне засѣданье пôдъ предсѣдательствомъ сов. дра А. Яновского и при участи членôвъ выдѣлу: о. Стефановича, дра Савицкого, Гр. Врецьоны, Ром. Заклиньско и Дм. Вѣнцковского. На тôмъ засѣданю ухвалено скликати загальнѝ зборы товариства на день 2 (14) мая с. р., дальше поручено рефератъ о школахъ гимназіяльныхъ проф. А. Вахнянинови, о семинаріяхъ учительскихъ о. Стефановичу, а о школахъ народныхъ проф. Врецьонѣ; принято такожь 27 новыхъ членôвъ. Пôсля справозданя заступника секретаря розôслано вже для 261 членôвъ грамоты.

— **„Академичне Братство“ а Czytelnia Akademicka.** Хоръ спѣвакôвъ „Академичного Братства“ одержавъ бувъ передъ кôлькома тыждньми запрошенье ôтъ„Czyteln-ѣ Akademick-oи“, щобы прибувъ до неи въ гостѣ на вокально-декляматорскій вечерокъ и ôтспѣвавъ кôлька рускихъ народныхъ пѣсень. Такому запрошеню хоръ „Академичного Братства“ не ôтмовивъ, не добачуючи въ гостинѣ у своихъ шкôльныхъ товаришѣвъ другои народности нѣчого злого, — тымъ бôльше, що отъ примѣромъ во Вѣдни всѣ славяньскѝ товариства ôтбуваютъ часами спôльнѝ комерсы, на котрыхъ пôзнаются посполу, обмѣнюются своими думками и бажанями, и пригадуютъ собѣ, що они всѣ — одна родина Славянъ. Львôвска жь „Czytelnia Akademicka“ въ кôлькохъ послѣдныхъ рокахъ нѣколи въ нѣчѣмъ не выступала противъ рускихъ академикôвъ, а при случаю нашого жалôбного похорону бл. п. Володимира Барвѣньского выслала навѣть депутацію съ хорошимъ вѣнцемъ. Такъ отже гостина хору „Академ. Братства“ на вечерку „Czyteln-ѣ“ була лишь актомъ, що такъ скажемъ, взаимнои кречности и пошанованя мѣжь студентами двохъ народностей, — нѣчимъ бôльше. Тымчасомъ краевѝ и заграничнѝ часописи польскѝ, а за ними ческѝ и нѣмецкѝ надали тôй гостинѣ характеръ навѣть — политичный. Недорѣчнôсть такого характеризованя малозначучого конвенціонального факту — зовсѣмъ ясна для кождого здоровомыслячого человѣка. „Хоръ спѣвакôвъ“ академичного товариства брався робити политику! Ажь смѣшно, на якѝ то концепты впадаютъ часомъ ширителѣ „опиніи публичнои“. А все то задля того, що о „рускôй справѣ“ не маютъ ясного понятя.

— **Зъ пôдъ Незвискъ** пишутъ намъ: Сумна вѣсть о передвчаснôй смерти нашого Володимира и невысказана утрата для рускои справы такъ великого и честного народолюбця и славного редактора „Дѣла“ дôткнула глубоко цѣлу нашу окреснôсть. Где лишь съ кимъ подибатись, всюда съ великимъ жалемъ згадуютъ про заслуги и подвиги дорогого нашого Покôйника. Давбы Богъ, щобы на его мѣсце станувъ другій мужь, котрый бы жертвувавъ таку працю и положивъ такѝ заслуги для народнои справы!

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: Хочь може за пôзно та все таки пріймѣтъ щире сочувство по стратѣ неôтжалованого защитника нашихъ народныхъ правъ, бл. п. Володимира Барвѣньского, котрый такъ неутомимо съ пожертвованьемъ власного здоровля и житя заходився около подвигненя и „найменшого брата“ зъ тьмы и сну, въ що мы по воли и по неволи попали... За ту горячу любовь, за те свѣтло, котрымъ присвѣчувавъ намъ, нехай земля буде Ему перомъ, а память Его нехай живе ôтъ рода въ родъ! Щобъ и мы не лишилися позаду другихъ, посылаемо (що можемо) 2 зр. на звеличанье памяти Покôйника. — Мы що ино пробудилися до житя, рухаемся до народнои роботы, та жаль тôлько, що може самымъ буде тяжко ити въ передъ, тратячи свого дотеперѣшного провôдника, Всч. о. М. Садовского, сотрудника, що небавомъ мае насъ покинути, та не зъ своеи волѣ, але зъ причины рôжныхъ безпôдставныхъ клеветъ, якими люде недобросовѣстнѝ его обдарували... А предсѣ о. Садовскій старався про нашу просвѣту и бувъ для насъ правдивымъ священикомъ-учителемъ. Богато говорится у насъ про „oświaty ruskiego ludku“, а всѣми способами выдираеся свѣтло зъ помежи насъ... Намъ здаеся, що вина всему тому, се недостатокъ вѣры правдивои католицкои у нашихъ, якъ вы кажете, „шовинистôвъ“... На загальныхъ зборахъ выбранѝ въ нашôй читальни на выдѣловыхъ: пп. Иванъ Безкоровайный головою, Иванъ Покиданець заступникомъ головы, Михайло Чеховичь скарбникомъ, Стефанъ Макаръ секретаремъ и Василь Макаръ библіотекаремъ. Выдѣлъ ухваливъ предплатити 2 примѣрники „Батькôвщины“, вписати читальню въ члены „Просвѣты“ и тов. „им. Качковского“ и зложити подяку товариству „Просвѣта“ за присланѝ даромъ книжки. Дай Боже, щобы мы самѝ могли дѣло тое повести такъ, щобы принести якъ найбôльше пожитку нашому народному дѣлу!

— **Роковины смерти Тараса Шевченка** будутъ обходити во Львовѣ рускѝ товариства вечеромъ музикалѣно-вокальнымъ дня 8 л. марта.

— **Въ Бережанакъ** ôтбудеся дня 6 л. марта с. р. въ сали касиновôй въ честь кобзаря Т. Шевченка вечеръ декляматорско-музикальный, зъ котрого чистый дохôдъ призначуеся на руску бурсу въ Бережанахъ. Початокъ о $7^1/_2$ годинѣ вечеромъ. Цѣна мѣстць (не обмежаючи жертволюбности): крѣсло 1 зр., вступъ до салѣ 60 кр., для ученикôвъ и войсковыхъ низшихъ степенѣвъ 30 кр. — Тогоже дня ôтбудутся о 5-ôй годинѣ зъ полудня въ сали магистратскôй загальнѝ зборы членôвъ рускои бурсы. — *Отъ Выдѣлу рускои бурсы въ Бережанахъ.*

— **Касаційна розправа** въ процесѣ т. зв. „Ольги Грабарь и товаришѣвъ“, котра мала ôтбутися дня 22 лютого, зôстала ôтрочена на пôзнѣйше.

— **До рады повѣтовои въ Мостискахъ** зъ групы меншихъ посѣлостей розписано доповняючій выбôръ одного члена на день 10 л. цвѣтня с. р.

— **Въ Чернôвцяхъ** буде съ початкомъ слѣдуючого року *шкôльного отворена приватна гимназія* пôдъ управою пенс. проф. гимн. Невечержеля. Предметôвъ школьныхъ будутъ учити испытованѝ учителѣ середныхъ шкôлъ. Въ цвѣтни с. р. отворится вже курсъ приготовительный для тыхъ учениковъ, котрѝ намѣряютъ поступити до гимназіи або до школы реальнои. Въ клясѣ приготовительнôй будутъ науки удѣляти учителѣ, котрѝ докладно знаютъ языкъ рускій и польскій. Всякѝ запытаня належитъ адресувати: Проф. Францъ Невечержель, улиця Зофіи, 22.

— **Сумный объявъ.** Якъ глубоко вже духъ мадярскій защустивъ свое корѣнье въ руску кровь на Угорщинѣ, показуе наглядно сей фактъ, що учителѣ народныхъ шкôлъ унгварского округа зôбравшися дня 12 с. м. въ Вел. Березнôмъ, заявили єдинодушно, що они уважаютъ и будутъ уважати за пріятный обовязокъ старатись о ученье и розширюванье мадярского языка по своихъ школахъ, нехай лишь власти причинятся зъ своеи стороны до получшеня ихъ матеріяльного быту! И вы, панове учителѣ, не встыдаетесь запропащати свою рôдну неньку, не боитесь заковувати рускихъ дѣтей въ твердѝ пута, замѣсть щобы вщѣпляти въ ихъ груди здорове зерно зъ рôднои нивы? И встыдно и жалко!

— **Зъ Вишнѣвчика** пишутъ намъ: Сими днями умеръ въ селѣ Гайворонка, пов. пôдгаецкого, дѣдичь п. Юл. Тышковскій. Хочь не Русинъ, але бувъ для Русинôвъ жичливымъ, любивъ рускій народъ и рускій обрядъ, по змозѣ дбавъ о просвѣту, тверезôсть и добробытъ народу, ратувавъ людей въ нуждѣ, не допускавъ жидôвъ, щобы купували людскѝ грунты, и т. п. Черезъ весь часъ свого житя не знавъ, що то процесъ съ громадою, а люде его дуже поважали. Въ своѣмъ завѣщаню призначивъ для мѣсцевои церкви, котрôй давнѣйше дарувавъ до 2000 зр., еще 500 зр. на потребы украшеня, а для двохъ сусѣдныхъ убогихъ селъ, не маючихъ нѣякихъ храмôвъ, записавъ по 1000 зр. на построенье новыхъ. Казавъ себе на рускôмъ цвинтари поховати. На похоронъ его зôйшлося до 2.000 народа, зъ его и зъ чужихъ селъ. Подаемъ сю згадку до ширшои вѣдомости, щобы почтити память совѣстного и доброго польского пана, якихъ въ Галичинѣ почисливбы на пальцяхъ. — *Багрыновичь*, парохъ Вишнѣвчика.

— **Зъ Сокаля** пише намъ одинъ селянинъ: Великимъ лихомъ для народу суть писарѣ громадскѝ. Въ Сокальщинѣ есть, якъ здаеся, народъ троха бôльше просвѣченый, а однакъ дае себе добре мучити и здирати гуртовымъ писарикамъ. Одинъ гуртовый писарь мае н. пр. 12 селъ, зъ кождого села по 50 зр. рôчно, разомъ 600 зр. Чи не добре стоитъ! А ты, вôйте, ѣдь за кождою дрôбницею кôлька миль до писаря, а ты, громадо, плати кошта подорожѣ такѝ, за котрѝ можнабы въ селѣ писаря безпечно оплатити. А треба знати, що такѝ гуртовѝ писарѣ, то великѝ паны, человѣка за худобу маютъ, то такожь великѝ агитаторы за паньскими кандидатами, и люде зъ того села, зъ ôтки выборець голосувавъ на рускаго кандидата, не маютъ ласки у пана писаря, а часомъ добре имъ досолитъ... Така то бѣда: за власнѝ грошѣ купуемо собѣ ворога!...

— **Вдячна громада.** Загально признано, що нашъ народъ знае оцѣнити совѣстнѝ труды и умѣе бути вдячнымъ для тыхъ, котрѝ ему щиро добра бажаютъ. Примѣръ того дае намъ громада Глѣбовичѣ великій коло Бôбрки. Ôтъ довшихъ лѣтъ не було тамъ доброго учителя; школа не приносила нѣякого хôсна, а черезъ тое була до ней зражена и молодѣжь и цѣла громада. Въ р. 1881 наставъ тамъ однакожь учителемъ Павло Ващукъ, укôнченый кандидатъ львôвскои учительскои семинаріи. Сей человѣкъ взявся совѣстно до працѣ и звернувъ особенну увагу такожь на науку церковного спѣву. Вскорѣ перемѣнилася давна вражда до школы на найбôльше привязанье; молодѣжь и громада прилягли до неи щиро, а учитель стався ихъ найбôльшимъ любимцемъ и другомъ. Тымчасомъ выставила рада шкôльна въ осени м. р. школу въ Глѣбовичахъ на конкурсъ; такъ якъ молодый учитель не мавъ еще квалификаційного испыту и не мôгъ на тую посаду подаватися, то заносилося на перенесенье его на инше мѣсце. Громада дôзнавшись о тôмъ, страшно затревожилась и рѣшила всѣхъ силъ доложити, щобы свого улюбленого учителя задержати. Коли всѣ стараня у инспектора окружного показалися надаремными, выслала въ кôнци громада депутацію до самого намѣстника. Депутаты представили намѣстникови сумный станъ школы за давнѣйшихъ лѣтъ и ѣи теперѣшный розцвѣтъ, и просячи горячо, щобы приказавъ ôткликати конкурсъ, ажь поки ихъ учитель не зложитъ испыту. Одинъ зъ нихъ въ своѣй простодушности сказавъ навѣть до намѣстиика: „Ексцеленціо, якъ возьмете намъ нашого учителя, то замкнемо школу, не будемо посылати дѣтей и нѣчого на школу не дамо!“ Намѣстникъ засмѣявся на таку бесѣду, похваливъ ихъ вдячнôсть для совѣстного учителя, и обѣцявъ, що сповнитъ ихъ прошенье. И дѣйстно, велѣвъ намѣстникъ ôткликати конкурсъ, ажь поки не зробитъ мѣсцевый учитель квалифик. испыту. Власне сими днями ôтбувся той испытъ, и вскорѣ буде п. Ващукъ *постоянно* занменованый въ тôй громадѣ, котру собѣ совѣстнымъ трудомъ зъеднавъ.

(*C*) **Судъ поступовыхъ Полякôвъ о ôтношеняхъ галицкихъ Полякôвъ до рускаго народа.** Варшавска „Prawda“, редагована въ поступовôмъ направленю, замѣстила въ числѣ зъ дня 17 с. м. обширнѣйшу статю о справозданю посольскôмъ дра Антоневича въ Турцѣ. „Prawda“ пôдноситъ именно съ великимъ натискомъ промову селянина п. Гната Павлюха и посвящае ѣй майже цѣлу дотычну статю. „Промова того Демостенеса зъ пôдъ соломяной стрѣхи, пише „Prawda“, тôлько мѣститъ въ собѣ характеристичныхъ поглядôвъ на справы публичнѝ, тôлько цѣнныхъ гадокъ, нацѣхованыхъ здоровымъ хлопскимъ розумомъ, що варта мати ѣи передъ собою въ цѣлости и въ оригиналѣ“. Въ слѣдъ за тымъ подае „Prawda“ цѣлу бесѣду п. Павлюха дословно и по руски, а въ кôнци додае слѣдуючѝ уваги: „Галицкій мужикъ спавъ довго, и самъ те вже бачитъ, що трохи за довго. Тожь поволи и будитись починае; свѣтло, довго и старанно прикрыване, починае на верхъ добуватись такъ, що чимъ разъ бôльше яснѣе и виднѣйше стае. Щожь вы на те, вы, гдеякѝ панове?“ — Мы не знаемъ, чи вызванѝ до ôтповѣди панове ôтповѣдятъ словами, однакъ словна ôтповѣдь ту злишна, бо ажь надто доброю ôтповѣдею на повыше пытанье „Prawd-ы“ суть дѣланя львôвского центрального передвыборчого комитету и загальный зѣздъ делегатôвъ. Все те становитъ ажь надто яскраву илюстрацію до слôвъ згаданого варшавского органу.

— **Чи у насъ не такъ?** „Gazeta Narodowa“ пише, що въ громадахъ крейцбурскôй и унгерлуйскôй, где народъ говоритъ языкомъ лотышскимъ, учатъ дѣтей въ школахъ учителѣ Россіяне, не знаючи языка лотышского, — и приходитъ до того заключенья, що выкладъ муситъ ôтбуватися невно за помочею мимики! Ну, а щожь сказати на подôбнѝ факты, котрѝ ôтбуваются передъ нашими очима, по школахъ нашихъ рускихъ громадъ? У насъ немало такихъ учителѣвъ и учителѣкъ, що не умѣютъ по руски, а предсѣ учатъ рускѝ дѣти, — ба! але се не Лотышѣ, тôлько „poczciwiy ludek ruski“...

— **100-лѣтну рôчницю уродинъ Василя Андрѣевича Жуковского,** знаменитого россійского поета, праздновано дня 29 (ст. ст.) сѣчня с. р. по всѣй Россіи дуже торжественно и величаво. Жуковскій принадлежавъ до тыхъ вызначаючихся талантôвъ, котрѝ въ силѣ перетворити дѣяльнôсть и напрямъ народу. Коли въ Россіи кипѣла завзята борба межи псевдо-клясичнымъ направленьемъ, слѣпымъ послѣдованьемъ Французамъ, а бôльше новымъ и рôжностороннымъ романтизмомъ, тогды Жуковскій выступивъ на поле литературнои працѣ и сильнымъ ударомъ свого духа розбивъ втьму того всевдо-клясицизму, котрый такъ довго морочивъ головы писателѣвъ. Идучи природнымъ ходомъ въ своихъ працяхъ, здвигнувъ Жуковскій тверду основу до розумного реализму, а за его слѣдомъ пôшли цѣлѝ сотки писателѣвъ. Жуковскій бувъ учителемъ покôйного царя Александра II и безперечно засѣявъ богато здоровыхъ зернъ въ его характеръ и чувство. Жуковскій бувъ редакторомъ „Вѣстника Европы“ (1808—1810), где печатавъ свои працѣ стихомъ и прозою. Печатею появились численнѝ его творы, якъ „Свѣтлана“, „Двѣнадцять спящихъ дѣвъ“, „Пѣвецъ въ станѣ русскихъ воиновъ“, „Посланіе Императору Александру I“, якъ такожь переводы „Одиссея“ Гомера, „Орлеанская Дѣва“ Шилера, „Шальонскій узникъ“ Байрона и много иншихъ. Народъ рускій буде славити Жуковского еще за те, що ôнъ бувъ защитникомъ нашого генія Шевченка, причинившися до его высвободженя зъ крѣпацтва. Жуковскій умеръ въ Баденъ-Баденѣ, дня 15 (27) цвѣтня 1852 р. въ 70-ôмъ роцѣ житя. Тѣло его перевезено до Петербурга и зложено побôчь могилы Карамзина.

— **Въ Краковѣ,** въ Суконницяхъ буде ôткрыта дня 11 л. вересня с. р., яко въ 200-лѣтну рôчницю обороны Вѣдня, выстава памятникôвъ зъ епохи Собѣского. Комитетъ тои выставы одержавъ ôтъ выдѣлу краевого 1.000 зр. беззворотнои субвенціи, а ôтъ мѣста Кракова 2.000 зр. пожички. Выстава тая, котра потреваe до кôнця жовтня с. р., буде складатись зъ предметôвъ, якѝ надôшлютъ тамъ зъ рôжныхъ сторôнъ.

— **Сезаційне вѣнчанье** ôтбулося сими днями въ Кіевѣ. До того мѣста пріѣхала якась женщина, австрійска пôддана Лиза П., заѣхала до першого готелю и розôслала заразъ на всѣ стороны факторôвъ, щобы вынайшли якого молодого человѣка, котрый бы хотѣвъ съ нею оженитися, але щобы той человѣкъ бувъ доконче шляхтичемъ. Два днѣ шукали факторы за такимъ кандидатомъ, наконець привели таки якогось бѣдолашного шляхтича. Панѣ П. справила заразъ женихови нову одѣжь и за три днѣ стояла вже съ нимъ передъ олтаремъ въ малôмъ костелѣ. Зъ костела пôшли новоженцѣ до нотаря, где молодый мужь вручивъ своѣй подрузѣ свѣдоцтво на право замешканя въ Россіи, або за границею, где еи сподобаеся. Того самого дня выѣхала п-ѣ П. зъ Кіева съ именемъ шляхотскимъ и съ купленою вôльностею. Свого мужа лишила она въ Кіевѣ, обдаривши его 300 рублями за прислугу.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.** Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ въ четверъ на кôлька днѣвъ до своихъ дôбръ на Украинѣ. — Вульканъ Етна почавъ зновъ выбухати розпаленою лявою. Довкола трясеся земля. — Въ Краковѣ арештовано слухача медицины Яновича и студентку медицины зъ университету петербурского Ванду Войнаровску, яко пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнѝ. — Въ Варшавѣ поповнивъ замахъ самоубійства Станиславъ Буяльскій, австрійскій пôдданый. — Въ Кишеневѣ выкрила полиція тайну фабрику гербаты, где вже разъ уживану гербату фарбовано и ôттакъ розсылано по цѣлôй Россіи яко правдиво хиньску гербату. — Въ родиннôмъ мѣсци Н. В. Гоголя въ губерніи полтавскôй коло Миргорода буде ôткрыта школа его имени, на що зôбрано вже зъ даткôвъ бôльше, нѣжь 30.000 рублѣвъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Мѣняются за приходы оо.: Стефанъ Ленкавскій, парохъ зъ Жидачева, съ о. Ник. Лукавецкимъ, парохомъ въ Угорникахъ дек. станиславôвского.

Каноничну институцію получивъ о. Іоанъ Габрусевичь на кап. Куропатники, декан. бережаньского.

На испытъ конкурсовый позволенье надпорядочне получивъ 28 лютого о. Левъ Струминьскій, завѣд. Космача, дек. надвôрняньского.

Завѣзваній до каноничної институції оо.: 1) Викт. Чомкевичь на пар. Стрѣлкôвцѣ; 2) Іос. Кобыляньскій на пар. Пôдгôрки; 3) Мих. Гелитовичь на пар. Любѣнь; 4) І. Ивановичь на пар. Бережница шляхотска; 5) І. Олесницкій на пар. Переволоки; 6) І. Лозиньскій на кап. Взовиця; 7) Діон. Бачиньскій на кап. Городище.

Душпастирскій посады получили: оо. Теофиль Лавровскій сотрудництво въ Тлустôвъ дек. залѣщицкого, Юліянъ Дрогомирецкій завѣдат. Копачинець дек. городеньского и Михаилъ Веселовскій посаду префекта архикатедральнои Закристіи.

Въ пропозицію принятій: а) на Сугрôвъ дек. холоѣвского: оо. 1) Андрѣй Ольшь, 2) Петро Жоловичь; б) на Покрôвцѣ дек. стрыйского о. Иванъ Боднаръ.

О згоду президіи намѣстництва на каноничну институцію вставляєся митроп. консисторія, именно на институцію: оо. Вол. Познаньского на Длвидкôвцѣ, Юліяна Проскурницкого на Устье н. Прутомъ и Конст. Монастырского на Розгôрче дек. стрыйского.

Ординаріятскими комисарями школьными именованій: оо. Мих. Качковскій зъ Товстого (на мѣсце о. Ив. Бѣлиньского зъ Илавча) грималôвскимъ и Северинъ Навроцкій зъ Шляхтиничь (на мѣсце бл. п. о. Лавринова) тернопôльскимъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію принятій а) на пар. Монастырь: оо. 1) Іос. Рейнаровичь, 2) Иляр. Туна, 3) Иляр. Гмитрикъ; дальше Дм. Исайчикъ; б) на пар. Билина: оо. 1) Ант. Ясеницкій 2) Ив. Мудракъ, 3) Т. Хоминьскій, дальше Іос. Подлускій, Ник. Чайковскій, Вол. Головацкій, Николай Кмитъ, Кир. Рудавскій, Мих. Калимонъ, Иер. Копыстяньскій, Дим. Бѣлиньскій и Гр. Бѣлиньскій; в) на Яблôнку выжну: о. Дим. Исайчикъ; г) на Волю Олесницку, о. Ил. Гмитрикъ.

До рукоположеня въ священики вызначуєся для кандидатôвъ духовного стану речинець на день 12 л. марта с. р.

Завѣдательство одержывъ о. Гр. Спрысъ зъ Михалевичь въ капеляніи Нанова.

Личный додатокъ 100 зр. на дальшій три роки одержавъ о. Ив. Кормошь, парохъ въ Арламовскôй Воли.

О одноразову запомогу подавъ прошенье до министерства о. Из. Кордасевичь, парохъ Тарнавки.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

† **Тома Кирчôвъ**, учитель народный въ Корчинѣ, повѣта стрыйского, упокоився дня 20 л. лютого 1883 въ 38 роцѣ трудолюбивои жизни а въ 19 роцѣ свого учительства, оставляючи шестеро малыхъ сирôтъ съ слабосальною матерею. Вѣчна ему память!

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Банкъ „Славія“.** Дѣятельнôсть и грошева фреквенція за мѣсяць *жовтень, листопадъ и груденъ* 1882. Въ протягу того часу заключено въ всѣхъ секціяхъ обезпеченій (I—IV) житевôй и огневôй новыхъ убезпеченій разомъ 13397 на капиталъ зр. 16,774.234·48, зъ котрыхъ премія и побôчнй належитости выносятъ зр. 436.339·16. Вынагороджень за шкоды выплачено въ тôмъ часѣ въ всѣхъ секціяхъ зр. 232.091·93. Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ вложено до касъ задатковыхъ зр. 197.837·06 и пожичено на ипотеки зр. 642.177·35. Грошева фреквенція въ центральнôй касѣ за мѣсяць жовтень, листопадъ и груденъ 1882 приходъ зр. 1,197.674·45, а розхôдъ зр. 1,145.324·85.

Пожарными сикавками обдѣлено двѣ громады въ Чехахъ, а двѣ громады въ Угрàхъ. Ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1882 заключено въ всѣхъ секціяхъ новыхъ убезпечень 77.658 на капиталъ зр. 78,424.408·30 кр., за премію и побôчнй належитости зр. 1,816.257·56 кр., и выплачено въ протягу того часу вынагороджень за понесенй страты въ всѣхъ секціяхъ зр. 803.274·68 кр.

Автономичне стоваришенье для забезпеченя доходôвъ и пенсій для рôльникôвъ, ремѣсникôвъ, урядникôвъ и т. и. тѣшится що-разъ бôльшимъ взятьемъ у публики. До кôнця грудня 1882 зголосилося 637 членôвъ, субскрибованй вкладки досягли зр. 470.155 а убезпеченй доходы и пенсіи зр. 117.199·67 кр.

Пенсійный звязокъ заступникôвъ числивъ до 31 грудня 1882 3974 участникôвъ и фондъ пенсійный досягнувъ высоты зр. 30.002·32 въ готôвцѣ и ефектахъ.

Въ протягу р. 1882 вложено въ 12 задатковыхъ касахъ въ Галичинѣ 42.000 зр.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Вп. Допысувателеви зъ турчаньского повѣта: Законом зъ дня 2 жовтня 1882 р. оголошенымъ въ Вѣстнику зак. держ. пôдъ ч. 153 введено змѣну закона войскового зъ дня 5 дня грудня 1868 въ тôмъ направленю, що контингентъ побôровый розложено на IV клясы вѣку (ôтъ 20 до 23 року житя). Четверта кляса вѣку вправдѣ тôлько условно приходитъ до побору, если однакожь въ якôмъ повѣтѣ окажеся потреба втягнути такожь IV клясу до побору (зъ причины що старшій клясы не даютъ покрыта всѣхъ потребъ) и если тое урядово зôстало оголошене, то пôсля постановы §. 44 закона войск. женитьба не есть дозволена. Въ Вашôмъ повѣтѣ вѣдай заходятъ закономъ предвиденй условія, если власти не позволяютъ женитися передъ выступленьемъ зъ IV клясы вѣку. — *Вп. И. Р. въ Збаражи.* 12 сѣчня одержали мы ôтъ Васъ 3 зр. на „Дѣло“, а 2 зр. передали „Просвѣтѣ“, на що маємо покви-

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: Вп. старшина церковна зъ Буска въ часѣ поминального богослуженя 9 зр. 26 кр., о. Е. Левицкій зъ Тартакова 5 зр., о. А. Терлецкій зъ Полнятичь 1 зр., о. К. Костецкій зъ Скалы 1 зр., п. Ник. Лотоцкій, мѣщанинъ зъ Скалы 50 кр., о. Т. Стадникъ зъ Сущина 21 зр. 20 кр. зôбранй въ Илавчу (въ тôй окладцѣ взяли участь: о. М. Ганкевичь 1 зр., о. Н. Михалевичь 1·20 зр., П. И. Г. 1 зр., о. М. Павликъ 1 зр., о. Н. Лужницкій 1 зр., о. І. Варапучиньскій 2 зр., о. С. Билиньскій 1 зр., о. И. Билиньскій зъ Баворова 1 зр., о. И. Билиньскій зъ Илавча 1 зр., и нѣ Варапучиньска 2 зр., о. Н. Юськевичь 1 зр., о. Ю. Чубатый 1 зр., о деканъ Залуцкій 1 зр., п-нѣ М. Кручковска 5 зр., о. Т. Стадникъ 1 зр., Ю. Бережницкій зъ Кракова 3 зр., о. І. Бандыра зъ Поршнои 50 кр., о. М. Садовскій зъ Залозець новыхъ 3 зр., о. Н. Кумановскій зъ Пужникъ 1 зр., Т. Реваковичь зъ Садогоры 5 зр., о. Е. Алексевичь зъ Торского 3 зр., о. Хр. Колянковскій зъ Велдѣжа 5 зр. Разомъ съ попередно выказаными **506 зр. 34 кр.** *(Поправка.* Въ 15 числѣ „Дѣла“ въ списѣ складокъ на памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского замѣсть „Дръ Олександеръ Огоновскій во Львовѣ 5 зр.“ належитъ читати: „Дръ Омелянъ Огоновскій 5 зр.“ Вкладку дра Олександра Огоновского выказано въ первôмъ списѣ жертвъ.)

— **Жертвы на руску бурсу въ Коломыѣ** въ сѣчни и лютôмъ с. р. (кромѣ выказаныхъ въ ч-лѣ 14-ôмъ „Дѣла“): Преосв. епископъ Сильвестеръ Сембратовичь 5 зр., Вч. о. Романовскій зъ Жидачева 2·50 зр., Вч. о. И. Отто зъ Липôвця 65 кр., Вч. о. Т. Бурачиньскій зъ Олѣевы 1 зр., Достохв. братство церковне зъ Протесъ 1 зр., Вч. о. Вахнякъ зъ Протесъ 1 зр., Вч. о. Васильковскій зъ Могильницѣ ôтъ себе 1 зр., ôтъ громады Могильницѣ 1 зр., Дост. выдѣлъ рады повѣтовои въ Коломыѣ яко процентъ ôтъ капиталу за рôкъ 1882 50 зр., Вч. о. Н. Дякôвъ зъ Голгоча 2 зр., Дост. братство церковне въ Черемховѣ 1·50 зр., Вп. Петро Корчиньскій, комисарь стражи финансовои въ Бжозовѣ, 2 зр., Вч. о. С. Павлюкъ зъ Ключева одинъ сягъ дровъ.

За тѣ жертвы складае зарядъ бурсы ВП. Добродѣямъ убогои рускои молодежи прилюдну подяку, поручаючи и на будучнôсть сю убогу руску институцію ласкавôй памяти П. Т. рускои Публики.

— **Жертвы на руску Бурсу въ Тернополи** за мѣсяць сѣчень 1883: 1) доплаты за питомцѣвъ бурсы 27·50 зр., 2) Вп. Ст. Сененькій зъ Теребовлѣ ôтъ себе 50 кр., зъ складки на хорахъ 1·10 зр., 3) Вч. о. І. Васильковскій ôтъ прихожанъ Могильницѣ и Романôвки 2 зр., 4) Вч. о. К. Лукашевичь зъ Мшанця коло Хоросткова 1 зр., 5) Вп. Г. Гецѣвъ яко членъ 2 зр., 6) Вп. Л. Рудницкій яко членъ 3 зр., 7) Вп. Н. Плешкевичь яко членъ 75 кр., 8) Вч. о. Гр. Губатый яко членъ 3 зр., 9) Вч. о. І. Витошиньскій замѣсть членьскои вкладки натураліями 26·15 зр.

Дякуючи всѣмъ П. Т. щедрымъ Дателямъ за яхъ датки, выдѣлъ не може заявати свого жалю, що на его прошенье о память на буpсу пôдчасъ коляды ôтозвався всего лишь одинъ народолюбець! Если такъ будемъ ревнувати для цѣлей бурсы, то не дивно, що положенье бѣдныхъ питомцѣвъ буде зъ дня на день тяжшимъ! — Ôтъ выдѣлу рускои бурсы въ Тернополи, дня 29 сѣчня 1883. *Лучаковскій.*

Курсъ львôвскій зъ дня 24. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 50	310 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	304 50	308 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м.к.	97 75	99 —
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 63
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 45	9 55
Півимперіялъ	9 72	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18½	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	— —	— —

Курсъ текучого куп. безъ купона.

Заявленье.

☛ Ще лише 50 примѣрникôвъ на складѣ звѣстнои брошуры **о. С. Качалы: „Polityka Polaków względem Rusi“**, по цѣнѣ **1 зр. 50 кр.**

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій вовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскій вина лѣчничій
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Заловецкого, Стоклоѣва и Матеи Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само выеше поименованымъ професорами и лѣкарями за найлучшій признанй:
Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовій власній и ЦУКОРКИ МХОВІЙ
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивій зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкій
власного выробу, неуступаючій жадным иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ содею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкій
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжній мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромѣ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.
☛ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
☛ *Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.*

„МЕРТВІЙ ДУШЄ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

12—13 МОРГÔВЪ
ôрного грунту
можна набути зъ вôльнои руки пôдъ користными условіями въ **Голоску Великôмъ** коло Львова.
Близшій поясненя въ Торговли **К. М. Возняка** ул. Ôрменьска ч. 6 напротивъ „Народного Дому“.

☛ Кто мавбы „**Історію львôвскои Ставропигіи**“, працю Дениса Зубрицкого, передрукъ зъ „Журнала Министерства просвѣщенія въ Петербурзѣ“, зволитъ за вынагородою выпожичити. Порозумѣтися треба черезъ редакцію „Дѣла“.

Торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.
поручае свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену
КОМНАТУ
ДО 7—?
Снѣдань.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и пояснивъ
Иванъ Франко.
☛ **Цѣна 1 зр. 50 кр.** ☚
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. гевр. 15 кр. за рецеписомъ).

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріацкôмъ плацу ч. 10, напротивъ готелю Лянга
поручае, пôдъ гваранцією за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польній, цвѣтовій и лѣсовій, рожѣ, дерева овочевій, корчѣ, шпараги и т. и.
Цѣнники на желанье франко. (6—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 19. Львôвъ, Четверъ 17 лютого (1 марта) 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Биліотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ѣі**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Биліотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Наше теперѣшне положенье.

I.

Новеля до закона шкôльного въ палатѣ панôвъ перейшла. Она безперечно въ недовгôмъ часѣ перейде въ палатѣ послôвъ, одержитъ санкцію цѣсарску и станеся обовязуючимъ закономъ. Та нѣ, у насъ она не зовсѣмъ буде обовязуюча, такъ якъ мы, Галичина, задля нашихъ „особенныхъ ôтношень краєвыхъ“ вынятй зъ пôдъ многихъ єи параграфôвъ. Окремои новелѣ для насъ не зроблено, анѣ не обѣцяно, хочь нѣкто не перечитъ, що коли где, то певно у насъ шкôльництво потребуе основнои реформы in capite et membris. Рада державна мовчки згодилася на жаданье Полякôвъ, що въ дѣлахъ шкôльництва, въ котрыхъ насъ не обовязуютъ параграфы новелѣ, рѣшати буде — соймъ краєвый. Ôтъ него отже выйде доповняюча легисляція о нашихъ школахъ. Значится, свѣжо принята новеля шкôльна розширяя компетенцію нашого сойму краєвого.

Кто уважно читавъ справозданя зъ розправъ палаты панôвъ надъ тымъ дѣломъ, той безперечно мусѣвъ догадатися, що цѣла штука була наперед уложена, сказати бъ, законтрактована. Рôжнородна партіи, рôжнородна интересы національна, рôжнородна погляды политична и конфесійна стыкаются въ нашихъ законодательныхъ тѣлахъ, а спеціяльно въ лонѣ самои „правительствующои“ правицѣ. Утвореньe тои правицѣ було можливе тôлько способомъ такои угоды, картелю. Do ut des, facio ut facias — се було одно-однѣсеньке условіе, на котрôмъ помирились взаимно рôжнородна фракціи и подали руку правительству. Кожда фракція старалась выторгувати що небудь ôтъ другихъ фракцій и ôтъ правительства, правительство жь робило имъ уступства, щобы тôлько мати правильно ухвалена буджеты, а особливо новй законы о збôльшеню арміи, о продовженю обовязку асентерункового и т. д. Цѣною милiонôвъ, ухвалюваныхъ щорôчно по волѣ правительства, Чехи купили собѣ университетъ, Тирольцѣ новелю шкôльну и желѣзницю арлетаньску, Поляки желѣзницю трансверзальну и — побôльшенье компетенціи сойму краєвого, а цѣла правиця реформу выборчу, запевняючу ѣй перевагу надъ централистами. Се бувъ зовсѣмъ правильный картель; протестувати противъ него зô взглядôвъ моральныхъ, зô взглядôвъ якоись абстракційнои „рôвноправности народностей и интересôвъ“, або навѣть старатися змѣнити єго просьбами та петиціями, се значитъ — не розумѣти политики, не розумѣти першихъ основъ „купна-продажѣ.“ Колибъ у нашои дипльоматіи и въ загалѣ у правительственныхъ органôвъ не вышло въ моды уживанье „простои хлопскои“ мовы на выраженье простыхъ и очевидныхъ рѣчей, то н. пр. въ ôтповѣди на петицію „Рады Рускои“ въ справѣ новелѣ шкôльнои они съ чистою совѣстею моглибъ сказати: „Мои панове, Русины! Кто грошей не маe, най на торгъ не ходитъ! Якъ вы смѣете жалуватися на своe выняткове положенье! Коли вы будете мати свою силу политичну и будете могли бути порядным клявишемъ въ тôй великôй клявіатурѣ нашихъ рôжнонаціональныхъ змагань, тогды приходѣтъ сюда. Мы пріймемъ васъ такъ радо, або й єще радше, якъ Полякôвъ, будемо робити вамъ такй жь уступства, якъ и имъ, nota bene пôдъ тымъ условіемъ, що вы анѣ на хвилю не забудете золотого правила: „do ut des“. Якъ кажу, можна гнѣватися и жалѣти надъ тымъ, що такъ есть, алежь се есть льогика фактôвъ, противъ котрои нѣякимъ выбухомъ чувства не порадишь. Се тверда льогика, котра знаe тôлько одну корективу — противнй факты. Якъ довго мы не становимо политичнои силы, т. е. якъ довго у насъ нема доброи, вышколеноi организаціи народнои, такъ довго мы ео ipso слабй, такъ довго будемо нѣчимъ, якъ тôлько miserа contribuens plebs, — такъ довго верховодячй партіи — будь они собѣ Поляки, Жиды чи кто тамъ буде стояти на верху — будутъ за нашй грошѣ купувати собѣ уступства у центрального правительства и будутъ тй уступства, розумѣeся, повертати намъ же на шкоду. Нѣякй петиціи, меморанда анѣ протесты намъ анѣ крыхты не поможутъ, — бо се жь бувбы чистый нерозумъ верховодячихъ партій, колибъ они для нашихъ гарныхъ очей робили намъ якйсь уступства зъ того, за що они заплатили, такъ само якъ нетактъ бувбы зъ стороны правительства, коли бъ оно робило намъ, слабымъ, якйсь уступства въ тôмъ самôмъ часѣ, коли за тй уступства иншій, сильный, єму добре заплатитъ и коли въ разѣ непризнаня ихъ єму — оскорбится и ôтсунеся ôтъ правительства. Требажь намъ предсѣ разъ поняти, що высказанье гр. Таффе: „правительство стоитъ понадъ партіями“ — есть тôлько фразою, не маючою найменшого значеня. Правительство конституційне завсѣгды мусить стояти по сторонѣ одноi — и то сильнѣйшои партіи. Бо скоро разъ припустимо, що въ парляментѣ суть партіи, т. е. громады людей, стремлячй до рôжныхъ а навѣть съ собою суперечныхъ цѣлей, то мусимо такожь припустити, що правительство муситъ зъ помѣжь тыхъ существуючихъ стремлень выбрати одно и дѣлати въ єго дусѣ. А предсѣ жь очевидна рѣчь, що слабшого выбрати, на меншости опертися не може, бо бôльшôсть моглабъ єго въ кождôй хвили звалити. Значится, тôлько на бôльшости може опертися правительство, будь она природна и суцѣльно зъорганизована, або штучна, спряжена зъ рôжнородныхъ елементôвъ.

Въ нашôмъ австрійскôмъ парляментѣ природноi, одноцѣлноi бôльшости нема и теперѣшне правительство муситъ, якъ сказано, опиратися на картелю, на дуже мѣщанôй компаніи рôжнородныхъ и часто суперечныхъ съ собою фракцій. Нѣмецкй клерикалы, чесй феодалы и демократы, польскй паны, всѣ они идутъ рука въ руку такъ довго, доки въ тôмъ видятъ кождый свôй интересъ. Они попираютъ одинъ другихъ зъ обовязку картелю, не зъ обовязку совѣсти и обывательскои повинности. Они голосуютъ неразъ за такими справами, противъ котрыхъ тихцемъ ажь зубами скрегочутъ и кулаки стискаютъ; такій скрегôтъ прорвався недавно ажь въ печать, во всеуслышанiе, — говоримо о острôмъ судѣ ческои „Politik“ про новелю шкôльну и вынятье зъ пôдъ неи Галичины.

Що польскй паны въ вѣденьскôй радѣ державнôй и въ палатѣ панôвъ стараются о то, щобы компетенцію сойму краєвого чимъ разъ бôльше розширяти, противъ сего мы въ засадѣ не можемъ мати нѣчого. Мы Русины ôтъ давенъ-давна були и єсьмо елементомъ автономичнымъ и федеративнымъ; мы переконанй, що тôлько на дорозѣ найобширнѣйшои, культурноi, административноi и судовои автономіи поодинокихъ племенъ и ихъ дружного федеративного звязку дасться перевести регенерація державного житя, дасться охоронити теперѣшнй, податками и довгами перетяженй державы ôтъ нехибноi економичноi руины и банкротства, дадутся выдосконалити, приноровити до ôтношень мѣсцевыхъ, а заразомъ зробити дешевшими и менше утяжливыми всѣ функціи суспôльно политичного житя. Кождый крокъ до тои цѣли есть намъ пожаданый и муситъ стрѣчати нашу симпатію, — а такимъ крокомъ безперечно есть всяке розширенье компетенцій нашого автономичного тѣла, чи то взглядомъ шкôльництва, чи взглядомъ культуры краєвои (при уставѣ о комасаціи грунтôвъ селяньскихъ). Тôлькожь яко автономисты и тутъ мусимо ставити conditio sine qua non, щобы въ тôмъ нашôмъ автономичнôмъ тѣлѣ не ухвалювалося и не рѣшалося о **насъ безъ насъ, а то и противъ насъ**. Мы булибъ за якъ найбôльшимъ розширеньемъ компетенціи сойму краєвого, але тôлько тогды, колибъ мы въ нѣмъ мали силу — повернути тіи компетенціи и права на хосенъ для свого народа. Тогды тôлько мôгбы соймъ бути правдивымъ автономичнымъ тѣломъ, тогды ônъ бувбы репрезентантомъ всѣхъ интересôвъ, а не полягавбы на майоризованю однои народности черезъ другу, меншихъ посѣдателѣвъ черезъ бôльшихъ.

Теперь, жалься Боже, такъ не есть, ба навѣть не заносится на щось подôбного. Аджежь кождый розумный ôтъ разу муситъ догадатися, що коли Поляки въ Вѣдни великими жертвами окупуютъ розширенье компетенціи сойму краєвого, то они роблятъ се певно не для Русинôвъ, не для того, щобъ дѣлити съ нами по братерски тй новй автономичнй набутки, — але противно, они роблятъ се въ тôмъ твердôмъ переконаню, що Русины въ соймѣ будутъ зеромъ, що имъ або удасться до разу вытиснути насъ въ нашого краєвого автономичного тѣла, або зредукувати насъ до такого минимумъ, котре нѣякимъ способомъ не перешкодитъ имъ газдувати собѣ въ нашôмъ краю, нашимъ грошемъ по своeй упо-

ПОЕЗІЙ ПРОЗОЮ

Ивана Тургенева.

СТАРУХА.

Ишовъ я широкимъ полемъ самъ одинъ. И наразъ здавалося менѣ, що чую за собою легкій, осторожный хôдъ... Ктось ишовъ вслѣдъ за мною. Я оглянувся — и побачивъ маленьку згорблену старуху, цѣлу обкручену сѣрыми лахманами. Тôлько лице старухи видно було въ помѣжь нихъ: жовте, поморщене, остроносе лице беззубе. Пôдôйшовъ я до неи... Она задержалась.

— Кто ты? Чого хочешь? Чи жебруща баба? Хочешь милостинѣ?

Старуха не ôтповѣла. Я нахилився до неи и замѣтивъ, що обѣ єи оцѣ затягнулись на пôвъ прозорою, бѣлявою болонкою, якъ у деякихъ птахôвъ: тамъ береже така болонка очи ôтъ яркого свѣтла. Однакъ у старухи болонка не рухалась и не ôткрывала зѣниць... Я думавъ отже, що она слѣпа.

— Хочешь милостинѣ? спытавъ я вдруге. Чого идешь за мною? — Однакъ старуха не ôтповѣдала якъ и перше, лишь троха насторошилась. Я ôтвернувся ôтъ неи и пôшовъ своею дорогою. И зновъ чую за собою тй самй легкй, розмѣрнй кроки, неначе бъ крадькома пôдходила за мною.

— Зновъ та женщина — подумавъ я собѣ, — чого она мене учепилась? Але заразъ подумавъ я собѣ: мабуть на ослѣпъ заблукалась тай иде теперь наслухуючи за моими кроками, щобъ разомъ зô мною добитись до людскихъ осель. Такъ, такъ, не инакше.

Однакъ дивный неспокôй помалу заволодѣвъ моими думками: стало менѣ здаватись, що старуха та не тôлько йде за мною, але мною поводуе, попыхае то въ лѣво, то въ право, и що я мимохôть єи слухаю.

Але таки йду дальше... ажь ось передо мною на самôй моeй дорозѣ, щось чорнѣе и розтворяeся — якійсь провалъ... „То грôбъ!“ прійшло менѣ на думку. Ось куды она мене попыхае!

Звертаюсь скоро. Старуха зновъ передо мною... Тажь она видитъ! Глядитъ на мене великими, злыми, зловѣщими очима... очима хижои птицѣ... Нахиляюсь до єи лица, до очей... Зновъ та сама мутна болонка, те саме слѣпе, бездушне лице...

„Ахъ! думаю собѣ... та старуха — се моя доля. Се доля, котрои чоловѣкови годѣ обминути!“

„Годѣ! годѣ! Що за проклятье... треба пробовати.“

И кидаюсь въ бôкъ, въ иншу сторону. Иду скоро... Але легкй кроки, якъ впередъ, чую за собою, туй, туй... А передо мною зновъ темнѣе провалъ. Звертаюсь зновъ въ иншу сторону... И зновъ той самъ шелестъ зъ заду и та сама грôзьна пляма передо мною.

И куды небудь кинусь, якъ тровленый заяць, все то само, и то само!

— Пожди! думаю собѣ. Обманю єи! не пôду нѣгде! и чимъ скорше сѣдаю на земли. Старуха стоитъ зъ заду, о два кроки ôтъ мене. Не чую єи, але чую, що есть. И наразъ бачу: та пляма, що чорнѣла въ дали, плыне, повзаeсь до мене!..

Боже! Оглядаюсь поза себе... Старуха глядитъ просто на мене — и беззубй губы выкривляются усмѣшкою...

— Не уйдешь!

ПЕСЪ.

Двохъ насъ въ хатѣ: мôй песъ и я... На дворѣ вѣе страшна хуртовина. Песъ сидитъ передо мною и глядитъ менѣ въ очи. А я такожь єму гляджу въ очи. Ônъ начебъ хотѣвъ щось промовити. Нѣмый ônъ, безъ слôвъ, самъ себе не розумѣe — але я єго розумѣю. Розумѣю, що въ тôй хвили и въ нѣмъ и въ менѣ есть одно и то само чувство, що мѣжь нами нема нѣякои рôжницѣ. Мы зовсѣмъ єсьмо якбы одинъ; въ кождôмъ зъ насъ палае и свѣтитъ тойже самъ тремтячій поломѣнь. Смерть надлетитъ, махне своимъ широкимъ крыломъ... И конець!

— Кто опôсля дôйде, якій именно въ кождôмъ зъ насъ тлѣвъ поломѣнь. Нѣ! то не звѣря и чоловѣкъ вымѣнюютъ поглядъ... Се двѣ пары очей звернены на себе. — И въ кождôй зъ тыхъ паръ, въ звѣринѣ и чоловѣцѣ — одно и то саме боязке житье тулится до другого.

ЧОЛОВѢКЪ ВДОВОЛЕНЫЙ.

Улицею столицѣ летитъ пôдскакуючи молодый ще чоловѣкъ. Движеня єго веселй, живй; яснѣютъ очи, усмѣхаются губы, мило румянѣeся ущасливлене лице... Цѣлый ônъ — то саме вдоволенье и радôсть. Що съ нимъ сталось? Чи дôставъ яку спадщину? Чи посунули єго до высшои ранги? Чи иде на любовнй сходины? Або просто — зъѣвъ добре снѣданье и чувство здоровля, чувство сыгои силы заграло у всѣхъ єго суставахъ? Чи не вложено на єго шію твого гарного осьмибочного креста, польскій королю, Станиславе!

— Нѣ. Ônъ выдумавъ клевету на знакомого, обережно єи розпустивъ, почувъ ту саму клевету ôтъ иншого знакомого — и самъ ѣй повѣривъ. О якій вдоволеный! якій то добрый есть навѣть въ тôй хвилѣ сей любый, многонадѣйный молодець.

ВОРОБЕЦЬ.

Я вертавъ зъ ловôвъ тай ишовъ огородовою алеeю. Песъ бѣгъ впередъ. Наразъ звôльнивъ хôдъ и почавъ пôдкрадатись, неначебъ звѣтривъ передъ собою звѣрину. Я споглянувъ по алеи и побачивъ молодого воробця съ жовтымъ ще клювомъ и пухомъ на головѣ. Выпавъ зъ гнѣзда (вѣтеръ въ алеи сильно колысавъ березами) и сидѣвъ не ворушившись, розчипѣривши безсильно ледво порастаючй крыльця. Песъ мôй зъ провола зближався до него, коли наразъ зôрвавшись зъ поблизького дерева, старый воробець съ чорнымъ на грудяхъ пѣремъ упавъ якъ камѣнь передъ самымъ єго пыскомъ — и цѣлый зворушеный, змѣненый, съ розпачливымъ и жалôснымъ пискомъ, фуркнувъ кôлька разъ до зубатои, розтворенои пащеки. Кинувсь ônъ охоронити, собою заслонити свое дитя... Але маленьке єго тѣло цѣле дрожало въ переляку, голосокъ здичѣвъ и охрыпъ, заумиравъ, жертвувавъ самого себе! Якимъ же великаньскимъ потвôромъ мусѣвъ здаватись той песъ! А однакожь не мôгъ воробець досидѣти на своeй высокôй, безпечнôй галузцѣ... Сила, тугійша ôтъ єго волѣ, струтила єго зъ ôттамъ. Мôй Трезоръ спинився и ôтступився въ задъ... Очевидно и ônъ пôзнавъ ту силу. Я ôткликавъ чимъ скорше змѣшаного и ôтдалився зачудованый.

Такъ есть; не смѣйтесь, я чудувавсь силѣ того маленького, геройского пташка и выбу-

добѣ. Опираючися на дотеперѣшнôй безсильности Русинôвъ въ соймѣ львôвскôмъ, Поляки не боятся вже давати для того сойму бôльшого поля дѣланя, думаючи безперечно, що кожда справа, яку имъ удастьси ôтъ компетенціи рады державнои ôтбити для сойму, есть для нихъ чистый зыскъ, бо ту въ соймѣ они безъ крику, безъ опозиціи и безъ лишныхъ коштôвъ та трудôвъ переведутъ ви такъ, якъ се имъ буде любо. Соймъ есть по ихъ думцѣ найбезпечнѣйша пристань: разъ впровадивши до него яку небудь справу, они мають ви немовбы въ кишени.

А супротивъ тыхъ великихъ политичныхъ силъ, супротивъ того картелю въ вѣденьскихъ тѣлахъ законодательныхъ, супротивъ безвзгляднои майоризаціи въ соймѣ щожь робити намъ, Русинамъ? На кого намъ надѣятися, съ кимъ вязатися? Положенье наше безперечно такъ сумне, що велика пора поглянути холоднымъ, критичнымъ окомъ на него, зважити добре свои и противнй силы и — що на теперь найважнѣйше — позбутися всѣхъ злудныхъ надѣй, всѣхъ безпôдставныхъ пересудôвъ политичныхъ, всѣхъ неуправненыхъ бажань и стремлень, бо инакше всяка бесѣда о якôй небудь поправѣ нашои долѣ буде и вѣчно остане реторичною забавкою, набором пустыхъ фразъ.

Попередъ всего треба намъ добре затямити собѣ тй основнй законы всякои политики, котрыми мы зачали свою статію: що доки мы не будемъ представляти зъ себе моральнои и матеріяльнои силы, доти нѣщо намъ надѣятися на якй небудь уступства зъ стороны нашихъ противникôвъ, доти мы, мовь безвладна колода, все будемо предметомъ для ихъ бôльше або менше фантастичныхъ, а намъ шкôдливыхъ експериментôвъ. На змѣну правительственного систему намъ нѣщо надѣятися, разъ для того, що теперь на то не заносится, а поки сонце зôйде, роса очи выѣсть, — а по друге и для того, що нѣякій правительственный системъ, хочбы ôнъ н. пр. и якъ бувъ противный Полякамъ, не надасть намъ въ однôй хвили анѣ политичнои анѣ суспôльнои силы, коли мы ви не маємо, коли мы ви самй зъ себе не выробимо. А коли мы будемъ мати таку силу, тогды и безъ змѣны правительственного систему мы здужаємо допômнутися своихъ правъ и настояти на тôмъ, щобъ намъ ихъ — не признано на паперѣ, але дано на руку. А якъ довго мы суспôльно и политично слабй, то навѣть хочбы якимъ несподѣваным сплывомъ обстоятельствъ мы и дôсталися одного гарного ранку на верхъ, такъ якъ се було въ 1848 роцѣ, то мы тамъ довше дня не здужаємъ удержатися, и не тôлько що не зъумѣємо выкористати свого становища, але своими помылками скомпромитуємо себе и зробимо себе на довго неможливыми. Въ загалѣ треба намъ то твердо тямити, що политика рахованя на яку небудь чужу, случайну помôчь не есть политикою розумныхъ людей, але десператôвъ, котрй тонучи хапаются за трѣсочку, хочь знають, що трѣсочка не здужае ихъ уратувати. Розумный человѣкъ въ тяжкôмъ положеню не буде спускатися на то, що ось: кто знае, може не нынѣ то завтра правиця въ Вѣдни розпадеся, може змѣнятся политичнй границѣ, або Богъ знае що подôбного станеся. Розумный человѣкъ знае, що такй думки — то фантазіи, дитинячй забавки, и ôнъ оставитъ ихъ дѣтямъ, дорослымъ и недорослымъ. Самъ ôнъ почне шукати пôдъ ногами опоры, почне числитися съ даными обстоятельствами, не закрываючи передъ собою нѣчого, хоронячись всякого самообману и всякои пересады чи то въ надѣѣ чи и въ безнадѣйности. Се намъ треба попередъ всего твердо собѣ затямити.

ДОПИСИ.

Зъ Ярославщины.

(*Бездѣльнôсть рускои интелигенціи. Латинъско-польскй агитаціи.*) Бѣда тисне насъ зô всѣхъ сторôнъ, такъ що годѣ выдержати, але правдивй Вашй слова, що мы самй тому виннй, — свята правда. Цѣла Ярославщина съ выняткомъ трехъ-чотырехъ щирыхъ дѣятелѣвъ спитъ въ блаженнôй бездѣльности и байдужости, а нарôдъ темный, пье безъ кôнця-мѣры, не маѣ народного почутя и не розумѣе своихъ правъ горожаньскихъ. Пôдчасъ коли загалъ тутешнои рускои интелигенціи духовнои и свѣтскои не журится народомъ, его просвѣтою и добробытомъ, нашй противники мають вôльне поле до дѣланя. Въ доказъ сего нехай послужитъ сумный фактъ, що въ ярославскôмъ повѣтѣ агенты польскихъ шовинистôвъ, наладувавши кишенѣ паньскими грôшми, пянй ѣздятъ съ горѣвкою та ковбасами по селахъ, агитуютъ мѣжь народомъ найсвобôднѣйше, збираютъ пôдписы на прошеня до монарха, щобы позволивъ „свята касувати“, — словомъ деморализація страшенна, нечувана. Нынѣ прійшовъ до мене вôйтъ и каже менѣ, що вôйтъ зъ П. (где бôльшôсть населеня польска) казавъ ему, що прійшло „розпорядженье“ (зъ ôтки, не знае), щобы пôдписувати прошеня до Риму и до Его В. Цѣсаря о скасованье святъ, що Римъ и Цѣсарь не хочутъ самй того робити, отже треба, щобы ихъ о тое громады просили. (Якъ бачимъ, слово въ слово „розпорядженье“ кс. Стояловского, публиковане въ „Pszczół-цѣ“!) Вже давнѣйше польскй ксёндзы въ закристіяхъ збирали пôдписы, не кажучи людямъ, на що, — здаѣсь и симъ разомъ такъ само будутъ робити. Подаю тое до вѣдомости редакціи и предкладаю, чи не добре бы було пустити яке слово о тôмъ мѣжь нарôдъ, чи не моглобы тое статися въ консисторскôй курендѣ? Нашй власти духовнй все предсѣ стояли на сторожи правъ нашои церкви и нашого обряду...

Справы краєвй.

(*Галицкй жиды.*) Звѣстна рѣчь, що въ Галичинѣ ведеся борба межи поступовцями а старовѣрцями жидами. Борба тая розширилася и на выборы до сойму. Товариство жидôвскихъ старовѣрцѣвъ „Machsike-Hadath“ помѣстило въ своѣмъ органѣ слѣдующій ôтзывъ противъ выбору поступовыхъ жидôвъ: „Рабины вказали на пôставѣ „Торы“, щобы выбрати васъ до якого небудь уряду. Предсѣ бôльше якъ 300 рабинôвъ въ Австріи — кромѣ многихъ рабинôвъ, що задля гдеякихъ причинъ не объявили своихъ именъ и кромѣ рабинôвъ заграничныхъ, котрыхъ слова небавомъ выпечатаємо, — выразно написали, що заборонено при всѣхъ выборахъ ôтдавати вамъ голосы, и то пôдъ страшною клятвою. Але понеже клятва правительствомъ заборонена, то тымчасомъ ôтослали мы ихъ листы, щобы опустили клятву а тôлько доказали въ Торы и Талмудѣ, що великимъ грѣхомъ есть выбрати одного зъ васъ вѣтрогонôвъ; а кто то учинитъ, той сповнитъ грѣхъ достойный засуду. Опôсля выдрукуємо всѣ ихъ слова въ однôмъ великôмъ и страшнôмъ томѣ, щобы показати сынамъ Израиля дорогу, по котрôй маютъ ступати, поки не прійде Мессія“. Нема що и казати, що ôтозва тая перепечатана въ жидôвско-польскôй „Ojczyzn-ѣ“ и перепечатана другими польскими газетами, богато напсувала крови Полякамъ и жидамъ „поступовцямъ“. Въ краковскôй „Reform-ѣ“ вже по разъ третій появилася статя въ тôмъ предметѣ. Зъ статей тыхъ видно, що цѣла тая агитація есть дѣломъ краковского рабина и посла до рады державнои Шрайбера, котрый есть презесомъ товариства старовѣрцѣвъ „Machsike-Hadath“. Польскій центральный комитетъ выборчій мусѣвъ очевидно тыми агитаціями Шрайбера немало занепокоитися, коли дня 19 лютого при выборѣ послѣдныхъ пяти доповняючихъ своихъ членôвъ выбравъ бôльшу половину жидôвску, бо кромѣ Яна Добжаньского, редактора „Gazet-ы Narodow-oи“ и кн. Адама Сапѣги выбравъ жида дра Левенштайна, проповѣдника, Гершка Орнштейна, рабина, и п. М. Савицкого, редактора „Dziennik-a Polsk-ого“, котрый, якъ звѣстно, есть юдофильскій. — Очевидно, що польскій центральный комитетъ беручи середъ себе рабинôвъ мусѣвъ обѣцяти для якогось числа жидôвъ крѣсла посольскй въ соймѣ зъ округôвъ всходнои Галичины...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ палатѣ послôвъ розпочалася позавчера генеральна дебата надъ буджетомъ. На вступѣ ôтчитано допись министра финансôвъ, зъ котрои показуесь, що загальнй выдатки на р. 1883 прелиминовано на 491,625.636 зр., а загальнй доходы на 463,081.345 зр. — недобôръ отже 28,544.291 зр. Недобôръ той маѣ бути покрытый на суму 16 милiонôвъ черезъ ножичку на 5%, а проча сума маѣ покрытись зъ касы. Противъ буджету зголосилися до голосу пп. Карнери, Штайдель, Магъ, Менгеръ, Беръ, Шаршмидъ, Зисъ, Сакъ, Гербстъ, Вольфрумъ, Гуденусъ и Вайбель; за буджетомъ: Клюнъ, Ельцъ, Пфлигль, Матушь, Гавзнеръ и Коронини. Заразъ першій бесѣдникъ зъ стороны сполученои лѣвицѣ пос. Карнери надавъ дебатѣ тонъ политичный, заявивши, що ôнъ „не маѣ довѣрія до теперѣшного правительства, уважае его такимъ нещастьемъ, що бôльшого вже не може бути для его ôтчины.“ Ôнъ жалувався, що правительство протегуе Славянъ на некористь Нѣмцѣвъ, закидавъ, що офиціяльна праса деморализуе народы, и т. д. — Промову Клюна за буджетомъ, лѣвиця перерывала що хвиля и высмѣвала; коли Клюнъ згадавъ о банковыхъ швиндляхъ за часôвъ правленя централистôвъ, то послы зъ лѣвицѣ заглушили его слова криками: „A Länderbank! a Каминьскій!“ — П. Штайдель закидавъ правительству, що оно своимъ системомъ парляментаризмъ звело до абсурду. Оно заневолило свободу мысли, пôйшло дорогою реакціи, збунтувало народнôсть противъ народности, касту противъ касты, вѣроисповѣданье противъ вѣроисповѣданя. „Прійде хвиля — скôнчивъ бесѣдникъ — що пôдувъ загального обуреня звалитъ теперѣшну систему!“ — Пос. Ельцъ (за буджетомъ) пôдносивъ потребу ощадности: „Sparen, sparen und wieder sparen im Staatshaushalte!“ — Пос. Магъ вычисливъ, що дефицитъ на р. 1883 выноситъ не 28 мил., але 49 до 50 милiонôвъ, бо министеръ не вчисливъ до выдаткôвъ кредитъ для Тиролю въ сумѣ 6,800.000 зр. и процентôвъ ренты и новыхъ облигацій. Дальше перейшовъ Магъ на поле политичне и чинивъ правительству численнй закиды за мниме переслѣдованье Нѣмцѣвъ, за абсолютизмъ и мѣры полиційнй. — Промова Пфлигля за буджетомъ не представила нѣчого цѣкавого. — На вчерашнôмъ засѣданю пос. Менгеръ нападавъ на правительство за безнастанный взрôстъ податкôвъ и за майоризованье Нѣмцѣвъ нôдъ взглядомъ политичнымъ. — Пос. Матушь стававъ въ оборонѣ теперѣшнои системы, яко справедливои для рôжныхъ народностей. — Пос. Беръ жадае такого правительства, котребы бôльше увыдатняло єднôсть державну. — Пос. Гавзнеръ радитъ Нѣмцямъ, щобы перенялися духомъ Нѣмцѣвъ швайцарскихъ и жили въ згодѣ съ другими народами. Чогожь впрочѣмъ хотятъ Нѣмцѣ? Языкъ нѣмецкій есть языкомъ державнымъ, въ дворѣ и въ арміи, ¾ урядôвъ въ Австріи въ рукахъ нѣмецкихъ. Дальше выказувавъ Гавзнеръ, що и экономичный станъ Австріи представляеся въ буджетѣ за р. 1882 користнѣйше, якъ за р. 1876. — Дальша дебата надъ буджетомъ ведеся сегодня.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Приготованя до коронаціи ведутся въ Москвѣ дальше безперестанно. Палаты вже всѣ приведено до порядку. Замовлено велике число меблѣвъ и срѣбра столового. Перерабляютъ троны и приготовляютъ новый дуже пышный бальдахинъ, пôдъ котрымъ ступати буде царска пара. Въ робôтни Льомана робится убранье для „краснои Дагмары“ обшите срѣбною брокатою, ваги 20 фунтôвъ. Дворяньскій збôръ въ Москвѣ постановивъ выдати въ часѣ коронаціи великій обѣдъ. Обѣдъ сей маѣ коштувати 58 тысянь рублѣвъ срѣбромъ.

Въ Россіи маѣ бути переведена реорганизація фльоты чорноморскои: 6 новыхъ панцирникôвъ и 10 новыхъ клиперôвъ маѣ выплысти на Чорне море. Часть тои фльоты призначена до порту Килiи. Якъ доноситъ кіевска „Заря“ маѣ бути утворена нова бригада саперôвъ и 6 полкôвъ войска до службы при телеграфахъ полевыхъ. (Подôбну организацію впроваджуе Австрія у себе.)

Съ днемъ 1 сѣчня с. р. вôйшло въ житье розпорядженье министерске, що заграничнымъ жидамъ вôльно буде лишь пôдъ тымъ условіемъ вести торговлю въ царствѣ, если будутъ платити податокъ першои клясы. Жиды внесли черезъ своихъ конзулѣвъ громадне поданье до царя о зниженье податку на 2 клясу. „Одесскій Вѣстникъ“ доноситъ, що царь не прихилився до того прошеня, и жиды або будутъ мусѣли платити податокъ 1 клясы, або въ протягу трехъ мѣсяцѣвъ опустити границѣ царства.

Нѣмеччина. Въ палатѣ послôвъ сойму пруского живо займаются пытаньемъ церковно-политичнымъ. Якъ мы доносили въ попередньôмъ числѣ, кард. Якобини выдавъ ноту до посла при Ватиканѣ Шлецера, въ котрôй заявивъ, що курія може пристати на уступства для правительства пруского ажь тогды, коли въ соймѣ буде ухвалена змѣна головныхъ параграфôвъ законôвъ маевыхъ. Ободренй тою нотою послы католицкои партіи выступаютъ остро противъ политики церковнои правительства. Они грозятъ навѣть ôтновленьемъ вôйны трійцятьлѣтнои. На однôмъ засѣданю заявивъ посолъ Виндгорстъ, що вже минула пора дипльоматизованя, та що ôнъ въ сѣмъ тыждни поставитъ внесенье, щобы зовсѣмъ знести маевй законы. Зъ другои стороны однакъ запевняютъ, що хотяй цѣсарь Вильгельмъ ôтповѣвъ вже и на другій листъ папскій, то до повнои згоды не прійде, а то по тôй причинѣ, що такъ въ листахъ папы якъ и въ нотѣ Якобинѣго видно стару девизу римскои куріи: „Non possumus“. Курія въ деликатный способъ хоче розказувати правительству нѣмецкому, тожь не знати, чи буде зъ тои муки хлѣбъ.

Франція. До короткои нотатки, котру подали мы въ минувшôмъ числѣ про теперѣшныхъ членôвъ кабинету французского, додамо нынѣ дещо обширнѣйшй вѣсти про кождого министра зъ особна. Жиль Ферри родився р. 1832, адвокатъ и дневникарь, першій разъ дався пôзнати яко редакторъ „Temps'a“. Ферри бувъ членомъ правительства обороны народнои, пôзнѣйше вôйшовъ до народного збору посломъ зъ департаменту Вогезôвъ. Тіеръ зробивъ его префектомъ Секваны, а ôттакъ посломъ въ Атенахъ. По смерти Тіера подався Ферри до димисіи, засѣдавъ въ зборѣ народнôмъ, бувъ въ нѣмъ вицепрезесомъ, а ôтъ року 1876 вже есть постоянно членомъ палаты послôвъ. Греви покликавъ его на министра просвѣты и вѣроисповѣданя. Зъ пересвѣдченя либералъ; за его инiціятивою прогнано зъ Франціи езуитôвъ. Въ 1880 р. бувъ Ферри презесомъ рады министрôвъ, а 1882 р. зновъ министромъ просвѣты и вѣроисповѣдань. Шальмель-Лякуръ родився р. 1827. Бувъ до 2 грудня 1852, с. е. до замаху стану Наполеона III професоромъ фильософіи въ По и Лиможь. Ôттакъ дôстався до вазницѣ, а прогнаный зъ Франціи, занимався учительствомъ въ Бельгіи и Швайцарiи. Получивши 1859 р. амнестію, взявся до публицистики. За републики 1870 р. зôставъ префектомъ Роны и управителемъ обороны народнои въ тôмъ департаментѣ. Пôзнѣйше бувъ членомъ збору народного, а ôтъ р. 1876 сенаторомъ. Шальмель-Лякуръ бувъ посломъ въ Лондонѣ и въ Бернѣ. Петро Вальдекъ-Руссо родився 1846 р., наймолодшій зъ членôвъ теперѣшного кабинету, есть адвокатомъ. Вѣрный приклонникъ Гамбеты, бувъ вже въ его кабинетѣ министромъ справъ внутрѣшныхъ. Въ 1879 р. выбраный посломъ до палаты зъ Реннъ. Каролъ Бренъ родився р. 1821. Кôнчивъ студія политехники. При корабельнôмъ будôвництвѣ перейшовъ цѣлу карiеру ôтъ найнизшого до найвысшого щебля. Карiеру политичну розпочавъ въ 1871 р. Выбраный тогды

хови его любви. Любовь, подумавъ я собѣ, сильнѣйша есть ôтъ смерти и боязни передъ смертію. Тôлько про ню, тôлько про любовь треваѣ и пôддержуеся житье.

РОЖА.

Послѣднй дни серпня... Надходила вже осѣнь. Сонце заходило. Ненадѣйна, сильна злива, безъ громôвъ и лыскавиць, перелетѣла по нашôй широкôй рôвнинѣ. Городъ передъ домомъ багрѣвъ и дымився, заляный жаромъ заходу и потопомъ дощу. Она сидѣла въ свѣтлицѣ, при столѣ и въ упертôй задумѣ глядѣла въ городъ, скрôзь дверѣ на пôвъ ôтчиненй. Я знавъ, що тогды дѣялось въ ви душѣ; я знавъ, що по недовгôй, але томлючôй борбѣ, пôддавалась она въ тôй хвилѣ чувству, съ котрымъ не могла дати собѣ рады. Наразъ встала, борзо выйшла до городу и щезла. Выбила година, выбила друга... она не вертала. Вставъ я тогды и выйшовъ зъ дому, пôшовъ до алеѣ, де, якъ я думавъ, и она пôшла. Докола смеркло, запала вже нôчь. Однакъ на вогкôмъ пѣску алеѣ видно було щось круглого, що червонѣлось навѣть скрôзь мраку. Я нахилився. Була се молода, ледви що розцвила рожа. Двѣ годины тому бачивъ я тужь саму рожу на ви груди. Я пôднявъ обережно цвѣтъ киненый на болото и вернувши до свѣтлицѣ, положивъ его на столѣ передъ ви фотелемъ. Ось и она, вернула наконець и легкимъ крокомъ перейшовши по комнатѣ усѣла коло стола. Лице ви зблѣдло и оживилося; быстро съ веселымъ помѣшаньемъ бѣгали въ рôжнй стороны ви спущенй наче змалѣлй очи. Побачила рожу, ухватила ви, поглянула на ви пômнятй, повалянй листки, глянула на мене и очи ви, задержавшись наразъ, зайшли слёзами.

— Чого плачете, панѣ? спытавъ я.

— Про ту рожу. Гляньте, що се съ нею сталося.

Тогды забажавъ я доказати глубину своего суду.

— Слёзы вашй змыютъ се болото, — сказавъ я съ вагою.

— Слёзы не мыютъ, лишь палятъ, — ôтповѣла, и обернувшися до комина, кинула цвѣтку въ догараючій огонь.

— Огонь палитъ лучше якъ слёзы, — кликнула съ якоюсь гордостею и прегарнй очи, блыскучй ще ôтъ слёзъ, засмѣялися пустовливо и щасливо. Я зрозумѣвъ, що и она була спалена.

ГОСТИНА.

Я сидѣвъ при ôтчиненôмъ ôкнѣ... ранкомъ, вчаснымъ ранкомъ, въ першихъ дняхъ мая. Ще не свитало, але темна, тепла нôчь вже сѣрѣла и холодла. Не було мраки, не повѣвавъ вѣтерець, всюда було одностайно и тихо... але чутно було, що небавомъ всё пробудится, а въ рѣдшôмъ троха воздусѣ чутно було свѣжу вонь вохкои росы. Ажь тутъ до моеи кômнаты, скрôзь ôтчинене ôкно, съ легко звенячимъ шелестомъ влетѣвъ великій птахъ. Я зрôгнувся и ставъ приглядатись... Се не бувъ птахъ, але малá крылата женьщина, одѣта въ тѣсну, довгу, къ долинѣ фалисту одѣжь. Цѣла була сѣра, барвы перловои масы; тôлько внутрѣшна сторона ви крилець рожевѣла легкимъ румянцемъ розцвитаючои рожѣ: вѣнець зъ конвалій окружавъ розкинену кучеры круглявои головки а на подобу вусôвъ метелика колысались забавно два павячй пера надъ гарнымъ выпуклымъ чоломъ. Перелетѣла кôлька разъ попôдъ стелею; дрôбне ви личко усмѣхалося; смѣялись такожь великй, чорнй, погôднй очи. Рѣзка веселôсть ви примховатого лету розбивала брилянтовй ихъ промѣнь. Держала она въ руцѣ довге бадылье степового цвѣту: „королѣвскимъ скиптромъ“ звутъ его — и справдѣ подôбный до скиптра. Перелѣтаючи борзо надо мною доторкнулась моеи головы тымъ цвѣтомъ. Я кинувся до неи... але пурхнула вже ôкномъ и вылетѣла... Въ городѣ, въ гущавинѣ корчѣвъ бозу горлиця стрѣтила ви першимъ воркотомъ, а тамъ, де щезла, бѣло-молочне небо легко почервонѣло.

Пôзнавъ я тебе, богине фантазіи! Ты мене ôтвѣдала случайно, полетѣлась до молодыхъ поетôвъ. О поезіе! молодосте! дѣвоча красо! Тôлько на хвилю можете для мене заблыснути — вчаснымъ ранкомъ раннои весны.

(*Дальше буде.*)

посломъ зъ департаменту Варъ зôставъ ôттакъ сенаторомъ и належитъ до умѣркованои лѣвицѣ. Щастный Мелинъ родився 1838 р. Єсть адвокатомъ и посломъ зъ департаменту Вогезôвъ ôтъ р. 1872. Бувъ выбраный членомъ комуны, але становища сего не принявъ; економистъ, переходивъ часто зъ уніи демократичнои до републиканьскои и на ôтворôтъ. Аннъ Гериссонъ род. 1831 р., такожъ адвокатъ. По вересневôй революціи бувъ меромъ VI округа париского, ôттакъ по черзѣ адъюнктомъ мера столицѣ, муниципальнымъ совѣтникомъ и президентомъ муниципальнои рады. Въ р. 1878 по смерти славного полковника Данферъ-Ромеро, оборонцѣ твердинѣ Бельфорту, ставъ замѣсть него посломъ палаты. Гериссонъ єсть здôбнымъ правникомъ и публицистомъ и належитъ такожъ до Гамбетистôвъ. Кошери и Тираръ беруть участь въ политичнôмъ житю Франціи вже ôтъ 1879 р. Впрочѣмъ люде не надзвычайнѣ. Щасный Мартенъ Фейлье род. 1830 р., єсть докторомъ правъ, адвокатомъ и членомъ умѣреннои лѣвицѣ. Пôдчасъ вôйны служивъ простымъ жовняремъ въ гвардіи та здобувъ собѣ крестъ почетнои легіи. Въ карієрѣ не мавъ щастя, бо не придержувався нѣякои виднѣйшои личности. Въ р. 1876 зôставъ посломъ, въ 1879 пôдсекретаремъ стану найперше въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ ôттакъ въ департаментѣ юстиціи. Єсть ôнъ чоловѣкомъ статочнымъ, умѣреннымъ и загально поважанымъ. Теодоръ Раяналь, род. 1819 р., належитъ до старыхъ републиканцѣвъ, купець. Теперь якъ и за великого министерства Гамбеты має портфель публичныхъ робôтъ.

Дня 25 лютого оголосивъ „Journal Officiel“ декреты президента републики, силою котрыхъ маютъ бути усуненѣ зъ арміи принцы Омаль, Шартръ, и Альенсонъ. Долученє до тыхъ декретôвъ справозданье министра вôйны Тибодена жадає того средства зô взгляду на зворушену опинію публичну та на тоє, що якось неприлично, щобы члены давнѣйше панувавшихъ родинъ служили въ арміи. Тибоденъ уважае що лишенье тыхъ официрôвъ на чолѣ арміи може пôдкопати основы войсковои субординаціи. Но радикалы еще невдоволенѣ тыми декретами. Еще передъ оголошеньемъ декретôвъ ôтбувъ такъ званый революційный комитетъ центральный засѣданье и оголосивъ себе неустаючимъ. Саля Дидерô, у котрого ôтбулося тоє засѣданье, була переповнена. Презесъ генералъ Eudes-Ugr мавъ першу промову, ôнъ сконстатувавъ, що Франціи грозитъ такій самый конець, якъ третôй мѣщаньскôй републицѣ. Иншѣ бесѣдники вѣщували такожъ недалекій конець републики, а членôвъ нового кабинету прозвали „зрадниками и безчестниками“. Кабинетъ Ферріого має отже теперь передъ собою подвôйну борбу: насамперед съ легальною опозиціею въ парляментѣ, котрôй проводятъ депутованѣ: бонапартистъ Жолибоа и легитимистъ Касанякъ, а ôттакъ съ революційнымъ комитетомъ. Недавно тому арештовано недалеко Брукселіи двохъ людей, котрѣ, якъ доноситъ „Etoile belge“, мали брати участь въ бунтѣ робôтникôвъ въ Монсо-ле-Минъ. Зôзнания одного зъ арештованыхъ послужили полиціи до ôткритя компромитуючихъ паперôвъ и слѣдôвъ зъорганизованого руху революційного, котрый має обôймати не лишь Бельгію, але такожъ и иншій краѣ.

Англія. Депутованѣ ирляндскѣ точатъ велику борбу въ парляментѣ англійскôмъ. Англійскѣ послы въ парляментѣ стали дуже тріумфувати зъ прикрого положеня, въ яке поставили теперѣшныхъ провôдникôвъ лиги ирляндскои свѣдоцтва Керея въ дублиньскôмъ процесѣ. Депутованый Форстеръ, бувшій министеръ для Ирляндіи, заявивъ навѣть въ парляментѣ, що Парнель, провôдникъ лиги аграрнои, бувъ покровителемъ цѣлого революційного руху въ Ирляндіи. Кромѣ того напавъ бувъ Форстеръ и на иншихъ зъ лиги съ рôжными закидами, — но Парнель давъ ему добру ôправу, а Форстеръ замовкъ. Народъ ирляндскій збираєся на вѣча, та домагаєся ôтъ правительства, щобы оно конче покарало зрадника Керея такъ само, якъ и виновникôвъ. Процесъ дублиньскій не ôтбирає такожъ ôтваги ирляндскимъ революціонерамъ; они укладаютъ теперъ пляны до страшнѣйшои єще борбы съ Англійцями. Американьскѣ органы ирляндского революційного руху радятъ навязувати новѣ товариства и поступати съ тероризмомъ противъ Англійцѣвъ. Англія тымчасомъ уступити не хоче. Она все перечитъ справедливымъ стремленямъ Ирляндцѣвъ, а теперѣшный станъ тыхъ ôтношень може роздути борбу межи тыми двома народами на житье и смерть.

Конференція лондоньска, якъ доносили мы минувшого разу, закôнчила була свои нарады въ минувшу суботу, але пôзнѣйше знôвъ ихъ ôткрыла, бо претенсіямъ Россіи до Дунаю противится дуже Англія. Горбартъ-паша написавъ письмо до „Times“, въ котрôмъ остерѣгає правительство англійске, щобы не принимало пропозиціи Россіи въ справѣ уйстя Киліи, бо ôнъ уважае Килію за другій чорноморскій Гибральтаръ. Горбартъ паша предсказуе, що иншій уйстя дунайскій можутъ легко высхнути тогды, єсли Килія буде належно и добре урегулёвана. За тоє легковажитъ собѣ конференція онôръ Ромуніи до тои степени, що не приняла навѣть до вѣдомости сего, що Ромунія на случай, єсли би омине конференція дунайска, она знесе вôльнѣ порты въ Галацу, Браилѣ и Кустенджи.

Испанія. Правительство испаньске намѣрило реорганизувати свою армію. Армія тая выноситъ дотеперь 134.000 людей, зъ котрыхъ 40.000 єсть въ кольоніяхъ. За тоє має Испанія богато генералôвъ, бо ажь 260. На 500 людей одинъ генералъ!

Італія. Рухъ антиавстрійскій въ Италіи не устає. Дня 24 лютого вечеромъ о годинѣ 8 пôдкинено зновъ двѣ петарды на площади квиринальскôй и передъ палатою австрійскои амбасады; петарды були зъ картонового паперу мôцно звязанѣ. Не ранили нѣкого и не зробили нѣякои шкоды. Слѣдство въ тôй справѣ ведеся.

Туреччина. Надъ пôвъостровомъ балканьскимъ залягаютъ щоразъ новѣ хмары. Непорозумѣня межи Туреччиною а Болгаріею, межи Туреччиною а Чорногорою, межи дворомъ цетиньскимъ и дворомъ сербскимъ все тоє свѣдчитъ, що въ недалекôй будучности може розгорѣти луна великого огню. Такъ н. пр. доносятъ изъ Скодару, що зайшовъ тамъ фактъ ажь надто илюструючій тамошнѣ ôтношеня. Властитель кавярнѣ Марко Дода, ôтъ котрого вже кôлька разôвъ турецкѣ вояки хотѣли вымусити контрибуцію, наймивъ собѣ двохъ гôрнякôвъ уоруженыхъ, щобы тіи пильнували его передъ нападомъ особливо одного магомеданина, котрый ему луже грозивъ за те, що Дода не ино не давъ ему контрибуціи а еще и обжалувавъ его передъ пашою. Вечеромъ дня 19 го сѣчня кôлькохъ Грекôвъ пôдкупленыхъ вѣроятно черезъ Могамеданъ, выпивши съ сторожами Доды кôлька склянокъ вина, запросили ихъ ôттакъ на проходъ та завели просто въ таке мѣсце, где ждали вже зачаенѣ Турки. На даный черезъ Грекôвъ знакъ выпали бисурманы зъ корчôвъ и зажадали ôтъ тыхъ двохъ гôрнякôвъ, щобы зложили оружіе. Гордѣ Альбанцѣ однакъ не хотѣли того зробити зъ тои причины, що зложенье оружія уважаєся у нихъ найбôльшою нечестею. Они стали боронитися, но перешитѣ кулями и багнетами турецкими лягли оба. Коли вѣсть о тôмъ зайшла межи гôрнякôвъ, то всѣ тамошнѣ поколѣня розъярилися такъ дуже, що сейчасъ розôслано вѣхи по селахъ, покликуючій до нападу на бисурманôвъ. Не помогли представленя епископа скодарского. Въ двѣ недѣли пôзнѣйше дня 10 лютого спустилося въ ночи зъ верхôвъ кôлька гôрнячихъ ôтдѣлôвъ. Найôтважнѣйшій зъ нихъ пôдступили пôдъ касарню и стали стрѣлятя. Розбуджены Турки вхопили за оружіе и пôгнали за ними ажь за мѣсто, но ту якъ разъ чекала на нихъ засѣдка зъ прочихъ гôрнякôвъ. Бôльша половина жовнѣрôвъ зôстала выбита, мала горстка ино вернула назадъ до касарнѣ. Паша лютый страшно замкнувъ часть скодарскихъ христіянъ до вязницѣ, а часть прогнавъ зъ мѣста. Що дальше буде, не знати. А тымчасомъ въ горахъ кипитъ, якъ кипѣло. Въ Кривошіи все готове, еми грантôвъ сербскихъ зъ Босніи въ Чорногорѣ богато, а Петро Караджорджевичь вже и ордеръ дôставъ ôтъ князя Миколы.

Болгарія. Министеръ справъ внутрѣшныхъ ген. Соболевъ приказавъ выйти зъ границь княжества россійскому писателеви и кореспондентови А. Молчанову „за систематичне пôдъюджуванье россійского народу противъ Болгаріи, за перекрученье фактôвъ и за клеветы на болгарскихъ министрôвъ“. Кн. Александеръ болгарскій замкнувъ вчера скупштину промовою, въ котрôй подякувавъ депутованымъ за ихъ дѣятельнôсть. Князь санкціонувавъ законъ о организаціи судôвництва въ Болгаріи на взôръ россійскои юрисдикціи.

НОВИНКИ.

— **При доповняючôмъ выборѣ** двохъ членôвъ до рады мѣста Львова выбраный о. Василевскій, парохъ церкви св. Петра и Павла во Львовѣ. Число кружка Русинôвъ въ радѣ мѣскôй збôльшилося отже еще о одного члена.

— **Народна читальня** основуєся въ Хмѣльнѣ пôдъ Лопатыномъ, а то за стараньемъ мѣсцевого душпастыря, учителя, громадского секретаря и гдеякихъ честныхъ громадянъ.

— **Ôтъ „Рускои Бурсы“ въ Тернополи** одержуемъ слѣдуючу допись: Всч. о. Іосифъ Витошиньскій зъ Денисова пише, що зôже, оголошене послѣдный разъ яко его датокъ замѣсть залягаючои вкладки, зôбрано въ громадѣ яко „коляду“. Пріймаючи сей датокъ съ найбôльшою подякою, выдѣлъ не може не примѣтити, що громада Денисôвъ, якъ своимъ спѣвомъ и музикою слыве на всю окрестнôсть, якъ горячо пригортає къ собѣ все руске, — такъ и узбираньемъ такъ значнои коляды: 100 кильогр. жита, 100 кильогр. гречки, 68 кильогр. крупъ гречаныхъ и 78 кильогр. крупъ ячмѣнныхъ, сталася примѣромъ и взôрцемъ для цѣлого Подôля. Честь ѣй! Кобы то хочь кожда десята громада вступила въ слѣды ей, то не лишь наша бурса, але и всѣ нашѣ дѣла народнѣ стоялибы зовсѣмъ инакше. За выдѣлъ „Рускои Бурсы“ терн. *Дръ Лучаковскій.*

— **Зъ Лопушанки-хоминои** пишутъ намъ, що тамже въ недѣлю дня 25 лютого старенька пара селянъ, Иванъ и Юстина Титарь, обходила 50-лѣтный ювилей свого вѣнчаня въ способъ мѣжь селянами незвычайный. Того дня зôбралося въ церквѣ богато народу навѣть зъ чужихъ селъ; наспѣли також и паны: пенс. майоръ Райсъ зъ Туря, Ступницкій и Рудницкій, спôвдѣдичѣ зъ Тополькницѣ зъ родинами; Косецкій, офиціялъ почтовый, съ женою зъ Смольницѣ и мѣсцевый почмайстеръ Задуровичь съ родиною. По службѣ божôй о. Кипр. Ясницкій выйшовъ съ сивоголовыми газдами на встрѣчу старенькôй, поважнôй парѣ и ôтпровадивъ ей передъ тетраподъ, где высказавъ хороше слово до зôбраного народу. По ôтправѣ дотычного обряду церковного старенькѣ ювиляты запросили всѣхъ въ гостѣ до дому. Всѣ паны удалися съ священикомъ пôдъ сельску стрѣху, позасѣдали побôчь селянъ за столы и по руски взносили тоасты за здоровье ювилятôвъ. Ажь пôзно вечеромъ розъѣхалися. По обѣдѣ розпочалася коломыйка, котру зъ разу гуляли старѣ и старшѣ, а опôсля молодѣ. Весело ôтпразнувався той день, — и при найбôльшôй тверезости.

— **Зъ пôдъ Збаража** пишутъ намъ: Въ селѣ Лубянкахъ доси, на жаль, нема школы, и такъ надъ 300 дѣтей росте въ невѣжествѣ, не маючи способу научитися бодай читати та писати. Теперѣшный нарохъ и сотрудникъ стараются всѣми силами, щобы завести школу, але народъ ставляє всякѣ перепоны, говорячи, що „будутъ насъ здирати на школу, а дѣти и такъ не будутъ нѣчого умѣти“... Хочь дръ Веренбергеръ дає мѣсце на школу и майже весь матеріялъ на будову, то люде таки все: не хочемо, тай годѣ!

— **Руске товариство „Надѣя“ въ Збаражи** ôтбуде загальнѣ зборы дня 4 л. марта с. р. о 3-ôй годинѣ пополудни въ комнатахъ того товариства. Выдѣлъ запрошуе всѣхъ П. Т. членôвъ и всѣхъ тыхъ, що хотятъ приступити до того товариства, до якъ найчисленнѣйшои участи въ загальныхъ зборахъ. — Ôтъ выдѣлу тов. „Надѣя“ въ Збаражи. *Мих. Добротвôръ*, голова; *Т. Бучиньскій*, секретарь.

— **Въ Чернôвцяхъ** ôтбудутся дня 4 л. марта с. р. въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ и „Союза“ четвертѣ вечерницѣ. Позаякъ число билетôвъ невелике, длятого желаючій брати участь зволятъ вчасно постаратися о билеты.

— **Въ Коломыи** ôтбудутся дня 10 (22) марта с. р. о 2-ôй пополудни въ комнатѣ „Читальнѣ“ загальнѣ зборы членôвъ филіи товариства „им. Качковского“, съ слѣдуючою програмою: 1) Передъ ôткрытьемъ зборôвъ будутъ приниматися членьскѣ вкладки за попереднѣ и теперѣшнѣ роки. 2) Справозданье выдѣлу зъ дѣяльности минувшихъ рокôвъ. 3) Зложенье рахункôвъ зъ господарско-промысловои выставы зъ р. 1880. 4) Выбôръ нового выдѣлу. 5) Внесеня поодинокихъ членôвъ. 6) Розданье сѣменъ всякого рода межи членôвъ-селянъ. Понеже зъ важныхъ причинъ такій зборы въ рр. 1881 и 1882 не могли бути скликанѣ, що могло дати причину до байдужности для того многокористного товариства, котрого члены зъ всѣхъ станôвъ народа, своими можливыми силами зъобовязалися працювати около добра народа, — тожь належитъ надѣятися, що по двохъ рокахъ зволятъ всѣ П. Т. члены коломыйскои филіи на дни высше означенôмъ зôбратись. При тôмъ упрашаєся всѣхъ добродѣѣвъ нашого народа, котрѣ щиро занимаются пôднесеньемъ его економичнои долѣ, щобы зволили на тую цѣль пожертвувати якій хорошій роды сѣменъ зъ огородництва, зразôвъ (однолѣтокъ) зъ деревъ овочевыхъ и пр. Жертвованыхъ предметôвъ въ бôльшôмъ числѣ просится доставляти на руки пôдписаного до 8 (20) марта, въ меншôмъ же въ день зборôвъ. — За выдѣлъ товариства: *Левицкій*, предсѣдатель.

— **Стипендіями по 100 зр.**, призначеными для кандидатокъ учительскихъ, надѣливъ управляючій совѣтъ „Народного Дому“ п-ну Король, учит. кандидатку 4 го року во Львовѣ, и п-ну Клѣщь, учит. кандидатку 4-го року въ Перемышли.

— **Зъ Залозець** пишутъ намъ: О. Садовскій, сотрудникъ зъ Залозець новыхъ, подався сего року о запомогу и не получивъ ей, мимо того, що послѣдными роками дôстававъ запомоги: за рр. 1880 и 1881 по 60 зр., а за 1882 р. 90 зр. О. Садовскій удався до староства о поданье причинъ, задля якихъ симъ разомъ не дôставъ жаднои запомоги, и одержавъ ôтъ ц. к. старосты бродского пана Руссоцкого слѣдуючу резолюцію (писану по руски латиньскимъ абецадломъ): „Ч. 2323 Звертаю Преп. Отцу Михаилу Садовскому, гр. к. сотрудникови въ Залôзцяхъ новыхъ, съ завѣдомленьемъ, що удѣляни черезъ Выс. ц. к. Намѣстництво запомоги зъ фонда религійного суть надзвычайными запомогами, которіи *некоторымъ* священикамъ ведля независимои оцѣны тоиже власти роздѣляни бываютъ и для того не виджу потребы безъ высшого завôзваня подавати ему причины, для котрыхъ исключенъ зôставъ зъ ряду священикôвъ помянутымъ добродѣйствомъ въ р. 1882 обдареныхъ. — Броды, дня 4 лютого 1883. Ц. к. староста *Руссоцкій*.“

— **Въ Курникахъ** въ пов. яворôвскôмъ жила вдовица Марина Журбова, мати 2 дѣтей. Жила она не дуже примѣрно, а въ послѣдныхъ дняхъ породила дитину, о чѣмъ въ селѣ всѣ знали. Однакъ тои дитины нѣкто не бачивъ, а сама Журбова толкувалася, що дитина пріишла на свѣтъ неживою и що она закопала ей на цвинтари. Показалося, що се не була правда и ôттакъ почали пôдозрѣвати Журбову о убійство своеи дитины. Нѣмъ еще власти змогли вдатися въ тую справу, Журбова сама ôтобрала собѣ житье.

— **Новѣ посады для лѣкарѣвъ**. Докторы медицины и хирургіи, австрійско-угорскѣ пôддани, котрѣ не переступили еще 32 року житя, суть безженнѣ и знаютъ добре языкъ нѣмецкій, могутъ убѣгатись о посады провизоричній лѣкарѣвъ корветъ военнои маринарки. Платня 900 зр., якъ такожъ додатки униформовѣ для официрôвъ маринарки. Речинець поданя до 10 л. марта с р. до державного министерства вôйны (секція маринарки) въ Вѣдни. Тѣ кандидаты, котрѣ не занимали степеня официрского, одержатъ 200 зр. на выеквипованье, а тѣ, котрѣ вже служили въ войску яко лѣкарѣ, одержатъ на ту цѣль лише 120 зр.

— **Именованя и перенесеня**. Адъюнктами будовництва именованѣ: Іос. Мочидловскій въ Золочевѣ и Г. Стоя въ Сяноку. Концепистами скарбовыми именованѣ: Ант. Кубасевичь, Іос. Мишкевичь, І. Слезакъ, І. Гайнаръ, Ад. Павловскій и М. Чадерскій. Пôднорученикомъ резервы при 30 ôмъ полку пѣхоту бр. Рингельсгайма именованый сл. правъ Олександеръ Дѣдицкій. Перенесено инжинерôяъ Вен. Мѣского зъ Залѣщикъ до Львова, а Юл. Хованця зô Львова до Залѣщикъ.

— **Въ Сучавѣ** обурились дуже сими днями мешканцѣ сумнымъ фактомъ любовнымъ. Ôтъ кôлькохъ лѣтъ проживало тамъ щасливо одно молоде супружество, ажь недавно ôтъѣхавъ мужь въ якихсь дѣлахъ до Ромуніи, ôтдаючи свою жену съ дѣтьми пôдъ тымчасову опѣку свого пріятеля. Сей опѣкунъ понявъ свою мисію въ такій способъ, що спровадився до хаты оставшои жены и живъ разомъ съ нею и съ ей дѣтьми доти, поки невѣрна жена мала грошѣ. Ôттакъ выпровадився ôтъ ней и не зважавъ на ей мольбы, плачь, щобы ратувавъ бѣдну родину, котрôй грозила нужда. Одного разу повернувъ надъ ранкомъ зъ гулянки здрадный опѣкунъ до дому и заставъ тамъ пôдъ дверми опущену женщину, котра лежала въ крови. Нещастна стрѣлила до себе и тяжко скалѣчилася. Заразъ рознеслася вѣсть по цѣлôмъ мѣстѣ, зроблено на разѣ складку для бѣднои родины, а нужденный пріятель дому утѣкъ тымчасомъ зъ Сучавы.

— **Пожары**. Въ Дорожовѣ въ пов. самбôрскôмъ пожаръ знищивъ 24 селяньскихъ загородъ. Неубезпечена шкода 7.480 зр. — Въ Луцѣ въ пов. самборскôмъ погорѣло въ части 6 господарѣвъ, зъ котрымъ лише два були убезпеченѣ. Шкода 1.010 зр.

— **Строга секвестрація урядова**. Едиктъ ц. к. староства въ Преровѣ на Моравѣ заявляє, що громадѣ Оплокъ засеквестровано за залеглѣ податки такій рѣчи: дзвôнъ св. Флоріяна, вôзъ, брычку, быка и вепра...

— **(Дрôбнѣ вѣсти.** Цѣсарь удѣливъ охоронцѣ сирôтъ въ Станиславовѣ 100 зр. запомоги. — Въ Костельникахъ въ пов. рудецкôмъ селянинъ Василь Онищакъ середъ суперечки забивъ граблями селянина Стефана Качмарика. — При будовѣ моста желѣзницѣ ярославско-сокальскои въ Каркахъ заломалося слабо построене руштованье, при чѣмъ утративъ житье робôтникъ Войтѣхъ Серафинъ. — Въ Михалôвцѣ въ пов. борщôвскôмъ колесо молотѣльнѣ урвало 18-лѣтнôй дѣвчинѣ Док. Бойкôвнôй чотыри пальцѣ. — Въ Штокгольмѣ умерла шведска писателька Рожа Карленъ, въ 46-ômъ роцѣ житя. — Слухача медицини въ Краковѣ, Пера, родомъ зъ уѣзду канѣвского на Украинѣ, выдалено зъ границь австрійскои державы. — Въ гостинници Куна во Львовѣ повѣсився сими днями Фердинандъ Кравсъ, двôрскій паробокъ зъ Козиць. Причиною самоубійства була боязнь передъ карою за поповнену крадѣжь.— Уступаючій директоръ львôвского театру гр. Скарбка, п. Милашевскій, выточивъ процесъ противъ фундаціи скарбкôвскôй о ôтшкодованье въ сумѣ 20 и кôлька тысячѣвъ зр. — Въ Цилли въ Стиріи умеръ великій патріотъ и писатель словеньскій дръ мед. Стефанъ Кочерацъ. Ôнъ бувъ посломъ словеньскимъ до сойму кроатского, а такожъ основателемъ часописи „Slovenski Narod“. — Въ Незнановѣ въ пов. камѣнецкôмъ гуляла на однôмъ весѣлю селянка Ганна Василикова и середъ охочого танцю упала трупомъ на землю. — Коло мѣста Астраханя показалось богате жерело нафты. — Въ Гонолюлю ôтбулась дня 12 л. с. м. коронація короля сандвичскихъ островôвъ, Калякавы I. и его жены.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятѣ: оо. І. на Ясенôвъ горѣшный дек. косôвского: 1) Величковскій Теодоръ зъ Вѣснева, 2) І. Навроцкій зъ Тернополя, 3) І. Домбчевскій зъ Ясенева. ІІ. на Крушельницю дек. скôльского: 1) А. Яворскій зъ Крушельницѣ, 2) Н. Сенишинъ зъ Любѣнець.

Уобльненье ôтъ испыту конкурсового получили оо: 1) Лонцкій Левъ зъ Скоморохъ, 2) Андроховичь І. зъ Ôкнянъ, 3) І. Могильницкій зъ Шманковець, 4) Гр. Гойвановичь въ Милятына, 5) К. Винтонякъ зъ Бужка, 6) Гр. Гуменный зъ Пôдбережа, 7) Т. Витошиньскій зъ Глубокого, 8) А. Горыновичь зъ Волкова, 9) Д. Вахнякъ зъ Протесъ, 10) Гр. Грыцей зъ Демянова, 11) І. Сабатъ зъ Соснова.

Президія намѣстництва згодилася на каноничну институцію оо. Н. Сѣчиньского на Черниховцѣ, Вл. Паука на Сажаву.

Завôзваный на кан. институцію о. Я. Рожка на Микитинцѣ.

Презенту получивъ ôтъ намѣстництва о. І. Горалевичь на Петранку.

Розписанѣ на конкурсъ: ч. 893 пар. Борки великѣ дек. тернопôльского съ речинцемъ до 10 мая с. р.; ч. 1074 пар. Бояны дек. буковинского до 10 мая с. р.; ч. 1076 пар. Старомѣщина дек. скалатского съ речинцемъ до 10 мая с. р.; ч. 1097 кап. Лоня дек. унѣвского до 10 мая с. р.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

О. Павло Дурбакъ, капелянъ въ Посѣчи, дек. станиславôвского, упокоився дня 22 лютого с. р. въ 39 р. житя а 11 р. священьства. Покôйный, сынъ мѣщанина зъ Войнилова, ôтъ молоду тяжкою працею, при недостаткахъ и противностихъ всякого рода, добивався становища, а яко священикъ ôтзначався любовію народа, зъ котрого выйшовъ, власнымъ примѣромъ присвѣчувавъ своимъ прихожанамъ, — хочь самъ до кôнця свого трудолюбивого и праведного житя живъ въ недостатку, то предсѣ по можности пôдпомагавъ рускій выдавництва и иншій народнѣ цѣли. Покôйный лишивъ бѣдну вдову и двоє дрôбныхъ дѣточокъ. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Преміована повѣсть.** „Зоря“ съ кôнцемъ 1882 р. розписала була три преміи за найлучшій повѣсти. Зъ присланыхъ сѣмь повѣстей удостоплася преміи лишь одна повѣсть исторична зъ часôвъ галицко-княжескихъ пôдъ заг. „Захаръ Беркутъ“. Повѣсть тая зачнеся друкувати въ 7 мôмъ числѣ „Зорѣ“.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Всч. о. П. въ П. На Ваше запытанье, где можнабы получити статута польского товариства органистôвъ, нашь Вп. дописователь зъ Илемя подае слѣдуючуôтповѣдь: „Товариство тое зовесь властиво „тов. св. Цециліи“; основане 4 сѣчня с. р. Въ той день ôтбулось въ сали льв. тов. музичного загальне зôбранье его членôвъ и выбôръ управляючого комитету, въ котрого складъ входятъ: кн. Адамъ Сапѣга, яко предсѣдатель; п. Филипъ Залескій, яко заступникъ; кс. Леонардъ Солецкій, яко администраторъ; Валеріянъ Высоцкій яко секретарь и проч. Духовнымъ директоромъ товариства єсть кс. каноникъ Туржанскій. Архіеп. лат. Вѣржхлейскій принявъ на себе протекторатъ, лат. львôв. капитула приступила яко членъ, а тов. господарске розбслало ôтзывъ до своихъ филій на провинціи о помôчь для цѣлей того товариства. Много зъ польскои аристократіи вписалося въ члены. Цѣль товариства: плекати музику костельну, пôдготовляти образованыхъ органистôвъ, помагати иншимъ подôбнымъ товариствамъ на провинціи; старатись о добре умѣщенье воспитаныхъ ôтъ себе органистôвъ, роздобути фондъ на школу органистôвъ, и вплывати на тое, щобы науку спѣву костельного плекано стараннѣйше, якъ до нынѣ, въ семинаріяхъ духовныхъ и учительскихъ и проч. На однôмъ зъ послѣдныхъ засѣдань (3 лют. с. р.) управ. комитетъ призвавъ п. Пшибика, капельмайстра львôв. оперы, на артистичного директора товариства и призначивъ єму провизорично рôчну пенсію въ сумѣ 600 зр., удаючись при тôмъ съ просьбою до лат. капитулы, щобы въ случаю опорожненя мѣстця директора хора катедрального получавъ єго все директоръ товариства. — *Всч. Т. С. въ Сущинѣ.* Переказу на 21 зр. 20 кр. мы доси не одержали.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: Впр. о. Фортуна деканъ зъ Тернополя 2 зр., п-нѣ Ольга Круликовска зъ Тернополя 1 зр., Іос. Мышкевичъ зъ Тернополя 1 зр., Юрій Гецêвъ зъ Тернополя 2 зр., Тома Кордуба, мѣщанинъ зъ Тернополя 1 зр., о. И. Навроцкій зъ Тернополя 1 зр., Евг. Желехôвскій зъ Станиславова 6 зр., М. Мальчевскій зъ Вишнѣвчика 5 зр., о. М. Ковшевичъ зъ Ульгôвка 2 зр., панѣ Ванда Ковшевичъ 1 зр., о. С. Копыстяньскій зъ Кôньского 1 зр. Разомъ съ попередно выказаными **529 зр. 34 кр.**

— **На руску бурсу въ Стрыю** вплынули до 11 (22) лютого єще слѣдуючій жертвы: 1) Дхв. Обще рôльничо-кредитове Заведенье для Галичины и Буковины книжочку щадничу на 40 зр., 2) Дхв. Институтъ Ставропигійскій ôтсотки ôтъ легату бл. п. Коссака 29 зр. 84 кр., 3) Делегатъ тов. на Скôльщину Пр. о. Давидякъ зôбравъ 21 зр. 85 кр. (въ складцѣ взяли участь: о. Михайлозичъ зъ Славска 5 зр., о. С. Устыяновичъ зъ Головецка 1 зр., Ч. братство церковне въ Головецку 5 зр., о. Галиковскій зъ Либохоры 1 зр., Ч. братство церковне зъ Либохоры 2 зр., Ч. братство церк. въ Тухлѣ 3·25 зр., зъ акафисту въ Тухли 2·60 зр., о. дек. Фортуна зъ Хутаръ 2 зр.), 4) Делегатъ пр. о. Лопатыньскій зъ Роздолу 17 зр. 26 кр. (въ складцѣ взяли участь: о. Лопатиньскій 1 зр., о. П. Петрицкій 1 зр., братство и прихожане въ Роздолѣ 5·80 зр., въ Березинѣ 5·01 зр., въ Крупску 4·45 зр.), 5) Ч. начальникъ громады зъ Козьовы 11·80 зр., 6) Ч. громада Станкôвъ и Фалишь зъ коляды 8 зр., 7) Старше и молодше братство въ Добряняхъ 7 зр., а въ Добровлянахъ 5 зр. черезъ о. Авдыковского, 8) Всч о. Залозецкій зъ Горнёго 5·73 зр. (ôтъ себе 1 зр., зъ коляды помѣжь прихожанами 4·73 зр.), 9) Ч. громада Дулибы и Грабовець зъ коляды 5·61 зр., 10) по 5 зр.: о. Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова (ôтъ себе 1 зр., зъ акафисту 2·16 зр., ôтъ брате. церк. 2 зр.), о. Ив. Щуровскій зъ Образницѣ (ôтъ себе 1 зр., зъ коляды 2 зр., ôтъ брат. церк. 2 зр), 11) о. Ан. Грыневецкій зъ Мельнича 4·91 зр. (ôтъ себе и брат. церк. 4·71 зр., ôтъ ч. Федя Данилова 20 кр.), 12) Ч. братство церк. зъ Верчанъ и Пôдгорець и о. Лучакôвскій зъ Тухольки (ôтъ себе 1 зр., ôтъ прихожанъ 2 зр.) по 3 зр., 13) ВП. Анд. Дубина зъ Гошова 2 зр., 14) Всч. о. Поповичъ зъ Стрыя и Л. Л. зъ Стрыя, по 1 зр. — Разомъ съ жертвами давнѣйше выказаными вплынуло ôтъ нового року 1883 **231·88 зр.**

Пересылаючи се справозданье, складає выдѣлъ всѣмъ ВП. Добродѣямъ, котрй въ наслѣдокъ выдѣломъ розôсланои ôтозвы поспѣшили съ щедрыми датками для нашого товариства якъ и справу нашу тепло поперли помѣжь ч. прихожанами и братствами церковными, якъ найсердечнѣйшу подяку. Выдѣлъ сподѣєсь, що и прочій села деканату стрыйского (якъ Бережниця, Ходовичѣ, Довге, Голобутôвъ, Конюхôвъ, Лисятичѣ, Любѣнцѣ, Лукавиця, Олексичѣ, Покрôвцѣ, Руда, Семигинôвъ, Стынява, Тейсарôвъ, Довголука), якъ и поблизькои окрестности, на ôткажутъ намъ своєи помочи въ остаточнôмъ довершеню єще передъ 7 лѣтами розпочатого дѣла и поспѣшаючи хочьбы зъ малыми датками позволятъ вже разъ приступити до построєня дому для убогои, свѣтла правды жаждущои молодежи.

Въ Стрыю, дня 12 (24) лютого 1883.

Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы стрыйскои.

Подяка.

Маємъ честь зложити подяку Вп. игумени инокинь Ч. С. В. В. Маріи Янушевскôй и Вп. инокини Ользѣ Сморжѣ за щиру опѣку и материньскій доглядъ окодо нашои хорои дочки Ольги, якъ такожь Вп. дру Петру Сушкевичеви за точну, щиру и безинтересовну помôчь лѣкарску и за скоре вылѣченье небезпечно недужои нашои дочки.

Въ Нѣмшинѣ, дня 15 (27) лютого 1883.

Димитрій и Леонора Микицей.

Подяка.

Подобалось Богу покликати до вѣчности дня 20 л. лютого с. р. нашого найдорожшого брата Тому Кирчова, народного учителя въ Корчинѣ Коли покôйникъ въ нуждѣ и недоли на ложи болѣзни кôнчивъ чорнй днѣ своєи жизни, всѣ ôтступили єго въ нещастю. А навѣть надъ студеною могилою, где гôрко зарыдаля сироты, шестеро дѣтокъ безъôтрадныхъ вразъ съ матерею слабосильною, где молодшй братя заплакали за провôдникомъ своимъ, а стара мати и отець сѣдоголовый руки ломали за своимъ сыномъ, навѣть тамъ не видати було тыхъ, що по крови и по чину були товаришами Покôйника. Лишь Всч. о. Емилій Петровичь, — се єдиный другъ пріятель, що за житя порадою, въ недоли и болѣзни ôтрадою, а по смерти безъинтересными трудами и сердечнымъ сочувствомъ заходився около возлюбленника недолѣ, не ôтступаючи єго ажь передъ дверми вѣчного супочинку. Отче Всечестнѣйшій! Пріймѣтъ ôтъ насъ таку сердечну подяку, якою була наша любовь до пок. брата. Всевышный нехай обдаритъ Васъ довгимъ вѣкомъ и здоровльемъ, котрого такъ бажаєте, а благословеніе боже нехай водворится потѣхою и радостею у Вашôй Родинѣ.

— Дякуємъ и Вамъ, честнй газдове, що ôтдали послѣдну прислугу, Вамъ п. Иване Каричортъ и Вамъ Теодоре Ковалѣвъ, що Вы одинъ яко ученикъ покôйного не ôтступили свого учителя.

Въ Корчинѣ дня 24 л. лютого 1883.

Олекса, Павло и Теодоръ Кирчôвъ,
братя, въ имени цѣлои родины.

Подяка.

Въ смутку позôставша родина по дорогôмъ о. Павлѣ Дурбаку, капелянѣ въ Посѣчи, складає подяку всѣмъ въ загалѣ участникамъ похорону, именно же Всч. оо. Стефану Валявскому зъ Лысця старого и Иванови Обушкевичеви зъ Пацыкова за великй труды и заступство пôдчасъ слабости, въ часѣ похорону и за красне прощальне слово надгробне. Всевышный нехай Вамъ нагородитъ Ваши труды!

Посѣчь дня 26 лютого 1883.

Іосифа, жена покôйного съ сиротами; *Иванъ Дурбакъ,* парохъ зъ Увся, братъ.

Торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.
поручає свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену
КОМНАТУ
ДО 8-?
Снѣданъ.

Закладъ ритовничій, фабрика стампилей кавчуковыхъ и фабрикація марокъ почтовыхъ
4—5 такожь
Гисерня таблиць металевыхъ и выробъ шильдôвъ, предпринимательство робôтъ лякерничихъ
Г. ШАПИРЫ
во Львовѣ, ул. Коперника ч. 3.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

К. Диккенса
Новорôчнй Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепісомъ).

Угорскй вина
бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.
КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmàn)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Уграхъ.
Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.
Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (20—25)

„МЕРТВЙ ДУШѢ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО
ВЪ КІЄВѢ
(2—3) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*
межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:
Андерсенъ: Казкы, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичъ В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г. Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускй спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкій-Носенко*: Приказки въ чотырехъ частяхъ. К. 1871 г. Ц. 2 р. 50 к.; Гостинецъ землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабусл* зъ того свѣту, оповѣданя про помершй душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнй оповѣданя т. 2-й Спб 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Гильбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд. 2-е. К 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка.* П. Ол. Кулѣшевн, написавъ Данило Стѣченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскй пѣснѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г. Цѣна 30 к. *Иванов*ъ: Ровмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М Комаровъ. К. 1874 г. Ц 8 к; Розмова про земнй силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц. 10 к. *Казюка Р.*: Двѣ казки І. Пôвпѣвника. Ишпаньска казочка П. Цыганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собранье сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собранье сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.*: Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К. 1876 г. Цѣна 80 к; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орися. К. 1882 г. Цѣна 5 к.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кієвѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кієвскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.
Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріяцкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Лянга
поручає, пôдъ гваранцією за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣсовй, рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. и.
Цѣнники на желанье франко. (7—12)

Курсъ львôвскій зъ дня 26. л. лютого 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	308 75	312 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	304 50	308 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 65	98 65
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 65	98 65
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 60	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 75	99 —
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 63
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 72	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18¼	1 20¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

Курсъ вѣденьскій
зъ дня 26 л. лютого 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	78 15	78.30
„ „ „ серебрѣ	78.20	78.40
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	118.50	119.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	130.—	130.75
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	137.50	138.—
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	170.25	170.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	169.75	171.25
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37.-	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	147.—	147.50
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	97.45	97.60

Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)

Буковины	97.—	98.—
Галичаны	98.—	98.50

Акціи.

Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	121.50	121.75
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	304.20	304.50
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	870.—	875.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	829.—	831.—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	610.—	612.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	214.—	214 25
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2738.—	2742.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср	309.—	309 25
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	170.25	171.—
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	335.20	335.60
Полудн. желѣз. держ. по 200 р. а. в.	142.—	142 25
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	162 25	163.—

Листы заставнй лосованй.

Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.50	96.—
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	102.—	103.—
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ кред. в. а по 4%	90.—	91.—
„ „ „ „ „ по 5%	98.—	98.50
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.—	98 50
Галиц. банку гипот. по 6%	100.75	101.25
„ „ рустик. по 6%	99.50	100.—
Банку народного по 5%	100.70	100.90
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	101.—	102.—

Облигаціи съ правомъ первеньства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	93.65	93 90
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92.25	92.75
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	104.75	105.—
„ „ „ 100 р. а. в.	100.50	101.50
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	98.85	99.20
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв.-Черн.-Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	93.40	93.80
„ „ 1867	98.50	98.75
„ „ 1868	93.25	94 —
„ „ 1872	92.—	92.50
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	91.50	91.80

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.75	171.—
Клярого по 40 р. м. к.	37.50	38.25
Общ. плав пар. на Дун. по 190 р. мк.	100.75	109.50
Кеглевича по 10 р. м. к.	19.50	20.50
Лосы мѣста Кракова	18.75	19.50
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	39.—	—.—
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	37.—
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	20.50	—.—
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеонъ по 40 р. м. к.	45.25	45.70
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	22.50	23.50
„ „ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	28.25	29.—
Виндишгреца по 20 р. м. к.	38.—	39.—

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 20. Львôвъ, Субота 19 лютого (3 марта) 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 19зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданѣ на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Голосъ передъ выборами.

(Статія надôслана.)

Зъ часописей довѣдались мы, що во Львовѣ уконституовався передвыборчій рускій комитетъ центральный, вложеный зъ представителѣвъ ôбохъ партій. Пôзно троха, але хвала Богу и за тов. Польскій комитеты о много насъ выпередили. Досвѣды, дорого окупленѣ, пôшли въ непамять...

Забираючись до акціи политичнои, выпадае намъ приглянутися тôй нашôй дотеперѣшнôй мизеріи, котру мы силувалися назвати „житьемъ политичнымъ“, и ствердити, що въ политицѣ житье — то сила и одушевленье, а немôчь и рôвнодушнôсть — то мизерія, хороба. Пора оглянутися за лѣкомъ.

Насамперед годѣ не признатись до сорому, що мы дали выпертися противникамъ зъ репрезентацій въ державнôмъ и краевôмъ законодательнôмъ тѣлѣ, въ репрезентацій повѣтовыхъ, а гдекуда навѣть въ громадскихъ, — що мы не умѣли выборцямъ нѣчого такого пôддати, що ôтвернулобы имъ смакъ ôтъ ковбасъ и иншихъ трактаментôвъ. Се зовсѣмъ неприродный объявъ, щобы Русинъ мужикъ та ремѣсникъ выбиравъ собѣ заступникомъ пана, шляхтича Поляка, до котрого мѣщанинъ мае традиційне недовѣріе, а селянинъ недовѣріе и неохоту. Кôжь за се винувати? Чи выборцѣвъ, чи пана-шляхтича, чи насъ?

Выборцѣвъ найменше, бо и они предсѣ въ разу мимо агитацій противникôвъ выбирали своихъ-Русинôвъ. Съ часомъ доперва, нарôдъ набравши пересвѣдченя, що праця его заступникôвъ ялова, — чи то для недостачѣ силъ in puncto, чи для незрозумѣня народныхъ интересôвъ, чи для неспособôности тыхъ заступникôвъ, — сказавъ собѣ: „нема намъ користи пôмочи ôтъ нашихъ“, або: „не поможе намъ нѣчого и нашъ“, а дальше ставъ рôвнодушно прислухуватись и приглядатись даремному та безуспѣшному борыканю кôлькохъ патріотôвъ при выборахъ. Шляхту-Полякôвъ винувати може хиба той, кто не знае, що политика не годуеся сентиментализмомъ. Выходитъ отже, що вина лежитъ таки на насъ самыхъ.

Рôвнодушнôсть и пасивнôсть народу — то початокъ нашои програмы. Перекупства, тероризмъ булибы неможливыми, а бодай не такъ цѣльными, колибы нарôдъ не бувъ стався рôвнодушнымъ на тое, ктô буде выбраный. Кто знае натуру нашого народа, той не заперечитъ, що ôнъ способôный загрѣтися и одушевитися до вытревалости въ борбѣ не тôлько здобутымъ успѣхомъ, але навѣть самою надѣею на успѣхъ. Апатія наша, оспалôсть и несмѣлôсть въ агитаціи, недостача организаціи и реальнои програмы, — се причина того, що нарôдъ зрôвнодушнѣвъ, упавъ на дусѣ и дався перекуплювати, тероризувати, и — болестно сказати — стався недовѣрчивымъ и противъ найщирѣйшихъ.

Кто хоче загрѣвати, одушевляти другихъ, той мусить самъ подостаткомъ вытворювати въ собѣ тепла-жару. Мы, правда, грѣлися, — але въ безхосенныхъ спорахъ мѣжь собою, мы сварилися за буквы, мы съ нечуваною заѣлостею стиралися въ партійныхъ борбахъ, — але не вытерли искры животворячого тепла. Сторона сильнѣйша повагою официяльно-рускаго авторитету заморозила тепло, погасила жаръ, вывѣсивши на официяльно-рускôмъ прапорѣ негацію и убивши самосвѣдомôсть національну. Ôтъ тогды загалъ рускои интелигенціи стративъ патріотичне одушевленье и ревнôсть, — бôльшôсть попала въ апатію, прочій въ горячковый сонъ, въ котрôмъ имъ маячилось о „мессіи“. Противники нашій заразъ прозвали всѣхъ насъ „москалями“, „шизматиками“, пôдорвали въ горѣ довѣріе до рускаго духовеньства и народа. Незавидне було наше положенье! Не маючи ôтваги накиненый намъ „катихизмъ патріотичный“ приняти за свôй, анѣ не маючи ôтваги прилюдно и рѣшучо его выречися, мы, очевидно и зовсѣмъ природно, мусѣли присѣсти и упасти на дусѣ. И се то причина нашои оспалости, несмѣлости и звычайно неуспѣшности нашихъ порывôвъ.

Мѣжь тымъ споры партійній не притихли, о сконсолидованю силъ не було що и думати. Верховодяча сторона зъорганизувавшися въ товариство политичне, проскрибувала яко ренегатôвъ тыхъ, що стояли на основѣ самостôйности національнои. Поставивши негацію яко програму — умертвила цѣлу организацію...

Безъ позитивнои програмы политичнои жили мы ажь до памятного вѣча народного во Львовѣ 1880 р. Тамъ затлѣла перша искра животворяча. Проскрибованій выступили яко сила организуюча, съ програмою живою, реальною, — и духъ оживъ въ рускихъ родинахъ и кружкахъ. Почалася реакція противъ накиненого „катихизму патріотичного“. Герой вѣча стае живымъ словомъ єднати прихильникôвъ для живои идеѣ въ новôмъ органѣ „Дѣло“.

Свѣдомôсть національнои самостôйности руского народу при вѣрности династіи и католицизмови, почутье своеи чести народнои и своихъ правъ природныхъ, — се правила вѣры „нового катихизму патріотичного“. Програма нашого патріотизму: боронити правъ природныхъ и свобôдъ конституційныхъ руского народа по при автономію краю, дорбгою національнои просвѣты и экономичными реформами выбороти для народа лучшій условія быту соціяльного и политичного, и съ прапоромъ демократизму змагати до федерациі народôвъ въ политицѣ и съ прапоромъ правды до культуры.

Не тôлько мы самій, але и свѣтъ потребуе знати: „кто мы“ и „чого хочемо“, — на чѣмъ стоимо и куда идемо. Наша програма ясна, но треба съ нею и смѣло выступити.

Опираемося на тôй невзрушенôй правдѣ, що нарôдъ рускій ôтрубный ôтъ польского и россійского и кажемо голосно, що хочемо бути Русинами и тôлько Русинами, не солидаризуючись анѣ съ „опольщителями“, анѣ съ „обрусителями“... У насъ нема жадныхъ таенныхъ аспирацій, хочемо тôлько свобôдного житя рускаго. А понеже австрійска конституція гварантуе намъ условія свобôдного розвою житя рускаго, — то не манитъ насъ анѣ екстерминаційный Катковско-Аксаковскій панславизмъ, анѣ не ентузіязмуемось олигархією польскои шляхетчины; — залежитъ намъ на силѣ и повазѣ австрійскои конституційнои державы. Тутъ дыхаемо лекше, якъ було колись пôдъ „бѣлымъ славяньскимъ орломъ“, и все таки лекше, якъ дыхаютъ нашій братя нынѣ пôдъ „бѣлымъ славяньскимъ царемъ“. Мы „унiяты“ и хочемо бути въ уніи съ католицизмомъ. Пôймаемо католицизмъ инакше, якъ польска псевдо-католицка праса, не выключаючи навѣть клерикальнои. Мы въ католицизмѣ глядимо идеѣ, пôймаемо его высоке значенье всесвѣтне и его мисію культурну, але будемо боронитися, щобы уніи не поневѣряно, не понижувано до средства польонизаційного. Унія съ Римомъ при чести, свободѣ и автономіи церкви рускои и при ненарушимости славяньско-рускихъ прикметъ въ организаціи гіерархіи, въ ритуалѣ и въ обрядахъ, — то складова часть нашои церковно-политичнои програмы.

Яко народъ жіючій, свѣдомый своеи самостôйности, мы свѣдомій и чести нашои народнои. Маемо рацію и право до житя и до розвою нашихъ силъ и то право уважаемъ яко ласку природы, а не яко ласку паньску, — тожь рѣшучо ôткидаемо всяке понижаюче трактованье, не пріймаемо милостинѣ, и жадаемо того, що намъ належится. Нѣ Стадіонъ насъ не сотворивъ, нѣ гр. Борковскій насъ въ лиця землѣ не змѣвъ, не жіемо для парады анѣ для окрасы краевого гербу, и жити не перестанемо, хочбы на гербѣ яко символъ „chłopa i pora“ намалёвано. Кто хоче съ нами яко народомъ о „modus vivendi“ улагодитися, чи нашу прихильнôсть для своеи справы позыскати, той муситъ нашу честь народну пошанувати, муситъ рахуватися съ тымъ, що мы свѣдомій нашого достоиньства народного. Жіючи яко народъ маемо зъ природы права яко народъ, права, котрій анѣ передавнити не дадутся, анѣ переголосувати. Въ оборонѣ тыхъ правъ святыхъ стаемо, тôй идеи силы нашій жертвуемъ, бо то пôдстава нашого быту, то пытанье житя чи смерти. Жіемо въ конституційнôй державѣ и то не яко бездомнѣ скитальцѣ-цыганы, але яко народъ „glebae adstrictus et contribuens“, — тожь нѣкто не може намъ заперечити права уживаня свобôдъ конституційныхъ. Вызнаемо засаду, що въ пытанях національныхъ засадничихъ, о кôлько они рѣшаются въ дорозѣ конституційного законодавства, не представителѣ курій интересôвъ чи станôвъ, але представителѣ курій національностей голосувати повинній. Мимо того, що насъ майоризуютъ, намъ залежитъ на удержаню и розширеню свобôдъ конституційныхъ, такъ якъ кождому народови, що поставивъ поступъ и культуру яко мету свого житя. Яко средство уважаемо автономію и бо-

ПОЕЗІЙ ПРОЗОЮ

Ивана Тургенева.

(Дальше.)

NECESSITAS-VIS-LIBERTAS.

(Гороpѣзьба).

Высока, кощава старуха, желѣзного лиця и нерухомо-бездушного погляду, иде великимъ крокомъ и сухою, якъ ломака, рукою попыхае передъ собою другу женьщину. Женьщина великаньского росту, могуча, повна, съ мускулами якъ у Геркуля, съ маленькою головою на карку тура, и слѣпа, попыхае въ черги малу худу дѣвчинку. Одна лишь дѣвчинка видюща; операся она, звертаеся назадъ, пôдноситъ худорлявій, гарній руки; лице ей оживлене выражае нетерпеливôсть и ôтвагу... Не хоче слухати, не хоче ити, куды ей попыхаютъ... а однакъ мусить бути послушною тай ити.

Necessitas-Vis-Libertas.
Кто хоче — най толкуе.

КАПУСНЯКЪ.

Бабѣ, вдовѣ умеръ сынъ, двайцятилѣтный одинакъ, найпершій робôтникъ въ цѣлôмъ селѣ. Панѣ, властителька тогожь села, дôзналась о нещастю бабы тай пôшла ôтвѣдати ей въ день похорону. Застала ей дома. Баба стояла середъ хаты, коло стола и не спѣшилась; одностайнымъ рухомъ правои руки (лѣва висѣла нерухомо) черпала капуснякъ зъ закопченого горшка и ѣла ложку за ложкою. Лице ей запалось и почорнѣло; очи почервонѣли и обпухли... але держалась просто та супокôйно, якъ въ церквѣ. — „Боже! — думала панѣ. И она може ѣсти въ такôй хвилѣ... якіжь они всѣ неокресанѣ!“ И пригадала собѣ тогды панѣ, якъ стратила кôлька лѣтъ тому девятимѣсячну донечку, зъ журбы ôтмовила собѣ пріемности найняти прегарну „вилю“ коло Петербурга и цѣле лѣто провела въ мѣстѣ. А баба ѣла дальше капуснякъ. Наконець панѣ не выдержала. — Тетяно! ôтозвалася... Змилуйся! Я дивуюсь! Чи ты не любила свого сына? Якъ могла ты не втратити вкусу? Якъ можешь ѣсти сей капуснякъ!

— Василько мôй умеръ, — тихо ôтповѣла баба — и вôзбранѣ въ болю слёзы поплыли знова по запалыхъ щокахъ. Видно, що мôй конець вже наспѣвъ: за житя зняли менѣ голову. А капуснякъ — по щожь мае марнуватися: тажь ôнъ посоленый!

Панѣ здвигнула лишь раменами—и вышла. Тажь сôль була для неи така дешева.

ГОЛУБЕ ЦАРСТВО.

О, голубе царство! О синё-цвѣтне царство свѣтла, молодости и щастя! Я бачивъ тебе... въ снѣ. Було насъ кôлькохъ на гарнôй лоди. Лебединою грудею бѣлѣли роздмуханѣ вѣтрила пôдъ играючими флягами. Не знавъ я, кто були мои товаришѣ, але цѣлымъ своимъ существомъ чувъ я, що були они такожь молодій, веселій и щасливій, якъ я. Я не звертавъ навѣть бачности на нихъ. Бачивъ я докола тôлько безкрае голубе море, цѣле вкрыте дробною филею золотои ряски, а надъ головою такежь безкрае, такежь голубе небо, а по нѣмъ торжественно, и неначе усмѣхаючись, посувалося лагôдне сонце. И помѣжь нами инколи выбухавъ смѣхъ, звучный, радôстный, якъ смѣхъ богôвъ! Або въ чіихсь губъ наразъ вылѣтали слова, стихи, повнѣ чудовои красы и одушевленои силы... Здавалось, що само небо ôтповѣдало имъ ôтгомономъ, а доокола море дрожало спôвчутьемъ... А ôттакъ зновъ слѣдувала тишина. Нуряючись легко въ мягкôй филѣ, плыла наша скора лодка. Не вѣтеръ ей гнавъ; управляли нею нашій власній играючій серця. Плыла, куды мы забажали, послушно, наче жива. Стрѣтили мы зачарованій островы, на пôвъ прозорчастій островы съ ôтблескомъ дорогихъ камѣнѣвъ, рубинôвъ и шмарагдôвъ; одній зъ нихъ обсыпали насъ дощемъ бѣлыхъ рожь и конвалій, зъ иншихъ наразъ зрывалися радужній, довгокрилій птахи. Птахи кружляли надъ нами, рожѣ и конваліи тонули въ жемчужнôй пѣнѣ, що повзалась по гладкихъ бокахъ нашои лодки. Вразъ съ цвѣтами и птахами долѣтали до насъ солодкій, солодкій звуки... здавалось, що чутно було жѣночій голосы... И все доокола: небо, море, колыханье вѣтрилъ въ горѣ, шумъ струѣ за кермою — всё говорило о любвѣ, о блаженнôй любвѣ! И та, котру кождый зъ насъ полюбивъ, була тамъ такожь... невидима и близька... Хвиля ще, а заяснѣютъ ей очи, зацвите ей усмѣхъ... Рука ей ухопитъ твою руку и потягне тебе за собою въ неувядаемый нѣколи рай! О голубе царство! Я бачивъ тебе въ снѣ.

СТАРЕЦЬ.

Настали днѣ темній, тяжкій... Власній страданя, страданя людей дорогихъ, холодъ и сумракъ старости. Всё, що ты любивъ, чому ôтдавався безповоротно. — щезае и гине. Пôдъ гору выпала дорога. Щожь робити? Журитись? Сумувати? Анѣ собѣ, анѣ иншимъ тымъ не поможешь... На усохаючôмъ, покрученôмъ деревѣ листье менше и рѣдше, але зеленôсть его та сама. Скупись и ты, заглубись въ собѣ, въ свои споминки, и тамъ глубоко, глубоко, на самôмъ днѣ скупленои душѣ давній твои, для тебе одного приступній, житье заблысне тобѣ пахучою, свѣжою ще зеленею, плеканцемъ и силою весны! Але будь обережный... не гляди передъ себе, безталанный старче!

ГОЛУБЫ.

Я стоявъ на шпилечку стрômкого горба; то золотавымъ, то посрѣблянымъ моремъ колысалось и мѣнилося доспѣле жито. Однакъ не перебѣгала филя по тômъ морю; не филювався душный воздухъ: збералася велика туча. Коло мене свѣтило ще сонце жарке и примрачене; але тамъ за житомъ, не дуже далеко, темно-сина хмара налягла важкимъ тягаремъ на цѣлôй половинѣ небосклону. Всё похвалося... всё вяныло пôдъ зловѣщимъ блескомъ послѣдныхъ промѣнѣвъ сонця. Не було чутно анѣ видно нѣ одного птаха; воробцѣ навѣть поховалися. Тôлько десь недалеко уперто шепотавъ и трѣпотавъ самотный великій листъ лопуха. Якъ сильно полинъ пахне на межѣ! Я глядѣвъ на сину масу... и почувъ неспокôй въ душѣ. Скоршежь! скорше! думавъ я, блысни золота стрѣлко, задрожи, загреми, порухайся, полети, вылійся зловѣща хмаро, скôнчи сей томлящій неспокôй! Однакъ хмара не ворушилась. Угнѣтала, якъ и перше, мовчаливу землю... а тôлько начебъ надувалась и чорнѣла... И ось на ей одностайно синôмъ днѣ замелькало щось рôвно и плавно... щось начебъ бѣла хусточка або платокъ снѣгу. Се летѣвъ

ронимо автономіи краю, хотяй наша автономія краєва, яко панованье польско-шляхотске de facto, бôльше намъ шкоды приноситъ въ громадскôмъ и національнôмъ нашôмъ бытѣ. Нашимъ идеаломъ автономія народôвъ, но покищо не пôднесемо руки и на автономію краєвъ, бо то дорога, котрою дôйти хочемо до тамтои.

Мы знаємо, що хлѣбомъ и духомъ человѣкъ жие — а народъ тожь само, и намъ страшно, що нашому народови хлѣба не стає и духомъ нерôднымъ его надуваютъ. Мы хочемо просвѣты, бо въ нѣй видимо нашеôтродженье и силу, бо то права дорога до нашои меты, — але просвѣты національнои и ретельнои, и боронимося, щобы школы не надъуживано до польонизованя анѣ до зневажуваня рôдного быту, щобы письма и живого слова не уживано до баламученя, оглуплюваня и розбуджуваня незнаныхъ нашому народови страстей. Вѣримо, що просвѣта улагодитъ нужду, але не вѣримо, що она сама голодныхъ и обдертыхъ зробитъ сытыми. Причины нужды народа нашого не въ самôй тôлько темнотѣ, але и въ нужденныхъ условіяхъ економичныхъ. Дорогою законодавства хочемо тѣ условія змѣнити на лѣпшѣ, тогды и просвѣта свое зробитъ. На наслѣдства просвѣты въ господарцѣ національнôй довго чекати, а народъ вже надъ пропастею. Домагаємося реформъ економичныхъ, а передовсѣмъ пôльги въ тягарахъ справедливого ихъ розкладу, ощадности публичнои и совѣстнои контролѣ надъ грошемъ публичнымъ.

Мы демократы въ традиціи и въ засады. Демократизмъ — то геній народу руского. Въ найдавнѣйшôй добѣ славяньского житя громада наша руска организувалася на основахъ патріярхальныхъ, но на скрôзь демократичныхъ; демократичный первѣстокъ той бувъ причиною, що организація державна за княжеского періоду не удержалася довго. Демократизмъ рускій не мôгъ зростися съ автократизмомъ норвегскимъ, пôддержуваным привилеёваною боярщиною. Утворена пôдъ вплывомъ византійскои цивилизаціи и ôтдѣловуваня польского шляхотства и норвегского-литовского рицарства, шляхта руска скоро ôтпала ôтъ народа. Злитовщилася въ державно-политичнôмъ взглядѣ, спольщилася, а въ новѣйшихъ часахъ вроссійщилася, бо не могла до руского демократизму прирости. Остала довше православною якъ рускою, не тôлько яко національна, але навѣть яко державно-политична сила. Кождый рухъ соціяльно-политичный, правдиво народный, пôдносився у насъ окликами демократизму. Демократизмъ муситъ бути и нашою вагою, если хочемо съ народомъ органичну цѣлôсть утримати; то тализманъ, котрымъ можемо, если зъумѣемо, причарувати, розбудити и загрѣти нарôдъ до симпатизованя съ нашими національно-политичными подвигами.

Мы не умѣли выкористати тои натуры нашого народа, наша политика була найменше засадничою и реальною. Спорами и борбою о рѣчи незрозумѣлѝ и бодай до теперь фактично рôвнодушнѝ для него, не розбудимо его въ рôвнодушности, не порушимо его крови. Окликомъ „борôа за права и интересы кривдженыхъ“ запалимо якъ искрою електричною натуру руского народа до житя, и борбою пôдъ демократичнымъ прапоромъ станемо и мы рѣшучо по сторонѣ народа, а нарôдъ стане при насъ, и тогды станемо силою политичною, сильнѝ засадою въ дома, сильнѝ вагою народа противъ чужихъ. Колибы послы нашѝ въ 60-тыхъ рокахъ були зрозумѣли свое становище и почислившися съ мазурскими хлопами були крѣпко станули съ ними пôдъ демократичнымъ прапоромъ, — не булабы шляхта польска нѣколи не дôйшла до тои переваги въ репревентаціи, яку має нынѣ. Шляхотска партія польска зрозумѣла, яке то небезпеченьство грозитъ ей доминуючому становищу ôтъ хлопôвъ-послôвъ, длятого противъ кандидатôвъ хлопôвъ у насъ высувала контръ-кандидатами старостôвъ навѣть въ часахъ, коли ц. к. урядникъ политичный, яко зависимый ôтъ центрального, неприхильного польскимъ аспираціямъ правительства, повиненъ бувъ называтися бôльше „nienarodowym“, якъ кто небудь въ рускои интелигенціи. На Мазурахъ навѣть до нынѣ противъ хлопôвъ-кандидатôвъ, котрѝ предсѣ суть бôльше „narodowymi polskimi“, якъ свмѝ реставраторы Польщѣ, ставляється и форсується ненавистна идеи польскихъ аспираційполитичныхъ кандидатура графôвъ космополитôвъ. Станувши на основѣ демократизму, мы позыскаємо прихильникôвъ мѣжь слабенькою доси партією демократôвъ польскихъ и скрѣпивши тую партію, пôдорвемо шляхетчину сойму, ту шляхетчину, котра боронитъ интересôвъ кастовыхъ, пôдшиваючися пôдъ польскôсть. Пытанье руске — то пытанье демократизму. Соціяльна сторона нашого народного быту и національнѝ нашѝ претенсіи дадутся тôлько ключемъ демократизму розвязати.

Жіючи съ Поляками на однôй земли, мы не заперечуємо имъ права до свобôдного розвою на ихъ власныхъ національныхъ началахъ, не ставмо имъ въ дорогу въ ихъ культурнôмъ змаганю, а навѣть въ аспираціяхъ ихъ до политично-державнои самостôйности, розумѣємъ, въ границяхъ етнографичныхъ. Рѣшучо стоимо при тôмъ и жадаємо, щобы наше сожитье яко двохъ народôвъ на спôльною згодою улагодити на справедливости, взаимнôмъ узнаню правъ и пошановаю ôтрубныхъ принципôвъ національныхъ. Най Поляки заступлятъ дотыхчасову утилитарну политику кастово-шляхотску съ примѣшкою псевдо-католицко-національного идеализму, политикою засадничою, реальною, чисто національною, а порозумѣнье наступитъ борзо. Досвѣдчивши тôлько кривдъ за еры конституційнои черезъ майоризованье, — мы мусѣлибы затужити за абсолютизмомъ, еслибы не пересвѣдченье, що, коли въ австрійскôй конституціи засаду централизаціи заступитъ принципъ федерализму, и найслабшій народъ дôстане обезпеченье своихъ правъ. Нашимъ идеаломъ — братерство христіяньске, — зъ ôтси у насъ наклоннôсть до федерації народôвъ. Уніями политичными не порѣшится справа польска, для того не маємо охоты взновляти историчныхъ комедій. Не хочемо польскои опѣки, анѣ авторитету, нѣ контролюючого нѣ навѣть протегуючого. Хочемо яко рôвнѝ съ рôвными вôйти въ федерацію для обороны спôльныхъ справъ, але хочемо автономично рѣшати и лагодити власнѝ нашѝ справы. Нашь край — то Австрія въ миніатурѣ, и якъ въ польско-рускôй справѣ видимо тôлько въ федерації выхôдъ въ блудного колеса, такъ и великôсть, силу и мисію культурну Австріи видимо въ переведеню устрою конституційного на началахъ федерації народôвъ.

Хочемо мати руки розвязанѝ, вôльнѝ ôтъ путъ централизації державнои и краєвои, щобысьмо могли питомою свобôдною роботою духовою, не спиняною, не кривленою, не нагинаною до чужихъ аспираційполитичныхъ, дужати духомъ рôднымъ рускимъ и наганяти за перебѣгшими насъ въ цивилизаціи народами, и нашу частку донести и сповнити свою мисію культурну. И нашимъ идеаломъ правда, и нашимъ идеаломъ: щобы всѣ люде людьми стали и по людски жили.

Копычинцѣ, 27 лютого 1882.

Микола Сѣчиньскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Въ дальшôй дебатѣ надъ буджетомъ забиравъ голосъ межи иншими опонентами буджету дръ Менгеръ. Ôнъ зазначивъ на вступѣ своеи бесѣды, що рада державна то ще одиноке мѣсце, на котрôмъ его партія може высказати свои жаданя и уваги надъ теперѣшнымъ поступованьемъ правительства. Причиною того есть сильный гнетъ правительства на товариства политичнѝ и органа прасы, котрѝ съ автономистами не идутъ рука въ руку. Тутъ навѣвъ бесѣдникъ примѣры конфискатъ, по его думцѣ несправедливыхъ, и съ цѣлою силою ударивъ на органа офиціяльнѝ, котрѝ замѣсть боронити правительство, переповненѝ лишь ѣдкими нападами на централистôвъ. — Полемизуючи ôттакъ съ выводами Клюна, критикувавъ бесѣдникъ безнастанный взрôстъ податкôвъ въ Австріи, порôвнуючи ихъ съ податками иншихъ державъ. Бесѣдникъ пôдносивъ, що Австрія радабы впровадити у себе всякѝ роды податкôвъ, якѝ тôлько гденебудь существуютъ, безъ взгляду, чи они дадутся погодити съ краєвыми ôтношенями, и безъ взгляду на ихъ шкôдливôсть для краєвои продукціи, якъ пр. податокъ ôтъ нафты. А податки тѣ дотыкаютъ найперше и найтяжше краѣ нѣмецкѝ. Якихъ же то средствъ уживає правительство, щобы переводити успѣшно въ тѣлѣ законодательнôмъ дотычнѝ постановленя? Такихъ средствъ бачитъ бесѣдникъ три. Першимъ зъ нихъ есть соціяльно-демагогична агитація помежи поодинокими клясами суспôльными, котру ведутъ завзято офиціяльнѝ органа. Щобы позыскати собѣ клясы низшѝ обѣцюється имъ великѝ пôльги въ ихъ положеню, котрыхъ правительство нѣколи сповнити не въ силѣ. Зъ другои стороны умѣе теперѣшне правительство выкористати всѣ слабѝ стороны парляментаризму, споводованѝ головно ординаціею выборчою, такъ що въ нашôмъ парламентѣ панує пôдъ покровомъ парляментаризму правдивый абсолютизмъ. Правительство уживає всѣхъ тыхъ средствъ для майоризованя Нѣмцѣвъ пôдъ взглядомъ политичныихъ. До сего причиняється еще и тое обстоятельство, що суспôльнôсть нѣмецка за мало має національнои свѣдомости; се передъ всѣмъ дотычитъ нѣмецкои шляхты, котра съ малыми вынятками, ôтчужилася ôтъ свого народу, коли противно шляхта ческа и польска на скрôзь перенята свѣдомостею національною. Бесѣдникъ кôнчитъ покликомъ до нѣмецкои суспôльности, щобы перенялась цѣла въ всѣхъ своихъ клясахъ свѣдомостею своеи народности и твердо вѣрила въ те, що будучнôсть Австрія втогды лишь забезпеченою буде, коли она опреся на нѣмецкôмъ елементѣ.

По бесѣдѣ дра Менгера забравъ голосъ пос. Матушь, котрый освѣдчивъ, що бôльшôсть для того за буджетомъ голосувати буде, бо теперѣшне правительство заслугує на тое, стараючись о поправу финансôвъ и о увзглядненье правъ народностей. — Агитаціи соціяльно-демагогичнѝ, котрыми страшитъ дръ Менгеръ — се лишь пустѝ мары, выдуманѝ централистами, а слабѝ стороны парляментарного систему — то дѣло рукъ самыхъ же централистôвъ, божь они самѝ були творцями законôвъ, пôсля котрыхъ нынѣшный парляментъ зложеный. Що шляхта нѣмецка держитъ съ правицею, се доказує лишь, що у неи розбуджене почутье справедливости, а впрочѣмъ бôльшôсть парляментарна вже задля того не може съ лѣвицею голосувати, бо перевага лѣвицѣ зазначилася вже дуже сумными наслѣдками; онажь була причиною найскрайнѣйшои опозиціи Чехôвъ и найбôльшихъ нещасть для народôвъ Австріи. — Пос. Бееръ выступаючи противъ буджету, стараєся доказати, що станъ финансôвъ Австріи въ послѣдныхъ часахъ значно погôршився. Ôтсотки ôтъ довгôвъ публичныхъ побôльшились ôтъ р. 1879 о $7^1/_3$ милионôвъ, а выдатки на рôкъ будучій побôльшатся певно о 8 до 9 милионôвъ. Бесѣдникъ выступає дальше противъ потребѣ оподаткованя движимого капиталу, а такожь противъ проектамъ податковымъ министра скарбу. Бесѣдникъ освѣдчає, що буде голосувати противъ буджету.

По послѣ Беерѣ забравъ голосъ пос. Отто Гавзнеръ. Ôнъ розпочавъ бесѣду свою ôтповѣдею на замѣты и напады попередныхъ бесѣдникôвъ лѣвицѣ. Першѝ слова вымѣривъ Гавзнеръ противъ бесѣды посла Карнери. Бесѣдникови звѣстный Карнери бувъ ôтъ давна зъ своихъ працъ фильософичныхъ, тожь надѣявсь ôтъ него почути глубшѝ аргумента ôтъ простого нападу на школу ческу, заложену на передмѣстю у Вѣдни и удержувану фондами приватными, котрои существованье стоитъ пôдъ охороною найелементарнѣйшихъ засадъ права и вôльности. На одномодушну опозицію Вѣденцѣвъ противъ сеи школы такожь годѣ покликуватися, позаякъ розпущено межи публикою у Вѣдни фалшивѝ поголоски, немовьбы то школа тая мала бути удержуваною фондами мѣста. Карнери бажає въ имени своеи партіи права и свободы для 8 милионôвъ Нѣмцѣвъ, а неволѣ и безправя для 14 милионôвъ не-Нѣмцѣвъ. Однакъ сей, централистами безнастанно голошеный утискъ Нѣмцѣвъ въ Австріи представляється тôлько илюзією. — Аджежь въ рукахъ Нѣмцѣвъ спочивае $^3/_4$ высокихъ и вплывовымъ становищь, цѣла управа справъ публичныхъ. Аджежь нѣмецкій языкъ єсть языкомъ урядовымъ въ урядахъ центральныхъ, на дворѣ цѣсарскôмъ, въ парляментѣ и въ арміи! Чогожь еще бôльше Нѣмцямъ потреба? Гадку вынародовленя народôвъ не-нѣмецкихъ треба вже разъ зовсѣмъ понехати, она не удасться теперь, коли передъ 100 лѣтами не удалась при бôльшôй втогды апатіи у меншихъ народôвъ. Лѣвиця славится великою повагою моральною, однакъ въ протягу послѣдныхъ лѣтъ тяжко подыбати доказы тои поваги. Бо вжежь не проявила ихъ лѣвиця анѣ при обрадахъ надъ податкомъ грунтовымъ, анѣ тогды, коли станула опозиційно противъ розширеню и здемократизованю ординаціи выборчои, анѣ при тôй нагодѣ, коли обстаючи за правомъ продажи двохъ дневникôвъ не ôтважилась на зреформованье цѣлого закона прасового, а вжежь найменше теперь, коли выступила строго супротивъ мнимои корупціи. Що до сего послѣдного стараєсь пос. Гавзнеръ доказати, що провину одного члена (Каминьского) не можна вмѣнати цѣлôй партіи, а на попертье сего пригадуе свои давнѣйшѝ промовы парляментарнѝ въ тôмъ дусѣ, а въ кôнци згадуе про корупцію зъ тыхъ часôвъ, въ котрыхъ не було еще нѣ правицѣ нѣ лѣвицѣ, про катастрофу зъ р. 1860, котра скôнчилась самоубійствомъ двохъ высокихъ достойникôвъ. Дальше ôтповѣдае бесѣдникъ послови Карнери на его закидъ зробленый молодымъ Чехамъ зъ причины внесеня кондоленційнои телеграмы на похороны Гамбеты. Закидъ сей уважае бесѣдникъ яко выкликаный духомъ политики не австрійскои а нѣмецкои, божь Австрія не зôстае съ Францією въ непріязныхъ ôтношеняхъ, а супротивъ такихъ понятій, котрѝ инавгуруютъ вже дѣйстне вазальство для Нѣмеччины, належитъ кождому обывателеви Австріи якъ найсильнѣйше застеречися.

Послови Магови, ставлячому примѣромъ Швайцарію, высказуе бесѣдникъ свое бажанье бачити австрійскихъ Нѣмцѣвъ такъ само шануючихъ права другихъ народôвъ, якъ шануютъ ихъ Нѣмцѣ въ Швайцаріи; на закиды же що до самого буджету не ôтповѣдае бесѣдникъ зовсѣмъ нѣчого, бо его выводы опертѝ на цифрахъ недокладныхъ и неповныхъ, що пôдчасъ бесѣды посла Мага сконстатувала цѣла палата. — Приступаючи до полемики съ дромъ Менгеромъ, констатуе бесѣдникъ, що дѣйстно тягарѣ публичнѝ ремѣсникôвъ нѣмецкихъ суть меншѝ, якъ австрійскихъ, сему однакъ не винно правительство австрійске, котрому нѣкто не плативъ жадныхъ милиардôвъ, а котре противно само мусѣло оплачувати кошта воєннѝ; бесѣдникъ признае правдою и те, що на Нѣмцѣвъ бôльше припадае податкôвъ, якъ на другѝ народности, однакъ тое свѣдчитъ лишь о бôльшôмъ ихъ добробытѣ, а що до зазначеного д-ромъ Менгеромъ браку свѣдомости національнои у Нѣмцѣвъ замѣчае бесѣдникъ, що Нѣмцѣ суть не то вже свѣдомымъ своеи силы народомъ, а бôльше якъ свѣдомымъ и агресивнымъ супротивъ другихъ народôвъ.

Ôттакъ приступае бесѣдникъ до дебаты надъ самымъ буджетомъ: Щобы розпôзнати положенье теперѣшне треба оглянутись на минувшôсть. Минувшôсть та почавши ôтъ р. 1873—1880 представляєсь пôдъ взглядомъ финансовымъ дуже сумно; однакъ ôтъ р. 1881 починаєсь зворотъ до лѣпшого. Рухъ торговельный Австріи пôднѣсся значно, а помимо численныхъ катастрофъ, дôткнувшихъ продукцію рôльничу, не зменшився вывôзъ збôжа за границю. — Рухъ желѣзниць выказуе надвышку въ ôтсоткахъ, рухъ почтовый пôдноситься въ способѣ дуже потѣшаючій. То само дасться сказати о ховѣ рогатои худобы и о гôрництвѣ. А вжежь найлѣпшимъ свѣдоцтвомъ взмагаючогося добробыту будутъ касы ощадности. Коли р. 1870 було въ касахъ щадничихъ 285 мил., нынѣ єсть тамъ 589 мил. — а до свѣжо заснованыхъ касъ щадничихъ почтовыхъ вплываєденно пересѣчно 40.000 зр. — Еміграція у насъ представляється въ дуже невеликôмъ числѣ, выноситъ она ледви $^1/_7$ надвышки новороженыхъ. Банкротства и самоубійства появляются въ далеко не такъ великôй цифрѣ, якъ въ р. 1873—79. — Правда, предложеный буджетъ выказуе 28·5 милионôвъ недобору, а 9·5 мил. бракуе въ биляносѣ текучôмъ, однакъ вжежь коли порôвнаємо его съ буджетомъ року минувшого, побачимъ, що недобôръ зменшився о 10 мил. — Тѝ цифры переконуютъ насъ, що финансы державнѝ ступаютъ на дорогу рôвноваги. — Бесѣдникъ бачитъ въ буджетѣ тôлько двѣ чорнѝ плямы, суть ними: мо-

---

ôтъ стороны села бѣлый голубъ. Летѣвъ, летѣвъ все просто, просто... и потонувъ за лѣсомъ. Минуло кôлька хвиль, була все ще та сама страшна тишина... Але гляньте! Теперь мелькаютъ вже двѣ хусточки, два платки летятъ зновъ: се рôвнымъ летомъ повертаютъ домôвь два бѣлѝ голубы. И ось наконець зôрвалась страшна буря — и зачався танець! Я ледво добѣгъ до дому. Вѣтеръ вые, метаєся якъ скаженый, гонитъ рыжѝ, низькѝ, наче на шматы подертѝ, облаки, всѣ закрутилося, змѣшалось; ударила, заколысала простыми стовпами скажена злива, перуны разятъ око ослѣпляючою огнистою зéленею, якъ зъ пушокъ стрѣляе перерываный грôмъ, заносило сѣркою... А пôдъ стрѣхою, на самôмъ краю дымаря, сидятъ побôчь себе два бѣлѝ голубы — и той, що летѣвъ по товариша, и сей, котрого ôнъ привѣвъ, а, може бути, и спасъ. Начипурилися оба — и кождый зъ нихъ своимъ крыломъ чуе крыло сусѣда... Добре имъ! И менѣ добре, якъ дивлюсь на нихъ... Хочь я самъ одинъ... самъ... якъ все.

„ЯКѢ ГАРНѢ, ЯКѢ СВѢЖѢ БУЛИ РОЖѢ“.

Десь, колись, давно, давно тому, читавъ я якѣсь стихи. Я скоро забувъ про нихъ, однакъ першій стихъ я добре собѣ затямивъ: „Якѝ гарнѝ, якѝ свѣжѝ були рожѣ...“

Теперь зима; морозъ посрѣбливъ шибы; въ темнôй комнатѣ горитъ одна свѣчка. Сиджу, затиснувшися въ кутокъ комнаты, а въ головѣ все звенитъ и звенитъ:

„Якѝ гарнѝ, якѝ свѣжѝ були рожѣ“...

И бачу себе при низькôмъ ôкнѣ сельского дому. Вечеръ лѣтный тихо догарае и переходитъ въ нôчь, теплый воздухъ вонитъ розетою та липою; а на ôкнѣ, опершись выпростованою рукою и съ похиленою на рамя головою, сидитъ дѣвчá и мовчки та уважно вдивляєсь въ небо, наче выжидаючи сходу першихъ зôрокъ. Якъ щиро и просто вдохновенѝ ей задуманѝ очи, якъ чутливо невинно розтворенѝ ей пытаючѝ губки, якъ рôвно ôтдыхає не зовсѣмъ ще розвинена, нѣчимъ ще не зворушена грудь, якѝ чистѝ и нѣжнѝ черты молодого лица! Не маю смѣлости промовити до неи, але якажь она для мене дорога, якъ менѣ бье серце!

„Якѝ гарнѝ, якѝ свѣжѝ були рожѣ“...

А въ комнатѣ що разъ темнѣйше и темнѣйше... Свѣчка трѣщитъ, перелетнѝ тѣни колышутся по низькôй стелѣ, морозъ скрипитъ и лютуе за стѣною — и здаєсь менѣ, що чую нудне, старе якесь шепотанье...

„Якѝ гарнѝ, якѝ свѣжѝ були рожѣ“...

Повстаютъ передомною иншѝ образы... Чутно веселый гамôръ родинного, сельского житя. Всѣ ясныѝ головки, притулившись до до себе, быстро глядятъ на мене своими ясными очима, румяныѝ личка дрожатъ ôтъ здержуваного смѣху, руки сплелись пріязно, звенятъ на перемѣну молодѝ добрѝ голосы; а дальше троха, въ глубинѣ выгôднои моеи комнатки, иншѝ, такожь молодѝ, руки бѣгаютъ, перебираючи пальцями, по клявишахъ старенького пянина, а валець Ляннера не може заглушити шуму патріярхального самовара...

„Якѝ гарнѝ, якѝ свѣжѝ були рожѣ“...

Свѣчка темнѣе и гасне. Кто тамъ такъ кашляе хрыпливо и глухо? Звиненый въ клубокъ, тулится и здрôгаєсь коло нôгъ моихъ старый песъ, одинокій мôй товаришь... Зимно менѣ... Зябну... и всѣ они померли, померли...

„Якѝ гарнѝ, якѝ свѣжѝ були рожѣ“...

(Конець буде.)

нополь соли и льотерія, зъ котрыхъ першу належитъ якъ найскорше змодификувати, а другу зовсѣмъ усунути. — Слабою стороною буджету суть такожь доходы зъ лѣсôвъ и доменъ, недосягаючи навѣть прелиминаремъ означеного минимумъ. — Въ буджетѣ нынѣшнôмъ обчисленый дохôдъ зъ одного гектара землѣ на 66 кр. Цифра тая промовляє сама собою за радикальною змѣною администрації тыхъ грунтôвъ, або и за продажею ихъ. Кромѣ тыхъ слабыхъ сторôнъ представляєся буджетъ користно и зъ тои причины освѣдчає бесѣдникъ, що буде голосувати за буджетомъ.

При продовженю буджетовыхъ дебатъ на засѣданю зъ дня 1-го марта забиравъ голосъ министеръ Дунаєвскій. Ôнъ заявивъ, що хоче дати всесторонній поясненя що до всякихъ заходячихъ сумнѣвôвъ. Задачею министра скарбу єсть вводити ощадноôсть и шукати новыхъ жерелъ доходôвъ. Цифры буджету свѣдчатъ, що министеръ задачу свою сповнивъ. Збиваючи закиды опонентôвъ, пôдноситъ министеръ именно що до предложеныхъ нимъ проектôвъ податковыхъ, головный мотивъ, котрымъ поводувався въ укладаню тыхъ проектôвъ. Мотивомъ тымъ єсть неможноôсть плаченя, а питанье, чи держава зъ дотычного податку буде мала хосенъ, чи кошта выбираня податку не перевышатъ податковои сумы. Що до квестіи языковои, замѣчає министеръ, що правительство хоче кождому народови ôтдати справедливôсть. — По промовахъ Коронинёго и Шаршмида замкнено загальну дискуссію надъ буджетомъ. Бесѣдниками генеральными выбрани: дръ Гербстъ и Тоннеръ.

(*Проекта законôвъ въ справѣ катастру грунтового*) внѣсъ министеръ скарбу на засѣданю рады держ. зъ дня 1 марта 1883. — Проектôвъ тыхъ єсть три. Одинъ дотычитъ удержуваня евиденціи катастру податку грунтового; другій, становища и платнѣ дотычныхъ урядникôвъ; третій, потрѣбного на тую цѣль кредиту. Проектъ сей, якъ доноситъ Presse, вызначуєсь тымъ, що лучитъ всѣ справы евиденційнѣ въ рукахъ урядникôвъ мѣрничихъ, спроваджує значній улегшеня для властителѣвъ грунтôвъ, а запевняючи властителямъ улегченье въ выкористуваню катастру и книгъ грунтовыхъ, пôдноситъ безпечетьство правне при перенôшеню власности. Переведенье тыхъ законôвъ вымагає невеликои надвыжки выдаткôвъ. Урядники евиденційнѣ маютъ дôстати характеръ дѣйстныхъ урядникôвъ державныхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Ôтъ трехъ лѣтъ накладає кн. Бисмаркъ на чужостороннѣ товары цла охоронніѣ, бачучи въ тôмъ одинъ способôбъ до пôднесеня богатства краєвого. Противъ сему выступали вже давнѣйше рôжнѣ депутаты зъ опозиціи, говорячи, що князь хоче хиба замкнути рынки нѣмецкѣ передъ заграничнымъ привозомъ. Закиды опозиціонистôвъ стаются теперь єще бôльше рѣшучими по причинѣ, що князь заказавъ довôзъ свинины зъ Америки. А хотяй правительство подало за причину того заказу тôлько санитарнѣ взгляды, то противники князя говорятъ, що сыстема его не єсть системою охороняючого, але взборонюючою (Prohibitionssystem).

Франція. Кабинетъ французкій уконституовавшися, ôтбуває свои засѣданя. Въ минувшу суботу критиковано на засѣданю парляменту загальну програму теперѣшного кабинету. Въ опозиціи до тои програмы станули бонапартисты пôдъ проводомъ посла Жолибоа, и легитимисты пôдъ проводомъ кн. де Леонъ. Насампередъ интерпелювали они министерство о сю точку програмы, въ котрôй говорится про высше право правительства предпринимати всякѣ средства, котрѣ узнасть потрѣбными для добра республики. Жолибоа пытає презеса кабинету, чи право тое має бути правомъ опертымъ на законахъ, чи має бути лишь актомъ своєволѣ. Ферри ôтповѣвъ, що пôдъ правомъ тымъ уважати належитъ право конечнои обороны, котрои потрѣбно бôльше республицѣ, якъ иншôй формѣ правительственнôй. Зъ своєи стороны радитъ Ферри бонапартистамъ, щобы не выставляли на пробу лагôдноôсть республики. По тôй интерпеляціи опортунистъ Ранкъ поставивъ внесенье, щобы палата заявила votum довѣрія въ силу нового кабинету. Жолибоа вноситъ зъ своєи стороны, щобы свобода лична була нетыкальна. Перше внесенье перейшло 368 голосами противъ 93; друге внесенье упало 395 голосами противъ 92. Ôттакъ слѣдувала друга интерпеляція. Кассанякъ заявивъ именно, що право зъ 1824 р., котрого теперь ужило министерство до усуненя князѣвъ зъ арміи, не повинно выдавати того засуду на князѣвъ орлеаньскихъ. Забирали голосъ въ тôй справѣ и Ферри и Баллѣ, ажь въ кôнци ôтповѣвъ министеръ вôйны Тибоденъ бôльше-менше такими словами: „Правительство муситъ покорыстуватися прислугуючимъ ему правомъ. Оно лишитъ князямъ степенѣ войсковѣ, але, хотяй при арміи не поповнили нѣякого акту претендентуры, то правительство муситъ ихъ зъ арміи усунути, бо не хоче въ арміи политичныхъ фракцій". Промову министра вôйны закôнчивъ депутованый Лесанъ ôтчитаньемъ артикулу Касаняка писаного въ 1871 р., въ котрôмъ ôнъ самъ радитъ правительству не лишь не принимати князѣвъ до арміи, но и розстрѣлювати ихъ. Министерство выступило вже передъ палатою послôвъ съ спеціяльною програмою. Въ нѣй заявлено: „Кабинетъ не має нѣякихъ илюзій що до трудности положеня свого въ ôтношеню до палаты и длятого програма его єсть выразна. Передъ всѣмъ муситъ бути полагодженый спôръ (що до претендентôвъ), котрый послѣдными часами проявився межи обома палатами. Задачею кабинету буде увзгляднати, о скôлько се ино бути може, справедливѣ жаданя, усунути недостачу довѣрія до себе и длятого скорыстає ôнъ зъ власти екзекутивнои, яку дає ему въ руки право зъ р. 1834 (усуненье зъ арміи принцôвъ). Кабинетъ уважає тоє достаточнымъ, бо нѣяке небезпеченьство не згоритъ; но єслибы справдѣ заговоры приняли характеръ грôзнѣйшій, то и въ правительствѣ и въ патріотизмѣ народу знайдеся достаточна сила до перешкодженя такимъ махинаціямъ. Буде отже кабинетъ жадати ôтъ палаты правъ забезпечаючихъ спокôй публичный. Людъ жадає ôтъ него реформъ, тожь буде ихъ переводити. Они будутъ предметомъ єго найближшихъ занятій. Незадовго кабинетъ предложитъ палатѣ буджетъ на р. 1884, котрый буде уложеный съ найбôльшою осторожностею. Розпôчне укладатися съ товариствами желѣзниць, а договоры тѣ переведе такъ, щобы державнѣ привилеї були пошанованій, и рôвночасно, щобы правительство було въ силѣ перевести роботы публичнѣ, не перетягаючи державного кредиту. Буде старатися скрѣпити французкій протекторатъ надъ Тунисомъ. Политика кабинету буде мирова, якъ въ послѣдныхъ 12 рокахъ. Но где тôлько буде ходити о честь и интересы Франціи тамъ буде кабинетъ старатись запевнити ѣй належне становище и повагу. Передовсѣмъ однакъ задачею єго показати Европѣ, що Франція має правительство сильне, уоружене противъ всякимъ партіямъ, доказати що правительство Франціи єсть правительствомъ республики, котрои девизою єсть розумъ праця и замилованье до поступу."

Президентъ республики французкои получивъ много петицій о уласкавленье шефа анархистôвъ Крапоткина; кôлька такихъ петицій надôйшло зъ Англіи. Министеръ Шальмель-Лякуръ, якъ пише „Polit. Corresp.", має окружникомъ завѣдомити своихъ репрезентантôвъ, о новôмъ кабинетѣ. Внесенье ревизіи конституціи пріймає кабинетъ въ засадѣ, але буде противитися, щобы внесенье було узнане наглымъ. Князь Наполеонъ выпродує свои движимости въ Парижи и переселяєся до Италіи. Сыны єго маютъ приняти службу въ арміи италійскôй.

Англія. „Irish World", органъ ирляндскои партіи революційнои въ Новôмъ-Iорку, помѣстивъ дуже сензаційный артикулъ о тôмъ, въ якій способ можнабы утворити организацію до побореня англійскои могучности. Ирляндія не въ силѣ оружіемъ выбороты собѣ ôтъ Англіи права независимости; противъ неи треба въ иншій способ боротися. Ирляндскій революціонеры мусятъ выповѣсти вôйну не Англикамъ, але англійскому капиталови, англійскимъ палатамъ, англійскимъ домамъ торговельнымъ, фабрикамъ, кораблямъ и пристанямъ. Найлучшимъ способомъ до тои борбы єсть власне найлекшій способ. Корова однои обывательки въ Чикаго, черезъ выверненье нафтовои лямпки зробила бôльше шкоды, нѣжь цѣла нѣмецка армія вразъ съ єи артилеріею пôдъ Парижемъ черезъ 14 мѣсяцѣвъ. Для введеня тои новои методы борбы потреба 500 смѣлыхъ и ôтважныхъ людей и до 500.000 долярôвъ на удержанье ихъ черезъ одинъ рôкъ. Триста зъ тыхъ людей повинно заняти Лондонъ, 50 Менчестеръ, 50 Ливерполь, 50 Бристоль, 50 Глясговъ. Кождый зъ тыхъ всѣвникôвъ повиненъ вынаняти собѣ особный умеблёваный покôй, а въ нѣмъ мати бочѣвку съ пять горцями нафты и пачку сѣрникôвъ. Въ часѣ першои лѣпшои ночи на даный знакъ черезъ коменданта офицера, повинно наразъ занятися бодай 300 домôвъ Лондону. Такій пожаръ буде подивомъ цѣлого свѣта. Въ порôвнаню съ нимъ выдалибыся пожары Москвы и Чикаго дитинною забавкою. При свѣтлѣ сего огню будемъ могли читати манифестъ свободы нашого ирляндского народу." — Керей, звѣстный здрадникъ зъ процесу дублиньского, сказавъ такожь кôлькanайцять днѣвъ тому назадъ, що до тайного товариства ирляндского належавъ такожь Сериданъ, сотрудникъ редакціи „Irish World-a". Но Сериданъ, въ тôмъ самôмъ нумерѣ, въ котрôмъ подає проектъ на увôльненье Ирляндіи, заявляє, що нѣколи Керея не знавъ и що все, що сей „пôдлець" зôзнає, єсть ложею, оплаченою черезъ полицію. Сериданъ заявляє въ кôнци, що ôнъ знає людъ ирляндскій добре, та що Парнель дуже добре радивъ свого часу Глядстонови, указуючи ему Серидана яку одну личноôсть, черезъ котру можна порозумѣтися съ Ирляндцями. Мимо тыхъ всѣхъ заявленъ выдало правительство англійске ноту до Нового Iорку, щобы Американцѣ выдали Серидана. Американьскій суды радять теперь надъ тою справою.

Конференція лондоньска вже закôнчила свои нарады. Найперше одноголосно рѣшено, що Ромунія може брати участь въ нарадахъ комисіи съ голосомъ совѣтуючимъ. Ôттакъ принято проектъ репрезентанта Франціи Баррера, о зорганизованю такъ званои „мѣшанои комисіи", до котрои кромѣ Австріи, Ромуніи, Болгаріи и Сербіи маютъ вôйти такожь по черзѣ делегаты и члены межинароднои комисіи. Дальше принято безъ протесту жаданье Россіи що до свободы въ переводженю всякои роботы въ лиманѣ килійскôмъ и зажадано одноголосно ôтъ Россіи невныхъ гварантій взглядомъ таксъ ôтъ кораблёвъ; наконецъ на однôмъ зъ послѣдныхъ засѣданъ продовжено речинець конференціи межинароднои, и юрисдикцію ей розтягнено на часть Дунаю ôтъ Галацу до Браилы. Такъ отже моглобы справдѣ здаватися, що конференція лондоньска пôшла гладко, но въ практицѣ мабуть та рѣчь инакше представляєся. Ромунія и Болгарія, якъ мы вже писали, не хотятъ признати конференціи лондоньскои, — они стоятъ крѣпко за своими интересами бачучи, що черезъ усуненье ихъ ôтъ конференціи державы европейскѣ признали бôльшѣ користи Австріи и Портѣ.

Італія. Въ минувшôмъ числѣ „Дѣла" донесли мы, що въ Римѣ була експлозія двохъ петардъ при палатахъ обохъ амбасадъ австрійскихъ, Виновники тои справы єще доси не дôсталися въ руки полиціи. Въ першôй хвили вхопила була полиція якогось ксёндза, що переполоханый утёкавъ зъ квиринальскои площади въ побôчну улицю, но по трехъ годинахъ увôльнено єго. Обѣ палаты австрійскихъ амбасадъ стережутъ сильнѣ ôтдѣлы войска. Прася италійска досыть остро выступає противъ того факту. Министеръ Манцини заявивъ письменно амбасадорови австрійскому своє обуренье по причинѣ тыхъ експльозій. Якъ доносятъ новѣ телеграмы, предпринято ревизіи домовъ у емигрантôвъ и арештовано 9 особъ.

НОВИНКИ.

— **Вечеръ въ честь памяти Т. Шевченка,** якъ вже въ попередныхъ числахъ „Дѣла" доносилисьмо, ôтбудеся въ слѣдуючій четверъ дня 8 л. марта с. р. въ великôй сали „Народного Дому". Програма сего вечера дуже богата, и складаєся выключно зъ оригинальныхъ творôвъ нашихъ композиторôвъ. Кромѣ славнои кантаты Лисенка „Бютъ пороги", котра минувшого року съ такимъ одушевленьемъ принята була нашою публикою, по разъ першій почуємъ на сегорôчнôмъ вечерѣ найновѣйшѣ творы славного творця „Рôздвянои Ночи" и „Тараса Бульбы", именно кантату зъ оперы „Тарасъ Бульба" и два соля до слôвъ поезій Шевченковыхъ: „Гетьманы, гетьманы" и „Минаютъ днѣ". Першѣ двѣ продукціи выконає хоръ львôвскій разомъ съ хоромъ учениць п-нѣ Правнъ. Сподѣваємося, що нашѣ Вп. Родимцѣ зъ провинціи численно прибудутъ на сей вечеръ, щобы зъ однои стороны ôтдати належну почесть памяти великого нашого кобзаря, а зъ другои стороны зновъ почути найновѣйшѣ творы нашого великого композитора, Миколы Лисенка.

— **Петиціи до палаты послôвъ** въ справѣ новелѣ шкôльнои, принятои палатою панôвъ, высылаютъ за примѣромъ „Рускои Рады" и „Русинôвъ мѣста Львова" такожь Русины зъ гдеякихъ сторôнъ краю. Зазначимо на сёмъ мѣсци, що велика агитація противъ шкôльнои новелѣ розвинулася въ Чехахъ. Особливо молодо-Чехи ѣй дуже противнѣ, и молодо-ческѣ послы будутъ запевно голосувати противъ новелѣ. Такожь старо-ческѣ послы выставленѣ на велику пресію зъ краю, щобы голосували противъ новелѣ.

— **Баль товариства Рускихъ Дамъ** ôтбувся въ четверъ дня 1 л. марта въ великôй сали „Народного Дому". Чистый дохôдъ призначеный на цѣли того товариства. Вечеръ пôдъ внѣшнымъ взглядомъ выпавъ свѣтло. Въ хорошо прибранôй сали при мельодійныхъ звукахъ войсковои музики 9-го полку бар. Пакени стануло до другого кадриля надъ 80 паръ. Хорошѣ по бôльшôй части бѣлѣ и шамовѣ тоалеты жѣночѣ, и загальна охота молодежи пôднесли свѣтлôсть того балю. Кобы... кобы не одно лишень. На рускôмъ балю чули мы дуже богато чужои бесѣды. Старшѣ люде памятаючѣ першій рускій балѣ во Львовѣ, завѣряли насъ, що тогдышнѣ Русины уважали свôй народный танець „коломыйку" краснѣйшимъ ôтъ всѣхъ контрадансôвъ и вальцёвъ, що тогдышнѣ участники и участницѣ балёвъ не встыдалися говорити рôдною такъ звучною бесѣдою. По стôлькихъ лѣтахъ розвою нашого товариского житя прійшло до того, що на рускôмъ балю ледви кôлька паръ ôттанцювало безъ найменчого житя нашу народну коломыйку; ôтъ стôлькихъ лѣтъ начиталась наша публика стôлько рускихъ книжокъ и часописей, а на публичныхъ зôбраняхъ и забавахъ єще не вся уважає рускій языкъ конверзаційнымъ. Навѣть колибъ на балю рускôмъ були особы другои народности, то и тогды, уважаючи, що „въ нашôй" хатѣ наша правда, — мы повинні надавати въ тôй хатѣ такій строй, якій намъ найбôльше до лица. Уживанье чужои бесѣды можемо еще простити въ такôмъ случаю, если Русинъ говоритъ съ кимсь, кто рускои бесѣды не знає, — але если бачится, що въ публичнôмъ мѣсци громадка особъ зложена зъ самыхъ Русинôвъ, до того єще твердѣйшихъ Русинôвъ, говоритъ по нѣмецки або по польски, — то сего вже простити не можемо. Се тôлько на руку нашимъ противникамъ, котрѣ оттакъ о насъ ôтзываются: „Rusini są Rusinami tylko z imienia, — w rzeczywistości ina czej myślą, rozmawiają ze sobą po polsku", и т. д. Дуже намъ прикро, що мусимо тѣ замѣты прилюдно робити, алежь крайна пора, щобы мы вже разъ дѣлали не лишь на внѣ але и во внутрь — по руски. — *Участникъ вечера.*

Оповѣстка. Комитетъ, займаючійся урядженьемъ Вечера въ честь памяти Т. Шевченка дня 8 лат. марта с. р. — звѣщає симъ, що по билеты на сей вечеръ зголошуватися належитъ почавши ôтъ дня 5 с. м. т. є. ôтъ понедѣлка ажь до 7-го с. м. т. є. до середы включно, щоденно ôтъ 6 — 7 вечеромъ въ „Рускôй Бесѣдѣ" при ул. Краковскôй ч. 14. — Въ четверъ с. є. въ самъ день вечера билеты вже не будутъ выдаванѣ. Ктобы зъ провинціи хотѣвъ бути на вечерѣ, зволитъ якъ найскорше завѣдомити тов. „Просвѣту", щобы мѣсця зарезервувати.

— **Зъ Комарна** пишутъ намъ: По довгôмъ снѣ пробудилося и наше мѣсточко до житя; самѣ мѣщане оснували собѣ читальню, котра теперь числитъ вже до 80 членôвъ. Що недѣлѣ и свята наповнена простора комната членами и нечленами, котрѣ не лишь въ день, але и вечерами, часомъ до пôвночи пильно читаютъ часописи та повѣсти (пр. Квѣтки). Выдѣлъ читальнѣ складаєся зъ самыхъ мѣщанъ. Предсѣдателемъ єсть Михайло Прухницкій, заступникомъ Мих. Ôльховый, секретаремъ Онуфрій Гелемей, касіёромъ Алексей Пеленьскій, библіотекаремъ Пикловичъ. Комарно перше въ тôй околици оснувало собѣ читальню, а теперь за єго примѣромъ основуєся читальня въ селѣ Горожаны, пôвъ милѣ ôтъ Комарна. Жаль лишь, що интелигенція комарняньска чомусь не заходитъ до мѣщаньскои читальнѣ. — Дня 11 л. лютого по вечерни, коли зôбралися члены до читальнѣ, ôтчитавъ касіёръ п. Пеленьскій пресумну вѣсть зъ числа 9 и 10 часописи „Дѣла" о смерти и похоронѣ бл. п. Володимира Барвѣньского. Сумъ и печаль огорнули цѣле товариство. Ôттакъ предсѣдатель читальнѣ выголосивъ промову до присутныхъ, щобы за пок. Вол. Барвѣньского, незабутного борця за святу нашу Русь, памятнѣ молитвы занесли. И такъ члены читальнѣ порозумѣлися съ о. парохомъ Iосифомъ Лавровскимъ, запросили на богослуженье Всеч. о. декана и Всеч. о. Антонія Бачиньского зъ сусѣдного села Клѣцка яко членôвъ читальнѣ. Дня 24 л. лютого въ суботу о. парохъ мѣсцевый ôтправивъ богослуженье о 8 год. рано, а о 10 год. о. деканъ Влад. Комарницкій, о. Бачиньскій и о. сотрудникъ мѣсцевый І. Крыницкій ôтправили соборну литургію съ парастасомъ за упокôй бл. п. Вол. Барвѣньского. По богослуженю о. деканъ обернувся съ коливомъ до присутныхъ членôвъ и сказавъ трогаюче слово, посвячене памяти поминаємого. На богослуженю було присутныхъ 57 членôвъ, запрошеныхъ предсѣдателемъ п. М. Прухницкимъ. По богослуженю удалися всѣ члены читальнѣ за проводомъ предсѣдателя, котрый ôтчитавъ всѣмъ присутныъ Чч. 9 и 10 „Дѣла" о похоронахъ бл. п. Вол. Барвѣньского. Всѣ зôбранѣ чули щиру вдячноôсть для о. декана Комарницкого и другихъ отцёвъ духовныхъ за свѣтлу ôтправу богослуженя за великого нашого покôйника.

— **О просвѣту рускаго народу** хотятъ нѣбы старатись непокликанѣ провôдники польскѣ, накидуючи ему свои книжочки та приманюючи єго своими просвѣтными институціями. Ну, але чижь труды тыхъ провôдникôвъ можутъ бути щирыми, чижь можутъ они статись дѣйстно продуктивными, коли тѣ самѣ провôдники не въ силѣ нѣчого зробити для просвѣты свого рôдного люду польского, не показуючи въ тôмъ нѣ щирости нѣ волѣ. Такъ ось може послужити примѣромъ польске товариство просвѣты въ Горлицяхъ, котре не то щобы розносило свѣтло мѣжь тамошнѣ мазурскѣ села, але навѣть не скликає загальныхъ зборôвъ. На 1 л. сѣчня с. р. розписало вправдѣ тое товариство загальнѣ зборы, але члены не зôйшлися; ôтъ того часу зборôвъ такихъ нѣкто вже не скликує.

— **Въ краєвôй школѣ господарства лѣсового во Львовѣ** ôтбудутся испыты съ кôнцемъ першого пôвроку въ дняхъ ôтъ 3 до 19 л. марта. Тѣ испыты обнимаютъ на обохъ пôврокахъ слѣдуючѣ предметы: хемію неорганичну. математику, зоологію загальну, охорону лѣса, ботанику загальну, физику, геогнозію, перетинанье лѣса, метеорологію, знанье законôвъ, зоологію лѣса, инжинерію лѣсну, математику примѣрну, мѣрництво, ботанику лѣсну, науку о рôлѣ и выдобуванье плодôвъ лѣса.

— **Въ 200-лѣтну рôчницю обороны Вѣдня** буде мѣжь иншими устроєна въ Вѣдни выстава исторична, до котрои будутъ входити предметы зъ часôвъ обороны, якъ портреты знаменитыхъ участникôвъ обороны, зброя, письма, монеты, пляны Вѣдня и т. п. Такѣ предметы пріймаются ôтъ 1 л. марта до кôнца мая; кошты пересылки покрываєтъ комитетъ выставы (Wipplingerstrasse, 8 altes Rathaus). Выстава буде ôткрыта дня 12 л. вересня.

— **Именованя.** Надзвычайнымъ професоромъ исторіи польскои на университетѣ львôвскôмъ именованый дръ Войцѣховскій, скрипторъ львôвскои библіотеки университетскои.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.** Цѣсарь удѣливъ громадѣ Дубща въ пов. бережаньскôмъ 100 зр. запомоги на внутренне устроєнье церкви. — Въ Чернôвцяхъ арештовано двохъ пôдданыхъ россійскихъ, Мойсея Драгонестера и Шаю Шахсмана, котрѣ имовѣрно обрабували минувшого року селянина Петра Фундяка зъ Журина. — Въ Корсовѣ згорѣвъ въ ночи на 2 марта новый млынъ, — вартости 6000 зр.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Рускаго правотаря народнаго**", выдаваного редакцією „Батькôвщины" выйшовъ шестый томъ „Про выборы до сойму", написавъ О. Х. Нарат... Книжка ся, выдана дуже въ пору передъ выборами до сойму, обнимає три аркушѣ друку и коштує 18 кр., съ пересылкою почтовою 20 кр.

— **На дѣвоче воспиталище** прислали: Честнѣ прихожане въ Нагôрянахъ 6 зр. 80 кр., о. А. Балицкій, сотрудникъ зъ Нагôрянъ 1 зр. 20 кр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислалъ: Впр. о. І. Кобыляньскій зъ Пôйла 20 зр.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: п. Володимиръ Б 1 зр., п. Н. Ивановскій зъ Сянока 1 зр., на именинахъ у Всч. о. Т. Ганасевича въ Млынахъ на руки о. Ив. Отта зъ Липôвця зложили 9·90 зр., Всч. о. Я. Кайданьскій зъ Грушки повѣта товмацкого 2 зр., п. Ю. Карабиньскій зъ Залозець 1 зр., на руки Вп. редакціи „Сіона" о. Ю. Величковскій зъ Покропивнои 1 зр., о. М. Лопатыньскій зъ Побука 1 зр., п-нѣ Лопатыньска зъ Побука 1 зр., о. С. Теодоровичъ зъ Синевôдска 1 зр., Вп. члены читальнѣ въ Побуку 1 зр. 50 кр., Всч. о. Якôвъ Пôдлѣсецкій зъ Добринъ 2 зр., о. Евгеній Шухевичъ зъ Красова 1 зр., п. Володим. Шухевичъ 1 зр. п. Iорданъ Коссакъ 2 зр., П. Т. артисты львôвского руско-народного театру 18 зр. (именно: К. Ф. Пôдвысоцкій 1 зр., Е. Пôдвысоцка 1 зр., К. Юзефовичъ 1 зр., А. Таньска 1 зр., В. Плошевскій 1 зр., Б. Райнъ, капельмайстеръ 1 зр., З. Троумпусъ 1 зр., П. Карпиньскій 50 кр., С.

Стефуракъ 1 зр., И. Стефуракова 1 зр., И. Попель 1 зр., П. Попель 1 зр., Даниловичь 2 зр., Залужный 1 зр., Дзержиньскій 1 зр., И. Грыневецка 1 зр., И. Луцка 1 зр., П. Демковичь 50 кр.); п. Гаморакъ богословъ І. року 1 зр., п. Мосора богословъ І. року 50 кр. — Разомъ съ попередно выказаными **575 зр. 24 кр.**

— **XIII выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на дѣвочу бурсу въ Перемышли,** за котрій П. Т. Дателямъ объявляеся прилюдна подяка. А) Жертвы: 1) Запомога признана Выс. Соймомъ краєв. 500 зр. 2) невѣдомый датель зъ Перемышля 4 зр. 3) о. Ант. Масляникъ зъ Б. 1 зр. 4) о. Макс. Мелехъ 2 зр. 5) о. Ем. Лавровскій зъ Тарнав. 2 зр. 6) оо. Мат. Дмоховскій, Алекс. Стецишинъ, Іоанъ Лѣщиньскій, Мих. Солтисъ по 1 зр. 7) оо. Дан. Котысъ, Влад. Коростеньскій, Влад. Бирецкій и Ром. Коростеньскій по 50 кр. 8) за 2 прим. проповѣдей о. І. Лозиньского 1 зр. 9) за 2 прим. „Карнавалъ славяньскій“ 1 зр. 10) за 4 прим. „Надвѣгрянка“ 2 зр. 40 кр. 11) за 1 прим. „Нужъ въ присюды“ 50 кр. Всѣхъ жертвъ отъ 1 грудня 1882 до 24 лютого 1883 вилыло **519 зр. 90 кр.** в. а. Б) Членьскій вкладки: 1) п. Вен. Площаньскій, о. Макс. Лукашевичь зъ Вышат., о. Іоанъ Лазуркевичь зъ Дроздовичь и его Вп. жена Викторія, о. Ант. Тустановскій, п. дръ Левъ Коссакъ зъ Ярославя за р. 1883 по 3 зр. 2) пп. Юл. Добряньскій и Ант. Леонтовичь на р. 1883 по 1 зр. Всего въ рожныхъ даткахъ 20 зр. в. а. Загальный станъ маєтку дѣвочои бурсы въ Перемышли до дня 24 лютого 1883 выноситъ **9065 зр. 83 кр. а. в.** На цѣль бурсы дѣвочои жертвовали книжки: І) Впр. о. крыл. Левъ Кордасевичь 1) 2 примѣр. св. письма: одно выданя перемыского въ 6 книжкахъ, друге выданя пештеньского въ одной книжцѣ по 12 зр. 2) Widok przemocy Бродовича, 3) Die ruthenische Frage in Galizien, 4) 4 примѣр. Geschichte der Union дра Пелеша, 5) прим. Богословія пастырского дра Пелеша, 6) 1 прим. проповѣдей св. отцовъ церкви, межи ними и св. Іоана Златоустого въ нѣмецкомъ языцѣ 8 томовъ, 7) 1 прим. Богословія морального Риглера, 4 томы; 8) Lehrbuch der christlichen Wohlgezogenheit. ІІ) Вп. п. Максимъ Копко 3 примѣр. „Надвѣгрянка“, думка и коломыйка на фортепяхъ по 60 кр. и 10 прим. „Карнавалъ славяньскій“ на фортепянъ по 50 кр. Повысшій творы можна купити у касіера або секретаря бурсы.

Отъ Выдѣлу Бурсы дѣвочои. *Левъ Кордасевичь*, предсѣдатель; *Дим. Куцерыбъ*, касіеръ; *Зах. Подляшецкій*, секретарь.

— **На церковь въ Островѣ** (подъ Перемышлемъ) жертвували: 1) Всч. о. І. Бѣрецкій зъ Угнова отъ себе 1 зр., отъ о. І. Решетилы 1 зр., отъ Вп. Джумы зъ Стай 1 зр., зъ складокъ въ церквѣ 27 зр. 26 кр., разомъ 30 зр. 26 кр.; 2) Всч. о. Дашкевичь зъ Нижанковичь отъ себе и отъ прихожанъ 11 зр. 15 кр., 3) Всч. о. Юстинъ Константиновичь зъ Лосьего отъ себе 1 зр., отъ прихожанъ 6 зр. 52 кр., 4) Всч. о. Ант. Зубрицкій зъ Сосницѣ отъ себе и отъ братства церк. 5 зр., 5) Всч. о. Романъ Ковшевичь зъ Ременова отъ себе и братства церк. 4 зр. 50 кр., 6) Всч. о. Евст. Будзыновскій зъ Мокротына 3 зр.; 7) Всч. о. Петро Яремкевичь зъ Вербицѣ отъ себе и братства церк. старшого и молодшого, отъ пѣвця церк., старшихъ и молодшихъ братчиковъ 3 зр., 8) Всч. о. Алекс. Кунцѣвъ зъ Улицка отъ себе и братства церк. 2 зр., 9) Всч. о. І. Сиротиньскій зъ Ловчѣ зъ акафисту 2 зр.; 10) Всч. о. Корн. Строньскій зъ Брусна нового 1 зр., Вп. Н. Ивановскій зъ Сянока (черезъ „Дѣло“) 1 зр.

За тій жертвы складаю всѣмъ ВП. Дателямъ щиросердечну подяку.

Въ Островѣ, дня 11 (23) лютого 1883.

И. Олексинъ, душпастырь.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Вп. Л. Безъименныхъ дописей нѣякъ не можемо мѣстити. На жаданье можемъ имени въ газетѣ не подписувати, але все мусимо знати отъ кого яка вѣдомость походитъ. — *Вп. И. Ж. въ К.* Послѣдна Ваша допись больше надаєся для „Батьковщины“, тожь позволите передати ей до евентуального ужитку редакціи тои часописи.

☞ **Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 31 и 32 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошѣ а праця“.**

Курсъ львовскій зъ дня 1. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	309 —	312 —
„ львовъ.-черн.-яс. по 200 р.	170 50	173 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	304 50	308 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 60	98 60
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 60	98 60
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 —	102 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжни за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 60	98 90
Облиги комунальни Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 52	5 63
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 44	9 54
Півимперіялъ	9 72	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

ЗАПРОСИНЫ

на

музикально декляматорскій вечеръ,

котрый

въ двайцять перши роковины смерти

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

уряджуютъ товариства:

„Просвѣта“, „Тов. им. Шевченка“, „Руска Бесѣда“ и „Академ. Братство“

въ великой сали „Народного Дому“

дня 24 лютого (8 марта) 1883.

Во Львовѣ, 17 лютого (1 марта) 1883.

Комитетъ.

Початокъ о ½8 год вечеромъ.

☞ Въ часѣ выконуваня поодинокихъ точокъ програмы дверѣ до салѣ будутъ замкненѣ.

☞ **Доходъ зъ гардеробы призначеный на збольшенье стипендійного фонду им. Тараса Шевченка и на реставрацію Шевченковои могилы.**

Торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

поручае свою богату и въ добърнѣ перекуски и напитки заосмотрену

КОМНАТУ

ДО 9 -?

Снѣдань.

ПОШУКУЄСЯ

священика гр. кат. обряду,

котрый бы за вынагородженьемъ бувъ помочный старшому священикови подчасъ сповѣди великопостнои и въ часѣ святъ Воскресенія Христового. — Близшихъ вѣдомостей удѣлитъ въ томъ взгядѣ гр. к. урядъ деканальный скальскій въ Угрыню, п. Чорткобъ. — Пожаданый бувбы священикъ нежонатый або монахъ Чина св. Василія Вел. (1—3)

Торговля полотенъ и товаровъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА

во Львовѣ, плацъ Галицкій ч. 2

поручае по цѣнахъ найнизшихъ

правдивій американьскій ручній и ножній

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новомъ Іорку, котрій и на послѣдной выставѣ въ Парижи преміовано найбольшою нагородою;

(3—10) також

американьскій машины до шитя Howe-го

до ремѣсничого ужитку

и машины до шитя Singer-a

зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.

Части складовій тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы и смаровило** все на скадѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.

Продажь и на сплату посля умовы.

ФАБРИКА ДЗВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничій, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовій дзвоны** и выробляе якъ найскорше подъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вприп. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрій выповняютъ **якъ найточнѣйше** съ глубокимъ поважаньемъ

(7—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказавій неразъ самыми выздоровѣвшими.)

ВЫПРОБОВАНІЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧІЙ

въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальномъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовій вытворы, увѣнчанй 58 высокими отзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовій грудній бомбоны

(жадати лишь въ синомъ паперѣ).

До ц. к. дворского инверанта до найбольшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. и. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ коровою, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ орденовъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.

Дякую сердечно Іоанови Гоффови за его вынайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо его щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Отъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бѣль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зо мною було що разъ горше. Мій домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я параджену менѣ курацію.

Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зойшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ отъ давна менѣ не було; розумѣесь, я дальше уживаю сеи курацій — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за его лѣкъ, бо онъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многій лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.

В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

☞ **Урядове справозданье лѣкарске** ☜

Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великой утратѣ соковъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючій поживній и скрѣпляючій средства.

Пирцъ т. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.

правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа:

Цѣны 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Отъ 13 фляшокъ доставляеся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кило солодовои чоколяды І. зр. 2·40, ІІ. зр. 1·60, ІІІ. зр. 1. (При большой скольксти съ рабатомъ). — Солодовій бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь ½ и ¼ мѣшечка). Нижше 2 зр. нѣчо не розсылаеся.

Головній склады: *Львовъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (апт.). *Бохня:* І. Михникъ *Будзановъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычь:* Добжинецкій (апт.). І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Реникъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (10—12)

Аптика подъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., повъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., повъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рожныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рожными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
повъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскій вина лѣчничій
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторовъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского отзначенѣ, проф. хемін дра Радзишевскимъ хемично досадженѣ и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарбъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшій признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентовъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентовъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звой 35 кр.

Кровянка все свѣжа
скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовій власній и **ЦУКОРКИ МХОВІЙ**
противъ кашлевы, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНІЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивій зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкій
власного выробу, неуступаючій жаднымъ нишимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею посля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубовъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порость и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину меншій фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкій
власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на отмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновій выробы Зарга,
рожній мыла, кремы глицериновій и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть ще множество иншихъ средствъ до лѣченя, припядбъ хирургичныхъ и матеріялбъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуютея безъ проволоки.*

Новоотворита торговля

СѢМЕНЪ и ЦВѢТОВЪ

ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ

во Львовѣ, при Маріацкомъ плацу ч. 10, напротивъ готелю Лянга

поручае, подъ гваранцією за доброту,

сѣмена ярины, сѣмена польній, цвѣтовій и лѣсовій, рожѣ, дерева овочевій, корчѣ, шпараги и т. и.

Цѣнники на желанье франко. (8—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антонъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 21. Львôвъ, Вторникъ 22 лютого (6 марта) 1883. **Рочникъ IV**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1- го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одноа строчки печатноі.

Реклямаціи веопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	вр. 5·—
на пôвъ року ,	вр. 2·50
на чверть року .	вр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданій на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Наше теперѣшне положенье.

II.

Исторія нашого сойму краевого въ своѣмъ розвою представляе пôдъ певнымъ взглядомъ дуже цѣкаву картину. Коли въ р. 1861 въ сали редутовôй львôвского театру першій разъ зôйшлися заступники галицкихъ народôвъ, було межи ними, правда, переважне число бôльшихъ посѣдателѣвъ и шляхты польскои, — але при тôмъ и не мале число мужикôвъ та священикôвъ рускои и польскои народности. И заразъ ôтъ першого разу, немовь почуваючи єднôсть своихъ интересôвъ, мужики и Поляки и Русины, а по части и священики-Русины засѣли разомъ, при купѣ, заманифестували свою солидарнôсть, котра черезъ протягъ цѣлои соймовои каденціи дуже далася въ знаки панамъ-Полякамъ. Правда, заразъ на першôмъ засѣданю паны пôдъ проводомъ гр. Адама Потоцкого, старалися инсценувати бôльше комичный нѣжь торжественный актъ згоды во имя „рôвности и братерства“; гдеякій недалекоглядній священики рускій, якъ Софронъ Витвицкій и митрополитъ Литвиновичь подали руку до тои комедіи, — але заразъ перша важна дебата тои сесіи — о сервитутахъ — показала, що паньскій слова о „згодѣ и братерствѣ“ бôули пустыми фразами, що згода не залежитъ ôтъ слôвъ тамъ, где стоятъ супротивъ себе представителѣ суперечныхъ съ собою интересôвъ.

Паны обманулися на мужикахъ. При наданю конституціи имъ здавалося, що ось теперь прійшла пора „повднати дворы съ хатами“, розвѣднанй еще ôтъ 1848 р. будьтобы завистною бюрократіею. Правда, они не дуже радо дивилися на численній выборы священикôвъ и мужикôвъ-Русинôвъ до сойму, але все таки толерували ихъ, а подекуды навѣть робили собѣ надѣю приднати ихъ до себе. Але коли се не удалося, коли анѣ апельованье до мягкого серця мужицкого, анѣ крутанина парляментарныхъ дебатъ и формальностей не могли забаламутити рускихъ послôвъ, не могли затушувати суперечности межи интересами дворôвъ а хатъ, межи интересами Руси а Польщѣ, — тогды представителѣ дворôвъ и Польщѣ въ нашôмъ соймѣ скинули маску съ лица, крикнули отверто „Niema Rusi“, забули о тôмъ, що недавно говорили о „повднаню и збратаню“ и гордй своею бôльшостею и силою, почали вести политику на власну руку, не оглядаючися на тй ненавистній, вѣчно скрипливй, „заднй колеса“.

А заднй колеса скрипѣли тай скрипѣли. Нѣ одна дебата не обôйшлася безъ „borb ы“, хочь и безплоднои для опозиціонистôвъ, за то-ежь прикроі и женуючои для побѣдителѣвъ. Они почали докладати стараня, щобы позбутися ненавистноі опозиціи. Дневники (навѣть „демократичній“) почали обкидати ихъ болотомъ, осмѣвати прôзвищами, пôдбурювати противъ нихъ слѣпй страсти неосвѣченыхъ людей та уличникôвъ. На львôвскôмъ бруку уродився преславутный „ковбасюкъ“, epitheton ornans кождого Русина. При найблизшихъ выборахъ почалось деморализованье и силуванье выборцѣвъ, почалась выборча корупція и пресія.

Ôтъ того часу почало въ соймѣ чимъ разъ зменшуватись число послôвъ-Русинôвъ и мужикôвъ. Особливо найенергичнѣйшй и найзавзятѣйшй зъ помѣжь нихъ уступили мѣсце польскимъ кандидатамъ. Дебаты въ соймѣ ставалися чимъ разъ спокôйнѣйшй и монотоннѣйшй, ôтъ коли не стало ярыхъ опозиціонистôвъ. Сонна мертвеччина залягла надъ салею соймовою, особливо въ новôмъ будынку соймовôмъ; саля тая немовь нарочно збудована для такого збору, котрый не потребуе чути того, що въ нѣй говорится, щобъ часомъ надто голосна бесѣда не перервала любого сну якого депутата. Засѣданя ôтбуваются вяло, въ лавкахъ посольскихъ богато и чимъ разъ бôльше пустыхъ мѣсць; тои совѣстливости, съ якою нашй мужики прѣли въ перелюдненыхъ засѣданяхъ, не опускаючи салѣ пôдчасъ дебаты и стараючись здати собѣ справу въ всего, що говорилося, — тои посольскои совѣстливости, здаесь, нема теперь и слѣду. Многй послы часъ цѣлого засѣданя проводятъ въ буфетѣ. Надъ найважнѣйшими справами краевыми голосуесь майже безъ дебаты, лѣниво, ôтъ нехотя, такъ якъ нанятый и лихо плаченый робôтникъ пôдъ сонѣчнымъ скваромъ лѣниво и ôтъ нехотя робитъ свою роботу. Здаесь, що всякій интересъ до справъ краевыхъ выгасъ мѣжь послами, такъ що навѣть польскй дневники, що недавно уѣдали завзято на рускихъ послôвъ-неугомонникôвъ, теперь, коли округъ за округомъ „zdobywają kandydaci narodowi“ по кождôй сесіи соймовôй сухо нотуютъ: „i ta sesya była senna i bezpłodna jak zwykle“.

Що се маe значитися? Чи той нѣчимъ незамутимый спокôй — знакъ силы, певноі себе, — чи може знакъ моральноі и интелектуальноі посухы та бѣдноты?..

Та не досыть того. Впередъ, коли еще соймъ оживляла значна фалянга руско-мазурскихъ опозиціонистôвъ, всѣ паны-Поляки голосували дружно якъ одинъ мужъ противъ „wrogich elementów.“ Где подѣлася нынѣ тая єднôсть! Соймъ нашъ, подôбно якъ правиця вѣденьского парляменту, розпадаеся на чимъ разъ бôльше число „партій“, чи властиво фракцій та котерій. „Станьчики“ и „подоляки“, „атеньчики“ и „резолюціонисты“, „поступовцѣ“ и „консерватисты“, — всѣ тй назвы, хочь не крыютъ пôдъ собою нѣякихъ суперечныхъ, ôтмѣнныхъ програмъ, нѣякихъ ôтрубныхъ, ясно означеныхъ суспôльно-политичныхъ переконань та стремлень, хочь не суть ознаками нѣякихъ ôтдѣльныхъ партій, — то все таки суть то „рисы въ мурѣ“, знаки роздвоеня, незгоды, неразъ сусѣдскихъ квасôвъ та невдоволень, опертыхъ бôльше на рôжницяхъ фантастичныхъ, нѣжь реальныхъ, на незгôдности н. пр. въ пониманю минувшои або будущои „Polski w dawnych granicach“, нѣжь на незгôдности въ пониманю добра краю.

Чи потребуемо доказувати, що такій станъ есть застоемъ, що такій спокôй есть розкладомъ, що така побѣда есть властиво нещастьемъ не лишь для цѣлого краю, котрому дорого приходятся фантастичній тай еще притôмъ зовсѣмъ не займаючй паньскй забавки, — але есть нещастьемъ и для самыхъ тыхъ верховодникôвъ, котрй въ побѣдѣ ажь показуются слабыми и неспосôбными до енергичного и розумного веденя дѣлъ краевыхъ?

Исторична Немезисъ мстится надъ нашими верховодцями. Выелиминувавши зъ сойму одинъ зъ елементôвъ краевыхъ — мужицтво, одну зъ народностей краевыхъ — Русинôвъ, они тымъ самымъ ôторвалися ôтъ живого грунту, зависли въ воздусѣ, почали гонити за всякими фантастичными марами, стратили почутье краевыхъ интересôвъ, стратили вѣру въ свое призванье, стратили моральну силу, — и усхли, якъ усохае ростина, вырвана зъ рôднои земли. Одна-однесенька енергія осталась еще у нихъ — енергія до самозахованя. Они всѣми фибрами свого существа держатся за свое становище, за свое верховодство въ краю, знаючи добре, що разъ зôпхнутй зъ него, они стратятъ все и не здужаютъ вже нѣколи выплысти на верхъ. Повага урядôвъ, шумнй звуки титулôвъ, сила матеріяльна и грошева, примусъ и пôдступъ, — все однако добре для нихъ, щобъ тôлько остоятися на своихъ мѣсцяхъ, — а якъ они стоятъ на нихъ, що роблятъ, — се ихъ не обходитъ. Щобъ тôлько „zwyciężył kandydat narodowy“ при выборахъ, щобъ тôлько „nie dopuścić świętojurca“, щобъ тôлько салю соймову заповнила „plejada świetnych nazwisk“ — (уважайте добре: не плеяда знатныхъ людей, але тôлько знатныхъ назвъ, — ся фраза якъ разъ характеризуе способъ мысленя и дѣланя нашихъ верховодцевъ!) — а тамъ опôсля нехай собѣ и трава не росте.

И щожь мы, Русины-демократы, хлопы, попы та авскультанты, робимъ середъ такого товариства? Мы робили и робимъ опозицію, хочь, що правда, опозиція наша въ соймѣ що разъ ослабае. На передпослѣднôй сесіи вызначилася була она еще промовою посла о. Качалы противъ запомоги интернатови Змартвыхвстанцевъ, а на послѣднôй сесіи вже майже не було ви слѣдно. Причинъ того ослабленя опозиціи есть безперечно бôльше, — але мѣжь иншими есть дуже важна тая причина. Буваe такій противникъ, противъ котрого остогидне чоловѣкови тревати въ опозиціи, вже навѣть поминувши тое, що тая опозиція не приноситъ жадного пожитку. Такій противникъ всяку опозицію, хочбы она була и якъ объективна и принципіяльна, уважае личною образою, и недосыть того, що здавитъ тебе своею матеріяльною перевагою, але въ додатку подасть въ пôдозрѣнье моральну чистоту твоихъ мотивôвъ, оклевече тебе и понѣвечитъ. Такъ предсѣ якъразъ сталося по опозиційнôй промовѣ о. Качалы противъ запомоги Змартвыхвстанцямъ.

И щожь за проявъ бачимо мы въ соймѣ по постепеннôмъ числовôмъ и моральнôмъ ослабленю нашои опозиціи? Бачимо фактъ, що польска бôльшôсть що разъ бôльше розпадаеся и въ що разъ бôльшу впадае индоленцію. Крайну индоленцію показала она при кôнци передпослѣднои сесіи пôдчасъ дебаты и голосованя надъ правительственнымъ квестіонаремъ въ справѣ реформы администраціи. Будь що будь тая индоленція паньско-польскои бôльшости въ соймѣ мае для насъ и свою добру сторону, — она пôдготовлюе намъ грунтъ, она приспѣшуе нашу пору. Намъ треба тôлько умѣти добре зъорiентуватись, добре розглянутись въ своихъ власныхъ силахъ, розпôзнати, где именно наша головна опора — и зробити рѣшучій крокъ.

Въ минувшôй каденціи сойму було нашихъ послôвъ дуже мало; не знаемъ, якъ выпадутъ для насъ предстоячй выборы. Маймо надѣю, що выпадутъ лучше, и ужіймо всеи своеи енергіи, щобы выпали лучше, — але допустѣмъ такожь случай, що выпалибъ навѣть гôрше, чого нашй противники въ цѣлого серця бажаютъ. Якйжь въ того выйшлибы для насъ наслѣдства? Противники нашй крикнутъ тогды еще голоснѣйше: „Niema Rusi“, бо нема въ соймѣ стôлько а стôлько рускихъ заступникôвъ!

На то мы кажемо ось що. Нехай собѣ Поляки тысячу разôвъ кричатъ: „Niema Rusi“, — то доки Русь тая чуе себе Русею, жіе духовымъ житьемъ, розвивается и организуеся по свому, — доти весь ихъ крикъ буде пустою забавкою, компромитуючою крикунôвъ. Нѣкто на свѣтѣ не увѣритъ тому, — тымъ бôльше, що и намъ же не заборонено нѣколи печатно передъ цѣлымъ свѣтомъ и устно на народныхъ зборахъ та вѣчахъ заявляти свои права. Хибажь мы дорогою парляментарною выскали коли небудь хочь одно уступство ôтъ Полякôвъ? Все, що мы маемо, — маемо або запоручене основными параграфами конституціи, — значится таке, чого намъ Поляки и парляментъ анѣ дали анѣ ôтобрати не можутъ, — або признане въ дорозѣ судовôй, resp. найвысшимъ державнымъ трибуналомъ во Вѣдни, — або вкôнци здобуте власною силою, працею около розвою народа, агитаціею суспôльною та политичною на легальнôмъ, але ôтъ парляменту зовсѣмъ незалежнôмъ грунтѣ. Що Русь наша жіе, винній мы не бесѣдамъ нашихъ послôвъ во Вѣдни и во Львовѣ, а теплому хочь печатному слову нашихъ популяризаторôвъ та проповѣдникôвъ, винній мы бôльше „Просвѣтѣ“ и „Батькôвщинѣ“, нѣжь посламъ-бесѣдникамъ въ Вѣдни. Що нынѣ Европа, и ученй и политики, знаютъ о насъ и займаются нами, винній мы такожь не нашимъ парляментарнымъ бесѣдникамъ, котрй предсѣ доси нѣколи не здобулися на такій грôмкій голосъ, якимъ заманифестувавъ бувъ Гавзнеръ въ р. 1879 становище польске, — нѣ, и тое знакомство съ нами Европы винній мы въ першôй линіи героямъ пера и науки, такимъ Антоновичамъ, Миклосичамъ, Житецкимъ, Огоновскимъ, Пыпинамъ, такимъ Рамбô, Ральстонамъ, Тиссô и де-Губернатисъ.

А спытаймо себе въ покорѣ духа, чому мы винній то, що мы нынѣ въ Галичинѣ на политичнôмъ поли такъ низько упали, дôйшли майже до зера? Яка тому причина, що пôдчасъ коли интелектуально и навѣть суспôльно мы безперечно, хочь поволи, поступаемъ напередъ, въ тôмъ самôмъ часѣ именно на поли парляментарнôмъ чимъ разъ бôльше тратимо мѣсця, чимъ разъ мизернѣйшу граемо ролю? Не говорячи вже о програмовыхъ, широкого закрою бесѣдахъ парляментарныхъ, котрйбы передъ цѣлымъ свѣтомъ манифестували права, стремленя и дѣла рускаго народа, — нѣ, навѣть въ спеціяльныхъ дебатахъ, вымагаючихъ вже не широко-политичного знаня и такту, а доброго фахового образованя и пильныхъ студій надъ данымъ предметомъ, и въ такихъ дебатахъ нашй парляментарнй заступники не выступаютъ съ добре обдумаными, талантливыми и основными бесѣдами. Многй, для нашого народа дуже важній случаѣ, особливо економичній, переходили и переходятъ черезъ обрады думы державноі и сойму краевого, а нашй послы не могли и не можутъ якось въ такихъ разахъ здобутися на слово, а коли здобудутся, то звычайно не порушатъ анѣ противникôвъ анѣ прихильникôвъ. Що се все значитъ? Ôтки се походитъ? Не вжежь таки весь рускій народъ, всю руску интелигенцію треба мѣрити пôсля ви репрезентанціи? Противники нашй дуже радо се роблятъ, ба навѣть тй, котрымъ такъ пильно выслугувалися гдеякй нашй вѣденьскй послы, — централисты нѣмецкй, по за высокопротекційнымъ тономъ, съ якимъ о насъ говорятъ, скрываютъ зовсѣмъ недвозначне маловаженье „der indolenten, passiven Ruthenen.“ Чи се есть тое почестне становище въ житю политичнôмъ, якого бы намъ бажати треба?

За причиною того сумного явища не далеко намъ треба шукати. Нашй репрезентанты не выступаютъ нѣ съ чимъ, не працюютъ въ комисіяхъ парляментарныхъ не для того, що они неспосôбнй до сего. Хрань Боже! И не для того, якъ колибъ добро Руси не лежало имъ на серцю. Нѣ, — той бы зовсѣмъ не порозумѣвъ насъ, ктобы въ нашои бесѣды хотѣвъ вымѣркувати для нихъ закидъ непатріотизму. Намъ здаесь, що причина зла тутъ не есть лична, що она лежитъ глубше. Нашй репрезентанты — скажемъ се смѣло и отверто, — не маютъ на чѣмъ опертися, не чуютъ за собою тои силы народноі, котра одна може надати смѣлôсть и резолютнôсть бесѣдникови. Они чуютъ нашу слабосильнôсть, не вѣрятъ въ силу рускаго народа въ Галичинѣ, и тымъ самымъ пôдтинаютъ въ самôмъ корени всю свою парляментарну карiеру, засуджуютъ себе на вѣчну блуканину въ одного табору до другого. А не маючи вѣры въ народъ, они не можутъ и въ народѣ збудити до себе довѣрія; не чуючи силы въ народѣ, они не лишь самй себе роблятъ безсильными, але еще бôльше о-

безсилюютъ нарôдъ и знеохочуютъ его до всякихъ выборôвъ, до всякого парляментаризму. Єсть се circulus vitiosus, блудный безконечникъ, въ котрого тôлько смѣлый и рѣшучій крокъ потрафитъ насъ вырвати.

Причина зла — политична безсильнôсть народа. А яка причина тои безсильности? Народъ есть тая родима скала, на око холодна и пасивна. Але во внутрѣ ей дрѣмаютъ искры великого огню. Треба доброи стали, треба смѣлои и совѣстнои працѣ, щобы въ того каменя выкресати искру. Такою сталею повинна бути интелигенція. Чи она доси була нею, чи гартувалась она въ жаркôй грани политичныхъ фактôвъ и въ холоднôй водѣ здоровои, тверезои критики? Въ то не хочемо входити. Але то, здаєсь, безъ чіеи небудь уразы можемо сказати, що працѣ для выкресаня тои живои искры въ народнои масы интелигенція наша докладала мало, и особливо тамъ, где тая праця найтяжша и найдовшого потребуе заходу — на поли политичнои агитациі и организациі. Єдиный у насъ органъ политичнои акціи, „Руска Рада“ проспала благополучно богато добрыхъ случайностей до политичного пробужденя и вдвигненя народа. И еще теперь, жаль сказати, именно на тôмъ поли у насъ дуже не богато робится. Правда, популярно-политичнй часописи вже ôтворяютъ очи народа на то, що дѣеся кругъ него, але того еще не досыть. Сила лежитъ не въ пôзнаню, а въ дѣланю, а пôдставою дѣланя есть не сама свѣдомôсть, але организація. Пора намъ пôзнати, що наша политична сила лежить теперь еще не въ Вѣдни, не въ соймѣ, а по селахъ и мѣсточкахъ, въ тыхъ тысячахъ нашихъ селахъ и мѣсточкахъ, въ тыхъ миліонахъ нашихъ селянъ и мѣщанъ, въ котрыхъ поки-що печатне слово будитъ почутье народне, а въ котрыхъ ôтповѣдна организація може збудити енергію и зродити акцію народну.

Ôткрыте письмо

до

Вп. д-ра Николая Зыбликевича

маршалка краевого во Львовѣ.

Будучи того увѣреня, що въ державѣ конституційнôй тогды тôлько жителямъ въ краю найлучше, если существуюче право есть ôтъ всѣхъ безъ вынятку пошановане, и если въ загалѣ задля пошанованя кождымъ того права нѣкто кривды не поноситъ, — пôдписанй съ великимъ болемъ серця приневоленй публично заявити, що 40-тысячне оподатковане населенье турчаньского повѣта выпятъ прислугуючого ему права конституційного дотычно рады повѣтовои въ Турцѣ.

Законъ о репрезентациі повѣтовôй, санкціонованый для Галичины Найяснѣйшимъ нашимъ Монархомъ въ Вѣдни дня 12 серпня 1866 выразно постановляе въ §. 14: **„Рада повѣтова выбераеся на три роки.** Вынявши случай предвиджены въ §. 53 тогожь закона. Рада повинна повнити свои дѣяльности аж до вступленя нововыбранои рады. Выдѣлъ повѣтовый буде обираный на цѣлый выборчій періодъ рады повѣтовои и урядуе аж до вступленя нового выдѣлу“. Параграфъ же 53 постановляе: „Намѣстникъ може розвязати раду повѣтову. Радѣ служитъ рекурсъ до министерства. Рекурсъ сей не маe силы повздержуючои. Найдальше въ шести тыжднях по розвязаню рады муситъ бути розписаный новый выбôръ. Намѣстництво въ порозумѣню съ выдѣломъ краевымъ предприйме средства потрѣбнй для тымчасового залагодженя справъ аж до установленя новои рады повѣтовои“.

Рада повѣтова въ турчаньскôмъ повѣтѣ, выбрана еще 1874 р., вже девять лѣтъ урядуе безъ перервы, если тое на дѣлѣ урядованьемъ назвати можна. Року 1877, с. в. по трилѣтнôмъ уплывѣ речинця для урядованя повѣтовои рады турчаньскои, выбранои въ 1874 р., розписало выс. ц. к. намѣстництво отвѣтно §. 14 наведеного закона новй выборы до рады повѣтовои турчаньскои. Выборы дѣйстно переведено зъ всѣхъ трехъ курій, нова рада уконституовалась и выбрала нового маршалка, его заступника и цѣлый выдѣлъ. Для причинъ нѣкому ту невѣдомыхъ не припущено тои законно уконституованои рады до урядованя. Дотычнй власти нѣякъ не рѣшали: анѣ признавали, анѣ затверджали, анѣ неуважняли новоуконституованои рады, а рада повѣтова, выбрана 1874 р., урядувала собѣ дальше. Надôйшовъ рôкъ 1880. Выс. ц. к. намѣстництво розписало знова новй выборы до повѣтовои рады турчаньскои, выбранй до тоиже рады въ сельскои куріи 1880 року, репрезентуючй близько 40 тысячь податкуючого народа въ турчаньскôмъ повѣтѣ, по многихъ а многихъ писаняхъ и заходахъ удаются до Васъ, Вп. Маршалку краевый, и просятъ Васъ вглянути въ тое дѣло и постаратися конець положити тôй аномаліи.

Пôдписанй суть того пересвѣдченя, що Вы, Вп. Маршалку краевый, звѣстный всѣмъ намъ въ здôбности, енергіи и сильного характеру, — бо тôлько задля тыхъ свойствъ Найяснѣйшій Монархъ удостоивъ Васъ тои высокои посады въ краю нашôмъ — яко перше лице на чолѣ автономіи краевои, возьмете въ опѣку автономію повѣта турчаньского!

Турка дня 27 лютого 1883.

Члены рады повѣтовои турчаньскои, выбранй въ сельскои куріи 1880 року.

Корнилій Яворскій	Григорій Чайковскій
Игнатъ Павлюхъ	Стефанъ Тырикъ
Михайло Бигаръ	Щастный Саламонъ
Василій Фидыкъ	Феликсъ Кречковскій
Семенъ Рѣзакъ	Яковъ Гайгель
Иванъ Нестеръ	Стефанъ Васьовъ.

ДОПИСИ.

Зъ Станиславова.

(*Загальнй зборы филіи товариства „Просвѣты“. Выборы посла до рады державнои зъ мѣстъ Станиславова и Тысьменицъ въ мѣсце дра И. Каминьского. Выборы до соймy зъ сельскихъ громадъ. Бракъ товариствъ политичныхъ. Новый ссекретарь рады повѣтовои.*) На загальнй зборы нашои филіи товариства „Просвѣты“ явилося 25 лютого с. р. окрôмъ гостей, — 31 дѣйстныхъ членôвъ, се есть майже одна трета часть загального числа членôвъ. Зъ гостей заразъ вписались до товариства 4 селяне, а 3 зъ интелигенціи. Отже якъ на тутешнй обставины и условія часу, есть се объявъ ôтрадный.

Заслуженый предсѣдатель и иниціяторъ филіи, п. Желехôвскій, повитавши збôраныхъ, подавъ загальный оглядъ дѣлъ филіи, а опôсля ôтчитали секретарь п. О. Левицкій и касіверъ др М. Бучиньскій слѣдуюче справозданье зъ урядованя выдѣлу филіи и грошевого обороту касы филіяльнои за часъ ôтъ 20 марта 1881 до 25 лютого 1883.

Выдѣлъ ôтбувъ въ тôмъ часѣ 20 засѣдань, а дѣяльнôсть его, по при орудованье книжочками, выдаными товариствомъ, обôймала головно устроюванье выкладôвъ переважно для членôвъ селянъ и мѣщанъ. И такъ въ Станиславовѣ яко мѣсци пробуваня филіи ôтбулося 8 выкладôвъ; а поодинокй члены выдѣлу або члены нашои филіи, беручй иниціятиву въ заложеню читалень въ Тысьменици и Нѣжневѣ, держали при закладинахъ и зборахъ тыхъ читалень выклады, — именно три въ Тысьменици, а два въ Нѣжневѣ. Выклады держали пп. Евгенй Желехôвскій, проф. Остапъ Левицкій, Титъ Заячкôвскій, дръ Мелитонъ Бучиньскій, о. Иванъ Попель, Леонидъ, Романъ и Корнило Заклиньскй, Антôнъ Глодиньскій, Константинъ Левицкій. Стараючись, щобы по селахъ и мѣсточкахъ чимъ разъ бôльше закладалося читалень, розширявъ выдѣлъ въ тôй цѣли выданй товариствомъ статуты для читалень вразъ съ проводомъ що до правныхъ вымогôвъ завязаня. Читальнямъ въ Тысьменици и въ Крылосѣ удѣливъ выдѣлъ даромъ по кôльканайцять книжочокъ на початокъ и для заохоты.

Библіотека филіи обôймае вже 630 дѣлъ, переважно рускихъ; находятся въ нѣй такожь пожиточнй дѣла въ языцѣ польскôмъ и нѣмецкôмъ. Пожичаючихъ членôвъ було 58. Уклôнну и сердечну подяку складае выдѣлъ тымъ Всехвальнымъ институтамъ, редакціямъ и Вп. дателямъ, котрй за той часъ причинилися до такъ значного збогаченя нашого книгозбору. Покôйный членъ, многозаслуженый около товариства нашого, бл. п. Василь Порохъ завѣщавъ цѣлу свою библіотечку до нашого книгозбору. Дальше жертвували свои выданя власнй: Хв. Академія наукъ въ Краковѣ, Товариство им. Шевченка, Редакціи: „Правды“, „Дѣла“, „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“, „Школьнои Часописи“, „Зеркала“, вѣденьскои „Tribüne“, пп. Лука Ильницкій, Александеръ Кистяковскій, Володимиръ Антоновичъ, Иляріонъ Гарасимовичъ и дръ Мел. Бучиньскій.

Число всѣхъ дѣйстныхъ членôвъ филіи выносило 91. За часъ обнятый симъ справозданьемъ приступило до нашои филіи 25 новыхъ членôвъ. Залягае съ вкладками за рôкъ 1882 еще 26 членôвъ. Въ бôльшôй части суть селяне-господарѣ членами филіи; онижь самй межи собою заохочуются посполу до запису въ наше товариство. Подяку складае выдѣлъ тымъ Всечестнымъ учителямъ сельскимъ, а въ мѣсцевыхъ членôвъ п. Леониду Заклиньскому, котрй нѣколи не щадили заходу и труду свого въ удержуваню звязей межи членами и въ приспореню филіи новыхъ членôвъ. Хв. выдѣламъ радъ повѣтовыхъ надвôрняньскои, товмацкои и богородчаньскои дякуе выдѣлъ за купно бôльшои скôлькости книжокъ товариства для громадъ и шкôлъ въ повѣтахъ. Такожь хв. выдѣлъ рады повѣтовои станиславôвскои замовивъ у филіи книжочокъ товариства за 10 до 15 зр.

Участь въ щиро-рускихъ загальныхъ заявленяхъ взявъ выдѣлъ по при другй руськй товариства; а то: переславъ телеграмы привѣтнй: въ честь высокозаслуженого провôдника народу нашого о. Стефана Качалы дня 26 жовтня 1881 р.; въ честь маляря Верещагина, проповѣдуючого правдиву людянôсть своими безсмертными образами, д. 25 падолиста т. р.; на обхôдъ роковинъ безсмертного нашого поета и громадянина Тараса Шевченка во Львовѣ и въ Вѣдни д. 10 марта 1882 р.; въ 30-лѣтнй роковины учительскои службы заслуженого для нашои литературы о. Василя Ильницкого д. 6 серпня т. р. а на конець дня 2 и 5 лютого с. р. черезъ делегата свого дра Бучиньского взяла филія наша безпосередну участь въ загальныхъ зборахъ тов. „Просвѣты“ во Львовѣ, и въ похоронахъ найдѣльнѣйшого нашого патріота, ревного члена тов. „Просвѣты“ и участника въ всякôй публичнôй честнôй и хосеннôй организациі и працѣ — бл. п. Володимира Барвѣньского, посылаючи заразомъ жалôбну телеграму и лавровый вѣнець на могилу покôйника.

Справозданье касове выказало приходу зъ вкладокъ и зъ розпродажи книжокъ товариства 370 зр. 46 кр., а розходу 357 зр. 60 кр., — а именно выслала филія до центрального выдѣлу *а)* вкладокъ 107 зр. 92 кр., *б)* за спроданй книжки 129 зр. 67 кр., а на власнй выдатки обернула 120 зр. 1 кр., — отже станъ касы оказавъ 25 лютого с. р. звыжку 12 зр. 86 кр. Въ порôвнаню до послѣдного справозданя обявлявся бôльша плынôсть вкладокъ, хотяй все еще одна пята часть членôвъ по части залягае съ вкладками, головно для того, що дотеперь не дозволяли фонды филіи наняти льокаль обширный на канцеларію и читальню, где члены постоянно моглибы сходитися.

Збôръ принявъ справозданье се до вѣдомости, и заразъ пôднялися зъ стороны членôвъ селянъ голосы за тымъ, щобы новый выдѣлъ винанявъ конечно обширну хату въ середмѣстю, хотяйбы за складковй грошѣ, и урядивъ канцелярію и читальню. А коли выбрано новый выдѣлъ, то забравъ голосъ ново-выбраный предсѣдатель п. Е. Желехôвскій и загадавши горячимъ пропамятнымъ словомъ Василя Пороха и Антона Слюсарчука, членôвъ филіи, котрй въ минувшôмъ роцѣ упокоилися, закôнчивъ згадкою про Володимира Барвѣньского, поясняючи его дѣяльнôсть и его популярнй працѣ, а дръ Бучиньскій яко очевидець описавъ зборови величавй похороны Володимира Барвѣньского и показавъ, як то Русины пошанували память чоловѣка, котрый для добра народу жертвувавъ всѣ свои сили. На внесенье предсѣдателя збôръ однодушно постановивъ обходити 22 марта 1883 торжественнй поминки по бл. п. Володимирѣ Барвѣньскôмъ богослуженьемъ въ тутешнôй церквѣ, обѣдомъ и выкладами.

Збôры закôнчились тымъ, що новый выдѣлъ уконституовався и роздѣливъ працю якъ слѣдуе: п. Е. Желехôвскій, предсѣдатель, п. Т. Заячкôвскій, его заступникъ, п. О. Левицкій секретарь, дръ Бучиньскій касіверъ, о. И. Попель п. Т. Дмытрашь заступниками выдѣловыхъ.

Въ справѣ дра И. Каминьского притихли троха интриганты, котрй сю еще не выяснену справу радй були закôнчити кондемнатою передъ трибуналомъ такъ званого „мѣщаньского кола“, не въ иншôй цѣли, якъ щобы захопити „посаду“ бурмистра. Отже треба знати, що тое „коло“ не есть нѣякою корпораціею, — а воскресае и сповняе дѣло „ehrlich und nicht theuer“ лишь тогды, коли кому захочеся мати слѣпыхъ помагачѣвъ до замыслôвъ личныхъ.

Мандату посольского до рады державнои добиваются зъ стороны Полякôвъ: ц. к. совѣтники суду Гофмокль и Щуровскій, ц. к. староста Горецкій, ц. к. адъюнктъ Рыбчиньскій, лат. катихитъ кс. Домбровскій, адв. дръ Лубиньскій зô Львова, и другй; такожь Русины ставляютъ свого кандидата зъ мѣста Станиславова, а що и выборы зъ сельскихъ громадъ до соймy наближаются, то тяжко учуваеся бракъ живого, добре зъорганизованого политичного товариства рускаго во Львовѣ и такихъ же товариствъ на провинціи.

Въ мѣсце п. Свенцицкого, по переведеню противъ него слѣдства судового, зôставъ секретаремъ рады повѣтовои п. Ястшембскій, бувшій властитель села Боднарова. На туюжь „посаду“ бувъ подався кандидатъ нотаріяту п. И. Красовскій, а коли его не принято, то подавъ противъ тôй ôтмовѣ до выдѣлу краевого рекурсъ, богатый въ дуже цѣкавй факты, ôтносячйся до урядованя п. Свенцицкого. Не менше цѣкаву рѣчь, якъ собѣ выдѣлъ краевый съ такимъ незвычайнымъ рекурсомъ поступитъ, не занедбаемо оголосити въ своемъ часѣ въ „Дѣлѣ“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Мин. Дунаевскій въ своей бесѣдѣ при генеральнôй дебатѣ надъ будже томъ по полемичныхъ увагахъ перейшовъ до спеціяльныхъ точокъ буджету. Въ часѣ ôтъ 1878 до 1880 рр. позыскано черезъ выданье золотои ренты 173,395.696 зр., черезъ выданье асигнатъ скарбовыхъ 29 582.000 зр., разомъ 202,977.966 зр. Зъ того выдано на будову желѣзниць державныхъ 8,485.068 зр., — на залички на будову желѣзниць 2,246.571 зр., на будôвлѣ монументальнй 5,075.000 зр. — разомъ 15,806.639 зр.; на цѣли окупаційнй 71,976.887 зр., на сплату решты зъобовязань зъ 1876 р. 10 мил. — разомъ отже выдано 97,783.526 зр. — Ôттягнувши тую суму ôтъ повысшихъ 202,977.966 зр., одержимо суму около 105 миліонôвъ, такъ що властивый недобôръ администраційный выноситъ 35 мил. рôчно. Въ рокахъ 1881 и 1882 станъ рѣчи представляеся значно лучше: Въ сихъ рокахъ позыскано именно зъ золотои ренты 96,620.200 зр.; зъ сего сплачено на конто довгу затягненого р. 1878 асигнатами скарбовыми суму 30,600.000 зр. Зъ решты, выносячи 66.020.200 зр., выдано на будову желѣзниць державныхъ 12,953.251 зр., на залички на будову желѣзниць 982.554 зр., на будôвлѣ 3,268.006 зр., на цѣли окупаційнй 17,641.633 зр. — разомъ 34,845.444 зр. Ôттягнувши тую суму ôтъ повысшихъ 66 мил., одержимо рôчный недобôръ администраційный въ квотѣ $15\frac{1}{2}$ миліонôвъ, отжежь бôльше якъ о половину низшій якъ въ рокахъ 1878—1880. На рôкъ 1883 предимину комисія буджетова недобôръ администраційный еще менший, бо лишь

9,500.000 зр. Дочисливши до сего додатковй кредиты вже предложенй, або маючй бути предложеными, то недоборъ вынесе округлыхъ 34 або $34^1/_2$ мил. Покрыти тое мае министеръ надѣю кредитомъ 16 мил. безъ нарушеня нормальныхъ запасôвъ касы. Министеръ пôдноситъ, що въ наслѣдство збôльшеного вплыву податкôвъ въ двохъ послѣдныхъ лѣтахъ, въ наслѣдство збôльшенои жертволюбности обохъ палатъ, можна 18 до 19 миліонôвъ взяти зъ запасôвъ касовыхъ безъ небезпеченьства для текучои администрації. Дотычно голосôвъ пôдносячихъ ощадность при загальнôй дебатѣ, заявляе министеръ, що безвзглядна ощадность въ теперѣшнôмъ положеню неможлива, она нарушилабы права вже набутй. Вирочѣмъ министра поучивъ досвѣдъ зъ давнѣйшихъ лѣтъ, що найбôльшй приклонники ощадности при дебатѣ загальнôй выступаютъ при спеціяльнôй дебатѣ съ новыми жаданями, домагаются новыхъ выдатковъ. На замѣты пôднесенй що до новыхъ проектôвъ податковыхъ думае министеръ ôтповѣдати пôдчасъ обрадъ въ пôдкомитетѣ и комисіи, дотычно же замѣту лѣвицѣ, мовьбы то министеръ хотѣвъ всякй можливй податки заграничнй въ Австрін ввести, що питанье кождого поодинокого проекту приходитъ пôдъ обраду палаты, котра предсѣ не есть лишь марною тѣнею, а повинна и зъумѣе ихъ властиво оцѣнити. Кôнчитъ министеръ запевненьемъ, що кабинетъ гр. Таффого не такъ скоро скôнчитъ своe существованье, якъ гдекому зъ лѣвицѣ здаеся, а ôттакъ проситъ палату о скору ухвалу буджету.

Пос. Шаршмидъ выступае ôттакъ супротивъ бесѣды Гавзнера особливо за неôтповѣдне трактованье такои поваги, якою есть пос. Карнери. Бесѣдникъ не перечитъ, що теперѣшна ситуація економична може трохи и користнѣйша, однакъ все то еще не уповажняе министра скарбу бути оптимистомъ, и тѣшитись зъ того, що на покрытье недобору потребуе ажь 16 мил. Бесѣдникъ закидае Чехамъ невдячнôсть супротивъ Нѣмцѣвъ, котрыхъ бôльшôсть въ соймѣ ческôмъ надала ректорови ческого университету голосъ вирильный. Шаршмидъ запевняе, що лѣвиця буде до кôнця вытревалою въ боротьбѣ съ теперѣшною системою правительства.

Ôттакъ забиравъ голосъ пос. Коронини. Ôтмову буджету ôнъ уважае сильнымъ оружіемъ, однакъ тôлько въ рукахъ бôльшости. Неудачнй експерименты меншости парляментарнои съ тымъ оружіемъ зводятъ цѣлу справу на играшку комедію. Кожда махина державна потребуе конечно буджету, а въ тôмъ взглядѣ повиннй рѣшати не пристрасти партійнй и интереса поодинокихъ партій, але взглядъ на загальне добро державы, котре належитъ высше класти, якъ интересы партій. Зъ тыхъ причинъ заявляе бесѣдникъ, що ôнъ и клюбъ его будутъ голосувати за буджетомъ. Божь и сегорôчный буджетъ не есть гôршимъ ôтъ буджетôвъ попередныхъ, хочь не есть ôнъ и о много лѣпшимъ, однакъ бесѣдникъ не може представити собѣ доброго правительства, котрого внесеня безвзглядно попирати бы належало, а направленье теперѣшного правительства годѣ зновъ уважати такъ неôтповѣднымъ, щобы ôткидати найважнѣйшй жаданя его власне для того, що они походятъ ôтъ сего, а не ôтъ нишого правительства. Жаль тôлько, що теперѣшне правительство за надто рѣдко выступае съ програмами, супротивъ котрыхъ можна бы прихильно або неприхильно заявитись. — Ôттакъ звернувся бесѣдникъ на поле національне. Вже основнй законы зъ р. 1867 поставили засадою рôвноуправненье народôвъ, а засада тая выражена въ §. 19 основныхъ законôвъ стоитъ дотеперь незрушимою. Задачею державы есть здѣлати на тôмъ поли тое, що есть конечнымъ для удержаня одноцѣлости въ державѣ, — все друге належитъ полишити народамъ самымъ, а чимъ скорше они розвинутся, чимъ бôльше наберутъ силъ, тымъ бôльшй хосенъ выйде зъ сего для цѣлои державы. Для того тяжко згодитись съ тыми, що сѣютъ незгоду національну, тяжко невыступити съ цѣлою силою супротивъ тыхъ, для котрыхъ ворогомъ той, кто говоритъ иншимъ языкомъ. Правда, суть интересы, котрй не дозволяютъ всѣмъ народностямъ ити разомъ, однакъ далеко бôльше есть интересôвъ, далеко бôльше спôльныхъ цѣлей, котрй всѣ партіи парляментарнй повиннибы лучити безъ взгляду на народность, до котрои належатъ. Переходячи до самого стану финансового державы, заявляе гр. Коронини, що ôнъ нѣколи не ôтдавався илюзіи, мовбы то рôвновага финансова дала спровадитися безъ збôльшеня и такъ вже доволѣ высокихъ тягарôвъ и податкôвъ. Однакъ бесѣдникъ представлявъ собѣ, шо побôчь сего буде введена можлива ощадность въ всѣхъ галузяхъ администрації, и що и сама система накладаня новыхъ податкôвъ буде далеко не въ той спôсôбъ переведеною, якъ се правительство зробило. Пôсля гадки бесѣдника треба було передъ всѣмъ вже существуючй законы податковй въ сей спôсôбъ зреформувати, щобы нѣкто не мôгъ оминаючи законъ ухилитись ôтъ обовязку плаченя, а ôттакъ дотыкати новыми податками найперше клясы богатшй, и ажь въ случаю послѣднôмъ клясы менше заможнй. А по при тое не можна було анѣ на хвилю забувати на всякй реформы економичнй, на всякй пôльги, котрй улекшалибы податникамъ наложенй на ныхъ тягарѣ. Тымчасомъ правительство не здобулося на такй реформы, а збôльшенье податкôвъ прибрало широкй розмѣры. — Дальше замѣчае бесѣдникъ, що не во всѣхъ галузяхъ економичныхъ видный той поступъ, якій замѣтили гдеякй зъ попередныхъ бесѣдникôвъ (Гавзнеръ). Именно що до торговлѣ морскои видно замѣсть поступу погôршенье, бо ôтъ 1873 до 1882 р. число тонъ австрійско-угорскихъ кораблѣвъ зменшилось зъ 341.000 на 328.000. При тôмъ наложене на предметы конечнои потребы цло, упало новымъ тягаремъ на убогй клясы, а и тымъ навѣть способомъ не могло правительство довести до выровнаня своихъ финансôвъ. Що до новыхъ проектôвъ податковыхъ, то не можна зъ горы сказати, що они безвзгляднo шкôдливй; гдеякй зъ нихъ носятъ въ собѣ зароды здоровои гадки, и по належитôмъ справленю можутъ бути застосованй, однакъ передъ всѣмъ належитъ тямити, що першимъ условіемъ поправы теперѣшного финансового положеня державы есть и буде ощадность въ всѣхъ галузяхъ администрації. — Бесѣдникъ кôнчитъ заявленьемъ, що буде голосувати за буджетомъ.

На слѣдующôмъ засѣданю забравъ голосъ дръ Гербстъ, яко генеральный бесѣдникъ зъ сторони лѣвицѣ. Дръ Гербстъ выступае на вступѣ своеи бесѣды супротивъ закидôвъ Гавзнера взглядомъ школы ческои во Вѣдни и закидае Гавзнерови несвѣдомôсть обстоятельствъ во Вѣдни, а яко разячій примѣръ, що Поляки еще менше умѣютъ шанувати права другихъ народôвъ, якъ Нѣмцѣ, пôдноситъ фактъ, що Русины въ Галичинѣ, народъ зовсѣмъ рôвноуправненый съ Поляками ажь передъ трибуналъ державный вытягати мусѣли справу заснованя рускои школы во Львовѣ, а и по прихильнôмъ для нихъ рѣшеню трибуналу еще и доси дармо ждутъ на зреализованье права, самымъ закономъ имъ запорученого. — Приступаючи до увагъ надъ буджетомъ самымъ, выказуе дръ Гербстъ, що полѣпшенье стану финансового державы не есть заслугою теперѣшного правительства. На тое полѣпшенье зложились именно межи иншими слѣдующй обставины; въ наслѣдокъ монетарнои политики въ Нѣмеччинѣ зникло въ Австріи ажіо ôтъ срѣбра, котрого одинъ процентъ обтяжавбы буджетъ нашъ на 600.000 зр., обниженье стопы процентовои такожь зменшило значно недобôръ, а врештѣ и наслѣдства кризы зъ р. 1873 почали поволи зникати, черезъ що полѣпшився загальный станъ економичный. Однакъ сего полѣпшеня економичного, хочь стараются его и цифрами выказати, не належитъ перецѣнювали. Бо при поступѣ цифровôмъ, може въ дѣйстности существувати найбôльшій павперизмъ. Доказомъ сего Англія, а и самъ Вѣдень мимо свого зверхного блеску не вôльный ôтъ проявôвъ страшнои нужды. Подôбно рѣчь маеся съ емиграцією. П. Гавзнеръ опираючись на выказахъ урядовыхъ констатуе, що число емигрантôвъ становитъ лишь незначный процентъ ôтъ надвыжки уродженыхъ. Однакъ, якъ самъ мѣсячникъ статистичный подае, выказы урядовй емигрантôвъ суть дуже недокладнй, а стверджае се найновѣйше донесенье газетъ, що въ мѣсяцяхъ сѣчню и лютôмъ сего року зголосилося 120 осôбъ до емиграції до Буеносъ-Айресъ. — О непотѣшнôмъ станѣ економичнôмъ свѣдчитъ найлучше тое, що во Вѣдни помимо безперечно значного збôльшеня людности, консумція живности зовсѣмъ не збôльшилася. Зъ того проста конклюзія, що зъ збôльшенои цифры вплынувшихъ податкôвъ не можна вносити на полѣпшенье стану економичного; противно збôльшенй податки налягли тымъ бôльшимъ напоромъ на обывателѣвъ державы, и именно: податокъ ôтъ штучного вина, такса войскова, нова тарифа цлова, пôдвышенье стемпля ôтъ картъ, збôльшенье контингенту податку ôтъ цукру на 10 миліонôвъ, и тяглй пôдвышуваня цѣны тютюну. Тарифа цлова принесла, пôсля слôвъ самого правительства, пôдвышенье приходу о 12·3 мил., податокъ ôтъ цукру 2·5 мил., иншй податки около 7 мил., разомъ отже выноситъ пôдвышенье приходу зъ податкôвъ около 22 мил. Скарбовый законъ зъ 1880 р. высказавъ 423 мил. выдатковъ, а 398 мил. приходôвъ, отже недобору 25 мил. Сегорôчный законъ скарб. выказуе выдатковъ 491 мил., отже бôльше о 68 мил., приходы пôдросли зъ 398 на 462 мил. отже о 64 мил.; збôльшенье недобору вынесе ôттакъ 8 до 10 мил. Въ дальшôмъ тягу бесѣды критикуе дръ Гербстъ выводы министра скарбу, высказуючи ему гдеякй похибки въ наведеныхъ нимъ цифрахъ. Въ кôнци удярае на численнй конфискаты централистичныхъ органôвъ, котрй выступаютъ съ критикою поступованя правицѣ и пôдноситъ, що рôжниця межи австрійскою а россійскою цензурою лежитъ хиба въ тôмъ, що коли въ Россіи инкриминованй мѣсця въ часописяхъ замазуются чорною фарбою, то въ Австріи лишаютъ на такôмъ мѣсци бѣлый папѣръ. Ôттакъ згадуючи про новелю шкôльну, говоритъ, що бôльшôсть парляментарна (правиця) ажь тогды далася позыскати для сего проекту, коли мала певнôсть, що тая новеля не дôткне ёи самои. Чижь се значитъ бажати съ кимсь помиреня, коли другому накидаеся то, зъ пôдъ чого самому бажаеся ухилитись. Бесѣдникъ кôнчитъ запевненьемъ, що анѣ ôнъ анѣ его партіи при теперѣшнôмъ складѣ съ бôльшостею голосувати не можутъ.

Бесѣдникъ правицѣ пос. Тоннеръ выказуе дру Гербстови, що за часовъ, коли централисты були въ бôльшости, дѣялись далеко бôльшй надужитя на кождôмъ полю, якъ теперь. И тогды не ощаджувано органôвъ противнои партіи, а надужитя властей при выборахъ були о много бôльшй, якъ теперь. Бесѣдникъ боронитъ дальше ческои школы во Вѣдни, а вкôнци завзываe лѣвицю, щобы занехала разъ вже безнастанныхъ напастей на все, що выходитъ ôтъ теперѣшного правительства, бо права народôвъ не дадутся запôзнати, а самъ постулятъ справедливости вымагае удержаня ихъ въ силѣ. — По промовѣ референта Клямъ-Мартиница замкнено загальну дебату надъ буджетомъ.

(Въ справѣ Каминьского.) Дня 2 с. м. ôтбулося засѣданье парляментарнои комисіи въ справѣ Каминьского. На тôмъ засѣданю представивъ Каминьскій цѣлый станъ рѣчи, выяснивъ исторію галицкои желѣзницѣ трансверзальнои и старався выказати свои заслуги положенй въ тôй справѣ, працюючи черезъ три роки, достарчаючи Шварцови всякихъ потрѣбныхъ плянôвъ и всякихъ выказôвъ можливыхъ зыскôвъ. Тымъ стараeсь Каминьскій оправдатися ôтъ закиду нечестного дѣла. Грохольскій сконстатувавъ, що оправданя Каминьского суть правдивй. — Предсѣдатель комисіи гр. Клямъ ôтчитавъ скаргу Каминьского, ôттакъ завдавали питаня Каминьскому пос. Копъ, Вайтьофъ и Грохольскій довше, якъ черезъ три годины. — Каминьскій старався выказати, що черезъ свои вплывы, яко посолъ рады державнои не мôгъ въ загалѣ Шварцови бути помôчнымъ; вправдѣ просивъ ôнъ министра торговлѣ, щобы давъ Шварцови рекомендацію до урядникôвъ желѣзниць, котрй улегчилибы ему студіованье трасы, однакъ министеръ не прихилився до сего прошеня, а о тôмъ, чи будовля желѣзницѣ буде повѣрена генеральному предпріемцеви, чи розданою на льосы, не було жаднои бесѣды межи министромъ а Каминьскимъ. Дальше заявивъ Каминьскій, що первѣстно порозумѣвався въ справѣ будовы трансверзальнои желѣзницѣ съ товариствомъ бельгійскимъ, и ажь тогды, коли порозумѣнье тое не довело до пожаданыхъ результатôвъ, запôзнався съ Шварцомъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. *(Приготованя до коронаціи.)* До дворôвъ европейскихъ поѣдутъ съ запросинами на коронацію два надзвычайнй послы; одинъ посолъ поѣде до Тегерану. Японьскій Микадо получитъ запросины черезъ россійского представителя въ Японіи. Клюбъ дипльоматичный, вынаймае въ Москвѣ помешканя на 40 днѣвъ. Цѣны на мешканя нечтванй. Амбасада англійска платитъ за помешканье для себе на часъ коронаціи 40.000 рублѣвъ. Министерство россійского двора збираe додаткову службу. 20.000 служащихъ буде до розпорядимости. Дѣлятся на двѣ категоріи, на знаючихъ языки россійскій, нѣмецкій и французскій, и на знаючихътôлько языкъ россійскій. Першй будутъ служити гостямъ заграничнымъ и будутъ мати денно 10 рублѣвъ; иншй будутъ услугувати лишь гостямъ краeвымъ и тй дôстанутъ 5 рубл. денно. „Petersburger Ztg.“ доноситъ, що всѣ испыты во всѣхъ заведеняхъ науковыхъ ôтбудутсяо 2 мѣсяцѣ скорше; въ университетахъ ôтбудутся испыты вже въ мартѣ. Дня 22 лютого с. р. розночнеся надзвычайный зъѣздъ дворянства, въ тôй цѣли, щобы нарадятися надъ тымъ, яку участь маe взяти дворяньство въ обходѣ коронаційнôмъ, и для уорганизованя почетнои сторожи при родинѣ царскôй. Петербурскй полки лейбъ-гвардіи, котрй приѣдутъ до Москви, будутъ помѣщенй частею въ касарняхъ, а частею въ приватныхъ домахъ. Товариство кôньскихъ перегонôвъ урядитъ въ часѣ коронаціи надзвычайнй перегоны, на котрыхъ будутъ розданй дуже великй надгороды. Въѣздъ цѣсарскои пары до Москвы буде незвычайно великолѣпный. Ôтъ трофейнои брамы ажь до брамы Спаскои буде дорога дуже коштовно прибрана. Передъ старымъ трофейнымъ лукомъ буде поставленый павилонъ и ту голова Москвы подасть цареви хлѣбъ и сôль. На красновй площади буде естрада, зъ котрои оркестра зложена зъ 1000 осôбъ ôтограе имнъ „Славися“; за тою оркестрою буде 8000 молодежи школьнои имнъ сей спѣвати. Илюминація Кремля буде коштувати Москву 80.000 рубл. срѣбромъ. Въ великôмъ павильонѣ съ салею концертовою мѣсто прійме пару царску концертомъ россійскимъ. Славный Рубинштайнъ буде дирігентомъ того концерту. Забава для простолюдинôвъ въ Сокôльникахъ маe коштувати 90.000 рб. Салѣ клюбу артистôвъ, въ котрыхъ мѣстится театръ, зôстанути перемѣненй въ салѣ на вечерѣ съ танцями. Два разы на тыждень будутъ представленя зъ живыхъ осôбъ. До илюминаци Кремлю треба 230.000 лямпокъ рôжноцвѣтныхъ. Кромѣ того буде Кремль освѣтленый 16 поломѣнями електричными системы Яблочкова; тй поломѣни будутъ давати свѣтло рôвнаючеся 64.000 поломѣнямъ свѣчокъ.

Нѣмеччина. Послѣдній вѣсти о передвступныхъ договорахъ межи курiею а прускимъ правительствомъ не вѣщуютъ повного привернення религійного спокою въ Прусахъ. Причиною, що справа угоды съ Римомъ доси не полагоджена лежитъ головно въ тôмъ, що кн. Бисмаркъ головно для того веде переговоры съ Римомъ, щобы при помочи папы сильну католицку партію централистичну пôдхилити пôдъ свôй ладъ и зробити орудіемъ своеи економичнои политики. Але папа не хоче той ролѣ на себе приняти и задля того пролагодженье тыхъ спорôвъ встрѣчае все перепоны. Розумѣеся само собою, що всѣ католицкй органы бютъ дуже на Бисмарка и наказуютъ центрови матися на осторожности передъ плянами канцлера.

Франція. Зъ помежи всѣхъ министрôвъ французскихъ найтруднѣйшу задачу маe министеръ справъ заграничныхъ. Кромѣ домашныхъ справъ и непорозумѣнь съ президентомъ, котрый хоче безвзглядно наглядати надъ всѣми министрами, маe мин. Шальмель-Лякуръ еще клопôтъ съ обсадженьемъ представительствъ заграничныхъ, котре муситъ такъ выпасти, щобы було въ силѣ здобути для Франціи таке становище, якъ се заповѣдаe новый кабинетъ французкій. Такихъ власне представителѣвъ не може вынайти Шальмель-Лякуръ, на мѣсце тыхъ представителѣвъ, що по упадку кабинету Диклерка зреклися своихъ обовязкôвъ. Зъ обнятя черезъ Шальмель-Лякура теки заграничного министерства найбôльше еще зô всѣхъ дворôвъ въ Европѣ вдоволена Нѣмеччина. Она задоволена зъ кôлькохъ взглядôвъ, а головно для того, що по перше ôнъ не грозитъ Нѣмеччинѣ ôтплатою за 1871 рôкъ, такъ якъ грозивъ Гамбета, а по друге, що ôнъ знаe добре нѣмецкій языкъ, литературу и ôтношеня нѣмецкй. Найнеприхильнѣйше дивится на него Лондонъ, а то не лишь для того, що Шальмель-Лякуръ еще тогды, якъ бувъ амбасадоромъ въ Лондонѣ, лишивъ по собѣ немилй споминки и много личныхъ непріязней, але такожь и по тôй причинѣ, що Англія въ загалѣ маe пересвѣдченье о не конче великôй єго здôбности политичнôй. Найтруднѣйшою задачею, яку буде мавъ Шальмель-Лякуръ сповнити — есть полагодженье справы либаньскои, т. е. обсадженье намѣстництва въ Сиріи. Справа та такъ стоитъ. Органичный статутъ для администрації Ливану зъ р. 1861 каже межь иншими точками, що губернаторомъ сирійскимъ маe бути безъусловно христіянинъ, именованый черезъ В. Порту на 10 лѣтъ за згодою всѣхъ европейскихъ державъ. Теперѣшный губернаторъ Рустемъ-паша именованый бувъ р. 1873 дня 22 цвѣтня. Сего року отже кôнчится десятилѣтный часъ его намѣстництва. Порта желаe собѣ ôтмовити мандату для Рустема, а Франція противится сему. Удержанье протекторату надъ христіянами въ Сиріи належитъ до традиціи политики французскои, котра зъ часовъ королевства перейшла на цѣсарство и републику. Въ Сиріи живутъ разомъ музулманьскй друзы и христіяньскй мароиты, сварячись безнастанно. Друзы маютъ бути вдоволенй зъ правительства Рустема, но мароиты заносятъ часто на него жалобы до амбасадорôвъ въ Царгородѣ. Рѣчею амбасадорôвъ буде пôзнати, о скôлько тй жалобы суть вѣродостойнй и чи агитація противъ Рустема выйшла зъ серця народу сирійского, чи кто изо внѣ роздувъ ёи. Маe прійти въ тôй справѣ до конференціи, на котрôй безперочно стане Франція противъ Турціи. Ходитъ теперь лишь о тое, по котрôй сторонѣ станутъ державы, а головно Нѣмеччина. Шальмель Лякуръ, якъ каже „Nordd. Allg. Ztg.“ буде мавъ велику способнôсть заявити, чи знаe ôнъ трудній справы трактувати дипльоматично.

Декретъ, силою котрого зôстали князѣ усуненй зъ арміи, звучитъ такъ въ дословнôмъ перекладѣ: „Президентъ републики, силою законôвъ зъ дня 19 мая 1834 р., зъ 4 августа 1839 р., зъ 13 марта 1875, опираючись на справозданю министра вôйны декретуе: Арт. I. Официры, котрыхъ имена понизше наведенй, маютъ бути зъ становищь усуненй и перенесенй въ станъ спочинку: пп. Генрихъ, Евгеній, Филипъ, Людвикъ, кн. д' Омаль, генералъ дивизіи; князѣ орлеанськй: Робертъ князь де Шартръ командантъ-полковникъ 12-го полку стрѣлцѣвъ кôнныхъ и кн. Лянсонъ, полковникъ 12 полку артилеріи. — Арт. II. Министрови вôйны поручено перевести сей докретъ. — Въ Парижи 23 лютого 1883 р. *Жиль Гревн.* — Черезъ президента републики министеръ вôйны Тибоденъ.“ — Всѣ наведенй въ декретѣ князѣ покинули вже свои войсковй становища и перейшли въ станъ приватный.

Англія. Зъ Дублина доносятъ телеграмы, що полиція ôткрыла вже мѣсце побыту начальника убійцѣвъ, знаного пôдъ именемъ „Нумеръ першій“. Зôзнаня свѣдка Керея тратятъ на значеню, бо показалося, що ôнъ бравъ удѣлъ въ иншихъ многихъ кровавыхъ справахъ, о чѣмъ передъ судомъ не згадувавъ.

Испанія. Слѣдство въ справѣ тайныхъ заговорôвъ въ Андалюзіи выказало вже, що число членôвъ того заговору есть дуже велике; кождого дня выкрываютъ новй тайнй товариства. Число арештованыхъ росте, вязницѣ въ Хересъ и Арносъ переповненй. Власти жадаютъ помочи войсковои для арештованя по селахъ. Провôдникъ заговору пôдъ назвою „чорнои руки“ вже арештованый въ Арносъ. Зъ того, що ôнъ зôзнавъ, правительство довѣдалося о способѣ пропаганды и о твореню тайныхъ трибуналôвъ.

Сербія. Кореспондентъ „Pester Lloyda“ розмовлявъ въ Цетиніи съ кн. Караджорджевичемъ. Ôнъ запытаный черезъ кореспондента, чи маe надѣю на реставрацію своеи династіи на престолѣ сербскôмъ, сказавъ: „Я есьмь законнымъ наслѣдникомъ бѣлгородского престола. Тожь предсѣ мôй рôдный дѣдъ Чорный Юрій (Кара-Джорджія) поставивъ першй основы до сербскои свободы. Сербы опамятаются и привернутъ зновъ нашу династію. Они Миляна вже не люблятъ, бо ôнъ веде политику егоистичну и руйнуe край финансово. Не думаю выкликувати кровавыхъ неспокоѣвъ, але маю надѣю, що власною волею народу сербского дôйду до моеи цѣли“.

Болгарія. Зъ Филипополя пишутъ до „Presse“, що рухъ обще-болгарскій росте дуже и непокоитъ Порту. Въ престольнôмъ городѣ Румеліи ставъ теперь выходити дневникъ „Съедыненіе“. Задачею того дневника буде стояти за обще-болгарскимъ рухомъ. Ôнъ вже въ однôмъ зъ першихъ чиселъ подае, що презесъ министрôвъ болгарскихъ генералъ Соболевъ въ розговорѣ съ Креблемъ, консулемъ россійскимъ въ Филипополю, заявивъ, що министеръ Гирсъ обѣцявъ гр. Кальнокому не попирати руху славяньского антиавстрійского въ Босніи и Герцеговинѣ, если Австрія не буде противитися полученю Болгаріи съ всхôдною Румеліею.

Египтъ. Въ Суданѣ пôднѣся великій бунтъ противъ египетскому правительству. Щобы усмирити его, буде мусѣло пôйти вôйско египетске противъ Суданцѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Вечеръ въ память роковинъ смерти Т. Шевченка** ôтбудеся задля не предвидженыхъ перешкодъ **не въ четверъ, але въ пятницю дня 9 марта с. р.** въ великôй сали „Народного Дому“. *Комитетъ.*

— **Петиціи ôтъ Русинôвъ въ радѣ державнôй.** На 269 тôмъ засѣданю палаты послôвъ дня 26 л. лютого ôтчитано петиціи въ справѣ новелѣ школьнои ôтъ львôвскои „Рускои Рады“, ôтъ Русинôвъ въ Перемышли, ôтъ громады Зелена, въ повѣтѣ скалатскôмъ и ôтъ громады Лôмна, въ пов. турчаньскôмъ. На тôмже самôмъ засѣданю ôтчитано петицію 12-ти членôвъ рады повѣтовои въ Турцѣ, выбраныхъ зъ куріи сельскихъ громадъ, противъ поступованя политичныхъ властей, що еще ôтъ 1874 р. урядує одна и та сама рада повѣтова а не допускаєся нововыбранои рады до урядованя. На 268 ôмъ засѣданю ôтчитано петицію громады Белеѣвъ, пов. долиньского, о свобôдне бранье сольнои роны зъ жерелъ въ Турѣ великôй. На 272-ôмъ засѣданю ôтчитано петицію громады Скопôвъ, пов. перемыского, о призволенье якои сумы на ôтбудованье церкви и приходства.

— **Въ Дрогобычи** на дохôдъ тамошнои бурсы ôтбудеся въ недѣлю дня 11 марта въ мѣскôй сали гимнастичнôй на честь XXII рôчницѣ смерти Тараса Шевченка декляматорско-музикальный вечеръ. Програма: Часть I. 1) Ôтчитъ о житю Шевченка и єго поезіи. 2) Завѣщанье Т. Шевченка, басове сольо при двохъ хорахъ и фортепянѣ, музика М. Вербицкого. 3) Причинна, баляда Шевченка — деклямація. 4) Славяньскй танцѣ А. Дворжака, фортепянъ на чотыри руки. Часть II. 5) Гора, пѣснь румуньска черезъ Микулёго, сольо баритонове при секстетѣ. 6) Сонъ, Шевченка, деклямація. 7) а) „На що менѣ чорнй брови“, а) „Не маєгôрше, якъ въ неволѣ“, сольо спѣвъ при фортепянѣ. 8) Grande polonaise brilante. Es dur par Fr. Chopin, фортепянъ на чотыри руки. 9) „Ой по горѣ“, квартетъ мужескій. Цѣна мѣсць: крѣсло 1 зр., билеты фамилійнй для трехъ осôбъ 2 зр., мѣсце нумероване 70 кр., вступъ на салю 50 кр., для шкôльнои молодежи 20 кр., галерія 15 кр. Початокъ о $7\frac{1}{2}$ годинѣ. Билетôвъ можна дôстати въ антицѣ п. Рачки а вечеромъ при касѣ.

(*К.*) **Зъ Коломыйщины** пишутъ намъ: Передъ рôздвомъ прiѣхавъ бувъ до Коломыѣ рускій народный театръ пôдъ дирекцiею пп. Биберовича и Грыневецкого. Не знавъ я єщо сеи трупы, тожь хотѣвъ самъ пересвѣдчитись о игрѣ артистôвъ. Хочь далека дорога, але я таки поѣхавъ до Коломыѣ на представленье „*Пôдгôряне*“. На тôмъ представленю бувъ я неразъ передъ тымъ въ иншихъ трупахъ, где звычайно добре були ôтограй головнй ролѣ, але въ теперѣшнôй трупѣ народного театру не тôлько головнй ролѣ були знаменито ôтданй, але навѣть побôчнй такъ хорошо, що довго менѣ въ памяти остали. Бувъ я на другихъ представленяхъ и все такъ добре було ôтограно. П. Биберовичъ достоинъ назвы директоръ-артистъ. Єго выконанье головныхъ роль зовсѣмъ точне. Прехорошо гравъ ôнъ богатого гуцула въ „*Бѣднôй Мартѣ*“ але еще лѣпше выступивъ въ „*Фiялковôмъ герою*“, где бувъ ôнъ героемъ въ повнôмъ значеню того слова. Съ повнымъ признаньемъ треба высказатись о артистичнôй способности п. Грыневецкого. Особливо прехорошо ôторавъ дѣдича въ комедiи Основяненка: „*Шельменко наймитъ*“. Комужь не знаный любленый Стефуракъ? Той, щобы хотѣвъ коли выступити въ поважнѣйшôй ролѣ, муситъ бути привитаный веселостею. Всѣ ролѣ ôтдає артистично, особливо прехорошо ôтдавъ Шельменка, а въ „*Наталцѣ Полтавцѣ*“ Макогоненка. Що до артистокъ на першôмъ мѣсци заслугує на похвалу п. Поцелева. Такъ спѣвъ, якъ ôтданье ролѣ єсть смѣле, хороше; въ головныхъ роляхъ єсть она певною себе. Голосъ сильный, звучный, дуже прiємный особливо въ низкихъ тонахъ. П-ѣ Стефуракова прехорошо ôтограла „Наталку Полтавку“, представлену на єи бенефисъ. Спѣвъ єи, хороше ôтданье ролѣ, дуже хорошiй костюмъ, все тое вповнѣ вдоволило кождого. П-ѣ Биберовичева въ кождôй ролѣ грає прехорошо. П-ѣ Пôдвысоцка грала особливо хорошо въ ролѣ вôйтихи („Пôдгôряне“) и пiячки („Бѣдна Марта“). П-ѣ Таньска єсть дуже уталантована артистка; хорошо ôтограла Анну въ „Пôдгôрянахъ“, а еще лѣпше бобжевôльну въ „Бѣднôй Мартѣ“. П. Данилович въ кождôй штуцѣ выступає яко амантъ. Прехорошо умѣє ôтдати кожду ролю аманта. Спѣває хорошо. П. Пôдвысоцкiй въ кождôмъ кусныку дуже добре граєе, особливо хорошо ôтдавъ Трофима въ „Пôдгôрянахъ“. П. Осиповичъ убавивъ публику въ „Фiялковôмъ герою“. П. Плошевскiй хорошо ôтспѣвавъ сольо баритонове въ „Завѣщаню“ Шевченка. Звычайно народнй представленя закôнчували народнй танцѣ, въ котрыхъ ôтзначався п. Кажикевичь и п. Осиповичъ. Съ повною радостею сконстатувати можна, що дуже добрй силы маєе теперѣшна дирекція. Зъ уемныхъ сторôнъ замѣтивбы я хиба що до танцю. Публика привыкла видѣти на сценѣ все довершене, протоє досыть разитъ, єсли бôльше осôбъ танцюе и при крученю одинъ другого тручає плечима. Другу увагу зроблю дирекцiи що до обсаджуваня роль; именно єсли трафится, що кто зъ выступаючихъ захрыпне, добре булобъ, щобы тую ролю кто иншiй заступивъ, тымъ бôльше, если то єсть побôчна роля. Такъ само и що до спѣву. Власне бувъ такiй кусникъ ôтограный, где двѣ особы занедужало, а одна зъ нихъ мусѣла конечно выступити въ ролѣ съ спѣвами; въ такôмъ надзвычайнôмъ случаю, если не можна цѣлу штуку заступити иншою, то чи не можь бы гдекотрй прикрй соля тымчасомъ опустити? Кôнчачи тыхъ кôлька слôвъ похвалы цѣлого персоналу театрального, желаю дирекцiи доброго поводженя, поступу и розвою на народнôй нивѣ, якъ такожь, щобы въ кождôй мѣсцевости, где будутъ представленя, театръ бувъ переповненый.

— **Зъ Золочева** пишутъ намъ: Дня 14 (26) с. м. ôтбулася въ Золочевѣ розправа передъ судомъ присяжнымъ пôдъ предсѣдательствомъ сов. Симоновича противъ Нусимови Гикманъ о розширюванье фалшивыхъ билетôвъ россiйскихъ на 25 и на 3 рублѣ. Гикмана засуджено на 9 лѣтъ тяжкои вязницѣ. Сгоявъ ôнъ въ зношеняхъ съ головными фабрикантами фальсификантôвъ въ Лондонѣ. Судiею слѣдчимъ въ тôй справѣ бувъ адъюнктъ суд. п. Кипрiянъ Коцовскій.

— **Зъ Яворова** пишутъ намъ: У насъ случився въ недѣлю дня 4 марта въ монастырѣ Василiянскôмъ надзвычайный выпадокъ. Священикъ тогожь закону о. Василій Василевскій, 70-лѣтный старець, знаный зъ своихъ слабостей, зажившн онiюмъ и поклавшись до лôжка мавъ здеревѣти, а зъ цигара въ руцѣ почала тлѣти подушка, зъ чого доперва надъ раномъ въ недѣлю, лôжко и рѣчи запалились, а съ ними и старенькiй священикъ. Служба учувши на корытарѣ смрôдъ, а люде зъ варты увидѣвши блескъ въ ôкнѣ кинулись ратувати и скоро огонь угасили, але священика застали вже неживого. Иншй толкуютъ собѣ той выпадокъ инакше, но се єсть найдостовѣрнѣйше.

— **П. Францъ Вольфартъ**, бувшiй посолъ сеймовый зъ округа выборчого Калушь-Войнилôвъ, скликавъ на 6 л. марта до Калуша своихъ выборцѣвъ, щобы здати имъ справу зъ своеи посольскои дѣяльности и — мабуть убѣгатись о поновный мандатъ.

О. Евгенiй Сѣминовичь, пров. катихитъ при высшôй школѣ реальнôй въ Станиславовѣ упокоився дня 14 лютого с. р. въ 34 роцѣ житя а въ 9 роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

Вѣсти епархiяльнй.

Зъ Архiи Львôвскои.

Каноничнй институцiи одержали: оо. Антъ. Лихновскій на Мшанець дек. тернопôльского и Савинъ Мацѣлиньскій на Берлоги дек. калуского.

Душпастырскй посады одержали: оо. Иванъ Дудиньскій зав. Сѣлець, Густавъ Дроздовскій зав. Отыніи, Мих. Садовскій зав. Высиповець дек. тернопôльского, Иванъ Редкевичь сотр. въ Залôщихъ новыхъ съ справомъ управленя дѣлами духовными и Ем. Глѣбовицкій сотр. въ Збаражи.

Въ пропозицiю на Волю Довголуцку дек. стрыйского принятй: 1) Мих. Марморовичь, 2) Адамъ Калинюкъ, 3) Андрей Яворскій.

До львôвскои духовнои семинарiи принятый п. Филемонъ Авдиковскій на II рôкъ теологiи.

Зъ Епархiи Перемыскои.

Каноничну институцiю одержавъ о. Мих. Матковскій на пар. Горожану велику.

До каноничнои институцiи на парохію Тучапы завôзваный о. Ив. Лысякъ зъ Кобыльницѣ волоскои.

Убѣгаются: оо. Iос. Шайдзицкій зъ Дубна и Iос. Литиньскій зъ Свидника о завѣдательство капеляніи Гнила дек. волочаньского; о парохію Летню: оо. Гр. Савчинъ, П. Кмицѣкевичь, Вас. Мацюракъ, Ром. Коростеньскій, Игн. Петровскій, Ник. Боберскій, Iос. Подлускій, Кл. Копыстяньскій, Л. Лазуркевичь, Андр. Габла, Игн. Гвоздовичь, Соф. Кульматицкій, Ив. Копыстяньскій Ил. Туна, Ив. Мудракъ, Ст. Хилакъ, Ем. Паславскій, Теоф. Подляшецкій, Ив. Нѣмцѣвъ, Вол. Бѣрецкій, Ан. Чайковскій и Iос. Федоровичь; о пар. Старесело: о. Ив. Грыцай, Л. Мацускій, Ант. Шведзицкій, Мих. Ваць, Юл. Гладиловичь, Ив. Парыловичь, Ив. Козакъ и Ал. Чайковскій; о пар. Ялинъ: оо. П. Дуркотъ, Ал. Чайковскій и П. Тустановичь; о кап. Быстрыця: о. Iос. Дубъ.

(Надôслане.)

По селахъ волочится сими часами якiйсь жидъ и заходячи до заможнѣйшихъ газдôвъ, обдурюе ихъ якимись акцiями банку пôдъ фирмою: Iосифъ Бравнъ въ Пештѣ. На акцiяхъ написано, що они гварантованй державою, але тая гварантiя нѣчимъ не выказана. Коли лише сей жидъ ôтъ людей несвѣдомыхъ и легковѣрныхъ выдуритъ кôлькадесятъ зр., то заразъ выносится чимъ борше зъ села. Най люде нашй будутъ проте осторожными, а коли той кольпортеръ появится, нехай ôтдадутъ єго въ руки властей, бо кромѣ ошуканьства еще и кольпортацiя, с. є. розношенье по хатахъ, єсть правомъ заборонена. Послѣдными часами бувъ ôнъ въ старостве збараскôмъ.

Андрей Качала, душпастырь въ Медынѣ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали: Всч. о. Темницкій складку на соборчику въ Ходоровѣ (оо. дек. Ступницкій 1 зр., Величко зъ Книгиничь 2 зр., Ст. Бачиньскій 1 зр., С. Березовскій 1 зр., В. Фацiєвичь 1 зр., А. Ольшь 1 зр., Лонкевичь 1 зр., А. Темницкій 1 зр., Диливньскій 1 зр., Жукевичь 60 кр., Лопачиньскій 31 кр.), — разомъ 10 зр. 91 кр.; п. Григ. Семенюкъ, суд. авск. зъ боснiйскои Градиски 2 зр.; п. Н. Крижановскій, судія зъ босн. Градиски 4 зр.; о. З. Садовскій зъ Самолускъ 1 зр.; о. И. Чапельскій зъ Кропивника 1 зр.; о. Лавровскій зъ Зазулинець надôславъ на стипенiю имени Вол. Барвѣньского складку: (*оо. дек. Гаваньскій* 50 кр., Темницкій 50 кр., Алексевичь 1 зр., Волиньскій 50 кр., Рудницкій 1 зр., Лойванюкъ 50 кр., Матковскій 1 зр., Коцюба 60 кр., Любовичь 50 кр. и Лавровскій 50 кр.,) — разомъ 6 зр. 60 кр.; о. І. Юзычиньскій зъ Бориничь 2 зр., о. Л. Ясеницкій зъ Старои Соли 2 зр., п-нѣ Климентина Поповичь зъ Жовтанець 1 зр., п. С. Обухъ дверникъ дух. семин. рускои во Львовѣ 1 зр., п. К. Лучаковскій зô Львова 1 зр., Феся зъ Любачева 1 зр., о. И. Рудницкій зъ Пищатунець 2 зр — Разомъ съ попередно выказаными **610 зр. 75 кр.**

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручає:

Олѣй рыбячiй зъ мнюха
свѣжiй, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшiй для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшiй сурогатъ правдивои кавы, даючiй здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючiй зовсѣмъ материньскiй кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючiй волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôзначенй, проф. хемiи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячiй просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожь само высше поименованымi професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста $\frac{1}{2}$ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee $\frac{1}{2}$ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилон вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину монший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкй
власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекцiйный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матерiялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАЙОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ антикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

ПОШУКУЄСЯ
священика гр. кат. обряду,
котрый бы за вынагородженьемъ бувъ помôчный старшому священикови пôдчасъ споведи велико пôстнои и въ часѣ святъ Воскресенiя Христового. — Близшихъ вѣдомостей удѣлитъ въ тôмъ взгядѣ гр. к. урядъ деканальный скальскій въ Угрыню, п. Чорткôвъ. — Пожаданый бувбы священикъ нежонатый або монахъ Чина св. Василiя Вел. (2—3)

Торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.
поручає свою богату и въ добôрнй перекуски и напитки заосмотрену
КОМНАТУ
ДО 10 —?
Снѣдань.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ, нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администрацiи „Дѣла“.

Стефанъ Лаврентiй,
повѣсть Едвардса зъ англiйского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.
Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Марiяцкôмъ плацу ч. 10, напротивъ готелю Лянга
поручає, пôдъ гваранцiею за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣсовй, рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. и.
Цѣнники на желанье франко. (9—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 22. Львôвъ, Четверъ 24 лютого (8 марта) 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Два справозданя посольскй

выпало намъ нынѣ мѣстити въ „Дѣлѣ“. Оба справозданя безмѣрно важнй для насъ въ нынѣшну пору, на передодни выборôвъ до сойму. Розпочате въ нынѣшнôмъ числѣ справозданье посла Круковецкого, того „бѣлого крука“ середъ польскихъ послôвъ, покаже кождому бувшій соймъ въ цѣлôй его наготѣ... Кождый Русинъ зъ слôвъ Поляка, якъ не можна лучше порозумѣе, о що то властиво повинна ити наша борба выборча. Ту не иде вже лишь о борбу Русинôвъ противъ Полякôвъ, але о борбу рускои демократичнои интелигенціи и руского народа противъ феодальнои, банкирскои и бюрократичнои клики, котра бажаѣ загарбати въ свои руки мандаты посольскй зъ рускихъ выборчихъ округôвъ. Друге справозданье, п. Вольфарта въ Калуши, ôтрадою переймаѣ нашу душу. Вотумъ недовѣрія, яке дôсталось п. Вольфартови зъ усть мѣщанскихъ, тй селяньскй интерпеляціи, пôдъ котрыхъ тягаромъ бувшій посолъ мусѣвъ страшно упрѣти, — все тоѣ свѣдчитъ о розбуджуючôйся самосвѣдомости нашого мѣщанства и селяньства.

Справозданье посольске

Александра гр. Круковецкого,

посла до сойму зъ меншихъ посълостей повѣта перемыского.

„Братя выборцѣ! Тяжка моя задача здати вамъ справу зъ 6-лѣтнои дѣяльности сойму и моеи. Хочь прикро менѣ выповѣсти правду, мушу довершити тои болестнои операціи, хочь знаю добре, що всѣ партіи, если ихъ партіями назвати можна, обурятся на мене, а то тымъ бôльше, що они въ своѣй наивности пересвѣдченй, що довершили великихъ рѣчей. Я мôгбы мовчати и не робити собѣ бôльше ворогôвъ, але мовчанье уважавбы я собѣ тхôрливостею и несповненьемъ обовязку, и мавбымь собѣ на совѣсти, що такожь въ моеи вины новый соймъ, якъ впрочѣмъ предвиджую, буде гôршій ôтъ свого родича, — если гôршій вже бути може. Чей хочь мѣсцями выплылибы иншй личности, хотрй моглибы сотворити хочь малу меншôсть, що поперта публичною опинією, моглабы заважити на важцѣ; а то тымъ бôльше, що бувшій соймъ не передиспутовувавъ, але переголосовувавъ. Не було бо въ нѣмъ анѣ людей независимыхъ, анѣ здôбныхъ, були що найбôльше „мѣрноты“, а если кто головою переставъ другихъ, то такъ вже бувъ зъ давна заангажованый въ егоистичныхъ роботахъ, що якого небудь добра для краю зъ того не могло выйти. Можебъ и лучше було мовчати, колибъ той соймъ кôнчачи свою нещастну 6-лѣтну жизнь бувъ полишивъ краеви выбрати комитетъ выборчій и позволивъ краеви вплынути на тоѣ, щобы складъ нового сойму бувъ лучшій. Але ему здавалося, що бувъ досконалый, и въ своѣй гордынѣ зродивъ „погробовцѣвъ“, выбравъ комитеты центральнй, зложенй зъ „менерôвъ“ всѣхъ клюбôвъ; очевидно, на чолѣ ихъ поставивъ, якъ завсѣгды, членôвъ рады державнои, а то въ тôй цѣли, щобы на скôлько дасться перевести выборы по мысли тои партіи, выкурити въ сойму людей независимыхъ, що бажаютъ правдивого поступу и поправы економичныхъ и суспôльныхъ ôтношень, а обсадити тй мѣсця людьми смирными, задоволеными въ всего а передовсѣмъ въ самыхъ себе, — однымъ словомъ, своими креатурами.“

„Въ краю, где бараняче послушеньство такъ розвите, где локайство такъ загальне, где самостôйну думку зъ горы вже засуджуютъ, — мало кто ôтважится думати и працювати для добра краю, але кождый маѣ свôй интересъ на оцѣ. Въ краю, где апатія тыхъ, що моглибы щось робити, есть загальною, тамъ „карiеровичѣ“ маютъ широке поле до дѣланя, тымъ бôльше, що служачи вѣрно кождочасному правительству, знаходятъ пôдпору у него и у его политичныхъ органôвъ. Карiеровичѣ тй, стоячй на чолѣ, суть правительству выгôднй: они нѣчого не жадаютъ для краю, а для правительства все готовй зробити, щобъ тôлько здобути титулы „министрôвъ“, „ексцеленцій“, „Фервальтунгсратôвъ“, а бодай „шамбеляновъ“ для себе и своихъ; они чувствуются вповнѣ задоволеными, здобуваючи щонебудь для себе, хочь край черезъ тоѣ грузне въ щоразъ бôльшу нужду; они думаютъ, що для краю досыть щастя — бачити, що на щасливыхъ землякôвъ спадаютъ такй „сплендоры“. Тожь все, що край въ тôмъ 6-лѣтю здобувъ, то: одного министра, кôлька ексцеленцій, богато шамбеляновъ и кôлька ордерôвъ...“

„Выбраный вами, Вп. выборцѣ, до сойму, вступавъ я до него повный надѣѣ, що богато дасться зробити для морального и матеріяльного пôднесеня краю... Я сподѣвався, що всѣ послы, выбранй селянами, будутъ дбати зробити щось для селянъ, котрй ихъ надѣлили своимъ довѣрiемъ, тымъ бôльше, що були и такй рѣчи, котрй можна було зробити на пожитокъ для селянъ, а безъ нѣякои кривды для иншихъ клясъ. Въ першôй хвили дався и я заманути и тѣшився въ утвореня клюбу „поступового“, въ котрôмъ заняли мѣсця послы зъ мѣстъ — отже интелигенція — и кôлькохъ зъ селъ; признаюся, що я зразу богато числивъ на той клюбъ „поступовый“. Але небавомъ я пересвѣдчився, що интелигенція безъ моральныхъ ширшихъ понятій може зôйти на манôвцѣ егоизму, и що тымъ панамъ були на мысли тôлько мѣста, отже „копытковѣ“ „квaтерункове“, желѣзницѣ, ба що еще, кождый посолъ бажавъ, щобы желѣзниця выходила зъ того мѣста, котре ôнъ репрезентувавъ. Вершкомъ ихъ бажаныхъ мрѣй було: будувати палату соймову, касарнѣ, пôдвысiйкоi доходы пропинаційнй, — словомъ, дбали лишь о мѣста, не оглядаючись на тоѣ, якй зъ того тягарѣ спадутъ на цѣлый край. Я пересвѣдчився, що они були моими противниками, бо при тôмъ тй панове були дуже чувствительнй на красни слôвця нашихъ панôвъ. Я думавъ, що банкирѣ, адвокаты, нотарѣ — люде независимй, — и я здивувався, що такъ ходятъ на шнурочку паньскôмъ. Коли я звернувъ на тоѣ увагу одного зъ послôвъ, то ôтповѣвъ менѣ: „Щожь хочешь, предсѣ они зъ насъ не жiютъ, але зъ панôвъ; мусятъ отже дбати о ихъ клiентелю“. Словомъ, я швидко пересвѣдчився, що кромѣ назвы „поступовои“ все проче було въ тôмъ клюбѣ зацофане.“

„По першôй сесіи сойму я бувъ дуже розчарованый, але еще не усомнився. Многй послы, прощаючися, казали: „Не розглядѣлись мы еще добре и для того не ишло такъ, якъ повинно було, — въ другôй сесіи звяжемося въ кружокъ хочь невеликій, але независимый, и выберемо щось пожиточного для краю.“ Одинъ зъ тыхъ, що найлучшй мавъ надѣѣ, бувъ посломъ зъ селъ; ôнъ кôлька корыстныхъ справъ пôдносивъ и попиравъ съ пересвѣдченьемъ. Посолъ той бувъ небавомъ выбраный до рады державнои, а коли я ему на другôй сесіи пригадавъ наше намѣренье звязатись въ кружокъ, ôнъ ôтповѣвъ: „Дай менѣ спокôй! поки я не бувъ въ радѣ державнôй, то я еще вѣривъ, що щось можнабы зробити, але теперь знаю вже добре, що нѣчо не дасться зробити; умываю руки ôтъ всего... я цѣлкомъ розчарованый.“

„Въ справозданю моѣмъ зъ першои сесіи я головне зло приписувавъ партіи краковскôй и подѣлови на клюбы. „Станьчики“ въ пятôмъ роцѣ подѣлилися на двѣ части, але въ соймѣ нѣчо не змѣнилося. Застановившися основно, я прійшовъ до того пересвѣдченя, що тую непорадность, апатію, неохоту зробити щось користного, треба приписати польскому kol-у во Вѣдни, въ котрôмъ верховодятъ „станьчики“, а „подоляки“ суть съ ними въ гармоніи и хиба тымъ рôжнятся ôтъ „станьчикôвъ“, що сй выповѣдаютъ отверто свои засады, а тамтй дипльоматично укрываютъ свои погляды, — але обѣ партіи засадами тѣсно злученй съ собою. Обѣ они, попиранй послами-урядниками, творятъ въ радѣ державнôй одну цѣлôсть, ôтдану кождочасному правительству. Прехорошо гармонизували впередъ съ централистичнымъ правительствомъ, — теперь дуже щирй для автономистичного; готовй все попирати накладанье якъ найбôльшихъ податкôвъ на войско не оглядаючись на то, чи край може платити, чи нѣ, и не пытаючи, чи тоѣ войско творится и скрѣпляѣся на тоѣ, щобы равомъ съ Россіею розобрати Турцію, чи щобы зробити атакъ на Италію, — се имъ рôвнодушно, кобы тôлько члены „kol·a“ були ôтзначенй, — а въ краю шепчутъ людямъ на ухо, що то все для обороны Галичины ôтъ Россіи.“

„Тй то члены рады державнои въ Вѣдни опанували цѣле направленье сойму, подѣлили соймъ на клюбы, а то для того, щобы отуманити неоглядныхъ людей и стягнути кождого до того клюбу, котрый своею назвою его идеямъ найлучше ôтповѣдавбы. Були отже въ

ПОЕЗІЙ ПРОЗОЮ

Ивана Тургенева.

(Конецъ.)

СТÔЙ!

Стôй! Якою бачу тебе въ тôй хвилѣ, такою зôстань по вѣкъ въ моѣй тямцѣ! Губы выдали послѣдный звукъ, очи не блыщатъ и не палаютъ, — пригасаютъ они обременень щастьемъ, блаженною свѣдомостею тои красы, котру повелось тобѣ выразити, тои красы, до котрои ты неначебъ простягала свои торжествуючй, свои змученй руки! Якежь се свѣтло, нѣжнѣйше и чистѣйше ôтъ сонѣчного, розляглося по всѣхъ твоихъ членахъ, по найдрôбнѣйшихъ рѣсахъ *твои одѣжи*? Якій Богъ своимъ пестуючимъ духомъ ôтвернувъ назадъ твои розсыпанй кучеры? Поцѣлуй его горитъ на твоѣмъ чолѣ, побѣлдлôмъ якъ мармуръ! Ось се она. Ось и она, безсмертнôсть! Иншои безсмертности нема — и не треба. Въ тôй хвилѣ ты безсмертна. Мине она — и ты знову жменею попелу, женьщиною, дитиною... Але що тобѣ до того! Въ тôй хвилѣ стала ты высше, стала по за обсягомъ всего минущого, часового — та твоя хвиля не промине нѣколи. Стôй! позволь менѣ бути участникомъ своеи безсмертности, перелій въ мою душу ôтпечатокъ своеи вѣчности!

РОБÔТНИКЪ И БѢЛОРУКІЙ.

(Розмова.)

Робôтникъ. Чого ты до насъ лѣзешь? Чого хочешь? Ты не нашь... Иди геть!

Бѣлорукій. Я вашь, братя!

Робôтникъ. Ще чого! Нашь! Такожь выдумавъ! Поглянь хочь на нашй руки. Бачишь, якй брудней? И навозомъ воняютъ, и дёгтемъ, — а твои руки бѣлй. И чимже они пахнутъ?

Бѣлорукій (подаючи руку). Понюхай!

Робôтникъ. Що за лихо? Зовсѣмъ, начебъ еи було чути желѣзомъ.

Бѣлорукій. Такъ есть, желѣзомъ. Я цѣлыхъ шѣсть лѣтъ носивъ на нихъ кайданы.

Робôтникъ. А то за що?

Бѣлорукій. А за то, що я старався о ваше добро, бажавъ васъ вызволити, васъ темныхъ, непросвѣченыхъ людей, повстававъ противъ вашихъ гнобителѣвъ, бунтувавъ. Отже мене замкнули.

Робôтникъ. Замкнули? А треба тобѣ було бунтувати!

(По двохъ лѣтахъ.)

Той самъ робôтникъ (до другого). Слухай но, Петре! Чи тямишь, позаторôкъ розмавлявъ одинъ такій бѣлорукій съ тобою?

Другій робôтникъ. Тямлю... и щожь?

1-шій робôтникъ. Нынѣ его, якъ чую, повѣсятъ. Такій бувъ розказъ.

2-гій робôтникъ. Все бунтувавъ?

1-шій робôтникъ. Все бунтувавъ.

2-гій робôтникъ. Такъ... Знаешь, брате Дмитре, чи не можнабъ намъ дôстати того посторонка, на котрôмъ его повѣсятъ; кажутъ, що ôтъ того бувае велике щастье дома.

1-шій робôтникъ. Добре маешь. Требабы спробувати, брате Петре!

ДУРАКЪ.

Живъ собѣ на свѣтѣ дуракъ. Довго живъ собѣ поспѣвуючи; та небавомъ стали до него долѣтати вѣсти, що всѣ маютъ его за великого дурака. Затревожився дуракъ и ставъ журитись, якимъ бы то способомъ запобѣгчи тымъ немилымъ вѣстямъ. Наразъ якась гадка просвѣтила его тупу головку... И не отягаючись, заразъ еи перевѣвъ въ житье. Стрѣтивъ его на улицѣ якійсь знакомый и ставъ хвалити звѣстного маляря...

— Бôйся Бога — кликнувъ дуракъ. — Малярь той давно вже пôшовъ у ôтставку... Ты о тôмъ не знаешь? Того не сподѣвався я по тобѣ... Ты зацофаный! — Знакомый злякався и приставъ на поглядъ дурака.

— Якужь я гарну книжку нынѣ читавъ! говоривъ до него иншій знакомый.

— Бôйся Бога, — кликнувъ дуракъ. — Якъ тобѣ не соромъ? Книжка та нѣчого не варта; всѣ давно на ню махнули рукою. Ты о тôмъ не знаешь? Ты зацофаный! — И сей знакомый злякався и приставъ на поглядъ дурака.

— Якійже то гарный чоловѣкъ, мôй пріятель Н. Н.! — сказавъ до дурака третій знакомый. — Се постать справдѣ благородна!

— Бôйся Бога! кликнувъ дуракъ. — Н. Н. то звѣстный пôдлець. Ограбивъ своякôвъ, ктожь о тôмъ не знае? Ты зацофаный! — Третій знакомый злякався такожь и приставъ на поглядъ дурака, ôтрѣкаючись пріятеля. И кого будь аôо щобудь хвалили передъ дуракомъ — ôнъ на всё мавъ однаку ôтповѣдь. Часомъ тôлько додасть съ докоромъ: И вы все ще вѣрите въ авторитеты?

— „Злый, злобный!“ зачали говорити про дурака знакомй. „Але що за голова!“

— „И якій языкъ!“ — додавали иншй — „о такъ, то талантъ!“

Скôнчилося на тôмъ, що выдавець однои часописи предложивъ дуракови веденье ôтдѣлу критичного. И дуракъ ставъ критикувати всё и всѣхъ, не змѣняючи зовсѣмъ тактики, анѣ своихъ чувственникôвъ. Ôнъ, хочь давнѣйше повстававъ противъ авторитетôвъ, самъ нынѣ ставъ авторитетомъ, а молодѣжь величае его — и боится. И щожь мае робити бѣдна молодѣжь? Хочь — сказати мимоходомъ — нѣколи не треба величати... але въ тôмъ случаю, спробуй, операйся — заразъ станешь зацофанымъ!

Добре жити дурневи мѣжь трусливыми.

ПОСЛѢДНА СТРѢЧА.

Мы були колись добрыми близькими другами... але прійшла лиха хвиля — и розлучились, якъ вороги. Минуло чимало лѣтъ... И ось, пріѣхавши до мѣста, въ котрôмъ ôнъ живъ, довѣдавсь я, що ôнъ смертельно хорый — и бажавъ видѣтися зô мною. Я пôйшовъ до него, вôйшовъ до комнаты... Очи нашй стрѣтилися. Я ледво пôзнавъ его. Боже! що зъ него зробила хороба! Жовтый, высохлый, съ головою зовсѣмъ лысою, дрôбною сивою бородою, сидѣвъ въ однôй лишь, навмысне потятôй сорочцѣ... Не мôгъ стерпѣти найлекшои навѣть одѣжи. Простягнувъ до мене скваплиро страшно выхудлу, наче высохлу руку и прошептавъ на силу кôлька неврозумѣлыхъ слôвъ — чи се бувъ привѣтъ — чи докôръ — кто догадався? Трудна грудь захвилювалася и на стягненй звницѣ розпаленыхъ очей сплыли двѣ маленькй, повнй болю, слёзы. Серце менѣ стиснулось. я сѣвъ на стôлци коло него — и

соймѣ клюбы „станьчикôвъ“, „подолякôвъ“, „экономистôвъ“, „поступовыхъ“, але на чолѣ кождого клюбу стояли все члены рады державнои, котрѝ въ дрôбныхъ рѣчахъ рôжнилися бôльше може для публики нѣжь въ пересвѣдченя, але въ основѣ рѣчи тѣсно и солидарно сполученѝ, якъ въ Вѣдни. Кто сумнѣвавбыся о тôмъ, то легко переконався зъ поименного голосованя въ справѣ индемнизаційнôй. На першôй сесіи соймy, закимъ молодшѝ послы могли змѣркуватися, выбрали черезъ аклямацію комисію соймову, котра мала выбирати иншѝ комисіи, напхали ви своими членами, а тѝ знôвъ постаралися, щобы заосмотрити иншѝ комисіи своими сторонниками.“

„Порушу тутъ кôлька справъ и якъ польске „коło“ въ Вѣдни супротивъ нихъ заховувалося. Одинъ нашъ посолъ, п. Іочь, выбраный соймомъ до краєвои комисіи для податку грунтового, замѣтивъ, що стосунокъ ошацованъ мѣжь поодинокими шацунковыми рейонами (львôвскимъ, кракôвскимъ и тернопôльскимъ) добрый. (Своею дорогою розкладъ не бувъ такъ добрый, нашъ пок. Навроцкій выказавъ инакше; — але ту не о то ходитъ. *Ред.*) Цѣлый операт ôтойшовъ до комисіи центральнои. Тамъ узнали, що Галичина за низько ошацована — (я думаю, що найнесправедливѣйше, бо то край найбôльше занедбаный економично, край не маючій анѣ фабрикъ анѣ промыслу, а черезъ те и консументôвъ на плоды рôльничѝ; — але менша рѣчь о тое, чи справедливо, чи несправедливо, — Тироль и Чехи кричали, отже треба було имъ обнижити, — якъ то намъ въ податковôй комисіи оповѣдавъ одинъ посолъ, членъ комисіи центральнои, — зъ чого я вношу, що за мало кричали) — отже пôднесено на Галичину шацунокъ о 1,783.144 зр. Комисія центральна мала остаточно право тое зробити, але не мала права суму тую самовôльно розложити на округи въ Галичинѣ.“

„Тая катастральна чинность опиралася на засадѣ самоошацованя, або що на даныхъ пôдставахъ стосунокъ одныхъ повѣтôвъ до другихъ урегулёваный черезъ краєву комисію и узнаный добрымъ черезъ комисію центральну, мôгъ бути пôдвысшеный, але пропорціонально, с. е. що сума высшого шацунку могла и повинна була бути розложена на всѣ три рейоны галицкѝ въ пропорціи до самоошацованя. Сума тая повинна була бути роздѣлена яко 7·3%. Комисіи центральнôй очевидно ходило о головну суму зъ Галичины, а розкладъ ви на рейоны поручено вже „rodak-амъ“, яко лучше обôзнанымъ. Отже понеже въ комисіи центральнôй була бôльшôсть „подолякôвъ“, то они наложили пôдвысшенье для тернопôльского рейону о 2·1% або о 190.565 зр., для кракôвского о 7·2% або о 487.672 зр., а для львôвского о 12·8% або о 1,104.907 зр., — и тымъ чиномъ надъ 500.000 зр. перевалили въ рейона тернопôльского на львôвскій.“

„Пос. Іочь скликавъ насъ кôльканайцять послôвъ, представивъ намъ автентичнѝ цифры, и мы рѣшили внести поданье до намѣстництва, а опôсля меморіялъ до министерства, котрый пôдписало 84 послôвъ. Мы пôдносили тую справу въ комисіи податковôй и я жадавъ, щобы справу залагодити ту мѣжь собою, щобы мы не мусѣли удаватись до Вѣдня, передъ Нѣмцѣвъ. На тое одинъ членъ центральнои комисіи ôтповѣвъ менѣ, що удаючись до Нѣмцѣвъ, стратилибы мы морально, а нѣчого не здобулибы матеріяльно. На тое я ему ôтповѣвъ: „Єслибъ менѣ кто вытягнувъ грошѣ зъ кишенѣ, чи я стративбы матеріяльно и морально? Я стративбы лишь матеріяльно, а морально той, кто менѣ грошѣ вытягнувъ“.... Другій членъ центральнои комисіи сказавъ: „Мусите платити, бо надъ нами нема державного трибуналу“... Перемышль пôднесла центральна комисія о 20.000 зр. высше надъ першій шацунокъ, а о 36.000 зр. высше ôтъ давного податку. Такъ отъ можна собѣ сказати: „середъ сердечныхъ пріятелѣвъ псы заяця зъѣли“... „Коło“ зъ того чину непольского, необывательского, колибъ вже нѣчого бôльше ему не можна було закинути, не очистится; — ту бракъ честности и справедливости; справа тая въ найвысшôй степени цинична и неморальна — она обурюча!“ *(Дальше буде.)*

Справозданье посольске

п. Францѣшка Вольфарта

бувшого посла до сойму зъ сельскихъ громадъ калускаго повѣта.

Допись зъ Калуша.

П. Франц. Вольфартъ, бувшій судія повѣтовый въ Войниловѣ, а теперь дякувати зробленому маєткови зъ нафты дѣдичь въ Курянахъ, скликавъ печатнымъ польскимъ запрошеньемъ своихъ выборцѣвъ „Ziemi kałuskiej“ (выраженье многозначуще, историчне) на день 6 л. марта до Калуша, щобы здати имъ справу зъ своеи посольскои дѣяльности и убѣгатись о поновный мандатъ.

Тогочня по 11-тôй годинѣ передъ полуднемъ зібралося въ сали рады повѣтовои 156 выборцѣвъ. П. маршалокъ пов. предложивъ зборови, выбрати предсѣдателемъ найстаршого вѣкомъ о. Корчиньского, але зобранѝ одноголосно выбрали таки самого маршалка. Предсѣдатель удѣливъ голосъ послови.

П. Вольфартъ на вступѣ подякувавъ численно зобранымъ за трудъ и почавши широко розводитись о посольскихъ клюбахъ въ соймѣ, заявивъ, що ôнъ державъ съ т. зв. „поступовцями“, котрѝ будьтобы бôльше добра бажаютъ для всѣôднои Галичины, якъ „станьчики“. Згадавъ такожь о великихъ недоборахъ, котрѝ позатягали попереднѝ еще соймы, — отже теперѣшнѝ послы мусѣли такѝ тяжкѝ додатки до податкôвъ накладати. Дальше сказавъ, що бувъ за регуляцією рѣкъ и обстававъ за примусовою асекурацією, — а особливо лежали ему на серци петиціи, якѝ надходили въ его выборчого повѣта. Заявивъ такожь, що промовлявъ за вôльною сыровицею соляною и за задержаньемъ многихъ ярмаркôвъ. Въ кôнци еще разъ подякувавъ выборцямъ за ласкавый трудъ, що зъѣхалися до Калуша и зазначивъ, що вправдѣ не ставится яко кандидатъ до нового выбору, але съ охотою пріймивбы мандатъ, єслибъ выборцѣ собѣ того жадали.

По бесѣдѣ п. Вольфарта забравъ першій голосъ о. Вирскій въ роду ôрменинъ, рускій парохъ зъ Лдзяного, и заявивъ, що пôсля его спостереженя выборцѣ, яко Русины, не зрозумѣли польскои бесѣды посла, — отже ôнъ повторитъ бесѣду посла по руски. Яко вступъ до того переводу бесѣды додавъ о. Вирскій ôтъ себе, що „рускѝ люде мусятъ за панами тягнути, бо противъ волѣ можныхъ панôвъ нѣчого не вдѣютъ.“ Дальше почавъ переводити бесѣду посла, але при „ярмаркахъ“ уважавъ очевидно потрѣбнымъ змѣнити поглядъ посла и поклавъ въ уста посла зовсѣмъ противнѝ слова! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирскій дальше плѣвъ нѣсенѣтницѣ. П. Николай Кобриньскій старався перебити его „сухѝ дубы“, — але годѣ було. Ажь коли о. Вирскій почавъ плести о якихсь „московскихъ нападахъ“, а всѣ выборцѣ страшно обрушились, — ажь тогды ц. к. комисарь староства п. Лемпицкій и предсѣдатель завôдзвали его до порядку. О. Вирскій еще дальше почавъ щось плести, але предсѣдатель, щобы загальному зворушеню конець положити, давъ голосъ п. Кобриньскому.

П. Кобриньскій высказавъ послови подяку за тое, що узнавъ потрѣбнымъ явитись передъ выборцѣвъ и здати имъ справу зъ своеи роботы въ соймѣ, а опôсля звернувся до о. Вирского и остро зганивъ его за напасти на той нарôдъ, до котрого зъ ôрменьского приставъ, и зъ котрого хлѣбъ ѣсть.

Опôсля бурмистръ калускій п. Шлезингеръ, интерпелювавъ посла, якъ заходився въ справѣ банѣ сôльнои въ Калуши. — Посолъ ôтповѣвъ, що правительство хотѣло баню замкнути, — але ôнъ доложивъ всѣхъ заходôвъ, щобы ви удержати въ руху, а мин. Дунаєвскій обѣцявъ, що по можности буде удержувати ви въ руху, поки не вышукав якого предпріємства для выробу калѣ.

О. Игн. Рожаньскій зъ Хотѣня пытавъ посла, якѝ робивъ заходы, щобы нашѝ такъ дорогѝ реклямаціи грунтовѝ були увагляднени, — бо кривды въ клясованю суть дуже великѝ; прим. громада Хотѣнь платила ôтъ громадского пасовиска 18 зр., а теперь мае платити 96 зр.! Мочарѣ и нетечѣ, глубокѝ на кôлька метрôвъ, узнано за сѣножати I клясы. — Посолъ насамперед перепросивъ, що не умѣє говорити по руски (а тôлько лѣтъ бувъ ц. к. адъюнктомъ и судією въ рускихъ повѣтахъ — якъ же ôнъ урядувавъ! *Ред.*), а опôсля що до самои интерпеляціи ôтповѣвъ зовсѣмъ не до рѣчи: „есть — каже — надѣя, що мыльне записанье парцель буде поправлене комисією реамбуляційною“; а коли интерпелянтъ и предсѣдатель звернули увагу, що туиде о несправедливе заклясованье, то посолъ зробивъ надѣю, що „буде лѣпше“.

П. Дамянъ Рубчакъ, мѣщанинъ зъ Калуша, запытавъ посла, якѝ заходы робивъ, щобы „Лôмниця не забирала рôкъ-рôчно нашу працю и не перемѣнювала поля въ мочарѣ“. — Посолъ ôтповѣвъ, що тая справа ôтдана до комисіи.

П. Василь Петрôвъ, селянинъ зъ Пôдмихайля звернувся до посла съ слѣдуючими интерпеляціями:

1) „Чи почт. п. посолъ стояли по сторонѣ рускихъ послôвъ тогды, якъ въ ихъ имени промовлявъ о. Стефанъ Качала противъ удѣленю 10.000 зр. запомоги интернатови Змартвыхвстанцѣвъ, котрый намъ цѣлкомъ не потрѣбный, бо мы маємъ свои бурсы, заведеня и семинаріи духовнѝ, а нашъ нарôдъ не въ станѣ вынести такихъ тягарôвъ“.

2) „Якъ почт. п. посолъ ôтносився до справы ôтбудованя „królewskiego zamku na Wawelu“, котре то ôтбудованье мае коштувати щось 4 милioны зр. Инжинеръ же за самый якiйсь плянъ до пляну взявъ 22.000 зр. Якъ п. посолъ думае, чи не есть то тягаръ на нарôдъ? А якъ п. посолъ думае: чи фортификувати мѣсто Кракôвъ и Перемышль потрѣбно?“ (Мусимъ замѣтити, що интерпеляція взглядомъ фортификацій була неумѣстна. Выдатки на фортификаціи ухвалюютъ спôльнѝ делегаціи, а не соймы. *Ред.*)

3) „Що почт. п. посолъ на тое казавъ, якъ на якусь сынагогу чи шпиталь жидôвскій ухвалили 15.000 зр.?“

4) „Чи почт. п. посолъ стояли такожь за тымъ, щобы ухвалювати кôлькадесять тысячъ на учительскѝ интернаты, котрыхъ намъ зовсѣмъ не потрѣбно, бо маємъ семинаріи учительскѝ?“

5) „Чи стали п. посолъ въ оборонѣ василіяньского монастыря въ Добромили, якъ его забрали Єзуиты?“

6) „Чи почт. п. посолъ були такожь за тымъ, щобы будувати траневерзальну желѣзницю, котра буде насъ коштувати милioны, а мы нею хиба „онучѣ“ будемо перевозити?“

7) „Чи почт. п. посолъ тримали съ нашими рускими послами тогды, якъ они выступали противъ того, щобы при выборахъ не дѣялися перекупства, незаконнѝ скверно агитаціи и щобы власти политичнѝ не мѣшалися до выборôвъ, въ загалѣ щобы людямъ дати свободу при выборахъ?“

8) „Чи почт. п. посолъ стоячи въ оборонѣ рускаго языка, щобы арт. XIX, санкціонованый нашимъ найяснѣйшимъ Монархомъ еще въ 1867 р., вôйшовъ въ житье въ рускôй части краю въ урядахъ, школахъ и всюда, — щобы, где е люде двохъ народностей, уживалися оба языки краєвѝ?“

9) „Чи почт. п. посолъ стояли въ оборонѣ осиротеныхъ родинъ, щобы пертрактацію масы перепроводивъ судовый урядникъ и щобы маса до вартости 600 зр. була свобôдна ôтъ оплатъ спадковыхъ до уряду податкового и для нотарѣвъ?“

10) „Где тая сыровиця, котру намъ обѣцяли? Она теперь дуже здалабыся, булабы для насъ великимъ скарбомъ для худобы, бо всюда намулы, а худоба страшно знидѣла. И якъ же може нашъ селянинъ користати и такѝ великѝ тягарѣ поносити?“

На тѝ интерпеляціи посолъ ôтповѣвъ: 1) що бувъ противный интернатамъ; 2) що желѣзницѣ узнае за пôдойму господарства; 3) що за Добромиль самѝ Русины нѣчого не внесли въ соймѣ; 4) що „Вавель Є. Вел. цѣсарь самъ ôтбудуе, а край не давъ и не дасть анѣ пôвъ крейцара“; 5) що всякимъ крутарствамъ при выборахъ ôнъ бувъ и есть противный и не виненъ тому, що при его власныхъ выборахъ выдирали его агитаторы выборцямъ карты легитимаційнѝ, якъ се сталося навѣть интерпелянтови; 6) що бувъ все за рôвностею языкôвъ, а яко судія все до Русинôвъ по руски ôтписувавъ (— дивна рѣчь, якъ ôтписувавъ, коли передъ хвилею самъ признавъ, що не умѣе по руски? *Ред.*); 7) що дотычно спадковыхъ пертрактацій бувъ въ соймѣ противный проектови, щобы яко найнизша вартôсть спадщины, вôльнои ôтъ оплатъ, выносила 300 зр., бо нотарѣ не малибы зъ чого жити, але поставивъ minimum 100 зр. вартости.

На поясненя посла що до будовы замку на Вавелю, замѣтивъ интерпелянтъ ба и самъ маршалокъ-предсѣдатель, що: якимъ чиномъ край не дасть анѣ пôвъ крейцаря, коли вже давъ 22.000 инжинерови. П. Вольфартъ, не знати, чи самъ не знае, якъ то та справа стоитъ, чи не хотѣвъ правды сказати, досыть давъ таку запутану ôтповѣдь, що „край подарувавъ цѣсареви Вавель на власнôсть и за тое край побудуе своими грôшми касарнѣ; тохъ же 22.000 зр. нѣчого не значатъ, бо то инжинеръ взявъ за плянъ...“

Потôмъ забравъ голосъ о. Корчиньскій и „яко христіянинъ запытавъ христіяньского посла“, якъ задивлюється на ярмарки въ свята и въ недѣлѣ. — Посолъ ôткликався на уставу, а интерпелянтъ не вдоволився тымъ и таки заявивъ, що тая устава власне нарушуе христіяньскѝ свята.

П. Дамянъ Рубчакъ интерпелюе посла, чи дѣлавъ що въ тôмъ направленю, щобы до низшои службы при желѣзницяхъ не спроваджувано до краю людей стороньскихъ, але щобы замѣщувано своими, що не маютъ кусника хлѣба, а выслужили въ войску, и умѣютъ читати и писати? Посолъ ôтповѣвъ, що такъ повинно бути, а ôнъ не виненъ тому, що такъ не дѣеся.

П. Петро Боднарчукъ, мѣщанинъ зъ Калуша, запытавъ посла, що ôнъ радивъ въ соймѣ противъ того, щобы жандармерія занехала надзырати церкви и кресты, а пильнувала пяниць и шинкôвъ, переповненыхъ людскими заставами? — Посолъ нѣчого не ôтповѣвъ на тую интерпеляцію.

П. Мелетій Теницкій, мѣщанинъ зъ Калуша забравъ голосъ до довшои промовы и закинувъ послови незнанье потребъ нашого народа, и просто заявивъ, що посолъ, якбы бувъ мавъ бôльше совѣстливости, бувбы мандату зъ сего повѣта не принявъ, бо ôнъ, яко панъ, не знае и не хоче знати, що нашому народови долегае. И якъ дальше такихъ послôвъ будемо мати, то законы данѝ намъ на папери, нѣякого не принесутъ намъ хôсна. Опôсля запытуе п. Теницкій посла: Що ôнъ робивъ для полекшеня шарваркôвъ? — Чи ôнъ, яко судія, обзнакомленый съ процедурою судовою, дбавъ щобы ви для народа зробити придатнѣйшою? Дальше запытуе разомъ съ калускимъ мѣщаниномъ п. Козорѣзомъ: Що п. посолъ робивъ, щобы нашимъ дѣтямъ рускимъ не завертати головъ польщиною, щобы не надавали рускимъ школамъ такихъ учителѣвъ, котрѝ не умѣютъ анѣ читати, анѣ писати по руски — черезъ що дѣти тôлько часъ и здоровье марно тратятъ? Наконець п. Теницкій на кпины пропонуе зборови, щобы выбрати посломъ до сойму „задля сильного тѣла и голосу“ — о. Вирского!... Повставъ загальный, гомеричный смѣхъ въ сали и п. маршалокъ заявивъ, що закрывае засѣданье.

Зъ 156 зобраныхъ выборцѣвъ лишилося въ сали лишь 42 зъ войнилôвского повѣта на перекуску, а о 3-тôй годинѣ саля вже була порожна.

мимохôть спустивши очи передъ тымъ переразливымъ видомъ, простягнувъ руку. Однакъ менѣ выдалось, що не его рука стиснула мою. Здавалось менѣ, що помѣжь нами сидить высока, тиха, бѣла женьщина. Довга габа вкрывае ви ôтъ стôпъ до головы. Нѣгде не дивлятся ви глубокѝ, блѣдѝ очи; нѣчо не говорятъ ви блѣдѝ, сырѝ губы... Та женьщина злучила нашѝ долонѣ... Погодила насъ на вѣки. Такъ есть... смерть насъ погодила...

ДВА БОГАЧѢ.

Коли величаютъ въ моѣй присутности богача Ротшильда, котрый зъ великаньскихъ своихъ приходôвъ удѣляе цѣлѝ тысячѣ на выхованье дѣтей, на лѣкъ хорыхъ, на приютъ старцѣвъ, — и я хвалю и спôвчувствую. Однакъ при тôй хвальбѣ и спôвчутю годѣ не згадати однои убогои селяньскои родины, що прійняла сироту — сестрѣнку до своеи пôдъупавшои хатины.

— Якъ возьмемо Катрусю, — говорила жѣнка, — то пôде на ню послѣдный нашь грôшь, — не буде за що купити соли, посолити юшку...

— А то мы и такъ ви... безъ соли, ôтповѣвъ мужикъ, ви чоловѣкъ.

Далеко Ротшильдови до того селянина.

ВОРОГЪ И ДРУГЪ.

Чоловѣкъ, засужденый на вѣчну тюрму, вырвався зъ запертя и ставъ скоро утѣкати... За нимъ таки летѣла погоня. Ôнъ бѣгъ зъ всѣхъ силъ... Погоня почала зôставатись позаду. Ажь ось передъ нимъ рѣка съ берегомъ стрômкимъ, вузка, але глубока рѣка... А ôнъ не умѣе плывати! Зъ одного берега на другій лежитъ перекинена тонка, гнилѝ дошка. Бѣглець хотѣвъ вже на ню ступити... Однакъ приключилось, що саме коло рѣки стоявъ найлучшій его другъ и найзавзятѣйшій ворогъ. Ворогъ нѣчого не сказавъ — лишь заложивъ руки; другъ за то крикнувъ на цѣле горло: „Бôйся Бога! що робишь? Схаменися, божевôльный! Чи не бачишь, що дошка зовсѣмъ гнилá? Заломится пôдъ твою вагою и згинешь безъ слѣду!“

— Але иншои переправы нема... а чуешь погоню? — застогнавъ зъ розпуки нещастный и вступивъ на дошку.

— Не позволю! Нѣ, не позволю, щобысь згинувъ! — крикнувъ горячій пріятель и вырвавъ дошку зъ пôдъ нôгъ бѣгльця. Сей въ однôй хвилѣ бухнувъ у воду — и утонувъ. Ворогъ засмѣявся съ вдоволеньемъ — и ôтôйшовъ; а пріятель сѣвъ на берегу — и ставъ гôрко плакати за своимъ безталаннымъ... безталаннымъ другомъ! Щобъ однакъ себе самого винувати за смерть его — не подумавъ о тôмъ анѣ на хвилю. „Не послухавъ мене, не послухавъ!“ — шептавъ сумно. — „А впрочѣмъ! — сказавъ наконець — тажь ôнъ цѣле житье мусѣвбы мучитися въ тяжкôй вязницѣ! Теперь бодай не терпитъ! Лекше ему теперь! Таке видно вже було его призначенье!

„А однакъ жаль, жаль менѣ его по людски!“

И сердечна душа плакала безъôтрадна по своѣмъ безталаннôмъ друзѣ.

ЗАВТРА! ЗАВТРА!

Якій пустый та марный и минущій майже кождый прожитый день! Якъ мало слѣдôвъ лишае по собѣ! Якъ безмысльно — дурно проминули тѝ годины за годинами! А мимо того хочеся чоловѣкови жити; цѣнитъ житье, полягае надѣю въ нѣмъ, въ собѣ, въ будучности... О! якого блага дожидае ôтъ будучихъ днѣвъ! Але въ ôткижь уявляе собѣ, що иншѝ будучѝ днѣ не будутъ подôбнѝ до тôлько-що прожитыхъ? Але ôнъ того навѣть не допускае. Ôнъ въ загалѣ не любитъ роздумувати — и добре робитъ. „Завтра! завтра!“ — потѣшае самъ себе — ажь поки то завтра не втруне его въ могилу — но — а въ могилѣ — мимовôльно переставшь роздумувати.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Дебаты спеціяльнй надъ буджетомъ почалися на засѣданю рады державнои дня 3 марта с. р. — Надъ рубрикою „Найвысшій двôръ“ забравъ голосъ пос. Шенереръ вносячи, щобы зъ прелиминованои сумы на удержанье цѣсарского двора одинъ милiонъ зр.ôттягнути и обернути на заснованье фонду запомогового для робôтникôвъ. Се не буде противнымъ волѣ монарха а противно, дѣломъ достойнымъ потомка нѣмецкои династiи. Въ наслѣдокъ сего внесеня пôднеслися численнй голосы обуреня въ палатѣ, а президентъ удѣливъ пос. Шенерерови нагану за втяганье особы монарха до дискусiи. Ôттакъ перейшла позиція буджету „выдатки на удержанье двора цѣсарского“, що выносятъ 4,650.000 зр. безъ дальшои дискуссiи. (Угорщина платитъ тую позицію окремо.) Такъ само перейшли слѣдующй рубрики: 2) 700.515 зр. на канцелярію цѣсарску 3) 1.071.035 зр. на раду держ. 4) 22.000 зр. на трибуналъ политичный. — При 5 тôй рубрицѣ, обнимающôй 1,008.154 зр. выдаткôвъ на раду министрôвъ и на фондъ диспозиційный, забравъ голосъ пос. Шенереръ, жалячиси на самоволю властей въ задержуваню листôвъ приватныхъ и попираючи свою жалобу исторiею власного листу; бесѣдникъ жадае ôтъ правительства передъ всѣмъ пошанованя тайны листовои. Надъ тою самою рубрикою забирали голосъ еще послы: Саксъ, Габлеръ, Руссъ, Ельцъ и Штурзъ головно въ справѣ протегованя правительствомъ пôвъурядовыхъ органôвъ, а два послѣдни послы зажадали, щобы правительство ужило строгихъ средствъ супротивъ пристрасныхъ партiйныхъ ôтзывôвъ гдеякихъ дневникôвъ, деморализуючихъ суспôльнôсть. Ôттакъ принято рубрику пяту.

На засѣданю понедѣлковôмъ (дня 5 с. м.) розпочалася дебата надъ рубрикою „министерство справъ внутрѣшныхъ“. Пос. Шенереръ выступивъ першiй съ интерпеляцiею до министра справъ внутрѣшныхъ, на якôй правнôй пôдставѣ ôтнято выходячôй въ Петербургу газетѣ „Westungarische Grenzboten“ почтовый дебитъ до Австрiи. — Ôттакъ забравъ голосъ пос. Кулачковскiй. Бесѣдникъ пôдноситъ незавидни обставины, середъ якихъ приходится жити народности рускôй въ Галичинѣ, народности, котра повинна мати такi права въ Галичинѣ, якi маютъ славяньскi народности въ Чехахъ. Русины жь сповняютъ свои обовязки державни и обывательскi що найменше не гôрше ôтъ Полякôвъ. Се выказавъ ясно недавно переведеный процесъ о здраду державы. Помимо дуже численныхъ ревизiй въ Галичинѣ, Буковинѣ и на Уграхъ, помимо арештованъ и майже пôврôчного вязненя людей, помимо того, що лава присяжныхъ при звѣстнôмъ процесѣ складалась зъ самыхъ Полякôвъ, помимо того всего — лишь чотырохъ людей засуджено, та и то лишь за забуренье публичного спокою. Сей процесъ выкрывъ, якъ въ Галичинѣ захôвуєсь законъ о ненарушимости тайны листовои, свободы печати, свободы религiйнои и переконаня, ôнъ выказавъ, що плекавье наукъ Русинамъ иногдѣ вмѣняєся яко злочиньство. Русины въ Галичинѣ суть одинокимъ народомъ Австрiи, для котрого существуютъ обовязки, но не существуютъ права, наколи польскôй верховодячôй партiи не подобаєсь ихъ имъ признати. Що бôльше. Навѣть рѣшеня найвысшого трибуналу въ справѣ уживаня руского письма черезъ уряды въ справѣ шкôлъ рускихъ зовсѣмъ запôзнаются властями въ Галичинѣ, хочь запôзнаванье тое рôвнаєся нарушеню основныхъ законôвъ. Пос. Гавзнеръ горячо вступався при загальнôй дебатѣ за ческою школою во Вѣдни, — дивно се, що бесѣдникъ по при узнаню правъ ческои народности, не здобувся на таке узнанье правъ руского народа въ Галичинѣ. — Польске опѣкуньство надъ Русинами въ Галичинѣ вдираєся въ справы вѣры — въ житье церковне. Пôдъ напоромъ сего опѣкуньства мусѣвъ въ минувшôмъ роцѣ митрополитъ галицкiй и два другi достойники церкви зложити свои уряды, польскôй верховодячôй партiи завдячити належитъ ôтданье Василiянського монастыря въ руки Єзуитôвъ, борбы противъ рускихъ крестôвъ и напасти на церковный календарь. Все то веде тôлько до пôдбуреня и занепокоєня руского народа. — Коли кожде друге вѣроисповѣданье въ Австрiи забезпечене ôтъ вмѣшуваня чужихъ въ свои внутрѣшнi церковнi справы — то одни Русины становлятъ въ тôмъ взглядѣ вынятокъ, позаякъ духовеньство руске навѣть при ôтправлюваню службы божои стоитъ пôдъ наглядомъ жандармерiи и другихъ людей приватныхъ, котрi часто суть членами нехристiяньского вѣроисповѣданя. Безпôдставнi злобнi поголоски помовляютъ Русинôвъ о гравитацію до православiя, що збôльшує гнетъ руского духовеньства и народу. Тожь треба знати тымъ, що такъ дуже помовляютъ Русинôвъ о наклôнъ до православiя, що коли Русины станутъ передъ альтернативою: перенести затрату своеи народности, або выречися певныхъ догматôвъ, — то съ певностею выберутъ другу евентуальнôсть. Тожь лежитъ такъ въ интересѣ Австрiи, якъ и самыхъ Полякôвъ занехати разъ тую политику, когра до такихъ наслѣдкôвъ може довести. А помимо того жаденъ народъ Австрiи не платитъ такъ несорозмѣрно великихъ податкôвъ гроша и крови, якъ галицкi Русины. Всюдна Галичина платитъ великiй податокъ грунтовый, а Русины не маютъ нѣякого вплыву на способъ розпоряджуваня тою сумою. Въ палатѣ панôвъ нема анѣ одного Русина, въ палатѣ послôвъ есть ихъ лишь 3, въ соймѣ краєвôмъ суть въ значнôй меншости, а що до репрезентацiй повѣтовыхъ, то досыть буде пôднести той фактъ, що одна рада повѣтова въ Галичинѣ ôтъ 1877 р. не може уконституватися для того, що Русины суть въ нѣй въ бôльшости. — Правительство повинно длятого звернути вже разъ увагу на ôтношеня Русинôвъ въ Галичинѣ и дати имъ пôльгу въ ихъ неôтраднôмъ положеню.

На бесѣду пос. Кулачковского ôтповѣдавъ пос. Мадейскiй, звертаючи унагу Кулачковского, що ôтданя монастыря Василiянокъ въ руки Єзуитôвъ зажадавъ самъ провинцiялъ, а жаданье тое потвердивъ митрополитъ. Такожь и справы школы ческои во Вѣдни не можна идентификувати съ справою школы рускои во Львовѣ, бо перша заснована фондами приватными а друга маe бути удержувана фондами мѣста. Бесѣдникъ перечитъ, мовьбы то Русины були выпертй зъ репрезентацiй повѣтовыхъ и краєвыхъ; въ радахъ повѣтовыхъ Галичины засѣдаютъ Русины въ значнôмъ числѣ; а єсли въ соймѣ краєвôмъ Русинôвъ мало, то вина се самыхъ Русинôвъ, ôтдаючихъ добровôльно свои голосы на польскихъ послôвъ. Бесѣдникъ не перечитъ вкôнци, що существуе направленье зъединеня календаря, однакъ выступаючи супротивъ агитацiи въ тôмъ направленю, выступаеся разомъ и супротивъ вôльности, котра есть пôдставою конституцiйнои державы. Що до дальшихъ замѣтôвъ пос. Кулачковского, дотычачихъ звѣстного процесу Ольги Грабарь, бесѣдникъ уважае рѣчею недостойною себе и парляменту ôтповѣдати на нихъ. — Додатково до слôвъ пос. Кулачковского забравъ еще голосъ пос. Ковальскiй, замѣчаючи, що супротивъ ôтданя монастыря Вас. Єзуитамъ протестувавъ епископъ перемыскiй и численнй монастырѣ Вас., и що Русины раднѣйше вже бачилибы сей монастырь въ рукахъ Венедиктинôвъ, якъ Єзуитôвъ, супротивъ котрыхъ завсѣгды опозиційно выступали. Правда, що провинцiялъ жадавъ самъ сего, однакъ провинцiялъ такiй, котрый зъ роду лат. обр., дѣлавъ все по за плечима супериора ордену. — Дотычно школы рускои во Львовѣ, не можна пôдносити тутъ рôжницѣ наведеной п. Мадейскимъ межи нею а школою ческою, позаякъ рѣшенье найв. трибуналу загладжуе тутъ всяку рôжницю. Врештѣ все то, и накидуванье Русинамъ лат. календаря и перепоны ставленй имъ въ выконуваню ихъ правъ, маютъ на цѣли тôлько одно, т. є. польонизацiю, супротивъ котрои Русины завсѣгды выступати мусятъ. — Минист. Таффе ôтповѣдае, зô взгляду що ходитъ ту лишь о етатъ министерства справъ внутрѣшныхъ, тôлько на одну жалобу Кулачковского, а именно на закидъ зробленый властямъ, що не сповняютъ приписôвъ що до языка. Министеръ заявляє готовôсть въ кождôмъ спеціяльнôмъ случаю съ цѣлою строгостею выступити супротивъ надужитямъ, однакъ жадае высказаня фактôвъ, котрыхъ пос. Кулачковскiй зовсѣмъ неподавъ, а безъ котрыхъ и закиды нимъ пôднесенй выдаются министрови неимовѣрными.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Новый кабинетъ французскiй доповнився черезъ пôдсекретарѣвъ стану. Тôлько Шальмель Лякуръ министеръ справъ внутрѣшныхъ не принявъ пôдсекретаря, бо лишь пôдъ тымъ условiемъ принявъ ôнъ теку. Мы вже доносили, що Шальмель-Лякуръ поперечився съ Ферримъ о тое, що президентъ министрôвъ хоче наглядати надъ дѣлами министрôвъ; о то само, якъ доносятъ французскi дневники, мавъ посперечатися съ Ферримъ и мин. Вальдекъ-Руссо. Министеръ вôйны Тибоденъ додержуе слова и усуваe зъ армiи всѣ елемента консервативни. Недавно тому зôставъ укараный Ляморетъ, полковникъ и шефъ 14 полку пѣхоты, одномѣсячнымъ арештомъ за тое, що въ день похорону Гамбеты давъ остентацiйно у себе баль. — Въ сенатѣ французскôмъ ôтбулася въ суботу розправа надъ справою туниского. Ходитъ о протекторатъ въ тôй державѣ а Шальмеръ-Лякуръ, кромѣ многихъ иншихъ трудныхъ справъ, маe еще и тую нелегку справу до залагодженя. Онъ муситъ именно знести такъ звану капитуляцію и юрисдикцію, котру выконуютъ тамъ инши державы черезъ своихъ репрезентантôвъ. Поки се не збудеся, поти панованье Франціи въ Тунисѣ буде загрожене многими небезпеченьствами. Задачею Шальмеля-Лякура отже есть выпрацювати проектъ до судôвничого закона для Тунису, именно такого проекту, щобы на него могли згодитися всѣ державы, маючi вплывъ въ Тунисѣ, а передовсѣмъ Англiя. — Палата французска роспôчне незадовго нарады надъ буджетомъ; проектъ буджету предложивъ мин. скарбу Тираръ вже въ суботу. — Справа ревизiи конституцiи дасть такожь немало клопоту министерству. Ферри есть противнымъ сему проектови, а и инши министры яко давнѣйши члены министерства Гамбеты жадаютъ ôтложеня тои ревизiи. „Republique française“ пише, що насамперед повинно правительство утреваличися, и ôттакъ доперва буде можна приступити до змѣны конституцiи. — Кольонiяльну политику намѣряе министерство Ферріого вести енергично не оглядаючись цѣлкомъ на Англiю. И такъ недавно тому одинъ зъ французскихъ експедицiйныхъ корпусôвъ занявъ мѣсцевôсть на березѣ Сенегалю и зложивъ зъ престола короля Лятъ-Діоръ за тое, що не хотѣвъ призволити на переведенье черезъ его територію желѣзниць зъ Сантъ-Люи до Дакеръ. Новый король позволивъ поселитися Французамъ въ краю и будувати форты и желѣзницѣ. Друга колюмна експедиційна здобула полосу краю надъ рѣкою Нигромъ.

Англія. Глядстонъ повернувъ вже зъ Канъ (въ Франціи) до Лондону. По дорозѣ вступавъ до Парижа и мавъ довгу нараду съ Шальмель-Лякуромъ. Якъ подаютъ гдеякi дневники, результатъ тои нарады маe бути такiй, що Франція згодится мовчки на дѣла Англiи въ Египтѣ, а Англія не буде перешкаджати Франціи въ справѣ триполитаньскôй. — Въ Ирляндiи справы не стоятъ лучше, убiйства аграрни на порядку днева; жертвами падутъ полицiянты и особы належачi до администрацiи приватныхъ маєткôвъ. Правительство скрѣпило полицію и заказало дебиту американьскôй газетѣ „Irish World“. Мимо того що по зôзнаняхъ Керея власти англiйскi предприняли безчисленнй арештованя, партія революцiйна не упадае на дусѣ. Органъ вице-короля Ирляндiи „Dublin Express“ доноситъ, що фалянга заговорщикôвъ доповняе себе новыми членами, та що партія „Irish invincibles“ обôймае и провинцію. Якiй неневный станъ пануе въ Ирляндiи, того доказомъ може послужити и сей фактъ, що коли сими днями палата послôвъ въ Лондонѣ ухвалила „примусъ шкôльный“ для Ирляндiи, — то министеръ для справъ Ирляндiи, Тревеленъ заявивъ, що хотяй уважае добрымъ дѣломъ ухвалу примусу шкôльного, однакъ не радитъ вводити его вже теперь въ житье. — На тôмъ самôмъ засѣданю радила палата надъ буджетомъ додатковымъ для окупацiйнои арміи въ Египтѣ. Палата ухвалила 500.000 фунт. штерлингôвъ, заждаными для Египту, помѣстити въ буджетѣ для Индiй. Межи правительствомъ англiйскимъ а републикою швайпарскою зайшло цѣкаве дипльоматичне непорозумѣнье. Англiйска секта религiйна звана „арміею спасенія“ выслала передъ кôлькома тыжднями ôтдѣлъ до Женевы пôдъ проводомъ двохъ панночокъ, щобы збирати тамъ новыхъ рекрутôвъ для своеи секты. Члены тои секты пробовали въ Женевѣ проповѣдями, молитвами и фантастичною одежею вербувати новыхъ прозелитôвъ. Але мешканцямъ Женевы не сподобалося тое; официры „арміи спасенія“ и панны спѣваючi „алилуя“, мусѣли въ власнôй оборонѣ розпочати бôйку съ уличниками, а тая бôйка довела до такихъ згôршаючихъ наслѣдствъ, що полиція мусѣла вдатися въ дѣло и ôтставити шупасомъ обѣ панны провôдницѣ до границѣ. Голова секты, генералъ Booth ôткликувався до интервенцiи правительства англiйского, мавъ авдiенцію у льорда Гренвиля и просивъ его о опѣку. Тымчасомъ консуль англiйскiй въ Женевѣ вставлявся такожь за панами, але женевска рада стану ôтповѣла, щобы свою жалобу занесъ до звязковои рады черезъ посла англiйского въ Бернѣ. Жалоба опираеся на договорѣ, заключенôмъ 6 вересня 1855 р. межи Швайцарiею а В. Британiею, котрый запевняє рôвни права обывателямъ обохъ краєвъ. На тôй пôдставѣ англiйскiй министеръ справъ заграничныхъ поручивъ послови англiйскому въ Бернѣ, щобы протестувавъ противъ прогнаня панночокъ и жадавъ для нихъ повороту до Швайцарiи. Рада звязкова не хоче сповнити сего жаданя, мотивуючи, що договôръ не дотычитъ такихъ товариствъ, якимъ есть „армія спасенія“, и що конституція швайцарска выразно забороняе чужимъ товариствамъ перебувати на територіи републики. Але закимъ спôръ сей буде полагоджёный, обѣ панны-мисiонарки пробуваютъ при граници швайцарскôй на територіи французскôй и тамъ пропагуютъ межь народомъ свои засады.

НОВИНКИ.

— **Пригадуємъ,** що завтра ôтбудесь вечеръ зъ память Шевченка въ сали „Народного Дому“.

— **Ученики рускои гимназiи во Львовѣ** устроюютъ сего року вокально-декляматорскiй вечеръ XXII роковинъ смерти Т. Шевченка дня 17 л. с. м. Програма вечерка рôвно хороша, якъ попередными роками.

— **Портретъ бл. п. Володимира Барвѣньского**, въ величинѣ большого quarto, старанно и удачно выlitографованый въ львôвскôмъ товариствѣ промысловôмъ и налѣпленый на картонъ, можна вабути въ редакцiи „Дѣла“ по цѣнѣ 50 кр. за примѣрникъ; съ рекомендованою пересылкою за 70 кр. Весь чистый дохôдъ зъ розпродажи портретôвъ призначуе редакція „Дѣла“, котрои заходомъ и коштомъ портреты зробленi, на стипендію имени Володимира Барвѣньского. Думаємъ, що выготовивши портретъ нашого великого покôйника, мы сповнили бажанье всѣхъ почитателѣвъ покôйного, и маємъ надѣю, що портретъ Володимира Барвѣньского украситъ кожду руску хату.

— **За упокôй души бл. п. Володимира Барвѣньского** ôтбудеся заходомъ членôвъ „Рускаго Касина“ въ Стрыю дня 20 л. марта о 10 год. рано въ церквѣ мѣскôй поминальне богослуженье. Тогожь таки дня о год. 6 вечеромъ ôтбудеся въ льокали товариства педъ 3 коронами ôтчитъ п. К. Г. „О заслугахъ пок. Вол. Барвѣньского для Руси“. — Подаючи се до прилюдноi вѣдомости запрашае нынѣшнымъ Выдѣлъ всѣхъ Вп. Родимцѣвъ вразъ съ ихъ родинами на сей день до Стрыя, щобы численнымъ спôвъудѣломъ въ тôмъ сумнôмъ торжествѣ ôтдали приналежну честь памяти сего найвѣрнѣйшого поборника правъ народныхъ. — *Ôтъ Выдѣлу „Рускаго Касина“ въ Стрыю.*

— **Першiй разъ въ языцѣ рускôмъ** пытано сими днями при ригорозумъ юридичнôмъ зъ наукъ судовыхъ, именно право цивильне, дня 3 л. с. м. въ авли львôвского университету. Ригоризантомъ бувъ п. Константинъ Левицкiй, предсѣдатель „Кружка правникôвъ“. Цивильне право пытавъ дръ Олександеръ Огоновскiй.

— **При доповняючôмъ выборѣ до львôвскои рады мѣскои** выбрано дня 5 л. с. м. дра Фел. Гризецкого, проф. университету, 1058 голосами противъ 499 голосамъ, котрй одержавъ п. Фридъ, львôвскiй купець.

(*А*) **Зъ Комарна** пишутъ намъ: Якъ зачуваємъ, выдѣлъ рады повѣтовои въ Рудкахъ заложивъ въ лютôмъ с. р. „польску читальню“ для тамошныхъ мѣщанъ. Вынайнято хату у одного молодого мѣщанина и зроблено его господаремъ читальнѣ. Але господарь дуже швидко допустився дуже негарного дѣла, заглядаючи по ночахъ безъ позволеня властителя до замкненои, виномъ наповненои пивницѣ и забираючи въ товариствѣ еще другихъ спôльникôвъ рôжнй вина. Дверѣ до пивницѣ отворювали витрихомъ. Молодый нарôдъ сходився пôдъ позоромъ нѣбы до читальнѣ, коли тымчасомъ господарь ей справлявъ гостину въ читальнѣ по ночахъ, забавляючись весело съ другою полозиною роду людского. Бувбы може еще дальше такъ гарно господарювавъ въ читальнѣ, кобы его на нещастье не була сполошила 23 лютого с. р. межи 3 а 4 годиною рано служаща властителя. Она пôзнала господаря читальнѣ, описала его свому господареви, котрый заглянувши до пивницѣ дозрѣвъ доперва теперь великiй убытокъ фляшокъ. Забирали бо ему не абы-яке вино: шампаны, зеленякъ, гегелявъ, писпортеръ, бордо, малягу и т. д., лишаючи кожде таньше для паньства. До мешканя молодого господаря удалася ревизiя жандармôвъ и полиціи и знайдено еще кôлька шампанôвъ и богато порожныхъ фляшокъ зъ вина. Крадѣжь проваджено на велику скалю. Крали мясо въ ятткахъ, въ другôмъ окленѣ нафту, оливу, умбры, у рѣзника сало и рѣжнй мясива, а еще и грошѣ (200 зр. и 3 дукаты). Якъ менѣ оповѣдаютъ, мали въ читальнѣ варити червоне вино въ баняку, додаючи до него цукру, воды и руму, и такъ попивали, а коли того замало було, то ляли пôвъ склянки вина червоного а решту доливали румомъ и спивали. Господарь читальнѣ и два его товаришѣ — всѣ малолѣтнi, — и еще одинъ спôльникъ до грошей суть вже въ рукахъ суду. Подаю лишь голый фактъ, бо не хочу всю деморализацію подавати до прилюдноi вѣдомости. Нехайбы щось подôбного було сталося въ якôй рускôй читальни, бувбы вже цѣлый свѣтъ знавъ о тôмъ и читальня булабы певно розвязана....

— **Зъ Коссовщины** пишутъ намъ: Вже ôтъ тыжднятостить въ нашихъ сторонахъ трупа театральна пôдъ дирекцiею пп. Биберовича и Грыневецкого. Зъ разу була обава, що въ малôмъ повѣтовôмъ мѣсточку буде зле поводитися нашому театрови, тымчасомъ тая обава не була справедлива. Коссовяне приняли милого гостя съ цѣлою сердечностею. На перше представленье появилось надсподѣване число гостей, а довидне пересвѣдченье о коректнôй и совѣстнôй грѣ нашихъ артистôвъ и артистокъ громадитъ такъ публику на кожде представленье. Руска и польска, мѣсцева и позамѣсцева интелигенція, учащаючи на представленя, дае доказъ повнои признательности для нашого театру. До сего часу було 5 представлень, а имена пань Биберовичевои, Стефураковои, Таньскои, Пôдвысоцкои и панôвъ Грыневецкого, Биберовича, Стефурака, Пôдвысоцкого, Даниловича и Кажикевича и др. сталися вже популярными. Селяне и мѣщане мало учащаютъ до театру, лишь пѣстыньска читальня на двохъ представленяхъ була сильно заступлена. Игра артистôвъ и артистокъ есть зовсѣмъ задоволяюча, а єсли и суть гдеякi хибы, то годѣ приписати ихъ самôй дирекціи. Саля театральна дуже тѣсна и неôтповѣдна, такъ що дирекція була приневолена обмежити и такъ невелику оркестру, бо такъ глушила, що вже въ четвертыхъ лавкахъ не можна було въ спѣвахъ розпôзнати слова. Сама сцена дуже маленька. Не подобалось намъ, що выступаючй на сценѣ особы селянъ не суть зовсѣмъ по селяньски одягненй; такъ пр. въ *„Бѣднôй Мартѣ“* выступаютъ Гуцулы въ одежи зовсѣмъ не гуцульскôй... Може въ иншихъ сторонахъ се такъ не разитъ, але намъ Гуцуламъ се якось не до ока. Предсѣ въ сторонахъ гуцульскихъ можнабы постаратись о правдиву гуцульску одѣжь. Признати треба, що нашi артисты и артистки добре владѣютъ рускимъ языкомъ, та лишь въ гдеякихъ словахъ чути наклôнъ до циганщины, пр. можна почути: ходiти, робiти, хочiшь и т. п.; чулисьмо такожь: *любофъ*, *крофъ* и т. п. Але все то менши грѣхи. Мы сердечно витаємъ нашу трупу и бажаємъ ей якъ найлучшого поводженя.

— **Зъ пôдъ Коссова** пишутъ намъ: Жаль по бл. п. Володимирѣ Барвѣньскôмъ у насъ загальный. Его знали вже й нашi селяне, и отъ я самъ чувъ въ однôмъ селѣ, якъ селяне говорили: „Школа нашого Барвѣньского! А мы хотѣли его выбирати у насъ на посла!“ Всюды невысказаный жаль за Покôйнымъ!

— **Рускй аматорскй представленя во Львовѣ.** По примѣру одеского кружка любителѣвъ сцены дае аматорске товариство драматичне во Львовѣ представленя сценичнi въ домѣ п. Иргенса при ул. Пелчиньскôй ч. 7. Въ недѣлю дня 5 с. м. выставлено „Наталку-Полтавку“ въ рускôмъ языцѣ. — Якъ небудь штука занадто добре звѣстна, наповнилась саля п. Иргенса биткомъ публикою въ бôльшôй части запрошеною. Въ грѣ брали участь переважно Поляки и хочь гдеякi зъ нихъ мусѣли боротися съ трудностями языковыми, то все таки видно було щиру волю и совѣстну працю въ выконаню роль. — Хочь до такого рода продукцiй не можемо прикладати такои мѣры, якою мѣрится гра фаховыхъ артистôвъ, то констатуємъ съ пріятностею, що представленье недѣльне выпало, именно по части музикальнôй добре, — и мы зъ нашои стороны вдячнй пп. аматорамъ, що дали своѣй публицѣ пôзнати звучнôсть нашои бесѣды и поезію нашои пѣсни. Публика була безмѣрно урадувана першимъ рускимъ представленьемъ въ тôмъ аматорскôмъ театрѣ, — оплескамъ и похвальнымъ та радôстнымъ окликамъ не було кôнця. *Очевидець.*

— **Въ костелѣ Єзуитôвъ во Львовѣ** розпочинаются

съ днемъ 11 л. с. м. реколекційнй молитвы лише для женьщинъ... На афишахъ, где оголошено тй богослуженя, стоитъ: „Упрашаеся мужчинъ, щобы не входили до костела“.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Вечерокъ нашъ, устроєный дня 1 л. марта с. р. въ дохôдъ учащоися мелодежи въ Перемышли, выпавъ помимо некористныхъ обстоятельствъ дуже хорошо. Гостей було до 150 осôбъ; до кадриля стануло 40 паръ. Забава ишла такъ охочо, що музика мусѣла повторяти одний и тій самй танцѣ на жаданье молодежи по два и три разы; особливо фигуры при коломыйцѣ выкликали грôмкй рукоплесканя. Сю жвавôсть, рѣскôсть и охоту молодежи завдячити треба насамперед нашимъ прегарнымъ дѣвицамъ, зъ котрыхъ кожду можна було назвати королевою вечера, — а ôттакъ нашимъ пп. аранжерамъ. Досыть сказати, що передъ 6-ою годиною рано нѣкто и не думавъ еще о ôтходѣ! Що однакъ мусимъ съ радостею пôднести, чимъ радувалося серце кождого участника забавы, то се, що не тôлько всѣ яко члены однои любячоися родины забавлялися щиро по руски, але що и всюды чути було въ бесѣдѣ лишь руске слово, всѣ танцѣ були аранжованй по руски. Чистого доходу зъ вечера єсть 85 зр., зъ чого половина пôйде на дѣвоче воспиталище до коренного фонду, а друга половина роздѣлится мѣжь убогу молодѣжь школьну.

— **Въ справѣ убійства Хаѣ Альтенберговои во Львовѣ** обжалованый Туласевичь бувъ, якъ звѣстно, 6 голосами увôльненый ôтъ закиду убійства. На супротивленье прокураторіи пôйшла тая справа до найвысшого трибуналу въ Вѣдни, где сими днями по розправѣ увôльнено єго такожь ôтъ того закиду. Въ Вѣдни боронивъ обжалованого адв. дръ Рачиньскій.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Намѣстникъ гр. Потоцкій повернувъ минувшого четверга до Львова. — Въ Линцу засуджено на 2 тыждня арешту съ постомъ вельми богатого реставратора и торговельника виномъ Дубицкого за кôлькакратну крадѣжь пôдставокъ на сѣрники въ одной кавярни. — Во Львовѣ ôтбулася у шевця п. Ст. Квасницкого поліційна ревизія, при чѣмъ однакъ не найдено нѣчого пôдозрѣного. — Сими днями при самôй граници россійскôй въ Галичинѣ ôтбувся поєдинокъ на пистолеты помежи двома обывателями. Одинъ зъ противникôвъ одержавъ легку рану въ рамя. — Добра Гнилички малй перейшли на власнôсть кн. Адама Сапѣги. — Въ Краковѣ умеръ зъ голоду зарôбникъ Янъ Щурекъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничнй институціи одержали: обôе кторъ Чомкевичь на Стрѣлкôвцѣ дек. кудрин[illegible]го, Теофиль Корчиньскій на Виткôвъ дек. холоѣвского, Михаилъ Гелитовичь на Любѣнь дек. городецкого и Григорій Воєводка на Долиняны дек. ходорôвского.

До каноничнои институціи завôзванй: оо. Волод. Паукъ на Сажаву и Іосифъ Горалевичь на Петранку.

Душпастырску посаду одержавъ: о. Теодозій Строцкій сотр. въ Старомѣщинѣ дек. скалатского.

Въ душпастырство введенй: оо. Гавріилъ Ступницкій яко завѣд. въ Болеховѣ, Юстинъ Дворянинъ яко завѣд. въ Долинѣ, Петро Шанковскій яко сотрудникъ въ Пневю, Іосифъ Шанковскій яко сотр. въ Оплуцку, Володимиръ Павликовскій яко завѣд. въ Бзовици и Игнатій Муликъ яко завѣдатель въ Потоцѣ.

До львôвскои духовнои семинаріи принятй: пп. Ник. Кмицикевичь, Ник. Красицкій, Романъ Красицкій, Евстахій Качмарскій и Иванъ Шлемкевичь на І-ій рôкъ теологіи; Володимиръ Левицкій на ІІ-ій рôкъ теологіи.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Яковъ де Кунчевичь, парохъ Жукова, дек. золочѣвского, умеръ въ недѣлю по 4-тыжневôй слабости на запаленье легкихъ въ 60 р. житя, а 31 р. священьства. Похоронъ ôтбувся позавчера. Вѣчна єму память!

О. Иванъ Кучиньскій, парохъ въ Парыщи дек. надвôрняньского, померъ дня 11 (23) с. м. въ 63-ôмъ роцѣ житя, а въ 37-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

О. Матей Филиповскій, парохъ въ Девятникахъ дек. бобрецкого, померъ дня 14 (26) с. м. въ 85-ôмъ роцѣ житя, а въ 52-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

Онуфрій Ляховичь, народный учитель въ Бережанахъ на передмѣстю Мѣсточко, померъ передъ 4 тыжднями. Вѣчна єму память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

☛ ***Вп. Предплатники „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“, котрй може не одержали доси якихъ аркушьвъ послѣдноі повѣсти „Грошь а Праця“, зволятъ тіжъ якъ найскорше зареклямувати, бо тая повѣсть буде вже сими днями скôнчена и брошурована.***

Вп. Зах. Повѣдайко въ Ясеновѣ. Выказу выграныхъ льотеріи терстеньскои не можемо подати въ „Дѣлѣ“, бо занявбы дуже богато мѣсця. Напишѣтъ намъ нумеры своихъ льосôвъ (найлучше на подвôйнôй картцѣ кореспонденційнôй), а мы Вамъ, переглянувши выказъ выграныхъ, дамо знати, чи вытягнено якій Вашъ нумеръ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского и стипендію єго имени** зложили дальше: Вп. Я. Бачиньскій въ Судовôй Вишни 1 зр., о. І. Войтовичь въ Судовôй Вишни 1 зр., о. І. Хошоватюкъ въ Фересκули 1 зр., Чеславъ Чапраньскій во Львовѣ 1 зр., о. І. Дяторовскій въ Саноговѣ 1 зр., Русины въ Серетѣ 7 зр., о. М. Гулла въ Борщовѣ 2 зр., К. Шипайло въ Борщовѣ 2 зр., п-нѣ Т. Шипайло въ Борщовѣ 2 зр., М. Кульчицкій въ Борщовѣ 2 зр., п-нѣ І. Кульчицка въ Борщовѣ 2 зр., В. Сидоровичь въ Борщовѣ 2 зр., К. Охримовичь въ Борщовѣ 1 зр., Т. Грабъ въ Тлустôмъ 3 зр., о. В. Пухальскій (лат. свящ.) въ Тлустôмъ 2 зр., А. Семковичь въ Тлустôмъ 2 зр., К. Антоневичь въ Тлустôмъ 1 зр., Т. Карвоскій въ Тлустôмъ 50 кр., О. Ганинчакъ инж. жел. 3 зр., Зах. Павлюхъ въ Мостарѣ 10 зр., о. С. Ганкевичь, въ Целѣсвѣ 1 зр., Конст. Лучаковскій 2 зр., Іос. Стефановичь въ Деревачу 2 зр., п-нѣ М. Стефановичь въ Деревачу 1 зр., о. В. Голинатый въ Хороснѣ 2 зр., А. Чичкевичь въ Стрыю 3 зр., И. Яворскій вôйтъ въ Довголуцѣ 20 кр., — разомъ съ перше выказаными **666 зр. 45 кр.**

ÔТОЗВА

Всѣхъ Вп. своякôвъ, другôвъ и знакомыхъ покôйного нашого редактора, Володимира Барвѣньского, просимо, щобы зволили надсылати до редакціи листы покôйника, споминки про него и въ загалѣ всякй даты и матеріялы, котрй моглибы послужити до написаня основнои єго біографіи. *Редакція.*

Подяка.

Ôтъ кôлькохъ лѣтъ заболѣла тяжко моя жена и помимо всѣхъ усилій рôжныхъ лѣкарѣвъ недуга прибирала щоразъ бôльшй и грôзнѣйшй розмѣры, такъ що вже не маючи жаднои надѣѣ въ розпуцѣ ожидавъ я хиба помочи ôтъ Бога. Рѣшаючися на все, услухавъ я послѣднои рады лѣкарѣвъ, и вже въ кôлькохъ дняхъ мала моя жена ѣхати до Вѣдня, щобы тамъ пôддатися тяжкôй и дуже небезпечнôй операціи. — Въ тôй то прикрôй хвили пôславъ Всевышній менѣ помôчь въ особѣ молодого, недавно въ Снятынѣ осѣвшого лѣкаря дра Франц. Соболевского. Понехавши за его радою гадку о операціи, пôддалася недужа єго лѣкарскôй опѣцѣ, правда вже не съ великими надѣями на успѣхъ. И диво! Въ короткôмъ часѣ вже устали тй безустанний болѣ и безсоннôсть, котрыхъ инший лѣкарѣ дотеперь нѣколи укоити не могли, — поволи зачало и здоровье вертати, а теперѣшный станъ недужои каже надѣятися якъ найлучшихъ дальшихъ успѣхôвъ. За тое щире, совѣстне и съ науковымъ знаньемъ занятье моєю недужою женою, складаю прилюдно Впов. дрови Фран. Соболевскому якъ найсердечнѣйшу подяку.

Василь Макаревичь,
старшій учитель въ Карловѣ.

Подяка.

По довгôй и тяжкôй недузѣ подобалося Богу покликати до себе дня 27 лютого с. р. въ Коссовѣ старôмъ сына нашого, бувшого катихита при школѣ реальной въ Станиславовѣ о. Евгенія Сѣминовича. Въ часѣ гôркои недуги єго съ правдивымъ сочувствомъ посѣщали и покрѣпляли недужого Вп. п. А. Грабовеньскій, ц. к. судія повѣтовый съ Вп. женою, Вп. о. Иляріонъ Михалевичь съ родиною, Вп. п. Амалія Цольнеръ, жена начальника ц. к. пов. суду и проч. Коли прійшло намъ въ цвѣтѣ житя, бо въ 34 роцѣ, въ гробѣ зложити тлѣнний останки любого покôйника — прибули зъ власнои охоты и неожидано Єго Впр. схоліархъ о. крыл. Жуковскій, дальше по любвѣ дружескôй Впр. крыл. о. дек. Т. Лѣсевичь, Впр. о. совѣт. конс. П. Стефановичь, Впр. о. совѣт. кон. І. Рудницкій и многй зъ Всеч. братій конденканальныхъ и Впр. оо. духовныхъ зъ иншихъ деканатôвъ, — и такъ пôдъ проводомъ сѣдоголового пралата и 22 священикôвъ при участи Впр. о. К. Дулика, пароха зъ Коссова мѣста обр. лат. и Всч. о. Як. Мошора, пароха зъ Кутъ обр. ôрм., численно зôбранои интелигенціи зъ Коссова мѣста, именно Вп. Сабата, старосты повѣт., Вп. Цолнера, начальника суду, Вп. ц. к. урядникôвъ политичныхъ и судовыхъ, якъ такожь Всч. Пань и численного народа ôтбулись похороны при ôтправѣ соборнои службы Божои черезъ 7 священикôвъ. Краснорѣчиво пращались съ Покôйникомъ при хатѣ родительскôй Впр. о. совѣт. конс. Стефановичь, въ церквѣ Пр. о. мѣстодек. Добряньскій, а словомъ христіяньскои потѣхи заговоривъ при гробѣ Впр. о. совѣт. конс. І. Рудницкій. Та сердечна участь въ похоронахъ Покôйника, була правдивою ôтрадою и доказомъ любви для придавленои смуткомъ родины. Тожь прилюдно складаємъ симъ сердечнѣйшу подяку всѣмъ тымъ П. Т. Добродѣямъ. Вы потѣшали насъ въ смутку, оказали любовь и поважанье для Покôйника по смерти, нехайже и Васъ, Впр. и Всч. Отцѣ, Впов. Панѣ и Панове, Всемогучій охоронитъ ôтъ подôбного нещастя, а дасть Вамъ довге житье и потѣху зъ дѣтей вашихъ. Пріймѣтъ щиро-руске „Спаси-Бôгъ“!

Въ Коссовѣ, дня 2 л. марта 1883.

Тяженько дôткненй допустомъ божимъ родичѣ Покôйного: *Сильвестеръ и Емилія и вся родина, Неониля,* вдова и сынъ *Ярославъ Съминовичъ.*

Подяка.

Пôдписана родина маѣ честь зложити симъ прилюдну подяку за послѣдну прислугу ôтдану на похоронѣ єи головѣ, бл. п. о. Іосифови Федоровичеви приходникови зъ Гумниска, Всч. оо. Іоанови Залуцкому, декану и парохови зъ Теребовлѣ, Мих. Павликови вицедеканови и парохови зъ Микулинець, Іоанови Васильковскому пароху зъ Могильницѣ, Іоанови Лопатыньскому, парохови зъ Острôвчика, Іосифови Боцюркови, парохови зъ Золотникъ, Райтеровскому, парохови зъ Налужа, Иляріонови Домбчевскому, пароху зъ Дарахова, Клементію Здерковскому, пароху зъ Хмелѣвки, Петру Савчиньскому, сотрудникови зъ Могильницѣ, Копертиньскому, сотрудникови зъ Теребовлѣ, Шустови, сотр. зъ Струсова, Іоанови Гаваньскому, сотр. зъ Долгого; кромѣ того Всч. о. Мих. Павликови за трогаюче прощальне слово въ церквѣ, а Всч. о. І. Залуцкому за одушевлене слово надгробне. По при тôмъ складаємъ прилюдну подяку Вп. п. Гладишовскому зъ Тернополя, повѣтовому лѣкареви, и Вп. п. Меруновичеви, регимент. лѣкареви зъ Струсова, за ихъ помôчь лѣкарску несену хорому съ правдивымъ посвященьемъ и безъинтересовностею.

Гумниска, дня 17 лютого 1883.

Іосифа Федоровичь, вдова съ сиротами.

Просьба о помôчь!

Бувшій народный учитель Стефанъ Паславскій, усуненый зъ посады учительскои зъ причины своеи недуги, якъ и неприхильности надзырателя школьного, не одержавши по 12 лѣтахъ служби нѣякого заосмотреня, находится теперь съ женою и дѣтьми въ найбôльшôй нуждѣ! Будучи при тôмъ еще хорый, бо вылежавъ въ перемыскôй больници три мѣсяцѣ, проситъ той нещастный отець и мужь милостивыхъ людей о матеріяльну помôчь. — Ласкавй датки зволятъ П. Т. Дателѣ присылати впростъ до Стефана Паславского въ *Корытникахъ, почта Красичинъ.*

Курсъ львôвскій зъ дня 6. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	306 50	310 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 25	173 25
Банку гип. галиц. по 200 р.	305 50	309 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 70	98 90
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 63
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 44	9 54
Пôвимперіялъ	9 72	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 90
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Закладъ ритовничій, фабрика стампилей кавчуковыхъ и фабрикація марокъ почтовыхъ
5—5 такожь
Гисерня таблиць металевыхъ и выробъ шильдôвъ, предпринимательство робôтъ лякерничихъ
Г. ШАПИРЫ
во Львовѣ, ул. Коперника ч. 3.

ПОШУКУЄСЯ
священика гр. кат. обряду,
котрый бы за вынагородженьемъ бувъ помôчный старшому священикови пôдчасъ споведи велико пôстнои и въ часѣ святъ Воскресенія Христового. — Близшихъ вѣдомостей удѣлитъ въ тôмъ взгляді гр. к. урядъ деканальный скальскій въ Угрыню, п. Чорткôвъ. — Пожаданый бувбы священикъ не жонатый або монахъ Чина св. Василія Вел. (3—3)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

ПРАКТИКОВАНА СЕМИНАРИСТКА
желаѣ собѣ въ рускôмъ священичôмъ домѣ учити дѣти. Удѣляѣ основнои науки рускаго, нѣмецкого и французского языка. Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (1—3)

„МЕРТВЙ ДУШѢ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

АНТ. ЩЕРБА
МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ
вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.
маѣ честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою
РОБôТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ
пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавй взгляды Вич. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.
☛ Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротщôмъ часѣ. (3—12)

Угорскй вина
бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.
КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ
(Kékesy Kálmàn)
властитель винницѣ
въ Gyöngyös на Уграхъ.
Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.
☛ *Пробна скриня съ 12 фляшками* по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (21—25)

ВАЖНЕ ДЛЯ
!ПРОВИНЦІИ!
Найлучшу хиньско-россійску
ГЕРБАТУ
½ кило по зр. 2, 3 и 4
поручаѣ и розсылаѣ
торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріяцкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Лянга
поручаѣ, пôдъ гваранціею за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣсовй, рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. и.
Цѣники на желанье франко. (10—12)

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
для Галичины и Буковины,
Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою
купуѣ и продаѣ Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуѣ купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляѣ пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимаѣ грошевй вкладки:**
а) на **книжки щадничй** по 6%,
б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.
Заставничѣ ôтдѣленье того Заведеня **удѣляѣ пожички на заставы**, а именно: цѣнний ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (5—24)
Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 23. Львôвъ, Субота 26 лютого (10 марта) 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Пообиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 5[illegible]

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *ố*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **i**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Наше теперѣшне положенье.

III.

Цѣла наша интелигенція, а особливо польска, привыкла въ давныхъ давенъ называти нашь простый нарôдъ пасивною и крайне консервативною масою. „Нехай буде, якъ бувало“, — се есть звычайный рефренъ всего того, що говорятъ нашй интелигентнй люде о простôмъ народѣ. Коли Поляки въ р. 1848 старались а не могли зъентузіязмувати его до якои небудь гвардіи народовои, а пôзнѣйше до радъ повѣтовыхъ, до цѣлои автономичнои господарки и до своеи фантастичнои политики, то они все и всюды старалися затушувати тую немилу, не завсѣгды пасивну опозицію, утертою кличкою: „народъ консервативный и инертный, боится всякого руху, всякои новости, всякого поступу.“ Они нѣколи не подумали навѣть надъ тымъ, чи ихъ выдумки справдѣ суть поступомъ, чи суть хосенй для народа и чи мае той народъ розумну причину ентузіязмуватися до нихъ.

Жаль сказати, що и мѣжь нашою рускою интелигенцією, котра такъ любитъ называти себе демократичною, по примѣру Полякôвъ досыть часто стрѣчаются такй чисто аристократичнй погляды. Вплывъ польскои журналистики, польскои литературы, польского способу мысленя у насъ надто еще сильный, и то зовсѣмъ не на корысть нашу. Хочь и якъ гдекотрй навѣть зъ нашихъ старшихъ проводирѣвъ на поли національнôмъ и обрядовôмъ борются противъ польского вплыву, — то предсѣ дуже мало еще у насъ выступаеся противъ него тамъ, где ôнъ есть може найбôльшій, бо ненастанный, тихій а глубокій и для нашого самостôйно-народного характеру дуже шкôдливый. Наша полемична литература зъ послѣдныхъ 20-лѣтъ выказуе чимало статей и брошуръ, въ котрыхъ справедливо и несправедливо поборювалося то „москво-“, то „украино-“, то навѣть и „польоно“-фильство, але се послѣдне зовсѣмъ не зъ литературного и не зъ умыслового боку. А мѣжь тымъ пора намъ пôзнати, що коли где, то именно ту польскій вплывъ особливо сильно и сумно ôтбиваеся якъ разъ на тôй верствѣ народа, котра по своему призначеню повиннабы бути „солею народа“ — на интелигенціи. Не тôлько школы и уряды польонизуютъ насъ: мы самй польонизуемъ себе еще гôрше въ дома. Нашй сыны и браты, а особливо нашй доньки и сестры читаютъ и зачитуются польскими пустословными повѣстями, польскими квасно-патріôтичными и шумно-фразистыми поезіями, польскою популярною, т. е. крайне безкритичною и шляхетско-сторонничою исторіею. Ôтти они набираютъ того польского духа, котрый есть правдивымъ злымъ демономъ не лишь рускаго, але и польского народа и въ пôдъ котрого вплыву тôлько немногй польскй умы здужали выломатися. Ôтти набираe наша молодѣжь, а особливо нашй женщины, того легкого и поверховного облыску, що звыкъ крыти внутрѣшну пустоту, тои маніи до сальоновости и дистинкціи, котрою маскуеся недостача простого и щирого чувства, тои церемонности и привязаня до пустыхъ формъ и дрôбниць, тои ôтразы до всякого сильного и правдивого слова, — коротко кажучи, набираеся всего того, що властиве перестарѣлôй и замираючôй кастово-шляхотскôй цивилизаціи, а що такъ противне здоровому, прямому и щирому духови нашого народа. Що така духова асимиляція близька до вынародовленя, — не треба, здаесь, доказувати. Такъ само чей не потребуемъ доказувати, що се въ насъ не говоритъ рускій шовинизмъ, котрый выключае все чуже, для того, що оно чуже. Нѣ, мы радо и вдячно пріймаемо все чуже, коли побачимо, що оно розумне, здорове и хосенне для пôднесеня людей, — але чейже маемо право выступати противъ чужого, коли бачимо, що оно псуе нашь смакъ литературный и артистичный, псуе нашь народный характеръ, а въ замѣну за тое дае намъ дуже мало або й нѣчо здорового и хосенного, — коли бачимо, що творы польскихъ пустомельскихъ писателѣвъ розходятся сотками середъ нашихъ родинъ, мѣжь тымъ коли нашй рôднй хочь и найкрасшй творы уважаются хлопскими та тривіяльными, а здоровй и сильнй творы сучаснй другихъ европейскихъ литературъ розходитися не можутъ.

Однымъ зъ такихъ шкôдливыхъ, ôтъ польщины нами перенятыхъ поглядôвъ, есть переконанье о консервативности нашого мужика. Такъ довго товкли намъ польскй журналисты и писателѣ, всякй Добжаньскй, Лямы, Захаріясевичѣ, Крашевскй и Мѣлковскй о консерватизмѣ мужика, що мы въ кôнци и повѣрили имъ на слово. А повѣривши, мы ôтвернули очи и увагу ôтъ того мужика, занедбали слѣдити пильно та съ любовію проявы его питомого духового житя, того житя, котрого не здужала въ нѣмъ притлумити нѣ монгольска, нѣ польско-московско-татарска руина, нѣ крепаччина и панщина, — того житя, котре заявило себе въ многихъ кровавыхъ и геройскихъ бояхъ за свободу и идеалы питомй, въ тысячахъ чудовыхъ и зъ здорового, гуманного серця плывучихъ пѣсень. Мы занедбали слѣдити за проявами того житя у нашого мужика; пôдъ вплывомъ переможнои польщины выбилися зъ рôдного, народного свѣтогляду и перестали розумѣти власный народъ, хочь говорили его мовою. Идеалы мужицкй перестали бути нашими идеалами, стремленя его, ясней для кождого видячого, сталися темными и неозначеными для насъ, а на частй, случайнй проявы мужицкого духового житя глядѣли мы або съ смѣхомъ або съ погордою. И щожь зъ того выйшло? Выйшла обопôльна шкода: и для мужикôвъ и для интелигенціи. Не розумѣючи мужикôвъ, не знаючи чого имъ треба и чого они хотятъ, интелигенція и имъ не помогла и себе въ ихъ очахъ здискредитувала. Где они хотѣли хлѣба, мы давали имъ цукерокъ, або й нѣчого не давали. Где ишло о пытаня економичнй, мы вводили дѣло на политику; где народъ процесувався и тратився за „лѣсы и пасовиска“, мы замѣсть выяснити ему дѣло и потребуючимъ дати юридичну пораду и помôчь, сварилися о азбуку.

Въ послѣдныхъ часахъ тй сумнй ôтношеня зачинаютъ змѣнятися, хочь до цѣлковитои змѣны еще дуже далеко. Така змѣна — повторяемо еще разъ — наступити може ажъ тогды, коли середъ самои нашои интелигенціи пробудится не тôлько національна, конфесійна и политична, але и литературна и въ загалѣ умыслова реакція противъ польщины. Та все таки въ теперѣшнôй хвили помалу увага нашои интелигенціи бôльше звертаеся на простый нарôдъ, нѣжь се було колинебудь доси. Мы звôльна привыкаемо уважати его не инертною, мертвою масою, але организмомъ живымъ, котрый жіе не тôлько хлѣбомъ, але и духомъ. Проявы того здорового и свѣжого житя духового особливо въ послѣдныхъ рокахъ значно множатся. Популярнй часописи належатъ у насъ до тыхъ, котрй найпильнѣйшихъ маютъ читателѣвъ; популярнй книжочки розходятся тысячами; ба навѣть початки самостôйныхъ народныхъ организацій въ цѣляхъ науковыхъ и политичныхъ повстаютъ и ростутъ передъ нашими очима. Говоримо тутъ о читальняхъ сельскихъ и мѣщаньскихъ, о котрыхъ повставаню и розвою часописи нашй разъ въ разъ доносятъ зъ всѣхъ кôнцевъ нашого краю. Есть се объявъ въ нашихъ обставинахъ такъ характеристичный и такъ безмѣрно важный для нашои будущины, що вартости его и перецѣнити не можна. Показуе ôнъ, що не тôлько цѣкавôсть до науки и до знаня збудилася въ нашôмъ народѣ, але такожь и той духъ спôльности, дружности и асоціяціи, той духъ — працювати згôдно соединеными силами, котрый есть першимъ признакомъ и необходимымъ условіемъ сильного житя и розвою кождого народа. Зъ помѣжь всѣхъ народôвъ славяньскихъ, о скôльки знаемо, тôлько ческій та сербскій выперед ихъ въ тôмъ ходѣ. У нихъ, а особливо у Чехôвъ, по всѣхъ селахъ нарôдъ зъорганизованый тѣсно въ звязки въ цѣляхъ науковыхъ и политичныхъ, и Чехи справедливо можутъ гордитися тою своею працею. Коли передъ двома роками ческій депутованый, дръ Тоннеръ росказуваъ во Львовѣ нашимъ Полякамъ о тôй дивнôй организаціи цѣлого ческого народа, то мова его звучала такою теплою и гордою радостею, що нашй Поляки безперечно мусѣли въ дусѣ дивуватися, якъ можна такъ обширно и съ такимъ занятьемъ говорити о — „хлопахъ“, а не згадати при тôмъ анѣ о пышныхъ манифестаціяхъ та ованіяхъ, анѣ о пышныхъ строяхъ та будовахъ. Правда, ôтчитъ дра Тоннера бувъ для нашихъ Полякôвъ сильнымъ пôдбудженьемъ — кинутись и собѣжь въ тôмъ направленю, помалювати Чехôвъ и показати, що ось то: „и мы не послѣднй“. Они въ подôбнôмъ дусѣ начеркнули плянъ и задачу „Maciérzy“. Але тутъ то якъ разъ и показуеся, що дѣло народне, почате безъ щирои, горячои любови до народа, почате въ паньскои фантазіи, есть и муситъ бути дѣломъ мертвороженымъ. „Maciérz“ и доси не знае, що ѣй робити, и зачинае благополучно ступати слѣдомъ дотеперѣшныхъ случайныхъ выдавництвъ польскихъ безъ всякои програмы и безъ внутрѣшнои вартости. Дарма, що „хвалы на два столы“, коли ѣсти и на однôмъ нѣщо. Маймо надѣю, що дѣло почате въ фантазіи, фантазією довго не простоитъ; въ такôмъ дѣлѣ тôлько горяча, безгранична любовь до народа — не грошѣ — есть nervus vitae, — а „Maciérz“ такого нерву не мае и зъ природы своеи, яко основана въ польскôй интенціи на рускôй земли, не може мати.

Тôлькожь все те не повинно наповняти насъ незаслуженою гордостею, не повинно будити въ насъ мысли: мы побѣдили або побѣдимо. Мы еще нѣ въ чôмъ и нѣкого не побѣдили, а чи побѣдимо, се буде залежати ôтъ того, чи мы въ першôй линіи побѣдимо себе самыхъ, свое котерійне та партійне самолюбіе и свôй индиферентизмъ до справы народнои. Наша побѣда надъ противными намъ силами буде не однымъ великимъ и рѣшучимъ ударомъ, не якимсь катаклизмомъ національнымъ и суспôльнымъ, а сумою безчисленныхъ дрôбныхъ, буденныхъ побѣдъ, незначныхъ, тихихъ а зрѣло обдуманыхъ и неумолимою працею здобутыхъ. Менше крови, а бôльше поту! — се повиненъ бути окликъ нашои будущои исторіи.

Мертвороженнôсть польскои „Maciérzy“ и всѣхъ польскихъ заходôвъ около позыканя нашого народа повинна для насъ бути не успокоеньемъ, а побужденьемъ до чимъ разъ новои, неутомимои и рôжностороннои дѣяльности и працѣ надъ самыми собою и надъ народомъ. Здобуваймо науку, щобы подавати ей невченымъ братямъ — не каламутну, фальшовану, але здорову и чисту. Закладаймо читальнѣ, организуймо политичнй товариства, товариства для забавы, для спѣву, для театральныхъ аматорскихъ представлень, — робѣмо все, що може зближати людей до людей, будити мѣжь ними почутье спôльности и почутье силы, лежачои въ тôй спôльности. А особливо стараймося навязати мѣжь тыми частковыми, мѣсцевыми организаціями порозумѣнье, стычнôсть, щобъ они знали о собѣ взаимно, знали о всѣмъ, що робится по другихъ селахъ и мѣстахъ нашого краю, и тымъ заохочувалися и у себе до дальшои, успѣшнѣйшои роботы, мали те, що называеся „Fühlung“ мѣжь собою. Довершенье такои всекраевои организаціи буде безперечно бôльшимъ трiюмфомъ нашого народного дѣла, нѣжь выбôръ десяти послôвъ до сойму краевого, — бо се буде насѣньемъ на будучнôсть. Отъ где поле, на котрôмъ намъ треба розвинути найбôльшу и неутомиму дѣяльнôсть, а будьмо певнй, що тôлько in hoc signo vincemus!

Справозданье посольске
Александра гр. Круковецкого,

посла до сойму зъ меншихъ посълостей повъта перемыского.

(*Дальше.*)

„Друга справа рôвно важна и рôвно обурююча — то справа индемнизаційна. До соймовои комисіи индемнизаційнои выбрано въ значнôй бôльшости членôвъ рады державнои, „ексцеленціи и кандадатôвъ на ексцеленціи“, бôльше „правительственныхъ“, якъ само правительство. По складѣ тои комисіи не можна було анѣ на хвилю сумнѣватися о результатѣ, с. е. що пріймутъ найтяжшй условія для краю, щобы лишь прислужитись правительству. Тожь жадна ухвала не була такъ на шкоду краю обдумана, якъ тая. Принято условія тяжшй о 525.000 для краю, нѣжь дававъ мин. Брестель зъ министер. централистичного, а то длятого, що той тягаръ наложивъ на насъ министеръ-„rodak“. Ухвалою тою соймъ згодився наложити заразъ 200.000 податку рôчно, або 2 кр. додатку до податку на край, перетяженый податками, знищеный економично давнѣйшими правительствами. Соймъ не вагався зробити тое въ хвили, коли податокъ грунтовый значно пôдвысшено, коли податокъ домовый, податки ôтъ нафты и тютюну значно пôднесено, коли заострено и побôльшено екзекуціи, коли леда хвиля промыслъ горальняный (черезъ замкненье границь для ввозу худобы) буде зруйнованый. Министеръ-„ziomek“ сказавъ соймови: „говорѣтъ собѣ що хочете, але платити мусите“. Всѣ тй пôдвысшеня наступаютъ по недавнôмъ высказаню презеса министрôвъ, що рôльництво перетяжене податками и треба ему дати полекшенье. Отже то те нове полекшенье для рôльничого краю, бо промыслу не мае. Щобы безсторонно осудити огидну (wstrętną) тую справу, котру у насъ называютъ „индемнизаційною“, мушу навести зъ бесѣды п. Романовича цифровй даты. Вѣдомо, що правительство дарувало панщину и оголосило, що оно заплатитъ вынагороду панамъ. А фактомъ есть, що край самъ заплатитъ бôльше якъ два разы, а правительство друге тôлько. Отже первѣстно признана правительствомъ вынагорода панамъ за панщину выноситъ 79 міліонôвъ, за котрй паны дôстали всего 58,200.000 зр., а за тую реально взяту суму правительство разомъ съ краемъ заплатятъ величезну суму 242,829.000 зр.! Зъ тои нечувано великои сумы, котра доказуе непорадноcть и вызыскуванье правительства черезъ банкирôвъ, край заплатитъ 136,156.000, а держава 106,672.000. Велика посѣлость въ краю заплатитъ 27.776.000, отже половину одержанои належности; хлопы, що мали мати дарованй грунты, заплатятъ майже цѣлу побрану за тй грунты вартôсть, бо 56,369.000, а мѣста такожь заплатятъ не богато менше, бо 52,012.000. Чи не лучше було дарувати грунты безъ вынагородженя?“

„И длячого то новый той тягаръ 525.000 принявъ на себе соймъ, а именно 200.000 платити рôчного податку, а решту сплатити по 1898 р. черезъ $2^1/_2$ року, — або иншими словами: длячого край принявъ на себе за пра-

вительство 9 миліонôвъ? Справдѣ, чудуватись треба тôй прозорливости и вырахованю комисіи и бôльшости соймовои. Жаденъ найбôльшій политикъ европейскій такъ далеко не передвиджує, що може статися по стôлькихъ лѣтахъ. Наша комисія и нашъ соймъ були мудрѣйшій и въ страху, щобы по 1898 р. край не мусѣвъ платити дальше податку индемнизаційного, готовится платити добровôльно сейчасъ 200.000 рôчно и платити той податокъ до 1901 року. Признаюся, що тая операція менѣ такъ представляєся, якъ тхôрливець, боячися, щобы не бувъ убитый, самъ передъ битвою палитъ собѣ въ лобъ, — съ тою рôжницею, що комисія и соймъ заапликували краєви тую свою тхôрливу рецепту. Добре застановившися, можна завѣрити, що по 1898 р., если нынѣшный „уоруженый миръ“ буде и тогды тревати и нѣчого не змѣнится, то мы будемо платити не меншій податокъ, але прогресивно бôльшій; а чи ôнъ буде зватися „индемнизаційнымъ“, чи инакше, то для податниковъ все одно. Выкинено отже тых 200.000 рôчно съ великою кривдою для краю, и мы фалшиво показали правительству, що край може єще платити высшій податки, коли єго репрезентація сама добровôльно той тягаръ наложила. Заслуга за тую ухвалу належится безперечно соймовôй комисіи индемнизаційнôй, котра складалась переважно въ членôвъ вѣденьского „Коł-а“.

„Соймъ въ послѣдньомъ 6-лѣтю пôдъ ученымъ проводомъ вѣденьского „Коł-а“ умѣвъ щедрою рукою выдавати грошѣ, ухвалювати додатки и робити довги. Заразъ на 1. сесіи соймъ ухваливъ будувати дорогу палату соймову за грошѣ, котрй — якъ завѣрявъ тогды референтъ тои справы — нѣбы мали бути въ готôвцѣ, заощаджені, — а котрй на правду були лишь на папери, бо давно вже були выданй. Палата соймова, — якъ я предсказувавъ — коштуе бôльше, а край замѣсть платити за вынаємъ умѣщеня на соймъ и выдѣлъ краєвый 26.600 зр., — буде платити процентôвъ, на освѣтленье, огрѣванье, обслугу и удержуванье палаты бôльше, якъ 100.000 рôчно. Оправдался мои „аритметичнй теоріи“, котрй критиковано, оправдалося моє высказанье, що нѣкто намъ не заручитъ, чи саля буде акустична. Показалося, що она єще гôрша, нѣжь я о ню боявся, — єи смѣло можна назвати „глухою“; а що и освѣтленье есть ослѣпляюче, то не диво, що навѣть многй послы въ тых, котрй були за будовою, розчарувалися и признали, що по моѣй сторонѣ була правда. Але то нѣчого не вадило, щобы въ соймѣ одинъ въ послôвъ всмалинъ „piękną pochlebną mówkę“ въ честь управляючого тою будовою и архитектôвъ. Бôльшôсть сойму покрыла тую мову „брáвами“, посла управляючого будовою стискано; шкода, що архитекта не було, — булибы єму дали „buzi“ за тоє, що салю устроивъ такъ мудро, що найглупѣйша высказана рѣчь гине тамъ не боячись, щобы була почута.“

„Я выказувавъ тогды нужду краю и высказавъ, що всѣ властителѣ меншй и бôльшй стоятъ на дорозѣ банкротства; мои слова выкликали загальне обуренье и запереченье. Я жадавъ, щобы замѣсть будувати соймову палату, заложити банкъ краєвый, котрый урегулювавбы стопу процентову. Тогды казали, що банку не треба, а въ 5 лѣтъ потому ухвалили заложити банкъ на внесенье самыхъ моихъ противниковъ, а що найдивнѣйше, що повтаряли мои аргументы, але хорони Боже сказати, що я ихъ тогды вже навѣвъ. Шкода, що такъ пôзно! Кôлько то булобы выратувалося людей, для котрыхъ нынѣ вже нема ратунку. Але лѣпше пôзно, якъ нѣколи. И дѣйстно, ухвала заложити банкъ краєвый — булабъ одинокою пожиточною ухвалою бувшого сойму, — щожь, коли заразъ въ самôмъ зародѣ єи скривили. Надворуючу раду, котру заразъ въ статутахъ дуже обмежено, въ додатокъ лиха обсаджено людьми, впрочѣмъ може дуже праведными, але съ грошевыми и економичными ôтношенями краю дуже мало обзнаными... Най я буду влымъ пророкомъ, але край небавомъ розчаруєся, переконаєся, якъ я сказавъ въ соймѣ, що „институціи стоятъ не на статутахъ, але на людяхъ“, и що люде навѣть съ найлучшою охотою не сотворятъ нѣчого великого безъ спеціяльныхъ вѣдомостей. Будучій соймъ ухвалитъ тому банкови новй миліоны, — кобы лишь въ части не були змарнованй на невластивй и нерозумнй експерименты“.

„Соймъ мимо своєи апатіи ухваливъ деякй справы, котрй моглибы принести пожитокъ краєви, колибъ були санкціонованй. Але вѣденьскй послы, хочь гдеякй ухвалы запали на ихъ внесеня, — то дѣялось бôльше на оптику, щобы оманути опинію публичну, — въ Вѣдни забували на тй ухвалы и „Коło“ ихъ не попирало“.

П. Круковецкій зачислюе до такихъ ухвалъ не попираныхъ польскою делегацією въ Вѣдни: ухвалу, щобы держава ôтступила краєви зарядъ желѣзниць и ухвалу, щобы краєва рада школьна дôстала ширшій обсягъ дѣланя. Розумѣєсь, що мы, Русины, при теперѣшнôмъ станѣ дѣлъ, при теперѣшнôмъ складѣ рады школьнои и при теперѣшнôй польонизаційнôй системѣ въ галицкôмъ школьництвѣ, мусимъ бути противнй тôй ухвалѣ. Але годимось съ гр. Круковецкимъ на дальшй єго закиды. — Наводимъ єго власнй слова.

„Ухвала сойму, жадаюча ôтъ правительства, щобы ôтъ податку спадкового увôльнити бѣдныхъ селянъ, котрыхъ цѣлый маєтокъ спадковый не варта бôльше, якъ 300 зр., чи була „Коł-омъ“ поперта, хочь єи внѣсъ въ соймѣ посолъ до рады держ. п. Тышкевичъ? А предсѣ справедливôсть домагаєсь, щобы правительство щадило найбѣднѣйшихъ въ краю, такъ знищенôмъ матеріяльно! Але правительству тое не подобалося, отже безъ опозиціи пôшло до коша“.

„А стôлько разôвъ пôдношена въ соймѣ справа нищеня селянъ черезъ правно побирану лихву упривилеёваного банку селяньского (рустикального) мимо стôлькихъ жалобъ и просьбъ покривдженыхъ селянъ въ цѣлого краю, мимо соймовои ухвалы домагавшоися ревизіи статута и зарады лихови, чи була достаточно поперта въ Вѣдни? Нѣ! Ôтослано єи министрови справъ внутрѣшныхъ, а той ôтступивъ єи министрови справедливости. Переведено дослѣды въ всѣхъ галицкихъ судахъ. Всѣ подрôбности показалися правдивыми; сконстатовано страшенне, безвыхôдне положенье задовженыхъ селянъ. Наконець по 5-лѣтныхъ упоминанняхъ министерство орекло, що банки, хочь упривилеёванй, можутъ бути позыванй за лихву. — Чи таке рѣшенье такъ легко перевести въ дѣйстности? Чи селяне, зовсѣмъ знищенй и позбавленй посѣданя, можутъ здобутися на позбавленй посѣданя, можутъ здобутися на поодинокй процесы съ банкомъ? чи суть въ станѣ оплатити кошта процесу та адвокатôвъ? Зновъ отже ухвала соймова була лишь илюзорична. Колибъ вѣденьске „Коło“ справдѣ мало на серци долю краю, колибы було тою справою щиро занялося, чи не булобы правительство — котре предсѣ завинило, даючи банкови право лихвы — ôтобрало концесію, переглянуло минувшôсть того банку и своимъ коштомъ выточило єму процесъ о лихву? „Коło“ въ Вѣдни не любитъ такихъ скандалôвъ; неодинъ зъ нихъ певно есть Verwaltungsrath-омъ того банку, — и по що робити амбарасъ правительству, котре намъ спріяе? Велика рѣчь, що кôлька тысять селянъ умре зъ нужды або выемигруе зъ краю! Най боронятся самй селяне, коли хотятъ. — Въ соймѣ знайшовся навѣть горячій защитникъ того банку, давный посолъ до рады державнои, и оправдувавъ банкъ рустикальный, кажучи, що ôнъ такъ поступае якъ иншй банки а навѣть якъ товариство кредитове земске, хочь той посолъ знае докладно, що такъ не есть, бо есть директоромъ товариства кредитового, — але такожь — якъ говорили менѣ послы — есть Verwaltungsrath-омъ банку рустикального.“

Зъ всего того приходитъ гр. Круковецкій до заключеня, що „Коło“ польске въ Вѣдни нѣчого для краю не зробило. А чому? — „Бо требабы наразитися на скривлену мѣну панôвъ министрôвъ и загородити собѣ дорогу до личныхъ почестей и ôтзначень. Тй панове толкуются, що не благородно булобы користати зъ своєи переваги въ радѣ державнôй и выеднувати щось пожиточного для краю и компромитувати „министрôвъ-rodak-ôвъ“, котрыхъ мовглибы централисты помовляти, що дѣлаютъ для краю, а не для державы. Се лишь марный выкрутъ, бо то, чого край домагався, есть таке, що, пôдносячи добробытъ краю, пôдноситъ заразомъ добробытъ державы, котрои мы часть складова; а чимъ лучше стоябы край економично, тымъ лекше булобы стягнути зъ него хотяйбы и бôльшй податки. Коли не будемъ справедливо домагатися економичного получшеня краю, то ôнъ вычерпаєся, и муситъ наступити опустъ податкôвъ, бо не можна буде ихъ стягнути... Не треба вдоволятися личнымъ честилюбствомъ, але треба жадати реальныхъ користей для краю за єго привязанье и вѣрну службу цѣсареви и династіи.“

„Се мои погляды на польске посольство въ Вѣдни и на єго дѣяльнôсть въ радѣ державнôй. Въ соймѣ оно всемогуще; управляючи роботами всѣхъ клюбôвъ оно умѣло привоити соймови свои засады: „самолюбство и апатію.“ *(Конець буде.)*

Бесѣда посла Кулачковского

выголошена на засѣданю рады державнои дня 5 л. марта 1883 въ спеціяльнôй дебатѣ надъ рубрикою „министерство справъ внутрѣшныхъ“.

Высока палато! Я записався до голосу за сею позицією, бо не маю жадного замѣту супротивъ неи и буду за нею голосувати. Однакъ корыстаю зъ случайности, щобы представити, що политика Выс. правительства супротивъ руского народа въ Галичинѣ есть не тôлько шкôдливою для интересôвъ сего народа, але такожь и для загального добра державы не може принести користи.

Положенье нашои народности дасться коротко представити въ сей спосôбъ, що мы съ нашими найбôльше жизненными интересами въ всѣхъ направленяхъ публичного житя всмо наражені на гнеть и пôдданй пôдъ польску власть и опѣкуньство, котре нѣвечитъ всякій вплывъ политичный нашои народности. Даремнымъ булобы шукати за причинами того. Не есть причиною сего исторія, божь якъ звѣстно, всхôдна часть Галичины т. е. Русь червона яко съ правного титулу належача до угорскои, а захôдна (кромѣ округа Кракова) до ческои короны яко княжество Освецима и Затора — до Австріи прилученою зôстала. Не можь и того сказати, щобы народность руска не могла пôдъ взглядомъ интелигенціи зрôвнатися съ польскою, бо бачимо, що родимцѣ нашй на повѣреныхъ имъ урядовыхъ становищахъ въ всѣхъ родахъ службы знаменито свôй урядъ сповняютъ, а коли перейде кто зъ нихъ въ польскій таборъ, то доступае иногдѣ дуже высокихъ и вплывовыхъ мѣсць и приходитъ въ положенье, що може ôттакъ навѣть въ сѣй палатѣ особливй доказы своєи высокои интелигенціи складати, такъ що можнабы въ сего вносити, що черезъ перехôдъ въ таборъ польскій набираєся высшои интелигенціи (Голосы въ лѣвицѣ: „дуже справедливо!“). Однакъ на кождый спосôбъ думаю, що анѣ низькій станъ економичный, анѣ менше число интелигенціи не повинні для нашого народа, звѣстного въ своєи вѣрности до трону и державы, становити перешкоды въ допущеню єго до участи въ рôвноуправненю, бо ôнъ оплачуе совѣстно припадаючу на него дань крови и майна и пôдъ тымъ взглядомъ не стоитъ зовсѣмъ по за другими народами Австріи. Законъ признае всѣмъ обывателямъ Австріи рôвнй права, не знае ôнъ анѣ народôвъ, котрй маютъ обовязокъ пôддатися опѣцѣ, анѣ народôвъ, управленыхъ до выконуваня опѣки — а помимо того маємъ народъ, котрый я тутъ репрезентую, до того степени въ чужу опѣку ôтданый, що опѣка тая унеможливляе єму навѣть выкористуваньe правъ, основными законами запорученыхъ.

Львôвскій процесъ о головну здраду выкрывъ намъ ясно, якъ шануєся у насъ лична свобода и право домовои свободы людей непорочныхъ и высокозаслуженыхъ, належачихъ однакъ до рускои народности. Численнй ревизіи въ Галичинѣ, Буковинѣ, на Уграхъ а навѣть въ Вѣдни, бôльше якъ пôврôчне увязненье многихъ поважныхъ людей суть достаточнымъ доказомъ сего, особливо коли зважится, що повысшй особы, ставленй передъ судъ присяжныхъ, въ котрôмъ анѣ одного Русина не було, всѣ, кромѣ чотырохъ, зôстали узнанй невинными. Та и тыхъ чотырохъ засуджено не за здраду головну, а за те, немовбы то они були винными злочиньства нарушеня публичного спокою, а и тая справа єще дожидае остаточного рѣшеня ôтъ трибуналу касаційного. Обстоятельство тое не позволяе менѣ ôттакъ розбирати подрôбно сего процесу, хочь показалобыся въ той спосôбъ много дуже цѣкавого.

Той самъ процесъ ôткрывъ, якъ стоятъ рѣчи у насъ съ захованьемъ тайны листовои, съ свободою печати, съ свободою вѣры и совѣсти. Показалось именно, що жандармерія въ порозумѣню съ почтовыми урядниками переловлюе листы (голосы зъ лѣвицѣ: слухайте, слухайте!) ôтворяе и читае приватнй письма, и на пôставѣ сего предпринимае ревизіи у дотычныхъ осôбъ безъ уповаженя навѣть компетентныхъ властей. Редакторôвъ газетъ и авторôвъ брошуръ потягано до отвѣчальности за таку рѣчь, що давнѣйше була узнана зовсѣмъ непротивзаконною. Перехôдъ въ одного вѣроисповѣданя на друге, зголошеный въ мысль закона до властей, бувъ предметомъ секатуръ зъ стороны властей политичныхъ, а навѣть слѣдствъ судовыхъ. — Той самъ процесъ дальше выказавъ явно, що у моихъ земляковъ звычайнй визиты, розговоры и кореспонденціи, що бôльше, вже самй чутя и гадки суть предметомъ слѣдства судового, що плеканье наукъ, особливо исторіи и лингвистики може бути уважане яко противузаконне дѣло, бо у насъ полишено другой народности выткнути направленье, въ котрôмъ наука тая маe розвиватись и поступати, а навѣть и саме выконанье права обороны нашои народности и языка потягае за собою переслѣдованье зъ стороны прокураторіи державнои, бо и тй права ôтдано у насъ въ опѣку Полякамъ, а опозиція супротивъ сеи опѣки може довести у насъ до процесу о головну здраду. (Голосы зъ лѣвицѣ: слухайте, слухайте!).

Высока палато! Кто не хотѣвбы сему вѣрити, нехай прочитае актъ обжалованя дотычного процесу, а переконаєся, що звычайнй щоденнй факты, що бôльше, гадки и чувства, а дальше и безперечно патріотичнй стремленя довели до арештованя честныхъ и высокозаслуженыхъ осôбъ длятого, що они мали нещастье бути Русинами и стояли въ опозиціи противъ опѣки польскои. Мы Русины всмо отже одинокимъ народомъ въ Австріи, на котрый законы лишь обовязки накладаютъ, не надѣляючи єго рôвночасно и правами; въ правъ своихъ мы дѣйстно не можемъ користати, если опѣцѣ польскôй не на руку направленье, въ котрôмъ права нашй маютъ реализуватися. Я хочу сказане мною пояснити примѣрами, котрй послужатъ доказомъ, що и рѣшеня найвысшихъ властей для насъ остаютъ безъ примѣненя. (Голосы зъ лѣвицѣ: слухайте!) — Тутъ наводитъ бесѣдникъ рѣшеня найвысшого трибуналу въ справѣ уживаня руского письма урядами и исторію рускои школы во Львовѣ. — Оттакъ говоритъ бесѣдникъ дальше: Таке то, мои панове, положенье наше, котре навѣть такъ дуже терпеливому народови, якимъ есть нашъ рускій, стае невыносимымъ, особливо, коли єще до того нарушуєсь свобода вѣры, свобода независимого рѣшаня Русинôвъ въ справахъ своєи церкви.

(Дальше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) По ôтповѣди мин. Таффе на интерпеляцію пос. Кулачковского принято дотычнй позиціи буджету, а именно: на зарядъ центральный 175.000 зр., на полицію 120.000 зр., на выдавництво дневника законôвъ держав. 58.000 зр. При титулѣ „зарядъ полит. поодинокихъ краєвъ — 5,853.000 зр.“, поручивъ правительству пос. Менгеръ выконанье резолюціи взглядомъ полѣпшеня судьбы діюрнистôвъ, а пос. Фореггеръ пôдносивъ нарушеня закона о зборахъ и стоваришеняхъ именно при случайности розвязаня кôлькохъ зборôвъ и стоваришень за то, що пос. Тайшлеви хотѣли выразити votum довѣрія. Мин. Таффе ôтповѣдавъ обомъ бесѣдникамъ, по чѣмъ принято 4-тый титулъ. Ôттакъ принято титулъ 5-тый: „безпеченьство публичне и надзвычайнй выдатки на полицію въ Дальмаціи“ 3½ мил. зр. и 6-тый т. е. „служба правит. будôвлѣ“ разомъ 1,155.000 зр. Титулъ 7-мый „будова дорôгъ — 4,644.340 зр.“, зъ котрои сумы припадае на Галичину 824.000 зр., принято по промовахъ пол. Тонкли и Фирнкранца. При тытулѣ 8-мôмъ „будôвлѣ водній“ забиравъ голосъ по промовахъ пос. Обрачая, Менгера и Геверы, пос. Черкавскій, домагаючись ôтъ правительства систематичного переведеня регуляціи рѣкъ въ Галичинѣ, котра щорôчно поноситъ черезъ повѣни миліоновй шкоды. Бесѣдникъ покликуєсь на комисію буджетову, котра узнала наглу потребу сего и приняла одну зъ резолюцій, о принятье котрои ôнъ теперь проситъ палату. — Ôттакъ принято 8-мый титулъ въ сумѣ 2,086.600 и 9-тый титулъ „новй будôвлѣ“ въ сумѣ 117.131 зр. На тôмъ самôмъ засѣданю принято такожь VIII ôтдѣлъ буджету п. з. „министерство краєвои обороны“, по короткôй промовѣ пос. Фирнкранца, поручаючого побôльшенье жандармеріи.

На засѣданю дня 6 с. м. прійшовъ на порядокъ дневный етатъ министерства „просвѣты и вѣроисповѣдань“, а именно титулъ „центральный зарядъ 278.401 зр.“ — До голосу записались противъ титулу пос.: Киндерманъ, Адамекъ, Екснеръ и Люстканль; за титуломъ пос. Микишка, Квичала и Вашати. Пос. Киндерманъ выражае свôй жаль зъ причины занедбаня науки гимнастики въ школахъ. Гимнастика маe пôсля слôвъ бесѣдника не тôлько значенье гигіеничне, а и економичне, бо она маe выробити съ часомъ милицію народну, котра заступитъ армію, вымагаючу тôлько коштôвъ. Пос. Микишка закидае теперѣшному системови шкôлъ тоє, що замало ваги кладе на практичну сторону выхованя; число шкôлъ низшихъ промысловыхъ и шкôлъ промыслу дрôбного въ порôвнаню съ числомъ шкôлъ середныхъ есть за мале, а въ кôнци закидае правительству, що не увзглядняе жадань Чехôвъ взглядомъ шкôлъ промысловыхъ. — Пос. Адамекъ жалуеся на тоє, що въ многихъ школахъ ческихъ еще и доси молодѣжь муситъ учитись въ чужôмъ языцѣ, що министеръ просвѣты заявляєся неприхильнымъ супротивъ ческого университету, именно супротивъ ôтвореня выдѣлу медичного. — Въ тôмъ самôмъ дусѣ промовлявъ пос. Квичала. — Яко бесѣдникъ генеральный противъ того титулу промовлявъ пос. Екснеръ. По єго промовѣ титулъ сей принято.

На засѣданю зъ дня 7 марта при дебатѣ надъ титуломъ „Надзôръ школьный“ пос. Люстканль полемизувавъ съ выводами Чехôвъ и Полякôвъ, начебы школы ихъ були упослѣдженй въ користь школъ нѣмецкихъ и другихъ. Бесѣдникъ наводитъ межи иншими аргументами такожь справу рускои школы во Львовѣ. — Мин. Конрадъ ôтповѣвъ на замѣты попередныхъ бесѣдниковъ, що нѣколи на гадку єму не прійшло сумнѣватись о совѣстности властей школьныхъ, но про се однакъ обстати муситъ за конечностею задержаня звычайного порядку инстанцій. На заложенье ческои школы позволено, але не позво-

ѣено доси на отворенье ей, а §. 17 зак. шк. подає рѳжницю межи заложеньемъ а отвореньемъ школы приватнои. Въ законѣ шкѳльнѳмъ нема зовсѣмъ постановленя, приписуючого певный языкъ выкладовый въ школахъ приватныхъ, а правительство не може надати школѣ приватнѳй значеня школы публичнои, позаякъ въ тѳмъ взглядѣ существуютъ сталѝ приписы. — Передъ принятьемъ сего титулу промовляли еще пос. Зисъ, Квичала, Клямъ-Мартиницъ и Ковальскій. — Пос. Ковальскій именно пѳднѣсъ недостатки шкѳльництва въ Галичинѣ, выказуючи недостаточне число шкѳлъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ въ Галичинѣ, и занедбанье науки руского языка въ загалѣ. Ѳттакъ приступлено до дебаты надъ буджетомъ „министерства вѣроисповѣдань“. — Въ дебатѣ тѳй забравъ голосъ п. Ковальскій, жадаючи бѳльшои автономіи для гр. кат. церкви, а дальше пос. о. Озаркевичь внѣсъ резолюцію о регуляцію конгруы для гр. к. духовенъства. — При кѳнци дебаты ѳтповѣдавъ министеръ Конрадъ пос. Кулачковскому, що правительство не маѣ жадноі вѣдомости о календарскѳй агитаціи въ Галичинѣ, а ѳтданье монастыря добромильского Єзуитамъ наступило въ наслѣдство сильного наставаня самого провинціяла. Впрочѣмъ правительство застерегло собѣ можнѳсть ѳтобрати Єзуитамъ монастырь, коли ему тоѣ выдастьси ѳтповѣднымъ. На тѳмъ закѳнчено засѣданье зъ дня 7 марта с. р.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До „Polit. Corresp.“ пишутъ зъ Петербурга, що день коронаціи еще не означеный. Такъ заявленье мин. Гирса и петербурского тѣла дипльоматичного коронаціи, якъ и нотификаціи урядовѝ, дорученѝ посредствомъ амбасадъ и посольствъ россійскихъ рѳжнымъ дворамъ, заявляютъ лишь тѳлько, що коронація ѳтбудеся въ маю, но дня не назначаютъ. Найвѣроятнѣйше ѳтбудеся коронація доперва въ послѣдныхъ дняхъ мая. Пріѣздъ на коронацію заповѣвъ вже кн. Микола Чорногорскій. Програма коронаціи маѣ бути така: Въѣздъ царскои пары до Москвы, где замешкаѣ въ Петровскѳй палатѣ; коронація въ Кремли въ церквѣ Успенія; традиційне поданье царскѳй парѣ хлѣба и соли черезъ депутаціи рѳжныхъ клясъ суспѳльности россійскои; пиръ двѳрскій, на котрый будутъ запрошенѝ всѣ достойники, а ѳттакъ чотыри инши пиры: для тѣла дипльоматичного, и для цивильныхъ, войсковыхъ и церковныхъ урядникѳвъ высшихъ. Въ кѳнци буде два або три балѣ въ дворѣ, а дворяньство намѣряѣ зъ своѥи стороны устроити великій баль. Доносятъ такожь зъ Петербурга, що о реформахъ либеральныхъ нема теперь и бесѣды, противно заносится на дальшу пресію на прасу, котрѳй консервативнѝ круги закидуютъ непокоѥнье умѳвъ. Говорятъ навѣть о гдеякихъ реакціяхъ, пр. о знесеню автономіи мѣстъ, о знесеню земствъ и судѳвъ присяжныхъ.

Нѣмеччина. Якъ доносятъ гдеякѝ дневники нѣмецкѝ, мавъ кн. Бисмаркъ конферувати съ провѳдникомъ либеральнои партіи Беннигзеномъ, чи не обнявбы ѳнъ однои изъ текъ министеріяльныхъ. На тѳй конференціи ходило именно о зближенье партіи національно-либеральнои до правительства. Правительство пруске маѣ сими днями ѳтповѣсти на ноту Якобинѣго.

Франція. Въ францускѳй палатѣ послѳвъ ведутся теперь дуже важнѝ розправы надъ справою, котра для кабинету Ферріого ѥсть дуже небезпечною, а котра звалила зъ нѳгъ такъ великого мужа стану якъ бувъ нимъ Гамбета. Радикалы именно поставили на порядокъ дневный ревизію конституціи, думаючи, що тымъ оружіемъ удасться имъ звалити свѣжій кабинетъ и взяти по нѣмъ правительство въ руки. Ихъ бесѣдники домагалися конче ревизіи, але Ферри, пѳзнавши, що радикалы длятого ѥи домагаются, щобы ѳттакъ пѳмститися на сенатѣ за тоѥ, що ѳнъ оперся внесеню прогнаня претендентѳвъ, цѣлою вымовою своєю оперся жаданю радикалѳвъ. До ревизіи конституціи може тогды доперва прійти, коли прійде до згоды и порозумѣня межи обома палатами. Теперѣшна хвиля взаимного роздражненя не ѳтповѣдаѣ цѣлкомъ переведеню такъ великого дѣла. Тоѥ выступленье президента министрѳвъ зробило, якъ констатуютъ дневники францускѝ, велике враженье. Праса радикальна выступила зновъ пристрастно противъ кабинету. Здаеся, що справа ревизіи конституціи прійде еще на порядокъ дневный.—Министеръ справедливости выпрацювавъ три проѥкты законѳвъ, котрыхъ задачею буде зреформувати судѳвництво. Першій проѥктъ трактуе о урегулѣваню стану судіѣвъ и числѣ членѳвъ апеляційныхъ трибуналѳвъ; другій жадаѣ, щобы суды присяжныхъ судили такожь переступства а не лишь провины и злочиньства; а третій проѥктъ въ кѳнци маѣ на цѣли розширенье компетенціи судѳвъ мировыхъ. Въ Парижи зѳстали недавно арештованѝ два революціонеры ирляндскѝ. Англія жадаѣ ѳтъ Франціи, щобы они выданѝ зѳстали въ руки властей англійскихъ. Але француска република опираеся сему на тѳй пѳдставѣ, що трактатъ заключеный межи Францією а Англією о выдаванье переступникѳвъ, не жадаѣ выдаваня переступникѳвъ политичныхъ; Франція мусѣла ихъ арештувати, щобы обезпечитися передъ ихъ агитаціями, но не выдасть ихъ такъ само, якъ свого часу не выдала Англія кѳлькохъ комунистѳвъ, та вспѳвинника замаху Орсинѣго. Праса англійска зъ такого заявленя правительства француского дуже незадоволена. Въ Парижи завязався комитетъ пѳдъ покровительствомъ Виктора Гиго для охороны ирляндскихъ емигрантѳвъ.

Англія. Англійска низша палата радила въ понедѣлокъ надъ додатковымъ кредитомъ для Египту. На засѣданье прибувъ такожь и Глядстонъ першій разъ по поворотѣ зъ Каннъ и выголосивъ довгу горячу промову. Президентъ министрѳвъ выступавъ противъ закидамъ противникѳвъ и заявивъ, що войска англійскѝ зѳстанутъ сейчасъ ѳткликанѝ зъ Египту, скоро сповнятъ свою задачу, но теперь годѣ еще назначити речинця тои справы. „Пѳшлисьмо до Египту, — говоривъ Гляд стонъ — щобы привернути тамъ спокѳй, полѣпшити тамошнѝ институціи публичнѝ и сповнити нашѝ обовязки взглядомъ иншихъ народѳвъ. Занялисьмо Египтъ, щобы забезпечити вѳльну плавбу по каналѣ суецкѳмъ. О скѳлько тѝ всѣ задачѣ сповненѝ, сего такожь нынѣ не можна еще означити, именно зѳ взгляду на тѝ державы, що маютъ свои интересы въ справѣ египскѳй. Одною зъ найважнѣйшихъ причинъ, задля котрыхъ не може англійске правительство ѳткликати свого войска зъ Египту, ѥсть дуже критичне положенье египского вице-короля. Повстанье въ Суданѣ огортаѣ чимъ разъ ширшѝ круги. Якъ доносятъ телеграмы зъ Каиру, правительство кедива вже и надѣ не маѣ успокоити сей бунтъ. Провѳдникъ бунту пророкъ Магди побиваѣ войска египскѝ на кождѳмъ кроцѣ; Англія буде мусѣла выступити противъ сего пророка, и кто знаѣ чи не замотаеся въ довшу вѳйну съ южными племенами египскими.

Італія. Зъ Италіи доходятъ вѣсти о що разъ ноныхъ рухахъ революціонистѳвъ. Въ Катаніи на сицилійскѳмъ островѣ прійшло сего тыждня до великихъ непорядкѳвъ, до котрыхъ дало причину оголошенье новои тарифы для перевоженя желѣзницею сѣрки. Цѣлѝ товпы зворушеного народу нищили мѣсцями желѣзницю и збурили дворець. Щобы привернути тамъ порядокъ, мусѣло правительство выслати генерала Паллявичини съ 4000 войска, котре обсадило всѣ головнѣйшѝ плящы и улицѣ Катаніи. Много людей увязнено. О киненю двохъ бомбъ передъ амбасадами австрійскими въ Римѣ доносили мы давнѣйше. Чотырохъ людей пѳдозрѣныхъ о пѳдкиненье бомбъ увязнено. „Presse“ пѳдноситъ сей фактъ та робитъ горячѝ замѣты правительству италійскому кажучи: „Правительство италійске потягаѣ до отвѣчальности пѳдрядни личности, але проводирѣвъ лишаѣ въ спокою. Каже арештувати роботника, що кинувъ камѣнь до поѣзду амбасадора австрійского, вязнити студентѳвъ, що хотѣли ѳтслонити бюстъ Оберданка, а не вязнитъ професора университету Кардуччи въ Бононіи, котрый славитъ поезією атентатъ Оберданка“. — Одинъ зъ дневникѳвъ угорскихъ пише: „Если амбасадоры нашѝ маютъ терпѣти всегдашне небезпеченьство утраты житя, то мы повинни ихъ зъ Италіи ѳткликати.

Туреччина. Справа урегулѣваня границь межи Чорногорою а Альбанією не поступила анѣ крокомъ на передъ. Альбанцѣ вже въ саиѳмъ початку заявили, що не позволятъ ѳтобрати собѣ анѣ одного шматка землѣ, а Чорногора доси лишь допоминалася, але не выступила зреализувати свои жаданя. Турція, якъ звычайно, пасивна, скрѣпляе лишь гарнизонъ въ погранычнѳй мѣсцевости Тузѣ. Теперь, якъ доноситъ „Polit. Corresp.“, заявили зновъ въ Царгородѣ и въ Цетиніи, що безъ помочи Туркѳвъ обѳйдеся, а правительство цетиньске если не хоче полагодити спѳръ, то най выбере чотырохъ судіѣвъ а такъ само зроблятъ и Альбанцѣ та въ мирный способѳмъ полагодится спѳръ о границѣ. — Зазначити належитъ, що Турція домагаеся знесеня крѣностей наддунайскихъ, такъ якъ се рѣшено було на конференціяхъ берлиньскихъ.

НОВИНКИ.

— **Музикально-декляматорскій вечеръ въ XXII роковины смерти Тараса Шевченка** згромадивъ вчера въ великѳй сали „Народного Дому“ велике число почитателѣвъ нашого великого генія. На вчерашнѝ вечерницѣ въ честь Тараса, котрѝ сталися всенароднымъ праздникомъ, явилося крѳмъ дуже численно зѳбранои львѳвскои интелигенціи рускои такожь дуже много осѳбъ зъ провинціи, котрѝ не зважаючи на ѳтдаленье ѳтъ Львова, поспѣшили ѳтдати честь незабутному „апостолови правды и науки“. — И справдѣ, сегорѳчнѝ вечерницѣ Тарасовѝ були величнымъ праздникомъ народнымъ. Въ пристроѥнѳй зеленею цвѣтѳвъ сали выжидали гостѣ въ урочисто-поважнѳмъ настрою початку оголошеныхъ програмою продукцій. На естраду вступивъ проф. Анатоль Вахнянинъ и ядерною, многократными оплесками перерываною рѣчею росказавъ исторію святкованя сего народного праздника, починаючи ѳтъ часу, коли мала горстка почитателѣвъ найбѳльшого сына Руси мусѣла задля неспріяючихъ обстоятельствъ обмежитись на ѳтправленю поминального богослуженя въ убогѳй православнѳй церквѣ и повздержатися ѳтъ всякои голоснѣйшои манифестаціи ажь до послѣдныхъ лѣтъ, коли народна идея — праздникъ Тараса обходится численно зѳбраною громадою въ „Народнѳмъ Домѣ. — Пѳсля вступного слова выголошеного съ незвычайною вервою, властивою бесѣдникови, слѣдували пѳсля програмы теноровѝ соля „Ой одна я, одна“ и „Гетьманы, гетьманы“ ѳтспѣванѝ п. Ст. Цетвиньскимъ. Про выконанье сихъ чудовыхъ творѳвъ нашого Лисенка не потребуемъ нѣчого говорити, бо рутинованый спѣвакъ п. Цет., якъ завсѣгды такъ и теперь збиравъ заслуженѝ лавры незмовкаючихъ оплескѳвъ. За деклямацією „Посланія до земляковъ“ Т. Шевченка выголошеною съ зрозумѣньемъ п. Львомъ Гузаромъ, доказала п. А. З., знана зъ свого выступу на торѳчныхъ Шевченковихъ вечерницяхъ, що не тѳлько маѣ знамениту технику музичну але и умѣѥ такожь перенѧтися духомъ композиціи. — Гру ей оцѣнила справедливо зѳбрана публика нагородивши особливо „Чумака“ сердечнымъ узнаньемъ. — Двѣ Лисенковѝ пѣснѣ „И богата я“ и „Минаютъ дни“ уложенѝ на баритоновѝ соля якъ разъ ѳтповѣдали для продукціи п. Н. Вахнянина, котрый ѳтдавъ ихъ якъ не можна красше, зробивши на згромадженѳй публицѣ дуже миле враженье. — Повне молодечого жару выголошенье поезійки п. Масляка „Они“, спонукало публику, що автора, котрый заразомъ бувъ декляматоромъ сего твору, выкликала до ѳтдеклямованя другого ѥгожь стиха. — Продукціи обнятѝ програмою, закѳнчила звѣстна зъ торѳчныхъ вечерницъ Шевченковыхъ кантата Лисенка „Бютъ пороги“. — Враженье, яке зробило выконанье сего твору нашого европейску славу маючого композитора, було дѣйстно величаве и выразилось въ тѳмъ, що пп. аматоры мусѣли на неумовкаючѝ зазивы гостей цѣлу кантату повторити. — На вечеръ наспѣло зъ рѳжныхъ сторѳнъ галицкои Руси 49 привѣтныхъ письмъ и телеграмѳвъ, котрѝ суть найлучшимъ доказомъ, що не тѳлько Русины львѳвскѝ але цѣла Русь соединилася духомъ, щобы спомянути великого Тараса „не злымъ тихимъ словомъ“.

— **Новѝ читальнѣ**. Якъ доноситъ „Батькѳвщина“ въ 10 числѣ, закладаеся читальня въ Гнильчу, въ пов. пѳдгаецкѳмъ. Яко основателѣ читальнѣ пѳдписанѝ на статутѣ переданѳмъ черезъ редакцію „Батькѳвщины“ до намѣстництва священикъ о. І. Клосевичь и ѳсѣмь поважныхъ господарѣвъ. — Въ тѳмже числѣ „Батькѳвщины“ подыбуемъ обширнѣйшій описъ ѳткрытя читальнѣ въ Спасѣ, пов. долиньского. Мы згадаѥмъ лишь, що на тоѥ торжество прибули оо. Заячкѳвскій зъ Лопянки и Ружицкій зъ Струтына. Заразъ вписалося до читальнѣ 60 членѳвъ.

— **Складъ новои рады мѣста Львова** вже оголошеный. Стара рада т. зв. „Łączności i Zgody“ ѳтбула 8 л. марта послѣдне своѥ засѣданье. До новои рады вѳйшовъ кружокъ Русинѳвъ, именно пп. дръ Олександеръ Огоновскій, проф. Анатоль Вахнянинъ, п. Мих. Дыметъ, п. Николай Волиньскій, дръ Фр. Костекъ, проф. Юл. Медвецкій и о. Ад. Василевскій. Въ радѣ суть такожь Поляки приклонни для Русинѳвъ; до тыхъ послѣдныхъ належитъ передовсѣмъ зачислити загально поважаного професора университету, дра Щасного Грызецкого. Можна отже мати надѣю, що ся рада сповнитъ вже справедливе бажанье Русинѳвъ, признане имъ трибуналомъ державнымъ и отворитъ руску народну школу въ столици рускои части Галичины.

— **Польскѝ кандидаты до сойму**. Якъ доноситъ „Dziennik polski“, мѣскій комитетъ передвыборчій въ Ярославѣ поставивъ кандидатуру гр. Владисл. Баденѣго, увѳльнюючи ѥго зъ горы ѳтъ „фатиги“, щобы лично ставився передъ выборцѣвъ. Яке „бараняче послушеньство“, яке „локайство“! — скажемо словами гр. Круковецкого. Тойже дневникъ доноситъ, що комитетъ въ Яворовѣ поставивъ кандидатуру гр. Яна Шептицкого зъ сельского округа Яворѳвъ - Краковець.

— **Новый кандидатъ на посла зъ мѣстъ Станиславова и Тысьменицѣ**. Въ Вѣдни знайшовся несподѣвано новый кандидатъ на опорожнене по дрѣ Каминскѳмъ мѣсце въ радѣ державнѳй. Ѥсть нимъ якійсь дръ Бергринъ, жидъ старовѣръ, адвокатъ. Ѳнъ кѳнчивъ гимназію въ Тернополи, зъ ѳтки таки ѥсть родомъ, а потѳмъ осѣвъ постоянно въ Вѣдни. Бергрина форитуе на посла звѣстный рабинъ Шрайберъ, посолъ зъ Коломыѣ; ѳнъ присылавъ вже навѣть зъ Вѣдня до Станиславова редактора вѣденьского дневника „Jüdisches Tagblatt“ для агитаціи мѣжь жидами. Хотяй дръ Бергринъ обѣцюе, що на случай выбору на посла вступитъ до польского „Kol-a“, то мимо того польскѝ газеты выступаютъ противъ кандидатуры сего брата „mojżeszowego wyznania“, а „Gaz. Nar.“ грозитъ навѣть, що готова выйти „борба христіянъ противъ жидѳвъ“, — чого она собѣ зовсѣмъ не желае“ очевидно длятого, що ей редакторъ п. Янъ Добжаньскій въ центральнѳмъ комитетѣ въ найлучшѳй згодѣ и любови засѣдае съ обома рабинами львѳвскими, съ ними разомъ радитъ, „jakich jemu wistawić kandidatuf“... и приспѣвуе собѣ звѣстный двостихъ Зигмунта Красиньского травестіованый „Różow-ымъ Domin омъ“: „Jedno tylko jemu git, z polskim szlachtem polski żid!“

— **Зъ чина оо. Змартвыхвстанцѣвъ**. Дня 4 л. марта ѳтправилося въ каплицѣ оо. Змартвыхвстанцѣвъ богослуженье на интенцію „товариства опѣки надъ уніятами“. Дня 5 с. м. о 4 год. по полудни ѳтбулося рѳчне зѳбранье членѳвъ товариства, на котрѳмъ зѳбралось около 60 осѳбъ. Межи тыми були опѣкунки змартвыхвстаньского интернату княгиня Адамова Сапѣгова яко предсѣдателька товариства, граф. Марія Потоцка, гр. Альф. Потоцкій, еп. суфр. Моравскій, архіеп. ѳрм. Исаковичь, еп. Сильвестеръ Сембратовичь и пр. Настоятель кс. Калинка зложивъ рахунокъ зъ майна заведеня и мавъ ѳтчитъ о направленю, яке обравъ собѣ въ выхованю рускои молодежи. Пѳсля того промовивъ еп. Моравскій, заохочуючи членѳвъ до пѳдпомоги заведеня, котре такъ щиро (!) зближае Русинѳвъ до Полякѳвъ! Вкѳнци оглядали намѣстникъ и всѣ три епископы заведенье Змартвыхстанцѣвъ и высказали имъ своѥ вдоволенье. Нашь еп. Сильвестеръ Сембратовичь и нашь ректоръ о. Бачиньскій казали себе вписати до товариства яко членѳвъ и обѣцяли платити певну суму що року на цѣли заведеня....

— **Въ справѣ сыровицѣ**. Мин. скарбу рескриптомъ зъ 22 лютого с. р. розпорядило, що ѳтъ теперь если кто хоче дѳстати позволенье брати сыровицю зъ жерелъ соляныхъ чи безплатно чи за оплатою для получшеня пашѣ, не потребуе вже свѣдоцтва лѣкаря повѣтового, але выстане, если зверхнѳсть громадска або обшару двѳрского потвердитъ выказъ худобы. Поданя ѳтбираѥ надзѳръ скарбовои стражи, котрый ствердивши, чи правдиво подане число худобы и скѳлько потрѣбно сыровицѣ, заразъ внесе поданье съ своими внесенями до краєвои дирекціи скарбу.

— **Едикта судовѝ** оголошуванѝ въ „Gazet-ѣ Lwowsk-ѳй“ коштуютъ величезнѝ сумы, — бо ѳтъ интересованыхъ сторѳнъ стягаютъ по 5 кр. ѳтъ одного слова! Едикта три разы умѣщуются а уряды дуже ихъ розвалковуютъ. Одинъ Краковянинъ внѣсъ меморіялъ до президіи суду краєвого, въ котрѳмъ радитъ, щобы суды звязлѣйше, въ менше словахъ стилизували едикта, то тогды кошта умѣщеня упалибы до $^1/_3$ або и до $^1/_4$ части. Рада дуже справедлива!

— **Въ Краковѣ** при случайности численныхъ арештованъ и наглядѳвъ за соціялистами суть теперь на порядку дневнѳмъ всякѝ денунціяціи, якѝ такожь свого часу появлялись во Львовѣ. Такъ примѣромъ заденунціовано фармацевтѳвъ Борысевича и Лазарского, у котрыхъ полиція не знайшла однакъ нѣчого. Розумѣесь, що такѝ денунціяціи суть крайно пѳдлыми, то лишь треба дивуватись, що полиція даѥ послухъ на всякѝ денунціяціи.

— **Въ Золочевѣ** ѳтбулась сими днями судова розправа передъ присяжными противъ п. Леткого, члена рускои читальнѣ въ Бродахъ, о котрого увязненю мы свого часу доносили. Присяжнѝ оправдали обжалованого и выпущено ѥго на волю.

— **Четверту львѳвску гимназію** правительство задумало умѣстити въ каменици кн. Сапѣги при улици Оссоланьскихъ и розпочало вже въ тѳй цѣли переговоры съ кн. Сапѣгою. Супротивъ того подносятся голосы, що лучше булобы, колибъ правительство выставило осѳбный будынокъ на тую гимназію и то не въ серединѣ мѣста, але на городецкѳмъ передмѣстю, зъ ѳтки фактично многѝ урядники желѣзнои дороги ѳтдаютъ свои дѣти на станцію до середмѣстя.

— **Новѝ церкви**. Слѣдуючѝ громады намѣряютъ розпочати въ тѳмъ або слѣдуючѳмъ роцѣ будову новыхъ церквей зъ твердого матеріялу: Ярычѳвъ малый, Хоросно, Сколье и Перегиньско, — послѣдна маѣ бути деревяна. Выготовленье плянѳвъ и кошторысѳвъ ддя всѣхъ тыхъ церквей поручено п-ну В. Нагѳрному.

— **Въ надвѳрняньскихъ лѣсахъ камеральныхъ** ѳтбулися сими днями ловы на дики. Въ ревирѣ пнѳвскѳмъ убито „22 дикѳвъ“ — три льохи, съ 5, 6 и 8 поросятами. Селяне зъ окрестности тыхъ лѣсѳвъ дуже зрадувались побачивши убитыхъ своихъ ворогѳвъ, що имъ черезъ лѣто и осѣнь такѝ великѝ шкоды чинятъ по поляхъ и въ огородахъ, и дуже дякували директорови скарбу за тоѥ, що наказавъ ловы. Такъ само належалобы вже разъ и зарядови делятыньскихъ лѣсѳвъ скарбовыхъ взятись до выгубленя дикѳвъ, котрѝ въ тыхъ сторонахъ суть правдивою язвою для народу.

— **Жидѳвска клятва** („хевра“). Бр. Ромашканъ, властитель Городенки, ѳтобравъ жидамъ посесію пропинаціи, за що кинено на него жидѳвску клятву на пѳдставѣ „хасуки“, котрои силу мы давнѣйше въ „Дѣлѣ“ описали. Теперь жиды въ рѳжный способъ стараются бр. Ромашканови шкодити, а що всѣ они въ тѳмъ солидарно поступаютъ, тожь бр. Ромашканъ може на тѳмъ много потерпѣти, если власти не вдадутся въ тую справу.

— **Учителѣ львѳвскихъ шкѳлъ середныхъ** на своѥй нарадѣ ухвалили завязати окремый кружокъ, где моглибы бути заспокоенѝ ихъ потребы духовѝ, позаякъ дотеперѣшне польске товариство педагогичне и выдавана нимъ часопись „Szkoła“ призначенѝ суть головно для шкѳлъ народныхъ. На зѳбраню, котре ѳтбулося дня 4 л. марта с. р. во Львовѣ, було надъ 70 учителѣвъ шкѳлъ середныхъ. Перевагу мали учителѣ молодшѝ.

— **Убійцѣ Францѣшки Мнѣхъ въ Лютчи**, якъ мы вже свого часу доносили, були засуджени на кару смерти черезъ повѣшенье. Теперь уласкавивъ ихъ цѣсарь ѳтъ кары смерти; будутъ отже сидѣти въ дожизненнѳй вязници.

— **Громаду Козельники** вылучено зъ округа суду повѣтового въ Винникахъ, а прилучено до округа мѣско-делегованого суду повѣт. секція II. во Львовѣ.

— **Коннурсы учительскѝ**. Краєва рада шкѳльна розписуе конкурсы: 1) на посаду учителя географіи и исторіи при бережаньскѳй гимназіи; 2) на посаду учителя нѣмецкого языка при гимн. Францъ-Іосифа во Львовѣ; 3) на двѣ посады кляс. фил. при IV гимн. во Львовѣ; 4) на посаду учителя кляс. фил. въ Станиславовѣ. Речинець до 26 л. марта с. р.

— **Поправка**. Въ 21 ч. „Дѣла“ въ дописи „Зъ Станисланова“ доповняесь данѝ о выборѣ выдѣлу филіи тов. „Просвѣты“ въ тѳмъ взглядѣ, що о. И. Попель выбраный контрольоремъ, а пп. Л. Винничукъ и П. Дмитрашь заступниками выдѣлозыхъ.

— **Дотепнѳсть папы**. Папска газета „Gaulois“ розказуе о слѣдуючѳмъ дотепѣ папы Льва XIII. Папа не владѣючи свобѳдно французкимъ языкомъ розмовлявъ разъ съ олною высокоположеною французкою дамою. Наразъ заикнувся; не стало ему слова. Ѳнъ думаѥ, думуе, а вкѳнци звертаесь до дамы и пытае: „Чи говорите вы по италіянски? — Такъ трохи, ѳтповѣла дама. — Такъ будемо бесѣдувати по италіянски — сказавъ папа усмѣхаючись весело, — а то для того, бо я розговорюючи въ вашѳмъ языцѣ скомпромитувабы свою непогрѣшимѳсть.

— (**Дробнѝ вѣсти**.) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Русье, пов. сокальского 100 зр. запомоги на будову церкви. — Во Львовѣ умерла сими днями Іоанна Шайнохова, жена звѣстного польского историка пок. Кароля Шайнохи.

ПОСМЕРТНЇ ВѢСТИ.

✝ **О. Симеонъ Прислопскій,** приходникъ въ Регетовѣ, деканата бѣцкого, еп. перемыскои, упокоився 4 (16) лютого с. р. въ 83 р. житя а въ 53 священьства. Вѣчна ємy память!

✝ **О. Іосифъ Федоровичь.** Неумолима смерть забрала намъ въ особѣ упокоившогося дня 2 (14) лют. о. Іосифа Федоровича, приходника зъ Гумнискъ, свѣтлого священика, трудолюбивого народолюбця, найлучшого порадника и сусѣда. Смирно въ затишу, безъ шуму, не бажаючи нѣ славы, нѣ розголосу, працювавъ покôйный Іосифъ неутомимо черезъ сорокъ лѣтъ свого священьства съ правдивымъ пожертвованьемъ для подвигненя и получшеня долѣ нещасного нашого народу; єго то незвычайной здôбности, єго то умнымъ, краснорѣчивымъ, повнымъ горячои любви проповѣдямъ, завдячує повѣреный ємy прихôдъ свôй нынѣшный станъ. Тамъ, где піянство глубоко запустило було своє мерзке корѣнье — по єго трогающихъ бесѣдахъ горнулись громадно прихожане и чужѝ складати въ єго руки торжественный слюбъ тверезости и въ єго приходѣ заблысла тверезôсть, за нею прозябъ и добробытъ. Жиды-арендарѣ, що перше мовь сатана воювали, змалѣли дуже и вже ôтъ многихъ лѣтъ не суть въ силѣ удержатись въ селѣ. Где тôлько завитало горе, бувъ бл. п. о. Іосифъ першимъ помôчникомъ, порадникомъ и потѣшителемъ — яко правдивый самарянинъ не зважаючи нѣколи на своє здоровлье, спѣшивъ покôйникъ и до найубожшои хатины, плекавъ недужихъ, подававъ имъ лѣки, помагавъ имъ, чимъ мôгъ, вспиравъ и потѣшавъ опущенѝ сироты, — неразъ перенявши хоробу ôтъ недужихъ свою правдиву, христіянську услужнôсть о мало житьемъ власнымъ не переплативъ. Помимо скудныхъ финансовыхъ обставинъ, здолѣвъ покôйный, уймаючи собѣ, образувати своихъ сынôвъ и доньки, выховувавъ ихъ для добра нашои церкви и нещасного нашого народа и маємо надѣю, що здорове зерно, защеплене въ ихъ серцяхъ, принесе хосенъ для матери-Руси. Туга налягла на нашу окрестнôсть, мы стратили найлучшого брата, сусѣда, прихожане найлучшого провôдника. Не диво отже, що на першу вѣсть о смерти бл. п. Іосифа Федоровича спѣшивъ нарôдъ зъ всѣхъ сторôнъ побачити у останне тлѣннѝ мощѣ праведного покôйника и попращатись съ дорогимъ своимъ батькомъ. — Спочивай нашь дорогій пастырю сномъ праведныхъ, — най буде земля Тобѣ перомъ!

— **Звычайный загальный збôръ галиц. товариства „опѣки кадъ увôльненими вязнями“** ôтбудеся дня 12 л. марта с. р. о годинѣ 6 вечеромъ въ сали розправъ суду делегов. С. І. 2 гій поверхъ при улици Ягелоньскôй Ч. 17. Обрады публичнѝ, порядокъ слѣдуючій: 1) ôтчитанье протоколу послѣдного загального збору; 2) справозданье зъ чинностей дирекціи; 3) справозданье рахункове; 4) змѣна статутôвъ; 5) выборы доповняючѝ до выдѣлу въ мѣсце уступаючихъ членôвъ; 6) выбôръ комисіи ревизійнои и справдженье рахункôвъ; 7) Розправы надъ проєктомъ меморіялу до „Коła“ польского въ Вѣдни въ справѣ трактованя судово-карного некараныхъ передъ тымъ переступникôвъ зъ стану рôльничого; 8) внесеня членôвъ.

(Надôслане.)

Ôтъ 1860 р., с. є. ôтъ початку свого душпастырства справивъ я до церквей бôльшихъ 5 дзвонôвъ зъ незнакомыхъ для мене фабрикъ, именно зъ фабрики въ Винернайштадъ, зъ фабрики Андрея Гайба и одного людвисаря, переѣзжого зъ Тарнова. Минувшого року спровадивъ я до свого прихода въ Сновичу 3 дзвоны бôльшого розмѣру зъ фабрики пп. Ивана и Антонія Серафинъ въ Калуши. И отъ що. Такъ тамтѝ, якъ и тѝ дзвонятъ, але що за велика рôжниця! Дзвоны зъ фабрики пп. Серафинъ дзвонятъ чимъ бôльше, тымъ голоснѣйше, звучнѣйше и пріятнѣйше.

Звертаю протоє увагу Всечест. духовеньства, такъ якъ въ нынѣшныхъ часахъ, где парохіи нашѝ бôльше розширилися и оказуєсь потреба бôльшихъ и голоснѣйшихъ дзвонôвъ, що кто о такѝ хотѣвбы постаратися, нехай завѣритъ менѣ и удасться до пп. Ивана и Антонія Серафинъ въ Калуши, а пересвѣдчится, що дзвонôвъ зъ найлучшого металю, прехорошои роботы, чудного голосу и по найприступнѣйшôй цѣнѣ, сплатами въ ратахъ, на якѝ кого стане, тôлько у пп. Серафинъ, а не въ заграничныхъ або незнакомыхъ фабрикахъ дôстати можна.

Сновичъ, дня 4 л. марта 1883.

Петро Матковскій, гр. к. приходникъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 8. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	304 50	308 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	306 —	310 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 80	99 —
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 64
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 44	9 54
Нôвимперіялъ	9 72	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18½	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ купону)

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** жертвували Всч. о. Емилій Левицкій зъ Боднарова 5 зр. Спаси-Бôгъ! — *Дирекція.*

— **Жертвы по случаю вечера съ танцями, устроєного въ Перемышли** дня 1 л. марта въ корысть бѣднои учащоися молодежи, присланѝ на руки дра Антоневича: а) Преосвященый епископъ Ступницкій, Всч. оо.: Кмицѣкевичь зъ Гаѣвъ, Куневичь зъ Оломунця, Мигуловичь зъ Чорноі — по 3 зр.; Всч. оо.: Лукашевичь зъ Вышатичъ, Терлецкій зъ Пелнятичь, Таворскій зъ Корманичь, Желеховскій зъ Торчиновичь, Паславскій зъ Белза и Вп. Игн. Маляркевичь зъ Перемышля — по 2 зр.; Вп. Царвичь, Левицкій, Тиховичь, професоры зъ Перемышля и Всч. о. Желеховскій зъ Лубнѣ — по 1 зр. 50 кр.; б) *Наддатки при касѣ*: Всч. оо. Кокуревичь, Секела и К. Бѣрецкій, Вп. пп. Павлишь, Марунякъ, полковникъ де Марекъ, Менцѣньскій и Кульчицкій професоръ, — по 50 кр., Вп. п-нѣ Мѣйска 1 зр.

За тѝ жертвы складае комитетъ всѣмъ П. Т. Добродѣямъ сердечну подяку.

Въ Перемышли, дня 3 л. марта 1883.

Павло Гостиньскій за комитетъ.

— **На памятникъ бл. п. о. П. Ясеницкого** зложили: А. Г. въ Борщовѣ 5 зр., М. К. въ Борщовѣ 1 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Т. Г. въ К. Звинѣтъ Вп. Добродѣю, що задля многихъ нагромадженыхъ матеріялôвъ, дотыкаючихъ пекучо-важныхъ въ теперѣшнôй хвили справъ п о л и т и ч н о и натуры, мусимо Вашу цѣнну допись ôтложити на пôзнѣйше. — *Впое. Дописувателю зъ Тернополя.* Даруйте, що дописи Вашои не можемо помѣстити, а то длятого, бо мы нѣякъ не смѣлибы згаданому Вами дописувателеви пôдсувати якоись „лести“... Допись выйшла зъ пôдъ пера одного зъ найлучшихъ нашихъ патріотôвъ и — якъ ôнъ намъ заявивъ — єсть выразомъ ширшого круга Русинôвъ.

Подяка.

„Обще рôльн. кред. Заведенье для Галичины и Буковины“ надôслало въ лютôмъ с. р. товариству „Рускихъ Дамъ“ на єго цѣли 50 зр. а. в. — За сей щедрый даръ складає Выдѣлъ товариства щиру подяку.

ВАЖНЕ ДЛЯ
!ПРОВИНЦІИ!
Найлучшу хиньско-россійску
ГЕРБАТУ
½ кило по зр. 2, 3 и 4
поручає и розсилає
торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ єго року (правои фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниvъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, плацъ Галицкій ч. 2
поручає по цѣнахъ найнизшихъ
правдивѝ американьскѝ ручнѝ и нôжнѝ
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрѝ и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;
(4—10) такожъ
американьскѝ машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку
и машины до шитя Singer-a
зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.
Части складовѝ тыхъ машинъ, якъ такожъ **нитки, шовкъ, иглы и смаровило** все на скадѣ.
Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.
Продажь и на сплату пôсля умовы.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказанѝ неразъ самыми выздоровѣвшими)
ВЫПРОБОВАНѝ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧѝ
въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загальнôмъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовѝ вытворы, увѣнчанѝ 58 высокими ôтзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовѝ грудниѝ бомбоны
(жадати лишь въ синôмъ паперѣ).
До ц к двôрского ливеранта до найбôльшои части владѣтелѣвъ Европы, пана Іоана Гоффа, ц к. совѣтника, властителя заслугою хотого креста заслуги съ короною, рицаря высокихъ прускихъ и нѣмецкихъ ордерôвъ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.
Дякую сердечно Іоанови Гоффови за єго винайденый и выроблюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо винайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. Ôтъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бôль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зô мною було що разъ гôрше. Мôй домашнѝ лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣ розпочавъ я наряджену менѣ курацію.
Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зôйшло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ ôтъ давна менѣ не было; розумѣєсь, я дальше уживаю сеи курациі — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо ôнъ оказався моимъ правдивымъ добродѣємъ. Нехай ще многѝ лѣта трудятся для здоровля терплячои людскости.
В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.
Урядове справозданье лѣкарске
Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хроничныхъкатарахъ, при великôй утратѣ сокôвъ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоємъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючѝ поживнѝ и скрѣпляючѝ средства.
Пирцъ т. Гаерсфельдъ, Дръ Маєръ лѣкарь региментовый.
правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа: **Цѣны** 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. Ôтъ 13 фляшокъ доставляєся franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; ½ кило солодовои чоколяды I зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бôльшôй скôлькости съ рабатомъ). — Солодовѝ бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожъ ½ и ¼ мѣшечка). Низше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.
Головнѝ склады: *Львовъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (ант.). *Божня:* І. Михникъ *Будзановъ:* Ясеньскій. *Чернôвцѣ:* Иг. Шнирхъ, І. Голиховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (ант.), І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Елленбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (11—12)

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.
Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.
КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.
ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.
КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.
Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.
Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.
ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.
TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.
Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистѝ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.
ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.
Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѝ вина лѣчничѝ
признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матеи Якубовского ôтзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджень и знаменитыми узнанѝ:
Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.
Тожъ само выше поименованымi професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:
Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
скляна банька 1 зр. 20 кр.
Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючій жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину меншѝ фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкѝ
власного выробу
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годземôина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣєкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
рôжнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.
ВИНА МОИ ЛѢЧАЩќ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожъ въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
Высылки почтою або желѣзницею выконуютея безъ проволоки.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Марінцкôмъ плацу ч. 10, наиротивъ готелю Лянга
поручає пôдъ гваранцією за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польнѝ, цвѣтовѝ и лѣсовѝ, рожѣ, дерева овочевѝ, корчѣ, шпараги и т. и.
Цѣпники на желанье франко. (11—12)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 24. Львôвъ, Вторникъ 1 (13) марта 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кожлого 15-го и послѣдиого дня кождого мѣсяця.

Редакція, адм**инистрація и експедиція** пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекàзомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Дебата буджетова
и выступленье рускихъ послôвъ.

I.

Генеральна дебата надъ буджетомъ державнымъ есть звычайно найважнѣйшимъ моментомъ дебатъ парляментарныхъ кождого року. Заступники всѣхъ народôвъ и всѣхъ интересôвъ забираютъ голосъ, освѣчуютъ положенье економичне и національне своихъ кругôвъ выборчихъ, щобъ на пôставѣ такого освѣченя показати, чому они стоятъ за або противъ признаня министерству певныхъ позицій буджетовыхъ. Не дивно отже, що дебата буджетова звычайно выводитъ на явъ „вся сокровенная“, користи и кривды, жалобы и обороны пануючои системы державнои и суспôльнои. Заступники ôтрубныхъ интересовыхъ кругôвъ напрягаютъ всѣ свои силы и способности, звертаютъ всю свою працю и стараннôсть, щобъ особливо при тôй дебатѣ, где властиво иде о nervus rerum всякои системы правительственнои — о грошѣ — выступити „во всеоружіи“ чи то въ опозиціи, чи то въ оборонѣ си.

Ôтъ многихъ лѣтъ привыкли мы, що при такихъ случаяхъ и наша руска справа выплываѥ въ бурныхъ филь красомовства на верхъ, крутится и пѣнится хвилину на тыхъ филяхъ, и ôттакъ благополучно тоне собѣ назадъ „въ безднѣ, одолѣваємой напастей бурею“, щобъ тамъ невидимо пролежати ажь до другого року, ажь до другои буджетовои дебаты. Мы привыкли до того, що нашй послы пôднесутъ при тôй дебатѣ и свôй голосъ, „ze zwykłemi — якъ кажутъ польскй газеты — utyskiwaniami na polski ucisk“, що противники не удостоятъ ихъ навѣть основнои або хочбы лишь талантливои реплики и збудутъ адвокатскими выкрутами або арогантскимъ маловаженьемъ, а правительство въ своѣй высокополитичнôй роли Beschwichtigungshofrath-а скаже кôлька елейныхъ, лагодячихъ фразъ на тему „якось то буде“ — „коли не погôршится, то певно буде лѣпше“, — „мы въ своѥи стороны доладаємъ всякого стараня“, а вже при якôмъ небудь надто дражливôмъ граваминѣ скаже: „знать не знаю, вѣдать не вѣдаю“, — тай справа скôнчена.

Конечно менше сему виннй нашй послы, що справа наша такъ рѣдко выплываѥ на поверхнôсть парляментарного житя и такъ коротко може на нѣмъ удержатися и такъ микроскопично мало на тôмъ зыскуѥ. Тутъ головно виненъ самъ устрôй нашого парляменту, въ котрôмъ сцентрализована така маса справъ и компетенцій, що въ того конечно муситъ повстати величезна мѣшанина и заколотъ. Множество найрôжнороднѣйшихъ справъ дискутуѥсь и голосуѥсь ту такихъ, о котрыхъ голосуюча бôльшôсть звычайно не маѥ и не може мати нѣякого понятя; множество спеціяльныхъ, мѣсцевыхъ, провинціональныхъ интересôвъ рѣшаѥсь и полагоджуѥсь ту людьми зовсѣмъ чужими а неразъ и ворожими тымъ интересамъ, — полагоджуѥсь генерально, шабльоново, а затымъ недоладно. Помимо проклямованои существуючимъ теперь правительствомъ автономично-федеративнои системы, машина державна оперуѥ собѣ спокôйно и дальше пôсля нормы централистичнои: автономична шкôра, а централистичне мясо и кости, — чижь диво, що мѣжь проклямованою засадою а цѣлымъ ходомъ дѣлъ державныхъ на кождôмъ кроцѣ стрѣчаются такъ рѣзкй льогичнй суперечности? Автономично-федеральный принципъ, — есть се именно принципъ децентрализаціи власти и оставленя мѣсцевыхъ справъ мѣсцевôй компетенціи. Чи такій принципъ въ Австріи яко такій може коли небудь въ повнôй своѣй чистотѣ осуществитися, — се есть велике пытанье, въ котрого дискутованье годѣ намъ вдаватися. То тôлько певно, що теперь мы такъ само далекй ôтъ его осущеня, якъ були и за министерства Ляссера-Аверсперга. А позаякъ при всякôмъ централистично-шабльоновôмъ трактованю благодать иде тôлько на вершки, а тягарѣ на спôдъ, та позаякъ мы не доросли еще до тои высоты, щобы стали на рôвнѣ съ вершками, то понятно, длячого на насъ спадаютъ самй тôлько тягарѣ конституційнй безъ ôтповѣдаючого имъ еквиваленту конституційнои благодати, и длячого ôтъ початкôвъ конституційного житя, и нынѣ и присно въ австрійскôмъ центральнôмъ и сцентрализованôмъ парляментѣ рôкъ-рôчно роздаются и будутъ роздаватися, и розумѣѥся, безплодно „wiecznie jedne i te same utyskiwania Rusinów na rzekomy ucisk ze strony Polaków“.

Въ нынѣшнôмъ числѣ докôнчили мы бесѣду посла Кулачковского, — се була перша и найобширнѣйша бесѣда рускаго посла пôдчасъ сегорôчнои дебаты буджетовои.

Кождого, кто прочитаѥ тую бесѣду, ударитъ передовсѣмъ въ очи тоѥ злощастне, фатальне положенье рускаго посла, котрый заразъ въ першихъ словахъ заявляѥ, що „промовляѥ и буде голосувати за позицією на министерство справъ внутрѣшныхъ, бо нѣчо противъ неи не маѥ закинути“, — а въ дальшихъ своихъ словахъ выводитъ безконечнй ôтчаянй жалѣ на тоѥ, що Русины, той народъ, котрый ôнъ репрезентуѥ, есть „найнещасливѣйшимъ въ Австріи народомъ и не то що не маѥ нѣякои опѣки у правительства и министра внутрѣшныхъ дѣлъ, але навѣть терпитъ во всѣмъ кривды ôтъ правительства“! Чи не злощастне, не фатальне становище!

Однакъ мы зовсѣмъ не думаѥмъ засуджувати п. Кулачковского або другого якого нашого посла за таку фатальну льогичну неконсеквенцію: „промовляю за буджетомъ, хочь той буджетъ повертаѥся Русинамъ не въ користь, але радше на шкоду“. Нѣ, мы тôлько зазначуѥмъ сей характеристичный проявъ для оцѣненя безъôтрадного положеня нашои малочисленнои делегаціи въ Вѣдни. Впрочѣмъ тая неконсеквенція — не нынѣшна; она, що такъ скажемъ, унаслѣджена. И за давныхъ, централистичныхъ министерствъ рускй послы — хочь ихъ було не три, але кôлька найцять — выступали съ жалобами такого самого крою, якй мы бачимо въ содержаню бесѣды п. Кулачковского. Правду кажучи, тогдышнй жалобы, пôдношенй рускими послами противъ правительства, — котре далеко выразнѣйше попирали, якъ нынѣ пп. Ковальскій и Кулачковскій теперѣшне правительство,— були парляментарною аномалією, нельогикою, бо сильна тогды руска делегація выступала противъ того министерства, котре безъусловно во всѣмъ попирала. Зъ того мусѣло зовсѣмъ природно слѣдувати, що тогдышнй выступленя рускихъ послôвъ мусѣли бути несмѣлй, нерѣшучй, нѣ студенй, нѣ горячй. Але одно, що кождого тверезо-мыслячого и о достоиньство народа дбаючого чоловѣка мусѣло развити, — то се бувъ тогдышный той — якъ бы то сказати — непарляментарно униженый, покôрно блягаючій тонъ, якимъ на диво цѣлого парляменту и всеи Европы ôтзывалися звычайно рускй послы.

Нынѣ можутъ нашй послы выступати смѣлѣйше, — и справдѣ тую бôльшу смѣливôсть добачуѥмо въ бесѣдѣ п. Кулачковского.

Справозданье посольске
Александра гр. Круковецкого,

посла до сойму зъ меншихъ посълостей повѣта перемыского.

(Конець.)

„Однымъ тôлько заслужилося посольство вѣденьске въ нашôмъ соймѣ, то есть, що коли Выдѣлъ краєвый на 1-ôй сесіи предложивъ намъ нове право дорогове, але таке, що булобы край до решты знищило, и по бесѣдахъ многихъ послôвъ, одныхъ за тымъ правомъ, а другихъ противъ него, коли колыбалося остатне рѣшенье, обудився щасливо начальникъ польского „Коła“ въ Вѣдни и сказавъ: „Нехай буде, якъ бувало“. Тымъ уратувавъ ôнъ край ôтъ великихъ тягарôвъ и надъужить. Утрималося право давне, правда, що несправедливе, алежь вже маѥ за собою хочь звычай. Въ тôмъ роцѣ я пробовавъ наклонити соймъ до скасованя шарварку, робленого селянами, якобы якоись памятки панщинянои, а заступити тую роботу черезъ додатокъ до податку, роздѣленый на всѣ верствы людности порôвно. Але пôрвалися на мене сейчасъ члены рады державнои — зъ котрыхъ одинъ, селянами выбраный, а другій убѣгавсь, щобы его селяне до предстоячого сойму выбрали. Розгнѣванй, кидалися на мене, що хочу ширити ненависть межи селянами а дворами, доказували, що селяне маютъ за що бути шляхтѣ вдячными, котра за нихъ мыслила, боронила ихъ и справедливôсть имъ робила, коротко сказавши, слôвъ було дуже много. Я ôтповѣдавъ имъ съ спокоемъ, що не хочу нѣкого бунтувати, але що они не доросли еще до цѣлковитои справедливости, коли опираются на тôй несправе-

Зъ вечера въ память Шевченка.

I.

Вступне слово проф. А. Вахнянина.

По воли товариствъ нашихъ стою нынѣ на сѣмъ мѣсци, и въ ихъ имени витаю Васъ, дорогй Родимцѣ и почитателѣ идей Тараса. Честь Вамъ, що такъ численно збôралися.

При сѣмъ позволите, що пôдъ те сумне, але велике, бо всенародне свято, обмѣняюсь съ Вами гдеякими гадками, що самй родятся нынѣ въ души кождого вѣрного сына Руси.

Буде се коротка исторія нашого житя зъ послѣдныхъ десятокъ лѣтъ, — житя, що розбудилось и скрѣпилось пôдъ животворными лучами Шевченковои музы.

Утративши передъ вѣками державну самостôйнôсть, перенѣсши на собѣ не одинъ тяжкій ударъ порожои судьбы, покинений боярствомъ, розъєднанй вѣрою, розстроєнй суспôльно, розбитй интригою на таборы... блукали мы довгй часы несвѣдомй цѣлей, обруганй, осмѣяний, неначе та матерею покинена ôтмѣна.

Зъ народу, що колись на всю пôвнôчь понѣсъ культуру, що своєю грудею заступивъ Европу передъ наваломъ могольскихъ ордъ, що розбивъ дику силу тевтоньского ордена, що бувъ першимъ защитникомъ христіяньства на всходѣ, — зъ народу, о котрого дружбу старались неразъ нѣмецкй володарѣ, що першій далеко еще передъ французскими енцикльопедистами розточивъ кровь свою за свободу совѣстій и порôвнанье станôвъ, зъ котрого нѣдра выходили що найсвѣтлѣйшй мужѣ славяньского свѣта — зъ сего народу въ першôй половинѣ нашого столѣтя лишилась лишь тѣнь, якась сновидна мара, обôдрана, недородна, сколявѣла, знидѣла, безъ идеалу, безъ цѣли существованя, безъ вѣры въ будучнôсть, пасивна, мертва.

Старшй зъ насъ тямлятъ добре тй неôтрадній часы, коли то майже все, що выдвигалось понадъ рôвень сѣльскои стрѣхи, що выходило въ такъ званй „люде“, не лишь ôтчужилось ôтъ народу, не лишь соромилось рôдного свого звычаю, вѣры ôтцѣвъ своихъ, свого рôдного слова, але навѣть съ погордою оберталось до темного, закрѣпощеного брата, уважаючи себе чимъ-то высшимъ, благороднѣйшимъ насупротивъ рускаго джавра.

Здавалось, будьто народъ нашъ животѣѥ лишь на те, щобы цвѣтомъ его, котрый спорадично тутъ и тамъ появлявся, засилялись другй народы, щобы всѣмъ служивъ, лишь не собѣ, щобы зъ посередъ него выростало стôлько перевертнѣвъ, скôлько сусѣдôвъ ôнъ посѣдавъ.

Що бôльше! И пôдъ той часъ, коли по всѣй Европѣ прокинулась идея индивидуальности народнои, коли и незначнй числомъ народцѣ пильно стали заходитись коло свого воскресеня, — и пôдъ той часъ загалъ Руси лишь дуже несмѣло пôднявъ прапоръ своеи окремѣшности. Мы не знали, на котру ступити!

Що бôльше!

Языкъ, та дорога, кровю облита спадщина дѣдôвъ нашихъ, той жемчугъ посередъ славяньскими языками, богатый, найзвучнѣйшій, що своими соками выкормивъ двѣ сусѣднй литературы, языкъ законодательства рускаго и руско-литовского, языкъ Бояновъ и Митусъ, — и сей языкъ уважано у насъ черезъ довшій часъ чимъ-то недороднымъ, простымъ, мужицкимъ, недостойнымъ розвою, способнымъ хиба лишь до „конверзаціи челяди въ пекарни“, а въ новѣйшихъ часахъ до популяризованя науки для такъ званого „простонародія“!

Що бôльше! Языкъ сей засудили навѣть уста гдеякихъ псевдо-Русинôвъ на смерть, велѣли намъ принести его въ жертву якому-то „объединенію“, то знову „люблиньскôй уніи“!

Тôлькожь на щастье сталось инакше! Инша, лѣпша доля судилась Руси провидѣньемъ Божимъ. Гангрина, що надточила нашь организмъ, не змогла еще дôбратись до здорового кореня народнои силы...

И пôдъ той-то часъ, часъ великій для кождого Русина, коли вже здавалось, що насъ вымазано зъ етнографичнои карты Европы — пôдъ той часъ явився Тарасъ, мовь той пророкъ на рѣкахъ вавилоньскихъ, явився, заговоривъ, а на животворнй слова его „трупы встали, и очи розкрыли, и проговорили“!

Мы ôтродились! и розкопавши вразъ съ нашимъ Бояномъ могилы и дôзнавшися, кого тамъ поховано, якихъ мученикôвъ, и нагадавши дѣла дѣдôвъ нашихъ, дѣла великй, незабутй, — мы вперше спытали себе: кто мы? чiи дѣти? и якихъ батькôвъ?

Тарасъ научивъ насъ, що на свѣтѣ нема другого Днѣпра, нема другои Украины, що дармо намъ пертись въ „славянофилы“ — а перше всего дбати о своѥ!

Тарасъ показавъ намъ, що гдеякй Бруты, котрй взялись заступати дѣло народне, то рабы, пôднôжки и засмѣтники чужй! Що лишь въ своѣй хатѣ, своя правда и сила и воля!

А якже приняла галицка Русь покликъ свого поета и пророка, апостола правды и науки, голосителя свободы и братерства славяньского?

О тôмъ най буде менѣ вôльно гденещо промовчати. Але одно мушу нагадати, оно характеристичне и дуже цѣнный матеріялъ для историка галицкои Руси.

Ото невеличку громаду почитателѣвъ Тараса, що на роковины смерти его съ молитвою на устахъ спѣшила на тиху панахиду до православнои церковцѣ, бо ѣй тогды не було еще вôльно збиратись на сѣмъ мѣсци, — ту невеличку громаду крещено тогды именами: хлопоманôвъ, парôбкôвъ, сепаратистôвъ, польонофилôвъ, украиноманôвъ, кулѣшôвцѣвъ, фонетикôвъ, хахлôвъ, козакоманôвъ, гзйдамакôвъ, Гонтôвъ, Залѣзнякôвъ, какографôвъ, исковеркателѣвъ...

Хорошій словарець и хорошй epitheta ornantia!

И довгого часу потреба було, и великои силы волѣ и неменшои вытревалости, щобы всѣ тй удары перенести и щобъ остаточно станути такъ сильно, щобъ и врата адовй насъ не одолѣли.

Стоимо нынѣ, — нема вже тыхъ, що посмѣлибы заперечити наше существованье. Народъ ожившъ, вставъ и иде правою путею смѣло напередъ — сповняти свою задачу доборотись своихъ правъ. „Niema Rusi“ и „одинъ народъ“ — стались нынѣ пустыми фразами на устахъ — обскурантôвъ. Еще трохи смѣлости, еще бôльше твердои волѣ и працѣ, а будучнôсть наша!

И тогды, Тарасе, — въ семіи великôй, въ семіи вольнôй, новôй, не забудемъ помянути Тебе не злымъ, тихимъ словомъ.“

дливости. Лишь 2 чи 3 насъ голосувало за тымъ и послы-Русины, прочѝ всѣ противъ того. На 1-ôй сесіи я домагався, щобы перестали будувати коштовнѝ гостинцѣ краєвѝ, котрѝ и такъ незадовго заступлятъ желѣзницѣ, а лѣпше, щобы занялися будовою дорôгъ повѣтовыхъ и громадскихъ. Жаданье моє не удержалось, ажь доперва въ 6 лѣтъ дочекався я той пріятности, що противники мои тогдышнѝ, с. е. выдѣлъ краєвый, пôднѣсъ и перепровадивъ то само. Шкода лишь часу и выданыхъ грошей! Я спротивлявся въ соймѣ всякимъ „копытковымъ“; але ту зновъ перла на мене интелигенція чи тамъ ученѝ въ клюбу поступового; я упадавъ, бо мене переголосовували... Я не хотѣвъ, щобы край помагавъ будувати желѣзницю зъ Ярославя и Львова до границѣ Польщѣ, бо я уважавъ, що тѝ желѣзницѣ муситъ правительство будувати зъ потребы, не пытаючи, чи край причинится якимъ грошемъ, чи нѣ; посольство наше въ Вѣдни поперло тую справу, переголосувало мене, и край дав на ню 1,250.000 зр., котрѝ мусить пожичити, а окрôмъ того зобовязалися дати тѝ повѣты, черезъ котрѝ буде желѣзниця переходити! Я спротивлявся всякимъ безпроцентовымъ пожичкамъ на касарнѣ и всякимъ выдаткамъ нѣбыто доброчиннымъ, где коштомъ краю радѝ були ущасливляти поодинокихъ людей. Я опирався всякимъ будовамъ дорогихъ будôвель, а не конче потрѣбныхъ; я опирався закладаню бурсы для учительскихъ семинарій. Я старався обнижити кошта на шпиталѣ и боронивъ того, щобы кошта лѣченя не були звольнанѣ въ части на громады накладанѝ. Съ пожиткомъ причинився я, щобы директора шпиталю въ Кульпарковѣ усунути, чимъ дуже обнижились кошта того шпиталю и перестали ломати ребра божевôльнымъ. Що до шкôлъ нашихъ, я хотѣвъ скоротити примусъ шкôльный въ 6 лѣтъ на 4 роки; я жадавъ, щобы бôльше шкôлъ закладано по селахъ (бо дуже много громадъ еще шкôлъ не має) замѣсть закладати дорогѝ школы для жидôвъ съ нѣмецкимъ языкомъ. Я переконувавъ, що найлѣпшимъ примусомъ шкôльнымъ есть пôднесенье селянъ до добробыту. Пороблеными помылками урядôвъ скарбовыхъ при розписаню нового податку грунтового, бувъ я змушеный жадати особнои комисіи податкови, и хочь було богато противникôвъ, то таки удалось менѣ выбороти тую комисію у бôльшости сойму. Справъ було много и всякого рода; комисія много зробила въ оборонѣ селянъ, и єслибы указанѝ тою комисією бажаня соймъ бувъ пôславъ до правительства а польскѝ послы тамъ ихъ належно поперли, то правительство булобы мусѣло признати справедливôсть, бо оборона селянъôтъ великихъ екзекуцій, булабы для нихъ великимъ улекшеньемъ... Кождои сесіи я напиравъ на правительство, щобы надужитя банку рустикального укоротило, але на нещастье съ невеликимъ успѣхомъ. Однакожь про встыдъ передъ загаломъ народу обниживъ банкъ значно проценты новымъ довжникамъ, а давнѣйшѝ платятъ лихву, якъ перше. Я опирався правит. внесеню, що хотѣло зарядъ касъ громадскихъ пожичковыхъ ôтобрати и перемѣнити въ касы спôльнѝ кôлькохъ громадъ, котрою мали завѣдувати урядники, надаванѝ громадамъ радою повѣтотовою; веденье тыхъ касъ не булобы лѣпше ôтъ теперѣшного, а булобы таке дороге, що тяжко булобы єго покрыти зъ процентôвъ касъ громадскихъ. Я выступавъ противъ надъужитямъ многихъ нотарѣвъ и дуже великимъ платнямъ, яку собѣ нотарѣ кажутъ платити; удалося менѣ навѣть выробити скасованье наказôвъ, щобы селяне платили стемплѣ по смерти нотаря, єсли нотарь за житя за данѝ єму грошѣ стемплѣвъ не купивъ. Съ тою справою ôтнѣсся я ажь до нашого министра въ Вѣдни, щобы за тѝ стемплѣ взяти зъ кавціи покôйного нотаря и ц. к. урядови ôтдати. Отъ важнѣйшѝ мои выступованя; все дѣлавъ я съ доброю вѣрою... для добра селянъ, бо знаю, що пôднесенье добробыту краю нашого не може наступити инакше, якъ лишь черезъ добробытъ селянъ, котрыхъ въ краю найбôльше и думаю, що належится имъ предсѣ якась опѣка ученыхъ и свѣтлыхъ людей, котрѝ еще не розлучилися съ совѣстею.“ (*Конецъ буде.*)

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Войнилова

(*Еще гдеякѝ замѣтки до посольского справозданя п. Вольфарта въ Калуши.*) Хорошій и вѣрный описъ справозданя бувшого посла соймового зъ повѣта Калушь-Войнилôвъ хочу яко очевидець доповнити еще кôлькома своими спостереженями. Въ дописи „зъ Калуша“ сказано, що на гостинѣ, данôй п. Вольфартомъ лишилось 42 выборцѣвъ зъ войнилôвского повѣта. Се треба такъ розумѣти, що то не були всѣ самѝ селяне, але въ то число треба вже вчислити и кôльканайцять панôвъ. Коли жь мы людей пыталися, длячого они зôсталися на „трактаментъ“, то они ôтповѣдали: „Не зъ за того лишилися мы „на могоричу“, щобы пити и ѣсти, але зъ за того, щобы еще гдещо поспытати посла, бо тамъ вже жаль було намъ его мучити.“ И справдѣ при пивѣ и при „многая лѣта“ — котре найдужше паны потягали — селяне интерпелювали посла еще не въ однôй справѣ.

Всѣмъ зôбранымъ въ Калуши впало въ очи, що такъ мало явилося священикôвъ — кобы було ихъ прибуло хочь три-чотыри, а то и тôлько не було. Дуже то якось не ôтповѣдно...

За звѣстнѝ интерпеляціи до п. Вольфарта всѣ селяне були дуже а дуже вдячнѝ интерпелянтамъ, особливо п. Василеви Петрову зъ Пôдмихайля.

Зъ всего було видко, що нашъ народъ дуже легко понявбы „кто єму стрыкъ, а кому коломъ въ бôкъ“, колибъ тôлько нашѝ интелигентнѝ люде зблизились до него якъ до брата, щиро поучили єго, заохотили, — та ба, того именно нема!

Бесѣда посла Кулачковского

выголошена на засѣданю рады державнои дня 5 л. марта 1883 въ спеціальнôй дебатѣ надъ рубрикою „министерство справъ внутрѣшныхъ“.

(*Дальше.*)

Наше гуманне законодательство, понимаючи добре значенье церкви для вѣруючого народа, надало кождôй законно узнанôй церквѣ повну автономію, не дозволяючи, щобы члены однои церкви въ дѣлахъ вѣры и обряду були пôдданѝ пôдъ опѣку и надзôръ членôвъ другои церкви. — Законы тѝ перестерѣгаются взглядомъ всѣхъ, — одинокій вынятокъ становимо зновъ тутъ мы, а есть се новымъ доказомъ нашого незавидного положеня. Но и сего еще не досыть. Польске опѣкуньство вдираєся въ саму глубину религійного житя нашого народа, оно втискаєся съ щоразъ бôльшимъ напоромъ въ дѣла нашои церкви, а пôдпомагаютъ его въ тôмъ усильно органа правительства. — Станъ рѣчей дôйшовъ до того, що минувшого року приневолено митрополита нашого и двохъ пралатôвъ нашои капитулы зложити свôй урядъ, що монастырь Василіяньскій въ Добромили разомъ съ належачими до него землями и цѣлымъ майномъ ôтнято нашимъ монахамъ и ôтдано противнымъ нашôй церквѣ Єзуитамъ, а власти правительственнѝ взяли на себе у насъ въ XIX вѣцѣ ролю крестоборцѣвъ, — рѣчь нечувана и майже неимовѣрна, — узурпуючи собѣ право приписувати для насъ форму крестôвъ на церквахъ нашихъ. Що бôльше, противники нашѝ агитуютъ теперь межи нашимъ народомъ противъ нашого календаря, роскидуючи готовѝ до пôдпису формулярѣ, а власти не предпринимаютъ жадныхъ мѣръ супротивъ сеи агитаціи, нарушаючои въ высокôмъ степени нашъ церковный устрôй и занепокоюючои глубоко и до живого нашъ народъ и наше духовеньство. Тутъ поясняє бесѣдникъ ôтношеня нашои церкви, а именно, що она має свою папскими булями запоручену ôтрубнôсть, а усилія противникôвъ маютъ на цѣли не що другого, якъ польонизацію; правительство, прикладаючи до того руку, поповняє, навѣть въ становища политики великій грѣхъ. Бесѣдникъ пригадує первѣстнѝ часы схизмы, пригадує соборъ фльорентійскій въ XV в., скликаный нарочно задля сполученя роздѣленыхъ схизмою церквей.

На соборѣ фльорентійскôмъ приняла всходна церковь гдеякѝ догмы, однакъ заходна церковь прирекла торжественно зберегати всѣ установы греческои церкви въ повнôй чистотѣ и не настанати нѣколи на ихъ змѣну або нарушенье. Епископы рускѝ пôдданѝ польскому владѣню вразъ съ кіевскимъ митрополитомъ, приняли р. 1595 унію, опираючись именно на згаданыхъ постановахъ фльорентійского собору, а ôтрубнôсть греческои церкви и ненарушимôсть єи обрядôвъ запоручили такожь и пôзнѣйше двѣ булѣ папы Климентія VIII, именно булѣ: „Magnus Dominus et laudabilis“ зъ 10 сѣчня 1596, и „Decet Romanum Pontificem“ зъ 7 марта 1596, а ôттакъ еще и универсалъ польского короля Жигмонта III-го зъ 29 мая 1596 р. Запоручено тутъ именно греческôй церквѣ незмѣннôсть книгъ церковныхъ, епархіяльнѝ и провинціальнѝ синоды, выбôръ епископôвъ, выбôръ настоятелѣвъ по монастыряхъ, потвержденье выбраныхъ епископôвъ черезъ митрополита, словомъ все тое, що було предметомъ рѣшень фльорентійского собору. Вправдѣ въ р. 1720 нарушеный бувъ авторитетъ митрополита тымъ, що на синодѣ въ Замостю бувъ предсѣдателемъ папскій нунцій, то однакъ все таки признала се римска столиця въ той способъ, що папа Венедиктъ XIII тôлько пôдъ тымъ условіемъ рѣшився затвердити рѣшеня сего синода, коли они не будутъ противными ухваламъ фльорентійского собору, маючимъ остати вѣчно ненарушимыми. Клявзура тая, положена папою Венедиктомъ XIII, не спинила однакъ ндшихъ противникôвъ ôтъ введеня при помочи нунція и кôлькохъ прихильныхъ имъ епископôвъ певныхъ змѣнъ въ греческôй церквѣ, а именно введеня новыхъ книгъ церковныхъ. Пôзнѣйше старанося зновь вводити новѝ установы въ греческôй церквѣ, хочь папы римскѝ съ всею строгостею выступали противъ такимъ стремленямъ, якъ сего доказомъ суть булѣ Венедикта XIV „Demandatum coelitus“ зъ р. 1743, розширена нарочно на нашу церковь декретомъ „Inter plures“ зъ 1744 р., а дальше були „Allatae sunt“ зъ р. 1755. — Особливо замѣтнымъ есть въ булѣ „Demandatam coelitut“ слѣдуюче мѣсце: „De ritu igitur et moribus Ecclesiae graecae illud imprimis generatim statuendum esse decrevimus, nemini unquam licuisse aut licere, quovis titulo et colore et quacunque auctoritate aut dignitate, etiamsi patriarchali aut episcopali praefulgeat, quidquam innovare ant aliquid introducere, quod integram exactamque eorundem observantiam imminuat, omnesque in posterum et singulos Ecclesiae graecae ritus et mores a patribus traditos omnino servare mandamus.“ Пильне береженье тыхъ постановъ наказує дальше Григорій XVI 17 липня 1841 р., и папа Пій IX 17 марта 1856 р.

Стараньемъ нашихъ противникôвъ завсѣгды було: пôдъ покрывкою догматичнои уніи переводити латинизацію нашого народа, а позаякъ миряне и часть духовеньства все стояла имъ въ тôмъ на перешкодѣ, то старались они пôддати все духовеньство руске свому вплывови, а зъ другои стороны выключити мирянъ зовсѣмъ ôтъ участи въ дѣлахъ церковныхъ. Цѣль тая теперь вже цѣлковито осягнена, бо опѣкуньство нашои церкви навѣть въ найменшихъ подрôбностяхъ зъ стороны Полякôвъ — стало вже, на жаль, довершенымъ фактомъ. Скликуванье епархіяльныхъ и провинціональныхъ синодôвъ устало, выбôръ епископôвъ черезъ духовеньство и вѣрныхъ уступивъ мѣсце именованю, уряды архимандритôвъ монашескихъ знесено, а мѣсця капитульныхъ и консисторіяльныхъ крылошанъ, приступнѝ передъ тымъ и для жонатыхъ священикôвъ, застережено лишь нежонатымъ, немовь вводячи тымъ целибатъ и въ свѣтске духовеньство. Такими то способами, противными запорученому церковными законами устроєви нашои церкви, доведено до того, що митрополитови нашому ôтнято право законного вплыву на затвержденье епископôвъ перемыскихъ, що нашѝ епископы трактуются не яко дѣйстнѝ, а яко викаріи-епископы, котрѝ до дальшого веденя святого свого уряду ôтъ часу до часу позволеня потребуютъ и нѣ зъ сего нѣ зъ того до зложеня свого высокого уряду можутъ бути приневоленѝ, якъ се сталось съ нашимъ митрополитомъ, котрому вжежь нѣкто не мôгъ чого небудь закинути; тымъ способомъ дôйшло до того, що капитулы не маютъ ôтваги боронити своихъ правъ и сповняти свои обовязки, бо, якъ учитъ насъ сумный досвѣдъ, грозитъ имъ въ разѣ опору противъ польскои опѣки, усуненье зъ уряду, тымъ способомъ сталося, що ревнôсть духовеньства нашого по при гнетѣ зъ стороны патронôвъ и гарцёваня Єзуитôвъ по нашихъ церквахъ, поволи холодне, и що монастырѣ нашѝ а съ ними и образованье однои части молодого нашого поколѣня переходитъ въ руки людей, крайно ворожихъ нашому обрядови и народности. (Голосы зъ лѣвицѣ: слухайте, слухайте!).

Чижь можна при такôмъ станѣ дѣлъ дивуватися, що нашѝ церковнѝ власти пôдъ напоромъ непокликаныхъ опѣкунôвъ не можутъ обставати за ненарушимостею церковного устрою и що нашѝ власти политичнѝ позволяютъ собѣ мѣшатись въ церковнѝ дѣла, пôддаючи навѣть ôтправу Службы Божои пôдъ надзôръ жандармôвъ, навѣть часомъ и нехристіянъ? (Голосы зъ лѣвицѣ: слухайте, слухайте!)

Высока Палато! Католикамъ римскимъ свобôдный выбôръ епископôвъ черезъ капитулы, якъ и настоятелѣвъ монастырѣвъ; они заступленѝ въ всѣхъ властяхъ, вплывовыхъ на дѣла ихъ церкви; ихъ устрôй церковный стоитъ зовсѣмъ ненарушимый. Греко-неуніяты маютъ такожь право выбору своихъ начальникôвъ церковныхъ, устрôй ихъ церкви такожь свобôдный ôтъ чужого вплыву. Протестанты обохъ обрядôвъ выбираютъ безъ перешкоды своє церковне начальство, уладжуютъ свои церковнѝ дѣла свобôдно и безъ чужои опѣки. Жиды выбираютъ такожь свобôдно свою церковну старшину, управляютъ самостôйно своими конфесійными справами, а навѣть магометанамъ въ Босніи хоронитъ правительство ненарушимôсть ихъ вѣры и обряду.—Нѣкому въ цѣлôй державѣ не прійде на думку, нападати на жидôвскій сабашь рôвно якъ и на жидôвскій календарь. Тôлько однѝ мои земляки стоятъ беззащитно, ôтданѝ въ власть ворожого имъ елементу; тôлько мои земляки, здавсь однѝ, коли не въ цѣлôмъ свѣтѣ, то певно въ Австріи, ôтныхаются всею силою ôтъ управы дѣлами своєи церкви и мусятъ глядѣти на тое, якъ дѣла тѝ черезъ непокликану и незаконну опѣку доводятся до що-разъ гôршои путаницѣ. Все то може дѣвся въ тôй цѣли, щобы народнôсть нашу поставити передъ альтернативою: або ôтречися старинного свого церковного устрою а съ нимъ такожь и своєи народности с. е. стати Поляками, або рѣшитися ôткинути принятѝ съ унією догматы и вернути до православнои церкви! Для державы мôгбы бути сей поворотъ рôвнодушнымъ, бо досвѣдъ научивъ єи, що православнѝ Буковинцѣ або угорскѝ Сербы и Румуны и въ найтяжшихъ хвиляхъ непоколебимо стоятъ при тронѣ и цѣлости державы, але для тыхъ власне, котрѝ въ такôмъ переходѣ нашôмъ добачаютъ политичне небезпеченьство для Австріи, повинно се бути наукою, щобы заперестали вже разъ гнести народнôсть и єи дѣла (Дуже добре! зъ лѣвицѣ), бо коли нашъ народъ буде доведеный до крайности, то тогды стане передъ нимъ выбôръ межи народностею, а мало понятными єму догматами (Голосы зъ лѣвицѣ; слухайте, слухайте!).

Въ интересѣ отже самои Австріи, несхôднôмъ зовсѣмъ съ интересами выключно польскими, лежитъ — залишити нынѣшну политику взглядомъ нашои народности, политику, котра довела до.....

Президентъ (перерываючи): Звертаю увагу, що выводы того рода не умѣстнѝ при генеральнôй дебатѣ! (Голосы зъ лѣвицѣ: Ого!)

П. Кулачковскій (говоритъ дальше): Я говорю о политицѣ правительства взглядомъ нашого народа и раджу залишити политику, котра довела до повного пôдданя законно признанои церкви политичнымъ цѣлямъ другои народности и позбавила єи всякои правнои обороны, такъ що члены тои церкви мусятъ задля збереженя своєи народности рѣшатись на перехôдъ до другои церкви. (Слухайте, слухайте! зъ лѣвицѣ). Но такожь въ всѣхъ другихъ публичныхъ дѣлахъ выставленѝ мы на удары нашихъ противникôвъ, ставляючихъ насъ въ такъ невыносимôмъ положеню, що я не важусь сказати, що жадна народнôсть нашои монархіи не платитъ такъ непропорціонально высокого податку крови и майна, якъ именно тая, до котрои я належу. Не хочу черезъ тое заперечити, начебы пр. Нѣмцѣ або Чехи бôльшого ôтъ насъ податку не платили, однакъ можна платити великѝ, дуже великѝ податки, а не бути ними занадто обтяженымъ, коли маєся можнôсть рѣпати, на що и якъ тѝ податки маютъ ужитися, а зъ другои стороны можна платити менше податкôвъ, а бути ними дуже перетяженымъ, наколи не тôлько не маєся сего вплыву, але еще и бачится, якъ другѝ тыми податками въ своємъ спеціальнôмъ интересѣ господарятъ. (Дуже справедливо! зъ лѣвицѣ).

Всходна Галичина платитъ именно великій податокъ майна и крови; коли однако поставимо собѣ пытанье: чи маємъ мы дѣйство ôтповѣдный тымъ податкамъ вплывъ на уживанье ихъ и розпоряджуванье ними, то буде мусѣвъ кождый, кто лишь правду любитъ, тому заперечити. Мы есьмо въ такôмъ положеню, що не маємо не то вже ôтповѣдного, але просто нѣякого вплыву, бо у насъ нема анѣ одного представителя въ палатѣ панôвъ, безпримѣрно не значне число въ палатѣ послôвъ, а въ соймѣ краєвôмъ засуджены мы на невплывову меншôсть; мы безъ репрезентаціи своєи въ выдѣлѣ краєвôмъ, а и въ радахъ повѣтовыхъ не можемо осягнути того, що намъ належится. Доходитъ до того, що рада повѣтова въ Турцѣ ôтъ р. 1874 не може уконституватися длятого, що въ нѣй Русины засѣдаютъ въ бôльшости. („Слухайте, слухайте!“ зъ лѣвицѣ). А завдячуємъ все тое крайно неморальнымъ маневрамъ, звѣстнымъ добре выс. палатѣ зъ ревизіи важности выборôвъ, о котрыхъ устороненю правительство, на жаль, и не думає.

Зъ сего видно отже, якъ дуже обтяжена наша народнôсть въ порôвнаню до правъ, котрѝ єи прислугуютъ, тымъ бôльше, що зъ краєвыхъ и державныхъ податкôвъ дуже мало що иде въ єи хосенъ, а мы не то що не можемо, задля несправедливого позбавленя насъ всякихъ вплывôвъ, полѣпшати при помочи фондôвъ публичныхъ наше матеріяльне и моральне положенье, але и недоступною стає для насъ оборона правъ, запорученыхъ кождому обывателеви австрійскому основными законами, оборона, котрои правительство не ôтмовляє жаднôй другôй народности.

Прошу дарувати менѣ, що я надто широко розводився надъ дѣлами репрезентованои мною народности, я здѣлавъ се зъ обовязку, котрый приневоливъ мене высказати выс. палатѣ и выс. правительству дѣйстне положенье рускои народности. Буду щасливымъ, коли выс. палата, або выс. правительство предпріймe певнѝ мѣры супротивъ сего неôтрадного, справдѣ выняткового нашого положеня; коли однакъ не буде здѣлано нѣчого въ тôмъ направленю, то бодай буду потѣшатись въ совѣсти, що я сповнивъ свôй обовязокъ супротивъ моєи церкви и мого народа, а въ кôнци супротивъ моихъ выборцѣвъ. (Оплески на лѣвици.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На засѣданю рады державнои зъ 8-го марта заявивъ пос. Клямъ Мартиницъ, яко предсѣдатель комисіи для управильненя конгруы, що комисія длятого не могла скоро поступати въ своихъ працяхъ, позаякъ мусѣла довго ждати на матеріялы статистичнѝ, котрѝ доперва теперь правительство надôслало. — Ôттакъ

предсѣдатель отворивъ дальшу дебату надъ буджетомъ. На порядокъ дневный приходитъ титулъ „университеты и академіи техничній“ съ квотою 4,096.184 зр. выдаткôвъ, а 279.430 зр. доходôвъ. — Пос. Вурмбрандъ промовляє за потребою нового будынку для академіи техничної въ Грацу, на що заявляє мин. Конрадъ, що вже правдоподôбно буджетъ на рôкъ слѣдуючій буде обнимати першу рату коштôвъ сеи будôвлѣ. — Пос. Квичала пôдноситъ жаданя Чехôвъ що до доповненя ческого университету въ Празѣ. Бесѣдникъ жадає именно ôтвореня выдѣлу медичного, приготованъ до отвореня выдѣлу богословского и доповненя выдѣлу фильософичного новыми катедрами. Выповненье тыхъ жаданъ уважає бесѣдникъ не яко ласку зъ стороны правительства, але яко зреализованье справедливыхъ и стôйныхъ правъ ческого народа. Пос. Вашати выступає остро супротивъ правительства а особливо супротивъ министрôвъ Конрада и Пражака зъ причины розпорядженя о испытахъ на университетѣ въ Празѣ, приписуючихъ contra legem языкъ нѣмецкій для испытôвъ.

Пос. Евз. Черкавскій говоривъ о потребѣ заложеня выдѣлу медичного на университетѣ львôвскôмъ, выказуючи, що задля браку сего выдѣлу богато молодежи иде на выдѣлъ правничій або фильософичный а опôсля не могучи знайти посадъ и удержаня збôльшує тôлько пролетаріятъ интелигенціи. Задля того соймъ галицкій а такожь и палата послôвъ ухвалювали вже кôлька разôвъ резолюціи взываючій правительство до ôтвореня выдѣлу медичного во Львовѣ, а коли сего року комисія буджетова такои резолюціи не ухвалила, то сталось се лишь тому, що министеръ просвѣты запевнивъ комисію, що самъ вже занявся сею справою. — Въ ôтповѣди на се заявивъ мин. Конрадъ, що якъ небудь правительство узнає потребу збôльшеня числа лѣкарѣвъ въ всхôдній Галичинѣ, то однакъ не має певности, чи заснованье выдѣлу медичного во Львовѣ, буде тутъ успѣшнымъ средствомъ, бо питанье, чи лѣкарѣ схотятъ осѣдати на провинціи, рѣшитъ не що друге, якъ тôлько обстоятельство, чи будутъ могли тамъ ôтповѣдно удержатись. Мимо того однакъ правительство занялося сею справою, подыбало однакъ многій перешкоды финансовій. Именно выдѣлъ лѣкарскій университету краковского вымагає теперь великихъ накладôвъ, такъ що правительство муситъ розважити, чи дотычній выдатки обернути має на заснованье выдѣлу медичного во Львовѣ, чи на конечній наклады для выдѣлу медичного въ Краковѣ. Ôттакъ по промовахъ послôвъ: Ленца и генеральныхъ бесѣдникôвъ Тильшера ôтъ правицѣ, а Сакса ôтъ лѣвицѣ, принято повысшій титулъ.

При дебатѣ надъ титуломъ „школы середній“ съ квотою выдаткôвъ 4,621.225 зр., а доходôвъ 866.061 зр. по промовахъ пос. Тавша и Квичалы забравъ голосъ пос. Озаркевичъ и внѣсъ до правительства двѣ резолюціи, именно: 1) щобы въ черновецкôй гимназіи для гр. к. молодѣжи въ всѣхъ клясахъ бувъ установленый гр. к. рускій катихитъ и 2) щобы въ гимназіи Францъ-Іосифа во Львовѣ языкомъ выкладовымъ науки религіи бувъ во всѣхъ клясахъ языкъ рускій. Резолюціи тій передано комисіи буджетовôй.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ часописей россійскихъ пôднести належитъ теплый ôтзывъ „Нового Времени“ въ справѣ заведеня судôвъ присяжныхъ въ Царствѣ польскôмъ. „Новое Время“ выступає досыть сильно противъ закидôвъ починеныхъ Полякамъ въ умѣщенôй недавно дописи зъ Варшавы въ звѣстныхъ зъ своеи неприхильности такъ для Русинôвъ якъ и Полякôвъ „Московскихъ Вѣдомостяхъ“. „Новое Время“ каже, що пôдозрѣвати безсторонность польскихъ судіѣвъ присяжныхъ для Россіянъ та жидôвъ — якъ то пôдносилось въ згаданôй дописи — нема найменшои причины, — та що закиду, якобы Поляки не доросли до такихъ судôвъ, годѣ навѣть брати на серіо. Польскій журналы нотуютъ сей фактъ съ великимъ вдоволеньемъ. — Либеральный журналъ „Отголоски“ переставъ выходити; въ загалѣ теперь дуже много либеральныхъ россійскихъ журналôвъ мусѣло зъ рôжныхъ причинъ застановити своє выдавництво. — Арештованя, ревизіи та политичній процесы продовжаются. Въ Елисаветградскôмъ судѣ засуджено одного жида за денунціяцію учителя школы елементарнои о политичне злочинство, денунціяцію поперту фалшивыми документами; судъ присяжныхъ засудивъ обжалованого на ссылку въ Сибиръ. — Замѣсть знесеного звѣстного III-ого (полиційного) отдѣленія, введено недавно въ житье особный „судебный ôтдѣлъ“ при министерствѣ внутрѣшныхъ дѣлъ; теперь однакожь пôдчинивъ „высочайшій указъ Его Величества“ сей ôтдѣлъ департаментови державнои полиціи, „задля установленя конечного единства правленя“. Правительство россійске стараєся такожь енергично довести до межинародного порозумѣня взглядомъ выдаваня политичныхъ переступникôвъ. — Пôдчасъ коронаціи буде въ Москвѣ сконцентрованыхъ 50.000 войска; самій выдатки на се стягненье войска будутъ выносити около $2^1/_2$ миліона рублѣвъ. — До личнои участи въ коронаціи зголосилися доси кн. черногорскій и кн. болгарскій.—Въ Петербурзѣ зôбралася вже комисія призначена для урегулѣваня справъ россійскихъ жидôвъ.

Нѣмеччина. Димисія уступившого зъ причины непорозумѣнь съ рѣшаючими сферами, мабуть за свою впрочѣмъ конституційну улеглôсть для бôльшости парляменту, министра вôйны Камеке, має потягнути за собою такожь уступленье министра маринарки и другихъ высокопоставленыхъ лиць войсковыхъ. — Ôтповѣдь правительства на звѣстну ноту Якобинêго мала выпасти дуже кречно, але и дуже рѣшучо. Не могучи порозумѣтись съ Римомъ стараєся правительство вôйти въ контактъ съ либеральными партіями; приготовляются, якъ доноситъ „Berliner Tagblatt“, также новій законы, дотычачій церковно политичныхъ справъ, котрій будутъ парляментови предложенй на случай еслибы порозумѣнье съ папою показалось неможливымъ. — Дуже прикре враженье въ цѣлôй Нѣмеччинѣ, зробило формальне стяганье „дарункôвъ“ для наслѣдника трону по причинѣ его срѣбного весѣля, — а то тымъ бôльше, позаякъ такъ цѣсаревичъ якъ и его жена уходятъ не безъ причины за дуже скупыхъ. — Умѣрковановôй вѣденьскôй „Allgemeine Zeitung“ ôтняло правительство нѣмецке почтовый дебитъ.

Франція. Радикалы французскій постановили задемонструвати противъ теперѣшному правительству французскому, и ôтбути заразомъ — „переглядъ“ силы своеи партіи на великôй площади коло дому инвалидôвъ. Зôбралось около 5000 особъ, зъ тыхъ много зрителѣвъ. Иниціятива до сего выйшла ôтъ робôтникôвъ; однакожь демонстрація, не звѣстно зъ якихъ причинъ, не выпала такъ, якъ можна було припускати. На майже 100.000 французскихъ робôтникôвъ треба уважати число зôбравшихся дуже невеликимъ; впрочѣмъ полиція швидко и тыхъ розполошила, — а вынявши кôлька пôдъ проводомъ анархистики Людвики Мишель выбитыхъ ôконъ та розваленыхъ пекарень, пройшло цѣле се выступленье майже безслѣдно. Л. Мишель арештована; въ парляментѣ однакожь не удалось монархистамъ вызыскати сеи справы противъ правительства та республики. Касанякъ закинувъ, що республика винна загальнôй нуждѣ, але комната выразила правительству вотумъ довѣрія 406 голосами голосуючихъ; прочій вздержались ôтъ голосованя. — Въ Альжирѣ рухаются зновь повстанцѣ; крôмъ того має Франція еще дрôбній клопоты съ островомъ Мадагаскаромъ, куда выслано власне кôлька кораблѣвъ военныхъ. Франція заходится такожь, щобы усадовитися въ Абисиніи.

Англія. Конференція лондоньска закôнчила вже свои працѣ; „трактатъ дунайскій“ складаєсь зъ 7 артикулôвъ. Найважнѣйшій зъ нихъ доты чатъ лиману Дуная, званого Килія; Россія застерегла собѣ посѣданье сего лиману. Румунія не хоче згодитись на ухвалы конференціи. — Власти англійскій тровлятъ дальше пильно ирляндскихъ революціонерôвъ. — Зъ Индіи доносятъ о грôзныхъ неспокояхъ.

Италія. Слѣдства судовій противъ иридентистôвъ тягнутся поволи дальше. — Визитѣ архикнязя Іоана въ Римѣ приписуютъ яко цѣль — скрѣпленье пріязни дворôвъ римского и вѣденьского на перекôръ всѣмъ демонстраціямъ иридентыхъ.

Въ **Бельгіи** и **Испаніи** треваютъ дальше арештованя соціялистôвъ та анархистôвъ.

Америка. Американьскій министеръ скарбу державного въ великôмъ клопотѣ. Пôдчасъ коли въ иншихъ державахъ не можутъ собѣ министры-„родаки“ дати рады съ дефицитами, — въ Америцѣ постановлено теперь знести многій податки, бо нема где подѣвати надвышокъ доходôвъ державныхъ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Дня 6 л. м. ôтбувся въ касинѣ (готель Мерля) на дохôдъ „Рускои Бурсы“ вечерокъ музикальный, въ честь XXII роковинъ Т. Шевченка. Головну ролю ôтограв ту о. Витошиньскій зъ Денисова съ своимъ селяньскимъ хоромъ. Хоръ той ôтспѣвавъ пять квартетôвъ: 1) „*Пѣснь поранна*“ Бекера, 2) „*Верховина*“ Савтнера, 3) „*Серенада*“ Вербицкого, 4) „*Пѣснь працальна*“ Лавровского и 5) „*Ще не вмерла Украина*“. Хоръ уміетный. Знаки музичній, якъ „piano“, „forte“, „crescendo“, „decrescendo“ и т. п. були точно ôтзначенй. Оклики „славно“ не переставали ôтзыватися по цѣлôй сали. Словомъ ефектъ бувъ повный. Не менше удалось баритонове сольо „*Замовкли торбаны*“ Лавровского съ супроводомъ оркестры войсковои (уложивъ капельмайстеръ Стефанъ Бахо). Сольо ôтспѣвавъ Корнилій Кузыкъ цѣлкомъ удачно. Голосъ его мужескій повный, сильный та гнучкій. Модуляціи зручній, ефектовній и для уха пріятній, до чувства промавляючій. Въ загалѣ спѣвъ сольо выкликавъ повне узнанье для молодого опѣвака, заповѣдаючого великій надѣѣ. Оркестра полкова зъ 24 людей ôтограла 1) Ouverture zum Oratorium „Die vier Menschenalter v. Lachner. 2) „Der schweizer Hirt v. Morlachi, 3) „Waldesflüstern v. Czibulka, 4) „Musikalische Täuschungen v. Selveiner, а на закôнченье „Коломыйку“. Грѣ оркестры не можна нѣчо закинути. — Гостей на вечерку було дуже много, переважно замѣсцевыхъ. Зъ мѣсцевыхъ крôмъ рускои интелигенціи було ледво може двѣ родины польскій та жидôвскій. Чистого доходу може буде до 180 зр. Першій то вечерокъ рускій въ Бережанахъ удався зовсѣмъ вдоволяючо. *Одинъ зъ присутныхъ*.

— **Зъ Судовои Вишнѣ** пишутъ намъ: И нашій мѣщане будятся зъ глубокого сну и до нихъ дôйшла вже заповѣдь Шевченка: „Учѣтеся браты мои, думайте, читайте!“ Есть тутъ вже другій рôкъ читальня и розвиваєся хорошо. Библіотека наша зъ дня на день побôльшаєся, а люде таки охотно розбираютъ книжочки до дому и видно, що люблятъ по цѣлоденнôй, мозольнôй праци перечитати вечеромъ що цѣкавого. Кромѣ того маємъ въ Вишни щось такого, чимъ можемо смѣло повеличатись передъ свѣтомъ. Есть то нашъ хоръ молоденькій, сотвореный передъ кôлькома мѣсяцями нашимъ парохомъ Всеч. о. І. Войтовичемъ. Вже ôтъ Рôздва спѣваютъ нашій спѣваки, самій мѣщане-ремѣсники. Ажь серце радуєся, якъ чоловѣкъ прійде до церкви и почує той красный хоральный спѣвъ. Не забули такожь нашій мѣщане, члены читальнѣ, помолитися за душу бл. п. Вол. Барвѣньского. Въ четверъ 8 л. марта зôйшлися члены читальнѣ до церкви, а тутешный о. сотрудникъ ôтспѣвавъ службу божу и парастасъ. Спѣваки пôдъ управою о. Войтовича ôтспѣвали нашу прекрасну жалôбну службу. До живого бувъ кождый порушеный, коли при кôнци парастасу загомонѣло „Вѣчная память“ Лавровского. Въ тôмъ самôмъ часѣ, коли львôвскій Русины такъ славно поминали батька Тараса, зôйшлися и члены нашои читальнѣ, щобы помянути нашого безсмертного Кобзаря не злымъ, тихимъ словомъ. Предсѣдатель читальнѣ о. І. Войтовичь привитавъ зôбраныхъ члонôвъ теплыми словами, представивъ коротко значенье нынѣшного вечера и подякувавъ, що такъ численно зôбралися ударити чоломъ передъ безсмертнымъ, народнымъ геніемъ. Ôттакъ одинъ членъ выдѣлу оповѣвъ о житю Шевченка, о его письмахъ, а въ кôнци объяснивъ коротко, длячого то Шевченко такъ высоко Русинами цѣнится, длячого ôнъ нашому серцю такъ милый. Потôмъ прочитано „Катерину“ и „Тополю“. Вечеръ той будитъ въ серцю кождого наймилѣйшій споминъ. Серце радувалося, коли побôчь сивои головы бачили мы дитиняче лице молодика, а всѣхъ спровадила тутъ одна гадка, кождого порушила до живого гôрка доля нашого Кобзаря, кождому слезы ставали въ очехъ, коли почувъ долю нещаснои „Катерины“. Наконець хоръ заспѣвавъ „Вѣчная память“, а предсѣдатель запросивъ присутныхъ членôвъ на второкъ 13 л. марта, щобы помянути и пок. Волод. Барвѣньского. Оттакій то дѣла творятся въ нашôй Вишни! Добрій люде радуются, що помаленьку и ваше мѣщаньство двигаєся зъ довголѣтного сну, що починає пôзнавати: „чія правда, чія кривда и чіи мы дѣти“.

— **Въ Одессѣ** обходили Русины поминки по Т. Шевченку. Пôдчасъ вечерка выслали до нашои редакціи слѣдуючу телеграму: „Згадували мы и память Барвѣньского! — *Украинцы*“.

— **Золочѣвъ**. Тутешній Русины ôтдаючи честь памяти Володимира Барвѣньского, редактора „Дѣла“, постановили урядити богослуженье поминальне за упокôй его душѣ въ церквѣ городскôй въ суботу дня 5 (17) марта с. р. о годинѣ $11^1/_2$ передъ полуднемъ, — и запрашаютъ на тое въ окрестности мешкаючихъ Родимцѣвъ.

✓ — **Рускій народный театръ** пôдъ управою п. Биберовича давъ вже до сеи недѣлѣ 13 представлень въ Коссовѣ, а намѣряє дати еще 4. Число представлень, якъ на таке мале мѣсточко, доказуе наглядно, якъ щиро занялась тамошна интелигенція поводженьемъ нашои сцены. Дирекція намѣряє завтра и въ четверъ представити „Капраля Тимка“ и „Пентелея Трубку“, а въ недѣлю 18 л. марта дасть вже перше представленье въ Выжници. Жаль тôлько, що въ Коссовѣ мы не бачили майже нѣкого зъ нашихъ мѣщанъ и селянъ, навѣть на двохъ пополудневыхъ представленяхъ, якій дала дирекція по зниженôй цѣнѣ головно для селянъ и мѣщанъ. Для того повиннôбы священики представити своимъ парохіянамъ велике значенье театру и спонукати ихъ ôтвѣдати рускій театръ хочь въ двохъ послѣдныхъ представленяхъ народныхъ штукъ, тымъ бôльше, що въ тій днѣ буде ярмарокъ въ Коссовѣ, на который сходится множество народа зъ цѣлои окрестности.

— **Польска передвыборча клика** страшенно озлоблена на гр. Круковецкого за его справозданье. Зразу думала справу убити мовчаньемъ. Але коли побачила, що „Дѣло“ подало ширшому свѣтови цѣле майже справозданье, узнае наконець потрѣбнымъ що небудь сказати. И о диво! Нашій столичній „Times-ы“ не годній здобутися на яке небудь власне, самостôйне слово, — бо годѣ що противъ яснои якъ день правды сказати, — и знайшли трѣсочку ратунку въ елюкубраціяхъ перемыского „San-у“, котрый не збиває анѣ одного факту поданого Круковецкимъ, а лишь каже, що его справозданье може розбудити „namiętności socyalistyczne“, ненависть до „сурдутовцѣвъ“! „Можна и найострѣйше — мѣркує „San“ — критикувати, але — не передъ хлопомъ!“ За оттаку то трѣсочку ратунку вхопилися львôвскій „Times-ы“, и повторили тую велемудрôсть „San-у“. Чого „першій“ не мôгъ выдумати въ Римѣ, то, выдумавъ „першій“ въ Капуи! Слово „соціялизмъ“ — яке ты страшне, и яке ты придале, необходиме для нашихъ шовинистôвъ! Тебе, слово „соціялизмъ“, кождый шовинистъ носитъ въ кишени, мовь якій сто-цѣвковый револьверъ! Ты для шовиниста оружіе на всякого супостата! Кто не такъ думае, кто не такъ робитъ, якъ шовинистъ, ого, той вже або „соціялистъ, або сѣячь соціялизму“. О слово „соціялизмъ“! Чимъ бы були шовинисты зъ надъ Сяну и Полтвы стрѣлили на ворога Круковецкого — якбы не ты!

— **Нѣмецкій студенты въ Вѣдни** выправили минувшого тыждня велику антисемитску и прусофильску манифестацію. На комерсѣ въ честь помершого недавно славного композитора нѣмецкого Вагнера, студенты пôдъ проводомъ звѣстного посла Шенерера и одного професора, заманифестували въ яркій способъ тенденціи антисемитскій, выступили противъ теперѣшнои системы правительства и звеличали єднôсть Нѣмцѣвъ австрійскихъ съ Нѣмцями державы нѣмецкои. На тôмъ комерсѣ державъ промову Шенереръ, за котру ему прокураторія выточила карный процесъ и за жадала ôтъ парляменту дозволу на веденье слѣдства. Ректоръ же университету оголосивъ ôтозву до студентôвъ, въ котрій ганитъ сій нельояльній объявы и грозитъ карами. Въ кругахъ правительственныхъ запанувало велике обуренье на нельояльній манифестаціи студентôвъ вѣденьскои „alma mater.“ Гр. Таффе высказавъ тое обуренье передъ ректоромъ. Ходятъ поголоски, що правительство намѣряє порозвязувати рôжній нѣмецкій товариства студентскій; одно вже розвязане.

— **Кн. Горчаковъ, канцлеръ россійскій** умеръ въ недѣлю о 4 год. рано въ Баденъ-Баденѣ въ 85 роцѣ житя.

— **Баронъ Іосифъ Бавмъ**, посолъ до рады державнои и до сойму зъ округа вадовицкого, вицепрезесъ польского „Коła“, презесъ краковского товариства убезпечень и многихъ иншихъ товариствъ, умеръ нагле въ недѣлю въ Вѣдни. Бар. Бавмъ бувъ однымъ зъ найповажнѣйшихъ членôвъ польского „Коła“. Выдѣлъ краєвый ухваливъ выслати вѣнець на домовину и кондоленційній телеграмы до „Коła“ и до родины покôйного.

— **Комундуросъ, найбôльшій мужь стану въ Греціи**, бувшій президентъ парляменту грецкого, умеръ 9 л. марта въ Атенахъ. Сегодня ôтбуваєся похоронъ. Мощѣ зложено на катафальку въ парляментѣ. Въ парляментѣ президентъ Трикуписъ заявивъ, що смерть Комундуроса єсть болестнымъ ударомъ для Греціи. Парляментъ ухваливъ завѣсити засѣданя на пять днѣвъ въ знакъ жалобы и похоронъ справити на коштъ державного скарбу.

— **Катедра исторіи польскои въ университетѣ краковскôмъ** опорожнена по смерти І. Шуйского. Выдѣлъ фильософичный предкладавъ тую катедру: о. Вал. Калинцѣ, настоятелеви Змартвыхвстанцѣвъ, проф. дрови Мих. Бобжиньскому и проф. дрови Ст. Смольцѣ (сынови президента палаты панôвъ), теперь проф. австр. исторіи въ универс. краковскôмъ. Першій два зреклися, — а третій заявивъ, що готовъ тую катедру обняти. Именованье зависитъ ôтъ цѣсаря.

— **Ревизія**. Вчера рано переведено полиційну ревизію у п. Едварда Пшевуского, литерата и сотрудника „Dziennik-a polsk-ого“, пôдозрѣваючи его о агитаціи соціялистичній. Комисарь полиціи зробивъ впередъ ревизію въ льокали „Dziennik-a“, а опôсля въ мешканю пôдозрѣного.

— **Въ Решовѣ** ôтбулася доперва сими днями судова розправа передъ присяжными въ тôмъ злощастнôмъ процесѣ, въ котрôмъ нашъ пок. Володимиръ Навроцкій вѣвъ черезъ два роки (1879 и 1880) утяжливе слѣдство зъ порученя дирекціи финансовои. Тое слѣдство, якъ звѣстно, убило нашого незабутого писателя экономиста-статистика. По переведенôй розправѣ присяжній узнали выннымы двохъ жидôвъ, що довго перекрадались черезъ границю съ россійскими волами и заносили страшну заразу худобы въ пограничній окрестности, а трибуналъ засудивъ ихъ на 6 мѣсяцѣвъ вязницѣ.

— **Кошта будовы желѣзницѣ зъ Стрыя до границѣ угорскои** (зъ ôттамъ до Мункача побудуе правительство угорске) будутъ выносити 7,240.000 зр., с. е. 91.414 зр. за кильометеръ. На 1883 р. зажадае правительство лишь 100.000 зр. на выготовленье спеціяльныхъ проектôвъ.

✓ — **Администрація „плавбы паровои ка Днѣстрѣ въ Галичи“** подала о концесію на кôнну желѣзницю ôтъ стаціи желѣзницѣ въ Галичи до берегôвъ Днѣстра.

— **Сокальскій судъ** — якъ намъ доносятъ — веде слѣдство противъ теперѣшнымъ раднымъ села Угрынова о дефравдацію шпихлѣря громадского. Рôвножь мѣсцевый священикъ о. Т. К. обжалувавъ въ судѣ писаря громадского Андрѣя Медведя и радныхъ за очерненье, образу чести и за непокоєнье въ урядованю душпастырскôмъ. Близше въ тôй справѣ намъ нѣчого не звѣстно, — подаємъ лишь загальне донесенье нашого дописователя.

— **Въ Самборѣ** ведесь теперь цѣкавый процесъ о злочинство проневѣрства противъ п. Копка, заступника рустикального банку въ Дрогобычи. Процесъ сей буде записаный въ статистицѣ нужды нашого краю и може послужити на науку и пересторогу для нашихъ селянъ.

— **Дивна пригода** сиôткала одного представителя золотои молодѣжи въ Москвѣ: Ромео найшовъ свою Юлію въ особѣ прехорошои дочки одного богатого фарбяра. Батько выслѣдивши небажанй залицяня молодого чоловѣка кинувся на него и въ однôй хвили занурив его въ кадку повну якогось плыну. Тымъ способомъ наказаный молодець утѣкъ, але якже перепудився, коли побачивъ, що его лице и руки покрытй якоюсь голубою барвою, котру нѣякимъ способомъ не мôгъ змыти. Передъ судомъ фарбяръ высказавъ, що той плынъ недавно нимъ вынайденый нѣколи и нѣчимъ не дасться вымыти.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Въ Грацу умеръ пенс. генералъ-майоръ Іосифъ Холева Павликовскій. — Въ Герцеговинѣ грôмъ сими днями одного вояка забивъ, двохъ скалѣчивъ, а ôсѣмъ оглушивъ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй І. на Неслухôвъ, дек. буского о. Іоанъ Сологубъ зъ Неслухова. II. на Залесцѣ, дек. ходорôвского оо. 1) Теод. Мацѣлиньскій зъ Дубовицѣ, 2) Вас. Винницкій зъ Поднѣстранъ, 3) Іоанъ Боднаръ зъ Межерѣча. III. на Милошовичѣ, дек. щирецкого 1) Сим. Заяць зъ Богутына, 2) Мих. Величко зъ Книгиничь, 3) Леонт. Копертыньскій зъ Теребовлѣ.

Завѣзваній до каноничної институціи оо: 1) Мих. Гвоздецкій на Глѣбовичѣ великій, 2) Иляр. Сѣчиньскій на Стрѣлкôвъ, 3) Іоанъ Яримовичь на Суходôлъ.

Каноничній институціи получили оо.: 1) Ник. Совяковскій на Пужники, дек. товмацкого,

2) Іоанъ Олесницкій капелянъ зъ Велеснева на пар. Переволока, 3) Мих. Гелитовичь на пар. Любѣнь, 4) Стеф. Петрушевичь на пар. Полове, 5) Викторъ Чомкевичь на пар. Стрѣлкôвцѣ, 6) Вол. Паукъ на пар. Сажаву, 7) Григ. Воєводка на пар. Долиняны, 8) Теоф. Корчиньскій на кап. Виткôвъ, 9) Савинъ Мацѣлиньскій на пар. Берлоги.

Душпастырскій посады получили оо. 1) Ант. Стефановичь завѣдательство Дмитря, дек. щирецкого, 2) Маркилъ Соневицкій завѣдат. Велеснева, 3) Ник. Кумановскій завѣд. Качика, 4) Іоанъ Охримовичь сотрудн. въ Богородчанахъ — експоноване пробуванье Похôвка мѣсцевôсть, 5) Іоанъ Рудницкій завѣд. Высоцка, 6) Авг. Лонкевичь завѣд. въ Помонятахъ, 7) Теодоз. Строцкій сотруд. въ Старомѣщинѣ.

Введений въ душпастырскій посады оо.: 1) Гавр. Ступницкій въ завѣд. Болехова, 2) Юстинъ Дворянинъ въ завѣд. Долины, 3) Петро Шанковскій въ сотрудн. въ Пневю, 4) Іос. Шанковскій въ сотр. въ Оплуцку, 5) Вол. Павликовскій въ завѣдат. въ Взовици, 6) Игн. Муликъ завѣдат. въ Потоцѣ, 7) Модестъ Хоминьскій завѣд. въ Демни, 8) Вол. Леонтовичь въ завѣд. въ Скалатѣ, 9) Іоанъ Волянскій въ сотр. въ Ныркове, 10) Теод. Дронъ въ завѣд. Делявы, 11) Жигм. Карповичь въ Крылосѣ, 12) Алек. Мудрыкъ въ завѣдат. Баковець.

Испытъ конкурсовый складати въ надпорядочнôмъ часѣ 10 цвѣтня 1883 позволено о. Льву Струтиньскому зъ Космача и Волод. Филиповскому зъ Беньковець.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты получили: о. Іоанъ Нѣмцôвъ парохъ въ Гошовѣ на парохію Летню, дек. дрогобыцкого, 2) Алекс. Ивасѣвка сотрудникъ зъ Ярославя на парохію Краковець.

Завôзваный до каноничнои институціи о. Петро Годованьскій завѣдатель зъ Дубровицѣ на туюжь парохію.

О личный додатокъ подавъ прошенье до правительства о. Василій Курыковскій, парохъ зъ Боланевичь.

Личный додатокъ 100 зр. рôчно на три роки получивъ о. Атаназій Поляньскій, парохъ въ Яблôнцѣ нижнôй.

Въ пропозицію на Старе село принятй: 1. Іоанъ Парыловичь, 2. Іоанъ Козакъ, 3. Юл. Гладыловичь, 4. Мих. Ваць, 5. Левъ Мацускій, 6. Іоанъ Грыцай, 8. Алекс. Чайковскій, 9. Ем. Заремба.

Грамоту на заступника катихита при гимназіи въ Сяноку получивъ о. Илярій Гмитрикъ, завѣдатель парохіи Головецка дольного.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **О. Іоянъ Щавиньскій**, парохъ въ Тыличи, першій мѣстодеканъ мушиньскій, еп. перемыскои, выслуженый войсковый капелянъ,ôтличеный войсковымъ медалемъ, ординаріятскій комисарь школьный, надѣленый правомъ носити крылошаньскй ôтзнаки — упокоився въ Тыличи дня 28 л. лютого с. р. въ 67-мôмъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Кобзарь Т. Шевченка,** котрый теперь въ новôмъ гарнôмъ выданю приготовляєсь въ Петербурзѣ, выйде доперва въ мѣсяци мартѣ и поступить въ продажь. Давнѣйшй выданя „Кобзаря“ сталися вже ôтъ довшого часу библіографичною рѣдкостею. Такъ само рѣдкостею стався такожь и „Біографическій очеркъ“ поета выданый пок. Масловымъ, такъ, що крôмъ книжки М. Чалого „Жизнь и произведеня Т. Г. Шевченка“ и брошуры „Поминки Т. Г. Шевченка“ выйшовшои 1879 р. въ Одессѣ не находится на Украинѣ жадныхъ бôльше видань дотычачихъ великого нашого поета. Послѣдна брошура мѣститъ въ собѣ коротку біографію Шевченка, розправы Костомарова и Пыпина о значеню єго поезіи и невеличку розправу А. Т. о гдекотрыхъ мотивахъ Шевченковои поезіи. Брошуру тую можна дôстати въ книгарни Ильницкого и Билевича въ Кіевѣ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: о. А. Венгриновичь зъ Боринѣ 50 кр., Михаилъ Спожарскій зô Львова 1 зр., о. І. Маркевичь зъ Хренева 1 зр., о І. Заячкôвскій зъ Лопянки 2 зр., о. І. Гургаль зъ Золочева (чер. ред. „Батьк.“) 1 зр., К. Подлящецкій зъ Золочева (чер. ред. „Батьк.“) 5 зр., о. Лепкій зъ Коломыѣ 1·50 зр., О. Б. зô Львова 3 зр., п-а Ю. Коровець зъ Мервицѣ 2 зр., І. Онышкевичь, нотарь зъ Зборова 5 зр., В. Мойсовичь, нотарь зъ Залозець 2 зр., Верешь зъ Золочева 2 зр., К. Телишевскій зъ Золочева 1 зр., о. П. Горбачевскій зъ Кудрынець 50 кр., Л. Воєвудка зъ Станиславова 50 кр., Н. Яворовскій зъ Станиславова 50 кр. — Разомъ съ попередно выказаными: **688 зр. 35 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прославъ Вп. Іосифъ Кульчицкій зъ Чорткова 1 зр. — разомъ съ попередными **7 зр. 60 кр.**

— **На памятникъ бл. п. о. П. Ясеницкого** зложивъ: Вп. Іос. Кульчуцкій зъ Чорткова 1 зр.

— **Для о. И. Наумовича** о. И. Венгр. зъ Б. 1 зр.

— **На церковь въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували: 1) о. Лукашевичь зъ Сѣльця белзкого ôтъ себе 1 зр., ôтъ п. І. Баглаєвича коваля зъ Сѣльця 1 зр., ôтъ п-нѣ Юл. Краськовои господинѣ зъ Сѣльця 1 зр., ôтъ ч. прихожанъ сѣлецкихъ 8 зр. 29 кр., 2) о. Корн. Гумецкій сотрудникъ и о. Макс. Мелехъ парохъ зъ Домашева 3 зр. 2 кр. зъ дочернои церкви въ Салашахъ 3 зр. 1 кр., зъ церкви матернои въ Домашевѣ 1 зр., въ Салашахъ 1 зр., п. причетникъ Теод. Лукачь 50 кр.; 3) о. Викт. Решетыловичь зъ Тучапъ ôтъ себе 1 зр. 10 кр., ôтъ церкви 3 зр., ôтъ ч. прихожанъ 1 зр. 90 кр.; 4) о. Ил. Мазикевичь зъ Махнова ôтъ себе и прихожанъ 5 зр.; 5) о. І. Калитовскій зъ Замочка 1 зр., ôтъ церкви въ Замочку 1 зр., ôтъ церкви въ Вазавѣ 1 зр., зъ складокъ 2 зр.; 6) о. Діон. Добряньскій зъ Ждинѣ ôтъ себе 1 зр., ôтъ громады 4 зр.; 7) о. Орестъ Чеховичь зъ Боратына 4 зр. 50 кр.: 8) о. Григ. Копыстяньскій зъ Снѣтницѣ ôтъ себе 1 зр., ôтъ ч. прихожанъ 3 зр., 9) о. Сологубъ зъ Неслухова ôтъ себе и ôтъ прихожанъ 3 зр. 20 кр.; 10) о. Ем. Власевичь зъ Звертова 3 зр.; 11) о. І. Бриттанъ зъ Торчиновичь 2 зр.

За тй жертвы складаю всѣмъ ВП. Дателямъ щиросердечну подяку. *И. Олексинъ*, душпастырь.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. о. А. В. въ Б. Въ самыхъ початкахъ можна єще було злу зарадити ôтповѣднымъ донесеньемъ до политичнои власти, котра въ мысль постановъ патенту зъ 3 грудня 1852 (В. з. держ. ч. 250) и розпорядженя министер. зъ 1 цвѣтня 1871 ч. 10605 має порученый надзôръ надъ господаркою лѣсною и єсть обовязана допильнувати, щобы законъ о охоронѣ лѣса бувъ выконуваный. — Теперь же, коли, якъ пишете, на обшарѣ 130 моргôвъ знайдеся ледво 130 смерекъ, тяжко щобы що помогла ингеренція староства (до котрого впрочѣмъ выпадалобы ôтнестися). — Противъ марнованю громадского добра треба удатись до рады повѣтовои, котра має право и обовязокъ надзырати администрацію громадского маєтку и покликана затверджати всѣ умовы, котрй дотычатъ позбуване громадскои власности. Єсли перекупцѣ набули ôтъ громады гонты безъ вѣдомости рады повѣтовои, то такй умовы не будутъ важний и можна заперечити ôтдачѣ купленыхъ рѣчей. — Впрочѣмъ єсли тутъ заходятъ знамена обманьства, то компетентный рѣшати карный судъ, але въ такôмъ случаю будутъ отвѣчати въ першôй линіи тй люде, котрй крадене добро громадске продавали. *Вп. Максимъ Бойко въ Калускôмъ.* Въ справѣ грунтового податку забирали мы задля єи важности кôлька разôвъ голосъ въ нашôй часописи и старалися пояснити всѣ въ тôй мѣрѣ ухваленй законы, указуючи заразомъ на то, въ якій способъ належится боронити противъ несправедливому вымѣрови податку и невластивому ноступованю скарбовыхъ властей въ загалѣ, Въ тôй мѣрѣ звертаємъ Вашу увагу на статіи, помѣщенй въ Чч. 71, 72, 73 и 74 „Дѣла“ зъ року 1882 п. н. „*Податокъ грунтовый на рôкъ 1881 и 1882*“, „*Справы податковй*“, „*Въ справѣ грунтового податку*“, въ котрыхъ знайдете жаданй поясненя. Єсли податокъ бувъ несправедливо вымѣреный, то треба було, якъ мы то свого часу пôднесли, подати въ протягу 30 днёвъ ôтъ дорученя наказу платничого рекурсъ. При тôмъ розумѣеся само собою, — якъ Вы справедливо замѣчаете — що выбранй грошѣ мусятъ бути поквитованй. — *Вп. А. М.* Дописямъ безъименнымъ або пôдписанымъ тôлько початковыми буквами нѣколи не можемъ дати мѣсця въ нашôй часописи. Пôдпись єсть для кождои газети першою запорукою правдивости. — *Гостеви въ Турцѣ.* Щиро дякуємъ. Буде помѣщено, якъ скоро лишь знайдеся доволѣ мѣсця, бо розрывати булобы шкода.

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	303 50	307 —
„ львôв.-черн.-яе. по 200 р.	169 50	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	306 —	310 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 75	98 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 75	98 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 90	99 —
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 51	5 63
„ цѣсарскій	5 54	5 65
Наполеондоръ	9 44	9 54
Цôвимперіялъ	9 72	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18½	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

Обвѣщенье.
Дѣла гомеопатичнй д-ра А. Качковского для свѣтлои Публики особливо же для властителѣвъ земскихъ можна набути въ перворядныхъ книгарняхъ. въ аптицѣ Миколяша и у автора во Львовѣ; такожь въ книгарни Д Е Фридляйна въ Краковѣ, въ книгарни Гебетнера и Вольфа въ Варшавѣ, Завадского въ Ковнѣ и въ центральнôй гомеопатичнôй аптицѣ Флеминга въ Петербурзѣ.
„Наука гомеопатіи“ яко порадникъ до лѣченя слабостей людскихъ за помочею гомеопатичныхъ лѣкôвъ, 2 томы съ рисунками анатомичнымы 8 зр. а. в. — **„Порадникъ для матерей“** о плеканю и хованю дѣтей и о лѣченю ихъ слабостей 1 зр. 50 кр. — **„Наука ветеринаріи гомеопатичнои“** або провôдникъ гомеопатичного способу лѣченя всякихъ слабостей звѣрятъ домашныхъ съ 8 деревортами — 3 зр.
Брошуры а) „О діетѣ гомеопатичнôй“; б) „О презервативныхъ средствахъ противъ заразы товару, противъ озечои ôсны и противъ скаженины“; в) „О презервативныхъ средствахъ противъ азіятскои холеры“. (2—6)

ВАЖНЕ ДЛЯ
ПРОВИНЦІИ!
Найлучшу хиньско-россійску
3—? **ГЕРБАТУ**
½ кильо по зр. 2, 3 и 4
поручає и розсылає
торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Аптика
пôдъ „Звѣздою“
ПЕТРА МИКОЛЯША
во Львовѣ
поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.
Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.
КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.
ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.
КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.
Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.
Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.
ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.
TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.
Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.
ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.
Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично дослѣдженй и знаменитыми узнанй:
Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.
Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.
Тожь само высше поименованымы професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:
Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкй
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжній мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.
ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАЙОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

И. ДРЕКСЛЄРЪ И СЫНЫ
2—3
ВО ЛЬВОВѢ
пляцъ Капитульный ч. 2,
поручаютъ въ свѣжо заосмотренôмъ запасѣ и по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ:
ПОЛОТНА и БѢЛЬ столову
Хустки до носа, Ширтинги Шролля,
Дрелихи либерійнй
САТИНЫ и кретоны франц. наймодниѣйшй
БѢЛЬ мужеску, панчохи и скарпитки,
ПОСТѢЛЬ комплетну власного выробу,
Диваны правдивй англійскй,
КАПЫ гобелиновй, пиковй и трикотовй
КОЦЫ, КОЦИКИ ГРЕФЕНБЕРСКЙ,
ОКСФОРДЫ.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.
Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 25. Львôвъ, Четверъ 3 (15) марта 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однôй строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на повъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданій на заголовнôмъ листѣ. Также подана также предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Дебата буджетова
и выступленье рускихъ послôвъ.

II.

Прикре, фатальне становище нашихъ рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй — схарактеризували мы тамтого разу на пôставѣ послѣднои бесѣды п. Кулачковского. „Нѣ въ кутъ, нѣ въ дверѣ“ — ся народна пословиця якъ разъ ôтповѣдае теперѣшному становищу нашихъ послôвъ. Чи чинити правительству опозицію, чи не чинити, — на одно выходитъ. Припустѣмъ, що нашій послы сталибы въ опозицію теперѣшному правительству. Чи булобы въ того яке наслѣдство, користне для Русинôвъ? Нѣ. Разъ, що рускій послы задля своєи малочисленности не змоглибы пошкодити правительству, а друге, колибъ навѣть лучився случай, що голосы трехъ рускихъ послôвъ перехилилибы важку опозиціи и министерство гр. Таффе булобы примушене уступити, то чи булобы въ чѣмъ небудь лучше для Русинôвъ? Нѣ. Русины предсѣ такъ довгій часъ попирали министерства централистичній, а чи здобули собѣ ôтъ него яку фактичну користь? Нѣ. Кожде правительство муситъ числитися съ бôльшостею краевои делегаціи и не може ити на перекôръ волѣ тои бôльшости. Мы-жь предсѣ за централистичныхъ министерствъ стояли такъ само, якъ сегодня за министерства автономистичного, и такъ само певно стоялибы мы, колибъ зновъ централистамъ удалося ôтобрати назадъ въ свои руки керму правленя.

Коли пос. Кулачковскій per longum et latum выказувавъ кривды Русинôвъ ôгъ Полякôвъ въ справахъ правно-политичныхъ и церковныхъ, то члены сполученои лѣвицѣ били „браво“ и вступилися кôлька разôвъ за бесѣдникомъ, коли презесъ дръ Смолька закидавъ ёму, що говоритъ не до рѣчи, — але чи тая оказувана жичливôсть централистôвъ була щира? Нѣ, нѣколи. Централистамъ ишло тутъ лишь о демонстрацію противъ своихъ теперѣшныхъ противникôвъ, Полякôвъ. Бо и справдѣ, що „либеральнымъ“ централистамъ, жидамъ та всякимъ биржевымъ спекулянтамъ, на тôмъ може залежати, чи существуе пôвъ копы або цѣла копа папскихъ буль та декретôвъ польскихъ королѣвъ, гварантуючихъ ненарушимôсть нашого обряду? Имъ залежитъ на тôмъ такъ само, якъ тирольскимъ клерикаламъ, консерватистамъ, або и Чехамъ въ правицѣ. Впрочѣмъ се дуже выразно зазначила централистична „Deutsche Ztg.“, коли говорячи о сегорôчныхъ выступленяхъ рускихъ послôвъ съ жалобами противъ правительства и Полякôвъ, сказала по щирости: „Мы (централисты) беремъ союзника, где ёго лишь знайдемъ“.

Якъ жежь собѣ правительство взяло до серця справедливій жалобы на кривды рускаго народу, выголошенй устами ёго представителя? Гр. Таффе уважавъ своимъ обовязкомъ ôтповѣсти лишь на тй закиды п. Кулачковского, котрй ôтносились до ёго теки министерства справъ внутрѣшныхъ. Зъ ёго першихъ заразъ слôвъ ôтповѣди було видко, що ôнъ не дуже взявъ собѣ до серця жалобы п. Кулачковского. Гр. Таффе въ своихъ парляментарныхъ бесѣдахъ любитъ послужитися легкою иронією. Таку иронію показавъ ôнъ нѣбы мимоходомъ и въ схарактеризованю бесѣды п. Кулачковского. „Herr Redner hat zwar einen sehr langen Vortrag gehalten...“ — — Може бути, що довгій выкладъ о многихъ папскихъ буляхъ знудивъ президента министрôвъ, але на всякій случай не годилось п. министрови иронично ôтзыватись на бесѣду того посла, котрый заразъ въ першихъ своихъ словахъ заявивъ, що „промовляе и буде голосувати за позицією на министерство справъ внутрѣшныхъ.“ Намъ здаесь, що гр. Таффе посмѣвъ такъ собѣ поступити тôлько длятого, що съ закидами въ бесѣдѣ п. Кулачковского мôгъ дуже легко и зручно упоратися. Способôмъ показавъ ёму вже и пос. Мадейскій. Закиды п. Кулачковского були загальній, не попертй фактами. Мы не знаемъ, длячого п. Кулачковскій не узнавъ потрѣбнымъ и гôднымъ свого труду загальній свои закиды въилюструвати фактами, а рôжнородныхъ фактôвъ нарушуючихъ права Русинôвъ знайшовбы бувъ отъ хочбы за послѣдный рôкъ дуже богато. Факты въ ёго бесѣдѣ булибы ось на що потрѣбній. Певна рѣчь, що Поляки и правительство дуже добре знаютъ, що всё, що п. Кулачковскій говоривъ, есть правдою. Але можна було бути на тое приготованымъ, що ктось съ стороны польскихъ послôвъ, якъ звычайно, схоче заперечити правду пôднесеныхъ закидôвъ, — а заперечити найлекше тогды, якъ противникъ не подае конкретного факту. П. Мадейскому дуже легко прійшло заперечити тй „mit grosser Kühnheit ausgesprochene, aber ganz allgemeine, unbewiesene und unbegründete Behauptungen und vage Verdächtigungen“. И въ интересѣ гр. Таффе лежало не сказати нѣчого иншого, якъ: „Ich bitte um bestimmte Thatsachen, meine Herren!“

Нема злого, щô бы на добре не выйшло. Ôтповѣдь дана на бесѣду п. Кулачковского съ стороны польскои делегаціи и правительства — буде наукою для нашихъ послôвъ на будуще. Коли вже иде о факты, о конкретній случай, то нашй послы можутъ сыпати ними якъ пѣскомъ кождому противникови въ очи. А наша справа на тôмъ дуже богато выграе. Бесѣда посла вробитъ далеко бôльшій ефектъ и розголосъ, впровадитъ въ заклопотанье противника и, если не реальну, то бодай принципіяльну ôтнесе побѣду.

Бесѣдникъ парляментарный повиненъ бути тымъ зручнымъ и прозорнымъ шахистомъ, що то вже напередъ бере на увагу, якій выхôдъ, якій скокъ може вробити противникъ и для того стараесь влѣзти ёму въ дорогу. П. Кулачковскій, коли говоривъ о ôтданю Добромиля Єзуитамъ, мôгъ бувъ предвидѣти, що ктось съ стороны Полякôвъ и правительства скаже: „Тажь то самъ провинціялъ Василіянъ, Сарницкій о тое усильно благавъ!“,— повиненъ бувъ отже тутъ зашахувати противника, взяти вже Сарницкого и ёго незаконный поступокъ въ рахунокъ и на тôмъ оперти свое обжалованье. Тымчасомъ п. Кулачковскій того не достерѣгъ и поминувъ, а п. Мадейскій заразъ выѣхавъ съ тымъ, що Сарницкій просивъ за Єзуитами. Колибъ Мадейскому не була полишена тая дуже выгôдна фôрточка, то и п. сов. Ковальскій не бувбы мусѣвъ потому толкувати цѣлои справы, — що вже очевидно не могло бути для него рѣчею такъ легкою, коли навѣть — вправдѣ условно — згодився на реформу Василіянъ черезъ Бенедиктинôвъ, — безъ котрыхъ такожь, по нашôй думцѣ, реформа Василіянъ далабыся перевести.

На закиды п. Кулачковского въ справѣ монастыря добромильского и агитацій противъ календаря бувбы мин. вѣроисповѣдань бар. Конрадъ, здаесь, и не трудився съ ôтповѣдею, колибъ въ послѣднôй хвили п. Кулачковскій не бувъ еще разъ и то вже впростъ до него не звернувся съ запытанями въ тыхъ дѣлахъ. И доперва тогды ледви не ледви вытягнулося въ п. министра кôлька слôвъ. Що до добромильского монастыря ôтповѣвъ бар. Конрадъ, що самъ Сарницкій благавъ о Єзуитôвъ, бо для гимназіи бучацкои не було анѣ одного здôбного Василіянина. Отъ яка ôтповѣдь! На тй закиды, що Сарницкій поступивъ собѣ „незаконно“, що ôтданьемъ монастыря Єзуитамъ „нарушено грамоты фундаційнй“, — анѣ слова, але за то п. министеръ навѣвъ лихій станъ бучацкои гимназіи. Правду сказати, дуже нещаслива оборона! Гимназія бучацка колись свѣтила яко перша въ Галичинѣ, — але то було еще передъ сотвореньемъ рады шкôльнои и передъ Сарницкимъ... Еще цѣкавѣйша ôтповѣдь п. мин. Конрада що до агитацій противъ календаря. — „Нѣякои о тôмъ урядовои вѣдомости не маю!“ — ôтповѣвъ бар. Конрадъ. Дуже дивна ôтповѣдь. П. Кулачковскій и сов. Ковальскій жалувались на „небезпечнй для публичного спокою“ агитаціи календарскй еще 5 марта, а п. министеръ ôтповѣдаючи 7 марта, за два дни, въ часѣ телеграфôвъ, еще не мôгъ довѣдатись ôтъ галицкого намѣстництва, чи правда то, що въ краю короннôмъ Галичинѣ ведутся якйсь агитаціи „небезпечнй для публичного спокою“, якъ казали два рускй послы. Намѣстництво муситъ чей о тôмъ знати, и знае ажь надто добре...

Habent sua fata — бесѣды рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй. Кромѣ напечатаныхъ двохъ першихъ бесѣдъ подамо и дальшй бесѣды всѣхъ трехъ нашихъ послôвъ, въ рôжныхъ нашихъ справахъ. Въ загалѣ треба сказати, що всѣ три нашй послы, на скôлько кождого силъ стало, сповнили при дебатѣ буджетовôй свою задачу. Не ихъ, але нещасливыхъ ôтношень въ радѣ державнôй вина, що ихъ бесѣды и домаганя проходятъ безслѣдно... Мы пôднесли и гдеякй слабй стороны выступленя нашого посольства, именно бесѣды п.

Зъ вечера въ память Шевченка.

II.

Привѣтнй телеграмы и письма наспѣвшй пôдчасъ вечера.

1. Телеграмы.

Бережаны. Слава Вамъ, святкуючимъ память незабутого кобзаря Украины. — Бережаньскй Русины.

Бережаны. Братамъ Львôвянамъ, почитаючимъ память Тараса, щирый привѣтъ ôтъ — Русинôвъ Бережаньскихъ.

Бережаны. Молодѣжь Бережаньска поминае съ Вами великого генія народного.

Бяла. Хотяй на чужинѣ, то духомъ вôльно намъ бути съ Вами при нынѣшнôмъ народнôмъ празнику. — Руска кольонія въ Бялôй. Заячкôвскій, Сѣрацкій.

Вѣдень. Щирымъ, не лукавымъ словомъ почитаемъ память незабутного кобзаря! Нехай любовь ёго до найменшого брата загрѣе спôльнй силы до неутомимои працѣ на рôднôмъ поли. — Рускй питомцѣ.

Вѣдень. Обходячимъ память Тараса, борця за нашь народъ, сердечный привѣтъ! — Товариство „Сѣчь“.

Галичъ. Двайцять два лѣтъ, якъ занѣмѣла Твоя золотострунна кобза, безсмертный Тарасе! Але чарôвна ёи нута не замовкла; звенитъ она незмѣненою силою въ нашôй груди и звенѣти буде чимъ разъ ширшою луною въ далекй поколѣня. — Кость Бобикевичь въ Вихторовѣ.

Городенка. Духомъ святкуютъ память мученика волѣ руского народа — Городеньскй Русины.

Городенка. Честь Вамъ, що не забуваете поминати великого нашого Батька! — Романъ и Анна Литвиновичь въ Серафинцяхъ.

Городокъ. Память Тарасова всѣмъ намъ дорога! Мы душею съ Вами. — Евгеній, Гальшка, Всеволодъ Гуваръ; Богданъ и Ольга Бѣлевичь; Скоробогатый.

Гусятынъ. Спаси-Бôгъ, Родимцѣ, що не забуваете про нашого великого батька-Тараса! — Дръ Савчакъ; І. Гудимъ.

Дрогобычь. Честь Родимцямъ! Память вѣщого Тараса въ грудехъ молодечихъ въ вѣкъ не загине! — Молодѣжь гимназіяльна.

Збаражь. Поклонникамъ безсмертного Тараса честь и слава! — Збаражскй Русины.

Збаражь. Честь Вамъ, почитаючимъ память героя просвѣты и свободы народнои! — Руске товариство „Надѣя“ въ Збаражи.

Золочѣвъ.

Тюрма, Сибѣрь анѣ могила,
Любови въ нѣмъ не погасила,
И намъ ю завѣщавъ Тарасъ.
Тожь заповѣтъ сей помянѣмо,
Себе и народъ полюбѣмо, —
Для щастя Руси крайный часъ!

Честь памяти Ёго! Духомъ съ Вами! — Золочѣвска филія „Просвѣты“.

Золочѣвъ. Щирый привѣтъ святкуючимъ память Тараса! — Гимназіясты Золочѣвскй.

Калушъ. Тѣломъ далеко — душею съ Вами обходимо велику памятку! — Выдѣлъ калускои читальнѣ: Теницкій, Козорѣзъ, Рожаньскій, Бѣланъ, Боднарчукъ.

Коломыя. И въ нашихъ молодыхъ грудяхъ зорѣе любовь до свого! И мы хочь въ глубинѣ сердець нашихъ поминаемо Тараса! — Молодѣжь коломыйска.

Коломыя. Родимцѣ! Позвольте, що и мы объединай завѣтомъ правды и любови нашого незабутного генія, апостола Тараса, обходимъ нынѣ вразъ съ Вами хочь духомъ народну памятку роковинъ смерти Ёго. — Филія „Просвѣты“. — Читальня. — Товариство литературно-драматичне.

Краковъ. Съ Вами разомъ кличемо „Честь Тарасови!“ Ёго любовь неньки, Руси-Украины, нехай буде примѣромъ и прапоромъ, пôдъ котрымъ маемо працювати всѣ згôдно и спôльно на звеличанье нашои семіи! — Русины краковскй.

Куты. Мы разомъ съ Вами святкуемо народне свято великого генія. — Кутскй Русины.

Перемышль. Духомъ торжествуемъ съ Вами велике свято народне безсмертного кобзаря! Спи нашь батьку, Тарасе, на рускôмъ Парнасѣ спокôйно, — мы вѣрнй Твому завѣщаню! — Богословы перемыского сѣменища.

Пôдгайцѣ. Працюймо щиро и соединеными силами для добра нашои Руси-Украины, а сповнятся слова нашого незабутого Тараса: „и въ наше ôконце — засвѣтитъ ще сонце“. — Русины въ Вишнѣвчика.

Решôвъ. Не могучи участвувати въ нынѣшнôмъ торжествѣ, духомъ присоединяемось къ почитаню памяти великого генія-поета! — Русины Решôвскй.

Роздôлъ. Cześć mogile wolnodumcy Tarasa! Duch jego pieśni niech ożywia i posila Was cierpieć za ideę. To jego mogiły okrasa. Zgody, Bracia, przyjdzie odrodzenia czas! — Füller.

Рудки. Память кобзаря - народолюбця святкуе кождый Русинъ. Лучимось съ Вами въ народнôмъ святѣ. — Русины въ Рудокъ.

Садагора. Угорскй Русины сплятъ майже вѣчнымъ сномъ. Буковиньскй Русины съ малыми вынятками такожь. Межи галицкими Русинами слѣдно бôльше житя, — но все еще велика часть маячитъ въ сонливости безъ самосвѣдомости. Межи майже 15 міліонами украиньскихъ Русинôвъ не слѣдно майже жадного житя. Стоимо сегодня такъ, якъ колибъ не мали такого потужного генія, якимъ бувъ Тарасъ Шевченко. Очевидно, мы гинемо, — насъ всюда на всѣхъ нашихъ исконно-рускихъ земляхъ вынародовляютъ... А чому? Бо нема любови и науки межи нами. Засылаю прото при святкованю памяти Тараса мôй окликъ: „Читаймо пильно Шевченка всѣ, и великй и малй, не ôткидаймо сего нашого народного пророка, якъ то на нещастье лучаеся мѣжь нами, — порозумѣймо Ёго, а тогды полюбимо щиро нашь народъ тымъ горячимъ серцемъ, якимъ Тарасъ ёго любивъ, тогды научимося и порозумѣемо нашу историчну минувшôсть тымъ духомъ, якъ Тарасъ ёи понимавъ, — тогды здвигнемося до народного дѣла такъ, що будемъ мати гаразъ въ своѣй хатѣ, а честь и славу у свѣта. Тымъ звеличаемо найлѣпше память Тараса и душа Ёго буде тогды щаслива межи нами витати. — Щирый поклôнникъ Тараса зъ Буковины.

Самбôръ. Слава Тобѣ, учителю великій, за добру науку! Ёи слухаючи, можемо нынѣ казати, „въ своѣй хатѣ своя правда, и сила, и воля“. — „Руска Бесѣда“ въ Самборѣ.

Самбôръ. Тяжкй часы, Батьку, настали! Чорнй хмары повисли надъ нашою головою. Не заразъ прояснится. Свѣти жь намъ, великій пророче, ясною зôркою въ тôй темрявѣ, бо ино за Твоимъ свѣтломъ идучи, не зблудимо и певно дôйдемо до берега свѣтла, правды и волѣ. — Самбôряне.

Кулачковского, котра, яко перша и найобширнѣйша, немовь заинавгуровала цѣлый рядъ пôзнѣйшихъ домагань Русинôвъ при спеціяльнôй дебатѣ. А пôднесли мы тѝ слабѝ стороны не длятого, щобы понижити внутрѣшну вартôсть бесѣды нашого посла, — мы жь предсѣ всѣ дуже добре бачимо и знаємо, що въ бесѣдѣ п. Кулачковского всѣ свята правда, — мы тôлько хотѣли звернути увагу нашихъ читателѣвъ и нашого посольства на той фактъ, якъ то хитро, зручно умѣютъ нашѝ противники выкористати кожду, хочбы найменшу похибку навѣть въ внѣшнôй сторонѣ бесѣды руского посла... Обмѣнюймось щиро думками и помагаймо собѣ взаимно, — а тогды всѣхъ насъ робота буде лекша и успѣхи нашѝ певнѣйшѝ!

Справозданье посольске
Александра гр. Круковецкого,

посла до сойму зъ меншихъ посълостей повъта перемыского.

(Конець.)

На тôмъ властиво кôнчится справозданье гр. Круковецкого зъ дѣяльности сойму и его, а що опôсля слѣдує, то ôтносится до предстоячихъ выборôвъ. Гр. Круковецкій, якъ каже, пересвѣдчився, що „селяне не повинни выбирати анѣ нотарѣвъ, анѣ адвокатôвъ, анѣ старостôвъ, анѣ урядникôвъ, яко зависимыхъ; священикôвъ повинни выбирати лишь такихъ, котрѝбы не лишь боронили селянъ матеріяльно, але и не ширили межинародныхъ сварôвъ, черезъ котрѝ спинялобыся переведенье найпотрѣбнѣйшихъ справъ краєвыхъ“. — „Выбирайте, селяне, найбôльше зъ посередъ себе. Выбирайте селянъ! Въ рѣдкихъ случаяхъ выбирайте бôльшихъ властителѣвъ, але лишь такихъ, о котрыхъ вы певно увѣренѝ, що будутъ боронити вашои справы, не оглядаючись на „великихъ панôвъ“ и представителѣвъ иншихъ клясъ, котрѝ вашихъ потребъ не розумѣютъ. Селяне, хочь самѝ не богато зробятъ безъ кôлькохъ бодай провôдникôвъ зъ интелигенціи, то бодай маютъ стôлько „хлопского розуму“, що не будутъ голосувати за побольшеньемъ податкôвъ и додаткôвъ, не будутъ нѣколи голосувати за выдатками, що не приносятъ користи для краю. Для того, братя, радзу вамъ не дайтеся повести „погробовцеви“ бувшого сойму, с. е. польскôму комитетови центральному; не выбирайте людей, котрыхъ ôнъ вамъ покаже, а котрыхъ имена вже згадуются въ дневникахъ, — бо то булобы вашимъ нещастьемъ. Не дайте переконатися и поводуватися анѣ ѣдѣньемъ, анѣ напиткомъ, анѣ обѣцянымъ грошемъ, бо памятайте, що ухваленѝ додатки до податкôвъ вытягнутъ тымъ, що возьмутъ якѝ дары, не лишь то, що возмутъ, але съ лихварскимъ процентомъ, — а вы цѣлу сельску людноôть, котра васъ на выборцѣвъ выбере, зôпхнете въ нужду.“

„Завяжте свои селяньскѝ, господарскѝ комитеты, закличте тыхъ панôвъ, що Вамъ добре жичатъ и урадьте межи собою, кого выбрати, щобы Васъ боронивъ и тôлько такихъ выбирайте, що не будутъ ухваляти копытковыхъ и иншихъ додаткôвъ. Памятайте, що тіи, що платятъ выборы, маютъ въ тôмъ свôй власный интересъ и що посольство добре сповнене и въ вашôмъ интересѣ, то тяжкій обовязокъ, а не гоноръ, и що треба добре упрѣти, щобы щось пожиточного для выборцѣвъ зробити.“

Ту наводитъ гр. Круковецкій яко примѣръ ощадну 3-лѣтну господарку партіи „Łączności i Zgody“ въ радѣ мѣста Львова и упадокъ тои партіи при сегорôчныхъ новыхъ выборахъ черезъ тое, що противна сторона пôдкупувала и гостила ковбасами та горѣвкою выборцѣвъ.

„Майтесь отже и вы на осторозѣ, щобы не запанувала въ соймѣ тая компанія, що то видитъ ратунокъ для краю въ затяганю довгôвъ на край, въ множествѣ шлябантôвъ або мытъ та въ новыхъ додаткахъ до податкôвъ. Памятайте, що и для васъ не будутъ гдекотрѝ жалувати грошей, горѣвки та ковбасъ, но не забувайте, що то тôлько мантá та приваблене, за котре схотятъ васъ якъ воробцѣвъ зловити и въ пѣря обскубати. Памятайте, що кто собѣ самъ помагае, ратуеся, тому и Богъ благословитъ. Якихъ выберете послôвъ, такій будете мати порядокъ и ладъ въ краю и въ громадахъ. — Соймъ послѣдный не много доброго зробивъ пôдъ проводирствомъ нашого посольства зъ Вѣдня, а за тое далеко бôльше ухваливъ копытковыхъ, додаткôвъ до податку, и мытъ дороговыхъ. Коли розважимо, що передъ остатнымъ 6 лѣтьемъ одинъ крейцарь ôтъ податку чинивъ 66.000 зр., а въ остатнôй сесіи одинъ крейцарь додатку выносивъ вже ажь 104.000 зр., то легко можна видѣти, якъ величезно пôдросли податки, а соймъ зновъ не зважаючи на тое, побôльшавъ додатки до податкôвъ, и еслибы они були рахованѝ якъ на початку, (що одинъ крейцарь выносивъ 66.000 зр., а тогды бувъ додатокъ краєвый 34 кр.), то теперь додатки краєвѝ выносилибы враз съ 2 крейцарями на индемнизацію 49½ кр. ôтъ реньского, а если тое въ буджетѣ такъ не представляеся, то походитъ зъ ôтти, що бôльшѝ суть сталѝ податки, отже нѣбыто на око здаются бути меншѝ додатки. Окрôмъ того соймъ пріймивъ на край пожички, котрѝ съ 9 мілiонами индемнизаційного тягару выносятъ бôльше якъ 13½ мілiонôвъ. Если селяне не опамятаются и не прибуде ихъ бôльше до сойму, то можна бути певнымъ, що значно причинятъ доплачувати додатки и прибуде много мілiонôвъ довгу, много новыхъ копытковыхъ и мытъ.“

„Мушу вамъ додати, що не знаходячи въ жаднôмъ клюбѣ правдивои и учтивои волѣ, я до жадного не прилучався. Въ соймѣ называли мене „дикимъ“. Признаю, що приглянувшися интелигенціи и нѣбыто свѣтлымъ посламъ, дуже менѣ той титулъ припавъ до смаку; я величався тымъ прôзвищемъ, и чувъ, що рôжнюся ôтъ иншихъ, если нѣчимъ иншимъ, то бодай тымъ, що якось напередъ прочуваю зле, котре всѣмъ може шкодити. Соймъ мене зовсѣмъ розчарувавъ; уважаю его за забавку, о горе, дуже дорогу, и еслибы его складъ не ôтмѣнився, то прошу Бога, щобы мене не выбрано. Комитету центрального не узнаю, и повѣдаю, що въ кождôмъ повѣтѣ повиненъ завязатися комитетъ мѣсцевый и дѣлати не для ласки чіеи або гнѣву, або чіего уклону, не за того, що вже въ роду есть ся посломъ, але выбирати людей независимыхъ, здôбныхъ, щобы здужали здати собѣ справу въ потребъ краєвыхъ и робили такъ, щобы тѝ потребы заспокоити. Въ кругахъ менѣ знакомыхъ я голосивъ, що послы повинни закупити велике богослуженье въ рускôй и польскôй катедрѣ и просити нашихъ обохъ епископôвъ (руского и польского), котрѝ такожь въ соймѣ засѣдаютъ, — щобы горячо Бога благали, щобы жаденъ зъ насъ до сойму нового не вернувъ, бо мы доказали, що нѣчого пожиточного для краю зробити не здужали“.

Пôдъ конець свого справозданя гр. Круковецкій взывав селянъ, щобы не выбирали тыхъ, що сѣютъ ненависть межи Русинами и Поляками (с. е. всякого рода польскихъ шовинистôвъ, бо то они сѣютъ ненависть напастями и кривдженьемъ Русинôвъ — *Ред.*), и кôнчитъ такъ: „Я, если мене выберете, прійму выбôръ и буду васъ боронити такъ, якъ до теперь; я сталый въ моихъ пересвѣдченяхъ и намѣреняхъ, и нѣчо мя не зведе зъ дороги, котрою я поступати постановивъ. Если вамъ здаеся, що лѣпше боронити васъ буде ктось зъ межи васъ, то выберайте его, а я съ охотою буду служити ему радою и дѣломъ. Але не продавайте вашихъ голосôвъ за Юдинѝ срѣбникѝ, бо тяжкои дочекалибисьтеся кары. Высказавши вамъ поученя обывательскихъ обовязкôвъ додаю, що страва або грôшь одержаный за выборы, упавбы тяжкимъ каменемъ на совѣсть вашу и гôрко одпокутувалибысте за свое лакомство не тôлько вы самѝ, але и дѣти, внуки и правнуки вашѝ.“

На тôмъ кôнчится справозданье гр. Круковецкого. Свои уваги до него мы подамо опôсля.

Бесѣда посла Ковальского,

выголошена на засъданю рады державнои дня 5 л. марта 1883 яко ôтповѣдь пос. Мадейскому.

Высока Палато! На пôднесенѝ пос. Мадейскимъ замѣты мушу въ кôлькохъ словахъ ôтповѣсти. Мôй передбесѣдникъ пôднѣсъ въ справѣ монастыря добромильского, зôстаючого теперь пôдъ зарядомъ Єзуитôвъ, котрѝ тамже и новиціятомъ управляютъ, той замѣтъ, що ôтданя сего монастыря въ руки Єзуитôвъ зажадавъ самъ провинціялъ Василіянъ, а архіепископъ львôвскій, митрополитъ одобривъ предпринятѝ мѣры.

Не маю передъ собою дотычныхъ актôвъ, однакъ, о скôлько доси вже справа тая публично була трактована, знаю добре, що епископъ перемыскій, въ котрого дієцезіи монастырь сей лежитъ, пôднѣсъ рѣшучій протестъ противъ ôтданю монастыря сего въ руки Єзуитôвъ. Але не самъ тôлько епископъ перемыскій запротестувавъ противъ сего, такожь и поодинокѝ монастырѣ Василіянъ въ Галичинѣ внесли свои протесты, а и нынѣ залягае еще въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ пять такихъ незалагодженыхъ рекурсôвъ. Въ такôмъ случаю самъ одинъ тôлько провинціялъ Васил. зажадавъ предпринятя подôбныхъ мѣръ. Про личноôть тую не хочу, мои панове, широко розводитись. Запримѣчу лишь, що сей панъ бувъ давнѣйше римско-католицкого обряду, а перейшовъ на греческій лишь, здаеся, длятого, щобы тымъ лекше мôгъ Русинôвъ латинизувати а ôттакъ и польонизувати. Вже на особѣ сего провинціяла маємъ наглядный доказъ, до чого доводитъ непрошена чужа опѣка, тымъ бôльше отже мусимо протестувати супротивъ вѣчно ворожимъ намъ Єзуитамъ. Коли провинціялъ уважавъ потрѣбнымъ предприняти якѝ мѣры, маючѝ на цѣли реформу василіяньского чину, то, о скôлько слабѝ мои вѣдомости въ исторіи церковнои даютъ менѣ компетенцію о тôмъ судити, булобы далеко тутъ ôтповѣднѣйшимъ, ужити до сего многоповажаный чинъ Бенедиктинôвъ, котрыхъ устрôй найблизшій устроеви Василіянъ. Сей чинъ мôгбы бôльше достарчити силъ и успѣшнѣйше перевести дотычну реформу, а въ кождый спосôбъ було се дуже неôтповѣднымъ ужити до того Єзуитôвъ, котрѝ у насъ нѣколи не можутъ мати довѣрія и котрымъ мы не хочемо и не можемо нѣчого завдячувати. — Може бути, що для панôвъ зъ правицѣ буде се рôвнодушною рѣчею, що Єзуиты власне були причиною упадку Польщѣ, мы однакъ хочемо матися передъ ними на бачности, и не можемо допустити, щобы они сталися причиною и нашои заглады. (Браво! зъ лѣвицѣ).

Пытаюся однакъ, чи провинціялъ Василіянъ бувъ въ правѣ жадати, щобы переведенье реформы було повѣрене Єзуитамъ. Пытаню сему мушу рѣшучо заперечити. Устрôй Василіяньского чину у насъ въ Галичинѣ есть того рода, що на кождѝ чотыри роки выбираесь чотырохъ консульторôвъ для провинціяла, безъ котрыхъ згоды не може ôнъ предприняти нѣчого, що потягалобы за собою змѣну въ устрою чина. Тымчасомъ панъ провинціялъ порозумѣвся по за плечима тыхъ консульторôвъ съ Єзуитами и выкликавъ тымъ велике обуренье середъ самого чина Василіянъ, котрый надто богато почувае въ собѣ силы, щобы мôгъ добровôльно здатись на чужій провôдъ. Отже пôсля устава чина мусѣвбы провинціялъ вже хочь выслухати мнѣнія своихъ консульторôвъ, а позаякъ ôнъ се зробити залишивъ, то поступокъ его представляеся крайно одностороннымъ и не обовязуе другихъ членôвъ чина. На тôмъ кôнчу мою рѣчь просей фактъ, лишаючи отвѣчальноôть тымъ, котрѝ се спровадили и до сего причинились.

Мôй передбесѣдникъ забиравъ однакъ голосъ и въ справѣ бôльше-клясовыхъ шкôлъ народныхъ въ Галичинѣ и выказавъ при тôмъ, що межи школою приватною а громадскою существуе рôжница. Я не можу не признати сему певнои раціи, однакъ звертаю увагу бесѣдника, що тутъ ходило о зовсѣмъ що иншого. Тутъ ходило о рѣшенье трибуналу державного, котре треба було ввести въ житье. Коли мы оттакъ дуже велику вагу кладемо на тое, що вже ôтъ чотырохъ лѣтъ запавше рѣшенье трибуналу державного еще доси не переведене, то дѣеся се для того, що тымъ рѣшеньемъ признано, що основнѝ законы державнѝ були супротивъ насъ нарушенѝ черезъ опôръ противъ заведеню бôльше-клясовои рускои школы во Львовѣ. Мы маємо длятого справедливу причину тое тутъ пôдносити. П. передбесѣдникъ дôткнувъ дальше нашои репрезентаціи повѣтовои и сказавъ, що рѣчи не такъ зле стоятъ, якъ тутъ представлювано, позаякъ въ численныхъ повѣтахъ засѣдаютъ Русины въ радахъ повѣтовыхъ. Такъ, се правда, не можна сказати, щобы Русины въ радахъ повѣтовыхъ зовсѣмъ не були. Але друга зновъ рѣчь, коли мы пôдносимо, що наша репрезентація повѣтова не есть ôтповѣдною, пропорціональною, божь доказомъ ôтповѣдности не буде се, що гденегде кôлькохъ Русинôвъ въ радѣ повѣтовôй засѣдае, а доказомъ буде провѣренье способу, въ якій выборы ôтбувались и ôтбуваются. Мы мали тутъ вже давнѣйше случайноôть пôднести тую справу, повторювати ей на ново уважаю злишнымъ. Що однакъ рада повѣтова въ Турцѣ еще ôтъ р. 1874 не уконституовалась, о тôмъ можете дôзнатись, панове, зъ петиціи, внесеной на мои руки 26 лютого 1883. П. передбесѣдникъ згадавъ такожь и про календарь. Мои панове, наколибы выкликаный въ тôмъ взглядѣ рухъ бувъ споводованый потребою Русинôвъ, колибъ ôнъ бувъ выразомъ ихъ переконаня, то я не мôгбы супротивъ него нѣчого запримѣтити, бо есть богато рѣчей въ свѣтѣ, котрѝ змѣняются и уступаютъ новымъ лучшимъ порядкамъ; наколи однакъ рухъ сей выкликано штучно и поза плечима Русинôвъ, позаякъ лишь кôлькохъ есть агитаторôвъ, котрѝ въ власнôмъ интересѣ его выкликаютъ и пôддержуютъ, то мы не можемо прихильно на се глядѣти, тымъ бôльше, що выплываютъ тутъ зновъ авторитеты, котрыхъ мы нѣякъ узнавати не можемо. При агитаціяхъ такихъ говорится, що се есть бажаньемъ трону и корóны. На що здалося таке обдурюванье нашого народа? Впрочѣмъ не иде тутъ о календарь политичный, а тôлько о церковный, а при узнанôй въ Австріи свободѣ кождои церкви — чижь можна за зло вмѣняти кому, если хоче свята своеи церкви обходити? Вдираньеся въ тую справу не дасться нѣякъ погодити съ арт. XV основныхъ правъ обывателѣвъ Австріи. Мы жь нѣколи не накидали Полякамъ нашого календаря, а коли они доконче хотятъ мати однакій съ нами календарь, то най и на се звернутъ увагу, що тамъ, где Русины живутъ въ переважнôй масѣ прійшлобыся имъ до Русинôвъ застосувати, якъ и на ôтворотъ, мусѣлибы Русины гдекуды въ тôмъ взглядѣ съ Поляками держати. Въ тôмъ отже взглядѣ належалобы поступати съ бôльшою роввагою, и не все ôтъ разу посувати до крайности.

Выступаючи противъ тыхъ надъужитъ, мы маємо на цѣли запобѣгати зарáзу звѣстнымъ агитаціямъ. Нащѝ политичнѝ противники выкористати кожду, хочбы найменшу похибку навѣть въ внѣшнôй сторонѣ бесѣды руского посла... Обмѣнюймось щиро думками и помагаймо собѣ взаимно, — а тогды всѣхъ насъ робота буде лекша и успѣхи нашѝ певнѣйшѝ!

Сокаль. Слава почитаючимъ дорогу Русинамъ память народного генія! Духъ и идеѣ незабвенного Тараса най лучатъ и крѣпятъ насъ до неусыпныхъ и щиро-патріотичныхъ трудôвъ, дабы въ нашôй хатѣ постоянно була „наша правда, сила и воля“! — Сокальская Филія общества Качковского и читальня.

Станиславôвъ. Въ день сей пропамятный лучѣмося и крѣпѣмося заповѣтами Тараса для обороны правъ народа. — Филія „Просвѣты“.

Станиславôвъ. Честь Вамъ, Родимцѣ, що свѣтло обходите память першого кобзаря украиньского, Тараса! Совѣстною працею для народа звеличимо его святу память найлучше. Духомъ съ Вами. — Станиславôвска молодѣжь.

Тернопôль. Слава Вамъ, Братя, що умѣете шанувати память великого Тараса, котрый єднавъ серця рускѝ въ одно велике товариство и запаливъ его любовію незгасаємою для свого! — Филія „Просвѣты“.

Тернопôль. Честь Вамъ, честь, высоко-поважанѝ Родимцѣ, що такъ свѣтло празднуете велике народне свято! И мы твердо вѣримо съ Вами въ слова вѣщого „Бояна новыхъ временъ“, що

Встане Украина,
И розвѣе тьму неволѣ —
Свѣтъ правды засвѣтитъ
И помолятся на волѣ
Невольничѝ дѣти...
Ученики гимназіяльнѝ.

Хирôвъ. Не могучи присутствувати нынѣшному празникови, лучимось серцемъ та душею съ Вами — Хирôвскѝ Русины.

Чернôвцѣ. Почитателямъ великого генія, борця за волю и правду шле дружный привѣтъ — „Союзъ“.

Яворôвъ. Святкуючимъ память мученика-кобзаря засылаємъ щире „Спаси-Бôгъ“! Голосячи завѣтъ безсмертного Тараса — голосите будучноôть Руси-Украины. — Члены читальнѣ въ Яворовѣ.

II. Письма.

Жовтанцѣ. Честь и слава Вамъ, що поминаете Того, котрый першій загрѣвъ насъ до дѣла просвѣты народа. Слава Твоя, батьку кобзарю, не вмре, не поляже, внукамъ розкажутъ про неи Твои дѣти. Тихою любовію поминаємъ и мы въ нашихъ серцяхъ незабутого генія Руси! — Въ имени тутешнои школы и интелигенціи Карль Поповичъ.

Львôвъ. Памяти великомученика Руси-Украины, апостола правды, братнѣи любови и науки, нашого Батька-воскресителя — во вѣки честь и слава! Свѣти, не угасай намъ наша провôдна зоре, скрôзь певну мраку на непевнôмъ, бурливôмъ мори нашого житя, — чей за Твоимъ яснымъ слѣдомъ дôбьемося, доплывемо до зеленои пристани, до веселои краины народного гаразду та долѣ! — Питомцѣ рускои дух. семинаріи.

Серафинцѣ. И мы съ Вами на великôмъ а жалôбнôмъ святѣ. Честь Вамъ, що поминаете Его що року — нашого Батька, нашого Сына Люду, нашого страдальника. Черезъ то огрѣваете нашого духа, розбуджуете до працѣ и самопôзнаня. Духъ нашого Тараса глядитъ на насъ зъ темнои могилы и радуеся, що Его рôдня не позабула на Него! Але Его могила розрыта, Ôнъ не маe памятника — честь Вамъ протое, Братя, що и про се не забули. И мы не пожалуємъ нашои хочь маленькои помочи, а тымчасомъ перенятѝ Его великою идеею будемъ працювати и просвѣщатися, щобы тымъ здвигнути еще величавѣйшій памятникъ для нашого великого генія народного. — Читальня въ Серафинцяхъ.

Судова Вишня. Слава Вамъ, Родимцѣ, що зôбрались нынѣ помянути безсмертного нашого кобзаря, сего найлучшого сына матери-Руси и творця нашого нового житя народного. Духъ Тараса нехай витае межи нами и загрѣвае насъ до працѣ для добра народа, щобъ ôнъ пôднѣеся зъ свого пониженя и доказавъ всему свѣтови, що и въ его хатѣ „своя правда, и сила и воля“! — Выдѣлъ рускои читальнѣ.

Сулимôвъ. 1) Духомъ полученѝ съ Вами засылаємъ наше щире поздоровленье обходячимъ память незабутного Тараса-мученика! — Члены читальнѣ. 2) Честь Вамъ, що не забуваете почтити память великого народного лицаря за правду и свободу! — Ôтъ громады. 3) На крылахъ огнемъ палаючои любови до нашого великого патріота-мученика Тараса пересылае найсердечнѣйше поздоровленье — Молодѣжь.

ки намѣряютъ змѣну календаря ужити яко средство польонизаційне, а въ такомъ случаю навѣть колибъ мы не мали особного календаря а були переконанѣ о томъ, що календарь церковный охоронитъ насъ отъ польонизаціи, то мусѣлибы мы постаратися о него. Полишѣть отже насъ, панове, при нашихъ хибахъ, нашихъ недостаткахъ, и не накидайте намъ своихъ поправокъ, бо мы ихъ не пріймемо и ажь тогды, коли самѣ побачимо, що те або друге намъ шкодливе, самѣ подумаемо надъ тымъ и заведемо самѣ у себе ладъ. Застерѣгаємося однакъ супротивъ инвазіи чужихъ господарѣвъ, а лишимось при своихъ поглядахъ тымъ раднѣйше, що, якъ бачимо, панамъ особливо тое не подобаєся, що насъ отъ нихъ рожнитъ. Панове только заострюютъ супротивности; не мы отже винны тому заостреню. Нехай панове болше глядятъ на себе самыхъ и кождого оставлятъ при своѣмъ пересвѣдченю. Мы певно не такѣ, щобы хотѣли вамъ въ чѣмъ небудь перешкаджати. Отсе мусѣвъ я сказати для выясненя справы. (Браво! зъ лѣвицѣ.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) При закончену дебаты надъ позиціею буджету „школы середнѣ“ правиця, выкористуючи свою большость парляментарну, ужила супротивъ лѣвицѣ маневру дуже неотповѣдного. Именно передъ приступленьемъ до выбору бесѣдниковъ генеральныхъ записалось столько членовъ правицѣ до голосу „противъ“, що лѣвиця не могла выбрати зъ помежи себе генерального бесѣдника противъ дотычного титулу. Въ наслѣдство сего повстало въ сали велике замѣшанье, зъ стороны лѣвицѣ подняліся оклики: „се нечестно, недьояльно, намъ хотятъ силою замкнути уста“, и бесѣдники лѣвицѣ середъ ироничныхъ увагъ зрѣкались одинъ по другомъ голосу. Генеральнымъ бесѣдникомъ противъ сего титулу буджету зоставъ дѣйстно выбраный членъ правицѣ Тонкли, а выборъ сей приняла лѣвиця съ галасомъ и ироничнымъ смѣхомъ.

Тожь заразъ на слѣдующомъ засѣданю зъ дня 9 марта с. р. пос. Штурмъ давъ повный выразъ сему зовсѣмъ справедливому обуреню своеи партіи, заявляючи въ имени лѣвицѣ, що черезъ поступованье того рода меншость парляментарна уважаєсь увольненою отъ всякихъ обовязковъ колежаньства, на котре въ жадномъ парляментѣ навѣть найбольше ворожѣ партіи не забуваютъ, а заразомъ намѣряє уживати на будуче всякихъ регуляминовыхъ оредствъ для обороны конституційнои свободы и интересовъ нѣмецкого племени. По томъ заявленю пос. Штурма поднялась на ново буря въ парляментѣ; гаморъ дискутуючихъ въ численныхъ кружкахъословъ бувъ такъ великій, що заразъ опосля слѣдующу бесѣду мин. Конрада мало кто могъ чути. Мин. Конрадъ промовлявъ противъ заведеню клясъ паралельныхъ съ языкомъ выкладовымъ словеньскимъ въ школахъ середныхъ Каринтіи, Стиріи и Побережу, помимо того, що клясы такѣ существуютъ въ Краинѣ съ великою користею для науки. Посля гадки министра отношеня згаданыхъ краѣвъ зовсѣмъ иншѣ, якъ въ Краинѣ; въ тыхъ краяхъ нема именно того наукового подготовленя до введеня краєвого языка въ школы середнѣ, яке було еще р. 1873 въ Краинѣ, и длятого не можна тыхъ краѣвъ рознею мѣрою мѣрити съ Краиною. Врештѣ замѣчає министеръ, на велику радость лѣвицѣ, що въ справахъ науки перше мѣсце займати повинна наука сама, а ажь друге мѣсце языкъ, въ котромъ она выкладаесь. Опосля промовляли еще послы Моро за, Коронини противъ выводовъ министра, дальше Тонкли, Вурмбрандъ и Люсткандль. По тыхъ бесѣдахъ и по промовѣ справоздателя гр. Клямъ-Мартиница принято дотычный устунъ буджету. — Надъ титуломъ „Школы спеціяльнѣ“ забирали голосъ за предложеными резолюціями правительства пос. Витезичь, а противъ тыхъ резолюцій пос. Адамекъ, Крейчи и Визенбургъ. Сей послѣдный подносивъ именно потребу большого заинтересованя школами фаховыми, позаякъ они становлятъ головне жерело будучого добробыту державы. Не належитъ поперестати на голословныхъ обѣтницяхъ, голошеныхъ такъ шумно при дебатѣ надъ закономъ промысловымъ, а потреба тутъ дѣланя позитивного и успѣшного. На томъ закончено засѣданье.

Дебата надъ школами фаховыми продовжалась дальше на засѣданю зъ дня 10 марта с. р. Пос. Екснеръ обговорювавъ справу школъ промысловыхъ и закона промыслового. Въ мысль сего закона уважаєся кождый, скончившій школу промыслову здобнымъ до веденя промыслу. Однакъ школы такѣ стоятъ въ Австріи еще дуже низько. Треба доконче подумати о полѣпшеню школъ, щобы они могли успѣшно выдержати конкуренцію съ поодинокими предпріемцями, а при томъ не належитъ держатися сеи хибнои засады, щобы школы фаховѣ плекали передъ всѣмъ штуку; ихъ задачею есть не штука а рукодѣльництво. Найлѣпше булобы получити початкову науку фахову съ школами народными; школы такѣ повинны бути заснованѣ по всѣхъ мѣстахъ коштомъ громадъ мѣйскихъ а взглядно коштомъ державы. Отакъ по промовахъ пос. Адамка и Вайтльофа и справоздателя Клямъ-Мартиница принято тую позицію буджету. — Надъ слѣдующою позиціею „школы народнѣ 1,804.206 зр.“ забравъ по короткой промовѣ Люсткандля, голосъ пос. Ковальскій, а зазначивши на вступѣ бесѣды, що и на томъ поли руска народность въ Галичинѣ есть упослѣженою, внѣсъ слѣдующу резолюцію: „Взываєсь выс. правительство, щобы вставило въ буджетъ подпомогу для дѣвочого пансіону Василіянокъ во Львовѣ“. Резолюцію тую придѣлено комисіи буджетовой. Дальше пос. Ковальскій возвавъ правительство, щобы 1) заснувало во Львовѣ, Золочевѣ и Самборѣ семинаріи учительскѣ зъ рускимъ языкомъ выкладовымъ; 2) щобы наставало на точне выконанье обовязующихъ приписовъ, котрѣ предметы мають въ существующихъ вже семинаріяхъ учительскихъ во Львовѣ, Станиславовѣ и Тернополи бути выкладанѣ по руски и 3) щобы по мысли §. 29 розп. минист. зъ 7 цвѣтня 1872 були заведенѣ комисіи екзаминаційнѣ для кандидатовъ и кандидатокъ учительскихъ въ Галичинѣ. Тіи резолюціи передано комисіи школьной. — По тыхъ резолюціяхъ внѣсъ еще пос. Озаркевичь слѣдующѣ: „Взываєся правительство: 1) щобы старалось обсаджувати мѣсця учительскѣ для предметовъ съ рускимъ выкладомъ въ семинаріяхъ учительскихъ въ Галичинѣ отповѣдными силами науковыми; 2) щобы заведено особнѣ паралельнѣ клясы для дѣвчатъ въ школѣ вправъ при учительской семинаріи во Львовѣ, бодай на такъ довго, доки не буде отворена руска школа мѣйска; 3) щобы системизовано посаду гр. к. катихита при жѣночой семинаріи учительской въ Перемышли.

Оттакъ говорили еще бесѣдники генеральнѣ лѣвицѣ посолъ Моро, котрый выступавъ противъ языковымъ жаданямъ Словенцѣвъ, а зъ правицѣ пос. Митрофановичь, котрый поднѣсъ неотрадный станъ школьництва на Буковинѣ и взывавъ правительство о предпринятье отповѣдныхъ мѣръ до полѣпшеня сего стану. — По принятю поз. буджету „школы народнѣ“ роспочалась дебата надъ титуломъ „подмога штукъ“ (выдатковъ 161.471 доходовъ 1550). При той дебатѣ звернувся пос. Шенереръ до министра просвѣты съ запытаньемъ, для чого образы зъ галеріи академіи штукъ перенесено до приватного помешканя тогожь министра? Министеръ Конрадъ отповѣвъ на те, що образы тѣ заставъ въ льокалю урядовомъ еще при обнятю уряду, а не було доси причины отсылати ихъ академіи. — По томъ трохи комичномъ интермеццо принято титулъ повысшій.

Засѣданье понедѣлкове (дня 12 марта) розпочавъ президентъ згадкою про помершого нагло члена палаты словъ Іос. Баума, подносячи заслуги и працю помершого. — Отакъ освѣдчае преосѣдатель, що судъ карный проситъ палату о призволенье на выточенье пос. Шенерерови слѣдства о забуренье публичного супокою зъ §. 65 а) и б), поповненого при случаю манифестаціи нѣмецкихъ студентовъ на комерсѣ въ честь Вагнера (гл. послѣдне ч-ло Дѣла). Справу тую переказано комисіи для справъ ненарушимости посольскои. — Опосля приступлено до порядку дневного, а именно до дебаты надъ станомъ министерства скарбу. Пос. Гайльсбергъ жалуєсь на строгость податковои екзекуціи въ Стиріи, дуже прикрои особливо для рольниковъ, а пос. Кайль нарѣкає на власти скарбовѣ за тое, що насилаютъ часто екзекуторовъ, коли ще оподаткованому самому не звѣстно, колько онъ податку платити має. Бесѣдникъ наводитъ случаѣ несправедливого приписуваня стемплевъ и оплатъ скарбовыхъ, взываючи министра, щобы разъ вже внѣсъ ясный и зрозумѣлый законъ о вымѣрѣ скарбовыхъ поборовъ. Бесѣдникъ нѣ добачає ощадности въ теперѣшнѣй администраціи, бачитъ только все новѣ податки и тягарѣ и зъ тои причины освѣдчаєсь противъ дотычнои позиціи буджету. Подобно и пос. Цалингеръ подноситъ надужитя, якѣ ся дѣютъ въ Тиролю при выбираню податку отъ будынковъ, котрѣ то надужитя служатъ претекстомъ до подбурюючихъ агитацій противъ правительства. — При голосованю принято титулъ „зарядъ центральный“, а опосля безъ дебаты титулъ слѣдующій „власти скарбовѣ“ (съ квотою 2,772.000 выдатковъ, а 36.0000 зр. доходовъ.) При дебатахъ надъ дальшими титулами етату министерства скарбу, выступивъ пос. Шефель съ закидомъ, що власти скарбовѣ наражуютъ своимъ поступованьемъ стороны на шиканы, а самѣ сповняютъ свои обовязки съ повольностею бюрократичною; виненъ сему и министеръ скарбу, котрый маючи представленѣ повижшѣ надужитя въ меморіялѣ повиненъ бувъ запобѣгчи злому. По отповѣди правит. комисаря принято при голосованю дальшѣ титулы етату минист. скарбу.

При дебатѣ надъ поборами безпосередными выступивъ пос. Фирнкранцъ противъ надъужитямъ при выбираню податку грунтового и навѣвъ примѣры надъужить. Опосля забирали еще голосъ пос. Добльгамеръ въ справѣ управильненя вѣденьского торгу на рогату худобу, дальше пос. Шавнъ, Вашати и Яворскій. Послѣдный, зазначивши потребу зниженя отсотковъ отъ залеглостей податковыхъ, возвавъ правительство о прискоренье закона, котрыйбы арт. 3 закона зъ 8 марта 1870 змѣнивъ въ той способъ, щобы отсотки проволоки податковои, выносячѣ доси $1^1/_2$ кр. отъ 100 зр. денно, були зниженѣ на 1 кр. отъ 100 зр. денно.

При дебатѣ надъ цломъ внѣсъ пос. Фиртъ, щобы въ цѣли усуненя гдеякихъ недогодностей при оплачуваню цла, вольно було платити мѣсто монетою металевою, купонами золотои ренты. — Въ отповѣди на тое, заявляє минист. Дунаєвскій, що подѣляє виправдѣ гадку бесѣдника, однакъ не може рѣшучо освѣдчитися за его внесеньемъ а именно длятого, що зреализованье сего жаданя потягнулобы за собою велике обтяженье и такъ вже перетяженыхъ урядовъ податковыхъ. По той промовѣ принято позицію „цла“ съ квотою 42.764,196 зр. доходовъ, а 27.893.340 зр. выдатковъ, якъ такожь и позицію податковъ консумційныхъ съ сумою доходовъ 85,358.600 зр. — а выдатковъ 12,482.940 зр.

На засѣданю зъ дня 13 марта поднесли послы Озаркевичь и Тавше потребу продаваня дешевои соли для рогатои худобы, а пос. Гавзнеръ промовлявъ за резолюцією комисіи въ справѣ зниженя цѣны соли кухоннои, выказуючи, що зниженье цѣны о 25% побольшилобы консумцію о 400.000 сотнаровъ метричныхъ. При титулѣ „штемпель“ промовлявъ пос. Розеръ за знесеньемъ штемпля дневникарского. При титулѣ „оплаты отъ дѣлань правныхъ“ забравъ голосъ пос. Озаркевичь и звернувъ увагу на великій розростъ покутного писарства въ Галичинѣ. При томъ поднѣсъ бесѣдникъ, що при стяганю податковъ великѣ отсотки проволоки и кары грошевѣ дуже дотькливо даются чути народови въ Галичинѣ, якъ неменше и оплаты отъ наслѣдства. Бесѣдникъ взывае правительство, щобы доповнило существующѣ розпорядженя въ дусѣ увольненя народа въ Галичинѣ зъ подъ превеликого утиску фискализму. — При дебатѣ надъ титуломъ „льотерія“ выступивъ горячо пос. Рознеръ противъ льотеріи, выказуючи горячо всю неморальность сеи институціи. Бесѣдникъ ставитъ резолюцію на знесенье льотеріи, а наколибы и се було безуспѣшнымъ, предкладае уложити прошенье до Монархи, щобы сей поручивъ правительству предложити проектъ о знесеню льотеріи. — Въ дальшомъ тягу дебаты говоривъ ще пос. Зисъ о упадку гандлю, подносячи при томъ потребу регуляціи Дунаю. По той промовѣ заряджено засѣданье тайне, на котромъ рѣшила палата 156 голосами противъ 107 позволити на карне слѣдство противъ пос. Шенерерови.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Смерть кн. Александра Михайловича Горчакова, бувшого россійского канцлера выкликала численнѣ, въ загалѣ прихильнѣ, отзывы о покойнику. Политичного значеня, якъ се всѣ признаютъ, смерть ся теперь не має; кн. Горчаковъ не умеръ въ якойсь важной хвили свого житя, — онъ доконавъ всего, чого лише могъ доконати, а уступивъ тогды, коли самъ уважати вже мусѣвъ свою ролю яко скончену. Трудився много, а такъ земляки его, якъ и самъ царь не щадили признаня для него. Бувъ онъ дипльоматомъ „старои“ школы; посѣдавъ велике товариске уложенье, носився старанно, знавъ дуже добре французкій языкъ; стиль его бувъ дуже выробленый, ровный, а де треба було, также дотькливый. Бувъ дуже образованый, знавъ клясичну литературу. Бувъ все свѣдомый своихъ цѣлей, хоть не все зложилось такъ якъ онъ думавъ, — а подчасъ звѣстного берлиньского конгресу (для змѣненя Санъ-Стефаньского договора Россіи съ Турцією) отгравъ досыть незавидну ролю. Канцлеромъ бувъ двайцять и пять лѣтъ; въ праци бувъ неутомимый, въ обходженю зъ подвладными дуже ласкавый. Бувъ всегдашнымъ, завзятымъ ворогомъ Австріи; допѣкъ ѣй неразъ, и его се слова що: Австрія не держава, але рядъ (gouvernement), — се есть, що Австрія лише о столько може уважатись яко цѣлость, о скольки поодинокѣ єи части подлягаютъ одному рядови, вспольной администраціи, — що нема нѣякого „австрійского“ народа. Обоймивъ канцлерство въ дуже тяжкомъ для Россіи часѣ; подчасъ коли его батько, начальный комендантъ россійскихъ войскъ въ Кримѣ (въ часѣ кримскои войны) поволи уступавъ передъ напоромъ непріятеля, переймивъ Александеръ Михайловичь зъ рукъ свого учителя, канцлера Нессельроде, правленье заграничною политикою. Поступавъ все дуже оглядно; на кождомъ кроцѣ старався щось выторгувати. Въ майже кождой важнѣйшой справѣ, котра Европу отъ часу кримскои войны займала, видно було и его руки; нѣяка война послѣднихъ лѣтъ не обулася безъ него. Проводною думкою его було держатись разомъ зъ Нѣмеччиною; Бисмаркъ бувъ его приятелемъ. Въ тѣсной приязни зъ Нѣмеччиною старавсь онъ выгоити передовсѣмъ раны, заданѣ Россіи кримскою войною, а потомъ — запевнити Россіи переважный вплывъ на Всходъ. Притомъ старавсь онъ колько можь ослабити Австрію яко найнебезпечнѣйшу ривальку Россіи на Всходѣ. Поднести на церквѣ св. Софіи въ Царгородѣ крестъ на мѣсци полумѣсяця — се була головна его гадка, — гадка, котрою одушевлялись рѣвночасно и оба знаменитѣ поеты: Пушкинъ и Гоголь, зъ котрыми Горчаковъ живъ въ приязни. Перевести сю гадку на дѣлѣ — се була майже задача житя сего великого дипльомата. Але рахунокъ его не зовсѣмъ удався. Виправдѣ, выдячуючись за прислуги высвѣдченѣ Россією для цѣсарства Нѣмецкого, а властиво для Бисмарка, помогла нѣмецка дипльомація Россіи змѣнити некористный парискій трактатъ, забороняючій ѣй мати военнѣ кораблѣ на чорномъ мори; виправдѣ въ часѣ польского повстаня зъ 1863 головно Пруссамъ треба було подякувати що обойшлось безъ заграничнои интервенціи; але сего, до чого россійскій канцлеръ властиво стремѣвъ — сего не допявъ. Подчасъ войны зъ 1870—71 року (Нѣмеччины зъ Францією), коли то не була выключена можливость, що и Австрія вмѣшаєсь въ сю войну, вже хотьбы для того, щобы зреванжуватись на Пруссахъ за тяжкѣ удары зъ 1866 року, — тогды-то грозила Россія досыть выразно войною, наколибъ Австрія дѣйстно захотѣла мѣшатись. Але Бисмаркъ отплативсь конець кінцевъ тяжкою невдячностею: на берлиньскомъ конгресѣ була Россія зовсѣмъ зъизольованою; Бисмаркъ опустивъ єи, — кн. Горчаковъ стративъ всю опору подъ ногами, самъ не знавъ чого триматись, вагавсь, не знавъ коли уступати, а коли стояти при своѣмъ. Договоръ Санъ-Стефаньскій змѣнено сильно въ некористь Россіи, — и оттогды то починаєсь ся звѣстна „непріязнь“ межи Россією а Нѣмеччиною, ся завзята боротьба „газетна“ россійскихъ журналовъ зъ нѣмецкими, сѣ поголоски о войнѣ. Вмѣсто, якъ того бажавъ кн. Горчаковъ, Австрію зъ Нѣмеччиною на вѣки розєднити; прійшло вконець до тѣсного полученя межи тыми обома державами; Австрія займила Боснію и Герцеговину и сталась справдѣ небезпечною для россійскихъ „интересовъ“ на Всходѣ! Кн. Горчаковъ мусѣвъ уступити. — Умеръ въ 85 роцѣ житя; бувъ до послѣднои майже хвилѣ зовсѣмъ черствый, — а любивъ уживати житя. Его веселе житье було загально звѣстне, — войшло майже въ приповѣдку; головно отзначився онъ въ томъ взглядѣ въ Букарештѣ, подчасъ послѣднои россійско-турецкои войны. Его другъ Пушкинъ бажавъ ему разъ, щобы умираючи: заснувъ вже въ лодцѣ Харона на лонѣ краснои Троянки Олены... При всѣмъ томъ бувъ добрымъ мужомъ и батькомъ; старавсь такъ усильно за своихъ сыновъ, що царъ Александеръ II смѣявся разъ зъ него, що свого сына зробитъ „большимъ отъ батька“. Цѣкаве ще, що учителемъ Горчакова за молодыхъ лѣтъ, бувъ братъ звѣстного французского террориста-революціонера Марата. — Що зъ притискомъ поднести треба, то неутомимый трудъ покойника около осущеня думокъ, котрѣ ему выдавались найкористнѣйшими для добра Россіи. — Зъ Петербурга доносятъ, що застрѣлився тамъ 11 с. м. бувшій министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ, вконець предсѣдатель комисіи для полагодженя жидовскои квестіи, Маковъ. Причина самоубійства доси доневно не звѣстна; се певно, що Маковъ забився зъ повною розвагою; въ одномъ листѣ, написаномъ до доньки, каже, будьто довѣдавсь власне: що можна бути виннымъ безъ вины. Маковъ належавъ до рѣшучихъ противниковъ либеральныхъ реформъ. — Найвысше начальство надъ органами безпеченьства подчасъ коронаціи обойме генералъ Треповъ; мавъ онъ цареви заручити, що все отбудесь въ найлѣпшомъ ладѣ. Австрія, якъ доноситъ „Polit. Corresp.“ буде при коронаціи заступлена однымъ зъ членовъ цѣсарского дому.

Нѣмеччина. Министеръ маринарки Стошь подався до димисіи; димисія буде правдоподобно принята. — Новѣ церковно-политичнѣ уставы, надъ котрыми власне теперь рядъ нѣмецкій працює, маютъ усунути всѣ недогодности теперѣшныхъ уставъ; будутъ они въ недовзѣ предложенѣ парляментови, щобъ въ той способъ скончити религійнѣ споры зъ католиками, такъ якъ кн. Бисмаркъ не може дойти впростъ зъ Римомъ до нѣякого порозумѣня.

НОВИНКИ.

— **Станиславовскій Русины** запрашаютъ всѣхъ Вп. Родимцѣлъ зъ окрестности, именноже Впр. Отцѣвъ духовныхъ съ ихъ прихожанами на поминальне богослуженье за упокой душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского, котре отбудеся въ мѣскій гр. кат. церквѣ дня 10 (22) марта с. р. о год. 10 передъ полуднемъ.

— **Въ Золочевѣ** отбудеся въ суботу 17 л. марта поминальне богослуженье за упокой душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского.

— **Проф. Юліянъ Медвецкій** зрѣкся мандату радного мѣста Львова. Не знаемъ, що склонило проф. Медвецкого до того кроку, на всякій способъ однакъ мусимъ жалувати, що громадка рускихъ радныхъ зменшилася о одного поважного члена.

Товариство касинове въ Збаражи устроює дня 17 л. марта вечерокъ музикально-декляматорскій въ честь Тараса Шевченка зъ слѣдующою програмою: 1) Вступне слово; 2) хоръ мужескій Воробкевича „Думы мои“, слова Т. Шевченка; 8) Листа „Рапсодія угорока“; 4) „Тополя“ Шевченка, деклямація; 5) Шуберта „Wanderer“, сольо и Лисенка „Про швачку“; 6) Мозартъ D' dur Соната, — дуетъ скрипки и фортепянъ; 7) Матюка дуетъ на теноръ и сопранъ зъ оперы „Нещастна любовь“; 8) Листа „Erlkönig“ на фортепянѣ; 9) „Pieśń o ziemi naszej“ Винк. Поля, деклямація; 10) Матюка дуетъ, теноръ и сопранъ; 11) A. Terschuk „Syrena“, флетъ и фортепянъ; 12) Монюшка „Postój, postój gołąbeczko“, мѣшаный хоръ. Початокъ вечерка о 7 год. Вступъ за особу 50 кр.

— **О справозданю посольскомъ п. Вольфарта** въ Калуши не знаходимъ въ жаднѣй польскѣй газетѣ анѣ слова.

— **П Ленартовичь, посолъ до сойму** зъ Городенки здававъ въ томъ же мѣстѣ справу зъ своеи посольскои дѣяльности. Въ „Dzien. Pol.“ знаходимъ описъ того справозданя. Якъ дописуватель, — выславляючій п. Ленартовича, отже его поплечникъ, — глядитъ на справу руску, досыть буде навести тѣ слова зъ его дописи: „księża, каже, żądają á toute pris „jazyka“ chociaż polskim dobrze władają, mówią i piszą i w towarzystwie go używają“... Подъ конець статіи дописуватель высказуе непевность, „czy wyborcy obdarzą p. Lenartowicza na nowo zaufaniem. Tu bowiem... inspiracye nieprzyjaźne w grę wchodzą“. — Тѣ „непріязнѣ инспираціи“ — то заходы Русиновъ, щобы зъ Городенщины выбрати посломъ Русина. Дай Боже, щобы тѣ „непріязнѣ инспираціи“ увѣнчалися успѣхомъ!

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Сими днями маютъ мѣщане зложити комитетъ для выбору посла на мѣсце дра Каминьского. (Выборъ отбудеся 29 марта.) Въ Станиславовѣ выступае богато кандидатовъ, але межи мѣщанами и жидами тысьменицкими а станиславовскими великій антагонизмъ. Жиды тысьменицкѣ дуже озлобленѣ на жидовъ станиславовскихъ, бо не дали жидамъ въ Тысьменици нѣякои запомоги, коли недавно великій

пожаръ ихъ страшно знищивъ и цѣла Галичина имъ прійшла въ помôчь.

— **Зъ Станаславова** доносятъ до „Gaz. Krak.“, що вѣденьскій жидъ-адвокатъ дръ Бергринъ розвинувъ „скажену“ агитацію, щобы бути выбранымъ на мѣсце Каминьского до рады державнои. Факторы Бергрина шпиряютъ помѣжь жидами въ Станиславовѣ и въ Тысьмениці.

— **Справозданье „Кружка фильософичного“** „Академичного Братства“ за зимовый пôврôкъ 1883: Якъ попередныхъ лѣтъ, такъ и сего року ôгносилися працѣ поодинокихъ членôвъ сего кружка до студій на поли рускаго языка, рускои литературы и исторіи. Кружокъ ôтбувъ 10 засѣдань, на котрыхъ попри обговорюваньe найновѣйшихъ пытань науковыхъ, дотыкаючихъ нашои словесности и исторіи, ôтчитувано и оцѣнювано поодинокй працѣ членôвъ. Працѣ сѣ були по части рефератами и критиками науковыхъ дѣлъ и росправъ,— по части-жь оригинальными выробами. Читали: Вол. Коцовскій: „Критичный розбôръ историчного оповѣданя для народа Ив. Ем. Левицкого п. заг.: „Дмитро Детко“, рускій воєвода перемыскій“, выданого польскимъ комитетомъ; 2) Ил. Кокорудзъ: „Якимъ способомъ выкористуєся пѣснѣ народнѣ для студій историчныхъ“; 3) Ив. Матѣѣвъ: рефератъ розправы д-ра Из. Шараневича: „O Latopisach i kronikach ruskich XV i XVI wieku, a zwłaszcza o Latopisie welikoho kniaźtwa litewskoho i żomojtskoho, w Krakowie 1882“; 4) Яр. Романчукъ „О чумацкихъ пѣсняхъ“; 5) В. Маслякъ: свôй утвôръ п. з.: „Попôвна“, образецъ зъ священичого житя; 6) Ил. Кокорудзъ: „О становиску женьщины въ древнѣмъ законодательствѣ рускôмъ и литовскôмъ“; 7) Вол. Коцовскій: рефератъ журнала „Кіевска Старина“, за мѣсяць сѣчень, 1883. Въ другôмъ пôвроцѣ буде „Кружокъ фильоссфичный“ дальше въ тôмъ самôмъ направленю поступати.

— **Въ Ужгородѣ** (Унгварѣ) радила теперь комисія руского духовеньства надъ реформою уплатъ священичихъ на вдовично-сиротиньскій фондъ. Бôльшôсть комисіи (8 членôвъ противъ 5) ухвалила представити епархіяльному зборови слѣдуючй внесеня: 1) щобы тй укôнченй богословы, котрй хотятъ женитися съ мирскими дѣвицями заплатили для побôльшеня вдовично-сиротиньского фонда 1000 зр. передъ вѣнчаньемъ, 2) щобы кромѣ той одноразовои уплаты платили черезъ 10 лѣтъ по 21 зр. рôчно, якъ платятъ прочй священики, жонатй съ дочками священичими; 3) щобы передъ вѣнчаньемъ епархіяльне правительство було перекопане о моральности и религійности невѣсты. — Збôръ епархіяльный принявъ всѣ тй внесеня 29 голосами противъ 22 голосôвъ. „Карпатъ“ подає мотивы сеи ухвалы: „Женитьба на міроких дѣвушкахъ бывабы — пагубоносное и безумное вехиходушіе, колибъ мы міроків дѣвушки на счетъ нашихъ собственныхъ принимали къ своимъ очагамъ, а своихъ собственыхъ дѣтей бросали на произволъ отцьбы“.

— **Ко. Калинка**, настоятель интернату Змартвыхвстанцѣвъ выѣздивъ сими днями до Кракова, щобы тамъ здати справу зъ веденя интернату во Львовѣ. Въ недѣлю 11 марта зôбралося въ мешканю епископа краковского кс. Дунаєвского богато дамъ и мужчинъ — протекторôвъ интернату. О. Калинка выголосивъ справозданье зъ успѣхôвъ интернату и просивъ о дальшу помôчь. Еп. Дунаєвскій похваливъ ревнôсть Змартвыхвстанцѣвъ и вôзвавъ зôбраныхъ, щобы спомагали интернатъ. Всѣ польскй газеты съ великою радостею пôдносятъ фактъ, що еп. Сильвестеръ и ректоръ Бачиньскій вписалися въ члены „Towarzystwa opieki nad unitami“ и обѣцяли давати рôчнй датки на тое товариство.

— **Въ добромильскôмъ новиціятѣ** Езуитôвъ єсть — якъ доносятъ зъ ôттамъ до „Dzien. pol.“ — 22 новиціѣвъ, Русинôвъ и Полякôвъ.

— **Низша школа рôльнича въ Городенцѣ** буде, здаєсь, вже въ осени отворена. Статутъ школы городеньскои вже выготовленый и кошторысъ уложеный. Правительство вызначило субвенцію для того рода шкôлъ, а коли одержитъ статуты и кошторысы, то вызначитъ квоту на кожду поодиноку школу. Друга зъ черги низша школа рôльнича буде заложена въ Ягольници.

— **Именованя.** Цѣсарь именувавъ гр. Володимира Лося, старосту зъ Пильзна, совѣтникомъ секційнымъ въ бюрѣ министра Земяльковского на мѣсце п. Лидля, котрого именовано министерскимъ совѣтникомъ въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ. Тайными совѣтниками именувавъ цѣсарь кн. Кар. Шварценберга, кн. Юр. Лобковица, гр. Іос. Ностица (ческихъ консерватистôвъ) и гр. Оттона Хотека (централиста).

— **Выдѣлъ краевый** не може добити торгу о кôль комиліонову пожичку на уфундованье банку краєвого и на трансверзальну желѣзницю. Пертрактаціи ведутся дальше съ вѣденьскими: „Länderbank-омъ“ и „Bodencreditanstalt“ и съ галицкимъ заведеньемъ кредитовымъ земскимъ“.

— **Straźnica polska** въ ч. 23 зъ 10 л. марта подає цѣкавй рѣчи въ справѣ Каминьского. „Мы прійшли — пише Straźnica — до того пересвѣдченя, що коли др-ови Игн. Каминьскому остаютъ до обороны тôлько средства чистои совѣсти, то иншй, правдивй виновники не щадятъ средствъ матеріяльныхъ, щобы перекупствомъ ôтвернути ôтъ себе увагу публичного мнѣнія и засуду. Що до тыхъ услугъ затягнулося и галицке дневникарство, — маємо доказы въ рукахъ; за мовчанье и хованье назвъ посла Козловского и „Länderbank-у“ платятся значнй сумы готôвкою. Коли усилували пôдкупити таку мизерну проскрибовану „Straźnic-у“, то якй вже кубаны мусѣли дôстатись другôй якôй „поважнôй газетѣ“!

— **Громады Горбачѣ и Черкасы** выдучень зъ округа суду повѣт. въ Комарнѣ и суду окружн. въ Самборѣ, а прилученй до суду повѣт. въ Щирци, и суду окружного во Львовѣ.

— **„Kuryer Lwowski“** — такъ буде зватись нова щоденна политична газета во Львовѣ, котра почне выходити ôтъ 1 л. цвѣтня пôдъ редакцією п. Людвика Масловского, литерата, дотеперь сотрудника „Gaz. Nar.“ Новый дневникъ буде дешевшій ôтъ прочихъ дневникôвъ и мае бути — „поступовый“. Vederemo!

— **Д. И. Багалѣй**, молодый талантливый историкъ зъ школы проф. Антоновича въ кіевскôмъ университетѣ, звѣстный зъ своихъ цѣнныхъ праць помѣщуваныхъ въ „Кіевскôй Старинѣ“ зôставъ выбраный доцентомъ рускои исторіи въ харкôвскôмъ университетѣ.

— **Иванъ Тургеневъ**, звѣстный повѣстеписатель россійскій, зновъ запавъ тяжше на здоровю въ Парижи.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту reg. collationis надало намѣстництво 1) о. Ник. Саврасевичу зъ Цѣнявы, на капелянію въ Текучи, а 2) о. Іоанови Ревакевичеви, парохови зъ Волосянки на парохію въ Мѣзуни.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Дописувателю зъ Яворова. Донись Ваша есть того рода, що мы хотячи помѣстити єи, мусимо знати Ваше повне имя и Вашь станъ. — *Выдѣлъ „Р. Рады“* зволитъ прислати кого по грошѣ до администраціи „Дѣла.“

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: о. Ю. Подлѣсецкій въ Маріямполи 1 зр., о. І. Стрыйскій въ Фочи (чер. „Проломъ“) 5 зр., Ис. Ваньо ц. к. надстражникъ скарб. въ Равѣ рускôй 50 кр., Мих. Мицишинъ въ Равѣ рускôй 50 кр., о. Ем. Мыдлякъ въ Павловѣ 1 зр., о. В. Квасницкій въ Незнановѣ 1 зр. — Разомъ съ попередно выказаными: **697 зр. 35 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислали: П-ѣ Ев. Ляторовска въ Сапоговѣ 30 кр., п-а Л. Ляторовска 20 кр.; о. Ем. Мыдлякъ въ Павловѣ 1 зр., о. В. Квасницкій въ Незнановѣ 1 зр., — разомъ съ попередными **10 зр. 10 кр.**

— **На церковь въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували: 1) Всч. оо. Леонтовичъ сотр. зъ Жапалова ôтъ себе и парохіянъ 7 зр. 61½ кр.; 2) о. Викт. Мазикевичъ зъ Дыниска ôтъ себе и прихожанъ 10 зр. 20 кр.; 3) о. Юл. Трохимовичъ Крехова ôтъ себе и прихожанъ 5 зр.; 4) о. Андр. Гайдукевичъ зъ Святого ôтъ себе 1 зр. 10 кр., ôтъ прихожанъ 3 зр. 27 кр.; 5) о. Плят. Губчакъ зъ Чертежа 2 зр.; 6) оо. Макс. Мелехъ Корн. Гумецкій зъ Домашева по 50 кр. (посавдного разу черезъ похибку пропущено въ выказѣ).

За тй жертвы складаю всѣмъ ВП. Дателямъ щиросердечну подяку. *И. Олексинъ*, душпастырь.

Оповѣщенье.

Подаєся до прилюдноі вѣдомости, що зъ „Вечера съ танцями“, въ користь бурсы братства св. о. Николая въ Станиславовѣ дня 10 (22) лютого с. р., було приходу brutto 285 зр. 45 кр., а netto 139 зр. 13 кр.

Выдѣлъ братства св о. Ник. уважає своимъ обовязкомъ П. Т. Родимцямъ, котрй на той вечеръ лично потрудились, якъ такожь тымъ, що не могучи въ забавѣ лично участвувати, жертвы свои для Бурсы надôслали, дальше тымъ, що черезъ зложенье наддатковъ заявили достойну наслѣдованя щедролюбивôсть. Вп. панямъ Ш., М., З. и Л., котрй чинъ „господинь“ вечера зволили сповняти, пп. комитетовымъ около дѣлъ вечера съ повною признательностею потрудившимся и пп. Ш. и Бр. такъ ôтлично танцями аранжувавшимъ, въ кôнци всѣмъ, котрй якъ небудь причинилися до такъ успѣшнои въ ôтношеню удачи сего вечера, зъ котрого для скуднои касы Бурсы, даючи на теперь 35 питомцямъ ôтцѣвскій пріютъ, повысшій дохôдъ вплынувъ, — заявити всенародно: щирое Спасибôгъ!

Ôтъ выдѣлу Бурсы Бр. св. о. Николая, въ Станиславовѣ.

Т. Шанковскій, предсѣдатель.

Подяка.

Рада громадска въ Незнановѣ, узнаючи важнôсть книгъ грунтовыхъ, постановила одноголосно на засѣданю зъ дня 27 лютого 1883 выразити прилюдну подяку Вп. п. Каролю рицарю Погліесови, президенту суду золочѣвского, за розпорядженье, наказуюче заложити книги грунтовй въ Незнановѣ, а Всч. п. судіи Льву Максимовичу за справедливе и всесторонно задоволяюче выконанье тогожь наказу, — що симъ до прилюдноі вѣдомости подаю.

Николай Полътило, начальникъ громады Незнанôвъ.

Подяка.

Подобалося Всемогущому покликати до Себе мою найдорожшу подругу житя, Розалію зъ Ступницкихъ, оставивши сиротами троє дрôбныхъ дѣточокъ. Одинокою моєю ôтрадою въ невысказанôмъ горю було спôвчутье добросердечныхъ людей, котрй будьто пôдчасъ слабости покôйноі, будьто при похоронахъ прійшли менѣ съ помочею и потѣхою. Длятого уважаю моимъ святымъ обовязкомъ зложити прилюдно сердечну подяку Вп. панѣ Катеринѣ Ромашкановôй и п. Николаю Ромашкану зъ Дубокъ, о. Теод. Левицкому и єго Вп. супрузѣ зъ Репужинець за щиру помôчь пôдчасъ слабости и похоронôвъ покôйноі. Дальше щиро дякую Всч. оо. дек. Айт. Кобриньскому, Мих. Навроцкому, Мелет. Лотоцкому, Александру и Володимиру Карачевскимъ, Іосифу и Емилію Каратницкимъ, Ром. Литвиновичу, Як. Шидловскому, Ант. Церкевичу, Зен. Шухевичу, Амвр. Сѣчиньскому, Кир. Гаморакови, и лат. оо. Іос. Цевѣ и Ант. Хилиньскому, — кромѣ того дякую оо. Ал. Карачевскому за прехорошу проповѣдь надгробну а Кир. Гаморакови за такужь проповѣдь надгробну въ церквѣ. Щире „Спаси-Бôгъ“!

Копачинцѣ, 10 марта 1882.

Юліянъ Дрогомирецкій съ дѣтьми: Ольгою Николаемъ и Юліяномъ.

Подяка.

Неумолима смерть забрала зъ сего свѣта мого сына Симеона. Маю честь зложити сердечну и прилюдну подяку, старенькому Впр. о. Чемериньскому за прекрасный похоронъ, Вп. М. Савицкому учителеви, Вп. Томашескому и Теодору Слабому за Ихъ ревнй труды при участи похорону.

Яблонôвъ 27-го лютого 1883.

Прокопій, Анна, Михаилъ, Димитрій и Марія Клюба.

Курсъ львôвскій зъ дня 12. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	304 50	307 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 50	311 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 85	98 85
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 85	98 75
Банку гип. галиц 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 80	98 80
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 64
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ — паперовый	1 18½	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	58 90
Серебро	— —	— —

(без токучого куп. безъ купону)

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Проба скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (22—25)

Новоôткрыта торговля

СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ

ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ

во Львовѣ, при Маріяцкôмъ плящу ч. 10, напротивъ готелю Лянга

поручає, пôдъ гваранцією за доброту,

сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣсовй, рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. и.

Цѣнники на желанье франко. (12—12)

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО

ВЪ КІЄВѢ

(3—3) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:

Кухаренко Я Збôрникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна*, Украиньскій Альманахъ на 1881 г. Цѣна 50 к. *Левицкій И. С.* Повѣсти. К. 1874 г. Ц. 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть. К. 1882 г. Ц 40 к., Не можна бабѣ Парасцѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К. 1882 г Ц. 5 к., Благословѣть бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд 3-те К. 1882г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц. 75 к. На Кожумякахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц. 25 к., Перший кіевскй князь. К. 1876 г. Ц. 10 к., Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К. 1875 г. Ц. 6 к. *Левченко М.* Опытъ Русско-Украиньского словаря К. 1874 г. Ц. 1 р 30 к. *Лисенко*, Южно-Русскій Орнаментъ. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц 2 р. 50 к., съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* зъ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный. С-ПБ. 1881 г. Цѣна 5 к., листъ 5-й: Хто такій хуторянинъ. С.-ПБ. 1862 г Ц. 3 к. *Ластôвка.* Ганна. Поема К. 1881 г. Ц. 10 к. *М-ычь.* Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ нея ратуватись. К. 1881 г. Ц. 10 к. *Маляревскій.* Лѣра (сборникъ стихотворенiй.) К. 1876 г. Ц. 20 к. *Мельникъ.* Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г. Ц. 25 к. *Максимовичъ.* Псалми переложенные на украинское нарѣчіе. М 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ.* Украиньскій приказки. С.-ПБ 1864 г. Ц 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣдания зъ святого писания. К. 1874 г. Ц. 10 к. *Основа* Южно-Русскій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій.* Пôвъ сотнѣ казокъ для веселыхъ людей К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Рискуновъ.* Словница украиньскои (або Юговои Рускои) мовы. Ц. 1 р. 50 к., Чайка Украиньскій альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баѣкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к., Т. Г. Шевченко, єго жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к *Пчьлка* О Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украиньскимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ.* К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про хворобы и якъ имъ запомогти.* К. 1874 г. Ц. 6 к. *Про холеру.* К. 1875 г. Ц. 7 к. *Про кары*, до якихъ присуждаютъ мировй судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды.* Козакъ и Ганнуся Украиньскій очерки. К. 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одессѣ 25 Февраля 1879 г. Од 1879 г. Ц. 30 к.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выполняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(8—36) *Иванъ и сынъ Антонiй Серафинъ.*

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ конецъ повѣсти „Грошѣ а праця“ и 1 аркушъ повѣсти „Мѣщаньске племя“.

ВАЖНЕ ДЛЯ

!ПРОВИНЦІИ!

Найлучшу хиньско-россійску

4—? **ГЕРБАТУ**

½ кильо по зр. 2, 3 и 4

поручає и розсылає

торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

ПРАКТИКОВАНА СЕМИНАРИСТКА

желае собѣ въ рускôмъ священичôмъ домѣ учити дѣти. Удѣляє основнои науки рускаго, нѣмецкаго и французскаго языка. Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (1—3)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

ГЛЯДИТСЯ

ДОМОВОГО УЧИТЕЛЯ

до двохъ хлопцѣвъ зъ 1 и 2 гимназіяльнои клясы въ польскôмъ домѣ въ Россіи коло Старо-Константинова, 9 миль ôтъ австрійскои границѣ. Испыты въ осени складаютъ хлопцѣ въ гимназіи тернопôльскôй. Учитель муситъ бути слух. фильософіи. Близшй условія въ Редакціи „Дѣла“.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 26. Львôвъ, Субота 5 (17) марта 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція ôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати ôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однов строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Кôлька слôвъ
о намѣреню знесеня старого календаря.

Допись зъ Шельпакъ.

Въ роцѣ 1582 запроваджено новый календарь григоріяньскій. Згôдно съ єзуитскими плянами прислано львôвскому бурмистрови въ слѣдующômъ роцѣ королевске письмо, котре забороняло православнымъ Русинамъ займатися ремѣслами и продажею товарôвъ въ свята пôсля нового календаря. Той заказъ розширили Єзуиты и до святъ по старому календарю. Дѣлаючи въ укрытя, якъ звычайно, гонили они греческій обрядъ за посередництвомъ Суликовского, львôвского архіепископа латиньского. Той поручивъ дѣло свому братови Войтѣхови, котрый въ товариствѣ крылошанъ, капитулы львôвскои и узброеныхъ людей ходивъ ôтъ церкви до церкви, ôтъ монастыря до монастыря, выганявъ нарôдъ, выволѣкавъ попôвъ ôтъ престола, не даючи докôнчити богослуженя, а вконець замыкавъ и опечатувавъ церкви, — тое дѣялося въ навечерiе Рождества Христового.

Таке поступованье обурило дуже рускихъ мѣщанъ; они позрывали печати и съ своимъ епископомъ Балабаномъ подали жалобу до короля.

Стефанъ Баторый не терпѣвъ переступуваня права. Скôнчилося на тôмъ, що король той дозволивъ въ 1584 роцѣ задержати старый календарь и пôдъ острыми карами заказавъ дальше турбувати Русинôвъ.

Коли Русины пріймили унію, зôставлено ихъ такожь при старôмъ календари, загварантувавши имъ ненарушимôсть греческого обряду, котрый съ старымъ календаремъ тѣсно звязаный.

Такъ оно дѣялося давнѣйше, такъ утрималося и до теперь.

Нынѣ забираются, и то не жаргомъ, на ново до внесеня старого календаря, до скасованя святъ рускихъ, котрыхъ по урядахъ и судахъ у насъ вже и такъ не уважаютъ. Роблено вже и кроки въ тôмъ взглядѣ, якъ увѣряютъ дневники польскй, такъ у нунціятурѣ, якъ у правительства въ Вѣдни. Але що нынѣ пôсля законôвъ державы нѣкто не може бути силуваный обходити свята иншои вѣры чи обряда, то сказано тамъ: „треба, щобы Русины самй просили о змѣну календаря“, якъ тое вже робили гдеякй рады повѣтовй, подаючи петицію до сойму. Тожь, якъ чути въ рôжныхъ сторôнъ, розпочалася вже и агитація въ тôй справѣ.

Щобы покрыти властиву цѣль, агитаторы говорятъ: „много святъ, то польскй, то рускй, перешкаджаютъ роботамъ; господарства упадаютъ, край убожѣе, и т. д., — того не булобы, колибъ календарь бувъ одинъ и свята одней латиньскй“. Знаходятся и Русины, котрй, не застановившись глубше, потакуютъ, а навѣть подôбнй прошеня пôдписували.

Принявши навѣть, що много святъ до пôднесеня добробыту не причиняется, то застановившися ближе, кождый муситъ прійти до того пересвѣдченя, що черезъ знесенье старого календаря станъ рѣчи не тôлько не поправится, але противно, еще погôршится.

Нынѣ латинникъ обходитъ свое свято въ свôй день, а Русинъ въ свôй; отже не ма святъ бôльше, бо все одно, якъ колибъ они оба въ одинъ день свята обходили.

Побачмо теперь, якбы то на певно було, колибы знесено старый календарь и удалося наклонити Русинôвъ до святкованя святъ латиньскихъ.

Вже за Австріи знесено гдеякй свята рускй, а чи рускій селянинъ въ тіи днѣ робитъ? Нѣ. Я самъ бôльше якъ 30 лѣтъ на мѣсци и можу сказати, що дôзнаю довѣрія въ парохіи, не правлю въ такй днѣ богослуженя, н. пр. въ другій день по Іорданѣ або въ третій Зеленыхъ святъ, що бôльше, кажу у себе въ тіи днѣ робити, щобы и парохіянъ до роботы наклонити, але надаремно. Русинъ селянинъ консерватистъ; ôнъ каже: „Нашй дѣды, батьки не робили, и мы не будемо“.

Допустѣмъ, що якимъ способомъ зневоленобы Русина до нового календаря, до святкованя святъ латиньскихъ, то ôнъ святкувати буде и латиньскй и давнй рускй; а такъ святъ не зменшится, але прибôльшится.

Такъ отже змѣна календаря причинилабыся тôлько до зменшеня днѣвъ робочихъ, до упадку матеріяльного краю. Єсли хочемо упадокъ краю и той часъ приспѣшити, где земля такъ бôльшихъ якъ и меншихъ посѣлостей знайдеся въ рукахъ тыхъ, що на ню чигаютъ, то знесѣмъ старый календарь!

Такъ видимо, причиною до змѣны календаря не може бути поправа быту матеріяльного, лежитъ она где инде, а тою єсть прискоренье латитинизаціи и польонизаціи Русинôвъ.

Сконфисковано.

Средства подаются рôжнородней, а межи важнѣйшими, знесенье старого календаря и запровадженье буквъ латиньскихъ.

Кракôвскій „Czas“ розправлявъ многократно, а за нимъ и иншй дневники польскй, що справа галицкои Руси заключаєся въ уніи. Самъ обрядъ роздѣляе мешканцѣвъ краю. Много урядникôвъ, священикôвъ, хотяй въ домахъ уживаютъ польского языка, въ духу суть загорѣлыми Русинами и ворогами Польщѣ. Щожь поможе польщенье въ школахъ и урядахъ, если церковь завсѣгды стояти буде на перешкодѣ идеи Польщѣ?

Кромѣ того цѣла народна дѣяльнôсть руска опираеся на духовеньствѣ рускôмъ, котре достарчае такожь значный контингентъ интелигенціи свѣтскои. Єсли пôдорвеся унія, то попы упадутъ, а Русь перестане существувати. Для того прочь съ унією, прочь съ греческимъ обрядомъ и его попами! Всюда въ рускôй Галичинѣ повиненъ бути обрядъ одинъ, латиньскій, а до того допоможе передовсѣмъ знесенье старого календаря, — оно пôдкопае унію, зближитъ нарôдъ рускій до костелôвъ, пôдготовитъ польонизацію.“

Отъ о що ходитъ! Не о унію ходитъ, а о Польщу! Намъ грозитъ руина краю, а у насъ суть люде, котрй не маютъ нѣчого пильнѣйшого робити, якъ зносити календарь въ цѣли польщеня Русинôвъ! Що подаванй средства до повысшои цѣли не доведутъ, хиба до бôльшого роздражненя, — о тôмъ я не сумнѣваюсь. И въ того становища повинныбы на справу задивлятися всѣ, котрй не хотятъ приспѣшати упадку краю, якъ и тй, котрй не радй причинятися до заглады власнои народности.

Стефанъ Качала.

Бесѣда посла Озаркевича,

выголошена на засѣданю палаты послôвъ дня 7-го марта 1883 въ спеціяльнôй дебатѣ надъ рубрикою „вѣроисповѣданя“.

Высока палато! Намѣряючи промовляти за правами нашои гр. кат. церкви въ Галичинѣ, обмежусь лишь на позицію „Запомоги католицкимъ душпастырямъ“, а именно я невдоволеный въ способу ея роздѣлюваня и хочу тую справу пояснити. Я вже въ рр. 1880 и 1881 въ тôй справѣ промовлявъ и звертавъ увагу правительства на неправильности, якй дѣются при роздѣлюваню запомоги, сподѣваючись, що до сего часу буде злому зараджено. Але хотяй и мова тронова заповѣдала получшенье стану душпастырѣвъ и палатѣ предложено проекта законôвъ, а навѣть въ выдѣлѣ конгруальнôмъ ведено надъ ними нарады, то все таки регуляція конгруы ôкладаєсь на далеко, бо якъ кажутъ, задля финансовыхъ трудностей той законъ не ухвалится сеи сесіи. А тымчасомъ рускій клиръ въ Галичинѣ остае въ великôй матеріяльнôй нуждѣ. Коли отже справа дотаціи клира остае нынѣ въ такъ суспільнôмъ положеню, що не може ждати, то я не знаю, якъ можно ее оправдати, що ее не полагодили.

Я не хочу говорити о тôмъ, що ôнъ не выстарчае на удержанье священика, на удержанье церкви, на удержанье школы, на удержанье сиротинца, на удержанье шпиталя, на удержанье бурсы, на удержанье семинаріи, на удержанье консисторіи, на удержанье капитулы, на удержанье архіепископа, на удержанье митрополіи, на удержанье Ставропигіи, на удержанье Народного Дому, на удержанье Ставропигійского Института, на удержанье Народного Дому, на удержанье Ставропигійского Института, на удержанье Народного Дому, на удержанье Ставропигійского Института

мнôмъ станѣ, а при обчисленю чистого доходу въ грунтôвъ ерекціональныхъ на пôдставѣ переведеного катастру, дотеперѣшна скупа конгруа низше зера (веселôсть на лѣвици) готова упасти еще низше, — то я мушу обговорити бодай справу запомогъ.

Щобы прійти въ помôчь сумному економичному положеню кат. душпастырѣвъ, котрыхъ дохôдъ потребамъ ихъ не ôтповѣдає, поручено правительству закономъ зъ 3-го цвѣтня 1872 получшити провизорично ихъ дотацію въ религійного фонда. Запомоги въ першихъ рокахъ роздѣлювало съ особеннымъ увзглядненьемъ конечнои потребы поодинокихъ душпастырѣвъ министерство на внесеня ординаріятôвъ и краєвыхъ властей. Але пôдъ позоромъ, що по можности и на дальше буде такъ поступатися, поручено пôзнѣйше мин. розпорядженьемъ зъ 12 марта 1877 всѣмъ намѣстникамъ, щобы кат. душпастырямъ на дальше въ такôмъ стосунку ихъ роздѣляли, въ якôмъ кождый душпастырь на пôдставѣ предложеного радѣ державнôй въ 1876 р. законопроєкту о регуляціи конгруы, мавъ право на пôдвышенье. Якжежь роздѣляются тѣ запомоги? И отъ, хочь не походятъ зъ скарбу державного, але въ податкôвъ на фондъ религійный, роздѣляются на тайнѣ внесеня политичныхъ краєвыхъ властей, не зважаючи зовсѣмъ на потребы душпастырѣвъ, поминаючи высше наведеный законъ и внесеня ординаріятôвъ. Мушу сконстатувати, що въ тôмъ взглядѣ теперь еще значно погôршилося; тѣ запомоги призначенѣ не на що инше, якъ на нагороду тыхъ душпастырѣвъ, котрѣ маютъ щастье уходити за „grata persona“ у низшои политичнои власти, котра вноситъ удѣлити або ôтмовити запомоги (слухайте! на лѣвици). Всякого иншого душпастыря, хочьбы найбѣднѣйшого, найльояльнѣйшого, найпильнѣйшого и найзаслуженнѣйшого, если не маєтого щастя, обжаловуютъ правдоподôбно яко ворога державы (слухайте! на лѣвици) и позбавляютъ єго запомоги. До сего здогаду мусятъ доводити насъ щоразъ численнѣйшѣ и занадто въ очи впадаючѣ случаѣ ôтмовлюваня запомогъ рускому щоразъ бôльше убожѣючому духовеньству. Очевидно министерство дає вѣру политичнôй краєвôй власти. Задля тыхъ пôдоврѣнь пôддаєся рускій клиръ пôдъ особенну курателю, щобы єго яко бездушне и рабске орудіе зôгнути пôдъ злощасне для Русинôвъ ярмо теперѣшнои правительственнои системы политичнои, не зважаючи на то, чи той клиръ, матеріяльно цѣлкомъ зруйнованый, буде здôбный працювати на религійно-моральнôмъ поли для добра державы.

Яко доказъ моихъ слôвъ наведу фактъ. Гр. кат. сотрудникови въ Залôзцяхъ ôтмовлено запомоги въ р. 1882. Ôнъ звернувся до ц. к. Староства въ Бродахъ съ просьбою о подане причинъ ôтмовы и дôставъ слѣдующу ôтповѣдь: „Ч. 2323. Звертавсь гр. к. сотрудникови въ Залôзцяхъ съ замѣткою, що запомоги удѣлованѣ намѣстництвомъ зъ религійного фонду суть *надзвычайными* запомогами, котрѣ удѣлюются *гдеякимъ* священникамъ на пôдставѣ *независимого* оцѣненя тоижь власти. Для того я не бачу потребы безъ завôзваня свыше подавати вамъ причины, для якихъ васъ выключено зъ ряду священикôвъ обдарованыхъ въ р. 1882 згаданымъ добродѣйствомъ.“ (Слухайте! на лѣвици). Запомогу тую ôтмовлено сотрудникови, котрый въ попередныхъ рокахъ одержувавъ 60 до 90 зр., рускому священникови зъ Залозець, где то сталось богато страшныхъ рѣчей по причинѣ креста, що то мавъ сильно загрозити державѣ. Я мôгъ бы навести, колибъ правительство того бажало, еще богато подôбныхъ фактôвъ, але думаю, що той одинъ выстане, щобы потвердити правду моихъ слôвъ. Правительство поступаєтуже деспотично, оно само пôдрываєдовѣріе въ свою справедливôсть, оно доводитъ до напруженого взаимного ôтношеня, яке довго удержатись не може. Рускій клиръ вѣритъ, що теперѣшне правительство черезъ такѣ мѣры єго чинно наказуе. Власть державна такожь мѣшаєсь некомпетентно въ внутрѣшно-правнѣ ôтношеня церкви, присвоює собѣ право самовôльно панувати надъ клиромъ, а если якій душпастырь обстає за своими церковными и державными правами и яко ревный священникъ совѣстно сповняе свои обовязки, дѣлаючи яко льояльный горожанинъ для добра державы, если заохочуе народъ до шанованя правъ, — котрѣ, жаль сказати, пôдъ покрывкою политичнои системы дуже часто бываютъ нарушуванѣ многими правительств. органами, — тогды кажутъ: той священникъ показуєсь ворогомъ державы, нехай почуе тяжку руку церковныхъ и державныхъ зверхностей, нехай гине зъ голоду — ему правно належача запомога и всяка помôчь безъ милосердія ôтмовляется! То факты, ихъ нѣкто не заперечитъ и правительство не въ силѣ ихъ ослабити.

Справдѣ дуже понурый гороскопъ якъ для клира такъ и правительства! Властьдержавна безнастанно пôдкопуе льояльнôсть межи рускимъ духовеньствомъ, спускаючи зъ ока справедливôсть при всѣхъ справахъ дотыкаючихъ руского клира вывѣшуе политичну фану, поступаєбезправно навѣть тамъ, где обовязана присвѣчувати примѣромъ для охороны и добра горожанъ державы.

Коли дальше зважити, що душпастырскѣ бенефиціи клясификувала безъ зажаданя фасій ôтъ душпастырѣвъ сама власть по своѣй воли, що запомога роздѣлюєсь пôсля мнимого политичного успособленя душпастырѣвъ, що многѣ хочь маютъ право на доповненье конгруы, на завсѣгды выключенѣ ôтъ запомоги и що все тое вѣроятно дѣєся безъ вѣдомости ординаріятôвъ, — бо они не згодилибыся на тое, щобы невинно душпастырь бувъ засуджуваный и не знавъ навѣть причинъ засуду, бо все то дѣєсь тайно въ президіи, — наконець если зважити, що такій душпастырь не маєспособу зъ закидôвъ очиститися, то справдѣ чинятъ надъ нимъ рôдъ выняткового суду, на котрôмъ пятнуютъ єго яко политичного зрадника державы (Слухайте! слухайте! зъ лѣвицѣ) и ставлятъ пôдъ безнастанный дозôръ полиційный. Все тое муситъ льояльного душпастыря до глубины уразити и до найвысшого степеня огôрчити и въ нѣмъ взбудити пересвѣдченье, що всѣ завѣрюваня правительства суть лишь дарами Данаѣвъ; зъ того муситъ зродитись велике невдоволенье и индеферентизмъ для цѣлей правительства.

Справдѣ пора вже добачити правительству, що черезъ безнастанный гнетъ не здобуде для себе успѣшныхъ наслѣдствъ; пора уважати на тое, щобы льояльныхъ и вѣрныхъ державѣ людей не ôттручувати, — крайна пора такожь противъ тои верствы горожанъ державы, котра въ тяжкихъ часахъ вѣрно ѣй послужила, заняти разъ справедливе и гуманне становище. Если правительство занялось матеріяльнымъ положеньемъ навѣть возныхъ и портіерôвъ урядничихъ, котрыхъ не можна сквалификувати яко прихильныхъ або ворожихъ державѣ; если всѣмъ урядникамъ суди лась щасливѣйша доля и если кождому горожанинови конституція гварантуе оборону єго правъ, — то длячогожь рускому клирови въ Галичинѣ, при всѣмъ пониженю и пôдкопаню єго поваги, правительство ôтмовляе єго законнои належитости, а прецѣнь примушуе єго, подôбно якъ злочинця, въ потѣ чола працювати для державы и за тую єго тяжку працю еще обходится съ нимъ незаконно и негуманно и пятнуе єго ворогомъ державы?

Мушу вздержатись ôтъ дальшихъ представлень, бо они завелибъ мене за далеко, а понеже всякій лучь надѣи на лучшу долю майже пропавъ, то нехай тѣ мои выводы сконстатуютъ способôвъ, въ якій обходятся съ католицкимъ клиромъ въ католицкôй Австріи... Хочь знаю, що мôй голосъ, якъ звычайно голосъ Русина, прогомонить безслѣдно, то все таки смѣю ôткликатись до высокои палаты и поручити ѣй до принятя слѣдующу резолюцію:

„Взываєся ц. к. правительство постаратися, щобы кредитъ вставленый пôдъ титуломъ „запомога для католицкихъ душпастырѣвъ“ бувъ роздѣлюваный на основѣ закона зъ 3 цвѣтня 1872 при участи и за згодою дотычныхъ ординаріятôвъ.“ (Браво! браво!)

Бесѣда посла Ковальского,

выголошена на засѣданю рады державнои зъ дня 7 л. марта 1883 при дебатѣ надъ рубрикою буджету „надзôръ шкôльный“.

Найвысшій надзôръ и управленье цѣлымъ шкôльництвомъ поручене есть, якъ звѣстно, въ краяхъ коронныхъ радѣ шкôльнôй краєвôй, а передъ всѣмъ инспекторамъ краєвымъ и окружнымъ. Для удержаня тыхъ органôвъ вставлено въ буджетъ суму 612,600 зр. Сумата буде еще збôльшеною, якъ знаємо се зъ додаткового предложеня зъ 27 лютого, о 3.600 зр., такъ що повна сума выносити буде 616.200 зр. Зъ сеи сумы припаде на Галичину удѣлъ 84.155 зр. Не потребую тутъ довго розводитись, щобы доказати, що удѣлъ сей надто невыстарчаючій, наколи органа надзору шкôльного въ Галичинѣ маютъ сповняти повѣрену собѣ задачу, а то тымъ менше, коли зважимо, що въ мысль закона о школахъ народныхъ повиннобы припасти на Галичину 9.689 шкôлъ, зъ котрыхъ доси анѣ одной третины не системизовано. Року 1879 недоставало до повного числа 6.510 шкôлъ, котрыхъ доси анѣ не засновано, анѣ не ôтворено, — и тôлько, розумѣєсь, учителѣвъ. Видно отже зъ сего, що намъ еще дуже богато не достае до упорядкованя нашихъ ôтношень шкôльныхъ.

Я признаю, що жаданье правительства, щобы стабилизувати пятого инспектора краєвого, маєсправедливу пôставу. Однакъ тымъ бôльше справедливымъ буде наше жаданье, котрымъ домагаємось еще одного инспектора краєвого для Галичины. — Чотыри инспекторы краєвѣ въ Галичинѣ суть обовязками своими вповнѣ перетяженѣ, а сего не заперечитъ менѣ и выс. зарядъ шкôльный, що они при найлучшôмъ дбаню не суть въ силѣ ôтповѣсти тымъ обовязкамъ. А збôльшенье тое числа краєвыхъ инспекторôвъ въ Галичинѣ представляєсь менѣ тымъ конечнѣйшимъ, коли зважу ôтношеня рускаго народа. Въ нашôй части Галичины существуютъ школы лишь спорадично. Заходитъ незаперечима конечнôсть старатися, щобы, коли вже не въ кождôй громадѣ, то бодай въ тыхъ, где условія до сего заходятъ, були школы заснованѣ и ôтворенѣ. Щобы тое однакъ уможливити, потреба праць приготовляючихъ, будучихъ въ першôмъ рядѣ обовязкомъ инспекторôвъ краєвыхъ, котрѣ у насъ помимо найлучшои волѣ сего обовязку сповнити не могли.

Наколи однакъ у насъ такъ зле стоитъ справа съ инспекторами краєвыми, то далеко гôрше представляєсь она що до инспекторôвъ окружныхъ. Надто мале число инспекторôвъ окружныхъ есть недостаточнымъ, щобы вдоволити всѣ вымоги ихъ службовыхъ обовязкôвъ. — Въ Галичинѣ есть именно на 74 повѣты 37 инспекторôвъ окружныхъ, отже одинъ инспекторъ припадає на два повѣты, а коли увзгляднимо просторонь територіяльну, то припаде одинъ инспекторъ окружный на 2.180 кильометрôвъ квадратовыхъ. Кождый такій инспекторъ маєповѣреныхъ собѣ 70—80 шкôлъ до нагляду и справозданя. Ôтношеня Буковины не о много потѣшнѣйшѣ: тамъ припадаєодинъ инспекторъ окружный на 1.741 кил. квадр. и на бôльше менше 34 шкôлъ народныхъ.

Наколи однакъ маютъ у насъ школы процвитати, то потреба намъ передъ всѣмъ людей, котрѣ бы ôтдалися выключно и съ замилованьемъ своимъ обовязкомъ. Инспекторы окружнѣ стоятъ найблизше шкôлъ, а наколи чоловѣкъ такій не чуе правдивого замилованя для шкôльництва, коли не маєôтповѣдныхъ фаховыхъ вѣдомостей, коли до того не есть безпарціяльнымъ, то не може ôнъ нѣякъ успѣшно сповняти свого обовязку. При многихъ случайностяхъ пôдносивъ вже я, щобы ôтъ инспекторôвъ окружныхъ въ Галичинѣ вымагано докладного знаня обохъ языкôвъ краєвыхъ, а особливо въ всхôднôй части краю, языка р у с к о г о. Теперь мушу съ жалемъ сконстатувати, що доси не увзгляднено еще зовсѣмъ тыхъ справедливыхъ жадань, — надѣюсь однакъ, що выс. правительство небавомъ сповнитъ то, чого доси не сповнено и прихилится до тыхъ нашихъ жадань. Мушу при тôмъ еще одну важну справу порушити. При умотивованю петиціи инспекторôвъ окружныхъ въ Галичинѣ о ихъ системизованье и стабилизованье, на що и я зовсѣмъ годжуся, було сказано, що власти шкôльнѣ не все можутъ выбирати при обсадженю посадъ инспекторôвъ шкôльныхъ найспособôбнѣйшихъ и зовсѣмъ уквалифікованыхъ людей. Дуже се сумный объявъ, що доси не доложено стараня, щобы оглянутись за якими людьми. Пôсля найновѣйшихъ вѣстей, якѣ дôйшли насъ въ нашого краю, обсадило министерство просвѣты одну посаду окружного инспектора безъ розписаня конкурсу, а тымъ самымъ выключило можнôсть убѣгатись о тую посаду людямъ справдѣ способôнымъ, якихъ не бракъ въ нашôмъ краю. Мушу тутъ запримѣтити, що министерство завело собѣ начебы вже звычай, обсаджувати посады учителѣвъ шкôлъ середныхъ безъ конкурсу, а поступованье тое ставсь жереломъ частыхъ жалобъ зъ стороны учителѣвъ. Политичнѣ дневники нашого краю звѣщаютъ, що при гимназіи нѣмецкôй во Львовѣ именовано професорôвъ безъ розписаня конкурсу и безъ предложеня министерству ихъ квалификаційныхъ доказôвъ, а ôттакъ министерство апробовало таке поступованье. Легко подумати, якъ знеохочуе таке поступованье способôныхъ и управленыхъ кандидатôвъ, а именно тыхъ учителѣвъ, котрѣ помимо довголѣтнои квалификаціи мусятъ сидѣти на нужденныхъ суплентурахъ и не маютъ случайности предложити министерству доказôвъ своеи квалификаціи для посуненя ихъ высше въ службѣ. — Жадаю отже вже за для самого интересу шкôльництва, щобы обсаджуванье посадъ учительскихъ безъ розписаня конкурсу разъ на все не мало мѣсця.

Въ кôнци мушу запримѣтити, що годжуся вповнѣ такъ съ содержаньемъ петиціи окружныхъ инспекторôвъ шкôлъ народныхъ въ Галичинѣ, якъ и съ внесеньемъ, поставленымъ черезъ комисію буджетову дотычно тои петиціи, и прошу длятого выс. палату внесенье тое приняти вже задля того, щобы и на дальше загрѣти пильнôсть людей, котрѣ посвячуются сѣй службѣ, и щобы ихъ ухоронити ôтъ несправедливости, на яку суть нараженѣ, займаючи лишь провизорично свои посады. Внесенье тое звучитъ: „Передаєся выс. правительству петицію галицкихъ окружныхъ инспекторôвъ шкôлъ народныхъ о ôтповѣдне етатови системизованье ихъ посадъ въ мысль закона о надзорѣ шкôльнôмъ въ дня 25 червня 1883 до увзглядненя а евентуально до поставленя ôтповѣдныхъ внесень.“ Черезъ системизованье тыхъ посадъ запобѣгнеся бракови способôныхъ кандидатôвъ, бо тогды вголосится певно ôтповѣдне число уквалифікованыхъ.

При тôй способности мушу хочь въ кôнци моеи бесѣды застановитись надъ послѣднымъ поясненьемъ п. министра просвѣты дотычно рускои школы народнои во Львовѣ. Єго Екс. п. министеръ заявивъ, що власти шкôльнѣ будутъ въ мысль рѣшеня трибуналу державного съ цѣлою силою наставали на ôтворенье такои школы. Я однакъ мушу съ жалемъ пôднести, що така обѣтниця не въ силѣ вже насъ теперь заспокоити, позаякъ приходится намъ довгѣ лѣта выжидати овочѣвъ тыхъ „наставань“ выс. правительства. Мы интерпелювали вже представителя правительства въ въ соймѣ краєвôмъ, однакъ и сей не ôтповѣвъ намъ нѣчо бôльше, якъ тôлько тое, що „правительство буде старатися“. Все тое однакъ суть лишь слова потѣхи, слова красны, котрѣ высказуютъ то само, що запоручено намъ вже давно законами основными. Мы домагаємось теперь, щобы законы тѣ не були тôлько словами потѣхи для насъ; мы хочемо, щобы они перемѣнились вже разъ въ дѣйстнôсть. Прошу длятого выс. правительство увзгляднити наш ôтношеня, та не тôлько словами, але такожь и дѣлами! („Славно“ зъ лѣвицѣ.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) При дебатѣ надъ буджетомъ министерства торговлѣ, поставивъ пос. Визенбургъ жаданье до министерства справъ заграничныхъ, щобы постаралося о скорше публикованье справоздань конзулятôвъ. Пос. З и с ъ жалѣе надъ тымъ, що минист. торговлѣ не сповнило бажань, выраженыхъ при послѣднôй буджетовôй дебатѣ, именно що до оголошуваня справоздань зъ дѣлань тогожь министерства. Бесѣдникъ закидае правительству, що за мало дбае про пôднесенье торговлѣ морскои на Адріятику, въ наслѣдокъ чого торговля привозова и вывозова упадае. — Дальше бесѣдникъ робитъ свои уваги надъ тарифами желѣзниць, выказуючи, що политикою торговельною въ тôмъ направленю можна успѣшно управляти тôлько въ полученю съ Уграми. — Опбля принято титулъ „Зарядъ центральный минист. торговлѣ“. — При дебатѣ надъ титуломъ „генеральна инспекція желѣзниць“ промовляе пос. Фирикранцъ за прискореньемъ будовы желѣзницѣ Кремсъ-Ст.-Пельтенъ. Министеръ торговлѣ отвѣчае на тое, що желѣзницю тую можна уважати тôлько яко льокальну. Предпріемцѣ вже зголошуются до трасованя, пороблено вже кроки, а наколи тôлько предпріемцѣ выкажутся можностею покритя коштôвъ, правительство сейчасъ удѣлитъ концесію. При титулѣ „служба корабельна“ пôднесъ пос. Витекиндъ упадокъ торговлѣ морскои, настаючи строго на те, що проектъ уставы о увôльненю новыхъ кораблѣвъ ôтъ податку, еще доси не бувъ предметомъ дискусіи.—

щане и читальнѣ народнѣ. Незадовго, надѣятись, удѣлъ народа станесь еще численнѣйшій. Крôмъ того святковано, або буде святкована память Тараса въ многихъ мѣсцяхъ на провинціи; першій разъ сего року въ Збаражи задумали обходити ви спôльно Русины и Поляки. Єсли кого, то певно Шевченка можемъ уважати не тôлько рускимъ, але и всеславяньскимъ поетомъ, подôбно якъ Коляра. Се мабуть вже такъ судилось тымъ племенамъ славяньскимъ, котрыхъ доля не зовсѣмъ завидна: Чехъ-Словакъ Коляръ, — и Русинъ-Украинець Шевченко.

Культъ Шевченка рôкъ-рôчно замѣтно змагаєсь. Єго „тихѣ, нелукавѣ“ слова огрѣваютъ що разъ бôльше сердець рускихъ, проникаютъ и у насъ, якъ вже давно на Украинѣ, мѣжь простый народъ, пôдъ убогу мужичу стрѣху. Ôнъ жежь такъ любивъ сей безталанный народъ!..

Всѣ телеграмы и письма, котрѣ на сегорôчнѣ роковины до Львова наспѣли, не суть простыми, що такъ скажемъ, демонстраціями, — се бачимо зъ ихъ содержаня; въ гдекотрыхъ бачимо по при всѣй простотѣ стилизаціи глубоке перенятьеся идеями поета. Хочь не можемъ згодитися съ симъ, якобы „межи 15 міліонами украиньскихъ Русинôвъ не слѣдно було майже нѣякого житя“, такъ якъ зъ самого початку и до нынѣ власне зъ Украины переходятъ до насъ всѣ животворнѣ думки, — то вжежь зъ серця притакнути мусимъ словамъ: „читаймо пильно Шевченка, порозумѣймо всѣ єго думки, а тогды полюбимо щиро нашъ народъ, порозумѣємо нашу минувшôсть, вдвигнемося всѣ якъ одинъ мужь до нашого народного дѣла“, — тогды: „мати усмѣхнеся, заплакана мати“. „Совѣстною працею“, „неусыпными трудами“, звеличаємо найлѣпше память, „великомученика Руси-Украины, апостола правды, братнѣи любови и науки, — нашого батька-воскресителя“, „мученика волѣ рускаго народа“, „героя просвѣты и свободы“, „незабутого кобзаря“ — Тараса. „Любовь найменшого брата“, „правда и воля“ нехай позôстаютъ по вѣкъ нашими окликами. *К—о.*

При титулѣ „администрація почтъ“ обговорювавъ пос. Гальвихъ проектъ поступованя въ цѣли лекшого доказу одержаня заказаныхъ льосовъ заграничныхъ а дальше пропонувавъ резолюцію въ справѣ строгого захованя тайны листовои. При тій случайности отповѣвъ мин. торговлѣ на закидъ пос. Шенерера що до нарушеня тайны его власного листу. Министеръ пояснивъ справу тую въ той способъ: листъ до Шенерера адресованый, вже зверхною формою будивъ подозрѣнье, що мѣститъ въ собѣ дневникъ неостемплёваный, а позаякъ Шенереръ не згодився на розпечатанье его, тожь остає листъ сей еще доси въ рукахъ власти.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Самоубійство російского екс-министра Макова, якъ такожь и рівночасне майже замѣрене самоубійство одного зъ его бувшихъ підчиненыхъ, директора почтъ Перфиліева, звертаютъ на ново увагу на корупцію, котра есть одною зъ найтяжшихъ ранъ россійскои державы, котра не пошанувала майже нѣ однои чиновничои верствы сеи державы, котру обезсмертили такъ нашъ украинець Никола Гоголь, якъ и великорускій сатирикъ кн. Салтыковъ-Щедринъ, — оба основнй знатоки отношень россійского чиновництва. Даремно доси, съ дуже невеликимъ успѣхомъ, боролись противъ сеи корупціи самі царѣ, якъ и знаменитй писателѣ, та и вся интелигентна суспільность. Згаданй выпадки показуютъ, що ся недуга дотислась и до найвысшихъ верствъ, — а якъ звѣстно нанесла она, хочьбы лишь підчасъ послѣднои россійско-турецкои войны, дуже значнй шкоды цѣлій державѣ, не помылимось мабуть, если сій власне недузѣ, стремленю ловити въ мутній водѣ рыбу, користати зъ кождои пригоднои случайности, припишемо такожь и великій національно-политичнй шкоды, нанесенй внутрѣшнымъ отношенямъ Россіи. Цѣла метода перекупства, денунціяцій, нетерпимости особистои, — вѣчный жахъ передъ наслѣдствами, — нищитъ неразъ въ зародѣ честнй змаганя лѣпшихъ частей суспільности, унеможливляютъ порозумѣнье, провадятъ до колизій, занепокоюютъ спокій державы и національностей; вплывъ и значенье чиновництва на Украинѣ пізнати можемъ такъ зъ творівъ Гоголя, якъ такожь и зъ иншого еще и у насъ досыть звѣстного украиньско-рускаго писателя Основяненка Квѣтки. Щиро бажати належитъ, щобы такй сумнй отношеня змѣнились швидко на лѣпше... О скілько оба згаданй чиновники провинились, — доси не звѣстно; если се правда, що Маковъ написавъ въ листѣ до доньки: що онъ „виненъ безъ вины“, — то свѣдчитъ сей фактъ, якъ то тяжко гдеколи допильнувати власныхъ підчиненыхъ, если начальника якогось уряду, и то вже по уступленю, зневолюе тяжка конечность отбирати самому собѣ житье. „Neue fr. Presse“ припускае, що безъ конституційнои контролѣ, усуненье всякихъ великихъ надъужить ледви чи буде коли можливымъ.

Коронація царя маѣ отбутись певно въ маю; до „Politik“ знова пишутъ, що речинець коронаціи може бути приспѣшеный задля змагаючогося руху нигилистівъ; начальный правитель цѣлого торжества коронаційного, гр. Паленъ, прибувъ теперь до Петербурга, и маѣ въ першій половинѣ цвѣтня предложити цареви до затвердженя весь програмъ коронаціи.

Нѣмеччина. „Nordd. Allg. Zeit.“, органъ князя Бисмарка, недавно дуже була озлобилась проектомъ піднесенымъ недавно въ гдеякихъ россійскихъ часописяхъ, мѣжь иншими въ „Journal de S. Petersbourg“, — щобы на Литвѣ завести въ народныхъ школахъ, а по части и въ церквѣ, язикъ литовскій. Якъ звѣстно, мала часть Литовцівъ належитъ підъ Прусы, а такій примѣръ Россіи не могъ уйти уваги тыхъ прускихъ Литовцівъ. Кн. Бисмаркъ есть рѣшучимъ противникомъ всѣхъ языківъ „народныхъ“; такъ въ отнятій Франціи Альзаціи, якъ и въ познаньскій Польщи ведесь германизація на великій розмѣры. Щожь бы то доперва сказавъ достохвальный органъ офиціяльныхъ германизаторівъ, наколибъ такъ прійшло вже разъ до рѣшучого помиреня Великороссівъ съ Поляками!! Передъ помиреньемъ такимъ двохъ великихъ племенъ славяньскихъ трепечутъ всѣ Нѣмцѣ не отъ нынѣ, — а страхъ сей мавъ гдеякій практичній наслѣдства въ иншихъ державахъ... Введенье языківъ: польского въ россійскій Польщи, а рускаго на Украинѣ — въ школѣ, церквѣ и урядѣ мавбы необчислимій наслѣдства; а що певно: спинивбы сильну германизацію такъ Польщѣ, якъ и Волыня и Подоля, куда то, якъ звѣстно, напхалось вже множество „форпочтівъ“ нѣмецкого культуртрегерства, нѣмецкихъ кольонистівъ, — розумѣесь съ великою кривдою славяньского елементу. Внесенье: привернути въ школахъ народныхъ и середныхъ Познаньщины языкъ польскій, поставили власне теперь польскі послы въ нѣмецкомъ парляментѣ, — хотяй дуже треба сумнѣватись, чи се внесенье буде мати якій небудь успѣхъ. Попирали се внесенье крімъ послівъ польскихъ такожь послы зъ „центрумъ“ (католики): Кольбергъ и Шорлемеръ; противъ него говорили Тидеманъ и министеръ Гослеръ. Щобы лишь братя Поляки схотѣли такъ признати намъ се, чого такъ усильно добиваются!..

Наслѣдникъ Стоша доси не именованый; гдеякі газеты доносятъ, що цѣсарь не принявъ его димисіи.

Франція. Неспокій выкликаный въ Парижи послѣднымъ рухомъ роботниківъ швидко проминувъ; головно причинилась до сего енергія правительства, — а такожь и се було причиною, що згаданый рухъ обійшовся безъ дальшихъ наслѣдківъ, понеже выкликаный бувъ переважно штучными агитаціями монархистівъ, стараючихся усильно приспорити републицѣ, скілько можна, більше клопотівъ. У найбільшихъ крикунівъ, котрыхъ полиція притримала, а котрі найголоснѣйше домагались: „хлѣба, хлѣба“, познаходжено значнѣйшій сумы грошей; були се по просту плачені агенты. Такожь въ парлямантѣ закинено монархистамъ впростъ співучасть и провокацію, а закидъ сей пройшовъ майже безъ запереченя зъ противнои стороны. Горожному бонапартистови Кассанякови, котрый выступивъ съ твердженьемъ, що теперь зачалась въ Франціи епоха „бунтівъ“, — отповѣвъ дуже енергично министеръ Вальдекъ-Руссо: що правительство знае, кто то „бунтуе“ и що оно постараесь о усмиренье такъ самыхъ „бунтівъ“ якъ и тыхъ, котрі „бунтуютъ“. Републиканьскі газеты дуже похваляютъ се выступленье министра, и въ загалѣ можна теперѣшному министерству Ферри, за его вповнѣ коректне становиско, енергичне поступованье, пророкувати значно довше житье якъ его попередникамъ. Схиблене и всѣма, навѣть самыми бонапартистами (Кассанякомъ) обсмѣяне выступленье Plon-Plon'a, доказана співучасть монархичныхъ ворохобниківъ въ „робітницкомъ“ руху, показуютъ дуже выразно, кто-то такій виненъ несупокоеви, чи сама република, чи еи противники. Справа претендентівъ уступила щасливо на другій плянъ, — а парлямантъ буде могъ займитись супокійно законодательными працями, маючи при боцѣ такъ енергичне и свѣдоме своеи задачѣ министерство. — Розказъ арештованя Люизы Мишель не могъ бути доси сповненый, такъ якъ ся „анархистка“ гдесь скрылась; кажутъ, що она теперь въ Ліонѣ. Газета „Paris“ доноситъ, що въ Парижи откры то на публичныхъ мѣсцяхъ рожній експльодуючій препараты.

Англія. Буджетъ войсковый, предложеный министромъ Гартингтономъ выкликавъ остру критику; онъ выноситъ о $2^1/_2$ миліона більше отъ попереднього. Артилерія маѣ достати новй каноны.

Італія. Дня 13 марта выголосивъ министеръ Манчини въ парлямантѣ пятигодинну бесѣду, котрои съ великою увагою слухано. Зазначивъ, що отношеня Австріи до Италіи отъ часу послѣднього побыту короля Гумберта въ Вѣдни такъ уложилися, що послѣдній антиавстрійскій демонстраціи иріденты ихъ зовсѣмъ не въ силѣ заколотити. Коли министеръ запевнивъ, що правительство усильно старатись буде, щобы сій отношеня и на дальше такими самыми позостали, и що надѣесь въ томъ взглядѣ попертя отъ парламенту, — отозвались зъ правицѣ, центрумъ и лѣвицѣ голосы: такъ, такъ, — а зъ скрайнои лѣвицѣ: нѣколи! Дальше поднѣсъ бесѣдникъ, що Италія уважае згоду съ Австрією и Нѣмеччиною для себе яко запоруку мира; наколибъ такъ Италія хотѣла отъ Австріи упоминатись Трієсту и полудневого Тиролю, то мусѣлабъ консеквентно упоминатись такожь отъ Англіи: Мальты, отъ Франціи: Корсики и Ниццы, словомъ, розпочати войну майже съ всѣми сусѣдами, а що найменше обудити ихъ подозрѣнье. Агитаціи иріденты не только що „непатріотичнй“, але впростъ наражаютъ державу (Италію) майже на певну руину. — Сею бесѣдою министра передовсѣмъ вдоволений всѣ нѣмецкій журналы. — Зъ Риму доносятъ еще, що папа маѣ 15 с. м. преконизувати десять польскихъ епископівъ (для россійскои Польщѣ), и що именуе такожь двохъ коадъюторівъ.

Греція. Комундуруса похоронено 13 с. м. съ великими почестями; при похоронѣ бувъ присутный весь гарнизонъ и самъ король.

Ромунія. Въ парлямантѣ заявивъ президентъ министрівъ въ отповѣди на дотычну интерпеляцію, що Румунія въ кождомъ разѣ откине заключеный безъ неи въ Лондонѣ дунайскій договоръ, — яка небудь булабы его редакція.

Египтъ. Англія все еще порается коло ладу въ Египтѣ; доносятъ навѣть, що англійскі войска выступлятъ евентуально противъ „фалшивого“ пророка, съ котрымъ египскі войска нѣякъ собѣ не можутъ дати рады. Якъ мы вже доносили, завѣдомила Англія (еще въ сѣчню) державы, що „конституція“ египска вже готова; чи державамъ буде предложеный такожь самъ текстъ сеи конституціи (мабуть 280 сторінъ) доси не звѣстно. На завѣдомленье Англіи державы доси не отповѣли.

НОВИНКИ.

— **Роковины смерти Тараса Шевченка** святкували наши браты въ Россіи по всѣхъ більшихъ мѣстахъ Украины, якъ въ Кіевѣ, въ Харковѣ, въ Полтавѣ и въ другихъ мѣстахъ. Въ Кіевѣ — якъ намъ пишутъ — отсвятковано память Шевченка дуже хорошо и съ загальнымъ ентузіязмомъ въ дуже численномъ зборѣ старыхъ и молодыхъ, городянъ и пріѣзжихъ зъ провинціи. Співы хоромъ (въ 70 людей) и сольовй, промовы, деклямаціи и отчиты заняли цѣлый вечеръ отъ 8 годины вечеромъ до 2-гои по повночи. Саля була пречудно прибрана: на естрадѣ на мармornомъ постументѣ стоявъ великій бюстъ Шевченка; навкруги бюста були уставленй транспаренты зъ найкращихъ стихівъ Шевченковыхъ; шифры зъ зелени, барвінку, вѣнки зъ ялины съ квѣтками вельми гарно орнаментували цѣлу салю. — Въ Петербурзѣ устроивъ кружокъ любителівъ музики „мало-рускій музикальный вечеръ“ въ память Шевченка. — Въ Одессѣ — якъ доноситъ „Одесскій Вѣстникъ“ — такожь хотѣли почитателѣ Шевченка почтити память Шевченка и вже були зобралися въ „сали благородного собранія“, — але въ послѣдній хвили прійшовъ свыше заказъ — и гостѣ мусѣли розойтися, не згадавши навѣть анѣ одинъ разъ имени „Шевченко“.... Опосля доперва въ домашномъ кружку помянули свого кобзаря тихимъ словомъ. — Якъ доноситъ „Заря“ навѣть въ Дерптѣ празновано сего року память Шевченковои смерти.

— **Нынѣ въ суботу** устроює молодѣжь рускои акад. гимназіи въ честь Т. Шевченка музикально-декляматорскій вечеръ съ богатою и добірною програмою.

— **Декляматорско-музикальный вечеръ** въ честь 22 рочницѣ смерти Тараса Шевченка, уряженый выдѣломъ тов. Бурсы св. Іоана Кр. дня 11 марта с. р. — першій рускій вечерокъ въ Дрогобычи, — выпавъ подъ кождымъ взглядомъ надъ сподіванье добре. Еще нѣколи — вынявши концертъ підчасъ зъѣзду педагогичного уряженый — велика саля гимнастична не мѣстила въ собѣ такъ много зрѣтелівъ, якъ сего вечера. Еще въ пятницю такъ розкуплено билеты, що вечеромъ вже только далекихъ чиселъ, сотки досягаючихъ можна було достати; — а въ недѣлю вже навѣть для поважнѣйшихъ особъ не можна було достати крѣсла. Рівножь партеръ и галерія були биткомъ наповненй. Тожь и дохідъ буде значный, хочь еще не обчислено докладно доходы и розходы, то все таки, помимо значныхъ выдатківъ и досыть низького вступу зъ поводу, що дуже много фамилійныхъ билетівъ розібрано, можна сподіватися чистого доходу надъ 100 зр. — Саля була пристроена великимъ портретомъ Тараса, котрый проф. рисунківъ п. Заремба нарочно для сего вечерка зробивъ. Всѣ вокально-музикальнй продукціи и деклямаціи выпали дуже добре и були отъ публики нагороженй громкими оплесками. Если зважимъ, що въ Дрогобычи мало есть силъ до такихъ продукцій, що черезъ кілька лѣтъ не було учителя співу въ школахъ, и зъ того поводу навѣть въ гимназіи співъ підъупавъ бувъ, — и що помимо всѣхъ заходівъ вечерокъ Мицкевичівскій въ осени отбутися не могъ, — то сей вечерокъ Шевченківъ давъ свѣдоцтво якъ найлучшои волѣ, охоты-енергіи и труда всѣхъ пчт. участниківъ особливо пп. Гошовского, Паславского, Кавецкого, Добруцкого и Охнича, учителя при школѣ оо. Василіянъ и учителя співу въ гимназіи, котрый обома хорами и секстетомъ управлявъ, а передъ тымъ неутомно выучаньемъ тыхже занимався. Съ вдячностею мусимо спомнути, що также пп. Поляки допомогли намъ до уряженя сего вечерка, то співъудѣломъ въ продукціяхъ, то присутностею на вечерку, то охотнымъ отступленьемъ салѣ, креселъ, фортепяну и т. д. — Также два Израилитяне взяли удѣлъ въ секстетѣ, а п. Линденбавмъ за два билеты заплативъ 30 зр., и кромѣ того взявъ 16 мѣсць на крѣсла. Вечерокъ сей зоставивъ по собѣ найлучше враженье, и публики вповнѣ задоволена опустила салю о годинѣ $^1/_2$11 въ ночи.

— **Дальшій петиціи** до рады державнои въ справѣ школьнои новелѣ выслали громады: Дернівъ, Таданье (підписались и латинникй), Саска доминикальна, Саска камеральна, Горожана мала и Ломна.

— **Отъ Турки** пишутъ намъ: Якъ звѣстно, при дебатѣ надъ буджетомъ дѣлъ внутрѣшныхъ въ вѣденьскій думѣ державній представивъ п. Кулачковскій нужденне положенье Русинівъ въ Галичинѣ межь иншимъ и длятого, що дотычнй ц. к. власти дуже часто суть причиною нашихъ кривдъ черезъ несповнюванье существуючихъ приписівъ. Министеръ Таффе, якъ звѣстно, отповѣвъ, що потребуе фактівъ, а понеже пос. Кул. такихъ фактівъ не подавъ, то закиды нимъ піднесенй выдаются бути неимовѣрными. Русины турчаньского повѣта, особливо члены выбранй зъ сельскои куріи до рады повѣтовои турчаньскои 1880 р., не ужиткуючй до днесь дня зъ права имъ прислугуючого тілько длятого, що суть Русинами, заносили зажаленье зъ причины тои кривды до мин. Таффе два разы письменно а разъ телеграфично и просили о вымѣренье справедливости, — но и до нынѣ нѣчого нема. Навѣть минувшого року подаючи петицію до думы державнои на руки п. Ковальского въ томъ дѣлѣ, гадали Русины турчаньского повѣта, що мин. Таффе, предсѣ узнавши о томъ, съ цѣлою строгостею выступитъ противъ надъужитю дотычныхъ властей, — но надѣя завела, бо нѣчо не споводовано. Выходитъ, що чи наводи факты, чи не наводи — все одно, бо якъ сталось съ тымъ фактомъ, такъ дѣесь и съ кождымъ. Ой не все тото правда, що на весѣлю ладкаютъ...

— **Зъ Нижнева** доноситъ намъ предсѣдатель тамошнои читальнѣ Вч. о. Антонъ Левицкій, що за иніціятивою мѣсто предсѣдателя читальнѣ п. Дмитра Стасева и члена п. Гриня Савного отбулося въ нижнѣвскій церквѣ богослуженье за упокій душѣ незабутого нашого бл. п. Володимира Барвѣньского. При томъ случаю зобрано на памятникъ покійного 7 зр. 20 кр.

— **Зеркала ч. 5** сконфискувала сегодня ц. к. прокураторія за надписъ и підписъ до илюстраціи справозданя гр. Круковецкого.

— **Щасливый Хирівъ!** Якъ доносятъ дневники, Єзуиты намѣряютъ опустити разомъ съ своимъ конвиктомъ Тернопіль и перенестись до Хирова (3 милѣ коло Самбора), где въ тій цѣли маютъ выбудувати величезный будынокъ, котрыйбы могъ помѣстити кількасотъ конвикторівъ и 90 патрівъ. — Въ окрестности Хирова запанувала зъ тои причины такъ велика радость, що, якъ доноситъ „Gazeta krakowska“, гдеякі сусѣдній обыватель намѣряютъ продавати свои маетки и „спасатися бѣгствомъ“ въ иншій стороны краю. Щасливый Хирівъ!

— **На двѣ опорожненій стипендіи** имени святого Георгія, призначенй для слух. правъ, по 100 зр. рочно почавши отъ 1 курсу 1883/4 року школьного розписаный конкурсъ съ речинцемъ до 31 л. марта 1883.

— **Доповняючій выборъ** трехъ членівъ до рады повѣтовои въ Жидачевѣ зъ меншихъ посѣлостей розписаный на 19 л. цвѣтня с. р. Звертаемъ увагу нашихъ громадъ жидачівского повѣту и тамошнои интелигенціи, щобы старались выборы тій перевести въ нашь хосенъ.

— **Въ Полянѣ коло Лютовискъ** въ копальни Ischerwooda добулось дуже богате жерело нафты.

— **Президентъ рады державнои др Смолька** написавъ листъ до дра Игн. Каминьского, въ котрімъ заявляе, що онъ не сумнѣвався о его честности и що по даныхъ выясненяхъ всѣ члены „Кола“ и рады державнои суть того самого переконаня.

— **Фабрику фаянсівъ въ Глиньску**, коло Жовквы набули: пп. професоры львівскои политехники Захарієвичъ и Маркони въ співлцѣ съ купцемъ Вернеромъ и вже съ весною намѣряютъ розпочати выробъ дахівокъ и печей кафлёвыхъ.

— **Зъ Рудокъ** одержали мы спростованье дописи „Отъ Комарна“, въ котрій було описане злодійство, яке дѣялося въ домѣ польскои читальнѣ въ Рудкахъ. Наводимъ слова спростованя: „Не Выдѣлъ рады повѣтовои, але „Towarzystwo oświaty ludowej dla Lwowa i okolicy“ отворило въ Рудкахъ дня 11 лютого с. р. читальню польску въ домѣ, нанятомъ отъ малолѣтного мѣщанина Яна Сабата. Домъ Сабата складаесь зъ 4 комнатъ и кухнѣ. На читальню нанято 2 комнаты, а кухню и прочій 2 комнаты Сабатъ задержавъ для себе. „Towarzystwo oświaty ludowej“ отдало менѣ отвѣчальне веденье тои читальнѣ. Отже читальня жадного иншого отношеня съ Сабатомъ не мала, не бувъ онъ еи господаремъ, а лишь властителемъ дому. Д. 23. лютого арештовано Сабата, бо показалося, що онъ стоявъ на чолѣ шайки злодійскои, котра такожь склепъ съ винами обкрадала. Крадене вино не варили въ читальни, але въ кухни Сабата. По арештованю Сабата я читальню задержавъ въ томъ самомъ домѣ, бо зовсѣмъ отвѣтный на читальню, и плачу чиншь опѣкунови увязненого господаря. До читальнѣ учащаютъ найпорядніймй люде, а хочбы то и могло бути, однакъ на щастье жаденъ зъ шайки увязненыхъ злодѣвъ не бувъ принятый до читальнѣ. — *Piotr Zbrożek.*“ — — Якъ бачимъ, спростованье п. Zbrożka не змѣняе въ основѣ донесеня нашого дописователя зъ Комарна: піяцкій и всякій иншій оргіи отбувались въ домѣ, где помѣщена читальня; чи отбувались и въ читальни, що предсѣ могло дуже легко бути и за що предсѣ нѣкто не могбы винити п. Зброжка, секретаря рады повѣтовои або цѣлый Выдѣлъ повѣтовый, — се выяснитъ судова розправа въ Самборѣ. Що читальню въ Рудкахъ заложило „Towarzystwo oświaty ludowej“, — того мы не знали; мы думали, що то дитина Выдѣлу повѣтового, а то на той підставѣ, що, якъ бачимо, п. секретарь выдѣлу повѣтового маѣ надъ нею надзоръ, а при еи отвореню, — якъ намъ оповѣдавъ одинъ пріѣзжій — повѣвали на даху дому Сабата фляги повѣтовй, на отворенье еи пріѣздивъ п. Янко, вицемаршалокъ п. Райскій и т. д. Впрочемъ для насъ, чи Выдѣлъ повѣтовый, чи „Towarzystwo oświaty ludowej“ — все одно...

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львівскои.

До рукоположеня єрейского принятй оо.: Теоф. Кобляньскій, Сим. Бурнацъ, Мих. Валицкій, Іос. Охримовичъ, Криницкій и Софронъ Левицкій.

Каноничну институцію получили оо. 1) Яковъ Рожка на Микитинцѣ, дек. пѣстыньского, 2) Діонизій Бачиньскій на Городище дек. бережаньского, 3) Іос. Горалевичъ на Петранку, дек. калускаго.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Алек. Старкевичъ завѣдательство Пилошевичъ; 2) Корн. Воєвудка завѣд. Гановець, дек. рогатыньского.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Левъ Гриневичъ въ завѣд. Гозѣева, дек. болехівского; 2) Мих. Весоловскій яко префектъ закристіи архикатедр. церкви; 3) Алекс. Балицкій яко експон. сотр. въ Колодрібцѣ, Синківъ дек. кудринецкого; 4) Теод. Бѣлевичъ яко сотр. въ Городку; 5) Евг. Ляховичъ яко сотруд. въ Настасовѣ; 6) Іоанъ Воляньскій яко сотрудникъ въ Нырковѣ, дек. залѣщицкого.

На конкурсъ розписанй I. пар. Ярославицѣ съ прил. Монилівкою, дек. зборівского, надання администрація судовои, речин. до 30 мая 1883. II. пар. Девятники, дек. бобрецкого съ прилуч. Бертенівъ и Ятвяги, наданя приватного, речинець до 30 мая 1883; III. Кап. Маріямпіль, дек. устецкого, съ прилуч. Волчківъ, наданя приватного, речинець до 24 мая 1883.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Портреты бл. п. Волод. Барвѣньского вышлемо зъ недѣлѣ тымъ Вп. панамъ, що вже зложили грошѣ. *Вп. Дописувателямъ* зъ підъ Галича, отъ Гусятына, зъ Ярославщины, отъ Підгаєць и зъ Самбора. Зъ дописей Вашихъ скористаємъ. Щиро дякуемъ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: пп-нѣ Олена Березиньска 1 зр., Вч. дек. о. Л. Левицкій зъ Княжівского 1 зр., о. дек. Шанковскій зъ складки на весѣлю въ Семигиновѣ (черезъ „Зорю“) 22 зр., Д. Шимчукъ въ Саноговѣ (чер. „Зорю“) 50 кр., о. І. Мудрикъ въ Сконовѣ (чер. „Зорю“) 1 зр., о. Ф. Огоновскій (чер. „Зорю„) 1 зр., о. И. Кордасевичъ зъ Тарнавки (чер. „Зорю“) 1 зр., Вч. о. А. Левицкій зъ складки на пом. богосл. въ Нижневѣ 7 зр. 20 кр., о. Р. Литвиновичъ въ Серафинцяхъ 1 зр. 30 кр. — разомъ съ попередно выказаными **733 зр. 35 кр.**

(Надо́слане.)

Комитетъ Бурсы рускои въ Бережанахъ отримавъ дня 4-го с. м. о̂тъ Рогатыньскои рады повѣтовои 100 зр. а. в. яко запомогу до введеня въ житье тои для убогои а учити хотячоися молодежи рускои потрѣбнои институціи. — Щира подяка належится нашому знаному патріотови Вол. Чировскому, котрый незраженый неудачею минувшого року, поновно тое внесенье въ выдѣлѣ рады повѣтовои поставивъ. — Честь же и Вп. маршалкови якъ и выдѣловымъ, неменше и всѣмъ членамъ рады повѣтовои рогатыньскои народности польскои, котрѝ одноголосно той датокъ ухвалили, даючи красный прикладъ, що не дурна негація, вѣчнѝ по̂дозрѣня и утисненя, — а лишь рѳвнѝ права, щира любовь и жичливо̂сть въ розвою народности и литературы рускои и матеріяльна помо̂чь въ ихъ потребахъ ведутъ до тои милои, для обохъ народностей такъ потрѣбнои и конечнои гармоніи.

Ô т о з в а.

До школы вправъ, єдиной съ рускимъ выкладовымъ языкомъ во Львовѣ, учащає молодѣжь майже выключно рускои народности, а родичѣ єи суть по найбо̂льшо̂й части бѣдными заро̂бниками, котрѝ жіютъ въ велико̂й нуждѣ, а дѣтямъ и найпотрѣбнѣйшихъ рѣчей шко̂льныхъ, ба дуже часто и доброи одежи дати не можутъ. Щобъ сѣй бѣдно̂й молодѣжи посѣщенье школы уможливити, завязалося въ 1878 р. всесторонно вже знакоме товариство „Шко̂льна Помо̂чь“, котре зъ початку основаня до̂знавало великои симпатіи, и числило такожь довольне число члено̂въ. Станъ грошевый товариства того бувъ задоволяючій; оно могло принятѝ обовязки ревно сповнити и сталося, що такъ скажемъ, принадою для бѣдако̂въ, котрѝ дѣти свои зъ о̂тдаленыхъ передмѣсть Львова, не зважаючи на близшѝ школы—посылаютъ въ „Народный До̂мъ“, где руска школа мѣстится. — Тымъ то способомъ товариство тое причинилося не мало до побо̂льшеня числа дѣтей въ сѣй школѣ; а можна бы надѣятися, що число дѣтей при дальшо̂й ревно̂й дѣятельности и ласкаво̂й по̂ддержцѣ степенно побо̂льшалобыся и не то̂лько паралельки въ школѣ вправъ сталисъ бы потрѣбными, але и другу такъ давно выглядану школу съ рускимъ языкомъ выкладовымъ мусѣлибы отворити.

Нынѣ съ правдивымъ жалемъ приходится сказати, що тая початкова симпатія дуже охолоднѣла, а число члено̂въ почавши о̂тъ 1880 р. степенно уменшаєся, такъ що зъ 621 члено̂въ нынѣ ледво 20 принятымъ доброохотно обовязкамъ зо̂стали вѣрными. И то єсть причина, що нынѣшный станъ товариства єсть дуже нужденнымъ, а средства єго такъ малѝ, що ними ледво найскромнѣйшѝ потребы шко̂льнѝ покрываются; друга помо̂чъ бѣднымъ дѣтямъ о̂тказуєся.

Выдѣлъ „Шко̂льнои Помочи“ зъ причины тыхъ невыстарчаючихъ средствъ, а взмагаючихся потребъ чуєся обовязаный о̂тозватися передовсѣмъ до Вп. члено̂въ товариства съ просьбою о якъ найскорше присыланье членьскихъ належитостей. Дальше Выдѣлъ проситъ умильно всѣхъ до товариста еще неналежачихъ Вп. нашихъ Земляко̂въ и щирыхъ Патріото̂въ о ласкаву помо̂чь черезъ вписуванье себе въ члены. — На ко̂нци отзываєся до всѣхъ добродѣевъ и народолюбцѣвъ, котрыхъ добро народа, а особливо просвѣта бѣдноі рускои молодѣжи обходитъ, щобы якою милостинею, хочьбы и найскромнѣйшою, цѣль єго поперти схотѣли.

Выдѣлъ товариства „Шко̂льна помо̂чь“ во Львовѣ.

Курсъ льво̂вскій зъ дня 13. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акція за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	302 50	306 —
„ львѳв.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 50	311 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 85	98 85
„ „ „ по 4% ав.	89 40	91 —
„ „ „ по 5% ав. період.	97 85	98 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 80	98 80
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова . .	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 64
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 45	9 55
Ноѵимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный . .	1 55	1 65
„ „ паперовый .	1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	58 30	58 90
Серебро	— —	— —

(безъ текущого куп. безъ купону)

Подяка.

Выдѣлъ товариства Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи складає прилюдно подяку всѣмъ П. Т. участникамъ декляматорско-музикального вечерка устроеного въ честь 22 рѳчницѣ смерти Тараса Шевченка, котрѝ до єго осуженя въ якій будь спосо̂бъ причинилися. А именно дякуе: за взятье участи въ вокальныхъ и музикальныхъ продукціяхъ Вп. панѣ М. Гарлендерово̂й, Вп. паннамъ: М. Алексевичѣвно̂й, М. Калужняцко̂й, Я. Котовичѣвно̂й, М. Скобельско̂й, О. Тороньско̂й, П. Залеско̂й, Г. Зелончанцѣ, — Вп. панамъ: Добруцкому, Гошовскому, Кавецкому, Охничу, Паславскому, Престашевскому, Рачцѣ, Вербицкому и ученикамъ гимназіяльнымъ; — за деклямацію Вп. панѣ Рѣпнѣйско̂й и п. Вагилевичу; — за о̂тчитъ Вп. п. Паславскому, за администрацію Вп. п. Гошовскому; — дальше Вп. п. презесови Блажовскому за о̂тступленье салѣ, крѣселъ зъ рады мѣскои и повѣтовои и прислуги; Вп. п. директору гимн. Бесядецкому за позволенье о̂тбуваня пробъ въ будынку гимназіяльно̂мъ, и о̂тступленье фисгармоники, — Вп. п. дру Вольскому за о̂тступленье концертового фортепяну, пчт. Выдѣлови касиновому за о̂тступленье крѣселъ и лавокъ касиновыхъ, Вп. п. Заремвѣ за зробленье великого портрета Шевченка, Впр. о. кан. Терлецкому за о̂тступленье канделябро̂въ, Вп. п. Рачцѣ за занятьеся продажею билето̂въ, о̂тступленье крѣселъ и помо̂чь при урядженю салѣ, Вп. п. Киріянови, богослову, за присланье квартето̂въ, Вп. п. М. Линденбавмови за наддатокъ 30 зр., Вп. п. Стояловскому за веденье касы по̂дчасъ вечера, — а вко̂нци всѣй П. Т. Публицѣ мѣсцево̂й и позамѣсцево̂й за численный удѣлъ въ вечерку.

А. Тороньскій.

Подяка.

Складаю симъ всенародно сердечну подяку Высокоповажнымъ и Всечестнѣйшимъ оо. Антону Давиѓовичу, дек. олеському; Іоану Туркевичу, пароху соколовецкому; Матею Барылякр, приход. Боложинова и Павлѣ Чмолѣ, сотрудн. гуминскому, що зволили ласкаво приѣхати на похоронъ моеи матери, котрый о̂тбувся въ Ражневѣ дня 7 л. марта 1883. Пріймѣтъ Всч. оо. сердечне Спаси Бо̂гъ!

Стефанъ Лесюкъ, сотрудникъ бускій.

ВАЖНЕ ДЛЯ
!ПРОВИНЦІИ!
Найлучшу хиньско-россійску
5—? **ГЕРБАТУ**
1/2 кильо по зр. 2, 3 и 4
поручає и розсылає
торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.

ГЛЯДИТСЯ
ДОМОВОГО УЧИТЕЛЯ
до двохъ хлопцѣвъ зъ 1 и 2 гимназіяльнои клясы въ польско̂мъ домѣ въ Россіи коло Старо-Константинова, 9 миль о̂тъ австрійскои границѣ. Испыты въ осени складаютъ хлопцѣ въ гимназіи терноно̂льско̂й. Учитель муситъ бути слух. фильософіи. Близшѝ условія въ Редакціи „Дѣла“.

Торговля полотенъ и товаро̂въ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2
поручає по цѣнахъ найнизшихъ
правдивѝ американьскій ручнѝ и но̂жнѝ
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
въ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Ново̂мъ Іорку, котрѝ и на послѣдно̂й выставѣ въ Парижи преміовано найбо̂льшою нагородою;
(5—10) такожь
американьскѝ машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку
и машины до шитя Singer-a
зъ славноі фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.
Части складовѝ тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы и смаровило** все на скадѣ.
Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.
Продажь и на сплату по̂сля умовы.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячуютъ уздоровляючому пиву зъ екстракту солодового житье и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказанѝ неразъ самыми выздоровѣвшими)
ВЫПРОБОВАНѝ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧѝ
въ хоробахъ обезсиляючихъ, въ загально̂мъ ослабленю тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при кашлю, въ хоробахъ шіѣ, жолудка, грудей и легкихъ черезъ Іоана Гоффа солодовѝ вытворы, увѣнчанѝ 58 высокими о̂тзначенями зъ всего свѣта, черезъ єдино-правдиве уздоровляюче пиво зъ екстракту солодового Іоана Гоффа. уздоровляючу солодову чоколяду и солодовѝ грудня бомбоны
(жадати лишь въ сине̂мъ паперѣ).
До ц. к. двôрского инвернята до найбо̂льшои части владѣтелѣвъ Европы, пана **Іоана Гоффа,** ц. к. совѣтника, властителя золотого креста заслуги съ короною, рицеря высокихъ прусскихъ и нѣмецкихъ ордеро̂въ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.
Дякую сердечно Іоанови Гоффови за єго вынайденый и выреклюваный нимъ солодовый екстрактъ, бо єго щасливо вынайдене уздоровляюче пиво солодове уратувало менѣ житье. О̂тъ року я бувъ нездоровъ на груди, здавалось, що той бо̂ль знищитъ менѣ всѣ внутренности. Зо̂ мною було що разъ го̂рше. Мо̂й домашный лѣкарь выпробувавши вже всѣ средства, порадивъ менѣ наконецъ ужити екстракту солодового Іоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ я нараджену менѣ курацію.
Ледви минувъ мѣсяць, то тѣло моє немовбы перемѣнилось; менѣ зби̂шло нове житье, менѣ неописано лекше, якъ о̂тъ давна менѣ не було; розумѣесь, я дальше уживаю сеи курациі. — Слава Богу, я оздоровѣвъ. Дякую симъ п. І. Гоффови за єго лѣкъ, бо о̂нъ оказався моимъ правдивымъ добродѣемъ. Нехай ще многѝ лѣта трудится для здоровля терплячои людскости.
В. Цигенбайнъ, рентіеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске
Ц. к. Дирекція польныхъ шпиталѣвъ въ Шлезвигъ: При слабостяхъ жолудковыхъ, при хронічныхъ катарахъ, при велико̂й утратѣ соко̂въ и ослабленю дѣлало солодове пиво Гоффа — знаменито. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ оказалося оно напоемъ дуже радо питымъ и заключаючимъ въ собѣ уздоровляючѝ поживнѝ и скрѣпляючѝ средства.
Пирцъ v. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментовый.
правдивого уздоровляючого солодового пива І. Гоффа:
Цѣны 13 фляшокъ зр. 6·06; 28 фляшокъ зр. 12·68; 58 фляшокъ зр. 25·48. О̂тъ 13 фляшокъ доставляється franco до дому. При пересылцѣ зъ Вѣдня: 13 фляшокъ зр. 7·26; 28 фляшокъ зр. 14·60; 58 фляшокъ зр. 29·10; 1/2 кильо солодовои чоколяды I. зр. 2·40, II. зр. 1·60, III. зр. 1. (При бо̂льшо̂й ско̂лькости съ рабатомъ). — Солодовѝ бомбоны мѣшечокъ 60 кр. (такожь 1/2 и 1/4 мѣшечка). Нижше 2 зр. нѣчо не розсылаєся.
Головнѝ склады: *Львовъ:* З. Рукеръ, І Байзеръ, П. Миколяшъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. *Бяла:* Г. Забыстшанъ (аптъ.). *Божня:* І. Михникъ *Будзановъ:* Ясеньскій. *Черновцы:* Иг. Шнирхъ, І. Голяховскій, Бр. Табакаръ. *Дрогобычъ:* Добжинецкій (аптъ). І. Яблоньскій. *Ярославъ:* С. Еллонбергъ, І. Ромъ, Вислоцкій. *Краковъ:* Янъ Янига, І. Травчиньскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневскій. (12—12)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій ро̂къ,
при участи кружка кіевскихъ професоро̂въ и другихъ ученыхъ по̂дъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.
Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый ро̂къ выноситъ 11 руб. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Аптика по̂дъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.
Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.
КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.
ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., по̂въ пачки 75 кр.
КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., по̂въ пуделка 40 кр.
Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.
Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.
ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.
TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.
Екстракты зъ солоду
зъ ро̂жныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистѝ и съ ро̂жными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.
ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.
Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
по̂въ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскѝ вина лѣчничѝ
признанѝ знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторо̂въ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского о̂тзначенѝ, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досле̂дженѝ и знаменитыми узнанѝ:
Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катаро̂въ жолудка и кишокъ.
Тожь само выеше поименованымъ професорами и лѣкарями за найлучшѝ признанѝ:
Для хорыхъ и реконвалесценто̂въ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесценто̂въ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звбй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовѝ власнѝ и **ЦУКОРКИ МХОВѝ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНѝ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивѝ зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкѝ
власного выробу, неуступаючѝ жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ напознювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею по̂сля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубо̂въ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча поро̂ст и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину менша фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французскѝ
власного выробу.
ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на о̂тмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновѝ выробы Зарга,
ро̂жнѝ мыла, кремы глицериновѝ и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приряддвъ хирургичныхъ и матеріялдвъ.
ВИНА МОИ ЛѢЧАЩѢ и НАПОѢ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
Высылки почтою або желѣзницею выконуютея безъ проволоки.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ **Антонъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка по̂дъ зар. К. Беднарского.

Ч. 27. Львôвъ, Вторникъ 8 (20) марта 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Биліотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданѣ на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Биліотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Чи дѣйстно мы такѣ грѣшнѣ?

Середъ неутѣшнои и дѣйстно печальнои борôы противъ неугасаючихъ и що хвиля поновляючихся напорôвъ нашихъ противникôвъ, середъ тои справдѣ отчаяннои борôы о нашу жизнь, о нашѣ найдорожшѣ народнѣ права политичнѣ, суспôльнѣ и церковнѣ, на котрѣ неугомонною силою що хвиля прутся и напираютъ нашѣ шовинисты, — лучится намъ незавидна нынѣ доля: оставити на часочокъ ряды щоденныхъ ворогôвъ, а звернутися противъ себе самыхъ. Повторяємъ еще разъ: сумна та незавидна доля. Бо коли въ часахъ, где съ нелюдскою завзятостею такѣ Стояловскѣ напираютъ не тôлько на нашу народнôсть, але и на нашу церковь, на нашь обрядъ, на наше священьство, и мы вповнѣ свѣдомѣ ваги такои борôы, найменшою дорожимо силою и всѣхъ, що можемо, скупляємо коло себе и загрѣваємо до самооборôны, — нынѣ приневолены мы звертатись противъ тыхъ, котрѣ властиво въ тôй ôтчаяннôй народнôй оборонѣ повиннѣ стояти на передѣ, провидѣньемъ до того покликанѣ.

Якъ середъ горячои боротьôы въ рѣшучôй хвили, чи стояти еще, чи подаватись, воины остатнымъ взоромъ розпуки глядятъ на вожда, щобъ въ лици его вычитати свою долю, — такъ и мы звертаємося нынѣшнои добы до свѣтлого нашого начальства духовного съ покôрнымъ але рѣшучимъ ôтзывомъ: „Якъ буде дальше?“

Що хвиля стаютъ близше и близше насъ фалянги Стояловскихъ, атакуютъ нашу церковь и нашь обрядъ, вреформували насъ въ головахъ и заохочены хвилевою удачею, кидаются въ долину мѣжь народнѣ масы съ словами братнои любови на устахъ, а нѣмою завзятостею въ серци, нападаютъ на нашу церковь и священьство, на кресты и свята. Заступники нашѣ въ думѣ державнôй и въ соймѣ жалятся и протестуютъ, всѣ часописи стаютъ солидарно противъ новочасному крестному походови, двигаєся и маса народна, мѣщаньство наше и селяньство противъ тымъ нечуваным въ сёмъ вѣку напорамъ, але всѣ рôвночасно оглядаются по за себе и бачатъ, що анѣ передъ ними, анѣ коло нихъ нема тыхъ борцѣвъ, котрѣ въ сёй пекучôй хвили на передѣ повиннѣ стояти, що нема коло нихъ своеи духовноі власти.

Пытанье отже: где она есть, где подѣлася тая до теперь патріотична и енергична наша духовна власть?

Жадна часопись не порушила до теперь сего безвôтрадного пытаня, — мы першѣ его пôдносимо, а пôдносимо его не зъ новинкарскôи цѣкавости але зъ самого обовязку справедливости и совѣстности, котрѣ мы выписали на прапорѣ нашого народного дѣла. Пôдносимо се пытанье для того, позаякъ новѣйшими часами лучились въ кругахъ свѣтлого нашого начальства духовного справы, котрѣ глубоко ôтчуваютъ широкѣ вже круги, котрѣ и не одного смѣлѣйшого можутъ зворушити и то — не ôтрадно.

Наше начальство духовне, верховный щитъ нашои церкви и обряда записуеся въ звычайнѣ члены „опѣки надъ унитами“, стоячои пôдъ зарядомъ оо. Змартвыхвстанцѣвъ, — немовбы само не чуло въ собѣ достаточнои силы бути опѣкою унитôвъ... Що бôльше. Для новопоставляючихся пресвитерôвъ спроваджуеся въ Добромиля съ „медитаціями“ Єзуита о. Ридля, — немовбы въ просторôй архіепархіи и такъ численнôй консисторіи не ставало вже ôтповѣднои моральнои силы для пресвитерскихъ проповѣдей!

„Чому оно такъ?“ — спытае кождый, — „чи дѣйстно мы такѣ грѣшнѣ, що намъ нынѣ нема иншого выходу и спасенія, якъ via Добромиль, Змартвыхвстанцѣ, Єзуиты?“

На се ôтповѣмо — и щиро говоримо безъ найменшихъ упрекôвъ и выходôвъ противъ духовного начальства нашого, до котрого повне маємо довѣріе — що то, що дѣеся, якъ болестне оно и есть, зовсѣмъ не выходитъ въ самопочутя якои вины або грѣха въ насъ самыхъ, але власне зъ нашои безгрѣшности. Такъ а не инакше.

Рѣдко лучилося намъ коли стояти на грунтѣ твердôмъ, грунтѣ повнои и яснои певности себе. Звѣстно, що найученнѣйшій ученый рускій буде супротивъ мѣрно ученого Поляка або Нѣмця дуже покôрнымъ, хотяй въ души чуе тую велику розгалину моральну межи собою а нимъ. Найспособнѣйшій урядникъ рускій буде супротивъ чужои мѣрноты дуже уяглымъ и покôрненькимъ. Єсть то дуже мила честнота для одноі одиницѣ, але великій блудъ супротивъ цѣлои суспôльности. Такъ и ту.

Єсьмо льояльными супротивъ римского престола и то льояльными зъ правдивого переконаня религійного. Намъ не вѣрятъ. Єслибъ мы були сильными, мы не уважалибы на тое, и стояли противъ бурливого недовѣрства, мовь тая скала морека противъ бурливыхъ филь. Але мы зъ дѣда-прадѣда переняли тую пересадну покору и уяглôсть супротивъ всѣхъ, длятого мусимо переходити всѣ пробы огненнѣ и воднѣ, Добромиль и Змартвыхвстанцѣвъ, — щобы въ кôнци таки намъ не повѣрили. Бо нашѣ противники добре знаютъ нашу національну слабôсть, всякими пôдступами пôддержуютъ ви и поки-що — користаютъ зъ неи.

Такъ отже мы безъ грѣха, але власне тою безгрѣшностею мы — грѣшнѣ.

Причинокъ до исторіи рôвноуправненя языка и письма руского въ судахъ.

Попався намъ въ руки документъ, выданый ц. к. судомъ окружнымъ въ Тернополи. Въ справѣ Цирлѣ Епштайнъ противъ Анастазіи Остапючки о реституцію речинця до обороны на позывъ Остапючки о вылученье зъ пôдъ екзекуціи реальности въ Тернополи, мотивуе ц. к. судъ окружный тернопôльскій ухвалу зъ дня 20 лютого 1882 ч. 2321, котрою допущено реституцію речинця, ось якъ:

„Die zur Unterstützung des Petits angeführten Momente, namentlich, dass die *in ruthenischer Currentschrift* ausgefertigte Excidierungsklage *erst bei längerem Suchen nach einem des Lesens derselben Kundigen von einem Schüler der Mittelschule zuwider dem Inhalte des Schriftstückes der Klägerin erklärt worden ist,* haben einen für die Berücksichtigung schwer wiegenden Gehalt, wenn der gesellschaftliche Bildungsgrad und die Sprachkenntnisse der der unteren Schichte der israelitischen Bevölkerung angehörenden Restitutionswerberin mit der Thatsache in Verbindung gebracht werden, *dass in Tarnopol sehr wenige der gerichtlichen Agenden kundige Personen in altslavischer Cursivschrift aufgesetzte Eingabe lesen, und den Inhalt des Gelesenen mit Verständniss erklären können.* Dadurch ist die Restitutionswerberin in eine hilflose Lage durch Zuthun der Gegnerin ohne Noth versetzt worden, die billig und unparteiisch erwogen den Richter zur Annahme zwingt, dass die Frist ohne Verschulden der Restitutionswerberin verstrichen ist, und da sonst die gesetzlichen Bedingungen zur Erlangung der Wiedereinsetzung vorhanden sind, war dieselbe zuzulassen.“

Кождому, кто прочитае згадану увагу, впаде въ очи передовсѣмъ то, що въ судѣ тернопôльскôмъ „не можна було знайти нѣкого, ктобы умѣвъ прочитати и пояснити содержанье позву написаного рускимъ письмомъ“ и що ажь треба було довго глядѣти за якимсь ученикомъ, котрыйбы значенье незрозумѣлого „cyryllische Schrift“ потрафивъ и то въ невластивый способôъ розтолкувати. Колибъ мы не знали походженя ухвалы повысше зацитованои, то моглибы подумати, що се есть письмо выдане черезъ судъ якои нѣмецкои провинціи, або где на Мазурахъ! Але нѣ, се автентичный актъ суду тернопôльского, котрый вымѣрюе справедливôсть на нашôмъ хлѣбороднôмъ Подôлю, заселенôмъ Русинами, котрѣ уживаютъ въ письмѣ кирилицѣ и въ такôмъже письмѣ маютъ право вносити поданя до судôвъ. Чи и о скôлько то право дасться у насъ выконувати, се пытанье фактичныхъ обстоятельствъ, котрого рѣшенье супротивъ складу суду тернопôльского, якъ ôнъ представленый въ поданôй повысше ухвалѣ, не можна назвати позитивнымъ. Мы пытаємося, чи таке трактованье рускои народности и ви письма въ урядахъ и судахъ ôтповѣдае духови конституціи, въ котрои суды черпаютъ свою власть? Пытаємося, чи наше письмо маѣ бути все понижуване, ставлене поручь съ якимсь чужимъ, незрозумѣлымъ? Але пытанье се маѣ значенье такожь и практичнои доносимости. Нѣкто не заперечитъ, що докладне знанье языка и письма людности, съ котрою судъ зносится, есть постулятомъ подиктованымъ интересомъ самои справедливости. Не хочемо вже тыкати квестіи поваги судôвництва, котрого органы не знаютъ письма сторôнъ, а вкажемъ тôлько на самѣ матеріяльнѣ шкоды интересованыхъ, котрѣ змушенѣ просити интервенціи судовои, — въ справахъ неразъ великого економичного значеня. А що и въ наведенôмъ случаю не розходится о якусь дрôбницю, се видно вже зъ того, що процесъ иде о признанье власности цѣлого господарства, котре становитъ жерело удержаня цѣлои родины и пôдставу ви екзистенціи. Проволѣканье справы, яке иде конечно за незнаньемъ письма стороны, може наразити цѣлу родину на необчисленѣ страты, а предсѣ нѣкто не може поносити шкоды черезъ те, що хоче боронитися языкомъ и письмомъ, котрыхъ уживанье запоручене основными законами. Тутъ вже не ходитъ о самъ принципъ, але такожь о право матеріяльне, котре невластивымъ поступованьемъ дотычныхъ органôвъ судовыхъ знаходитъ задля рускаго письма перешкоды въ зреализованю. Не входимо тутъ въ оцѣненье юридичныхъ мотивôвъ наведенои повысше ухвалы судовои и не хочемо застановлятися надъ доносимостею консеквенцій правныхъ выплываючихъ зъ подôбного преюдикату, а жалѣемъ тôлько, що право запоручене нашôй народности и нашому письму основными законами и зовсѣмъ не двозначно сформуловане рѣшеньемъ суду державного игноруеся властями судовыми, котрѣ яко репрезентанты идеи права маютъ моральный обовязокъ выконувати законъ не тôлько по его формѣ але и по духу.

ДОПИСИ.

Ôтъ Гусятына.

(Знесенье календаря и святъ.) Вже ôтъ якогось часу вѣсть о намѣреню знесеня календаря и святъ роздражнила въ нашôй окрестности не тôлько насъ, интелигентныхъ Русинôвъ, але и нашь народъ, котрый занепокоеный тою новиною, чи то въ ризници церковнôй чи то на попôвщинѣ съ выразною тревогою пытае священикôвъ: „о скôлько въ тôмъ правды? чи то може бути? здаесь, що найяснѣйшій Монарха на тое не позволитъ!“ и пр. Отже такій неспокôй стрѣчаємо въ народѣ медоборскихъ окрестностей, котрымъ торôкъ патры Єзуиты радувалися, що ôнъ волѣся на ихъ мисіи; таке невдоволенье обявляеся въ народѣ, где латинизмъ, дякувати Єзуитамъ, газдуючимъ въ передъ-іосифиньскихъ часахъ въ Лычкôвцяхъ, досыть вдерся. Пôзнаємъ, що народъ нашь хочь въ политичныхъ справахъ мягкій, бо недосвѣдченый, однакъ еще сильно держится свого обряду, своеи церкви, и дорожитъ вельми тою прадѣдною спадщиною. Щожь теперь приходитъ намъ сказати о народѣ зъ надъ Нѣчлавы и Днѣстра? Та то самъ кремѣнь! Ôтъ бôльше сто лѣтъ не залишае ôнъ до нынѣ обходити торжественно св. Юра, Покровы, перенесенье мощей св. Николая и пр., а гдекуда и Рахманьскій Великдень! Горе тому, кто бы ему силомôчь накинувъ „польскѣ“ свята! Въ Бабинцяхъ, въ Синковѣ и проч. такъ лякаются латинизаціи, що однои душѣ нема латиньского обряда, кромѣ якого зайды; въ Бабиницяхъ отець сынови, желаючому подружитися съ латинничкою въ Кривчи, не хотѣвъ нѣякъ грунту записати. Намъ еще свѣжо въ памяти авантура Нѣвраньска въ р. 1867, коли урядникъ повѣтовый, полякъ, при ôтдачи темпоралій священикови, вôйшовъ въ церковь орудувати щось въ церквѣ. — Звѣстно, що тогды люде силомôць выкинули урядника зъ церкви, въ наслѣдство чого 100 уланôвъ прибуло до Нѣвра усмирити бунтъ. Кôлько то такихъ Добростанъ на нашôй Руси!

Що кс. Стояловскій хвалится, що на его руки прислало вже двайцять кôлька громадъ (чого не допускаємъ) петицій до цѣсаря за змѣною календаря, то еще нѣякъ не ослабляе нашого повысшого пересвѣдченя, и нѣчо дивного въ очахъ нашихъ, розваживши, кôлько то найдеся по селахъ дякувати пропинаціи легкодухôвъ, котрѣ по кôлькохъ чаркахъ патерухи выпрутся церкви и Христа, зваживши, кôлько то притлумленыхъ тиранією гдекотрыхъ помѣщикôвъ, що адскою силою здобуваютъ собѣ вôйтôвства (говорю зъ власного досвѣду) въ селѣ, — алежь чи тѣ вынятки зарôвноважатъ небезпечному протестови цѣлого народа?

Щожь теперь ты на тое, ксенже Стояловскій! — (говорю до тебе яко товарищь шкôльный). Часъ бы бувъ устаткуватися и бурливôсть юнацку въ V и VI клясы не затягати въ нынѣшну добу на становищу душпастыря. Вже ôтъ мого товариства на лавцѣ гимназіяльнôй прогнало тебе въ р. 1862 твое очайдушне поведенье. Нынѣ повинно тебе вже урозумити, що якъ муза шкôльна не могла знести твого ворохобного успособленя, такъ тымъ менше нарôдъ рускій, котрый желае жити въ немутимôмъ спокою. Где ту глядѣти въ тобѣ священика въ змыслѣ о. Томы Ангелика; замѣсть лагодити пристрасти, ты ворушихъ ихъ дневникарскими дражливыми елюкубраціями, ôтбудовуешь на Руси Польщу! „Nie spoczniemy, aż pod cieniem olbrzymiego drzewa odbudowanej ojczyzny, na którego szczyczie założy gniazdo orzeł biały!“ Кажешь, що маешь стисли зношеня съ „sferami rządowymi i nuncyuszem papieskim“? Кôлькобы клопоту набавилися тѣ „sfery rządowe“ зъ твоеи пріязни и послуху на твои вѣтренѣ забаги „odbudowania ojczyzny“ на звалищахъ Руси? Не зараховуйся на темнотѣ нашого народа, анѣ на звязаности нашого священьства взглядами родинными, бо врозумися завчасно, що всяка терпеливôсть маѣ свои границѣ; знай о тôмъ, що есть дуже много помѣжь нашимъ клиромъ, котрѣ пôзнали вже, що годѣ дальше дрѣмати, коли противникъ съ оружіемъ въ порôгъ хаты влазитъ. Знай, що мы не такъ загуканѣ, щобы вже не схаменулись; що где небезпечнôсть народности грозитъ, тамъ всякѣ взгляды: родина, будучнôсть власна, муситъ мовчати. „To be too busy, is some danger“ — каже высокоповажный Шекспиръ. Длятого лишь спокôйно працюючѣ силы, якъ Шуйскій бôльше прислужилися

ôтчинѣ, якъ шумнѝ заверухи, що глядятъ славы въ кривдѣ брата. Длятогожь оберни свою рухливôсть на примѣрну паству повѣреныхъ тобѣ душъ въ дусѣ Христа, котрый учивъ „не чини другому, що тобѣ не миле.“ Нехай твôй неспокôйный духъ вже покине разъ безъосновну, злишну, нерозумну опѣку надъ Русинами, а натомѣсть держится пословицѣ: „Глянь на себе, буде зъ тебе“. *Е. Л.*

Бесѣда посла Ковальского,

выголошена на засѣданю рады державнои зъ дня 7 л. марта 1883 при спеціяльôй дебатѣ надъ буджетомъ при рубрицѣ „вѣроисповѣданя“.

Высока палато! Певно впадае се всѣмъ въ очи, що хочь зъ Галичины тôлько три послы тутъ засѣдаютъ, всѣ три записались до голосу надъ тымъ титуломъ. Причиною того есть конечнôсть, котру ôтчуває кождый Русинъ, а особливо мы, репрезентанты руского народа. Ôтъ 10 лѣтъ засѣдаю вже въ тôй палатѣ, а нѣколи еще не бувъ я приневоленый забирати голосъ надъ тымъ титуломъ, а коли нынѣ дѣлаю тое, то приневолюютъ мене важнѝ причины. Заразъ на вступѣ до моеи короткои бесѣды мушу запримѣтити, що намѣряю звернути увагу выс. правительства на гдеякѝ незаперечимѝ потребы гр. к. церкви въ Галичинѣ, выражаючи при тôмъ бажанье, щобы уваги тѣ були якъ найскорше увзглядненѝ. А думаю, що буде се лежати въ интересѣ правительства, щобы нашѝ церковнѝ ôтношеня скоро були уладженѝ. Мы увижаемо нашу церковь яко ôтрубу и самостôйну въ ôтношеню до церкви рим. кат. навѣть тогды, колибы цѣла рôжниця тыхъ обохъ церквей мала обмежитись до ôтмѣнного обряда и церемоній, а тое переконанье наше ствердже характеръ нашого обряда. Не хочу сягати ажь до отцѣвъ церковныхъ, щобы выказати, якъ они понимали характеръ нашого обряда, а заразомъ щобы предложити доказы, якъ блудно понимаесь до нынѣ становище нашои церкви и якъ неôтповѣдно поступаесь съ нею, — я обмежусь на розкрытю тôлько одного жерела и то жерела чисто католицкого. — Маю власне пôдъ рукою: „Archiv für kath. Kirchenrechte mit besonderer Berücksichtigung für Oesterreich und Deutschland, herausgegeben von Dr. Maj und Dr. Vering, 7 Band, Mainz 1882.“ Въ тôмъ дѣлѣ обговорюе Dr. Hergenröther зъ Вирôурга правнѝ ôтношеня всѣхъ обрядôвъ католицкои церкви. Панамъ звѣстне имя сего славного учителя церкви. Гергенретеръ зачисляесь навѣть до колегіюмъ кардиналôвъ. Якъ жежь понимае ôнъ обрядъ? Цѣлои дотычнои розправы не можу тутъ подавати, — впрочѣмъ я вказавъ жерело, обмежусь отже на головнѝ точки. Гергенретеръ выказуе, що власне обряды суть пружиною всякои дисциплины и житя церкви, жереломъ рôжнородныхъ правныхъ ôтношень, и що многосторонный розвôй обрядôвъ есть найсвѣтлѣйшою стороною церковного законодавства. И щожь розумѣе Гергенретеръ пôдъ обрядомъ? На сторонѣ 170 читаемъ у у него слѣдуюче: „Пôдъ обрядомъ розумѣти належитъ не лишь церемоніи церковнѝ: въ ширшôмъ значеню обнимае обрядъ всѣ особености церковнои дисциплины, опертѝ на національныхъ, литургичныхъ и умовныхъ ôтношеняхъ, задержанѝ въ певныхъ групахъ осôбъ и организмôвъ пôдъ наглядомъ найвыстои церковнои власти безъ ослабленя своеи звязи съ цѣлостею церкви.“ Дальше пише ôнъ такъ: „Супротивъ „unitas dogmatis“ стоитъ „diversitas rituum“, и такъ говорено въ XII. столѣтю о грецкôмъ обрядѣ въ противставленю до обряду латиньского для пôднесеня рôжницѣ межи двома церквами. Церковь подôбно якъ вселенна лучитъ въ собѣ единство съ рôжнородностею; ои „unitas“ не есть абсолютною педантичною „uniformitas“. Она обнимае ôбольшѝ и меншѝ церкви партикулярнѝ, групы народôвъ, краѣ, провинціи, мѣста, товариства, котрымъ полишае ихъ спеціяльнѝ ôтмѣны и властивости о стôлько ненарушеными, о скôлько не противнѝ они единьству вѣры“. На тôмъ кôнчу цитаты зъ Гергенретера. Обмежаюсь тутъ тôлько на сконстатованю, що и сей славный учитель церкви узнае гр. к. церковь въ Галичинѣ яко церковь ôтрубну и самостôйну. Се булабы церковно-правна сторона нашои церкви. Зъ становиска нашого законодавства выдаеся менѣ достагочнымъ пригадати арт. XV загальныхъ правъ обывательскихъ, котрый звучитъ: „Кожда законно узнана церковь мае право до свобôдного публичного культу религійного; она уладжуе и заряджуе самостôйно свои внутрѣшнѝ справы, остае въ посѣданю и уживаню призначеныхъ для ои культу науки и добродѣтельныхъ цѣлей институцій, заведень и фондôвъ, при тôмъ однакъ пôдлягае, якъ кожде инше товариство, законамъ державнымъ.

Мои панове! Мы пôддаемось законамъ державнымъ, бажаемо однакъ, щобы и перша часть згаданого артикулу була до насъ вповнѣ примѣнена, щобы намъ дана була можнôсть порядкувати самостôйно нашѝ ôтношеня церковнѝ. Якъ довго отже не буде намъ тая можнôсть дана, якъ довго будутъ насъ ôттручувати ôтъ заряду справами нашои церкви, такъ довго останутъ для насъ всякѝ потѣшаня пустыми фразами, добрыми може для кого другого, але напевно не для насъ, Русинôвъ. Мы знаемо, що наша унія съ римскою церквою опираесь на булѣ Климента VIII „Magnus dominus et laudabilis“ зъ року 1595, — содержанье сеи булѣ для насъ ясне и мы останемо при нѣмъ; такожь знаемо дуже добре, що Климентъ VIII означивъ певнѝ права нашои церкви, а именно нашого митрополита булею „Decet Romanum pontificem“. За захованьемъ тыхъ правъ вступаемось завсѣгды, и такъ довго мы спокôйнѝ, якъ довго права тѝ стоятъ незрушимѝ. Наколи отже выс. правительству залежитъ на нашôмъ спокою, то нехай не затыкае уха свого передъ нашими словами.

Теперь приступлю, мои Панове, до конкретныхъ, спеціяльныхъ случаевъ, щобы выказати, якъ конечнымъ есть звернути увагу на нашѝ потребы и ôтношеня. Передвчера згадано тутъ про монастырь въ Добромили. Я додамъ, що мы такъ довго не будемо заспокоенѝ, якъ довго не побачимо знова нашихъ священикôвъ, управляючихъ тымъ монастыремъ. Мы мусимо жалѣти надъ переданьемъ сего монастыря въ руки Єзуитôвъ, и не можемо призволити на то, щобы чужѝ втручувались въ нашѝ справы. Наколи оказалося потрѣбнымъ зреформувати чинъ Василіянъ, — а есть се нашь одинокій чинъ чернечій — то були на тое настоятелѣ сего чина, були нашѝ епископы и глубоко-ученѝ докторы богословія, професоры львôвского университету и перемыского заведеня богословского. При помочи тыхъ осôбъ реформа могла була перевестись дуже легко и съ хôсномъ для чина, а еслибы вже дѣйстно забракло силъ межи нами до переведеня сеи реформы, то есть близшій Василіянамъ чинъ чернечій, Бенедиктины. Позаякъ однакъ не звернено зовсѣмъ уваги на можнôсть переведеня реформы нашими силами, то мы мусимо уважати накинену чужу помôчь передвчасною и зовсѣмъ неôтповѣдною.

Якъ звѣстно, мы знова не маемо теперь нашого митрополита во Львовѣ. Я бажавбы дуже, щобы причины, для котрыхъ ôтнято намъ чоловѣка, котрый бувъ найвѣрнѣйшимъ сыномъ католицкои церкви, найвѣрнѣйшимъ пôдданымъ Є. Вел. цѣсаря, остали для мене тайною. Ôнъ мусѣвъ уступити, и се досыть для мене, дальше доповѣсть исторія. Я констатую тôлько, що нашѝ ôтношеня церковнѝ такъ довго не можутъ бути упорядкованѝ, якъ довго не будемо мати пастыря, а позаякъ престолъ митрополичій вже ôтъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ опорожненый, то мы предкладаемо выс. правительству наше горяче жаданье, щобы престолъ сей якъ найскорше бувъ обсадженый и то чоловѣкомъ, вповнѣ сего мѣсця достойнымъ. У насъ, на жаль, завелось ôтъ довшихъ лѣтъ лишати престолы епископскѝ на довшій часъ необсаджеными. Таке поступованье потягало все для насъ лихѝ наслѣдства. Пôдношу се съ тымъ бôльшимъ натискомъ, бо если опорожнится епископство латиньске або ôрменьске въ Галичинѣ, то вакансъ не тревае нѣколи довше 3 мѣсяцѣвъ. Не лѣпше стоитъ справа съ нашими капитулами. Обмежусь головно на митрополичу капитулу во Львовѣ. Тая капитула мае 12 мѣсець крылошаньскихъ, однакъ, о скôлько тямлю, нѣколи не були еще всѣ мѣсця обсаженѝ. Теперь есть 4 а взглядно 5 мѣсець опорожненыхъ, бо одно мѣсце занимае апостольскій администраторъ. Длячогожь не обсаджуются тѣ мѣсця? Чи може задля заощадженя скупыхъ пенсій крылошаньскихъ? Длячогожь не щадится на иншихъ капитулахъ! Нашѝ крылошане суть разомъ и референтами консисторскими и маютъ богато занятій. Где якъ где, а тутъ помôчь есть доконче потрѣбна.

Положенье нашихъ семинарій духовныхъ такожь не бôльше потѣшаюче. Недавно переконався намѣстникъ гр. Потоцкій о потребѣ перебудованя дотеперѣшного будынку для гр. к. семинаріи во Львовѣ, крайно неôтповѣдного вже зъ гигіеничныхъ взглядôвъ. Такожь и богословске заведенье въ Перемышли потребуе доконче збôльшеня дотаціи для доповненя бракуючихъ силъ учительскихъ, а катихиты нашѝ або не побираютъ жадного вынагородженя або рôвнаючеся бôльше милостинѣ, якъ пенсіи.

Гр. к. Русины въ Галичинѣ живутъ въ двохъ діецезіяхъ: львôвскôй и перемыскôй. Перемыска діецезія числитъ пôсля шематизму зъ 1881 р. 941.320 вѣрныхъ, мае 1286 церквей, 780 священикôвъ и 39 деканатôвъ. Львôвска числитъ пôсля шематизма зъ 1839 р. 1,561.288 вѣрныхъ, мае 1.928 церквей, 1.301 священикôвъ и 49 деканатôвъ, обнимае 31 повѣтôвъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ, на просторони 851 миль квадр. Теперь пытаю: чи есть гр. к. митрополитъ въ станѣ объѣхати для каноничного осмотру свою діецезію, до чого мае обовязокъ? Пôдъ зарядомъ его стоитъ 1928 церквей. Чижь може ôнъ, навѣть тогды, колибъ хотѣвъ черезъ 20 лѣтъ визитувати свою діецезію, оглянути щорôчно 96 церквей? Тажь всюды муситъ ôнъ ôтправляти службу божу, проповѣдати, катихизувати, контролювати маетокъ церковный, всюды муситъ провѣрювати способъ веденя книгъ метрикальныхъ и розмовляти съ прихожанами. Все то вымагае часу. Каноничный оглядъ цѣлои діецезіи есть у насъ отже для нашого митрополита неможливый, и многѝ генераціи не маютъ можности бачити свого пастыря. Вже 1880 р. намѣрено зарадити сему злому; пôсля найвысш. постановленя зъ 8 мая 1850 мае бути львôвска діецезія подѣлена на двѣ части. По при діецезію львôвску рѣшено оснувати діецезію станиславôвску, а кожда зъ обохъ тыхъ діецезій обнимала бы еще просторонь надъ 400 миль квадратовыхъ. Переведеня сего подѣлу надармо ждемъ черезъ стôлько лѣтъ!

Наконець хочу еще пôднести справу запомоги католицкого духовеньства. Вже кôлька разôвъ пôдношено ту справу полѣпшеня матеріяльного быту кат. духовеньства; минувшои сесіи внесли мы резолюцію, котра мае увзглядънити такожь и положенье нашого гр. кат. духовеньства, але згадана резолюція остае до нынѣ безъ наслѣдствъ. А тымчасомъ положенье нашого духовеньства стае що разъ утяжлившимъ. Вы, панове, мусите такожь и тое увзглядънити, що наше духовеньство мае родины, — отже тымъ бôльшѝ тяжатъ на нѣмъ обовязки а мимо того вытревало и ревно працюе надъ христіяньско-моральнымъ веденьемъ громадянъ. Званье духовне не дозволяе лучити съ собою иншого способу зарôбку, такъ що нашь священикъ обмеженый тôлько на доходы зъ своего бенефиціюмъ. А вжежь священикъ, котрый мае университетскѝ студіи, котрый дальше муситъ довго а довго ждати, закимъ одержитъ сталу посаду, мае повне и незаперечиме право до такого удержаня, котре обезпечилобы ему житье безъ журбы, а то тымъ бôльше, що кождый душпастырь повнитъ до того вложенѝ на себе державою обовязки, для котрыхъ требабы було властиво установляти осôбныхъ урядникôвъ. Богато говорится теперь о полѣпшеню економичныхъ ôтношень въ цѣлôй Австріи, а мимо того полишаесь священикôвъ въ крайно недостаточнôмъ положеню матеріяльнôмъ. Говорено ту такожь о получшеню стану робôтникôвъ. Жаданье тое було зовсѣмъ справедливе; оно однакъ стоитъ въ тѣснôй звязи съ полѣпшеньемъ матеріяльного положеня духовеньства, котре власне маѣ задачу религійно-моральнога веденя робôтникôвъ, ихъ образованя и выховуваня. Задля того самого повинно матеріяльне положенье бути корыстнѣйше, бо до когожь вытягае убогій найперше руку, якъ не до священика? Кто сему не вѣритъ, той переконаесь зъ ôтношень першого-лѣпшого нашого села. Дайтежь для того можнôсть духовеньству повнити дѣла милосердія.

Въ найновѣйшôмъ часѣ задумало правительство въ той способъ прійти въ помôчь духовеньству, що обтяжило податками лучше дотованыхъ бенефиціянтôвъ. Доходъ однакъ, котрый въ сего може прійти, есть такъ незначный, що ледви чи зможе послужити для полѣпшеня быту лихо дотованыхъ священикôвъ. Противно нове клясованье грунтôвъ ерекціональныхъ збôльшило тôлько податки духовеньства, отжежь погбршимо въ кождôмъ разѣ его положенье матеріяльне. Позицію 600.000 зр. призначеныхъ на запомоги для кат. духовеньства я вповнѣ задоволеный, — бажаю тôлько скорого и справедливого роздѣленя сеи сумы межи убоге духовеньство, а до сего долучаю мое прошенье, щобы комисія, котрôй повѣрено справу конгруы, трохи стараннѣйше занялася сею справою и щобы якъ найскорше предложила высокôй палатѣ свое справозданье, а думаю, що при теперѣшнôмъ складѣ рады державнои дасться перевести ôтповѣдне пôдвысшенье конгруы католицкого духовеньства. Єсьмь вконець переконаный, що и панове зъ лѣвицѣ, котрѝ нѣколи не замыкали свого серця для тыхъ, котрымъ поручено наглядъ надъ обычайностею и моральностею народа, и теперь не замкнутъ. Кôнчу, повторяючу еще разъ жаданье, щобы справа конгруы якъ найскорше и въ той способъ була залагодженою, щобы постановлено въ тôмъ взглядѣ щось рѣшучого, щобы выслухано вже разъ неустаючихъ голосôвъ находячогося въ крайнôй нуждѣ духовеньства и увзгляднило его справедливѝ жаданя. (Браво! зъ лѣвицѣ.)

Зъ судовои салѣ.

Зъ Самбора.

(*Процесъ карный о злочиньство спроневѣреня противъ Яна Капка, начальника дрогобыцкого бюра повѣтового ц. к. уприв. галицкого кредитового банку селяньского.*) Ôтъ 8 до 10 л. марта заляга ли товпы народа, переважно селяне коритарь тутешного суду карного передъ салею розправъ, покликанѝ на свѣдкôвъ яко стороны пошкодованѝ въ процесѣ о злочиньство спроневѣреня противъ Яна Капка. Трибуналъ звычайный складали сов. Слотвиньскій яко предсѣдатель, сов. Ивановскій и адъюнкты Вайдовичь и Крушельницкій яко вотанты. — Прокураторію заступавъ п. Куненъ, обжалованого боронивъ адв. дръ Конъ. Актъ обжалованя закидае Капкови, що ôнъ будучи директоромъ повѣтовымъ селяньского банку ôтъ р. 1870 до падолиста 1880 р. грошѣ, котрѝ довжники банковѝ въ его руки яко директора складали на рахунокъ сплаты затягненыхъ довгôвъ, задержувавъ собѣ; черезъ тое допустився злочиньства спроневѣреня зъ §. 183 з. к. До розправы покликано 47 свѣдкôвъ и перечитано множество документôвъ. Въ якій способъ допустився Капко того злочиньства, довѣдуемося зъ перебѣгу розправы и зъ мотивôвъ въ актѣ обжалованя черезъ прокураторію наведеныхъ. Тѝ мотива становлятъ рядъ рôжнородныхъ чинôвъ спроневѣреня, котрѝ обжалованый въ переважнôй части признае. Сѝ факты дадутся подѣлити на двѣ категоріи: а) на такѝ, котрыхъ Капко допустився супротивъ самого банку и б) супротивъ поодинокихъ партій. Першого рода мальверзаціи полягаютъ въ тôмъ, що Капко бравъ сплаты ôтъ довжникôвъ, квитувавъ ихъ, але до книжокъ касовыхъ не вписувавъ; другои категоріи мальверзацій допустився тымъ, що складаныхъ на его руки сплатъ не квитувавъ и до книжокъ не записувавъ. Коли пр. принесъ селянинъ-довжникъ рату, то Капко бравъ ôтъ него грошѣ и сказавъ, що перше муситъ порозумѣтися съ дирекціею во Львовѣ, а тогды допервa поквитуе довжника. Звычайно обѣцювавъ, що найдальше за 14 днѣвъ надôйде ôтповѣдь зô Львова, а коли селянинъ въ означенôмъ часѣ о поквитованье упоминався, то або збувавъ его зновъ якимъ выкрутомъ, або по просту выганьбивъ и выгнавъ зъ канцелярія. До того вже прійшло, що селяне боялися ити самѝ до п. начальника, бо „буде бити“.

Черезъ десять лѣтъ свого начальникованя зробивъ Капко свѣтлый интересъ. Годѣ тутъ наводити всѣхъ случаевъ спроневѣреня, бо ихъ есть множество; для примѣру подамо лишь кôлька и то такихъ, до котрыхъ обжалованый признався.

1. Яцко Лужицкій пожичивъ въ р. 1871 квоту 100 зр. и заплативъ на рахунокъ того довгу Капкови 14 зр. въ р. 1871, 25 зр. и 33 зр. въ р. 1873, 30 и 30 зр. въ р. 1877; въ тôмже самôмъ роцѣ заплативъ 4 зр. и привезъ ему гуску въ варт. 1 зр. и два кôрцѣ ôвса въ варт. 4 зр., а Капко обѣцявъ ему, що натуралія почислитъ на рахунокъ довгу. Квота сплачена черезъ Лужецкого выносила отже 141 зр., зъ котрои Капко лишь 6 ратъ поквитувавъ на 46 зр. 66 кр., а решту 94 зр. 33 кр. укравъ. Черезъ тое довгъ Лужецкого вырôсъ вже въ р. 1881 на 200 зр.

2. Онуфрій Пецухъ пожичивъ 1869 р. въ руст. банку 200 зр. Въ р. 1875 зложивъ при свѣдку въ кôлькохъ ратахъ 220 зр., але не дôставъ поквитованя. Капко лишь часть тыхъ грошей записавъ на рахунокъ довгу, такъ що банкови лишилося еще 89 зр. 33 кр. до жаданя. Банкъ удався до суду въ Дрогобычи и узыскавъ лицитацію Пецухового грунту.

3. Кость Минчакъ сплативъ на рахунокъ пожички, затягненои въ р. 1871 въ квотѣ 500 зр., зъ котрои дôставъ дѣйстно ôтъ банку лишь 390 зр. Капкови въ ратахъ суму 838 зр. Тымчасомъ Капко записавъ лишь 217 зр. 8 кр., а банкъ розпочавъ лицитацію Минчакового грунту за осталый довгъ съ додатками въ сумѣ 394 зр. 22 кр. Цѣкава рѣчь, якъ нашѝ селяне понимаютъ интересъ банковый. На пытанье предсѣдателя, на що свѣдокъ пожичивъ ажь 390 зр. въ банку, щобы ôттакъ 500 зр. заплатити, ôтповѣдае: „Отъ такъ; за 100 зр. купивъемь пару волôвъ...“ Пред. „А щожь зробилисьте съ рештою грошей?“ Свѣд. Зложивемь до скринѣ тай выплачувавъ зъ тыхъ грошей раты до банку, — поки стало...“

4. Никола Пурій пожичивъ въ р. 1869 150 зр. Коли не мавъ чимъ сплатити кôлькохъ остатныхъ ратъ, а банкъ хотѣвъ его грунтъ злицитувати, Пурій продавъ свôй грунтъ тремъ газдамъ за 185 зр. и тую суму давъ Капкови при свѣдкахъ на цѣлковите заспокоенье довгу. Капко ôтобравъ ôтъ Пурія книжочку банкову и не звернувъ ему ои, кажучи, що муситъ пôслати перше до Львова. Тымчасомъ Пурій померъ, а банкъ узыскавъ лицитацію, а коли осталôй вдовѣ доручено квитарь, показалося, що зъ сумы 185 зр. лишь 62 зр. 49 кр. було поквитовано.

Всѣхъ мальверзацій вычисляе актъ обжалованя: 23 выключно на шкоду довжникôвъ-селянъ, а 87 на шкоду банку. Загальна сума першихъ выноситъ 2604 зр. 87 кр., а другихъ 9342 зр. 94 зр. — разомъ 11.947 зр. 81 кр. — Однакъ банкова шкода покрываеся майже зовсѣмъ рôжными забезпеченями на маетку Капка, чи то титуломъ кавціи, чи то интабуляціями на недвижимостяхъ, — чимъ же покрыти шкоды довжникôвъ, тыхъ 9.342 зр., того нѣкто не може добачити. Здефравдованѝ квоты сплаченѝ черезъ довжникôвъ на руки Капка, позôстаютъ банкови до жаданя ôтъ довжникôвъ и въ дорозѣ лицитаціи постараеся о ихъ стягненье. Вправдѣ пôсля нашого закона цивильного тѣ квоты сплаченѝ на руки уповномочненого черезъ банкъ репрезентанта повиннѝ бути уважанѝ яко заплаченѝ; але статутъ того банку каже, що поквитованѝ черезъ репрезентанта вылаты уважаются яко незаплаченѝ. — На пôдставѣ отже статута рустикального банку, розпôчне тойже банкъ стяганье непоквитованыхъ хочь заплаченыхъ довгôвъ, а колюмны оголошень лицитаційныхъ значно небавомъ побôльшатся.

На слѣдъ мальверзацій Капка прійшовъ п. Лончиньскій, инспекторъ руст. банку при случаю шконтра еще въ р. 1880. Ôнъ знайшовъ вправдѣ замкненѝ рахунки въ згодѣ съ готôвкою касовою, але власне пôдчасъ того шконтра зголосилося кôлькохъ селянъ будьто длятого, що имъ доручено судовый наказъ заплаты, будьто длятого, щобы ôтобрати свои квиты по тыхъ 14 дняхъ, котрѝ Капко сторонамъ назначувавъ, заки прійде ôтповѣдь зô Львова. Тое звернуло увагу инспектора на книжки касовѝ и книжочки удѣловѝ сторôнъ, котрѝ анѣ разъ не хотѣли съ собою „штимувати“. Капка засуспендовано, а банкъ навѣть не уважавъ за потрѣбне донести о тôмъ ц. к. прокураторіи, ажь самѝ пошкодованѝ селяне мусѣли тое зробити.

О тôмъ всѣмъ довѣдуемося зъ мотивôвъ акту обжалованя и зъ перебѣгу розправы. Приходитъ теперь запытатися, кто властиво виненъ, що бѣднѝ довжники (вже тымъ самымъ бѣднѝ, що суть довжниками руст. банку) таку поносятъ страту? Чи справдѣ лишь самъ Капко завинивъ? Оно бы такъ було, чого впрочѣмъ банкъ собѣ бажавбы, щобы цѣлу вину зъ себе звалити на чоловѣка, що теперь въ рукахъ суду, еслибы тѝ всѣ мальверзаціи сталися, припустѣмъ, черезъ одинъ рôкъ, въ котрôмъ годѣ булобы перевести шконтра. Але зважмо лишь, що Капко бувъ репрезентантомъ банковымъ черезъ 10 лѣтъ, що въ тôмъ часѣ шконтровано интересы касовѝ и що гдеякѝ поповненѝ мальверзаціи мали мѣсце пе-

редъ 8-ми роками, то представится намъ рѣчь такъ, що вина лежитъ не тôлько на самôмъ Капку. А дальше и въ тôмъ, що коли тѝ мальверзаціи показалися, банкъ хотѣвъ цѣлу справу задавити и не донѣсъ о тôмъ ц. к. прокураторіи, боячись, що Боже борони, судъ признавбы претенсіи банковѝ до непоквитованыхъ селянъ за неважнѝ. Спытаємо єще о одно дирекцію того банку: Гдеякѝ довжники, якъ показалося зъ розправы, єще ôтъ 1872 р. нѣчого не сплатили, а властиво не могли выказатися жаднымъ поквитованьемъ, — чому банкъ не допоминався вже тогды сплаты ратъ, чому зволѣкавъ ажь до теперь съ процесами? Чижь не длятого, щобы осталый довгъ черезъ дочислюванье процентôвъ ôтъ процентôвъ вырôсъ въ двоє або троє? Розумѣеся, що для банку дуже выгôдно мати бôльшу претенсію до довжника. Впрочѣмъ розставшися съ довжникомъ якимъ небудь способомъ, бодайбы черезъ лицитацію, не булобы надѣѣ, щобы єще коли той самъ довжникъ хотѣвъ заходити собѣ съ банкомъ, бо навченый вже разъ и десятому заказуваибы...

Розправа тревала три днѣ. Трибуналъ узнавъ Копка виннымъ злочиньства проневѣреня зъ §. 183 з. к. и засудивъ єго на 5 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, на зворотъ коштôвъ поступованя карного и на ôтшкодованье банкови. Що до шкоды селянъ трибуналъ ôтославъ ихъ на дорогу цивильну. Ôтъ того засуду зголосивъ прокураторъ ôткликанье до апеляціи що до вымѣру кары, а рôвночасно защитникъ внѣсъ зажаленье неважности.

Той процесъ не потребуе, думаємо, коментаря. Самѝ факты говорятъ за собою и можутъ послужити нашимъ селянамъ за пересторогу, що такихъ Капкôвъ може бути бôльше на свѣтѣ, а банкъ рустикальный все одинъ и тôй самъ. Вкôнци спытаємо: на що намъ придався законъ о лихвѣ зъ р. 1877, єсли существуютъ у насъ упривилеёванѝ лихварѣ, котрѝ ведутъ и дальше свôй лихварскій интересъ тымъ лѣпше, що не потребуютъ боятися жидôвскои конкуренціи? Жидъ за лихву може пôйти до криминалу, а банкови нѣчого не станеся. Ктожь небезпечнѣйшій?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) По ôтповѣди министра торговлѣ въ справѣ нарушуваня тайны листовои забравъ зновъ голосъ п. Шенереръ констатуючи, що министеръ самъ признавъ, що власти свѣдомо нарушуютъ тайну листову а тымъ самымъ нарушуютъ и основнѝ законы державнѝ. Неправдою есть, що въ листѣ до него знаходится неостемплёваный дневникъ, бо се невѣдомо навѣть самому адресатови. — При тыхъ словахъ пôднесла правиця гамôръ и смѣхъ, чимъ обуреный бесѣдникъ звернувся до правицѣ съ окликомъ: „Не смѣйтесь, бо я говорю поважно и льояльно, а вы вашими безнастанными смѣхами компромитуете либерализмъ и парляментаризмъ. Згадана справа есть дуже серіозна, бо коли такъ дальше пôйде, то годѣ буде дивуватись вже и теперь голошеным окликамъ, що въ судôвництвѣ австрійскôмъ пануе „кабинетна справедливôсть“, а во всѣхъ другихъ на основныхъ законахъ опертыхъ институціяхъ повна самоволя министра, або якои будь креатуры!“ — Спеціяльный справоздатель комисіи буджетовои пос. Русъ, навязуючи свою промову до рѣчи свого попередника, пôдноситъ съ жалемъ, що вже и заграница знае о тôмъ, якъ въ Австріи шануесь тайна листова. Бесѣдникъ ссылаеся на бувшого амбасадора нѣмецкого Арнима, котрый жалувався передъ нимъ, що австрійске правительство переймае гдеякѝ єго листы, и що въ Австріи доси єще существуе т. зв. „чорный кабинетъ“. Поясненье министра зовсѣмъ не заперечило сему, божь самъ ôнъ признае, що власти дѣйстно не шануютъ тайны листовои. Бесѣдникъ выражае свôй жаль, що репутація Австріи за границею есть зъ тои причины дуже наражена.

При дебатѣ надъ рубрикою „телеграфы“ (съ сумою выдаткôвъ 3,577.970 зр. а доходôвъ 4½ мил. зр.) выступивъ пос. Копъ, освѣдчаючи, що бесѣда министра торговлѣ инавгуруе въ державѣ системъ полиційный, бо министеръ не задае собѣ пытаня, чи дасться погодити дане средство съ законами, чи нѣ, а застосовуе єго безвзглядно. Таке поступованье носитъ на собѣ всякѝ знамена системы полиційнои, оно зовсѣмъ неôтповѣдае духови правнои державы. Закидъ той илюструе бесѣдникъ слѣдуючою исторіею: Въ однôмъ мѣстѣ ненѣмецкого краю Австріи, при выборахъ до рады громадскои поручивъ староста всѣмъ урядникамъ голосувати тôлько на гдеякихъ єму пригôдныхъ кандидатôвъ. Одинъ зъ тыхъ урядникôвъ запытавъ телеграфично намѣстника, чи староста маe уповажненье накидати урядникамъ свое переконанье, чи именно власть высша уповажнила єго до того. Ôтповѣди на телеграму не було, ажь доперва по кôлькохъ дняхъ звернено надавцеви єго депешу, яко не квалификуючуся до посылки въ мысль арт. 7 межинародного петеробурского договору въ справахъ телеграфу. — Бесѣдникъ пôдноситъ сей фактъ яко досадну характеристику свобôднои комуникаціи телеграфичнои въ Австріи. — Спеціяльный референтъ пос. Русъ додае до того єще тую увагу, що правительство занадто користае зъ контролѣ, до котрои уповажняе єго высше згаданый договôръ. — По тôмъ принято рубрику „телеграфы“ а такожь безъ дискуссіи рубрику: „почтовѝ касы щадничѝ“ съ сумою выдаткôвъ 190.000 зр., а доходôвъ 140.000 зр.

При дебатѣ надъ желѣзницями зажадавъ пос. Гавзнеръ перенесеня заряду галицкихъ желѣзниць до краю. Тому спротивився спеціяльный справоздавець комисіи Шавпъ, выступаючи противъ децентрализаціи заряду желѣзниць. Генеральный справоздавець Клямъ пригадуе послови Шавпови, що гдеякимъ желѣзницямъ вже въ концесіи поставлено обовязокъ удержувати зарядъ въ краю. — Дальше приступлено до дебаты надъ титуломъ „скарбовѝ желѣзницѣ“ (выдаткôвъ 20 мил., именно 9 мил. на желѣзницю трансверзальну, а 11 мил. на арлетаньску — доходôвъ 1,100.000 зр.). При дебатѣ надъ тымъ титуломъ, жалѣе пос. Фиртъ надъ тымъ, що правительство при будованю желѣзницѣ пôдкарпатскои понехало засаду будованя на власну руку. Такожь жадае бесѣдникъ ôтъ правительства скорого предложеня проекту покрытя величезныхъ выдаткôвъ на будôвлю желѣзниць. На засѣданю зъ дня 14 марта раджено надъ титуломъ центрального заряду министерства справъ внутрѣшныхъ съ сумою 280.390 зр. выдаткôвъ а 400 зр. приходôвъ. Пос. Копъ выступивъ остро супротивъ господарства въ Тиролю, представляючи сей край яко жебрака, котрый не хоче и не успѣе пôднестись матеріяльно. Пос. Вальдертъ закидае министерству бракъ всякои енергіи въ переведеню реформы законодавства водного въ Чехахъ, а пос. Гаррахъ пôдноситъ потребу старанньйшого увзгляднюваня культуры краевои, бо тое есть власне жереломъ, котре уможливитъ рôльникамъ платити податки и поносити всякѝ тягарѣ. — Дня 16 с. м. ôтбулося послѣдне засѣданье рады державнои передъ святами. Дръ Смолька пожелавъ посламъ щасливыхъ святъ, — и они розъѣхались зъ Вѣдня на святочнѝ феріи.

(Межи Сербами а Хорватами) въ Хорваціи, Славоніи и военнôмъ пограничу ведеся завзята борба подôбна якъ межи Русинами и Поляками въ Галичинѣ. (Хорваты — католики и уживаютъ латиньского письма, а Сербы — православнѝ и уживаютъ гражданки.) Теперь передъ выборами борба тая выступае дуже яскраво. Хорваты невдоволенѝ зъ теперѣшного бана Хорватіи, Пеячевича, мадярофиля, и для того стараются перевести выбôръ послôвъ, горячихъ націоналôвъ хорватскихъ. Сербы зъ антагонизму до Хорватôвъ, котрѝ яко сильнѣйшѝ ихъ маіоризуютъ, попираютъ кандидатôвъ бана. Розумѣесь, що зъ того радуются Угры. Жаль, що Славяне не доросли еще до пониманя своихъ власныхъ интересôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Самѝ вже россійскѝ дневники потверждуютъ вѣсть, що причиною самоубійства бувшого министра Макова були дефравдаціи и крадѣжи публичного гроша. По смерти Макова розпочала свою дѣяльнôсть ревизія и справдѣ выкрыла дефравдаціи на великѝ розмѣры. О скôлько Маковъ лично бувъ виновный, — о тôмъ рѣшитъ слѣдство.

Зъ „дунайского“ договору, заключеного власне въ Лондонѣ подаемо точки дотычачѝ Россіи; — точка 3. европейска „дунайска“ комисія не маe права контролѣ надъ сими частями лиману „Килія“, котрѝ приналежатъ съ обома берегами однôй зъ прибережныхъ державъ (т. є. Ромуніи або Россіи); до Россіи належитъ т. зв. „очакôвскій“ рукавъ англійского лиману. Точка 4: Надзôръ надъ сею частею килійского лиману, котрый находится межи територіями россійскою а румуньскою, маютъ россійскѝ и румуньскѝ члены европейскои комисіи дунайскои. 5: дунайскôй комисіи и самымъ державамъ (пôдписавшимъ трактатъ) застерѣгаесь право контролювати пляны всякихъ земныхъ робôтъ, въ котрôй небудь пристани килійского лиману, щобы такѝ роботы не унеможливили плавбы иншими лиманами (— чого власне Австрія, Англія, Франція и Ромунія найбôльше боятся). 6: Россія маe право стягати ôтъ кораблѣвъ дачки на покрытье коштôвъ понесеныхъ при направѣ своеи части килійского лиману. Прочѝ точки менше важнѝ; весь договôръ складаесь зъ 9 точокъ, — а о скôлько не змѣняе попередныхъ трактатôвъ, конвенцій та договорôвъ, позôстаютъ они на дальше въ повнôй силѣ. Договôръ сей маe бути найдальше въ протягу 6 мѣсяцѣвъ ратификованый. Вѣденьскій Tagblatt догадуесь, що Австрія, — котрои традиційна политика тѣсно звязана съ Дунаемъ, позаякъ для неи торговля Дунаемъ есть одною зъ квестій житя, — доневно не згодилась такъ... безъ нѣякои „компензаты“ на усадовленье Россіи при килійскôмъ лиманѣ; вже доволѣ натерпѣлась Австрія ôтъ сильнои конкуренціи Англіи и Франціи; — наколибъ жежь удалось Россіи змѣнити ôтповѣдными розкопами ôтношеня дунайскихъ лиманôвъ такъ, щобы очакôвскій рукавъ стався головнымъ а прочѝ замулились (а можливôсть сего припускаютъ многѝ знатоки), наколибъ черезъ тое Россія опанувала цѣле уйстье Дунаю, — то одна зъ головныхъ жилъ австрійскои торговлѣ булабъ пôдрѣзаною, а такожь замкненый Австріи важный для неи и зъ иншихъ причинъ приступъ до Чорного Моря Пôдъ сею „компензатою“ маe „Tagblatt“ мабуть на мысли: анексію Босніи и Герцеговины, черезъ котрѝ то краѣ „отворятся Австріи новѝ дороги на Всхôдъ“, такъ задля торговлѣ, якъ и задля успѣшнои ривализаціи съ иншими державами на Всходѣ интересоваными, головно съ Россіею.

Нѣмеччина. Рада державна ôткинула внесенье польскихъ послôвъ, щобы въ польскихъ школахъ привернено нарушенѝ права польского языка. Дебата була дуже оживлена. Польскѝ послы завзято боронили свого внесеня, але безъ успѣха. Германизація польскихъ народныхъ школъ въ Познанщинѣ и Шлезку буде вестися дальше— на шкоду Полякôвъ и цѣлои Славянщины.

Англія. Минувшого тыжня революціонеры англійскѝ пôдложили динамитъ пôдъ правительственный будынокъ въ Лондонѣ, въ котрôмъ мѣстится парляментъ, мешканье Гляд стона и другѝ уряды. Выбухъ динамиту знищивъ одну часть величезного будынку, — на щастье однакъ нѣкто не стративъ житя. Щасливо уйшовъ нещастя Гляд стонъ, котрого кабинетъ якъ-разъ припиравъ до зруйнованыхъ комнатъ. Выбухъ бувъ страшно сильный. На пôвъ милѣ англійскои доокола встряслися домы и задзвонили ôкна; свѣтла въ сусѣдствѣ погасли. На сусѣдныхъ улицяхъ повыпадали шибы, тротуары були покрытѝ дребезгами шкла. Найгрубше камѣнье знищенои части будынку покрушилося на камѣнцѣ. Парляментъ тогды радивъ; въ хвилю выбуху всѣхъ немовь пôдкинуло зъ мѣсць. Хочь якъ швидко полиція и сторожа пожарна прибула на мѣсце чину, то однакъ не зловлено злочинцѣвъ. Фактъ сей дуже зворушивъ всю Англію, а особливо самъ Лондонъ. Симъ фактомъ Англичане бôльше розъярились, якъ замордованьемъ Кевендиша и Бурке минувшого року въ Феникъ-парку въ Дублинѣ. Всѣ англійскѝ органы накликаютъ правительство до єще бôльшихъ репресій противъ Ирляндіи. Борба межи Англичанами а Ирляндцями ведесь вже на „або—або“, або автономія, або страшна катастрофа для Ирляндіи. Будемъ бачити, щó выбере англійске правительство.

НОВИНКИ.

— **Ôтъ Впр. схоластика о. І. Жуковского** одержуемъ слѣдуюче письмо: „Про смерть такъ передвчасну бл. п. Володимира Барвѣньского Русь галицка потерпѣла велику страту, бо въ нѣмъ утратила вѣрного сына незвычайныхъ дарованій, и ревно старавшогося о еи добро. То чуйствуютъ всѣ щирѝ Русины, и съ великимъ жалемъ приняли сумну вѣсть о кончинѣ єго; а коли заразъ по єго смерти пôднесено гадку, щобы взнести єму памятникъ, то Русины всѣхъ сословій спѣшатъ съ своими датками на памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского, и вже значну суму зложили. — Доси єще не умовлено, якій то памятникъ маe бути. Я позволяю собѣ предложити внесенье, щобы не ставити єму величавого памятника камѣнного, мертвого, зубови часу пôдлягаючого, котрыйбы никъ при многихъ величавыхъ памятникахъ на тôмъ самôмъ кладбыщи знаходячихся, але взнести єму памятникъ живый, плодоносный, основаньемъ стипендіи имени Володимира Барвѣньского, за котрои помочею здôбнѝ але убогѝ рускѝ молодцѣ моглибы выобразуватися на удатныхъ послѣдователѣвъ бл. п. Володимира на поли трудôвъ около добра рускаго народа, а съ певностею можна сподѣватися, що всѣ щирѝ Русины, єсли будутъ до того вôзванѝ, будутъ старатися до основаня такого загально-хосенного памятника бл. п. Володимира Барвѣньского тымъ обыльнѣйшими датками причинятися, коли безъ всякого вôзваня на неопредѣленый памятникъ єго вже такъ значну суму зложили... Я при тôмъ на тую цѣль складаю на теперь 10 зр. а. в. и прошу, щобы въ цѣли основаня такого памятника для бл. п. Володимира Барвѣньского завязався во Львовѣ комитетъ, и тымъ дѣломъ щиро занявся; най основанье такои стипендіи буде головною єго задачею, але при тôмъ дасться память любимця Русинôвъ скрѣпити такожь поставленьемъ памятника не много стоячого на єго гробѣ и умѣщеньемъ єго образа въ „Народнôмъ Домѣ“. Прошу тое моe внесенье въ „Дѣлѣ“ обнародовити. — *І. Жуковскій*, пенс. схоластикъ митрополичои капитулы“. (*Примѣтка Редакціи.* Дуже радуемось тымъ, що въ справѣ звеличаня памяти пок. В. Барвѣньского забравъ голосъ такъ поважаный и заслуженый мужь, якъ Впр. о. Жуковскій. Справдѣ, заслуги нашого пок. редактора достойнѝ „вѣчного памятника“ и теперѣшна редакція уважае своимъ святымъ обовязкомъ всѣми силами дѣлати въ тôмъ направленю. Власне вносится прошенье до ц. к. намѣстництва о призволенье збирати въ краю складки на стипендію им. Вол. Барвѣньского, и сподѣваемось, що вся Русь поспѣшитъ съ щедрыми жертвами на тую цѣль. Однакъ се зовсѣмъ не повинно спинятися другого дѣла, поставленя величавого нагробного памятника Вол. Барвѣньскому. Вже длятого не повинно спинятися, що дотеперѣшнѝ жертвы зложенѝ выразно на памятникъ нагробный. Волѣ Вп. Дателѣвъ мы не въ правѣ нарушати, — впрочѣмъ выказы жертвъ на памятникъ мы мѣстимо въ кождôмъ числѣ „Дѣла“ и Русины пôсля сумы, зложеноu на памятникъ, можутъ самѝ рѣшати, якъ величный маe бути памятникъ нагробный. Що до внесеня Впр. о. Жуковского, щобы портретъ Вол. Барвѣньского бувъ помѣщеный въ „Народнôмъ Домѣ“, то мы сподѣваемось, що св. совѣтъ „Народного Дому“ схоче сповнити бажанье рускаго народу, выголошене устами такъ высокоповажаного мужа, якъ Впр. о. Жуковскій.)

— **Послѣдне, 26 ч. „Дѣла“** сконфискувала ц. к. прокураторія державна за уступъ въ статіи о. Стефана Качалы „Кôлька слôвъ о намѣреню знесеня старого календаря“. Мы выготовили другій накладъ сконфискованого числа и розôслали въ недѣлю нашимъ предплатникамъ.

— **„Руска Бесѣда“ въ Самборѣ** устроитъ д. 27 л. марта с. р. въ своихъ комнатахъ вечерокъ музикально-деклямаційный въ XXII роковины смерти Т. Шевченка. Програма вечерка слѣдуюча: 1) Вступне слово. 2) „Думы мои“, слова Шевченка, муз. Воробкевича, квартетъ мужескій. 3) Симфонія Данкля G-dur, квартетъ смычковый. 4) Ôтчитъ п. Н. Б. 5) Я въ чужинѣ загибаю, муз. Лавровского, хоръ. 6) „Тополя“, Шевченка, деклямація п-ны Е. Ш. 7) VI квартетъ Бетовена B-dur. 8) „Чи такая наша доля“, муз. Вахнянина въ супроводѣ фортепяну, п. Т. Г. 9) „Кавказъ“, Шевченка, деклямація п. А. Ч. 10) Елегія Ернста, сольо скрипкове въ супроводѣ фортепяну п. Д. и п-на В. 11) Зъ Пôдгôрянъ „На поли, на поли“, муз. Вербицкого, терцетъ въ супроводѣ фортепяну. 12) „Ще не вмерла Украина“, муз. Вербицкого, хоръ. — Початокъ о годинѣ ½8 вечоромъ точно. Вступъ безплатный для членôвъ „Рускои Бесѣды“.

— **Намять бл. п. Володимира Барвѣньского** почтило минувшого тыжня славяньске товариство въ Одессѣ на загальнôмъ своѣмъ рôчнôмъ зборѣ мин. тыжня. Членъ товариства П. А. Зеленый промовивъ слѣдуючими словами: „Недавно умеръ во Львовѣ рускій писатель и редакторъ газеты „Дѣло“, Вол. Барвѣньскій. Славяньскій свѣтъ понесъ черезъ єго смерть важну страту... Предкладаю для того выслати въ имени товариства до редакціи газеты „Дѣло“ таку телеграму: „Одесске славяньске товариство на рôчнôмъ загальнôмъ зборѣ высказуе щиро-сердечне сочувство по случаю смерти славного борця за зближеньемъ Славянъ и проситъ передати тое єго родинѣ и другамъ“. Предложенье п. Зеленого всѣ приняли рукоплескаеньемъ и одобрили содержанье телеграмы. — Телеграму тую въ французскôмъ языцѣ одержала редакція.

— **Поминальне богослуженье** за упокôй душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского ôтбулося дня 5 (17) марта с. р. въ городскôй церквѣ въ Золочевѣ при численнôй участи народа и интелигенціи. Литургію ôтспѣвавъ о. деканъ Дольницкій при асистѣ 10 священикôвъ зъ окрестности, а хорошу проповѣдь выголосивъ о. Данило Танячкевичъ зъ Закомаря. При тôй случайности зôбрано на памятникъ В. Барвѣньского зверхъ 30 зр. Пôдчасъ литургіи и парастасу спѣвавъ мужескій хоръ. По скôнченôмъ торжествѣ принимавъ гостей у себе мѣсцевый нарохъ о. Чемериньскій.

— **Зъ дух. гр. к. семинаріи** Дня 15 л. марта ôтбулось заходомъ питомцѣвъ нашои духовнои семинаріи въ семинарицкôй церквѣ поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского. Парастасъ ôтправили оо. настоятелѣ о. Дольницкій духовникъ семинаріи и оо. С. Торôньскій, Т. Сембратовичъ, А. Поляньскій, С. Городецкій при численнôй асистѣ питомцѣвъ. Литургію ôтспѣвавъ о. духовникъ Дольницкій при асистѣ о. Городецкого и питомцѣвъ. Повный хоръ семинарицкій выконавъ найгарнѣйшѝ утворы жалобнои службы при участи п. Грицивевича, питомця семинаріи перемыскои, котрый своимъ трогательнымъ голосомъ плѣнивъ присутныхъ. — Шкода, що не отворено церкви и для публики, що надалобы було богослуженю бôльше торжества и значеня.

— **Россійскій газеты,** особливо кіевска „Заря“ и „Одесскій Вѣстникъ“ живо интересуются теперѣшнымъ положеньемъ галицкихъ Русинôвъ. „Заря“ въ 50 ч. зъ 5 (17) марта подала обширнѣйшу статію пôдъ заг. „Русины въ Галиціи на канунѣ выборовъ“, въ котрôй спеціяльно обговорюе статію о. М. Сѣчиньского, помѣщену въ 20 ч. „Дѣла“ и вповнѣ солидаризуеся съ нею.

— **Стипендіи** въ сумѣ по 105 зр. рôчно зъ фонду призначеного для убогои учащоися, рускои молодѣжи удѣлило ц. к. намѣстництво: Климови Даниловичеви, слух. II. р. правъ на универс. львôвскôмъ, сынови рускаго священика; Володимирови Кульчицкому, рôвножь слух. II. р. правъ и Михайлови Киршакови слух. III. р. выдѣлу фильософичного на львôвскôмъ университетѣ, сиротѣ по мѣщанинѣ зъ Устя зеленого.

— **При выборѣ вицепрезеса польского „Коła“ въ Вѣдни** на мѣсце умершого бар. Бавма, побѣдили бôльшостею 4 голосôвъ консерватисты „станьчики“ и „подоляки“ выбравши вицепрезесомъ Аполин. Яворского. Контръ-кандидатъ кн. Чарторыйскій упавъ.

— **Въ Болшôвцяхъ,** мѣсточку пов. рогатыньского, ôтбулися въ днях 7, 8 и 9 марта с. р. выборы до рады громадскои, до котрои выбрано 19 христіянъ. Жиды выбранѝ въ значнôй меншости намѣряютъ внести протестъ до ц. к. намѣстництва. Чи имъ що то поможе, побачимо.

— **Въ Залозецкôмъ** тифусъ и запаленье легкихъ суть причиною великои смертельности; умираe особливо молодѣжь. Теперь єще появилася тамъ чорна рожа.

— **Прсентъ рабина Шрайбера** въ справѣ реорганизаціи жидôвскихъ кагалôвъ ôткинуло министерство по причинѣ численныхъ протестôвъ жидôвскихъ громадъ противъ сего проекту, а надто ôтмовило рабинови Шрайберови, провôдникови старовѣрцѣвъ, компетенціи въ сѣй справѣ.

— **Цѣкаву статистику** переходу бôльшихъ посѣлостей въ жидôвскѝ руки межи р. 1861 а 1876 помѣстивъ п. Теофиль Меруновичъ въ варшавскôй газетѣ „Rola“. Коли въ р. 1861 посѣдали жиды всѣхъ маєткôвъ въ Галичинѣ 41, то въ р. 1876 мали въ своихъ рукахъ 292. Найбôльше жидôвскихъ маєткôвъ выказуютъ округи: золочѣвскій 34, самбôрскій 31, тернопôльскій 28; а найменше: львôвскій 3, коломыйскій 5 и ново-сончскій 6.

— **Послѣдне представленье** въ польскôмъ театрѣ гр. Скарбка пôдъ дирекцією п. Ад. Милашевского ôтбулося сеи недѣлѣ. Черезъ тыждень не будутъ даванѝ нѣякѝ представленя, а въ великодный польскій понедѣлокъ, 20 л. марта, буде дане перше представленье пôдъ дирекцією нового директора, п. Яна Добжаньского, редактора „Gazet-ы Narodow-ои“, котрый, якъ кажутъ, заангажувавъ дуже добрѝ артистичнѝ силы.

— **Кароль Марксъ** славный экономистъ, провôдникъ руху соціялистичного въ Нѣмеччинѣ, авторъ дѣлъ: „Das Kapital, Kritik d. politischen Oekonomie“ урод. 1818 въ Тревирѣ, умеръ въ Argenteuil пôдъ Парижемъ.

— (**Дрібні вѣсти.**) Отъ 16. по тревалыхъ сильныхъ морозахъ, наступила у насъ при полудневомъ вѣтрѣ и красномъ погодѣ отлега. — Въ Мошковѣ повѣту сокальского господарь Луць Гладкій посварившись съ сыномъ Гринькомъ, войтомъ въ громадѣ, подложивъ огонь подъ тогожь загороду. Пожаръ знищивъ цѣле обойстье вартости 1000 зр. — Въ Берлинѣ якійсь невыслѣдженый злочинець замордувавъ молотомъ въ вынайменомъ покою въ готелю листоноша, котрый прійшовъ до него съ переказомъ почтовымъ, отъ негожъ таки наданымъ, и зрабовавъ листы грошевй въ вартости около 800 марокъ. — Въ Могильници коло Теребовлѣ обходивъ сими днями тамошный господарь Иванъ Черемисъ золоте весѣлье. Жѣнка его въ томъ самомъ вѣку, а дружбы и дружки були тй самй, що передъ 50 роками. — Въ Ожидовѣ въ пов. золочѣвскомъ застрѣлився на гробѣ своей сестры, котра згинула отъ самоубійства, зъ жалю за нею 16 лѣтный хлопець Б. К., ученикъ рушникарскій. — Сензаційный процесъ Чарномского, убійцѣ возьного Словика въ Краковѣ розпочнеся съ початкомъ мая. Чарномского обвозятъ теперь жандармы для конфронтованя по рожныхъ мѣсцяхъ поповненыхъ нимъ злочиньствъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

До рукоположеня ерейского принятый о. Криницкій.

Каноничну институцію получивъ о. Леонтій Любѣнецкій на парохію Сороки дек. щирецкого

Въ пропозицію на пар. Ходачковъ великій, дек. тернопольского принятй оо.: Іоанъ Дудыньскій зъ Высыповець и Петро Лѣтыньскій зъ Петликовець.

Презенту получили: о. Петро Лѣтыньскій на кап. Теляче; о. Димитрій Вахнякъ на кап. Глинки. Консисторія вставляесь у президіи намѣстництва, щобы згодилась на каноничну институцію.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Мих. Царь въ завѣд. Курникъ дек. городецкого; 2) Іосифъ Кучиньскій въ завѣд. Парыща, дек. надворняньского; 3) Романъ Ляндеръ яко сотрудникъ въ Зарваници, дек. теребовельского.

Личный додатокъ по 100 зр. рочно на три лѣта получили оо: 1) Мих. Вагилевичь зъ Княжолуки, 2) Григорій Левицкій зъ Гадинковець и 3) Иполитъ Дроздовскій зъ Княжа, дек. золочѣвского.

Поставленй катихитами оо: дръ І. Бартошевскій катихитомъ при ц. к. IV гимназіи и школѣ выдѣловой въ ратуши во Львовѣ; Володимиръ Петрушевичь при школѣ Маріи Магдалены во Львовѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію на пар. Старе-Село, дек. олешицкого принятый такожь (пропущеный въ послѣднѣмъ выказѣ) Ант. Шведзицкій, сотрудникъ въ Лѣтынѣ.

До рукоположаня въ священики явилися тутъ слѣдуючй кандидаты: 1) Іоанъ Жарскій, 2) Ник. Ясеницкій, 3) Викторъ Кордасевичь, 4) Кароль Белкотъ, 5) Іос. Пелехъ, 6) Вас. Яремкевичь, 7) Вас. Боровецъ, 8) Мих. Попель.

Презенту получили оо.: 1) Волод. Левицкій, парохъ зъ Немирова, на парохію Нагорцѣ; 2) Дим. Исайчикъ завѣд. кап. Лобозва на парохію Залѣска Воля; 3) Алек. Виханьскій на парохію Смерековъ; 4) Вас. Мацюракъ на парохію Ляшки завязанй.

Отзнаки крылошаньскй получивъ о. Іоанъ Борысевичь, парохъ зъ Кривча.

Убѣгаеся о завѣдательство Тылича о. Корн. Гумецкій, сотрудникъ зъ Домашева.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Кіевскои Старины“** книжка 3-та, за мартъ, выйшла сими днями и мѣститъ мѣжь иншимъ: докончене статіи Костомарова: „Жидотрепаніе“, дальшй письма Т. Шевченка до Бронислава Залеского и письма Николая Гоголя до В. В. Тарновского.

— **Агитація за знесеньемъ рускихъ святъ** дуже занепокоила нашихъ селянъ и мѣщанъ. Зъ рожныхъ сторонъ краю одержуемъ отъ нихъ листы: одни пытаютъ, якъ тая справа скончится, другй предкладаютъ всякй охоронни мѣры: примѣромъ одинъ селянинъ пытае насъ, чи не добре булобы, щобы „депутаты рускихъ селъ поѣхали до Вѣдня до цѣсаря; тамъ розповѣлибы мы всю правду...“; одинъ мѣщанинъ предкладае, щобы всѣ рускй села подавали петиціи до цѣсаря съ жалобою на компанію Стояловского, що она каламутитъ спокой въ краю, и т. под. Зъ всего того видко, що народъ вже сильно тою справою интересуеся. Одинъ селянинъ, Яковъ Савицкій зъ Говилова надославъ намъ до помѣщеня стихъ п. заг. *„Перестороrа для рускихъ людей передъ агитаціями за скасованьемъ святъ“*. Гдеякй строчки того стиха наведемо для характеристики погляду руского селяньства на нивеляторскй агитаціи всякого рода езуитовъ:

„Ой нависли „новй хмары“,
Нависли, нависли,
Чи знаете, люде добрй,
Що панамъ на мысли?
„Они хочутъ мѣсяцословъ
Рускій скасувати,
Нашь обрядокъ, рускй свята
До купы зогнати.
„Щось ся панамъ „шовинистамъ“
Въ головы набило,
А щобы нашь рускій народъ
Все непокоило...
„Протекторомъ тои справы —
Сильно ся займае —
Посолъ польскій Поляновскій...
Такъ ся называе.
„Онъ у Вѣдни на авдіенціи
У Монархи бувъ
— — — —
— — — —
„А мы, бѣднй рускй люде
Що будемъ робити?
Чи пристанемъ до ихъ справы
Будемъ имъ служити?
„Станьте крѣпко, рускй люде!
Такъ бути не може, —
Одной мысли ся тримайте,
Богъ намъ допоможе...
— — — — —
„Вже редакторъ Стояловскій
Въ „Пщулцѣ“ увѣряе,
Що нунціюшь папскій за тымъ
Сторону тримае,
„И вже рускимъ опѣкуномъ
Стався называти,
Зложивъ просьбу до Цѣсаря,
Якъ маемъ писати...
„И мы можемъ опѣкуньство
Єму въ руки дати,
Що онъ хоче насъ красненько
Зовсѣмъ ошукати?!
„Вы знаете, рускй люде,
Чого паны хочутъ:
Имъ не ходитъ о календарь
Имъ ходитъ о Польщу!
— — — — —
„Чи не малисте, панове,
Кого ся вчепити,
Але нашй рускй люде
Хочете здурити?
„Тажь и жидовска народность
Свой календарь маe,
Свои свята си святкуе
Вашихъ не тримае.
„Тожь панове, мы васъ просимъ
До нихъ ся вчепити,
Ихъ календарь и ихъ свята
Съ своими злучити!
„Mojżeszowego wyznania
Съ вами засѣдаютъ,
А насъ бѣдныхъ рускихъ людей
Въ себе не пріймаютъ.
„Вже мы неразъ тое чули,
Що „хлопъ смердитъ дохтемъ,
Не тра єго ту пускати,
Бо насмѣтитъ вѣхтемъ“!
„То на що ся вамъ, панове,
До Русина пхати,
Нашь обрядокъ, рускй свята
До своихъ чѣпати!...
„*Мы бы хтьли супокойно*
Въ згодѣ съ вами жити,
Свои свята святкувати —
Съ нѣкимъ не сварити...
„Рускихъ людей заболѣла
Черезъ васъ та рана
— — — —
— — — —

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили дальше: товариство „Надѣя“ въ Збаражи зъ складки въ часѣ пом. богослуженя 1 зр. 60 кр., Гницкій въ Пилипчи 50 кр., о. І. Чубатый и его Вп. жена Емилія зъ Иванкова по 1 зр., п-а Меланія Ляторовска въ Сапоговѣ 20 кр., о. Юліянъ Левицкій зъ Словиты 2 зр., п. Іоанъ Корибутякъ зъ Словиты 1 зр. — Разомъ зъ попередно выказаными: **740 зр. 65 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислали: ВПренод. схоліярхъ І. Жуковскій 10 зр., тов. „Надѣя“ въ Збаражи 1 зр. 60 кр.

— **На могилу Т. Шевченка** передала п-нѣ Олена Березиньска 1 зр.

— **На памятникъ бл. п. П. Ясеницкого** зложили: о. Николай Ивановскій 5 зр., о. Антоній Березиньскій 2 зр., о. Антоній Волощакъ 3 зр., — разомъ 10 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Ф. въ З. Даруйте, не можемо помѣстити, бо сноѣзнено. — *Вп. А. М. въ К.* Розваживши рѣчь основнѣйше, не булобы политично, бо завчасно, Вашу допись мѣстити.

Курсъ львовскій зъ дня 17. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	306 —	309 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	169 50	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	308 —	312 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 —	90 75
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 80	98 80
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 44	9 54
Півимперіялъ	9 72	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17¾	1 19¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ купону.)

Аптика подъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручае:

Олей рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, длятого найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофулничныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., повъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., повъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рожныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рожными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
повъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испанськй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторовъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчинъского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского отзначенй, проф. хемін дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарбъ жолудка и кишокъ.

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само выеше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентовъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентовъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звой 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и ЦУКОРКИ МХОВЙ
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жадымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею повля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубовъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порость и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
I. M. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ Французкй
власного выробу.
ПУДЕРЪ Французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на отмороженя, власного выробу.
Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рожнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладовъ хирургичныхъ и матеріяловъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАШОЙ для хорыхъ и реконвалесцентовъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуютъ безъ проволоки.

ВЪ КНИГАРНИ
ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО
ВЪ КІЄВѢ
(3—3) *Крещатикъ, домъ дворяньского собранія,*
межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:

Раевскій. Сцены изъ малорусскаго народного быта. К. 1882 г. Ц. 1 р. *Рудченко.* Чумацкія народныя пѣсни. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к.; Южно-русскія народныя сказки, т. 2-й. К. 1873 г. Ц. 1 р. *Стариикій М.* Сербскій народнй пѣснѣ и думы. К. 1876 г. Ц. 1 р. 50 к.; Чорноморцѣ Оперета по Кухаренку. К. 1878 г. Ц. 20 к.; Музыка къ ней Н. Лисенка К. 1878 г. Ц. 1 р.; Зъ давнёго зшитку. Пѣснѣ и думы. К. 1881 г. Ц. 50 к.; Гамлетъ Принцъ Данскій. Трагедія въ 5 дѣяхъ, В. Шекспира. Пер на украиньску мову. Музика Лисенка К. 1882 г. Ц. 1 р.; Пѣсня про Ивана Васильевича Грознаго. Ц. 5 к.; Сорочинскій ярмарокъ. 2-ге выданье К. 1882 г. ц. 10 к. Байки по Крылову. 2-ге выданье. 1882 г. ц. 10 к. *Стороженко О.* Марко проклятый Поема. Од. 1879 г. ц. 1 р. 25 к. *Степовикъ О.* Оповѣданя про комахъ, яка одъ ихъ користь, або шкода въ господарствѣ (зъ 45 рис.) К. 1882 г. ц. 50 к. *Федькович.* Повѣсти съ переднымъ словомъ про галицко-руске письменство. К. 1876 г. ц. 1 р. *Хведоровскій.* Про Дифтеритъ або обкладки для селянъ и хуторянъ на Украинѣ. Х. 1882 г. ц. 10 к. *Чалый.* Біографія Шевченка. К. 1882 г. ц. 1 р. 75 к. *Шевченко.* Наймичка. Поема. К. 1875 г. ц. 5 к.; Катерина. Поема, Перебендя, Дума. К. 1882 г. ц. 10 к.; Музикантъ Пов. на рус. языцѣ. К. 1882 г. ц. 50 к. *Що робится* у воздусѣ и що зъ того треба знати землеробу. К. 1875 г. ц. 10 к. *Якъ розпознати* грунтъ и якй бувають грунты. К. 1875 г. ц. 10 к. *Яструбецъ.* Про звѣрѣ по Брему. Ведмедѣ. К. 1876 г. ц. 10 к. *М. Кропивницкого.* Збірникъ творовъ (Двѣ драмы — „Дай серцю волю, заведе въ неволю“ и „Глытай“, драматичнй картины. — „Невольникъ“ и жартъ водевиль — „Помирились“). К. 1882 г. ц. 1 р. 25 к. Записки Юго западного отдѣла географического общества. Т. 1 ц. 1 р. 80 к. Т. 2 ц. 2 р. 25 к.

ГЛЯДИТСЯ
ДОМОВОГО УЧИТЕЛЯ
до двохъ хлопцѣвъ зъ 1 и 2 гим назіяльнои клясы въ польскомъ домѣ въ Россіи коло Старо-Константинова, 9 миль отъ австрійскои границѣ. Испыты въ осени складаютъ хлопцѣ въ гимназіи тернопольскій. Учитель муситъ бути слух. фильософіи. Близшй условія въ Редакціи „Дѣла“.

ВАЖНЕ ДЛЯ
ПРОВИНЦІИ!
Найлучшу хивьско-россійску
6—? **ГЕРБАТУ**
½ кило по зр. 2, 3 и 4
поручае и розсылае
торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,
при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: Антонъ Го[illegible]ский

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 28. Львôвъ, Четверъ 10 (22) марта 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однов строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть року . . 3 рубл
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на повъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Уваги надъ найновѣйшими
СПРАВОЗДАНЯМИ ПОСОЛЬСКИМИ.

I.

Велика рѣчь — житье! Мыслячого и видячого чоловѣка оно бôльше навчитъ, нѣжь найдотепнѣйшй комбинаціи и спекуляціи. И конечно, — бо оно жь пôддав мысленю найважнѣйшу пôдпору — факты. Оно жь демонструе ad oculos, котра зъ комбинацій нашого мысленя маѣ найбôльше живои правды въ собѣ. Два дуже характеристичнй и важнй факты зайшли послѣдными днями въ нашôмъ суспôльно-политичнôмъ житю: справозданье посольске гр. Круковецкого и справозданье п. Вольфарта. Тй два справозданя пôдъ кождымъ взглядомъ такъ контрастуютъ съ собою, що стоитъ приглянутися имъ близше, особливо знаючи, що они оба выйшли якобы зъ одного табору.

Посолъ гр. Круковецій знаный вже ôтъ давна нашôй и польскôй публицѣ зъ симпатичнои стороны. Щирый, правдомовный и отвертый, обдареный въ природы великою довою того теплого а порываючого гумору, надъ все лыбячій незалежнôсть гр. Круковецкій пôдчасъ цѣлои бувшои каденціи соймовои бувъ справдѣ „бѣлымъ крукомъ“ середъ польскихъ послôвъ. Середъ ихъ хитрои, тысячными, и то не завсѣгды чистыми взглядами обпутанои политики репрезентувавъ ôнъ голосъ здорового розуму. Ôнъ бувъ майже однѣсѣнькій въ помѣжь польскихъ послôвъ, котрый спріявъ Русинамъ въ соймѣ — коли не брати въ рахунокъ бôльше платоничнои прихильности гр. В. Дѣдушицкого. Гр. Круковецкій пôзнавъ докладно, що заступаючи интересы селяньскй, треба стояти на становищи селянина, — и цѣле его посольске справозданье, якъ кождый бачитъ, свѣдчитъ выразно, що ôнъ справдѣ зъ почутя свого обовязку взглядомъ выборцѣвъ поставився на тôмъ становищи. Ôнъ промовляе яко грунтовый чоловѣкъ до грунтовыхъ людей и видитъ въ заходахъ „Koła polsk-ого“ въ Вѣдни именно анти-краеву, анти-грунтову политику, политику прислужництва чужимъ людямъ, дбаючимъ тôлько о свои власнй интересы. Задля того ôнъ и повстаѣ такъ остро на тую политику, добре чуючи, що она шкодитъ не тôлько Русинамъ, але и Полякамъ, не тôлько селянамъ та мѣщанамъ, але и шляхтѣ. Божь коли въ загалѣ шляхта, т. е. великй посѣдателѣ — маѣ якусь рацію быту, то тôлько таку, щобъ солидаризуючись съ народомъ, охороняючи его и економично и умыслово ôтъ посторонного неволеня та вызыскуваня, всѣми своими великими силами провадила той нарôдъ по доровѣ поступу, просвѣты, политичного, національного и суспôльного самопôзнаня. Посѣдаючи много, шляхта повинна и давати много, давати именно тому народови, зъ котрого выросла и котрого працею жiе. А тôлько даючи много тому народови она маѣ право и ôтъ него надѣятися — довѣрія и прихильности. Шляхта, котра забула о тôмъ, що великй права на любовь народну здобуваются тôлько поношеньемъ великихъ обовязкôвъ взглядомъ народа, тôлько великою любовію и великою працею для народа, — тая шляхта згубила почутье свого становища, перестала быти шляхтою, тыми „die Edlen eines Volkes“, якими она повинна и такъ легко може статися.

Наша польска шляхта, сидяча на рускôй земли, съ дуже малыми вынятками належитъ именно до тои категоріи нешляхотнои, здегенерованои шляхты. Она въ давенъ давна ôторвалася ôтъ традицій того „грунту“, на котрôмъ выросла, выеманципувалася ôтъ почутя своихъ обовязкôвъ для того грунту, и коли выдаѣ много, то хиба на пустй и руйнуючй забавы та выставы въ Парижи, Баденъ-Баденѣ та Ниццѣ. Она съ погордою ôтвертаеся ôтъ свого едино природного и здорового грунту — ôтъ люду, смѣесь зъ его звычаѣвъ, мовы, пѣсень и традицій, — она въ краю нашôмъ звязалась съ собою въ тѣсну клику и кинулась провадити свою политику на власну руку, политику не народну, не краеву, а кастово-шляхетску, експльоаторску и дегенеруючу. Она поставила въ суперечности и економичнôй и національнôй и громадскôй двôръ супротивъ хаты, велику власнôсть супротивъ малои, и тая суперечнôсть есть кардинальною точкою, головною осею всеи ои политики. И якимъ же правомъ пôсля того шляхта тая домагаеся „згоды мѣжь дворами и хатами“? Якимъ правомъ апелюе она до спôльности интересôвъ и традицій, коли сама розôрвала тую спôльнôсть? Якимъ правомъ домагаеся довѣрія и любови у народа, коли сама даѣ ему тôлько погорду та руйнованье, даѣ ему „раны и скорпіоны“? Велику правду сказавъ одинъ зъ найчестнѣйшихъ репрезентантôвъ нашои рускои шляхты, пок. Иванъ Федоровичь, до тыхъ панôвъ: „Коли вы не будете признаватися до тои землѣ и до того люду, то тямте собѣ, що черезъ то вы самй себе робите середъ него кольонистами, заграничнымъ товаромъ. Не згадуючи вже о досыть темнôй минувшости вашôй — чи жь не робите вы все, що можна, щобы сей людъ ображати въ его найсвятѣйшихъ чувствахъ? Церкви его обминаете и ганьбите, якъ колибъ Богъ ихъ не бувъ вашимъ Богомъ; священникôвъ его упослѣджуете, якъ коли бъ они не мали того самого помазаня, що й вашй; обряды его и мову его и вашихъ прабтцѣвъ высмѣваете. Живучи на селѣ, где крôмъ кôлькохъ осôбъ въ дворѣ всѣ говорятъ по руски, вы предсѣ не знаете мовы свого люду. Его литература и богата музика есть вамъ менше знакома и менше цѣкава, нѣжь чужимъ далекимъ народамъ, котрй его тужливыми пѣснями такъ дуже любуются.“ („Aforyzmy Jana Fedorowicza“, Kraków, 1873.)

То, що Ив. Федоровичь сказавъ передъ 15 роками, — не стратило и нынѣ своеи животрепечущои правды, а навѣть наша шляхта поступила еще о кôлька крокôвъ дальше по дорозѣ ôтчуженя ôтъ народа, и сталася по своимъ стремленямъ, по своѣй политицѣ, по своему житю — нѣчимъ бôльше, якъ буржуазiею грунтовою, громадою великихъ капиталистôвъ, для котрыхъ грунтъ самъ собою лишь тôлько маѣ вартости, якъ ôтповѣдне число листôвъ заставныхъ по бѣжучôмъ курсѣ, для котрыхъ всѣ живй соки и традиціи и звязки того грунту сталися митольогiею, пересудомъ. „Середъ непереглядныхъ ланôвъ Червонои Руси — говоритъ на другôмъ мѣсци Федоровичь — роскинулись обширнй села, въ кождôмъ кôлька тысячь жителѣвъ, говорячихъ вѣковѣчною того краю мовою. А посередъ тыхъ автохтонôвъ, замешкуючихъ тую землю зъ давенъ-давна, постôйно, — есть тамъ жмѣнка людей въ дворѣ, котрй впроваджуются и выпроваджуются, якъ купцѣ на Улашкôвскôмъ ярмарку: разъ Ляхъ, за Ляхомъ Жидъ, а за Жидомъ зновъ Ляхъ або Нѣмець. Кождый зъ нихъ маѣ чужу мову, чужій стрôй, чужу вѣру и обычай. О службу божу не дбаѣ, а до християнина говоритъ, якъ до собаки. „А идижь собѣ тамъ, ôтки прійшовъ, заволоко!“ — такъ до чоловѣка въ двора поговорюе нынѣ мужикъ на Руси, въ почутю своеи приналежности историчнои на рускôй земли.“ („Aforyzmy“ стор. XII—XIII.)

Чижь диво, що у людей, котрй заховуютъ якiйсь звязокъ съ народомъ, котрй въ шляхоцтвѣ бачутъ такожь якйсь обовязки, — що у такихъ людей, якъ пок. Ив. Федоровичь и якъ гр. Круковецкій, поступованье загалу нашои шляхты муситъ будити гнѣвъ и индигнацію, яко поступованье нешляхотне и нерозумне, бо пôдкопуюче въ самôй основѣ рацію быту всякои шляхты. „Шляхта тогды тôлько маѣ громадску рацію быту, коли дворы ои дѣлаютъ якъ стаціи, якъ розсадники высшои культуры и вплываютъ на пôднесенье цивилизаціи и моральности (Aforyzmy“ ст. XIV). А мѣжь тымъ они теперь дѣлаютъ якъ разъ противно!

Зъ сказаного доси понятно буде, длячого графъ Круковецкій въ своѣмъ недавнôмъ выступленю въ „Towarzystwie gospodarskiem“, а такожь въ посольскôмъ справозданю такъ остро и безвзглядно выражався о нашôй шляхтѣ. Мы понимаемо, що се мусѣло его коштувати не мало борбы — кинути такъ отверто и смѣло рукавицю цѣлôй коалиціи нашои збуржуазованои шляхты. Але тымъ бôльше муситъ потѣшити насъ выступленье гр. Круковецкого. Оно довôдно показуе намъ, що щó маѣ въ собѣ внутрѣшне житье, плывуче зъ здорового грунту, того майоризованьемъ и парляментарными крючками убити не можна, — що наша справа народна, такъ якъ тая жива нора, забита въ однôмъ мѣсци, прорѣжеся въ другôмъ и то тамъ, где того найменше можна було надѣятися. Правда, гр. Крук. не высказавъ отверто своихъ поглядôвъ на справу руску, але цѣле его поступованье въ соймѣ, цѣла его остра критика польскои шляхты ставитъ его въ нашихъ очахъ высоко. Треба вважити, що навѣть жаденъ зъ нашихъ рускихъ послôвъ нѣколи не здобувся на таку основну и остру бесѣду... Мы надѣемося, що стрѣтивши щире принятье мѣжь Русинами, гр. Круковецкій пôйде еще дальше и въ чисто національныхъ пытаняхъ, и на случай поновного выбору станеся смѣлымъ и спосôбнымъ речникомъ нашои справы. Мы закôнчимо свои уваги о тôмъ справозданю дуже важными словами Ивана Федоровича, котрй бодайбы взяла собѣ до серця та здорова и тверезомысляча частина нашои шляхты, яко репрезентантъ котрои выступаѣ гр. Круковецкій. „Гдесь на десять тысячь одинъ пôзнавъ, що треба засвѣдчити свою приналежнôсть до грунту, на котрôмъ жiе, не хотячи бути на нѣмъ чужоземцемъ; що треба солидаризуватися съ народомъ, що конець кôнцевъ на Руси можна бути тôлько Русиномъ або чужоземцемъ! Иншого выходу шляхта на Руси не маѣ. Коли хоче заховати свою выключну польщину, то нехай иде на Мазуры, где буде представляти дѣйстно елементъ мѣсцевый. А коли хоче остатися на рускôй земли и жити середъ рускаго народа, то муситъ зжитися съ нимъ и зъединитися съ нимъ, щобъ не стояти въ суперечности съ народомъ, середъ котрого пробуваѣ“. („Aforyzmy“ ст. XIII.)

Бесѣда посла о. Озаркевича,

выголошена на засѣданю зъ дня 8-го марта 1883 при дебатѣ надъ титуломъ буджету „школы середнй“.

Я записався до голосу надъ титуломъ „школы середнй“, щобы порушити гдеякй ôтношеня, котрй своею важностею повиннй звернути на себе увагу найвысшои власти наукови. Буду говорити коротко, позаякъ довшй выводы вымагалибы богато часу, а згаданй ôтношеня мусятъ бути порушенй при дебатѣ спеціяльнôй.

Въ ц. к. высшôй гимназіи въ Чернôвцяхъ удѣляе науку религіи въ всѣхъ 8 кляхъ кôлькохъ катихитôвъ ôтповѣдно до вѣроисповѣданя и народности ученикôвъ, а тôлько ученики гр. к. обряда II, III и VII клясы мусятъ слухати выкладôвъ рим. кат. катихита, помимо того, що въ пяти клясахъ существуютъ рускй выклады религіи. Заходитъ тутъ отже замѣтный вынятокъ, бо коли ученики гр. к. обряду учатся науки религіи въ пяти клясахъ въ своѣмъ матернôмъ, рускôмъ языцѣ, мусятъ тй самй ученики при переходѣ до II и до VII клясы починати слухати выкладôвъ рим. кат. катихита и то въ мовѣ нѣмецкôй. Се може навести учачуся молодѣжь на гадку, що наука удѣлювана рускимъ катихитомъ есть недостаточна, и що потреба поправляти и доповняти ои выкладами рим. кат. катихитôвъ. Наука религіи маѣ, якъ звѣстно, задачу ублагородняти серця молодечй и будити въ нихъ почутье религійне; чи при такôмъ станѣ рѣчей може бути цѣль тая вповнѣ осягнена, позволю собѣ сумнѣватись. Тутъ именно вже сама труднôсть присвоеня собѣ подвôйныхъ высловôвъ техничныхъ ôтвертае увагу ученикôвъ ôтъ властивои материи науковои; они не можутъ обняти ои въ обохъ языкахъ, а при тôмъ наука религіи въ языцѣ нѣмецкôмъ не доводитъ до такъ ясного зрозумѣня обрядôвъ и церемоній церковныхъ, котребы въ житю обыательскôмъ и родиннôмъ дало пôставу до ясного понятя обряду своеи церкви. Заходитъ тутъ еще и друге дуже важне обстоятельство, що таке уладженье науки ставитъ ученикôвъ гр. к. обряда въ положенье некористнѣйше ôтъ ученикôвъ другихъ вѣроисповѣдань. Супротивъ существуючого стану промовляютъ отже всѣ взгляды педагогичнй, а зъ того слѣдуе потреба усуненя сего стану.

Таке упослѣдженье гр. к. молодѣжи шкôльнои въ згаданôй гимназіи не може нѣколи вѣнчатись добрыми наслѣдками, бо нерôвне трактованье рôжныхъ вѣроисповѣдань заострюе тôлько существуючй противности и творитъ роздѣлъ межи членами тыхъ вѣроисповѣдань. При дальшôмъ полишеню сего выняткового стану, можутъ всѣ Русины гр. к. обряда бачити въ тôмъ нерôвнôмъ трактованю своихъ ученикôвъ въ згаданôй гимназіи нарушенье арт. XVI уст. 4 и арт. XIX уст. 2 основныхъ законôвъ державныхъ въ 21 грудня 1867, якъ такожь и оскорбленье своихъ чувствъ религійныхъ, а то тымъ бôльше, що постановленя згаданого закона стоятъ где инде пôдъ старанною охороною правительства. Може правительство схоче закрытись тутъ финансовыми взглядами, може схоче навести яко мотивъ, що въ згаданыхъ клясахъ матеріялъ науковый обохъ обрядôвъ не рôжнится нѣчимъ ôтъ себе, а за кумуляцiею того рода промовляютъ взгляды ощадности. На тое ôтповѣдаю въ горы, що квестія ощадности муситъ уступити тамъ, где иде о религійне образованье народа, и що врештѣ въ тôмъ случаю розходится тôлько о суму рôчныхъ 100 зр., позаякъ теперѣшна ремунерація учителя гр. к. религіи въ згаданôй гимназіи тôлько о тую малу суму рôжнится ôтъ звычайнои платнѣ суплента. Думаю отже, що правительство не схоче класти ваги на тую такъ дрôбну суму, и вдоволитъ бажаня тамошныхъ Русинôвъ, звѣстнй вже министерству наукъ въ петиціи черновецкого товариства „Руска Рада“. Еслибъ однакъ и сей взглядъ — чого не надѣюсь — мавъ бути тутъ перешкодою, то зволитъ правительство розпорядити, щобы кождочасно установленый гр. к. катихитъ удѣлювавъ безъ вынагороды науку религіи и въ тыхъ трехъ згаданыхъ клясахъ, а певно кождый пôдôймеся того обовязку и понесе тую жертву для добра загального, для защѣпленя въ молодѣжи шкôльнôй чувства религійного. Не лишаюсь отже жадна перешкода, жадна стôйна причина, задля котрои моглобы правительство и дальше удержувати сей станъ выняткovый.

Друга справа есть слѣдуюча. Въ ц. к. высшôй гимназіи Францъ Іосифа во Львовѣ выкладаѣ науку религіи для ученикôвъ гр. к. обряда вправдѣ гр. к. катихитъ, однакъ не

въ матернôмъ рускôмъ, а въ польскôмъ языцѣ. Ширше надъ тымъ фактомъ розводитись уважаю злишнымъ, бо пояснивъ єго докладно вже пос. Кулачковскôй на 80 засѣданю рады державнои 24 цвѣтня 1880 и предложивъôтповѣдну резолюцію, котру переказано тогды комисіи буджетовôй. — Резолюція тая, якъ мы чули зъ справозданя комисіи буджетовои, перейшла дальше до комисіи шкôльнои, однакъ до нынѣ не маємо о єи судьбѣ нѣякои звѣстки. Щобы отже зарадити надъужитямъ, котрй тутъ я представивъ, предкладаю выс. палатѣ слѣдуючй резолюціи ласкаво увзгляднити (читав): „Взываюсь выс. правительство зарядити: 1) щобы єще въ бѣжучôмъ роцѣ шкôльнôмъ заведенй були въ всѣхъ клясахъ ц. к. гимн. въ Чернôвцяхъ выклады религіи для гр. к. молодѣжи черезъ катихита гр. к. обряда; 2) щобы въ ц. к. гимн. Францъ-Іосифа во Львовѣ заведенымъ бувъ для системизованои вже тамъ науки гр. к. религіи языкъ выкладовый рускій.“

При тôй случайности позволю собѣ пôднести єще одинъ фактъ. Въ ц. к. нѣмецкôй гимназіи во Львовѣ, котра маєкромѣ ученикôвъ польскои такожь и ученикôвъ рускои народности, существуєзвычай, що тѣло учительске купує що року зъ призначеного на се фонду, до котрого входятъ такожь, якъ звѣстно, вкладки ученикôвъ при вписахъ, польскй, рускй и нѣмецкй книжки до библіотеки для ученикôвъ, котрй узнаєть ôтповѣдными, а опôсля предкладає инспекторови краєвому тôлько выказъ закупленыхъ книжокъ. Супротивъ того выдала галицка рада шкôльна краєва розпорядженье зъ 30 падолиста 1881 ч. 12324, въ мысль котрого маєтѣло учительске на будуще примѣрники книжокъ рускихъ, але тôлько рускихъ, напередъ радѣ шкôльнôй краєвôй предкладати, и тôлько тй книжки рускй може ôттакъ тѣло учительске закупити, котрй рада шк. кр. зъ пробныхъ примѣрникôвъ выбере и апробує. Згадане розпорядженье не обовязує тѣла учительского при закупнѣ книжокъ нѣмецкихъ и польскихъ, тй книжки може оно купувати безъ попереднои апробаты, и лишь въ выказѣ о закупленю ихъ раду шк. кр. увѣдомляти. Наслѣдство того розпорядженя було таке, що въ текучôмъ роцѣ шкôльнôмъ тѣло учительске не закупило анѣ однои рускои книжки для библіотеки. Оно боялось именно купувати зъ фонду библіотечного пробнй примѣрники, щобы не мусѣло сего купна опôсля по можливôмъ ôткиненю тыхъ примѣрникôвъ черезъ раду шк. кр. власнымъ грошемъ покрывати. Въ той спосôбъ прогнано рускй книжки зъ гимназіяльнои библіотеки, щобы рускôй молодѣжи шкôльнôй пôзнанье рôднои литературы унеможливити. Супротивъ сего факту зволитъ правительство прійти намъ въ помôчь, и на пôставѣ основныхъ законôвъ державныхъ зберегчи народнй права Русинôвъ. (Браво! браво! въ лѣвицѣ).

ДОПИСИ.

Ôтъ Яворова.

(*Польскій комитетъ передвыборчій и гр. Шептыцкій.*) Прочитавши въ 58 ч. „Dzien. Polsk.“ допись въ Яворова, обôйшла такъ мене, якъ моихъ другôвъ и одномышленникôвъ тая вѣсть, що польскій комитетъ передвыборчій зъ округа Яворôвъ-Краковець зъ горы накидає намъ Русинамъ свого кандидата безъ взгляду на тое, чи мы на кандидатуру єго годимося, чи нѣ. Принята зъ горы засада верховодячои аристократичнои клики, що тôлько чоловѣкъ такій може бути представителемъ народу чи въ сймѣ чи въ думѣ державнôй, котрого имя зачисляєся до „plejady świetnych nazwisk“, руководила мабуть и сего разу комитетомъ польскимъ для округа Яворôвъ-Краковець, коли ôнъ ухваливъ принятй кандидатуру п. гр. Яна Шептыцкого, „wychodzącego z rodu starodawnych Rusinów“ и будьто „cieszącego się powszechnem zaufaniem“. Таке поступованье передвыборчого польского комитету мусѣло насъ Русинôвъ дуже дôткнути. Замѣсть выслухати тую партію, котрôй властиво прислугує право диктувати, кого выбрати, — комитетъ накидує намъ чоловѣка, котрый яко властитель бôльшои посѣлости не знає анѣ потребъ, анѣ домагань нашихъ... Що гр. Янъ Шептыцкій „походитъ зъ стародавного роду рускаго“ — се найпустѣйша въ свѣтѣ фраза, сказатибъ выразнѣйше „бляга“, котрою нынѣ дасться хиба идіотъ ошоломити. Тажь и п. Гулимка чванився, що єсть зъ роду и пересвѣдченя Русиномъ..., а по своѣмъ выборѣ показавъ Русинамъ „дулю“... Мы вже за старй, щобы мали вѣрити фарбованымъ лисамъ.

Що до личности п. гр. Шептыцкого, то кажемо: може бути, що ôнъ єсть „нѣчого собѣ чоловѣкъ“, але далеко єму до того, щобы мôгъ бути добрымъ представителемъ тои части людности яворôвского выборчого округа, котра поносила и поноситъ найбôльшй тягарѣ, и котрои заступати нѣкто иншій не може, якъ чоловѣкъ належачій такъ становищемъ якъ обовязками своими до тои клясы. Протестуємо отже явно и отверто противъ кандидатуры гр. Шептыцкого, яко родового магната. Насъ научивъ вже досвѣдъ. Мы поучилися достаточно отъ хочьбы зъ минувшои каденціи соймовои, чіи то интересы заступали паны, выбранй зъ курій дрôбныхъ посѣлостей. Мы, найменше упривилеёванй, будемъ собѣ выбирати посла такого, котрый намъ по нашôй думцѣ и по нашôмъ серцю. Мы мусимъ и будемъ агитували противъ кандидатуры гр. Шептыцкого, — зъ горы однакъ зазначуємъ, що спосôбъ нашои агитаціи буде честный и правный, не пôдкупствомъ, не клеветою, а правдою. Нашому простолюдинови поволи вже отвираются очи, кто єму другъ, а кто єго ворогъ. Мы подамо пôдъ єго розвагу щиру правду и маємъ надѣю, що ôнъ єи оцѣнитъ и не дасться заманити такими фразами, якй выспѣвує „Dziennik Polski“ о „pochodzeniu“ гр. Шептыцкого.

К. Г. за многихъ.

Зъ надъ Золотои Липы.

(*Загальный збôръ членôвъ „Рускои Бурсы“ и музикально-деклямаційный вечеръ въ память XXII роковинъ смерти Т. Шевченка въ Бережанахъ.*) День 6 л. марта с. р. на довго зôстанеся въ милôй памяти у невеличкого кружка бережанскихъ Русинôвъ. Точно по словамъ запрошеня, розосланого всѣй доокрестнôй и мѣсцевôй интелигенціи, о год. 5 передъ вечеромъ ôтбувся въ сали рады повѣтовои загальный зôборъ членôвъ рускои бурсы въ Бережанахъ. Зôбралося около 40 членôвъ; межи ними бачили мы Вп. Михаила Медыцкого, помѣщика зъ Александрôвки и кôлькохъ селянъ. По ôткрытю засѣдання черезъ о. предсѣдателя наступило справозданье секретаря и касіера. Важнѣйшого пôдносимъ ось що. Въ протягу минувшого року члены выдѣлу ôтбули 6 засѣдань и роздумували надъ средствами до побôльшеня фондôвъ. Въ тôй цѣли удаванося до рускихъ заведень, до радъ повѣтовыхъ, и пукано до сердець маючихъ людей. До сего часу старання тіи увѣнчалися о стôлько добрымъ успѣхомъ, що хв. товариство рôльничо-кредитове заведенье во Львовѣ прислало книжку вкладкову на 50 зр., а хв. рада повѣтова въ Рогатынѣ одноразовый датокъ въ квотѣ 100 зр. На прочй прошеня або не ôтписано, або дано ôтмовну ôтповѣдь. Зъ вкладокъ членьскихъ и зъ добровôльныхъ жертвъ, фондъ рускои бурсы въ минувшôмъ роцѣ значно побôльшився, бо якъ зъ справозданя касіера довѣдуємося, досягнувъ ôнъ съ днемъ 5 л. марта с. р. высоты 858 зр. 85 кр. готовыхъ грошей, вложеныхъ до касы ощадности филіи общого рôльничо-кред. заведеня въ Бережанахъ. — Опôсля приступлено до выбору нового выдѣлу. Предсѣдателемъ выбрано на слѣдуючій рôкъ о. катих. Михаила Соневицкого, а до выдѣлу: о. Володимира Чировского зъ Бабинець, о. Ильріона Стеткевича въ Божикова, о. Іосифа Лужницкого зъ Жукова, о. Михаила Глѣбовицкого зъ Бережанъ, п. Петра Дуткевича, професора гимн., п. Льва Ропицкого, начальника филіи общ. рôльн. кред. заведеня, п. Юл. Насальского, проф. гимн. и п. І. Волчука, професора гимн. Заступниками выдѣловыхъ выбрано: о. Іос. Макогоньского зъ Липицѣ, о. Мих. Громницкого зъ Мечищева, о. Мих. Лотоцкого, игумена Ч. В. В. въ Краснопущи и п. Дан. Сарачиньского, начальника почты въ Бережанахъ. (Выбраный выдѣлъ 11 л. марта с. р. уконституовався такъ, що о. М. Глебовицкого выбрано мѣстопредсѣдателемъ, п. Льва Ропицкого секретаремъ и п. Юл. Насальского касіеромъ). По выясненю гдекотрыхъ интерпеляцій предсѣдатель закрывъ зôбранье, запросивши всѣхъ присутныхъ на вечерокъ музикальный, заповѣдженый на год. $7\frac{1}{2}$ вечеромъ.

Вже самъ фактъ, що заповѣдженый на той день вечерокъ музикальный мимо рôжнородныхъ перепонъ въ кôнци таки ôтбувся, муситъ кождого щиро мыслячого Русина радостею наповнити, тымъ бôльше, що здавалося, якобы мѣсцева и окрестна Русь розкошувала въ снѣ, въ якій ôтъ довшихъ вже часôвъ була попала. Однакъ се бувъ лишь сонъ; а по снѣ, хотяйбы и наймилѣйшôмъ конечно здоровому чоловѣкови пробудитися до працѣ. На першій — справдѣ несмѣлый — покликъ бережанськихъ Русинôвъ зôбралися патріоты и патріотки навѣть и зъ подальшихъ сторôнъ, и заявили передъ свѣтомъ, що „въ своѣй хатѣ своя правда и сила и воля“. — Не будемъ тутъ розводитися надъ списованьемъ вечерка музикального. Въ тôмъ взглядѣ помѣщенй вже гдеякй уваги въ новинкахъ ч. 24 „Дѣла“. Не можемъ однакъ поминути згадки про о. Іосифа Витошиньского, приходника Денисова, котрый съ своимъ хоромъ бувъ истинною окрасою цѣлои забавы. Хоръ сей складався зъ 10 молодцѣвъ-селянъ денисôвскихъ, котрыхъ имена подаємо до публичной вѣдомости: Петро Дѣдичь (ôтличный сопранъ), Дмитро Василякъ, Михайло Кничель, Стефанъ Павлишинъ, Никола Дубелинъ, Гринь Гурскій, Кость Самиця, Василь Варениця, Иванъ Ôвчарь и Петро Самиця. Справдѣ мусимо подивляти трудъ и вытреналôсть Вп. о. Іосифа, въ котру увôроився, закимъ удалося єму зложити хоръ и допровадити єго до того совершеньства и высоты, якъ мы єго чули на вечерѣ. Найзавзятѣйшй вороги, и тіи зъ помежи своихъ, що сумнѣвалися, чи селяньскій хоръ ôтповѣсть своѣй задачи, мусѣли чоломъ ударити передъ желѣзною волею и працею, що увѣнчалася такъ красными та прехорошими плодами. Тожь одушевлена и очарована публичнôсть вынагородила спѣвакôвъ грôмкими рукоплесканями, а голоснй восклики „Славно! славно!“ не умовкали. Всюда зъ всѣхъ устъ ôтзывалися єдино слова безвзглядного признаня для спѣвакôвъ и глубокого поважаня для трудолюбивого о. Іосифа. Слава и честь Тобѣ, отче, се найлучшій доказъ Твого патріотизму; слава и честь Вамъ, молодцѣ-спѣваки, що идучи за покликомъ свого доброго панъ-отця, причиняєтеся до звеличеня бѣднои иногда обруганои матери-Руси; слава и честь Вамъ, Братя зъ Денисова! — Саля була биткомъ наповнена. Наглядно могли мы тутъ переконатися, що и межи селянами розбудився вже духъ, що и селяне охотно кладутъ свою лепту на жертвенникъ народного добра. Побôчь сѣдоголовыхъ священникôвъ сидѣли и стояли поважнй господарѣ зъ Телячого, Божикова, Шибалина, Ценева, Бабинець и иншихъ селъ. Численно зôбранй матери со своими донями-красавичками уживаючи въ розговорѣ рôдного языка надавали вечеркови чисто-рускій характеръ. И молодѣжь руска — сердечна молодѣжь — численно згромадилася. Съ болемъ серця мусимо на тôмъ мѣсци примѣтити, що публичнôсть польска майже демонстраційно ôтсунулася ôтъ удѣлу; всего були лишь три польскй родины звѣстнй зъ своои толерантности для Русинôвъ. Що число зôбраныхъ гостей було истинно велике, показує найлучше прихôдъ, котрого було brutto 232 зр. 70 кр., а netto 159 зр. 84 кр. (Въ ч. 24 „Дѣла“ зайшла недокладнôсть.) Наддатки зложили на мѣсци або прислали почтою: Вп. гр. Стан. Потоцкій зъ Раю 20 франкôвъ; п. бар. Кельнеръ, полковникъ 5 зр.; о. Б. Копертыньскій, прих. Купчинець 5 зр.; о. Юл. Онишкевичь, дек. прих. Конюхъ 5 зр.; о. Іос. Лужницкій, прих. Жукова 4 зр.; п. Іос. Козанкевичь, помѣщикъ зъ Болотнѣ 2 зр.; о. Вол. Насальскій, сотр. въ Яворовѣ 1 зр. 50 кр.; о. Косиньскій, ôрм. прих. Бережанъ 1 зр.; Ив. Романовичь, учитель нар. зъ Поморянъ 1 зр.; п. Милиньскій, маршалокъ рады повѣтовои 1 зр.; Скорупка Падлевскій зъ Бережанъ 1 зр.; Евгенія Кирыловичь зъ Сокаля 1 зр.; Б. Натанзонъ зъ Бережанъ 1 зр. и Теодоз. Кимасевичь зъ Бережанъ 20 кр. — Всѣмъ тымъ Вп. лицамъ, не менше и всѣмъ Вп. панамъ и панямъ, що численнымъ зôбраньемъ причинилися до звеличеня вечерка, и тымъ дѣломъ допомогли до побôльшеня фондôвъ нашои бурсы, выдѣлъ тойже бурсы всенародно складає сердечне и щироруске „Спаси-Бôгъ!“

Въ кôнци яко потѣшаючій объявъ розбудженого житя середъ нашои суспôльности пôдносимо єще, що справою ôтвореня бурсы рускои въ нашôмъ мѣстѣ заинтересувалися, и въ тôмъ дусѣ зачинаютъ дѣлати многй зъ нашихъ патріотôвъ, котрымъ добро народа лежитъ на серци. Закимъ знайдемо пригôднѣйшу хвилю подати гдещо бôльше до вѣдомости, хôснуємъ съ случайности и заявляємъ прилюдну подяку: о. Волод. Чировскому, приходнику Бабинець и о. Іосифу Макогоньскому, декану рогатыньскому, за ихъ щире, ревне и горяче заступництво нашого товариства передъ радою повѣтовою въ Рогатынѣ, о. Мих. Глѣбовицкому, приходнику Бережанъ, котрого заходамъ и вплывови єдино завдячити треба, що вечерокъ въ память Шевченка въ послѣднôй хвили не розпався; п. Львови Ропицкому, начальнику филіи общ. рôль.-кред. зав. за безъинтересовне угощенье спѣвакôвъ въ Денисова; въ кôнци п. Фіялковскому, господарю зъ Телячого, котрый богато причинився до того, що селяне-господарѣ въ такъ поважнôмъ числѣ на вечерку появилися. За вашй подвиги и труды „многая Вамъ лѣта!“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*), якъ се мы вже звѣщали, збереся знов по святахъ великодныхъ. По закôнченю засѣдань посвяточныхъ маютъ бути скликанй соймы краєвй. Послы зъ Австріи долѣшнои и Стиріи порозумѣвалися съ привительствомъ взглядомъ речинця скликаня соймôвъ краєвыхъ и объявили бажанье, щобы скликано соймы въ червню. Замкненье сойму стирійского припасти маєразомъ съ ювилеємъ прилученя до Австріи; послы зъ Ракусъ домагалися, щобы соймъ долѣшноавстрійскій покôнчивъ свои справы передъ обходомъ роковинъ облоги Вѣдня. Въ Краинѣ, Тиролю и Галичинѣ маютъ ôтбутися передъ тымъ выборы. Соймъ дальматиньскій, котрый тамтого року не бувъ скликуваный, буде тревати сего року довшій часъ, якъ звычайно.

Засѣданя палаты панôвъ ôтбуваются дальше. На порядку дневнôмъ стоятъ мѣжь иншими справами друге читанье проекту закона о дальшôмъ поборѣ податкôвъ и выдаткôвъ державныхъ въ мѣсяци цвѣтню с. р., такожь друге читанье закона о пôдмогахъ зъ фондôвъ державныхъ для Тиролю и Каринтіи.

(*Угорска рада державна*) занимаєсь теперь ухвалою змѣнъ и додаткôвъ до закона о лихвѣ. Дня 18 с. м. ôтбулася конференція скликана черезъ министра президента Тиссу, въ котрôй взяли участь представителѣ всѣхъ партій. Предметомъ нарадъ бувъ законъ для шкôлъ середныхъ.

(*Боснія и Герцеговина.*) Зъ Сераєва пишутъ до „N. fr. Presse“: „Наближаючася весна єсть для пôвъ-острова балканьского дуже критичнымъ моментомъ, позаякъ съ весною починаются тутъ звычайно новй непокоѣ и забуреня. Для того и правительство Босніи и Герцеговины звертає теперь на кождый рухъ людности бачну увагу. Недавно розôйшлася вѣсть о розрухахъ въ долинѣ Наренты. Правительство выслало сейчасъ тамтуды корпусъ войсковый, — вѣсть однакъ показалась безпôдставною; въ цѣлôмъ краю панує повный супокôй. Важною рѣчею єсть тое, що нынѣ нема въ Босніи и Герцеговинѣ анѣ однои банды повстанцѣвъ; всѣ розбито, а лишь поодинокй лиця волочатся гдекуды по горахъ. Крадѣжи и рабунки лучаются дуже рѣдко. При тôмъ всѣмъ годѣ все таки ôтдаватись рожевымъ надѣямъ, позаякъ посторонна агитація не перестає, а повертаючй бѣглецѣ не суть вôльными ôтъ небезпечныхъ для загального порядку намѣренъ.“

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. День 18 марта с. р. яко рôчница комуны парискои проминувъ спокôйно. Анархисты французкй мимо, що залога мѣста Парижа есть теперь дуже мала (выноситъ 12.000 людей), не поважилися выступати явно. Супокôй межи анархистами бувъ такъ великій, що сего року навѣть на кладбище Перъ-ля-Шезъ, где спочиваютъ полеглй героѣ зъ р. 1871, не прійшло до нѣякихъ манифестацій. Въ департаментахъ такожь, було супокôйно, и тôлько въ мѣстѣ Ребé хотѣли комунисты робити демонстраціи, але полиція арештувавши 8 особъ не призволила на ширшій рухъ. Въ Ст.-Етіенъ поприбивали анархисты въ суботы на недѣлю плякаты, взываючй робôтникôвъ не маючихъ занятя на збôръ на площади Вильебефъ. На тôй площади мали комунисты зажадати ôтъ мѣскои рады установленя варстатôвъ народныхъ. Полиція поздирала плякаты; анархисты не зôйшлися на означене мѣсце. Кабинетъ Ферріого боявся розрухôвъ и задля того поробивъ всякй приготованя до енергичного выступленя на случай неспокоѣвъ. Вже передъ 18 мартомъ казало правительство арештувати кôлькохъ проводирôвъ анархистôвъ въ Парижи, а въ Реймсъ арештовано 5 особъ. Публика такожь малася на осторожности передъ днемъ 18 марта. Гдеякй властителѣ домôвъ недалеко палаты Бурбоновъ казали позамикати склены въ своихъ домахъ. Слюсарѣ зревидували замки въ кратахъ доокола палаты люксембурскои. До загального пополоху причинилася такожь вѣсть про експльозію лондоньску. Кабинетъ Ферріого не може однакъ тріюмфувати. Анархисты не засипляютъ своеи справы. Крайна лѣвиця домагаєся выпущеня на волю тыхъ, що зôстали увязненй за розрухи въ Монсô-ле-Минъ и поставила дотычне внесенье въ парляментѣ. Бѣда межи робôтниками велика, а кабинетъ муситъ ѣй на всякій случай щось порадити.

Англія. Доси не выкрито єще тыхъ злочинцѣвъ, що заподѣяли послѣдну експльозію въ Лондонѣ. Правительство англійске вызначило 1000 фунтôвъ штерлингôвъ нагороды за поданье способу, въ якій можнабы знайти злочинцѣвъ. Не сконстатовано доси, чи динамитъ пôдложено пôдъ помôстъ, чи вкинено черезъ ôкно. Публика оглядає громадно будôвлю знищену експльозіею. „Times“ пише, що минула вже пора лагôдныхъ средствъ въ Ирляндіи, нынѣ лишилася одна дорога выходу; треба знищити „политику злочиньствъ“, и єи приклонникôвъ. Якъ доносятъ англійскй газеты, феніяне мали признатися до оповненя сего дѣла. Сими днями поповнено нове убійство политичне въ Лондонѣ.

Італія. На засѣданю консисторскôмъ зъ дня 15 марта с. р преконизувавъ папа кôлькадесять епископôвъ а межи ними для католицкихъ епархій католицкихъ епархій въ Россіи слѣдуючихъ: Епископъ влоцлавско-калискій ко. Винкентій Попель именованый митрополитомъ варшавскимъ; титулярный епископъ еленополиганьскій Александеръ Гинтовтъ епископомъ могилевскимъ; луцко-житомирскій епископъ Касперъ Боровскій зôставъ епископомъ полоцкимъ; вроцлавско-калискимъ епископомъ зôставъ кс. Александеръ Бересневичь доси титулярный епископъ въ Максимополисъ; луцко-житомирскимъ епископомъ именованый кс. Симеонъ Козловскій, професоръ духовнои римско кат. академіи въ Петербурзѣ; епископомъ въ Вильнѣ именованый кс. Кароль Гриневецкій ректоръ семинаріи въ Петербурзѣ; епископомъ сандомирскимъ зôставъ кс. Антôнъ Сотковичь каноникъ митрополитального костела въ Варшавѣ; кс. Мечиславъ Паллюконъ канторъ катедры жмудскои зôставъ епископомъ жмудско ковеньскимъ; люблиньскимъ епископомъ именованый кс. Іосифъ Внуровскій, пралатъ келецкои колегіяты и ректоръ семинаріи; першимъ епископомъ келецкимъ зôставъ кс. Тома Кулиньскій, доси викарій костела въ Келцяхъ.

Болгарія. Князь Александеръ поѣде лично на коронацію до Москвы. Передъ выѣздомъ маѣ еще посѣтити короля греческого и князя чорногорского, та вступитъ такожь и до Вѣдня.

Испанія. Депешѣ мадритскій доносятъ, що многій увязненій, на котрыхъ упало пôдозрѣнье о участь въ бандѣ „Чорнои Руки“, выпущенй на волю. Испаньскій дневники домагаются интервенціи законодательства, та полѣпшеня положеня людности въ провинціяхъ полудневыхъ, бо лишь симъ невыносимымъ ôтношенямъ треба приписати, що пропаганда анархична такъ рознеслася середъ бѣднѣйшихъ верствъ, и що прибрала такъ грôзный видъ для порядку публичного.

НОВИНКИ.

— **Ученики рускои гимназіи** святкували въ суботу 5. (17) с. м. торжественно 22 роковины Шевченковои смерти. Салю екзортаційну прибрано цвѣтами и сосною: на першôмъ ѥи плянѣ взносилась хорошо зладжена могила съ бюстомъ Тараса. Саме змысленне пристроенье салѣ свѣдчило о найлѣпшôй волѣ и чи малыхъ заходахъ нашои молодежи; особенно ученики 7 клясы не пожалували нѣ часу, нѣ трудôвъ, анѣ навѣть жертвъ матеріяльныхъ, щобы тôлько оказати, якъ серіозно пôймаютъ добровôльно пôдняту задачу. Програма обôймала десять нумерôвъ. Ученикъ С. выголосивъ удачно вступну рѣчь, въ котрôй пôднѣсъ головнй моменты розвою духового житя Руси-Украины въ послѣднôмъ столѣтю, а переходячи до подвигôвъ литературныхъ 40-выхъ лѣтъ, выказавъ значенье Шевченковои дѣяльности, при чѣмъ завзывавъ своихъ товарищѣвъ по мысли наведеныхъ девизъ нашого кобзаря до неутомимои працѣ. Выконанье нумерôвъ части вокальнои, — помѣжь котрй вплетено деклямаціи, — выпало дуже хорошо. Хоръ ученикôвъ ôтспѣвавъ творы Лисенка и Вербицкого, котрй выкликали пріятне враженье. Въ одушевленье вводили розбудженй чувства молодежи надходячй телеграмы ôтъ ученикôвъ иншихъ гимназій и давнѣйшихъ питомцѣвъ рускои гимназіи, неменше читалень въ Комарнѣ и Сокали и привѣтливе письмо львôвского „Академичного Братства“. — Торжество закôнчивъ о. совѣтникъ Ильницкій, директоръ гимназіи, ядренною и патріотичною промовою, завзываючи присутныхъ до произнесеня многолѣтствія нашому Є. В. Цѣсареви. Дохôдъ зъ добровôльныхъ даткôвъ, призначеный на ôтновленье Тарасовои могилы, выносивъ надъ 24 зр.

— **Зъ Збаража** пишутъ намъ: Въ суботу 17 марта обходили мы урочисто роковины смерти Тараса Шевченка музикально-декляматорскимъ вечеромъ. О 7 год. вечеромъ зôбралися численно якъ Русины такъ и Поляки, щобы почтити память незабутого кобзаря. Торжество ôткрывъ Вп. п. Ж. патріотичною промовою. Ядернымъ и порываючимъ содержаньемъ своеи бесѣды розказавъ про житье Шевченка и обяснивъ значенье ѥго безсмертныхъ творôвъ въ культурнôмъ розвою народôвъ. Глубоко обдуману бесѣду закôнчивъ ôтзвою нашого Тараса: „Обнѣмѣте браты мои найменшого брата“. Съ великою увагою выслухала цѣла публика розумнои бесѣды и заявила свое вдоволенье грôмкимъ „славно“! Ôтакъ слѣдувало выконанье поодинокихъ точокъ богатои програмы, въ котру входили по бôльшôй часги творы нашихъ народныхъ писателѣвъ и музикôвъ. Въ выконаню кождого нумера видѣли мы велику сграннôсть, тожь цѣлôсть выпала надъ сподѣванье добре. Душею цѣлого музикально-декляматорского вечера були: п-на К. Петеръ (полька) и нашъ талантливый музикъ п. Г. Ихъ милый и выробленый голосъ въ сольовôмъ спѣвѣ и дуетѣ чарувавъ душѣ нашй. „Тополю“ Шевченка, ôтдеклямувала п-на К. Петеръ справдѣ артистично. До гарнои цѣлости причинилася и нѣ Бергеръ своею умѣтною грою на фортепянѣ. Въ часѣ вечера наспѣли три телеграмы зô Львова и Тернополя. О 11 годинѣ розôйшлися мы одушевленй домôвь. Весь значный дохôдъ призначеный на зреставрованье могилы Т. Шевченка.

— **Зъ Коссова** пишутъ намъ: На ярмарку минувшого тыждня прійшло ту до бôйки межи селянами и жидами. Подôбно якъ въ Пôдгайцяхъ такъ и ту причиною були жиды; бôйка скôнчилася сумно, бо смертею одного жида и арештованьемъ до 30 людей. Рѣчь була така. Гуцулъ зъ Ферескулѣ продавъ худобу за 120 зр., давъ жѣнцѣ грошѣ сховати за пазуху въ мошонку висячу на ремѣнци на шиѣ и обоѥ пôшли вразъ до шинку. Гуцулъ сказавъ жидкови дати горѣвки. Ещѥ Гуцулъ и не почастувався, якъ жидокъ зажадавъ грошей, бо не маѥ часу, нынѣ ярмарокъ. Гуцулъ казавъ жѣнцѣ выймити грошѣ. Коли жѣнка розклала мошонку зъ грôшми передъ собою на столѣ, справный жидокъ ножикомъ перетявъ ремѣнець, схопивъ мошонку и на втѣкача. Гуцулъ за нимъ черезъ стôлъ на дорогу. Жиды однакъ, щобы допомочи злодѣеви утечи, зачали пôдставляти Гуцулови ноги, такъ що той кôлька разъ упавъ и стративъ на разѣ жидка зъ очей. Гуцулъ выскочивъ на вôзъ и увидѣвши, якъ жидокъ помѣжь ярмарокъ зъ ѥго грôшми утѣкаѥ, почавъ бѣгчи за нимъ и кричати на людей, щобы ловили. Злодѣй видячи, що ѥго зловлятъ, сховався до хаты одного боднаря. Сюда заразъ за нимъ впавъ Гуцулъ, сѣпнувъ жидка за халатъ и выдеръ ѥму мошонку але безъ грошей, котрй имовѣрно ôтдавъ якомусь спôльникови. Надоспѣли люде и почали жидка окладати а жиды зновъ боронити. Въ бôйцѣ ктось жидка-злодѣя такъ потягнувъ по головѣ, що той упавъ запомороченый на землю. Ярмарокъ заворушився, мужики остовпѣли, видячи конаючого жида, а жидова тымчасомъ зачала мститися. Цѣлый ярмарокъ бився. Где було бôльше жидôвъ, зъ ôтти утѣкали мужики, и на ôтворотъ. На гвалтъ надбѣгли полицаѣ (ц. к. жандармерія не було) взяли жида на санки, на котрыхъ сконавъ. Кôльканайцять жидôвъ зловили пошкодованого Гуцула и тягнули за волосье до суду Гуцулъ кричавъ: „Братчики, не дайте мене!“ але люде застрашенй смертею жидка, боялися... ажь одинъ паробокъ орчикомъ змôгъ мимо „зецôвъ“ вырвати Гуцула зъ рукъ жидôвскихъ, въ котрыхъ лишилося не мало гуцульского волося. Гуцулъ схоронився межи возы. Надбѣгла жандармерія и почала арештувати кождого мужика, на котрого жидки вказали: „der hat geschlugen“. Арештовано около 30 мужикôвъ, зъ рожныхъ селъ. Ярмарокъ почавъ розбѣгатись... Въ нашихъ сторонахъ таке не першій разъ дѣєсь. Не ма одного ярмарку, щобы якому газдѣ жиды що не украли, а злодѣя не можна межи ними ôтшукати; два роки тому украли одному кобацкому газдѣ 200 зр. Нашй политичнй власти повиннибы звернути бôльше увагу на полицію ярмаркову. Ц. к. жандармерія повиннабы своею присутностею не допускати до злодѣйства а оминулибыся подôбнй розрухи на будуще.

— **Впр. митрополита Іосифа Сембратовича** преконизувавъ папа на консистори дня 15 л. марта титулярнымъ Епископомъ теодозіопольскимъ. На тôмъ же консистори преконизованй Іоанъ Валѣй епископомъ пряшѣвскимъ и Іоанъ Граніловичь, епископомъ крижовацкимъ.

— **„Одесскій Вѣстникъ“** посвятивъ въ ч. 27 с. р цѣлый фейлетонъ біографіи бл. п. Володимира Барвѣньского. Зъ біографіи тои довѣдуемось, що покôйный нашь редакторъ минувшого року писавъ до „Одесс. Вѣстника“ статіи про галицкй ôтношенл. „Що до насъ лично“, пише редакція Од. В., — „мы не можемо не выразити нашои глубокои скорби, бо Барвѣньскій близькій и дорогій намъ по своѣй участи въ нашôй газетѣ. Послѣднй письма въ минувшôмъ роцѣ зъ Галичины, звернувшй на себе увагу, належали ѥго перу“. Мимо стôлькихъ занять при „Дѣлѣ“ не щадивъ покôйный свого слабого здоровля для труду онôзнавати заграницю съ ôтношенями галицкихъ Русинôвъ.

— **Дръ Иванъ Пулюй** именованый членомъ комисіи, котра устроюѥ межинародну выставу електричиу въ Вѣдни.

— **Неудачный порывъ єзуитскій.** Двомъ польскимъ катихитамъ жѣночихъ шкôлъ (публичнои и приватнои) въ Стрыю захотѣлося спроваджувати „на лобъ на шію“ Єзуитôвъ до Стрыя, щобы дѣвчатамъ въ тыхъ школахъ держали медитаційнй науки въ страстный тыждень. Директоры шкôлъ спротивились тому, поступивши собѣ зовсѣмъ законно, бо люде неквалифікованй не маютъ права научати въ школахъ. Катихиты ôтнеслися съ зажаленьемъ до лат. митр. консисторіи во Львовѣ, а тая удалася до ц. к. краєвои рады шкôльнои съ прошеньемъ, щобы позволила Єзуитамъ держати медитаціи въ дѣвочихъ школахъ въ Стрыю. Нема що и казати, що ту ишло о прецеденсъ; — колибъ рада шкôльна въ сѣмъ однôмъ случаю була дала позволенье Єзуитамъ, то они кôристалибы зъ того права въ школахъ цѣлои Галичины. Але перечислилися! Ц. к. рада шкôльна, яка она и есть, не могла вже пôйти ажь такъ далеко, — щобы Єзуитамъ дати вôльну волю въ школахъ!.. И отъ рада шкôльна похвалила поступокъ обохъ директорôвъ дѣвочихъ шкôлъ въ Стрыю и заборонила вводити неквалифікованыхъ людей, будь они навѣть Єзуиты, до шкôльныхъ закладôвъ...

— **Графиня Изабеля Потоцка**, молода жена гр. Романа Потоцкого, сына намѣстникового, умерла въ самôмъ цвѣтѣ житя вчера рано въ Вѣдни на ваду серця. Заразъ по вѣнчаню дôстала тую хоробу, котра съ перервами мучила ѥи до самои смерти. Тяжкій сей ударъ для родины пп. Потоцкихъ муситъ збудити загальне спôвчутье въ краю.

— **Руско-народный театръ** давъ въ Выжници 2 представленя, а въ понедѣлокъ представитъ въ Кутахъ „Капраля Тимка“. Зъ ôттамъ назадъ верне до Выжницѣ.

— **П. Михайло Павликъ** въ спôлцѣ съ п. Данилюкомъ, редакторомъ роботничои газеты „Praca“, напечатавъ бувъ ôтозву до громадъ въ справѣ выборôвъ. Ц. к. прокураторія державна заразъ ѥи сконфискувала.

— **Вечеръ съ танцями устроєний тов. „Рускихъ Дамъ“** дня 1. л. марта удався дуже хорошо. Особъ було до 300. Доходу brutto було 400 зр., розходу 279 зр. — остало отже чистого доходу 121 зр. Выдѣлъ товариства складаѥ при тôмъ щиру подяку Вп. Лицямъ, котрй по случаю балю зложили жертвы (Впр. еп. Сильвестеръ 5 зр., п-нѣ Елена Ковальска надвыжку до билетôвъ 2 зр. 50 кр., о. кат. Желехôвскій зъ Перемышля 3 зр., о. крыл. Шведзицкій надвыжку 1 зр., п-нѣ Матковска надвыжку 3 зр., и всѣмъ Вп. Гостямъ приспѣвшимъ на сей вечеръ, що причинилися до побôльшеня доходу товариства и уможливили выдѣлови роздати бôльше запомогъ для убогихъ дѣвчатъ, хотячихъ дальше въ школахъ удержатися. Выдѣлъ сожалѣе, що для малого числа членôвъ не есть въ силѣ при своихъ скупыхъ доходахъ вдоволити прошеню всѣхъ заслугуючихъ на запомогу дѣвчатъ, однакожъ живе въ тôй надѣѣ, що нашй народолюбнй, замѣсцевй Русинки скрѣплятъ нашй силы вписуючися численнѣйше въ члены товариства. — *Ôтъ Выдѣлу тов. „Рускихъ Дамъ“.*

— **Доходу зъ гардероbы** при обходѣ вечера въ память XXII роковинъ смерти Т. Шевченка було 102 зр., въ котрôй квотѣ мѣстится вже и датокъ Вп. п. Кулѣша 10 зр. присланый комитетови на реставрацію могилы Т. Шевченка. — *Ôтъ комитету.*

— **Редакторъ „Kurуer-a Lwowsk-ого“**, нового дневника польского, выдавъ вже проспектъ, въ котрôмъ подаѥ свою „чоступову“ програму. Пôдъ взглядомъ политичнымъ обираѥ собѣ не „конвульсійну“, але „спокôйну“ працю. „Теперь — читаемъ въ проспектѣ — Поляки оперлися на Австрію, думаючи, що въ интересѣ Австро-Угорщины лежитъ ôтбудувати Польщу. Се думка блудна; Австро-Угорщина, щобы жити въ достатку, потребуѥ лишь новыхъ дорôгъ торговельныхъ, котрй черезъ Всходъ моглибы ѣй отворити скарбы иншихъ континентôвъ. Що Австрія сточитъ съ Россіею бôй о тй дороги, — не сумнѣваемось, але не менше мы увѣренй, що не сточитъ ѥго нѣколи за Польщу.“ Опôсля проспектъ подаѥ своѥ становище въ справѣ рускôй. „Скоро Русины — пишесь тамъ — почуваются вже (sic!) яко ôтрубна народнôсть, то нехай спокôйно працюютъ надъ ѥи розвоѥмъ, а мы (редакція) певно до польонизованя ихъ не приложимо руки. Однакъ правдиво братній обовязокъ нашь наказуѥ намъ бачити, щобы не пôдкладала мины пôдъ руску народнôсть агитація панроссійска, погубна именно для рускаго народу. Съ нею отже, якъ съ спôльнымъ ворогомъ нашимъ и братнёго намъ народу рускаго, будемъ воювати на смерть.“ Кобы лишь „Kurjer Lwowski“ не пôйшовъ слѣдомъ другихъ польскихъ польскихъ газетъ и не вышукувавъ „панроссійскихъ минъ“ тамъ, где ихъ звычайно зовсѣмъ нема! А то довѣдъ зробивъ насъ въ тôмъ взглядѣ дуже „невѣруючими Томами“! Впрочѣмъ побачимо... Що до внѣшнои стороны выдавництва, то зазначуѥмъ, що „Kurjer Lwowski“ буде выдаватися зъ ночи; авторы будутъ писати, а складачѣ складати и друкувати черезъ цѣлу нôчь, — а черезъ день, по выходѣ рано газеты, всѣ робôтники будутъ спати. Такожь незавидна робота и мука людского здоровля, особливо складачѣвъ.

— **Зъ Зеленои** (коло Скалата), где то недавно заснувалася читальня и где народъ зъ часописей и книжокъ рускихъ що разъ бôльше набираѥ свѣдомости своихъ правъ народныхъ, пишутъ намъ, що по поводу петиціи, высланои громадянами до рады державнои въ справѣ §§. 48 и 75 новелѣ шкôльнои, ц. к. староство въ Скалатѣ потягало вже двохъ господарѣвъ зъ Зеленои до протоколу... — Сей фактъ подаемъ до вѣдомости нашихъ послôвъ съ препорученьемъ, щобы при случаю зробили зъ него ужитокъ, — щобы зновъ якій Мадейскій и гр. Таффе не потребували казати: „где факты?“

— **Во Львовѣ завязався комитетъ зъ демократôвъ** для выготовленя програмы и завязаня товариства демократичного. Першй загальнй зборы того товариства маютъ ôтбутись еще передъ сегорôчными выборами до сойму. Пора вже крайна, щобы разъ демократичнй елементы польскй въ Галичинѣ зъорганизувалися въ якусь хочь троха сильну партію и не далися такъ якъ доси игнорувати а то и за нôсъ водити шляхотско бюрократичнôй клицѣ...

— **Вѣсть о перенесеню о. Ленкавского** зъ Жидачова до Угорникъ коло Станиславова зробила на мешканцяхъ жидачѣвского повѣту, якъ пише польска газетка „Obrona“, дуже сумне враженье. „Клика повѣтова, — пише згадана газета, — котра наконець може тріюмфувати, що довершила свого, хотѣлабы еще передъ выборами позбутися о. Ленкавского, щобы усунути ѥго вплывъ на народъ, у котрого за трійцятьлѣтнй свои труды тѣшится великимъ довѣріемъ и привязаньемъ. Але народъ той хочь и зъ далека пôйде за голосомъ своего пастыря.“

— **Слѣдство въ справѣ арештованыхъ** въ Краковѣ особъ, посудженыхъ о агитаціи соціялистичнй, маѥ бути зъ наказу овыше, якъ доноситъ кракôвска „Nowa Reforma“, укôнчене въ протягу 14 днѣвъ.

— **Кс. Калинка** настоятель Змартвыхвстанцѣвъ мавъ дня 16 и 17 марта въ костелѣ „Panny Maryi“ въ Краковѣ двѣ т. зв. „конференціи“ (проповѣди) о уніи получений съ квестою на интерчатъ. „Gazeta Krakowska“ не вдоволена зъ конференцій кс. Калинки, бо замѣсть говорити о пôсланництвѣ Христа, ôнъ бавивъ слухачѣвъ „to wstrętnemi stronami życia kapłańskiego w szyźmie, to lubował się kolczatymi paskami na ciełe św. Jozafata“. Унія — такъ кôнчитъ „Gaz. Krak.“ — певно не скрѣпится подôбного рода конференціями.

— **Выказъ одноразовыхъ запомогъ** удѣленыхъ въ мартѣ с. р. выдѣломъ тов. „Рускихъ Дамъ“: Юлія и Марія Поховскій 10 зр., Емилія и Марія Витковицкій 10 зр., Александра Тучапска 5 зр., Елеонора, Гонората, Марія и Антонина Глиньскій 10 зр., Анна Мохнацка 5 зр., Емилія Яворска 5 зр., Евфрозина Киндей 5 зр., Александра Трещаковска 5 зр., Олимпія Левицка 2 зр., Евгенія Лисъ 3 зр.) Розалія Галайко 3 зр., Каролина и Марія Чорній 3 зр., Петронеля Сарабай 3 зр. — *Ôтъ Выдѣлу тов. „Рускихъ Дамъ“.*

— **Криминалъ въ Станиславовѣ**, що то ѥго такъ довго на великй розмѣры и кошты будовали, буде отвореный 16 л. липня с. р. Того дня перевезутъ туда зô Львова 300 вязнѣвъ.

— **Характеристика россійской полиціи.** Якъ зручною есть сегочасна полиція въ Россіи, доказуѥ найлѣпше поговôрка, котра въ послѣдныхъ часахъ выробилась мѣжь тамошными конокрадами - жидами. Сй ось якъ о нѣй думаютъ: Въ Англіи, кажутъ они, знаѥ полиція коли сталась яка крадѣжь вже въ двайцять чотыри годины, въ Франціи въ два дни, въ Нѣмеччинѣ въ три, а въ Австріи доперва въ тыждень; россійска же полиція знаѥ вже два мѣсяцѣ на передъ, коли що статись маѥ.

— **Консумція тютюну.** Министерство финансôвъ оголосило выказъ консумціи цигаръ, папиросôвъ и тютюну зъ минувшого року. Въ трехъ першихъ чвертяхъ 1882 р. выпалено въ Австріи загаломъ 856,044.625 штукъ цигаръ и 85,044.625 папиросôвъ. Найбôльше улюбленою сортою суть такъ званй „короткй“ цигара; зъ нихъ выпалено 337 миліон., о 36 миліон. бôльше, якъ 1881 р. Такъ званыхъ „Inländer“-ôвъ выпалено минувшого року тôлько 16½ мил. Консумція готовыхъ папиросôвъ побôльшилась о 26 мил. Консумція подвоилася, мимо того що тютюнъ подорожѣвъ, въ Австріи низшôй, въ Сальцбургу и Дальмаціи.

— **Телеграфъ въ Галичинѣ** числивъ съ кôнцемъ минувшого року загаломъ 280 стацій. Персоналъ службовый становило 408 осôбъ. Загальне число всѣхъ депешъ 2,599.518. Дохôдъ рôчный за наданй депешѣ выносивъ 313.465 зр.

— **Способъ на мигрену.** Дръ Буркъ донѣсъ біольогичному товариству въ Парижи о якômсь журналистѣ, котрый дуже часто терпѣвъ на сильный бôль головы, но бôль той заразъ перестававъ, якъ тôлько хорый въ обувье вложивъ сталевй плытки, однакожь заразъ вертався, якъ тôлько забувъ плытки вложити. Способъ дуже простый, котрого кождый самъ на собѣ може пробуватя.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Въ Tübingen умеръ 20 л. марта славный професоръ хирургіи на тамошнôмъ университетѣ дръ Брунсъ. — Въ Лондонѣ полиція буде збôльшена о 1000 людей, якъ такожь число тайныхъ агентôвъ полиційныхъ и нôчнои сторожи. — Въ Дрогобычи лютится ôтъ кôлькохъ недѣль чорна ôспа, наслѣдствомъ чого замкнено тамошній школы. — Цѣны за помешканя пôдчасъ коронаціи въ Москвѣ будутъ величезнй. Вже теперь замовляютъ поодинокй комнаты въ готеляхъ за цѣну 60 рублѣвъ денно. — Макушевъ проф. литературъ славяньскихъ въ варшавскôмъ университетѣ умеръ передъ кôлькома днями въ Варшавѣ. — На львôвскôй почтѣ згинувъ зъ воза почтового ѣдучого на дворець колѣевый пакетъ съ 5000 зр. въ готôвцѣ. Кондуктора арештовано и заряджено слѣдство.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львôвскои.

До кан. инстытуціи завôзванй оо: 1. Конст. Монастырскій на Розгôрче дек. болехôвского, 2. Николай Лукавецкій зъ Угорникъ на Жидачѣвъ, 3. Стеф. Ленкавскій на Угорники.

Завѣдательства одержали оо.: Влад. Глиньскій завѣд. Девятникъ дек. бобрецкого и Іоакимъ Федюкъ завѣд. Суходола дек. перегиньского.

Личный додатокъ въ сумѣ 100 зр. получивъ о. Иполитъ Дроздовскій зъ Княжа.

Мѣстодеканомъ тернопôльскимъ поставленый о. Северинъ Навроцкій зъ Шляхтинець.

Въ пропозицію I) на пар. Мужилôвъ принятй оо.: 1. Петро Сосенко зъ Межигорець, 2. Дионизій Дыяковскій зъ Кривого, 3. Григ. Громадка зъ Кончакъ; въ спискѣ: 4. Володисл. Дорожиньскій зъ Волцнева, 5) Конст. Глебовицкій зъ Брюховичь, 6. Володим. Барановскій зъ Дусанова, 7. Мелетій Лотоцкій зъ Городенки, 8. Дезидерій Щуровскій зъ Бокова, 9. Дворянинъ зъ Долины, 10. Ант. Ульваньскій зъ Лѣсникъ, 11. Ник. Темницкій зъ Хоросткова, 12. Ал. Танчаковскій зъ Ялôвця, 13. Атан. Юркевичь зъ Сухорѣча, 14. Мих. Баранъ, зав. зъ Телячого, 15. Винк. Кузыкъ сотруд. зъ Бѣлои, 16. Ив. Навроцкій сотр. зъ Терноцоля, 17. Алекс. Темницкій сотр. зъ Ходорова, 18. Несторъ Соневицкій зъ Лѣсокъ, 19. Ил. Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова. II) на кап. Горпинъ 1. Теод. Прачукъ зав. зъ Щуровичь, 2. Іос. Лозиньскій зав. зъ Горпина и 3. Ник. Смалько сотр. зъ Кобакъ.

Митроп. консисторія вставляѥся у президіи намѣстництва, щобы згодилася на каноничну институцію запрезентованого на Лѣски о. Евгенія Киселевского зъ Текучи.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

— **Титъ Киселевскій**, ц. к. контрольôръ при урядѣ податковôмъ въ Богородчанахъ, умеръ 20-го с. м. Вѣчна ѥму память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Покажчикъ новои украиньскои литературы“** (1798—1883). Зôбравъ М. Комаровъ. Передрукъ зъ зъ збôрника „Рада“. На 74 сторонахъ великои ôсѣмки мѣстится поазбучный списъ авторôвъ украиньскихъ ôтъ 1798 до 1883 р., а при кождôмъ авторѣ вычислений ѥго творы. Потреба такои повнои библіографіи украиньскои почувалася вже ôтъ давна, — для того п. Комарову кождый подасть подяку и признанье за ѥго стараннy а при тôмъ и тяжку працю.

— **„Альбомъ историческихъ дѣятелей юго-западной Россіи“** выйшовъ въ Кіевѣ. Альбомъ сей обнимаѥ 20 искусныхъ рысункôвъ портретôвъ гетьманôвъ зъ XVII столѣтя и 11 листôвъ тексту, написаного проф. Вол. Антоновичемъ. Цѣна Альбома 6 рублѣвъ, съ пересылкою 6 р. 75 коп. Набути можна въ книжнôмъ магазинѣ Луки В. Ильницкого въ Кіевѣ.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше Всч. о. о. А. Чапельскій въ Добровлянахъ 1 зр., о. В. Балицкій въ Испасѣ 1·30 зр., Бп. К. Коцовскій въ Золочевѣ 1 зр., п-нѣ Анна Коцовска въ Золочевѣ 1 зр., сов. Л. Рожанковскій въ Золочевѣ 1 зр., п. Т. Грушкевичь въ Коломыѣ 1·50 зр., о. Плятонъ Паславскій въ Белзи 1 зр., — разомъ съ попередно выказанымн: **748 зр. 45 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислав: Всч. о. Плятонъ Паславскій въ Белзи 1 зр. — Разомъ **22 зр. 75 кр.**

— **Жертвы зложенй по поводу вечера** съ танцями въ користь „бурсы Братства св. о. Николая“ въ Станиславовѣ: Преосв. еп. Сильвестеръ 5 зр.; Хв,

Инст. Ставропигійскій 10 зр.; о. Громадка зъ Кончакъ 5 зр.; по 3 зр.: о. Медвецкій зъ Янова, п. Гушалевичь, адъюнктъ суд. въ Стан., п. Керекярто, директоръ гимн., о. Ганкевичь зъ Пневя, п. Иваницкій зъ Ладского, п. Кузьма, судія въ Калуши, о. Соневицкій зъ Волковець, п. Стеф. Дубравскій, проф. въ Стрыю, о. Абрысовскій зъ Тысьменицѣ, о. сов. Сосенко зъ Межигорець 2 50 зр. — По 2 зр.: Юст. Малецкій зъ Лядского, о. Кашубиньскій зъ Стан., п. Чачковскій, директоръ реаль. шк. въ Стан., о. Бобикевичь зъ Студѣнки, о. Варапучиньскій зъ Поршовы, о. Балько зъ Росохача, о. Вергановскій зъ Кіевця, о. Грыцей зъ Демянова, о. Галяревичь зъ Заланова, о. Гадзиньскій зъ Голоскова, о. Дрогомирецкій въ Стѣнки, п. Загайко зъ Тернополя, о. Ст. Кобляньскій зъ Старомѣщины, о. Лукасевичь зъ Стѣнки, о. Лушпиньскій зъ Пилипча, о. Мармуровичь зъ Любчѣ, о. дек. Мацѣлиньскій зъ Коронця, п. Мельницкій, посесоръ зъ Остринѣ. о. Недельскій зъ Братышова, о. Теодоровичь зъ Иваникôвки, о. Сьокало зъ Чорткова, п. Шелиньскій, власт. дôбръ и марш. рады пов. въ Богородчанахъ, о. Желиховскій, проф. гимн. въ Перемышли, п. Кульчицкій проф. гимн. въ Перемышли, о. Ганкевичь зъ Пановець, п. Ром. Левицкій зъ Пацыкова. — По 1 зр.: п. Березовскій зъ Стан., п. дръ Ключенко зъ Стан., о. Ангеловичь зъ Тростянця, о. Алексевичь зъ Бабинець, о. Боднаръ зъ Потока, о. Бобикевичь зъ Струтына, о. Воляньскій зъ Милованя, о. дек. Ванчицкій зъ Барыша, о. Воєвудка зъ Зеленои, о. дек. Герасимовичь зъ Загвôздя, о. Глиньскій зъ Городницѣ, о. Ганкевичь зъ Глѣбова, о. Громадка зъ Скоморохъ, п. Пав. Горбачевскій зъ Кудрынець, о. Даниловичь зъ Петрова, п. Збудовскій зъ Николаева, о. Козакъ зъ Калуша, о. Колянковскій зъ Кутъ, о. Кисѣлевскій зъ Хлѣбичина, о. Кобляньскій зъ Марковы, о. Колянковскій зъ Радча, о. Каминьскій зъ Ôльшаницѣ, о. Кушликъ зъ Вѣстовы. о. Кордасевичь, крыл. зъ Перемышля, о. Лушпиньскій зъ Пилипча, о. Лопатыньскій зъ Комарова, о. Лукашевичь зъ Скоморохъ коло Бучача, о. Лонцкій коло Болшôвця, п. Лукашевичь, ц. к. нотаръ зъ Солотвины, о. Матѣевъ зъ Новицѣ, о. Мацѣевскій, игум. зъ Гошева, п. Медвецкій укôнч. бог. зъ Вербыловець, о. Новосадъ зъ Ковалôвки, о. Небыловець зъ Перегиньска, п. Недельскій, проф. гимн. зъ Золочева, о. Олесницкій зъ Переволоки, о. Проскурницкій дек. зъ Петрилова, о. сов. Пачовскій зъ Наваріи, о. Романовскій зъ Рыпянки, о. Сѣменовичь зъ Бобулинець, о. Тындюкъ зъ Дашавы, о. сов. Ткачуникъ зъ Болшова, о. Танячкевичь зъ Монастырчанъ, о. Тышиньскій зъ Бѣльча, о. Телиховскій зъ Колоколина, о. Филиповичь зъ Дубы, о. Целевичь зъ Озерянъ, о. Чемериньскій зъ Яблонова, о. Яниковскій зъ Луки, п. Бѣлоусъ зъ Коломыѣ, о. Кумановскій зъ Пужникъ, о. Климковичь зъ Сопôвки, о. Андроховичь зъ Ôкнянъ, о. Макогоньскій зъ Линицѣ, о. Коржиньскій зъ Погонѣ, о. Бородайкевичь зъ Грыновець, о. Бородайкевичь зъ Станковець, о. Паукъ зъ Похôвки, о. Федусевичь катих. зъ Стрыя, о. Яновичь зъ Горожанки. Яко наддатки зложили слѣдуючѣ зъ помежи П. Т. гостей, участвувавшихъ въ забавѣ: п. дръ Бучиньскій деп. адвок. 2 зр., п. Мацура аптикарь 2 зр., п. Чорненьскій ц. к. ком. финанс. 2 зр., о. дек. Галиковскій зъ Порогôвъ 2 зр., о. Сѣменовичь зъ Монастырискъ 1 зр., п. Шанковскій укôнч. богосл. зъ Дулибъ 1 зр., п. Колянковскій секр. рады пов. въ Богородчанахъ 1 зр., о. Вигошиньскій 1 зр.

Ôтъ Выдѣлу „Братства св. о. Николая“ въ Станиславовѣ.

М. Семенôвъ, секретарь. *Т. Шанковскій*, предсѣдатель.

(Надôслане.)

„Діяна“ — закладъ съ купелями солодовыми, желѣзистыми и сѣрчаными, — во Львовѣ, при улици Словацкого ч. 2, препоручаеся ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности якъ своєю скуточностею, такъ и приступными цѣнами.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. — й — й въ Калуши. Зъ дописей Вашихъ небавомъ скористаємъ. Даруйте, що не мѣстимо заразъ, бо мы мусимо мѣстити дописи въ тôмъ порядку, якъ надходятъ, щобы бути справедливыми супротивъ всѣхъ нашихъ Вп. дописовательвъ.

Подяка.

Въ тяжкôмъ горю, якимъ дôткнула мене воля Всевышнёго и неумолима судьба, забираючи до вѣчности найдорожшого серцю мому друга жизни, найвѣрнѣйшу мою жену Розалію, погребану дня 10 л. марта, складаю зъ придавленого болемъ серця вдячнôсть всѣмъ, що дали доказъ правдивои пріязни и спôвчутя въ моѣмъ невысказанôмъ смутку. Передовсѣмъ дякую найсердечнѣйше Впр. о. Калитовскому, дек. жовк., що не щадивъ труда и правдивого посвященя, занявся ôтправою богослуженя и ôтпровадженьемъ помершои на мѣсце спочинку. Дальше пересылаю неменшу подяку всѣмъ другимъ отцямъ духовнымъ, що брали участь въ похоронѣ, якъ Впр. оо. А. Тустановскому за єго прекрасне трогаюче слово надгробне, К. Должицкому, А. Тарчанину, игумену Чина С. В. В., Ем. Дѣдицкому, М. Косоноцкому, Омеляньскому, Подолиньскому и Грушкевичу.

Спаси Бôгъ Вамъ Всч. отцѣ за ôтпровадженье въ могилу найдорожшои моеи подруги, за прислугу, яку зробили Вы бл. п. Розаліи, спаси Бôгъ за ôтраду и потѣху, яку подали Вы роздертому серцю въ часѣ найбôльшого смутку и горя.

Лаврентій Дрималикъ, гр. кат. приходникъ въ Туринцѣ, мужь Покôйнои; дръ С. Дрималикъ, Анна Долошицка, Марія Пелехъ, Антонія и Іосифъ Дрималикъ — дѣти.

Подяка.

Вп. пп. Юл. Бережницкому, Зен. Грушкевичеви, Кар. Давидовичеви, Ром. Заклиньскому, Вол. Климковичеви, Ник. Лещишакови, Мих. Павликови, Ив. Попелеви, Андр. Сумикови, Александрови и Иванови Яворскимъ сердечно дякую за присланй — по другій и по третій разъ — материялы до мого Руско-нѣмецкого Словаря.

Евгеній Желегôвскій.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 50	310 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 25	172 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 50	312 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 —	90 75
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 80	98 80
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 53	5 64
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 90
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	602.—	604.
Жел. цѣсаревон Елисаветы по 200 р.	216.75	217.25
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2767.—	2770.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	305.25	305 75
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	170.—	171.—
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	338.—	338.50
Полудн. желѣз. держ. по 200 р. а. в.	139.75	140 25
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	161 50	162.—
Листы заставнй лосований.		
Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.85	96.35
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	102.—	103.—
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ. кред. в. а. по 4%	89.50	90.50
„ „ „ „ „ по 5%	98 —	99.—
„ „ „ „ „ по 5% въ 37 лѣтахъ зворотне	98.—	99.—
Галиц. банку гипот. по 6%	101.70	102.20
„ „ рустик. по 6%	100.75	101.25
Банку народного по 5%	100.40	100.80
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	102.—	102.75
Облигаціи съ правомъ первеньства (за 100 р.)		
Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	93.60	93.85
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92 50	93.—
Жел. пôвн. по 100 р. м. к.	104.75	105.—
„ „ „ 100 р. а. в.	100.50	101.50
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	98.80	99.—
„ „ „ „ II. емисін	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв. - Черн. - Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	94.—	94.50
„ „ 1867	98.25	98.75
„ „ 1868	93.80	94 20
„ „ 1872	93.75	94.—
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	92.50	92.80
Лосы.		
Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.50	171.—
Клярого по 40 р. м. к.	38.25	38.75
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	108.—	109.—
Кеглевича пô 10 р. м. к.	19.50	20.50
Лосы мѣста Кракова	—.—	19.25
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	40.—	40.50
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	37.—
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	21.—	21.75
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	45.—	45.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	22.50	23.50
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	28.25	29.—
Виндишгреца по 20 р. м. к.	37.—	38.—

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 20 л. марта 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	77 90	78.10
„ „ „ серебрѣ	77.90	78.10
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	118.75	119.25
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	131.20	131.60
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	137.—	137.50
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	167.50	168.—
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	167.50	168.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37. -	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	147.—	147.75
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.
„ вол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	97.65	97.85
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	97.50	98.—
Галичины	98.—	98.50
Акціи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	115.25	115.75
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	297.50	298.—
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	850.—	858.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	831.—	832.—

Курсъ збôжа

зъ дня 16 л. марта 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	7	60	8	85
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	35	5	60
Ячмѣнь	5	35	6	05
Гречка	6	55	6	80
Овесъ	5	10	5	35
Горохъ до варки	7	08	11	75
„ паст.	4	85	6	25
Выка	5	80	7	25
Кокорудза стара	6	—	6	25
„ нова	5	25	5	80
Рѣпакъ зимовый	13	75	15	50
„ лѣтный	13	75	14	25
Ржѣй (Льнянка)	11	25	12	—
Насѣнье льняне	9	40	10	50
Конюшина (передна)	40	—	90	—
Кминъ	21	50	23	—
Анижъ	28	—	28	50
„ плоскій	25	—	28	75
Хмѣль за 100 кил.	240	—	400	—

К. МЄЧКОВСКІЙ

Львôвъ, улиця Городецка, ч. 79 с.

поручае свою

Торговлю товарôвъ кольоніяльныхъ, Ласощѣвъ, Винъ, Гербаты, — дальше **Складъ свѣжихъ Дрôжджей прасованыхъ и всякихъ Виктуалôвъ**

якъ такожъ 1—4

заосмотрену въ всякй перекуски

Комнату до снѣдань

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Угорскй вина

бѣлй и **червонй**, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожъ власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣники посылаются даромъ.

Пробна скриня съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (23—25)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниvъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

ПРАКТИКОВАНА СЕМИНАРИСТКА

желае собѣ въ рускôмъ священичôмъ домѣ учити дѣти. Удѣляе основнои науки рускоro, нѣмецкого и французского языка. Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (3—3)

ВАЖНЄ ДЛЯ

!ПРОВИНЦІИ!

Найлучшу хиньско-россійску

7—? **ГЕРБАТУ**

½ кило по зр. 2, 3 и 4

поручаѣ и розсылаѣ

торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО

ВЪ КІЄВѢ

(3—3) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючй малорускй книжки:

Андерсенъ: Казкы, переклавъ Стариченко. К. 1873 г, Цѣна 1 р. 25 к. *Антоновичъ В.*: Историч. пѣсни малорусскаго народа т. 1-й К. 1874 г. Цѣна 1 р. 50 к., т. 2-й, в. 1-й К. 1875 г Ц. 80 к. *Александровъ*: Малорускй спѣванки. Х. 1880 г. Цѣна 15 коп. *Бѣлецкій-Носенко*: Приказки въ чотырехъ частяхъ К. 1871 г. Ц. 2 р. 50 к.; Гостинець землякамъ. Казки слѣпого Бандуриста чи спѣвы объ рôзныхъ рѣчахъ. К. 1871 г. Цѣна 1 р.; Горпинида, чи вхопленная Прозерпина, жартливая поема въ 3-хъ пѣсняхъ. К. 1871 г. Цѣна 30 к. *Бабуся* зъ того свѣту, оповѣданя про помершй душѣ К. 1883 г. Ц. 5 к. *Вовчокъ Марко*: Народнй оповѣданя т. 2-й Спб 1876 г. Цѣна 50 к. *Галка* Іеремія (Костомаровъ). Збôрникъ творôвъ. Од. 1875 г Ц. 1 р. 75 к. *Гатцукъ*: Абетка. Ц. 50 к. *Гребинка Е.* Пырятиньска ластôвка. К. 1878 г. Цѣна 75 к. *Гулакъ-Артемовскій*: Кобзарь К. 1878 г. Цѣна 20 к. *Гильбовъ Л.*: Байки Изд. 3-е. К. 1882 г. Цѣна 20 к *Гоголь*: Простакъ. Ком. Изд. 2-е. К 1882 г. Ц. 15 к. *За Крашанку-Писанка.* П. Ол. Кулѣшевы, написавъ Данило Слѣпченко-Мордовець. С.-ПБ. 1882 г. Цѣна 50 к. Де що про свѣтъ Божій. Изд. 4-е. К. 1882 г. Ц. 20 к. Дѣтскй пѣсенѣ, казки и загадки. К. 1876 г. Цѣна 15 к. *Евгеньева* Крестьянина, Розмовы. К. 1872 г. Цѣна 30 к. *Ивановъ*: Ровмова про небо та землю зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М Комаровъ К. 1874 г. Ц 8 к.; Розмова про земнй силы зъ додатками та ôтмѣнами, переклавъ М. Комаровъ 1875 г. Ц 10 к. *Казюка Р.*: Двѣ казки І. Повпѣвника. Ишпаньска казочка ІІ. Цыганъ Кулѣша. К. 1883 г. Цѣна 5 к. *Кобзарь*: Сборникъ Малорусскихъ пѣсень. Цѣна 50 к. *Котляревскій И.*: Собраньe сочиненій на малороссійскôмъ языцѣ. К. 1875 г. Цѣна 2 р.; Собраньe сочиненій К. 1878 г. Цѣна 75 к.; Наталка-Полтавка. К 1878 г. Цѣна 25 к.; Москаль-Чарôвникъ К. 1878 г. Цѣна 25 к. *Кулишъ П.* Записки о южной Руси. т. 1-й. Цѣна 1 р. 50 к.; Досвѣтки. Думы и поемы К 1876 г. Цѣна 80 к; Дѣвоче серце. Идилія. К. 1876 г. Цѣна 20 к.; Орисл. К 1882 г. Цѣна 5 к.

ОБЩЄ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЄ ЗАВЕДЕНЬЄ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставничe ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣнність. (6—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на І-ôмъ поверсѣ.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 29. Львôвъ, Субота 12 (24) марта 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ свитъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Бібліотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належатъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть року . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: 19зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. **Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Таже подана такожь предплатна цѣна** *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Уваги надъ найновѣйшими
СПРАВОЗДАНЯМИ ПОСОЛЬСКИМИ.

II.

Въ попереднôмъ уступѣ нашои статіи старались мы коротко высказати національнй и суспôльнй погляды гдеякихъ передовыхъ людей въ нашои шляхты, котрй хочь стоятъ на т. зв. историчнôмъ становищу, то все таки не замыкаютъ очей на новй ходы и потребы часу, але противно, уважаютъ единымъ условіемъ существованя шляхты яко шляхты — стати на чолѣ того нового историчного ходу, працювати по вновѣ надъ заспокоеньемъ тыхъ новыхъ потребъ. Правда, покликуванье на „историчнôсть“ може выдатись ту влишнымъ, бо се жь певна рѣчь, що такои шляхты нѣгде и нѣколи въ минувшй часы не було, и що въ новыхъ направленяхъ и на новôй нивѣ прійдеся шляхтѣ працювати не яко шляхтѣ, але яко простымъ, хочь и богатшимъ въ засобы робôтникамъ народнымъ, поручь съ самыми демократичными и съ самыми поступовыми елементами данои суспôльности. Але надѣятись, що втягнувшися въ той новый рухъ, шляхта чимъ разъ бôльше тратити буде свою ексклюзивнôсть, чимъ разъ бôльше, безъ покликованя на якй ôъ тамъ не було историчнй права, ставати буде безъ застережень въ рядахъ тои свѣтлои меншости, що добивается правды и волѣ для всѣхъ людей, якъ шляхты такъ и мужикôвъ.

Тямущій читатель сейчасъ пригадае собѣ, що многй думки нашихъ передовыхъ шляхтичѣвъ, н. пр. пок. Ивана Федоровича, майже слово въ слово сходятся съ новымъ рухомъ шляхты австрійскои, особливо ческои и угорскои, съ тымъ рухомъ, котрому минувшого року такъ голосный выразъ давъ гр. Аппоній въ угорскôмъ парляментѣ, а котрого провôднымъ органомъ въ Вѣдни есть клерикально забарвлена „Vaterland“. Пок. Иванъ Федоровичь о 15 лѣтъ антиципувавъ реченье Аппонія о задачахъ и ролѣ шляхты въ розвою суспôльнôмъ, — знакъ, що новй направленя, бажаня розумныхъ реформъ и зарадженя павперизмови родятся не тôлько въ головахъ демагогôвъ, и незаносятся звнѣ хитрыми емисаріями, але, такъ сказати, висятъ въ воздусѣ, родятся generatione spontanea въ однаковыхъ всюды обставинъ суспôльныхъ, и то родятся въ головахъ зарôвно найвысше якъ и найнизше стоячихъ на драбинѣ суспôльнôй, коли тôлько головы тй доволѣ талантливй до синтетичного мысленя и доволѣ вразливй на окружаюче ихъ житье.

Правда, така шляхта у насъ становитъ поки-що еще незначну меншôсть, хочь о существованю тои меншости годѣ вже нынѣ сумнѣватися. Некористнй обстоятельства не давали тôй меншости выступити съ цѣлою рѣшучостею и съ новою програмою. Гр. Круковецкій, котрого мы пôсля цѣлого его поступованя ссьмо въ правѣ зачислити хочь не до властивыхъ представителѣвъ, то вжежь таки до прихильникôвъ нового руху, стоитъ поки-що яко посередникъ межи старою а новою шляхтою. Ôнъ не побоявся кинути въ очи старôй бôльшости ей вопсутье и дегенерацію, не побоявся выставити себе на ей — не завсѣгды чистй и честнй — стрѣлы та удары, — але ôнъ, скажѣмъ отверто, не приставъ еще и до новыхъ, не выставивъ нѣякои позитивнои програмы, ограничився на негаціи и критицѣ, котра хочь безперечно въ нашихъ безкритичныхъ сумеркахъ галилейскихъ такожь добре и особливо для нашихъ мужикôвъ спасенне дѣло, — то всежь таки въ дѣланю политичнôмъ намъ выстарчати не може.

Особливо цѣкаве то, що посолъ гр. Круковецкій въ цѣлôй своѣй промовѣ такъ старанно обминае пытанье руске, а такъ пильно держится пытань чисто економичныхъ. Мы не знаемо, чи посолъ гр. Круковецкій длятого не хотѣвъ въ тôмъ дѣлѣ высказатися, що ему оно не досыть ясне, чи може зъ якои иншои причины. Зъ одного уступу его бесѣды мы дѣйстно маемо право догадуватися, що руске пытанье п. Круковецкому не досыть ясне и що ôнъ дивится на него очима старои шляхты, на котру въ своѣй промовѣ такъ завзято нападае. Ôнъ каже мѣжь иншимъ до селянъ: „Селяне не повиннй выбирати нотарѣвъ, адвокатôвъ або старостôвъ и урядникôвъ, яко людей не маючихъ своеи волѣ (чи справдѣ адвокаты не маютъ своеи волѣ?) и лишь зависимыхъ ôтъ другихъ можнѣйшихъ. Не повиннй выбирати рускихъ священикôвъ, котрй ихъ боронили маетково, що мушу имъ признати, але въ другои стороны заслужили на лиху славу тымъ, що при кождôй способности ширили ненависть межи народомъ побратимчимъ, т. е. Поляками а Русинами, — а такимъ способомъ не могли перепровадити найпожиточнѣйшихъ рѣчей“. Признаемося, що уступъ той въ бесѣдѣ п. Круковецкого дуже немило вразивъ насъ и вразити муситъ кождого, кто хочь и не бачитъ въ нашôмъ священьствѣ единои пôдпоры рускои народности и единои дошки спасенія для нашои справы, — але кто тôлько тверезымъ, неупередженымъ окомъ гляне на двайцятилѣтну исторію нашого автономичного житя. То п. Круковецкій думае, що нашй послы-священики гденебудь и колинебудь сѣяли невгоду межи двома братными народами? А чомужь то польско-мазурскй послы-мужики доки тôлько були въ соймѣ, сидѣли и голосували не разомъ съ „побратимчою“ шляхтою, а съ рускими мужиками и священиками? А чомужь то польскій нарôдъ бохеньского повѣта выбравъ бувъ передъ десяти лѣтами руского священика Качалу на свого заступника въ радѣ державнôй? А чомужь то рускй священики на кождый, далеко не завсѣгды щирый покликъ польскои шляхты до згоды — першй и майже одній, бôльше съ сердечностею нѣжь съ розвагою подавали руку до тои згоды, хочь тымъ неразъ ризикували навѣть скомпромитувати себе въ очахъ тверезѣйшихъ и бôльше недовѣрчивыхъ, бо тяжкою практикою житя навченыхъ послôвъ-мужикôвъ? Нехай гр. Круковецкій въ цѣлыхъ величезныхъ стосахъ соймовыхъ справоздань покаже намъ одинъ уступъ въ бесѣдъ нашихъ священикôвъ, гдебы проповѣдалася ненависть до польского народа, або й навѣть до польскои шляхты. Що рускй священики рѣзко выражали антагонизмъ и ôтмѣннй интересы двохъ народностей, — то се еще не значитъ, що они ширили ненависть противъ кого небудь. Що они боронили рускои народности ôтъ прямыхъ и скрытыхъ — и именно неразъ ненавистею та погордою забарвленыхъ нападôвъ польскихъ, на рускôмъ хлѣбѣ выросльіхъ панôвъ въ родѣ Поляновского, Борковского е tutti quanti, — то се була тôлько оборона, а не напасть. Чи для того, що Поляки намъ народъ побратимчій (не одноплеменный, се признае очевидно гр. Круковецкій), то мы маемо для святого спокою поступатись имъ правами своеи народности? Нѣ! Коли братя, то нехай и братя, любѣмся якъ братя, але рахуймося якъ жиды, а не вважаймо се за провину противъ братства, коли кто домагается такого рахунку. „Братъ братомъ, а брындзя за грошѣ“, — говоритъ дуже розсудно нашъ нарôдъ, выражаючи тымъ, що ôнъ понимае братерство дуже тверезо, не сантиментально, и що розумѣе ясно, що тôлько на пôдставѣ якъ найповнѣйшои самостôйности и автономіи обопôльнои, на пôдставѣ цѣлковитого застереженя обопôльныхъ интересôвъ може держатися и розвиватися правдиве, нѣкого не кривдяче братерство. Чи се було проповѣдуванье ненависти противъ Полякôвъ, коли рускй послы — и то въ першôй линіи селяне — разъ въ разъ говорили, що „мы не хочемо паньскои опѣки надъ собою“? Паны настояли на тôй опѣцѣ, въ тôмъ переконаню, що рускій народъ не дорôсъ еще до повнолѣтности (нѣвроку ему! — тысячу рокôвъ росте и еще молокососъ!) — и отъ теперь самъ гр. Круковецкій съ якою индигнацією розказуе томужь народови про тую паньску опѣку!

Жаль, що гр. Круковецкій не высказавъ обширнѣйше своихъ поглядôвъ на руску справу и на тое, якъ бы то ôнъ бажавъ заступати рускій нарôдъ, не выставляючи знамени рускости передъ цѣлымъ свѣтомъ и не боронячи правъ рускои народности, хочь бы така оборона и немила була польскôй шляхтѣ, — не польскому народови, бо той певно радо признасть намъ нашй права, коли бъ его спытатися о голосъ. А подвôйно жаль, що гр. Круковецкій такъ не въ пору вырвався съ своимъ вакидомъ противъ рускихъ священикôвъ, съ вакидомъ опертымъ не на правдивыхъ фактахъ, але на пересудахъ, на партійнôмъ заслѣпленю. Мы поважимось высказати надѣю, що гр. Круковецкій схоче лѣпше розбрати цѣлу справу и глянути на ню холоднымъ критичнымъ окомъ, такъ якъ глянувъ на прилюдне и закулисове мотанье соймовои бôльшости, — а тогды певно пôзнае свою похибку и признасть радо, що „на рускôй земли можна бути тôлько Русиномъ“, а будучи Русиномъ, маея обовязокъ боронити не тôлько економичныхъ, але и національныхъ интересôвъ руского народа противъ всякихъ зачѣпокъ чи то урядовыхъ чи и неурядовыхъ, чи ôтъ чужихъ людей, чи и ôтъ власныхъ братей та перекинчикôвъ.

Бесѣда посла Ковальского

выголошена на засьданю рады державнои зъ дня 10-го марта 1883 при дебатѣ надъ рубрикою буджету „школы народнй“.

Высока Палато! Для докладного переведеня шкôльного закона о загально обовязуючôй науцѣ, требабы заснувати въ Галичинѣ еще 9.689 шкôлъ народныхъ. Цифра тая не выдасться высокою, коли увзгляднимо даты, якй подае справозданье кр. рады шк. за р. 1880/81 пôдъ рубрикою: „Выхованье публичне“. Тогды було въ Галичинѣ 850.624 дѣтей, обовязаныхъ ходити до школы. Зъ тыхъ побирало науку тôлько 305.577 дѣтей въ 3.043 школахъ народныхъ, въ котрыхъ було 3.877 учителѣвъ, именно: 3.347 квалифікованыхъ и 530 неквалифікованыхъ. Ôттягнувши ôтъ недостаючого числа 6.646 шкôлъ — 205 христіяньскихъ шкôлъ покутныхъ и 868 жидôвскихъ хайдерôвъ, остане все таки въ порôвнаню съ числомъ проектованымъ — бракъ 5.500 шкôлъ.

Зъ помежи загального числа шкôлъ вже существуючихъ есть 2.528 одноклясовыхъ, 214 двоклясовыхъ а тôлько 165 бôльшеклясовыхъ. Легко порозумѣти, що при такôмъ станѣ просвѣта народна ледви чи може процвитати. Дотычно выкладового языка, то було пôсля справозданя рады шк. кр. въ 1880/81 р. 1629 шкôлъ съ языкомъ выкл. рускимъ, а 1280 съ польскимъ. Се булобы еще вдоволяючимъ для Русинôвъ, колибъ не противились сему даты центральнои комисіи статистичнои, выказуючй за той самъ часъ 1226 шкôлъ съ языкомъ выкладовымъ польскимъ, а лише 1012 съ рускимъ. Коли отже статистика краева выказуе у насъ рускихъ шкôлъ о 349 бôльше, то статистика центральна выказуе рôвночасно рускихъ шкôлъ о 214 менше ôтъ польскихъ. Бачите зъ сего, панове, що у насъ ведеся подвôйна статистика, одна въ краю, щобы закрыти очи Русинамъ и сказати имъ: „будьте вдоволенй, тажь вы маете бôльше шкôлъ, якъ мы“, а друга въ Вѣдни, щобы мати пôдъ рукою доказы, що въ Галичинѣ польскій елементъ пôдъ кождымъ взглядомъ маеперевагу и есть пануючимъ. (Голосы зъ лѣвицѣ: слухайте, слухайте!)

Впрочѣмъ, тôлько въ однôй утраквистичнôй семинаріи учительскôй во Львовѣ, выкладались гдеякй предметы такожь и по руски, а въ всѣхъ иншихъ семинаріяхъ учительскихъ такъ мужескихъ якъ и жѣночихъ бувъ языкомъ выкладовымъ выключно языкъ польскій. Се най послужитъ доказомъ, чи можливымъ есть для насъ таке образованье дѣтей нашихъ, якъ у другихъ народностей. Констатую, що пôсля выказу рады шк. кр. 545.047 дѣтей занедбуе обовязокъ науки. Най васъ, панове, не дивуе величина сеи цифры; у насъ нарôдъ довго еще буде неписьменнымъ, бо не маеслучайности до науки и Богъ знае, коли научится хочь читати и писати. Най однакъ нѣкто не думае, що нашъ нарôдъ ôттягаеся ôтъ науки, що ôнъ не почуваенотребы просвѣты и образованя, противно: ôнъ розумѣе добре великій хосенъ науки, и якъ колись въ Римѣ домагався нарôдъ „panem et circenses“, такъ у насъ проситъ ôнъ: „дайте намъ шкôлъ“. Нашъ нарôдъ не ôтстрашуеся жертвами, якй муситъ поносити на вывѣнованье шкôлъ, однакъ посылае свои дѣти до тыхъ шкôлъ нерадо и съ якоюсь апатією, бо швидко переконуеся, що ново-систематизованй школы не то що не ôтповѣдаютъ своѣй задачи пôдъ взглядомъ образованя и выхованя, але и ôтчужуютъ дѣтей ôтъ своеи народности и родины. Правда, на папери стоитъ, що мы маемо тôлько а тôлько шкôлъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, однакъ въ практицѣ посвячуеся бôльшу часть часу на выученье другого языка, т. е. польского. И тутъ не помагаютъ нѣякй жалобы, нѣякй законы, бо тутъ ходитъ о иншй цѣли.

Зъ статист. выказôвъ рады шк. кр. слѣдуе, що въ р. 1880/81 наложено на 21.626 партій кару грошеву, а на 3405 партій кару арештy за тое, що не посылаютъ дѣтей своихъ до школы, и що въ каръ грошевыхъ зобрано суму 9.515 зр. 65 кр. Нашъ бѣдный нарôдъ охотнѣйше заплатитъ кару, нѣжь буде посылати свои дѣти въ таку школу, где они не образуются пôсля волѣ родичѣвъ, а просто ведутся на вынародовленье. Се, панове, одна въ найважнѣйшихъ причинъ, що и примусова наука такъ довго у насъ не доведе до нѣчого, якъ довго для нашого народа буде дорогою его національнôсть. (Голосы: слухайте, слухайте!).

Колибъ у насъ поступалось природно и шановано въ школѣ языкъ матерный, тогды нѣкто не ôттягавбыся посылати дѣти свои въ школу. Коли однакъ у насъ и тамъ, где мешканцѣ уживаютъ тôлько одного языка, и где пôсля закона шк. зъ 22 червня 1867 повинна ôтпасти наука другого языка краевого, той другій языкъ яко обовязуючій насильно накидуесь, а навѣть вымагаеся, щобы дѣти устно и на письмѣ поправно по польски высловлялись, то буде понятно, що дитина вступаюча въ таку школу и знаюча тôлько свôй материнный языкъ, надармо тратитъ лише часъ дорогій. — Такъ, для польскои мовы тратится у насъ непотрѣбно часъ, а для выключно рускихъ шкôлъ насылаесь на учителѣвъ и учительокъ индивидуа въ Конгресôвки, якъ се лучилось недавно съ учителькою въ гусятынскôмъ повѣтѣ, щобы тымъ способомъ приневолити дѣти говорити съ учителемъ по польски.— Така учителька не розумѣе дѣтей, а дѣти ей; така школа, то чиста мука для дѣтей, длятого дѣти нерадо ходятъ до школы, и родичѣ мимо примусу шкôльного не хочутъ ихъ посылати. Кромѣ того засыпуются еще нашй школы польскими книжочками не все радою шк. кр. апробоваными, а то щобы позыскати молодѣжь для польскихъ идеалôвъ, коли противно рускй книжочки поданй на премію рускимъ катихитамъ, конфискуются; часомъ доходитъ до того, що рускому священикови, роздаючому молодѣжи книжочки морального содержаня, выточуе прокураторія процесъ о недозволену кольпортажку. Таке случилось недавно священику въ Солонка пôдъ Львовомъ. (Голосы: слухайте, слухайте!).

М. П. Аджежь мы самй не схочемо деморализувати нашихъ дѣтей. Аджежь кождый зъ насъ маена стôлько совѣсти и розуму, що перше самъ перегляне книжку, закимъ ей дасть дитинѣ, а дасть ей лишь тогды, коли найде въ нѣй религійнôсть, моральнôсть, патріотизмъ и то австрійскій патріотизмъ (Голосы: Зовсѣмъ справедливо!).

П. спеціяльный референтъ о шкôльнôмъ надзорѣ, мôй землякъ Евс. Черкавскій, признавъ менѣ 7 с. м., що я говоривъ тогды зовсѣмъ объективно и держався предмету. Я и теперь буду держатись предмету, однакъ скажу ему, що ôнъ грубо ошибаесь, коли высказуе свое переконанье, що во Львовѣ не потреба бôльше-клясовои школы съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. И передъ 6 лѣтами, говоривъ ôнъ при дебатѣ надъ рускою школою вправъ во Львовѣ, що такои школы не потреба, и що

она не буде мати бôльше якъ 12 ученикôвъ. Теперь переконався самъ п. посолъ, що школа тая существуе вже 6 лѣтъ и щорôкъ числитъ бôльше якъ 300 ученикôвъ, а числилабы ихъ о много бôльше, колибъ число ученикôвъ однои клясы не було обмеженымъ до maximum 40, а доволѣ высока такса вступна не становила такожь значнои перешкоды. П. Черкавскій сказавъ вкôнци, що если Русины мимо рѣшеня найв. трибуналу еще доси не маютъ школы, то винно тому правительство. Мило менѣ заявити, що въ тôмъ взглядѣ годжусь съ п. посломъ, и на пôдставѣ того представляю еще разъ конечну потребу такои рускои школы во Львовѣ, и ôткликуюсь до справедливости, безсторонности и енергіи правительства, щобы зволило выслухати вже разъ нашй справедливй жаданя, и ввело въ житье тую школу, о котрôй вже черезъ чотыри роки стôлько говорено.

Въ титулъ буджету „школы народнй“ вставлено на сей рôкъ 1,804.206 зр. отже о 130.238 зр. бôльше, якъ въ 1882 року. Я съ вдоволеньемъ пріймаю тое пôдвысшенье, бо уважаю продуктивнымъ грôшь, выданый на потребы шкôльнй. Якъ я въ однои стороны радъ, щобы всѣ провинціи въ того гроша користали, такъ въ другои стороны мушу при тôй случайности пôднести одну пекучу потребу Русинôвъ, а именно потребу рускаго заведеня наукового для дѣвчатъ. Въ статист. выказôвъ слѣдуе, що въ числа 432.679 дѣвчатъ обовязаныхъ до шкôльнои науки, училося тôлько 138.540. Видно въ того, якъ занедбане у насъ було выхованье жѣноче. До недавного часу не було у насъ анѣ одного заведеня наукового для дѣвчатъ, недавно допервa убогй Русины добровôльными складками основали дѣвоче воспыталище пôдъ зарядомъ Василіянокъ во Львовѣ, котре вже теперь маe надъ 30 учениць по бôльшôй части убогихъ сирôтъ. Заведенье тое маe не выключно локальный характеръ, противно, при щирôй праци монахинь и учителѣвъ набираe оно значенье заведеня провинціональнаго, въ кождого отже взгляду заслугуе на пôдмогу.

Мôй передбесѣдникъ уважаe припадаючу на Галичину суму 54.943 зр. въ загальнои сумы додатковъ до нормального фонду шкôльного 151.112 надто великою. Я не подѣляю сеи гадки, божь въ другои стороны зновъ припадаe въ загальнои сумы дотаційнои 1,814.206 зр. на Галичину лишь 258.943 зр. Навѣть при увзглядненю стосунку, якій займаe Галичина пôдъ взглядомъ населеня до загалу краѣвъ въ радѣ державнôй репрезентованыхъ, не можна уважати сеи участи сорозмѣрною. Я однакъ не хочу квестіонувати сумъ, призначеныхъ для поодинокихъ провинцій, но все таки думаю, що панове увзглядните моe желанье, и зволите пôддержати мою резолюцію, котру вношу въ справѣ того воспиталища, про котре я говоривъ. Резолюція тая звучитъ: Взываeся ц. к. правительство, вставити въ буджетъ пôдмогу для дѣвочого воспиталища пôдъ зарядомъ Василіянокъ во Львовѣ.

Приступаю дальше до семинарій учительскихъ, котрыхъ есть въ Галичинѣ разомъ 9. Въ Решовѣ, Краковѣ и Тарновѣ есть въ семинаріяхъ учит. польскій языкъ выкладовый; нѣмецкій обовязковый, а рускій надъобовязковый, испыты зрѣлости квалификуютъ кандидатôвъ тôлько до польскихъ шкôлъ. Во Львовѣ, Станиславовѣ и Тернополи маютъ бути языки рускій и польскій выкладовыми, нѣмецкій обовязковымъ а испыты зрѣлости маютъ складатися въ обохъ выкладовыхъ языкахъ. Въ кôнци суть три женьскй семинаріи учит. во Львовѣ, Перемышли и Краковѣ съ польскимъ языкомъ выкладовымъ. Съ вынятъкомъ отже Львова, где дѣйстно гдеякй предметы въ рускôмъ языцѣ выкладаются и Станиславова и Тернополя, где дуже мало по руски учатъ, не маeмо анѣ одного наукового заведеня, въ котрôмъ кандидаты на учителѣвъ до рускихъ шкôлъ, моглибы собѣ рускій языкъ присвоити. Ще гôрше стоитъ справа съ кандидатками на учительки, въ котрыхъ жадна майже не умѣe добре по руски. И справдѣ тяжко ихъ вынувати за тое, бо и гдежь можутъ они научитись рускаго языка, наколи и самй екзаминаторы не суть квалифікованй для всѣхъ предметôвъ въ рускôмъ языцѣ.

Думаю, що дальше такъ неможе и не повинно бути. Мы мусимо заявсѣгды наставати на тое, и уважаeмо се нашимъ незаперечимымъ правомъ, щобы засновано въ Галичинѣ осôбнй рускй семинаріи, спосôбнй выховувати кандидатôвъ и кандидатки для рускихъ шкôлъ. Въ тôмъ направленю поставили мы вже були резолюцію 28 марта 1874 р., котру выс. палата поперла и рѣшила. Змѣстъ ей бувъ такій: „Взываeся цѣс. кор. правительство, щобы управильнило справу выкладового языка въ учительскихъ семин. во Львовѣ, Тернополи и Станиславовѣ въ спосôбъ, ôтповѣдаючій потребамъ рускаго народа и основнымъ зак. держ.“ На засѣданю зъ 20 марта 1880 предложивъ я зновъ слѣдуючу резолюцію: „Взываeся ц. к. правительство: 1) Во Львовѣ, Золочевѣ и Самборѣ ôтворити учит. семинаріи съ рускимъ явыкомъ выкл. 2) Постаратись, щобы въ истнуючихъ муж. семин. во Львовѣ и Перемышли, въ мысль организаційного статута було докладно означеным, котрй предметы маютъ выкладатись по руски. 3) Щобы екзаминаційнй комисіи для народныхъ и выдѣловыхъ шкôлъ въ Галичинѣ були зложенй въ мысль рескрипта минист. зъ 5-го цвѣтня 1872.“

Резолюціи тй поперто и передано комисіи буджетовôй. Однакъ ôтъ сего часу не поступила тая справа анѣ на одинъ крокъ, комисія именно не предложила нѣякого справозданя. Щобы отже справу тую выдвигнути зъ застою, въ якій попала, вношу, передати що ино наведену мною петицію просто комисіи шкôльнôй.

При кôнци мушу згадати еще въ кôлькохъ словахъ про правнй ôтношеня учителѣвъ въ Галичинѣ. Якъ звѣстно повстаютъ въ нашôмъ краю проекта шкôльнои реформы, маючй на цѣли обмежити права радъ шкôльныхъ мѣсцевыхъ а взглядно громадъ самихъ, а ôтдати право презентованя радамъ шк. окружнымъ. Значитъ тое инными словами: „Ты, громадо плати, поноси всѣ тягарѣ на школу,— але дальше тобѣ вже о нѣй рѣшати не вôльно, до того суть вже другй панове, котрй знаютъ, якъ имъ найлѣпше для себе здѣлати.“ (Веселôсть и оплески въ лѣвицѣ.)

Однакъ для громадъ не може бути обоятнымъ, кто господаритъ ихъ грошемъ, они жь хотѣлибы при именованю учителя мати рѣшуче слово; они не бажаютъ обмеженя своеи автономіи, бо кождый самъ о себе найлучше зумѣe дбати. — Но справа тая маe вже свою исторію, позаякъ въ соймѣ галицкôмъ принято дотычну резолюцію п. Евс. Черкавского, котора находится вже въ рукахъ правительства. Именно на 26-тôмъ засѣданю сойму дня 16 жовтня 1882 приняго слѣдуючу резолюцію: „Взываeсь ц. к. правительство, перевести реформу державн. закона шкôльного, котрый противъ постановленямъ основн. зак. держ., обмежуe краeву автономію.“ Противъ тои резолюціи голосували вже рускй послы и въ соймѣ, но мы ще и тутъ пôдносимо нашъ голосъ противъ сеи резолюціи, щобы съ кривдою правъ радъ шкôльныхъ мѣсцевыхъ и репрезентацій громадскихъ не обмежувались ихъ права въ хосенъ розширеня правъ рады шк. краeвои. Громады нашй противнй такому обмеженю и такôй централизаціи. Я звертаю увагу выс. правительства, що мы съ проектоваными змѣнами зовсѣмъ не годимося и прошу о принятіе обохъ моихъ резолюцій. (Оплески въ лѣвицѣ.)

ДОПИСИ.

Зъ Пôдгаецъ.

(*Въ справѣ выбору посла до сойму.*) Предстоячй соймовй выборы и „згода“ передъ ними, о котрôй часомъ затрублятъ польскй газеты, вславили цѣлу Пôдгаeччину такъ, що многй Русины въ краю справдѣ думаютъ, що мы тутъ пôдписалися вже Богъ знаe на якій условія шляхтѣ польскôй, тымчасомъ мы до нынѣ на слѣпо жаднои згоды не заключили, съ нѣкимъ не вязались и на представленый проектъ нашою шляхтою не згодилися. Выборцѣ пôдгаецкого повѣту не дали поодинокимъ членамъ жадного мандату до „згоды“. Наша шляхта якъ завсѣгды передъ выборами, такъ и теперь инсценуe згоду, а по выборахъ каже „niema zgody“, збуде насъ нѣ симъ нѣ тымъ и найменшого уступства не зробитъ сельскôй куріи. Паны дѣдичѣ польскй нѣчого не стратилибъ, еслибъ при сихъ выборахъ Русины пôшли съ ними и выбрали посломъ хочьбы кн. Юрія Чарторыйского. Отъ яка згода! Русины, що вже пôсля самои ординаціи выборчои мусятъ бути въ соймѣ въ меншости, маютъ почитати за уступство зъ стороны Полякôвъ, що выберутъ кн. Чарторыйского!

Мы назвалибы уступствомъ тое, еслибъ Поляки попирали кандидата рускаго або бодай зреклись своихъ звычайныхъ агитацій противъ него. Не досыть, що того не думаютъ чинити, але еще жадаютъ ôтъ насъ покоры... Длятого „згода“ при выборѣ мѣжь нами а Поляками булабы нерозумомъ и пониженьемъ. Тожь маeмъ надѣю, що гдеякй нашй люде, котрымъ „згода“ здавалась користною, розглянувшись близше въ нашôмъ положеню, покинутъ свôй оптимизмъ и будутъ однодушно попирати рускаго кандидата.

Многй выборцъ зъ Пôдгаeччины.

Зъ Ярославщины.

(*Агитаціи календарскй. Незавидне положенье рускихъ священикôвъ.*) Въ нашôй дрѣмучôй Ярославщинѣ ведесь теперь на велику скалю деморализуюча агитація противъ рускаго священьства и рускихъ святъ. Spiritus alcoholiticus дѣлае свою добру службу агитаторамъ. Польске священьство веде агитацію въ амвонъ. Дня 11 л. марта въ недѣлю сусѣдный латиньскій священикъ Т. выйшовши на проповѣдь выгорювавъ своимъ парохіянамъ, що „Rusini nie mają żadnego biskupa, więc muszą już teraz z nami swięta obchodzić; już tego roku to się zacznie, bo trzeba, aby byli prawdziwymi chrześcianami“, и т. д. Нашй люде тою проповѣдею такъ зворушились, що ажь по чужихъ селахъ розходилися пытати, чи се правда; въ загалѣ ту, где доси бувъ спокôй межи обома обрядами, теперь настаe вражда.

Коли такъ агитаторы непокоятъ народъ, служба безпеченьства воюe шизму. Въ Цетули два господарѣ поставили на могилахъ своихъ ôтцѣвъ тираменнй кресты. Доси нѣкто нѣчого не казавъ, ажь доперва 12 л. марта прійшовъ жандармъ до села и вывѣдувався, кто тй кресты поставивъ, за чiею порадою, кто читаe рускй газеты и якй, чи священикъ даe людямъ читати и проче. Въ тôмже селѣ есть учитель Ступницкій, Русинъ. Перше бувъ мѣжь латинниками въ Хлопицяхъ, где уродився eму сынъ, котрого крестивъ латиньскій ксендзъ, але съ тымъ условіемъ, що мавъ ôтослати карту до рускаго приходника въ Боратынѣ. Передъ трема мѣсяцями умеръ учителеви той сынъ, а учитель прійшовъ сейчасъ до рускаго священика, щобы поховавъ сына. Священикъ поховавъ. Дня 12 л. марта прійшовъ жандармъ до учителя на индагацію, кто eго дитину поховавъ, чому не латиньскій священикъ, и т. д.

Се факты, котрй наглядно илюструютъ наше теперѣшне положенье.

Зъ пôдъ Галича.

(*Якъ ведутся агитаціи противъ рускихъ святъ.*) Не давно чули мы заявленье правительства, що оно нѣчого не знаe про агитаціи календарскй въ Галичинѣ, а ту якôбы на перекôръ тому заявленю, Стояловскій розсылаe готовй вже рускй формулярѣ прошеня до цѣсаря о знесенье нашихъ святъ. И въ Галичи ведеся агитація. Першимъ, котрый тую ролю взявъ на себе, есть урядникъ при желѣзници п. Квапневскій, а за нимъ служба желѣзнича. Не розумѣемъ, яку шкоду приноситъ подвôйный календарь для желѣзницѣ и якого календаря держится тая желѣзниця, але на всякій спосôбъ мы волѣлибы, щобы урядники желѣзничй пильнували своеи службы... Другимъ агитаторомъ Стояловского есть п. Блаховскій, директоръ чотыро клясовои школы въ Галичи. Той п. директоръ посылавъ ученикомъ формулярь Стояловского до пôдпису учителямъ по всѣхъ клясахъ, немовбы яке розпорядженя ц. к. краeвои рады шкôльнои... На формулярѣ пôдписались всѣ учителѣ, можливо, що и противъ свого пересвѣдченя, боячись спротивитися авторитетови настоятеля. Пôзнѣйше п. директоръ кликавъ до себе и ученикôвъ и дававъ имъ пôдписувати формулярь не выяснивши имъ навѣть того, що пôдписуютъ. Така то наука въ нашихъ школахъ, до такихъ то покутныхъ цѣлей надъуживався святыня науки! Дѣти нашй мусятъ служити яко средство до агитацій всякого рода взуитôвъ. Дивуются, що Русины неохотно посылаютъ дѣтей до школы, а не хотятъ тому зарадити, щобы школа не була мѣсцемъ покутныхъ шовинистичныхъ агитацій...

На всякій спосôбъ факты сй дуже цѣкавй, бо показуютъ намъ, кто то и якимъ способомъ агитуe и збираe пôдписы на Стояловского петиціи до короны!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) маe розпочати перерванй засѣданя, якъ доносятъ дневники, 5 л. цвѣтня с. р.

(*Палата панôвъ*) скôнчила свой засѣданя передсвяточнй. На послѣднôмъ засѣданю зъ дня 20 с. м. принято проектъ державный о продовженю буджетовои провизоріи безъ дискусіи згôдно съ рѣшеньемъ палаты послôвъ. — Рѣшено такожь безъ дискусіи приняти згôдно съ рѣшеньемъ палаты послôвъ проектъ державный о пôдмогахъ для Чехъ, Галичины и гдеякихъ инныхъ краѣвъ дорогою неопроцентованыхъ пожичокъ, а по части и беззворотныхъ запомогъ. Ôгтакъ принято по кôлькохъ увагахъ гр. Кифстайна трактатъ съ Италіею зъ дня 9 лютого с. р. дотычно взаимного признаня пôдданымъ права убожества въ процесахъ и дѣланяхъ правныхъ. — Рôвночасно съ палатою панôвъ перестали функціонувати такожь и комисіи сеи палаты; тй однакожь маютъ зôбратись заразъ по святахъ, позаякъ вымагаe сего пильнôсть справъ имъ порученыхъ, особливо справъ комисіи буджетовои. День найблизшого пленарного засѣданя доси ще не означеный.

(*Соймъ угорскій*) перервавъ свои засѣданя ажь до 2 цвѣтня с. р. Заразъ по отворенію сойму маe прійти на порядокъ дневный спеціяльна дебата надъ закономъ о школахъ середныхъ. Квестія сего закона вызвала, якъ мы вже звѣщали, пристрастну борбу межи партіями угорскими. Министеръ президентъ Тиссa докладаe всякихъ старань, щобы перевести найголовнѣйшй спорнй точки сего закона дорогою компромисôвъ межи репрезентантами партій. Здаeся однакъ, що зъ причины довгихъ дискусій надъ тымъ закономъ, теперѣшна сесія сойму угорского не скôнчится борше, якъ въ першихъ дняхъ червня.

(*Проектъ закона о ôтшкодованю невинно засудженыхъ.*) Справу ôтшкодованя невинно засудженыхъ не першій разъ порушено теперь въ Европѣ. Займаeся нею наука вже ôтъ довшого часу, а въ слѣдъ за наукою стаe справа тая предметомъ дискусій парляментарныхъ и законодательныхъ проекговъ. Наукова сторона ôтшкодованя невинно засудженыхъ, маe повне оправданье въ теоріи права карного, а именно въ теоріяхъ о карѣ. Коли именно держава покликаною есть до выконуваня кары, коли она маe право зô взгляду на интересъ суспôльный предпринимати строгй мѣры супротивъ одиниць, нарушаючихъ порядокъ суспôльный, маe право усувати и нешкôдливыми робити поодинокй части державного организму, — то плыве зъ сего незаперечима и льогична консеквенція, що обовязкомъ державы есть не допускати, щобы кто небудь бувъ обмеженый въ своихъ правахъ, пôдданый пôдъ постановы карного кодексу, коли сего не наказуe конечнôсть, коли дѣланье его не противне загальному порядкови. А коли держава мимо того задля якихъ будь причинъ, хочбы и безъ власнои вины дасть почути невинноô одиници свою въ власть караня заосмотрену руку, то маe обовязокъ винагородити ей поповнену шкоду, такъ само якъ булабы обовязаною особа приватна до ôтшкодованя въ мысль закона цивильного. Практика судова выказуe, на жаль, доволѣ численнй примѣры невинныхъ засуджень, при котрыхъ невинность засудженого выявляeсь часомъ по довгихъ лѣтахъ кары, часомъ ажь по смерти засудженого. Зъ тои причины занялися тымъ предметомъ тѣла законодательнй, и се було причиною проекту, внесеного министромъ справедливости на засѣданю рады державнои зъ дня 7 марта с. р. — Проектованый законъ не иде однакъ такъ далеко, якъ жадаe сего теорія наукова. Пôсля закона сего не прислугуe право жаданя ôтшкодованя тымъ, котрыхъ невинно держано въ вязницѣ слѣдчôй. Въ мотивахъ доданыхъ до проекту пôднесено се выразно, що правительство не може згодитись на ôтшкодованье особъ, зôстаючихъ невинно въ арештѣ слѣдчôмъ, а то зъ тои причины, що взгляды справедливости суть тутъ меншй, а врештѣ бувбы тутъ скарбъ державный нараженый на великй выдатки, правдоподôбно однакъ буде тутъ тôлько другій мотивъ причиною мѣродайною. Ôтшкодованье обнимаe дальше тôлько шкоду маeткову, мотивуeся се тымъ, що на ôтшкодованье складаются всѣ обыватели державы, отже належитъ при вымѣрѣ ôтшкодованя мати на увазѣ такожь и интересы сего загалу. Право жадати ôтшкодованя маe той, кто ôтбувъ цѣлковито або въ части кару, на яку зôставъ засужденый засудомъ судовымъ, коли зъ причины факту, за котрый его засуджено, рѣшено на ново ввести поступованье карне, котрого наслѣдствомъ було або рѣшуче усуненье обжалованя, увôльненье ôтъ вины, або лекшій вымѣръ кары. Претенсія о ôтшкодованье переходитъ на наслѣдникôвъ; вносити можутъ ей кромѣ засудженого такожь его жена, родичѣ и дѣти о стôлько, о скôлько буде доказано, що засужденье мужа, сына або батька ôтняло имъ средства до удержаня. Жаданье вносити належитъ устно або письменно до суду, котрый рѣшавъ въ першôй инстанціи о введеню поступованя карного. Судъ той ôтсылаe прошенье вразъ съ актами до суду апеляційного, котрый вызначаe день розправы и завзываe до тойжь надпрокуратора и сторону, котра внесла жаданье. Розправа ôтбуваeсь устно и публично; при остаточныхъ выводахъ послѣдне слово маe надпрокураторъ. Судъ высшій не есть при рѣшаню справы звязаный нѣякими постановленями правными, а рѣшаe пôсля свого свобôднаго узнаня. Ôгъ засуду прислугуe право до внесеня ôткliку до высшои инстанціи. Право до внесеня жаданя о ôтшкодованье гасне по уплывѣ року ôтъ часу, коли могло бути внесене. — Додати еще потреба, що жаданье таке не маe мѣсця, коли по сторонѣ жадаючого буде доказана зла воля.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Новое Время“ доноситъ откровенно, що самоубійство Макова стоитъ въ звязи зъ неправильнымъ веденьемъ книгъ касовыхъ въ министерствѣ справъ внутрѣшныхъ за тыхъ часôвъ, коли Маковъ бувъ министромъ. Мимо, що бувъ приписъ такій, що всѣ министерства маютъ мати вспôльну касу, до котрои мали всѣ грошѣ складатися, то министерство справъ внутрѣшныхъ за Макова потрафило оминати тіи приписы и мало всегда свою касу, зъ котрои пожичали кôлько кто хотѣвъ безъ найменшои контролѣ. Тіи пожички були причиною того, що теперь есть въ касѣ дефицитъ до кôлькасотъ тысячъ рублѣвъ. Въ Петербурзѣ ходятъ вѣсти найрôжнороднѣйшй дотычащй смерти Макова. Говорятъ, о кôлькохъ новыхъ самоубійствахъ; говорятъ о тôмъ що выкрыто многй надъужитя и заряджено по тôй причинѣ многй арештованя. „Новое Время“ однакъ перечитъ по части тымъ вѣстямъ.

(*Приготованя до коронаціи.*) Дума мѣска въ Москвѣ ухвалила на засѣданю зъ дня 2 марта выделегувати голову мѣста п. Чичерина, щобы запросивъ царя на народну забаву въ Сокольникахъ, въ котрôй пріймe участь кôлькадесять тысячъ войска. Зъ иншихъ выдаткôвъ ухвалено: на додаткове освѣтленье мѣста 275.759 рублѣвъ, на освѣтленье електричне церкви Спаса 110.750

рублѣвъ, на удержанье бульварôвъ и скверôвъ 68.249 р., на направу мостôвъ 23.550 р., на рушт0ванье до илюминаціи, котра маѣ тревати черезъ три вечерѣ 70.000 р., на побудованье стайнѣ для 114 коней 10.000 р. Въ зоольогичнôмъ городѣ будутъ такожь рôжнѝ забавы народнѝ, полученѝ съ наукою. Коло кождои клѣтки буде стоявъ якійсь ученый делегатъ, котрый буде толкувати зборови о звычаяхъ и житю звѣрятъ. Будутъ такожь картины зъ живыхъ осôбъ и пр. Осôбнымъ найвысшимъ указомъ будутъ завôзванѝ на коронацію губерніяльнѝ начальники дворяньства, начальники мѣстъ губерніяльныхъ и презесы губерніяльныхъ земствъ. Для зложеня царству желаній въ день по коронаціи будутъ могли высше именованѝ представителѣ мати съ собою по двохъ асистентôвъ зъ помежи достойнѣйшихъ осôбъ тыхъ станôвъ, мѣстъ и институцій, котрѝ будутъ репрезентованѝ. Нѣякѝ пишѝ депутаціи зъ мѣстъ, станôвъ, товариствъ або институцій кромѣ сихъ, що будутъ вычисленѝ въ указѣ, не будутъ припущенѝ на обходъ коронаційный.

Якъ доноситъ Politik, на коронаціи царскôй буде архикнязь Кароль Людвикъ вразъ съ свѣтлымъ оточеньемъ репрезентувати цѣсарскій австрійскій двôръ. Републику француску буде репрезентувати Ваддингтонъ яко надзвычайный амбасадоръ а особу президента републики генералъ Питтіе. До обохъ послôвъ прилучится пятёхъ иншихъ репрезентантôвъ а цѣла тая мисія удасться до Россіи въ послѣдныхъ дняхъ мая. Папа маѣ выслати такожь свого репрезентанта на той обходъ, бо и ôнъ получивъ запрошенье на коронацію.

Нѣмеччина. Якъ подаютъ дневники берлиньскѝ, парламентъ нѣмецкій, скоро тôлько зъѣдеся въ половинѣ цвѣтня, стане радити найперше надъ внесеньемъ Виндгорста, дотычащимъ знесеня уставы експатріаційнои, котра уповажняе правительство выдалити всѣ такѝ личности зъ краю, котрѝ уважанѝ суть небезпечными для державы. Внесенье тое зголосивъ вже давнѣйше посолъ Виндгорстъ до президіи палатъ, но цофнувъ его по причинѣ, що тогды власне почалися переговоры съ курією.

Два генералы нѣмецкѝ Камеке и Стошь уступили изъ своихъ посадъ. Стошь бувъ генералъ-адмираломъ нѣмецкого цѣсарства, на его мѣсце именованый теперь генералъ Каприви Капрара де Монтекукули, наймолодшій генералъ въ арміи. Но мимо того належитъ ôнъ до найзнаменитшихъ войсковыхъ въ Нѣмеччинѣ. Служивъ то въ арміи то въ министерствѣ вôйны. Въ р. 1866 проводивъ ôтдѣломъ, котрый занявъ моравске Берно и конферувавъ съ Гискрою. Въ р. 1870/1 бувъ шефомъ генерального штабу 10 корпусу. Пôзнѣйше предводивъ бригадою гвардіи въ Берлинѣ, а въ послѣдныхъ часахъ дивизією пѣхоты въ Мецъ. Стошь уступивъ задля того изъ свого становища, що уважаючи свое становище рôвнорядным канцлерству, не хотѣвъ пôсля закону зъ р. 1872 пôдлягати начальству кн. Бисмарка.

Франція. Дня 20 марцускѝ лѣтъ посолъ Маре въ палатѣ внесенье, щобы правительство оголосило амнестію для всѣхъ переступникôвъ противъ законôвъ прасовыхъ и противъ законôвъ о товариствахъ. Маре зажадавъ, щобы тое внесенье признано наглячимъ. На жаданье министра справъ внутрѣшныхъ, ôтбулася сейчасъ дискусія надъ тымъ внесеньемъ. Палата однакъ ôткинула его 399 голосами противъ 83, по заявленю министра справъ внутрѣшныхъ що можнабы справдѣ актъ ласки выконати взглядомъ осôбъ, котрѝ зôстали засуженѝ за неспокоѣ въ Монсо-ле Минъ, але амнестія не може скорше бути оголошена, поки не успокоится суспôльнôсть. Кабинетъ Ферріого, котрый такъ щасливо упорався съ анархистами, стоявбы досыть сильно, кобы не инше небезпеченьство. Кабинетови грозитъ чимъ разъ сильнѣйша агитація въ справѣ ревизіи конституціи. Агитаторы всякими способами стараются о збôльшенье числа одномышленникôвъ. Такъ дѣеся въ Парижи и по головнѣйшихъ мѣотахъ Франціи. Якъ провинція смотритъ на тое дѣло, не знати. Обѣ палаты послôвъ и сенаторы розъѣхалися на феріи дня 19 с. м. Тожь такъ однѝ, якъ другѝ будутъ маги способнôсть пересвѣдчитися о поглядахъ своихъ выборцѣвъ.

Въ Альгирѣ пôднѣсся въ послѣдныхъ дняхъ бунтъ противъ правительства французского. Бунтôвникамъ проводятъ Бу-Амема и Си-Слиманъ. Противъ нихъ выслано вже войско пôдъ начальствомъ генерала Томосена. Якъ доносятъ найновѣйшѝ вѣсти, мавъ сей генералъ такъ зручно ôтповѣсти своѣй задачѣ, що оба начальники вже вôйшли въ переговоры съ Французами. Въ Ст.-Етіеннъ прійшло до новыхъ розрухôвъ. 60 робôтникôвъ кинулося на жандармôвъ, котрѝ хотѣли арештувати одного робôтника. Жандармы добули оружія и ранили смертельно одного робôтника. Полиція арештувала богато осôбъ. Въ цѣлôмъ мѣстѣ велике зворушенье.

Англія. Англійскѝ дневники подаютъ, що полиційнѝ власти получили гдеякѝ остереженя передъ послѣдною катастрофою. На чорытири днѣ передъ тымъ получивъ шефъ лондоньскои полиціи безъименный листъ, въ котрôмъ було заявлено, що сими днями вылетитъ въ воздухъ одинъ зъ правительственныхъ будынкôвъ. Но позаякъ такѝ безъименнѝ остереженя повторялися многократно, то полиція не привязувала до нихъ найменшои ваги и не зарядила нѣякихъ средствъ о осторожности, тымъ бôльше, що вже ôтъ довшого часу полиційна сторожа при правительственныхъ будинкахъ була подвоена. Дивнымъ однакожь представляеся фактъ, що власне въ день катастрофы не було при знищенôй динамитомъ части будынку, нѣякои сторожи. Цѣла праса англійска бье на ирляндскихъ автономистôвъ, дѣлаючи ихъ безъусловно отвѣчальными за тую катастрофу. Але праса ирляндска протестуе сильно противъ сихъ закидôвъ; одинъ зъ дублиньскихъ дневникôвъ звалюе вину за замахъ динамитовый на нѣмецкихъ соціялистôвъ въ Лондонѣ. На кождый способъ однакъ Ирляндцѣ тѣшатся дуже зъ того нещастя; гдеякѝ заявили отверто, що жалуютъ дуже, чому на такôмъ малôмъ скôнчилося. Теперь въ Лондонѣ заряджено средства великои осторожности, всѣ домы публичнѝ и правительственнѝ сильно обсаженѝ.

Італія. Въ парламентѣ италійскимъ мавъ министеръ справъ заграничныхъ бесѣду въ котрôй заявивъ, що зближенье Италіи до Австронѣмецкого союза есть фактомъ скôнченымъ. Розумѣеся само собою, що таке заявленье италійского министерства мусѣло бути добре принятыми такъ въ Вѣдни якъ и въ Берлинѣ. Въ Франціи уважаютъ сю справу, якъ доноситъ „Polit. Corresp.“, за дѣло такои великои стôйности що ôтъ теперь будутъ мусѣли числитися съ тымъ всѣ европейскѝ державы. Однакъ правительственнѝ органы французскѝ уважаютъ, що заявленя п. Манцинього о потрôйнôмъ союзѣ не маютъ цѣлкомъ мѣсця. Они коментуютъ именно въ тôй справѣ тое, що тогды, коли Гирсъ ѣздивъ до Вѣдня, пôвурядова праса енергично доказувала, що въ союзѣ австронѣмецкôмъ не маѣ мѣсця для третои державы. Италія не думаѣ про вôйну, тожь и союза ѣй не треба. Ихъ интересы дотычатъ головно Середземного моря а ту муситъ Италія передъ всѣмъ зôткнутися съ Англією и съ Францією. Италія повинна радше съ тыми державами порозумѣтися.

Кардиналъ Ледохôвскій перебуваѣ теперь стало въ Рымѣ и дôзнаѣ особенного покровительства папы. Якъ доноситъ „Nord. Allg. Ztg.“, папа ôддавъ Ледоховскому до диспозиціи найлучшѝ комнаты въ Ватыканѣ, свою кухню и огородъ. Дневникъ сей додаѣ ôтъ себе, що така ласка папы походитъ зъ того увѣреня будьтобы Прусы мали зажадати ôтъ Италіи выданя Ледоховского по причинѣ маевыхъ уставъ.

Ромунія. Король румуньскій выѣхавъ до Италіи замкнувши лично въ суботу сесію парламенту. Въ троновôй бесѣдѣ пôднѣсъ король всѣ працѣ и труды, якихъ доконавъ парламентъ въ часѣ послѣдного періоду законодательного и сконстатувавъ всѣлякѝ поступы, котрѝ край пôчинивъ въ своѣмъ розвою. О пытаню дунайскôмъ не спôмнувъ король анѣ однымъ словомъ. Въ недѣлю ôтъѣхавъ король на дворець въ супроводѣ всѣхъ министрôвъ и цѣлого тѣла дипльоматичного.

Болгарія. Послѣднѝ кореспонденціи зъ Софіи до дневникôвъ вѣденьскихъ доносятъ, що Болгары послѣдными часами не симпатизуютъ съ Россіянами. Народъ болгарскій невдоволеный зъ министрôвъ Соболева и Кавльбарса — а то именно тому, що тѣ министры наданѝ Болгаріи Россією не стараются о повагу и довѣріе у Болгарôвъ. Мимо, що соймъ минувшій заявивъ богато вдячности для Россіи, то ген. Соболевъ закидуе все Болгарамъ невдячнôсть и доганюе имъ за те, що въ Болгаріи выступаютъ чимъ разъ виднѣйше партіи либеральнѝ, бажаючѝ повного розвою для своеи ôтчины. Мимо того поручивъ князь Александеръ ген. Соболеву зложити новый кабинетъ. Межи Болгарією а Портою прійшло до непорозумѣня. Артикулъ 12 берлиньского трактату постановляе, що властителѣ грунтôвъ въ Болгаріи можутъ задержати свои посѣлости, хотяйбы выбралися и за границю. Правительство болгарске засеквеструвало по трехъ рокахъ всѣ посѣлости, належачѝ до могамеданъ, котрѝ выемигрували до Туреччины. Порта запротестувала противъ тому, але дôстала ôтповѣдь ôтъ Болгаріи, що она выконала лишь приписы законôвъ турецкихъ, котрѝ позволяли на секвестрацію по 3 рокахъ.

Румелія. Соймъ запротестувавъ противъ того, що Порта наложила на Румелію 24 милiонôвъ данины и заявивъ, що заплатитъ лишь 18 милiонôвъ. Правительство турецке протестувало противъ тôй ухвалѣ, але Алеко-паша заявивъ, що ôнъ муситъ робити пôсля ухвалы соймовои. Комисія парламентарна въ Филинополи постановила рôвночасно выслати просто до султана петицію о зниженье данины и санкціонованье ухвалы сойму.

НОВИНКИ.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского ôтбулося въ Станиславовѣ при численнôй участи Вск. Духовеньства нашого и Честныхъ селянъ, якъ такожь и мѣсцевои интелигенціи. Соборну службу божу ôтправивъ Впр. о. совѣтникъ и парохъ мѣсцевый Шанковскій, а до парастасу стануло 11 священикôвъ. Проповѣдь выкôнчену що до языка и содержаня, переняту глубокимъ и сердечнымъ одушевленьемъ выголосивъ Вск. о. Емилій Глѣбовицкій, сотрудникъ зъ Тысьменицѣ. Молодѣжь краснымъ хоральнымъ спѣвомъ причинилася дуже много до величности того богослуженя. Вѣнець на тетраподъ положила хв. Редакція „Господаря и Промышленника“ съ надписею на лентѣ: „Мужу трудившомуся честно и щиро на поли руско-народнôмъ“. Зъ складки устроенои пôдчасъ парастасу на стипендію им. Володимира Барвѣньского прийшло 12 зр. 7 кр. а. в. Всѣмъ котрѝ, веденѝ правдивою христіяньскою любовію и патріотичнымъ чувствомъ причинилися до устроеня и звеличеня того богослуженя и тоежь совершили, именно Впр. о. совѣтникови Шанковскому, всѣмъ Впр. оо. сослужителямъ, Пр. о. проповѣдникови а ôтъ такъ Честному Брацтву церкви приходскои и хорови складае комитетъ, занимавшійся богослуженьемъ тымъ сердечну подяку.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Сумне, но заразомъ величаве свято, святкували мы 20 л. марта. Того дня о год. 10 рано ôтбулось у насъ поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Вол. Барвѣньского. Простора церковь, въ котрôй на серединѣ пышався тетраподъ прикрашеный заходомъ Вп. панѣ П. Ф., Л. В. и А. П. великимъ крестомъ березовымъ, цвѣтами и вѣнками, була переповнена другами и почитателями покôйника, численно згромадженымъ мѣщаньствомъ стрыйскимъ и селянами доокрестными. Соборну литургію ôтслуживъ великій почитатель таланту и заслугъ покôйника, ветеранъ нашого священьства, старенькій о. І. Тышиньскій зъ Завадова въ сослуженю 5 священикôвъ. Передъ парастасомъ, до котрого стануло 14 священикôвъ, выголосивъ поминальне слово о. Гн. Рожаньскій зъ Хотѣня. Коли розбиравъ заслуги покôйника для нашого народу, коли нагадувавъ надѣѣ, якѝ народъ въ нѣмъ покладавъ, яко будучôмъ провôднику своѣмъ, коли выказувавъ всю досяглôсть утраты того великана-патріота, були хвилѣ, що вымовнѝ уста бесѣдника нѣмѣли ôтъ превеликого болю и не одна сердечна слёза скотилась по лицяхъ слухателѣвъ. Заряджена въ часѣ богослуженя, котрому богато поваги придавъ трогательный спѣвъ нашого хору мѣщаньского пôдъ проводомъ свого неутомимого диригенса п. Г., заходомъ панны А. П. и п. П. Ш. складка на памятникъ Вол. Барвѣньского принесла зверхъ 20 зр. — Вечеромъ тогожь дня мавъ проф. К. Г. въ сали Рускаго касина передъ численною публикою, зложеною переважно зъ мѣщанъ, ôтчитъ о житю и дѣятельности покôйника. Выказавши на вступѣ найсвѣтлѣйшѝ моменты историчнѝ зъ нашои минувшости и причины постепенного упадку нашого народа, представивъ прелегентъ въ коротцѣ 40-лѣтнѝ змаганя галицкихъ Русинôвъ на поли литературнôмъ и суспôльно политичнôмъ, выяснивъ, якъ черезъ роздробленье силъ нашихъ змаганя тѣ були малозначнѝ въ результатахъ и вказавъ на покôйного Барвѣньского, яко того, котрого талантъ, широкѝ вѣдомости, щирый патріотизмъ, неутомима праця вытычили намъ дорогу, котрою належитъ намъ ступати до нашого ôтродженя. Поучительный сей ôтчитъ и сердечнѝ розмовы, котрѝ протяглись еще пару годинъ, не позôстали безъ хосенного вилыву на присутныхъ, чого доказомъ, що повстала гадка заснованя филіи „Просвѣты“, котрои душею бувъ покôйникъ.

— **Арештованя**. Два екзекуторы магистрату львôв. Иваницкій и Ценглевичъ (сей послѣдный великій патріотъ польскій) здефравдовали въ протягу кôлькохъ лѣтъ 8—10 тысячъ зр. зъ чиншового податку громадского. Оба дефравданты самѝ ôтдались въ руки прокураторіи, бачучи, що сякъ чи такъ ихъ злочиньство выявится. Въ загалѣ въ львôвскôмъ магистратѣ нема достаточнои контролѣ надъ екзекуторами. На послѣднôмъ засѣданю старои рады мѣскои занинтерпелювавъ радный Єгерманъ президента, чи звѣстно ему, що одинъ екзекуторъ вже кôлька мѣсяцѣвъ якъ взявъ 1800 зр. зъ однои лишь каменицѣ, а не ôтдавъ до кассы? Интерпеляція тая мала свôй успѣхъ, бо заразъ на другій день тѣ грошѣ були вже въ касѣ. Такѝ сумнѝ порядки велися вже ôтъ давнѣйшихъ часôвъ въ львôвскôмъ магистратѣ.

— **Выборы до рады державнои во Львовѣ и въ Станиславовѣ**. На мѣсце дра Вольского ставлено яко кандидатôвъ во Львовѣ пп. Тад. Романовича редактора „Now. Reformy“, проф. дра Леона Билиньского, проф. дра Т. Грызецкого, дра мед. Рожаньского, адв. дра Цукера (жида) и проф. политехники Захаріевича. Грызецкій, Рожаньскій и Цукеръ ôтъ разу зреклися кандидатуры; дръ Билиньскій выступавъ вправдѣ подôбно якъ Романовичъ и Захаріевичъ съ бесѣдою кандидатскою, але побачивши, що его програма не подобалась Львовянамъ, зрѣкся онôсля кандидатуры во Львовѣ а станувъ яко кандидатъ передъ выборцями въ Станиславовѣ. Якъ пишутъ польскѝ газеты, значна часть станиславôвскихъ выборцѣвъ мала приняти его кандидатуру. Єсли се правда, то жаль намъ рускихъ мѣщанъ тысьменицкихъ, котрѝ можутъ бути змайоризованѝ, а котрѝ, якъ намъ доносили, старалися перевести выборъ свого кандидата, чоловѣка вповнѣ ôтповѣдного на эаступника въ радѣ державнôй, п. Тита Заячкôвского, адъюнкта судового зъ Тысьменицѣ. Во Львовѣ борба буде вестись тôлько межи двома кандидатами Романовичемъ и Захаріевичемъ. Котрый зъ нихъ побѣдитъ, не можна угадати. Кандидатурѣ Романовича противится поважнѣйша часть выборцѣвъ по причинѣ поголосокъ о не зовсѣмъ чистôй справѣ п. Романовича супротивъ дра Червиньского, основателя бувшои „Reformy“.

— **На засѣданю новои рады мѣскои** 21 марта по справдженю выборôвъ, ôтбувся подѣлъ на секціи. Зъ Русинôвъ вôйшли до секціи I (милостиня и справы церковнѝ) о. дръ Костекъ и о. Василевскій; до II (финансовои) пп. Дыметъ, дръ Ол. Огоновскій и п. Сембратовичъ; до III (будôвництва) п. Юл. Медведскій (зрѣкся мандату); до IV (справы санитарнѝ и безпеченьства публичного) п. Сембратовичъ; до V (школьнои и организаційнои) п. Вахнянинъ.

— **Господарство рады повѣтовои**. Якъ доноситъ „Gaz. Narod.“, перемыска рада повѣтова ухвалила на засѣданю зъ дня 21 марта с. р. выплатити 100 зр. на запомогу для „Muzeum narodowego w Rapperswilu“ jako subwencyą na wydawnictwo Wieńca zawierającego życiorysy weteranów z r. 1831. Працюй и давай рускій хлопе твôй кроваво запрацёваный грôшь на „pamiątki narodowe“.

— **Русины мѣста Львова** маютъ выслати до Впр. епископа Сильвестра депутацію съ прошеньемъ, щобы яко верховникъ рускои церкви предпринявъ потрѣбнѝ средства для повздержаня агитацій межи рускимъ народомъ зъ стороны польскихъ священикôвъ, розкидуючихъ петиціи въ справѣ знесеня нашого календаря.

— **Головнымъ редакторомъ** „Gazet-ы Lwowsk-oi“ зôставъ именованый комисарь намѣстництва п. Адамъ Креховецкій (братъ звѣстного лат. священика-проповѣдника) и обôйме редакцію съ днемъ 1 червня с. р. Теперѣшный редакторъ Володиславъ Лозиньскій вразъ съ братомъ Брониславомъ, своимъ постояннымъ сотрудникомъ, выступлятъ заразъ зъ редакціи.

— **Справозданье посольске**. П. Мечиславъ Онишкевичъ посолъ до сойму зъ меншихъ посѣлостей пов. рогатыньского скликавъ для справозданя своихъ выборцѣвъ на 2 л. цвѣтня о 11 годинѣ передъ обѣдомъ до салѣ рады повѣтовои въ Рогатынѣ. — Належалобы, щобы выборцѣ рогатынськѝ поспытали п. Онишкевича, що ôнъ доброго зробивъ для нихъ и для Русинôвъ, якъ въ Калуши пытали п. Вольфарта.

— **Окружна рада школьна въ Городку** розписуе конкурсъ на посады учительскѝ въ Лозинѣ, Оброшинѣ, Рокитнѣ, Рѣчичанахъ, Завидовичахъ, Милятынѣ, Новосѣлкахъ гостинныхъ, Пôдгайчикахъ, Погôрцяхъ, Поверховѣ и въ Рудкахъ съ речинцемъ до 30 л. цвѣтня с. р.

— **Дръ Л. Вольскій** выдавъ въ Вѣдни власнымъ накладомъ брошуру пôдъ загол. „Zarys historyczny przebiegu sprawy Schwarz-Kamiński-Länderbank“.

— **Ôтъ часу введеня закона** противъ лихвы и піяньства ц. к. высшѝ краевѝ суды во Львовѣ и Краковѣ въ рôчныхъ справозданяхъ до министра справедливости пôдносятъ фактъ, що моральный станъ сельского народа въ Галичинѣ получшуеся а зменшаеся число переступствъ, котрыхъ причиною есть звычайно піяньство.

— **Именованя**. Дръ Іосифъ Тыминьскій повѣтовый директоръ скарбу именованый старшимъ совѣтникомъ при ц. к. краевôй дирекціи скарбу въ Галичинѣ; контрольоръ цловый Іосифъ Лукашевичъ именованый старшимъ офиціяломъ цловымъ; офиціялъ Антôнъ Лабенцкій контрольоромъ, а адъюнктъ податк. Янъ Цимерманъ офиціяломъ цловымъ; судія пов. въ Борщевѣ, Мих. Ходинецкій, именованый секретаремъ рады окружного суду въ Станиславовѣ.

— **Новый законъ промысловый** одержавъ найвысшу санкцію.

— **Въ славнôмъ т. зв. „процесѣ шевця Мерштaлингера“** въ Вѣдни запавъ 21 марта с. р. вердиктъ судіѣвъ присяжныхъ. Головне пытанье що до головнои здрады заперечили присяжнѝ одноголосно; такъ само що до забуреня публичного спокою по части одноголосно по части бôльшостею 8 або 10 голосôвъ. Пытанье о вину рабунку присяжнѝ потвердили одноголосно що до Енгля и Пфлегера, такъ само що до спôввины въ рабунку Берндта. Прочихъ обжалованыхъ признали присяжнѝ невинными. На пôдставѣ сего вердикту засудивъ трибуналъ Енгля и Пфлегера на 15 лѣтъ, а Берндта на 2 лѣта тяжкои вязницѣ, на зворотъ Мештaлингерови 220 зр. и на кошта процесу. Якъ мы свого часу доносили, соціялисты Енгель и Пфлегеръ въ бѣлый день запоморочили шевця Мерштaлингера хльороформомъ и зрабували у него 220 зр. на цѣли агитаціи соціялистичнои.

— **Бôльшій посѣлости польскій** въ Вел. княжествѣ Познаньскôмъ що разъ бôльше переходятъ въ нѣмецкѝ руки. Пôсля обчисленя Л. Жихлиньского обôймала въ р. 1848 бôльша посѣлôсть въ рукахъ польскихъ 3,792.764 моргôвъ, въ рукахъ нѣмецкихъ 2.422.000 моргôвъ. До р. 1878 уменшилася перша о 972.969 моргôвъ, такъ що нѣмецка посѣлôсть выносила вже 3,392.581 морг., а польска лишь 2,812.000 морг. Въ остатныхъ пяти рокахъ убуло зновъ зъ рукъ польскихъ 147.000 моргôвъ. Пересѣчно отже ôтъ 30 лѣтъ уменшуесь польска посѣлôсть въ Познаньщинѣ рôчно о 32.000 моргôвъ. Дуже сумный фактъ!

— **Чернишевскій**, звѣстный россійскій писатель и экономистъ, засужденый въ р. 1864 въ Петербурзѣ за свои погляды соціяльнѝ на 7 лѣтъ каторжныхъ роботъ и на дожизненне поселенье въ Сибѣри, збожеволѣвъ въ послѣдныхъ часахъ.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Въ Новôмъ Орлеанѣ запалилася въ театрѣ куртина; огонь заразъ придушено, але въ заколотѣ кôльканайцять осôбъ утратило житье, а до 100 потерпѣло раны. — Урядникъ филіи рустикального банку въ Новôмъ Сончу Владиславъ Рапацкій утѣкъ, спроневѣривши 9797 зр. 47 кр. — На двôрци въ Решовѣ выскочили зъ шинъ черезъ неувагу машиниста 12 тягаровыхъ вагонôвъ и розбились цѣлковито. Страта 6000 зр. Зъ людей нѣкто не ушкодженый. — Намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій поверне вразъ съ женою въ четверъ по святахъ зъ похоронôвъ гр. Изабелѣ Потоцкои, котрѝ тымчасомъ ôтбулися вчера въ Вѣдни. Останки покôйнои будутъ перевезенѝ до гробу фамилійного въ Ланцутѣ. — Священика зъ Мысловиць (Weissmislowitz) пов. кромовского на Моравѣ знайдено въ поли замордованого. Невыслѣдженый виновникъ задавъ священикови ножемъ 30 ранъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Ворскло“**. Пôдъ такимъ заголовкомъ выдавъ п. Я. Щоголевъ въ Харковѣ спорый збôрникъ своихъ лиричныхъ поезій, писаныхъ въ рôжныхъ часахъ, ôтъ половины 40-выхъ рокôвъ ажь до минувшого року. Збôрникъ обнимае 75 коротшихъ и довшихъ поезій. Выданье дуже пышне, въ великôй VIII-цѣ, 154 сторôнъ. Цѣна примѣрника 1 руб. 30 коп., съ пересылкою 1 руб. 55 коп. Набути можна або у автора: „Я. И. Щоголевъ, Харьковъ, Кацарская ул., собственный домъ Нръ 33“ або въ книжнôмъ магазинѣ Гольмана, Харьковъ, Екатеринославская ул. Нръ 20.

— **„Вѣстникъ Европы“** широко звѣстный журналъ петербурскій, помѣстивъ въ книжцѣ за мартъ с. р. (на стор. 424—425) некрологъ нашого пок. редактора Вол. Барвѣньского. Въ некрологѣ пôд-

несеній заслуги покôйного, єго здорова политика и желѣзна консеквенція, съ якою яко справдѣ незвычайный публицистъ провадивъ дѣло.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: Воч. о. Темницкій зъ Хлопôвки зôбраній пôдчасъ Службы божои 2·14 зр., хв. Читальня въ Комарнѣ 1 зр., Вп. А. Г. зъ Комарна 1 зр., Вп. Ив. Вахнянинъ зъ Стрыя складку на памятникъ 12 зр. а. в., ôтъ о. Тышиньского 3 зр., ôтъ Вп. п. Грегоровича, Лехицкого, Воляньского и дра Розенберга въ Стрыю по 1 зр. — разомъ **771 зр. 59 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** приславъ Вп. Ив. Вахнянинъ зъ Стрыя складку 12·87½ кр. разомъ **35 зр. 62½ кр.**

(Надôслане.)

(Статіи въ рубрицѣ Надôслане не походятъ ôтъ Редакціи.)

Въ фейлетонѣ „Слова“ ч. 25 зъ дня 5 (17) с. м. въ статіи п. з. „Калейдоскопъ“ звѣщає авторъ увагъ надъ вечеромъ сегорôчнымъ въ честь Т. Шевченка, що будьтобы читаючій телеграмы надоспѣвшій на сей вечеръ, по прочитаню телеграмы польскои, надôсланои п. Филеромъ зъ Роздолу, додавъ опôсля свои власній слова: „Zgoda bracia Polacy!“ На пôдставѣ сего обсыпує авторъ „четца телеграмовъ“ крайно злобными и зневажаючими епитетами, называючи єго „золотымъ хлопцемъ“, „карієровичемъ“ и т. п., и приписує ему тенденціи полонофильскій. Позаякъ я власне ôтчитувавъ телеграмы, отже згаданій епитета суть вымѣренї до мене, — тожь уважаю своимъ обовязкомъ прилюдно пояснити тую справу.

Заявляю передъ всѣмъ, що вѣсть подана авторомъ згаданого фейльетона, мовбы я по ôтчитаню телеграмы додавъ свои власній слова: „Zgoda bracia Polacy“ — єсть простою ложею, выдуманою злобно для здискредитованя мене и оскорбленя поваги всенародного обходу Шевченковыхъ роковинъ. Я констатую, що „Слово“ а взглядно авторъ фейлетона нарочно выдумавъ и самъ вложивъ менѣ въ уста повысшій слова, щобы мавъ догôдный тематъ розвести на ихъ пôдставѣ на самôй ложи и злобѣ опертый пашквиль, котрый бы послужив до обезсиленя того справдѣ величного враженя, яке выкликало въ цѣлôмъ нашôмъ краю святкованье памяти Тараса. Се була єго цѣль а не инша, бо въ противнôмъ случаю не посмѣвбы бувъ такъ смѣло голосити того, чого на кôлькасотъ присутныхъ людей кромѣ него нѣкто другій не чувъ. Та най и такъ! О мою личну обиду менѣ не ходитъ. Зъ колюмнъ „Слова“ посыпалось вже стôлько безпôдставныхъ напастей на невинныхъ людей, що опинія „Слова“ вже бôльше за мѣродайну уходити не може. И мене она мало обходитъ, и задля того не користаю зъ постановы §. 19 зак. прасового, на пôдставѣ котрои мôгбы я жадати умѣщеня спростованя въ самôмъ „Словѣ“. Я пôднѣсъ справу тую прилюдно тôлько для того, щобы показати, якими средствами воюютъ у насъ гдеякій люде, и о скôлько можна давати вѣру розсѣваным ними вѣстямъ.

Во Львовѣ дня 22 марта 1883.

Левъ Гузарь, укôнченый правникъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. К. Обушкевичъ въ Змыевискахъ. На „Дѣло“ за нôвъ року Вы заплатили все. — *Всч. Монастырь Ч. С. В. В. въ У.* На „Дѣло“ 6 зр. отримали.

Подяка.

Пôдписана Дирекція львôвского рускаго народного театру має честь зложити прилюдну подяку Вп. п. ц. к. старостѣ И. Сабатови презесови мѣского касина за безплатне ôтступленье салѣ касиновои на представленя театральній, дальше Вп. п. Цольнерови ц. к. начальникови пов. суду, особливоже Вп. п. А. Грабовеньскому адъюнктови судовому за щире заняттьеся нашимъ театромъ а такожь и всѣй коссôвскôй и околичнôй публицѣ, котра такъ сердечно приняла и численно посѣщала нашу народну сцену въ Гуцульщинѣ.

Коссôвъ, 16 марта 1883.

Ив. Биберовичъ, Ив. Грыневецкій, директоры руск. народного театру.

Подяка.

Комитетъ, устроившій зъ порученя тов. „Просвѣты“, „им. Шевченка“, „Бесѣды“ и „Акад. Братства“ музыкально-декляматорскій вечеръ въ XXII роковины смерти Т. Шевченка, складає отсимъ подяку передовсѣмъ Вп. п. проф. Н. Вахнянинови за веденье артистичной части вечера, не менше Вп. панѣ Правнъ, котра съ своими Вп. ученицями причинилась до хорохого выконаня кантаты „Бютъ пороги“ и хв. товариству „Львôвскій хоръ мужескій“ пôдъ дирекцією Вп. п. Цетвиньского, котрый ласкавымъ удѣломъ своимъ головно причинився до пôднесеня свѣтлости вечера; такожь Вп. проф. Рихтерови, що не ôтмовивъ своєи ласкавои помочи, Вп. панѣ Збѣршовскôй за єи хорошу гру на фортепянѣ а вкôнци св. совѣтови „Народного Дому“ за ласкаве ôтступленье великои салѣ.

Во Львовѣ 20 марта 1883. — *Комитетъ.*

Подяка.

Выдѣлъ „Академичного Братства“ складає прилюдну подяку Вп. дру Корнилови Сушкевичеви за щедрый даръ въ квотѣ 5 зр. на цѣли товариства.

Ôтъ Выдѣлу „Акад. Братства“.

Подяка.

Выдѣлъ „Рускаго Касина“ въ Стрыю складає выѣ сердечну подяку Впр. Отцамъ духовнымъ такъ мѣсцевымъ якъ и зъ окрестности, що зволили взяти удѣлъ въ заупокôйнôмъ богослуженю за душу бл. п. Вол. Барвѣньского. Сердечне спаси-Бôгъ складаємъ такожь Всеч. панямъ П. Ф., Л. В. и А. П. за приукрашенье тетраподу, п. А. П. и п. П. Ш. за гадку зôбраня складки на памятникъ, пану Г. и хорови мѣщаньскому за спѣвъ, ч. брацтву церковному за безъинтересовне ôтступленье свѣтла.

Ôтъ Выдѣлу „Р. Касина“ въ Стрыю.

Пересторога.

Передъ трема тыжднями переѣжджавъ коло Самбора по селахъ вôзочкомъ о двохъ колесахъ якійсь волокита, представляючи себе за агента фирмы „Вархаловского въ Вѣдни“ и выманюючи обсталюнки, побиравъ 10% завдатокъ. Щобы отже той негодяй не обкрадавъ особливо нашихъ священикôвъ, обнародовляю заявленье самого Вархаловского писане до мене: „Ich kann nicht nmhin mein Staunen ausdrücken, dass ein gewisser Bas in meinem Namen dort Aufträge und Angaben in Empfang nimmt, da ich einen Agenten solchen Namens nicht habe. — Ein Beweis, das Sie einem Schwindler zum Opfer fielen, weil ich bis heute noch von keiner Seite Ihren Auftrag zugesandt erhielt.“ — *Н. Б.*

Куресъ львôвскій зъ дня 22. м. марта 1883.

	безъ текучого куп. безъ купону	платятъ	жадаютъ
		австр. валютою	
		р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		306 50	309 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		168 50	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.		307 50	312 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц по 5% ав.		97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.		89 —	90 75
„ „ „ по 5% ав. період.		97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 50	102 50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%		100 —	102 -
3. Листы довжнй за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		97 80	98 80
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%		100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%		101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова		18 —	20 —
„ „ Ставиславова		22 —	24 —
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскій		5 55	5 65
„ цѣсарскій		5 57	5 67
Наполеондоръ		9 43	9 53
Шôвимперіялъ		9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный		1 55	1 67
„ „ паперовый		1 18	1 20
100 марокъ нѣмецкихъ		58 20	58 90
Серебро		— —	— —

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Торговля корѣнна

А. НЕХОВИЧА

Львôвъ, ул. Галицка ч. 40, напротивъ ц. к. Суду карного

поручає на свята:

цукоръ въ головахъ, кôсткахъ. муцѣ, фиги, дактелѣ, розинки, мигдалы, цитрины, помаранчѣ, цикату малу и велику; всяке **корѣнье** и **вина угорскій** и **краєвй, румъ** заграничный и краєвый; **гербату** россійску, якъ такожь **краски** рôжнои барвы до крашеня писанокъ и инший товары входячій въ объемъ корѣннои торговлѣ въ добôрныхъ сортахъ и по найдешевшихъ цѣнахъ. (1—?)

ВАЖНЕ ДЛЯ

!ПРОВИНЦІИ!

Найлучшу хиньско-россійску

8—? **ГЕРБАТУ**

½ кильо по зр. 2, 3 и 4

поручає и розсылає

торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниввъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курничка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА

во Львовѣ, плацъ Галицкій ч. 2

поручає по цѣнахъ найнизшихъ

правдивй американьскій ручній и нôжній

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрй и на послѣдньой выставѣ въ Парижи преміовано нагôдою;

(6—10)

американьскй машины до шитя Howe-го

до ремѣсничого ужитку

и машины до шитя Singer-а

зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Древнѣ.

Части складовй тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на складѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.

Продажь и на сплату пôсля умовы.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха

свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична

дра ЛЮЦЕ (Lutze)

въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ

найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА

знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ

цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске

знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей

заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА

въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT

даюча дуже пожывну зупу пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду

въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ

РОМЕРСГАВЗЕНА

фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ

скрѣпляючій волосье

пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскй вина лѣчничй

признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоєва и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хемiи дра Радзишевскимъ хемично дослѣджений и знаменитыми узнанй:

Уверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове

для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте

противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ

ВИНО ПЕПСИНОВЕ

противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ

ВИНО ПЕПТОНОВЕ

противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске

ВИНО РУМБАРБАРОВЕ

противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само выеше поименованымъ професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE

уверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ

уверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино малага старе

уверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.

уверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера

звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа

склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**

противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ

Дра VOSSA

пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона

пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO

фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй

власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо

спроваджена и тутъ до фляшокъ напознювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый

до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID

найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска

власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французкй

власного выробу.

ПУДЕРЪ французкій правдивый

и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годземôина Малишевского

противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА

власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣкъ зъ сосны Pinus Punilio

до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,

рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАЙОѢ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Выдавець и отвѣтный редакторъ Антôнъ Горбачевскій

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 30. Львôвъ, Вторникъ 15 (27) марта 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ „*Дѣло*“ **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна „*Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей*“.

Уваги надъ найновѣйшими
СПРАВОЗДАНЯМИ ПОСОЛЬСКИМИ.

III.

Коли посольске справозданье гр. Круковецкого цѣкаве було зô взгляду на содержанье и на саму особу справоздавця, то посольске справозданье п. Вольфарта въ Калуши цѣкаве вовсѣмъ въ иншого взгляду. Анѣ особа п. Вольфарта анѣ содержанье его бесѣды нѣчимъ не заслугуютъ на прилюдну увагу. П. Вольфартъ при своѣмъ посольскôмъ справозданю ôтоправъ вовсѣмъ не головну, а то и далеко не почестну и не завидну ролю. На першій плянъ выступивъ ту вовсѣмъ иншій елементъ — мужики-выборцѣ, и то выступили въ такôй роли, въ якôй мы доси еще не мали случаю ихъ пôзнати, въ роли интерпелянтôвъ, свѣдомыхъ своихъ народныхъ и громадскихъ правъ и вовсѣмъ не полягаючихъ такъ легко на запевненяхъ посла, якъ се гдекуды въ иншихъ разахъ лучалося. Калускй выборцѣ показалися не лишь тихими та уважными слухачами, — они зовсѣмъ недвозначно заявили свому послови, що домагаются ôтъ него чогось бôльше, якъ тыхъ звычайныхъ фразъ: „робилося, що можна, але не зробилося нѣчого“, або „якось то буде“, и т. п. Своими смѣлыми и въ саму суть рѣчи трафляючими запытанями калускй выборцѣ-селяне довели п. Вольфарта до цѣлковитои конфузіи, такъ що ôнъ въ своихъ ôтповѣдяхъ показався такимъ мизернымъ политикомъ и мыслителемъ и знатокомъ народныхъ потребъ, — ба що бôльше, показався такимъ игнорантомъ навѣть въ бѣжучихъ и бувшихъ пôдъ обрадою соймовою краевыхъ справахъ, що ажь теперь певно всѣмъ и кождому стане ясно, якихъ то геніѣвъ фориту у насъ на послôвъ верховодича партія, и що то въ бôльшости случаѣвъ треба розумѣти пôдъ мистичною назвою „kandydata narodowego“. Треба розумѣти пôдъ тою назвою чоловѣка безъ власнои волѣ, аб безъ знаня потребъ и справъ краевыхъ, певного рода инвалида духового, котрый бы, въ додатку звязаный регуляминомъ клюбовымъ, був послушнымъ, слѣпымъ и глухимъ знарядомъ въ рукахъ кôлькохъ хитрыхъ и самолюбныхъ верховодцѣвъ, бувъ якъ найпрактичнѣйшою „машинкою до голосованя“. И отъ мѣжь такихъ то кандидатôвъ всевладный передвыборчій комитетъ польскій дѣлитъ нашъ край, роздае имъ нашй повѣты, немовь суставы убитои и порѣзанои на штуки звѣрины, не взажаючи на волю и на потребы тыхъ нещасливыхъ суставôвъ. И при помочи такихъ машинокъ мае робитися ôттакъ краева политика маютъ переводитися реформы, збирати и роздавати краевй гроше, — машинки маютъ лупати очима, пôдносити и спускати руки „по мановенію свыше“, не знаючи и не пôдозрѣваючи, чи се комедія чи трагедія, въ котрôй они граютъ ролю нѣмыхъ статистôвъ. А народъ надѣеся въ тои зовсѣмъ „небожественнои комедіи“ якоись пôльги для себе, якоись поправы своеи гôркои долѣ! — Та нѣ, — кождый день, кожда хвиля переконуе насъ, що народъ нашъ чимъ дальше — все яснѣйше провиджуе, кто ему пріятель, а кто нѣ, що ôнъ почуває непремѣнну потребу змѣнити теперѣшный порядокъ, приходитъ до чимъ разъ яснѣйшого пониманя справъ краевыхъ. Се дуже важный и потѣшаючій для насъ обявъ розвою народного. Скоро по нашихъ селахъ збудится пôзнанье правъ и наслѣдкôвъ теперѣшнои сумнои безладицѣ, то вже певна рѣчь, що и самымъ безладицямъ не довго постояти. А свѣжй факты, якъ отъ справозданье посла Антоневича въ Турцѣ и п. Вольфарта въ Калуши — хочь и якъ неподôбнй до себе — показуютъ, кожде въ свôй спосôбъ, той взрôстъ почутя и самопôзнаня въ народѣ, котрый съ часомъ муситъ чимъ разъ збôльшуватись и чимъ разъ досаднѣйшими фактами проявлятися. Калускй выбордѣ першй дали намъ примѣръ смѣлого и рѣшучого выступленя противъ неôтповѣдного посла, першй показали намъ, якъ дався ему вотумъ недовѣрія, и дали тымъ дуже важный прецеденсъ, дуже поучаючій примѣръ для всѣхъ прочихъ, якъ селянськихъ, такъ и мѣщаньскихъ округôвъ выборчихъ. Честь и слава калускимъ выборцямъ за ихъ смѣле и правдиво-патріотичне выступленье!

Але ôтдаючи честь, кому честь належится, мы все таки не можемъ еще отрястися зъ сумного и придавлюючого враженя, яке выкликуе въ насъ образъ самого п. Вольфарта и подôбныхъ ему послôвъ. Мыжь добре знаемо, що скомпромитувавшись съ тымъ однымъ, нашй верховодячй сферы не покинутъ про тое своеи системы, своеи дотеперѣшнои политики. П. Вольфарта мы ледви вже будемо мати пріемнôсть бачити на соймовôй лавѣ, — але ктожь намъ заручитъ за то, що замѣсть него не дохопится того становища якій небудь другій паночокъ, такъ само до него неспосôбный и тыми самыми темными силами на него вынесеный? Кто може намъ дати поруку, що и въ будущôмъ складѣ сойму краевого добро и розвôй економичный та національный цѣлого краю не будутъ зданй на ласку и неласку подôбнымъ до п. Вольфарта голосуючимъ машинамъ, а властиво тымъ немногимъ майстрамъ, котрй накручуютъ тй машины по своѣй волѣ и управляютъ ихъ въ рухъ?

Розумѣеся, що поручити за се намъ нѣкто не може, — ба навѣть мы можемъ наперед бути певнй, що подôбныхъ до п. Вольфарта кандидатôвъ польского центр. комитету и до нового сойму вôйде достаточне число. Запобѣгчи сему мы на разѣ не маемъ силы: самопôзнанье народне и обывательске занадто въ рѣдкихъ околицяхъ нашого краю доси достаточно розбуджене, щобы тымъ чистымъ духовымъ оруддзмъ, мы могли надѣятись — поборотн на всѣхъ позиціяхъ нерôвно бôльшу, всѣми форсами и хитрощами узброену противну силу. Але одно — здаеся намъ — все таки мы моглибъ зробити, щô въ значнôй мѣрѣ могло бы зменшити лихо, плывуче въ выбору неквалификованыхъ послôвъ, а головно училобы нашъ народъ интересуватися справами краевыми и державными. Калускй выборцѣ даютъ намъ въ тôмъ взглядѣ добрый примѣръ, котрый повиненъ бути намъ наукою. Ось якъ мы представляемо собѣ позитивный добутокъ того примѣру, приложеный до будущихъ выпадкôвъ.

Доки въ кождôмъ повѣтовôмъ мѣстѣ нема у насъ позасновуваныхъ политичныхъ товариствъ, котрй ширилибы обывательске и національне самопôзнанье мѣжь народомъ по селахъ и мѣсточкахъ и въ разѣ потребы вели перéдъ въ кождôй политичнôй акціи, — сурогатомъ такихъ зъорганизованыхъ товариствъ можутъ послужити часовй, одноразовй зъѣзды и нарады выборцѣвъ даного округа. Нехай въ хвиляхъ ферій парляментарныхъ выборцѣ кождого округа зъѣдутся и завôзвутъ передъ себе свого посла. Чейже найдеся въ повѣтѣ одинъ-другій выборець, читаючій часописи и слѣдячій дѣяльнôсть нашихъ тѣлъ парляментарныхъ. Впрочѣмъ кожде зôбранье выборцѣвъ моглобъ поручити тое дѣло кôлькомъ охочимъ. Тй малибъ на кождый зъѣздъ укладати рядъ интерпеляцій, и то, о кôлько можна, съ старанно оброблеными мотивами, — и тй интерпеляціи мусѣлибы бути предложенй послови, щобъ ôнъ на нихъ давъ поясненя выборцямъ. Люде, укладаючй тй интерпеляціи, слѣдивши кожду справу по газетахъ, тымъ самымъ булибы вже о нѣй на стôлько информованй, що не дали бъ збути себе кôлькома пустыми фразами, — и посолъ не хотячи безповоротно скомпромитуватися въ очехъ выборцѣвъ, мусѣвбы ѣхати на таке справозданье добре приготованый, не такъ, якъ п. Вольфартъ, котрый здаючи справу передъ выборцями, здався, навѣть послыхомъ не чувавъ про цѣлу справу Вавельского замку, черезъ що и намлѣвъ о нѣй такъ богато нѣсенѣтниць.

Колибъ посолъ або недостаточно толкувався, або навѣть не хотѣвъ явитися передъ выборцями, якъ се — жаль сказати — по найбôльшôй части робили и роблятъ нашй рускй послы, — тогды зôбранй выборцѣ, розбравши дѣло по совѣсти, выражалибъ послови свою нагану або и давали ему вотумъ недовѣрія съ завôзваньемъ до зложеня мандату посольского.

Заведенье по всѣхъ повѣтахъ — або бодай по гдеякихъ, коли ôтъ разу годѣ буде по всѣхъ — такои всенароднои и неустаючои контролѣ надъ дѣяльностею послôвъ, есть дѣломъ зовсѣмъ легальнымъ и законами нашими въ повнѣ дозволенымъ. Есть оно такожь легкимъ до переведеня. Выборцямъ, навѣть селянамъ не буде се певно нѣчого утяжливого зôбратися разъ до року въ означеный день до поблизького повѣтового мѣста, щобы выслухати посольского справозданя. А цѣле аранжованье зъѣзду, укладанье интерпеляцій, призыванье посла и т. д. пріймутъ на себе не многй, звычайно найгорячѣйшй патріоты, ко-

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ
ВЪ ЕВРОПѢ.

(Студія Михайла Подолиньского.)

I.

Звычайно бувае у людей такъ, що чоловѣкъ бачитъ въ оцѣ своего ближнёго кожду найменшу трѣсочку, а въ своѣмъ власнôмъ не добачитъ и колоды. О насъ Русинахъ въ однôмъ взглядѣ бодай сего нѣякъ сказати не можна. Бо хотяй всѣ мы на правописнй справы незмѣрно чуткй навѣть дражливй, хотяй всѣ мы филологи, читаемо чужй книжки та газеты, моглибы отже дуже добре знати, якъ стоитъ правописна справа у другихъ народôвъ, — то помимо всего того держится у насъ до нынѣ мовьбы якій символъ вѣры се дивне загальне пересвѣдченье, сой ложный аксіомъ: що правописнй споры суть нѣбыто выключно рускою, и то властиво галицко-рускою особливостею и спеціяльностею. Тымчасомъ нѣчого лекшого въ свѣтѣ, якъ переконатися и не-филологови, що правописнй споры именно новѣйшими часами въ цѣлôмъ свѣтѣ стали рѣчею дуже звычайною и що еще нынѣ у всѣхъ майже народôвъ являются они бôльше або менше на порядку дневнôмъ и доскуляютъ всюды, коли вже не широкимъ масамъ, то бодай хочь бѣднымъ учителямъ, ученикамъ, складачамъ и коректорамъ, котрыхъ ся справа въ першôй линіи обходитъ. Дôйшло вже до того, що и въ нашихъ школахъ правописна путаница чужихъ языкôвъ, именно же нѣмецкого та по части и польского, чимъ разъ бôльше стае докучливою, а навѣть незносною.

Про нѣмецкй правописнй клопоты говоритъ цѣлый свѣтъ, то жартуе и смѣеся зъ нихъ, то зновъ горячится ними. Газеты доносятъ о нѣмецкихъ суверенахъ, що на актахъ предложеныхъ имъ до пôдпису, дописуютъ власноручно букву *h* всюды тамъ, где ей писано давнѣйше. Желѣзный канцлеръ лютится своимъ звычаемъ, дре такй самй акты, скоро не писанй такъ, якъ ему любо, воюе противъ латиньскихъ черенокъ въ нѣмецкихъ книжкахъ и комендируе: „Es bleibt Alles beim Alten“. Помимо того лекше ему було объединити Нѣмцѣвъ политично, якъ правописно. На его коменды и поклики не зважае нѣкто, и новй правописи ростутъ, якъ грыбы по дощи. Рôжнй нѣмецкй министерства выдаютъ розпорядженье за розпорядженьемъ и нормуютъ школьну правопись такъ щасливо, що набралося ихъ до тои хвилѣ рôвно ажь чотыри: пруска, австрійска, баварска и саксоньска. Ученики лементуютъ, а учителѣ и власти школьнй прѣютъ надъ пытаньемъ, котра властиво правопись на бѣжучій рôкъ въ школѣ приписана. Майже такого самого пива наваривъ Малецкій польскимъ школамъ новѣйшими выданями своеи граматики. Въ многихъ и важныхъ точкахъ змѣнивъ ôнъ радикально польску правопись и наслѣдкомъ того и такъ значный неладъ въ тôй правописи починае прибирати чимъ разъ бôльшй и голоснѣйшй розмѣры. Однымъ словомъ, въ нашôмъ найблизшôмъ сусѣдствѣ, куды нѣ звернемось, всюды почуемо крикъ и галасъ, споводованый правописными клопотами; але мы Русины маемо очи, щобы нѣчого не бачити и уши, щобы нѣчого не чути.

А намъ певно бôльше якъ кому другому, годилось бы вчитися ôтъ другихъ народôвъ, та пора бы намъ, послѣдна пора розглянутись по свѣтѣ и переконатись, що мы не самй, що отже наша правописна болѣзнь не есть постыдною, бо она загальна, стрѣчаеся навѣть у найбôльше цивилизованыхъ народôвъ, и цѣлкомъ природна. Ачей навчились бы мы тогды вже разъ не горячитись задля марницъ и не робити въ комахи верблюда, зъ мизерныхъ буквъ пытаня національного.

Въ надѣѣ, що мои стрѣчки причинятся хочь троха до усуненя незгоды межи сынами нашои бѣднои Руси, користаюсь зъ пріязного запрошеня покôйного редактора „Дѣла“ и пробую хочь по его смерти, але все таки въ его газетѣ, представити поважнымъ землякамъ въ короткихъ чертахъ нынѣшный станъ правописного пытаня у переважнои части цивилизованыхъ народôвъ, о скôлько ôнъ менѣ знакомый.

Сказано повыше, що для обзнакомленого съ предметомъ сей майже загальный правописный рухъ у всѣхъ народôвъ не маe въ собѣ нѣчого неприродного. И справдѣ не инакше, бо существувавъ ôнъ всюды зъ вѣку-правѣку, его початки сягаютъ першихъ родинъ самого письма.

Письма знаемо два роды: одно не зважае зовсѣмъ на мову, на слова и есть выключно образомъ мысли, може проте служити рôвночасно для всѣхъ языкôвъ и называеся письмомъ образовымъ. Се письмо дуже недосконале, бо може передавати, и то лишь недокладно, самй тôлько конкретнй понятя. Нимъ послугуются тôлько народы стоячй на примитивнôмъ степени культуры. Нашй ребусы суть наслѣдованьемъ того письма. Другій же родъ письма о много доскональшій, стараеся зъображати посредствомъ видимыхъ для ока, знакôвъ, буквъ, чутнй звуки людскои мовы, выходячи въ справедливои засады, що мова есть найдоскональшимъ и майже единымъ органомъ, посередникомъ людскои мысли, що отже хотячи передавати людску мысль, треба доконче передавати мову, людске слово. Симъ другимъ родомъ письма, портретуючимъ, що такъ сказати, людске слово а не прямо мысль саму, послугуются всѣ цивилизованй народы а именно племена цѣлои арійскои породы, до котрои и мы належимо. Коли говоримо отже о правописи, то обходитъ насъ очевидно выключно тôлько сей другій рôдъ письма, такъ ване звукове азбучне письмо и тôлько его маемо тутъ на оцѣ.

Исторія учитъ, що оригинальныхъ азбукъ, азбукъ, котрй не булибы утворенй на взôръ другихъ старшихъ альфабетôвъ, въ цѣ-

трѝ добровôльно схотятъ робити тую нетрудну а такъ хосенну роботу. Выборцѣ, приходячи бодай разъ до року въ живу стычнôсть съ своимъ посломъ, чуючи его реляціи о всякихъ дѣланяхъ тѣлъ парляментарныхъ и о всякихъ справахъ, якѝ тамъ приходятъ пôдъ обраду, мусятъ съ часомъ зацѣкавитись ними, набрати интересу до справъ краевыхъ, пôзнати всякѝ партіи и змаганя, котрѝ маютъ вплывъ на таке або инше справъ тыхъ залагодженье, — а тымъ самымъ мусятъ зовсѣмъ природно пôзнати, где лежитъ и ихъ власне добро, ихъ власный интересъ. А чоловѣка знаючого добре, где лежитъ его добро, не такъ то легко марными обѣцянками, пôдступами або навѣть погрозами ôтвести ôтъ прямои стежки. При тôмъ же звѣстна рѣчь, що н. пр. тôлько така господарка займе чоловѣка, въ котрôй ôнъ есть правдивымъ господаремъ, а не безвластновольнымъ слугою. Такъ и нашъ народъ не заинтересувся житьемъ политичнымъ, якъ довго ôнъ не прійде до того почутя, що все таки и своими голосами ôнъ може хочь що небудь вплывати на хôдъ справъ политичныхъ. Теперь, разъ выбравши посла, ôнъ передае на цѣлу каденцію всю свою силу тому послови, щобы по уплывѣ каденціи передати ей знов другому на его мѣсце выбраному; значится, въ своихъ рукахъ власти той народъ не маe нѣколи, окрôмъ хиба въ день выборôвъ, коли именно найрôжноднѣйшѝ супротивнѝ силы тиснутся, щобъ ей вырвати въ его рукъ для себе. По выборахъ хôдъ политичныхъ справъ залежитъ вже зовсѣмъ ôтъ доброи волѣ, знаня, честноты и т. д. выбраного посла. Вводячи народну контролю надъ дѣяльностею послôвъ, мы значно змѣнимо дѣло, и то змѣнимо на користь народа, т. е. на користь цѣлого краю. Знаючи, що на кождый его крокъ пильно уважаютъ выборцѣ, що за кожду неровагу, за кожду помылку, за кожде ôтступство ôтъ прямои и честнои стежки жде его публична нагана або и вотумъ недовѣрія, посолъ и самъ на себе буде лѣпше уважати и волю своихъ выборцѣвъ лѣпше шанувати.

И еще одно. Существуюча устава и существуюча практика выборча роблятъ те, що намъ при добрôй воли, при якôй-такôй єдности далеко лекше есть черезъ публичне вотумъ недовѣрія скинути нелюбого посла, нѣжь выбрати любого. Що оно такъ есть и якъ се такъ дѣеся, се кождый и самъ собѣ легко вытолкуe, — намъ тутъ о тôмъ розводитися годѣ. Просимо тôлько провести собѣ консеквенціи въ того, що сказано було высше. Нехай и такъ, що при выборахъ побѣдитъ неприхильный намъ кандидатъ. По уплывѣ першого року мы на пôдставѣ его поступованя судимо его и скидаемо, и се повторяемо такъ довго, доки посолъ нашъ не буде робити по нашôй волѣ. Такимъ способомъ мы, безъ нѣякихъ лишныхъ демонстрацій безъ шуму и гуку, безъ великои агитаціи навѣть, можемо зробити неможливымъ кождого посла, котрый поступае собѣ неôтповѣдно, а такою роботою разъ приучимо народъ до солидарности и до упертого а самосвѣдомого обставаня при своѣмъ правѣ, а по друге змусимо и самыхъ послôвъ до бôльшои дбалости о добро краю, до пильнѣйшои уваги на потребы народнѝ, — значится, такимъ способомъ воля народа зможе показати прямый а правдиво въ духа конституціи выплываючій вплывъ на весь хôдъ справъ краевыхъ и державныхъ.

Передвыборчій збôръ въ Тысьменици

и кандидатска промова п. Тита Заячкôвского.

Зъ Станиславова.

На запрошенье руского комитету выборчого для Тысьменицѣ и Станиславова станувъ п. Титъ Заячкôвскій яко кандидатъ тогожь комитету, передъ своими выборцями 13 (25) марта въ Тысьменици. — О год. $4^1/_2$ заповнили салю надъ 300 выборцѣвъ всѣхъ народностей, найбôльше рускихъ городянъ зъ Тысьменицѣ. Предсѣдателемъ збору выбрано руского пароха, о. Абрысовского. Кандидатъ забравъ голосъ и заявивъ на вступѣ, що пріймае кандидатуру, заôзваный до того черезъ найповажнѣйшихъ городянъ-выборцѣвъ. Замѣтивъ, що вагався, чи маe приняти кандидатуру, и постановивъ приняти лишь для того, що пп. выборцѣ зъ власнои волѣ, ôтъ нѣкого нѣ обѣтницями нѣ трактаментами не приеднанѝ, маючи до него довѣріе хочутъ его мати своимъ заступникомъ. Пріймився отже кандидатуры яко обовязку патріотичного; а патріотомъ не той, що лишь для себе жіе, — треба жити для своихъ землякôвъ, для добра свого краю, для помочи нужденного и непорадного народа. Такого заступника жадаютъ выборцѣ. Ôнъ повиненъ умѣти и хотѣти бѣдѣ зарадити, ôнъ повиненъ выступати противъ всякои кривды, старатися, щобы всѣмъ вымѣрено рôвне право. Що кандидатъ завсѣгды такъ поступавъ, о тôмъ переконалися выборцѣ за часъ его чотырнайцятьлѣтнои дѣяльности на мѣсци. Дальше выказавъ, якъ выборцѣ доси не понимали, що они свобôдными горожанами и подавали голосы властителямъ бôльшихъ посѣлостей, а черезъ те и не було кому справы мѣстъ и селъ заступати.

А неодинъ законъ выйшовбы справедлившій и докладнѣйшій, колибы кожда верства мала власныхъ заступникôвъ, що съ выборцями жіютъ, съ ними тѣшатся и сумуютъ. Въ радѣ державнôй кандидатъ буде за згодою всѣхъ народôвъ тамже заступленыхъ; згода настане ажь тогды, коли всѣ народы будутъ мати рôвнѝ права, щобы якъ цвѣты въ зѣльнику, нѣ одинъ занедбаный не гинувъ. Кандидатъ есть приклонникомъ автономіи, — та хоче ей бачити не въ словахъ а безъусловно въ дѣлахъ; щобы въ права однои народности не мѣшалася друга народность; щобы примѣромъ права исповѣдникôвъ однои вѣры не були тыканѝ черезъ другихъ. Сила и могучôсть державы тогды пôднесеся, коли всѣ будутъ свобôдно розвиватися для спôльного добра; централизація шкодитъ державѣ. При поодинокихъ справахъ буде бесѣдникъ старатися, щобы при бôльшихъ выдаткахъ менший посѣдателѣ не поносили великихъ тягарôвъ, буде стояти за ощадностею. Законъ процесовый треба змѣнити въ той способôвъ, щобы процесы коротко кôнчилися и не убивали тыхъ, що шукаютъ права; въ справахъ спадковыхъ треба, щобы малѝ спадщины не були обтяжанѝ оплатами, а опѣ[ду]ны совѣстнѣйше обходилися съ сирôтскимъ [ма]ткомъ. Наука шкôльна маe ити въ парѣ съ религійнымъ выхованьемъ, щобы учитель религіи мали бôльше вплыву на школу. Въ краю ширится смертельнôсть, тожь треба старатися, щобы було бôльше лѣкарѣвъ.

Щобы пôднести [го]сподарство, кандидатъ буде старатися, щобы [пла]та за перевôзъ збôжа и прочихъ добуткôвъ господарскихъ желѣзницями була низша, — щобы нашѝ господарѣ могли на великѝ тор[и] доставляти свои товары.

Передаемо точки [бе]сѣды въ памяти. Збранѝ городяне-выборцѣ приняли ей голосными оплесками и окликами сердечнои подяки и повного довѣрія.

На ставленѝ инт[ер]пеляціи ôтповѣвъ кандидатъ еще разъ, що [ст]оитъ за згодою всѣхъ народôвъ державы и [за] автономією, — а на запытанье про его [ев]ентуальнѝ ôтношена до „Коła“ польского ска[за]въ, що „Коło“ — то часть автономичнои партіи, отже годѣ съ нимъ мати окремѝ ôтношен[я]: кандидатъ буде якъ прочѝ рускѝ послы голосувати за правдою и справедливостею для кождого народу.

Точку ту поясниvъ також о. Е. Глѣбовицкій въ хорошôй и радо принятôй промовѣ, выказуючи, що такъ якъ н. пр. п. Билиньскій не мôгъ нынѣ близше того пояснити, якъ ôнъ буде старатися въ радѣ державнôй про ôтбудованье Польщѣ, — такъ и тутъ годѣ наперед ôтношенье до поодинокихъ клюбôвъ правицѣ означити.

О 7 годинѣ замкнено зборы середъ оплескôвъ для кандидата; кандидатуру его збôръ принявъ однодушно. Дуже немило вразили насъ слова о. Абрысовского, котрый закрываючи зборы сказавъ до выборцѣвъ: „Маeте двохъ кандидатôвъ, выбирайте котрого схочете...“

ДОПИСИ.

Ôтъ Любачева.

(*Выбôръ посла до сойму зъ округа Цѣшанôвъ-Любачевъ.*) Що выборы до сойму зближаются, знае и нашъ куточокъ, но не всѣ, котрыхъ тое повинно обходити, знаютъ тѣ дорôжки, котрыми тутъ стремится до кр[е]сла посольского. Вже съ кôнцемъ мин. року завязався пôдъ проводомъ маршалка повѣт. бар. Вл. Бруницкого комитетъ передвыборчій для нашого округа, въ складъ котрого вôйшли гдекотрѝ члены рады повѣтовои, а межи тыми тôлько одинъ Русинъ-священикъ. Тѣ мали прибрати до себе членôвъ зъ поза рады повѣтовои. Хочь въ тутешнôмъ округѣ бôльшôсть выборцѣвъ — Русины, то мимо того тѣ панове не узнали ôтповѣднымъ прибрати до себе бôльше Русинôвъ якъ двохъ, такъ що въ цѣлôмъ зъ 15 членôвъ складаючôмся комитетѣ ледви 3 Русины мали засѣсти. Поставлене черезъ одного зъ рускихъ членôвъ внесенье, щобы запросити до комитету еще хочь цѣшанôвского руского пароха, чоловѣка въ повѣтѣ загально поважаного, панове ôткинули. Запрошенье трехъ Русинôвъ до комитету було средствомъ до уложеного напередъ пляну, котрый небавомъ самъ, мовь олива на верхъ выплынувъ. Не ходило ту о свобôдный объявъ волѣ рускихъ выборцѣвъ, але о замыленье очей позоромъ федерализму; паны надѣялися, що въ прибраныхъ Русинахъ знайдутъ слѣпе орудіе до своеи цѣли. Але завела ихъ надѣя, бо прибувшѝ на засѣданье рускѝ члены комитету — не зважаючи на „liściki pełne umizgów i na słodkie słówka“ одного зъ кандидуючихъ на посла, — выповѣли щиро, що они въ такъ малôмъ числѣ не можутъ пріймати на себе нѣякого зъобовязаня именемъ рускихъ выборцѣвъ, и домагалися розширеня комитету на ôтповѣдне число Русинôвъ, за чимъ и гдеякѝ безсторонніѝ Поляки промовляли. Тое не припало панамъ до смаку; поставили на своѣмъ. Такъ запала ухвала, що комитетъ передвыборчій представляe польскому комитетови центральному 2 кандидатôвъ: п. Альбина Туржаньского, ц. к. судію въ Любачевѣ и п. Адольфа Вуреta, ц. к. лѣкаря повѣт. въ Цѣшановѣ, обохъ яко съ рôвною шансою. Центр. комитетъ, той истинный „posthumus“ минувшого сойму, опираючися на тôмъ, що п. Туржаньскій есть гр. кат. обряду (нѣчо бôльше!) и черезъ послѣдныхъ 6 лѣтъ въ соймѣ ишовъ съ Поляками рука въ руку, и въ справахъ рускихъ не пôдносивъ нѣякои опозиціи, — препоручивъ комитетови повѣтовому всѣми силами попирати кандидатуру п. Туржаньского, и рѣшенье тое съ наведеными ту мотивами переславъ пôдъ адресою: „До комитету повѣтового, на руки предсѣдателя бар. Бруницкого“. Предсѣдатель, чи въ причины заповѣданои въ початку свого маршалкованя „безсторонности“, чи може длятого, що самъ завстыдався мотивôвъ центр. комитетомъ надбсланыхъ, наказавъ опустити уступъ о „рускôмъ“ патріотизмѣ п. Туржаньского и выготовити пôсля власнои цензуры окрозне завѣдомленье для членôвъ повѣтового комитету о тôмъ рѣшеню комит. центрального, — а натомѣсть додавъ ôтъ себе завôзванье, щобы повѣдомленѝ „stosownie do danego słowa“ попирали кандидатуру п. Туржаньского.

Коротка память, а еще коротшій змыслъ политичный! Русины бо не тôлько въ загалѣ, але навѣть и тѝ, котрыхъ ласка кандидата п. Туржаньского et Comp. зволила приняти до комитету повѣтового, не дали безъусловного „słowa“ попирати кандидатуру центр. комитетомъ поставлену, — они маютъ, хочь троха спôзненѝ свои самостôйнѝ комитеты, а крôмъ того не попали еще не тôлько самѝ Русины, але и много добре мыслячихъ Полякôвъ въ сонъ такъ глубокій, щобы не видѣли, що дѣеся въ повѣтѣ, кто и якій маe вплывъ. Видятъ тое выборцѣ, що партія, котра теперь въ повѣтѣ верховодитъ, а до котрои и п. Туржаньскій належитъ, не много доброго зробила, и передпослѣдный збôръ рады повѣтовои и ей неекономичнѝ ухвалы довго затямитъ цѣла окрестнôсть. Выборцѣ знаютъ, що особа, въ честь котрои устроюся илюминацію, муситъ много мати вплыву и ей не треба навѣть много заходу, щобы щось доброго и хосенного перевести въ громадѣ, где засѣдаe яко радный, а предсѣ п. Туржаньскій маючи такій вплывъ въ Любачевѣ, не завдавъ собѣ хочь стôлько труду, щобы повздержати раду громадску ôтъ противного законамъ громадскимъ выпущеня права пропинаційного въ 3-лѣтну аренду жидамъ зъ вôльнои руки за такій дешевый чинш, що ажь высшѝ власти мусѣли ухвалу тую уневажнити. Не оскорбляючи зовсѣмъ п. Туржаньского на чести яко праведного и заслуженого начальника ц. к. суду, не можутъ якось выборцѣ увѣрити въ его хосенну дѣяльнôсть посольску, хочьбы тôлько длятого, що о нѣй дотеперь нѣчого не чули, окрôмъ высше наведеныхъ центральнымъ комитетомъ ôткрытыхъ не конче притягаючихъ условій. Тожь тымъ дивнѣйшою выдаeсь тая легковажуча всяку свобôдну волю выборцѣвъ певнôсть одного зъ личныхъ пріятелѣвъ п. Туржаньского, съ якою той пріятель на засѣданю комитету передвыборчого до другого члена комитетового замѣсть аргументôвъ попираючихъ кандидатуру пріятеля, повнымъ голосомъ кричавъ: „Załóżmy sie, że p. Turzański będzie wybrany!“

Яко наочный свѣдокъ виджу, що выборцѣ тутешнього повѣта, и то не тôлько Русины, але и бôльшôсть Полякôвъ добре оцѣнюютъ теперѣшный станъ рѣчи, та не забудутъ его не тôлько при теперѣшныхъ выборахъ, але спамятаютъ и на р. 1884, коли то ôтбудутся выборы до рады повѣтовои, а дасть Богъ, що пôдъ безстороннымъ та енергичнымъ урядованьемъ цѣшанôвского теперѣшного ц. к. старосты п. Цѣшки и его урядовыхъ безъинтересовныхъ помôчникôвъ, и нашъ кутъ отрясеся ôтъ вплывôвъ нашому суспôльному добру шкôдливыхъ.

А. Л.

Зъ Коломыѣ.

(*Загальнѝ зборы филіи товариства им. Качковского въ Коломыѣ*) ôтбулися дня 22 л. с. м. Членôвъ товариства зôйшлося ледво 22, межи тыми 5 селянъ. Въ слѣдство нескликуваня загальныхъ зборôвъ черезъ два роки много членôвъ перестало платити вкладки а тымъ самымъ и повыступало зъ товариства. Сумна се проява нашого суспôльного и просвѣтного житя; замѣсть розширювати кругъ членôвъ якогось товариства, мы черезъ нерадивôсть и трусливôсть его зменшаемъ. Все таки будь що будь добре, що коломыйска филія пробудилася зъ свого дволѣтного сну и зачинае свою дѣяльнôсть на ново оказувати. Предсѣдатель о. Михаилъ Левицкій отворивъ зборы промовою, въ котрôй выказавъ дѣяльнôсть товариства за три роки, с. е. 1880, 1881 и 1882. Товариство устроило въ тôмъ часѣ с. е. въ р. 1880 выставу господарско-промыслову, поперте ще-

---

трѝ добровôльно схотятъ робити тую нетрудну а такъ хосенну роботу. Выборцѣ, приходячи бодай разъ до року въ живу стычнôсть съ своимъ посломъ, чуючи его реляціи о всякихъ дѣланяхъ тѣлъ парляментарныхъ и о всякихъ справахъ, якѝ тамъ приходятъ пôдъ обраду, мусятъ съ часомъ зацѣкавитись ними, набрати интересу до справъ краевыхъ, пôзнати всякѝ партіи и змаганя, котрѝ маютъ вплывъ на таке або инше справъ тыхъ залагодженье, — а тымъ самымъ мусятъ зовсѣмъ природно пôзнати, где лежитъ и ихъ власне добро, ихъ власный интересъ. А чоловѣка знаючого добре, где лежитъ его добро, не такъ то легко марными обѣцянками, пôдступами або навѣть погрозами ôтвести ôтъ прямои стежки. При тôмъ же звѣстна рѣчь, що н. пр. тôлько така господарка займе чоловѣка, въ котрôй ôнъ есть правдивымъ господаремъ, а не безвластновольнымъ слугою. Такъ и нашъ народъ не заинтересувся житьемъ политичнымъ, якъ довго ôнъ не прійде до того почутя, що все таки и своими голосами ôнъ може хочь що небудь вплывати на хôдъ справъ политичныхъ. Теперь, разъ выбравши посла, ôнъ передае на цѣлу каденцію всю свою силу тому послови, щобы по уплывѣ каденціи передати ей знов другому на его мѣсце выбраному; значится, въ своихъ рукахъ власти той народъ не маe нѣколи, окрôмъ хиба въ день выборôвъ, коли именно найрôжноднѣйшѝ супротивнѝ силы тиснутся, щобъ ей вырвати въ его рукъ для себе. По выборахъ хôдъ политичныхъ справъ залежитъ вже зовсѣмъ ôтъ доброи волѣ, знаня, честноты и т. д. выбраного посла. Вводячи народну контролю надъ дѣяльностею послôвъ, мы значно змѣнимо дѣло, и то змѣнимо на користь народа, т. е. на користь цѣлого краю. Знаючи, що на кождый его крокъ пильно уважаютъ выборцѣ, що за кожду неровагу, за кожду помылку, за кожде ôтступство ôтъ прямои и честнои стежки жде его публична нагана або и вотумъ недовѣрія, посолъ и самъ на себе буде лѣпше уважати и волю своихъ выборцѣвъ лѣпше шанувати.

И еще одно. Существуюча устава и существуюча практика выборча роблятъ те, що намъ при добрôй воли, при якôй-такôй єдности далеко лекше есть черезъ публичне вотумъ недовѣрія скинути нелюбого посла, нѣжь выбрати любого. Що оно такъ есть и якъ се такъ дѣеся, се кождый и самъ собѣ легко вытолкуe, — намъ тутъ о тôмъ розводитися годѣ. Просимо тôлько провести собѣ консеквенціи въ того, що сказано було высше. Нехай и такъ, що при выборахъ побѣдитъ неприхильный намъ кандидатъ. По уплывѣ першого року мы на пôдставѣ его поступованя судимо его и скидаемо, и се повторяемо такъ довго, доки посолъ нашъ не буде робити по нашôй волѣ. Такимъ способомъ мы, безъ нѣякихъ лишныхъ демонстрацій безъ шуму и гуку, безъ великои агитаціи навѣть, можемо зробити неможливымъ кождого посла, котрый поступае собѣ неôтповѣдно, а такою роботою разъ приучимо народъ до солидарности и до упертого а самосвѣдомого обставаня при своѣмъ правѣ, а по друге змусимо и самыхъ послôвъ до бôльшои дбалости о добро краю, до пильнѣйшои уваги на потребы

лости дуже мало. Грецкій и латиньскій альфабетъ, руны, глаголитика, кирилиця, нѣмецке такъ зване готицке письмо (чи радше середновѣчна латиньска фрактура) всѣ тѝ письма маютъ одно жерело, а тымъ есть, здаeся, письмо феникійске. Кождый отже народъ, переймаючи письмо ôтъ другого народу, хочьбы ажь и приноровивъ се письмо до свого языка, маe въ многихъ рѣчахъ звязанѝ руки. Вже напередъ можна сказати, що свѣдомо и несвѣдомо задержитъ ôнъ зъ того письма не одно таке, що до его языка нѣякъ не годится — задержитъ въ наслѣдокъ вродженои чоловѣкови наклонности до консерватизму. Такъ знаемо, що знаки латиньскои азбуки не выстарчаютъ нѣ для одного зъ новыхъ языкôвъ, послугуючихся тымъ письмомъ: всюды не достае то согласныхъ, то самогласныхъ, або переважно и одныхъ и другихъ. Помимо того не причинено до того альфабету нѣгде нѣ однои самогласнои а зъ согласныхъ кромѣ *v* еще хиба *j**), надаючи сѣй буквѣ найрôжнѣйшій значеня: *ж*, *дж*, *х*, *ѝ*. Одинъ Сербы мали тôлько смѣлости, вложити до гражданки два новѝ знаки на звукъ нашого *дзь* и *ць*. Всюды инде послугуются въ такихъ разахъ або комбинаціями буквъ: *szcz*, *sz*, *tsch*, *ch*, *gl*, *il*, *lh*, *au*, *eu*, *ou*, *ee*, *oo*, и т. д., або зновъ знаками надъ чи пôдъ латиньскими буквами: *ą*, *ę*, *á*, *é*, *ó*, *č*, *š*, и т. д., въ чого выходитъ, що одинъ и той самъ письменный знакъ читаeся въ рôжныхъ разахъ рôжно. Зъ того видимо, яке то незмѣрне поле подае сама азбука для путаниць и для правописныхъ спорôвъ?!

Щобы объяснити сказане по можности наглядно, подумаймо собѣ ось такій прикладъ. Якійсь новый народъ починае бути письменнымъ и пріймае латиньске письмо, бо або лишь его одно знае, або ему сказано, що тымъ письмомъ пишутъ всѣ найкультурнѣйшѝ народы: Англичане, Французы и т. д. Въ языцѣ сего народу приходятъ звуки нашихъ буквъ *ѝ*, *ч*, *х*, *к*. Що ему тутъ чинити: кого слухати, чи Англичанъ, чи Французôвъ, чи Нѣмцѣвъ, (котрѝ часто також пишутъ латиньскимъ письмомъ), чи Испанцѣвъ, чи може Полякôвъ? Звукъ *ѝ* пишутъ сѝ народы разъ *j*, разъ *y*; звукъ *ч* разъ *ch*, разъ *tsch*, разъ *č* або зновъ *cz*, *cs*, *ts*, и т. д.; авукъ *х* пишутъ одинъ черезъ *j*, другѝ черезъ *ch*, а звукъ *к* разъ *c*, то зновъ *k*, або навѣть *cu*, *ch*, и т. д. А що чинити доперва съ звуками, котрыхъ въ сихъ мовахъ нема и котрѝ властивѝ тôлько новому языкови? Ôтъ и клопôтъ готовый, путаниця нехибна!

Перша отже и найважнѣйша причина правописныхъ клопотôвъ, лежитъ незаперечно въ недосконалости всѣхъ азбукъ*). Хотѣвши проте хочьбы тôлько яко-тако вѣрно передавати на паперѣ звуки котрого небудь языка, не легко дôйдеся до цѣли, вже по тôй однôй причинѣ, що буквъ не достае. И справдѣ, много то часу мусѣло уплысти закимъ усталилось у поодинокихъ новѣйшихъ народôвъ, пишучихъ латиньскимъ письмомъ, правило, въ якій спосôбъ писати хочбы такѝ простѝ звуки якъ: *х*, *ч*, *дж*, котрыхъ нема въ латиньскôмъ языцѣ! Еще бôльше часу до усталеня правописи потребували численнѝ новѝ самогласнѝ. Въ французскôмъ маемо н. пр. самого *е* пять родôвъ, въ англійскôмъ *о* и *а* маютъ по чотыри рôжнѝ звуки, и т. д. Много то часу мусѣло уплысти, закимъ всѣ тѝ ôттѣнки небувалыхъ въ латиньскôмъ языцѣ звукôвъ найшли свôй выразъ въ письмѣ новыхъ народôвъ?

(*Дальше буде.*)

---

*) Римляне, якъ знаемо, не робили рôжницѣ межи *и* и *v* а межи *і* та *j*. Прим. автора.

*) Навѣть нашôй, впрочѣмъ богатôй въ знаки гражданцѣ, недостае множества самогласныхъ, а такожь и согласныхъ, особливо змягшеныхъ, пр. *дь*, *ць*, *ть* и т. д., а зновъ *ъ* маe ажь три значеня: *е*, *е*, *йі*.

дрыми датками цѣлого народу рускаго. Выстава съ великими трудами и заходами устроєна, выпала вдоволяюче и увѣнчалась успѣхомъ. Тожь по тыхъ трудахъ наче высилилась въ своихъ силахъ такъ, що майже два роки дальшого житя сильнѣйшого не могла Филія объявити. Филія брала въ тôмъ часѣ участь въ торжествахъ устроюваныхъ въ память столѣтнои рôчницѣ вступленя на престолъ цѣсаря Іосифа II и въ честь вѣнчаня найдостойнѣйшого престолонаслѣдника. Филія вразъ съ другими товариствами закупила половину грунту выставы. — По промовѣ Вп. о. предсѣдателя ôтчитавъ рахунки въ выставы п. Михаилъ Бѣлоусъ яко касіеръ комитету выставового, зъ котрыхъ довѣдалися мы, що пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ выстава повелася, бо не тôлько що не було жадного недобору, але еще лишилася надвышка. И такъ доходу було 1370·90 зр. а розходу 1.334·39 зр. Для провѣреня рахункôвъ на внесенье о. Крушельницкого выбрано членôвъ о. Лепкого и проф. Грушкевича. Потôмъ слѣдувавъ выбôръ предсѣдателя, 4 членôвъ выдѣлу и двохъ заступникôвъ. Предсѣдателемъ на сей рôкъ выбрано значною бôльшостею голосуючихъ зновъ о. Михаила Левицкого, а до выдѣлу вôйшли: о. Лепкій, о. Крушельницкій, пп. Дорундякъ и Блоньскій.

Членъ тов. п. Грушкевичъ жаждавъ ôтъ нового выдѣлу Филіи, щобы переслала спростованье до центрального выдѣлу во Львовѣ, котре маѣ ôтчитатися на слѣдуючихъ загальныхъ зборахъ цѣлого товариства. Содержанье спростованя слѣдуюче: „На загальныхъ зборахъ тов. им. Качковского въ р. 1882 подано, що товариство закупило половину огороду, где въ р. 1880 ôтбувалася выстава господарско-промыслова. Се обвѣщенье центрального выдѣлу есть ошибочне, бо не само тôлько общество им. Качковского сю половину огороду закупило, но въ сполученю съ другими товариствами рускими въ Коломыѣ, с. є. съ братствомъ св. Арх. Михаила, филіею товариства „Просвѣта“, читальнею и першимъ рускимъ литературно-драматичнымъ тов. въ Коломыѣ. Братство коломыйске дало 200 зр. на тую цѣль, ба навѣть и другѣ поодинокѣ Русины, не належачѣ до жадного зъ тыхъ товариствъ, причинялися своими датками, щобы здвигнути на тôмъ мѣсци величавый будынокъ съ назвою „Рускій Дôмъ Народный въ Коломыѣ“. Про тое нехай публика руска знае, що се есть майно не одного товариства им. Качковского, але цѣлого народу рускаго“. П. Грушкевичъ пояснивъ дальше, кто орудуе грôшми, складаными на „Дôмъ Народный въ Коломыѣ“, въ слѣдуючій способôъ: Перше руске литературно-драматичне тов. въ Коломыѣ пôсля §. 1 свого статута, потвердженого ц. к. намѣстництвомъ, маѣ такъ въ власныхъ доходôвъ якъ и въ добровôльныхъ иншихъ датк[ов]писôвъ постаратися о „Дôмъ Народ[ный] въ Коломыѣ съ салею театральною. Тое т[оварис]тво маѣ повне право принимати [...]ѣ на сю цѣль и тыми грôшми орудувати [...]ахунки зъ того фонду прилюдно складати, [...]м нове товариство съ назвою „Рускій Дô[мъ] Народный въ Коломыѣ не завяжеся, — а [...]о въ короткôмъ часѣ наступитъ. Членъ товар[ист]ва п. П. Гладѣй въ Березова просивъ, [...]обы товариство ново-основанôй читальни въ [Б]ерезовѣ ôтступило даромъ выданѣ дотеперь [...]книжечки такъ якъ то товариство „Просвѣта“ зробило, подаруваши кôлькадесять книжо[чок] своихъ. Одноголосно рѣшено читальни [...]даромъ дати всѣ доси выданѣ книжочки по одно[му] примѣрнику. При кôнци зборôвъ розвавъ [...]предсѣдатель межи членôвъ насѣня бураковѣ[...] „мамутъ“ званыхъ, люцерну и зразы вино[...]граду.

Бесѣда посла о. Оз[...]аркевича,

выголошена въ радѣ державнôй въ [...] справъ продажи танои солн.

Ôтъ 1873 р. пôдносились м[...]айже щорôчно голосы въ сеи палаты до правит[...]ельства, щобы знижити цѣну соли и продукувати сôль для товару. Голосы тѣ були однакъ зв[...]безуспѣшнѣ, такъ, що мушу зновъ повтарятиои предложенѣ резолюціи. Я зъ моеи стороны в[...]же задля того обовязаный горячо попирати вс[...]аданѣ резолюціи, бо я всьмъ посломъ убогот[...]о, выключно майже рôльничого краю, Галичи[...]ны; по присе однакъ мушу еще одну рѣчь пô[...]нести. Однымъ въ найпожиточнѣйшихъ прода[...]уктôвъ Галичины есть сôль; капиталъ, котрый [...]ахъ она творитъ, може при добрôмъ выкористув[...]аню приносити великій хосенъ такъ для держа[...]вы, якъ и для мешканцѣвъ краю. У насъ пр[...]носитъ ôнъ справдѣ шкоду замѣсть пожиткôвъ ôтъ.

Коли порôвнаю монополь тютюну [...]съ монополемъ соли, то переконуюсь, що закуп[...]но и привôзъ рôжныхъ родôвъ тютюну въ дал[...]екихъ чужихъ краѣвъ коштуе величезнѣ сумы, [...]коли противно сôль находится у насъ дома въ [...]равдѣ повнотѣ. Тютюнъ ужиткуе велике чис[...]ло людей въ рôжныхъ сортахъ, убогѣ и богача[...]тѣй, а приноситъ ôнъ великѣ доходы, хочь зна[...]чна часть мешканцѣвъ державы безъ него об[...]ходится; сôльже есть для кождого, бѣдного [...]богатого конечно потрѣбною, а порôвнанье [...]съ тютюномъ выказуе таку непропорціональ[...]нôсть, що справдѣ дивуватись приходитъ, дл[...]чого держава поступае въ такій способôъ съ артикуломъ для кождого до житя конечнымъ.

Жерела сôльнѣ и ôтпадки въ жупахъ ма[...] сôльныхъ, котрѣ моглибы мешканцѣ краю с[...] пожиткомъ годôвлѣ худобы выхôснувати, нищатся у [...]дуже часто, щобы тôлько нарôдъ зъ нихъ користав; въ тôй цѣли побôльшено у [...] призначене до контролѣ число жандарм[...], а кожде переступленье дотычного закарается дуже дôткливо. Се не есть станôвальный, нарôдъ жалуесь на тое дуже и частанно, а и до рады державнои и до митерства вплываютъ петиціи о позволенье, щобы мешканцямъ певнои мѣсцевости зъ [...]ьныхъ жерелъ тамъ находячихся. Петиціи, якъ небудь поручае ихъ завсѣгды гор рада державна, правительство увзглядняе тко спорадично, а найчастѣйше зовсѣмъ ихъ увзглядняе, толкуючись тымъ, що заключен[ий] съ угорскимъ правительствомъ договôръ незволяе нарушувати сего монополю. Не пôдлывбы я супротивъ сего нѣякого замѣту, наковъ не ишло тутъ о артикулъ, конечный д[ля] людского житя, наколибъ за сôль не муси[ли] платити однако найбѣднѣйшій и найбогатѣй. — Однакъ рѣчь стоитъ противно, позаяпр. чоловѣкъ простый буде вдоволятись найгшою сортою тютюну, коли вже курити докон хоче; въ кождôмъ товарѣ, въ кождôмъ артулѣ до ѣды и напою може убогій знайтиôтповѣдну своимъ средствамъ сорту, при одй соли тôлько есть се неможливымъ, она од[на] есть для всѣхъ однаково потрѣбною.

Та не [...]лько для чоловѣка, але и для худобы есть ль дуже потрѣбна, а хочь Галичина маѣ си подостаткомъ, то всежь годôвля худобытоитъ тамъ дуже низько. Привôзъ худобы ь заграницѣ ставъ съ замкненьемъ россійои и ромуньскои границѣ неможливымъ, ь чимъ я вповнѣ годжуся. Якъ жежь може кева годôвля худобы пôднестись, если рôльникъ, обтяженый податками, не маѣ средствъ купи такъ дорогои соли? Якъ маѣ ôнъ господарги и жити?

Коли правительство хоче хоронити аграрнѣ ôтношеня малого рôльника и робôтника, коли хоче вывигнути ихъ зъ нужденного положеня и пранинитись до розвою ихъ добробыту, то нехай подастъ имъ хочь тую користь, щобы могли ôснувати зъ домашныхъ продуктôвъ, ними зпомагати своѣ житье и господарство. Въ имеи тыхъ убогихъ клясъ пôдношу тутъ мôй голосъ, и прошу выс. правительство, щобы постарлось для нихъ о дешевшу сôль до вареня и ля худобы. Се лежитъ предсѣ и въ интересѣ ержавы, щобы зъ кождого продукту вытягнути якъ найбôльшій хосенъ, а и дохôдъ зъ соли побôльшится, наколи кождому дасться можность причинитись до сего доходу пôсля своихъ силъ и средствъ, божь нѣкому певно не прiде на гадку нарушувати дотычнѣ заказы або повздержуватись ôтъ споживаня соли, коли отворимо ему тое нове жерело до житя и подамо руку помôчну его матеріяльному существованю.

Згадаю еще и тое, що коли вже сôль есть монополемъ, то повинна и продажъ ои переводитися въ способъ монопольный. Нынѣ продажъ тая спочивае въ рукахъ приватныхъ; приватнѣ купцѣ пôдносятъ цѣну пôсля вподобы. Чижъ не булобы ôтповѣднѣйшимъ, щобы правительство заснувало крамницѣ съ солею подôбно якъ трафики съ тютюномъ а то по всѣхъ мѣсточкахъ и селахъ, такъ щобы мешканцѣ не були примушенѣ для закупна соли довгѣ разъ ôтбувати дороги або ои переплачувати.

Управленье цѣнъ соли для загального хôсна, ôтповдна продукція соли для худобы, заснованье камниць съ солею — се суть конечности, котрѣ представити тутъ уважаемъ ôтповѣднымъ а закимъ се наступитъ, най буде вôльно громадамъ користати хочь зъ тыхъ сôльныхъ жерелъ, котрѣ въ ихъ територіи знаходятся.

Еще рѣ звертаюсь до выс. правительства съ прeньемъ, щобы взяло мои слова пôдъ розваг[у] и подало помôчну руку найбѣднѣйшимъ [...]ствамъ народа.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмечна. Звѣстно вже, що цѣсарь Вильгельмъ прия[въ] димисію министра маринарки Стоша, поключи на его мѣсце генералъ поручника Капре[ви]. Если именованье послѣдного, котрый бувъ д[осить] мало звѣстнымъ генераломъ, було чистою несп[ра]вданкою, то димисію Стоша принято досыть хдно. Межи бувшимъ министромъ маринарки нѣмецкимъ канцлеромъ були ôтъ кôлькохъ лѣ[т] непорозумѣня. Дня 10 марта 1877 станувъ Сто[ш] першій разъ въ опозиціи до князя Бисмарка и такъ сильно, що Бисмаркъ ажь жалувався [...]ля передъ палатою на тое, чому она така пильна для Стоша. Стошъ хотѣвъ взяти дими[сію] еще 1877 р., але пôддержувавъ его наслѣдн[ика] нѣмецкого престола и ôнъ зробивъ се, що цѣса[рь] Вильгельмъ не принявъ тогды димисіи адмир[ала]. Що теперь ажь два министры взяли наразмисію, то не дасться нѣчимъ иншимъ умотати, якъ тымъ, що Бисмаркъ не мôгъ погодя съ тыми министрами, анѣ въ справахъ цивныхъ анѣ въ войсковыхъ, и що приклонникальшеня артилеріи мусѣли ôтнести побѣду. Гдѣ дневники кажутъ, що Бисмаркъ [...]нынѣвъ сказа[въ] або я зложу теку, або Стошъ“ — розумѣ[ючи] сѣли бути отже немалѣ. Стошъ есть вже 24-тымъ министромъ, котрый за Бисмарка складае теку.

Дня 22 марта ôтбувся въ Берлинѣ загальный збôръ купцѣвъ-промышленникôвъ и членôвъ товариства для торговельнои географіи, котре зô взгляду на предметъ, надъ котрымъ раджено, будитъ дуже много интересу. Нѣмецка торговля и промыслъ не вдоволяе вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ тамошныхъ экономистôвъ, котрѣ глядячи съ завистею на Англію, хотѣлибы бачити и въ Нѣмеччинѣ тѣ самѣ ôтношеня торговельнѣ. Сей тематъ бувъ отже головною точкою нарадъ. Передъ всѣмъ зауважано, що причиною англійскои торговельнои силы суть переважно тѣ величезнѣ торги сырыхъ матеріялôвъ въ Ливерполю и въ Лондонѣ. Черезъ нихъ володѣе Англія надъ цѣлою торговлею континенту. Ôтношеня спріяютъ ѣй знаменито. Щасливе положенье географичне робитъ ѣи коморою цѣлого свѣта. Дальше маѣ она сама велике число сырыхъ матеріялôвъ а передъ всѣмъ угля, котрый ôтдае въ ѣи руки транспортову перевагу. Англія есть ôтчиною банкôвъ, акційныхъ товариствъ, коротко, ѣи кредитна система такъ розвинена, якъ нѣякои державы. Въ кôнци самъ промыслъ англійскій стоитъ передъ иншими промыслами та перевышае скôлькостею и силою своеи продукціи цѣлый промыслъ континенту. И такъ: въ промыслѣ бавовняномъ маѣ она сама 40 милiонôвъ веретенъ, коли тымчасомъ цѣла Европа маѣ ледви 19 милiонôвъ; маѣ 450.000 варстатôвъ механичныхъ, ткацкихъ — въ прочѣй Европѣ есть ихъ лишь 240.000. Таке симе ôтношенье заходитъ и въ промыслѣ вовняномъ. Одна Англія тôлько може похвалитися поспѣшною и розвиненою системою транспортовою, тожь може она легко уникнути всякихъ стратъ, котрыхъ причиною моглибы бути частѣ змѣны цѣны сырыхъ, якъ и готовыхъ торговельныхъ предметôвъ. Згадана рада ухвалила на своемъ зборѣ таку резолюцію: „Для пôднесеня торговлѣ и промыслу нѣмецкого треба передъ всѣмъ постаратися о заложенье або розвôй существуючихъ великихъ торговельныхъ мѣсць, на котрыхъ продаются сырѣ матеріялы; дальше належитъ бôльше усовершити систему кредитну и звернути туда свои капиталы. Конечно треба такожь розвинути торговельнѣ тракты.“ Резолюція тая маѣ бути предложена министерству торговлѣ.

Франція. Француска лига ревизіонистôвъ завязана черезъ депутованыхъ крайнои лѣвицѣ палаты и сенату, оголосила манифестъ, въ котрôмъ бъе головно на бôльшôсть палаты, котра еще передъ пôвтора року ухвалила ревизію конституціи, а теперь ухилила ѣи зъ порядку дневного. Манифестъ сей розводится дальше о тôмъ, що монархисты подиктували въ р. 1875. теперѣшну конституцію лишь для того, щобы мати правительство зовсиме ôтъ своеволѣ олигархичнои. Манифестъ взываe обивателѣвъ, щобы организовалися и розпочали акцію за реформою конституціи.

Звѣстный правôвникъ [...] Пернель прибувъ до Парижа, и ту не маѣ ани одной свобôднои хвилѣ по причинѣ визитъ рôжныхъ дневникарскихъ репортерôвъ, котрымъ подае вѣсти о организаціи и цѣляхъ аграрнои лиги. Гдеякѣ дневники французкѣ на пôдставѣ розговорôвъ съ Парнелемъ припускаютъ, що послѣдна лондоньска катастрофа не була дѣломъ членôвъ лиги, а тôлько англійскихъ атеистôвъ, котрѣ въ сей способъ хотѣли пôмститися за увязненье одного члена зъ ихъ партiи.

Англія. Англійскѣ дневники занятѣ неустанно справою ирляндскихъ заговорôвъ и небезпеченьства державы. Що разъ новѣ вѣсти ходятъ о рôжныхъ атентатахъ. Дня 22 с. м. розпочався передъ судомъ въ Бельфастъ въ Ирляндiи великій процесъ противъ заговорщикôвъ. Тринайцять членовъ ирляндского заговору сидятъ на лавѣ обжалованыхъ. Закидаютъ имъ головну здраду, намѣренье завести републику ирляндску, напасти на властителѣвъ бôльшихъ посѣлостей, на судiвъ, членôвъ полиціи и иншихъ урядникôвъ. Першого дня переслухано двохъ заприсяженыхъ свѣдкôвъ, котрѣ поробили много важныхъ зôзнань о тайнахъ заговору.

По якôмъ такôмъ залагодженю справы египетскои, звернула Англія свою особенну увагу на справу индійску. Ôтъ пôвнôчного всходу въ Индіяхъ грозитъ Англіи велике небезпеченьство. Племена, мешкаючѣ въ тôй сторонѣ индійского царства напираютъ сильно на англійске правительство. Праса лондоньска и калькутска пересвѣдченѣ що тамъ Россія тайно агитуе. Тожь подѣлавши великѣ уступства въ користь племенъ захôдныхъ и полудневыхъ, щобы забезпечитися зъ тои стороны, постановила Англія уняти собѣ и пôвнôчно всхôдну часть краю всякими можливыми способами, щобы ôторвати ѣи ôтъ вплывôвъ Россіи а запевнити выключне панованье индійскôй цѣсаревôй.

Испанія. (*Товариство „Чорныхъ рукъ“*) До Nordd. All. Ztg. пишутъ зъ Мадриту: „Коли въ лѣтѣ р. 1882 надôйшли першѣ вѣсти о лихихъ жнивахъ въ полуденнôй Испаніи, пôднесла тутешна праса голосъ перестороги, щобы правительство якъ найскорше зарядило якѣ средства противъ сподѣваного голоду. Але що тогды власне парляментъ не радивъ, та що двôръ и майже всѣ министры выѣхали зъ Мадриту, то всѣ упôмненя прасы и поклики о помôчь скôнчились на нѣчôмъ. Хотяй пôзнѣйше министеръ справъ внутрѣшныхъ увевнювавъ, що правительство предприйме гдеякѣ мѣры, то однакъ и тое не сталося. Тымчасомъ голодъ въ Андалюзiи, доводивъ жителѣвъ до роспуки. Оплаты ôтъ збôжа не знесено, и не вглянено въ тое, що сотки лихварѣвъ выкорыстуютъ убогу и знищену людноôсть. Тожь не дивниця, що въ короткôмъ часѣ опôсля стали проявлятися ознаки невдоволеня, а агенты улегшили клясѣ рôльничôй зближенье до клясы робôтничои. Въ Севиллѣ, Малязѣ, Ярезѣ, Валенціи, Аликанте въ Барцельонѣ и по провинціи стали що разъ частѣйше появлятися брошуры и и ôтозвы анархистичнѣ, котрѣ доказали властямъ, що межи испаньскимъ комитетомъ робôтникôвъ а директорятомъ французского интернаціоналу есть тѣсне порозумѣнье. Въ вересни ôтбувся загальный конгресъ робôтникôвъ испаньскихъ, котрый довѣвъ до т. зв. „испаньскои анархичнои федераціи робôтникôвъ“. Товариство се такъ сильно розвивалося, що по кôлькохъ мѣсяцяхъ числило 218 комитетôвъ съ 663 локальными звязками и 57.934 членами. Въ жовтню м. р. явилися въ Гранадѣ, Валенціи, Малязѣ, Ярезъ и въ иншихъ мѣсцяхъ многѣ розрухи, такъ що треба було призывати оружну силу на помôчь, бо цѣлѣ товпы людей перебѣгали провинцію вздовжь и въ поперекъ, нападаючи на дворы и шпихлѣрѣ. Тіи товпы що день росли въ бôльшу силу; навѣть войско мусѣло неразъ передъ ними устущати. Доперва Оливеръ на чолѣ цивильнои гвардіи ôткрывъ тайне товариство „Mano Negra“ (чорну руку). Пôсля статутôвъ того товариства заговôръ маѣ на цѣли нищити найперше тыхъ, що выкористуютъ и утискаютъ убогихъ и то нищити огнемъ, желѣзомъ и отрутою. Сповнюванье едиктôвъ було поручене такъ званому Tribunal popular (трибуналови народному). Зрадники а такожь тѣ, котрѣ взборонялися сповнювати едикта директоріяту мали гинути. Ôтъ осени до теперь покарано смертею 14 зрадникôвъ. Межи арештоваными есть богато людей зъ низшихъ клясъ, но суть такожь межи ними личности съ бôльшою интелигенціею, якъ учителѣ, урядники почтовѣ и т. д.“

Чорногора. Въ Скодарѣ упавъ жертвою напасти Альбанцѣвъ братъ чорногорского воєводы Милоша Вербицы, Стефанъ. Пріѣхавъ ôнъ туды зъ Чорногоры дня 21 с. м. н. с. На другій день напало на него 12 ооруженыхъ Альбанцѣвъ и прошили нещастного атаганами. Забитый бувъ загально поважаный чоловѣкъ не лишь на родинѣ але и въ ширшôмъ овѣтѣ полуденнои Славянщины. Правительство постановило выступити якъ найенергичнѣйше противъ альбаньскихъ гôрняковъ. Вчерашнѣ тегеграмы доносятъ, що Вербица ѣздивъ до Скодару, щобы закупити транспортъ кукорудзы; мавъ при собѣ малый ôтдѣлъ ооруженыхъ и боронився якiйсь часъ передъ напастниками, але не бувъ въ силѣ остоятися; ôнъ самъ упавъ жертвою а его оборонителѣ зôстали майже всѣ ранены. Скоро дѣйшла о тôмъ вѣсть до Чорногоры, сейчасъ пôйшло 300 Чорногорцѣвъ до Скодару, щобы пôмститися за кровь свого любимця, однакъ не повѣвся ихъ планъ, бо вôйско турецке не допустило ихъ до мѣста.

НОВИНКИ.

Нову дуже болючу страту понесла наша бѣдна Русь. Люта смерть зновъ выдерла намъ одного зъ найлучшихъ сынôвъ Руси, мужа науки, щирого и розумного провôдника молодѣжи, ревного народолюбця

о. Игнатія Онишкевича,

професора рускаго языка и рускои словесности на университетѣ въ Чернôвцяхъ.

Вчера вечеромъ насипѣла до насъ перша телеграма зъ Вѣдня, завѣдомляюча насъ о новôй болестнôй стратѣ. Ôтъ часу, якъ Покôйный выѣхавъ задля тяжкои операціи (рака) до Вѣдня, доходили насъ непокоячѣ вѣсти о станѣ его здоровля, — але все не покидала насъ надѣя, що штука лѣкарска чей успѣе спасти намъ а головно буковиньскôй Руси того свѣтлого и трудящого патріота и ученого. Нынѣ мусимо вже погодитися съ неумолимою конечностею. Съ слезою сердечнои скорôи прощаемъ щирого нашого брата, борцясподвижника, що по неволи муситъ розставатися съ нами въ самôмъ цвѣтѣ мужескои силы... Похоронъ Покôйного, якъ доноситъ намъ нынѣшна телеграма, ôтбудеся завтра, с. є. въ середу.

— **Обширнѣйшу житьепись пок. Игнатія Онишкевича** радѣ мы помѣстити въ „Дѣлѣ“. Просимъ для того Вп. другôвъ и знакомыхъ покôйного, щобы прiйшли намъ въ помôчь и доповнили нашѣ вѣдомости о его житю своими увагами. На теперь подаемъ лишь загальнѣ даты зъ житьеписи. Игнатій Онишкевичь родився въ 1847 р. зъ мѣщанскои родины въ Угновѣ. Батько его, Денисъ, ôтъумеръ его, наймолодшого зъ пятеро дѣтей, еще въ дитинячихъ лѣтахъ; матери, 71-лѣтнôй женщинѣ судилося оплакувати еще свого наймолодшого улюбленого сына. Покôйный учащавъ до нормальныхъ шкôлъ въ Угновѣ и въ Белзѣ, а середнѣ школы кôнчивъ въ рускôй гимназіи во Львовѣ. Цѣлый часъ удержувався своимъ власнымъ тяжкимъ трудомъ. По матурѣ вступивъ на выдѣлъ богословскій; въ Вѣдни тѣшився великою симпатіею звѣстного славяньского ученого, проф. Миклосича. По высвяченю бувъ покôйный сотрудникомъ въ Мостахъ великихъ, где въ вôльныхъ ôтъ душпастырского занятя хвиляхъ приготовувався до испыту на професора гимназіяльного зъ клясичнои филологіи. Яко учитель рускаго языка въ нѣмецкôй гимназіи во Львовѣ бувъ трудящимъ щирымъ провôдникомъ рускои молодѣжи и займався новымъ выданьемъ грама-

тики Осадцы и выдавництвомъ „Рускои Библіо. теки“. Зъ нѣмецкои гимназіи ôтойшовъ на достойне становище професора руского языка и рускои словесности въ ново основанôмъ университетѣ въ Чернôвцяхъ. Русины буковиньскй можутъ посвѣдчити, якй заслуги положивъ Покôйникъ не тôлько яко професоръ и ученый, але и яко патріотъ-дѣятель. Въ „Дѣлѣ“ неразъ була мова о великихъ подвигахъ Покôйного для славы и добра буковиньскои Руси. Въ всѣхъ руско-народныхъ дѣлахъ Покôйный бравъ живу участь. На него глядѣли всѣ якъ на провôдника литературного и суспôльного руху народного на Буковинѣ. Наше „Дѣло“ тратитъ въ Покôйнôмъ одного зъ найщирших прихильникôвъ и спôвроботникôвъ. Ôтъ самого початку заснованя нашои часописи Покôйный працювавъ перомъ для нашои народнои идеи. Сердечный буковиньскй прихильникъ нашого редактора Володимира Барвѣньского, не довго пережывъ єго... Память дѣлъ єго не загине мѣжь нами, а имя єго съ вдячностею запишемо въ нашъ народный помянникъ...

— **Въ справѣ конфискаты 26 ч. „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо: Въ имени Є. В. Цѣсаря! Ц. к. судъ кр. для справъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на нôдставѣ §§. 489 и 493 зак. проц. кар. и §. 37. зак. прас., що основа статіи въ ч. 26. „Дѣла“ зъ 17. Марта 1883 нôдъ написею: кôлька слôвъ о намѣреню знесеня старого календаря въ уступѣ ôтъ слôвъ „Вже не ôтъ нынѣ“ до слôвъ „знищили Русинôвъ“ знаменуе прови ну 31 §. 302 зак. карн., що протоє заряджена черезъ ц. к. прокураторію держ. конфиската того числа єсть оправдана, дальше ширенье зборонене а забраный накладъ має бути знищеный. Поводы. Въ инкриминованôмъ уступѣ тои статіи авторъ удержуе, що Поляки хотятъ народъ рускій зробити безсильнымъ и загладити єго черезъ лихву и піяньство, понеже той нарôдъ єсть непріязно успособленый противъ польскои справы усилуе взбудути ненавить противъ народности польскои и для того застосовано повышій цриписы. Львôвъ дня 20 марта 1883. Lidl.

— **Просв. епископъ Сильвестеръ** выѣхавъ нынѣ рано поспѣшнимъ потягомъ до Крылоса, одержавши телеграму о небезпечнôй недузѣ своєи матери.

— **Депутація ôтъ „Ставропигійского Инстнтута“ и ôтъ львôвскихъ Русинôвъ** мала представитися сегодня Преосв. еп. Сильвестрови въ справѣ агитацій, ворожихъ нашому обрядови. Але понеже епископъ нагле выѣхавъ зô Львова, то депутація не могла нынѣ єму представитись.

— **Трете посвященье въ пресвитеры** ôтбудеся дня 1 л. цвѣтня, с. є. въ слѣдуючу недѣлю, по чѣмъ новопоставленй пресвитеры позôстанутъ еще до цвѣтнои недѣлѣ въ домѣ пресвитерскôмъ, довше отже, нѣжь звычайно.

— **Касаційна розправа** въ процесѣ т. зв. „Ольги Грабарь и товаришевъ“ ôтбудеся, якъ доноситъ „Слово“, при кôнци цвѣтня або съ початкомъ мая.

— **00. Змартвыхвстанцѣ** намѣряютъ, якъ довѣдуємось, перенести свôй новиціятъ зъ Риму до Кракова. Кс. Колинка пôйшовбы на той случай яко провинціялъ до Кракова, а во Львовѣ зôставбы настоятелемъ интернату кс. Смоликовскій.

(И.) **Зъ Черновець** пишутъ намъ: Дня 6 (18) марта ôтбувся въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ загальный збôръ рускои мѣщаньскои читальнѣ. На тôмъ зборѣ уконституовався новый выдѣлъ читальнѣ зъ 7 членôвъ и 2 заступникôвъ, выбравши предсѣдателемъ проф. гимн. Ивана Браника, заступникомъ предсѣдателя Лѣсиньского, властителя реальностей, секретаремъ Вавѣяньского, власт. реальн., касієромъ Данилевича, власт. реальн., а библіотекаремъ Михаила Котецкого.

— **Выбôръ президента мѣста Львова** ôтбудеся 20. цвѣтня на засѣданю рады мѣскои о годинѣ 6 вечеромъ.

— **Проневѣрство** Альбинъ Стшелецкій, касієръ товариства заличкового въ Мостискахъ пропавъ безъ вѣсти спроневѣривши до 4000 зр.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: Перечитавши допись „Зъ надъ Золотои Липы“ (ч. 28 „Дѣла“), въ котрôй дописователь нôдноситъ заслуги многихъ нашихъ патріотôвъ около отновленя Бурсы рускои въ нашôмъ мѣстѣ, мы не можемъ замовчати такожь великои заслуги около тогожь дѣла Вп. п. Ю. М. Насальского, проф. гимн. бережаньскои. Ôнъ особенно заинтересувався ôтновленьемъ сеи бурсы; єго заходамъ и вплывови єдино завдячити треба, що станъ сеи бурсы въ такъ короткôмъ часѣ такъ высоко нôднѣося; за єго трудомъ ôтбувся вечерокъ музикальный въ память Т. Шевченка въ користь сеи бурсы; а особенно єго стараню завдячити треба, що сей вечерокъ мимо всякихъ перепонъ въ послѣдньôй хвилѣ не рознався. — *З. и К. Мих.*

— **Нова читальня**, якъ доноситъ намъ „Батькôвщина“ основуеь въ Закомари въ пов. золочôвскôмъ нôдъ назвою „Наука и Забава,“ яко основатель читальнѣ нôдписалися господарѣ: Микита Кôндратôвъ, Яцко Иськôвъ и Андрухъ Нестеръ.

— **Именованя.** Цѣсарь именувавъ кс. Рудольфа Левицкого, лат. пароха зъ Угнова, членомъ краевои рады шкôльнои.

— **Кіевска часопись „Заря“ и „Одескій Вѣстникъ“** помѣстили обширѣйшô згадки о вечерѣ въ память XXII роковинъ смерси Тараса Шевченка, устроєнôмъ львôвскими рускими товариствами.

— **Конкурсъ на опорожненй посады учительскій** съ речинцемъ до 30 цвѣтня с. р. розписуе рогатыньска рада шкôльна окружна, а то: въ Рогатынѣ на посады директора и двохъ старшихъ учителѣвъ, дальше въ Дусановѣ, въ Липовицяхъ, въ Васючинѣ и въ Вокресѣнцяхъ.

— **„Кружокъ учителѣвъ шкôлъ высшихъ“** на другôмъ зôбраню выбравъ предсѣдателемъ директора III гимназіи дра Самолевича, а єго заступникомъ дра Крайца проф. миперальогіи на львôвскôмъ университетѣ.

— **Спростованье.** Въ ч. 18 „Дѣла“ высказано мѣжь жертвами на „Русскій Будинокъ“ въ Тернополи ôтъ Пр. о. К. Лукасевича зъ Мш лишь датокъ ôтъ Него 1 зр., а каса Бурсы учили еще на Єго руки: зъ скарбоны и зъ яды 4 зр., всего 5 зр., за що складаеся єму п подяка. — *Дръ Лучаковскій.*

— **Ческа часопись „Svetozor“** почаѣстити въ ч. 13 оновѣданье Марка Вовчка „Ка“ въ перекладѣ Кляры Спецингеровои.

— **(Дрôбній вѣсти.)** Академію рôль и лѣсову въ Пулавахъ въ Россіи розвязань причины зворушень студентôвъ. — Убійни листоноша въ Берлинѣ удалося выловити бер скôй полиціи; єсть нимъ комисантъ купец Соббе зъ Магдебурга. — Въ Сераевѣ упалкій великій снѣги, якихъ навѣть найстаршій лю не памятаютъ; кôлька домôвъ завалилось тягаромъ снѣгу.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ Архіи Львôвск

Въ пропозицію на Щирец принятй оо. 1) Алексей Зарицкій, пар. Зарудю; Штогринъ Иполитъ, пар. въ Стрѣлискахъ; 3) яріонъ Пачовскій капель. въ Наваріи; дальш 4) Данило Крупка, нарохъ въ Пôдбôрцяхъ; Михаилъ Рошкевичъ пар. въ Лолинѣ; 6) Іоа Нарольскій пар. въ Пустомытахъ; 7) Михаилъ шесневскій, пар. въ Угерску; 8) Іоанъ Макарчь, пар. въ Сваричевѣ; 9) Маркизъ Янкевичь, р. въ Риковѣ 10) Володиславъ Дорожинскій, р. въ Волцневѣ; 11) Юліянъ Мандачевскій, п въ Бѣлявцяхъ; 12) Теодоръ Теляковскій, учель во Львовѣ; 13) Теодоръ Трачь, завѣдат. в Збоискахъ; 14) Иляр. Рейтаровскій. сотр. п городскôй Церквѣ во Львовѣ; 15) Григор. Свицкій, пар. въ Козловѣ; 16) Юстинъ Дворянь завѣд. въ Долинѣ; 17) Іоанъ Проскурницкій р. въ Лопатинѣ. II. на пар. Мизунь дек. региньского Мих. Кульматицкій, пар. въ Повѣтн Володимирь Дорожиньскій, пар. въ Волцневѣ; сифъ Лопатиньскій, сотрудникъ при Успеньск Церквѣ во Львовѣ.

Душпастырскй посады одержли оо. Іоанъ Назаревичь завѣд. Кимполюнга, д буковиньского; Порфиръ Ступницкій, завѣд. рох. Августôвка дек. Бережаньского; Никола Кумановскій, получивъ завѣдат. Посѣчи; Іоан Степанôвъ Жукова.

Завôзванй до канонічнои институціи оо: Емиль Проскурницкій на парох. Дж ркôвъ; Харламповичъ на пар. Стариска; Ник Саврасевичъ на кап. Текуча; Яковъ Гутковскій а пар. Ожидôвъ; Володимиръ Познаньскій на кап Давидкôвцѣ; Алексей Слюсарчукъ, на пар. Ростоки; Мих. Навроцкій на пар. Корнѣвъ.

Введеный въ завѣдательство Ѳляця о. Іоанъ Дудыньскій.

Надъленй ôтличіемъ оо.: Иларіонъ Стетковичь, пар. въ Божиковѣ: Іоанъ Сабатъ пар.

Совѣтникомъ консисторскимъ съ правомъ носити ôтзнаки крылош. именованый о. Стефанъ Кунчевичь, емер. деканъ залозецкій и парохъ въ Пôдкамени.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получили оо. 1) Алек. Ивасѣвка сотрудникъ Ярославскій, на парохію Дубно; Димитрій Билиньскій на пар. Билина.

Канонічну институцію получивъ о. Петръ Годованьскій завѣдатель парохіи Дубровица на туюжь парохію.

Личный додатокъ 100 зр. зъ религійного фонда на дальшй три лѣта получили оо Теодоз. Куриловичь парохъ Сулимова, и Данилъ Мананастирскій парохъ Манастырця.

Увôльненый, ôтъ завѣдательства капеляніи Михалевичи о. Грыгорій Спрысъ.

На конкурсъ выставленй съ речинцемъ убѣгательства до 12 Червця 1883. парохіи: Тыличь дек. мушиньского, Регетôвъ, дек. бѣцкого и капелянія Гнила дек. высочаньского.

Презенту, на Бережницю получивъ о. Іоанъ Глодзиньскій; о. Іоанъ Ивановичь зрезигновавъ зъ презенты на тую парохію; о. Адамъ Каленюкъ получивъ презенту на Волю довголуцку.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† О. Григорій Комарницкій, парохъ Августôвки, дек. бережаньского, упокоився въ 50 р. житя. Вѣчна єму память!

† О. Иванъ Вергановскій, сотрудникъ въ Толщевѣ, дек. щирецкого, упокоився въ 29 р. житя а другôмъ священьства. Вѣчна єму память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. И. въ Черновцяхъ. Ваша допись буде умѣщена въ однôмъ зъ найблизшихъ чисель „Дѣла“.

☞ **Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 2 и 3 аркушь повѣсти „Мѣщаньске племя“.**

(Надôслане.)

П. Т. Публицѣ рускôй можу совѣстно поручити зигармистра во Львовѣ п. В. Даєвского; мешкає въ Рынку ч. 29 (перехôдна каменица).

А. Сумикъ, священикъ.

Всч. Духовенъству и громадамъ препоручаю артиста-маляря, п. Іосифа Валицкого, мешкаючого въ Залôзцяхъ, котрый въ Бѣляголовахъ, дек. зборôвского хорошо вымалювавъ церковь и въ загалѣ солидно и ôтлично вывязуеся зъ взятыхъ на себе обовязкôвъ.

Тадей Кончевичь, завѣдатель Перепельникъ, дек. зборôвского.

Аптика пôдъ „Звѣздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовѣ поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матеи Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджений и знаменитыми узнанй:

Чверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хиновe
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тож само выеше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнюнана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ въ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
I. M. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкй
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжній мыла, кремы глицериновй и часта глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладôвъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

☞ ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

☞ *Высылки почтою або желѣзницею выконуютея безъ проволоки.*

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Мико ая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ рôнъ велик Выдавництва“ (278 сторои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пер есылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ ад министраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына А нтонія Серафинъ
въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ ...емъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ р ...ньемъ на выставѣ тов. и (якъ се посвѣдчали и ч ...) **готовй дзвоны** и выраб ...яе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвон ...ры всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть м ...оргерію и гармонійный звукъ.*

Вирен. и Всеч. оо. ...ша приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй ...ъ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

...ъ глубокимъ поважаньемъ

(9—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*
ыхъ

ВАЖНЕ ДЛЯ ...ИМІ ...ага... ...члет...
ПРОВИНЦІИ!
сав... - россійску се...
Найлучшу хиньско... ...
ГЕРБА ...ТУ
1/2 кильо по зр... ... 2, 3 и 4 т
поручае и ро... ...ысилае
торго ...вля
Ф. Д. НО ...ВИЦКОГО
зна... ...ныхъ
ул. Гал ...шены ...ицка, ч. 52.
...е ...ажъ

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясничъ
Иванъ Франко.
☞ **Цѣна 1 зр. 50 кр.** ☜
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

ы давець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

друкарни ... Тов. им Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 31. Львôвъ, Четверъ 17 (29) марта 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1: -го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямація неопечатанй вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 19зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Въ 1883 роцѣ выходитъ *„Дѣло“* **три разы на тыждень**, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданй на заголовнôмъ листѣ. Тамже подана такожь предплатна цѣна *„Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“*.

Що намъ чинити?..

Теперѣшна хвиля народного житя Русинôвъ галицкихъ дуже важна фактами, якй дѣются передъ нашими очима. Факты тй суть много-важнй не лишь для теперѣшнои хвилѣ, але и для нашои будучности народнои. Всѣ мы то добре ôтчуваємо и въ всѣхъ насъ проявляєся сильне роздражненье, неспокôй. Наученй досвѣдомъ зъ вчерашного дня — боимося о завтрѣшный. Нѣчо дивного. Мы, Русины, живемо теперь справдѣ въ „часѣ несподѣванокъ“. Мовь грôмъ зъ ясного неба може кождои хвилѣ упасти на насъ яка нибудь „реформа“. Одного минувшого року упали на насъ такй „реформы“, якй намъ рôкъ передъ тымъ навѣть приснитися не могли. Ошоломленй скоропостижностею якои небудь „реформы“ мы не можемо въ першôй хвили знайти собѣ рады; въ нервовôмъ роздражненю кидаємось зразу то сюда то туда, а небавомъ збаламученй и обезсиленй присѣдаємо съ болемъ въ серци и съ немôчнымъ гнѣвомъ. Такъ було минувшого року по реформѣ пашихъ Василіянъ Єзуитами.

Взяли намъ монастырь Добромильскій. Сказано „дай кому палець — ôнъ хапає за цѣлу руку“. Оттакъ и съ нами. Взяли намъ Єзуиты Василіянъ, — теперь забажали взяти всѣхъ насъ. Єзуиты сподѣваются богатыхъ жнивъ на галицкôй Руси, сподѣваются доброго лѣта. Теперь для нихъ весна — пора орки. Єще снѣги по колѣна лежали на рускихъ рôляхъ и сѣножатяхъ, а вже въ воздухахъ повисъ монсиньоре-жайворонокъ єзуитскои весны, — ексъ-єзуитъ кс. Стояловскій. Петиціями до цѣсаря за знесеньемъ рускихъ святъ засыпавъ цѣлый рускій край. Гальопенôвъ, деморализаторôвъ и волоцюгъ знайшовъ доволѣ, — о тôмъ доходятъ насъ вѣсти зъ рôжныхъ сторôнъ нашого краю. Мы взывали правительство о опѣку, мы представляли, що агитаціи противъ рускихъ святъ можутъ мати наслѣдства хиба тôлько нехосенній для краю и державы. Послы нашй вытрачили се дѣло передъ форумъ рады державнои. Заступникъ правительства, министеръ вѣроисповѣдань, бар. Конрадъ заявивъ, що правительство „не має урядовои вѣдомости о якихъ небудь агитаціяхъ противъ рускихъ святъ и що впрочемъ та справа, яко чисто-церковна, до него не належитъ“. Ôтповѣдь министра для насъ много-поучаюча. Теперь бодай знаємо, якъ стоимо. До того часу мы лишь баламутилися: все ôткликувались до правительства. По министерскôй ôтповѣди бачимо, що „ся справа до правительства не належитъ“... Най буде и такъ! — „Се справа чисто-церковна“ — сказавъ п. министеръ и тымъ чиномъ немовь вказавъ рускимъ посламъ властиву адресу, на котру маютъ справитися, именно: до свого церковного начальства. Але церковне начальство глядитъ спокôйно на всѣ агитаціи противъ руского обряду и уперто мовчитъ. Щожь теперь намъ дѣяти, — чи и собѣ мовчати?

Нѣ, мы не можемъ мовчати! Мовчанье наше моглобы бути єще оправдане, колибъ тутъ ходило выключно о якусь справу меншои ваги, характеру спеціяльно внутрѣшно-обрядового. Тогды полишилибъ мы залагодженье такои справы церковному начальству и самому духовенъству, — хочь мусимо застерегчи собѣ право, що и тогды навѣть вôльно булобы намъ сказати своє слово, коли нынѣ вôльно зовсѣмъ вже непоприканымъ газетамъ польскимъ критикувати найменши дробницѣ руского обряду. Але въ справѣ єзуитскихъ агитацій противъ скасованя святъ мы мусимо говорити. Тутъ не иде лишь о обрядъ. Дуже ошибаются тй, котрй думаютъ, що се справа чисто-обрядова. Где тамъ! Агитаціи Стояловского, Поляновского и цѣлои ихъ кумпаніи дотыкаютъ не лишь нашого обряду, але и нашихъ *народно-политичныхъ и економичныхъ* ôтношень. Се выказали мы, се ствердивъ и нашъ патріотъ-ветеранъ, о. Качала. *Черезъ знесенье рускихъ святъ Поляки и Єзуиты хочутъ розôрвати знôвъ одну нитку, котра насъ вяже съ кôльканайцятъ милiонами нашихъ братôвъ-Русинôвъ, живучихъ по тамтôй сторонѣ чорно-жовтыхъ стовпôвъ граничныхъ, щобы насъ зызолювати и спольонизувати.* Ось въ тôмъ ядро польско-єзуитскихъ замысловъ! И мы супротивъ такого небезпеченьства малибы мовчати?

До послѣдноі хвилѣ не выпустимо зъ руки оборонного оружія и будемъ накликати весь рускій народъ до самообороны.

Нынѣ, по глубшôй розвазѣ, прійшли мы до того пересвѣдченя, що намъ треба доконче зробити якъ найскорше одинъ рѣшучій крокъ. Треба намъ якъ найскорше

скликати народне вѣче во Львовѣ!

Коли правительство умыває руки ôтъ всего и каже, що „се не належитъ до него“, а начальство церковне мовчитъ, — тожь не остає жадного иншого выходу, якъ самымъ намъ, Русинамъ всякихъ станôвъ и всякихъ ôттѣней, зôбратися на раду-пораду въ „Народный Дôмъ“ и рѣшити, якъ и що намъ дѣлати супротивъ грôзнои, небезпечнои „злобы дня“. Годѣ намъ ждати ажь до тои поры, коли „реформа“ на насъ вже громомъ гримне зъ хмары. Заглушитъ насъ; будемъ метатись въ непорадности и не знайдемъ рады. И отъ передъ нами двояка задача: хмару ôтвернути, а коли не наша сила, то напередъ добре знати на лихо раду. Всяка робота лишь тогды успѣшна, якъ робится съ системою, съ пляномъ, добре напередъ обдуманымъ. Такъ и въ сѣмъ случаю. Єсли не буде якогось всѣхъ обовязуючого пляну дѣланя, єсли одинъ буде думати и робити одно, а другій друге, — тогды и робота на нѣщо не здасться. Такому можливому, — а неразъ вже на насъ оправдавшомуся — неладови може зарадити лишь *загальне народне вѣче Русинôвъ*. Резолюціи, якй ухвалитъ вѣче, — будутъ директивою для всѣхъ рускихъ часописей, институцій, товариствъ и людей всякого стану и всякихъ ôттѣней.

Народне вѣче въ якъ найкоротшôмъ часѣ мы признаємъ необходимо потрѣбнымъ. Мы, якъ сказано высше, дуже выразно бачимъ роздражненье, непевнôсть и неспокôй всѣхъ Русинôвъ галицкихъ, особливо на провинціи. Въ нашôмъ интересѣ и навѣть въ интересѣ правительства повинно лежати, щобы черезъ выясненье тои якоись загадочнои, непевнои ситуаціи нашои — наступило якесь успокоенье.

Препоручаючи нынѣ горячо потребу народного вѣча — сподѣваємось, що голосъ нашъ знайде всюда щире принятье и прихильный ôтгомонъ. Задачею комитету, въ подôбный спосôбъ зложеного, якъ передъ народнымъ вѣчемъ зъ 1880 р., буде: скликати вѣче и предложити ему до ухвалы резолюціи въ справѣ поступованя супротивъ згаданыхъ агитацій и въ всякихъ иншихъ народныхъ справахъ, якй теперь стоятъ у насъ на порядку дневнôмъ.

Єще разъ кличемъ: *народне вѣче въ теперѣшнôй хвили необходимо потрѣбне!*

Бесѣда посла о. Озаркевича,

выголошена на засѣданю рады державноі зъ дня 13 марта 1883 при дебатѣ буджетовôй надъ титуломъ таксы и оплаты ôтъ дѣлянь правныхъ.

Помежи народомъ селяньскимъ въ Галичинѣ вкорѣнилася сильна вѣра, що всяка грамота правна, споряджена чи то при умовѣ купна-продажи, чи даровизны, чи замѣны, чи то врештѣ завѣщанье або кодициль вже черезъ само предложенье урядови податковому до вымѣру належитости и черезъ заплату тоижь належитости, став правоважною и не може бути нѣкимъ оспорюваною, и що дальше интабуляція власности на недвижимостяхъ переводится вже самою заплатою належитости правнои. Такій хибный поглядъ веде звычайно до сего немилого результату, що нашй селяне майже завсѣгды за пôзно довѣдуются, що грамота, споряджена покутнымъ писаремъ безъ увзглядненя вымогôвъ и формъ правныхъ не має нѣякои силы правнои, або въ найлучшôмъ разѣ доперва дорогою процесу силу тую може осягнути. (*Дуже справедливо!*) Само собою розумѣєся, що при споряджуваню такихъ грамотъ сельскій народъ нараженый на вызыскуванье зъ стороны покутныхъ писарѣвъ; то тôлько дивно, що уряды податковй вымѣрюютъ оплаты ôтъ перенесеня при такихъ неправоважныхъ грамотахъ, и стягаютъ ихъ ôттакъ. Народъ тымчасомъ вѣритъ твердо, що грамота все таки муситъ бути правоважною, коли ви ц. к. власти пріймаютъ и оплаты ôтъ неи вымѣрюютъ.

Якжежь дуже муситъ терпѣти на тôмъ повага ц. к. властей, коли одна або друга сторона дôзнаєсь, що грамота така не має нѣякои правнои силы; се наводитъ народъ на гадку, що ц. к. власти его ошукуютъ. (*Браво!*)

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ
ВЪ ЕВРОПѢ.

(*Студія Михайла Подолиньского.*)

I.

(Дальше.)

Другою природною причиною правописныхъ трудностей єсть сей звѣстный кождому фактъ, що одно и те саме слово звучитъ розлично, пôсля того, въ якôмъ стоитъ мѣсци. Возьмѣмъ за примѣръ хочьбы наше *пôд* або *зъ*: оба сй слова звучатъ разъ пôт(тяти), *съ* (тобою), а другій разъ пôд(обрати) *зъ* (нимъ), отже неоднаково. Такъ само звучитъ *д* на кôнци слова дѣдъ якъ *т*. Але чи можна писати дѣтъ, скоро во всѣхъ иншихъ падежахъ чуємо звукъ *д*? Якъ бы тамъ нѣ було, всежь насувався въ кождôмъ языцѣ тая трудностъ: чи и о скôлько треба по можности вѣрно ôтдавати письмомъ кождѣсенькій звукъ слова? Чи не лѣпше и не простѣйше буде, ôтступати гдеколи ôтъ чистои фонетики, сего головного принципу кождого звукового письма? И справдѣ, розходятся тутъ рôжнй правописи значно. Одни зважаютъ на видимый пень слова и на его спорôдненье съ другими жiючими словами, а часами такожь на спорôдненье и съ старшими формами — и такй правописи называются *етимологичными*. Другйжь на все те не зважаютъ и поводуются выключно слухомъ, хочь й они переважно стараются одну и ту саму форму писати кождый разъ однаково, хотяй не звучитъ она завсѣгды однаково, бо якъ вже було сказано, кôнцевй буквы змѣняютъ звукъ свôй пôсля сусѣдства. Такй правописи зовутся *фонетичными*. Єсть єще и третій рôдъ правописей, такъ званый *историчный*, котрый стрѣчаємо тôлько въ языкахъ маючихъ довшу исторію.

Сй правописи придержуются въ многôмъ старого способу писаня, не зважаючи на те, чи ôнъ бувъ добрый, чи нѣ, чи бувъ ôнъ въ свôй часъ етимологичный, або хочьбы и фонетичный, — бо вѣдомо, въ кождôй правописи попадаются часто рѣчи чисто случайнй, нѣчимъ неоправданй. Головнымъ принципатомъ историчнои правописи єсть отже писати такъ, якъ писано давнѣйше, колись.

Границѣ межи тыми трема родами звукового, азбучного письма не дадутся нѣякъ строго опредѣлити, бо такъ етимологична якъ и исторична правопись єсть въ сущности фонетичною, скоро передає звуки бесѣды (хочьбы и не всюды цѣлкомъ вѣрно), якъ знôвъ фонетична правопись въ дуже многихъ случаяхъ поводуєся тыми самыми взглядами, що и етимологична. Якъ тутъ опредѣлити, где має кôнчитись фонетика, а зачинати етимологія, або на ôтворотъ? И власне сей недостатокъ границь межи рôжными системами письма споводує вѣчнй непевности и клопоты, котрй вже самй по собѣ були и суть всюды великою перешкодою до усталенія правописи. Нѣмцѣ до нынѣ, помимо доклад[нои] знакомости исторіи и етимологіи свого языка не знаютъ, чи писати *keuchen* чи *keichen*, бо одни говорятъ такъ, а другй такъ, а пень слова не звѣстный. Такожь єще передъ пятьдесятьма роками не знали они, чи они *D*eutsche чи *T*eutsche, чи ѣдятъ Br*o*d. чи Br*o*t.

Дальшою причиною несталости правописи есть ся обстанова, що людскій языкъ вѣчно змѣняєся. Заледви удасться котрому народови якъ-такъ усталити свою правопись, а вже живый языкъ ôтôѣгъ ôтъ писаного слова. Хочьбы отже навѣть котра правопись, якъ примѣромъ, консервативна англійска, и не ишла слѣдъ въ слѣдъ за всѣми перемѣнами языка, то все таки наконець рада чи не рада, скорѣйше чи пôзнѣйше змѣнится и она въ наслѣдокъ перемѣны языка.

Ся перемѣна языка ôтбувається то скоршимъ то зновъ повôльнѣйшимъ ходомъ, але ôтбувався всюды и безнастанно, иногды навѣть дуже скоро. У славяньскихъ народôвъ здався она бути повôльнѣйшою, якъ у германьскихъ и романьскихъ племенъ; навѣть и нарѣчій не ма у насъ стôлько, що на западѣ Европы. Зъ знакомыхъ менѣ языкôвъ такожь и италіяньска „favella“ не много єще ôтôѣгла ôтъ старинного языка Данта. Але котрый примѣромъ Нѣмець або Французъ порозумѣє старинй языки своихъ предкôвъ безъ окремои и нелегкои науки? Языкъ французкій вже за историчныхъ часôвъ змѣнився граматично и лексикально такъ значно, що для науки становитъ ôнъ два окремй языки: старо- и ново-французкій, съ осôбными граматиками и лексиконами. Нѣмецкій же перебувъ за историчныхъ часôвъ ажь двѣ такй цѣлковитй перемѣны и переживає за нашихъ днѣвъ вже третю свою фазу. Наука муситъ отже говорити вже про три нѣмецкй языки: про старо-, середно- и ново-нѣмецкій. Испаньскій языкъ перемѣнився за недовгій часъ такожь досыть значно и здавсь єще передъ трема столѣтями уродився у него цѣлкомъ новый звукъ нашого *x*, котрого не було въ старину. То само можна сказати и о англійскôмъ языцѣ. И сей языкъ перебувъ три метаморфозы, переживъ три доры: старо-англійску (англо-саксоньску) до р. 1100, середно-англійску до 1600 и теперь переживає свою третю фазу. Звуковый системъ сего дивного зъ рôжныхъ взглядôвъ языка змѣнився до непôзнаня.

При такъ великôмъ переворотѣ въ организмѣ языкôвъ нѣчого дивного, що и правописи всѣхъ народôвъ змѣнялися вѣчно. Навѣть найконсервативнѣйша зô всѣхъ, англійска правопись перебула, якъ мы вже натякнули, дуже бурливу минувшôсть, а француска и нѣмецка змѣнялись стôлько разôвъ, що въ ихъ змѣнахъ ôтбивається цѣла исторія звуковыхъ перемѣнъ дотычного языка.

До того мусимо зауважати, що въ старину, въ середныхъ вѣкахъ, вже задля браку шкôлъ, задля сильно розвинутого провинціонального духа майже во всѣхъ краяхъ, и тому,

Правительство мусѣло вже знати о такôмъ станѣ рѣчи, позаякъ постановило розпорядженьемъ министерства скарóу зъ дня 11 падолиста 1882 Д. з. д. Ч. 159, щобы стороны предкладали такѝ грамоты безпосередно ц. к. судови повѣтовому, и то въ тôмъ самôмъ терминѣ, якій приписаный въ мысль §. 44 зак. о оплатахъ до внесеня дотычнои грамоты до уряду податкового для вымѣру належитости, и щобы судъ повѣтовый передавъ урядови податковому долученый до поданя стороны ôтписъ грамоты задля вымѣру оплаты. Пôзнѣйше розпорядженье министерства справедливости зъ дня 6 грудня 1882 ч. 17279 взываe суды повѣтовѝ поучати народъ при кождôй случайности о повысшôмъ розпорядженю министерства скарóу.

Я не запôзнаю зовсѣмъ доброи волѣ правительства въ тôмъ случаю, дóбачаю однакъ тутъ того рода недостатки, котрѝ усунути чи то закономъ чи роспорядженьемъ уважаю рѣчею конечною. — Тутъ передовсѣмъ насуваются пытаня: якъ мають сторонѝ поступати тамъ, где нема еще заведеныхъ книгъ грунтовыхъ, а народъ полишеный въ рукахъ покутного писарства, якъ се мав мѣсце въ переважнôй части моеи ôтчины? А дальше: що тутъ поможе заведенье публичныхъ книгъ грунтовыхъ, наколи умовы и другѝ подóбнѝ акта правнѝ не суть пôсля вымогъ правныхъ споряженѝ и не маютъ ôттакъ силы правнои? Булобы для того пожаданымъ звернути бóльшу увагу на покутне писарство, щобы охоронити народъ сельскій ôть людей, не маючихъ найменшого понятя о правѣ и спроваджуючихъ несвѣдомыхъ на блудни дороги.

Позволю собѣ розглянути дальше содержанье высше згаданыхъ розпоряджень министеріяльныхъ. Ктось заключивъ прим. контрактъ купна недвижимои рѣчи, списаный черезъ покутного писаря и предложивъ сей контрактъ судови для интабуляціи и дальшого урядованя, не долучивши однакъ вымаганого ôтпису грамоты. Судъ пріймав поданье, позаякъ не зборонено се нѣякимъ закономъ, сторона платитъ штемпель ôтъ поданя 1 вр. 50 кр., а ôтъ кождого залучника 18 кр., за видимату урядову 2 вр., дальше оплату вымѣрену урядомъ податковымъ, а въ кôнци 17½ кр. служѣ судовому за доставленье. Всѣ тѝ выдатки выростаютъ неразъ въ доволѣ высоку суму, сторона мусить ихъ безпроволочно платити, затягаючи на се навѣть часомъ довги, ажь поки не дôзнавсь на конецъ на свое велике здивованье, що всѣ тѝ выдатки були даремнѝ, бо грамота була неправосильною. (Слухайте!) Въ всѣхъ случаяхъ, где не иде о о грошѣ, ôтсылаютъ власти стороны вже задля малыхъ неформальностей назадъ, але для скарóу державного пріймаютъ ц. к. власти все, щобы лишь наповнити мѣшокъ державный, хочь бы се було получене съ найбóльшою шкодою для сторôнъ. (Дуже справедливо!)

Не можу поминути еще и квестіи ôтсотокъ проволоки, и каръ порядковыхъ, котрѝ въ Галичинѣ по Чехахъ друге мѣсце займаютъ. Въ Галичинѣ выносятъ ôтсотки проволоки цифру 130.500 зр. а кары порядковѝ 8.000 зр. Вправдѣ стяганье ôтсотокъ проволоки ôтъ залягаючихъ податкôвъ нормуе законъ, однакъ правительство стоитъ тутъ о тôлько користнѣйше ôтъ народа, що оно при зворотѣ неправно побраныхъ належитостей не обовязане платити тыхъ ôтсотокъ, що зновь некористно вплывае на економичне положенье народа, бо тутъ не захована однака мѣра для всѣхъ. А вжежь дѣйстно треба дивуватися тôй строгости, съ якою поступае правительство при карахъ грошевыхъ.

Тая высокôсть ôтсотокъ проволоки и каръ грошевыхъ въ Галичинѣ свѣдчитъ о надто сумнôмъ економичнôмъ станѣ населеня краю, котре не есть въ силѣ платити податкôвъ въ терминахъ закономъ означеныхъ. Въ тôмъ краю, котрый правительство здавсь найраднѣйше полишае въ руинѣ матеріяльнôй, появлявсь доволѣ часто такій станъ и я бажавбы, щобы правительство не проявляло стôлько енергіи въ стяганю належитостей правныхъ, податкôвъ, ôтсотокъ проволоки и каръ грошевыхъ, а бóльше дбало о полѣпшенье быту матеріяльного народа, щобы сей ôттакъ мавъ можнôсть поносити припадаючу на него участь въ доходахъ державныхъ.

Въ кôнци мушу еще звернути увагу на невмѣрну высокôсть оплатъ ôтъ недвижимого майна при спадщинахъ, зъ причины котрои пôдносится у насъ много справедливыхъ жалобъ, бо оплаты ôтъ перенесеня майна дуже часто суть невмѣрно великѝ, а часомъ навѣть подвóйно мусятъ бути плачены — на що я мôгбы немало доказôвъ подати. Длятого зволитъ правительство принятись за дефинитивне унормованье а именно за внесенье або хочь зниженье тыхъ оплатъ, божь они дуже дôкливо даются чути убогимъ людямъ. Въ всѣхъ тыхъ случаяхъ здався, мовьбы правительство нарочно хотѣло дѣлати противъ интересу сельского народа, бо черезъ утяжливе стяганье оплатъ и належитостей скарóвыхъ ôгбираeсь убогимъ тов, що имъ до житя конечне, а зыскъ сильнѣйшого становитъ тутъ очевидну кривду слабшого. (Дуже справедливо!). Тѝ некористнѝ ôтношеня. шкôдливѝ въ такъ высокôй мѣрѣ добробытови сельского народа въ Галичинѣ, повинно правительство черезъ ôтповѣднѝ заряженя поправити; оно повинно усунути головнѝ причины пекучои нужды, зменшити тягарѣ и прійти съ правдивою помочею для народа.

Не ставлю вправдѣ жадного внесеня, прошу однакъ выс. правительство бóльше лагôдно обходитись съ убогими верствами сельского народа и хоронити ихъ по можности ôтъ дôткливои руки фискализму. (Славн. славно!).

ДОПИСИ

Зъ Черновець.

(Межинароднѝ ôтношеня на буковинѣ; тов. „Руска Бесѣда“ и митрополича г. прав. консисторія.) Въ першихъ числахъ „Дѣла“ зъ сего року бувъ помѣщеный оглядъ дiяльности буковиньскои Руси за рôкъ 1882. Дописуватель зъ Буковины, хочь ôнъ въ тôмъ оглядѣ гдеякѝ недостатки тутешнои дѣяльности Русинôвъ намалювавъ чорно, то все таки мусимъ ему признати, що въ наведеныхъ фактахъ анѣ разъ не ошибся и въ загалѣ совѣстно цѣлый станъ описавъ. Кождый родимый буковиньскій Русинъ, котрый добре знае ôтношеня на Буковинѣ, певно згодится съ авторомъ тыхъ статей въ „Дѣлѣ“. Тымчасомъ гдякѝ люде прійшовшѝ недавно сюда зъ Галичины хотѣлибы задля самолюбныхъ цѣлей попобатися Румунамъ, тожь и кидаются въ другихъ газетахъ на „Дѣло“ и на тутешныхъ родимыхъ Русинôвъ и малюютъ станъ буковиньскои Руси фалшиво. Дôйшло вже до того absurdum, що дописуватель „Пролома“ (ч. 5 зъ с. р.) выписуе тутешному митрополитови, звѣстному румунизаторови, панегирики и такимъ способомъ лишь баламутитъ цѣлу народну справу. Полемизуючи противъ статей въ „Дѣлѣ“ дописуватель „Пролома“ характеризуе митрополита Андрiевича, recte Morariu, яко „справедливого“ владыку и безпарціяльного батька обохъ народôвъ и наводитъ, що мѣсце рускаго проповѣдника при катедральнôй церквѣ и другѝ посады, якъ катихита при гимназіи для рускои молодежи, мусѣло осадитися Румунами, бо на сѝ мѣсця Русины не компетували. Тымчасомъ се чиста неправда, бо на посаду рускаго проповѣдника компетували 3 Русины а 1 Ромунъ и православнѝ Русины зъ Черновець самѝ письменно просили консисторію, щобы Русинъ священникъ бувъ проповѣдникомъ, а мимо того сеи Русинамъ правно належачои посады не удостоился жаденъ Русинъ але Ромунъ. Мы тôлько сожалѣемо надъ тымъ, що знайшлася руска газета, котра дала мѣсце такôй тенденційнôй дописи, ворожôй рускому православному духовенъству и народнôй справѣ на буковиньскôй Руси... Не выпадало „Проломови“ крушити копiе за митрополитомъ Морарiю, хочьбы навѣть була случайнôсть до полемики противъ „Дѣла“...

Якій „справедливый“ для Русинôвъ всехваленый митр. Морарiю, — нехай свѣдчитъ сей новый фактъ, котрого вже чей панегиристъ митрополита не сфалшуе въ „Проломѣ“, бо подаетъ оригинальный документъ.

Ôтъ 10 лѣтъ въ Чернôвцяхъ выдаются календарѣ: въ рускôмъ язычѣ для правосл. рускаго обряда а въ ромуньскôмъ язычѣ для ромуньскаго. Рускій календарь выдае литер. товариство „Руска Бесѣда“ а ромуньскій „Societate pentra literatura si cultura romina“. Обатѝ товариства получали пôсля розпорядженя министерства вѣроисповѣдань за выдаванье такого календаря зъ религійного фонда запомогу въ рôчнôй квотѣ 100 зр. Кожде товариство передъ печатаньемъ календаря передавало консисторiи календарску часть до цензуры, а потôмъ давало до печати тую и забавну часть, котра консисторiею не цензуровалась. Въ сегорôчнôмъ рускôмъ календари помѣщено образокъ (Titelbild), представляючій чоловѣка и жену въ народнôмъ костюмѣ. а поучаюча часть мѣстила стихи и кôлька оповѣдань тутешныхъ писателѣвъ. Консисторiя а особливо митрополитови ôтъ якогось часу рускій календарь коле очи и они сего року при увѣдомленю „Рускои Бесѣды“, щобы свою субвенцію 100 зр. взяла, пôслали ѣй и слѣдуюче письмо:

Nr. 241. Hievon wird der löbl. Verein „Russkaja Besida“ über Einschreiten vom $^{23}/_{12}$ 1882 Z. 6. mit dem Beifügen in Kenntniss gesetzt, dass der angeblich belehrende und unterhaltende Theil des von löblich demselben für das Jahr 1783 herausgegebenen Kalenders seinem Inhalte nach, so wie das von dem Titelblatte desselben ausgestellte Bild der ausdrücklichen Bestimmung desselben als Kirchenkalender und dem orthodox kirchlichen Bedürfnisse gar nicht entspricht und das künftighin solche literarische Produkte, welche nicht so sehr auf die Belehrung des Volkes als vielmehr auf Propagirung von nationalen politischen Anschauungen und Aspirationen absehen, von dem bukow. gr. or. Religionsfonde nicht subventionirt werden können. Aus dem Rathe des bukow. gr. or. erzbischöflichen Consistoriums. Czernowitz am 24 Febr. (8 März) 1883. *Silvester* m. p. *Dr. Zurkan* m. p.

Зъ сеи консисторскои дописи, котра рôвнается памфлетови, видно, що консисторiя розтягае надъ „Рускою Бесѣдою“ родъ полицейского надзору, утверджуючи, що „Бесѣда“ въ поучаючôй части календаря „пропагуе аспираціи“. Противъ кого? якѝ аспираціи? Жаденъ чоловѣкъ, читаючій той невинный календарь, не вычитавбы анѣ йоты политичныхъ тенденцій, а тымъ менше аспираційъ. Ажь консисторiя черезъ микроскопъ здався вычитала! Се чиста напасть митрополита и тыхъ людей, що его окружаютъ. Бо передовсѣмъ выпадае запытатися консисторiи, чи она такожь и поучаючу часть ромунь. календаря переглядае? Если такъ, то чому она товариству „Soc. pentru literatura si cultura romina“ въ такій способъ якъ „Бесѣдѣ“ не закинула, що оно въ однôй статьи о Славянахъ толкуе, „Slave = sclave“. Чи се може тенденція чисто-религійна, если на Славянъ такъ пишеся? Где ваша логика, справедливôсть? Дальше, чому консисторiя не замѣтила товариству ромуньскому, що такій статьи въ ихъ календари, якъ розправа „про жѣночтво ромуньске“ або „стихъ п. Б. на ромуньску гимназію въ Сучавѣ“ въ церковнôмъ календари суть не умѣстнѝ?! Отже се все въ ромуньскôмъ календари уходитъ, а такій невинный рускій календарь, то вже — агитація, аспирація, и т. д.! Сожалѣемъ надъ такою „справедливостею“ духовнои власти. Такимъ способомъ чинится зла прислуга ромуньскому народови, съ котрымъ Русины хотятъ въ спокою жити, а Русинамъ не пошкодится, бо „Бесѣда“ година календарь своимъ коштомъ выдавати.

Сподѣваемось, що „Бесѣда“ ôткине консисторiи ви допись и зажалуеся передъ министерствомъ вѣроисповѣдань, предкладаючи ему анатемизованый календарь.

При сѣй случайности належалобы и „Рускôй Радѣ“ свôй голосъ пôднести, що консисторiя переслѣдуе все, що руске. Такъ ôть того часу, якъ „справедливый“ митрополитъ Андрiевичъ, переромунщеный Morariu (зразу Мельникъ) сидитъ на престолѣ:

1) до семинарiи православнои принимаeся питомцѣвъ Ромунôвъ, а Русинôвъ нѣ;

2) рускѝ священники не получаютъ децѣнѣвъ имъ законно належачихъ, бо консисторiя закидуе имъ рускій фанатизмъ, аспираціи и т. д., н. пр. въ послѣдныхъ часахъ о. Андрѣйчукови съ Дорошовець;

3) на чисто-рускѝ парохіи посылае Ромунôвъ, котрѝ ворожо ôтносятся до рускаго народу, а по руски не знаютъ говорити;

4) по рускихъ седахъ богослуженье ôтправлeся по ромуньски и церковне урядованье ведеся въ ромуньскôмъ языцѣ;

5) рускѝ священники не маютъ ласки дôставати ôтличій, тôлько Ромуны;

6) на протоверѣвъ, консисторскихъ совѣтникôвъ именуся лишь Ромунôвъ.

Се точки надъ котрыми цѣла руска интелигенція и въ загалѣ нашъ народъ повиненъ застановитися. Русь не повинна бавитися илюзіями, але чимъ скорше ратуватися ôть заглады, котра ѣй при дальшôмъ такôмъ станѣ грозитъ. Рускiжь часописи не повинны брати въ опѣку ромунизаторôвъ и ставати въ дорозѣ Русинамъ добиваючимся своихъ народныхъ правъ. *Православный Русинъ.*

Зъ надъ Збруча.

Зъ всѣхъ сторôнъ нашого краю ôтзывалися въ нашôмъ „Дѣлѣ“ голосы, котрѝ выражали великій смутокъ и жаль по стратѣ великого нашого патріота, редактора бл. п. Володимира Барвѣньского.

Тôлько зъ нашого надграничного повѣта Борщѣвского не дôйшовъ до Васъ еще жаденъ голосъ! Чижь може въ тôмъ повѣтѣ не знали Русины незабутного Барвѣньского? Ой знали, и рôвно всѣмъ иншимъ болѣютъ надъ утратою той краснои рускои зорѣ, котра и насъ тутъ просвѣтила и въ одно тѣло получила. Бо на нещастье, Русины и въ Борщѣвскôмъ повѣтѣ дѣлилися на двѣ партіи. Були мѣжь нами такѝ, що першѝ числа „Дѣла“ въ руки не хотѣли взяти, а коли выслухали кôлька передовыхъ статей, сталися постоянными уже предплатниками и ревными ширителями „Дѣла“ Барвѣньского. Нынѣ тѝ давнѝ противники якъ найгорячѣйше вздыхаютъ, щобы наше „Дѣло“ могло якъ найскорше статися щоденною часописею.

И справдѣ покôйный Барвѣньскій своимъ „Дѣломъ“ соединивъ насъ роздвоеныхъ, збудивъ дрѣмаючихъ до нового житя, а „Библіотекою повѣстей“ ôтдаливъ зъ нашихъ домôвъ белетристику польску и нѣмецку. Тѣшитъ насъ дуже, що нова редакція „Дѣла“ ступае дорогою, котру незабутный Барвиньскій вытычивъ.

Не стало его межи нами, але зерно имъ засѣяне прозябае въ насъ и каже сподѣватися богатыхъ плодôвъ будучности. Протоe и жаль по стратѣ того щирого патріота чуемъ и мы не менше ôтъ всѣхъ родимцѣвъ иншихъ сторôнъ нашого краю, а выразъ того жалю дали мы численнымъ зобраньемъ на богослуженю, котре дня 10 (22) марта с. р., въ Борщевѣ устроивъ Высокоп. тамошнѝ парохъ и вицедеканъ кудринецкій, о. Михаилъ Гулла. На его запросины прибули зъ окрестности нашѝ священики: оо. Гиль вицедеканъ скальскій, Церкевичъ зъ Волковець, Сѣчиньскій зъ Ивання, Чомкевичъ зъ Пищатинець, Тышиньскій зъ Бѣльча, Костецкій зъ Скалы, Лобода зъ Глубочка, Ляторовскій зъ Сапогова, Чубатый зъ Иванкова, Рудницкій зъ Высучки, и Кобляньскій зъ Бѣльча. Цѣла церковь наповнилася патріотичными мѣщанами, межи котрыми видѣли мы и нашихъ свѣтскихъ патріотôвъ: пп. К. Шипайла, Мих. Кульчицкого, обохъ съ своими Вп. женами, такожь п. Охримовича, адъюнктôвъ судовыхъ зъ Борщева, п. секретаря Кинасевича съ женою и дочкою, и пр.

По службѣ божôй передъ парастасомъ выступивъ о. Тышиньскій съ проповѣдею, въ котрôй краснорѣчиво въ популярный способъ представивъ житье и великѝ заслуги покôйного патріота Барвѣньского, взываючи всѣхъ присутныхъ, щобы великого покôйника захована въ вдячнôй памяти, и подôбно ему, були

що писано часто нарѣчіями, правопись у переважнои части народôвъ не могла бути одностайною. Такъ стрѣчаемо особливо пôдъ конецъ того перiоду дуже значнѝ нерôвности въ правописяхъ майже всѣхъ языкôвъ, хочь писателѣвъ було въ порôвнаню до нынѣшныхъ часôвъ дуже мало, бо крóмъ духовенъства, дворяньства и исчисленныхъ мѣщанъ не писавъ нѣкто.

Всежь таки власне въ поводу, що пишучихъ було небогато и що всѣ они належали до спокôйнои и дрѣмучои „републики ученыхъ“, що дуже легко поводилась авторитетами, — правописна неодностайнôсть середныхъ вѣкôвъ була тôлько холоднымъ заранкомъ супротивъ того горячого полудня крикливыхъ и завзятыхъ правописныхъ борбъ, якій принѣсъ намъ рухливый и революційный XIX вѣкъ. Поводôвъ до сего нового и майже загального правописного руху въ Европѣ найшлося богато.

Французка революція змѣнила цѣлый свѣтоглядъ и здемократизувала всю суспôльнôсть. Се здемократизованье суспôльности потягнуло за собою и здемократизованье науки, литературы, та очевидно такожь и письма. Письмо и книжки мали ôть теперь бути приступнѝ не лишь для одныхъ упривилеёваныхъ класъ, а мали статись добромъ загальнымъ и служити для великихъ масъ народу. Тожь появилася всюда тенденція: упростити по можности письмо и правопись и ôтняти имъ всяку штучнôсть, запутанôсть, непригожу для широкихъ сферъ простолюдья.

Иншимъ факторомъ до выкликаня правописныхъ пытань було безприкладне до теперь въ исторiи зближенье народôвъ до себе. Знакомôсть чужихъ языкôвъ сталась новѣйшими часами загальною. Черезъ те познакомились широкѝ верствы рôжныхъ народôвъ съ правописями другихъ языкôвъ и съ тымъ, що въ нихъ есть доброго. Люде побачили, що одинъ и той самъ звукъ можна писати на рôжнѝ способы, то лучше, то гôрше, и кождый, навѣть не компетентный почавъ роздумувати надъ тымъ, чи правопись его рôднаго языка така, якою моглабы и повиннабы бути.

До того ôткрыла наука майже въ кождôй правописи цѣлѝ десятки неконсеквенцій, а часто и недорѣцтвъ и почала зъ своеи стороны галасувати и домагатися змѣнъ, поправъ. Ново-ôтжившій же народы, котрыхъ набралося ôтъ послѣдныхъ сто рокôвъ такожь доволѣ, и собѣ не дармували и глядаючи часто за историчною правописею, хочь старои литературы не було, — наробили такого крику, що ихъ голосомъ заразились неразъ и старшѝ сусѣды. Правопись сталась справою загальною пекучою, справою великихъ масъ и — цѣла майже Европа почала филологизувати. Всюды потворились правописнѝ партіи, не менше заѣлѝ, якъ партіи политичнѝ, власне длятого, що масы звычайно не маютъ ясного понятя о тôмъ, за що борются. А досвѣдченою есть рѣчею, що чоловѣкъ знаючій якусь рѣчь добре, знаючій богато, есть о много уступчивѣйшій для другого, якъ той, кто знае мало. Знаючому мало завсѣгды видится, що стôлько свѣтла на божому свѣтѣ, що въ его узонькôмъ ôконци.

(*Дальше буде.*)

готовй для добра народа и народности, жертвувати свои силы, таланты и труды. — По отправѣ парастаса зобралися всѣ священики и свѣтска интелигенція въ домѣ гостинного о. пароха и вицедекана Гуллы, нараджалися надъ справами народными, зложили на внесенье одного зъ присутныхъ 16 зр. 50 кр. на стипендію Барвѣньского, а заохотившися взаимно до органичнои працѣ надъ просвѣтою народа и розбудженьемъ почутя народного самопознания, зъобовязалися словомъ чести отъ теперъ до всѣхъ властей нѣколи инакше, якъ только въ рускомъ языцѣ кореспондувати.

Такъ отбули мы поминки за упокой нашого дорогого Барвѣньского. — Въ слѣдующихъ тыжднях маютъ отбуватися поминки за Барвѣньского и по иншихъ мѣстахъ нашого повѣта, въ котрыхъ возьмутъ удѣлъ и сусѣдни селяне. *К. К.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) розпочне перерванй черезъ свята засѣданя дня 5 цвѣтня. На порядокъ дневный першого засѣданя прійде справа верификаціи колькохъ выборовъ посольскихъ (межи иншими и выбору гр. Романа Потоцкого зъ Бережанъ), а отткакъ справа выданя судови посла Оборского, на жаданье прокураторіи держ. въ Решовѣ, котра хоче выточити противъ него слѣдство карне о образу чести урядника почтового. Зъ помежи численныхъ петицій, котрй маютъ бути рѣшенй на засѣданяхъ посвяточныхъ подносимо яко важнѣйшй: 38 петицій въ справѣ святкованя недѣлѣ, и петиціи противъ поселеня жидовъ россійскихъ въ Австріи.

(*Новый законъ промысловый*) одержавъ вже найвысшу санкцію и мае появитись сими днями въ дневнику урядовомъ. Рovночасно мае наступити публикація санкціованого дня 21 с. м. закона о компетенціи властей въ переступленяхъ противъ т. зв. „Hausirpatent“. Одноголосне рѣшенье сойму тирольского дотычно наданя права выбору до сойму особамъ и корпораціямъ, платячимъ рочно що найменше 5 зр. податку, не одержало найвысшои санкціи.

(*Комисія податкова рады державнои*) мае по феріяхъ святочныхъ розпочати обрады надъ проєктомъ закона евиденціи катастру грунтового, а опосля приступитъ до проєктовъ податковыхъ.

(*Трибуналъ администрацийный*) въ Вѣдни рѣшавъ дня 15 с. м. справу одной громады въ Моравіи, откликуючоися отъ рѣшеня министерства справъ внутрѣшныхъ. Въ той громадѣ именно спроневѣривъ канцелистъ суму 1277 зр. 56 кр. выбраныхъ податковъ, а министерство справъ внутрѣшныхъ рѣшило, що громада мае на ново покрыти повставшій недоборъ. Трибуналъ державный увольнивъ громаду отъ того обовязку, мотивуючи свое рѣшенье тымъ, що нема жадного закона державного анѣ краевого, котрыйбы поручавъ громадѣ збирати податки, длятого и недбале сповненье того обовязку не може потягати за собою отвѣчальности громады.

(*Клюбъ ческій*) дебатувавъ дня 23 с. м. надъ новелею школьною. Ригеръ освѣвчивъ, що клюбъ ческій, „kolo“ польске и клюбъ Гогенварта будутъ голосувати солидарно за новелею. Отткакъ поставивъ клюбъ ческій резолюцію, що рѣшенье о головныхъ засадахъ школьництва народного належитъ до рады державнои, однакъ переведенье тыхъ засадъ входитъ вже въ кругъ дѣланя сймовъ краевыхъ. Врештѣ отдавъ клюбъ ческій цѣлу справу школьну ческой делегаціи, выражаючи свою повну вѣру въ єи патріотизмъ и тактъ политичный.

(*Королева сербска*) пробувала сими днями въ Вѣдни. Складали єи визиты цѣсарь, цѣсарева и министеръ Кальноки. Королева ревизитувала цѣсареву.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Другорядни державы нѣмецкй намѣряютъ скористати зъ случаю коронаціи царя и хотятъ отновити отношеня дипльоматичнй съ кабинетомъ петербурскимъ. Справу тую подняла Баварія, котра зъ своеи стороны именувала барона Госсеръ посломъ при дворѣ россійскомъ, черезъ що хоче она приневолити Россію до взаимности. Россія, якъ звѣстно, недавно тому постановила откликати своихъ пословъ зъ поменшихъ дворовъ нѣмецкихъ. Саксонія иде такожъ слѣдомъ Баваріи. Розумѣеся само собою, що праса берлиньска, котра домагаеся одной репрезентаціи для цѣлои Нѣмеччины мусѣла огорчитися дуже тымъ выступленьемъ Баваріи и Саксоніи.

„Nordd. Allg. Ztg.“ оголосила ноту прускаго посла при Ватиканѣ, Шлецера, въ котрой той же заявляе, що правительству нѣмецкому анѣ снилося выдавати якй небудь препорученя прав. италійскому въ цѣли арештованя кардинала Ледохов-ского, бо еслибы навѣть правительство нѣмецке дѣйстно хотѣло достати его въ свои руки для выекзеквованя на нѣмъ тыхъ каръ, на котрй зоставъ рожными часами засужденый за непослушеньство обовязуючимъ законамъ, то межи Прусами а Италіею не ма нѣякого такого договору, силою котрого моглиби бути виданй правительству прускому убѣгшй проступники политичнй.— „Moniteur de Rome“ доноситъ, що Шлецеръ вручивъ кард. Якобинѣму отповѣдь правительства прускаго на его послѣдну ноту.

Франція. Найновѣйшй телеграмы доносятъ, що на мѣсце Гамбеты выбранымъ зоставъ въ двацятомъ парискомъ окрузѣ выборчомъ депутатомъ до палаты пословъ комунистъ Жигмонтъ Лякроа (зфранцуженый Полякъ Крижановскій). Лякроа получивъ 3.795 голосовъ, зъ противникомъ его получивъ одинъ 1896, а другій 1236 голосовъ.

Министерство французке заняте теперь дуже важною справою розвязаня трудностей економичныхъ. Министеръ справъ внутрѣшныхъ скликавъ комисію, котра мае пересмотрити питанье, въ якій способъ можнабы товариствамъ роботничимъ отдати въ предпріемство гдеякй роботы публичнй. Кромѣ того комисія скликана черезъ префекта Секвани працює надъ пляномъ будовлѣ недорогихъ мешкань для роботниковъ съ значно знижеными податками и дешевымъ освѣтленьемъ газовымъ. Доносять такожъ, що въ Парижи завязалося приватне товариство капиталистовъ, котре намѣряе побудувати рядъ домиковъ съ огородцями и улегшити клясамъ роботничимъ закупленье такихъ реальностей въ той способъ, що локаторъ, вплачуючи що року 300—400 франковъ, по 20 лѣтахъ ставбы властителемъ реальности. Министеръ Ферри хотячи вырвати голодный пролетаріятъ зъ рукъ провидниковъ революціи мае плянъ основати величезный верстатъ, въ котромъ бѣднй роботники моглибы знайти працю и заробокъ. Верстатъ сей мае станути въ дѣльници Марбефъ а залоговый капиталъ мае выносити 40 милионовъ франковъ.

Англія. Послѣдными днями обговорювала праса европейска поголоску, що Россія разомъ съ Англіею предложила иншимъ дворамъ европейскихъ державъ, щобы завести спольно межинародни средства передъ агитаціями соціялистичными Polit. Corresp. увѣряе однакъ, що вѣсти тй суть безъосновнй бо правительство россійске послѣдными часами анѣ само анѣ въ порозумѣню съ иншими державами подобныхъ предложень не ставило. Англія получивши добру науку въ послѣдныхъ дняхъ, булабы може теперь больше скорою до змѣны законовъ о чужосторонцяхъ и емигрантахъ. Однакъ народна гордость не позволяе Англичанамъ признатися до того, що въ ихъ конституціи суть гдеякй слабшй стороны, тожь и сподѣватися не можна, щобы Англія пристала на подобнй предложеня зъ стороны якои небудь державы. А тымчасомъ въ Англіи публика крайно неспокойна и занепокоена; заговорщики що хвиля розпускаютъ вѣсти о новыхъ експльозіяхъ. О томъ, чого боится Англія въ Индіяхъ, мы доносили минувшого разу, — се дѣло може больше труду буде коштувати Англію, чимъ Ирляндія. Въ Ирляндіи бо зачинаютъ вже выступати гдеякй больше умѣрковани люде, котрй картаютъ терористичне поступованье ирляндскихъ феніяновъ. Суливанъ, видный членъ партіи гомерулеровъ, а заразомъ членъ парлямету, выдавъ до Ирляндцевъ въ Америцѣ отозву, въ котрой звергаеся противъ партіи динамитовои. Онъ радитъ понехати средства насильнй и перестерѣгае своихъ родимцевъ, що анѣ динамитомъ анѣ петролеемъ не приневолятъ они Англичанъ до нѣякихъ уступствъ. Въ конци доказуе ирляндскій патріотъ, що послѣдный атентатъ навѣвъ на Ирляндію безконечний шкоды. Властителѣ англійскй, у котрыхъ бѣднй Ирляндцѣ мали працю и удержанье, отобрали имъ хлѣбъ и прогнали зъ службы, боячись новыхъ атентатовъ. Правительство англійске поручило своему репрезентанту въ Вашингтонѣ, щобы заявивъ тамошному правительству, що если емигранты ирляндскй въ Америцѣ не перестанутъ такъ ворожо выступати противъ Англіи, то се може послужити за причину до непорозумѣня межи обома державами. Американьскй феніяне не перестаютъ радуватися по причинѣ послѣднои катастрофи лондоньскои и говорятъ отверто, що на вѣсть о той катастрофѣ фондъ динамитовый такъ збольшився якъ еще нѣколи. Петро Раянъ одинъ зъ найзнаменитшихъ феніяновъ въ Америцѣ оголосивъ, що онъ знае дуже добре особу, укрывающуся подъ назвою „нумеръ першій“ та що тй сами люде котрй высадили въ воздухъ правительственну палату, хотѣли то само зробити съ забудованьемъ дневника „Times'a“.

Италія. До „Polit. Corr.“ пишутъ зъ Риму: Тутешный найвысшій трибуналъ касаційный постановивъ, що особы обжалованй о демонстраціи и заговоры „ирриденгистичнй“ маютъ бути суджени по́сля 174 артикула италіяньского кодексу карного. Артикулъ сей каже, що личности, допускаючйся дѣлъ, котрй можутъ навести на Италію небезпеченьство непорозумѣня съ котрою заграничною державою, маютъ бути каранй вязницею отъ 1—5 лѣтъ. На подставѣ того артикула засудивъ судъ кравця Валеріянёго, котрый кинувъ каменемъ въ кариту австрійского амбасадора на три роки вязницѣ. Сими днями отбувся судъ присяжныхъ на зѣцера дневника „Riforma“, Ригатіера, котрый стрѣливъ колька разовъ до гербу австрійского на амбасадѣ и ганьбивъ Австрію. Публика выжидала съ великою нетерпеливостею суду присяжныхъ, котрй признали одноголосно, що Ригатіеро провинивъ противъ §. 174 закона карного; засужденo его на три роки вязницѣ. Засудъ сей, котрый налякавъ дуже всѣхъ радикаловъ, мае подвойне значенье. Онъ доказуе именно поперше, що большость обывателѣвъ италіяньскихъ не годится цѣлкомъ съ дѣлами ириденти-стовъ и есть имъ цѣлкомъ противною, а по друге дае науку агитаторамъ, щобы числилися съ своими поступками, котрй на нихъ стягаютъ такъ велику отвѣчальность.

Испанія. Министеръ испаньскои маринарки предложивъ радѣ министровъ въ Мадритѣ широкій планъ реорганизаціи фльоты. Мае бути побудоване немале число кораблѣвъ панцирныхъ, система рекрутаціи до маринарки мае бути улучшена. Фонды на тое маютъ бути добутй зъ продажи части правительственныхъ лѣсовъ и салинъ. Въ загалѣ прасѣ мадритскій подобався дуже сей планъ и зоставъ загально добре принятый.

Египетъ. Зъ Александріи доносятъ, що въ Египтѣ задумано цѣлкомъ серіозно побудувати другій каналъ по причинѣ, що въ каналѣ суецкомъ суть дуже частй перервы. При будовѣ сего каналу маютъ увзгляднити не лишь плавбу але и заводненье краю. Посля сего плану каналъ ишовбы зъ Александріи до Суецу, а такій планъ препоручили вже передъ колькома лѣтами гдеякй знаменитй инжинеры.

Чорногора. Правительство чорногорске написало дуже енергичну ноту до В. Порты, жадаючи сатисфакціи убійства воеводы Стефана Вербицы.

НОВИНКИ.

— **Вѣсть о уступленю намѣстника гр. Потоцкого** розпустили дневники польскй. Гр. Потоцкій — писали — подався до димисіи, тяжко дотканый смертею невѣстки, гр. Изабелѣ. Яко евентуальныхъ наслѣдниковъ намѣстника подавали гдекотрй газеты дра Зыбликевича и мин. Дунаевского. Вѣсть тая однакъ показалася неправдивою; вчерашна офиціозна „Wiener Abendpost“ доноситъ, що и голоски о димисіи гр. Потоцкого суть зовсѣмъ безподставнй.

— **По бл. п. Володимирѣ Барвѣньскомъ** позостали чотыры отдѣльно печатанй працѣ, на котрй звертаемъ увагу Вп. Родимцевъ (Гл. инсератъ въ нынѣшномъ Числѣ „Дѣла“). Позаякъ доходъ зъ тыхъ праць призначеный Родиною покойника на памятникъ нагробный и стипендію им. Володимира Барвѣньского, то надѣемось, що Вп. Родимцѣ поспѣшатъ съ замовленями тымъ больше, що вже лишь по кольказдесять а гдеякихъ праць лишь по кольканайцять примѣрниковъ осталося.

— **Рабинъ Шрайберъ** провидникъ старовѣровъ и посолъ до рады державнои зъ мѣстъ Коломыѣ-Снятына-Бучача умеръ нагле въ понедѣлокъ 26 марта въ Краковѣ. Въ послѣдныхъ часахъ выдавъ Шрайберъ до жидовъ два манифесты, про котрй богато польскй газеты написались. Однымъ поручавъ выборцямъ зъ Станиславова-Тысьменицѣ кандидатуру дра Берггрина, въ другомъ манифестѣ выданомъ на пару днѣвъ передъ смертею кинувъ клятву на жидовъ-либераловъ межь ними и на д-ра Цукра и заказавъ старовѣрамъ лучитися съ ними и выбирати ихъ до сойму, комнатъ торговельныхъ и радъ громадскихъ. Сей манифестъ подписали кромѣ Шрайбера 320 меншихъ рабиновъ. Ц. к прокураторія выточила зъ причины того манифесту слѣдство противъ Шрайбера о переступство §. 98. 5. (о насилованье). Зъ порученя прокураторіи отбулась въ тутешнѣй жидовскѣй друкарни 26 цвѣтня ревизія и забрано цѣлый накладъ жидовского органу Шрайбера „Machsike Hadas“. Правдоподобно выточене слѣдство було причиною наглои смерти Шрайбера. Онъ походивъ зъ старои жидовскои родины, въ котрой достоиньсто рабина переходило зъ отця на сына. Родився 1820 р. въ Прешбургу, где отець его пишучійся еще по жидовски Соферъ (писарь) бувъ старшимъ рабиномъ и позоставивъ учену працю „Печать Софера“. Вже въ 22 р. бувъ рабиномъ въ Матердорфѣ коло Оденбурга, а отъ р. 1858 бувъ краковскимъ рабиномъ а заразомъ провидникомъ старовѣровъ, у котрыхъ мавъ велику повагу. Тому то власне польскій комитетъ центральный, щобы угодити жидамъ и зыскати ихъ собѣ противъ Русиновъ, поставивъ въ р. 1879 Шрайбера яко кандидата на посла зъ мѣстъ Коломыѣ-Снятына-Бучача, коли зъобовязався вступити до польского „Кола“ И справдѣ, до него черезъ цѣлый часъ належавъ и все голосувавъ съ Поляками. Сидѣвъ все на скрайной правици; пузатый грубый, якъ бочолка, на засѣданя приходивъ все въ товариствѣ молодыхъ гуситовъ, котрй на него черезъ весь часъ засѣданя чекали на галеріи, а опосля отпроваджали домовь. Старовѣры жидовскй стратили свой першій авторитетъ. Краковска жидовска громада повѣдомила о его смерти заразъ президента дра Смолку и презеса „Кола“ дра Грохольского.

— (*К*) **„Руска Библіотека“** Ненадѣйна смерть нашого проф. И. Онишкевича опознитъ трохи выдавництво „Рускои Библіотеки“. Виправдѣ писаня Марк. Шашкевича вже всѣ выпечатанй, однакожь не ма еще комплету творовъ И. Вагилевича. Маемо надѣю, що вже небавомъ всѣ перепоны будутъ усуненй, и печатанье буде могло безъ перервы продовжатись. Въ кождомъ разѣ выйде 20 аркушовъ печатныхъ. Позаякъ назбирали мы гдещо пропущеного въ I та II томахъ „Р. Библ.“, то войде и се, о скольконе стане мѣсця, въ III томѣ.

— **Именованя**. Землякъ нашъ дръ Василій Волянъ, доценть судовои медицины на университетѣ въ Черновцяхъ, именованый надзвычайнымъ професоромъ тогожь предмету. — Практикантъ судов. Г. Горальскій именованый безплатнымъ авскультантомъ.

— **До „Czasu“ доносятъ зъ Вѣдня**, що мова о отбудованю Польщѣ въ бесѣдахъ кандидатовъ на посла зъ мѣста Львова зробила дуже непріятне враженье въ дворѣ цѣсарскомъ.

— **„Одесскій Вѣстникъ“** обговорюючи бесѣды польскихъ пословъ въ соймѣ прускомъ, въ котрыхъ безуспѣшно але завзято боронили народность польску въ Познаньщинѣ супротивъ германизаціи, нотуе фактъ, що майже рovночасно выступали рускй послы въ австрійскій радѣ державнѣй съ такими самыми жалобами противъ Полякovъ въ Галичинѣ. Противники Полякovъ въ соймѣ прускомъ покористалися тымъ и звернули увагу польскихъ депутатовъ, якъ ихъ братя поступаютъ съ Русинами въ Галичинѣ. „Чи галицкй Поляки, кончитъ“ „Одесскій Вѣстникъ“ — схотятъ разъ познати, въ яке прикре положенье ставлятъ они Полякovъ познаньскихъ своимъ поступованьемъ супротивъ галицкихъ Русиновъ!“

(*Ю.*) **Зъ Теребовельщины** пишутъ намъ: Вы сповнили совѣстно Вашь обовязокъ, що стали смѣло въ оборонѣ загроженыхъ езуитскою агитаціею нашихъ святъ... Щожь, коли Вы накликуете, а мы спимо и нѣкому насъ збудити, а тутъ противники влазятъ вже въ наше добро, бажаючи потрясти нашою церквою въ ей основахъ. Агитаціи за знесеньемъ нашого календаря и збиранье петицій до цѣсаря розвинено на нашомъ Подолю вже на велику скалю. Въ самой Теребовли занялися тымъ оба латиньскй священики о. Калневичь и его сотрудникъ Пяскевичь, и ихъ тое христіяньске дѣло починае вже приносити овочѣ, бо отъ подыблются на дорозѣ два кумы або сваты, одинъ Полякъ а другій Русинъ и вже не поздоровляются, але глядитъ одинъ на другого зъ укоса. Въ Яновѣ и въ Подгайчикахъ суть такимижъ ревными дѣятелями въ виноградѣ езуитскомъ такожъ оба польскй священики кс. Рушель и Лицъ, а ихъ гальопеномъ до збираня подписовъ и значеня именъ знакомъ креста св. есть не маючій жадныхъ студій и не испытованый заступникъ учителя народного якійсь п. Корчиньскій, якъ намъ говорено, сынъ звѣстного священика зъ Сасова. Кажутъ, що петицію мавъ такожъ подписати и рускій священикъ зъ Янова-Подгайчикъ, о. Медведскій. Впрочемъ доносятъ, що въ многихъ мѣсцяхъ, где суть костелы, межи иншими и въ Подкамени голошено, що „da Bóg doczekać, będą już Rusini na drugi rok Wielkanoc z nami równocześnie świątkować.“

— **Зъ подъ Рудокъ** пишутъ намъ. О. Несторъ Горошевичь, холмчакъ, пароxъ въ Подгайчикахъ коло Рудокъ, деканата комарняньского, подписавъ такожъ Стояловского суплику до цѣсаря о скасованье святъ и рускаго календаря. Коли о. деканъ и священики ему представляли его нетактъ, то онъ сказавъ що подписавъ суплику „не офиціяльно“, але „приватно“... бо не бачитъ рожницѣ межи рускимъ а латиньскимъ обрядомъ... При сей случайности звертаемъ увагу Впр. нашихъ священиковъ и начальниковъ громадъ, щобы, якъ якій волоцюга прійде съ супликою Стояловского до села и буде скликати людей до коршмы, запоювати ихъ и бунтовати противъ рускаго духовенства и рускихъ святъ, — щобы такого деморализуючого вагабунду вразъ съ супликою отдавали судови.

— **Криги на нашихъ рѣкахъ** въ наслѣдство весняной отлеги почали вже ити. На обохъ Быстрицяхъ коло Станиславова и на Днѣстрѣ коло Галича рушила крига а вода вчера поднеслась на 2 метры надъ зеро. Такъ само рушивъ вчера рано лѣдъ на Санѣ подъ Перемышлемъ. Коло Турки воды зорвали на цѣсарскомъ гостинци два тымчасовй мосты а третій ушкодили.

— **До рады повѣтовои въ Надворной** зъ курій мѣстъ выбраный 24 л. марта о. Кирилъ Букоемскій зъ Ланчина. Польскй газеты радуются зъ того выбору...

— **Зъ села Токи** коло Подволочискъ одержуемъ слѣдуючу допись: „Передъ заведеньемъ въ нашомъ селѣ тверезости въ р. 1874 було наше село дуже убоге. Якась тяжка доля зависла була надъ бѣднымъ народомъ, на котрого грунтахъ тяжило 50.000 зр. самого довгу банкового. Зъ всѣхъ сторонъ присѣла була насъ жидова. Середъ такого безъотрадного положеня поднѣсъ нашъ отець духовный своими богатыми въ слово правды науками гадку тверезости. Зъ початку не було се безъ трудности, бо жиды (числомъ 200) старалися людей баламутити и отвести отъ доброи дороги, — але съ часомъ спасенна гадка що разъ больше огрѣвала сердець и громадила подъ хоруговъ тверезости. Въ р. 1875 приступила врештѣ майже цѣла громада до тверезости и не було выпадку, щобы кто ей не дотримавъ, а число встремезливыхъ збольшаеся зъ року на рокъ. Съ тверезостею почався иншій свѣтъ. Люде почали подноситись зъ бѣды а заощадженый грошь не ишовъ вже въ жидовскй руки. Церковна скарбона выросла при участи прихожанъ зъ колькасотъ зр. до 7000 зр.; засновано касу пожичкову, котра вже числитъ до 1000 зр. За порадою нашого священика заряджено, щобы громада не збѣднѣла, добровольнй складки на будову школы, зъ котрыхъ узбиралася сума надъ 2000 зр. Въ давнѣйше запущеномъ шпихлѣрѣ громадскомъ, котрый привѣвъ до порядку господарь Павло Шусдальскій маемо нынѣ надъ 500 корцѣвъ збожа; каса убогихъ такожъ помножаеся. Заходомъ нашого душпастыря заведено у насъ хоръ, выученый п. Ремезомъ. Мило почути, якъ при богуслуженю до 100 співаковъ співае зъ нотъ. Село наше зовсѣмъ отмѣнилось. Грунта отъ жидовъ выкуплений; банкъ сплаченый; въ сусѣдномъ селѣ выкупилъ письмо сеи зимы надъ 50 морговъ поля. Въ давнѣйшомъ склепѣ заборонивъ теперѣшный начальникъ громады продажь вина, щобы не розбудити налогу до пияньства а натомѣсть заложено склепъ громадскій, зъ котрого чистый доходъ призначеный на будову церкви. Не пишемо мы того на похвалу свою або нашого священика, але для того, щобы показати, якъ черезъ тверезость можна дойти до добра, такъ якъ наше село дойшло. Того мы зъ серця и иншимъ рускимъ селамъ бажаемъ бо тверезость — то маты всего добра! Токи 24. марта 1883. *Яковъ Жукъ* войтъ 1874—1877 р., *Юстинъ Гасай*, войтъ зъ р. 1882, *Филипъ Польщукъ*, теперѣшный начальникъ громады.

— (*Р.*) **Зъ Долиньского.** Дивна рѣчь, що торговля нашими рѣчами церковными у жидовъ процвѣтае якъ найлучше. Выходячи зъ становиска христіянь-

ского, рѣчи церковнй купувати або и давати до направы жидови, есть негôдно и неприемно, а зъ становиска народно економичного нерозумно и неполитично. Вже само чувство религійне здрогаєсь противъ сего, якъ видимо, що нашй святощи трактуются жидами, исповѣдниками того талмуду, котрый ихъ учитъ христіянина уважати скотиною. А зъ становиска національно-економичного: чи маємо мы, взглядно нашй церкви, пôддержувати промыслъ и торговлю жидôвъ, тыхъ страшныхъ паразитôвъ краю нашого, чи старатись о пôдмогу и розцвѣтъ питомого промыслу и торговлѣ? Чей кождый сумлѣнный христіянинъ видитъ, що краєви грозитъ крайна руина, скоро дотеперѣшнй ôтношеня не пôчнутъ звертатись къ лучшому. Потому-жь що до роботы самои жидôвскои — то о смаку, стилю не ма що и згадувати, але само выкôнченье такъ неумѣетне, погане, а навѣть ôтражаюче, що щось гôршого годѣ собѣ представити. Видѣли мы окутье евангелія въ однôй церквѣ, роботы жидôвъ калускихъ: Фигуры евангелистôвъ на рогахъ, на серединѣ розпятіе, все en relif зъ металю, — але жь Господи, що за карикатура! Старинний асирійскй та финикійскй рельефнй рисунки, се творы à la Michel angelo або Benvenuto Cellini въ порôвнаню съ продуктами такого калускаго жида „артисти“. Такъ само и иншй рѣчи. Все то неестетичне, погане, матеріялъ плохій, а до цѣны навѣть дорожше, нѣжь те саме, найкрасше съ смакомъ и въ стилю греч. обряда выкôнчене у Дымета во Львовѣ або у Стахевича въ Тернополи. Духовенъство повинно принципіяльно бачити на те, щобы рѣчи церковнй лишь у христіяньскихъ купцѣвъ и артистôвъ набувано а такъ причинится до правдивого украшеня и „благолѣпія“ церквей. Не треба надзвычайныхъ естетичныхъ вѣдомостей, не треба бути и знатокомъ рутинованымъ творôвъ артистичныхъ, не треба и бути анти-семитомъ, щобы рѣчамъ церковнымъ продаванымъ у Дымета або Стахевича давати перщеньство передъ такими погаными карикатурами варварского артизму жидôвъ калускихъ або всякихъ иншихъ. А хочь бы робота ихъ була и найкрасша, то все такй обовязокъ христіяньскій наказує въ тôмъ взглядѣ солидарнôсть съ купцями христіяньскими. Жиды взяли всю торговлю въ свои руки, — чижь маютъ добиратись вже до нашихъ церквей? Лишѣмъ хочь сю галузь христіяньскимъ купцямъ!

— **Ôтзначеня.** Совѣтникъ министерства скарбу Ганкевичь (бувшій квесторъ университету въ Краковѣ) одержавъ кавалерскій крестъ ордеру Леопольда. Совѣтникъ дирекціи скарбовои во Львовѣ Іосифъ Пфистереръ при переходѣ въ станъ спочинку отримавъ титулъ и характеръ старшого совѣтника скарбового.

— **Репрезентантомъ цѣсарского дому** на коронаціи царя въ Москвѣ буде архикнязь Кароль-Людвикъ.

— **Зъ ц. к. Дирекціи почтъ** одержали мы слѣдуюче обвѣщенье: (Ч. 5752). На основѣ розпоряженя министерства торговлѣ зъ 4 марта с. р. наступаютъ съ днемъ 1 цвѣтня 1883 въ посылкахъ за послѣплатою, надаваныхъ въ внутреннôмъ оборотѣ Австро Угорщины слѣдуючй змѣны: 1. Замѣсть дотеперѣшного квиту послѣплаты долучаєся съ посылковымъ адресомъ почтовый переказъ послѣплаты. 2. Карты послѣплаты зносятся цѣлковито съ кôнцемъ марта с. р. 3. Рецеписи надавчй съ купономъ выплаты будутъ ôтъ теперь уживанй лишь при посылкахъ за послѣплатою надаваныхъ до внѣшного обороту т. є. до Нѣмеччины и до Швайцаріи. 4. Посылки за послѣплатою можна надавати за звычайнымъ рецеписомъ надавчимъ, призначеным для посылокъ почтовыхъ, або посредствомъ почтовыхъ книжокъ надавчихъ. 5. Кто хотѣвбы послѣплату знижити або знести, то повиненъ сего зажадати въ протягу 7 днѣвъ. 6. Съ почтовыми переказами належито выповнеными, котрй на призначене мѣсце приходятъ, поступаєся при доручуваню и выплатѣ такъ, якъ и съ надходячими тукраєвымн переказами почтовыми до 200 зр. 7. Для сторôнъ, до котрыхъ правильно приходитъ бôльше число такъ звычайныхъ переказôвъ почтовыхъ, якъ и переказôвъ цослѣплаты, будутъ уживатися консигнаціи для дорученя и ликвидованя, однакъ въ тôмъ разѣ маєадресатъ ôтобранье асигнованои квоты на кождôмъ поодинокôмъ переказѣ потвердити. 8. Выплата квотъ, переказомъ почтовымъ асигнованыхъ, може наступити тôлько въ протягу двохъ мѣсяцѣвъ ôтъ дня наданя дотычнои посылки, а по уплывѣ сего речинця треба просити о призволенье на выплату, якъ и на выготовленье дупликату у дирекціи за посредствомъ остемплёваного поданя. 9. Посѣдаючій карты послѣплаты може тій до кôнця р. 1883 на иншй значки почтовй вымѣнятн. Зъ п. к. гал. Дирекціи почтъ. Львôвъ дня 23 23 марта 1883. — *Шифнеръ.*

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Выбухъ Етны въ послѣдныхъ часахъ сильно взмагаєсь; отворилось до 30 кратерôвъ, выкидуючихъ богато камѣня и попелу. Одна мѣсцевôсть въ сусѣдствѣ засыпана. — Въ Выбранôвцѣ черезъ неувагу въѣхавъ поспѣшный поѣздъ на иншй шины и ударивъ на стоячй тамъ вагоны товаровй, однакъ безъ жаднои дальшои шкоды. — Въ Пѣстыни зъ причины недогляду повѣсився одинъ селяньскій хлопчикъ, гойдаючись на шнурѣ привязанôмъ до сволока въ хатѣ. — Въ Понтебедра въ Испаніи завалилася стеля въ судовôй сали и скалѣчила до 50 осôбъ. — Французке министерство отримало до розгляду карабинъ новои конструкціи даючій 30 стрѣлôвъ на минуту. Новый сей страшный прирядъ ôткрывъ якійсь духовный. — Музыки войсковй въ Франціи, котрыхъ есть 180 съ 9.900 людьми, а котрй стоятъ рôчно 8 милiонôвъ франкôвъ, маютъ бути задля ощадности знесенй. — Въ Устерякахъ пов. косôвского застрѣлився молодый гуцулъ Иванъ Недоходюкъ въ три недѣлѣ по своѣмъ весѣлю, заключенôмъ по воли батька безъ любови. — Въ Городыщу зновъ 24-лѣтный Семенъ Кривокульскій повѣсився заразъ по весѣлю зъ причины, що батько мало єму записавъ грунту.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Увôльненье ôтъ испыту конкурсового получили оо. Александерь Батогъ, кап. въ Устю; Викторъ Лопатиньскій, парохъ въ Братковцяхъ.

Каноничну институцію получили оо. Іоанъ Стоцкій на пар. Олексичѣ, деканата Стрыйского; Михаилъ Гвоздецкій на пар. Глѣбовичѣ великй, деканата бобрецкого; Іоанъ Яримовичъ на капел. Суходолы, дек. бобрецкого; Яковъ Гутковскій на пар. Ожидôвъ, дек. олеського.

Душпастырскй посады получили оо. Теофиль Кисѣлевскій завѣдательство Перемышлянъ, дек. бобрецкого; Юліянъ Дорожиньскій завѣдательство Манаєва.

Презенту получивъ о. Теодоръ Прачукъ на парохію Губинь, дек. бучацкого.

Мѣсто деканами поставленй оо. Симеонъ Ткачуникъ галицкимъ: Іоанъ Гургула рогатыньскимъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **Мати преосв. епископа Сильвестра** умерла въ Крылосѣ позавчера на запаленье легкихъ. Покôйна була вдовицею по священику, ôтзначувалася личными честнотами и числила надъ 70 рокôвъ. Похоронъ ôтбуваєся нынѣ. Зô Львова выѣхали на похоронъ крылошане Готеровскій и Величко, ректоръ Бачиньскій, дръ Теофиль Сембратовичь.

✝ **Іосифа зъ Колянковскихъ Коляджинъ**, жена ц. к. адъюнкта катастрального для Босніи-Герцоговины *упокоилася по короткôй недузѣ* 12 марта въ Марбургу надъ Дравою въ 23 роцѣ житя. Вѣчна ёй память!

✝ **Николай Лонкевичь**, парохъ Войнилова, умеръ въ 72 р. житя, а 45 р. священьствя. Вѣчна ему память!

Телеграма „Дѣла“.

Станиславôвъ, 39 л. марта полудне: при нынѣшныхъ выборахъ посла до рады державнои комитетовй попираючй кандидатуру дра Билиньского посунулися до того, що позбирали всѣ плякаты, препоручуючй нашого кандидата, п. Тита Заякковского. Голосованье еще нескôнчене.

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислали: Вп. Е. Желехôвскій зъ Станиславова складку пôдчасъ поминального богослуженя 12·07 зр; Всч. о. К. Костецкій зъ Скалы 16·50 зр. (котрй зложили о. Петро Лобода зъ Глубôчка 3 зр., о. Ник. Церкевичь зъ Волковець 1 зр., о. Викторъ Чомкевичь зъ Пищатинець 1 зр., о. Платонъ Сѣчиньскій зъ Иваня І зр. о. Іоанъ Рудницкій зъ Высучки 1 зр., о. П. Гиль зъ Шершеновець 1 зр., п. М. Кульчицкій зъ Борщова 1 зр., о. Іосифъ Чубатый зъ Иванкова 1 зр., о. Литоровскій зъ Сапогова 50 кр., п. К. Шинайло зъ Борщова 1 зр., п. Охримовичь зъ Борщова 1 зр., о. М. Гулла 1 зр, о. М. Кобыляньскій зъ Доброкутъ 1 зр., о. Кел. Костецкій 1 зр.) — разомъ **64 зр. 19½ кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: Вп. Подляшецкій зъ Золочева складку 22·01 кр.; ôтъ о. І. Левицкого зъ Пѣтричь 2 зр., ôтъ п-ѣ Клявдіи *Левицкои* 2 зр., ôтъ п-ѣ Юліи Левицкои 1 зр., ôтъ о. Павла Пелеиьского 1 зр., ôтъ о. Софрона Телесницкого 1 зр., ôтъ о. Ст. Стисловского зъ Ляцкого 1 зр., ôтъ о. дек. А. Дольницкого зъ Хильчичь 2 зр, ôтъ о. Ник. Пачовского зъ Жулиць 1 зр., ôтъ о. Анат. Пашковского зъ Олеська 1 зр., ôтъ о. Волод. Дольницкого 1 зр., ôтъ п. Кирила Дольницкого, медика 1 зр.; о. Л. Лушпиньскій зъ Пилипча 1 зр. — Разомъ съ попередно выказаными **808 зр. 60 кр.**

— **На церковь въ Острові** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували: Всч. оо. Кир. Селецкій зъ Жужеля 15 зр., Ант. Терлецкій зъ Полнятичь 1 зр., Іоанъ Лѣщиньскій зъ Команчи 5 зр., Левъ Коршевичь зъ Тудорковичь 5 зр., Евг. Омеляньекій зъ Пристани 2 зр., Григ. Журавецкій зъ Остобожа 6 зр., Иляр. Грыневецкій зъ Смолина 2 зр., Іоанъ Ивасѣвка зъ Малковичь 2 зр., Петро Годованьскій зъ Дубрôвки 1 зр, Ант. Тустановскій зъ Завишнѣ 4 зр., Теодоз. Курыловичь зъ Сулимова 4 зр, А. Давидовичь зъ Заболотець 3 зр., Григ. Живчинъ зъ Ластôвокъ 3 зр., Вп. п. Лука Томашевскій пѣвець церковный зъ Новосѣлокъ кард. 9 зр. 54 кр., Іоанъ Дыгдалевичь зъ Кукизова ôтъ себе 1 зр. 18 кр., ôтъ церкви кукиз. 2 зр., ôтъ прихожанъ 3 зр., ôтъ церкви въ Руданцяхъ 2 зр. 10 кр. и ôтъ прихожанъ въ Руданцяхъ 2 зр. 72 кр. За тй жертвы складаю прилюдно сердечну подяку. — *Ил. Олексинъ*, мѣсц. душпастырь, почта Перемышль.

Оповѣстка.

Намѣряючи выдати повный збôръ творôвъ покôйного малоруского писателя Ол. Стороженка, прошу его наслѣдникôвъ подати менѣ свôй адресъ, щобы я мôгъ порозумѣтися въ справѣ сего выдавництва. Прошу другй часописи перепечатати се моє заявленье.

Л. В. Ильницкій, кіевскій книгопродавець.

Курсъ львôвскій зъ дня 28. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 50	310 50
„ *львôв.-черн.-яс.* по 200 р.	168 50	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 50	310 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 60
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц 6% ав.	101 50	102 50
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 80	98 80
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Львсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 43	9 53
Нôвимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17¾	1 19¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 90
Серебро	— —	— —

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 24 л. марта 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	78 30	78.40
„ „ „ серебрѣ	77.55	78.70
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.25	120.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	131.30	131 80
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	137.50	138.—
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	167.75	168.25
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	167.75	168 25
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37. -	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	147.50	148.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	98.50	98.65
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	97.85	98.25
Галичины	98.—	98.50
Акціи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	115.50	116.—
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	313.60	313.90
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	855.—	862.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	831.—	833.—

	платятъ	жадаютъ
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	602.—	604.
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	216.50	217.—
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2795.—	2800.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	307.50	308.—
„ Львôв.-Чернов. по 200 р. ав. въ ср.	170.—	170.50
Общ. желѣзн. держ. по 200 р. м к.	342.75	343.25
Полудн. желѣз. держ. по 200 р. а. в.	142.75	143.—
І. жел. угор.-галиц. по 200 р. въ ср.	161 50	162.—

Листы заставнй лосований.

Общ. роль.-кред. Завед. д. Гал. и Буков. въ 15 л. 6%	—.—	—.—
Общ. австр. банкъ кр. зем. 5% въ ср.	95.80	95.35
Гал. б. кр. з. Крак. лос. въ 18 л. 6%	102.—	103.—
„ „ „ „ „ „ „ 20 л. 7%	105.50	106.50
„ „ „ „ „ „ „ 36 л. 5½%	—.—	—.—
Галиц. общ. кред. в. а. по 4%	89.50	90.50
„ „ „ „ „ по 5%	98.—	99.—
„ „ „ „ „ по 5% въ. 37 лѣтахъ звороте	98.—	99.—
Галиц. банку гипот. по 6%	102.—	102.40
„ „ рустик. по 6%	101.25	102.—
Банку народного по 5%	100.60	100.85
Угор. общ. зем. по 5½%	—.—	—.—
„ „ „ по 5½%.	102.—	103.—

Облигаціи съ правомъ первенъства (за 100 р.)

Жел. Альбрехта по 300 р. 5%	9 .60	93.85
Общ жел. Прешôвско-Тарнôв. по 300 р. 5% въ ср.	92.70	93.—
Жел пôвн. по 100 р. м. к.	104.75	105.—
„ „ „ 100 р. а. в.	100.50	101.50
„ гал. Кар. Люд. по 500 р. 4%	98.80	99.—
„ „ „ „ II. емисіи	—.—	—.—
„ „ „ „ III. „	—.—	—.—
„ „ „ „ IV. „	—.—	—.—
Жел. Львôв.-Черн.-Яс. III. емис. по 500 р. 5% ср. зъ р. 1865	94.—	94.50
„ „ 1867	98.20	98.60
„ „ 1868	94.—	94.25
„ „ 1872	91.—	94.50
Угор. галиц. жел. по 200 р. 5% ср.	92.60	92.90

Лосы.

Инст. кр. для тор. и пр. по 100 р. ав.	170.25	170.75
Клярого по 40 р. м. к.	38.25	38.75
Общ. плав. пар. на Дун. по 190 р. мк.	108.—	109.—
Кеглевича по 10 р. м. к.	19.50	20.50
Лосы мѣста Кракова	—.—	19.25
Пожичка мѣста Буды по 40 р. а. в.	39.—	40.—
Пальфія по 40 р. м. к.	36.50	37.—
Фундація шпиталя архик. Рудольфа	21.—	22.—
Сальма по 40 р. м. к.	51.—	53.—
Ст. Жеона по 40 р. м. к	45.—	45.50
Пожичка мѣста Станислав. (по 20 р. а в.)	22.50	23.50
„ „ Трієсту по 100 р. мк.	127.—	127.50
„ „ „ по 50 р. а. в.	—.—	—.—
Вальдштайна по 20 р. м. к.	28.25	29.—
Виндишгреца по 20 р. м. к.	37.25	38.25

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ, стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. МЄЧКОВСКІЙ

Львôвъ, улиця Городецка, ч. 79 с.

поручає свою

Торговлю товарôвъ кольоніяльныхъ, Ласощѣвъ, Винъ, Гербаты, — дальше **Складъ свѣжихъ Дрôжджей прасованыхъ и всякихъ Виктуалôвъ**

якъ такожь 2—4

заосмотрену въ всякй перекуски

Комнату до снѣдань

„МЕРТВÎ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Угорскй вина

бѣлй и червонй, въ фляшкахъ и бочôвкахъ, якъ такожь власнй винокурнй коняки и наливки можна у мене якъ найдешевше дôстати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякй поясненя и цѣнники посылаются даромъ.

Проба скрини съ 12 фляшками по 0·7 литры стоитъ ôтъ желѣзницѣ 8 зр. (24—25)

Выйшла власне зъ друку книжка, котру можна набути въ всѣхъ книгарняхъ

„PIECZENIE CIAST“

Зборникъ приписôвъ до робленя тортôвъ, пляцкôвъ и всякого рода иншихъ тѣстъ въ домовôмъ господарствѣ звычайно уживаныхъ.

Цѣна 80 кр.

Замовлену переказомъ почтовымъ книжку пересылаю franco.

Juliusz Wildt, księgarz w Krakowie.

ВАЖНЕ ДЛЯ

!ПРОВИНЦІИ!

Найлучшу хинъско-россійску

10—? **ГЕРБАТУ**

½ кило по зр. 2, 3 и 4

поручає и розсилає

торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выпмокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначує Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (1—?)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 32. Львôвъ, Субота 19 (31) марта 1883. **Рочникъ V.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Выбôръ посла до рады державнои

зъ мѣстъ Станиславова и Тысьменицѣ.

Позавчера при доповняючôмъ выборѣ посла до рады державнои зъ мѣстъ Станиславôвъ-Тысьменица ôтоградся прологъ, зъ котрого мы, Русины, вже наперед можемо змѣркувати, що то за штука буде — тй недалекй загальнй выборы до сойму! Тероризмъ — тымъ однымъ словомъ можемъ схарактеризувати поступованье польскои партіи при позавчерашнôмъ выборѣ. Закимъ подамо обширнѣйшій описъ того тероризму, на теперь зазначимо лишь то, що въ Тысьменици страждае въ громадскôмъ арештѣ честный мѣщанинъ Иванъ Шѣрановскій не за що иншe, лишь за то, що одному неписьменному выборцеви написавъ на картцѣ имя кандидата, а въ Станиславовѣ агитаторы за др-омъ Билиньскимъ посунулися до того нечуваного въ цивилизованôмъ мирѣ тероризму, що не давали афишувати ôтозвы, препоручуючои выбôръ п. Тита Заячкôвского; где появився такій афишь, заразъ здирали посѣпаки польского комитету. И то маютъ бути „obywatele“!... Русины лишь хиба съ глубокимъ сожалѣньемъ мусятъ глядѣти на такй польскй геройства!

Въ два днѣ передъ выборомъ агитаторы за дромъ Билиньскимъ порозсылали до польскихъ и до вѣденьскихъ псевдо-автономистичныхъ газетъ (въ родѣ такои гончои собаки, якъ „Tribüne“, котра, где лишь може, кусае Русинôвъ) — съ безпримѣрными напастями, клеветами и денунціяціями на рускихъ мѣщанъ зъ Тысьменицѣ и на ихъ кандидата, п. Т. Заячкôвского. Найскравѣйшій пасквиль помѣстили: „Dziennik Polski“, звѣстный локай паньскій, и вѣденьска „Tribüne“, органъ близькій до правительства. Якихъ крайно вже пôдлыхъ клеветъ и денунціяцій допустився дописуватель „Dzien. Polsk-ого“ зъ Тысьменицѣ, нехай судятъ самй читателѣ зъ слôвъ дописи („Dz. Pol.“ ч. 71 зъ 27 марта), котрй въ оригиналѣ наводимо:

„Zajączkowski już od 6 tygodni działa pokątnie na rzecz swoją, popierany przez „Radę russką“ ze Lwowa. Kandydat ten odpowiada w zupełności usposobieniu swoich popieraczy (се до вѣдомости высшого краевого суду — *Red.*). Agitację za nim prowadzi garstka zdemoralizowanych żydów pod komendą niejakich Abrahama Streita i Chaima Grossa, zażywających nieszczególnej sławy w mieście. Dziś odbyło się zgromadzenie adherentów Zajączkowskiego, który wystąpił z wyznaniem swej wiary politycznej, skierowanem przeważnie przeciw narodowości polskiej i nic mądrego nie zawierającem... Ksiądz wikary gr. kat. Hlebowicki, adept doktryn Naumowicza (*Polizei, Polizei!* — *Red.*), potrafił tak roznamiętnić **chłopstwo** (слухайте, рускй мѣщане и селяне цѣлого краю рускаго, якъ васъ поважаютъ!), że nie szczędziło głośnych wykrzyków znamionujących, że jad nienawiści społecznej, wszczepiany obficie do umysłu prostaczków przez niesumiennych agitatorów, wywiera ciągle wpływ jątrzący. (*Polizei! Red.*) Na notarjusza tutejszego p. Witosławskiego omal że chłopstwo rozbestwione (поважнй мѣщане тысьменицкй! *Red.*) i podjudzone nie rzuciło się dla tego, że interpelował Zajączkowskiego o różne sprawy, a ten milczał, co niezmiernie jego adherentów gniewało. Z łaski ks. Hlebowickiego i Zajączkowskiego, który goni za karyerą (ложь! — *Red.*), spodziewamy się bardzo namiętnych wyborów we czwartek i *podobno nie obejdzie się bez zarządzenia środków ostrożności w interesie porządku i bezpieczeństwa publicznego* (Жандармы, жандармы! *Red.*), a w każdym razie ks. wikaremu należałoby obmyślenną posadę (крайна пора подбать, *Red.*), by mu nastręczała pole do pożyteczniejszej działalności w duchu Chrystusa.“ (Где на лѣвôй нашôй Галицкôй Руси есть такій куток, гдебы рускій священикъ мôгъ безъ перешкодъ дѣлати въ дусѣ Христа? — *Red.*)

На тую допись пôславъ п. Заячкôвскій до редакціи „Dziennik-a Polsk-ого“ слѣдуюче спростованье:

Въ дописи зъ Тысьменици, умѣщенôй въ вступнôй статіи „Dziennik-a Polsk-ого“ зъ 28 марта 1883, Нр. 27 донесено, будьтобы я ôтъ 6 тыжднѣвъ дѣлавъ покутно въ користь моеи кандидатуры, будьтобы я бувъ попираный черезъ „Раду Руску“, и будьтобы я въ моѣй кандидатскôй промовѣ дня 25 марта с. р. живъ исповѣдь вѣры политичнои, вымѣрену переважно противъ народности польскои.

Понеже въ тôмъ донесеню нема анѣ слова правды, длятого ôтпираю тое донесенье яко пôдлу денунціяцію.

Остаю съ поважаньемъ

Титъ Заячкôвскій.

Тысьменица, 29 марта 1883.

До слôвъ п. Заячкôвского додамо ôтъ себе гдеякй поясненя.

Кандидатура п. Т. Заячкôвского выплыла зъ чистого довѣрія тысьменицкого мѣщанства (безъ рôжницѣ народности або вѣры). Звѣстно бо загально, що п. Заячкôвскій кромѣ того, що есть взôрцево справедливымъ и совѣстнымъ судіею, положивъ великй заслуги для мѣста Тысьменицѣ; по недавнôмъ пожарѣ Тысьменицѣ ôнъ бувъ першимъ добродѣтелемъ нещасливыхъ, ôнъ бувъ душею комитету, котрый дбавъ о погорѣлцѣвъ — и для всѣхъ нещасливыхъ, якъ для христіянъ, такъ для жидôвъ, якъ для Русинôвъ, такъ Полякôвъ дѣливъ рôвно жертвовану лепту... Не диво, що мѣщаньство тысьменицке зве его своимъ правдивымъ „батькомъ-опѣкуномъ“ и маѣ до него повне довѣріе, якого не може мати до першого-лучшого кандидата, котрому въ головѣ не нужда народа, але въ першôй линіи ордеры, Verwaltungsrath-ство желѣзниць и т. д., а въ другôй линіи ôтбудованье Польщѣ „w dawnych granicach“. Мѣщаньство тысьменицке не могло погодитись съ думкою, щобы его заступникомъ въ радѣ державнôй мавъ бути дръ Билиньскій, чоловѣкъ съ аристократичными поглядами польскими, бувшій членъ дирекціи того славного рустикального банку, кандидатъ, котрый готовъ голосувати не знати за якими тягарами на край, щобы тôлько „Австрія сточила щасливо вôйну съ Россіею и ôтбудувала Польщу“, — якъ сказавъ въ своѣй кандидатскôй промовѣ во Львовѣ... Нѣ, не такого кандидата бажало тысьменицке мѣщаньство. Не диво отже, що поважне число мѣщанъ прибуло до п. Заячкôвского до дому и зажадало ôтъ него, щобы кандидувавъ. П. Заячкôвскій зъ патріотичного обовязку не мôгъ ôтмовити усильному жаданю мѣщаньства, — але нѣкого анѣ о голосъ, анѣ о протекцію нѣколи не просивъ. Впрочѣмъ еще въ р. 1879 предкладано п. Заячкôвскому кандидатуру, але ôнъ еи зрѣкся супротивъ кандидатуры прихильного для Русинôвъ и мавшого тогды загальне поважанье дра Каминьского.

Замѣтимо, що „Руска Рада“ не ставила теперь жадного кандидата; навѣть рускій центр, комитетъ выборчій во Львовѣ довѣдався о поставленôй тысьменицкимъ мѣщаньствомъ кандидатурѣ п. Заячкôвского доперва въ два днѣ передъ выборами. Впрочѣмъ не оскорбляючи тымъ „Рады Рускои“ можемъ сконстатувати фактъ, що п. Заячкôвскій доси нѣколи не удавався до неи о протекцію. Отже и слова въ „Dz. Pol.“, що „kandydat odpowiada w zupełności usposobieniu swoich popieraczy“ — суть простою выдумкою, не опертою на жаднôмъ фактѣ.

Партія дра Билиньского ôтнесла Пиррову побѣду. Кандидатъ тысьменицкихъ мѣщанъ упавъ.

Выбôръ посла въ Станиславовѣ и Тысьменици, — якъ мы вже высше замѣтили, — поучуе насъ, въ якій то способъ польскй комитеты будутъ переводити и загальнй выборы до сойму, якихъ то средствъ будутъ они уживати противъ Русинôвъ — „antynarodowych kandydatów“... Для того звертаемъ нынѣ увагу всѣхъ Русинôвъ на важкôсть предстоячои борбы выборчои и для того еще разъ при сѣмъ случаю пôдносимъ наглячу, необходиму потребу зъединеня и сконсолидованя въ теперѣшнôй хвили всѣхъ нашихъ силъ народныхъ. — а се може статися лишь черезъ скоре скликанье загального вѣча Русинôвъ.

Тѣшитъ насъ дуже, що нашъ голосъ знайшовъ вже щирый и радôстный отзывъ середъ всѣхъ львôвскихъ Русинôвъ, — надѣемось, що однои мысли съ нами и Русины на провинціи. Дуже богато жизненныхъ, пекучихъ справъ у насъ въ теперѣшнôй хвили чекаѣ залагодженя и всенароднои санкціи. Тожь нынѣ зновъ горячо промовляемъ за потребою народного вѣча и вносимъ, щобы скликаньемъ вѣча и выготовленьемъ ôтвѣтныхъ резолюцій занялися люде, котрй творятъ нынѣ рускій центральный комитетъ выборчій. Съ покликомъ до дѣла — шлемо всѣмъ Русинамъ щирои волѣ „Щасть Боже!“

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ

ВЪ ЕВРОПѢ.

(Студія Михайла Подолиньского.)

(Дальше.)

II.

Хочемо придивитися теперь правописному рухови у важнѣйшихъ народôвъ европейскихъ, щобы переконатися, о скôлько сей рухъ есть загальный. Що кождый рухъ, отже и правописный, есть объявомъ житя, закономъ природы, те знаемо; знаемо такожь и иншй причины, задля котрыхъ правописи мусятъ змѣнятись и не можутъ стояти на однôмъ мѣсци; теперь же хочемо еще на прикладахъ провѣрити: чи правда оно, що не тôлько Русины самй не маютъ супокôйного сну задля правописныхъ клопотôвъ?

Починаемо ôтъ Французôвъ. Въ старину мали Французы значно ôтмѣнну правопись ôтъ нынѣшнои. Перша-лучша хрестоматія старо-французского языка може кождого о тôмъ переконати. Правопись тая була, хочь не одностайна, але таки о много простѣйша ôтъ нынѣшнои и була чисто фонетична. Вже обстанова, що стара правопись въ гдеякихъ точкахъ, именно въ писаню самогласныхъ одного и того самого нарѣчія дуже одностайна, хочь въ прочѣмъ розходится она значно, вже то само показуе намъ, що такй *ai, oi, ei, au*, мусѣли въ початкахъ вымавлятися такъ, якъ були написанй, а не такъ, якъ ихъ вымавляютъ нынѣ. Сей фактъ стверджуютъ такожь старинній граматики, дальше слова перейшовшй еще въ старину до англійского, нѣмецкого, нидерляндского и испаньского языка, ôттакъ трансскрипціи французскихъ именъ греческими буквами, а наконець ассонанцы и римы въ поезіяхъ. Перемѣну вымовы гдеякихъ въ сихъ двогласныхъ можемо докладно означити що до часу, коли она наступила, про иншй же остаются намъ самй тôлько здогады. Въ цѣлости однакъ, особливо що до самогласныхъ правопись не послѣдувала всюды за живымъ словомъ и не змѣняла буквъ, хочь звукъ ихъ змѣнявся. Очевидно причинялася до того и ся обставина, що родячйся въ двогласныхъ новй звуки не мали ôтповѣдныхъ знакôвъ въ латиньскôмъ альфабетѣ, що отже було майже доконечне лишитися при писаню старыхъ двогласныхъ, а тôлько выголошувати ихъ на новый ладъ. — Пôдъ конець середныхъ вѣкôвъ, починае французска правопись дуже розбѣгатись и стае штучнѣйшою и еще бôльше неодностайною, якъ въ старину. Всежь таки удався сильнôй централизаціи французкои монархіи, завести досыть рано, раньше, якъ прикладомъ въ Нѣмеччинѣ, якій такій ладъ въ письмѣ. Ся одностайнôсть усталяѣся еще бôльше за Людвика XIV, особливо черезъ заложенье французкои академіи и въ наслѣдокъ золотого вѣку французкои литературы. И диво: ся старинна правопись монархичныхъ часôвъ удержалася помимо великои французкои революціи съ великими змѣнами ажь до нынѣшныхъ часôвъ. Сей фактъ есть о стôлько дивнѣйшій и заслугуе на тымъ бôльшу розвагу, що власне въ наслѣдокъ сеи революціи, сего незвычайного перевороту, перемѣнилась Франція впрочѣмъ не до пôзнаня, перемѣнилась, якъ то кажутъ, ôтъ нôгъ до головы. Одна тôлько старинна правопись королѣвскои добы выйшла цѣло въ революціи.

Треба однакъ зауважати, що для знаючого предметъ француска правопись далеко не стôлько потребуе поправы и далеко не есть такъ штучна и дивоглядна, якъ то у насъ звычайно гадаютъ. Не правопись дивна, а дивный, пôсля нашого понятя, самъ французкій языкъ. Насъ се застановляе, якъ можна н. пр. безъ потребы писати стôлько кôнцевыхъ буквъ, согласныхъ, и самогласну *e*, котрй въ бесѣдѣ не вымавляются, прикладомъ: viens, prêt, prend, tourne и т. д. Всѣ мы думаемо, що се чинится тôлько зъ консерватизму и задля етимологіи, але кождый Французъ знае дуже добре, що сй буквы и теперь въ письма выкидати годѣ, бо они жіютъ до нынѣ, хочь жіютъ не въ нашôмъ змыслѣ. Чижь се не житье скоро нѣме *e* ôтживае кождый разъ, не кажу вже въ спѣвѣ, але въ простôй деклямаціи и въ кождôй майже бесѣдѣ говоренôй съ притискомъ? Тожь само и кôнцевй согласнй не заумерли еще безъ слѣду и ôтживаютъ постôйно передъ послѣдуючою самогласною. До того не забуваймо, що мы вже сказали повысше, именно, що въ французскôй мовѣ самогласныхъ незрôвнано бôльше, якъ ихъ находимо въ латиньскôй азбуцѣ, отже щобы ихъ всѣ выразити на письмѣ, треба доконче творити новй буквы, або радше уживати комбинацій самогласныхъ, якъ комбинуются во всѣхъ языкахъ согласнй (пр. szcz, sch, ch). Що переважна часть тыхъ самогласныхъ повстала въ зліяня двохъ самогласныхъ, котрй колись вымавлялись окремо (au, oi, ai, eu), се рѣчи зовсѣмъ не змѣняе, бо на ôтданье сихъ новыхъ звукôвъ латиньскій альфабетъ все таки не маѣ знакôвъ. Лучше отже лишити старй комбинаціи, якъ творити новй, що и справдѣ сталось. Такъ отже взявши тôлько тй двѣ точки пôдъ розвагу, переважна часть такъ званыхъ чудацтвъ французкои правописи покажеся намъ оправданою. Не входжу въ дальшй подрôбности, щобы не змучити читателя, и скажу тôлько: для знатокôвъ французского языка, отже передовсѣмъ для Французôвъ самыхъ, представляѣся француска правопись мало що бôльше потребуючою поправы, якъ примѣромъ правопись нѣмецка. Отъ и головна причина, чому то француска революція не взялася до выверненя старои правописи такъ ревно, якъ вчинила то съ иншими порядками старыхъ монархичныхъ часôвъ.

Дальшими причинами задержаня, помимо загального перевороту, старои правописи во Франціи були: зверненье уваги народу на важнѣйшй политичнй предметы, якъ пытанье фи-

ДОПИСИ.

Вѣдень, 28 л. марта 1883.

И знов свѣжа могила! Знов страта краснои силы! Уснувъ и опустивъ насъ на вѣки Игнатій Онишкевичь — смѣлый борець, працёвитый робôтникъ! Занѣмѣли краснорѣчивѣ уста, що срѣблистымъ потокомъ рôднои мовы вливали въ молодечѣ серця любовь до рôднои нивы, що съ желѣзною логикою вказували дорогу молодому поколѣню! Выпало въ холоднои руки оружіе борця, выпало перо тихого умственного робôтника, а начата праця не зôстане скôнчена!...

Пригнетенѣ такими тяжкими думками, ишли мы нынѣ за домовиною дорогого покôйника. А було насъ чи мало! Зломану тяжкимъ горемъ вдову по покôйнôмъ окружала родина нашого посла о. Озаркевича, котра съ щирымъ пожертвованьемъ, христіяньскою любовію и нѣжностею ôтносилась до тяжко хорого, а ôттакъ до позôсталои вдовицѣ. Посолъ о. Митрофановичь репрезентувавъ университетъ черновецкій; мѣжь иншими замѣтили мы дра Горбачевского съ женою, дра Сельского, проф. Згарского и много буковиньскихъ Русинôвъ. Молодѣжь академична була численно заступлена. Именно майже въ комплетѣ явились товариства „Сѣчь“ и „Буковина“. На домовинѣ почивало 10 вѣнцѣвъ: одинъ ôтъ жены покôйника, а прочѣ съ слѣдующими надписями: 2) Der akademische Senat der kk. Franz-Joseph Universität in Czernowitz. 3) Die philosophische Fakultät der k. k. Franz-Joseph Universität in Czernowitz. 4) Тов. „Сѣчь“. 5) „Академичне Братство“ во Львовѣ. 6) Свому покровителеви „Союзъ“. 7) Землякови и однодумцеви — Львôвскѣ Русины-народовцѣ. 8) Землякови и патріотови — Буковиньскѣ Русины. 9) Другови и колевѣ — Пюрко. 10) Свому професорови — Стоцкій.

При трогающôмъ спѣвѣ питомцѣвъ рускои духовнои семинаріи ôтправлено въ церквѣ св. Варвары панахиду, а ôттакъ всѣ мы поѣхали на Centralfriedhof. Тутъ знов роздався сумный спѣвъ церковный, острый пôвнôчный вѣтеръ холодомъ обнявъ насъ, стоячихъ надъ могилою и перенятыхъ глубокимъ смуткомъ. Тогды промовивъ товаришь нашь др мед. Ярославъ Окуневскій. Онъ розобравъ подрôбно дѣяльнôсть нашого дорогого покôйника. „Яко професоръ — сказавъ ôнъ — не бувъ ôнъ лишь официяльнымъ прелегентомъ, але бувъ щирымъ другомъ молодежи, заохочувавъ ви до щирои працѣ для добра нашого народа, подѣлявся съ нею своими думками“. Дальше вказавъ бесѣдникъ на широку дѣяльнôсть покôйника на поли нашого школьництва. Ôнъ боровся противъ анти-народного духа, запанувавшого въ черновецкôй гимназіи, и мимо великихъ интригъ и перешкодъ допровадивъ до того, що въ буковиньскихъ гимназій чимъ равъ менше выходитъ молодежи, котра уважае науку лишь дôйною коровою. Ôнъ бувъ душею руху для заложеня рускои гимназіи въ Кôцманы. Дальше съ громадою одномышленникôвъ позакладавъ ôнъ мимо ворожихъ интригъ много читалень на Буковинѣ, уважаючи ихъ яко найлучшій факторъ для зближеня интелигенціи съ народомъ и для пôддвигненя народу въ матеріяльнôмъ и моральнôмъ ôтношеню. Руску справу понимавъ ôнъ широко, и ôтданый бувъ ѣй цѣлымъ серцемъ. Покôйникъ бувъ демократъ, справа руска — була для него: справа мужика. Плоды дѣяльности на тôмъ поли вже теперь оказуются; и такъ примѣромъ мѣщаньство черновецке сконсолидоване покôйникомъ въ „Мѣщаньскôй читальни“ починае теперь выроблюнатись въ самостôйну политичну партію. На поли литературнôмъ положивъ ôнъ великѣ заслуги выдавництвомъ „Рускои Библіотеки“. Много его статей науковыхъ лежитъ въ рукописи; многѣ не зôстали докôнченѣ... И такъ намъ приходитъ пращатись съ человѣкомъ съ такою широкою дѣяльностею, съ человѣкомъ електризувавшимъ своею дѣяльностею цѣлу Буковину, съ человѣкомъ не шумнои, а тихои и труднои, и длятого часто не добачанои працѣ! Приходитъ намъ розставатися съ человѣкомъ въ силѣ вѣку, котрый мôгôы бувъ еще богато зробити хосенного для добра нашого народу. Немовь якесь проклятье тяжитъ для насъ. Найкрасшихъ людей тратимо, въ самôй найкрасшôй добѣ ихъ дѣяльности, въ самôмъ розгарѣ ихъ благодатнои працѣ. Но не отчаяти намъ! Намъ тымъ бôльше треба старатись заняти ихъ мѣсце опорожнене, и дѣяльнôсть ихъ въ ихъ дусѣ и по ихъ примѣру продовжати...“

По тôй горячôй бесѣдѣ кождый мусѣвъ оживитись. А и природа, зôславши легенькій дощикъ, що оросивъ нашѣ зболѣлѣ ôтъ смутку головы, причинилась до того, що заблысла въ насъ надѣя, що мимо тыхъ тяжкихъ ударôвъ, якѣ спали теперь на нашь нарôдъ, разъ розпочате дѣло не може спинитись, и що наетанутъ новѣ робôтники, котрѣ продовжати будутъ его по примѣру оплакуваныхъ нами утраченыхъ въ послѣдныхъ часахъ дѣятелѣвъ народныхъ.

Жаль по стратѣ бл. п. Игн. Онишкевича выявила буковиньска Русь и часть галицкихъ Русинôвъ — жаль, що не всѣ Русины — въ телеграмахъ, наспѣвшихъ въ день похорону до вдовицѣ по покôйнику. Ось тѣ телеграмы:

Чернôвцѣ. Выражаючи наше найглубше спôвчутье, оплакуемъ разомъ съ Вами найдорожшого нашого члена, найсердечнѣйшого учителя и проводира въ руско-народнôмъ житю! — Союзъ.

Чернôвцѣ. Улюбленому, незабутному професорови заховуемъ вѣчну споминку въ нашихъ серцяхъ. — Бувшѣ слухачѣ.

Чернôвцѣ. Зъ поводу смерти почтенного мужа, неутомимого дѣятеля и ревного патріота на буковиньскôй Руси дѣлимося нещастьемъ съ Вами. — „Мѣщаньска читальня“.

Чернôвцѣ. Найгорячѣйше спôвчутье! — Штробль съ женою.

Чернôвцѣ. Цѣла буковиньска Русь глубоко тронута смертію Вашого почтенного мужа, засылае свôй жаль и спôвчутье. Память о нѣмъ, яко ревного дѣятеля на буковиньскôй Руси по вѣкъ межи нами не загине! — „Руска Рада“.

Чернôвцѣ. Въ жалю неутуленомъ ллю гôрку слезу по утратѣ найблизшого и найдорожшого добродѣя и покровителя и выражаю мое найглубше спôвчутье. — Стоцкій.

Чернôвцѣ. Гôрку слезу зъ глубины серця шле на могилу щирого неôтжалованого патріота — Комитетъ театральный зъ Черновець.

Чернôвцѣ. Згасла зоря, засвитившна на нашôмъ небосклонѣ. — Осиротѣла руска молодѣжь.

Чернôвцѣ. Щиро жалуемо за утратою неутомимого учителя самостôйности руского языка. Его слово пріймилося въ рускихъ серцяхъ и память его не загине! — Почитателѣ покôйника.

Чернôвцѣ. Im Namen des Professoren-Collegiums bringt der Decan der philosophischen Facultät theilnahmsvoll das innigste Beileid über den schmerzlichen Verlust, den sie durch den Tod Ihres Gemahls, unseres lieben und verehrten Collegen erlitten, — zum tiefgefühlten Ausdrucke. — Zieglauer.

Кôцманъ. Глубоко потрясенѣ смертію патріота, много-заслуженого около добра буковиньскихъ Русинôвъ, особливожъ мешканцѣвъ Кôцманьского повѣта, неôтжалованого провôдника народа, пересылаютъ Вамъ вдячнѣ Русины, мешканцѣ Кôцманьского повѣта, найглубше спôвчутье. — Микитовичь, Окуневскій, Реваковичь.

Львôвъ. Тяжку страту по смерти ревного патріота, мужа науки и розумного провôдника молодежи, глубоко ôтчуваe и щиро спôвчуe — Редакція „Дѣла“.

Львôвъ. Глубоко тронутѣ передвчасною смертію мужа заслуженого для рускои литературы и пôддвигненя буковиньскои Руси, складаютъ вѣнець на его могилѣ. — Львôвскѣ Русины-народовцѣ.

Львôвъ. Важкѣ, болестнѣ переживаемъ хвилѣ! Могилу сыплемъ за могилою и закопуемо дорогѣ жизненнѣ скарбы нашого народа. Жестокій ангелъ смерти похитивъ намъ знов сподвижника рускои справы, свѣтлого мужа, борця въ першихъ рядôвъ народного легіона. Честь Тобѣ, Игнатіе! Честь памяти Твоѣй! Слава Твоя буде свѣжимъ цвѣтомъ въ вѣнку дорогои намъ славы руского народа. Съ жалемъ-тугою надъ могилою засылаемъ скорôный привѣтъ: „Вѣчная память“! — Рускѣ богословы во Львовѣ.

Тернопôль. Глубокій жаль по утратѣ неутомимого дѣятеля рускои словесности, ревного патріота, подѣляe почитатель и щирый другъ — Александеръ Барвѣньскій.

Тернопôль. Щиро-сердечне спôвчутье по втратѣ невсыпущого труженника на рускôй ниві славянській и горячого патріота выказуе и проситъ передати его родинѣ — Филія „Просвѣты“.

Миръ Твоѣй душѣ, покôйничѣ! Хочь прійшлось Тобѣ лягчи въ чужôй земли, тихій вѣтеръ въ Галичины, Буковины и Украины заносити буде до Тебе вѣсти и шептати въ Твою передвчасну могилу про те, що у насъ дѣeся. Ты будешь участникомъ нашихъ журбъ и нашихъ радостей! И прійде день, въ котрôмъ Ты почуешь, що збулися Твои горячѣ бажаня, що — настала наша народна воля!

В. П.

Зъ Бабинець.

(*Борба о права руского языка.*) Для Русинôвъ повѣта товмацкого, побираючихъ въ тамошнôмъ ц. к. урядѣ податковôмъ свои жалованя, подаю до вѣдомости рѣшенье ц. к. намѣстництва на внесену мною жалобу противъ ц. к. уряду податкового въ Товмачи о взбороненье выплаты жалованя и запомоги на квитъ выставленый въ рускôмъ языцѣ и рускимъ письмомъ. Примѣтити мушу, що таку жалобу подавъ я бувъ впередъ до ц. к. краевои дирекціи скарбу. Замѣсть ôтповѣди ôтъ тойжь Дирекціи одержавъ я рѣшенье ôтъ ц. к. Староства въ Товмачи, пôдписане звѣстнымъ Bogusz-емъ, а то въ тôмъ змыслѣ, що пôсля розпорядженя выс. Президіи въ дня 6 сѣчня 1870 р. въ ц. к. урядахъ податковыхъ запровадженый языкъ польскій яко урядовый, — що протов и квиты лишь въ языцѣ польскôмъ належитъ выставляти.

Противъ того рѣшеня внѣсъ я рекурсъ до выс. ц. к. Намѣстництва и одержавъ слѣдующій отвѣтъ, котрый подаю въ оригиналѣ:

Udilaje sia Prepodobnomu Otcu H. A., hr. kt. parochu w Babynciach, na podanie z dnia 27 hrudnia 1882 do widomosty. — Lwiw, dnia 21 marta 1883. — W zastupstwi *Zaleski.*

Odpis polecenia c. k. Namiestnictwa z dnia 21. Marca 1883. L. 79631 do c. k. urzędu podatkowego w Tłumaczu.

Ksiądz H. A. gr. kt. pleban w Babińcach powiatu Borszczowskiego wniósł tu zażalenie przeciw c. k. urzędowi podatkowemu z powodu, że c. k. urząd podatkowy nie chciał mu wypłacić asygnowanej zapomogi... na kwit, napisany w języku ruskim, motywując swą odmowę tém, że okólnikiem c. k. Prezydyum krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 6 Stycznia 1870 L. 13/pr. zaprowadzony został tylko język polski w agendach urzędowych. Ponieważ powołanym okólnikiem wyraźnie polecono prowadzić w języku polskim dzienniki i księgi kasowe we wszystkich gałęziach rachunkowości, podległych cenzurze krajowych departamentów rachunkowych, oprócz funduszu indemnizacyjnego, nie została atoli postawioną żadna norma co do pytania w jakim języku krajowym kwity mają być wystawiane, przeto postąpienie c. k. urzędu niema żadnego uzasadnienia i unieważnia się polecając mu oraz, aby podobnych dowolności pod surową odpowiedzialnością dotyczącego urzędnika sobie na przyszłość nie dozwalał. Równocześnie wzywa sie c. k. Urząd podatkowy pod rygorem własnej odpowiedzialności, by wypłacił natychmiast bez przeszkody nazwanemu duszpasterzowi wyż rzeczoną zapomogę za kwitem przezeń dnia 4 Grudnia 1882 do c. k. urzędu podatkowego przesłanym.“

Хочемо вѣрити, що найвысше правительство краeвe есть для насъ справедливе; насуваeся тôлько пытанье, чи пôдчиненѣ ц. к. урядники, яко сторожѣ права, дѣйстно не розумѣютъ законôвъ, чи не хотятъ ихъ розумѣти?

И. А.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Справа мнимои димисіи намѣстника Галичины гр. Альфреда Потоцкого*) була, якъ показуeсь, тôлько простою выдумкою дневникôвъ. „Wiener Abendpost“ заперечуe рѣшучо тую вѣдомôсть, котру дневники вѣденьскѣ повторила за польскими. Гдеякѣ дневники вѣденьскѣ розвелися широко при тôй случайности надъ особою намѣстника и его дѣяльностею. „N. fr. Presse“ жалѣe надъ уступленьемъ гр. Потоцкого и не знаходитъ рôвного ему наслѣдника въ Галичинѣ, котрый умѣвбы подôбно ему годити польску національнôсть съ австрійскимъ патріотизмомъ. Мы

лологичне, за мала знакомôсть исторіи французского языка продовжаючася во Франціи самôй ажь до послѣдныхъ десяткôвъ лѣтъ и наконець взгляды на заграницю.

Вѣдома рѣчь, що Французы дуже пôзно и то не конче радо, взялися до ôтгребованя и студіованя памятникôвъ старинои своеи литературы и далися навѣть выпередити Нѣмцямъ и Италіянцямъ. Нѣмець Дицъ написавъ имъ старо-французску граматику; другій Нѣмець Барчь выдавъ найлучшу старо-французску и старо-провансальску хрестоматію; Италіянець Муссафія выдае старо-французскій словарь. Кромѣ давнѣйшого Ренуарда и Кишерата маютъ Французы новѣйшими часами одного Литрé и Гастона Парй, що можутъ рôвнатися съ чужими филологами, романистами.

Що до другои причины повздержливости Французôвъ въ правописныхъ реформахъ не забуваймо на высоке интернаціональне становище, яке занимае французскій языкъ и французска литература въ цѣлôмъ майже образованôмъ свѣтѣ. На те становище Французы дуже гордѣ и завистнѣ, та можна сказати, зовсѣмъ справедливо и по тôй то причинѣ уникаютъ они старанно всёго, що моглобы пôдкопати се доминуюче становиско ихъ рôдного слова, а позаякъ радикальна змѣна правописи незаперечно пошкодилабъ межинародному значеню французского языка, то Французы всѣхъ партій, помимо своеи наклонности до новаторства, въ сѣй справѣ суть опортунистами. Правописна реформа переводится отже во Франціи звôльна, постепенно, хочь впрочѣмъ безъ зупину. Недавно тому згодженося змѣнити знакъ *oi* на *ai* тамъ, где выговоръ сего звука на *ai* змѣнився, теперь же забранося до многихъ поодинокихъ словъ и упрощено ихъ правопись, зближаючи ви до живого выговору (*ognon* зам. *oignon*, *raide* мѣсто *roide* и т. д.). До такого приближеня наклоняe и ôтживша наука старо-французского языка, показуюча, що въ найстаршу старину писано о много простѣйше, якъ теперь, и держанося вѣрно живого языка, — що змѣнилося, якъ мы вже казали, доперва пôзнѣйше пôдъ конець середныхъ вѣкôвъ, за часôвъ найбôльшого упадку просвѣты и литературы. Славный найновѣйшій диктаторъ французского языка, недавно помершій Литрé, запровадивъ въ своеи стороны много такихъ дрôбныхъ змѣнъ. Найрадикальнѣйшою же змѣною нашои добы, змѣною, за котрою освѣдчилася вже значна часть писателѣвъ и выдавцѣвъ, есть выкиненье нѣмого *t* передъ *s* въ закôнченяхъ на *ants*, *ents* и писанье по просту *ans*, *ens*. Якъ отже въ цѣлости незначный показуeся рухъ въ французскôй ортвописи, всежь таки годѣ его заперечити и дае ôнъ фаховымъ людямъ а по части и школярямъ и складачамъ не мало до роботы.

Англія въ справѣ своеи правописи руководитися майже выключно страхомъ передъ еще бôльшимъ розъединеньемъ свого народу, якъ оно мало до теперь мѣсце. Вѣдомо, що англійскій народъ, розсѣвшійся по цѣлôй кули земскôй, есть политично дуже розъединеный и не маe навѣть спôльного имени. Американця, Капляндця, Австральця и Британця лучитъ нынѣ хиба єднôсть мовы, звычаѣвъ и обычаѣвъ, але о національнôй єдности, въ политичныхъ причинъ, они чимъ равъ бôльше забуютъ. Англійска правопись представляe, якъ се вѣдомо кождому, чудовище, якого не подыбуемо нѣгде бôльше мѣжь народами арійскои породы. Майже кожде слово пишеся инакше, а инакше треба его читати, и выходитъ майже на те, що напишешь „хлѣбъ“, а читаешъ „вода“. Наука читаня въ народныхъ школахъ англійскихъ получена съ найбôльшими трудностями, о якихъ намъ и не снилось. Дивогляднôсть письма стоитъ всюды въ высокôй степени на завадѣ ширеню просвѣты, такъ мѣжь своими якъ и мѣжь чужими народами, що пріймаютъ англійскій языкъ. Що отже требабы доконче якъ найрадикальнѣйшои змѣны правописи, знае кождый Англичанинъ, Американець и т. д. — „Але що въ того буде“ думае кождый, „коли змѣню правопись; чи пристанутъ на мою змѣну тамъ за моремъ, и чи замѣсть десятокъ тысячѣвъ читателѣвъ не остануся при соткахъ?“ Кождому се на думцѣ, и по части справедливо, бо коли зважимо великій консервативный змыслъ англёсаксоньскои породы, що задержала до нынѣ много середновѣчныхъ, навѣть смѣшныхъ формъ въ публичнôмъ и приватнôмъ житю, и зважимо дальше велику межиплеменну зависть мѣжь поодинокими членами сеи свѣтовладнои націи, то справедливо можемо припустити, що всяка правописна змѣна готовабы принести не тôлько матеріяльну шкоду для починаючого, але и выкликати еще бôльше розъединанье поодинокихъ англійскихъ народôвъ. И такъ справа змѣны недорѣчнои правописи ôттягаeся въ дня на день, въ року на рôкъ и все лишаeся при старôмъ.

Однакъ помимо тыхъ дуже важныхъ обставинъ выступае правописне пытанье въ Англіи чимъ разъ рѣзше и упôрнѣйше на порядокъ дневный и справа чимъ разъ бôльше стае пекучою та набирае навѣть политичного значеня. Доказомъ того суть численнѣ публикаціи, дотычачѣ сеи справы. Ученѣ поваги, якъ н. пр. Вилліямъ Джонсъ, называютъ стару правопись „мерзеною и ажь до смѣшности недокладною.“ Партія рефермистôвъ въ самôй Великôй Британіи маe вже нынѣ (о скôлько менѣ лишь вѣдомо) ажь чотыры періодичнѣ органы и то: The Phonetik Journal, The Spelling Reformer, The Phonetic Educator и Fonetic Técher. Вже зъ надписей сихъ журналôвъ бачимо, що новаторы такожь не єднѣ мѣжь собою и коли справа пôйде дальше тымъ ходомъ, то готовѣ мы дожити еще часôвъ, що не легко буде чужинцеви взяти яку небудь англійску книжку до руки.

(*Дальше буде.*)

вповнѣ годимось съ словами „N. fr. Presse“, вмѣняючи гр. Потоцкому за заслугу тое, що уважавъ Галичину провинцією австрійскою, а не польскою. Мы мусѣлибъ въ разѣ уступленя гр. Потоцкого такожь съ страхомъ оглядатись, чи знайдеся ôтповѣдный ему наслѣдникъ, котрыйбы, подôбно якъ гр. Потоцкій, коли вже не стоявъ за правами Русинôвъ, то бодай ôтъ часу до часу повздержувавъ шовинистичный напôръ пануючого у насъ елементу на права Русинôвъ. Намъ еще свѣжо въ памяти фактъ, якъ передъ двома роками, коли въ кружку польскихъ послôвъ соймовыхъ во Львовѣ повстала пропагована головно пос. Янкомъ гадка предприняти строгій мѣры супротивъ Русинôвъ, коли именно гдеякій зъ польскихъ послôвъ задумали були перевести сполученье высшого суду кр. въ Краковѣ съ высш. судомъ во Львовѣ, щобы ôттакъ безъ перешкодъ можна було переносити кождого урядника-Русина на Мазуры, — спротивився сему гр. Потоцкій, заявляючи, що не позволитъ такъ довго тероризувати Русинôвъ, якъ довго они легальною дорогою будутъ добиватись своихъ правъ. Правда, ôтъ часу процесу Ольги Грабарь поступованье гр. Потоцкого взглядомъ Русинôвъ трохи змѣнилось, именно не умѣвъ ôнъ вже опертись безнастаннымъ клеветамъ польскихъ газетъ, розтягаючихъ инкриминаціи сего процесу на цѣлый руській народъ, що проявилось вже и въ тôмъ становиску, яке гр. Потоцкій занявъ въ справѣ уступившого митрополита, но мимо того тяжко Русинамъ надѣятись въ теперѣшнôмъ положеню приклоннѣйшого для своихъ справъ намѣстника на случай уступленя гр. Потоцкого.

(Справа Каминьского и Вольского.) Въ звѣстнôй аферѣ провизійнôй выдавъ дръ Людвикъ Вольскій брошуру, поясняючу фактъ цѣлый, и кидаючу свѣтло на тую замотану справу. Подаємо головнѣйшій точки наведеныхъ въ тôй брошурѣ фактôвъ. Рѣшившись внести скаргу противъ бар. Шварца ôтдавались Каминьскій и Вольскій надѣи, що справа цѣла остане довшій часъ тайною судовою. Тымчасомъ участники процесу зъ стороны Каминьского, котрй скаргу разомъ съ нимъ пôдписали, почали нетерпеливитись и зажадали ôтписôвъ скарги. Одну таку копію передано гр. Таффе съ жаданьемъ, щобы ôнъ запобѣгъ скандалови. Коли однакъ гр. Таффе нѣчого не зробивъ, удались участники процесу до пос. Ригера съ прошеньемъ о инстанцію до гр. Таффе. Ригеръ ôтмовивъ рѣшучо сему жаданю, и завѣдомивъ о тôмъ фактѣ коло польске. Дѣялось се 26 або 27 сѣчня с. р. Коло польске не знало, що зробити съ сею справою и заховувалось покищо зовсѣмъ пассивно, коли въ тôмъ появився 3 лютого с. р. звѣстный артикулъ въ „Berliner Börsen Ztg.“ ôткрывшій цѣлу справу широкому свѣтови. Ажь тогды пôдняло и Коло польске тую справу на своѣмъ засѣданю зъ 4 лютого, котре ôтбулось дуже бурливо. Пос. Черкавскій напавъ въ найбôльшôмъ розъяреню на дра Вольского съ словами: „Длячого не повздержавъ ты Каминьского, длячого не заклявъ его: „Чоловѣче, ты губишь себе, ганьбою окрываешь польске имя, йди радше съ жѣнкою и дѣтьми жебрати, а зречися тыхъ грошей“! Въ кôнци додавъ еще пос. Черкавскій: „Quod medicina non sanat, ferrum sanat, si ferrum non sanat, ignis sanat, si ignis non sanat, mors sanat“. Слѣдуючого дня зложивъ дръ Вольскій мандатъ посольскій. Пос. Козловскій заявивъ ôттакъ въ Колѣ, що закиды въ тôй справѣ вымѣренй противъ него суть безпôдставною клеветою, що Коло приняло до вѣдомости. Интересованй такожь тутъ гр. Стадницкій и Рапапортъ заявили, що уважаютъ неôтповѣднымъ усправедливлятися зъ закидôвъ очевидно ложныхъ и поперестаютъ на самôмъ зъигнорованю клеветы. При кôнци брошуры долучае дръ Вольскій два письма Каминьского, до него писанй. Въ першôмъ письмѣ зъ дня 17 падолиста 1882 предкладае Каминьскій угоду, жадаючи для себе и для своихъ двохъ спôльникôвъ по 50,000 зр., и грозитъ на случай ôткиненя сеи пропозиціи выточеньемъ процесу бар. Шварцови. Въ другôмъ листѣ зъ 1 лютого 1883 представляе Каминьскій свое страшенно прикре положенье и заявляе, що тôлько взглядъ на свою бѣдну родину и на починенй великій наклады приневоливъ его внести скаргу. Кромѣ Каминьского и Вольского есть еще, якъ згадано въ брошурѣ, бôльше особъ въ тôй справѣ интересованыхъ.

(Правительство) удѣлило бар. Поперови концесію на будôвлю льокальной желѣзницѣ зъ стациі Долина (при желѣзници Альбрехта) черезъ села Низша и Высша Новоселиця до села Выгоды. Довгота сеи желѣзницѣ выноситъ 8·5 кильометрôвъ; зарядъ обнимае желѣзниця Архки Альбрехта.

(Чехи) поступаютъ въ жаданяхъ своихъ чимъ разъ дальше. Новѣйшими часами пôдняли газеты ческй гадку усторонення нѣмецкого языка зъ арміи. Одинъ зъ ческихъ дневникôвъ пôднесъ иронично проектъ заведеня французского языка яко неутрального для арміи. Часописи нѣмецкй дуже обуренй тымъ жартомъ. N. fr. Presse называе се посуненою до крайности ароганцією и замѣчае, що где якъ где, але въ арміи муситъ елементъ нѣмецкій заховуватись въ повнôй ненарушимости. — Мовьбы на перекôръ голосамъ ческои прасы, роспорядивъ комендантъ мѣста Праги, щобы официры навѣть въ приватныхъ розговорахъ уживали межи собою, нѣмецкого языка. На всякій случай однакъ признати треба, що Чехи поступаютъ консеквентно въ своихъ жаданяхъ и дбаютъ про розширенье своихъ правъ національныхъ.

(Боснія и Герцеговина.) Зъ Рагузы доносятъ до N. W. Tgbl. о завязаню товариства, маючого на цѣли ширенье католицизму въ Босніи. Щобы зробити католицизмъ въ Босніи популярнымъ, пристроюютъ тамошнй католики свои костелы въ дорогу параментику и ôтправляютъ свои богослуженя съ великою выставою. Грошѣ на пристроенье костелôвъ, на выставнй ôтправы маютъ походити власне ôтъ сего тайного звязку, до котрого маe належати богато полуднево-австрійского духовеньства и аристократіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Генералъ-губернаторъ Москвы кн. Долгорукій именованый великимъ маршалкомъ двора на часъ коронаційного обходу; ген. Треповъ именованый шефомъ полиціи, котрои задачею стеречи порядку и безпеченьства въ Москвѣ. Комисія коронаційна пôдъ проводомъ гр. Воронцова-Дашкова, министра цѣсарского двора, складаеся зъ трехъ пôдкомисій: зъ екзекутивнои, церемоніяльнои и финансовои. Послѣдна обчислила кошта коронаціи на 11 милiонôвъ рублѣвъ. Царскій супровôдъ въ часѣ обходу буде складатися зъ 67 особъ. Кромѣ того буде товаришити цареви неустанно гвардія, зложена зъ найлучшихъ официрôвъ гвардійскихъ полкôвъ. Властива церемонія ôтбудеся въ такъ званôй сали діяментовôй въ Кремли.

Професоръ межинародного права въ Петербурзѣ, зъ высшого порученя выпрацювавъ обширный меморіялъ о соціялизмѣ и нигилизмѣ, выходячи зъ становища права карного и межинародного. Въ тôмъ меморіялѣ розбираe проф. Мертенсъ всѣ засуды выданй черезъ европейскй трибуналы на заговорщикôвъ и на тôй основѣ приходитъ до заключеня, що соціялизмъ, нигилизмъ и иншй агитаціи противъ суспôльности треба уважати за переступства звычайнй, и що атентаты на коронованй головы треба такъ судити, якъ звычайнй переступства. Проф. Мертенсъ уважае дальше, що заключеню межинароднои конвенціи для взаимного выдаваня членôвъ тайныхъ товариствъ, ворожихъ суспôльному порядкови, не стоятъ нѣякй перепоны въ дорозѣ, и що легко можнабы утворити межинародну полицію спеціяльно до тои справы.

Англія. Правительство англійске обсадило въ часѣ святъ всѣ будынки публичнй кôлькома тысячами войска. Передъ парляментомъ и палатою Букингамъ поставлено по однôмъ баталіонѣ гвардіи королѣвскои. Американьскй письма ôтзываются дуже неприхильно о договорахъ межи Англіею а сполучеными державами въ справѣ ирляндскихъ заговôрщикôвъ. Правительство англійске, пишутъ они, жадае за много, если хоче, щобы Сполученй державы утримували въ ригорѣ Ирляндцѣвъ съ котрыми сама Англія маюча армію и фльоту рады собѣ дати не може. — Льордъ Диференъ переславъ вже другу ноту до кабинету англійского, въ котрôй показуe ôтношеня египскй въ дуже некорыстнôмъ свѣтлѣ. Его пляны стрѣтили велику опозицію, котра представляeся въ потрôйнôмъ видѣ. До першои партіи невдоволеныхъ належатъ феляги або селяне долѣшного Египту, котрй протестуютъ противъ рекрутаціи, до другои партіи належатъ феляги горѣшного Египту, котрй невдоволенй по тôй причинѣ, що Англія не даe имъ достаточнои охороны противъ Арабôвъ, анѣ противъ перекупства мѣсцевыхъ властей; до третои партіи належатъ професіонисты Александріи и Каира, котрй симпатизуютъ съ Францією и агитуютъ противъ Англіи. Въ депешѣ згадуeся такожь про тое, що Турція агитуe противъ Англіи черезъ тайныхъ агентôвъ.

Ромунія. Якъ доносятъ зъ Букарешту, Ромунія доперва по поворотѣ короля ôтповѣсть на ноту правительства англійского, взываючу еи до принятя лондоньскои конвенціи. Правительство ромуньске противится не ино внесеню Баррера, но и способови рѣшеня конференцією справы лиману Килія. Протестъ опираeся на тôмъ, що трактаты парискій и берлиньскій повѣрили лиманъ Дунаю безъ вынятку комисіи европейскôй въ Галацу, въ котрôй засѣдае и Ромунія, и черезъ тое переляли на нію часть тыхъ правъ. Европа протое не маe права змѣняти тыхъ трактатôвъ безъ участи Ромуніи.

НОВИНКИ.

— **Численна депутація ôтъ львôвскихъ Русинôвъ** удаeся завтра до Преосв. епископа Сильвестра въ справѣ агитацій противъ руского календаря и руских святъ.

— **Посломъ до рады державнои** зъ мѣстъ Станиславôвъ-Тысьменица выбраный 953 голосами дръ Билиньскій. Контръ-кандидатъ п. Титъ Заячкôвскій одержавъ 246 голосôвъ; въ Тысьменици 217, а въ Станиславовѣ 29. Зъ уваги на способъ агитаціи противъ руского кандидата и таке число голосôвъ на руского кандидата можна назвати — поважнымъ.

— **„Matki Zmartwychwstanki“** — доси ихъ еще не было, але вже будутъ... Якъ довѣдуемось зъ вѣрного жерела, небавомъ вже — може въ осени або троха пôзнѣйше — маютъ завитати до Львова и заложити монастырь „matki Zmartwychwstanki“. Суть Доминикане и Доминиканки, Бернадины и Бернардинки, Кармелиты и Кармелитанки, Бенедиктины и Бенедиктинки, Францѣшкане и Францѣшканки и т. д. — тымчасомъ суть Змартвыхвстанцѣ — а не было Змартвыхвстанокъ. Миинувшои осени удалося зъ Кракова кôлька вдовиць и т. д. до Риму (именъ не наводимъ, бо се рѣчь злишна), щобы заснувати таку саму регулу, яку маютъ оо. Змартвыхвстанцѣ. Тамъ маютъ ôтбути рôкъ новиціяту, а ôттакъ загостити до Львова „w celu opieki nad unią“. Еще разъ заявляемъ, що вѣсть сю маемъ зъ зовсѣмъ вѣрного жерела.

— **На вчерашнôмъ повнôмъ зібраню** членôвъ новои рады мѣскои выбрано на 95 голосуючихъ президентомъ мѣста Львова Вячеслава Домбровского, горожанина, 60 голосами; 34 гол. одержавъ урядникъ выдѣлу краевого Мохнацкій, 1 голосъ проф. Грызецкій. Заступникомъ президента выбрано др. мед. А. Чижевича 67 голосами. Прочй голосы розстрѣлялись. Громанъ (властитель „Gaz. Nar.“) одержавъ 12 голосôвъ, адв. Семильскій 9 гол. Оба выбранй не належатъ до шовинистôвъ польскихъ, противно ôтзначаются здоровымъ поглядомъ на справы національнй въ нашôмъ краю.

— **Дефравдація.** Сума здефравдована екзекуторами магистрату львôвского пôднеслась на днихъ до 11000 зр. Дефравданты суть увязненй а слѣдство не пôчнеся скорше, доки окрема ревизійна комисія магистрату не покôнчитъ шконтра книгъ податковыхъ у себе. — При тôмъ треба буде якихъ 5000 податкуючихъ сторôнъ переслухати. Одинъ зъ дефравдаторôвъ Ценглевичъ уходивъ за великого патріота и вславився передъ трема роками тымъ, що яко властитель трафики напавъ рядномъ на одного кандидата стану учительского за те, що сей зажадавъ руского блянкету почтового. Справа та була свого часу дуже голосна у Львовѣ. У обохъ дефравдантôвъ знайшла полиція остатки проневѣреныхъ грошей; у Иваницкого до того 22 (!) гарнитуры одежи.

— **Зъ дороги.** *(Пôдслухане.)* Ѣдучи зъ Станиславова до Стрыя, розумѣесь, не першою клясою, але межи нашими купцями дерева, довелось менѣ учути и заразъ занотувати собѣ ось що. При квитованю митрополита Іосифа Сембратовича продано 40.000 готовыхъ сухихъ тертиць на складѣ коло воды за митрополичй грошѣ выробленыхъ — за 7000 зр. Теперь даютъ за нихъ вже 20.000 зр. а продавцѣ еще не хотятъ брати. Продано 22.000 штукъ плотовиць (Flossholz) вразъ съ 44 парами колѣсниць (котрй коштували по 16—20 зр.), съ 16 парами хомутôвъ и упряжи и еще многй иншй рѣчи потрѣбнй до выробу дерева въ лѣсѣ — всѣ за 8000 зр. А що за великій зыскъ маютъ купцѣ тыхъ рѣчей, можна змѣркувати зъ того, що само зрубанье и вылагодженье однои плотовицѣ коштуe пересѣчно 50 кр., — отже ôтъ 22.000 плотовиць сама робота коштуe 11.000 зр. За такй грошѣ и конѣ попродано.

— **Юріи Майлятъ** славный угорскій историкъ, президентъ угорскои палаты панôвъ и касаційного трибуналу, королѣвскій судія (judex curiae), членъ сенату угорскои академіи наукъ и проч., зôставъ въ ночи зъ 26 на 27 марта въ страшный спосôбъ черезъ не выслѣдженого еще злочинця замордованый въ власнôмъ помешканю. Рано знайдено его удушеного шнуромъ, лежачого на пôдлозѣ съ почорнѣлымъ лицемъ, съ звязаными руками, и ногами, съ розтрѣсканою чашкою и вырѣзанымъ языкомъ. — Отворена каса Вертгайма и бракъ зигарка, перстеня та мошонки съ грôшми свѣдчатъ, що Майлятъ замордованый для рабунку, закимъ поклався спати, бо бувъ еще убраный и постѣль нерушана. О 11 годинѣ, коли Майлятъ повернувъ зъ касина, бувъ ще у него зять Палявицини. Злочинець утѣкъ правдоподôбно ôкномъ при помочи шнуровои драбины. Арештовано пôдозрѣного о злочиньство гузара, котрый ночувавъ недалеко спальнѣ и недавно бувъ принятый до служби.

— **Зъ Хоросткова** пишутъ намъ: Агитаторы Стояловского противъ нашихъ святъ знайшлися и въ нашихъ сторонахъ. Розкидуютъ мѣжь „poczciwy ludek“ петиціи до цѣсаря въ языцѣ рускôмъ и заохочуютъ до пôдписуваня. Однакъ народъ нашъ пôзнаeсь на фарбованыхъ лисахъ и не даeсь обманювати тымъ панамъ, котрй тогды тôлько его знаютъ и тогды лишь по руски пишутъ и говорятъ, коли имъ Русинôвъ потреба. Где ино петиціи появлятся въ громадѣ, заразъ буваютъ нищенй, а агитаторôвъ пятнуe цѣле село явною погордою. Таке то у насъ дѣеся.

— **Зъ Долины** пишутъ намъ: Ôтъ двохъ тыжднѣвъ розгорѣлась въ нашôмъ мѣстѣ борба зъ причины выборôвъ до рады громадскои. Не есть се одиакожь борба народностей, але борба мѣщаньства безъ рôжницѣ обряду противъ партіи жидôвско-бюрократичнои. Листы выборчй вже уложенй и то пôсля податку, оплачуваного передъ 15 лѣтами, нарочно, щобы якъ найменше число выборцѣвъ явилося до голосованя. Зверхъ 200 реклямацій христіяньскихъ вплынуло противъ тои листы выборчои. Комисія выборча, до котрои, на жаль, входили також мѣщане (Витвицкій, Красовскій и Штацъ), поводована обѣтницями еврейско-бюракратичнои партіи, не увзгляднила христіяньскихъ реклямацій, коли противно еврейскй всѣ увзгляднила. Мѣщане передовй скликали були зôбранье; дозволене уставою, але делегатъ староства п. Спиридіонъ Телиховскій розвязавъ съ причины, що будьтобы потрѣбно було староство завѣдомити. П. староста Бараньскій попираe партію жидôвску. Мѣщане не можутъ нѣчо порадити супротивъ нелегальностей выборчихъ. Нѣколи еще христіяньске мѣщаньство не було въ такôмъ прикрôмъ положе ю передъ выборами, якъ сего року.

— **Зъ Перемышля** доносятъ „Проломови“, що бездѣтный мѣщанинъ зъ Перекопаня Илія Мурдза, послѣдною волею зъ дня 2 марта с. р. записавъ 2000 зр. на руску дѣвочу бурсу въ Перемышли. Небавомъ доброчинный той патріотъ-мѣщанинъ умеръ. Похороны его ôтбулись при численнôй участи духовеньства и рускои перемыскои публики, а дѣвоча бурса прибрала домовину покôйного краснымъ вѣнцемъ съ написею: „Дѣвоча бурса свому основателеви!“ Честь памяти щедрого покôйника!

— **Перше руске литературно-драматичне товариство въ Коломыѣ** скликуe на загальнй зборы своихъ членôвъ дня 1 л. цвѣтня с. є. въ недѣлю о 3 год. по полудни въ комнатѣ рускои читальнѣ. Предметы зборôвъ слѣдуючй: 1) вступне слово, 2) справозданье секретаря зъ дѣяльности товариства, 3) справозданье касіера, 4) выборъ предсѣдателя и нового выдѣлу, 5) внесеня членôвъ. Ôтъ выдѣлу першого руского лит.-драм. товариства въ Коломыѣ.

— **О опорожненый черезъ смерть рабина Шрайбера** мандатъ посольскій зъ мѣстъ Коломыѣ-Снятына-Бучача вже зачинаютъ убѣгатись жидôвскй кандидаты. „Politik“ наводитъ имена двохъ вѣденьскихъ жидкôвъ кандидатôвъ: Германа Мизеса и Александра Шарфа, редактора „Sonn und Montags-Ztg.“ „Nowa Reforma“ уважае обѣ тй каидидатуры за неôтповѣднй. Мизесови закидае, що коли засѣдавъ въ радѣ державнôй, йшовъ съ централистами. А що до кандидатуры Шарфа, то той вже въ 1879 мавъ протекцію въ польскôмъ комитетѣ центральнôмъ на посолького кандидата, але задля скандального процесу дневникарского, комитетъ его усунувъ. До того оба они Вѣденцѣ и не умѣютъ по польски. „N. Ref.“ надѣесь, що жиды зъ Коломыѣ, Бучача и Снятына, не выберутъ нѣ одного, нѣ другого, але выберутъ „Поляка“. Яко такого „Поляка-патріота“ поручае „N. Ref.“ жидамъ на кандидата дра Варшавера зъ Кракова, котрый богато заслужився коло *uobywatelenia* żydów. О рускихъ мѣщанъ, а хочьбы о польскихъ мешканцѣвъ мѣстъ Коломыѣ, Снятына и Бучача Полякамъ байдуже. Чи мѣщаньство, котре такъ пôдъупало въ тыхъ мѣстахъ, власне черезъ конкуренцію жидôвъ, потребуe заступника въ радѣ дэржавнôй, котрый бы постоявъ за его, справами а не жидôвскими, — про тое они не дбаютъ, ба навѣть уважаютъ непотрѣбнымъ запытатись о его гадку. Бй иде передъ всѣмъ о „patriotnika“ — а такимъ есть жидъ-„uobywateliciel“. „Górą praca organiczna“!

— **Пп. кондукторы львôвскои почты** просятъ насъ справити ошибку, яка зайшла въ 28 ч. „Дѣла“; а именно поясняютъ, що не кондукторови почтовому, але возьному Невядомскому, котрый ôтвозивъ почту на дворець желѣзничій, пропавъ мѣшокъ съ 18 грошевыми листами въ вартости 5000 зр., въ наслѣдство чого пôдозрѣный Невядомскій зôставъ увязненый зъ препорученя власти.

— **Ôтмовленье присяги въ судѣ.** Въ львôвскôмъ судѣ карнôмъ не хотѣвъ одинъ зъ присяжныхъ судіевъ п. Янъ Чарнецкій зложити присягу яко безконфесійный и заразъ таки вылегитимувався дотычнымъ свѣдоцтвомъ староства. Трибуналъ удався заразъ на нараду и ухваливъ, що судія маe або зложити присягу, або заплатити 50 зр. кары. Чарнецкій сейчасъ зложивъ 50 зр. Розправу ôтложено.

— **Новый судъ повѣтовый** отворено въ Мшанѣ долѣшнôй въ Галичинѣ.

— **Брошуру „Пильнуймося“** выдану въ Коломыѣ сконфискувала ц. к. прокураторія забравши 2000 екземплярôвъ.

— **Николай Василевичь Гербель**, россійскій поетъ и писатель, род. 1827 р., померъ дня 8 (20) марта с. р. Покôйный прислужився великорускôй литературѣ именно своими переводами на россійскій языкъ чужосторонныхъ поетôвъ и писателѣвъ: Шекспира, Байрона, Шилера, Гете и др. Выдавъ такожь Хрестоматіи славяньскихъ поетôвъ, а збôрникъ творôвъ нашого Гребѣнки выйшовъ пôдъ его редакцією.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Пôдъ Перемышлемъ Санъ выступивъ на 2 метры по надъ зеро и залявъ низины коло Радымна. — Предприемство Ярославско-Сокальскои желѣзницѣ стратило на знесенôмъ водою будôвлянымъ матеріялѣ до 30.000 зр. — Въ селѣ Брудно въ росс. Польщи покусавъ скаженый кôтъ, цѣлу родину роботника; пять особъ находится въ шпитали варшавскôмъ, однакъ безъ великои надѣ на выздоровленье. — Засыпы снѣжнй навѣстили послѣдными часами майже цѣлу пôвнôчну Европу, особливо пôвнôчну Россію, где комуникація желѣзнича або вздержана або утруднена; такъ на желѣзници Рига-Динабургъ доперва по пяти дняхъ усунено великй засыпы снѣгу.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну инстиціуцію получивъ о. Левъ Авдыковичъ зъ Товстого на кап. Голешôвъ, дек. скалатского.

Въ пропозицію принятй на Сливки дек. перегиньского оо. 1) Корн. Скоморовскій; 2) Ант. Билинкевичъ. На Акрышоры дек. пѣстыньского о. Ант. Билинкевичъ зъ Куропатникъ.

Обняли душпастырскй посады оо. Марк. Соневицкій завѣд. Велеснева, дек. бучацкого; Густавъ Дроздовскій завѣд. Отыніи; Августинъ Лонкевичъ завѣд. Помонятъ, дек. Ходорôвского; Ник. Бѣлецкій сотруд. въ Зарваници; Лука Бобровичъ сотруд. въ Куровичахъ, дек. унѣвского.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Іосифъ Фацієвичъ**, приходникъ въ Дулибахъ ходорôвского деканата, членъ „Народного Дома“ и др. упокоивса въ 63 р. житя а 40 священьства. Вѣчная ему память!

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислали: о. И. Дроздовскій въ Клебанôвцѣ 2 зр., п-нѣ М. Герасымовичъ въ Бышкахъ 2 зр., п-нѣ Евг. Сероичковска въ Бышкахъ 1 зр., — разомъ **69 зр. 19½ кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: Вп. Ип. Копыстяньскій адъюнктъ суд. въ Радесовѣ 5 зр., В. Фангоръ адъ. суд. въ Старôмъ мѣстѣ 1 зр., М. Коссецкій въ Ст. мѣстѣ 1 зр., п-нѣ Ф. Коссецка въ Стар. мѣстѣ 1 зр., К.

Давидовичь во Львовѣ 1 зр., дръ А. В. Савкевичь въ Острополи 10 рубл. (11·80 зр. а. в.) о. П. Сѣчиньскій въ Иваню пустомъ (отъ себе 1 зр., а отъ своихъ дочокъ пп.: Леониды, Катерины и Евелины по 50 кр.) разомъ 2·50 зр. — Разомъ съ попередно выказаными **831 зр. 90 кр.**

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Тернопольскому. Грошѣ збираны въ Галичинѣ на отновленье могилы Т. Шевченка отдаютоя товариству „Просвѣта“, котра веде загальный рахунокъ тыхъ грошей и умѣщуе ихъ въ касѣ щадничой. Коли на Украинѣ розпочнеся робота коло зреставрованя могилы, то „Просвѣта“ перешле тѣ грошѣ дотычному комитетови.

Просьба о помочь!

Бувшій народный учитель Стефанъ Паславскій, усуненый зъ посады учительскои зъ причины своеи недуги, якъ и неприхильности надзырателя школьного, не одержавши по 12 лѣтахъ службы нѣякого заосмотреня, находится теперь съ женою и дѣтьми въ найбольшой нуждѣ! Будучи при томъ еще ховый, бо лежавъ въ перемыской больници три мѣсяцѣ, проситъ той нещастный отець и мужь милостивыхъ людей о матеріяльну помочь. — Ласкавы датки зволятъ П. Т. Дателѣ присылати вкростъ до Стефана Паславского въ *Коритникахъ, почта Красичинъ.*

Торговля корѣнна

А. НЕХОВИЧА

Львовѣ, ул. Галицка ч. 40, напротивъ ц. к. Суду карного

поручае на свята:

цукоръ въ головахъ, кôсткахъ, муцѣ, фиги, дактелѣ, розинки, мигдалы, цитрины, помаранчѣ, цикату малу и велику; всяке **корѣньe и вина угорскы** и **краєвы, румъ** заграничный и краєвый; **гербату** россійску, якъ такожь **краски** рôжнои барвы до крашеня писанокъ и иншы товары входячы въ объемъ корѣннои торговлѣ въ добôрныхъ сортахъ и по найдешевшихъ цѣнахъ. (2—?)

Въ найновѣйшомъ часѣ загально препоручаютъ многы лѣкарѣ **безсмачны капсулки противъ цѣпнѣвъ** (солитерôвъ) аптикаря **Радлявера**, яко **найпевнѣйше, найменше небезпечне и найскорше дѣлаюче средство противъ тои хоробы.** Цѣна 3 зр. Просцекты даромъ. Розсылае **Radlauer's Rothe Apotheke in Posen. Во Львовѣ складъ у аптикаря Жигмонта Рукера, въ Краковѣ у властителя аптики Виктора Редика.** (1—4)

Академикъ-правникъ

шукае лекціи на село.

Интересованы зволятъ относитися до о. Петрицкого въ Роздолѣ. (1—3)

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ПРАКТИКОВАНА СЕМИНАРИСТКА

желае собѣ въ рускôмъ священичôмъ домѣ учити дѣти. Удѣляе основнои науки рускаго, нѣмецкого и французского языка. Близша вѣдомость въ редакціи „Дѣла“. (3—3)

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

вô Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБОТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, въ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавы взгляды Впч. П. Т. Публики и Вч. Духовеньства, поручаeся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавы замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ. (4—12)

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшы зигарки знанѣ въ цѣлôмъ свѣтѣ, поизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёваны на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитый, регулёваны на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. *Окладина* дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшы и найлучшы зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, пробованы черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр., теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваны безъ ключика, упривилёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёваны на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнны для кождои родины, для кождого ремѣсника. (1—2)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маe на цѣли нѣякого обмавьства, обовязуемося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien.

Торговля

ФРИД. ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, рынокъ 45

поручае по найнизшихъ цѣнахъ зъ власноп фабрики:

Свѣчки восковы и стеариновы

бѣлы и малёваны,

ЦЕРКОВНЫ и СТОЛОВЫ,

якъ такожь

ПОСТАВНИКИ, ТРôЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ

въ великôмъ выборѣ

ЦВѢТЫ

до свѣчокъ и вазонôвъ

и

НАЙЛУЧШУ МАСУ

до запусканя помостôвъ

въ 5 краскахъ

Ящикъ, котрого стане на одну велику комнату коштуе 1 зр.

Богато заосмотреный складъ

Полотенъ и столового бѣля,

БѢЛЯ ГОТОВОГО

мужескаго и жѣночого

и найлучшихъ англійскихъ

ШИФОНôВЬ и ШИРТИНГôВЪ.

Прилюдна подяка

ВП. П. Д. ГЕРЦЛЕВИ

Вѣдень, I. Adlergasse Nr. 1.

Симъ заявляю Вамъ мою **найщиршу подяку** за выготовленье для мене **въ протягу 2½ годины штучныхъ зубôвъ.** Мимо **имовѣрно короткого** часу, въ котрôмъ тіи

штучнѣ зубы

выготовленѣ зôстали, суть они такъ **надзычайно добрѣ**, що я орудую ними такъ, якбы се були **мои власнѣ зубы,** и для того можу **якъ найсовѣстнѣйше** препоручити Васъ П. Т. Публицѣ.

***Іоахимъ Гаймъ,** учитель музыки,*
Вѣдень III, Adamsgasse 7, 4. поверхъ дверѣ 21.

Важне особенно для мешканцѣвъ провинціи, котрѣ по причинѣ, що штучнѣ зубы въ незвычайно короткôмъ часѣ приготовляются, въ протягу 24 годинъ можутъ выѣхати зъ Вѣдня съ добрыми зубами, ощаджаючи собѣ въ той способъ коштôвъ на оплачуванье гостинницѣ. (1—3)

ВАЖНЕ ДЛЯ

!ПРОВИНЦІИ!

Найлучшу хинъско-россійску

11—? **ГЕРБАТУ**

½ кило по зр. 2, 3 и 4

поручае и розсылае

торговля

Ф. Д. НОВИЦКОГО

ул. Галицка, ч. 52.

Прасованы дрôжджѣ

зъ славнои фабрики Ад. Иг. Мавтнера и Сына въ Вѣдни

поручае

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ

въ торговли корѣннôй

Кароля Баллабана во Львовѣ

При сѣй случайности звертаю увагу, що торговлѣ жидôвскы на провинціи по причинѣ припадаючихъ святъ дрôжджѣ продавати не будутъ.

Высылки выповняю дня 10 (22) цвѣтня. О скоруй замовленя упрашаю. (1—3)

Аптика
пôдъ „Звѣздою“

ПЕТРА МИКОЛЯША

во Львовѣ
поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, **для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди.** Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. **Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистѣ и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячымъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ,** по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША

Испаньскы вина лѣчничы

признаны знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, **Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a,** Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Сташелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоѣва и Матея Якубовского отзначены, проф. хемiи дра Радзишевскимъ **хемично досльджены и знаменитыми узнаны:**

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, пôкармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тчверть литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожъ само выше поименоваными профессорами и лѣкарями за найлучшы признаны:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ

КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
тчверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
тчверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
тчверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
тчверть-литрова бутелька 1 зр.

Пластеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовы власны и **ЦУКОРКИ МХОВЫ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЫ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивы зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкы
власного выробу, неуступаючы жаднымъ иншимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею иболя принесу B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, **фляшка** воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. I. M. Фарины о половину меншы фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскы
власного выробу.

ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на отмороженя, власного выробу.

Оцетъ дезинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмовъ и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновы выробы Зарга,
рôжны мыла, кремы глицериновы и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щe множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладовъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЫ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ также въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуютея безъ проволоки.

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА

во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2

поручае по цѣнахъ найнижшихъ

правдивы американьскы ручны и нôжны

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котры и на послѣднôй выставѣ въ Парижи премiовано найбольшою нагородою;

(7—10) также

американьскы машины до шитя Howe-го

до ремѣсничого ужитку

и машины до шитя Singer-a

зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.

Части складовы тыхъ машинъ, якъ также **нитки, шовкъ, иглы** и **смаровило** все на скадѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многольтна.

Продажь и на сплату пôсля умовы

К. МЕЧКОВСКЫЙ

Львôвъ, улиця Городецка, ч. 79 с.

поручае свою

Торговлю товарôвъ кольоніяльныхъ, Ласощѣвъ, Винъ, Гербаты, — дальше **Складъ свѣжихъ Дрôжджей прасованыхъ и всякихъ Виктуалôвъ**

якъ также 3—4

заосмотрену въ всякы перекуски

Комнату до снѣдань

„МЕРТВЫ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антонъ Горбачевскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Бедняровского.

Ч. 33. Лъвôвъ, Вторникъ 22 марта (3 цвѣтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне вастереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямації неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россiи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россiи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Въ сѣй хвили выйшла

Куренда Впр. еп. Сильвестра,

взываюча духовенъство и вѣрныхъ, щобы не пôдписували петицій до цѣсаря, зверненыхъ противъ нашого календаря. Куренду тую маютъ священики ôтчитати вѣрнымъ на Богослуженю въ найблизшу недѣлю або свято.

ПОЛЬСКЕ ПЫТАНЬЕ ВЪ ТЕПЕРѢШНôЙ ХВИЛИ

и не довершившася димисія гр. Потоцкого.

Сконстатована вже рѣчь, що намѣстникъ Галичины, гр. Альфредъ Потоцкій передъ двома тыжднями заявивъ бувъ охоту податися до димисіи. Димисія єго однакъ и симъ разомъ не могла бути принята. Причина, задля котрои гр. Потоцкій, намѣстникъ „умѣючій лучити польскй интересы краевй съ державными интересами австрійскими“ бажавъ зложити зъ себе достойне бремя намѣстниковання, — буде для кождого зрозумѣла, кто лишь зважитъ, въ якôй то именно хвили розôйшлася въ цѣлôмъ дневникарствѣ австрійскôмъ вѣсть о єго бажанôй димисіи. Було то въ пору кандидатскихъ бесѣдъ пп. Романовича и дра Билиньского въ львôвскôй магистратскôй сали. Гр. Потоцкій пробувавъ пôдъ той часъ въ Вѣдни, при смертельно хорôй невѣстцѣ, и далеко ôтъ богоспасаемого мѣста Львова, надъ синымъ хорошимъ Дунаємъ довѣдувався отъ хочбы зъ „Neue freie Presse“, якй то чуда дѣются въ львôвскôй сали ратушевôй. Кандидаты на послôвъ зъ столицѣ краю — говорятъ голосно и выразно о „ôтбудованю Польщѣ“; — пп. Романовичъ и дръ Билиньскій одушевляютъ тыми двома словами цѣлй масы... Дръ Билиньскій выразно каже, що „Австрія поможе Полякамъ ôтбудувати Польщу“, — а предсѣдатель передвыборчого збору, п. П. Гросъ ôткрываючи збôръ зазначуе съ натискомъ, що „польска делегація въ Вѣдни репрезентуе весь польскій народъ“ и т. д.

Годѣ сумнѣватись, що всѣ тй вѣсти мусѣли непріятно вразити гр. Потоцкого, котрый, якъ сказано, стараєся, щобы интересы польскй не ишли противъ интересôвъ державныхъ. Тымчасомъ, щó выходитъ зъ манифестацій львôвскихъ кандидатôвъ до державнои рады? Коли зважити, що Австрія жіе въ пріязни съ Нѣмеччиною и въ мирѣ съ Россіею, а галицкй Романовичъ, Билиньскй e tutti quanti голосятъ, що Австрія ôтбудуе Польщу, сказавши иншими словами, ôтбере въ користь Полякôвъ чи саму Конгресôвку, чи Конгресôвку и Познаньщину, — то кождому стане зразъ ясно, що таке голошенье муситъ бути для пануючои династіи и для правительства австрійского дуже непріятне. А то именно: разъ длятого, що тй панове маютъ претенсію до самои Австріи о Галичину, котрои то провинціи Австрія певно не схотѣлабы нѣ зъ сего нѣ зъ того зречися, — а по друге длятого, що ставлятъ Австрію въ невыразнôмъ свѣтлѣ до двохъ сусѣдныхъ державъ, до Нѣмеччины и до Россіи, котрй, правду сказати, дуже зъ укоса глядятъ на теперѣшне „доминуюче становище“ Полякôвъ, а властиво польскои шляхты въ австрійскôй державѣ. Се непріятне враженье, яке зробили патріотичнй манифестаціи львôвскихъ кандидатôвъ въ цѣсарскôмъ дворѣ и въ высшихъ правительственныхъ сферахъ, — сконстатувавъ вѣденьскій дописователь до „Czas-y“ и сама редакція „Czas-y“, стояча въ близькихъ зношеняхъ съ теперѣшнымъ министерствомъ. Централистична австрійска праса, для котрои такй, будь що будь, противдержавнй елюкубраціи польскихъ кандидатôвъ суть водою на єи млынъ, выступила дуже завзято противъ аспираций галицкихъ Полякôвъ, выказуючи, що они можутъ статися причиною навѣть вôйны межи Австрією а Россією, бо Россія не може рôвнодушно глядѣти на агитаціи, якй ведутъ галицкй Поляки противъ неи въ тôй цѣли, щобы, якъ кажутъ, при помочи Австріи ôтобрати ѣй Конгресôвку. Що до Нѣмеччины, то и она не може спокôйно глядѣти на демонстраціи галицкихъ Полякôвъ за „ôтбудованьемъ Польщѣ“ и на аспираціи ихъ до Познаньщины, и то якъ-разъ въ такôй хвили, коли познаньскй Поляки въ парляментѣ берлиньскôмъ ведутъ завзяту борбу о свои церковнй и національнй права, а правительство систематично имъ тыхъ правъ ôтмовляе. Звѣстно, що въ половинѣ минувшого мѣсяця познаньскй послы поставили були въ парляментѣ внесенье, щобы въ народныхъ и середныхъ школахъ въ Познаньщинѣ польскому языкови дати належнй ему права. Дебата була горяча. По бесѣдѣ посла Тидемана и по пôвтретя-годиннôй промовѣ министра Гослера, въ котрôй доказувано, що Полякамъ все и всюда ходитъ о „ôтбудованье Польщѣ“, а они въ Нѣмеччинѣ можутъ бути тôлько польскими Нѣмцями, чи радше Прусаками, парляментъ ôткинувъ внесенье польскихъ послôвъ. Мѣжь тамошными Поляками запанувала еще бôльша справедлива злôсть до Нѣмцѣвъ. Очевидно, що демонстраціи галицкихъ Полякôвъ можутъ причинитися певно не до утихомиреня, але до бôльшого розъяреня познаньскихъ своихъ братôвъ противъ нѣмецкопруского централизму. А звѣстно, що правительство нѣмецке дуже пильно слѣдитъ рухъ польскій, а министры нѣмецкй въ парляментарныхъ поединкахъ съ польскими послами дуже щедро сыплютъ стрѣлами въ видѣ дражливыхъ цитатôвъ навѣть зъ нашои любезнои, нарванои „Gazet-ы Narodow-ои“.

Зъ всего доси сказаного бачимо, що задушевнй бажаня галицкихъ Полякôвъ — „ôтбудованя Польщѣ“, выголошенй недавно горячими головами въ львôвскôй сали ратушевôй, могли въ теперѣшну пору принести для нихъ же самыхъ тôлько шкоду.

Але безмѣрно важна еще одна рѣчь. Противники Полякôвъ въ борбѣ противъ нихъ вхопили за одно дуже небезпечне остре, обосѣчне оружіе, — а тымъ єсть: ôтношенье Полякôвъ до Русинôвъ. Въ Берлинѣ при дебатѣ надъ послѣднымъ внесеньемъ польскихъ послôвъ одинъ нѣмецкій посолъ ôтозвався до Полякôвъ: „А що, панове Поляки, — вы ту нападаєте на Нѣмцѣвъ, домагаєтесь національныхъ правъ, — а тымчасомъ, якъ вы, панове, поступаєте собѣ съ Русинами въ Галичинѣ? Щó въ сѣй хвили говорятъ рускй послы въ вѣденьскôй радѣ державнôй и яку вы имъ на тое даєте ôтповѣдь?...“ Можна собѣ представити клопотливе, прикре становище польскихъ послôвъ познаньскихъ, противъ котрыхъ вымѣрено таке оружіе. Мы, Русины, щиро ихъ жалуємъ. Познаньскй Поляки намъ нѣчо не винній. Они „для добра Польщѣ“ скôлько вже разôвъ накликали галицкихъ Полякôвъ до справедливости противъ Русинôвъ! Пригадаємъ лишь недавный ôтзывъ кружка обывателѣвъ познаньскихъ, напечатаный въ „Dziennik-y Poznańsk-ômъ“, благаючій галицкихъ Полякôвъ, щобы при случаю предстоячихъ выборôвъ не майоризували Русинôвъ, не проскрибували ихъ и не елиминували зъ сойму... Щó познаньскй Поляки винній, що ихъ ôтродній галицкй братя отъ хочьбы пôдчасъ найновѣйшого выбору въ Станиславовѣ-Тысьменици руского кандидата оголосили „russofilem, anty-narodowym kandydatem“! Якъ познаньскй Поляки нѣчого намъ не винній, а терплятъ за дѣла своихъ нерозумныхъ братôвъ, такъ само не винній намъ нѣчого и варшавскй Поляки, котрй такожъ неразъ мусятъ кусати дуже гôркй горѣхи, подаванй имъ на шовинистично-обрусительнôй тарѣлцѣ такого Каткова або Аксакова, котрй такожъ кличутъ до нихъ: „Хочете ôтъ насъ правъ, а заперечуєте ихъ Русинамъ въ Галичинѣ!..“

Єще разъ кажемъ: мы всему тому не винній. Хочь якъ намъ жаль, що вороги славяньско-польского племени въ Познаньщинѣ и на Шлезку, потопаючого въ нѣмецкôй пучинѣ, куютъ противъ него оружіе зъ жалобъ рускихъ послôвъ въ вѣденьскôмъ парляментѣ,— то все таки наша совѣсть чиста: мы жь предсѣ не маємъ где инде, якъ не въ Вѣдни, упôмнутися за нашими правами... Може въ львôвскôмъ соймѣ? Алежь въ соймѣ на звышь 150 послôвъ нема навѣть стôлько Русинôвъ, щобы ихъ стало на пôдписанье интерпеляціи,—а до того треба не богато, бо лише 15 пôдписôвъ!... Якежь инше форумъ остає Русинамъ, якъ не Вѣдень?

Централистична, безперечно теперь дуже непрíязна Полякамъ „Neue freie Presse“, обговорюючи передъ трема днями пытанье „ôтбудованя Польщѣ“ каже мѣжь иншимъ: „Поляки мали колись въ Европѣ симпатію и славу борцѣвъ за свободу и поступъ. Але теперь Европа змѣнила свôй поглядъ, коли приглянулася, якъ поступаютъ Поляки въ Галичинѣ съ братнымъ народомъ...“ Гôркй слова, але справедливй, тымъ бôльше болючй, що выходятъ зъ устъ тяжкого ворога. Ктожь тому виненъ? Мы, Русины, не винній; самй галицкй Поляки нехай припишутъ вину собѣ...

И отъ замѣсть „ôтбудовувати Польщу“ — розумѣесь и на Руси, не спытавши Русинôвъ, чи они хотятъ Польщѣ, — волѣлибы нашй Поляки передовсѣмъ направити тое зло, за котре мусятъ покутувати ихъ невинній братя особливо въ Познаньщинѣ, мусятъ, скажемо выразно, признати и дати Русинамъ повну рôвноправнôсть въ Галичинѣ. Коли се станеся, тогды мы, Русины, будемъ

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ

ВЪ ЕВРОПѢ.

(*Студія Михайла Подолинського.*)

II.

(Дальше.)

Въ Россіи правописнй споры менше, нѣжь где инде, выступали на порядокъ дневный. Причиною сего такъ рѣдкого зъявища есть предовсѣмъ те, що россійска правопись въ цѣлости не зла. Кромѣ однои важнои путанице, докучливои для великихъ масъ, а то: коли писати *ъ* а коли *е*?, правопись переважно логична и не представляе бôльшихъ трудностей для того, кто знае яко-тако живый языкъ. Ôттакъ пригадуємо, що письменнôсть въ Россіи не тôлько еще розвинута, щобъ занимались нею широкй масы. Интелигенція же маe о много важнѣйшй и жизненнѣйшй пытаня до розважуваня. Додаймо до того еще авторитарнй основы россійскои державы, а въ кôнци и боязнь загалу передъ будженьемъ провинціональныхъ страстей въ случаю, колибъ ишло о еще вѣрнѣйше якъ до теперь пристосованье письма до говору котрои небудь провинціи просторои имперіи, — зваживши все те, стане намъ понятно, чому въ Россіи правописнй пытаня не грали и не граютъ такои ролѣ, якъ где инде. Помимо того и въ тôмъ краю подыбуємо гдеякй дрôбнй рôжнородности въ правописи и ôтзываются ôтъ часу до часу голосы жадаючй правописнои реформы, хочь въ цѣлости не находятъ они великого послуху. Не пôдлягаe однакъ сумнѣвови, що и на Россію прійде колись черга — вступити въ слѣды другихъ народôвъ и реформувати свое письмо ôтповѣдно до потребъ великихъ масъ и новочаснои науки.

Заразъ по Россіи мала Италія найменше клопотôвъ съ своею правописею. Италіянцѣ заявляли межи иншими дарами духа зъ давенъ давна и незвычайно розвинутый филологичный змыслъ. Граматика италіяньского языка, сего единого языка, що маe неперервану и богату исторію своеи минувшости, сягаючу до Еннія и до найстаршихъ римскихъ лѣтописцѣвъ, отже близь пôвтретя тысяча рокôвъ въ задъ, — граматика италіяньска такъ оброблена и выкôнчена, що другимъ народамъ о чôмсь подôбнôмъ ледви и снится. Италіянцѣ маютъ майже выкôнчену историчну граматику, а такожъ и докладнй граматики всѣхъ нарѣчій свого языка. Якъ где инде уганяются ученй за рѣдкими або незнаными доси цвѣтами и минералами по недоступныхъ лѣсахъ, горахъ и дебрахъ, такъ перетрясено цѣлу Италію до найôтлюднѣйшихъ еи селъ и хатъ за рѣдкими словами и незвычайными граматичными формами. Яку се радôсть справляе въ Италіи широкимъ кругамъ, коли ненадѣйно ôткрывся, н. пр., що яке тамъ латиньске *cras* не загинуло еще безъ слѣду, а живе въ видѣ слова *crai* въ глухихъ горахъ центральнои Италіи! У насъ и ôткопанье цѣлого Галича не выкликало бы такого ентузіязму. — Такъ отже вже передъ вѣками усталилася италіяньска правопись на строго фонетичнôмъ принципѣ, котрого майже нѣкто не оспорювавъ. До того языкъ, якъ то вже було сказано, мало-що змѣнився, нема отже причины сваритися о те: якъ що писати. Але помимо всего того подыбуємо и въ италіяньскôй правописи до сегодня гдеякй нерôвности, котрй однакъ суть дрôбнй и щезаютъ въ цѣлости однолитои правописи. До такихъ дрôбниць зачисляю непевнôсть, чи писати studii чи може studi або studj, якъ пишутъ гдеякй, чи писати compassion, sedizioso, чи же compassïon, sedizïoso и т. д.

Не такъ легко и гладко якъ въ Италіи рѣшилось правописне пытанье въ Испаніи. До початку бѣжучого столѣтя панувавъ въ испаньскôй правописи великій неладъ. Доперва по кôлькохъ безъуспѣшныхъ пробахъ положити разъ конецъ незносимъ правописнымъ спорамъ, выдала въ р. 1815 мадритска Академія брошурку пôдъ надписею: „Ortografia della lengua castellana“, оперту на фонетичнôмъ принципѣ, и засады сеи новои правописи, попертй правительствомъ, зôстали загально принятй. Всежь таки поза Европою: въ центральнôй и полудневôй Америцѣ, на островахъ Филипинахъ и т. д. держатся еще до нынѣ старй ортографіи, а имена мѣстъ, рѣкъ и родинъ въ самôй Испаніи таки до сегодня не хочутъ переодягнутись въ нову одежу. Тому то подыбуємо въ историчныхъ и георафичныхъ книжкахъ и на географичныхъ картахъ еще до теперь давну правописну путаницю, именно що до выраженя нашого звука *x*, котрый пôсля новои правописи повиненъ писатися всюды буквою *j*. Помимо того стрѣчаємо все еще попри Mejico, Don Quijote такожъ Mexico, Don Quixote, а навѣть *g* въ значеню нашого *x*.

Чимъ меншій народъ и чимъ незначнѣйше его межинародне становище, тымъ виднѣйшу ролю грало и граe у него правописне пытанье.

О португальскôй правописи каже Dietz коротко: „Die port. Ortographie ist zu keiner festen Regel gelangt“. Не тôлько въ Бразиліи и въ португальскихъ частяхъ Америки, але и въ самôй Европѣ не вспѣла еще до сегодня усталитись одностайна правопись.

У бельгійскихъ Фляндцѣвъ велася довгй роки завзята правописна борба и прибирала, (якъ се дѣeся и у насъ) часто навѣть розмѣры политичного и національного пытаня. Борба ся закôнчилася по части комично. Прійшло англійске библейске товариство, выдало библію правописею молодшои партіи — и вôйна устала. Молодша партія побѣдила, а властиво чужинцѣ рѣшили справу.

Якъ нѣ галасливою була фляндска правописна борба, то предсѣ була она нѣчимъ въ порôвнаню до роздору, якій представляе намъ въ сѣй мѣрѣ ромуньскій народъ. Безладъ, замѣшанье и путаниця безъ границь — се характеристичнй цѣхи ромуньскои правописи,

съ вами, панове Поляки, рахуватися не въ Вѣдни, во всеуслышаніе Европы и ворогôвъ Славяньства и вашихъ, але — дома, въ львôвскôмъ соймѣ... Тогды вы и у Европы ôтзыскаєте честь и симпатію, котрои, якъ справедливо каже „Neue fr. Presse“, — теперь не маєте...

Выбôръ посла до рады державнои

зъ Станиславова и Тысьменицѣ.

I.

Станиславôвъ, 30 марта 1883.

Вчера выбрано дра Л. Билиньского, кандидата правительственно-польского, супротивъ руского кандидата, п. Т. Заячкôвского, котрый одержавъ найменше 246 голосôвъ, отже поважну меншôсть. Такъ якъ першій се разъ Русинъ выступавъ яко кандидатъ до рады державнои въ мѣстъ, а еще въ Станиславова, ославленого яко гнѣздо фанатичнои пропаганды польскои межи мѣщанами, — то, якъ на початокъ, уважаємъ сей фактъ и результатъ выборôвъ рѣшучимъ крокомъ на передъ нашого табору и першимъ пробужденьемъ до національного житя въ рядахъ нашого мѣщаньства, котре зачало упоминатися о мѣста на рускôй земли и пôдняло протестъ противъ польского негаторства и польскои олигархіи. Выбôръ п. Заячкôвского приготовляли мѣщаньскѣ комитеты въ Тысьмениці и въ Станиславовѣ безъ всякихъ „фондôвъ“ и „либацій“, — слава отже тымъ рускимъ выборцямъ зъ Станиславова и Тысьмениці, котрѣ неустрашимо ôтдали голосъ на руского кандидата! Дръ Билиньскій, пôсля своеи исповѣди политичнои — негаторъ права народности рускои до розвою, бувъ попертый не тôлько зъ стороны политичныхъ и автономичныхъ властей, але дешевою фразою „о ôтбудованю Польщѣ“ пôрвавъ за собою всѣхъ патріотникôвъ станиславôвскихъ. Єго выборчій комитетъ змусивъ адъюнкта Рыбчиньского, котрый ранше вôбравъ бувъ для себе кôлькасотъ голосôвъ, до упокоряючого ôтступленя своихъ голосôвъ дру Билиньскому. О „форсѣ“, яку розвинено межи мѣщаньствомъ, можна мати понятье въ факту, що одинъ зъ „поважнѣйшихъ“ мѣщанъ, В. Р., заявивъ, що на раду до руского комитету не пôйде, хиба що буде хочь 1000 зр. до роздачи. А о фанатизмѣ, котрымъ той комитетъ польскій перенявся, можна судити зъ того, що всѣ до одного плякаты, рускѣ и польскѣ, за нашимъ кандидатомъ, поздирали еще передъ выборами самѣ комитетовѣ дра Билиньского власноручно, — самѣ достойники тутешнѣ!..

При голосованю паковано выборцѣвъ до бюръ магистратскихъ, тутъ давано имъ карты на дра Билиньского и ведено до голосованя. „Либаціи“ мѣщанъ въ „Кôлku“ мѣщаньскôмъ скôнчилися ажь по оголошеню выбору дра Билиньского и коли пять бочокъ пива зробили тамъ свое дѣло, то на бурливе жаданье „Коła“ явився дръ Билиньскій въ „Кôlk-у“ и получивъ приказъ, постаратися у Вѣдни: 1) щобы мулярѣ въ зимѣ, коли нема мулярки, не платили податкôвъ и 2) щобы ремѣникъ, такъ само якъ урядникъ, получавъ пенсію зъ цѣсарскои кассы... А що дръ Билиньскій прирѣкъ на Зеленѣ Свята с. р. здати справу зъ своихъ успѣхôвъ въ Вѣдни, то треба надѣятися, що не спуститъ зъ ока особливо другого приказу своихъ мандантôвъ... Тымчасомъ похôдъ съ смолоскипами и музыкою зробивъ свои овації послови, дальше польскому катихитѣ Домбровскому, пивоварови Седельмаєрови, инспекторови податковому Голковскому, адъюнктови суд. Рыбчиньскому и — спочивъ на бенкетѣ въ „Кôlku“. Тутъ дальше гудѣли промовы, а посолъ поспѣшивъ на бенкетъ до дра Емиловича, уряженый съ магнатскою выставою для 100 лиць, мѣжь котрыми находився такожь ц. к. староста Горецкій съ цѣлымъ майже своимъ персоналомъ въ строяхъ балевыхъ. При тоастахъ дѣйстно удалося бенкетуючимъ „впоѣти“ въ себе чувство взаимнои адмираціи: посла для станиславôвскихъ достойникôвъ и на ôтворотъ. Коли такъ Поляки своимъ звычаємъ святкували свою побѣду бенкетомъ — рôвночасно державъ раду и рускій мѣщаньскій комитетъ выборчій, и на жаданье выпробованыхъ въ борôбѣ выборчôй мѣщань, завязавъ — на памятку польскои „на сей разъ“ побѣды — першу руску „мѣщаньску читальню въ Станиславовѣ“.

II.

Зъ Товмацкого, 30 марта 1883.

Скôнчилися выборы и телеграфъ рознѣсъ вѣсть о мнимôй „ogólnej radości mieszczan Tyśmienickich“... Але вѣдома рѣчь, що такѣ телеграмы высылаются лишь для ефекту, суть ехомъ кôлькохъ запомороченыхъ головъ, а повыборчѣ „wiwat-ы“ голосомъ уличникôвъ. Я мавъ случайнôсть пересвѣдчитись о тôмъ, переѣздячи въ день выборôвъ черезъ Тысьменицю. Поважнѣ тысьменицкѣ выборцѣ-мѣщане чудувалися, якъ се могло статися, що зъ ихъ голосôвъ, ôтданыхъ за п. Т. Заячкôвскимъ, зробилося всего лишь 217... Однакъ и то поважна цифра, коли зважити довгу агитацію не тôлько комитету, але и урядовыхъ осôбъ, якъ пп. инспекторôвъ Гошовского въ Товмача и Глоговского зъ Станиславова и др., коли зважити арештованье мѣщ. Ив. Пѣрановского, коли зважити терористичнѣ грозьбы податками и т. п. Кандидатура п. Т. Заячкôвского тымъ характеристична, що ви поставили тысьменицкѣ мѣщане зъ власного почутя, хотячи звеличати всенародно человѣка честного, справедливого и добродѣтельного. Навѣть честнѣйшѣ жиды тысьменицкѣ порозлѣплювали 27 л. марта ôтозву, по гебрейски друковану, съ препорученьемъ п. Заячкôвского на посла, щобы жиды ôтданьемъ голосôвъ на него хочь въ части вывдячили ему его заслуги для погорѣлцѣвъ въ 1882 р.

Ц. к. староста зъ Товмача п. Богушь, довѣдавшися, що завязався рускій комитетъ выборчій въ Тысьмениці, и що гдеякѣ люде зъ рускои интелигенціи берутъ въ нѣмъ участь, переславъ о. Глѣбовицкому — на якôй законнôй пôдставѣ, се лишь ôнъ самъ знає, — слѣдуюче письмо:

L. 2989. Do Wielebn. ks. Emiliana Chlebowickiego. gr. kat. wikarego w Tyśmienicy.

Doszło do wiadomości mojej, że Wielebny ksiądz zajmujesz się gorliwie agitacyą pomiędzy wyborcami w mieście i na przedmieściach, i dla celów agitacyjnych używasz nawet lokalu, służącego do czytelni. Ponieważ oddawanie się tego rodzaju agitacyom nie zgadza się ze stanowiskiem, jakie ksiądz zajmujesz, przeto upominam go, byś poprzestał pomiędzy wyborcami agitować.

Tłumacz dnia 27 marca 1883.

C. k. starosta, *Bogusz*, w. r.

Дня 28 л. марта привезли агитаторы на 20 фіякрахъ дра Билиньского зъ Станиславова до Тысьменицѣ, щобы ево, якъ то кажутъ, „pokazać ludowi“. И дръ Билиньскій выступивъ съ промовою кандидатскою передъ зôбраньемъ, котре творили: купка шовинистôвъ мѣсцевыхъ, зъ 20 жидкôвъ и рускій пароxъ, о. Абрысовскій.*) Коли по бесѣдѣ п. Билиньского жидки крикнули ему „wiwajt“, то сотки мѣщанъ въ улицѣ заглушили ихъ окликомъ: „най жіе нашь кандидатъ, п. судія Заячкôвскій!“ Така демонстрація зъ стороны мѣщаньства розчарувала польского кандидата и его агитаторôвъ до крайности — але все таки треба було строити добру мѣну до лихои гры. И отъ забренькали пугарѣ и загримѣли музики. Старосто и выдѣлъ повѣтовый були на бенкетѣ заступленѣ сильнымъ персоналомъ... Шовинисты силувалися забути свое fiasco, а рускій пароxъ пôстъ... Мѣщане подивилися троха на шляхетскій бенкетъ, сплюнули тай пôшли домôвь. Тымчасомъ бенкетъ ишовъ весело и бувбы скôнчився весело, колибъ не мале непріятне intermezzo. До охочои кумпаніи впадає пôсланець и кличе до о. Абрысовского: „Єгомосць, конѣ утопилися!“ А то якъ разъ пôдъ той часъ, якъ о. пароxъ бувъ на бенкетѣ, конѣ ево, пôдъохотившись певно музикою, поплыли съ вôзкомъ въ низъ рѣкою на „вѣчную память“. Гдеякѣ парохіяне — звычайно забобонѣ, вѣруючѣ въ святый пôстъ и въ руску справу, взяли се нещастье за допустъ Божій...

Наступивъ день выбору. П. староста наказавъ выбрати комисію выборчу не самымъ выборцямъ, але радѣ громадскôй. Для безпеченьства спровадивъ п. староста лишь 15 жандармôвъ. Обезпеченѣ агитаторы повнили ревно свою службу: одныхъ тягнули на пропинацію и тамъ обробляли, другимъ выдирали карты легитимаційнѣ, иншимъ впихали карты съ именемъ дра Билиньского и т. д. Головными агитаторами були гдеякѣ жиды, Стефанъ Обмѣньскій, котрому по торôчнôмъ пожарѣ „Дружній Лихварь“ прислався бувъ запомогу, Русины: Петро Маланюкъ, мѣсцевый учитель и заступникъ бурмистра Иванъ Козицкій, котрому руска бурса въ Станиславовѣ годує двохъ сынôвъ рускимъ хлѣбомъ. Пароxъ рускій самъ не явився до выбору, а давъ повномочіе дякови... Комисія выборча кличучи выборцѣвъ до голосованя часомъ ждала дуже довго, и такій довго-выжиданый ôтдававъ голосъ на польского кандидата, — часомъ же не здержувалась анѣ хвилѣ — а нашѣ мѣщане порадили собѣ на те: розставилися „гусакомъ“ и казали „ѳ!“ — то хочьбы выкликаный нашь выборець бувъ на дворѣ, сей часъ приходивъ, передершись черезъ жандармôвъ и агитаторôвъ. Въ загалѣ нашѣ мѣщане такъ одушевленѣ приступали до выбору, що завстыдалибы и не одного интелигентного „шкаралупника“... Коли зъ разу посыпалися майже всѣ голосы на нашого кандидата, а Поляки не мали вѣдомости зъ Станиславова, якъ тамъ иде, дуже посоловѣли, але для пôддержаня духа въ Станиславовѣ телеграфували туда, що будьтобы ихъ кандидатъ має 183 а нашь 163 голосôвъ, — що, розумѣється, було „narodową plotką“, бо навѣть коли вже замкнули голосованье, були непевнѣ выбору. Доперва надъ вечеръ, коли сталося „чудо“, стали сыпати „wiwat-ы“ и своимъ звычаємъ допускатися поганыхъ, дикихъ демонстрацій. Попередъ выправили котячу музику сотр. о. Глѣбовицкому, не зважаючи, що тогожь жена ôтъ довшого часу тяжко хора. Але що то значитъ „mospanie“ у „rządu narodowego“! До того объяву жизненности „polskiej sprawy“ ужили якъ звычайно уличникôвъ та музики Getzl-а, котру нашѣ священики и другѣ рускѣ домы наймаютъ за великѣ грошѣ. Чей по сѣмъ выступѣ жаденъ честный дôмъ рускій не покличе до себе тои еврейскои галастры!... Котяча музика, той „gedz narodowy“ бувбы не уйшовъ на сухо уличникамъ... лишь тактови о. Глѣбовицкого мусите, панове аранжеры, приписати, що — — вы вже догадуетесь...

Если пп. шовинисты годнѣ еще чого научитися, то зъ сихъ выборôвъ могли переконатися, що часъ вже зôйти зъ поля своеи погубноі роботы, бо, слава Богу, народъ вже пôзнавъ, що ему треба правдивыхъ заступникôвъ, а не фигуръ. Щось то значитъ, що въ Станиславовѣ кôлька сотъ выборцѣвъ ôттягнулося ôтъ голосованя — а упавшѣ на дра Билиньского голосы въ Тысьмениці — се не були голосы свобôдного пересвѣдченя!...

---

*) О. Абрысовскій надôславъ намъ спростованье а радше поясненье закиду учиненого ему дописователемъ зъ Тысьменицѣ въ однôмъ зъ попередныхъ чч. „Дѣла“, що сказавъ до выборцѣвъ: „Маєте двохъ кандидатôвъ, — выбирайте...“ О. Абр. заявляє, що сказавъ тѣ слова длятого, щобы утихомирити пристрасти, якѣ запанували були пôдъ конець збору. *Ред.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Нарада министеріяльна*) ôтбулась дня 28 л. марта. Предметомъ єи була програма праць парляментарныхъ, означенье бôльше-менше певныхъ речинцѣвъ до скликаня соймôвъ краєвыхъ, а въ кôнци полагодженье непорозумѣнь съ правительствомъ угорскимъ зъ причины проекту опôдаткованя ренты.

(*Комисіи палаты панôвъ*) розпочали вже перерванѣ святочными феріями праць. Дня 1-го цвѣтня розпочала комисія юридична свои наради, а дня 3-го цвѣтня ôтбуде комисія буджетова свое послѣдне засѣданье. На порядку дневнôмъ сего засѣданя стоитъ рѣшенье петицій, а ôттакъ справозданье генер. справоздавця, кн. Чарторыйского, о законѣ скарбовôмъ на рôкъ 1883. Найблизше засѣданье палаты панôвъ ôтбудеся въ першихъ дняхъ другого тыждня.

(*Комисія рады державнои*), котрôй придѣлено проектъ правительства о змѣнѣ закона о оплатахъ, выготовила справозданье еще передъ святами. Проектъ закона сего обнимає 19 параграфôвъ, зъ котрыхъ тôлько 7 полишено въ тôй формѣ, въ якôй ихъ правительство предложило, а решту параграфôвъ змѣнено. Новый законъ має головно три рѣчи на цѣли; по перше: має ôнъ пôднести доходы державнѣ, по друге: має улегшити тягарѣ властителѣвъ малыхъ грунтôвъ при перенесеняхъ маєтку, а въ кôнци має сей законъ оподаткувати ôтповѣдно биржу, що вже ôтъ давна єсть дуже пожаданымъ.

(*Зменшенье арміи окупаційнои*) для Босніи и Герцеговины, постановлене на послѣднôмъ засѣданю спôльныхъ делегацій на случай повного утихомиреня инсургентôвъ въ тыхъ краяхъ, має бути теперь переведене. Зменшенье тое, котре увзгляднено вже при уложеню окупаційного кредиту на рôкъ 1883, наступитъ пôсля донесеня „Pester Lloyd-а“ въ червню с. р. — Именно буде армія, выносяча теперь 46.000 людей, зменшена о 5000, а при тôй случайности наступитъ ôтосланье резервистôвъ до ихъ ôтчины.

(*Агитаціи противъ новелъ шкôльнои*) ширятся сильно въ Чехахъ. Молодо-ческа партія пôдняла тую справу дуже горячо и стараєсь побудити агитаціями цѣлый край до вношеня якъ найчисленнѣйшихъ протестôвъ противъ сеи новелѣ. Молодо-ческѣ послы объѣзджаютъ свои округи выборчѣ и выступаютъ въ горячихъ бесѣдахъ съ закидами супротивъ старо-ческого табору и цѣлои правицѣ. На зборахъ въ Ческôмъ Бродѣ назвавъ пос. Тильшеръ вилывъ Ригера просто шкôдливымъ для справы ческои, заявляючи, що нынѣ нема нѣкого, ктобы ôткиненье шкôльнои новелѣ мôгъ уважати причиною змѣны правительства. Честь народна Чехôвъ домагаєсь ôткиненя новелѣ, а честь тая повинна высше цѣнитися ôтъ взглядôвъ якихъ будь союзникôвъ политичныхъ, а навѣть ôтъ взглядôвъ на цѣлôсть правицѣ. Єще съ бôльшимъ жаромъ промовлявъ на бенкетѣ Молодочехôвъ въ Празѣ Грегръ, голосячи мѣжь иншими такѣ погляды: „Новеля шкôльна єсть першимъ крокомъ, ведучимъ до цѣли всѣхъ консерватистôвъ, до ôтданя шкôлъ назадъ клерикализмови. Ôтцемъ сеи новелѣ єсть кн. Лихтенштайнъ, а кумомъ ей Клямъ-Мартиницъ, а цѣла гіерархія радуєсь невысказано тыми крестинами. Однакъ власне для того становитъ тая новеля важку запору на дорозѣ поступу, а ческѣ послы, голосуючѣ за нею, помагаютъ тымъ способомъ лишь клерикаламъ вытягати горячѣ каштаны зъ жару.“ — Праса старо-ческа ôтзываєсь съ обуреньемъ о тыхъ выступленяхъ Молодо-чехôвъ, противно праса централистична нѣмецка, якъ „N. fr. Presse“ и „Deutsche Zeitung“, пôдноситъ съ великимъ признаньемъ тѣ опозиційнѣ змаганя противъ политики ческихъ послôвъ въ радѣ державнôй, добачає въ нихъ критику тоижь политики, однакъ не має надѣи, щобы голосъ молодыхъ Чехôвъ мôгъ скоро статись мѣродайнымъ для ческои политики. Петиціи противъ новелѣ шкôльнои внѣсъ до рады держ. такожь и выдѣлъ краєвый высш. Ракусъ и товариство либералôвъ въ Линцу.

(*Угорскѣ емигранты.*) Єще давными часами приневолила була нужда и бракъ удержаня въ рôднôмъ краю цѣлѣ громады Мадярôвъ емигрувати въ чужѣ стороны. Громады такѣ осѣдали частею на Буковинѣ и творили тамъ окремѣ оселѣ, частею переносились до Молдавіи на заробôтки, где однакожь при дуже низькôй платнѣ робôтничôй положенье тыхъ Чанго-Мадярôвъ (Мадярôвъ безъ ôтчины) ставало чимъ разъ бôльше невыносимымъ. Щобы допомогчи гôркôй судьбѣ емигрантôвъ, завязався въ Уграхъ комитетъ, котрый не тôлько зôбравъ для нихъ пôдмогу въ сумѣ 20.000 зр. на кошта повороту до краю, але такожь постарався о уможливленье имъ житя-бутя въ ôтчинѣ. На Уграхъ осушено именно наддунайскѣ болота коло Панчева и позыскано въ той спосôбъ великій простôръ грунтôвъ, а грунта тѣ ôтдаются пôдъ дуже користными условіями повертаючимъ емигрантамъ. Угорскѣ и галицкѣ желѣзницѣ обнижили для повертаючихъ цѣну ѣзды, а першій транспортъ числячій коло 700 людей переѣхавъ сими днями черезъ Стрый и Хирôвъ до Шольнока на Угорщину.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Polit. Corresp. доноситъ, що всѣ поголоски о ôткрытю динамитовыхъ складôвъ и о численныхъ арештованяхъ суть выдумками. На революційнѣ проклямаціи, роскидуванѣ въ Москвѣ, не звертає нѣкто уваги. Тое, що дôмы пануючѣ заповѣли приѣздъ своихъ членôвъ на коронацію, выкликало велике вдоволенье. Особливо утѣшився двôръ петербурскій тою вѣстею, що архикнязь Кароль Людвикъ приѣде до Москвы вразъ съ женою архикнягинею Маріею Терезією.

Нѣмеччина. Праса нѣмецка подѣлена въ справѣ маринарки нѣмецкои на двѣ партіи. Иде ту о новоименованого министра Каприви. Одна часть прасы думає, що министеръ маринарки повиненъ конечно бути официромъ фльоты, друга доказуе, що условіе тое не конечне и покликуєся на Стоша, котрый хотяй бувъ генераломъ пѣхоты, повнивъ съ поводженьемъ обовязки министра маринарки. Генералъ Стошь, якъ пишутъ дневники, предложивъ, скоро лише обнявъ теку министра маринарки, дня 21 цвѣтня 1875 нѣмецкому парляментови плянъ реорганизаціи фльоты, котрый

особливо же почавши ôтъ першихъ десяткôвъ лѣтъ нашого столѣтя. Якъ вѣдомо, Ромуны писали зъ разу кирильскою азбукою и першѣ ихъ книжки зъ 1495 и 1580 р. печатанѣ славяньскими черенками. Доперва въ р. 1677 зроблено першу пробу, уживати латиньского письма, и зъ того часу появляются спорадично книжки, печатанѣ латиницею, кожда однакожь писана инакшою правописею. До того и кирильска правопись зъ своеи стороны не показувала богато одностайности и наслѣдкомъ сего було, що Копитаръ вже въ р. 1829 начисливъ не менше якъ 13 ромуньскихъ правописей, то фонетичныхъ, то етимологичныхъ. Зъ того часу число се взросло еще значно, якъ запевняє въ р. 1869 Дицъ, славный отець романьскои филологіи, котрый, мимоходомъ сказавши, радитъ Ромунамъ приняти италійску фонетику (Гляди: „Grammatik der romanischen Sprachen“ I. p. 468.). Помимо майже загальноі побѣды латиньского письма, держится такожь и кирилиця все еще до нынѣ. Въ рокахъ 1850—1852 выйшли навѣть три словарѣ печатанѣ сею азбукою. Вправдѣ ôтъ часôвъ полученя Волощины съ Молдавією въ р. 1866 видно и въ тôмъ ôтношеню значный звороть до лучшого, всежь таки и теперь еще далеко Ромунамъ до якого-такого ладу въ своѣмъ письмѣ.

(*Дальше буде.*)

нынѣ вже цѣлкомъ выкôнченый. Побудовано новѣ кораблѣ, роблено ними всѣлякѣ можливѣ пробы, а тіи повелися такъ добре, що фльота нѣмецка єсть нынѣ третою зъ порядку въ Европѣ. Заслугою ген. Стоша єсть именно тое, що теперь вже всѣ кораблѣ воєннѣ будуются въ нѣмецкихъ, чи то цѣсарскихъ, чи приватныхъ варстатахъ. Панцирнѣ плыты и машины паровѣ до нихъ выробляются въ мѣстцевыхъ фабрикахъ. Такъ отже Прусы выйшли цѣлкомъ пôдъ тымъ взглядомъ зъ пôдъ чужого вплыву. Одною зъ головныхъ заслугъ ген. Стоша єсть также выбудованье и розширенье закладôвъ маринарскихъ въ Киль, въ Гданьоку и Вильгельмгафенѣ, дальше зреорганизованье стацій морскихъ. Торпеды нѣмецкѣ не гôршѣ ôтъ торпедôвъ иншихъ державъ. Єсли отже ген. Стошь давъ собѣ раду на своимъ становищи, то чомужь и ген. Капривi не мавбы єму ôтповѣсти? Правительство нѣмецке ставляючи досвѣдченыхъ войсковыхъ на чолѣ маринарки, тои наймолодшои оружнои силы въ Нѣмеччинѣ, хоче въ той способбъ маринарку оживити духомъ арміи нѣмецкои. Зъ другои стороны аргументуютъ, що въ Нѣмеччинѣ єсть вже тôлько образованыхъ людей посвятившихся маринарцѣ, що годилобся зважати бôльше на нихъ чимъ доси. Передъ всѣмъ боронитъ тая партія вицеадмирала Батша, котрый мимо що мавъ найбôльше фаховыхъ здôбностей, що по Стошу бувъ найлучшимъ маринаремъ, зôставъ цѣлкомъ покривдженымъ.

Въ берлиньскôй прасѣ стоитъ крôмъ того ôтъ кôлькохъ дней на порядку дневнôмъ справа приверненя на ново институціи „рады стану“. Сею справою занялася дуже горячо Nordd. Allg. Ztg., котра въ кôлькохъ обширныхъ артикулахъ старалася доказати потребу введеня на ново въ житье тои институціи. Пôсля мнѣня тои газеты, парляментарнѣ нарады абсорбуютъ такъ дуже дѣятельнôсть министрôвъ и ихъ окруженя, що и найлучшѣ силы зъуживаются, а репрезентація краю цѣлкомъ не явилася охотною до улегченя працѣ министрôвъ и ихъ помôчникôвъ. Позаякъ отже у министрôвъ за богато труду, то щобы хочь троха трудъ сей обмежити, требабы хвататися послѣдного средства, с. е. скликати знов раду стану. Рада тая установлена р. 1817 орудовала до р. 1848. По 6-лѣтнôй перервѣ стала урядовати въ р. 1851, но по кôлькохъ лѣтахъ мусѣла заперестати своєи дѣятельности, (хотяй знесена законно не зôстала), бо зъ року на рôкъ тратила на значеню.

Франція. Послѣднѣ демонстраціи и гроженя французскихъ анархистôвъ перелякали, якъ здаєся, не мало людей, бо зъ многихъ сторôнъ пôдносятся въ Франціи проєкты маючѣ на цѣли получшити матеріяльнѣ ôтношеня робôтничоя клясы. О гдеякихъ проєктахъ, котрѣ задумавъ ввести въ житье министеръ финансôвъ Тираръ, доносили мы минувшого разу. Кромѣ сихъ проєктôвъ задумавъ министеръ Вальдекъ-Руссо позаводити стоваришеня робôтничѣ съ регулярною пôд могою державною. До такого стоваришеня вступавбы робôтникъ съ 16 рокомъ житя и платывбы мѣсячно 50 сантимôвъ або и высшу вплату, а ôттакъ въ 60 роцѣ житя получавбы ôтповѣдну платню. При зложеню першои вплаты получивбы робôтникъ рентовый квитъ на своє имя, а сей ôтвиравбы єму вступъ до иншихъ товариствъ и до плаченя въ нихъ вплатъ. По смерти робôтника выплачувалабы каса звязкова осирочоной родинѣ ôтповѣдный капиталъ. Забезпеченье судьбы робôтника єсть безперечно справою дуже важною, бо ôтъ розвязаня єи залежитъ судьба суспôльности и державъ. Въ Нѣмеччинѣ пôднѣсъ тоє питанье князь Бисмаркъ, але доси не може ôнъ похвалитися якими результатами; пôдносятъ тую справу теперь практичнѣ французкѣ политики; съ часомъ покажеся чи будутъ они въ тôмъ дѣлѣ щасливѣйшѣ ôтъ нѣмецкого канцлєра. Князю Бисмарку опираются всегда либералы, а Феррому и Вальдекови-Руссо стаютъ по части въ дорозѣ радикалы, котрѣ зъ однои стороны неприхильнѣ средствамъ, котрѣ уважаютъ за половичнѣ, а зъ другои — занятѣ теперь передовсѣмъ агитаціею за ревизіею конституціи. — Анархисты хотѣли выступити явно въ часѣ свягъ, но полиція не допустила до сего понищивши плякаты, котрыми анархисты хотѣли скликати публику. Першого дня святъ вручивъ п. Вакери президентови Греви петицію зъ пôдписами англійскихъ ученыхъ и артистовъ, а такожь и Виктора Гиго о уласкавленье кн. Краποткина. — Въ Парижи арештовано чотырохъ анархистôвъ но по кôлькохъ дняхъ выпущено ихъ на волю.

Найновѣйшѣ вѣсти зъ Парижа доносятъ, що сенаторъ Левъ Сай вступивъ до кабинету. Сай має обняти теку министра финансôвъ по Тирардѣ, котрый выѣхавъ до Альгерія, а ôтъѣжджаючи заявивъ, що намѣряє взяти димиссію. Ферри надѣється, що Сай поможе довести до кôнця угоду межи правительствомъ а предпринимательствами желѣзничими, такъ щобы не треба було затягати новои пожички. — Сай має великій вплывъ въ французскихъ финансовыхъ кругахъ; умѣвъ ôнъ доси такожь и за себе самого добре дбати, — а гдеякѣ пôдозрѣваютъ єго о орлеанизмъ. — Князь Наполеонъ казавъ свôй манифестъ порозлѣплювати въ тысячныхъ примѣрникахъ въ Марсиліи. Полиція поздирала ихъ заразъ.

Англія. Правительство англійске по причинѣ неустанноі акціи тайного товариства постановило реорганизувати политичну полицію. Министеръ справъ внутрѣшныхъ Гаркуртъ предложивъ радѣ министерскôй проєктъ въ цѣли утвореня осôбного ôтдѣлу полиційного, котрого задачею буде займитися тôлько справами политичными и глядати за заговорщиками и агитаторами головно въ Лондонѣ, куды сходятся зъ цѣлого свѣта личности, маючѣ на цѣли пропагувати соціяльну революцію.

Испанія. Правительство дôстає въ свои руки чимъ разъ бôльше членôвъ товариства „Чорнои руки“. Въ Мадритѣ, якъ доносятъ заграничнѣ дневники, зайшовъ знов одинъ скандальный фактъ въ костелѣ св. Себастіяна. Въ великій четверъ мавъ проповѣдь парохъ того костела, а говорячи о революційнôмъ союзѣ „Чорнои руки“, сказавъ, що се Богъ зсылає кару на Испанію за тое, що не боронила папы въ єго борбѣ съ революцією. Случайно бувъ въ церквѣ Италіянець. Учувши тіи слова проповѣдника кликнувъ: „Смерть проповѣдникови“. Въ костелѣ ставъ великій пополохъ, народъ ставъ тиснутися до дверей, много людей ранено. Костелъ выпорожнено и замкнено. Арештовано Италіянця, но и священика покликано передъ судъ. Италіянець перечитъ въ слѣдствѣ, будьтобы ôнъ грозивъ смертею священикови, ôнъ каже, що такъ погрозило священикови кôлькохъ Ишпанцѣвъ, коли учули, якъ ôнъ закидавъ либераламъ, що се они втискаютъ революціонерамъ въ руки штилєтъ и трутину. — На дворѣ ишпаньскôмъ дѣлаются великій приготованя до принятя португальскои королевскои пары. Дневники думаютъ, що результатомъ тои визиты буде давно вже проєктована унія цлова межи обома державами пôвостровъ пиринейского. Ишпаньскій министеръ финансôвъ заявивъ въ палатѣ пословъ, що Нѣмеччина постановила пôднести оплаты ôтъ выробôвъ ишпаньскихъ, и заявивъ, що если правительство нѣмецке не знесе сего постановленя, то Ишпанія буде мусѣла выступити репрессійно.

Туреччина. Кореспондентъ Standard-а телеграфує, що на Кавказѣ теперь великій рухъ войска, такъ якбы заносилося на яке россійско-турецке непорозумѣнье. Въ Арменіи ширится незадоволенье по тôй причинѣ, що В. Порта зволѣкає зъ переведеньемъ приреченыхъ реформъ; власти турецкѣ увязнили кôлькохъ ôрменьскихъ нотаблѣвъ и звернули увагу на архіепископа ôрменьского пôдозрѣваючи єго о зносины съ россійскимъ правительствомъ.

Сербія. До Pol. Cor. доносятъ зъ Бѣлграду, що всѣ перепоны недопускаючѣ урегулѣваня сербского церковного пытаня зôстали полагоженѣ. Комиссія зложена въ цѣли выбраня митрополита збереся дня 1 цвѣтня. — Зъ осôбъ обжалованыхъ о атентатъ на особу короля Миляна зôстали всѣ пущенѣ на волю кромѣ однои Елены Марковички, котра буде суджена передъ звычайнымъ трибуналомъ.

НОВИНКИ.

— **Депутацію „Института Ставропигійского“ и львôвскихъ Русинôвъ** пріймивъ въ недѣлю Преосв. епископъ Сильвестеръ дуже благосклонно. Въ имени депутаціи, въ котрôй взяло участь до сорокъ осôбъ, межи тыми поважне число (16) львôвскихъ мѣщанъ, проговоривъ сеніоръ Института, сов. В. Ковальскій, представивъ ядреными словами грозяче небезпеченьство нашому календарови, а тымъ самымъ нашому обрядови и вѣрѣ, указавъ на широко розвиненѣ агитаціи по краю въ тôмъ взглядѣ, маскованѣ мнимою волею Найяснѣйшого цѣсаря и св. Престола, указавъ дальше на загальне затреваженье народа рускаго въ Галичинѣ и пôднѣсъ потребу, щобы ординаріятъ львôвскои епархіи якъ найенергичнѣйше выступивъ противъ задуманои интриги зъ стороны ворогôвъ унитскои церкви. Бесѣдникъ домагався, щобы Преосвященый зволивъ ôтнестися съ жалобою противъ злобныхъ агитацій, котрѣ головно выходятъ ôтъ латиньского духовеньства, такъ до лат. львôвского ординаріяту, якъ и до президіи намѣстництва, рôвножь, щобы зволивъ выдати окрему куренду до рускаго священьства, въ котрôй бы наказавъ рускому клирови голосити зъ амвонъ, що всякѣ подôбнѣ агитаціи дѣются противъ волѣ найвысшихъ духовныхъ и свѣтскихъ властей, и що длятого народъ не повиненъ давати себе обманювати лукавымъ агитаторамъ, и щобы пôдъ жаднымъ условіемъ не пôдписувавъ предложеныхъ єму того рода петицій. Преосвященый пріймивъ все до вѣдомости, заявивъ, що и єму звѣстнѣ суть гдеякѣ факта такого злобного агитаторства въ околицяхъ Галича и др., що навѣть доручено єму примѣрникъ печатаноі петиціи до „Найяснѣйшого Пана“ за змѣною церковного календаря; заявивъ дальше, що анѣ св. отець, анѣ нашь монархъ не жадаютъ ôтъ насъ подôбнои змѣны и признавъ потребу, прикоротити ворожѣ агитаціи въ такій способбъ, въ якій депутація домагаєся. Въ тôй справѣ говорившъ Преосвященый вже съ лат. еп. Моравскимъ, и одержавъ ôтповѣдь прихильну о стôлько, що лат. ординаріятъ не дозволитъ своему клирови брати участи въ такъ шкôдливôй акціи для краю и церкви рускои. Такожь и львôвска консисторія рѣшила на засѣданю зъ дня 31 л. марта ôтнестися съ жалобою противъ гдеякихъ агитаторôвъ до президіи намѣстництва и рôвножь до обохъ лат. ординаріятôвъ. Преосвященый готовъ єсть выдати окрему куренду до свого клира, и окрôмъ въ „Сіонѣ“ напечатати єи въ окремыхъ ôтбиткахъ для ужитку такъ духовеньства, якъ и самого народа.

— **Богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Игнатія Онишкевича** ôтправилося въ церквѣ св. Варвары другого дня по похоронѣ при численнôй участи проживаючихъ въ Вѣдни Русинôвъ.

— **Дръ Юл. Целешь,** якъ довѣдуємось зъ вѣродостойного жерела, приходитъ до Львова въ складъ гр. к. митрополичои капитулы. О. Богданъ Пюрко, духовникъ гр. семинаріи въ Вѣдни подався на крылошанина во Львовѣ. Вѣденьска руска семинарія має бути розвязана...

— **„Рускій Сіонъ“** въ своѣмъ послѣднôмъ числѣ гнѣваєся на нашу редакцію за се, що мы пôднесли зовсѣмъ ôтверто неôтповѣднôсть передаваня въ руки Єзуитôвъ якихъ небудь поручень дотычачихъ нашои церкви, нашого обряду. Каже, що лишь длятого прошено єзуита о. К. Ридля приняти на себе „руководство упражненій духовныхъ съ кандидатами стану священичого“, бо хочь „нашому духовеньству способностей нѣкто ôтмовляти не гадає“ — по просту маємо во Львовѣ за мало рускихъ духовныхъ, а хочь ôтповѣдній силы певно знайшлисьбы, то духовнымъ нашимъ не позволяютъ ихъ численнѣ заняття пріймати на себе многихъ иншихъ обовязкôвъ; „впрочѣмъ кождому вѣдомо, що оо. Єзуиты въ удѣляню упражненій духовныхъ отличаются, то бо ихъ головна задача, въ тôмъ робятъ они глубокѣ студія“. Тôлько ôтповѣди на нашѣ замѣты. Въ дальшихъ выводахъ позволяє собѣ архіепархіяльна часопись зовсѣмъ злишныхъ выходокъ противъ „Дѣла“, поучує теперѣшну редакцію, о кôлько она не поняла „идеи“ попереднього редактора бл. п. В. Барвѣньского и зазначує, що будьтобы нашь пок. товаришъ и провôдникъ бувбы пѣлкомъ инакше понимавъ „цѣлу тую справу“... Въ кôнци заявляє: „що наше духовеньство якъ и власть духовна еще не упали такъ низько, и не позволятъ собѣ, абы люде мірскѣ поучали ихъ и давали имъ въ справахъ духовныхъ якѣ будь приписы. Маєте панове досыть справъ мірскихъ а духовная лишѣтъ духовнымъ“.

Передовсѣмъ ôтповѣдаємо, що намъ зовсѣмъ не ходило и не ходитъ о се: щó проповѣдавъ о. Ридль кандидатамъ священичого стану; дѣйстно було бы вже трохи за много, щобы Єзуитъ посмѣвъ въ рускôй церквѣ передъ рускими духовными говорити що небудь противъ рускои церкви и пр. Такожь зовсѣмъ не хочемъ перечити сему, що о. Ридль отлично надаєся для упражненій духовныхъ — на пр. латиньскимъ духовнымъ... Мы брали сей фактъ въ звязи съ другими анальогичными фактами; мы протестували и еще разъ протестуємъ противъ якогонебудь, въ якôйнебудь формѣ, при якôйнебудь случайности — выступованя чужихъ або еще и ворожихъ намъ елементôвъ въ дѣлахъ нашои народнои церкви; мы боимося щобы се, — съ часомъ — не сталося формальною системою... Мотивы нашого выступленя були зовсѣмъ ясній и чистѣ... Хочь бы мы впрочѣмъ навѣть признали, що о. Ридль, або якій иншій Єзуитъ єсть о много ôтповѣднѣйшимъ, якъ кто небудь зъ нашого духовеньства, для веденя упражненій духовныхъ, то всежь волимо поки-що вдоволитись слабшими силами, нѣжь вводити рôжнѣ небезпечнѣ прецеденсы. Хочь ВПр. митр. Іосифъ такъ дуже радъ бувъ ввести въ житье згаданѣ упражненія, то всежь таки певно и на хвилю не подумавъ вводити въ сѣй цѣли въ руску церковь Єзуитôвъ, або латинникôвъ. „Рускій Сіонъ“ не понявъ нашои „идеи“, та припускае наивно, що намъ ходило о содержанье проповѣдей о. Ридля... И мы скажемъ „Сіонови“ єго-жь словами: „плекаймо своє, плекаймо все, що межи нами єсть доброго, — пріймаймо, що видимо доброго у другихъ.“ Выробляймо зъ помѣжь насъ самыхъ ôтповѣднѣ силы, а силъ такихъ чи то во Львовѣ чи мѣжь нашимъ провинціональнымъ духовеньствомъ певно досыть найдеся, — треба тôлько пошукати. Пріймаймо все добре ôтъ другихъ, але боронѣмъ безвзглядно приступу Єзуитамъ... Прочѣ неналежачѣ до рѣчи выходки „Сіона“ моглибъ мы поминути короткою увагою, що не сумнѣваємся, що редакція сеи часописи знала бл. п. Володимира Барвѣньского лучше ôтъ насъ, его довголѣтныхъ спôвробôтникôвъ; — не можемъ однакожь не выразити нашого здивованя, чому то оо. Єзуитамъ має бути вôльно „обучати“ нашь молодшій клиръ, а часописямъ рускимъ зовсѣмъ вже не вôльно забирати голосу въ важныхъ справахъ нашои народнои церкви?!.. Мы радо лишаємъ духовная духовнымъ, — але мы маємо историчне право забирати голосъ въ справахъ духовныхъ въ случаяхъ, где посередно ходитъ такожь о важнѣ справы нашои народности; доказомъ сего нашѣ зъ свѣтскихъ людей закладанѣ церковнѣ братства, а навѣть на синодахъ нашихъ засѣдали и забирали (съ повнымъ до сего правомъ) голосъ люде свѣтскѣ. Щобы лишь Богъ не допустивъ, щобы люде свѣтскѣ иншои народности не зыскали бôльше вплыву на гдеякѣ справы, якъ свѣтскѣ Русины та нечисленнѣ рускѣ часописи...

(+) **„Новое Вѣче“,** популярна часопись, выдавана що тыждня п. О. Марковымъ, перестало выходити. За сей рôкъ выйшло всего лишь 5 чиселъ. Упадокъ „Нового Вѣча“ можнабы уважати шкодою для нашого народного дѣла въ тôмъ случаю, колибъ у насъ не було такои знаменитои часописи для народа, якою єсть „Батькôвщина“.

— **Єзуиты,** тѣ піонеры на розбитье галицко-руского организму, загнѣздилися вже — якъ намъ доносятъ — и въ Станиславовѣ.

— **Пожичка краєва.** Выдѣлъ краєвый ухваливъ затягнути пожичку въ краю за помочею субскрипціи. Выданѣ будутъ облигаціи по 4½% съ курсомъ емисійнымъ 90 зр. за 100 (= номинальна вартôсть облигаціи), разомъ на суму 3,800.000. Головно п. маршалокъ краєвый дръ Зыбликевичъ и членъ Выдѣлу краєвого гр. Баденѣ мали причинитись до сего, що отворена буде субскрипція въ краю, и що не принято заграничнои оферты. Ну, се певно лѣпше, але при звѣстныхъ економичныхъ и финансовыхъ ôтношеняхъ нашого краю дѣйстна користь не така велика: чи сею чи другою дорогою, всежь експлоатуютъ насъ капиталисты чужѣ, а єсли при тôмъ еще и нашѣ финансисты схотятъ гдещо заробити — то ажь тогды добре „скористаємъ“! Згадана высше пожичка „краєва“ має вже разъ уможливити ôтъ давна заповѣданый „Банкъ краєвый“, на котрый доси годѣ було якось придбати (пожиченыхъ) фондôвъ; сей банкъ, якъ голосятъ, має спасти насъ! Якъ нашѣ банки спасаютъ нашихъ селянъ, се вже ажь надто звѣстно; „таный кредитъ“, о котрôмъ тôлько шумныхъ фразъ при закладинахъ кождого банку чуємо, покарбувавъ глубоко шкôру рускихъ мужикôвъ. Шляхтичѣвъ же нашихъ такъ якъ „Товариство кредитове земске“, такъ и „Банкъ краєвый“ не спасе. Та дарма: потопаючій хапаєся бритвы — „nie będzie szlachty — nie będzie Polski!“ — сѣ слова не дармо высказавъ на послѣдныхъ загальныхъ зборахъ товариства кредитового гр. Менцѣньскій. Тымчасомъ же цвите praca organiczna (á la ks. Stojałowski), працюєся усвльно надъ uobywateleniem — жидôвскихъ капиталôвъ; отъ, отъ, — es kommt die Zeit, die Zeit ist nah, коли на крѣслахъ курульскихъ ojców narodu засядутъ переважно нейсатѣ але possesionati сыны Израиля...

(+) **Кс. Стояловскій** позує вже на велико-мученика... Въ послѣднôмъ числѣ „Wieńc-a“ читаємъ, що одержавъ вже кôлька безъименныхъ листôвъ, въ котрыхъ въ способъ „prawdziwie moskiewski“... грозятъ єму навѣть смертею! Але ôнъ неустрашимо глядитъ „смерти“ въ очи и веде дальше агитацію календароку въ „Pszczółc-ѣ“ и въ „Wieńc-y“, ба що важнѣйше, монсиньоре Стояловскій при небезпеченьствѣ житя еще бôльше полюбивъ Русинôвъ, бо вже ôтзываєсь до нихъ „kochani Rusini!“ — Dulce est pro „calendario“ mori...

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ; Вже и у насъ сонце зъ заходу зôйшло. Якійсь укрытый духъ пôдземный, о котрôмъ годѣ чогось певного допытатись, навѣть яке єму имя, наймивъ одного гальопена Жмурка, и сей ходитъ помежи бѣдныхъ робôтникôвъ (особливо въ калускôй бани) и збирає пôдписы въ справѣ календаря, — а що въ нашôмъ повѣтѣ на 65.087 мешканцѣвъ є лишь 1809 латинникôвъ, то нема ôтваги говорити о знесеню рускихъ святъ, и вмовляютъ лише въ тыхъ робôтникôвъ банѣ, „що се письмо друковане прійшло ôтъ самого митрополита руского, щобы паны вразъ съ нами обходили свята, бо ихъ (панôвъ) и такъ небогато, та лишь дурно черезъ нихъ роботы перерываєся у польскѣ свята“. Тожь всѣмъ се голосятъ: що се воля митрополита. Жиды-жь, котрѣ лѣпше знаютъ, о що се ходитъ, докучаютъ нашимъ людямъ, та цвѣкаютъ христіянамъ въ очи, що „митрополита“ хоче рускѣ свята покасувати. Агитаторы дуже скрыто роблятъ свое дѣло такимъ лживымъ пôдступомъ, и дѣйстно удалось имъ пôдойти одного зъ порядныйшихъ людей, слюсаря при сôльнôй бани, Кравича, котрый пôдписався въ найлѣпшôй вѣрѣ, що выповняе лишь волю митрополичу. Натискае въ сѣй-же справѣ такожь п. Пясецкій, надзорець паровои машины на бани, „były oficer byłych wojsk polskich“; крôмъ него займаєся сею-жь справою одна вдовиця Сервацка, мати латиньского викарія во Львовѣ (ударь въ стôлъ — ôтозвутся ножицѣ; *Прим. Ред.*). — Що до будучихъ выборôвъ, то паны хотятъ мабуть знов п. Вольфарта перепхати, бо кажутъ, що не можна найти лѣпшого кандидата. — Маютъ панове Поляки еще одинъ клопôтъ и то симъ разомъ не зъ стороны „żywiołów, wrogich państwu i kościołowi“, але таки черезъ „свого“, звѣстного противника рускаго, ks. kan. Kleina, котрый не хоче позволити, щобы на торговици рогатои худобы, до котрои и ôнъ яко лат. парохъ має право, поставлено статую короля Яна Собеского.

(+) **Въ справѣ сконфискованои ц. к. прокураторіею „Ôтозвы“ п. М. Павлика,** выданои по руски и по польски до рускаго и польскаго робôтничого народу, щобы до сойму выбирати тôлько мужикôвъ и ремѣсникôвъ та ихъ прихильникôвъ, — ôтбудеся въ львôвскôмъ ц. к. судѣ карнôмъ во Львовѣ дня 12 л. цвѣтня с. р. о 3½ год. по полудни явна розправа, до котрои стане въ оборонѣ „Ôтозвы“ єи авторъ п. Павликъ.

— **Скандаличный процесъ.** Въ Краковѣ закôнчився власне цѣкавый процесъ, показуючій якъ легкомысленно гдеякѣ люде, що самѣ стратили почутье обовязку и чести, дивлятся на честь своихъ ближныхъ, и якъ часомъ пустый „жартъ“ може бути причиною дуже сумныхъ наслѣдствъ. Що найсумнѣйше въ цѣлôй справѣ, то се, що въ ню замѣшавсь лат. священикъ, беручи добровôльно удѣлъ въ „жартѣ“, котрого єдиною цѣлею було: тяжко скривдити бѣдну, нѣчого не провинившу дѣвчину!.. Щобы помститись на дочцѣ димисіонованого капитана Іоаннѣ Пинтнеръ за се, що ся послѣдна выткнула панѣ Маріи Ленеръ єи „зношеня“ съ вицебурмистромъ передмѣстя Кракова „Пôдгôрье“ Стефаномъ Качмарскимъ, змовились: сама Марія Л., єи мужъ Леопольдъ, и С. Качмарскій — щобы обтяжити панну Пинтнеръ подôбнымъ пôдозрѣньемъ, яке вже ôтъ досыть давна тяжило на пани Леопольдовôй. Рѣшили звабити єи пôдступомъ до помешканя латиньского викарія кс. Шафрана, щобы потôмъ всюды се розголосити. Кс. Шафранъ приставъ на се, пôдступъ удався, дѣвчину держано кôлька годинъ (вечеромъ) въ помешканю о. викарого, (котрого нѣбы-то не було въ дома!) и обсмѣяно. Выдобувшись на волю отроилась бѣдна жертва „жарту“ фосфоромъ. Вырокомъ суду сказано (за злочиньство публичного насилія, §§. 93 и 99 зак. к., евентуально за спôввину): кс. Шафрана на 3 мѣсяцѣ; Ленера, єго жѣнку, Качмарского и Маріянну Олеховску (служницю) по 4 мѣсяцѣ вязницѣ. Отъ яка хороша случайнôсть для лат. оо. миссіонарѣвъ, котрѣ рôкъ-рôчно „навертаютъ“ нашь подôльскій народъ, та для такихъ „знаменитыхъ обучителѣвъ проповѣдникôвъ для молодшого клира“ якъ о. Казимиръ Ридль... або кс. Стояловскій, такій дѣятельный труженникъ, а навѣть, якъ гдекто каже, не зовсѣмъ нефаховый въ подôбныхъ справахъ... Кôлько бы то доброго могли сѣ оо. духовнѣ для своихъ собратій зробити!

— **„Świtło“ redivivum.** Якъ доноситъ „Kuryer Lwowski“ зачне въ Коломыѣ зъ д. 10 л. цвѣтня выходити руске письмо „Dom i Szkoła“ — латиньскими черенками. Исторію бл. п. „Switła“ знаемо: п. редакторъ, покровительствованый радами повѣтовыми та гдеякими панами (котрѝ розсылали do współobywateli листы, горячо попираючй згадану часопись — w imię narodowej sprawy) напихавъ всѣми способами свою часопись рускимъ громадамъ; рады повѣтовй пренумеровали ей ex offo по кôлькасотъ (!) примѣрникôвъ. Але видко, що п. редакторъ за много собѣ за свою працю числивъ, чи що тамъ, досыть, що мимо великихъ сумъ, выданыхъ на „Switło“, его марненькій поломѣнь вконецъ таки погасъ!

— **„Nowa Reforma“.** Въ звѣстнôй справѣ заложеня „Новои Реформы“ вмѣсто попереднои „Реформы“, при чѣмъ то, якъ гдеякй часописи доносили, посолъ и сотрудникъ сеи часописи п. Т. Романовичь мавъ ôтограти не зовсѣмъ выразну ролю, — выдавъ 31 м. м. гоноровый судъ одноголосно вырокъ, увôльняючій п. Романовича ôтъ всякого закиду.

— **Мишуга и Волошко,** два нашй земляки, выхованки ставропигійскои бурсы, выступаютъ теперь яко спѣваки при заграничныхъ операхъ, першій въ Туринѣ, другій въ Варшавѣ.

— **Зъ фонду державного, призначеного** на запомогу для дôткненыхъ повѣнею нещастныхъ мешканцѣвъ, припадае на Галичину 30000 зр. пожички, а 25000 безповоротнои запомоги.

— **Зъ Кутъ** пишутъ намъ: Въ понедѣлокъ 26 цвѣтня представивъ нашь рускій театръ въ Выжници „Капраля Тимка“ съ музикою Вербицкого въ сали тутешнього касина. Представленье выпало дуже добре. Въ грѣ особливо ôтзначилась п-нѣ Попелева своимъ гарнымъ звôнкимъ голосомъ. Публика зôбралась численно, жаль лишь, що селянъ не було бôльше.

— **На кандидата въ окрузѣ мѣскôмъ Коломыя-Снятынъ-Бучачь** попираѥ львôвскій кореспондентъ „Czas-u“ тутешнього адвоката дра Емиля Быка; закидае ему вправдѣ, що 1873 р. бувъ горячій союзникъ „Русскои Рады“, але ôтъ того часу сильно перекабатився и можнабы забути о тôмъ, що було передъ 10 роками. „Nowa Reforma“ попираѥ, якъ мы доносили, жида дра Варшавера. Конець кôнцемъ всѣ Поляки хотятъ мати жида посломъ.

— **Посада префекта** наукъ въ львôвскôй гр. кат. духовнôй семинаріи во Львовѣ опорожнена, а Перемыска консисторія розписуе конкурсъ съ речинцемъ до 15 мая 1883. Жалованье рôчне 210 зр. съ звычайными емолюментами.

— **Польонизація.** На головнôй почтѣ во Львовѣ нема рускихъ друксортôвъ, — ponieważ mało kto żąda. Впрочѣмъ майже въ кождôй трафицѣ львôвскôй треба цѣлу вôйну перевести, нѣмъ вконець Русинови удасться дôстати рускій друксортъ.

— **Малоруску драматичну трупу** п. Марка Кропивницкого, добре звѣстного артиста и драматичного писателя, заангажувавъ, якъ доноситъ „Заря“, п. Луцкій, властитель боярского парку и театру въ Кіевѣ, на цѣлый рядъ драматичныхъ представлень, котрѝ маютъ розпочатися съ днемъ 20 рус. мая с. р.

— **Замордованье Юрія Майлята** черезъ доси еще на певно невыслѣдженого злочинця выкликало всюда велику сензацію. Згинувъ се найвысшій судія угорскои короны, перворядный ученый, а такожь и практичный дѣятель патріотъ; головнй заслуги положивъ ôнъ около угорского судôвництва, працювавъ надъ рôжными реформами, старавсь усильно якъ найвысше пôднести повагу мадярскихъ судіевъ. Тожь Мадяре, безъ рôжницѣ партій, почтили належно память великого мужа. Всѣ журналы выйшли доносячи о его смерти въ чорныхъ обвôдкахъ; при пышныхъ похоронахъ покôйника репрезентованй були обй комнаты праводавчй, академія наукъ, множество товариствъ и корпорацій; цѣсарь репрезентованый бувъ черезъ генерала Мондля, бувъ такожь присутный архикн. Іосифъ. — Родинѣ Майлятôвъ, котра выдала зъ помѣжь себе доси вже многихъ ученыхъ и славныхъ людей, якось не ведесь; се не першій членъ сеи родины гине насильною смертею. (Одинъ зъ предкôвъ Майлята утопивсь (добровôльно) вразъ съ дочкою.) На кôлька днѣвъ передъ смертею мавъ Майлятъ отримати якйсь листы съ погрозами. Анѣ причина убійства анѣ самъ злочинець доси не звѣстнй. Полиція арештувала пôдозрѣного о спôвъудѣлъ гузара, а пильно пошукуе одного робôтника Італіянця Спонга. Чи и що зрабовано, доси такожь еще на певно не знати; здаеся однакожь, що властивою причиною замордованя була пôмста, такъ якъ злочинцѣ, котрѝ мали досыть много часу до рабованя, не рушили многихъ дорогоцѣнностей, що въ комнатахъ знаходилися. Передъ кôльканайцятьма лѣтами рѣшили угорскй суды процесъ якогось убогого члена родины Майлятôвъ, котрый задля чисто формальныхъ причинъ стративъ право допоминатись о свое дѣдицтво, розумѣесь неприхильно. Сей процесъ бувъ потôмъ причиною иншого процесу о образу чести, въ котрôмъ замордованый власне гр. Юрій Майлятъ стававъ яко свѣдокъ, и мусѣвъ выслухати зъ устъ заступаючого выдѣдиченого свояка адвоката кôлька острыхъ примѣтокъ.

— (**Дрôбни вѣсти.**) Якъ доноситъ „Polit. Corsp.“ буде вестися слѣдство въ звѣстнôй справѣ рабина Шрайбера такожь противъ всѣхъ тыхъ другихъ рабинôвъ, котрѝ пôдписали клятву на посуновыхъ жидôвъ. — Справа отроеня кн. Горчакова доси еще не прояснена. — Въ мѣсцевости высшои Арменіи по 8-дневнôй метели снѣжнôй великй лявины котячись зъ гôръ знищили по надъ 100 домôвъ, погребали 59 особъ а до 100 покалѣчили. — Въ Вроцлавѣ утѣкъ касіеръ товариства заличкового спроневѣривши 140.000 марокъ. — Въ Варшавѣ Янъ Ромбертовскій, урядникъ банковый, забравши 100000 рублѣвъ щезъ безъ слѣду.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательство капеляніи Качика на Буковинѣ получивъ о. Лука Чепелиньскій.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію: о. Михаила Ясиницкого зъ Боссыръ на пароха Кутковець, дек. тернопôльского, а о. Михаила Мацѣвского зъ Кутковець на пароха Боссыръ, дек. скальского въ дорозѣ перенесеня тыхъ парохôвъ.

Презенту на Щирець получивъ о. Михаилъ Тшесневскій зъ Угерска.

Введенй въ душпастырскй посады оо. Константинъ Цѣсикъ въ сотрудництво въ Печенѣжинѣ, дек. пѣстыньского; Корнилій Воевôдка въ завѣдательство Гановець, дек. рогатыньского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію получили оо: 1) Ал. Ивасѣвка, сотрудникъ зъ Ярославя, на парохію Дубно, дек. канчуцкого; 2) Іоанъ Лысякъ, самостôйный сотрудникъ зъ Кобыльницѣ волоскои на парохію Тучапы, дек. судово-вишеньского; 3) Іоанъ Нѣмцôвъ, парохъ зъ Гошова, на парохію Летня, дек. дрогобыцкого.

Презенты получили оо.: 1) Кипр. Ясеницкій на парохію Загочевье, 2) Петръ Тустановичь на парохію Ялинъ.

До каноничнои институціи завôзванй оо.: 1) Волод. Левицкій, парохъ Немирова, на парохію Нагôрцѣ, дек. куликôвского; 2) Димитрій Исайчикъ, завѣд. Лобôзвы, на парохію Залѣска воля, дек. ярославского; 3) Алекс. Вѣханьскій, сотрудникъ зъ Нового Села на парохію Смерекôвъ, дек. куликôвского.

Завѣдательства капеляніи Гнила, дек. высочаньского получивъ о. Іосифъ Шайдзицкій.

Убываютъся: 1) о завѣдательство Немирова оо.: Емил. Гриневецкій, Евгеній Горницкій, Теодозій Лихицкій, Викторъ Решетыловичь; 2) о сотрудництво Ярославске: Корнилій Гумецкій сотрудникъ зъ Домишева.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Левъ Шухевичь,** бувшій сотрудникъ въ Рожновѣ дек. снятыньского, а ôтъ недавна пароxъ въ Петликôвцяхъ, дек. чорткôвского, упокоився по короткôй недузѣ 28 л. марта с. р. въ 37 р. житя а 13 р. священьства. Покôйный ôтзначався честнымъ характеромъ, а будучи близько 10 лѣтъ сотрудникомъ въ Рожновѣ тѣшився довѣріемъ и повагою у прихожанъ, и лишивъ по собѣ всѣмъ щиру споминку и сердечный жаль. Вѣчна ему память!

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислали дальше: Вп. о. Б. Струтыньскій въ Кудринцяхъ 1 зр.; п-нѣ Елена Ференчекъ въ Лѣтини 1 зр.; о. Б. Мандзыкъ въ Губини 3 зр.; Володиміръ К. во Львовѣ 1 зр.; о. Д. Котыскъ въ Луковѣ 1 зр.; о. І. Домбчевскій въ Ясеновѣ горѣшнôмъ 2 зр. — Разомъ **840 зр. 90 кр.**

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** прислали: Всч. о. Хоминьскій зъ Зеленого 1 зр.; о. Крушельницкій зъ Назôрнои — зôбранй на весѣлю учителя народныхъ школъ 2·70 зр.; о. Ковальскій зъ Спасова, ôтъ громадянъ на пасху... Спасибôгъ щирымъ добродѣямъ! *В. И.*

— **На дѣвоче воспиталище** о. І. Злат. Отто въ Липôвци 1 зр., Н. Н. въ Кольбушовôй 1 зр.

— **На могилу Т. Шевченка** Вп. п-нѣ Елена Ференченъ въ Лѣтини 1 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Запытуючому: „Покажчикъ новои украиньскои литературы“ Комарова коштуе 65 копѣёкъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
1. Акціи за штуку.	р. кр.	р. кр.
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	308 25	311 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 —	311 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 60
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 75	98 75
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 43	9 53
Півимперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17¼	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 90
Серебро	— —	— —

(Курсы безъ текучого куп. 6 кр.)

Просьба о помôчь!

Бувшій народный учитель Стефанъ Паславскій, усуненый зъ посады учительскои зъ причины своеи недуги, якъ и неприхильности надзырателя школьного, не одержавши по 12 лѣтахъ службы нѣякого заосмотреня, находится теперь съ женою и дѣтьми въ найбôльшôй нуждѣ! Будучи при тôмъ еще ховый, бв лежавъ въ перемыскôй больници три мѣсяцѣ, проситъ той нещастный отець и мужь милостивыхъ людей о матеріяльну помôчь. — Ласкавй датки зволятъ П. Т. Дателѣ присылати впростъ до Стефана Паславского въ *Коритняхахъ, почта Красичинъ.*

Аптика пôдъ „Звѣздою“ **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ** поручае:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для-того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій вовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
дающа дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'go, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣемъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испанськй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'go, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досвѣдженй и знаменитыми узнанй:

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.
Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.
Цвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Тожь само выеше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
цвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
цвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
цвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
цвертъ-литрова бутелька 1 зр.
Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свѣжа
скляна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жадным нишимъ що до лѣку, пуделко 1 зр.
Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста 1/2 фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee 1/2 фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину меншй фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкй
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олѣкъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерина.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладовъ хирургичныхъ и матеріялôвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

К. МѢЧКОВСКЙ
Львôвъ, улиця Городецка, ч. 79 с.
поручае свою
Торговлю товарôвъ кольоніяльныхъ, Ласощѣвъ, Винъ, Гербаты, — дальше **Складъ свѣжихъ Дрôжджей прасованыхъ и всякихъ Виктуалôвъ**
якъ такожь 4—4
засмотрену въ всякй перекуски
Комнату до снѣдань

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п **Володимира Барвѣньского:**
1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (1—?)

Академикъ-правникъ
шукае **лекціи на село.**
Интересованй звольтъ ôтносится до о. Петрицкого въ Роздолѣ. (1—3)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниvъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. гевр. 15 кр. за рецеписомъ).

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи („К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 34. Львôвъ, Четверъ 24 марта (5 цвѣтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

		Для Россіи	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	16 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть року	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чвертъ року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Организація
нашихъ народныхъ силъ.

I.

Коли розглянемось въ нашôмъ теперѣшнôмъ положеню, коли спогадаємъ на сумну долю цѣлого нашого краю, коли спогадаємъ сумне положенье Русинôвъ, — то мимоволѣ приходитъ намъ на думку пытанье: якъ се все сталось? — що дальше буде?... Рôвнаючи теперѣшне наше положенье съ попереднымъ, пытаємось: чи мы поступили хочь крокъ напередъ, чи умѣли выкористати богатй нашй силы, чи мы научились що зъ довголѣтного нашого досвѣду? Справозданье гр. Круковецкого наглядно показуе, до чого дôйшовъ нашь край за господаркою Подикôвь, — показуе, якъ то постепенно съ вытисненьемъ всѣхъ „бунтôвныхъ“ рускихъ елементôвъ зъ нашого автономичного житя, положенье краю рôкъ-рôчно погôршаесь. Наглячу потребу направы признаютъ навѣть самй здорово-мыслячй Поляки. Якъ жежь дальше буде?.. Земля усуваєсь зъ пôдъ нôгъ, поволи — але все бôльше и бôльше. Насуваєсь множество дуже важныхъ, наглячихъ пекучихъ пытань; цѣла гроза великои суспôльнои квестіи стає передъ очима.

Якежь становиско займаємо мы, Русины, супротивъ всѣхъ такихъ квестій? Якй нашй силы, съ котрыми стаємо и мусимо ставати до борбы съ все нивелюючою польонизацією? Звѣстно, що w imię narodowej sprawy, при придумуваню всякихъ средствъ для подавленя нашои народности — забуваютъ нашй шовинисты на найважнѣйшй справы суспôльнй. Зôйдѣмъ на дѣдôвъ... але будьмо prawymi synami ojczyzny!...

Дякуючи нашимъ часописямъ вся наша публика вповнѣ свѣдома, чого то добиваются нашй шовинисты, якъ то они розумѣютъ „краевй“ интересы. Але чи єсьмо мы рôвножь свѣдомй и сего: якъ намъ супротивъ такои политики, такои prac-y organicz-noи выступати? Чи застановились мы основно: якъ намъ теперь поступати, якъ боронитись противъ ворожимъ напорамъ, якъ боронити нашь нарôдъ, котрый все єще съ довѣрiемъ смотритъ на руску интелигенцію? Якъ намъ зъорганизувати тую нашу самооборону,— зъорганизувати такъ, щобы нѣ одна одробина нашихъ силъ марно не пропадала, — щобы где потреба, мы зъумѣли выступити съ ôтповѣднымъ натискомъ?... Якими справами маємо займатись, к т о має займатись сею або другою справою? — тажь добра организація працѣ, єи ôтповѣдный подѣлъ есть запорукою успѣху, такъ якъ розстрѣленье або неôтповѣдне ужитье силъ нищитъ вже въ зародѣ найлѣпшй замѣры.

Пекучихъ справъ, котрй самй на очи насуваются, котрй по-просту даются намъ тяжко въ знаки, есть дуже много. Ту и тамъ чуємо подаванй средства зарады, всякй проєкты. Хочь думокъ такихъ, проєктôвъ подаєся у насъ з о в с ѣ м ъ н е т а к ъ м н о г о, якъ часомъ кажутъ, а власне енергичною инiцiятивою доси у насъ мало кто ôтзначився, — то всежь гдекуды лучится учути: чи не добре бы було такъ або такъ поступити? — Але кождый зъ насъ знає ажь надто добре зъ власного досвѣду, що саму г а д к у ôтъ єи п е р е в е д е н я ôтдѣляє у насъ цѣла пропасть! Сей-той прочитає або послухає, махне рукою та опускає руки: „Кто, где, якъ може тымъ займатись! — у насъ нема силъ, — то не у насъ, — то не удасться!“ — отъ така у насъ дискусія, отъ такъ заходимось мы неразъ коло дуже важныхъ, цѣнныхъ проєктôвъ, вмѣсто справъ основно обговорити, на проєктѣ що треба поправити, а потôмъ е н е р г и ч н о, в с ѣ м а с и л а м и постаратись о переведенье думки на д ѣ л ѣ. Въ данôмъ разѣ не знаємо ни до кого съ проєктомъ своимъ удатись, нѣ: кто и якъ нимъ займитись бы повиненъ. А що єще лучится, що думка выйде ôтъ „однои“ партіи, — но, и хочь она булабы и найпожиточнѣйша, то ажь тогды ѣй вже вѣчная память!

Крôмъ того у насъ выробилось и утерлось се зовсѣмъ ложне понятье, що дѣятельности „своихъ“ людей у насъ зовсѣмъ дотыкати не належитъ; що хибы своихъ людей належитъ пропускати що найменше мовчаньемъ, або еще и боронити ихъ противъ закидôвъ. Кожда критика, навѣть найсовѣстнѣйша, найосторожнѣйша подыбуе у насъ строгій осудъ: добра газета, тôлько що на „нашихъ“ людей „нападає“... Сей закидъ пôдношено навѣть противъ людей, котрй весь свôй трудъ посвячали нашôй народнôй справѣ, — котрй старанно уникали всякихъ колизій, а єсли выступали съ замѣтами, то лишь зневолень тяжкою конечностею, съ пекучимъ болемъ у груди, котрй старались дôбрати якъ найлагôднѣйшихъ слôвъ, щобы выказати тяжкй нашй хибы.

Тымчасомъ такй погляды, хочь моглибы въ данôй хвили мати гдещо за собою, всежь при примѣнюваню ихъ до цѣлого ряду проявъ нашого народного житя, мусѣлибъ довести до цѣлковитого, мертвого застою. Критика, навѣть остра, — дискусія, навѣть горяча, — нѣколи не можутъ тôлько пошкодити, якъ застôй, мовчанье, поверховне обговорюванье важныхъ справъ. Єсли тôлько критика опираєсь на основныхъ даныхъ, єсли опираєсь на фактахъ, допускае высказанье думокъ и противникамъ, розважуе такожь всѣ ихъ замѣты, ведесь добросовѣстно, холоднокровно, — то она муситъ причинитись до розбудженя житя, выкличе множество животворныхъ думокъ, зъелектризуе цѣлый организмъ такъ, якъ благодатна злива оживлюе природу. Тôлько основно и добросовѣстно. Досвѣдъ учитъ насъ, що где нема критики, дискусіи, — тамъ нема житя; мертвый вѣчно мовчитъ.

Длятого то рѣшились мы розглянутись по трохи въ нашôмъ народнôмъ организмѣ, оцѣнити нашй силы; розглянутись въ дотеперѣшнôй организаціи нашихъ народныхъ силъ. Надѣемся показати, що при ôтповѣднôй организаціи тыхъ нашихъ силъ мы моглибъ дуже рѣшучо выступати, мы м о г л и б ъ в ы б о р о т и с о б ѣ д ѣ й с т н о и м п о н у ю ч е с т а н о в и с к о. Спогадаймо, ôтъ чого зачинали Чехи, — а до чого дôйшли. Недавно оповѣдавъ присутный во Львовѣ посолъ ческій Тоннеръ въ публичнôмъ ôтчитѣ Полякамъ исторію розвою ческого народного житя: якй ненадѣйнй, великй результаты осягнули Чехи своею организаціею! Они оживили, зъелектризували весь свôй нарôдъ, а нынѣ — диктуютъ министрамъ условія! Яке безвыхôдне, безъôтрадне було ихъ положенье зъ самого початку, — и тôлько добра организація спасла ихъ. А предсѣ суть и мѣжь Чехами п а р т і и, и то навѣть дуже завзятй партіи. Ось на пр. теперь ведесь дуже горяча полемика межи молодо- и старо-Чехами о звѣстну шкôльну новелю, котрои молодо-Чехи зовсѣмъ не хотятъ акцептувати. Спорятъ мѣжь собою Нѣмцѣ, спорятъ Поляки, — але єсли спорячимъ ходитъ о п е р е к о н а н ь е противника, то нѣяка справа на тôмъ потерпѣти не може, а „спôръ“ доведе до позитивныхъ результатôвъ. Єсли зъ горы скажемо такъ або такъ, не схочемо навѣть выслухати добре-мыслячого противника и замыкаємось въ собѣ. — то тымъ нѣ не переконаємъ нѣкого, нѣ зможемъ добитись якихъ успѣхôвъ.

Всѣмъ намъ даєся чути недостатокъ якогонебудь ц е н т р а, въ котрôмъ чутно бивбыся пульсъ цѣлого нашого народного житя. „Столица“ наша есть нею лишь зъ имени. Чи при выборахъ, чи при солидарнôмъ выступленю въ якôй иншôй справѣ, намъ приходится лишь дуже тяжко порушити в с ѣ х ъ Русинôвъ. Мы усуваємъ або игноруємъ одни другихъ, недовѣряємъ — що такъ скажемъ — патріотизмови другихъ, не можемъ простити часомъ и найлѣпшому чоловѣкови єго выступленя въ сей або другôй справѣ. Розумѣесь, що потôмъ приходится намъ неразъ чути стереотипну жалобу: у насъ нема людей!... нема кому робити... А рôвночасно ôтпихаємъ ôтъ себе, або недовѣрчиво игноруємъ людей охочихъ до працѣ и пожертвованя. А справа не чекае. Мы вже бачимо, до чого довело насъ розстрѣлюванье та розъединанье силъ. Насъ повинна була тяжка наша недоля научити, що лишь напружаючи всѣ нашй силы, зможемъ остоятись! И то єще якй квестіи насъ рôжнятъ: квестіи, котрыхъ рѣшенье лежитъ далеко по за границею всякого обчисленя, квестіи, котрыхъ рѣшенье можемъ съ цѣлымъ спокоемъ лишити исторіи... Нѣмъ сонце зôйде — роса очи выѣсть. Крайный часъ оглянутись, що маємъ, получити всѣ нашй сили къ однôй цѣли. Не антиципуймо исторіи,... не берѣмся рѣшати

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ
ВЪ ЕВРОПѢ.

(Студія Михайла Подолиньского.)

II.

(Дальше.)

Межи славяньскими народами ôтзначаются непожаданымъ богатствомъ въ рôжнородній правописи передовсѣмъ Б о л г а р ы. Молода ихъ литература нѣякъ не може рѣшитись въ пытаняхъ: котре въ живыхъ нарѣчій выбрати за пôдставу письменного языка?, дальше: чи и о скôлько сей письменный языкъ маe вôлижитись до церковного?, и наконець: якои уживати правописи?

Якъ на Ромунахъ такъ и на Болгарахъ показуеся наглядно ся правда, що лекше часами дôбратись до политичнои самостôйности, якъ до власнои литературы. Политичну независимôсть дôставсь иногдѣ мовбы зъ неба, даромъ, въ чужои ласки, — на литературу же треба перше доконче старатися стати просвѣченымъ народомъ и працювати въ потѣ чола довгй часы та посередъ всякихъ незгодъ и бучь, отъ хочьбы тôлько правописныхъ.

За Болгарами идутъ заразъ С е р б ы що до неодностайности своеи правописи. Вправдѣ въ однôй части Сербіи, именно въ православнôй, значитъ въ королевствѣ, въ Чорногорѣ, и въ австрійскôмъ Банатѣ, котрй послугуются гражданьскимъ письмомъ, правопись въ цѣлости вже усталилась. Однакъ католики-Сербы то есть Кроаты и Дальматинцѣ пишутъ тôлько латиньскимъ письмомъ и се письмо починае заводити теперь австрійске правительство єще и въ православнôй Босніи и въ Герцоговинѣ. Якъ отже тяжко многонадѣйному сербскому народови доборотись до политичнои єдности, а навѣть до єдности имени, такъ не легко буде ему позбутись и шкôдливого дуализму въ письмѣ. — Дя повноты образу правописнои справы въ Сербіи слѣдъ намъ єще згадати на сѣмъ мѣсци е, що и правописна єднôсть пишучихъ нашимъ письмомъ православныхъ Серbôвъ наступила доперва недавно, и то ажь по довголѣтныхъ завзятыхъ борбахъ. Одна часть писателѣвъ отѣла була держатися старого церковного языка и церковнои правописи, чому однакъ оперлась рѣшучо друга партія, партія чистыхъ фонетикôвъ. На чолѣ фонетикôвъ станувъ славный филологъ и збиратель народныхъ пѣсней Вкъ Стефановичь К а р а д ж и ч ь. Помимо великоо вплыву и значеня сего мужа не заразъ удалося ему покôнчити звaду и треба було довшихъ рокôвъ и завзятои борбы, поки справа рѣшилась вконець на користь фонетики. Головнымъ помôчникомъ Караджича въ правописнôйправѣ бувъ померший недавно тому Юрій Д а н и ч ь, recte Поповичь, авторъ „Хорватскоербского Словаря“ и „Сербскои синтаксы“, прав. котрôй рôвною не може повеличатись весырочій славяньскій миръ. Выдана въ сороковыхъ рокахъ брошура Даничича пôдъ надписею „Борба о серbскій языкъ и правопись“, положила конець всѣмъ правописнымъ путаницямъ и звадамъ въ однôй части Сербіи.

Ч е с к а правопись станула ôтъ разу на єдино розумну дорогу повединчости (простоты) и приступности для великихъ масъ народу, що и зовсѣмъ природне у народу такъ демократичного, якъ ческій, котрый опираe свои надѣи выключно на собѣ самôмъ, на своемъ простолюдью. Всежь таки досыть довго не могли Чехи рѣшитися, чи писати *g* чи *j* (gého чи jého), Buh чи Bůh, якъ выражати звукъ нашого *є*, *ч*, *ш*, *ть* и т. д. Найшлися и такй, що промавляли за нѣмецкою фрактурою, абожь зновь за гражданкою мѣсто латиньскои антиквы.

П о л ь с к а правопись почалася въ середныхъ вѣкахъ великою непорадностею, якъ писати звуки, не находячй знакôвъ въ латиньскôмъ альфабетѣ? И такъ: *ą* выражано зразу переважно черезъ *an*, *ę* черезъ *en*, *ś* черезъ *sz*, *ć* черезъ *cz*; замѣсть *j* писано *g* або *y*, прикладомъ: oczisci = oczyść, radoszcz або radosszcz = radość, gest = jest, angol = anioł, szwyanthey = świętej. Съ бѣгомъ часу правопись очистилась и усталилася значно, хочь вѣчно подыбуемо спору купку нерôвностей. Навѣть и теперѣшна польска правопись що до одностайности лишае все єще богато до желаня и пôдлягае досыть виднымъ змѣнамъ. Якъ знаемо, выкинули Поляки не конче єще такъ давно зъ своеи правописи букву *y* мѣсто *j* и *i* та *x* мѣсто *ks*. До недавна писали они *s* (sobą) и *z* (nim), и Малиновского радикальна реформа правописи въ „pochylonêm“ á, jinny, jim и т. д. все єще не введена въ порядку дневного, тымъ бôльше, що и Малецкій въ новѣйшихъ выданяхъ своеи граматики пôшовъ въ его слѣды и стае зъ своеи стороны заводити такожь много новостей. Надто ревнй польскй патріоты не мали нѣчо спѣшнѣйшого, якъ завести сй новаціи въ школѣ, значитъ самé тамъ, где они хиба на самôмъ кôнци являтись бы повиннй. Майже всѣ шкôльнй книжки писанй, якъ вѣдомо, давною правописею тогожь самого Малецкого и наслѣдкомъ невчаснои ревности загорѣлыхъ педагогôвъ повстае въ польскихъ школахъ путаница, взмагаючася зъ дня на день. Щобы дати нашимъ читателямъ якій такій поглядъ на сю нову правопись, наведемо тутки гдеякй зъ найбôльше впадаючихъ въ очи новостей.

И такъ пише теперь Малецкій (въ шестôмъ выданю своеи граматики): biec, móc, polec, przysiąc, spostrzec; tymi pilnymi uczniami, moimi dobrymi siostrami, waszymi wielkimi książkami, owymi kochanymi dziećmi, twoimi miękkimi piórami; bolesny, radosny, żałosny, zazdrosny, a znowu żałośnie, złośliwie, piśmie; gwiaździe, ojczyźnie, polszczyźnie, Francuzka a francuski; Alexander, axamit, maxyma, text, a znowu ksiądz, książę; skąd, stąd a rozkosz, zwycięzca; patrzeć, myśleć a grzeszyć, służyć; siadszy, biegszy; Schiller, Wergili, Xenofon, Wolter, Rasyn,

квестіи, котрі рѣшатся зовсѣмъ природно самі зъ себе, котрі рѣшитъ самъ нашъ великій народъ однымъ своимъ выступленьемъ въ исторіи, пробудившись зъ довговѣкового сну и порвавши всѣ пута неволѣ и тьмы. Єднаймося, братаймося до суспольноя працѣ, до працѣ надъ добромъ и просвѣтою нашого народа. Не выключаймо одні другихъ отъ вспольнои працѣ; не выключаймо нѣкого, кто хоче и свои руки приложити до дѣла. Єдинымъ условіемъ нехай для насъ буде: нескибный патріотизмъ, неудана охота до працѣ. Бо инакше будутъ дѣти нашѣ колись тяжко отповѣдати за хибы батьковъ, буде нашъ народъ терпѣти за провины своеи интелигенціи, а квестіи, о котрі ходитъ, не рѣшатся зовсѣмъ, бо не стане народу нашого... „и на вѣки прокленемось нашими сынами“, скажемо словами нашого кобзаря. Зъ поєднаня нашого, зъ спольнои працѣ для насъ нѣчого злого выйти не може; мы всѣ сыны одного народа, мы всѣ маємъ обовязокъ и право — працювати для него.

Насъ, кажутъ, попирало колись „правительство“. Мы мали навѣть якесь значенье, мали досыть численну свою репрезентацію. Чи мы умѣли выкористати такі догодні хвилѣ, чи мы умѣли зыскати тревалі гваранціи успѣшного розвою нашого народного житя? Чи мы умѣли утворити собѣ твердый грунтъ подъ ногами? Теперь правительство насъ опустило— и мы стоимо безрадно, безъ достаточнои организаціи. Нашѣ политичні силы розстрѣлені, — публика наша бачитъ хиба въ одныхъ часописяхъ нашихъ якійсь видимый знакъ нашихъ политичныхъ змагань, — провідну звѣзду. Нашѣ науковѣ силы по-простуі знидѣли, марно пропадаютъ! Чи мы знаємъ, що маємъ?... Нашѣ ученѣ розбрылись по цѣломъ божомъ свѣтѣ... Нашѣ суспольні силы майже недослідні, товариске житье дуже слабо розбуджене. Въ многихъ частяхъ нашои землѣ ледви-ледви отзываєсь глухій гомонъ незавмерлого житя... Але се зовсѣмъ не значитъ, якобы у насъ не було отповѣдныхъ силъ; треба лишь сі могучі, дрѣмаючі силы розбудити, добре зъорганизувати, отповѣдно ужити. Тажь за нами стане 3-міліоновый народъ! Зближѣмся лишь до него, зсолидаризуймося съ нимъ, лучѣмся мѣжь собою, — а вороги нашѣ певно не посмѣютъ голосити свѣтови: iż lud ruski opuszcza już swoich prowodyrów!...

Куренда Преосв. еп. Сильвестра.

Ч. 433/Орд.

Митрополичій Ординаріятъ прійшовъ до вѣдомости, що въ гдекотрыхъ сторонахъ сеи Архіепархіи нашои по селахъ и мѣсточкахъ розносятъ и предкладаются вѣрнымъ гр. кат. обряда до подпису друкованій, гдекуда писанѣ прошеня до Ихъ Величества Нашого Наймілостивѣйшого Монарха и до Ихъ Святости Папы Римского, въ котрыхъ то прошеняхъ именемъ духовеньства и вѣрныхъ гр. кат. обряда заявляєся покорнѣйше желанье, щобы Ихъ Святость и Ихъ Величество Найяснѣйшій Панъ благоволили призволити на зровнанье календаря до нынѣ въ нашомъ обрядѣ уживаного съ календаремъ въ лат. обрядѣ употребляємымъ. Щобы вѣрныхъ до подпису такихъ прошень заохотити, незванѣ ширителѣ тыхъ прошень розсѣваютъ ложнѣ вѣсти, а именно: якобы се дѣялось въ наказу Св. Ап. Престола Римского и по желаню тутешного Митрополитального Ординаріята. Розширеня такихъ прошень черезъ людей до такого дѣла зовсѣмъ незваныхъ мусѣли выкликати непокой умысловъ межи клиромъ и вѣрными нашого обряда и тов Митроп. Ординаріятови численными устными и письменными заявленями предложено.

Митроп. Ординаріятъ протов къ успокоенію умысловъ Всечестному Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ Архіепархіи нашои заявляє, що всѣ повысше сказанѣ прошеня походятъ отъ незваныхъ къ тому людей, и всѣ вѣсти, якобы зровнаня календаря нашого съ календаромъ уживанымъ въ лат. обрядѣ Святѣйшій Римскій Престолъ на желанье Митроп. Ординаріята приказавъ, суть просто выдуманѣ и зовсѣмъ безподставнѣ, и длятого священики и вѣрнѣ отъ подпису подобныхъ прошень встриматися маютъ.

Ся куренда, хотяй не выпечатана въ нашомъ урядовомъ органѣ „Рускій Сіонъ“, має уважатися яко урядова и въ найблизшу недѣлю або свято вѣрнымъ зобраным на Богослуженю маєся отчитати а послѣ въ актахъ парохіяльныхъ заховати.

Львовъ, дня 2 цвѣтня 1883.

Сильвестеръ. Епископъ Юліополитанскій, Апостольскій Администраторъ.

ДОПИСИ.

Отъ Комарна.

(Колька слово о самопознаню одного зъ нашихъ громадъ.) Майже кожде число въ нашихъ газетъ приноситъ намъ ту радостну вѣсть, що всюда повстаютъ в по нашихъ громадахъ читальнѣ, якъ грыбы по дощу, на знакъ, що що-разъ то больше приходитъ нашь народъ до самопознаня. Не отъ рѣчи буде оповѣстити свѣту, що и громада Горожанна велика не лишилась позаду, а противно, не однѣй нашѣй громадѣ може служити примѣромъ. Прочитайте и судѣтъ, бо то не велика рѣчь похвалити, а труднѣйше доказати, що ктось заслугує на похвалу.

Вже на самомъ вступѣ въ село, таблицѣ лишь съ рускими написями и то народными рускими красками розмалёваній показуютъ кождому, що ту люде чванятся тымъ, що они руска громада и що люблятъ, а не встыдаются свого. А зайдешь въ село, — тамъ есть и читальня съ статутами затвержеными ц. к. намѣстництвомъ и шпихлѣръ громадскій и каса пожичкова и домъ громадскій съ краснымъ городомъ.

Въ читальни маютъ 7 газетъ рускихъ и библіотеку красну, до 100 книжокъ самыхъ пожиточныхъ для селянъ, кромѣ выдань „Просвѣты“ и „тов. им. Качковского“, котрі такожь по найбольшой части ту найдутся. Тая читальня существує вже давно, а лишь теперь замѣнено ей на товариство съ статутами. Читальнею завѣдує выдѣлъ зложеный зъ 7 членовъ, а именно: о. М. Матковскій яко предсѣдатель, Никола Василишинъ, начальникъ громадскій, яко заступникъ предсѣдателя, Гнатъ Дмитровъ секретарь, Павло Хамулякъ библіотекарь, Иванъ Гринѣвъ касіеръ, Федько Гринчишинъ господарь, а Иванъ Лопачакъ контролёръ, — люде щиро займаючійся дѣлами такъ читальнѣ, якъ и въ загалѣ громадскими и народными справами, — люде, котрі отверто всюда доказуютъ словомъ и дѣломъ, що они Русины-патріоты. А вже найбольше зъ нихъ отзначуєся Николай Василишинъ, начальникъ громадскій, котрый по при о. Матковскомъ есть душею всего, що дѣєся въ громадѣ, — а дѣєся тутъ все лишь для добра громады, для добра того люду, що его недосвѣдченого старі нашѣ краевѣ упривилеёваній лихварѣ (банки) и всѣ злобнѣ люде привели до упадку. Въ той цѣли основано въ Горожаннѣ вел. касу пожичкову, въ котрой есть звышь 2000 зр. капиталу, щобы при малом процентѣ помагати собѣ въ потребѣ, а також зроблено складку на шпихлѣръ громадскій, щобы на весну нѣкто не потребувавъ купувати насѣня у жидовъ за дорогій. та еще неразъ за пожичені на лихву грошѣ. Ту именно то замѣтити треба, що той шпихлѣръ зъ добровольныхъ складокъ, зъ кварту и гарцѣвъ, котрі неутомимо Павло Хамулякъ, Иванъ Микитишинъ и Иванъ Терлецкій збирали по селу, урось до масы кольнадесять корцѣвъ зобжа.

Въ такій спосібъ помагаютъ собѣ люде въ тыхъ тяжкихъ для нихъ часахъ, помагаютъ собѣ мудро, бо и письменныхъ ту подостаткомъ. Туть вже знаютъ люде цѣну книжки, цѣну просвѣты, бо можна тутъ подыбати и такихъ людей, що вже женатыми господарями будучи училися читати и писати. Длятого то и розумѣютъ ту люде, що имъ правно належится и чого они домагатися можутъ; тому не подыблешь письма зъ громады Горожаньскои, щобы не було писане по руски, чи то зъ уряду громадского, чи зъ отки инде, хочь неразъ вже выставлявся черезъ се Н. Василишинъ, начальникъ громадскій, на докоры зъ стороны повѣтовыхъ властей. Тому то знаютъ ту и участвуютъ въ всѣхъ народныхъ дѣлахъ рускихъ, бо горожаньскій люде чи старый чи молодый не по коршмахъ, а въ читальни просиджуютъ и пильно читаютъ позными навѣть вечерами.

Неразъ вже говорилося по нашихъ газетахъ о выкупнѣ землѣ рускои зъ чужихъ рукъ, и на томъ поли поступило тое село далеко. Кобы такихъ якъ найбольше, скаже кождый, коли узнасть, що тутъ за колька лѣтъ выкуплено до 200 морговъ поля зъ нѣмецкихъ и жидовскихъ (!) рукъ съ економичными будынками за суму 50.000 зр. а. в. Нынѣ вже суть ту селяне, котрі маютъ по 100 морговъ землѣ, а яко властителѣ такихъ большихъ посѣлостей маютъ вирильнѣ голосы при выборахъ. А при выборахъ нѣкто еще ту не здравивъ рускои народнои справы. Было ту и такъ, що и за сто риньскихъ, не то за дреглѣ, ковбасы та цигара, не дався уловити Горожаньскій выборець. Кобы такъ всюда!

Та еще и церковь горожанску поминути годѣ, бо церковь а громада руска то одно, — и за ню громада не забула, осбливо старшій братъ церковный Илько Гуменый. Онъ жіе только для церкви и громады. Не одна руска громада потребуе такого, — тожь и годѣ менѣ его поминути, хочь другихъ такихъ Кордіяковъ, Гриневыхъ, Притулу и иншихъ зъ браку мѣсця поминути мушу. Досыть сказати, що за его стараньемъ въ трехъ рокахъ зложено до 500 зр. добровольныхъ складокъ на прикрашенье церкви, а въ околици пошукати треба церкви такъ краснои и богатои....

Богато такъ, мовлю, здалося написати. отъ хочбы и то, що горожаньска молодѣжь не бавится въ коршмѣ, а больше за кругольни громадской, та тяжко все докладно списати. А и то, що ту подано, ясно покаже, якъ далеко вже у насъ поступило самопознанье у народу. що и нашь народъ доказе що хвилѣ, що онъ не потребуе чужихъ непрошеныхъ польскихъ та жидовскихъ опѣкуновъ, що онъ вже повнолѣтный. Маючи так громады за собою, можемо безпечно реставровъ Польщѣ на рускій земли — до Кракова, Варшавы и Познаня отсылати.

А вамъ, панове громада, честь за се, що здѣлали! Працюйте такъ дальше, а Богъ васъ благословити буде и покажете другамъ своимъ, що вы правдивѣ сыны Руси!.

Свидець.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министерство справедливости*) занимаєсь теперь квестією вязниць. Дотеперешне урядженье вязниць було, якъ поучивъ досъ, въ многихъ взглядахъ дуже некористне. Спученье вязниць для засудженыхъ переступниковъ съ вязницями для зостаючихъ въ слѣдствѣ, а дальше переповненье комнатъ рожного рода людьми не только, що не причинялося до поправы вязнѣвъ, але спроваджувало только чимъ разъ горшу деморализацію. Статистичні даты выказуютъ, що вязнѣ молодіі, замкненіі въ одноі вязници съ непоправными злочинцями, лишь деморализуются, и по отбутю кары съ тымъ большою зручностею ведутъ розпочате ремесло. Щобы запобѣгчи сему, має министерство справедливости въ сей спосібъ урядити вязниць, щобы по перше вязнѣ, зостаючі въ слѣдствѣ, були зовсѣмъ отдѣленіі отъ засудженыхъ, а оттакъ щобы вязнѣ молодіі и еще не каранѣ отбували кару въ окремыхъ комнатахъ, и хоронені були отъ стычности съ налоговыми и непоправными злочинцями. Зъ новыхъ вязниць побудовано доси двѣ, одну въ Пильзнѣ (въ Чехахъ), другу въ Вигавнѣ, а кромѣ сего кончится будувати вязниця на великій розмѣры въ Станиславовѣ. Будову подобныхъ вязниць заряджено въ Рейхенбергу, Тешинѣ, Тридентѣ, Ровередо и въ Брикси, а кромѣ того приготовляєсь будова вязниць въ Инсбруку, Опавѣ и Сучавѣ.

(*Справа сполученя всходныхъ желѣзниць*) має, посля донесеня вѣденьскихъ газетъ, въ короткомъ часѣ дойти до пожаданого полагодженя. Надѣются сего именно по причинѣ именованя Едгемапашѣ бувшого амбасадора во Вѣдни, министромъ справъ внутрѣшныхъ въ Турціи. Едгемъ-паша бувъ отъ давна горячимъ пропагаторомъ сполученя турецкихъ желѣзниць съ заходно европейскими, отже надѣятись можна, що за его стараньемъ доведена буде тая справа до пожаданого результату.

(*Комитетъ*), завязаный для охороны интересовъ подданыхъ австрійскихъ, пошкодованыхъ въ часѣ послѣдноі катастрофы въ Египтѣ, сконстатувавъ при помочи межинароднои компсіи въ Александріи, що доси вплынуло 233 реклямацій на загальну суму 3,450.729 франковъ. Складаются на тую суму самі дробнѣйшій претенсіи.

(*Санкціонованій вже цѣсаремъ сумы заличокъ и беззворотныхъ запомогъ*) для дотикненыхъ катастрофами, маютъ бути въ короткомъ часѣ роздѣленій. Зъ загальноі сумы заличокъ, выносячои повъ міліона, припаде на Галичину только сума 30.000 зр., вчисляючи вже въ тое 10.000 розданыхъ anticipative въ наслѣдокъ найвысш. рѣшеня зъ 18 вересня 1882. Заличкі выдаватись будутъ поодинокимъ пошкодованымъ особамъ, за зворотъ однакъ отповѣдае все дотычна громада, а за громады ручитъ зновъ фондъ краевый. Галицкій выдѣлъ краевый має выдати декларацію гваранційну, котру оттакъ має затвердити соймъ. Зъ загальноі сумы безповоротныхъ запомогъ, выносячои 100.000 зр., припаде на Галичину сума 25.000 зр.

(*Комисія буджетова*) палаты панововъ приняла законъ скарбовый на рокъ 1883 безъ змѣны.

(*Отчитъ Вагнера и зобраня роботниковъ въ Вѣдни.*) Минувшои пятницѣ державъ звѣстный нѣмецкій економистъ проф. берлинскій Адольфъ Вагнеръ, въ Вѣдни отчитъ на тематъ „реформа податкова и политика соціяльна.“ Въ отчитѣ томъ розвинувъ онъ цѣлу соціяльно-политичну програму Бисмарка, подаючи ей за примѣръ наслѣдованя для Австріи, яко для „другого нѣмецкого цѣсарства въ Европѣ“. На чолѣ сеи програмы стоитъ потреба удержаня милитаризму безъ взгляду на великій кошта, якій тойже за собою потягае и въ загалѣ не належитъ щадити средствъ и выдатковъ тамъ, где иде о переведенье сеи соціально-политичноі програмы. Поднесенье стану роботничого повинна перевести сама держава, беручи чинну участь въ справахъ господарства суспольного, и обмежаючи свободу капиталистовъ и стану торговельного въ хосенъ властивыхъ моторовъ продукціи, клясы роботничои. Дальшимъ средствомъ ведучимъ до тои цѣли, уважає прелегентъ опѣку державы надъ товариствами роботничими и чинну помочь, удѣлювану роботничимъ касамъ запомоговымъ и убезпеченямъ. До повного зреализованя тыхъ цѣлей довести може перемѣна господарства суспольного въ господарство державне — а передвсѣмъ отданье въ руки державы всѣхъ заведень комуникаційныхъ, транспортовыхъ, кредитовыхъ, банковыхъ и асекураційныхъ — а дальше повна свобода заробкованя и промыслу. — Програма тая дастся посля гадки Вагнера перевести только въ добре сконсолидованыхъ монархіяхъ съ дѣдичною династією, а не дастся перевести въ Франціи, Россіи або Америцѣ; надаєсь она въ першомъ рядѣ для Нѣмеччины, а оттакъ для Австріи. Отчитъ сей Вагнера, стався предметомъ дискусіи всѣхъ дневниковъ; большость зъ нихъ выражае свое здивованье а разомъ и розчарованье зъ сего отчиту. W. Allg. Ztg. пише, що отъ Вагнера можна було больше чогось надѣятися, якъ простого вычисленя головныхъ точокъ политично-соціяльноі програмы желѣзного канцлера. Ческа Politik и другій автономистичні дневники протестуютъ голосно супротивъ зъидентификованя политично суспольныхъ отношень Нѣмеччины съ такимижь Австріи. Politik уважае тое рѣшучою рожницею межи обома тыми державами, що коли Нѣмеччина може бути уважаною „цѣсарствомъ нѣмецкимъ“, то Австрія муситъ конечно уважатися яко держава, маюча погодити съ собою интересы рожныхъ народностей, — тожь коли въ Нѣмеччинѣ сцентрализоване господарство державне може уважатись отповѣднымъ, не годится оно нѣякъ для Австріи, где интересы поодинокихъ народовъ не дадутся подтягнути подъ систему якои небудь централизаціи. — Въ два дни опосля отбулися въ Вѣдни два зобраня роботничій, одній партіи радикальноі, другій умѣреноі. На першомъ зобраню промовлявъ звѣстный зъ процесу Мерсталингера провідникъ радикальноі партіи Пайкертъ. Говоривъ онъ именно про теперешне по-

---

Göthe и т. д. Дотычно же писаня „kreskowan-ого“ *é* и *ó*, то можна о великій грошѣ заложитись, що навѣть фаховый чоловѣкъ нагрѣе добре лоба, заки змѣркує, що теперь правильне посля Малецкого, а що нѣ. Кромѣ тыхъ школьныхъ путаниць, котрі небавкомъ станутъ певно и загальными, має польска правопись и безъ того много клопотовъ съ деякими навѣть часто повтаряючимися рѣчами. И такъ кто знае н. пр. въ Польщи якъ писати: Grecya чи Grecja, Francya чи Francja, або може навѣть Francyja, Marya чи Marja або Maryja, Maria, Belgia чи Belgja, dyabeł чи djabeł або diabeł и т. д. Кто знае, де писати *y*, а де *e* або *é*? Въ польскихъ газетахъ, а именно въ львовскихъ, стрѣчаємо въ кождомъ нумерѣ цѣлій десятки коли не выразныхъ похибокъ, то хочь неконсеквенцій сего рода, не говорячи вже про умысленнѣ отступленя отъ больше-меньше загально принятои старшои правописи Малецкого. Гдеякій варшавскій газеты пишутъ: *gieografija, gieologija, z fizyjologii* и т. д. Нехай отже посмѣлится еще кто сказати, що нема польского правописного питаня!

III.

Вже наведенѣ факты могли бы если не оправдати нашій рускій правописнѣ споры, то хочь поставити ихъ въ лагоднѣйшомъ свѣтлѣ, якъ они являются многимъ въ помежи насъ, що привыкли бачити все свое въ темнѣйшихъ барвахъ, якъ оно есть справдѣ.

Але остае намъ еще нѣмецка правопись. Обговореньe сеи правописи, ей исторіи и ей теперешного стану есть для насъ не только задля того цѣкаве, що нѣмецкій языкъ всѣмъ намъ знакомый и що се языкъ одного зъ найкультурнѣйшихъ народовъ на свѣтѣ, але есть для насъ навѣть политично важне, бо власне на нѣмецку правопись покликуются у насъ вѣчно, скоро рѣчь ведеся про нашѣ домашнѣ правописнѣ споры. Партійне, пристрастне и дилетантске вмѣшанье нѣмецкои правописи до нашихъ рускихъ правописныхъ споровъ притьмило нашь поглядъ на сю правопись до тои степени, що мы въ цѣлости знаємо о ей сущности и исторіи навѣть о много менше, чимъ о правописяхъ дальше насъ стоячихъ народовъ. Можна навѣть смѣло сказати, що у насъ ледви кто знае докладно, що се за диво ся нѣмецка правопись, и мало кто, кромѣ фаховыхъ людей бувбы въ станѣ отвѣтити на се одно просте питанье: чи и о скольке нѣмецка правопись етимологична або фонетична?

Здався отже менѣ доконечнымъ, не лишь для повноты образу правописного руху въ Европѣ але и зъ національно-галицко-рускихъ поводовъ представити нѣмецке правописне питанье на сѣмъ мѣсци обширнѣйше, якъ то вчинивъ я съ другими правописями. Хочь не думаю тымъ нѣякъ вычерпати предмету, то хочу по крайной мѣрѣ звести дебату на наукове поле. Всежь таки буду старатися выложити справу по можности коротко.

(*Дальше буде.*)

ложенье и стремленя клясъ робôтничихъ, заявляючи, що зовсѣмъ не думае пôддатись напорови властей державныхъ, а пôднесе на ново хоругвь до боротьбы съ существуючимъ порядкомъ. Присутный комисарь полиции перервавъ Пайкертови бесѣду, однакъ численно зôбранй робôтники пôдняли велику бурю, почали товпитись коло трибуны комисаря, жадаючи, щобы бесѣдникъ говоривъ дальше. Комисарь замкнувъ зборы. На тое пôднялась еще бôльша буря такъ, що комисаръ мусѣвъ капитульовати и позволити на дальшй дебаты зôбраня, именно же на продовженье бесѣды Пайкерта. Ôттакъ ôтбулось зôбранье до кôнца супокôйно.

На зôбраню умѣркованои партіи робôтникôвъ дебатували надъ ôтчитомъ Вагнера. Зôбранье освѣдчилося противъ поглядôвъ Вагнера и противъ политично-соціяльнои програмы Бисмарка.

(*Австрійска статистика Нр. I*), выйшла що-ино яко выдавництво державнои центральнои комисіи статистичнои. — Цифры ôтносячйся до народныхъ ôтношень Галичины суть слѣдуючй: Всѣхъ жителѣвъ въ Галичинѣ 5,938.461. Межи тыми есть Русинôвъ 2,549.707, Полякôвъ 3,058.400, Нѣмцѣвъ 324.336, Чехôвъ 5.541, Румунôвъ 190.005, Мадярôвъ 9.887, Словенцѣвъ 96, Италіянôвъ 91, Сербôвъ и Кроатôвъ 14. — Число загальне Полякôвъ перевысшае число Русинôвъ о 508 693. Надвышка тая дасться легко поняти, коли зважимо, що повыше цифры суть результатомъ послѣднои конскрипціи, котрои способъ переведеня якъ разъ бувъ вымѣреный на обниженье числа уживаючихъ рускои бесѣды товарискои. Зауважати також належитъ, що загальна цифра Полякôвъ мѣститъ въ собѣ також немале число Жидôвъ, котрй вписувались яко Поляки, або яко Нѣмцѣ при послѣднôй конскрипціи.

(*Боснія и Герцоговина.*) Pester Lloyd одержуе телеграфичну вѣдомôсть зъ Каттаро, що ôтдѣлъ инсургентôвъ пôдъ проводомъ Стояна Ковачевича напавъ зъ Чорногоры на повѣтъ Гако (Gacko). Правительство Босніи заперечуе однакъ тую вѣдомôсть и упевняе, що въ повѣтѣ тôмъ пануе нѣчимъ не заколоченый супокôй, и що въ цѣлôмъ краю въ загалѣ нема найменшои чутки о инсургентахъ!

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Якъ доносятъ телеграмы зъ Москвы, то програма торжества коронаційного уложена. 8 мая старого стыля выѣде царь съ жѣнкою зъ Петербурга, а 10 въѣде до Москвы. Дня 11, 12 и 13 ôтбудутся вступнй обряды церковнй, дня 15 коронація; балѣ и забавы будутъ тревати до 24; 25 ого посвящена буде катедра Спасителя, а 26 верне цѣлый двôръ до Петербурга. Папу буде репрезентувати на коронаціи братъ вѣденьского нунція, msgr-е Винченцо Ванутелли, бувшій папскій посолъ въ Царгородѣ. Въ часѣ обходу коронаційного буде засѣдати въ Москвѣ кромѣ святого синода, рады державнои и комитета министрôвъ, також першій департаментъ управляючого сенату. Задачею же его буде выдавати манифеста и указы коронаційнй. Въ Кронштадѣ, скоро тôлько лѣдъ пуститъ, станутъ робити приготованя до принятія заграничныхъ ескардъ, котрй маютъ завитати на часъ ôбходу коронаційного. Выжидаютъ ескадръ: англійскои, италіянскои, дуньскои и французскои.

Нѣмеччина. Дневникарство нѣмецке занепокоене дуже по тôй причинѣ, що въ Франціи министеръ вôйны препоручивъ пѣхотне оружіе улѣпшити. Дотеперѣшнй карабины маютъ бути змѣненй на карабины репетяровй. Презесомъ комисіи, котра маеся тою справою заняти, есть ген. Дипонъ. Нѣмецка праса бачитъ въ тôй справѣ тое, що Франція готовится до ôтплаты за рôкъ 1870, а Nordd. Allg. Ztg. пôдноситъ також тое, що Льотарингія все еще и не думае симпатизувати съ Нѣмеччиною, та що послы льотариньскй, выбранй до нѣмецкого парляменту, беручи участь въ бенкетахъ льотариньскихъ Французôвъ дуже явно говорятъ про симпатіи Льотарингіи до Франціи.

Франція. Зъ дневникôвъ французскихъ однй отверджаютъ уступленье министра финансôвъ, а другй перечатъ тому. Иншй заповѣдаютъ еще бôльшй змѣны, именно, що теку министра вôйны маe обняти по уступленю Тибодена ген. Кампенонъ. — О подорожи министра Тирарда до Алгиріи выражаеся праса иронично, говорячи, що министеръ финансôвъ утѣкъ передъ натискомъ пытань въ такихъ справахъ, о котрыхъ самъ еще нѣчого не знае. Министры справъ внутрѣшныхъ и финансôвъ пôдписали дня 30 марта въ имени правительства угоду съ институцією „Credit. Foncier“ о пожиченье капиталу въ высотѣ 50 миліонôвъ франкôвъ для тыхъ предпріемцѣвъ, котрй обовязуются побудувати домы съ мешканями за 100—300 франкôвъ чиншу. Дня 8 цвѣтня припадае речинець платнѣ за мешканя, котрй вынаймаютъ робôтники. „Köln. Ztg.“ доноситъ, що на парискихъ передмѣстяхъ великій пополохъ, еще бôльшій, якъ въ найбурливѣйшихъ дняхъ републики въ р. 1848. Дневники легитимистичнй цѣлкомъ серіозно пôдносятъ, що правительство републиканьске не стараеся нѣколи о децентрализацію промыслу, лишь противно стягае до Парижа робôтничй клясы въ тôй цѣли, щобы мати повôльнй масы до голосованя. — „Repub. Française“ такъ ôтзываеся до робôтникôвъ: „Маемъ надѣю, що робôтники не надуживютъ прихильности державы, та, що день 8 цвѣтня перейде спокôйно“.

Англія. Въ кабинетѣ лондоньскôмъ заноситься на великй змѣны. Гладстонъ маe уступити, а его мѣсце маe заняти Гартингтонъ; Чарльзъ Дильке маe обняти теку министра справъ внутрѣшныхъ по Гаркуртѣ. Противъ партіи либеральнôй появляеся незадоволенье. Провôдникъ консерватистôвъ, лордъ Сельсбюри въ бесѣдѣ своёй, котру выголосивъ на однôмъ пирѣ, критикувавъ остро внутрѣшну и внѣшну политику правительства. Сельсбюри головно бивъ на тое, що Англія теперь зъ всѣхъ сторôнъ загрожена. Нѣ въ Ирляндіи, нѣ въ Египтѣ, нѣ въ полудневôй Африцѣ не ма супокою. Правительство черезъ занятье Египту стягнуло на край великй трудности, а политикою ирляндскою ôтхилило ôтъ себе клясы льояльнй и капиталъ. — Зъ Ливерполю доносятъ, що ôткрытье динамитовои пересылки охоронило Англію ôтъ новои катастрофы. Матерія експльодуюча була призначена на тое, щобы высадити въ воздухъ зновъ одинъ публичный будынокъ. Цѣла справа находится въ слѣдствѣ. Арештованй маютъ бути безпосередными агентами О'Доннована Россы, котрый всѣми силами працюе надъ тымъ, щобы зъ Англіи зробити руину. Феніяны постановили теперь також въ иншій способъ убиватя Англійцѣвъ. Знаменятшимъ личностямъ пересылаютъ они бѣлизну зъ особъ, хорыхъ на ôспу та нервову горячку.

Феніяньскій дневникъ „Irish Wordla“ выступае отверто яко органъ динамитовои партіи, заповѣдаючи, що по многихъ катастрофахъ, котрй маютъ случитися надъ Тамизою, Англія буде мусѣла признати Ирляндію независимою.

Лондоньскй революціонеры на великôмъ зборѣ, котрый ôтбувся въ часѣ латиньскихъ святъ, ухвалили окликати въ текучôмъ роцѣ конгресъ всѣхъ антисуспôльныхъ елементôвъ.

Зъ Коркъ переслано до Ливерполю велику скриню съ матеріялами експльодуючими и съ пекольными махинами. Арештовано двѣ особы, котрй пôдозрѣнй о наданье тои пересылки.

Туреччина. Въ Царгородѣ ôтбулася 31 марця конференція въ справѣ именованя губернатора Либанону. Аарифа-Бей оповѣстивъ, що султанъ постановивъ именувати наслѣдникомъ Рустема-паши католика альбаньского, Пренка Бибъ Дода-пашу. Представителѣ Австріи, Франціи, Нѣмеччины, Италіи и Англіи згодилися безъусловно на выбôръ Пренка. — Представитель Россіи принявъ ю лише до вѣдомости.

Въ Румеліи зайшло велике непорозумѣнье межи Алеко пашою а конзулемъ россійскимъ; причину до того дали демонстраціи людности оскорбляючй конзуля. Алеко-паша переславъ зновъ одну ноту до В. Порты, що Румелія не въ силѣ платити такъ великихъ податкôвъ и жадае зниженя ихъ бодай о 6 миліонôвъ рублѣвъ.

Португалія. И Испанія и Португалія стали собѣ нагадувати давну славу своихъ морскихъ експедицій. Доносилисьмо вже, що Испанія забираеся серіозно до зреформованя и збôльшеня своеи маринарскои силы. Теперь же доносятъ дневники, що Португалія выслала 7 панцирныхъ кораблѣвъ на Африканьске побереже до Амбризъ и Хинокора, чому Англія дуже супротивляеся. Торговля англійска выробила собѣ ôтъ давныхъ часôвъ знаменитй ôтношеня, тожь боятся сыны Альбіону, щобы Португалія не выперла ихъ интересôвъ зъ тыхъ краѣвъ. Въ парляментѣ португальскôмъ точатся живй дебаты надъ угодою межи Англією а Португалією въ справѣ територіи Конго, где Португалія також бажае вскрѣпити свои торговельнй ôтношеня. Сими днями однакожь доносятъ, що спôръ Англіи съ Португалією зовсѣмъ не заостриться.

Скандинавія. Дневники бельгійскй подаютъ сензаційну вѣсть, що въ Даніи, Швеціи и Норвегіи розвиваеся теперь великій рухъ, котрого цѣлею выробити у перворядныхъ державъ европейскихъ неутрализацію тыхъ трехъ краѣвъ. Недавно ôтбувся въ Штокгольмѣ збôръ, въ котрôмъ взяло участь надъ 70 депутованыхъ парляменту шведского. Обговорювано обширно на тôмъ зборѣ тое питанье, а въ кôнци выбрано комитетъ, котрый маe близше занятися тою справою. Одинъ зъ найзнаменитшихъ бесѣдникôвъ шведскихъ, посолъ Арнольдсонъ, старався въ довгôй бесѣдѣ, котру державъ на тôмъ зборѣ, доказати, що позаякъ менший державы нѣколи не въ силѣ опертися великимъ державамъ, то правдивою порукою ихъ независимости може бути тôлько ихъ неутральнôсть. Правительство повинно отже порозумѣтися и съ Норвегією и съ Данією и вспôльно съ тыми державами вымогчи на перворядныхъ державахъ, щобы тіи признали Швецію, Данію и Норвегію неутральными.

НОВИНКИ.

— **Впр. епископъ Сильвестеръ** ѣздивъ съ крыл. Сѣнгалевичемъ и кап. Гордѣевскимъ до Ланцута на похоронъ гр. Изабелѣ Потоцкои, котрый ôтбувся 3 л. цвѣтня.

— **Въ Перемышли** въ престольнôй церквѣ ôтбудеся въ суботу дня 7 л. цвѣтня о 9 годинѣ рано поминальне богослуженье за уп. душѣ бл. п. Володимира Барвѣньского.

— **Зъ Жовквы** пишутъ намъ, що тамошнй Русины высылаютъ сими днями двѣ петиціи до рады державнои: одну въ справѣ новелѣ шкôльнои, а другу о обмеженье вирильныхъ голосôвъ при выборахъ до рады державнои зъ курій меншихъ посѣлостей.

— **Зъ Самбора** доносятъ намъ, що устроеный тамъ въ четверъ минувшого тыждня вечеръ въ память Т. Шевченка выпавъ пôдъ всякимъ взглядомъ хорошо. Мѣжь численно зôбраною публичностею були и священики зъ окрестности. Вступне слово, выголошене п. А. Ч. и ôтчитъ о житю Шевченка проф. Б ого загально подобались; ôтчитъ бувъ дуже старанно обробленый. Зъ части вокально-музыкальнои особливо удалось и подобалось сольо на скрипцѣ, выконане о. Дашкевичемъ. Пôдчасъ вечера насипѣли 3 привѣтнй телеграмы и одно письмо.

— **При вчерашныхъ выборахъ** одного посла зъ мѣста Львова до рады державнои не прійшло до дефинитивного результату. Голосы розстрѣлилися. Проф. Захаріевичь и п. Романовичь, ред. „Н. Реформы“ получили майже по рôвнôмъ числѣ голосôвъ (ок. 1300), а на проф. Грызецкого голосували також численнй выборцѣ (ок. 400), такъ що на 2900 голосуючихъ нѣякій кандидатъ не отримавъ абсолютнои бôльшости. Мы при сѣмъ выборѣ досыть рôвнодушнй; конець кôнцёвъ кандидаты „народовй“, поступовцѣ чи консерватисты, все стаютъ противъ Русинôвъ: — спеціяльно-жь „Нова Реформа“ ôтъ часу, якъ ея редакція перейшла зъ пôдъ умѣлого проводу д ра Б. Червиньского въ руки гдеякихъ шовинистôвъ, значно стратила на тактѣ.

(+) **Пос. Мечислявъ Онишкевичь** здававъ въ Рогатынѣ дня 2 с. м. справу зъ своеи посольскои дѣяльности въ соймѣ. Селянъ прибуло до 50, священикôвъ лишь чотырохъ, зъ интелигенціи майже всѣ Русины рогатыньскй и 6—7 Полякôвъ. Прибувшй селяне були по бôльшôй части прихильники посла, тожь на внесенье почтаря п. Ковалевского удѣлили послови вотумъ довѣрія. Зъ одержанои сегодня обширнѣйшои дописи о справозданю п. Онишкевича бачимо, що зъ чотырохъ присутныхъ священикôвъ три интерпелювали посла, именно: о. Дзеровичь зъ Рогатына въ справѣ уставы шарварковои, о. Чировскій въ справѣ уголы индеминизаційнои и нешанованя арт. XIX осн. зак. держ., и о. Макогоньскій зъ Липицѣ въ справахъ: а) агитацій противъ рускихъ святъ, б) увôльненя спадщинъ въ вартости 300 зр. ôтъ оплатъ скарбовыхъ и в) въ справѣ ухваленыхъ соймомъ фондôвъ на интернаты учительскй. Господарь зъ Подвиня Ив. Котлярскій интерпелювавъ посла въ справѣ несправедливыхъ ошацованъ грунтôвъ и тяжкого податку грунтового. Ôтповѣди посла дотычно рускихъ справъ народныхъ були або выминаючй або гдекуды и допускаючй рôвноправнôсть Русинôвъ. Однакъ посолъ не мôгъ выказатися анѣ однымъ фактомъ своеи позитивнои дѣяльности для Русинôвъ, до чого въ першôй линіи зъобовязаный яко посолъ рускаго выборчого округа.

— **Реклямаціи** противъ ошацованю грунтôвъ въ Галичинѣ не богато помогли, а гдекуды еще и зашкодили. Чистый дохôдъ зъ цѣлои Галичины обчислено на 24.487.000, зъ чого податокъ 5,411.000 зр., пересѣчно 40 кр. ôтъ морга ужиткôвъ и неужиткôвъ.

— **Въ Зидаровѣ**, пов. бучацкого умерла богата дѣдичка Старжиньска, лишивши 3-миліоновый маeтокъ. На будову церкви въ Задаровѣ записала, якъ доноситъ Kurjer lw., 20.000 зр.

(+) **Звѣстне справозданье п. Вольфарта въ Калуши**, котре мы вже щожь передъ мѣсяцемъ обговорювали, подавъ „Dziennik polski“ донерва вчера, — чекавъ ажь мѣсяць, щобы народъ забувъ, що то при тôмъ справозданю дѣялося! Розумѣесь, „Dz. pol.“ не може нахвалитись справозданя п. Вольфарта и его выборцѣвъ, котрй ему нѣбыто мали дати вотумъ довѣрія, а наконець увѣряе, що п. Вольфартъ певно перейде въ Калуши-Войниловѣ при новôмъ выборѣ до сойму!.. Намъ здаеся, що нѣ!

— **На засѣданю „Рускаго товариства педагогичного“** зъ дня 19 (31) марта с. р. принято кôлькохъ новыхъ членôвъ, читано и обговорювано рефератъ „о надзорахъ шкôльныхъ“; дальше принято до вѣдомости, що выслано вже 313 членьскихъ грамотъ, а именно членамъ, принятымъ до товариства по конець 1882 р. При тôй способности запрошуе Выдѣлъ до якъ найчисленнѣйшои участи, а кто бы зъ принятыхъ по конець минувшого року членôвъ не одержавъ доте теперь членьскои грамоты, зволитъ зголоситись кореспонденційною картою до редакціи „Школьнои Часописи“, улиця Ôрменьска ч. 3 во Львовѣ.

(+) **Дръ Смолька**. президентъ палаты послôвъ, написавъ, якъ доносятъ польскй газеты, листъ до выборцѣвъ въ Станиславовѣ, препоручаючи имъ выбôръ дра Билиньского. Намъ здаеся, що становище дра Смольки не надавалося до подôбного поступку... Если президентъ палаты береся препоручати кандидата въ однôмъ выборчôмъ округѣ, то мôгбы захотѣти препоручати во всѣхъ округахъ. Що сказавбы на те дръ Смолька тогды, еслибъ президентомъ палаты бувъ централистъ и допускався подôбного морального вплыву? Намъ здаеся, що вплыванье якихъ небудь „сферъ“ на выборцѣвъ запевно не ôтповѣдалобы поглядамъ дра Смольки зъ 1848 року...

— **Зъ Ходорôвщины** пишутъ намъ мѣжь иншимъ, що тамъ майже всѣ нашй патріоты — досыть твердо спятъ. Огцѣ „деканату“ ходорôвского колись то живо занимались нашими народными справами; гдекому зъ насъ на пр. еще въ дуже живôй памяти импонуюча постать тихого але дуже заслуженого, енергичного дѣятеля, патріота 40 выхъ и 50 тыхъ рр. бл. п. о. Василькôвокого. Колишнй нашй патріоты постарались о заведенье многихъ шкôлъ, отверезили народъ, — такъ що теперь, съ такимъ народомъ якъ нашъ, можнабы дуже много доказати. Щожь, коли однй повымирали, другй постарѣлись — и не хотятъ таки живѣйше народными справами занятись, — а молодша генерація, съ дуже а дуже малыми вынятками (на пр. оо. Т., Р.,...) зовсѣмъ не розвиваe подôбнои ревности въ народныхъ справахъ. Колись, не зовсѣмъ еще давно була ту у насъ (въ Бортникахъ) Филія „Просвѣты“ — поки бувъ тамъ молодый о. Ф. Огоновскій; теперь анѣ о сѣй филіи, анѣ о читальняхъ, анѣ о шинхлѣрахъ громадскихъ, анѣ о якôмъ передвыборчôмъ комитетѣ — нѣчо анѣ разъ не чутя. Старшй дѣятелѣ, котрй при бôльшôй ревности по заохотѣ молодшихъ, всежь таки певно радо взялибы удѣлъ въ патріотичныхъ заходахъ около народнои справы, поволи вымираютъ одинъ по другôмъ (оо. Филиповскій, Фаціевичь и др.) А шкода того нашого народу; если ôнъ побачитъ, що его de jure покликанй заступники и провôдники або сторонятъ ôтъ него або занимаются бôльше своими приватными справами, сли народъ побачитъ, що и ту горяче и ту боляче, (божь ôтъ панôвъ та пôдпанкôвъ та всякихъ рускихъ перевертнѣвъ — чей нашь народъ помочи не дôждеся),—то деморалізація певна, праця давнѣйшихъ патріотôвъ пропаде марно, а ледви чи нове лихо зновъ коли дасться поправити. Тожь поки часъ требабы о всѣмъ тôмъ добре подумати; маемо средства — тôлько ужймо ихъ; смѣло, отверто, щобы лишь дальше. Тажь то не о кого, а о насъ самыхъ, о нашу народну будучнôсть ходитъ.

(+) **Въ краевôмъ судѣ карнôмъ во Львовѣ** ôтбулася въ минувшу суботу пôдъ проводомъ сов. Могильницкого розправа противъ мѣщанина зъ Угнова, Ф. Щурковского, котрый въ костелѣ чинно аневажывъ латиньского викарія, кс. Глиньского. По крестинахъ дитины въ закристіи кс. Глиньскій ударивъ бувъ два разы въ лице Щурковского, а той ôтдавъ. Повѣтовый судъ въ Угновѣ засудивъ бувъ Щурковского на 6 мѣсяцѣвъ арешту съ днемъ посту въ тыждни и на ôтшкодованье 5 зр. за збитй викарію окуляры. Львôвскій судъ зменшивъ кару на 3 мѣсяцѣ арешту и увôльнивъ засудженого ôтъ заплаты за окуляры. Щурковского боронивъ львôвскій адвокатъ дръ Люка.

— **Полонизація**. На головнôй почтѣ во Львовѣ признаются ц. к. урядники почтовй, że nie umieją po rusku. Не умѣючи прочитати рускаго письма, пытаются передаючого посылку: де лежитъ ся або инша мѣсцевôсть, (при чѣмъ п. урядникъ вымовляе ей о скôлько можна перекрученó); коли надаючій ôтповѣвъ разъ: въ Галичинѣ, — то п. урядникъ запытавсь съ иронією: co to jest, gdzie to „Галичина“?... Co to za kraj? (ходило о почту въ Турю). Надѣемось, що звѣстный зъ своеи безсторонности п. директоръ почтъ Шифнеръ зъумѣе вкоротити сваволю нечемныхъ пп. урядникôвъ, позволяючихъ собѣ ображати Русинôвъ въ ихъ княжôй столици. Подôбнй факты повторяются въ цѣлôмъ нашôмъ краю такъ часто, що ôтъ теперь не думаемо и найдрôбнѣйшого подôбного факту пропускати безкарно, и просимо нашу ВП. публику намъ о всѣхъ такихъ фактахъ „польонизаціи“ доносити. — Що дотычитъ факту, о котрôмъ мы вже вчора доносили: що на головнôй нашôй почтѣ все еще нема рускихъ друксортôвъ, то редакція наша подала въ сѣй справѣ жалобу до ц. к. Дирекціи почтъ.

— **Въ селѣ Суходолахъ** повѣта бродского основуеся читальня народна. Статута вже затверджень. Члены основателѣ намѣряютъ читальню отворити зразъ по великодныхъ святахъ. (Чи не лѣпше булобы еще передъ святами, щобы громадяне мали где черезъ свята сходитись и забавлятись? *Прим. Редакціи.*)

— **Слѣдство противъ посла Шенерера** (мабуть о образу маестату та головну здраду...) маe бути застановлене. Комната посольска трохи поспѣшилась съ звѣстнымъ голоснымъ „переданьемъ“ сего посла въ руки суду, при чѣмъ-то панове Поляки не зовсѣмъ... шиковно показалися. Бачится предложенй посламъ „индиціи та доказы“ були якъ разъ выстарчаючй, щобы — скомпромитувати „бôльшôсть“ палаты послôвъ, але не суть достаточными, щобы сформулувати самъ актъ обжалованя. Парискій „Figaro“ передъ кôлькома днями дуже дотепно зъиронизувавъ цѣлу антишенерерôвску кампанію. Єдиный клясичный свѣдокъ противъ Шенерера, п. комисарь полиціи, не припускаючи, що то зъ того буде, забувъ убратись въ урядовый униформъ; колижь спамятавсь та побѣгъ по униформъ, вернувсь якъ разъ пôдъ конець бесѣды Шенерера и чувъ лишь слова: най жіе нашь нѣмецкій монарха!.. Но, „нѣмецкій“ монарха не есть „нашь“, але жь зновъ и нашь Найяснѣйшій Панъ есть по части „нѣмецкій“ монарха, бо походитъ зъ нѣмецкои династіи Габсбургôвъ. Сй двозначній слова — се мабуть найголовнѣйше, що противъ Шенерера говоритъ. Розумѣесь, що зъ переслухованыхъ студентôвъ, котрй були присутнй на комерсѣ, нѣкто „нѣчого“ не чувъ. Вчорашный „Czas“ звертае увагу на немилу ситуацію, въ яку попали Поляки, котрй голосували недавно за знесеньемъ ненарушимости посольскои, а теперь мусятъ самй слухати ôтъ дневникôвъ нѣмецкихъ науки о патріотизмѣ австрійскôмъ, (по причинѣ звѣстныхъ недавныхъ промовъ польскихъ кандидатôвъ посольскихъ Билиньского и Романовича). „Czas“ радъ бы, щобы выпадки à la Шенереръ бôльше не повторялись. Нынѣшна-жь Wiener Allg. Ztg. доноситъ вже яко рѣчь певну, що слѣдство противъ Шенерера застановлене.

— **Недостатокъ судовыхъ друксортôвъ рускихъ** неразъ всѣмъ интересованымъ дуже даeся чути. Добре було бы, еслибы о такій друксорты якенибудь руске товариство (або друкарня) постаралися. Можебы нашь „Кружокъ Правникôвъ“ занявсь уложеньемъ и выданьемъ такихъ друксортôвъ.

— **Въ Пôдгайцяхъ** арештовано одного жида, котрый бравъ грошѣ на пôдкупленье асентерункови комисіи.

— **Пôдчасъ асентерунку въ Долинѣ** зъасентерованый паробокъ зъ Спаса Иванъ Глибко въ хвили, коли учувъ „tanglich“, упавъ на землю и въ 3 минуты ôтдавъ духа.

— **Зъ Коломыѣ** утѣкъ арендарь пропинаціи, полишивши до 100.000 зр. довгôвъ.

— **Орденъ Францъ-Іосифа** за заслуги въ выробѣ косъ одержавъ ôтъ австрійского Цѣсаря мужикъ въ Рыльскôмъ уѣздѣ, Иванъ Филиповъ.

— **Редакція „Школьнои Часописи“** проситъ насъ о заявленье, що ктобы зъ П. Т. родимцѣвъ нашихъ мавъ ч. 2 або 3 „Школьнои Часописи“ зъ сего року, а не предплачуваръ еи, зволитъ тоежъ звернути ласкаво на повысшу адресу, такъ якъ тыхъ чиселъ редакція мае вже дуже мало.

— **При доповненю територіяльнон реорганизаціи** австрійскои арміи теперѣшный 7 полкъ польнои артилеріи доповнятись буде зъ Галичины.

— **Зъ воспитанниковъ Бурсы братства св. О. Николая** въ Станиславовѣ получили; ученики гимназіяльнѣ I кл.: Колянковскій Спирид. 1 кл. съ отзнач., л. 1, Нарожнякъ Григ. 1 кл., л. 13, Маланюкъ Мечиславъ 1 кл., л. 14, Мельницкій Іосифъ 1 кл. л. 24, Запалило Олекса 1 кл., л. 33, (на 45 уч.); II кл.: Петрушевичь Мих. 1 кл. съ от., л. 1, Саврѣй Петръ 1 кл. съ от., л. 2, Даниловичь Евг. 1 кл. съ от., л. 5, Паколиньскій Петръ 1 кл. л. 8, Павлусевичь Вас. 1 кл., л. 11, Коцанъ Володим. 1 кл., л. 13, Набакъ Иляр. 1 кл., л. 18, (на 47 уч.); III кл.: Мартинюкъ Георг. 1 кл., съ от., л. 3, Семковъ Герасимъ 1 кл., л. 5, Левицкій Вас. 1 кл., л. 8, Ганкевичь Григ. 1 кл., л. 9, Бассарабъ Мих. 1 кл., л. 14, (на 34 уч.); IV кл.: Бородайкевичь Тома 1 кл. съ от., л. 1, Іосифовичь Дим. 1 кл., л. 3, Микитка Іоанъ 1 кл., л. 7, Козогонъ Вас. 1 кл., л. 18, (на 31 уч.); V. кл.: Лягышевскій Іосифъ 1 кл.. л. 4, Матюкъ Мих. 1 кл., л. 8, Козицкій Григ. 1 кл., л. 9, Мыкецей Володим. 1 кл., л. 18, Левинскій Юл. 1 кл., л. 19, (на 29 уч.); VII кл.: Стемпурскій Ник. 1 кл., л. 8 (на 37 уч.); VIII кл.: Шемердякъ Іоанъ 1 кл., л. 21 (на 28 уч.); ученики школы нормальнои III. кл. Ничай Володим. 1 кл., IV кл. Лонцкій Винк. 1 кл. Чотыри ученики гимн. не выказались вдоволяючимъ успѣхомъ. — Отъ Выдѣлу Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ.

— **„Kuryer Poznański“** подае голосы прасы заграничнои о откиненыхъ въ соймѣ прускомъ внесеняхъ Поляковъ, дотычно введеня польского языка въ школахъ познаньскои Польщѣ. „Courr. de Bruxelles“ каже, що коли иде о Поляковъ, о переслѣдованье ихъ языка, то и либералы и консерватисты и католики (по части) и протестанты збиваются въ одну неодолиму масу, та спорячи впрочѣмъ мѣжь собою колько силы — порозумѣваются гнеть, якъ конокрады на ярмарку; въ Бельгіи бувбы заказъ уживаня рѣдного языка въ школахъ народныхъ по просту незрозумѣлымъ и смѣшнымъ. „Magyar Allam“ выказуе всю суперечность заходячу межи откиненьемъ внесеня польскихъ послювъ, а фарисейскими жалобами цѣлого нѣмецкого Vaterland-у на мниму (sic!) мадяризацію семигородскихъ швабовъ, котрыхъ правительство угорске зневолюе учитись по мадяроки. „Московскій Телеграфъ“ вытыкае нѣмецкимъ либераламъ, готовымъ давити непригодну имъ свободу Поляковъ, малодушность... Безперечно, скажемо на все се мы, дуже то хорошо зъ стороны Поляковъ, що боронятся противъ германизаціи. Але — mutatis mutandis... Поляки у насъ спираются мѣжь собою, але где иде о яку руску справу, то стаютъ в с ѣ противъ Русиновъ.

— **(Дрібнѣ вѣсти.)** Кн. Бисмаркъ обходивъ на prima aprilis 68-му рочницю своихъ уродинъ. Нѣмецкѣ газеты при томъ случаю обговорюютъ плянъ будущого дѣланя желѣзного канцлера. — „Московскій Телеграфъ“, одна зъ дуже немногихъ великорускихъ либеральныхъ часописей — зостала сими днями завѣшена. — Въ Станиславовѣ умеръ звѣстный жидъ-богатыръ Авраамъ Гальпернъ. — Найвысшій трибуналъ рѣшивъ недавно дуже цѣкаву справу. Въ Празѣ случилось, що якійсь паниско отдаливсь остентаційно зъ реставраціи, коли музика запинтоновала и м н ъ н а р о д н ы й; судъ добачивъ въ сѣмъ образу маестату и засудивъ винного, а найвысшій трибуналъ п о т в е р д и въ сей вырокъ, мимо ремонстрацій самого генерального прокуратора!... — Въ Чернѣвцяхъ засуспендовано ц. к. прокуратора М е г о ф е р а; выточене слѣдство провадятъ львовскѣ урядники, прокураторъ Шимоновичь и совѣтникъ Бялоскурскій. — Харковъ и Полтаву заляли воды, позрывали мосты, понищили дороги; комуникація мѣжь сими мѣстами и Кременчугомъ перервана. — Вулканъ Е т н а (на Сицилію) почавъ выбухати, и знищивъ колька окрестныхъ селъ. — З а к р е в с к і й, звѣстный колишный членъ львовскои оперы, выступавшій вконець въ Кіевѣ, воспитанникъ бурсы ставропиг. института, приѣхавъ до Львова. — Судъ пештеньскій пошукуе листомъ гончимъ роботника Спонга, подозрѣного о замордованье гр. Майлята.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

До канонични институціи завозванѣ оо.: на Устье надъ Прутомъ о. Юліянъ Проскурницкій; на Корновъ, дек. городеньского, о. Мих. Навроцкій.

Президія намѣстництва годится на каноничну институцію о. Петра Литиньского на Теляче.

Сотрудництво въ Городенцѣ получивъ о. Володим. Карачевскій.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **Руско-нѣмецкого словаря проф. Евгенія Желеховского** печатаеся дальшій выпускъ въ 5 лексиконовыхъ аркушахъ и небавомъ буде укончены. Пригадуемъ Вп. Родимцямъ, щобы не забували на велику важность труду проф. Желеховского и присыланьемъ предплаты причинились до якъ найскоршого выходу цѣлого нашого руско-нѣмецкого словаря. Праця проф. Желеховского знайшла щирый привѣтъ и признанье якъ въ кругахъ любителѣвъ рѣдного слова, такъ и мѣжь чужоземцями. Колибъ такій словарь выходивъ въ якомъ иншомъ народѣ, то знайшлабыся заразъ запомога зъ фондовъ публичныхъ, бо п е р ш і й словарь уважаеся всюда всенародною користею. Тымчасомъ мы Русины жіемъ въ выняткових отношеняхъ: анѣ соймъ, анѣ академія наукъ не хотѣли дати на рускій словарь анѣ шелюга! Мусимъ мы отже самѣ выдати зобраный довголѣтнымъ трудомъ проф. Желеховского богатый и цѣнный скарбъ рѣдного слова. И въ сѣмъ случаю такожь спочиває на насъ обовязокъ патріотичный доказати, що у насъ въ всѣхъ народныхъ дѣлахъ есть на столько енергіи и силы, що обойдемось безъ паньскои ласки. Цѣна всѣхъ выпусковъ словаря включно съ тымъ, що выйде, выноситъ 3 зр. а. в.

— **„Школьну Часопись“**, органъ нашого товариства педагогичного, поручаемъ якъ найприхильнѣйше патріотичной публицѣ нашой. Кожда рада школьна, кожда школа, кожда учительска библіотека, кожда щира просвѣтѣ душа повинна предплатити тую для учительства и школьництва нашого дорогу часопись, — а повинни мы всѣ предплачувати еи и длятого, що в ж е ч е т в е р т ы й рокъ двигаесь ч е с т н о о власныхъ силахъ, поддержувана патріотичнѣйшою частею учительства нашого и народолюбцями въ загалѣ. Чейже не будемо забувати, що соймова субвенція, призначена на руску школьну часопись, ишла и безъ апробаты власти школьнои на блудне коломыйске „Switło“, котрого редакторы, спожившы рѣжнородни автономични субвенціи, спочили на хвилю, щобы дурити публику знова якимсь „Dom-омъ у Szkol-ою“, такъ якъ они знаютъ, що въ наслѣдство петиціи редакціи „Школьнои Часописи“ ухваливъ соймъ и на р. 1883 субвенцію въ квотѣ 500 зр. на руску школьну часопись. Они переконани, що вплывовѣ люде, не умѣючи по руски писати, попрутъ радше псевдо-рускѣ, хвилевѣ „kołomyjski śwityła“, блудни, писани абецадломъ, нѣжь дѣйстно-руску школьну часопись, котра и безъ субвенціи розвиваеся съ кождымъ рокомъ щораз лѣпше. И сю крутанину переховае наслѣдникамъ нашимъ исторія наша! — Якъ мы бачили, таке „Switło“, мимо щедрыхъ субвенцій не удержалось довго, бо штучне и для насъ непотрѣбне, ба шкодливе; такои самои судьбы дожіе безперечно рѣдный братчикъ съ сестричкою „Switła“, штучни „Dim y Szkoła“. Надѣемся, що и сему новому подвигови коломыйскихъ „świtło-dawciw“ заспѣваемъ небавомъ „вѣчная память!“ Чекаймо, руска терпеливость все переможе. Що природне, се и удержится, якъ бачимо на нашой „Школьнои Часописи“, котра четвертый вже рокъ появляесь два разы на мѣсяць якъ найправильнѣйше и есть дѣйстнымъ розсадникомъ науки, поважною и загально пожиточною школьною часописею. Кто еи еще не мае, нехай предплатитъ и тымъ запротестуе противъ накидуваню памъ „вовковъ въ овечой скорѣ“, польского духа въ рускои одежи. — Рочна предплата „Школьнои Часописи“ выноситъ лишь 3 зр.

— **На стипендію имени Вол. Барвѣньского** прислали: зъ Сянока П. Т. Іоанъ Товарницкій, ц. к. совѣтн. суд., 3 зр., Володимиръ Бучацкій 3 зр, Іосифъ Мозоловскій 50 кр., Іосифъ Чижевскій 50 кр., Петро Мельницкій 50 кр., Володимиръ Витошиньскій 1 зр., А. Витошиньскій 2 зр., Іосифъ Дрежевицкій 1 зр., Иванъ Касанъ 1 зр., А. И. 5 зр., Кирилъ Ладижиньскій 3 зр., Климъ Левицкій, инжиниръ, 2 зр., Станислава Левицка 1 зр., Іоанъ Мозоловскій, купецъ, 1 зр., Викторъ Мозоловскій 50 кр. (зъ Сянока разомъ 25 зр.), Вп. Ю. Сельскій ц. к. адъ. суд. въ Болеховѣ 1 зр., Ю. Бодекъ во Львовѣ 1 зр., о. Б. Денищакъ въ Ваневичахъ 1 зр., о. І. Алексевичь въ Зарудю вразъ съ женою 3 зр., о. Б. Пюрко въ Вѣдни 5 зр., — разомъ съ попередно выказаными **105 зр. 19½ кр.**

— **На церковь въ Островѣ** (подъ Перемышлемъ) жертвували зъ львовскои архіепархіи Всч. оо.: Арсеній Авдыковскій зъ Мостискъ 2·50 зр., Авг. Дольницкій зъ Корсова 2·50 зр., Іоанъ Лозиньскій зъ Горшина отъ себе 60 кр., отъ прихожанъ 2 зр.; Іоанъ Каратницкій зъ Солукова 50 кр., Дан. Шкурганъ зъ Красного 1 зр. — Зъ епархіи перемыскои оо.: Іоанъ Данилювъ зъ Радружа отъ себе 1 зр., отъ своеи Вп. жены 1 зр., отъ прихожанъ 3 зр.; Кароль Должицкій зъ Зѣбулокъ отъ себе 1 зр., отъ пп. І. Пастернака 1 зр., Евд. Пастернака 1 зр., Вас. Валка 1 зр., Анд. Сапруна 50 кр., Мих. Андрухова 50 кр., Мих. Галанюка 50 кр., Мих. Чичвара 50 кр., Дан. Бенка 40 кр., Ник. Макара 30 кр., Вас. Пастернака 20 кр., Петра Пастернака 26 кр., зъ складокъ 7 зр. 14 кр., отъ прихожанъ Передримѣръ 3 зр. 47 кр., — разомъ 17·77 зр., о. Ник. Роздѣльскій зъ Сокаля отъ себе и брацтвъ церк. въ Сокали и Поторицѣ 5 зр. — За тѣ жертвы складаю прилюдно сердечну подяку и смиренно прошу Всч. и Впр. Отцѣвъ, Панювъ и Брацтва церковни, не погордити моимъ прошеньемъ а пріймити его щиро и докинути маленьку ленту. — *Ил. Олексинъ*, мѣсц. душпастырь, почта Перемышль.

— **Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского** мы вже розослали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много больше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою н е ф р а н к о в а н о ю 62 кр., съ пересылкою ф р а н к о в а н о ю 88 кр. — Прсимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Курсъ львовскій

зъ дня 31. л. марта 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	307 50	311 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	169 —	172 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 —	311 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 30	90 60
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжни за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 75	98 75
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 43	9 53
Нѣвмперіялъ	9 73	9 83
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ паперовый	1 17¼	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 10	58 90
Серебро	— —	— —

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 24 л. марта 1883.

Довгъ державный.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ держ. въ банкнот.	78 35	78.50
„ „ „ серебрѣ	78.65	78.80
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.25	120.—
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	131.40	131.70
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	137.25	138.—
„ „ „ 1864 (съ премію) по 100 р.	167.40	167.90
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	167.50	168.—
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37. -	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р 5%	148.—	—.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вольна отъ подат. 4%	99.20	98.65
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	97.75	98.25
Галичины	98.—	98.50
Акціи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	118.—	118.25
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	325.50	326.—
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	855.—	862.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан. для тор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	831.—	833.—
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	607.—	609.—
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	216.75	217.25
„ Прешовско-Тарнов. по 200 р.	—.—	—.—
„ повнѣч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2790.—	2800.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	308.—	308 50

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

Товариство зареєстроване съ неограниченою порукою

купуе и продае Листы довговѣ, точно по дневномъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листовъ**, купоны **листовъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѣ вкладки:**

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче отдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнни ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѣ и ремѣсничѣ и всякѣ предметы, маючѣ цѣнность. (7—24)

Бюро Заведеня въ власномъ домѣ при улицѣ Орменьскій и-ръ 2, на I-омъ поверсѣ.

☞ **Съ симъ числомъ розсылаемо яко додатокъ куренду Преосвящ. епископа Сильвестра ч. 433/Орд.**

Академикъ-правникъ

шукае лекціи на село.

Интересованѣ зволятъ относится до о. Петрицкого въ Роздолѣ. (3—3)

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сторонъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскій.

Медицины. Хирургіи, Акушеріи, Окулистики

Дръ ИВАНЪ ФЛЕШАРЪ

секундарій головного львовского шпиталю

(1—3) п о с е л и в с я

☞ **въ Зборовѣ.** ☜

Угорскѣ вина

бѣлѣ и **червонѣ**, въ фляшкахъ и бочовкахъ, якъ такожь власнѣ винокурнѣ к о н я к и и н а л и в к и можна у мене якъ найдешевше достати.

КЕКЕСИ КАЛЬМАНЪ

(Kékesy Kálmàn)

властитель винницѣ

въ Gyöngyös на Уграхъ.

Всякѣ поясненя и цѣпники посылаются даромъ.

☞ *Пробна скриня съ 12 фляшками* по 0·7 литры стоитъ отъ желѣзницѣ 8 зр. (25—25)

Торговля корѣнна

А. НЕХОВИЧА

Львовъ, ул. Галицка ч. 40, напротивъ ц. к. Суду карного

поручае на свята:

цукоръ въ головахъ, костkахъ, муцѣ, фиги, дактелѣ, розинки, мигдалы, цитрины, помаранчѣ, цикату малу и велику; всяке **корѣнье** и **вина угорскѣ** и краевѣ, **румъ** заграничный и краевый; **гербату** россійску, якъ такожь **краски** рѣжнои барвы до крашеня писанокъ и иншѣ товары входячѣ въ объемъ корѣннои торговлѣ въ добърныхъ сортахъ и по найдешевшихъ цѣнахъ. (3—?)

ФАБРИКА ДЗВОНОВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рольничѣй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѣ дзвоны** и вырабляе якъ найскорше подъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалость матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходниковъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрѣ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(10—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Выйшла власне зъ друку книжка, котру можна набути въ всѣхъ книгарняхъ

„PIECZENIE CIAST“

Зборникъ приписовъ до роблення тортовъ, пляцковъ и всякого рода иншихъ тѣстъ въ домовомъ господарствѣ звычайно уживаныхъ. (2—3)

☞ **Цѣна 80 кр.** ☜

Замовлену переказомъ почтовымъ книжку пересылаю franco.

Juliusz Wildt, ksiądz garz w Krakowie.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарни Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 35. Львôвъ, Субота 26 марта (7 цвѣтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улица Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* — *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть рок	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	16 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть року	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Организація
нашихъ народныхъ силъ.

II.

Коли споглянемо на организаціи народныхъ силъ у другихъ народностей, особливо у сильно розвиненыхъ народностей, то легко зможемъ пôзнати рôжницѣ межи ними а нами, зможемъ прослѣдити многй нашй хибы, зрозумѣти причины неодного лиха.

Спеціяльно въ нашôмъ австрійскôмъ державнôмъ житю знайдесь не одна интересна для насъ проява. Возьмѣмъ хочьбы доволѣ всѣмъ намъ звѣстне, солидарне поступованье Полякôвъ супротивъ правительства, котре позволило имъ заняти таке становиско въ державѣ, що не тôлько о нѣякôй германизаціи ихъ народности въ Австріи бесѣды бути не може, але що навѣть „либералы“ нѣмецкй радй позбутися ихъ, падаючи Галичинѣ выняткове положенье (подôбне до сего, яке Хорватія займае супротивъ угорскои короны), щобы лишь освободитись ôтъ гнетучои польскои переваги; розумѣеся, що тогды нѣчо вже не спиналобы голоснои „польскои господарки“, що въ нѣякôмъ парляментѣ не моглибъ жалобы Русинôвъ компромитувати Полякôвъ передъ цивилизованою Европою... Але не досыть того, що нынѣ голосы польскихъ мужѣвъ стану зыскали таку вагу въ „радѣ короны“, що нынѣ польско-австрійскй патріоты доводятъ до розпуки въ вѣденьскôмъ парляментѣ Нѣмцѣвъ, поучуючи ихъ, якъ то належитъ любити „австрійску ôтчину“, що тй-же „наймолодшй“ — якъ каже Neue fr. Presse — австрійскй патріоты“ позволяютъ собѣ кидати клеветы на цѣлу галицко-руску народнôсть, пôдозрѣваючи єи преданнôсть династіи, що стаючи гордо на становиску „австрійскихъ“ мужѣвъ стану берутся кермувати державною навою, берутся надавати тонъ не лишь внутрѣшнôй австрійскôй политицѣ, але и внѣшнôй, що анатемизуючи цѣлый суспôльно-политичный рухъ Русинôвъ, рôвночасно зовсѣмъ отверто голосятъ надѣ на „ôтбудованье Польщѣ“. Пригадаймо собѣ лишь звѣстну свого часу бесѣду посла Гавзнера. Бесѣда ся глубоко врылась въ серце кождого Русина; всѣ мы єи довго собѣ затямимъ. Подôбного проскрибованя якои народности зъ парляментарнои трибуны передъ всею Европою, доси мало єще кто допускався... Отже не досыть, що Поляки стались важнымъ державнымъ чинникомъ, чи тамъ „факторомъ“... Они и въ своѣмъ поступованю съ Русинами добираютъ якъ найôтповѣднѣйшихъ средствъ, стараются якъ найлѣпше, найдотепнѣйше, найполитичнѣйше зъорганизувати свою „prac-y organiczn-y“. Противъ рускихъ просвѣтныхъ товариствъ выступаютъ: czytelnie, kółka rolnicze, komytety narodnoho wydawnyctwa, macierze, „świtła“... и всякй иншй средства для ширенья „oświat-y ludow-oи“. Щобы знеутрализувати вплывъ нашихъ бурсъ, нашихъ колишныхъ школъ, закладаются такожь bursy, internaty, — працюе усердно цѣлый великій апаратъ для рады школьнои краєвои, котрôй выбороли Поляки зовсѣмъ самостôйне и самовладне становиско. Щобы знеутрализувати вплывъ нашого патріотичного духовенства, — придумано интернаты, добромильскій новиціятъ и т. д., агитуєсь за зрôвнаньемъ календарѣвъ, а право патронату, устава конкуренційна и др., котрй даютъ множество причинъ до всякихъ колизій, утрудняютъ тѣсне полученье нашого лихо дотованого клира съ народомъ. Obszary dworskie подаютъ руку жандармамъ въ надзыраню нашихъ духовныхъ. Рады повѣтовй предпачуютъ десятки примѣрникôвъ „Switł-a“. Соймъ ухвалюе фонды на интернаты... Турчаньска рада повѣтова, въ котрôй Русинамъ удалося здобути бôльшôсть, ôтъ 6 лѣтъ не може добитись уконституованя. Польскй часописи фанатизуютъ публику польску статіям á la „Clara pacta“ (въ „Gazet-ѣ Narod.“), выдаютъ оклики дня, якъ: „pal mu w łeb maczugą, або: gazety ruskie należy konfiskować 25 razy, raz po raz, a potem da capo al fine“... Щобы позыскати выборцѣвъ рускихъ мужикôвъ, „народовй“ кандидаты присягаются, що любятъ „braci-Rusinów“, що и они самй Русины gr. kat. obrz.; инсценуютъ ту и тамъ зборы выборцѣвъ т. зв. „sejmiki relacyjne“, при чѣмъ одною зъ головныхъ точокъ програмы есть: перекуска. Отъ якъ зъорганизована у насъ вся „праця организична“ Полякôвъ. А се лишь дрôбна частина фактôвъ; о тôмъ далибыся написати томы.

Гляньмо, яке становище въ нашôй державѣ выбороли собѣ Мадяры. Солидарнôсть и самосвѣдомôсть народна посунена у нихъ до послѣдныхъ майже границь. Мадяры знаютъ добре, кôлько то ихъ коштувало выборенье для себе всѣхъ своихъ правъ, тожь умѣютъ ихъ оцѣняти и боронити. Нехай бы тамъ собѣ кто небудь позволивъ зневажати хочьбы въ найдрôбнѣйшôй рѣчи рôдну народнôсть, — кождый Мадяръ, магнатъ чи жебракъ, стане весь, съ цѣлымъ своимъ майномъ и житьемъ за честь ôтчины своєи, народности своєи. Бо щожь варте и майно и житье, єсли треба зносити гнетучій тискъ чужинця?... Мадяры, зъ котрыхъ зразу многй посмѣхались, маютъ нынѣ повну независимôсть политичну, маютъ (недавно засновану) академію наукъ, сотворили въ протягу кôлькохъ десятокъ лѣтъ поважну національну литературу и науку. Всѣ знаємъ, якъ завзято спираются мѣжь собою мадярскй партіи; поєдинки мадярскихъ депутованыхъ належатъ майже до щоденныхъ проявъ. А все-жь се зовсѣмъ не спинило розвою ихъ національного житя; у нихъ жизнь кипитъ, — спôръ ведесь о се: якбы лѣпше можь прислужитись національнôй справѣ.

Про Чехôвъ мы згадували вже по части. Ческй товариства (ceske museum, matice skolska, численй товариства политичнй, академичнй, спѣваковъ, гимнастикôвъ, касина, клюбы не существуютъ тôлько pro forma, зъ имени. Кожде товариство маѣ ясно вытычену цѣль, кожде живо береся до працѣ, не ôкладае нѣчого зъ дня на день, не пропускае нѣякои важнои справы. Зъ численныхъ часописей ческихъ чуємъ досыть выразно грôмкій клекôтъ сего сильно розбудженого національного житя. Послы ческй стоятъ въ живôмъ, безперерывнôмъ контактѣ съ своими выборцями... Позволилибъ выборцѣ ческй своимъ посламъ игнорувати ихъ!... Тожь народъ ческій живо интересуєсь всѣми политичными справами, кождымъ засѣданьемъ чи сойму, чи рады державнои. Якй силы науковй зъумѣли приготовити Чехи, бачимъ найлѣпше зъ сего, що недостатокъ готовыхъ науковыхъ силъ нѣ на хвилю не спинивъ отвореня національного ческого всеучилища въ Празѣ... Ческй ученй берутъ нынѣ участь въ всесвѣтнôй науковôй праци, прослѣджуютъ землѣ далекои Африки.

Въ дуже тяжкôмъ положеню находились и находятся до нынѣ єще Словенцѣ. Роздѣленй мѣжь три коронни краѣ, маютъ лишь въ Краинѣ числову бôльшôсть. До борбы съ ними стаѣ розъярена ихъ слабосильнымъ опоромъ, могуча, культурна, нѣмецка нація. Треба здобувати пядь землѣ за пядею... Положенье Словенцѣвъ було въ многôмъ подôбне до нашого. Треба було постаратись о всѣ учебники до школъ народныхъ и середныхъ; литературы не було майже нѣякои, не було граматики, — ученй Словенцѣ ишли на службу до Нѣмцѣвъ... Характеристичне се, що головный дѣятель словеньскій, недавно помершій дръ Бляйвайсъ, мавъ знѣмчене прозвище (вм. Плявецъ). А мимо того яке поважне становище займаютъ нынѣ Словенцѣ въ державѣ, на пр. въ порôвнаню съ Русинами. Депутованй словеньскй стоятъ такожь въ тѣснôй звязи съ своимъ народомъ. Въ головнôмъ мѣстѣ Краины, въ Люблянѣ, умѣли Словенцѣ съ часомъ вытиснути Нѣмцѣвъ зъ мѣскои рады. Але не треба зовсѣмъ думати, якобы мѣжь Словенцями не було партій. Суть, и то навѣть дуже завзятй; отъ и теперь на пр. точится горячій спôръ межи гдеякими словеньскими проводирами.

Вконець кôлька слôвъ про Нѣмцѣвъ. Коли настала „ера Таффе“, опозиційна партія нѣмецка въ нашôмъ парляментѣ роздѣлена була на два съ собою спорячй сторонництва, либералôвъ и поступовцѣвъ. Зъ потребы сильнои организаціи станули до борбы съ министерствомъ всѣ, въ одну фалянгу сполученй опозиційнй послы, яко „Vereinigte Linke“. Коли недавно тому хотѣли Чехи заложити въ Вѣдни приватну ческу народну школу, то всѣ журналы и корпораціи нѣмецкй выступили такъ рѣшучо и такъ солидарно, що хочь въ мысль

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ
ВЪ ЕВРОПѢ.

(Студія Михайла Подолинського.)

III.

(Дальше.)

Есть незаперечною правдою, що нѣмецкій языкъ въ протягу довгои своѣи исторіи мавъ о много менше усталену и одноцѣльну правопись, якъ котрый небудь другій культурный языкъ. Чи тому виненъ загально звѣстный нѣмецкій партикуляризмъ, чи яка инша причина, не хочемо тутъ рѣшати и ограничаємось для короткости на просте сконстатованье историчного факту. Кажемо отже: ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ ажь до нынѣшного дня ôтзначаѣсь нѣмецка правопись великою довольностею, нерôвностею и хитливостею.

Найбôльше усталену и одноцѣльну правопись бачимо єще въ найстаршихъ епохахъ нѣмецкого языка, именно-же за старо- и за середнѣ-нѣмецкои добы. Въ тыхъ то часахъ основувалась нѣмецка правопись на крайно фонетичнôмъ принципѣ; кождый писавъ такъ, якъ говоривъ, и хочь задля того мусѣли безъ догаду стрѣчатись гдеякй ôтмѣны и нерôвности, особливо-жь, єсли писано нарѣчіями, то все таки въ цѣлости правопись въ тôй порѣ була о много бôльше одностайною, якъ коли небудь пôзнѣйше, вынявши може поклясичный періодъ въ першôй половинѣ нашого столѣтя, коли-то нѣмецка правопись такожь значно була усталилась.

Щобы дати читателямъ якій-такій образъ сеи старинноi чисто фонетичноi нѣмецкои правописи, наведу тутъ съ пропущеньемъ цѣлкомъ намъ незрозумѣлого старо-нѣмецкого языка кôлька прикладôвъ зъ середнѣ-нѣмецкои добы. И такъ пишеся тамъ постоянно: blint, blinder; gap, gaben; liep, lieber (чит. лiвн); leit, leider (чит. лейт); tac, tages (чит. так); lîp (чит. лiн) = Leib; wîp = Weib; dabî = dabei; sîn = sein; prîsen = preisen*); loufen = laufen; liute = Leute; vriunt = Freund; ouge = Auge; muoter = Mutter; guot = gut; muoz = muss; tuon = thun; diu = die и т. д. Для бôльшои наглядности наведу єще двѣ буквально переписанй строфы зъ Нибелюнгôвъ вразъ съ новымъ перекладомъ Simrock-a:

Swaz man dâ scalles hôrte, den muosen si doch lân.
man hiez die junvorouwen z'ir kemenâten gân,
und ouch die geste slâfen und ruowen an den tac,
do berêite man die spise: der wirt ir güetliche pflac.

Dô sie enbizzen wâren, si wolden dannen varn
gegen der Hiunen lauden. „daz heiz' ich wol bewarn“
sprach der Wirt vil edele: „ir sult noch hie bestân;
wand' ich so lieber geste selten her gewunnen hân“.

Der Schall, den man hörte, der musste nun vergehn.
Man liess die Jungfrau zu ihrer Kammer gehn,
Und auch die Gäste schlafen und ruhen bis an den Tag,
Da schuf man ihnen Speise; der Wirt sie gütlich verpflag.

Als sie gegessen hatten und nun von dannen fahren
Wollten zu den Hunnen: „Davor will ich euch wahren“,
Sprach der edle Markgraf, „ihr sollt noch hier besteh'n;
So liebe Gäste habe ich lange nicht bei mir gesehn.“

Такъ выглядала правопись за середнѣ-нѣмецкои добы.

Ôтъ половины 14. столѣтя починае нѣмецкій языкъ змѣнятися значно и скоро съ тымъ настае сумна доба для нѣмецкои письменности. Часы Meistersänger-ôвъ носятъ на собѣ вже цѣху цѣлковитого упадку не тôлько языка, але и поезіи и письма. Письменный языкъ роздроблюється на нарѣчія, а въ поезіи и въ письмѣ граютъ чимъ разъ бôльшу ролю штучнôсть и неприроднôсть. Ся штучнôсть являєсь навѣть въ зверхнôй формѣ письма, бо пôдъ той часъ родится острокутна и дивоглядна нѣмецка фрактура, такъ звана готицке письмо. Не диво отже, що и правопись стае чимъ разъ штучнѣйшою и неприроднѣйшою. Входитъ въ звычай подвоювати безъ потребы буквы, такъ самогласнй якъ и согласнй и писати Vatter, bedeutten, auff, nymbt, zymbt и т. д. Буква *h* стае чимъ разъ бôльше улюбленою и пхаєся всюды тамъ, где єи не треба. Вже въ XIV столѣтю стрѣчаємо єи въ такихъ словахъ якъ: thauffen, jhener, а въ XVI столѣтю пишутъ навѣть Jhar, Rhum. Невдовзѣ зъявляются и великй початковй буквы для вырôжнюваня именниковъ, звычай, котрого не находимо поза Нѣмеччиною нѣгде въ свѣтѣ. Однако доперва по Лютрѣ стае сей звычай загальнымъ.

Правописною реформою предпринятою въ такъ великихъ розмѣрахъ, не руководитъ зразу нѣ пôзнанье хибъ и недостачь старинноi фонетики, анѣ загаломъ жадна провôдна наукова гадка, а тôлько просте замилованье до небувалого и незвычайного, до чудацтва. Доперва пôзнѣйше и то майже несвѣдомо, выступае наперед явна тенденція обмежити старинну фонетику въ двохъ направленяхъ и то: 1) зô взгляду на видимый пень слова, значитъ на найблизше єго спорôдненье н. пр. Hand (не Hant), Hände, hätte (ôтъ hatte) и 2) зô взгляду на розличне значенье гдеякихъ слôвъ. Слова одного и того самого походженя, а навѣть етимологично идентичнй пишутся въ новѣйшôй нѣмецкôй правописи инакше, скоро маютъ розличне значенье. На сѣмъ принципѣ полягае писанье великихъ початковыхъ буквъ въ словахъ ужитыхъ яко именники и случаѣ якъ н. пр. das, dass; wider, wieder; Stadt, Statt; Ton, Thon; Tau, Thau; mal, Mal, Maal.

Отъ и цѣлый реаультатъ радикальноi на позôръ правописноi реформы въ Нѣмеччинѣ, почавшоися въ XIV столѣтю и недокôнченои до сегодня.

Колибы було удалося сѣй реформѣ перевести зазначене нами обмеженье строгои фонетики въ двохъ направленяхъ консеквентно, то и теперѣшна наука не богато моглабы закинути новôй нѣмецкôй правописи, и въ Нѣмеччинѣ панувабы нынѣ въ правописи бôльшій може ладъ, якъ гдеинде. Не такъ однакъ сталося, бо оба ôтступленя ôтъ фонетики зôстали переведенй цѣлкомъ самовôльно и не послѣдовательно, и потягнули за собою безконечнй путаницѣ, треваючй до нынѣ.

Скоро разъ обовязуе засада зважати на

*) Що довге î, зъ котрого повстало нѣмецке теперѣшне *ei*, читаеся якъ *i*, того доказомъ суть межи иншими и слова въ чужихъ языкахъ, взятй зъ середнѣ-нѣмецкого, н. пр. польске spiż походитъ ôтъ spise (Glockenspeise); франц. riche ôтъ rîch = reich.

обовязуючихъ законôвъ министерство свого призволу не могло ôтмовити, — то все таки унеможливлено переведенье повзятои думки; справу сю усунено по просту зъ порядку дневного.

Нагадаймо собѣ початки нашого живѣйшого народного житя. Провôдъ въ политичнôмъ житю вела добре зъорганизована „Рада руска“; она зôставала въ тѣснôмъ контактѣ съ провинцією, съ всѣмъ народомъ. Опôсля „Народный Дôмъ“ стававсь дѣйстнымъ осередкомъ нашого народного житя; удѣлъ народа при кождôй всенародноî манифестаціи бувъ незвычайно численный. Нарôдъ цѣкаво слухавъ: що то дѣеся?... Наша „Матиця“ заявляла свою дѣяльнôсть выдаваньемъ численныхъ науковыхъ дѣлъ. Богато думокъ переведено на дѣлѣ; много тогды вже киненыхъ думокъ жде єще свого переведеня, або переводится лишь дуже поволи. Мы єще много моглибъ научитись ôтъ нашихъ колишныхъ дѣятелѣвъ.

Безперечно тяжкій политичный и суспôльный гнетъ може сильно спинити быстрый розвôй народного житя. Мы на кождôмъ кроцѣ, въ кождôй хвили чуємо на собѣ важкй пута спиняючй нашу дѣяльнôсть, чи то въ приватнôмъ житю, чи въ публичнôмъ. Обставины погôршаются майже съ кождымъ днемъ. Въ навалѣ многихъ не терпячихъ проволоки справъ — не знати навѣть, ôтъ чого зачати. Алежь годѣ опускати руки. Намъ власне треба тымъ усильнѣйше старатись о направу злого и придумувати новй, успѣшнѣйшй средства. Мы всѣ повинны тымъ занятись, всѣ кинутись до дѣла,— втягнути и бездѣльныхъ, пробудити спячихъ. Одно зъ двохъ: або мы вѣримъ въ нашу будучнôсть, єсьмо дѣйстно ж и в о ю интелигенцією нашого народа и хочемо сей народъ просвѣтити, єму помочи; або мы лишь м е р т в а маса, ôтъ котрои нашъ нарôдъ на дармо выжидавбы помочи... Уважаймо, щобъ не выпустити проводу народа зъ нашихъ рукъ; народъ жіе, що разъ бôльше приходитъ до самопôзнаня, до почутя своихъ правъ и потребъ... Уважаймо, щобъ мы, коли сей народъ зовсѣмъ прокинеся, не опинились п о з а н и м ъ... Нашъ власный интересъ наказуе намъ пильно занятись справами нашого народа. Уважаймо, щобъ мы въ хвили, коли ся грôзна, дрѣмуча маса сама свѣдомо выступитъ въ исторіи, коли весь народъ почне самъ за себе говорити, — щобы мы тогды стояли на чолѣ єго, яко єго вѣрнй, щирй сыны-провôдники, щобы мы єму могли здати добрый рахунокъ зъ нашихъ дѣлъ, щобъ мы єму швидко допомогли осягнути приналежне єму, достойне єго великихъ свойствъ становиско мѣжь цивилизоваными народами землѣ.

ДОПИСЬ.

Зъ Калуша.

(*Чому не розвиваеся руске купецтво?*) Въ Калуши нашôмъ въ часѣ, якъ заведено нашй повѣтовй рады-непорады, выписано конкурсъ на секретаря рады повѣтовои, и тую посаду отримавъ п. К. Рудницкій съ платнею 800 зр. рôчно. Потôмъ отворено филію банку рустикального съ платнею 1000 зр., — а начальникомъ тои филіи зôставъ такожь п. Рудницкій. Въ короткôмъ часѣ зôставъ паномъ, бо по при 1800 зр. платнѣ мавъ комисіи повѣтовй, комисіи на вôйтôвъ, котрыхъ баламуты-писарѣ въ блудъ впровадили, а при банку такожь робилися грошѣ, — и такъ зробився п. Рудницкій таки великимъ паномъ. До того всего заложивъ єще склепъ корѣнный, такій, що не повстыдавбыся и во Львовѣ; а при тôмъ бувъ дуже запаленый патріотъ и агитаторъ польскій; при всякихъ выборахъ бувъ страшенно „zmęczony“. Съ склепомъ єму велося дуже добре, бо умѣвъ всюда пôдлизатися, и кождый горнувся; а що бôльше, удавався письменно до кождого священика, щобы людямъ голосили и заохочували купувати товары въ єго торговли, а не у жидôвъ. Се справдѣ богато єму помогло, бо треба знати, що передъ одными святами Великодными торгувавъ 4000 зр., и высше. И добрежь було п. Рудницкому шануватися, будучи секретаремъ повѣт., заступникомъ банку, комисаремъ, секвестраторомъ, начальникомъ сторожи огневои, раднымъ мѣскимъ, секретаремъ касы заличковои, и т. п. Але якъ кому добре, то собѣ бѣды шукае, — оттакъ и п. Рудницкій зачепивъ собѣ бѣду съ повѣт. лѣкаремъ п. Дзѣковскимъ и съ п. аптикаремъ Шлезингеромъ, ex-бурмистромъ; а пôшло имъ за холеричнй медицины зъ р. 1873, зарахованй въ повѣтѣ калускôмъ щось на богато тысячь зр... Оттогды п. Рудницкій наразъ утративъ всѣ ранги, лишь склепу єму не ôтобрали... Ôнъ тогды и склепъ продавъ и забрався зъ Калуша.

Передъ трема роками заложивъ же у насъ склепъ корѣнный п. Я. К о р ы т о в с к і й, Русинъ. Єму вже не иде такъ добре, бо ôнъ панамъ не пôдхлѣблюеся, а покладае надѣю лишь на свою совѣстнôсть и на добрыхъ людей. Ôнъ не торгуе 4000 зр. передъ святами, щасливый бувбы, єслибы 10% ôтъ тои сумы вторгувавъ. Однакъ не мае того щастя, щобы єму кто словомъ въ помôчь прійшовъ, працюе якъ чорный вôлъ, а працю єго розборгували гдеякй, а навѣть зъ Калуша забралися не ôтдавши; ворогôвъ мае много, котрй єму шкодятъ, якъ можутъ; постаралися навѣть о доносы до фабрикъ, що ôнъ на схилку банкрутства, — хочь се неправда.

Доля сего одного купця руского муситъ бути рôвна доли кождого руского купця въ нашôмъ краю. Зъ одной стороны напосѣдаются на него вороги, а зъ другои стороны Русины єго не пôддержуютъ. Що єще съ товарами п. Корытовского не можутъ рôвнатися товары жидôвскй. Цукоръ н. пр. ôнъ бере зъ найлучшихъ фабрикъ, рафинованый, бѣлый, чистый. Жидъ дасть селянинови за кôлька крейцарôвъ бôльшій кавалокъ, але гôршого, рѣдкого, яко гось синого, — и селянинъ каже: „у жида лѣпше“. Дальше п. Корыт. не мае власного дому; склепъ муситъ вынаймати у жида и платитъ 400 зр.; жидъ жидови вынаймивбы и за половину, але ôтъ христіянина дре. Пристава товарôвъ зъ двôрця желѣзницѣ такожь христіянина дорожше коштуе: що жидъ жидови приставитъ за 10 кр., ты христіянине плати навѣть 80 кр.! Оттакъ христіяниновикупцеви далеко тяжше, якъ жидови.

Зъ уваги на тое, повинна руска интелигенція особливо наше духовеньство попирати рускихъ купцѣвъ, повиннй и самй у нихъ купувати и селянъ заохочувати. Часомъ на око здаесь, що у жида лѣпше, але въ дѣйстности — все гôрше. Особливо повиннй рускй люде спомагати такихъ рускихъ купцѣвъ, якъ п. Корытовскій въ Калуши, якъ п. Досинъчукъ въ Пôдгайцяхъ и другихъ такихъ, що то суть щирыми Русинами.

Ôтзываюсь отже до рускихъ людей калуского повѣта, щобы передъ святами не запомагали жидôвъ, але купували у руского купця п. Корытовского.

—й —й, мѣщанинъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) розпочала перерванй засѣданя дня 5 с. м. При ôтвореню засѣданя посвятивъ президентъ Смолька кôлька слôвъ памяти умершихъ Майлята и рабина Шрайбера. Ôттакъ приступлено до верификаціи выборôвъ; всѣ выборы, мѣжь иншими гр. Потоцкого, затверджено безъ дискуссіи. — Дальше предложивъ пос. К у с и справозданье комисіи ненарушимости посольскои взглядомъ жаданя прокуратора решôвского о позволенье введеня слѣдства противъ пос. Оборского зъ причины обиджения урядника почтового въ Ланцутѣ. Референтъ внѣсъ именемъ комисіи спротивитись жаданю прокураторіи. Противъ сему внесеню выступивъ пос. Линбахеръ доказуючи, що прокураторія державна мае рôвне съ судомъ право жадати призволеня рады державноі на выточенье процесу карного депутованымъ. — По промовахъ пос. Гранича, Вебера и послѣднôмъ словѣ референта, принято внесенье комисіи. На дальшôмъ порядку дневнôмъ приступлено до ôтчитаня петицій. — Вѣсть, повторена нами за дневниками вѣденьскими, начебы слѣдство карне противъ пос. Шенерера було застановлене, дементуютъ найновѣйшй вѣдомости гдеякихъ газетъ. Въ загалѣ справа тая еще цѣлкомъ не розъяснена, и якъ звычайно въ подôбныхъ случаяхъ бувае, кружатъ о нѣй рôжнородна бôльше або менше правдивй поголоски.

(*Министеръ просвѣты*) выдавъ розпорядженье до всѣхъ дирекцій высшихъ шкôлъ промысловыхъ, нормуюче науку всемирноі исторіи. Въ мысль розпорядженя сего маютъ учителѣ исторіи старатись обмежати науку фактôвъ и исторію державъ, а класти найбôльшу вагу на исторію культуры именно же увзглядняти и обширно трактувати исторію ôткрыть и вынайдень, розвôй промыслу, штуки и торговлѣ. Розпоряджене тое министра просвѣты уважаемо дуже ôтповѣднымъ; оно опираесь на найновѣйшихъ поглядахъ науки на способъ ученя исторіи и носитъ на собѣ виновнѣ знамя поступу. Бажати належалобъ, щобы и въ другихъ заведеняхъ науковыхъ звертано при науцѣ исторіи увагу ученикôвъ бôльше на исторію культуры, якъ на исторію фактôвъ.

(*Сербы а Кроаты.*) На полудневôй граници нашои монархіи розгорѣлась завзята боротьба межи двома братными народами, Сербами а Кроатами. Боротьба тая, котра велась доси лишь переважно въ прасѣ и въ житю товарискôмъ, переходитъ теперь на поле политичне, а огонь межинароднои усобицѣ роздуваe пильно угорске правительство. Якъ звѣстно, ôтбудутся въ дняхъ 19, 20 и 21 цвѣтня сего року соймовй выборы въ Пограничу войсковôмъ. Тожь вже теперь закипѣло цѣле Пограниче завзятою агитацією передвыборчою, акцією характеристичною тымъ бôльше, що край сей по прилученю до Кроаціи вступае по разъ першій въ житье политичне, и по разъ першій предпринимае выборы. Тожь и выборцѣ не маютъ яснои програмы, повнои свѣдомости свого дѣланя, а що правительство охотно користае зъ тыхъ анормальныхъ объявôвъ, тожь и акція передвыборча набирае тамъ доволѣ цѣкавого характеру. И такъ доносятъ зъ Загребу до Politik, що ставлятъ въ одныхъ округахъ выборчихъ по кôлькохъ кандидатôвъ, (округъ Жупанія мае ихъ 7), а въ другихъ округахъ не ставлятъ анѣ одного. Выборцѣ одного округа удались въ своѣй простодушности до правительства, щобы заименувало для нихъ кандидата, котрому маютъ голосы свои ôтдати. Правительство, розумѣесь, умѣе добре выкористати простодушнôсть и непораднôсть для своихъ цѣлей. Въ высше згаданôмъ окрузѣ Жупанія, где поставлено ажь 7 кандидатôвъ, посунувся начальникъ повѣта до того, що скликавъ самъ зôбранье передвыборче и поставивъ самъ свого кандидата Серба, помимо того, що повѣтъ сей єсть чисто кроатскій. Ингеренція органôвъ державныхъ въ зборахъ передвыборчихъ иде такъ далеко, що органа тй арештуютъ и суспендуютъ зъ урядôвъ бесѣдникôвъ, попираючихъ немилй имъ кандидатуры. Въ Митровици ôтбулось, якъ подае Parlamentär, зôбранье Сербôвъ, котре рѣшило, що клюбъ сербскій, творячійся въ соймѣ загребскôмъ, буде попирати правительство звѣстного мадярофиля бана Пеячевича. Мотивомъ сего рѣшеня було не що друге, а ненависть до Кроатôвъ, котрй стоятъ въ опозиціи до бана. Рѣшенье тое пôдносятъ съ тріюмфомъ газеты угорскй, котрй радо бачатъ всяке розъединанье въ таборѣ противного имъ Славяньства.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Приготованя до коронаціи ведутся дальше. Россійскй газеты подаютъ що разъ новй вѣсти. Цѣкаво, що нигилисты выдали недавно проклямацію, въ котрôй заявляютъ, що и они вже приготовидися до коронаціи и взываютъ всѣхъ, кому на житю залежитъ, щобы не пôдходили близько до мѣсця коронаційного акту. — На мѣсце застрѣлившогося б. мин. Макова мае бути именованый предсѣдателемъ комитету, займаючогося ревизією законôвъ о жидахъ, або гр. Шуваловъ, або Игнатьевъ. — Въ мѣстѣ Пулавахъ, варшав. учебного округа, прійшло до непорядкôвъ мѣжь студентами тамошнои школы лѣснои. Студенты ôтбували такъ званй „сходки“ и не ходили на выклады одного професора. На слѣдство зъѣхавъ кураторъ уч. округа, тайн. сов. Апухтинъ. 150 студентôвъ хотѣли съ нимъ говорити, але ôнъ ихъ не принявъ и загрозивъ, що на случай опору замкне школу. — „Замкни!“ — кричали студенты и таки не вступились. Тогды выключено 17 студентôвъ, а многимъ дано нагану. Другого дня всѣ студенты впали до канцеляріи Апухтина и кричали, щобъ имъ всѣмъ выдавъ паперы, бо всѣ они виноватй. Апухтинъ призвавъ полицію и та розôгнала студентôвъ. Конець бувъ такій, що замкнено школу, а лишь 14 студентамъ позволено на ново вписатись до школы въ Пулавахъ, прочихъ выключено або зъ всѣхъ институтôвъ въ Россіи, або лишь зъ школы пулавскои.

Нѣмеччина. Берлиньскій „Kammergericht“ выдавъ наказъ, що дѣти всѣхъ пôдданыхъ рускихъ мусятъ и повиннй учитися въ школахъ прускихъ.

пень слова и єго спорôдненье, та писати: gräflich (ôтъ Graf), älter (alt), Aermel (Arm), Bäcker (backen), drängen (Drang), wäre (war), öfters (oft), würde (wurde), то якъ намъ объяснити, що слова spähen (стар.-нѣм. spehan), edel (Adel), fest (fasten), brennen (branjan), dehnen (danjan), echt (achten), enge (angustus), Engel (angelus), Esel (asellus) писалися и пишутся все єще черезъ *e*, хочь пень ихъ есть *a*, и повиннй длятого писатись черезъ ä, якъ ädel, fäst и т. д. Навѣть самъ языкъ домагаеся сего ä, бо *e* въ сихъ словахъ мае всюды стисненый звукъ, котрый то звукъ выражаеся въ нѣмецкôмъ переважно черезъ *ä*. Иншимъ зновъ разомъ, где въ середнѣ-нѣмецкôмъ було чисте *e* и єще до нынѣ те *e* звучитъ чисто (отверто), подыбуємо въ новѣйшôмъ письмѣ неправильне *ä*, н. пр. Käfer, Bär, währen, während, spähen wärts, (vorwärts, rückwärts) замѣсть Kefer, Ber и т. д. Ôттакъ слова Heu, Freude повиннйбы писатись пôсля етимольогіи Häu, Fräude. Такихъ и подôбныхъ непослѣдовательностей противъ взгляду на пень слова и єго спорôдненье стрѣчаемо въ новôй нѣмецкôй правописи на кождôмъ кроцѣ, помимо, що ôтъ сто рокôвъ справлено на тôмъ поли мало помалу дуже богато. Для ствердженя сказаного наведу єще лишь кôлька доказôвъ. И такъ пише новѣйша нѣмецка правопись разъ Geld, а другій разъ Entgelt, entgeltlich; пишеся разъ Fülle, а зновъ voll, або gern и begehren; stät, bestätigen а зновъ stets, stetig; fordern а vordere; wohl а Wollust и т. д.

Не менше сумнй наслѣдки для правописи потягнула тенденція вырôжнювати значеня слôвъ посредствомъ письма. Якъ черезъ цѣлый перебѣгъ нѣмецкои литературы, такъ єще и нынѣ не знае нѣкто въ Нѣмеччинѣ напевно, чи писати Morgens чи morgens, im Stande sein чи im stande sein, Leid thun чи leid thun, Alles чи alles, Niemand чи niemand и т. д., не знае такожь, коли писати приложники великою початковою буквою, а коли нѣ. Такъ само не знае нѣкто, якъ писати, tödten чи töten, tödtlich чи tötlich, бо се залежитъ ôтъ того, чи будемо выводити слово ôтъ Tod чи ôтъ todt. А всему тому винно непотрѣбне вырôжнюванье значеня слôвъ посредствомъ правописи, на котре не зважае жадна инша правопись, кромѣ нѣмецкои. До недавна вырôжнювали Нѣмцѣ навѣть таке ſeyn (бути) ôтъ ſein (єго), а коли закинули сю непотрѣбну штучнôсть, то показалось, що безъ неи дуже добре можна обôйтися.

Ôтъ XIV столѣтя починаеся такожь путаниця що до означеня довгости самогласныхъ. Въ старо-нѣмецкôмъ була короткою тôлько тая голосна (акцентована) повединча самогласна, по котрôй слѣдували двѣ согласнй. Теперь же маемъ щасливо ажь чотыри способы до означеня довгости самогласноі. И такъ, якъ знаемо, означаеся довгôсть самогласноі 1) черезъ послѣдуючу повединчу согласну (kam, lag, reden); 2) черезъ подвоенье самогласныхъ (Aal, Boot); 3) черезъ доданье буквы *e* по *i* замѣсть подвоеня (Dieb, Liebe) и 4) черезъ доданье буквы h (nehmen, stehlen, ihnen, ihr). Якъ въ цѣлости злишнымъ и недорѣчивымъ есть означуванье однои и тои самои рѣчи на письмѣ посредствомъ розличныхъ знакôвъ и тôлько утрудняе безъ потребы штуку писаня, такъ особливо уживанье буквы *h* до продовженя самогласныхъ потягнуло въ нѣмецкôй правописи великй клопоты, треваючй до нынѣшного дня. Замѣсть класти букву h, якъ того вымагалабы льогика, лишь по самогласнôй, маючôй продовжатись, остався до нынѣ въ нѣмецкôй правописи звычай зъ часôвъ, коли то любованося въ накоплюваню согласныхъ, що для буквы t зроблено винятокъ и скоро t стоитъ передъ самогласною, маючою бути продовженою, то h кладеся заразъ по *t*, а не по самогласнôй (Thal, thun, Thor). Не досыть того, *t* зрослося невдовзѣ съ буквою *h* такъ тѣсно, будьтобы они становили одну цѣлôсть и були историчнымъ останкомъ якогось старого, загибшого и перемѣнившогося опôсля въ нѣмецкôмъ языцѣ на *th* звука, що есть однакъ историчною неправдою. Коротко сказавши: *h* по *t* перестало бути выключнымъ знакомъ продовженя для послѣдуючои самогласноі и пишеся навѣть передъ двогласными, не потребуючими продовженя, н. пр. Theil, Thier (чому однакъ не thief?), або и тогды, коли по *t* не слѣдуе жадна самогласна н. пр. Wuth, Koth, Meth и т. д. Наслѣдкомъ того есть безконечна путаниця, и нынѣ безъ правописныхъ табличокъ не розсудишь, чи слово закôнчене на *t* мае писатись съ *h*, чи безъ него. Кождый пише, якъ хоче, або якъ єго навчатъ случайно въ школѣ. Въ всѣхъ наведеныхъ словахъ писалося въ старинѣ чисте *t*, а *h* не мае тутъ найменшого змыслу. Кромѣ того дôсталося се *h* єще и до слôвъ Stroh, froh, früh, fröhlich, Frühling, хочь оно тутъ етимольогично зовсѣмъ злишне, а безъ продовженя такожь обôйшлобыся.

Коли споглянемо на всѣ тй непослѣдовательности середнѣ-вѣчноі реформы старинноі фонетичноі правописи и зважимо, много то недорѣцтвъ выкинено зъ неи доперва послѣдными часами, то мусимо назвати сю реформу зовсѣмъ неоправданою и сказати, що єи авторамъ ходило не о добро письма, не о науку, а о простй чудацтва. Въ такихъ чудацтвахъ любованося въ Нѣмеччинѣ довго и навѣть одинъ граматикъ зъ XVII столѣтя (Stieler) признаеся въ своѣй книжцѣ „Der teutsche Sprachschatz“, що ôнъ самъ въ молодыхъ лѣтахъ подвоювавъ безъ потребы *kk*, *zz* и впроваджуванъ до правописи розличнй дивоглядности въ переконаню, man würde mehr auf mich sehen und von mir halten, wenn ich etwas Sonderliches hervorbrächte.*)

Схарактеризованый тутъ нами въ короткости деструктивный правописный рухъ тревавъ майже безъ перервы ажь до кôнця минувшого столѣтя до часôвъ Аделюнга, а почався, якъ мы вже сказали, ôтъ половины XIV столѣтя.

Вправдѣ заслужився Лютеръ якъ загаломъ коло нѣмецкого языка, такъ и коло нѣмецкои правописи; але важнѣйшои реформы въ правописи ôнъ не перевѣвъ и якъ у другихъ писателѣвъ, такъ и у него стрѣчаемося съ многими неконсеквенціями, а навѣть выразными похибками.

(Конець буде.)

*) Слова сй переписанй новою правописею. *Прим. авт.*

Праса нѣмецка займаеся дуже результатомъ выборôвъ въ окрузѣ Штральсундъ-Ругія. Ôтъ р. 1868, отже черезъ бôльше якъ 15 лѣтъ, выбиравъ сей округъ самыхъ консервативныхъ послôвъ. Въ краю тôмъ въ котрôмъ майже нема меншои посѣлости, а самѝ бôльшѝ маєтки, выйшовъ першій разъ зъ урны выборчои посолъ на скрôзь либеральный, котрый єсть такожь найбôльшимъ опозиціонистомъ политики кн. Бисмарка.

Франція. О димисіи министра вôйны ген. Тибодена говорятъ въ Франціи чимъ разъ голоснѣйше. Причиною димисіи мавъ бути окружникъ, котрый ген. Тибоденъ выславъ бувъ до всѣхъ генералôвъ кавалеріи; въ окружнику сѣмъ дае имъ знати, що въ лѣтѣ ôтбудутся великѝ маневры кавалеріи въ всхôднôй части краю. Въ тôмъ окружнику було такожь заявлено, що головну коменду сихъ маневрôвъ обôйме ген. Галифетъ. Коли тая справа прійшла нôдъ обраду министерства, то министры по довгихъ и горячихъ дебатахъ зажадали ôтъ Тибодена, щобы ôткликавъ сей окружникъ. Тибоденъ не хотѣвъ того зробити и выйшовъ зъ салѣ. Уступаючи однакожь напорови радикальныхъ журналôвъ, неприхильныхъ Галифетови — вконець ôткликавъ.

Справа ревизіи конституціи не затихае. Зъ 28 генеральныхъ радъ французскихъ три рады (въ Ліонѣ, Марсиліи и Монпеліе) ухвалили резолюціи, домагаючиѝся такои ревизіи.

Въ Франціи теперь досыть усильно займаются справою наводненя пустынѣ Сагары. Головно агитуе за тымъ Лессепсъ.

Тунетаньскій министеръ-президентъ Камбонъ старався наклонити вже рôжнѝ министерства до того, щобы перевести гдеякѝ реорганизаціи въ Тунисѣ. Доперва на кабинетѣ Ферри удалося єму тое вымогчи. Камбонъ хоче, щобы цѣла администрація и финансова господарка въ Тунисѣ зреорганизована була на взôръ альгирскои, с. е. якъ въ краю занятôмъ въ тревале посѣданье. Франція повинна збôльшити свое значенье въ Тунисѣ тымъ бôльше, коли Англія, реорганизуючи власне Египетъ, спротивитись сему не може, а Порта безсильна.

Италія. Порушена недавно въ англійскôй прасѣ квестія италійско-нѣмецко-австрійского союза наробила великого розголосу въ свѣтѣ политичнôмъ. Министеріяльнѝ дневники италійскѝ перечутъ абсолютно тымъ вѣстямъ и ôткликуются до бесѣды Манчинѣго зъ дня 13 м. м., въ котрôй тойже министеръ заявивъ, що може бути мова лише о порозумѣню межи трема державами, маючôмъ на цѣли удержанье европейского спокою.

Ромунія. Правительство ромуньске ôтповѣло вже на ноту Гренвилля зъ дня 10 марта, взываючу Ромунію до принятія и нôдписаня трактату лондоньского. Министеръ для справъ заграничныхъ посвѣдчае, що ôтобразъ ноту, повторяє тіи самѝ уваги, котрѝ поробивъ повномочникъ Ромуніи въ Лондонѣ въ хвили завôзваня Ромуніи до удѣлу въ нарадахъ конференційныхъ; заявляє дальше, що въ коротцѣ пришле подрôбну ôтповѣдь, а то по поворотѣ короля Кароля.

Въ Семигородѣ проявляється межи Ромунами рухъ антимадярскій. Звѣстно, що може нѣякій народъ не напирае такъ сильно на чужѝ народности якъ Мадяры. Гнетъ, котрого допускаются Мадяры взглядомъ Русинôвъ и Нѣмцѣвъ ажь надто звѣстный. Въ оборонѣ Нѣмцѣвъ нôдняла голосъ праса берлиньска, — а Ромуны мешкаючиѝ въ объемѣ другои половины австрійскои монархіи выступили сими днями такожь противъ мадяризаціи. Причину до того дали новѝ законы мадярскѝ о семигородскихъ школахъ. Сей часъ по оголошеню тыхъ законôвъ, якъ доноситъ кореспондентъ до „Köln. Ztg.“ ôтбулось межи семигородскими Ромунами кôлька народныхъ зборôвъ; запротестувавши противъ гнетови мадярскому заявили на сихъ зборахъ Ромуны, що всѣ они повиннѝ сполучитися нôдъ властею ромуньского короля. Мадяры наперли тогды на ромуньского митрополита Мирона, щобы ôнъ выдавъ куренду взываючу Ромунôвъ понехати всѣ антимадярскѝ агитаціи. Однакъ куренду сю дуже зле принято. Молодѣжь повыбивала ôкна въ митрополичôй палатѣ. Гдеякѝ букарештскѝ дневники взываютъ семигородскихъ Ромунôвъ до ôткрытого повстаня. Навѣть урядова газета „Telegraphul“ станула въ оборонѣ тисненыхъ Ромунôвъ. Другій дневникъ консервативный, „Timpul“, пише, що квестія Ромунôвъ семигородскихъ єсть загально-ромуньскою квестією. „Недалекій вже часъ“, пише той дневникъ, „якъ семигородскѝ Ромуны вхопляться за оружіе, щобы освободитися ôтъ гнету чужоплемѣнцѣвъ и получитися съ своими братами.“

Сербія. Митрополитомъ Сербіи выбраный архимандритъ Мраовичь. Но цѣле сербске духовеньство дуже невдоволене симъ выборомъ, при котрôмъ оно нѣякого голосу не мало. Министеръ Пирочанацъ задивився, якъ мы вже доносили свого часу, на политику Бисмарка, а йдучи єго слѣдомъ бажае стояти въ справахъ церкви на тôмъ становищи, щобы все ишло по воли правительства. Тожь коли мавъ ôтбутись выбôръ митрополита, правительство поручило єго самымъ своимъ приклонникамъ такъ зъ духовеньства якъ и зъ людей свѣтскихъ, выключуючи всѣхъ опозиціонистôвъ. Розумѣеся, що сербске духовеньство, котре ôтъ вѣковѣчныхъ часôвъ привыкло було до зовсѣмъ вôльного выбору митрополита на загальнôмъ синодѣ, выступае теперь опозиційно противъ тои своєволѣ правительства; оно заявляє, що позаякъ усуненье зъ престола бувшого митрополита Михаила було незаконне, тожь годѣ узнати такожь новый выбôръ законнымъ. Министеръ просвѣты и вѣроисповѣданя Новаковичь ôтповѣвъ на подôбнѝ заявленя, що ôнъ усуне всѣхъ епископôвъ, котрѝ не схотятъ узнати Мраовича митрополитомъ. Поки що, ходитъ о посвященье Мраовича, а позаякъ нѣякій сербскій владика сего зробити не хоче, тожь Новаковичь ѣздивъ въ тôй справѣ до митрополита австрійскихъ Сербôвъ, Германа Ангелича; просячи єго, щобы ônъ посвятивъ Мраовича и кôлькохъ иншихъ новопоставленыхъ епископôвъ. Ангеличь однакъ ôтказався рѣшительно ôтъ сповненя тои пропозиціи. Цѣле правительство сербске теперь въ колизіи, и справдѣ не знати, якъ буде тая квестія полагоджена. То тôлько можна на певно сказати, що Сербы чимъ разъ то бôльше кабинетови Пирочанаца неприхильнѝ.

НОВИНКИ.

(+) **Куренда Преосв. еп. Сильвестра** страшно не подобалась всѣмъ галицко-польскимъ газетамъ. Се великій для нихъ ударъ. Польске дневникарство въ загалѣ ôтзначуєсь тымъ, що якъ супротивъ якого нибудь маленького єзуитика, супротивъ такого кс. Стояловского смирне и покôрно-послушне, такъ зновъ супротивъ руского духовного, хочьбы то бувъ епископъ або и митрополитъ, безмѣрно бутне, навѣть арогантске. Ароганцію свою польскѝ газеты показуютъ навѣть тымъ, що въ злости трактуютъ рускихъ епископôвъ per „ksiądz“ — тай баста! До послѣднои куренды нашого владыки кожда газета додала якусь злобну увагу, кожда укусила. Найцѣкавѣйша рѣчь — то тая величезна гипокризія, яка проявляється зъ кождои газеты: кожда удае, що будьтобы ѣй не було нѣчого вѣдомо про якѝ небудь агитаціи противъ руского календаря, — о Поляновскôмъ, о Стояловскôмъ, о тôмъ, що самъ Пр. еп. Сильвестеръ сконстатувавъ въ Галичи, що тамошный директоръ школы народнои казавъ нôдписувати дѣтямъ петиціи Стояловского, — о тôмъ всѣмъ польскѝ газеты не хотятъ нѣчого знати! Та и на що? Засада ихъ — воювати неправдою и представляти все и всюды, що то Русины шукаютъ собѣ нáпасти, що то Русины переслѣдуютъ бѣдныхъ Полякôвъ...

(+) **Кс. Стояловскій** въ послѣднôмъ числѣ „Pszczółki“ нападае безпамятно на еп. Сильвестра и на ординаріятъ за куренду, выдану противъ антикалендарскихъ агитацій. Каже, що куренда выдана для „zaciemnienia umysłów“, що єсть „wprost szkodliwa unii“ и т. д., а на конець завѣряє „stanowczo, że stolica Apostolska mile by widziała zjednoczenie kalendarzy“. Послѣдне число „Przegląd-y Lwowsk-ого“ (того самого, що то нимъ нашь „Рускій Сіонъ“ хоче обдарувати рускихъ священикôвъ за 20 службъ божихъ на рôкъ), говорячи о оборонѣ Русинами и ихъ духовеньствомъ свого календаря воскликае съ погордою: „Istni Chińczycy!“...

— **Тѣснѣйшій выбôръ посла зъ мѣста Львова** до рады державнои межи Тад. Романовичемъ а проф. Захарієвичемъ ôтбудеся въ понедѣлокъ дня 10 л. цвѣтня. Нôдчасъ першого выбору рускій комитетъ центральный поручивъ бувъ плякатами кандидатуру проф. Грызецкого, и рускѝ голосы були причиною, що жаденъ кандидатъ не дôставъ абсолютнои бôльшости. При тѣснѣйшôмъ выборѣ Русины рѣшили не брати участи, бо Романовичь въ своѣй кандидатскôй мовѣ заявився фантастомъ, игноруючимъ правдивѝ интересы краю, а Захарієвичь єсть кандидатомъ нынѣшного правительства, неприхильного Русинамъ.

— **Зъ Сассова и Ушнѣ**, повѣта золочѣвского, выслано петиціи до рады державнои въ справѣ новелѣ шкôльнои, на руки п. сов. Ковальского.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Агитаторы противъ рускихъ святъ злапали доси около 10 нôдписôвъ на петицію Стояловского; найбôльше нôдписôвъ єсть малолѣтныхъ терминаторôвъ ремѣсничихъ. Агитаціею займаются сынъ амтсдинера Жмурко, мати и братъ (швець) лат. викарія Сервацкого во Львовѣ.

— **Зъ Болшôвця** пишутъ намъ, що тамъ агитацію противъ руского календаря ведутъ на широку скалю тамошнѝ патры Кармелиты.

(+) **Звѣрске убійство найвысшого судіи угорского, гр. Майлята** „Одесскій Вѣстникъ“ справедливо кладе въ звязь съ недугами суспôльного организму Угорщины. Мадярска шовинистична политика выроджуе сильну деморализацію. Мадяры ажь до безъумства стремлятъ до вынародовленя немадярскихъ народностей, живучихъ въ области короны св. Стефана, а въ тôмъ числѣ и Славянъ. Замѣсть дбати о нôднесенье моральности, Мадяры въ першôй линіи дбаютъ о мадяризацію, и длятого школы, тѝ нôдоймы моральности, обминаются съ своєю задачею. Сими днями донѣсъ „Карпатъ“, що начальникъ Мармарошского комитату, въ котрôмъ живутъ Русины, удався до ужгородского епархіяльного начальства съ жаданьемъ, щобы ôтдалити зъ службы 24 учителѣвъ народныхъ длятого, що не умѣютъ мадярского языка. Шовинисты мадярскѝ, поступаючи такъ, не хотятъ достерегчи того, що они тымъ чиномъ ширятъ лишь деморализацію, бо выховуютъ собѣ на публичныхъ урядникôвъ людей sans foi et loi, людей безъ характеру. Така политика угорскихъ шовинистôвъ вже теперь показуе свои злощастнѝ плоды... Убійство Майлята повинно отворити очи правительству угорскому.

— **Бôйка христіянъ съ жидами** лучилася въ Ланцутѣ другого дня лат. Великодня. Якъ всюда, такъ и ту причину до бôйки дали жиды. Черезъ мѣсто переходили двѣ сестры-дѣвчата выхрестки. Жиды кинулись на нихъ и почали немилосердно бити. Тое обурило христіянъ и почали сыпати на жидôвъ камѣньемъ. За хвилю на цѣлôй улици закипѣла борба. Въ жидôвскихъ домахъ повыбивано ôкна. Полиція и жандармерія завчасу вдалися въ дѣло и вспѣли запобѣгчи бôльшому лихови.

— **„Зеркала“** 8 число, зъ 15 р. цвѣтня, сконфискувала ц. к. прокураторія. Се вже (сего року) 4-е число, котре улягае конфискатѣ. Администрація „Зеркала“ проситъ насъ извинити ей передъ ВП. нашою публикою за спôзнену (за для конфискаты) высылку сего числа.

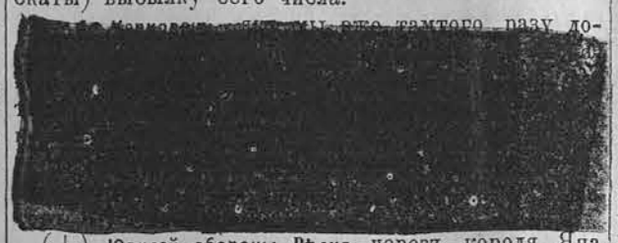

(+) **Ювилей обороны Вѣдня** черезъ короля Яна Собеского намѣряютъ обходити торжественно Поляки галицкѝ. Въ Краковѣ и во Львовѣ завязали обширнѝ комитеты. До комитету львôвского запросили одного Русина, крылошанина о. дра Франца Костека. Поляки маютъ той звычай, що коли починаютъ яке дѣло, при котрôмъ булобы имъ на руку ôткликатись до уніи люблиньскои и ôтдеклямувати звѣстный стихъ Платона Костецкого: „Польща, Русь и Литва — то наша молитва“, — втягаютъ до того дѣла про людске око одного Русина. Такій singelton єсть для нихъ необходимо потрѣбный. Поминувши вже те, що ônъ єсть плащикомъ на внѣ, singelton той єсть для панôвъ Полякôвъ конечный и у внутрѣ — на пирѣ. Звѣстно, що жаденъ ювилей, жадна „оказія народова“ у Полякôвъ не обôйдесь безъ тоасту на звѣстну „унію“. До того тоасту треба конче Русина, бо Полякъ, що вноситъ сей тоастъ, муситъ влѣпити очи въ сидячого vis á vis Русина. Се такъ необходимо потрѣбно, що єслибъ не знайшовся якій живый Русинъ, то требабы було конче єго змайструвати бодай зъ воску и посадити при пирѣ. До такои остаточности єще, хвала Богу, анѣ разу не дôйшло, бо все знайдеся якійсь живый, не восковый Русинъ... Розумѣеся, Поляки якъ вже маютъ якого Русина брати межи себе, то не берутъ кого будь, — они глядятъ поважного чоловѣка. И симъ разомъ выбôръ ихъ упавъ на мужа загальнои поваги, на мужа съ достойнымъ становищемъ, на дра Костека. Кто будь не мôгбы предсѣ засѣдати въ комитетѣ разомъ съ такими повагами, якъ редакторъ „Gazet-ы Narodow-oи“, якъ жиды дръ Цукеръ и банкиръ Симонъ, якъ п. сов. Ж. Савчиньскій, дръ Е. Черкавскій або Теоф. Меруновичь!... Впрочѣмъ до дра Костека удалися аранжеры сего ювилею тымъ смѣливѣйше, що дръ Костекъ не ôтмовивъ своси участи въ комитетѣ для закладаня „kołek włościańskich“, котрыхъ душею єсть монсиньоре кс. Стояловскій, безперечно дуже великій чоловѣкъ. Тâ „кôлка“ стоятъ въ звязи съ „Maciérzą“, а яка ихъ цѣль — легко кождый догадаєсь. Отже въ ôтозвахъ до завязуваня тыхъ „кôлек“ на першôмъ мѣсци фигурувало имя дра Костека съ многозначучимъ для польонизаторôвъ додаткомъ: „kanonik metrop. obrz. gr. kat.“ Безперечно велика то честь singelton-омъ фигурувати середъ „wielkich i świetnych nazwisk“, — але, намъ бодай здаєсь, всежь оно муситъ бути хочь троха маркотно....

— **Войскова цензура.** Генеральна коменда во Львовѣ розôслала до всѣхъ полкôвъ розпорядженье, нôсля котрого капелямъ войсковымъ не вôльно грати творôвъ національныхъ, съ выняткомъ танцѣвъ: коломыйки, краковяка и мазура.

(+) **Дописователь до „Now. Ref.“ зъ нôдъ Залозець** съ сердечною радостею доноситъ: „Najżarliwszego moskalofila pozbyliśmy się nareszcie! Ma w tem i dziennikarstwo swoją zasługę“. Мова ту о о. Садовскомъ, бувшôмъ сотруднику въ Залôзцяхъ. Натерпѣвся той чоловѣкъ въ Залôзцяхъ, налили ему тамъ горячого сала, — лишь за то, що бувъ добрымъ Русиномъ, не ляхоманомъ.—Тойже дописователь доноситъ, що дня 23 л. цвѣтня ôтбудеся передъ касаційнымъ трибуналомъ въ Вѣдни розправа въ дѣлѣ звѣстного процесу въ Золочевѣ противъ о. Гутковского, пароха зъ Залозець и кôльканайцять селянъ о тирааменнѝ кресты. Якъ звѣстно, трибуналъ бувъ увôльнивъ обжалованыхъ, а прокураторъ внѣсъ рекурсъ.

— **Въ процесѣ львôвскихъ соціялистôвъ** слѣдство вже укôнчене. Трицять-аркушовый актъ обжалованя вже дорученый. Розправа, котра, здаєсь, по части буде вестись при закрытыхъ дверяхъ, маe розпочатися вже незабавомъ.

— **Приватисты и приватистки**, котрѝ бажаютъ съ кôнцемъ сего шкôльного року (въ червню) складати испытъ дозрѣлости въ семинаріяхъ учительскихъ, маютъ внести свои поданя найдальше до 23 л. цвѣтня до дирекціи тои учительскои семинаріи, въ котрôй хотятъ испытови нôддатися. Пôзнѣйшѝ поданя не будутъ увзглядненѝ.

— **Именованя.** Министеръ справедливости именувавъ адъюнкта суд. Ивана Бесядского судіею пов. въ Борщевѣ, а Ивана Комарницкого, адъюнкта въ Самборѣ, судіею пов. въ Угновѣ.

— **400-лѣтный ювилей князя малярѣвъ, великого Рафаеля** обходили Италіяне дуже торжественно дня 28 л. марта въ Римѣ, въ Фльоренціи, а особенно въ єго родиннôмъ мѣстѣ Урбино.

— **Баронъ Францъ Вертгаймъ**, славный фабрикантъ безпечныхъ противъ огню касъ званыхъ „Вертгаймовыми касами“, умеръ сими днями въ Вѣдни. Вертгаймъ, сынъ крамаря зъ Кромерижа, зъ слюсарского хлопця дôйшовъ до милiонового маетку и дôставъ титулъ барона.

— **Въ Рязаню** недавно приключився отъ якій цѣкавый выпадокъ. Въ больници божевôльныхъ удалось одному божевôльному утечи зъ своєи келіи; ônъ забѣгъ до трупарнѣ, выймивъ тамъ одного мерця зъ домовины, вынѣсъ єго и оховавъ, а вернувшись положився самъ на єго мѣсце. По якôмсь часѣ вôйшовъ до трупарнѣ дякъ, читати псалтиру. Божевôльный выхопивсь зъ трумны, прискочивъ до дяка и почавъ єго безъ памяти окладати. На крикъ нещастного дяка надбѣгли люде и ледви вырвали побитого, однакожь не обôйшлось безъ трагичного кôнця: дякъ умеръ зъ переляку...

— **(Дрôбнѝ вѣсти).** Цѣсарь удѣливъ ческому подорожникови Голубови 5.000 зр. на нову выправу до Африки. — Намѣстникъ гр. Потоцкій пріѣхавъ вечеромъ зъ Ланцута до Львова. — Селянинъ Иванъ Голущакъ зъ Плонны, пов. сяноцкого, повертаючи пяный зъ ярмарку замерзъ на дорозѣ. — Въ Жовтанцяхъ, пов. жовкôвского, паробокъ Выхопень полѣномъ убивъ по пяному паробка Вацулу. — Дипломъ доктора правъ получивъ въ краковскôмъ университетѣ п. Мих. Яворскій, родомъ зъ Кутъ. — Въ надвôрняньскôмъ скарбѣ ôтбулися ловы на дики; забито одну самицю съ 8 поросятами.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получили оо. 1) Мих. Ясиницкій на Куткôвцѣ, дек. тернопôльского; 2) Мих. Мацѣевскій на парохію Боссыры, дек. скальского.

Презенту на Ходачкôвъ, дек. тернопôльского, получивъ о. Іоанъ Дудиньскій зъ Сѣлця.

Въ пропозицію на Баню березôвску, дек. пѣстыньского, принятѝ оо.: Мих. Руденьскій зъ Банѣ берез. и Андрей Яворскій зъ Крушельницѣ.

Завѣдательства получили оо.: 1) Августинъ Лонкевичь въ Войниловѣ; 2) Юліянъ Колюбиньскій (декретъ на завѣдательство) въ Иловѣ, дек. роздôльского; 3) Евгеній Павлусевичь въ Борусовѣ дек. бобрецкого; 4) Кирилъ Фаціевичь въ Дулибахъ, дек. ходорôвского; 5) Игнатій Юхновичь въ Помонятахъ, дек. ходорôвского.

Сотрудництва получили оо.: 1) Стефанъ Гапѣй въ Золотникахъ, дек. теребовельского; 2) Іоанъ Павлусевичь въ Пôйлѣ, дек. калуского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **П. Володимиръ Антоновичь**, професоръ кіевского университету, глубоко-ученый нашь историкъ, помѣстивъ въ мартовôй книзѣ „Кіевскои Старины“ довшу згадку о дѣяльности нашого товариства „Просвѣты“ и рецензію двохъ єи книжокъ, написаныхъ п. Олександромъ Барвѣньскимъ, п. заг. *„Исторія Руси“*, въ котрыхъ розказуеся исторія западнои Руси въ XIV столѣтю до 1510 р. О тыхъ двохъ книжочкахъ нише мѣжь иншимъ проф. Антоновичь: „Они уложенѝ талантливо. Авторъ не мало натрудився, щобы выповнити свою задачу; ônъ уважно проучивъ многочисленнѝ творы галицкихъ, россійскихъ, польскихъ и чужоземныхъ писателѣвъ, ôтносячиѝся до выбраного нимъ періоду исторіи Руси; зорко слѣдивъ за ходомъ рускои историчнои науки, користався зъ єи новѣйшихъ творôвъ и уложивъ собѣ ясне и выразне понятье о судьбѣ свого народа въ данôмъ періодѣ; выложивъ єи дуже доступно, але разомъ съ тымъ удержавъ въ оповѣданю вповнѣ поважный и объективный тонъ. П. Барвѣньскій не береся анѣ до поучуваня, анѣ до тенденційныхъ выходокъ; ônъ оповѣдае просто и спокôйно, але оповѣданѝ факты лучше, якъ всякѝ фразы, взываютъ до народного самопôзнаня. Видно, що авторъ самъ перенятый глубокимъ патріотичнымъ чувствомъ, свѣдомостею правоты свого народного дѣла, и длятого не уважае потрѣбнымъ хапатися штучныхъ средствъ для тенденційного освѣченя фактôвъ... Мы вповнѣ годимось на тую точку погляду, зъ котрои выходитъ п. Барвѣньскій и признаемъ єму, що, по нашôй думцѣ, ônъ перевѣвъ єи вповнѣ умѣло и совѣстно. Щиро бажаемъ, щобы дальшѝ выпуски „Исторіи Руси“ були написанѝ съ такоюжь любовію до свого народа и съ такою корыстею для розвою єго историчного самопôзнаня“. — Сей довшій уступъ рецензіи проф. Волод. Антоновича уважали мы потрѣбнымъ навести въ нашôй часописи зъ кôлькохъ взглядôвъ. По перше, яко доказъ, що ученѝ нашѝ братя на Украинѣ пильно слѣдятъ литературно-науковый рухъ Русинôвъ въ Галичинѣ, пôдносятъ єго и тѣшатся нимъ, якъ своимъ власнымъ. По друге, що суть у насъ люде, котрѝ понимаютъ высоку важнôсть популярныхъ выдавництвъ и приступаютъ до тои роботы съ великимъ приготованьемъ науковымъ и съ совѣстностею. По трете, що именно товариство „Просвѣта“ стараеся о того рода популярнѝ працѣ. Правду сказати, у насъ не одна важна и уваги достойна рѣчь легковажится интелигентными людьми, популярна книжочка уважаєсь часомъ чимсь маловартнымъ, — „то для простого народу“, кажеся звычайно, и уважаєсь недостойнымъ труду єи прочитати. Тымчасомъ зъ оцѣнки проф. Антоновичемъ „Исторіи Руси“ Ол. Барвѣньского бачимо, що таки и ученому человѣкови буде не безъ користи прочитати популярну книжочку товариства „Просвѣты“.

— **Жертвы на Бурсу Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ** ôтъ 1 сѣчня 1883 по нынѣшный день: о. Ганкевичь зъ Пневя 3 зр.; дръ Ив. Добрянскій зô Львова, на коляду 7 зр.; о. Галиковскій, дек. зъ Порогôвъ складку 10 зр. 50 кр.; о. Маланюкъ зъ Павшôвки 2 зр.; о. Т. Бурачиньскій зъ Олѣевы 1 зр.; о. Д. Вахнякъ зъ Прошева ôтъ себе 50 кр., ôтъ братства въ Прошевѣ 1 зр., въ Дубравѣ 1 зр.; о. Петрушевичь зъ коляды ôтъ братства въ Єзуполи 4 зр. 50 кр.; о. Гиль зъ Шершеновець чл. вкл. 3 зр., зъ коляды молодцѣвъ 2 зр.; о. Васильковскій зъ Могильницѣ 1 зр. ôтъ себе, а ôтъ парохіянъ 1 зр.; о. Шанковскій зъ золотого весѣля о. Янкевича зъ Ганусовець 12 зр. (при чѣмъ участвували оо. ювил. Янкевичь 3 зр., Ил. Мардаровичь зъ Вовчинця 50 кр., дек. Ирон. Левицкій 1 зр., Иляр. Руденьскій 80 кр., Ник. Кумановскій 50 кр., Леонтій Шеферъ 1 зр.,

Наркисъ Янкевичь 50 кр., Терентій Янкевичь 1 зр., Шанковскій 70 кр., Стеф. Флоріяньскій 1 зр., пп. Конст. Янкевичь 1 зр., Никиф. Янкевичь 1 зр., дръ Волод. Янкевичь 50 кр.); о. Шанковскій зъ Копычинець 2 зр.; п. деканова Винницка чл. вкл. 2 зр.; дръ Ключенко зъ складки на весёлю Г. Левицкого въ Струшенѣ 3 зр. 50 кр.; о. Стотанчикъ въ Устю зъ коляды 4 зр.; дек. Ванчицкій зъ Барыша 30 кр.; о. Грыцей зъ Демянова зъ коляды 2 зр.; о. Ник. Волошинъ зъ Зарѣча 1 зр., п. Левицкій, учит. нар. складку ôтъ школярѣвъ въ Пацыковѣ 1 зр.; Ставропигійскій Институтъ ôтсотки ôтъ 500 зр. легату о. Косака 29 зр. 84 кр.; о. Якимовичь ôтъ прихожанъ селъ Сапогôвъ и Брынѣ 3 зр. 50 кр.; зъ вечера съ танцями 135 зр. 8 кр.; о. Ганкевичь зъ Пановець 2 зр.; о. Соневицкій зъ Велеснева 2 зр.; черезъ редакцію „Слова“ (гл. чч. 2, 6, 18, 23, 43 и 117 зъ 1882 р.) разомъ 7 зр. 50 кр.; о. Тыминьскій зъ Бильча чл. вкл. 5 зр.; о. Шыытко зъ Мизуня 2 зр.; о. Ник. Дякôвъ зъ Голгочь 1 зр. Въ тôмже часѣ зложили датки въ натураліяхъ: хв. громада Ôльшаниця кукурудзы ¾ кôрця, фасолѣ ¾, жита ¼, ячменю ¼ кôрця; дръ Гартманъ, лѣкаръ войсковый, „коляду“ вартости 2 зр. и 60 кр.; катихитъ Порайко 4 бохонки хлѣба. — Складаючи всѣмъ повысше наведенымъ Вп. Благодѣтелямъ щире спасибôгъ, поручаємъ и на дальше наше заведенье, удержуюче 35 ученикôвъ, ласкавôй памяти великодушныхъ Родимцѣвъ, съ тымъ увѣреньемъ, що якъ все такъ особенно при надходячôмъ передновку всякій хочьбы найскромнѣйшій датокъ якъ найраднѣйше принятый буде. — Ôтъ Выдѣлу Бурсы Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ, дня 20 марта 1883. *Т. Шанковскій*, предсѣдатель.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Дописователь зъ *Дол.* „Надбсланого“ про Г-а мы не дбстали; помѣстимо, просимъ лишь якъ найскорше надбслати. *Вп. Дописователь* зъ *пбдъ Кам. Струм.* За дописи съ правдивыми фактами дуже будемъ Вамъ вдячнй.

Курсъ львôвскій зъ дня 5. л. цвѣтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	308 —	311 50
„ львôв.-черн.-ле. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 —	311 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 10	99 10
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Ножички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голевдерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 55	5 65
Наполеондоръ	9 42	9 52
Пôвимперіялъ	9 71	9 81
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 15	58 85
Серебро	— —	— —

(Цѣны безъ текучого куп. безъ куплону)

Курсъ збôжа
зъ дня 1 л. цвѣтня 1883.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	7	85	8	90
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
Жито	5	25	5	55
Ячмѣнь	5	50	6	50
Гречка	6	50	6	95
Овесъ	5	20	5	60
Горохъ до варки	6	75	10	25
„ паст.	5	40	6	—
Выка	6	—	7	10
Кокорудза стара	6	25	6	75
„ нова	5	50	6	50
Рѣпакъ зимовый	15	—	15	50
„ лѣтный	14	—	14	25
Ржѣй (Льнянка)	11	30	12	45
Насѣнье льняне	9	40	10	25
Конюшина (передна)	50	—	90	—
Кминъ	21	—	22	—
Анижъ	27	—	28	—
„ плоскій	26	—	29	—
Хмѣль за 100 кил.	200	—	350	—

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства
Фабрики зигаркôвъ
à la ville de Genève
въ Женевѣ, въ Швайцаріи, єсьмо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣлôмъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёванй на минуты, перще 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулёванй на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшй и найлучшй зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр., теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ прявдивого 13-лутового срѣбла, накручуванй безъ ключика, упривилеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёванй на секунды, по нечуванôй еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр.

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (2—2)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуєся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не має на цѣли нѣякого обманьства, обовязуємося, скоро зигарки не сподобаются, принятй ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien.

Торговля
ФРИД. ШУБУТА И СЫНА
во Львовѣ, ринокъ 45

поручае по найнизшихъ цѣнахъ зъ власнои фабрики:

Свѣчки восковй и стеариновй
бѣлй и малёванй,
ЦЕРКОВНЙ и СТОЛОВЙ,
якъ такожь
ПОСТАВНИКИ, ТРôЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ
въ великôмъ выборѣ
(2—?) **ЦВѢТЫ**
до свѣчокъ и вазонôвъ
и
НАЙЛУЧШУ МАСУ
до запусканя помостôвъ
въ 5 краскахъ

Ящикъ, котрого стане на одну велику комнату коштуе 1 зр.

Богато заосмотреный складъ
Полотенъ и столового бѣля,
БѢЛЯ ГОТОВОГО
мужеского и жѣночого
и найлучшихъ англійскихъ
ШИФОНôВЬ и ШИРТИНГôВЪ.

К. МѢЧКОВСКІЙ
Львôвъ, улиця Городецка, ч. 79 с.
поручае свою
Торговлю товарôвъ кольоніяльныхъ, Ласощѣвъ, Винъ, Гербаты, — дальше **Складъ свѣжихъ Дрôжджей прасованыхъ и всякихъ Виктуалôвъ**
якъ такожь
заосмотрену въ всякй перекуски
Комнату до снѣдань 4—4

Стефанъ Лаврентій,
повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Медицины, Хирургіи, Акушеріи, Окулистики
Дръ ИВАНЪ ФЛЕШАРЪ
секундарій головного львôвского шпиталю
(2—3) поселився
въ Зборовѣ.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)
ФАВСТЪ
трагедія І. В. Гете
Часть перша.
Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниvъ
Иванъ Франко.
Цѣна 1 зр. 50 кр.
Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

Прилюдна подяка
ВП. П. Д. ГЕРЦЛЕВИ
Вѣдень, I. Adlergasse Nr. 1.

Симъ заявляю Вамъ мою **найщиршу подяку** за выготовленье для мене **въ протягу 2½ годины штучныхъ зубôвъ.** Мимо **имовѣрно короткого** часу, въ котрôмъ тій

штучнй зубы

выготовленй зôстали, суть они такъ **надзычайно добрй**, що я орудую ними такъ, якбы се були **мои власнй зубы**, и для того можу **якъ найсовѣстнѣйше** препоручити Васъ П. Т. Публицѣ.

***Іоахимъ Гаймъ**, учитель музики,*
Вѣдень III, Adamsgasse 7, 4. поверхъ дверѣ 21.

Важне особенно для мешканцѣвъ провинціи, котрй по причинѣ, що штучнй зубы въ незвычайно короткôмъ часѣ приготовляются, въ протягу 24 годинъ можутъ выѣхати зъ Вѣдня съ добрыми зубами, ощаджаючи собѣ въ той способъ коштôвъ на оплачуванье гостинницѣ. (2—3)

Найсильнѣйшй и певно дѣлаючй
ДРÔЖДЖЬ прасованй
по 1 зр. 20 кр. кильогр.
ФАРБЫ НА ПИСАНКИ
въ 8 краскахъ
по 5 кр. пачка,
золотй и срѣбнй
по 10 кр. пачка. (1—5)

Всѣ товары корѣннй полудневй и деликатесы въ найлучшихъ гатункахъ и найдешевше поручае
СТ. МАРКЕВИЧЬ
во Львовѣ, Рынокъ ч. 42.

Въ найновѣйшôмъ часѣ загально препоручаютъ многй лѣкарѣ **безсмачнй капсулки** противъ цѣпнѣвъ (солитерôвъ) аптикаря Радлявера, яко найпевнѣйше, найменше небезпечне и найскорше дѣлаюче средство противъ тои хоробы. Цѣна 3 зр. Проспекты даромъ. Розсылае Radlauer's Rothe Apotheke in Posen. Во Львовѣ складъ у аптикаря Жигмонта Рукера, въ Краковѣ у властителя аптики Виктора Редика и головный складъ у аптикаря Генриха Блюменфельда во Львовѣ. (2—4)

Торговля полотенъ и товарôвъ бавовняныхъ

СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, пляцъ Галицкій ч. 2
поручае по цѣнахъ найнизшихъ
правдивй американьскй ручнй и нôжнй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Новôмъ Іорку, котрй и на послѣднôй выставѣ въ Парижи преміовано найбôльшою нагородою;
(8—10) такожь
американьскй машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку
и **машины до шитя Singer-a**
зъ славнои фабрики саскои Клим. Миллера въ Дрезнѣ.

Части складовй тыхъ машинъ, якъ такожь **нитки, шовкъ, иглы и смаровило** все на скадѣ.

Наука шитя безплатна, гваранція многолѣтна.

Продажь и на сплату пôсля умовы.

Аптика пôдъ „Звѣздою“
ПЕТРА МИКОЛЯША
во Львовѣ поручає:

Олѣй рыбячій зъ мнюха
свѣжій, нечищеный и нѣчимъ не заправляный, для того найуспѣшнѣйшій для дѣтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цѣле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство пожывне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступаючій зовсѣмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже пожывну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
зъ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олѣємъ, вапномъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрѣпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лѣчничй
признанй знаменитыми а свѣдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрѣпленя.

Испаньске вино хиново-желѣзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПСИНОВЕ
противъ недостаточного травленя.

ИСПАНЬСКЕ
ВИНО ПЕПТОНОВЕ
противъ выхудѣня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.

Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само высше поименоваными професорами и лѣкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чвертъ литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чвертъ-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чвертъ-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звôй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и ЦУКОРКИ МХОВЙ
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла

ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.

Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жадным ншим що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цѣла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису B. Lee ½ фляшки 70 кр., цѣла фляшка 1·20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонѣ зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрѣпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.

Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр. І. М. Фарины о половину менш фляшки 50 кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскй
власного выробу

ПУДЕРЪ французскій правдивый
и власного выробу.

Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.

Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.

Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.

ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.

Олѣкъ зъ сосны Pinus Pumilio
до розтрясуваня въ воздусѣ, фляшочка 80 кр.

Глицериновй выробы Зарга,
рôжнй мыла, кремы глицериновй и чиста глицерича.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лѣченя, приладдвъ хирургичныхъ и матеріялдвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩЙ и НАПОЄ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарокого.

Ч. 36. Львôвъ, Вторникъ 29 марта (10 цвѣтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однôй строчки печатной.

Реклямації неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрії:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

☞ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрôкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнôй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Организація
нашихъ народныхъ силъ.

III.

Неразъ лучаєся намъ чути зъ рôжныхъ таборôвъ оклики пôдношенй „въ имя народа“, въ имя Русинôвъ. Неразъ протестуємо мы самй въ имени народа, боронимо єго интересôвъ, выступаємо яко єго репрезентанты. Не обходится однакожь при тôмъ безъ протестôвъ зъ стороны противникôвъ: въ радѣ державнôй пôдносятся зовсѣмъ серіозно голосы, будто нашй репрезентанты потеряли вже довѣріе у свого народа: пп. Черкавскй, Поляновскй, Голеєвскй, Меруновичѣ и пр. претендуютъ собѣ зовсѣмъ на серіо (!) право заступати Русинôвъ... „Дивѣтся, кажутъ, тажь сей „вашь“ народъ не хоче вже бôльше васъ выбирати; ôнъ высылає насъ яко своихъ легальныхъ заступникôвъ!... Гдежь-то та „ваша“ Русь?! Чимъ оправдаєте вы своє выступованье въ имени рускаго народа, яка ваша легитимація?!“ На жалобы рускихъ послôвъ ôтповѣдаютъ польскй репрезентанты нашихъ мужикôвъ: „Се все неправда, клевета!“ Ц. к. урядова „Gaz. Lwow.“ по-просту игнорує Русинôвъ; нотуючи поквапно всякй проявы политичного и суспôльного житя Полякôвъ, подаючи вѣсти о приготованяхъ ихъ позасоймового выборчого комитету, щобы вже разъ на все подавити Русинôвъ, вытиснути ихъ що до одного зъ сойму и зъ рады державнои, уважає рôвночасно Русинôвъ яко несуществующихъ, — промовчує ихъ. Ктобы читавъ одну „Gazet-y Lwowsk-y“, той напевно нѣколи не припустивбы, що суть якй Русины на божôмъ свѣтѣ, що суть якйсь споры Русинôвъ съ Поляками; ледви що при справозданяхъ зъ засѣдань рады державнои подыблемъ ненадѣйно якусь невыразну згадку о „stereotypowych (!) żalach Rusinów“, — а вжежь о тôмъ, що єсть еще якась Русь по-за Галичиною, що єсть якась литература руска, и пр. и пр., — о тôмъ анѣ слѣду... Подôбнои политики держится „Czas“; для него „nie ma kwestyi ruskiej!... jest tylko wroga państwu i kościołowi agitacya drobnego ale ruchliwego stronnictwa.“ „Nowa Reforma“ також зовсѣмъ на серіо (!) говоритъ о „zgodzie (або „unii“) z ludem ruskim“, — а о якимъ небудь узнаваню интелигенціи рускои, о узнаню права нашихъ заступникôвъ: боронити свого народа, не хоче навѣть згадувати. Поминаємъ вже иншй польскй газеты, котрй часто забуваютъ вже на другôй сторонѣ одного и того самого числа, о тôмъ, що говорилось на перншôй, плетутъ безъ цѣли и безъ думки о zgodzie, unii lubelskiej и т. д.

Мы вже зазначили гдеякй недостатки организаціи нашихъ народныхъ силъ, недостатки, котрй єще яскравѣйше выступаютъ на верхъ, коли поглянемъ на розвôй иншихъ народностей и спогадаємо, якй то рафинованй средства умѣли придумати и приготовити нашй противники въ сѣй единôй цѣли, щобы утворити собѣ выгôдну и безпечну basis до дальшихъ операцій та маневрôвъ въ будучности. Повысше згадали мы вже також смѣливй ôтзывы нашихъ противникôвъ, будто они власне репрезентуютъ нашь нарôдъ.

А чижь мы маємъ якй средства доказати противникамъ нашимъ легальность нашого выступованя въ имени народа? Чи нарôдъ нашь знає, где має шукати своихъ провôдникôвъ, пріятелѣвъ, щирыхъ, певныхъ, котрй хотѣлибъ займитись всею єго недолею та нуждою? Чи даємъ мы можность народови нашому розрôжнити пріятеля ôтъ ворога, заступника ôтъ хитрого и гладкого зрадника-кусителя? Кто властиво репрезентує весь нашь нарôдъ, кто має право промовити въ имени всѣхъ Русинôвъ, промовити особливо тамъ, где ходитъ о важнй интересы народности нашои? Чи самостôйнй, щоразъ численнѣйшй рухи нашого народа знаходятъ достаточне пôддержанье у интелигенціи, чи не пускаємъ мы нашь нарôдъ въ важныхъ хвиляхъ безъ проводу, чи стаємъ мы, где треба, дѣйстно солидарно, якъ одинъ мужь, самосвѣдомо, съ почутьемъ, що мы, вѣрнй сыны нашого бездольного люду, єсьмо єго дѣйстными пріятелями и провôдниками, єго легальными (по духу, чувствахъ и интересахъ) репрезентантами?

Справозданье выборче въ Калуши дало доказъ, що нашь нарôдъ знає вже самъ досыть добре, где єго болитъ. Нашь нарôдъ вже отверезився, самъ добирає собѣ книжочки популярнй и газеты, самъ закладає читальнѣ, шпихлѣрѣ и т. п. Мѣщане тысьменицкй ставлятъ собѣ самй, безъ нѣякои иниціятивы „свыше“, кандидата до рады державнои, стараются зъорганизувати цѣлу акцію выборчу, — и що показуєсь? нема проводу! Повѣтовй комитеты выборчй (рускй) завязуются дуже поволи, безъ житя, — а предсѣ, єслибъ лишь интелигенція тымъ щиро займитись хотѣла, то нарôдъ радо пôйшовбы за нею. Маємо всежь таки єще своихъ послôвъ до рады державнои и до сойму; поспытаймо, кôлько то зъ нихъ стануло доси, (и то ôтъ самого початку конституційнои еры) передъ своими выборцями? Кôлько то выборцѣвъ рускихъ бачило въ житю своихъ „заступникôвъ“, на котрыхъ предсѣ съ довѣріемъ голосы свои ôтдавали? Пильнуймося! Зачинаютъ насъ вже выпереджати Поляки!! Они умѣли добре пôдглядѣти и переймити, що було доброго въ нашôй дотеперѣшнôй дѣяльности, та зачинаютъ насъ вже выпереджати.

Кажутъ часомъ, що у насъ за много партій, що намъ не треба партій, и т. й. У насъ тыхъ партій зовсѣмъ не такъ много, єсли пôдъ „партіями“ не треба розумѣти замыкающихся въ собѣ групъ людей, котрй задля якихъ-тамъ далекихъ цѣлей тратятъ часъ на зовсѣмъ безплодныхъ фантазіяхъ. Безъ партій нема житя, а „споры“ партій повинній вестись тôльке о се, якй средства лѣпшй для подвигненя народа, до єго оборони противъ ворожого напору; тогды споры доведутъ до позитивныхъ результатôвъ. Всѣ Русины повинній передовсѣмъ творити одну велику партію: патріотôвъ-народолюбцѣвъ. Дрôбницѣ прощаймо, не посуваймось нѣколи до проскрибованя кого небудь, єсли тôлько ôнъ хоче працювати для народа. Годѣ обôйтись предсѣ безъ рôжницѣ поглядôвъ, безъ спорôвъ; але єсли не схочемъ прощати дрôбниць, єсли не допустимъ рôжницѣ поглядôвъ на зовсѣмъ ненагліе справы, котрй порѣшитъ исторія, — єсли не получимось всѣ передовсѣмъ около спôльнои працѣ для добра народа, — то солидарность буде неповна, або и неможлива.

Мы маємо вже численній институціи нашй, товариства. Мы повинній старатись пôзнати одній другихъ, оглянути всѣ нашй силы, порозумѣтись, уможливити лѣпшу организацію всѣхъ нашихъ народныхъ силъ. Институціи и товариства нашй повинній стояти въ живôмъ безперерывнôмъ контактѣ съ народомъ, съ всѣми єго верствами, повинній статися дѣйстными, живыми осередками цѣлого нашого народного житя. Мы повинній втягати всюда, при кождôй случайности, всѣ нашй верствы, особливожь самъ простый народъ до акціи и ставати при народѣ съ помôчною рукою всюды тамъ, где самъ народъ зъ власнои иниціятивы выступає. Тогды будемъ могли выступити смѣло яко репрезентанты всего народа, всеи нашои Руси..

Нѣкто не повиненъ говорити о „партіяхъ“ нашихъ тамъ, где мы маємъ выступати на внѣ. Такй факты, якъ непринимание (чи то en masse, чи то поодинокихъ осôбъ) до якого нашого товариства, непринимание звѣстныхъ, выпробованыхъ патріотôвъ, порученыхъ такими-жь патріотами-членами, непринимание за-для нѣкому неясныхъ „общихъ причинъ“ людей „впрочемъ многоуважаємыхъ“ — нѣколи бôльше не повинно повторятися.

Выступаймо на внѣ все и всюды яко одна велика „партія“ — Русинôвъ.

Нашь поглядъ на польске пытанье.

I.

Недавно тому въ сали ратушевôй во Львовѣ ôтбулося передвыборче зôбранье для выбору посла до рады державнои, пôдъ многими взглядами дуже цѣкаве. Оба кандидаты, котрй на тôмъ зôбраню выступали стараючись о мандатъ посольскій, а такожь провôдникъ зôбраня, интерпелянты и весь хоръ кричачій браво та плещучій въ долонѣ, — всѣ они голосно, передъ цѣлымъ свѣтомъ заявили, що при всѣхъ дѣланяхъ, мовахъ и заявленяхъ Полякамъ хо-

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ
ВЪ ЕВРОПѢ.

(*Студія Михайла Подолиньского.*)

III.

(Дальше.)

Скоро по Лютрѣ наступає упадокъ нѣмецкои литературы и доходитъ именно ôтъ початку трицятьлѣтнои вôйны майже ажь до крайности. Цѣла Нѣмеччина заумерла духово на довго и сей упадокъ культуры и литературы тревае ажь до половины минувшого XVIII столѣтя. Що при такихъ тяжкихъ обставинахъ и правописи нѣколи бôло розвиватись, — буде понятно кождому. Навѣть граматики того часу носятъ правописно чудовищнй надписи н. пр. „Grammatica, darauß einer von jm ſelbs mag leſen lernen“, — або знôвъ „Vnderricht der Hoch-Teutſchen Sprach“ 1574 и т. д. Писанье найзвычайнѣйшихъ слôвъ въ такій спосôбъ, якъ: umb, vndt або vmb, vndt, yegklicher, Aigenthumb, Frewde, Fraw, Ampt есть на порядку днева нôмъ. Для докладнѣйшого образу подаємо тутъ въ хронольогичнôмъ порядку правописнй пробы найзнаменитшихъ писателѣвъ тыхъ часôвъ.

Sebastian Brandt въ своємъ „Narrenschiff“ въ р. 1494 пише:

Wer uff ſich ſelbſt viel Aempter nymbt
Der mag nit tun das jedem zymbt.
Der hie muß ſyn und anderswo
Der iſt recht weder hie und do.

Лютра „Отче нашь“ въ 1522 р. выглядае ось якъ:

Vnſer Vater ynn dem Hymel, deyn Name ſey heylig; Deyn Reych kome; але вже въ библіи, печатанôй въ р. 1541 читаємо: Vnſer Vater in dem Himel, Dein Name werde geheiligt; dein Reich kome.

Пôзнѣйшй его творы, якъ вже бачимо зъ другого „отченашу“, писанй лучшою правописею. Наводимо тутъ еще уступъ зъ его библіи, печатанои 1534 р. и двѣ строфы его церковнои пѣснѣ, що стала опôсля протестантскимъ гимномъ:

Im anfang ſchuff Gott Himel vnd Erden. Vnd die Erde war wüſt vnd leer, vnd es war finſter auff der Tieffe, Vnd der Geiſt Gottes ſchwebet auf dem Waſſer. Vnd Gott ſprach, Es werde liecht, Vnd es ward liecht. Vnd Gott ſahe, das das liecht gut war, Da ſcheidet Gott das Liecht vom Finſternis, vnd nennet das liecht, Tag, vnd die finſternis, Nacht.

Ein feſte burg iſt vnſer Gott,
ein gute wer und waffen.
Er hilft vns frei aus aller not,
die vns itzt hat betroffen....
Vnd wenn die welt voll teufel wer
vnd wollt vns gar verſchlingen,
So fürchten wir vns nicht ſo ſer,
es ſoll vns doch gelingen.

Правопись Опица, головы першои шлескои школы, умершого р. 1639, выглядае такъ:

Ach liebſte, laß vns eilen,
Wir haben Zeit:
Es ſchadet das verweilen
Vns beyderſeit.
Der edlen Schönheit Gaben
Fliehen fuß für fuß,
Daß alles, was wir haben,
Verſchwinden muß.

Der Wangen Zierr verbleichet,
Das Haar wird greiß,
Der Augen Fewer weichet,
Die Brunſt wird Eiß.

Правопись Андрея Gryphius'a, головы другои шлескои школы, помершого въ р. 1664, представляєсь намъ якъ слѣдуе:

Die trübſal die uns lehrt voll ſanfter ſinnen ſein,
Wenn aller plitzen macht felt häufig bey uns ein,
Wenn ſchier die matte ſeel will aus dem leibe reiſen,
Wenn uns die Feinde nichts als fewr und räder weiſen:
Dann ſchawt ein ſtiller geiſt im mittell ſeiner pein,

и т. д.

Еще правопись Фридриха II, Маріи Терезы, Іосифа II, а навѣть Кльопштока и иншихъ клясикôвъ показуе великй недостачѣ.

Доперва новôй клясичнôй добѣ нѣмецкои литературы удалося завести якій-такій ладъ въ нѣмецкôй правописи. Головна въ тôмъ заслуга належится Иванови Христофови Аделюнгови (1743—1806), авторови численныхъ нѣм. граматикъ и нѣм. словаря. Єго засадою було не выступати радикально и лишити нѣмецкôй правописи часомъ и звычаемъ освоєнй головнй цѣхи, а выкинути въ неи тôлько то, що вже було найбôльше недорѣчне. И справдѣ удалося ему въ той спосôбъ при помочи ôтжившого на ново здорового змыслу и патріотичного духа усталити бодай въ головныхъ точкахъ яко-тако нѣмецку правопись. За Аделюнгомъ пôшли въ нашôмъ столѣтю Гайзе и Бекеръ и тй також придержувались засадъ: выкидати зъ правописи тôлько постепенно и звôльна те, що непридале и надто штучне, и усталювати передовсѣмъ лишь те, що въ практицѣ показувалось еще неусталене и загально приняте, та реформувати завсѣгды на користь повдинчости и пристосованя письма до живого слова.

Але заледви удалося соединенымъ силамъ довести по довговѣковôй блуканинѣ правопись до якои такои одноцѣльности, а вже почалась нова туча, котра тревае до нынѣ и еще не зразъ скôнчится.

Всѣ чинники, що споводовали въ нашôмъ столѣтю загальный правописный рухъ въ Европѣ, чинники, котрй мы зазначили и объяснили въ першôй части сеи студіи, зôбрались разомъ въ Нѣмеччинѣ, щобы не дати утихнути нѣмецкому правописному пытаню, а противно, щобъ роздути тлѣючй искры притихшого безладу до палаючого поломя. Демократичный рухъ суспôльности и науки, познакомленье Нѣмцевъ съ чужими литературами, ôтродженье науки рôдного языка, — все зложилося на те, щобъ выкликати новй правописнй пробы и борбы. Въ ту справу вмѣшався такожь и нѣмецкій партикуляризмъ; кожда провинція захотѣла передувати въ правописнôмъ взглядѣ, а нетактъ шкôльныхъ властей, перемѣняючихъ школу на арену правописныхъ борбъ, побôльшивъ зло еще дальше.

(Конецъ буде.)

дитъ тôлько о ôтбудованье Польщѣ, що австрійска конституція, австрійскій парляментъ и теперѣшне доминуюче становище Полякôкъ въ Австріи — що все те тôлько выгôднѣ сходы, котрѣ мусятъ ихъ швидше чи пôзнѣйше запровадити въ пожаданый храмъ Польщѣ „od morza do morza“.

Очевидна рѣчь, що така незвычайна и отверто противдержавна манифестація львôвскихъ Полякôвъ мусѣла звернути на себе увагу дуже широкихъ кругôвъ. Въ Вѣдни и въ Берлинѣ взято ви собѣ ad notam, намѣстникъ краевый побачився черезъ ню въ дуже немилôмъ положеню супротивъ короны и въ першôмъ порывѣ невдоволеня схотѣвъ зложити свôй урядъ, — гдеякѣ польскѣ часописи, а особливо кракôвскій „Czas“ выступили съ острою доганою противъ загорѣлцѣвъ, компромитуючихъ „невчасными“ выбухами польску справу. Правда, принципіяльнои дискусіи о самôй сущности тои справы и сей фактъ не выкликавъ въ польскôй печати. Навѣть тѣ газеты, котрѣ радѣбъ якъ найбôльше уступокъ зробити Русинамъ, котрѣ бажаютъ для всѣхъ притисненыхъ справедливости (якъ Dziennik Poznański), и тѣ не видятъ нѣчого аномального въ тôмъ яркôмъ выбуху *польскихъ* стародержавныхъ аспирацій во Львовѣ, т. в. будь що будь, на *руськôй* земли. Они признаютъ, що выбухъ бувъ невчасный, нетактовный, непотрѣбный, — але по за такѣ чисто практичнѣ, хвилево утилитарнѣ взгляды дальше не идутъ. Значитъ, коли бъ инша пора, ôтповѣдна констеляція политична, то выступати съ такими аспираціями во Львовѣ, чи въ Кіевѣ — и овшѣмъ, можна бы. Правда, мы надто давно и надто добре знаемъ нашихъ галицкихъ Полякôвъ, щобъ думати, що они въ власнои волѣ и въ власнои розваги, навѣть по найтяжшихъ и найстрашнѣйшихъ наукахъ караючои всяку ошибку исторіи, уступлятъ въ разъ занятого хибного становища. Коли котрый народъ въ Европѣ, то певно Поляки найбôльше маютъ вже зъ природы той даръ — игнорувати науку исторіи и обманювати самыхъ себе до послѣднои хвилѣ, коли крôмъ себе нѣкого бôльше обманити не можутъ. Кто перегляне исторію польскихъ повстань въ нашого вѣку: въ р. 1831, 1846, 1848 и 1863, — той вычитае въ нѣй кровавыми буквами написану исторію систематичного и неулѣчимого заслѣпленя. Разъ за разомъ кричачѣ, немилосердни факты говорили имъ, що въ нашôмъ вѣцѣ идея старои польскои державы, идея историчнои Польщѣ муситъ уважатися пережитою и безповоротно погибшою, — нѣ, съ упертостею гôдною лѣпшои справы, съ ентузіязмомъ выкликаючимъ глубокій жаль, съ правдиво трагичною фатальностею одно поколѣнье за другимъ перлося въ ту бездонну пропасть и погибало въ нѣй. Разъ за разомъ они переконувалися, що всѣ мужики бувшихъ польскихъ земель, безъ взгляду на народнôсть, противнѣ навѣть споминкамъ про историчну Польщу, — а предсѣ жили въ тôмъ переконаню, що назва „Polska od morza do morza“ есть якимсь чародѣйскимъ словомъ, котре въ свôй часъ кинене въ масы народа, мовь искра електрична потрясе всѣ серця, пôдойме всѣ руки до ôтбудованя того раю.

Найновѣйшѣ факты, про котрѣ мы высше згадали, переконуютъ насъ, що помимо всѣхъ тяжкихъ наукъ исторіи тая нещастна идея, жерело безчисленныхъ польскихъ ошибокъ и нашихъ нещасть, не загибла еще въ головахъ нашихъ загорѣлцѣвъ и уважаеся едино спасаючою и едино обовязковою для кождого добремыслячого Поляка. Розваживши добре всю слаботу аргументôвъ, на якихъ опираеся та идея, а заразомъ всю безлѣчь колизій, якѣ она за собою тягне, мы будемо мусѣли прійти до сего переконаня, що голошенье идеи историчнои Польщѣ въ нашихъ часахъ а особливо на непольскихъ земляхъ есть дѣломъ политично безрозумнымъ, въ етнографичныхъ взглядôвъ безпôдставнымъ, ба навѣть для самои польскои народности дуже шкôдливымъ, отжежь и непатріотичнымъ.

Що выказуванье и бороненье идеи историчнои Польщѣ въ нашôмъ столѣтю принесло польскому народови превеликѣ шкоды, сего здаесь и доказувати не треба. Повстанье 1831 року принесло имъ крôмъ врыйнованя краю такожь страту конституціи „Царства Польского“, пробы 1846 и 1848 принесли имъ рѣвню въ Тарнôвскôмъ и битву пôдъ Гдовомъ, где польскій мужикъ стоявъ проти польского шляхтича, принесло имъ бомбардованье Кракова и Львова и слѣдуючу за тымъ довголѣтну реакцію бюрократичну въ Галичинѣ и въ Познаньщинѣ; повстанье 1863 року принесло такожь велике погôршенье ихъ долѣ въ Россіи и крôмъ того сталося знакомъ до загальнои реакціи въ цѣлôй россійскôй державѣ. А гдежь користи всѣхъ тыхъ жертвъ? Чи манифестуючи живучôсть идеи историчнои Польщѣ по всѣхъ колишныхъ „польскихъ“ земляхъ, Поляки розбудили въ тыхъ земляхъ почутье прихильности до тои Польщѣ, едности съ нею? Смѣемо сказати, що нѣ. Не тôлько на Литвѣ и Жмуди, на Волыню и Украинѣ, але навѣть въ Галичинѣ, ба, особливо въ польскôй еи части народъ повставъ противъ тои идеи и противъ еи проповѣдникôвъ. Не ентузіязмъ, не масовый рухъ, а ненависть збудилася всюды противъ историчнои Польщѣ, — и той незапереченый фактъ пора бы всѣмъ Полякамъ, а особливо галицкимъ, добре собѣ затямити. Пора имъ тямити, що патріотизмъ, манифестуючій себе фразами о „Polsce od morza do morza“ есть не патріотизмомъ, а навмысною або и ненавмысною зрадою на польскôй народности и на еи кровныхъ интересахъ, котрѣ той фразистый патріотизмъ безъ намыслу посвячае для своеи утопійнои цѣли.

А мѣжь тымъ всѣ пôдставы, на якихъ опираеся историчне становище державно-польскихъ аспираций, такѣ хиткѣ и слабѣ, що навѣть воювати противъ нихъ на серіо не можна, що першій заразъ лучь критичного свѣтла показуе всю ихъ безпôдставнôсть. Бо покликуватись нынѣ на те, що передъ звышъ сто лѣтами була якась польска, хочь и въ рôжнородныхъ елементôвъ сякъ чи такъ злѣплена держава, — се предсѣ не есть нѣякій аргументъ. що така держава муситъ и на будуще бути, навѣть противъ волѣ колишныхъ своихъ складникôвъ. Держава (пôдчеркуемо ту слово „держава“ въ противставности до „народа“) доти тôлько мае права существованя, доки справдѣ существуе; разъ она розсыпалась, то се значитъ, що роля еи яко такои на завсѣгды скôнчена. Исторія не показуе намъ анѣ одного примѣру, щобъ держава (не народъ) разъ вымазана въ ряду державъ, здвигнулася коли небудь опôсля въ своѣй давнôй формѣ. Не менше дитинне есть покликуванье нашихъ Полякôвъ-державникôвъ на мнимѣ уніи, заключенѣ передъ 300 чи 400 роками. Мы не вдаемся навѣть въ то, якъ и кимъ були заключенѣ тѣ уніи и якъ додержувалися уложенѣ въ нихъ обопôльнѣ договоры. Намъ досыть знати те, що въ житю межинароднôмъ, Богу дякувати, досмертныхъ и нерозрывныхъ слюбôвъ поки-що еще не заведено, що политичнѣ трактаты — а тôлько такими и то въ найлѣпшôмъ разѣ можна признати давнѣ польско-литовско-рускѣ уніи — заключаются въ мѣру обопôльныхъ потребъ, а съ змѣною выкликаючихъ ихъ обставинъ самѣ собою тратятъ свою важнôсть и свое управненье въ житю народнôмъ.

(*Дальше буде.*)

Календарь и економія

або польскій лѣкъ на руску бѣду.

Що за знатоки економіи повыростали у насъ послѣдными днями! Не знати, чи смѣятися, чи жалѣти надъ такимъ шовинизмомъ. Мовбы на даный знакъ галицко-польскѣ газеты, Czas, Dziennik Polski, Gaz. Narod., кат. Przegląd Lwowski прозрѣли и вынайшли причину нужды и бѣды нашого селянина въ юліяньскôмъ календарѣ. Рускѣ свята винныѣ, що селянинъ бѣдный!

Чи се правда и чи тѣ вашѣ, панове шовинисты, голосы щирѣ, безъ злыхъ замѣрôвъ, то пригадаемъ вамъ ось що: Въ краю, где податки такъ великѣ, где такъ справедливо и по братерскôй любови ошацовано дохôдъ землѣ, якъ се выказавъ цифрами въ „Дѣлѣ“ пок. Навроцкій, где существуе такій славный банкъ рустикальный, где все еще процвитае елементъ лихварскій, где тôлько майна и добра не ино хлопского але и просвѣченого паньства перейшло въ руки тыхъ пявокъ, где пропинація единый легкій и добрый дохôдъ великого господарства, где при дорогахъ по десять корчемъ на одну милю, где такъ властителѣ пропинаціи попамъ помагаютъ ширити тверезôсть, де по мѣстахъ и мѣсточкахъ побачишь пôдъ дверми всѣлякихъ урядôвъ товпы народа, котрый тамъ ôтъ рана до вечера выстоюе и справы чекае, где есть така процедура цивильна, котра пôсля думки п. Грохольского добра ино для збанкрутованого шляхтича и тому новои не заразъ дочекаемося, где обовязуе така славна устава дорогова, где въ самѣсѣнькѣ жнива ôтбуваются ôтпусты въ Милятинѣ, Кальваріи, Пôдкаменю и т. д. (не въ рускѣ свята!), на котрыхъ черезъ цѣлый тыждень тысячѣ народа гайнуютъ часъ и грошѣ, где въ самѣсѣнькѣ жнива уряджуютъ оо. Єзуиты миссіи, треваючѣ по кôлька днѣвъ въ однôмъ мѣсци, где въ зимѣ и на передновку платятъ робôтникови 12—20 кр. за цѣлоденну тяжку роботу, а въ лѣтѣ асигнатами (квитками), котрѣ есконтуе пропинаторъ, где просвѣта рускаго селянина розпочинаеся ôтъ граматики языка польского, где... и т. д., — тамъ, въ тôмъ краю народъ муситъ бути бѣдный и лѣнивый, тамъ нужду народа звалювати на календарь юліяньскій можутъ хиба лишь економисты польского дневникарства, що не хотятъ смотрѣти дальше, якъ на конець свого носа.

Звѣстна рѣчь, що найгорячѣйшій часъ роботы припадае ôтъ половины липня ажь до падолиста. Въ тôмъ часѣ кромѣ недѣль есть святъ рускихъ 4 и польскихъ 4. Чижь тыхъ кôлька днѣвъ — причина упадку економичного? Чи се не лицемѣрство? Усуньте найперше все лихо въ горѣ наведене дорогою легальною, законодавствомъ парляментарнымъ, где маете теперь перевагу и силу, плекайте и впоюйте гуманнôсть и любовь до найменшого брата-мужика, не заплющуйте очей на ширену деморализацію, — а будьте певни, що народъ просвѣченый, тверезый и не здираный не ôтдаеся лѣни, а охотно имаеся кождои працѣ. Якъ тяжка, примѣромъ, робота въ Бориславѣ, а предсѣ народъ въ далекихъ сторôнъ тамъ иде и не ликаеся працѣ, бо мае добру заплату. Та щожь, коли и ту галицке лихо не приноситъ ему потѣхи въ зарôбку. Майже при кождôй ямѣ стоитъ буда съ горѣвкою и забирае весь заробокъ. Приходитъ охочій, жвавый до працѣ, а выходитъ змученый, збѣдженый, здемораливованый безъ силъ и гроша. Чи се лѣнь?

Ks. Stojałowsk-ого и Podolsk-ого просимо ладно, щобы въ своѣмъ „Wieńcu“, „Pszczółce“ и „Przegląd-ѣ“ пропагували и выеднали тамъ, где маютъ надѣю выеднати зрôвнанье календаря: 1) щобы ôтпусты въ Кальваріи и Милятинѣ бодай перенесено на пору зимову або весняну, коли люде вôльнѣйшѣ ôтъ роботы; 2) щобы Єзуиты перенесли свои миссіи въ краѣ поганьскѣ, та и тамъ не на часъ жнивъ, або до тыхъ сферъ, где того ze względów moralnych i ekonomicznych потреба вымагае; примѣромъ до тыхъ панôвъ, котрѣ перешкаджаютъ ширеню тверезости. Такѣ потребуютъ доконче утвердженя въ вѣрѣ и любови христіяньскôй. Чи не соромъ ждати, щобы сотки мешканцѣвъ одного села покинули свои свята, а обходили свята одного мешканця въ селѣ? А если зважимо и тое, що въ року на рôкъ щоразъ бôльше множится число дѣдичѣвъ, святкуючихъ сабашь, то за кôльканайцять лѣтъ можемо дôждатись агитаціи, щобы мы ze względów ekonomicznych святкували сабашь, не недѣлю. Vivat zgoda i miłość braterska! Яке щастье и рай чекалибы насъ „w starych granicach?“

Справы краевѣ.

Статистика дѣтей въ львôвскихъ школахъ.

Въ ч. 65 с. р. „Gazet-ы Lwowsk-ои“ подае рада шкôльна окружна мѣста Львова справозданье о посѣщаню дѣтьми львôвскихъ народныхъ шкôлъ. Выписуемо зъ ôттамъ найцѣкавѣйшѣ даты.

Въ роцѣ шкôльнôмъ 1881/2 було записаныхъ ученикôвъ 4281, учениць 5879, разомъ 10.160 дѣтей. Число всѣхъ дѣтей во Львовѣ було въ тôмъ роцѣ въ вѣку ôтъ 6—12 лѣтъ круглымъ числомъ 11.500. Загально ходитъ до школы бôльше дѣвчатъ, якъ хлопцѣвъ, бо дѣвчатъ було о 1598 бôльше, якъ хлопцѣвъ. Найбôльше горнутся до школы жидôвочки, бо списъ людности выказавъ 1683 дѣвчатъ єврейскихъ въ вѣцѣ ôтъ 6—12 лѣтъ, а записаныхъ було въ р. 1881/2 2.140, отже бôльше якъ обовязаныхъ, а се тому, бо було богато въ вѣку позашкôльнôмъ. Найточнѣйше ходили до школы (нѣмецкои) дѣти исповѣданя евангелицкого, бо на 89 хлопцѣвъ и 91 дѣвчатъ обовязаныхъ, посѣщало школу правильно 82 хлопцѣвъ и 83 дѣвчатъ. Однакожь найменше користали въ шкôльнои науки рускѣ дѣти гр. кат. обряду, бо на 800 хлопцѣвъ и 819 дѣвчатъ ходило до шкôлъ, пôдчиненыхъ окружнôй мѣскôй радѣ шкôльнôй лишь 308 хлопцѣвъ и 330 дѣвчатъ, разомъ 638 дѣтей, а обовязаныхъ посѣщати школу есть 1619 дѣтей, отже не ходитъ до шкôлъ мѣскихъ 981 дѣтей греч. обряду. Зъ тыхъ учащае до шкôлъ вправъ при семинаріяхъ учительскихъ (не пôдлягаючихъ радѣ шк. окр.), найбôльше 300 дѣтей гр. к., тожь зовсѣмъ не користае въ шкôлъ 681 дѣтей гр. к. обряду. Застрашаюче число! А се въ тои причины нидѣе такъ богато нашихъ дѣтей безъ елементарнои науки, що Русины во Львовѣ то найбѣднѣйша верства людности, не маюча въ ôтки посылати до школы своихъ 681 дѣтей. Тожь для тыхъ родичей есть великимъ добродѣйствомъ товариство „Шкôльна Помôчь“, бо запомагае бѣдакôвъ, щобы свои дѣти посылали до школы. Не завадитъ примѣтити, що при послѣднôмъ списѣ людности мѣста Львова выказали Поляки, що во Львовѣ есть Русинôвъ лишь 3.000, а ту дѣтей рускихъ въ вѣку шкôльнôмъ есть 1619 — значитъ, що при конскрипціи многихъ Русинôвъ записали ихъ хлѣбодателѣ яко Полякôвъ.

Дальше довѣдуемось въ рефератѣ окруж. рады шкôльнои, що дѣвчатъ обр. римск. кат. обовязаныхъ до школы було 3.097, а записаныхъ 3.316. Отже бôльше записаныхъ, якъ обовязаныхъ. Се тому, що и старшѣ дѣвчата ходятъ до шкôлъ и тому, що Русинки записуются яко Польки. Мы чули о многихъ такихъ случаяхъ. Хлопцѣвъ лат. обр. обовязаныхъ було 3.025, записаныхъ въ школы 2.437. Рôжницю межи послѣдными числами справоздатель тымъ оправдуе, що богато хлопцѣвъ маючихъ менше якъ 12 лѣтъ, ходитъ вже до середныхъ шкôлъ. Хлопцѣвъ-жидикôвъ було обовязаныхъ 1.644, записаныхъ 1.436.

Всѣ тѣ дѣти ходили до слѣдуючихъ шкôлъ: 1) Школа выдѣлова 8 кл. женьска числитъ записаныхъ дѣвчатъ 1.038, въ того менша половина жидôвокъ, а Русинокъ 40. 2) Шѣсть шкôлъ етатовыхъ женьскихъ числятъ записаныхъ дѣвчатъ 2.994. 3) Ôсѣмъ шкôлъ етатовыхъ мужескихъ числятъ 3.050 хлопцѣвъ. 4) Три школы кляшторнѣ съ правами публичными (Доминиканôвъ, Ôрменокъ и Бенедиктинокъ) маютъ 244 хлопцѣвъ а 675 дѣвчатъ. 5) Школа при желѣзници числитъ 159 хлопцѣвъ, а 99 дѣвчатъ. 6) Чотыри школы обрядовѣ (евангелицка мѣшана, 2 жидôвскѣ мужескѣ, 1 женьска жидôвска) числятъ 445 дѣвчатъ, 745 хлопцѣвъ. 7) Тринайцять закладôвъ приватныхъ безъ права публичного (пенсіонаты, закладъ Сакраментокъ, Серцанокъ, св. Терезы, св. Елены, пп. Милосердія и т. д.) маютъ записаныхъ 587 дѣвчатъ, 28 хлопцѣвъ. 8) Крôмъ того есть еще закладъ темныхъ и глухонѣмыхъ. Отже разомъ есть закладôвъ шкôльныхъ ту вычисленыхъ 38, а въ тыхъ учатъ рускаго языка лишь въ 8 етатовыхъ школахъ мужескихъ и въ школѣ у Доминиканôвъ, а впрочѣмъ нѣгде. Есть се велика несправедливôсть, бо по всѣхъ селахъ рускихъ въ Галичинѣ учатся рускѣ дѣти языка польского, а во Львовѣ навѣть въ закладѣ у Василіянокъ. Все то стремитъ до спольонизованя Руси... Поза объемомъ власти окружнои рады шкôльнои суть еще 3 школы народнѣ при учительскихъ семинаріяхъ, утримуванѣ въ фондôвъ державныхъ, мѣжь тыми двѣ польскѣ, а одна руска мѣшана. Въ тыхъ учатъ обовязково рускаго языка.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На засѣданю зъ дня 5 цвѣтня прійшли на порядокъ дневный межи иншими слѣдуючѣ петиціи: 1) Петиція Альбины Верещиньскои, властителькы Ляшокъ долѣшныхъ пов. бобрецкого, о ôткликанье наданого рускаго пароха въ тôмже селѣ jure devolutivo. Петицію тую переказано правительству. 2) Внесена на руки пос. Озаркевича петиція громады Космачь, пов. богородчаньского, о позволенье безплатного черпаня солянки зъ жерела въ Росôльнѣ, и така сама петиція рады повѣтовои въ Мыслеицахъ о позволенье черпаня солянки въ Величцѣ. Петиціи тѣ ôтдано правительству до увзгляднення. 3) Петиція гром. Труханова, пов. стрыйского, о заведенье на ново сервитутôвъ грунтовыхъ, выкупленыхъ съ кривдою для громады и внесенѣ на руки пос. Кулачковского петиціи громадъ: Бородчицѣ, Ходоковицѣ, Черемхова, Звенигородъ, Соколôвка, Вербиця и Залѣсье, всѣ пов. бобрецкого, о знесенье индеминизаційныхъ додатковъ до податковъ. Надъ всѣми тыми петиціями рѣшено перейти до порядку дневного.

На засѣданю зъ дня 7 цвѣтня с. р. складавъ приреченье нововыбраный посолъ зъ мѣстъ Станиславôвъ-Тысьмениця, дръ Билиньскій. Ôттакъ промовлявъ пос. Гевера о проектѣ маючогося рѣшити закона о волоцюгахъ, о помѣщеню тыхже и о будôвлѣ домôвъ працѣ, поручаючи утворенье кружкôвъ окружныхъ за примѣромъ Бельгіи и Швайцаріи; членôвъ такихъ кружкôвъ именувалобы правительство, а задачею ихъ будобы заняти працею ôтбувшихъ кару вазнѣвъ пôдъ ôтповѣднымъ наглядомъ. Внесенье тое поперали пос. Фирнкранцъ и Гаррахъ, а ôттакъ переказано его выдѣлови карному. Опôсля принято въ другôмъ и третôмъ читаню проектъ увôльненя часового ôтъ податку доходового зыску зъ такихъ предпринятій перевозовыхъ, котрѣ уживаютъ пароходôвъ въ краю збудованыхъ.

Дебаты надъ новелею шкôльною розпочинаются сегодня. Обѣ партіи парляментарнѣ готовлятся до завзятого бою, обчисляючи наперед свои силы и евентуальнѣ результаты голосованя. Лѣвиця намѣряе протягати о скôлько можна найдовше загальну дискусію надъ новелею черезъ ставленье рôжнородныхъ внесень и резолюцій того рода, при котрыхъ можна поименно голосувати. Клюбъ сполученои лѣвицѣ уложивъ вже листу бесѣдникôвъ зъ своеи стороны. Промовляти маютъ именно: Гербстъ, Штурмъ, Зисъ, Вайтлофъ и Томащукъ. Централистичнѣ дневники и органы молодо ческои партіи все таки не зрѣкаются на-

дѣё можливого переголосованя членôвъ правицѣ и звалення новелѣ шкôльнои, хочбы мало прійти и до упадку теперѣшного кабинету. Правиця вѣритъ однакъ сильно въ свою побѣду обчисляючи, що въ найгôршôмъ разѣ все таки при голосованю буде мати найменше 6 голосôвъ надъ абсолютну бôльшôсть. Клюбъ польскій и ческій посвятили сёй справѣ окремй засѣданя, а дневники автономичнй накликуютъ въ имя патріотизму членôвъ правицѣ, щобы нѣкто зъ нихъ не забракнувъ при голосованю. Въ кождôмъ однакъ разѣ, буде се боротьба дуже горяча — и сторонництва парляментарнй зôгрутся съ собою съ цѣлымъ засобомъ своихъ силъ.

Сесія рады державнои маѣ тревати до Зеленыхъ святъ, опôсля маютъ бути скликанй соймы краєвй.

(Австрійско - нѣмецко - италійскій аліянсъ.) Поголоски о аліянсѣ австрійско-нѣмецко италійскôмъ, выкликанй бесѣдою италійского министра справъ заграничныхъ Манчинёго, выголошеною дня 13 марта с. р. въ италійскôмъ парляментѣ сталисъ предметомъ дискусіи въ цѣлôмъ европейскôмъ дневникарствѣ. Газеты англійскй подали дня 1-го цвѣтня с. р. оперту на телеграмахъ зъ Риму вѣдомôсть, що аліянсъ высше згаданыхъ державъ существуѣ вжеôтъ довшого часу и есть вымѣреный противъ Франціи. Вправдѣ Италія освѣдчила своимъ союзникамъ, що не выступитъ зачѣпно супротивъ Франціи, однакъ на случай выступленя Франціи зъобовязались всѣ тй три державы або заховуватись зовсѣмъ неутрально або и нести чинну помôчь провокованому до вôйны съ Францією союзникови. Вѣдомôсть тую, подану англійскими дневниками, заперечуѣ одноголосно праса а стрійска и нѣмецка. „Köln. Zeitung“ называѣ сей аліянсъ вынятковымъ и зовсѣмъ неимовѣрнымъ проявомъ въ исторіи дипломаціи, а „National Ztg.“ запевняѣ, що Австрія и Нѣмеччина не думаютъ зовсѣмъ о такôмъ аліянсѣ, котрый мôгбы статись якимъ будь способомъ причиною нарушеня мирныхъ ôтношень европейскихъ державъ. Вправдѣ, якъ доносятъ нѣмецкй дневники, выразився кн. Бисмаркъ дуже прихильно о бесѣдѣ Манчинёго, а именно въ розморѣ съ посломъ италійскимъ сказавъ сему послѣдному, що Манчини зробивъ своею бесѣдою для супокою Европы велику прислугу, однакъ становиско, зъ якого глядитъ органъ нѣмецкого канцлера „Nordd. Allg. Ztg.“ на справу сего аліянсу, поясняе дуже наглядно властивый станъ рѣчи.

Nordd. Allg. Ztg. въ артикулѣ зъ дня 7 цвѣтня запевняе, що не вѣритъ, щобы три державы, бажаючй мирныхъ ôтношень, могли вôйти въ аліянсъ для агресивныхъ цѣлей противъ якôй будь державѣ, а найменше вже противъ Франціи. Теперѣшна пора не надаѣсь зовсѣмъ до сего, а такожь и нема причины, для котрои можнабы ворожо ôтноситись супротивъ Франціи. Франція зъ своеи стороны хиба въ такôмъ случаю моглабы выступити агресивно, колибы въ наслѣдокъ внутрѣшныхъ переворотôвъ ôтнѣсъ тамъ побѣду чоловѣкъ або идеѣ, бажаючй скрѣпити свою власть, черезъ нарушенье мирныхъ ôтношень до европейскихъ державъ. Въ такôмъ случаю ходилобъ о тое, чи кожда зъ тыхъ трехъ державъ моглабы бути безпечною по можливôй побѣдѣ Франціи. Nordd. Allg. Ztg. гадаѣ, що побѣда Франціи, ôтнесена чи то надъ Нѣмеччиною, чи надъ Италією, чи надъ Австрією, мусѣлабы значно змѣнити ситуацію двохъ другихъ державъ, а зъ тои причины промовляѣ вже логика и политика за захованьемъ мирныхъ ôтношень. Поголоски о новыстôмъ аліянсѣ выкликали въ радѣ держ. угорскôй интерпеляцію до правительства, поставлену пос. Гельфи на засѣданю зъ дня 4 цвѣтня с. р. Интерпеляція тая опираючись на бесѣдѣ Манчинёго и на консеквенціяхъ выведеныхъ зъ неи европейскою прасою пытаѣ правительство: 1) чи въ загалѣ существуѣ и на чѣмъ полягаѣ новыстій аліянсъ? и 2) коли существуѣ ôнъ дѣйстно, въ якôй цѣли его заключено?

(Въ справѣ мнимого уступленя намѣстника Галичины гр. Потоцкого) подаѣ „Intern. Corresponď.“ слѣдуючу вѣдомôсть. Гр. Потоцкій подавався дѣйстно до димисіи, а причиною сего було не що друге, а дволичнôсть политики галицкихъ Полякôвъ, котрй высказуютъ зъ однои стороны при кождôй случайности свою лояльнôсть и уважаются пôдпорою Австріи, а зъ другои стороны зновъ на зборахъ передвыборчихъ и въ своѣмъ дневникарствѣ демонструютъ на тематъ: „Jeszcze Polska nie zginęła“. Послѣдній выступы польскихъ кандидатôвъ на послôвъ до рады державнои зъ мѣста Львова зазначились надто голосным ъ выявленьемъ надѣё ôтбудованя Польщѣ, такъ що министерство мусѣло звернути на се увагу львôвского намѣстництва. Гр. Потоцкій добачивъ въ тôмъ закидъ противъ своеи лояльности и длятого подався до димисіи. Однакъ довша розмова съ гр. Таффе заспокоила его въ тôмъ взглядѣ, бо министеръ-президентъ увѣривъ намѣстника, що увага министерства мала характеръ чисто бюровый не дотыкаючій его особы. Гр. Потоцкій ôтступивъ ôтъ первѣстного намѣреня, а газеты урядовй здементували заразъ опôсля пôднесену вѣсть о его резигнаціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Сими днями ôтбувся въ Копенгазѣ конгресъ нѣмецкихъ соціялистôвъ. Зразу мався той конгресъ ôтбути въ Швайцаріи, но коли правительство довѣдалося о тôмъ и звернуло свою увагу въ тую сторону, то они змовившись тайно зъѣхалися рôжными дорогами до Копенгаги и ту ôтбули тридневый конгресъ ôтъ 30 марта до 1 цвѣтня. Третого дня доперва змѣркувала полиція въ Копенгазѣ, о що ходитъ, и заборонивши дальшихъ нарадъ зажадала ôтъ нихъ паперôвъ. Всѣ члены збору, було ихъ надъ 70, були записанй чужими именами по гостиницяхъ. Проводивъ въ тôмъ зборѣ нѣмецкій посолъ Бебель. Соціялисты радили надъ тымъ, яке становище маютъ заняти въ часѣ выборôвъ въ р. 1884, дальше надъ проектами соціяльными и економичными кн. Бисмарка. Противъ сихъ проектôвъ поставлено таку резолюцію: „форсувати всѣми силами борбу съ капиталистами“ и ухвалено збирати жертвы на памятникъ Кароля Маркса. Въ часѣ нарады надосплѣли численнй адресы и доказы симпатій зъ стороны соціялистôвъ россійскихъ и французскихъ.

Англія. Въ палатѣ низшôй ôтбулися 6 цвѣтня нарады надъ двома важными справами, именно надъ замахами динамитовыми ирляндскихъ заговорщикôвъ и надъ реформами, котрй маютъ бути заведенй въ Єгиптѣ на жаданье льорда Диферина. Особенно дебаты надъ першою справою були дуже живй. На пытаня послôвъ ôтповѣвъ министеръ справъ внутрѣшныхъ, що правительство не щадитъ заходôвъ, щобы впасти на слѣдъ ирляндскихъ заговорщикôвъ. Заявивъ, що въ Лондонѣ и въ Бирмингамъ арештовано новй пôдозрѣлй личности, у котрыхъ знайдено динамитъ. Пушка динамитова, арештована у однои особы въ Лондонѣ, мѣстила $1\frac{3}{4}$ сотнара дуже сильнои експльодуючои масы. Дальше арештовано въ Лондонѣ одну особу, котра мала при собѣ велике число банкнотôвъ американьскихъ. Въ четверъ арештовано зновъ чотыри особы, котрй вже зôстали переслуханй. Зъ середы на четверъ арештовано одного Ирляндця въ Лондонѣ, котрый мавъ при собѣ 2 сотнары динамиту. Правительство поставитъ внесенье о змѣну законôвъ о посѣданю матеріялôвъ експльодуючихъ. Буде се одно средство, котре Англіи лишаѣся въ борбѣ зъ заговорщиками маючи велику пôдмогу ôтъ Африканцѣвъ.

Що до другои справы, с. е. египскихъ реформъ, заявивъ пôдсекретарь стану, що правительство египске готове згодитися на пропозицію Диферина и дати конституцію пôсля пляну сего англійского ôтпоручника.

Сербія. Народъ сербскій занятый теперь именованьемъ нового митрополита Теодозія Мраовича. Позаякъ, якъ донесли мы передше, нѣякій зъ епископôвъ сербскихъ не хотѣвъ его высвятити, тожь удався онъ до Карловаца и тутешный патріярхъ угорскихъ Сербôвъ помазавъ его на митрополита. Polit. Corresp. подаѣ гдеякй даты зъ житя Мраовича. Ôнъ есть родомъ зъ полудневыхъ Угоръ и маѣ бути образованымъ патріотомъ сербскимъ. Въ политицѣ есть умѣренымъ и приклоникомъ дружныхъ ôтношень межи королевствомъ сербскимъ и монархією австро-угорскою. Той самъ дневникъ подаѣ, що бувшій митрополитъ Михайло зôставъ замкненый въ монастырѣ.

Болгарія. Рухъ антироссійскій въ Болгаріи дôйшовъ до того, що самъ князь Александеръ постановивъ прилучитися до тои партіи и опертися вилывамъ министрôвъ Соболева и Кавльбарса. Послѣдній числа дневникôвъ болгарскихъ домагаются отверто того, щобы ôтобрати теки тымъ двомъ министрамъ.

Чорногора. До „Polit. Corresp.“ пишутъ зъ Цетиніи: Въ послѣдныхъ часахъ межи Чорногорцями а Альбанцями прійшло на граници Альбаньскôй до такихъ кровавыхъ конфликтôвъ, що Порта була зневолена выслати тамъ надзвычайного комисаря, Мустафу-пашу. Пріѣхавъ ôнъ 30 марта до Скодару а людность тамошна повитала его дуже щиро. Дѣяльность свою розпочавъ ôтъ того, що взявся сей часъ за слѣдство въ справѣ убійцѣвъ воеводы Стефана Вербицы.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства „Просвѣта“** ôтбувъ 3 л. цвѣтня с. р. засѣданье пôдъ проводомъ дра Ом. Огоновского: 1) *Принято до вѣдомости*, що перша книжочка за той рôкъ, а зъ ряду 71, пôдъ заг. „Про живоплоты и лѣсы“, — котру ухвалено выдати передъ книжкою про житье и дѣяльность В. Барвѣньского, до котрои дереворытъ еще не выготовленый — вже выдрукована и мѣститъ въ собѣ такожь справозданье зъ загальныхъ зборôвъ товариства. Цѣну для тои книжочки, обôймаючи 52 сторôнъ друку, означено на 10 кр. а. в. Заразомъ вызначено ремунерацію авторамъ И. Н.* и Р. З. 2) Ухвалено *зложити письменну* подяку Совѣтови „Народного Дому“ за безплатне ôтступленье салѣ на вечеръ музикально-декляматорскій въ XXII роковины смерти Шевченка — и проф. Н. Вахнянинови за чинный удѣлъ, артистичне устроенье и провôдъ въ вечерѣ. 3) Надôсланй рукописи пôдъ заг.: „Географія галицкои, буковиньскои и угорскои Руси“, „Убоге и богате село“ (повѣстка), „Збôръ народныхъ повѣстей и пѣсней“ и романъ: „Черезъ любовь до щастя“ передано поодинокимъ членамъ выдѣлу до рецензія. 4) Предложенй головою „Кружка правникôвъ“ формулярѣ на: „контрактъ купна и продажи“, и „позвы въ справахъ дрôбныхъ“ — якъ такожь надосланй товариствомъ „Закомарска правда“ формулярѣ на друки касовй — передано выбранôй въ тôй цѣли анкетѣ до справозданя. 5) Принято до вѣдомости: завѣдомленье Леопольда Гилечека зъ Тернополя, що ôтъ 1 сѣчня 1883 перенявъ книгарню Ф. Чиллика, съ котрою „Просвѣта“ стоитъ въ звизи, съ всѣми активами и пасивами на неограничену власнôсть, — а надто и подяку товариства „Надѣя“ въ Збаражи за присланй даромъ книжки. Ôгчитано съ пріятностею письмо маршалка рады повѣтовои о. Ивана Бѣлиньского въ Илавча, звѣщаюче, що задумуе якъ найскорше засновати въ Илавчу для округа теребовельского филію „Просвѣты“; ухвалено подякувати тому высокодостойному патріотови за его ревнй заходы для товариства и выслати потрѣбнй информаціи. 7) Залагоджено кôлька дрôбнѣйшихъ справъ чисто администраційныхъ и обговорювано справу нового локалю для товариства. Для спôзненои поры ($\frac{3}{4}$ на 10 вечер.) голова закрывъ засѣданье, оповѣщаючи, що для важныхъ справъ, котрй нагромадились, запроситъ членôвъ выдѣлу на засѣданье въ слѣдуючій тыждень.

— **„Кіевска Заря“** подала минувшого тыждня некрологъ бл. п. Игнатія Онишкевича и дуже симпатичну оцѣнку его професорскои и суспôльнои дѣяльности на буковиньскôй Руси.

— **Выдѣлъ „Рускаго Касина“ въ Стрыю** маѣ честь запросити Вп. Родимцѣвъ вразъ съ родинами на популярный ôтчитъ, котрый ôтбудеся 15 л. цвѣтня въ локали товариства пôдъ 3 коронами о год. 7 вечеромъ. Читати буде п. И. В.: „О нападахъ татарскихъ на Русь“. Вступъ безплатный, — принимаются однакъ добровôльнй датки на цѣли товариства.

— **На курсовôмъ загальнôмъ зборѣ „Союза“**, руского товариства академичного въ Чернôвцяхъ, выбрано дня 31 н. ст. марта с. р. новый выдѣлъ, до котрого вôйшли: канд. философіи Ст. Смальсцкій, предсѣдатель; канд. фил. Петро Кумановскій, заступн. предсѣд.; студ. фил. Димитрій Жалковскій, секретарь; канд. фил. Едвардъ Лепшій, библіотекарь; студ. теол. Евдоксій Томовичь, касіеръ; канд. фил. Сергій Шпойнаровскій, контролёръ, и Юліянъ Кобыляньскій.

— **Русины зъ мѣста Калуша** выслали до министра-президента гр. Таффе письменну жалобу на агитаторôвъ противъ руского календаря, долучивши до поданя одинъ примѣрникъ печатанои сулики Стояловского. Наводимо содержанье надôсланои намъ копіи жалобы: „Въ долученю предкладаѣмъ Выс. ц. к. министерству петицію до Найяснѣйшого Пана, котра заключаѣ въ собѣ знамена кôлькохъ злочинствъ. И такъ: 1) Авторъ сеи петиціи, ноторично звѣстный кс. Стояловскій зъ Куликова втягаѣ въ свою интригу дорогу намъ особу Найяснѣйшого Пана, о котрôй мы переконанй, що и права Русинôвъ радо хоронитъ. 2) Тая петиція есть зовсѣмъ здôбна выкликати ненависть не лишь межи Русинами и Поляками, але и межи Русинами самыми, бо она усилуе сотворити мѣжь Русинами партію, котра стоялабы за знесеньемъ руского каденадря и рускихъ святъ, — чого задля самого спокою и задля можливои апостазіи ôтъ уніи правительство не повинно стерпѣти. Люде злого намѣреня усилуютъ выкликати шизму въ уніи, — противъ чого правительство повинно выступити на основѣ §. 302 зак. карного. 3) Способъ, въ якій агитаторы и екзекуторы задушевныхъ гадокъ кс. Стояловского поступаютъ, есть дуже гидкій, бо на долученôй Выс. министерству петиціи знаходятся пôдписы 5 тёхъ малолѣтныхъ, а то: Pant. Pociechy, Michała Grzybowskiego, Piotra Pituleja, Jana Grzybowskiego и Kasijana Nyczaja и одного мимо его волѣ пôдписаного Justyna Pichneja. Такій способъ збиранья пôдписôвъ намѣряѣ очевидно особу Найясн. Пана въ блудъ впровадити. Се дуже погано зъ стороны агитаторôвъ, а правительство неповинно стерпѣти такихъ гидкихъ поступкôвъ, тымъ бôльше, *що все те дѣеся по шинкахъ*, где въ неприличный способъ ведутся дебаты о святыхъ рѣчахъ и найдостойнѣйшихъ особахъ. — Звертаѣмъ увагу Выс. министерства на тй надужитя загонистыхъ фанатикôвъ и противникôвъ рускаго обряду и св. уніи, и просимъ поступки такй заказати и поручити властямъ бôльшу увагу на пошанованье гр. кат. обряду“. (Слѣдуютъ пôдписы.)

— **„Samorząd“** помѣстивъ (въ ч. 8 зъ 8 л. цвѣтня) вступну статію п. заг. „O agitacyi kalendarzowej“, зъ котрои наведемъ лишь сей коротенькій уступъ, яко цѣкавый для насъ: „Мы — пише „Samorząd“ — не булибы и згадували о тôй дражливôй справѣ, колибъ не надужитье агитаторôвъ противъ календаря уніятского, котрй сягнули ажь до институцій автономичныхъ и зъ нихъ чинятъ орудія агитаційнй. Где котрй бюра Выдѣлôвъ повѣтовыхъ (н. пр. въ Ярославѣ!) стали на чолѣ агитаціи при збираню пôдписôвъ... До чого то доведе? Хиба лишь до еще бôльшои ненависти племенноі и вѣроисповѣдноі“.

(+) **Католицкій „Kuryer Poznański“** показався дуже быстроумнымъ обговорюючи послѣдну куренду Преосв. еп. Сильвестра. Ôнъ такъ философуе: „Епископъ заказуе пôдписувати такй петиціи, въ котрыхъ сказано, що зрôвнаня календарѣвъ бажаѣ папа и цѣсарь. Добре, такихъ петицій нехай Русины не пôдписуютъ, але нехай пôдписуютъ иншй петиціи, въ котрыхъ не говорится о воли цѣсаря и папы“. — Якъ бачимъ „Kuryer Poznański“, добре пôдшитый лисами! Тôлько що Русины не дадутся збаламутити, бо они добре зрозумѣли мысль епископскои куренды: не пôдписувати жадныхъ обманчивыхъ петицій.

— **Кс. Стояловскій — въ шляфроцѣ** Ôтъ довшого часу читателѣ нашй богато наслухалися о кс. Стояловскôмъ яко о великôмъ дѣятелю публичнôмъ, нынѣ хочемо дати пôзнати имъ того монсиньора въ житю щоденнôмъ. Якъ прим. Нѣмцямъ дуже цѣкаво довѣдатись о Бисмарку въ шляфроцѣ, — такъ надѣемось буде цѣкаво Русинамъ довѣдатись хоть що троха о кс. Стояловскôмъ въ шляфроцѣ. Богато цѣкавыхъ рѣчей въ тôмъ взглядѣ подыбуемъ въ „Strażnic-y polsk-ôй“ и зъ неи то позволимъ собѣ выняти лишь одинъ образочокъ (зъ ч. 1 зъ 7 цвѣтня с. р.): „Дня 26 грудня 1882 привѣзъ кс. Стояловскому одинъ зъ его посесорôвъ умовлену въ контрактѣ скôлькôсть збôжа и просивъ о поквитованье. Кс. пралатъ не хотѣвъ дати посесорови поквитованя, а той не богато надумуючись, выйшовъ и казавъ збôже назадъ на вôзъ накладати. Въ кс. пралатѣ закипѣла кровь; ôнъ выбѣгъ до кухнѣ съ крикомъ: „Co ty łajdaku, ty gałganie, będziesz mi w moim domu wyrabiał?“ Посесоръ ôтповѣвъ; „Postępuj ksiądz uczciwie.“ Того було вже кс. Стояловскому за богато: пôрвавъ цыбухъ и почавъ нимъ обкладати посесора по карку, а навѣть по головѣ. Колибъ кс. Бобровичь и панѣ Сказова не були злапали кс. Стояловского за руки, — то кто знае, що булобы сталося. Ревизія лѣкарска выказала, що посесоръ въ наслѣдство побитя бувъ черезъ пять днёвъ нездôбнымъ до якои небудь працѣ. Покривдженый на тѣлѣ и на чести посесоръ внёсъ до суду позовъ о образу чести и о побитье. Дня 31 л. марта с. р. ôтбулася розправа въ повѣтовôмъ судѣ въ Куликовѣ. Кс. Стояловскій порушувавъ всѣ пружины, щобы лишь выняти свою справу зъ мѣсцевого суду, але апеляція не згодилась на каприсы куликôвского пралата; справу отже судивъ адъюнктъ п. Лучаковскій. Кс. Стояловскій приславъ повномочника п. Бжезиньского зъ Куликова, котрый на запытанье судіи: кôлько разôвъ бувъ кс. Стояловскій караный? — ôтповѣвъ, що тôлько за переступства прасовй; тымчасомъ протоколъ судовый выказавъ, що кс. Стояловскій вже въ самôмъ Куликовѣ бувъ разъ караный за побитье гривною 30 зр. На запытанье судіи що до факту побитя посесора, оповѣвъ повномочникъ, що то слуги кс. Стояловского вытрутили посесора за дверѣ, а той опираючися запевно о дверѣ потовкъ собѣ голову. Свѣдки однакъ зôзнали такъ, якъ скаржучій подавъ въ позвѣ, и по переведенôй розправѣ выдавъ судія вырокъ, *засуджуючій кс. Стояловского за побитье на чотыри дни арешту и на 21 зр.* коштôвъ. Кары арешту не перемѣнено кс. Стояловскому на кару грошеву, бо вже разъ бувъ засужденый за таке саме переступство.“ — Отъ вамъ кс. Стояловскій — въ шляфроцѣ!

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ: Сими днями переѣхали желѣзницями архикн. Альбрехта и Днѣстряньскою на Стрый-Хирôвъ три окремй поѣзды, кождый 30—40 вагонôвъ. Повезли они кôлькасотъ родинъ мадярскихъ (до 2000 головъ), поселеныхъ ôтъ кôлькадесять лѣтъ на Буковинѣ, назадъ до Угорщины, а властиво въ полудневй славяньскй краѣ, мѣжь Сербôвъ. Та не зъ бѣды опускали они богатй нивы буковиньскй, а противно, чимало стояло труду панôвъ комитетовыхъ, щобъ ихъ наклонити до полишеня ихъ новои батькôвщины. Комитетъ той, зарязаный магнатами и патріотами угорскими въ Пештѣ, очевидно настрашившися найновѣйшихъ датъ статистичныхъ, выказуючихъ сильне зменшенье мадярского елементу въ Угорщинѣ, рѣшився на найбôльшй жертвы, щобъ лишь зъ цѣлого свѣта стягнути назадъ до Угорщины всѣхъ выемигрувавшихъ Мадяро-Угрôвъ, скрѣпити угорскій елементъ, а обезсилити славяньскій. До теперь розпоряджаѣ комитетъ готôвкою до 40.000 зр. и значными обшарами землѣ. Зачавъ же свое „угро-спасаемое“ дѣло ôтъ найблизшихъ своихъ землякôвъ на Буковинѣ. Не леда якими обѣтницями наклонивъ ихъ до повороту. Всѣ кошта подорожи поноситъ комитетъ самъ, а такъ само даромъ дôстаютъ переселенцѣ землю мѣжь Славянами на кольонизацію. Крôмъ того мусѣли имъ Угорщину представити яко обѣтованый рай для Мадяро-Угрôвъ. Тожь и въѣздили они тріюмфально, мовь до обѣтованого раю. Заимпровизованй фаны — до костурôвъ попривязуванй рôжнобарвнй жѣночй хустки — повѣвали широко зъ всѣхъ ôконъ, — казавбысь на ворогахъ здобутй воѣннй трофеѣ. Пискливй звуки шаленого чардаша мѣшались съ дикимъ витьемъ Гунôвъ, приглушеным ъ еще сильнѣйшимъ свистомъ льокомотивы, мовбы на доказъ, що голосу цивилизаціи XIX вѣку не заглушитъ навѣть воѣнный крикъ Атилидôвъ. Поѣхали всѣ, и старй и молодй, и чоловѣки и жѣнки — веселй, певнй побѣды... Не такъ то въѣздили они 1000 лѣтъ тому назадъ, та не придусили всѣхъ Славянъ. Чейже и теперь вымахуючи костурами не завоюютъ свѣта... А пôдъ злою ворожбою въѣхали въ обѣтованый край. Померъ имъ одинъ старикъ таки въ вагонѣ. Обôзвався желѣзный законъ природы: старе, дряхле — прочь!

— **Саля соймова** маѣ бути небавомъ украшена великими малюнками Родаковского. На стѣнѣ, пôдъ котрою стоитъ маршалкове крѣсло, буде умѣщено пять алегоричныхъ образôвъ, представляючихъ: рôльництво, торговлю, промыслъ, науку и штуку. Межи образами и по бокахъ будутъ умѣщенй фигуры шёстёхъ великихъ законодателѣвъ и мужѣвъ стану. Все то хорошо, — але кôлько буде коштувати?

— **Довги россійскои державы.** Зъ справозданя россійского министра финансôвъ, довѣдуемось о станѣ довгôвъ россійскои державы, котрыхъ загальне число выноситъ 82,495.000 гульденôвъ голендерскихъ, 113.834.820 фунтôвъ штерлингôвъ, 268,772.030 металевыхъ и 1,634,619.609 рублѣвъ кредитныхъ.

— **Рогатыньскій рабинъ, Глосъ**, ôтправивъ минувшого тыждня въ божници торжественне богослуженье за рабина Шрайбера и выголосивъ проповѣдь, въ котрôй навѣръ байку о лисѣ, що то хотячи поживитись рыбами пôдмовлявъ ихъ, щобы выскочили на берегъ, а найстаршій карпъ не дався звести и сказавъ лисови, що вода — то елементъ рыбъ. Такимъ карпомъ для правовѣрныхъ жидôвъ бувъ рабинъ Шрайберъ; елементъ жидôвскій — то талмудъ и хайдеры, а лисъ — то жиды поступовй...

— **Трутку на рыбу**, хочь она пôдтягнена пôдъ приписы о продажи отруй, продаютъ въ великôй мѣрѣ жиды по склепикахъ особливо въ малыхъ мѣстахъ галицкихъ. До Галичины ввозится 100 сотнарôвъ тои трутки рôчно, тôлькожь не на троѣнье рыбъ, але на ужитокъ аптикарскій. Одинъ

професоръ анализою выказавъ, що споживанье рыбъ затроєныхъ такою труткою єсть шкôдливе для людского здоровля. Львôвска комната торговельна ухвалила поперти петицію вêденьского товариства рыбацкого, внесену до министерства рôльництва, щобы оно постаралось о острêйшій надзôръ надъ недозволеною продажею трутки.

Вêсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй оо: І. на Кальне, дек. золочêвсвого: 1) Григорій Алиськевичь кап. зъ Кутыща, 2) Николай Яновичь завêд. Кального; ІІ. На Розгадôвъ, дек. золочêвского: 1) Іоанъ Концевичь завêд. Розгадова, 2) Прачукъ Теодоръ завêд. Щуровичь, дек. холоêвского. ІІІ. На Волю гологôрску дек. унêвского: 1) Твардієвичь Юліянъ, завêд. Плêнянъ, дек. золочêвского.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Рудницкій Іоанъ яко завêд. Высочки дек. кудринецкого; 2) Дрогомирецкій Юліянъ яко завêд. Копачинець, дек. городеньского.

До президіи намъстництва вставляеся консисторія о згоду на презентованье пароха Мих. Тшеснêвского на Щирець.

Завôзванй до каноничнои институціи оо.: 1) Емилій Проскурницкій на пар. Джуркôвъ, дек. жукôвского; 2) Евгеній Киселевскій на капел. Лêски, дек. жукôвокого.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Іоанъ Однорогъ сотрудництво, въ Рожновê дек. снятыньского, 2) Іоахимъ Федюкъ сотрудництво въ Бурштынê; 3) Юліянъ Дорожиньскій завêдательство Дмитровичê, дек. львôв.-загородского; 4) Григорій Концевичь завêдательство Бережницê шляхотскои.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты получили оо.: 1) Заремба Емиль на кап. Вôлька мазовецка, 2) Дубъ Іосифъ на капел. Быстрыця.

Каноничну институцію одержавъ о. Виханьскій Алек. на парохію Смерекôвъ.

Завôзваный до каноничнои институціи о. Вас. Мацюракъ.

Завъдателемъ деканата устрыцкого на мêсце уступившого декана о. Іоана Нêмцова, поставленого парохомъ въ Летнê, дек. дрогобыцкого, именованый о. Теодоръ Карпякъ, парохъ въ Устрыкахъ дол.

Въ душпастырство введенй оо.: 1) Григорій Спрысъ въ завêдательство капел. Нанова, дек. устрыцкого; 2) Котецкій Іосифъ въ завêдательство парохіи Гошôвъ.

ПОСМЕРТНЙ ВÊСТИ.

✝ **О. Іоанъ Долиньскій,** парохъ въ Пôдмихайлю, деканата калуского, бувшій деканъ бучацкій и пêстыньскій, почетн. совêтникъ консисторскій, умеръ по довшôй недузê вчера вечеромъ въ 62 р. житя, а 37 р. священьства. Покôйный бувъ образцевымъ священикомъ, щирымъ патріотомъ, крêпкимъ защитникомъ правъ рускои церкви и народа,ôтзначувався правымъ характеромъ, и посêдавъ въ народê загальну любовь и поважанье. Черезъ смерть того мужа тратитъ наше духовеньство одну изъ первыхъ своихъ окрасъ, а народъ нашь одного зъ найлêпшихъ патріотôвъ. Вêчная ему память!

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвêньского** зложили дальше: о. И. Тиховичь въ Бортникахъ 1 зр. 12 кр., о. В. Плешкевичь въ Верхратê 1 зр., о. З. Паславскій въ Турю 2 зр., о. Ив. и Ольга Карачевскй 5 зр., М. Михалякъ въ Путыловê 3 зр., о. П. Мицьковскій въ Чорнокôнцяхъ 2 зр., зъ розпродажи повêсти „Скошеный цвêтъ“ 5 зр.; разомъ **860 зр. 02 кр.**

— **На стипендію имени Вол. Барвêньского** прислали: А. Кулачковскій во Львовê 50 кр., І. Онишкевичь въ Зборовê 5 зр., В. Брылиньскій зъ Тернополя прославъ ôтъ тамошныхъ капралêвъ и. Нассавъ: пп. Бляштайна 50 кр., Е Стригля 20 кр., и. Качковского 20 кр, Е. Е. 20 кр., зъ розпродажи „Безталанне сватанье“, ôтчиту и бесêды 2·68 зр., о. И. Боднаръ въ Межирêчу 1 зр.; разомъ доси зложеныхъ **115 зр. 47½ кр.**

— **Для общества „Рускихъ Дамъ“** о. І. Злат. Отто въ Липôвци 1·30 зр.

— **Жертвы на руску бурсу въ Коломыê** въ мêсяцю мартê с. р.: 1) Хв. Институтъ Ставропигійскій ôтсотки ôтъ капиталу бл. п. о. Коссака за р. 1882 29 зр. 84 кр., 2) Хв. братство церковне зъ Хоцемира 3 зр., 3) Вп. Савчаньскій, управитель ц. к. дому карного въ Коломыê 1 корець кукурудзы., 4) Вп. о. Н. Киселевскій, парохъ Хлêбичина польного, ½ кôрця гороху. 5) Вп. о. Н. Дебельскій, парохъ Ключева вел., 2 сяги твердыхъ дровъ. За тй датки зарядъ Бурсы Вп. Добродêямъ склада симъ прилюдну подяку въ имени убогои рускои молодежи.

Оповêстка.

Входитъ въ розпродажъ по цêнê **55 кр.** съ пересылкою за примêрникъ

„Утреня въ святую и великую Недêлю Пасхи“,

въ ирмологійнй ноты уложена *Иваномъ Кипріяномъ* съ додаткомъ „Елици“, 3 „Христосъ воскресе“ и пêсни „Ерусалиме“ уложенои ирмологійными нотами на 4 голосы мêшаного хору, такъ що кождый дякъ зможе навчити спêвати! Кто желавбы набути собê сю „Утреню“ зволитъ удатися до накладника

Захаріи Пôдляшецкого

ІІ проповêдника при соборнôмъ храмê Рождества св. Іоана Крестителя, и пров. катихита при женьскôмъ учительскôмъ сêменици въ Перемышли.

Ц. к. упр. Товариство Львôвско-Черновецко-Ясскои желêзницê.

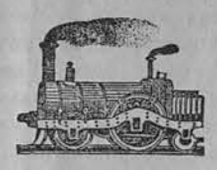

Пôдписана Завêдуюча Рада має честь запросити Акціонерôвъ ц. к. уприв. Львôвско-Черновецко-Ясского Товариства желêзничого на

XXII (звычайный) Загальный Збôръ,

котрый ôтбудеся въ сали Товариства Архитектôвъ и инжинерôвъ въ Вêдни (Eschenbach-Gasse 9)

въ понедêлокъ, дня 30 цвêтня 1883.

Предметы нарадъ:

1) Справозданье зъ дêяльности Завêдуючои Рады.
2) Справозданье зъ заряду австрійскихъ и румуньскихъ линій въ роцê 1882.
3) Справозданье Выдêлу ревизійного зъ рахункôвъ Заряду и зъ замкненя рахункôвъ за рôкъ 1882.
4) Внесенье Завêдуючои Рады о ужитю чистого доходу.
5) Выбôръ ревизійного Выдêлу.
6) Удêлъ Товариства въ придбаню капиталу и перенятю заряду желêзницê зъ Черновець до Новоселицê.
7) Доповненье, взглядно ôтновленье Завêдуючои Рады.

Тй Панове Акціонеры, котрй хотятъ въ Загальнôмъ Зборê участвувати або пôсля постановы статутôвъ брати участь въ голосованю, маютъ **свои акціи найдальше до 21 цвêтня 1883**

въ центральнôй касê Товариства (I. Elisabethstrasse 9) въ Вêдни, або въ Англо-австрійскôмъ Банку въ Вêдни,
въ зборнôй касê Товариства во Львовê,
въ галицкôмъ акційнôмъ Банку гипотечнôмъ во Львовê, евентуально въ ихъ филіяхъ въ Краковê, Чернôвцяхъ и Тернополи,
въ Англо-австрійскôмъ Банку въ Лондонê, або
въ Банку Ромуніи въ Букарештê

за посредствомъ подвôйно выготовленыхъ консигнацій (на що выдаются безплатно въ згаданыхъ касахъ блянкеты) зложити, а одержатъ съ поквитованьемъ полученя карты легитимаційнй на Загальный Збôръ.

На случай заступства мусятъ бути на ôтворотнôй сторонê напечатанй повномочія власноручно пôдписанй.

Вêдень, дня 31 марта 1883.

Рада Завêдуюча.

(За передрукъ не платится.)

Аптика пôдъ „Звêздою“ ПЕТРА МИКОЛЯША во Львовê поручае:

Олêй рыбячій зъ мнюха
свêжій, нечищеный и нêчимъ не заправляный, длятого найуспêшнêйшій для дêтей скрофуличныхъ и терплячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ ¼, ½ и 1 фунтовыхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдивои кавы, даючій здоровый и пожиточный напитокъ, пакетъ 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цêла пачка 1 зр. 58 кр., пôвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ
цêле пуделко 70 кр., пôвъ пуделка 40 кр.

Молоко згущене швайцарске
знамените средство поживне для дêтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дêтей
заступаючій зовсêмъ материньскій кормъ
пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЕКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствê необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1·55, 2·75 и 5·30.

TAPIOCA P. GROULT
даюча дуже поживну зупу
пачка 70 кр.

Екстракты зъ солоду
въ рôжныхъ фабрикъ, н. пр. Schering'a, Liebe'го, Löflund'a чистй и съ рôжными додатками, якъ хининою, рыбячимъ олêемъ, вапномъ, желêзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРСГАВЗЕНА
фляшка зр. 1·30.

Мораса плынъ
скрêпляючій волосье
пôвъ фляшки 80 кр., цêла 1 зр. 20 кр.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испаньскй вина лêчничй
признанй знаменитыми а свêдоцтвами ВП. проф. и докторôвъ: Бесядецкого, Braun'a von Fernwald, Spaeth'a, Drasche'го, Lorinser'a, Корчиньского, Видмана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшелецкого, Воляна, Залозецкого, Стокловa и Матея Якубовского ôтзначенй, проф. хеміи дра Радзишевскимъ хемично досльджень и знаменитыми узнанй:

Чвертъ литрова бутелька 1 зр. 50 кр.

Испаньске вино хинове
для скрêпленя.
Испаньске вино хиново-желêзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробъ.
ИСПАНЬСКЕ
вино пепсинове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНЬСКЕ
вино пептонове
противъ выхудêня въ хоробахъ упертыхъ, покармъ переходячій просто въ кровь.
Испаньске
ВИНО РУМБАРБАРОВЕ
противъ катарôвъ жолудка и кишокъ.

Тожъ само выеше поименоваными професорами и лêкарями за найлучшй признанй:

Для хорыхъ и реконвалесцентôвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.
ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.
Вино маляга старе
чверть-литрова бутелька 1 зр. 20 кр.
Вино испаньске для реконвалесцентôвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.
Пластеръ на нагкêтки Боксбергера
звôй 35 кр.
Кровянка все свêжа
склянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовй власнй и **ЦУКОРКИ МХОВЙ**
противъ кашлеви, хрипкамъ и болямъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.
Правдивй зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1·50 и 3·50.
Правдивый СИРОПЪ PAGLIANO
фляшка 1 зр.
Порошки Зайдлицкй
власного выробу, неуступаючй жадным ничимъ що до лêку, пуделко 1 зр.
Горêвка француска зъ Бордо
спроваджена и тутъ до фляшокъ наповнювана: чиста ½ фляшки 60 кр., цêла фляшка 1 зр., съ солею пôсля припису В. Lee ½ фляшки 70 кр., цêла фляшка 1·20.
Вода салицилева и порошокъ салицилевый
до устъ, найлучше средство до консервованя зубôвъ и противъ немилои вонê зъ устъ, фляшка воды 60 кр., пуделко порошку 30 кр. и 1 зр.
ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волося, скрêпляюча порôстъ и вздержуюча выпаданье волося, слоикъ 60 кр.
Вода кольоньска
власного выробу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
І. М. Фарины о половину менший фляшки 50 кр. и 1 зр.
ПАРФУМЫ французкй
власного выробу.
ПУДЕРЪ французкій правдивый
и власного выробу.
Плынъ на ôтмороженя, власного выробу.
Оцетъ десинфекційный, власн. выробу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмови и гостцеви.
ВОДА ДО УСТЪ АНАТЕРИНОВА
власного выробу, фл. 40 кр.
Олêекъ зъ сосны Pinus Punilio
до розтрясуваня въ воздухê, фляшочка 80 кр.
Глицериновй выробы Зарга,
рôжній мыла, кремы глицериновй и часта глицеринча.

Кромъ тутъ наведеныхъ есть щэ множество иншихъ средствъ до лъченя, прирядôвъ хирургичныхъ и матерiялôвъ.

ВИНА МОИ ЛÊЧАЩЙ и НАШОЪ для хорыхъ и реконвалесцентôвъ находятся на складê и въ всêхъ реномованыхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всêхъ краяхъ коронныхъ.

Высылки почтою або желъзницею выконуютея безъ проволоки.

Найсильнêйшй и певно дêлаючй
ДРÔЖДЖЪ прасованй
по 1 зр. 20 кр. кильогр.
ФАРБЫ НА ПИСАНКИ
въ 8 краскахъ
по 5 кр. пачка,
золотй и срêбнй
по 10 кр. пачка. (1—5)
Всê товары корênнй полудневй и деликатесы въ найлучшихъ гатункахъ и найдешевше поручае
СТ. МАРКЕВИЧЬ
во Львовê, Рынокъ ч. 42.

БАЗАРЪ МАРКЕВИЧА
Пляцъ Маріацкій ч. 10 во Львовê
кромê рôжныхъ выробôвъ краевыхъ
получивъ свêжй на Весну и Лêто въ великôмъ выборê матерій вовняній, шовковй, адамашки, атласы, баризе, газы, гренадины, перкалê, сатины, зефиры, мушлины. такожь шалê и хустки для дамъ.
Пріймае замовленя на готовй сукнê дамскй.
Цêны постоянй.
Оказы высылае на жаданье франко.
Агенція фарбярнê **В. Шиндлера въ Берлинê.** 1—5

ТОРГОВЛЯ ВЪ СЯНОКУ
ИВАНА МОЗОЛОВСКОГО
поручае на свята
ново отвореный и богато заосмотреный складъ **корênныхъ товарôвъ. Винъ** угорскихъ, австрійскихъ, французскихъ, бургундскихъ, испаньскихъ, реньскихъ и шампаньскихъ. **Румы и Араки. Ликеры** голендерскй, французскй и краевй. **Горêвки** гданьскй и краевй. **Оригинальный портеръ англійскій. Россійскій Чай** братôвъ К. и С. Поповыхъ въ пачкахъ оригинальныхъ, и лондоньскій на фунты. **Какао. Чоколяду** въ рôжныхъ родахъ. **Овощ полудневй** свêжй, сущенй и смаженй въ цукрê. Игалійскй **Компоты** на фунты. Сухарки англійскй и пресбурскй и рôжнородня **Бакалiе. Вудженины** вестфальскй и рôжнй иншй. **Паштеты** штрасбурскй. Астраханьскій **Кавіоръ** въ кождôй порê року. **Рыбы** въ ящикахъ и въ оливê маринованй и вудженй; зимою свêжй морскй и рêчнй. **Сардынки** французскй. **Труфлê. Шампіоны, Горошокъ и Шпараги** въ ящикахъ. Рôжнй **Консервы, Сосы. Муштарды:** французску, англійску и кремску; такожь всê **Заправы до стравъ, Екстрактъ Либига. Буліонъ. Сыры** всякого рода. **Оливу** никейску и провансску. Складъ пива **Пильзненьского и Заршиньского** на склянки и бутельки. **Кухня горяча.**

Прасованй дрôжджê
зъ славнои фабрики Ад. Иг. Мавтнера и Сына въ Вêдни
поручае
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ
въ торговли корênноô
Кароля Баллабана во Львовê
При сêй случайности звертаю увагу, що торговлê жидôвскй на провинціи по причинê припадаючихъ святъ дрôжджê продавати **не будутъ.**
Высылки выповняю дня 10 (22) цвêтня. О скорй замовленя упрашаю. (2—3)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.** На часъ его выêзду отвêчае за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнê Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Бедрарского.

Ч. 37. Львовъ, Четверъ 31 марта (12 цвѣтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѡмъ рускихъ святъ) о 4-ѡй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пѡдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пѡдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тѡлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ѿтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѝ вѡльнѝ ѿтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рѡкъ . .	12 зр.
на пѡвъ року . .	6 зр.
на чвертъ року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рѡкъ . .	16 зр.
на пѡвъ року . .	8 зр.
на чвертъ року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рѡкъ .	зр. 5·—
на пѡвъ року ,	зр. 2·50
на чвертъ року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рѡкъ . .	12 рубл.
на пѡвъ року .	6 рубл.
на чвертъ рок . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рѡкъ .	16 рубл.
на пѡвъ року . .	8 рубл.
на четвертъ року .	4 рубл.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рѡкъ .	5 рубл.
на пѡвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрѡмъ Россіи:

на цѣлый рѡкъ . . .	15 зр.
на пѡвъ року . . .	7·50 зр.
на чвертъ року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рѡкъ . 19зр.	на цѣлый рѡкъ . . 6 зр.

☛ Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєся новый чвертьрѡкъ нашого выдавництва. Просимо отже всѣхъ нашихъ П. Т. Предплатниковъ поспѣшити съ присылкою дальшои предплаты а взглядно выровнати залеглости, понеже лишь при точнѡй вплатѣ зможемо бути и мы точными.

Ново приступаючѝ П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дѡстанутъ даромъ початковѝ аркушѣ розпочатои повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Организація
нашихъ народныхъ силъ.

IV.

Єсть се желѣзный законъ природы, що слабшѝ — хочь и дуже численнѝ — одиницѣ зможутъ тѡлько въ тѣснѡмъ сполученю, при повнѡй свѣдомости однои спѡльнои цѣли остоятись супротивъ менше численныхъ, але могучихъ противниковъ. При роздробленю силъ, при несвѣдомости спѡльнои цѣли, при малѡй енергіи а слабѡй воли мусятъ слабшѝ одиницѣ въ неровнѡй боротьбѣ упадати одна по другѡй. Однакъ не самѝ тѡлько теоретичнѝ заключеня, але тяжка, гро́зна конечность, день въ день збѡльшаючася нужда народа, зневолюєнасъ заняти супротивъ нашихъ заступниковъ и репрезентантовъ, нашихъ послѡвъ, нашихъ институцій, всеи нашои интелигенціи — разъ на все дуже рѣшительне становище. Мы мусимо перевести у насъ принципъ **отвѣчальности** нашихъ „заступниковъ“...

Дотеперь сповняли се лишь въ части нашѝ часописи, и то не обходилось при тѡмъ безъ всякихъ ограничень. Гдеякѝ институціи нашѝ мовбы засуженѝ були на вымертье. Загальнѝ зборы не скликуются, „бо нема потребы“!... Єсли-жъ разъ загальнѝ зборы скличутся, то присутнѝ члены не знаютъ, якъ рѣчь стоитъ, о що пытатись, що казати, — а и тое лучалося, що ухвалы загальныхъ зборовъ ставались по-просту илюзоричными, такъ вже длятого, що всувано до нихъ зовсѣмъ злишнѝ обмеженя, поручувано ихъ переведенье „благоусмотрѣнію выдѣла“, — якъ и для того, що не скликуючи загальныхъ зборовъ, унеможливлено членамъ контролю дѣяльности достохвального „выѣла“. На пр. выхованки бурсы „Народного Дому“, почасти и бурсы Ставропигійскои Руси єще посылаются до „нѣмецкои“ гимназіи, хочь загальный голосъ здавна домагаєся, щобы бурсаки учились въ нашѡй **рускѡй** гимназіи. Непрыпятьемъ членовъ унеможливляєся Русинамъ контроля тыхъ институцій, конѝ заложивъ **весь** нашь народъ. Институціи нашѝ не закладались предсѣ „на вымертье“; онѝ повинны ѿтновлятись прибираньемъ свѣжихъ молодшихъ силъ. Нескликуваньемъ зборовъ выборцѣвъ розрываеся звязь межи легальными нашими заступниками а народомъ; послы привыкаютъ поступати пѡсля власнои вподоби, пѡсля якои высшои политики, а не пѡсля волѣ выборцѣвъ, бо єи не можутъ знати. А предсѣ численными зборами чи то товариств, чи то выборцѣвъ розбудилибъ мы якъ найуспѣшнѣйше нашь народъ, учулибъ мы зъ єго власныхъ устъ єго погляды, єго потребы, замѣсть выступати въ **єго** имени съ нашими власными поглядами. У насъ дѡйшло вже и до того, що на перекѡръ майже однодушнѡй воли выборцѣвъ, задля волѣ кѡлькохъ одиниць, накинено недавно въ однѡмъ выборчѡмъ окрузѣ иншого кандидата, и унеможливлено успѣхъ. Личнѝ цѣли все єще взяли верхъ надъ загальнымъ добромъ.

Хочь якъ тѣснѝ рамы нашого конституційного и автономичного житя, всежь при солидарнѡмъ поступованю, єсли опираючись на запорученыхъ намъ правахъ все и всюды енергично, **безвзглядно** выступити схочемъ, о найдрѡбнѣйшѝ права нашои народности чи то въ житю публичнѡмъ чи въ приватнѡмъ упоминатись станемъ, — то о успѣху не можна буде сумнѣватись. Жовкѡвска рада повѣтова конець-кѡнцѣвъ дочекалась уконституованя, турчаньска (стара) чейже вѣчно животѣти не буде; вытревалость, солидарность переможе всѣ трудности. Мы мусимо вкѡнци дѡйти до того, щобъ на нашѡй земли була наша „правда и воля“. Рады повѣтовѝ мусятъ одна по другѡй перейти въ нашѝ руки, — на се звернѣмъ особливо нашу увагу. При добрѡй воли и вытревалости добьемось небавомъ и ѿтповѣднои репрезентаціи въ **соймѣ**. Вправдѣ наша ординація выборча, зложена пѡдъ авспиціями гр. Голуховского, кѡлько лишь можна было зъ горы обкроила вплывъ Русинѡвъ въ соймѣ, — але въ подѡбнѡмъ положеню находятся еще и Чехи, а всежь теперь вже леда день можутъ они добитись бѡльшости въ своѣмъ соймѣ. Мѣщаньство наше ѿтживає; читальнями, филіями просвѣтныхъ товариствъ, скликуваньемъ зборовъ выборцѣвъ, популярными ѿтчитами приходѣмъ ёму въ помѡчь. Тогды зможемо съ часомъ змусити навѣть выбраныхъ пѡдъ пресію псевдо-рускихъ послѡвъ до зложеня мандатовъ, унеможливимо ихъ выборъ въ будучности.

Устроюймо якъ найчастѣйше, при кождѡй важнѡй справѣ, найменше разъ въ рѡкъ нашѝ **всенародныѝ вѣча**, на котрыхъ будемъ могли справы нашѝ основно обговорити; буде се дѣйстный vox populi. Єсли въ нашихъ радахъ повѣтовыхъ, въ соймѣ, въ радѣ державнѡй не вспѣли мы єще добитись ѿтповѣднои репрезентаціи, то нехай нашѝ **вѣча** станутъ для всѣхъ Русинѡвъ, для всѣхъ нашихъ верствъ доступнымъ **народнымъ рускимъ соймомъ**. Єсли на численнѡмъ вѣчу нашѡмъ западе въ якѡй справѣ ухвала, тогды кс. Стояловскій et Comp. не посмѣютъ говорити о мнимыхъ „потребахъ“... рускихъ мужикѡвъ.

Свого часу засновано въ Долинѣ политичне товариство; однакожь о якѡй небудь дѣяльности сего товариства нѣкто нѣчого не знаєе. Про що се? Политичнѝ товариства, єсли лишь они заснованѝ не pro forma, можутъ знаменито причинитись до розбудженя народного житя на провинціи; треба ихъ лишь якъ найчисленнѣйше засновувати. Такѝ товариства, притягаючи до себе численныхъ членовъ-мужикѡвъ, скликуючи численнѝ загальнѝ зборы, мусятъ съ часомъ статись живыми осередками нашои политичнои дѣяльности. Народъ знайде у нихъ пораду въ потребѣ, поученье, якъ поступати при кождѡмъ, найменшѡмъ нарушеню своихъ правъ; они будутъ могли займитись политично-популярными выдавництвами. Кождый знайде въ нихъ для себе поле до дѣланя, кождый поспѣшитъ причинитись гдечимъ, умножливится соперництво въ праци народнѡй.

Духовеньство наше муситъ, хочбы при тѡмъ навѣть на разѣ треба було посвятити гдеякѝ особистѝ интересы, тѣсно лучитись съ народомъ. Народъ нашъ умѣєбути вдячнымъ для тыхъ, що готовѝ для него жертвуватись, — а и ту при роздробленю силъ, усуванюся ѿтъ дѣяльности, мусѣлобъ вконець дѡйти до загального погѡршеня положеня руского клира; скористалибъ хиба, и то лишь хвилево, дуже нечисленнѝ зрадники-карiєровичѣ... Соборчики уможливляютъ порозумѣнье, солидаризованье. Колись ставала наша власть духовна на чолѣ народа. Владыки нашѝ були „покровителями“ (и то не de nomine) институцій нашихъ. Недавно выдавъ б. митр. Іосифъ куренду до народа, щобы выбирати на послѡвъ тѡлько Русинѡвъ. Теперѣшный нашъ Преосв. епископъ-администраторъ заслужившись дуже коло народнои справы введеньемъ въ житье воспиталища Василіянокъ во Львовѣ; выдавъ куренду противъ польскихъ агитаторовъ. Въ тѣснѡмъ полученю съ масою народа стане патріотичне духовеньство наше импонуючою силою.

Годѣ намъ выразити чувство, котре въ насъ будится, коли поглянемъ на теперѣшну дѣяльность „Матицѣ“ нашои. Инакше ждалося — а **инакше склалося**. Давнѣйше „Матица“ выдавала многѝ важнѝ жерела до нашои исторіи та етнографіи, була довгій часъ выразомъ литературного и наукового руху галицкои Руси... А теперь — коли то вже ѿтбулися послѣдні загальнѝ зборы „Матицѣ“? Мы не тямимъ. Засѣданя выдѣлу „Матицѣ“ ѿтбуваются такожь ледво разъ — на рѡкъ. Молодшѝ нашѝ науковѝ силы згорнулись въ тѣсныхъ науковыхъ кружкахъ „Академичного Братства“. Кружокъ „правничій“ и кружокъ „философичный“ постарались вже о яку таку библіотеку, ѿтбуваютъ засѣданя, стоятъ въ тѣснѡй звязи съ рускими университетскими професорами; выданье памятниковъ рѡднои литературы, студіюмъ рѡднои исторіи, уложенье правничихъ терминовъ (на основѣ историчнѡй), переклады судовыхъ пѡдручниковъ, уложенье судовыхъ друксортовъ и т. и. — отсе програма науковои працѣ „Академичного Братства“... Треба лишь, щобы и „Матиця“ зновъ зачала свою перервану дѣяльность, а академики нашѝ щобы вытревали на дорозѣ, на котру разъ вступили.

Товариске житье розбудятъ численнѝ рускѝ касина, горяче попиранье розвою нашои народнои сцены, — ѿтчиты, вечерки... Домагаймось и въ товариске житю всюды и все пошанованя нашои народности. — Недавно взявъ бувъ (за иниціативою пок. В. Бар-

---

ПРАВОПИСНЫЙ РУХЪ
ВЪ ЕВРОПѢ.

(*Студія Михайла Подолиньского.*)

III.

(*Конець.*)

Особливожь сама наука дала безпосередный повѡдъ до правописнои революціи и отворила браму всѣмъ можливымъ новаторствамъ. Первостепеннѝ филологичнѝ и иншѝ поваги почали въ своихъ книжкахъ выступати съ новыми правописями. И такъ именно отець порѡвнуючои филологіи славный Бопъ и его великій наслѣдникъ Шляйхеръ, а за ними и другѝ, всѣ они въ своихъ выданяхъ пѡшли що до реформы правописи по можности якъ найдальше и дали тымъ примѣръ цѣлому легіонови бѡльше и менше малыхъ своихъ послѣдователѣвъ, чинити те саме. Скоро стало модою выдавати ученѝ книжки лишь латиньскимъ шрифтомъ и бѡльше або менше радикальными чисто фонетичными правописями, съ малыми початковыми буквами въ именникахъ а навѣть въ именахъ власныхъ, безъ *h*, безъ *ph* и т. д. Однымъ словомъ вродилась ѿтъ противниковъ такъ названа Vieh-Partei*). Але найшлися межи учеными такожь и заѣлѝ етимологи. Славный германистъ Яковъ Гримъ, который мимоходомъ сказати, писавъ кожду свою книжку иншою правописею, злюбивъ собѣ межи иншимъ букву ß и радивъ писати ви лишь въ тыхъ случаяхъ, где въ готицкѡмъ було *t*, а не, якъ то хоче Аделюнгъ и Гайзе, лишь по довгихъ самогласныхъ. Очевидно, що хотѣвши строго перевести се правило, требабы радикально реформувати цѣлу правопись, особливо що до означуваня довгости и короткости самогласныхъ, бо теперь означае ß довгость, а ſſ, або ſs короткость попереджаючои самогласнои, а тогды се правило мусѣлобы устати. Такожь выразився Гримъ кѡлька разовъ, що нѣмецка правопись занадто фонетична и що требабы бѡльше уважати на историчне походженье словъ. На пѡдставѣ сихъ неясныхъ бажань и частевого прикладу Грима вытворилась хочь не численна, але за те дуже галаслива партія, котра въ своѣй етимологичнѡй реформѣ правописи показалась не менше радикальною, якъ найрадикальнѣйша партія фонетиковъ. Такъ н. пр. жадае Вайнгольдъ мѣжь иншимъ цѣлкомъ серiозно, щобы говорити и писати Helle (замѣсть Hölle), Leffel (зам. Löffel), Schepfer (зам. Schöpfer), Lewe (зам. Löwe), Wirde (зам. Würde), єдино тому, що въ середнѣ-нѣмецкѡмъ явыцѣ сѝ слова такъ писались и говорились.

Щобы запобѣгчи ширячомуся правописному неладови, скликали були нѣмецкѝ правительства передъ якими 8 роками правописну конференцію до Берлина. Конференція тая ухвалила поступати въ правописныхъ змѣнахъ звѡльна и завести назадъ, для продовженя самогласныхъ, выкинену вже майже загально букву *h*. Выдано такожь брошуру, нормуючу правопись по школахъ. Всѣ нѣмецкѝ правительства взялися переписувати шкѡльнѝ книжки новою правописею, та заледви успѣли перепечатати яку половину, а вже справа заснѣтилась и майже кожде правительство стало робити въ принятѡй конференцiю правописи гдеякѝ змѣны на власну руку. Такъ сподѣялось отже, що маємо еще теперь, якъ мы вже згадували на початку сеи статіи, разомъ аж чотыри нѣмецкѝ офиціяльнѝ правописи шкѡльнѝ: австрійску, пруску, баварску и саксоньску. Але на тѡмъ не конець. Въ самѡмъ Вѣдни есть примѣромъ цѣлѝ три шкѡльнѝ правописи. Що не жартую, то прошу перечитати, що пише „Schlesische Zeitung“ въ 18. сѣчня 1883 р. про сю справу: „Пишутъ намъ зъ Вѣдня: Австрійске министерство просвѣты выдало брошуру пѡдъ титуломъ „Regeln und Wörterverzeichniss für die deutsche Rechtschreibung“, котра маe на цѣли вдоволити справедливе бажанье одностайности шкѡльнои правописи; рѡвночасно однакъ употребляєся тутъ читанка нѣмецкого языка, выдана професоромъ ѿтъ Терезіяneумъ, а приписана до шкѡльного ужитку всѣхъ вѣденьскихъ гимназій, котра однакъ въ сущныхъ точкахъ правописи рѡжнится ѿтъ правописи повысшои брошуры, приписанои для шкѡлъ людовыхъ и выдѣловыхъ. Въ кѡнци и министерство военне выдало брошуру, призначену до науки въ школахъ войсковыхъ, котра вновъ цѣлковито рѡжнится ѿтъ обохъ попередныхъ, такъ що въ теперѣшнѡй хвили практикуются тутъ три правописи“.

А „Neue freie Presse“ въ 1. лютого сего року доноситъ, „що шкѡльна секція мѣскои рады постановила: замѣнити старѝ таблицѣ (!) съ надписями по школахъ новыми, ѿтповѣдаючими точно приписанѡй шкѡльнѡй правописи“.

Я пѡйду навѣть дальше и скажу, що въ причины правописнои неодностайности шкѡльныхъ книжокъ навѣть въ тыхъ самыхъ закладахъ въ розличныхъ клясахъ учится розличнои правописи и що въ однѡй клясѣ добре и правильне, уходитъ въ другѡй за похибку. Хлопцѣ, що читаютъ кромѣ шкѡльныхъ книжокъ еще другѝ книжки и газеты, печатанѝ нешкѡльною правописею, збиваются зовсѣмъ съ толку и пишутъ, якъ Богъ дасть. Та и не диво, коли и самѝ професоры мусятъ неразъ прибѣгати до „Regeln und Wörterverzeichniss“ або до правописныхъ табличокъ, котрыми надѣляютъ ихъ щедро шкѡльнѝ власти, о пораду, чи писати Schloſs чи Schloß, bewußt чи bewuſst, miſsachten чи mißachten або може misachten, чи писати Kenntniſs чи Kenntniß або Kenntnis; чи Rath, Wuth, Antheil чи же Rat, Wut, Anteil; коли писати *k* а коли *c*, Klaſſe чи Claſſe, korrekt чи correct; або вновъ чи маe бути *s* чи *c*, Karzer чи Carcer, Dezember чи December. Всѣ тѝ способы писаня суть правильнѝ, — тѡлько въ иншѡй державѣ. Подѡбныхъ непевностей есть еще много. Австріяки и Баварчики пишутъ въ школахъ gib, gibſt, gibt, а въ Пруссіи и въ Саксоніи пишеся gieb, giebſt, giebt; натомѣсть пишеся у насъ fieng, gieng, tödtlich, а всюды инде fing, ging и tötlich, tot, töten. Такожь не вгадае нѣкто безъ школьныхъ правописныхъ табличокъ, чи писати глаголы на ieren чи на iren, коли писати велику початкову букву, чи abends, von neuem чи же Abends, von

---

*) Назва взята ѿтъ грецкого φ = f замѣсть ph. *Прим. авт.*

вѣньского) хоръ „Академичного Братства“ удѣлъ въ вечерницяхъ устроєныхъ въ Куликовѣ. Якъ знаємъ, ческа академична молодѣжь ѣздитъ масами по своѣмъ краю, агитує (на пр. въ загроженôй Нѣмцями Моравіи), розбуджує національну самовѣжу. Такî „екскурзіи“ повиннîбъ и у насъ статись правильными...

Нашь поглядъ на польске пытанье.

II.

Одинъ зъ найголовнѣйшихъ аргументôвъ, котрымъ Поляки боронятъ идею историчнои Польщѣ, есть той, що будьтобы Польща исторична мала сповняти велику мисію на Всходѣ, була „przedmurzem Europy“ супротивъ ордъ монгольскихъ и татарскихъ и несла свою культуру въ дикî, безлюднî степы Украины, здобутî кровію єи сынôвъ. Правда то єсть, що идея культурного апостольства дуже принадна и способна розгрѣвати духа людского; жаль тôлько, що историчнî факты ажь надто ясно свѣдчатъ, що мисія Польщѣ лежала зовсѣмъ не ту на Всходѣ, що впрочѣмъ и та мисія нѣколи не сповнялася и що отже робити собѣ зъ неи право до реставраціи историчнои Польщѣ нема найменшои пôдставы. Бо пригадаймо собѣ, коли Польща була найсильнѣйша? Безперечно въ добѣ Болеслава Хороброго, по битвѣ на Песѣмъ Полю, где той Болеславъ поразивъ Нѣмцѣвъ, и по выкупленю тѣла св. Адальберта. Болеславôвъ похôдъ на Русь бувъ нещасливый, — и се повинно було показати и єму и єго наслѣдникамъ, що мисія ихъ лежитъ не въ руйнованю и покорюваню братного рускаго краю, а въ оборонѣ Славянщины противъ Нѣмцѣвъ. Се була, по нашôй думцѣ, правдива мисія Польщѣ, до котрои впрочѣмъ перло єи саме географичне положенье. Головнî польскî рѣки тягнутъ до моря Балтійского и докиôъ Польща була удержалась панею берегôвъ Балтійскихъ, доти моглабы бути великою силою въ Славянщинѣ. А мѣжь тымъ она ввернулася на всхôдъ противъ Руси, и щожь сталося? Не тôлько що славяньскî племена мѣжь Одрою а Лабою — природнî союзники и ленники Польщѣ — погибли пôдъ напоромъ нѣмецкихъ князѣвъ, але слѣдомъ за ними пôшли и Прусаки-Славяне на Поморю, т. є. Нѣмцѣ забрали Балтійскî береги и обсадили устя всѣхъ великихъ польскихъ рѣкъ, — замкнули Польщи єи єдину природну дорогу до силы и розвою економичного. Очевидна рѣчь, що стративши тî безмѣрно важнî форпосты на Заходѣ, Польща стратила зъ тои стороны рацію бытy, побачилась сама въ своихъ интегральныхъ частяхъ загроженою. Прастаре гнѣздо польского племени, Познаньщина ставсь чимъ разъ бôльше нѣмецкою домôвкою, такъ якъ стався нею въ переважнôй части щиропольскій Шлескъ.

Въ житю народôвъ не ма посвяченя. Народъ, котрый посвячає себе за другого, есть дурнемъ и не знає, що робитъ. Найперша задача кождого народа єсть — стояти за своими власными интересами и дбати о своє власне утриманье. Коли Поляки говорятъ, що мисія польскои державы була боронити западу Европы противъ всхôдныхъ дикарѣвъ, то мы зъ уваги на вычисленî ту факты историчнî скажемо, що се бувъ найбôльшій политичный нерозумъ, була фатальна ошибка Полякôвъ. Польща далеко сквапнѣйше потребувала боронити себе саму противъ напору западно-европейского а властиво нѣмецкого хижацтва, противъ рôжныхъ „Медведѣвъ“ и „Львôвъ“, анѣжь боронити той западъ противъ Татаръ, ôтъ котрыхъ Польщи самôй, а затымъ и Западови дуже мало що грозило.

Але погляньмо теперь, якъ стоитъ дѣло съ тою ославленою мисiєю на Всходѣ. Що першого нападу Монголôвъ въ 1241 роцѣ Польща не спинила, се рѣчь певна, — а именно той першій нападъ бувъ найстрашнѣйшій и разъ рѣшучо пораженî Монголы могли бъ були на довго остатись нестрашными Европѣ. Ôтъ того часу повторяются поменшî напады Монголôвъ и Татарôвъ майже рôкъ-рôчно на всхôднî части Славянщины, повторяются и тогды, коли Русь галицка перейшла пôдъ Польщу, коли и Литва та Украина съединились съ Польщею. Нѣколи не могла Польща здобутись на сильну и систематичну оборону границь. Недавно выданî люстраціи замкôвъ оборонныхъ въ пограничныхъ земляхъ рускихъ показуютъ намъ пôдъ Ягайлонами таке саме безладье и недумство политичне, яке було и въ XVIII вѣцѣ. Татары ходили собѣ любенько въ нашî землѣ за „ясиромъ“, гнали десятки тысячь людей и сотки тысячь худобы въ Кримъ и продавали людей въ неволю. Невольники сталисъ головнымъ жереломъ ихъ богатства, — кости нашихъ людей бѣлѣли и въ Царгородѣ и въ Синопѣ и въ Смирнѣ и въ Триполисѣ, а „przedmurze Europy“, шляхта украинна, бенкетувала собѣ, кричала на сеймикахъ, гарбала маєтки и робила „заѣзды“, уживаючи свого придворного войска не для обороны границь, а для рабованя своихъ власныхъ братôвъ и сусѣдôвъ. Найлѣпшимъ свѣдоцтвомъ о тôмъ, якъ сповнювала Польща свою мисію на Всходѣ, може послужити то, що за часôвъ Степана Баторія Польща платила ханови кримскому рôчный гарачь 15.000 червôнцѣвъ и сама высылала войска коронnî для мордованя и выгублюваня козацтва, котре було єдинымъ природнымъ защитникомъ границь польскои и рускои землѣ ôтъ Татарвы и, значится, повинно було бути найлѣпшимъ союзникомъ Польщѣ. Вѣчно памятнî останутся слова Наливайка, котрый писавъ до короля польского, що за половину тыхъ грошей, котрî Польща платитъ — и то безплодно — Татарамъ, можна бы на пограничныхъ степахъ зъ украиньского народу вытворити таку кордонову сторожу, противъ котрои вся сила татарска не устоялабы. Розумѣєся, що Польща тои рады не послухала и козацтво клало головы въ бою съ Поляками, замѣсть що малобъ оружно съ ними ити противъ Татаръ и Туркôвъ. За того жь Степана Баторія Польща понизила сама себе єще дужше, сповняючи ролю ката на пôданôмъ турецкôмъ Иванѣ Пôдковѣ, претендентѣ до господарства Волоского. Єдиный фактъ, котрый Поляки розтрублюютъ яко велику побѣду западнои культуры надъ исламомъ, — битва пôдъ Хотиномъ, где зôставъ побитый султанъ турецкій Османъ, — доконаный зôставъ такъ якъ повиннабъ була вестися вся всхôдна политика Польщѣ. Козаки пôдъ проводомъ Сагайдачного зъѣднались ту съ Поляками зовсѣмъ добровôльно, на основѣ однакихъ правъ; ватажко козацкій стоявъ съ своими людьми осôбно ôтъ шляхты и шляхетскî гетьманы не вглядали въ те, що роблятъ козаки. Се тôлько (хочь и не обôйшлося безъ тысячныхъ передрачокъ и прикростей) и хоробрôсть та ôтвага козакôвъ довершили побѣды.

Але се бувъ фактъ єдиничный, незвычайный и не мôгъ выкликати рѣшучого звороту въ политицѣ. Полякамъ завсѣгды бажалось не рôвноправности, а панованя, не свобôднои федераціи, а поневоленя. Они волѣли платити дань ханови кримскому, якъ входити въ вольнî, хочь и якъ користнî условія съ „хамами“ и бунтôвниками.

Колибъ вже й припустити впрочѣмъ, що Польща мала яку небудь мисію на Всходѣ, то сповняти єи могла она лишь тогды, коли бы була мала свобôдный доступъ и панованье на берегахъ Чорного Моря. Рѣки всхôднои Европы тягнутъ всѣ до тои велики котловины, котра становитъ не велике оживо, вяжуче Европу съ Азією Передною. Паючи на Чорнôмъ Морѣ, Польща справдѣ булабъ мала не тôлько ключь до Царгороду, — булабъ въ кождôй хвили могла загрозити тое серце цѣлои силы отоманьскои, булабы галася правдивымъ передмуромъ християньств, не посвячаючись при тôмъ нѣ для кого, потивно змагаючись богатствомъ и освѣтою пидше и безпечнѣйше, нѣжь не одна захôдно-европейска держава. Способностей до занятя такого доминуючого становища на Всходѣ було богато; ненастаннî походы козацкî на Чорне Море, пробы козакôвъ до заснованя постôянныхъ и сильныхъ кошѣвъ на устяхъ Днѣстра и Дунаю, выразнî и розумнî рады козацкихъ старшинъ повиннî бъ були отворити очи польскимъ политикамъ на ихъ властиву цѣль. Та нѣ! Польща не вмѣла, не могла здобутися нѣколи на тôлько политичного розуму, щобъ стати рѣшучо на одну дорогу, а то єще й на дорогу своôбôдного и честного ôтношеня до руского народа, котрый будь що будь мусѣвъ бы бувъ статися головнымъ агентомъ ти всхôднои политики, котрый за всѣ свои услуги Рѣчи посполитôй домагався тôлько рôвноправности, а не хотѣвъ бути пôднôжкомъ и пôдданымъ вельможнои польскои шляхты. Шарпана внутрѣшными роздорами и „rokoszami“ Рѣчь Посполита проспала и добрî рады и добрî случайности до опановання берегôвъ Чорного Моря и дôйшла въ кôнци и ту до крайного упокореня, коли Турки забрали ѣй найкрасшî части всхôднои окраины — Подôлье съ Каменцемъ ажь по Збручь. Чи можнажь въ виду всего того сказати, що Польща мала и сповняла яку небудь мисію на Всходѣ? А оборона Вѣдня черезъ Яна Собѣского, на котру Поляки такъ люблятъ покликуватися, якъ на найвышій тріюмфъ своеи мисіи, була по перше единичнымъ фактомъ, котрый нѣчого не доказує въ користь будущои реставраціи Польщѣ, по друге була актомъ бôльше фантазіи и чувства, нѣжь политичного розуму, а по трете була актомъ о стôлько припôзненымъ, що колибъ Польща до того часу сповняла була належито свою мисію, то певно не потрѣбно бъ було Собѣскому бѣгати пôдъ Вѣдень, бо Турки могли бъ бути вже такъ ослабленî, що й не подумали бъ о нападѣ на далекій Вѣдень.

А мѣжь тымъ кôлько то горя, братныхъ усобиць и руины покликала за собою диверзія Полякôвъ ôтъ заходу на всхôдъ! Замѣсть боронити себе а затымъ и всю Славянщину ôтъ походу Нѣмцѣвъ на всхôдъ, Поляки своєю нещиростею и политичною безтактовностею та жадобою панованя надъ своимижь братами пôднимали противъ себе всѣхъ, съ кимъ тôлько вôйшли въ близшî зношеня, пôдняли противъ себе рускій народъ, котрый уладивши съ ними дружнî, братерскî, федеративнî зношеня, повиненъбы бувъ зовсѣмъ природно стати лицемъ до всходу противъ Татаръ и заразомъ служити Полякамъ опорою въ ихъ боротьбѣ съ Нѣмцетвомъ. Тôлькожь певна рѣчь, що такій союзъ мôгъ уладитись тôлько на основѣ федераціи при застереженю взаимнои свободы и незалежности. Всѣ представителѣ Руси въ першихъ часахъ уніи политичнои (ôтъ часôвъ Ягайла) стояли именно на тôмъ становищи, дуже ясно добачаючи єго необходимôсть. Але Полякамъ не того було треба. Пертî зъ заходу Нѣмцями, они перлись самî на всхôдъ, шукаючи ту панованя и збогаченя и находячи грôбъ. Въ тôмъ гробѣ лягла остаточно й цѣла исторична Польща, безславно, покрыта ганьбою. Єи погробовцѣ, що силувались именно на тыхъ окраинахъ зновъ воскресити єи зъ гробу, забули о тôмъ, що кто погибъ безславно и похороненый въ несвоѣй земли, той не воскресне нѣколи.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*На засѣданю рады державнои*) минувшои суботы удалося лѣвици мати бôльшôсть надъ голосами правицѣ, а то зъ тои причины, що послы зъ правицѣ, члены клюбу польского и ческого не явилися на засѣданю. Лѣвиця мала 106 голосôвъ, напротивъ 88 голосôвъ правицѣ. Користне своє положенье лѣвиця старалась выхôснувати и дѣйстно переголосувала при кôлькоразовôмъ поименнôмъ голосованю членôвъ правицѣ. Пос. Силавинський розпочавъ здавати справу зъ петицій, вносячи, щобы петицію торговельнои палаты въ Зальцбургу въ справѣ обмеженя службы почтовои въ недѣлѣ и свята уважати на пôдставѣ запавшого дня 7 марта 1883 рѣшеня палаты яко залагоджену. На внесенье лѣвицѣ мусѣвъ однакъ президентъ перевести поименне голосованье; внесенье референта упало, а перейшло внесенье лѣвицѣ ôтдати тую петицію министерству торговлѣ. Бачучи, що лѣвиця умѣє добре хôснувати зъ хвилевои своеи переваги, задумавъ президентъ Смолька ратуватя честь своеи партіи и оголосивъ о г. $1^1/_2$ по полудни, що замикає засѣданье. Однакъ лѣвиця оперлася сему маневрови, а внесенье на дальше веденье дискусіи перейшло 101 голосами противъ 87. Ôттакъ референтъ пос. Квичала петицію рады мѣскои въ Хрудимѣ о установленье окремои палаты торговельнои и промысловои для давнѣйшихъ округôвъ хрудимского и чаславского. Референтъ внѣсъ на ôтступленье сеи петиціи правительству для докладнѣйшого розгляду и евентуального полагодженя, однакъ бôльшôсть централистична ôткинула тое внесенье. Така сама судьба постигла 104 петиціи ческî, жадаючî роздѣлу палатъ торговельныхъ пôсля вымогôвъ економичныхъ и границь національныхъ. При кôнци засѣданя поставивъ дръ Гербстъ внесенье, щобы порядокъ слѣдуючихъ засѣдань змѣнити въ той способъ, щобы по справѣ конверзіи облигацій желѣзниць прійшла на порядокъ дневный не новеля шкôльна, але справа трансверзальнои ческо моравскои желѣзницѣ. Внесенье те розумѣєся, принято. Хвилева побѣда централистôвъ вызвала въ кругахъ правицѣ велике невдоволенье. „Kolo“ польске и клюбъ ческій завôзвали телеграфично всѣхъ своихъ въ Вѣдни неприсутныхъ членôвъ, щобы якъ найскорше прибули до Вѣдня. Рада державна має полагодити передъ замкненьемъ еще справу желѣзницѣ трансверзальнои ческо-моравскои, новелю шкôльну, а дальше новелю о належностяхъ скарбовыхъ, законъ о удержаню евиденціи катастру, законъ о желѣзници зъ Стрыя до Мункача и зъ Гернелїе до Трієсту. Не прійде однакъ здаєся пôдъ обрады новеля до закона о краєвôй оборонѣ, позаякъ ческî послы настаютъ єще на попередне полагодженье проекту, нормуючого ôтношеня гôрничî. Законъ о комасаціи має бути, якъ доноситъ Pokrok, переробленый палатою панôвъ. Єсли часу на се не забракне, рѣшитъ єще рада державна законъ о инспекторахъ промысловыхъ. Справа новелѣ шкôльноя прійде въ четверъ на порядокъ дневный. Противъ новелѣ записалось доси до голосу 25 бесѣдникôвъ, межи котрыми суть передовî члены лѣвицѣ и гдеякî послы зъ молодо-ческои партіи.

(*Сенатъ академичный университету въденского*) засудивъ слухача филос. Даферта и сл. правъ Бара на выключенье зъ университету за живу участь въ комерсѣ на честь Вагнера. Двомъ другимъ слухачамъ университету удѣливъ сенатъ зъ тои самои причины публичну нагану.

(*Комисія парляментарна для справы Каминьского*) зôбралась дня 9 с. м. для переслуханя дра Вольского. Сей однакъ надôславъ тôлько листъ освѣдчаючи, що перебуває теперь за границею и поверне ажь за тыждень.

(*Межи правительствомъ угорскимъ а баномъ хорватскимъ*) мало зайти непорозумѣнье. Причиною сего єсть жаданье бана, щобы тî громады хорватскî, котрî окажутся неспособными платити податокъ державный, увôльнено ôтъ сего тягару, чого правительство угорске нѣякъ призволити не хоче. Щобы переломати упрямôсть правительства, мавъ загрозити банъ поданьемся до димисіи на случай ôткиненя єго жаданя.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Polit. Corresp. доноситъ зъ Петербурга, що передъ коронацiєю выбираєся царь россійскій съ родиною въ подорожь, такъ що годѣ буде предвидѣти, зъ котрои стороны въѣде до Москвы. В. кн. Константинъ Михайловичь буде на коронаціи присутнымъ. Зъ Атинъ, где теперь перебуває, удасться ôнъ черезъ Марсилію до Парижа, зъ ôтси приѣде до Берлина а ôттакъ до Петербурга. Зъ Варшавы пишутъ до „Polit. Corres.“: Россійскій министеръ Ванновскій, звернувъ головно свою увагу на будованье крѣпостей, котре має розпочатися въ захôдно-полудневôй части краю. Єго найновѣйшій фортификаційный проектъ має передъ всѣмъ на увазѣ Прены, мѣсто положене надъ Нѣманомъ. Тоє мѣсто має дуже важне стратегичне значенье. Рôвночасно пропонує министеръ будову новои желѣзницѣ, котра має лучити желѣзницѣ Вильно-Витебскъ съ желѣзницями полудневыми. Замкненье школы въ Пулавахъ єсть предметомъ загальнои дискусіи. Въ Варшавѣ голосно говорятъ о тôмъ, що ген. губернаторъ Альбединьскій цѣлкомъ не годится съ замкненьемъ тои школы, та що Апухтинъ дôставъ порученье, щобы особисто здавъ справу передъ царемъ, чому замкнувъ школу. Апухтину грозитъ утрата мѣстця.

Дня 20 марця розпочався въ Петербурзѣ великій процесъ революціонерôвъ россійскихъ. Слѣдуючî личности сидятъ на лавцѣ обжалованыхъ: Дворанинъ Юрій Богдановичь (Кобозевъ), мѣщанинъ Савелій Златопольскій, сынъ дяка Михайло Грачевскій, мѣщанинъ Петро Тисаловичь, сынъ духовного Яковъ Стефановичь, мѣщанинъ Иванъ Калужный, дочка духовного Надежда Смирницка, селянинъ Антоній Борейшь, ветеринарь Александеръ Прибиліевъ, жѣнка тогожь ветеринаря Раиса Прибиліева, дочка духовного Марія Юшкова, Михайло Клименько, Анна Корба, дворянка Антонина Лисовска, димисіонованый поручникъ фльоты Александеръ Буцевичь, дочка купця Хасса Гиршь (або Кристина Григоріева) Гринбергъ и дочка духовного Параскевія Ивановска. Процесъ ôтбувається тайно.

На пашпорты для выѣзджаючихъ за грани-

Neuem; an Stelle des чи an ſtelle des; чи Hilfe чи Hülfe, Literatur або Litteratur, Achſe чи Axe, gültig чи giltig, Heerde, Kameel чи же Herde, Kamel; Sündflut чи Sintflut и т. д. Наводимо тутъ для короткости всюда лишь по одному и по два приклады, хочь моглибы мы навести цѣлî десятки. Не менше неповне есть дѣленье слôвъ и такъ пишутъ разъ zuſtande kommen, überhandnehmen, theilnehmen, а въ иншихъ краяхъ zuſtande kommen, überhand nehmen, teil nehmen и т. д. Суть навѣть нѣмецкî державы и мѣста, котрî не знаютъ, якъ маются писати. Такъ Виртембергія пишеся ажь на чотыри способы, а Баварія на два: Würtemberg, Württemberg, Wirtemberg, Wirttemberg; Baiern, Bayern. Читаємо такожь Cöln, Köln, Cölln, Coburg и Koburg и т. д. Впрочѣмъ доперва ледви якихъ трійцять лѣтъ тому назадъ, якъ Нѣмцѣ перестали сваритися, чи они Deutſche чи Teutſche.

Нехайже отже єще кто скаже, що тôлько мы Русины самî не маемо правописи! Колибы то справдѣ у насъ всеи журбы було лише стôлько, що задля правописи, то моглибы мы спокôйно лягати спати и сказати собѣ смѣло: Lieb Vaterland kannſt ruhig ſein, або якъ переспѣвавъ се красно нашь Федьковичь: О рускій льве, спокоєнъ будь!

Печатнî похибки. (Ч. 33 на 2 стор. 1 шпальта 4 стрѣчка зъ долу замѣсть *1866* має бути *1856*. — Ч. 35, 1 сторона 2 шпальта 17 стр. зъ горы мѣсто *junvorouwen* м. б. *juncvrouwen*; тамже 21 стрѣчка мѣсто *lauden* м. б. *landen*, а 22 стр. мѣсто *Wirt* м. б. *wirt*. На 2 стор. тогожь числа въ 1 шпальтѣ, 5 стрѣчка зъ горы мѣсто *spähen стар.-нѣм. spehen* має бути *besser* ôтъ positiv y *bass.*

цю поставлено велику таксу. Отъ одного пашпорту платится 160 рублѣвъ пашпортового податку. Вольнѝ отъ того податку суть только 1) особы ѣдучѝ за границю зъ наказу правительства, на коштъ академій, университетовъ и высшихъ институтовъ науковыхъ, для образованя въ наукахъ и штукахъ, котрѝ то особы познѣйше маютъ заняти становище въ институтахъ науковыхъ, 2) постоянѝ и часовѝ мешканцѣ краю закавказкого, Ормены и музульмане, котрѝ ѣдутъ до провинцій перскихъ або турецкихъ, а такожь Могамедане губерніи таврицкои, котрѝ выбираются въ подорожь до Мекки. 3) Родины урядниковъ удаючихся за границю, щобы тамъ заняти становища посольскѝ и духовнѝ. Въ Одессѣ маетъ розпочатися такожь великій процесъ заговорщиковъ. На лавѣ одесского суду сидитъ 26 особъ обжалованыхъ о рожнѝ переступства стану. „Новое Время“ доноситъ, що министерство ладятъ теперъ списъ дарункивъ, котрѝ маютъ бути врученѝ урядникамъ по поводу коронаціи. Высшѝ урядники получатъ дарунки почетнѝ, а низшѝ грошевѝ.

Англія. О найновѣйшихъ арештованяхъ полиція мовчитъ. Опинія загалу англійского переконана, що Ирляндскѝ заговорщики постановили высадити въ воздухъ всѣ важнѣйшѝ будынки лондоньскѝ, щобы въ сей способъ цѣлу Англію переполохати. Въ Бирмингемѣ знайшла полиція въ фабрицѣ Уайтгеда 170 фунтовъ чистои нитроглицерины. Неспокойнѝ въ томъ мѣстѣ загальный, позаякъ нема отповѣдныхъ фаховыхъ роботниковъ, щобы тую материю зъ оттамъ усунути. Знайденый експльодуючій материялъ выставбы, щобы цѣле мѣсто высадити въ воздухъ. Богато мешканцѣвъ выѣхало зъ мѣста, а президентъ мѣста зажадавъ войска до стереженя тои фабрики. Уайтгедъ арештованый. Въ Менчестерѣ и Бредфордѣ заговорщики грозятъ высадженьемъ ратуша въ воздухъ. Полиція арештувала якогось Киртона, Ирляндця, котрый довгій часъ мешкавъ въ Америцѣ. Арештованый обжалованый о участь въ динамитовомъ заговорѣ. Изъ сконфискованыхъ листовъ єго выходитъ, що онъ бувъ въ звязи съ арештованымъ Галлягеромъ, котрый мавъ грати велику ролю въ ирляндскомъ заговорѣ. Сконстатовано вже, що Галлягеръ стоявъ въ отношеняхъ до иншихъ арештованыхъ; у него найдено банкноты и асигнаты, котрѝ маютъ бути доказомъ того, що Галлягеръ знався съ Одноованомъ Россою. Полиція пересвѣдчена, що Уайтгедъ, Киртонъ и Галлягеръ подложили динамитъ подъ палату въ Вестминстерѣ. Майже що дня арештуе полиція кольска або кольканайцять особъ. Въ суботу прійшовъ новый транспортъ динамиту съ Ливерпулю до Лондону. Но мимо сихъ строгихъ мѣръ Феніяне не тратятъ отваги и приготовляютъ новѝ атентаты.

Палата низша и высша въ парляментѣ англійскомъ приняли безъ дискуссіи проектъ взглядомъ змѣны законовъ о выроблюваню и спродаваню материй експльодуючихъ. Проектъ сей грозитъ и тымъ, котрѝ дадутъ причину до експлозіи, продуцентамъ и посѣдателямъ материй експльодуючихъ, а такожь особамъ котрѝ не будутъ умѣли довести, на що тримаютъ у себе динамитъ карою отъ 2—20 лѣтъ роботъ примусовыхъ. Кождый, кто причинится до одного зъ высше наведеныхъ переступствъ, буде уважатися головнымъ зрадникомъ. Министеръ Гаркуртъ заявивъ при томъ: „людей, противъ котрыхъ сей бичь вымѣреный, уважати належитъ за пиратовъ, котрѝ не належатъ до нѣякого народу“. Небезпеченьство велике, тожь треба выступити енергично противъ него. Англія не признала номинаціи Бибъ-Доды на губернатора Ливану. Лордъ Дифферинъ маетъ вернути до Царгороду, где маетъ перевести далеко сягаючій инструкціи що до реформъ въ Арменіи.

Італія. Семого цѣтня здававъ въ италійскомъ парляментѣ министеръ финансовъ Маліяни справозданье о станѣ економичномъ Италіи въ р. 1882. Надвыжка доходовъ выноситъ 12 милионовъ, она выносила властиво 40 милионовъ, але 28 милионами покрыто шкоды, котрѝ поробили выливы. Доходовъ було о 24 милионовъ больше, чимъ прелиминовано, ощадностей було 12 милионовъ. Стягнено $2^1/_2$ милиона зъ давнѣйшихъ рестанцій. Мимо великаньскихъ выдатковъ войсковыхъ, котрѝ пороблено въ часѣ войны Англіи съ Египтомъ, предсѣ нема дефициту. Загальне финансове положенье подносится отъ 5 лѣтъ въ геометричной прогрессіи, що есть найлучшимъ доказомъ розвою економичныхъ отношень. Въ протягу послѣдныхъ 10 лѣтъ поднѣсся оборотъ торговельный о 500 милионовъ; рожниця вывозу и привозу упала зъ 233 на 76 милионовъ. Промыслъ подносится при невеликой охоронѣ цловой, а стягненье паперовыхъ грошей отбудеся безъ найменшои перешкоды. Щобы привернути валюту, затягнено пожичку въ высотѣ 644 милионовъ безъ найменшои шкоды загального торгу капиталовъ. Министеръ подавъ такожь проекты, въ якій способъ можнабы усунути цѣлкомъ податокъ отъ млива, поручае зробити ревизію цлову, щобы осягнути 9 милионовъ, замкнути книжку довговъ и утримати рожновагу межи приходами и розходами, консолидувати теперѣшнѝ результаты, вести дальше реформы податковѝ и скрѣпляти кредитъ державный. Италія умѣла здобути собѣ поважанье и довѣріе цивилизованого свѣта на полю финансовомъ, а правительство буде такъ дальше поступати, щобы Італія запевнила собѣ тое довѣріе и на дальше.

Найновѣйшѝ телеграмы зъ Риму доносятъ зновъ о новой експльозіи пороху въ мѣстцевости подъ Мориконе недалеко Поссокорезе. Не выслѣджено однакъ, чи експльозія тая есть дѣломъ италійскихъ анархистовъ, чи случайности. Телеграмы доносятъ, що одинъ зъ роботниковъ пойшовъ по начинье роботниче до склепу и запаливъ тамъ порохъ. Въ домѣ було 47 роботниковъ Абрузійскихъ. Зъ тыхъ 18 згинуло, а 24 зостали тяжко зраненѝ. Заряджено слѣдство. До отвѣчательности потягнено мера, властителя фабрики и инжинера аквадуктовъ.

Испанія. Телеграмы зъ Хересъ доносятъ, що банда „Чорныхъ рукъ“ стала зновъ непокоити полудневѝ окрестности. Въ послѣдныхъ часахъ починено новѝ рабунки съ дуже великою зухвалостею.

Туреччина. Въ Константинополи дуже неспокойно выжидаютъ повороту Диферина зъ Египту. Знаютъ тамъ, що англійскій амбасадоръ задержится кольска днѣвъ въ Лондонѣ, щобы здати справу въ парляментѣ зъ успѣховъ англійскои политики въ Египтѣ.

НОВИНКИ.

— **Народне вѣче**, за скликаньемъ котрого мы такъ горячо промовляли, маетъ бути скликане въ маю с. р. Устроєньемъ вѣча буде заниматися комитетъ Русиновъ обохъ нашихъ партій. Конечно потрѣбно, щобы вѣче було скликане передъ выборами, — значитъ, если выборы, якъ пишутъ газеты, маютъ отбутися по половинѣ мая, то вѣче повинно бути скликане на першѝ днѣ мая.

— **35-те ч. „Дѣла“** сконфискувала ц. к. прокуратория за новинку о слѣдствѣ противъ прокуратора Мегофера въ Черновцяхъ.

— **Выборы до галицкого сойму** отбудутся, якъ увѣряе „Presse“ по отроченю рады державнои въ другой половинѣ мая. Якъ доноситъ „Reforma“, польскій комитетъ центральный для всходнои Галичины не може собѣ дати рады съ множествомъ кандидатуръ, по найбольшой части „шляхты, дуже мало здобнои до мандату посольского“...

(*H*) **Выборъ одного посла до рады державнои** зъ мѣста Львова довершеный. (Проф. Захарієвичъ одержавъ 1862 голосовъ, о 157 гол. больше отъ Романовича, співредактора „Now-oi Reform-ы“). Весь Львовъ ажь зароився отъ голосуючихъ, агитаторовъ и цѣкавыхъ. Плякатами, поручаючими выборъ то Романовича, то пр. Захарієвича, залѣплено формально будынокъ ратушевый и роги улиць, на площадяхъ стояли заплаченѝ „бѣлѝ етіопы“ съ таблицями и окликами: „Прочь съ Романовичемъ, прочь съ Захарієвичемъ! Kochały się dwie Marysie, Romanowicz i Hilary Jaworowski!“ По передмѣстяхъ ѣздили однокѝнки и збирали выборцевъ. Агитацію розвинено на найвысшу скалю. Розходилось бо о те, чи плеяду „świetnych nazwisk“ (а на дѣлѣ манекиновъ Stańczyk-овъ) маетъ доповнити архитектъ „gniazdeczka orła białego“, чи архитектъ въ политехники львовскои. Першій (Романовичъ) — видко, що не инокритъ — выспѣвавъ въ своѣй наивности на зобраню выборцевъ, що Polacy na wypadek starcia się Austryi z Rossyą nie staną po stronie żadnego z mocarstw — треба ихъ проте купити за цѣну отбудованя Польщѣ, другій не подобався демократамъ львовскимъ по причинѣ, що правительство австрійске надѣлило єго за будову политехники ордеромъ желѣзнои короны, а царица россійска въ переѣздѣ черезъ Черновцѣ, яко шефа стаціи, ордеромъ св. Анны. Надто попався онъ въ неласку львовскихъ проводирѣвъ товариства „Spójni“ черезъ те, що такъ Смолька, якъ и власти политичнѝ и автономичнѝ объявили желанье будь що будь доповнити Коло polskie пр. Захарієвичемъ. Цѣкава рѣчь при томъ, що оба кандидаты, о которыхъ Львовъ звѣвъ такъ сильну борбу выборчу, суть походженя руского: Романовичъ есть сыномъ славного адвоката львовского, Русина, а отець проф. Захарієвича бувъ навѣть членомъ Ставропигійского института. — Акцію выборчу розпочато отъ численныхъ зобрань выборцевъ по передмѣстяхъ и въ мѣстѣ, въ которыхъ высказано гдеякій дуже цѣкавѝ рѣчи, отъ примѣромъ таку, що Романовичъ на те нойде до рады державнои, щобы тамже „дивився на пальцѣ делегатамъ“, щобы тѝ дбали больше о загоєнье раны економичнои Галичины, якъ о gründer ства и verwaltungsrathства, и т. др. Отакъ кольпортовано вѣсть, що президентъ рады державнои дръ Смолька зробивъ пресію посредствомъ телеграмовъ на обохъ рабиновъ мѣста Львова и що представителѣ гдеякихъ властей объявили себе приклонными лишь выборови Захарієвича, а противъ выбору Романовича. Зобранье въ ратуши рѣшило отакъ одноголосно попирати кандидатуру Романовича. Мимо того одержавъ Захарієвичъ при выборѣ вторниковомъ абсолютну большость голосовъ и то отъ урядниковъ и сторонництва приклонного Станьчикамъ, котрѝ не можутъ простити Романовичеви здемаскованя задушевныхъ своихъ гадокъ и въ послѣдныхъ числахъ „Czas-y“ якъ могли открещувались отъ пожеланого будованя звѣстного „gniazdeczka“. Полиція спиняла такожь немало агитацію за Романовичемъ на подставѣ певного §. прасового, котрый зборонае налѣпляти плякаты передъ завѣдомленьемъ властей на часъ 24 годинъ. Русины львовскѝ оттягнулися солидарно отъ голосованя, такъ якъ жаденъ зъ кандидатовъ не даваvъ поруки, що онъ розумѣе справу руску въ Галичинѣ и нѣчимъ не доказавъ, щобъ ему полагодженье сеи справы лежало на серцю. Впрочѣмъ, если оба кандидаты на передвыборовыхъ зобраняхъ заявили отверто, що они вступлятъ до „Koła“ польского, то вже тымъ самымъ не лишь засудили себе a priori на вѣчне, навѣть тенденційне мовчанье о справѣ рускѝ, але зъобовязались наперед попирати такѝ рѣчи, якъ реформа календарска, знесенье семинаріи вѣденьскои и т. др. Тамъ бо меншость муситъ безъусловно поддаватись рѣшенямъ большости, тамъ кождый по воли чи по неволи муситъ статись манекиномъ. Русины оттягнулись проте громадно отъ выборовъ, хотяй приглядались всему движеню съ немалою цѣкавостею. Выборы бо львовскѝ були найкрасшою миніатурою выборовъ нашихъ на провинціи, только съ тою рожницею, що тутъ агитація за правительственнымъ кандидатомъ мусѣла зъ конечности вестися въ формахъ больше приличнѣйшихъ. Тутъ прошено о голосы для пр. Захарієвича, а шефы поодинокихъ дикастерій (мы не кажемо всѣхъ), зблизившись (на сей день) до своихъ подчиненыхъ, заявляли лишь передъ ними, że wypada głosować на пр. Захарієвича. Рѣдко котрый зъ шефовъ бувъ на столько чемный, що зобравъ своихъ урядниковъ въ громаду и завѣвъ ихъ до урны. Тутъ не выдирано картокъ, тутъ не ужывано жандармовъ, бо „obywatelstwo“ само робило „straż bezpieczeństwa“, тутъ не замыкано выборцевъ до „Ивановои хаты“..., але мимо того якась змора висѣла черезъ весь день надъ Львовомъ и всякій цѣкавився, чи Львовяне пойдутъ по „указу“, чи по пересвѣдченю голосовати? Результатъ звѣстный! Въ день выбору варты войсковѝ и полиційнѝ були скрѣпленѝ.

Якбы мы въ виду всего того станули теперь на шовинистичномъ становищи польскихъ газетъ, мы моглибы о выборѣ пр. Захарієвича написати таке: „Dzięki rozumowi politycznemu i dobrze myślącej, lojalnej części ludności przeszedł przy wyborach nasz kandydat narodowy. Garstka wichrzycieli (розумѣеся, не можемо сказати moskalofilskich) przepadła z swoim samozwańcem, któremu na sercu nie leży dobro poczciwego ludku, a jakieś mrzonki restauracyjne“ (не можемо сказати oderwanie Galicyi do Rossyi). Чи не есть се маленька Немезисъ? А тутъ ачейже не розходилось о выборъ значеня національного, а лишь о выборъ межи двома кандидатами рожныхъ пересвѣдчень народныхъ, зъ которыхъ вправдѣ одинъ могъ бути на разѣ червонѣйшій, але остаточно съ часомъ бувбы научився „krakać jak i oni“. И чи не болитъ васъ то, панове сусѣлы, що въ акцію выборову мѣшаются непокликанѝ сферы? Чи и на дальше будете радѝ вѣстямъ зъ провинціи, що ту або тамъ упавъ кандидатъ народу рускаго, а перейшовъ панъ „starosta“? Змѣрилисьте, то и повѣрте намъ на будучность, що тутъ звычайно рѣшае сила, а не воля народу, и що не завсѣгды треба тріюмфувати. Sapienti sat!

(+) **Противъ дра Смольки,** мѣшаючогося до выборовъ и накидуючого выборцямъ кандидатовъ, выступили польскѝ газеты, попиравшѝ кандидатуру Романовича, допервa теперь, — — коли почули на своѣй скорѣ благодатный результатъ интерценціи президента палаты. Мы жь звернемъ увагу невдоволеныхъ зъ дра Смольки газетъ, що мы еще на тыждень передъ ними зазначили неумѣстность поступованя президента палаты при томъ случаю, коли то онъ поручивъ выборцямъ станиславовскимъ и тысьменицкимъ выбрати дра Билиньского, а не п. Заячковского. Тогды тѝ польскѝ газеты мовчали, — бо контръ-кандидатомъ бувъ Русинъ, — теперь приходится имъ повторяти нашѝ аргументы... Оправдалось реченье: Hodie mihi, cras tibi.

= **Краковскій „Czas“** вдався въ полемику съ „Now. Reform-ою“. „Часъ“ здавна выступае противъ „Реформы“ и єи „сторонництва“ съ однымъ головнымъ закидомъ, заключаючомся въ словѣ „фраза“. Що нѣ говорилабъ „Реформа“, все тое для „Часу“ нѣсенѣтницѣ, „фразы“. Послѣдными часами выступила „Реформа“ дуже рѣшучо противъ якогонебудь удѣлу словъ въ финансовыхъ институціяхъ, замѣчаючи зовсѣмъ справедливо, що такій удѣлъ може подати случайность до выкористуваня мандату для цѣлей приватныхъ, уможливити аферы à la Каминьскій-Вольскій. Головно-жь зверненѝ були сѝ замѣты „Реформы“ противъ дуже а дуже численного и дѣятельного удѣлу польскихъ депутованыхъ въ „Länderbank-у“ та въ радахъ „завѣдуючихъ“ гдеякихъ желѣзницъ. Позаякъ однакожь мѣжь польскими послами-финансіерами есть много сторонниковъ „Часу“ (т. є. станьчиковъ), тожь сей послѣдный органъ взявъ собѣ замѣты „Реформы“ дуже до серця и „вычитавъ“ ѣй палке казанье на „мотто“: „народова“ справа, потреба мати много грошей и т. и., — а вконецъ назвавъ цѣле выступленье „Реформы“: безцѣльнымъ говореньемъ, фразерствомъ. На тое отповѣла и „Реформа“; сконстатувавши съ вдоволеньемъ, що „Länderbank“, якъ видко, пята Ахилесова „Часу“, каже дальше, що совѣстна праса не повинна нѣколи посуватись до покрываня гнилыхъ сторонъ суспольности, неотповѣдного поступованя людей займаючихъ таке становиско, якъ послы. Для насъ ся полемика тымъ цѣкавѣйша, що мимоволѣ мусѣло кождому впасти въ око становиско львовскихъ польскихъ газетъ при послѣднѣмъ выборѣ посла мѣста Львова: одинъ „Kuryer Lwowski“ боронивъ кандидатуры Романовича; а що певно, то се, що послѣдный выборъ коштувавъ гдекого не мало грошей! Рѣчь певна и се, що противъ Романовича освѣдчились дуже выразно теперѣшнѝ „мѣродательнѝ“ круги польскѝ. Вмѣшавсь навѣть въ агитацію (якъ се вже щоразъ частѣйше дѣеся) „демократъ“ дръ Смолька, и пр. До якои степени доходитъ прилюдна деморализація гдеякихъ польскихъ „сферъ“ бачимъ и зъ сего яскравого факту, що „Strażnica“ помѣстила публичне „поквитованье“ за грошѣ (ок. 500 зр.) выплаченѝ ѣй въ сѣй выразно высказаной цѣли, щобы не згадувала нѣчо о „Länderbank-у“ и о послѣ Козловскомъ. Хочь таке злобне „поквитованье“ безперечно сильно названого по имени посла компромитуе — всежь позоставъ п. Козловскій и на дальше — посломъ. Geld für Alles, — alles für Geld!...

— **Доповняючій выборъ посла** до рады державнои на мѣсце умершого рабина Шрайбера зъ групы мѣстъ Коломыя-Бучачь-Снятынъ розписаный на 17 мая с. р. Въ справѣ сего выбору одержано мы слѣдуючу допись зъ Снятына: „Поляки „mojżeszowego wyznania“ знаючи, що не удасться имъ выбрати посломъ другого рабина, розвинули широку агитацію за др омъ Генр. Готлибомъ, адвокатомъ зо Львова. Всюда чути имя „Готлибъ“ и кождому Русинови-выборцеви кладутъ єго въ ухо. Такъ сильна агитація готова увѣнчатися успѣхомъ, если Русины завчасу не запобѣгнутъ лиху и не поставлятъ свого кандидата. Иншихъ кандидатовъ, якъ дра Трахтенберга зъ Коломыѣ и дра Быка зо Львова нема чого боятися, бо жиды per vim попираютъ Готлиба. Сподѣваемось, що Русины здобудутся на власного кандидата Русина и заманифестуютъ свои права!

= **Тернопольска молодѣжь гимназіяльна** (руска) постановила, якъ намъ доносятъ, почтити память бл. п. В. Барвѣньского поминальнымъ богослуженьемъ; задля гдеякихъ перепонъ отбудесь се богослуженье ажь по святахъ.

= **Зъ подъ Гусятына** доносятъ намъ, що тамъ агитацією противъ рускаго календаря займаются дуже ревно латиньскѝ священики.

— **Зъ Теребовлѣ** пишутъ намъ тамошнѝ мѣщане: „У насъ вже другій рокъ, ятъ завязалася читальня, але щожь, коли дуже поволи розвиваеся. Суть такѝ люде, що коли ихъ заохочувати, щобы шли до читальнѣ, то они кажутъ, що имъ „того не потрѣбно“, що маютъ „свойѝ розумъ“. За два роки зобралось ледви 60 членовъ, а и зъ тыхъ вже гдеякѝ отпадаютъ... У насъ есть такожь польска читальня; тая хочь допервa отъ нового року заложена, маеѣ больше, бо до 200 членовъ. А для чого? Длятого, що читальнею ревно занимаеся польскій ксёндзъ-викарій Пяскевичь. Одноі и другои недѣлѣ въ костелѣ заохотивъ людей, самъ и другѝ польскѝ ксёндзы що недѣлѣ буваютъ въ читальни, читаютъ, оповѣдаютъ людямъ всячину,— ну, и народъ горнеся, одинъ другого тягне: „Ходи, тамъ є ксёндзы!“ У насъ, жаль сказати, цѣлкомъ инакше, — а моглобы такожь такъ бути, колибъ нашъ о. деканъ сказали що коли за читальню въ церквѣ, щобы хочь разъ на мѣсяць заглянули до читальнѣ, та гдещо оповѣли..., то и люде горнулибыся, — а то все заумре. Одинъ лишь есть чоловѣкъ зъ интелигенціи, що дбае о читальню, заходитъ до неи и запомагае еи, а то п. Іосифъ Бѣрецкій“. Наводимъ сю допись теребовельскихъ мѣщанъ въ цѣлости, бо въ нѣй мѣститься дуже важна наука для рускои интелигенціи, якъ она маеѣ заховуватись супротивъ народныхъ селяньскихъ и мѣщаньскихъ читалень. Народъ жадае, щобы нашѝ интелигентнѝ люде не гордили читальнями, але щобы добрымъ заохочуючимъ словомъ и власнымъ примѣромъ додавали читальнямъ силы и поваги. Дивуемось неразъ, длячого польскому духовеньству такъ часто удася яканебудь агитація мѣжь рускимъ навѣть народомъ. На те маемъ такожь отповѣдь въ повышой дописи. Если наша интелигенція и наше духовеньство хоче тѣшитись любовію и повагою у народа и не дати собѣ выдерти вплыву на народъ польскій интелигенціи и польскимъ ксёндзамъ, — то муситъ жити съ народомъ и помагати єму добиватися большои науки и просвѣты. Народнѝ читальнѣ — то велика наша надѣя на лучшу долю народну. Кождый щирый человѣкъ интелигентный повиненъ причинятися до росту и розцвѣту рускихъ читалень, — тымъ больше, если народъ самъ того бажае и допоминаеся. Надѣемось, що якъ о. деканъ Залуцкій зъ Теребовлѣ, такъ и всѣ нашѝ священики-патріоты порозумѣютъ велику свою задачу супротивъ народныхъ читалень и не дадутся выпереджувати польскимъ ксёндзамъ... (*Прим. Ред.*)

— **Ц. к. староство въ Бродахъ** сконфискувало громадскому начальству въ Загорю печатку съ тираменнымъ крестомъ, „i powzięło należycie (!) wójta“ — якъ пише „Dziennik polski“, доносячи о томъ фактѣ. Се такожь фактъ, зъ котрого маютъ скористати нашѝ послы.

— **Розправа въ процесѣ двайцять кольохъ соціялистовъ** во Львовѣ розпочнеся дня 2 мая, и маеѣ тревати 10 днѣвъ.

— **Засѣдка на жандарма.** Межи Кернаровичами а Новымъ мѣстомъ невыслѣдженый злочинець стрѣливъ въ ночи въ патролюючого жандарма зъ Добромиля, Калиновского, и влучивъ въ руку. Куля розтрѣскала жандармови два пальцѣ.

— **Сегодня розпочинаеся** въ львовскомъ краевомъ судѣ карномъ розправа передъ присяжными противъ Іосля Фалика и Ивана Сохана зъ Вульки мазовецкои о скрытоубійство бувшого войта и славно мѣжь Русинами звѣстного посла-селянина Михайла Демкова.

— **Министеръ просвѣты, бар. Конрадъ,** зажадавъ отъ галицкого намѣстництва докладного справозданя о промовахъ професоровъ университету: дра Билиньского и дра Рошковского, предсѣдателя „koła polityczneg“. Якъ звѣстно, дръ Билиньскій въ своѣй кандидатскѝ промовѣ толкувавъ о „отбудованю Польщѣ“; подобно промовлявъ и дръ Рошковскій.

— **Испытъ зрѣлости** въ женьскѝ учительскѝ семинаріи во Львовѣ зачинаеся 7 (19) червня с. р.

= **„Obrona“**, двотыжневникъ польскій во Львовѣ, домагаеѣсь безвзгляднои рожноправности обохъ краевыхъ языковъ, польского и рускаго, въ школѣ. Вказуе, що если где, то въ школѣ конечна безсторонность; громады рускѝ повинныѝ доставати только такихъ учителевъ, котрѝ вповнѣ владѣютъ рускимъ языкомъ.

= **Польонизація.** Гдеякѝ тернопольскѝ панове урядники почтовѝ не владѣютъ рускимъ языкомъ и — письмомъ; допытуются у надаючого о адресъ, а записавши се въ почтовыхъ книгахъ, „отмалевуютъ“ потомъ сейже адресъ на реценисѣ — на вдогадъ.

= **Условія принятя ученикивъ до середнои рольничои школы въ Черниховѣ:** 1) рокъ школьный починаеѣсь

15 серпня; кождый ученикъ має ставитись въ закладѣ 14 серпня передъ вечеромъ. 2) Треба выказати: метрикою укôнченый 15 рôкъ житя; свѣдоцтвомъ школьнымъ укôнчену 4 гимн. або реальну клясу; родичѣ або опѣкуны маютъ зобовязатись правильно платити таксы школьнѣ, вынагороджувати шкоды, старатись о шматье, обувье и т. и.; треба такожь предложити свѣдоцтво здоровя и моральности. 3) Хто не має згаданого свѣд. школьного, може бути принятый тôлько по зложеню вступного испыту. 4) Крôмъ таксъ платится за одного ученика 210 зр. рôчно. 5) Убогѣ ученики можутъ отримати стипендіи. 6) Поданя о принятье маютъ бути внесенѣ до дирекціи найдальше до 15. липня (на неоотемпл. паперѣ).

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** приславъ о. М. Соневицкій, приходникъ зъ Волковець 5 зр. За той даръ складає Дирекція гимназіи Впр. Дателеви щиру подяку.

— (*Дрôбнѣ вѣсти.*) Во Львовѣ умеръ въ 73 р. житя Януарій Познякъ, выслуж. президентъ окружного суду въ Золочевѣ. Умершій бувъ пріятелемъ польского поета Винк. Поля и самъ писавъ поезіи польскѣ и рускѣ; передъ рокомъ выдавъ зборничокъ рускихъ поезій, написаныхъ въ молодости. — Бар. Рингельсгаймъ, комендеруючій въ Моравіи и Шлезку, властитель 30 (львôвского) полку пѣхоты, перенесеный въ станъ спочинку.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписанѣ: І. Высочка, дек. кудринецкого съ речинцемъ до 23. червня с. р.; ІІ) Волоснѣвъ, дек. бучацкого съ речин. до 23 червня с. р.; ІІІ) Делѣвъ, дек. устецкого съ речинц. до 28 серпня с. р.

Завѣдательства получили оо.: Анд. Грыбъ въ Раковѣ, дек. перегиньского; 2) Зен. Романовскій зъ Ростокъ въ Серетѣ дек. буковиньского.

Въ пропозицію принятѣ оо: І. на Куропатники, дек. рогатиньского: 1) Ант. Билинкевичь зъ Куропатникъ, 2) Іоанъ Малиновскій зъ Вишнѣвчика, 3) Іоанъ Билинкевичь зъ Щирця; ІІ) на Журавно: 1) Конст. Левицкій зъ Дубравки, 2) Іоанъ Гургула зъ Путятинець, 3) Теоф. Березовскій зъ Журавна; дальше въ списѣ: 4) Юл. Радкевичь зъ Куликова, 5) Мих. Тшесневскій, зъ Угерска, 6) Петр. Сеникъ. зъ Ивановець, 7) Богачевскій Ип. зъ Сѣлця, 8) Вергановскій Іосифъ зъ Лукавицѣ, 9) Величковскій Юл. зъ Покропивны, 10) Стефановичь Ант. зъ Дмитря, 11) Ступницкій Порф. зъ Голешева.

Презенту получивъ о. Григ. Алискевичь зъ Кутищъ на Перепельники.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Алексей Слюсарчукъ зъ Серета на Ростоки, дек. косôвского, 2) Адамъ Калинюкъ зъ Стрыя на Волю довгомужку, дек. стрыйского, 3) Волод. Познаньскій зъ Давидковець на Давидковцѣ, дек. скальского, 4) Леонардъ Харламповичь на Стариска, дек. городецкого.

Президія намѣстництва годится на институцію о. Теодора Прачука на капел. Губинь, дек. бучацкого.

Митр. консисторія вставляєся до намѣстництва, щобы згодилося на каноничну институцію: 1) Іоана Лозиньского на Горпинъ, дек. буского, 2) Іоана Дудиньского на Ходачкôвъ, дек. тернопôльского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту на нарохію regiae col ationis въ Тустановичахъ, дек. дрогобыцкого надало ц. к. намѣстництво о. Іоанови Сѣнкевичеви, гр. к. нарохови зъ Любѣничь.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) Въ Кіевѣ выйшла передъ кôлькома тыждня ми малоруска книжка пôдъ заголов. „**Читанка. Перша книжка пôсля граматки.** Зъ 60 малюнками. *Т. Хуторного*“. Єсть се книжка для дѣтей, котрѣ провчили букварь (на Украинѣ замѣсть букварь кажутъ: граматка). Читанка обнимає 124 сторôнъ звычайнои ôсѣмки, выдана дуже старанно и хорошо, а коштує лишь 30 копѣёкъ. Цѣна дуже приступна навѣть для убогихъ людей. Про умѣётный укладъ тои „Читанки“, про єи внутрѣшну вартôсть зъ становища педагогіи — мы не беремось на сѣмъ мѣсци говорити; оцѣнку сеи книжки поручили мы вправному перу одного зъ найлучшихъ нашихъ педагогôвъ и надѣятись, небавомъ єи помѣстимо въ „Дѣлѣ“. На теперь нехай намъ вôльно буде лишь тôлько зазначити, що „Читанкою“ п. Хуторного моглабы смѣло повеличатись педагогична литература кождого народа. Але выхôдъ сеи книжки має для насъ велике значенье зъ иншого взгляду. Якъ звѣстно, въ народныхъ школахъ на Украинѣ рускѣ дѣти мусятъ почавши ôтъ букваря учитись по россійски, якъ гдекуда у насъ по польски. Якъ у насъ Русины выступаютъ противъ початковои науки въ чужôмъ польскôмъ языцѣ, єсли где противзаконно нею дѣтей морочатъ, такъ и на Украинѣ Русины, а навѣть много здоровомыслячихъ Россіянъ выступаютъ противъ елементарнои науки въ рôвножь незрозумѣлôмъ рускôй дитинѣ языцѣ россійскôмъ. О тôмъ писалося въ Россіи въ рôжныхъ часахъ дуже богато въ часописяхъ фаховыхъ педагогичныхъ, въ поважныхъ науковыхъ журналахъ и въ окремыхъ книжкахъ та брошурахъ. Найученѣйшій писателѣ рускѣ и россійскѣ, найлучшѣ и найславнѣйшѣ педагоги теоретичнѣ и практичнѣ стояли и до нынѣ стоятъ за тымъ, щобы въ рускихъ школахъ на Украинѣ учити дѣтей въ рôднôмъ рускôмъ, а не въ чужôмъ, россійскôмъ языцѣ. Самѣ ученѣ Россіяне на численныхъ примѣрахъ, порôвнуючихъ языкъ россійскій съ рускимъ, выказували шкоду, яка выходитъ для просвѣты зъ науки рускихъ дѣтей въ россійскôмъ языцѣ. Але голосъ ученыхъ и народнои просвѣты бажаючихъ людей бувъ и єсть, на жаль, єще и доси голосомъ вопіючого во пустынѣ... Мы увѣренѣ, що правда, оперта на науковыхъ доказахъ, съ часомъ возьме верхъ надъ хибными поглядами; мы увѣренѣ, що съ часомъ въ всѣхъ народныхъ школахъ рускихъ на Украинѣ будутъ учити дѣтей на рôднôй матернôй мовѣ, — и правительство не буде добачати въ тôмъ нѣчого злого... Яко заповѣдь тои будущои щасливои и єдино спасительнои добы народнои просвѣты 15-міліонового рускаго народа въ Россіи, радôстно витаємъ прехорошу „Читанку“ п. Хуторного. Нехай ластôвкою-щебетушкою летитъ пôдъ кожду руску стрѣху и загрѣває въ молоденькôмъ поколѣню любовь до свого рôдного...

(Надôслане.)

(Статіи въ рубрицѣ Надôслане не походятъ ôтъ Редакціи.)

Въ ч. 23 „Дѣла“ въ рубр. Надôслане була подана рекляма зъ стороны О. М. зъ Сновича, выхваляюча дзвоны зъ роботнѣ Серафинôвъ въ Калуши. Ну, въ сѣмъ нѣчо злого, але твердженю, якобы выключно у Серафинôвъ були найлучшѣ дзвоны, мушу рѣшучо заперечити. Не треба шукати знѣ въ Винерньштадтъ Андрея Гайба, но тутъ зъ нашôмъ краю въ Ляндестрай пôдъ Калушемъ существує вже ôтъ давныхъ лѣтъ реномована роботня дзвонôвъ п. Юрія Гайба. Всѣ дзвоны выйшовшѣ зъ его роботнѣ суть що до голосу и гармоніи ôтличнѣ и не позôставляютъ нѣчого до желаня. Се найлучше посвѣдчити можутъ настоятелѣ церквей въ Струтинахъ нижн. и выжн., Спасѣ, Лучахъ, Пôдсухôмъ, Небыловѣ, Краснôмъ, Новици и пр.; — треба бы хиба навести всѣ майже села повѣта калуского и долиньского, бо рѣдко где єсть въ тыхъ повѣтахъ село въ котрôмъ не находилисьбы дзвоны роботы п. Гайба. Тожь совѣстно и щиро можу препоручити фирму п. Юрія Гайба въ Ляндестрай яко найстаршу и найбôльше реномованy, именно реномованy задля своєи ретельности и ôтличныхъ выробôвъ. — Ольхôвка дня 28 марта 1884. *Рожанковскій.*

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Д. въ П. Вашои дописи мы не помѣстили, бо въ нѣй нѣчого фактичного. *Всч. А. въ Т.* Въ слѣдующôмъ числѣ — задля недостачѣ мѣсця. *Всч. Б. въ Ток.* Въ слѣдующôмъ числѣ.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 4 и 5 аркушь повѣсти „Мѣщаньске племя“.

Прасованѣ дрôжджѣ

зъ славнои фабрики Ад. Иг. Мавтнера и Сына въ Вѣдни

поручає

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ДЛЯ ГАЛИЧИНЫ

въ торговли корѣннôй

Кароля Баллабана во Львовѣ

При сѣй случайности звертаю увагу, що торговлѣ жидôвскѣ на провинціи по причинѣ припадаючихъ святъ дрôжджѣ продавати не будутъ.

Высылки выповняю дня 10 (22) цвѣтня. О скорѣ замовленя упрашаю. (3—3)

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на складѣ **готовѣ дзвоны** и выробляє якъ найкорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣляки ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вприч. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрѣ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(11—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

НА РАТЫ

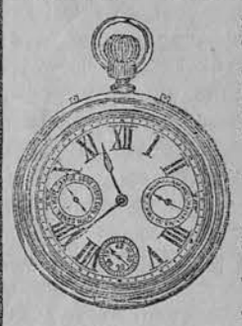

продаемъ, и то на 12 мѣсячну сплату ратами **золотѣ и срѣбнѣ годинники ремонтуары пенделевѣ, сальоновѣ** и **покоєвѣ,** такожь **французскѣ** и **американьскѣ годинники** съ грающими приладами и безъ нихъ. Крôмъ того **брилянтовѣ** и **золотѣ перстенѣ, ланцушки, медаліоны, крестики** и **гарнитуры.**

Товаръ высылаємо кождому замовляючому безъ рôжницѣ ***сей часъ*** по присланю ***першои раты.***

Илюстрованѣ альбомы съ взôрцями для выбору особливо цѣнныѣ для кождого дому, высылаємъ за 20 кр.

въ маркахъ листовыхъ сейчасъ и оплачено.

АДРЕСА:

Uhren- und Goldwaaren - Allianz.

Wien. I., Hafnersteig 3. 1—6

Филіи вô Парижи, Лондонѣ и Бруксели.

Торговля корѣнна

А. НЕХОВИЧА

Львôвѣ, ул. Галицка ч. 40, напротивъ ц. к. Суду карного

поручає на свята:

цукоръ въ головахъ, кôсткахъ, муцѣ, фиги, дактелѣ, розинки, мигдалы, цитрины, помаранчѣ, цикату малу и велику; всяке **корѣнье** и **вина угорскѣ** и **краєвѣ, румъ** заграничный и краєвый; **гербату** россійску, якъ такожь **краски** рôжнои барвы до крашеня писанокъ и иншѣ товары входячѣ въ объемъ корѣннои торговлѣ въ добôрныхъ сортахъ и по найдешевшихъ цѣнахъ. (4—?)

Выйшла власне зъ друку книжка, котру можна набути въ всѣхъ книгарняхъ

„PIECZENIE CIAST“

Зборникъ приписôвъ до робленя тортôвъ, пляцкôвъ и всякого рода пишихъ тѣстъ въ домовôмъ господарствѣ звычайно уживаныхъ. (3—3)

Цѣна 80 кр.

Замовлену переказомъ почтовымъ книжку пересылаю franco.

garzJuliusz Wildt, księw Krakowie.

Медицины, Хирургіи, Акушеріи, Окулистики

Дръ ИВАНЪ ФЛЕШАРЪ

секундарій головного львôвского шпиталю

(3—3) поселився

въ Зборовѣ.

БАЗАРЪ Маркевича

Першій складъ выробôвъ краєвыхъ

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій ч. 10

поручає

Полотна бѣлѣ на простирала и сорочки домашного выробу зъ Корчины и зъ Дубôвця, въ штукахъ по 34 метры = 58 *польск.* лôктѣвъ по зр 14, 15, 16, 17, 18, 19·50, 21, 22 зр., а найтоншѣ по 24, 26, 28 и 32 зр. штука. (1—5)

Полотна на сорочки

на способъ ирляндскій апретованѣ, по 19 зр., 22 зр., 23 зр., 25 зр., 28 зр. и 32 зр. штука.

Обрусы и серветы

М. Панкевича зъ Рудны гарнѣ и дуже танѣ.

Полотна господарскѣ

пôдъ бѣленѣ и шарѣ сырѣ по 7 зр., 7 зр. 50 кр., 9 зр., 10 зр., 10 до 13 зр. штука.

Зегельтухи, дрелихи, окcфорды андрихôвскѣ.

Рускѣ матеріи вовняны зъ Жабя, Коссова и Гусятына, вѣдни на елеганцкѣ портіеры и покрытье меблѣвъ и т. п.

Найлучшій черезъ „**СУЕСЪ**“ спроваджуваный

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКѢ

а именно:

1—5		цѣна за пôдъ кгг.
Нр. 0.	**Пекко-Мандаринъ,** найлуч.	зр. 5.—
„ 1.	**Ташу,** жовтоцвѣтна, аром.	„ 4.40
„ 2.	**Юнтойчанъ,** бѣлоцвѣтна	„ 4.—
„ 3.	**Нандзинъ,** чорна аромат.	„ 3.20
„ 4.	**Сухонгъ,** мало наркотична	„ 2.80
„ 5.	**Конго,** чорна, фамилійна	„ 2.—
„ 6.	**Высѣвки** зъ гербатъ	„ 1.50
„ 7.	„ зъ найлуч. гербатъ	„ 1.70

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

Ст. Маркевича

во Львовѣ, въ Рынку ч. 42.

Стефанъ Лаврентій,

повѣсть Едвардса зъ англійского въ двохъ томахъ, цѣна 2 зр. 70 кр., зъ пересылкою почтовою 2 зр. 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Курсъ львôвскій зъ дня 9. л. цвѣтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	308 —	311 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 —	173 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	307 —	311 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 80	98 80
„ „ „ по 4% ав.	89 20	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 80	98 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 30	99 50
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 43	9 53
Пôвимперіялъ	9 72	9 82
Рубель россійскій срѣбный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 17½	1 19½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 95
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Курсъ вѣденьскій

зъ дня 5 л. цвѣтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
Довгъ державный.		
Довгъ держ. въ банкнот.	78 40	78.55
„ „ „ серебрѣ	78.40	78.55
Лосы зъ р. 1854 по 250 р.	119.75	120.25
„ „ „ 1860 „ 500 р. 5%	131.50	132.—
„ „ „ 1860 „ 100 р. 5%	137.50	138.—
„ „ „ 1864 (съ премією) по 100 р.	167.25	167.75
„ „ „ 1864 „ „ по 50 р.	167.25	167.75
Ренты Ком. по 42 лір. австр.	37. -	39.—
Листы заст. дем. держ. по 150 р. 5%	148.—	—.—
Австр. асигн. скар. звор. 1881 по 5%	—.—	—.—
„ зол. рента вôльна ôтъ подат. 4%	98.20	98.30
Облигаціи индемн. 5% (за 100 р. м. к.)		
Буковины	97.75	98.25
Галичины	98.60	98.20
Акціи.		
Банкъ Англо-австр. 200 р. емит. р. 120	117.75	118.—
Инст. кред. для торговлѣ по 160 р.	318.50	318.80
Долѣшно.-австр. общ. ескомт. по 500 р.	845.—	855.
Галиц. банку гипот. по 200 р.	—.—	—.—
„ бан длятор. и пр. по 200 р. впл. 40%	—.—	—.—
Галиц. банку кред. зем. по 200. р.	—.—	—.—
Банку народного по 600 р.	834.—	836.—
Жел. Альбрехта по 200 р. въ сереб.	—.—	—.—
Австр. Общ. плавбы пар. по 500 р. м. к.	606.—	608.
Жел. цѣсаревои Елисаветы по 200 р.	216.50	216.75
„ Прешôвско-Тарнôв. по 200 р.	—.—	—.—
„ пôвнôч. Ферд. по 1000 р. м. к.	2792.—	2797.—
„ Кар. Люд. по 200 р. м. к. ср.	309.50	310.—

Торговля въ Сяноку

ИВАНА МОЗОЛОВСКОГО

поручає на свята

ново отвореный и богато заосмотреный складъ **корѣнныхъ товарôвъ. Винъ** угорскихъ, австрійскихъ, французскихъ, бургундскихъ, испаньскихъ, реньскихъ и шампаньскихъ. **Румы и Араки. Ликеры** голендерскѣ, французскѣ и краевѣ. **Горѣвки** гданьскѣ и краєвѣ. **Оригинальный портеръ англійскій. Россійскій Чай** братôвъ К. и С. Поповыхъ въ пачкахъ оригинальныхъ, и лондоньскій на фунты. **Какао. Чоколяду** въ рôжныхъ родахъ. **Овощѣ полудневѣ** свѣжѣ, сушенѣ и смаженѣ въ цукрѣ. **Италійскѣ Компоты** на фунты. Сухарки англійскѣ и пресбурскѣ и рôжнородны **Бакалiѣ. Вудженины** вестфальскѣ и рôжнѣ иншѣ. **Паштеты** штрасбурскѣ. Астраханьскій **Кавіоръ** въ кождôй порѣ року. **Рыбы** въ ящикахъ и въ оливѣ маринованѣ и вудженѣ; зимою свѣжѣ морскѣ и рѣчнѣ. **Сардынки** французскѣ. **Труфлѣ. Шампіоны, Горошокъ** и **Шпараги** въ ящикахъ. Рôжнѣ **Консервы, Сосы. Муштарды:** французку, англійску и кремску; такожь всѣ **Заправы до стравъ, Екстрактъ Либига. Буліонъ. Сыры** всякого рода. **Оливу** никейску и прованску. Складъ **пива Пильзненьского и Заршиньского** на склянки и бутельки. **Кухня горяча.** (1—?)

Вылавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.** На часъ єго выѣзду отвѣчає за редакцію **Вол. Пôдляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ пар. К. Беднарского.